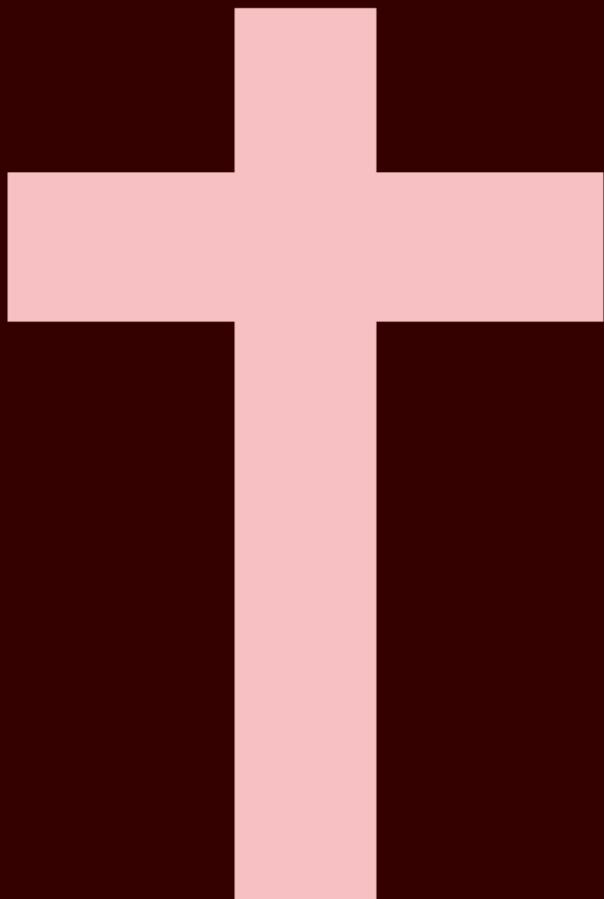

Gwo Ma Arumgimis

Uduk New Testament and OT Portions

Gwo Ma Arumgimis
Uduk New Testament and OT Portions

copyright © 2005 SIM International

Language: Uduk

Translation by: SIM International

Uduk New Testament and OT Portions

Published by Bible Alliance Mission, 1983.

- If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at www.sim.org.
- This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 1 Dec 2018

f734434c-b6bd-5d21-abc6-692c3842e034

Contents

TAKWIIN	1
MMO/II KA PIJE/ MO	75
GWAY GI IDAWUU'D	105
MATTA	242
MARKUS	293
LUUKA	325
YOHAAAN	378
MII GUN MIINU MO	416
RUUMIYA	466
KURINTHUUS 'DE/	487
KURINTHUUS SU/	508
GALATHIYYA	522
EPASUS	530
PILIBBI	537
KULUUSI	542
TASALUNIIKI 'DE	547
TASALUNIIKI SU/	552
TIMUTHAWUUS 'DE/	555
TIMUTHAWUUS SU/	562
TIITHUS	567
PILIMUUN	570
Ibraniyiin	572
YAKUUB	589
BUTERUS 'DE/	595
BUTERUS SU/	601
YOHAAAN 'DE/	605
YOHAAAN SU/	610
YOHAAAN KWARA	611
YAHUUSA	612
GWO JIN 'CEENU MO	614

Gwo ma Musa jin 'Kwara A'di jin Ta jin Twa/a/ mo jin Yuku Gway ka Takwiin

¹ Ka muŋ'kup mo tani Arumgimis ukki momis dhali mony'cesh mo. ² Dhali mony'cesh a'di 'cethhki'da 'thintha/ mo dhali di bwa 'te/ mo, dhali mondthurumi'd a'di wupkki'da apo/ mo jin 'kula'kul mo. Dhali Shi/in ma Arumgimis a'di wukurki'd apowa ris kumma/ yi'de/ mo.

³ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalki moŋkush piyi'd mo. Dhali moŋkush diki'd mo. ⁴ Dhali Arumgimis parki moŋkush e ki a'di 'bora'bor mo. Dhali Arumgimis ki ɺwa/ moŋkush bwa 'peni mondthurumi'd mo. ⁵ Arumgimis ki yuk moŋkush ki Montee mo dhali mondthurumi'd yuka a'di ki Mon'thiny mo. Dhali mom'pimpili/ diki'd mo dhali mon'thamo/ diki'd mo, a'di jin ta'da cim 'de/ mo.

⁶ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalka balany di'd mo ibwaman kumma/ yi'de/ mo dhali dhalki a'di ɺwa/a'da ris kumma/ yi'de/ bwa mo 'pena ris kumma/ yi'de/ mo.

⁷ Dhali Arumgimis ki uka balany mmokwa/a ris kumma/ yi'de/ bwa mo, uni kun 'kokin e bwaŋ'kwariny ma balany 'pena ris kumma/ yi'de/ mo, uni kun 'kokina powa balany mo. Dhali uni 'kokin kan mo. ⁸ Dhali Arumgimis ki yuka balany ki Momis mo. Dhali mom'pimpili/ diki'd mo dhali mon'thamo/ diki'd mo, a'di jin ta'da cim su/ mo.

⁹ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalka ris kumma/ yi'de/, uni kun 'kokin e bwaŋ'kwariny momis mo minu tul isi montal 'de/ mo e mon 'de/ mo, dhali dhalki moŋkuthu'd piyi'd mo. Dhali a'di waki'd kan mo. ¹⁰ Arumgimis ki yuk mo jin kuthaku'th ki Mony'cesh mo, dhali aris yi'de/ gwansan kun tulu isi montal 'de/ mo tani yukkina a'di gway ki Kumma/ Yi'de/ mo be. Dhali Arumgimis ki par a'di e ki a'di 'bora'bor mo.

¹¹ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalka 'cesh 'ka to ale/ ki ton dhii/in mo, to kun minu si kun mini dho'th maman ki emen buni mo, dhali cwa kun mini dho'th maman ki emen buni kun ɺinu uni mo, uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ isi ki e jin 'ko uni ki she/ ki she/ kuku/ mo, apo/ mony'cesh mo. Dhali a'di waki'd kan mo. ¹² Mony'cesh a'di dho'thki ton dhii/in kun 'kana le/ mo, to kun sinu mo kun dhodhi maman mo isi ka ɺa'bany buni kun 'kona e uni ki she/ ki she/ mo, dhali cwa kun dho'thki maman ki emen buni ki she/ ki she/ kun ɺinu uni mo, uni 'baar ki isi e kuku/ mo. Dhali Arumgimis ki par a'di e mo ki a'di 'bora'bor mo. ¹³ Dhali mom'pimpili/ diki'd mo dhali mon'thamo/ diki'd mo, a'di jin ta'da cimi kwara mo.

¹⁴ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalki moŋkush uni i'kon eya balany gi momis mo mmokwa/ montee bwa 'peni mon'thiny mo. Dhali dhalki uni ta jamas mii mo dhali goma yir mo dhali goma tee mo dhali gom yil mo, ¹⁵ dhali dhalki uni kushi mo mo 'pena balany gi momis mo mmoci moŋkusha po/ mony'cesh mo. Dhali a'di waki'd kan mo. ¹⁶ Dhali Arumgimis ki uk dhan moŋkush kun caaca isu/ mo, a'di jin ta dhan moŋkush jin caaca mmocji mo jin yuku ki montee mo, dhali a'di jin boca is ka kamu/ mmocji mo jin yuku ki mon'thiny mo. A'di ukki'da risa cul si'da/ mo. ¹⁷ Dhali Arumgimis ki dhu uni eya balany gi momis mo mmoci moŋkush buni apo/ mony'cesh mo, ¹⁸ mmocji mo jin yuku ki montee mo dhali apo/ mon'thiny mo, dhali mmokwa/ moŋkush bwa 'peni mondthurumi'd mo. Dhali Arumgimis ki par a'di e mo ki a'di 'bora'bor mo. ¹⁹ Dhali mom'pimpili/ diki'd mo dhali mon'thamo/ diki'd mo, a'di jin ta'da cimi dojon mo.

²⁰ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalka ris yi'de/ dhodhona risa waambuhany to/e kun uku mo, dhali dhalka ris 'dii pena apo/ mony'cesh mmo'cithh ka 'cithhan dhul apowa balany gi momis mo. ²¹ Wakan Arumgimis ki uk dhan to kun 'kon e kumma/ yi'de/ kun caaca mo dhala ris to kun 'kon ki e kun ɺalki ya ka bor mo, uni kun 'tu'dki yi'de/ isi ki em buni kun 'ko uni kuku/ mo, dhala ris 'dii kun 'kan ma bi mo isi ki em buni kun 'ko uni

kuku/ mo. Dhali Arumgimis ki par a'di e mo ki a'di 'bora'bor mo. ²² Dhali Arumgimis ki 'bor uni mii mo, mmo/o gwo mo ki: Dhodhi maman mo, dhali mari is mo dhali 'tu'di aris yi'de/ ki piny piny mo e bwam uni kun ta kumma/ yi'de/ mo, dhali dhalka ris 'dii mar is apo/ mony'cesh mo. ²³ Dhali mom'pimpili/ diki'd mo dhali mon'thamo/ diki'd mo, a'di jin ta'da cim ma mudhe'd mo.

²⁴ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalki mony'cesh dhodho'da ris to kun 'kon ki e kun uku mo isi ki em buni kun 'ko uni kuku/ mo: bip dhali to kun parana 'cesh mo dhali tombwaasho mo kun 'kon e mony'cesh mo isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki she/ kuku/ mo. Dhali a'di waki'd kan mo. ²⁵ Dhali Arumgimis ki uk² tonyuk² kun 'kon e mony'cesh mo isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki she/ kuku/ mo, dhali aris to kun parana po/ mony'cesh isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki she/ kuku/ mo. Dhali Arumgimis ki par a'di e ki a'di 'bora'bor mo.

²⁶ Dhali yan'ko'd Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalki ana uka wathi/ en'thi/ mo ki jamas bana mo, mmowa e ki jamas bana mo, dhali dhalki uni ta gi mom'bi'th mo apo/ yi'de/ kun 'kon e bwa¹ kumma/ yi'de/ mo, dhali apowa ris 'dii kun pen e mis mo, dhali apo/ bip mo, dhali apowa ris mony'ceshi 'baar mo, dhali apowa ris to/e kun parana 'cesh mo, uni kun parkin apo/ mony'cesh mo. ²⁷ Wakan Arumgimis uk² k² wathi/ en'thi/ mo ki jamas pitij gana/ mo, ki jamas ma Arumgimis gana/ mo tani a'di i/uk²kina a'di a'di mo. A'di jin ta wathinj gwat² mo dhali a'di jin ta wathim 'bomi mo, uni i/uk²kina a'di mo. ²⁸ Dhali Arumgimis ki 'bor uni mii mo, dhali Arumgimis ki o uni gwo mo ki: Dhodhi maman mo, dhali mari is mo, dhali 'tu'di mony'cesh mo, dhali dili a'di abora 'cesh mo, dhali tayi gi mom'bi'th apo/ to yi'de/ gi kumma/ yi'de/ mo dhali apowa ris 'dii kun pen e mis mo, dhali apowa ris to kun 'kon ki e kun kalki ya apo/ mony'cesh mo. ²⁹ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ cikina um aris emen to kun minu si mo kun mini dho'th mo uni kun 'kokin apo/ bwam/e gi mony'cesh 'baar mo, dhali arisa ka'bany cwa ki maman buni ki she/ ki she/ mo. Um mini bu'th uni haali/ uni mini ta tonte/ gom um mo. ³⁰ Dhala ris tonyuk² gi mony'cesh mo dhali aris 'dii kun pen e momis mo dhala ris to kun parana po/ mony'cesh mo, dhali aris to kun shi/irin kun 'kon ki e mo tani aha/ cikina aris ton dhii/in kun minu si gom tonte/ mo. Dhali a'di waki'd kan mo. ³¹ Dhali Arumgimis parki aris to/e kun uk²kina a'di mo, dhali hili mo mo ma, a'di 'bora e ki 'bor mo. Dhali mom'pimpili/ diki'd mo, dhali mon'thamo/ diki'd mo, dhali a'di ta'da cim ma pe'de/ mo.

2

¹ Wakan momis dhali mony'cesh uni 'baarkunu mo dhali aris to kun 'koni bwaman uni mo. ² Dhali ka cim ma pesu/ mo tani Arumgimis 'baarki miim piti jin miikina a'di mo, dhali a'di ki si is ka cim ma pesu/ 'pena ris miin tom piti kun miikina a'di mo. ³ Wakan Arumgimis ki 'bora cim ma pesu/ mii mo dhali kar a'di ki she/ ki dhelel dhelel mo, haali/ eya cim ma pesu/ yan mo tani Arumgimis ki si is mo 'pena ris tom piti kun miikina a'di ki uk² jin uk²kina a'di to mo.

⁴ Uni gwansan itana nyakum yil ki momis mo dhali mony'cesh mo me'd jin 'konu mmo/uk² uni mo be.

Ka tee jin uka Tapa Arumgimis mony'cesh mo dhali momis mo tani ⁵ ki to jin sinu e mombunto piyi'd e mony'cesh naskina/ mo dhali to jin miinuwa 'tash 'koki 'ko e bunto mo mmo'ka/a le/ naskina/ mo - haali/ Tapa Arumgimis diki dhal uniya sho'k bwam mo mmohetha po/ mony'cesh mo, dhali wathimpa en'thi/ piyi'd mmokora 'cesh mo. ⁶ Hili jasa shile/ a'di icuki mis 'peni mony'cesh mo dhali ya'th bwam/e gi mony'cesh ki japem piti mo - ⁷ dhali yan'ko'd Arumgimis ki 'dikil wathimpa en'thi/ 'peni bu'da'cesh mo, dhali

pi shi/in e shush piti, shi/in jin di ki e mo dhali wathimpa en'thi/ warki'd ki jin di ki e mo.
⁸ Dhali Tapa Arumgimis thosonki bwaagoj e Idin, e mom'pesho'k mo dhali e mun mo a'di ki kar wathi/ jin ukkina a'di icine/ mo. ⁹ Dhali 'pena 'cesh mo tani Tapa Arumgimis ki kara 'cesh jin mina cwa 'ka a'diya po/ mo, aris cwa 'baar mo kun 'bora'bor kun minu hil mo dhali kun 'boron kun minu shwa maman 'peni nycine/ mo. Dhali cwa gi mondiki/e si'da/ di'd e bwaman ma goj mo dhali cwa jin minu nyith to jin 'boro'd dhali jin shiyi'd diki'd si'da/ mo.

¹⁰ Yi'de/ guski'd 'peni bwaman ma goj ma Idin mo, a'di jin wolki'd e bwaagoj mo dhali a'di kwa/kunu bwa mo mmo'ko 'kusi donjon mo. ¹¹ Dhali gway gi yi'de/ jin twa/a/ yuku gway ka Pishun mo, a'di jin guski'd mmokulum bampa/ gi Pam Hawiila isi 'baar mo e mo jin 'kokina 'dolkon gana/ mo. ¹² Dhali 'dolkon gana/ gi mony'cesh yan mo tani uni 'bora'bor mo. Dhala 'bica wasin dhela/ dhala wasin dhela/ jin ta'da jamas kush mo uni 'kokin mo. ¹³ Dhali gway kumma/ yi'de/ jin 'kon ma po/i su/ mo tani yuku gway ka Jihun mo, a'din tal 'de/ jin guski'd mo mmo'kama 'cesh gi Pañ Kush is mo. ¹⁴ Dhali kumma/ yi'de/ jin 'kon ma po/i kwara mo tani a'di yuku gway ka Hiddaagil mo, a'di jin guski'd 'kupki mom'pesho'k ki Pan Ashshuur mo. Dhali yi'de/ jin 'kon ma po/i donjon mo yuku gway ka Elpuraat mo.

¹⁵ Dhali Tapa Arumgimis ki bu'th wathimpa en'thi/ mo mmokar a'di e bwaagoj ma Idin mmo'korki a'di mo dhali mmokar a'di mo. ¹⁶ Dhali Tapa Arumgimis kanki wathimpa en'thi/ gwo mo mmo/o gwo mo ki: /E mini shwa aris cwa gi bwaman bwaagoj 'bakany mo ¹⁷ hili cwa jin minu 'bi'th e ki miim 'boro'd mo dhali ki mii shiyi'd mo tani /e mini dhalki a'di ki shwa mo, haali/ ka tee jin mina /e shwa a'di mo tani /e mini wu mo be.

¹⁸ Dhali yan'ko'd Tapa Arumgimis ki o gwo mo ki: A'di diki 'bor mmokar wathimpa en'thi/ a'di 'de/ kan mo. Aha/ mina mii uk ki a'di amanwoth, a'di jin midi gam ki a'di mo. ¹⁹ Wakan 'pena 'cesh mo tani Tapa Arumgimis ki uka ris tombwaasho mo dhali aris 'dii kun pen e momis mo, dhali a'di ki 'doyu uni wathimpa en'thi/ mmohil mo ki a'di midi yer uni gway mo, dhali ma gway gunn kun yerkina wathi/ to/e kun ukkunu mo kun 'ko ki e mo tani a'di ita gway kun yero uni mo. ²⁰ Wathi/ en'thi/ ki ci aris to/e gway 'baar mo dhali aris 'dii kun pen e momis mo dhali aris tombwaasho mo. Hili gom wathi/ en'thi/ mo tani wathi/ piyi'd jin gamkunu jin midi wo th a'di, a'di jin midi gam gom a'di mo. ²¹ Wakan Tapa Arumgimis ki dhal mo jin 'ce'du e kagahara mmobi ta po/ wathimpa en'thi/ mo, dhali ki a'di di'di mmo/ish e mo tani a'di bu'thki'da simaj gwar tal 'de/ 'peni a'di mo dhali a'di ki 'dapki bungwar is ki shuman 'twa/ mo. ²² Dhali 'pena simaj gwar jin bu'thina Tapa Arumgimis 'peni wathij gwath mo tani a'di ki uk a'di mmota a'bom mo dhali guya yim e wathij gwath mo. ²³ Dhali yan'ko'd wathij gwath ki o gwo mo ki:
 Hayyiye ayaase ita'da simam pema
 dhali bungwar is ki shuman is pema.
 Ayim minu yuk gway ka A'bom mo,
 haali/ ayim a'di bu'thunu 'peni Wathij Gwath mo.

²⁴ Dhali gom gwo gi wakan mo tani wathij gwath midi dhal com 'pen mo dhali kum mo dhali 'dap is piti me'd ki ash mo dhali uni su/ warkina bungwar is ki isa 'de/ mo. ²⁵ Dhali wathij gwath dhali ashim piti mo tani uni 'ko ki is 'te/ mo dhali uni 'kona is ki 'theya 'the mo.

Arumgimis ki o gwo mo ki: Um mini mii dhalku/ ki shwa maman cwa jin di'd e bwaman gi bwaagoj mo, walla dhalku/ ki ta a'di is ki me'd mo gom isi ciki/ um mini wu mo. ⁴ Hili tasha/ ki owa 'bom gwo mo ki: Um mini wu mo yisa. ⁵ Haali/ Arumgimis mishki'd ki um mini shwa a'di mo tani em bum minu ka'd mo dhali um mina e wa ka Arumgimis mo mmoneyith jin 'boro'd dhali jin ta thus ki thus mo. ⁶ Wakan ka 'bom ki par cwa e ki a'di 'bora'bor mmoshwa mo, dhali a'di 'kunya'kuny e jis/em piti mo, dhali cwa a'di iminu o bwa mmokar jan tal 'de/ mmoyuka yük mo tani ayim ki bu'th maman cwa mo dhali shwa a'di, dhali ayim si'da/ ki ciki a'di ka kaṭhim piti mo, dhali a'di shwaki'd mo. ⁷ Dhali yan'ko'd uni su/ ka'dkunu em buni mo, dhali uni su/ mishki mo mo ki uni 'ko ki is 'te/ mo, dhali uni ki sho 'cemena pu/ mmontal 'de/ mo dhali uni ki uka rompa/ 'peni 'cemena pu/ gom is buni mo.

⁸ Dhali uni cikki is gi Tapa Arumgimis mmoyakina a'di e bwam ma goj e mom' pimpili/ jin 'thup ma tee she/ mo, dhali wathij gwatḥ dhali ash uni bagki is buni 'peni buj'kus gi Tapa Arumgimis mo e bwanyawa gi bwaman gi bwaagoj mo. ⁹ Hili Tapa Arumgimis yukki wathi/ mo dhali o a'di gwo mo ki: /E dini mana? ¹⁰ Dhali a'di ki thok gwo mo ki: Aha/ cika is jin gwo /e e bwaman ma goj mo, dhali aha/ ko/kina is mo, haali/ aha/ dina is 'te/ mo, dhali aha/ bagkina is pem mo. ¹¹ A'di o gwo mo ki: Kaja itor /e gwo mo ki /e di is 'te/a? Ki /e ishwaki cwa jin kanka /e gwo mo ki: /E mini mii dhalku/ a'di ki shwa mo? ¹² Dhali wathi/ ki o gwo mo ki: A'bom a'di jin cikina /e mmonyak ca'b ki aha/ mo tani ayim a'di iciki aha/ maman cwa mo dhali aha/ shwakina a'di mo. ¹³ Dhali yan'ko'd Tapa Arumgimis ki owa 'bom gwo mo ki: Katinta sa/ jin miikina /e mo? Dhali a'bom ki thok gwo mo ki: Tasha/ a'di imu'thki aha/ e mo dhali aha/ shwakina a'di mo. ¹⁴ Dhali Tapa Arumgimis ki o tasha/ gwo mo ki:

Haali/ gom miim pini jin miikina /e kansan tan mo tani
monyeem pini boli'da ris to/e kun uko e ki shi/ mo
dhali apowa ris to/e kun 'koni bwaasho 'baar mo.

Dhali ka bor pini mo tani /e mini para bora 'cesh mo,
dhali bu'da'cesh mina /e shwa mo
ka risa tee gi mondiki/em pini 'baar mo.

¹⁵ Aha/ mina kar mo jin dupu i bwaman /e mo dhala 'bom mo,
dhali e bwaman emen pini mo dhali emen ma yim mo.
A'di midi pwatḥ /e 'kup pini mo
dhali /e mini tikina tinqilam piti ka ulmany mo.

¹⁶ Eya 'bom mo tani a'di ki o gwo mo ki:
Isa nyor dho'th pini gom uci mo tani miga/ mar is kagahara gom /e mo.
/e mini dho'th uci ki isa nyor i e mo,
hili bwam pini mini mii o ka kaṭhim pini mo
dhali a'di midi ta tapa apo/ /e mo.

¹⁷ Dhali a'di ki owa Aadam gwo mo ki:
Gom miim pini jin cika /e 'twa/ gi ashim pini mo
dhali shwa cwa yansan jin kanka /e gwo mo ki: /E mini mii dhalku/ ki shwa a'di mo
tani
mony'cesh jeenu mo gom /e mo be.

Aris to kun mina /e shwa mo tani uni mina /e gam 'peni mii jin mina /e 'kosha shir shir
mo ka tee gi mondiki/em pini 'baar mo.

¹⁸ A'de/ dhala lit uni mini 'ka gom /e mo,
dhali /e mini shwa to kun sinu 'peni bunto mo.

¹⁹ /E mini shwa tonṭe/ ki jiti/ bwam/em pini mo
ntagi /e mini dok ki bu'da'cesh ka nyaŋ'ko'd,

haali/ 'peni bu'da'cesh mo tani /e bu'thkunu mo be.
 /E ta bu'd gana/ mo,
 dhali e bu'da'cesh mo tani /e mini dok ki a'di ka nyaŋ'ko'd mo.

²⁰ Dhali wathi/ ki yuk ash gway ka Hawwa mo, a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ki: To jin di'd ki e mo, haali/ ayim ta'da ata'da ma ris to 'baar kun 'kon ki e mo. ²¹ Dhali Tapa Arumgimis ki uk ka Aadam dhali gom ashim piti burrinye/ 'pena yi'c mo, dhali hi'thki uni i is mo.

²² Dhali yan'ko'd Tapa Arumgimis ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, wathi/ a'di wakina e ki jan ṣal 'dem bana mo, mmomish jin 'boro'd dhali jin ta thus ki thus mo. Dhali shwane/ isi ciki/ ki a'di midi kar me'd piti dhali bu'th cwa gi mondiki/e si'da/ mo dhali shwa a'di mo dhali a'di midi ca'b ki e ki sule/ sule/ mo. ²³ Dhali gom gwo gi wakan mo tani Tapa Arumgimis ki kar a'di 'pen ka pije/ 'peni bwaagoj ma Idin mo, mmoya kora 'cesh ki me'd piti mo 'peni mo jin bu'thkunu a'di 'peni cine/ mo. ²⁴ A'di ki ur wathi/ ka pije/ mo dhali e mom'pesho'k gi bwaagoj ma Idin mo tani a'di ki dhu karubiim kun ta iman'doyu gwo mo dhali gandal jin kaaka jin shwa'd ki o'd ki bar bar mo a'di jin tu'kki'd ki washar washar 'ban kuku/ mo, mmoji bway gi maman cwa jin di ki e mo.

4

¹ Dhala Aadam mishki'da Hawwa jin ta ash mo, dhali ayim bwaaki'd mo dhali dhodha Kayiin mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ gamkina a'ciŋgwatḥ ki mowoth gi Tapa mo. ² Dhali dok/e ayim dho'thki'da kam piti jin yuku gway ka Habiil mo. Dhala Habiil ta'da manhil ka'bal mo dhala Kayiin ta'da mankora 'cesh mo. ³ Dhali ki ej kamu/ mo tani Kayiin a'di ki 'doyi maman to kun sinu eya 'cesh mo mmoči ki Tapa mo, ⁴ dhala Habiil a'di ki 'doyi ushi ka'bal kun tana bwanyara/ mo 'pena ma'diny ka'bal piti mo dhali 'peni unim buni kun 'thika'thik ki tuntum tuntum mo. Dhali Tapa ki ciya hirdhe/ gom to ma Habiil jin cina a'di ki me'd mo, ⁵ hili goma Kayiin dhali tom piti kun cina a'di ki me'd mo tani a'di diki ciya hirdhe/ mo be. Wakan a'di shwakin ma Kayiina nyor kagahara mo dhali jis/em piti bushura/ bushur mo. ⁶ Dhali Tapa ki owa Kayiin gwo mo ki: Atinta shwana /e anyor kan mo dhali atinta 'bushurkina jis/em pini ki 'bushur kan mo? ⁷ Wałki/ /e mini mii ki 'bore/ mo tani a/e minu diki mish bu'th mowa? Dhali wałki/ /e diki mii ki 'bore/ mo tani miinthus a'di wupki'd e 'twaŋkal gu'b mo. A'di ona bwa ki /e mo, hili /e mini mii ta tapa apo/ a'di mo.

⁸ Kayiin ki owa Habiil gwo jin ta'da kam piti mo ki: Dhalki ana iina ka pije/ e bwam bunto mo. Dhali ki uni 'kokin e bwam bunto mo tani aKayiin cuki mis apowa kam piti jin ta'da Habiil mo dhali 'kosh a'di jwa mo. ⁹ Dhali yan'ko'd Tapa ki owa Kayiin gwo mo ki: Mana Habiil jin ta'da kam pini mo? A'di ki o gwo mo ki: Mishgaa? Aha/ tana manhila kam pema? ¹⁰ Dhali Tapa ki o gwo mo ki: Atinta miikina /e? 'Twa/ ma bas ma kam pini a'di gwoki'd 'twa/ i aha/ 'pena 'cesh mo. ¹¹ Dhali shwane/ /e jeekunu 'pena 'cesh mo, a'di jin ka'dki 'twa/ mo mmolosa bas ma kam pini 'peni me'd pini mo. ¹² Ki /e mini kora 'cesh mo tani a'di midi dok/e dho'th to kagahara gom /e 'peni mom'bi'th is piti mo yisa. /E mini ta jwa ki jwa mo dhali ya yany ca/ e mony'ceshi 'baar mo. ¹³ Kayiin ki o Tapa gwo mo ki: Miim pem jin di aha/ 'ba/ a'di caaca gom aha/ mmokal mo. ¹⁴ Hili mo mo ma, /e urki aha/ ka pije/ ka cim yansan mo 'pena 'cesh mo. Dhali 'peni jis/em pini mo tani aha/ minu bag mo, dhali aha/ mina ta jwa ki jwa mo dhali ya yany ca/ e mony'cesh mo dhali ma a'diyin jin midi gam aha/ mo tani midi 'kosh aha/ jwa mo. ¹⁵ Dhali yan'ko'd Tapa ki o a'di gwo mo ki: Midi wakan yisa. Wałki/ jan ṣal 'dej kamu/ midi 'kosha Kayiin jwa mo tani mori'c midi di apo/ a'di me'di pesu/ mo. Dhali Tapa ki ciya Kayiin jamas mo, isi ciki/ ki a'din 'de/ yin jin midi ya apo/ a'di midi diki 'kosh a'di jwa mo. ¹⁶ Dhali yan'ko'da

Kayiin yaki'd ka pije/ 'peni buj'kus gi Tapa mo dhali çab e mony'cesh gi Pa Nud mo, e mom'pesho'k ma Idin mo.

¹⁷ Dhala Kayiin mishki'da 'bom piti mo dhali ayim bwaaki'd mo dhali dhodha Hanuuk mo. Dhali a'di nyanki dhan 'pejkuman bampa/ mo dhali yu^k 'pejkuman bampa/ gway mmoba^th gway gi ya/m piti ka Hanuuk i'ko'd mo. ¹⁸ Dhali Hanuuk dho'th ya/ jin yuku ka Irad mo. Dhala Irad ta'da baba ma Mahuya/iil mo dhala Mahuya/iil ta'da baba ma Matusha/iil mo dhala Matusha/iil ta'da baba ma Laamak mo. ¹⁹ Dhala Laamak ki mash upi su/ mmota i/ash mo. Dhali gway jan 'de/ mo tani yuku ka Aadah dhali gway ka kamu/ yuku ka Sillah mo. ²⁰ Aadah a'di dho'thki'da Yabal mo. A'di ta'da baba gi uni gwansan kun 'kon e gu'b burrinye/ dhali ta gi to/e mo. ²¹ Dhali gway ma kam piti yuku gway ka Yubal. A'di ta'da baba gi uni gwansan kun pikina dhejhenye/ kun 'kon ma shu/i pesu/ mo dhala bara^jku/ mo. ²² Dhala Sillah dho'thki'da Tubalkaiin mo. A'di ta'da mandor to kun kaaka mo dhali gurany mo dhali ton^kuthu'd mo. Dhali 'bwaham ma Tubalkaiin yuku gway ka Naama mo.

²³ Dhala Laamak ki o up gwo mo ki:

Aadah dhala Sillah, ciki gwo 'peni 'twam pem mo.

Um kun ta up ma Laamak mo tani ciki gwo jin miga/ o mo:

Aha/ 'koshkina wathi/ jin 'koshki aha/ mmotak jama/ mo, wathi/ jin ta dhuru'c jin 'koshki aha/ mo.

²⁴ Wakka Kayiin ri'ckunu me'di pesu/ mo tani

ka jij gana/ si'da/ Laamak minu ri'c me'di iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka pesu/ mo.

²⁵ Dhala Aadam mishki'da 'bom piti dok/e mo, dhali ayim dho'thki'da 'ci jin ta ya/ mo dhali yu^k a'di gway ka Shiit mo, haala yim o gwo mo ki: Arumgimis karki aha/ 'pen ka pije/ mmmodhodha 'cij kamu/ mmmodhalka Habiil e i is mo, haala Kayiin 'koshki a'di jwa mo. ²⁶ Dhala Shiit si'da/ ta'dki ya/ jin dho'thkina a'di mo dhali a'di ki yu^k a'di gway ka Anuush mo. Dhali ka tee çaan mo tani 'kwani telki mii 'pen mo mmoko 'twa/ apo/ Tapa mo.

5

¹ A'di ta'da warka/ ma nyakum yil gi uçi ma Aadam mo. Ka Arumgimis ki uk wathimpa en'thi/ mo tani a'di ki uk a'di mmowa e ka Arumgimis mo. ² Wathinj gwat^th dhali wathim 'bomi a'di ki uk uni mo dhali a'di ki 'bor uni mii mo dhali a'di ki yu^k uni gway ki 'kwani en'thi/ mo me'd jin ukkina a'di uni mo. ³ Ka Aadam çabki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ipe'de/ i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba gom ya/m piti jin wakina e ki a'di mo, mmobu'thkina a'di isi jamas piti mo, dhali yu^k a'di gway ka Shiit mo. ⁴ Atee kun din ma Aadam 'ko'di a'di taki'da baba goma Shiit mo tani a'di 'kokina yili iss 'kwanimpa i/ iss su/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ⁵ Dhali wakan arisa tee kun çabkin ma Aadam ki e mo tani a'di ta yil kun ta iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa ipe'de/ i'ce'dka 'kume'd mo, dhali a'di wuki'd mo.

⁶ Dhala Shiit çabki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka mudhe'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Anuush mo. ⁷ Dhala Shiit çabki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Anuush mo ka yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dka pesu/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ⁸ Dhali wakan arisa tee kun çabkin ma Shiit ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka su/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

⁹ Ka Anuush çabki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa idonjon i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Kinan mo. ¹⁰ Anuush çabki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Kinan mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dka karpa'c mo dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ¹¹ Dhali wakan arisa tee kun çabkin ma Anuush ki e mo tani 'kona yili

iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka mudhe'd apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

¹² Ka Kinan çä'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Mahlal/iil mo. ¹³ Dhala Kinan çä'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Mahlal/iil mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss su/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ¹⁴ Dhali wakan arisa tee kun çä'bkin ma Kinan ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka 'kume'da apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

¹⁵ Ka Mahlal/iil çä'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka mudhe'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Yarid mo. ¹⁶ Dhala Mahlal/iil çä'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Yarid mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dka iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka 'kume'da apo/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ¹⁷ Dhali wakan arisa tee kun çä'bkin ma Mahlal/iil ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa idonjon i'ce'dka karpa'c apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

¹⁸ Ka Yarid çä'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ipekware i'ce'dka su/ mo tani a'di warki'd ka baba ma Aknuuk mo. ¹⁹ Dhala Yarid çä'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Aknuuk mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss su/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

²⁰ Dhali wakan arisa tee kun çä'bkin ma Yarid ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa ipekware i'ce'dka su/ apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

²¹ Ka Aknuuk çä'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka mudhe'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Matushaalal mo. ²² Aknuuk nyak ya ka Arumgimis mo 'ko'di dho'th ma Matushaalal mo ki yili iss 'kwanimpa karpa'c mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ²³ Dhali wakan arisa tee kun çä'bkin ma Aknuuk ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa karpa'c i'ce'dki iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka mudhe'd apo/ mo. ²⁴ Aknuuk a'di nyakki ya ka Arumgimis mo, dhali a'di dinuki gam mo haali/ Arumgimis suski a'di mo be.

²⁵ Ka Matushaalal çä'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ipedojon i'ce'dka pesu/ mo tani a'di warki'd ka baba ma Laamak mo. ²⁶ Dhala Matushaalal çä'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Laamak mo ka yili iss 'kwanimpa i/iss su/ ath' 'de/ i'ce'dka su/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ²⁷ Dhali wakan arisa tee kun çä'bkin ma Matushaalal ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa ipekware i'ce'dka pedojon apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

²⁸ Ka Laamak çä'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ipedojon i'ce'dka su/ mo tani a'di warki'd ka baba gi ya/ mo ²⁹ dhali a'di ki yuk a'di gway ka Nuuh mo mmo/o gwo mo ki: 'Pena 'cesh jin jeekina Tapa mo tani jan 'de/ yansansan a'di midi kal ana mo jin minu rak ana is ka 'cesh mo 'peni miin tom bana mo dhali 'peni miin tom bana jin 'kosha ana ki me'd bana ki tu/ul tu/ul ki is jin wu ana e mo. ³⁰ Dhala Laamak çä'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Nuuh mo ka yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa ipedojon i'ce'dka karpa'c apo/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ³¹ Dhali wakan arisa tee kun çä'bkin ma Laamak ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ ath' iss su/ i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka pesu/ apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

³² Ka Nuuh taki'd ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Saam dhala Haam dhala Yapath mo.

6

¹ Ki 'kwani ṫelki mii 'pen mmomar is mo apo/ bwam/e ga 'cesh mo dhali 'bwa/m buni dho'thunu uni mo ṫani ² iya/ ma Arumgimis mo uni parki i'bwa/ gi 'kwani e mo ki uni 'bora'bor mo dhali uni ki mash uni mo mmota i/ash mo me'd jin kwanykina uni uni wakan mo. ³ Dhali yan'ko'd Tapa ki o gwo mo ki: Shi/in pem midi diki malas 'kwani ki sole/ sole/ mo haali/ a'di ta bunjwar is mo, hili ateem piti midi ta yili iss 'kwanimpa

ipe'de/ mo. ⁴ Dhan kampar 'kwani uni 'kokin e mony'cesh ka tee gwansan mo dhali uni 'koni 'ko'd si'da/ mo me'd jin pu'dkina iya/ ma Arumgimis e i'bwa/ gi 'kwani mo dhali uni dho'thki uni uci mo. Uni gwansan ita 'kwani kun ça'bki dem dem 'peni kadhamo/ mo dhali kun tora gway karash mo.

⁵ Tapa parki tonthus e kun miikina 'kwani caaca kagahara e mony'cesh mo dhali misha ris gwalal buni kun kulumkina uni eya dum buni mo ta jasi tonthus ki sule/ sule/ mo. ⁶ Dhali Tapa ḳalki bwan diti'd mo ki a'di ukki 'kwani e mony'cesh mo dhali a'di jwakaṭki a'di adum piti mo. ⁷ Wakan Tapa a'di ki o gwo mo ki: Aha/ mina dhi'th 'kwani sho'k mo uni kun ukka/ 'peni bwam/e ga 'cesh mo, 'kwanimpa en'thi/ dhali tombwaasho dhali to kun parana 'cesh dhali 'dii kun pen e mis mo haali/ aha/ diṭa bwa mo ki aha/ i/ukkina uni mo. ⁸ Hili Nuuh gamki'da 'the e e gi Tapa mo.

⁹ Uni gwansan itana nyakum yil ma Nuuh mo. Nuuh a'di ita wathij kar/e mo, dar gi mii 'ba/ e nyakum yil gi 'kwanim piti mo. Nuuh nyak ya ka Arumgimis mo. ¹⁰ Dhala Nuuh ta gi iya/ ikwara mo: Saam dhala Haam dhala Yapat̄h mo.

¹¹ Hili mony'cesh a'di pu/ki'd e bwam/e ma Arumgimis mo dhali mony'cesh 'tu'dkunu ki piny piny ki mo jin bujurkunuwa bujur mo. ¹² Dhali Arumgimis mishki mony'cesh mo dhali hili mo mo ma, a'di pu/ki'd mo haali/ aris bungwar isi 'baar pu/ki uni isiny cine/ mo e bway buni jin iina uni apo/ mony'cesh mo. ¹³ Dhali Arumgimis ki owa Nuuh gwo mo ki: Aha/ ḳara/ dina gwo ibwa mo ba/ mmodaka ris bungwar is 'kup mo haali/ mony'cesh a'di 'tu'dkunu ki piny piny ki mo ma bujur gi uni mo. Hili mo mo ma, aha/ mina 'ce'd uni sho'k nyakki mony'ceshi lu/ mo. ¹⁴ Uki /e is pini adhana ḳur yi'de/ 'pena cwa jin wana e ki ṭu'b mo dhali /e mini thoson bwaŋ gu'b e bwaman ma ḳur mo dhali /e mini gwa'c a'di bwaman dhali 'ko'd gwar ka 'cesh jin dekadek jin ta'da jillo mo. ¹⁵ Mii a'dihe/ be jin mina /e uk a'di mo. Aluc ma ḳur midi ta gula iss 'kwanimpa ḳarpa'c mo dhali beem piti midi ta iss 'kwanimpa isu/ i'ce'dka 'kume'd mo ki gulam piti mo dhali tur piti midi ta iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo ki gulam piti mo. ¹⁶ Nyanya ḳur 'kupan mo dhali 'baari a'di mo ntagi gulam piti 'kup mo dhali /e mini kar 'twaŋkal goma ḳur si'da/ e em bwaman piti mo dhali uki a'di ki dhunya/ dhunya/ ka makampo/ mo ka po/i kwara mo. ¹⁷ Haali/ hili mo mo ma aha/ mina hasha gannu/ yi'de/ apo/ mony'ceshi 'baar mo mmo'ce'da ris bungwar is sho'k mo uni gun shi/ irin moŋ'koki/ e 'peni bwaa'kwariny momis mo. Aris to 'baar mo kun 'kon e mony'cesh mo tani mini wu mo. ¹⁸ Hili aha/ mina ṭel gwom pem jin gamka/ me'd nyakki /e sho'k mo dhali /e mini ciç bwaa ḳur mo /e dhali iya/m pini dhali ashin dhali up gi iya/m pini nyakki /e mo. ¹⁹ Dhali 'peni aris to kun 'ko ki e kun ta shuman is mo tani /e mini 'doyi uni ka susu/ susu/ aris uni kun 'kona e ki she/ ki she/ mo e bwaa ḳur mo mmodhu uni ki e nyakki /e mo uni gun ta gwasan dhali kuman mo. ²⁰ 'Pena ris 'dii isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki e kuku/ mo, dhali 'pena ris to/e mo isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki e kuku/ mo, 'pena ris to kun parana 'cesh mo isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki e kuku/ mo, ka susu/ susu/ uni mini nyak ii ki /e mo ki /e mini dhu uni ki e mo. ²¹ Wakan /e mini ḳala ris tonṭe/ 'baar kun 'kona e ki she/ ki she/ uni kun shwanu mo, dhali dhuyi uni themes mo, dhali a'di midi ta tonṭe/ jin minu mii ki /e mmoshwa mo dhali gom uni mo. ²² Nuuh miiki mii yansan mo. A'di miiki'da ris gwo kun ḳankin ma Arumgimis a'di mo be.

¹ Dhali yan'ko'd Tapa ki owa Nuuh gwo mo ki: Yaku/ bwaa ḳur mo, /e dhala risa wak gi gu'b pini mo, haali/ aha/ misha ki /e ta wathij kar/e ibwambori aha/ ki nyakum yil gi 'kwani gwansan mo. ² Susi nyakki /e to/e kun 'koni pesu/ ka pesu/ pesu/ mo kun mishu shum 'ka mo, kun ta gwasan dhali kuman buni mo, dhali to/ej kamu/ si'da/ kun molu shum 'ka mo, arasan dhali kuman mo, ³ dhali 'dii kun 'koni pesu/ ka pesu/ pesu/ mo kun

pen e mis si'da/ mo, rasan dhali kuman mo, mmodhu uni ki e ki jamas buni ki she/ ki she/ e bwam/e gi mony'ceshi 'baar mo. ⁴ Haali/ ka cim pesu/ mo tani aha/ mina hasha sho'k apo/ mony'cesh mo acim ma iss su/ montee mo dhali acim ma iss su/ mon'thiny mo. Dhali aris to/e 'baar mo kun 'kon ki e mo kun ukka/ mo tani aha/ mina kal uni sho'k ka pije/ 'peni bwam/e ga 'cesh mo. ⁵ Dhala Nuuh a'di mii'da ris to kun kana Tapa a'di mo.

⁶ Dhala Nuuh 'koni yil iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa i'kume'd mo me'd jin pu'dkin ma gannu/ yi'de/ apo/ mony'cesh mo. ⁷ Dhala Nuuh dhali iya/m piti dhali ash dhali i/ash gi iya/m piti nyakki a'di mo tani uni iikin e bwaa kur mo mmoye 'pena gannu/ yi'de/ mo. ⁸ To/e kun mishu shum 'ka mo dhali to/e kun molu shum 'ka mo, dhali 'dii mo dhala ris to kun parana 'cesh mo ⁹ ka susu/ susu/ mo, gwasan dhali kuman mo, iikin e bwam ma kur nyakka Nuuh mo me'd gwo jin kankin ma Arumgimisa Nuuh mo. ¹⁰ Dhali 'ko'da cim pesu/ thimkin mo tani agannu/ yi'de/ pu'dki'da po/ mony'cesh mo.

¹¹ Ka yil iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa i'kume'd jin ta yil mondiki/e ma Nuuh mo tani, ka ppe jijg 'ko'd mo jin ta'da cim 'kume'd i'ce'dka pesu/ ma appe mo, dhali ka cim caan mo tani aris yi'de/ kun kasha e 'peni jisa 'kulga/ uni 'twakkin mo dhali campur gi momis a'di ka'dkunu 'twa/ mo. ¹² Dhala sho'k wolki 'twa/a po/ mony'cesh ka cim iss su/ montee mo dhali ka cim iss su/ mon'thiny mo. ¹³ Dhali ka tentej gana/ yan mo tani Nuuh dhali iya/m piti jin ta'da Saam dhala Haam dhala Yapath dhali asha Nuuh dhali up gi iya/m piti kun 'koni kwara nyakki ciç ki uni e bwam ma kur mo, ¹⁴ uni dhali aris tombwaasho 'baar mo isi ki jamas buni ki she/ ki she/ mo, dhali aris bip mo isi ki jamas buni ki she/ ki she/ mo, dhali aris to jin parkin mo kun parana 'cesh mo isi ki jamas buni ki she/ ki she/ mo, dhali aris 'dii 'baar mo isi ki jamas buni ki she/ ki she/ mo, aris 'dii ka warom buni ki she/ ki she/ mo. ¹⁵ Uni iikin nyakka Nuuh e bwam ma kur mo, ka susu/ susu/ mo, aris to kun ta ga shuman is mo e uni kun pinu shush buni mmo'ko ki e mo. ¹⁶ Dhali uni gwansan kun ta gwasan mo dhali kuman mo kun ta shuman isi 'baar mo, uni ciçkin mo me'd gwo jin kankin ma Arumgimis a'di mo. Dhali Arumgimis ki mu'thki a'diya campur mo.

¹⁷ Agannu/ yi'de/ a'di tikirki'd ka cim iss su/ apo/ mony'cesh mo dhali yi'de/ marki is mo dhali a'di ki 'deka kur mo dhali a'di ki cu mo mmobola 'cesh ka po/ mo. ¹⁸ Dhali yi'de/ a'di piki mii e mo dhali mar is kagahara apo/ mony'cesh mo dhali akur a'di hashki'd e 'kupan yi'de/ mo. ¹⁹ Dhali yi'de/ a'di piki mii e ki mo ma dem dem mo apo/ mony'cesh wakan mo, dhali aris wosha turga/ kun 'kokin e bwar'kwariny momis mo tani uni haçkina yi'de/ ki 'peny 'ce i e mo. ²⁰ Dhali yi'de/ piki mii e mo apowa ris wosha turga/ mo mmolos uni mo ki engula kun 'koni karpa'c ki 'kul piti mo. ²¹ Dhali aris bungwar is wukin mo dhali to kun 'koni mmokal ya apo/ mony'cesh mo, 'dii dhali bip dhali tombwaasho, dhali aris to kun tana ris kun yan ka yul 'kup kun 'kona po/ mony'cesh mo dhali aris 'kwani 'baar mo, ²² aris to kun 'kon eya 'cesh jin kuthaku'th mo kun pinu shush buni mmo'ko ki e mo tani uni wukin mo be. ²³ A'di kalki'da ris to 'baar mo sho'k ka pije/ mo kun 'kon ki e 'peni bwam/e ga 'cesh mo, 'kwani dhali to/e dhali to kun parana 'cesh mo dhali 'dii kun pen e momis mo tani uni ikalkina a'di sho'k ka pije/ 'peni mony'cesh mo. Jasa Nuuh a'di 'de/ idhalkunu mo dhali uni gwansan kun nyak 'ko ki a'di eya kur mo. ²⁴ Dhali yi'de/ piki mii e apo/ mony'cesh mo ka tee iss 'kwanimpa ipesu/ i'ce'dka 'kume'd mo.

mony'cesh mo dhali yi'de/ a'di guki'da wuuuy mo. ² Yi'de/ kun kasha e 'peni mo kun 'kula'kul mo dhala campur gi momis mo tani uni mu'thkunu mo dhala sho'k 'peni momis a'di guki 'twa/ mo, ³ dhali yi'de/ cunyicumki'd ka 'cesh mo 'pena 'cesh ki sule/ sule/ mo. Dhali ka cim iss 'kwanimpa ipesu/ i'ce'dka 'kume'd thimin mo tani yi'de/ a'di mara'd ma apo/ mo. ⁴ Dhali ka appe 'kupi pesu/ mo dhali ka cim 'kume'd i'ce'dka pesu/ jin ta jama/ appe mo tani akur a'di pu'dki'da po/ 'kuwosha turga/ kun yu_{ku} gway ka Ararath dhali rep mo. ⁵ Dhali yi'de/ di'di mmotikir mmomara'd is mo ntaga ppe 'koni 'kupi 'kume'd mo, dhali ka appe 'koni 'kupi 'kume'd mo tani a'di jin ta'da tee jin t_{wa}/a/ ka appe mo tani 'kupan dhan wosha turga/ uni parkunu e mo.

⁶ Dhali 'ko'da cim iss 'kwanimpa su/ 'baarki'd mo tani Nuuh 'ce'dki'da shubbaak ma kur mo a'di jin ukkina a'di mo. ⁷ Dhali a'di ki hasha warangwak mo, dhali a'di wukurki'd ntagi yi'de/ ku'thki'd 'peni mony'cesh mo. ⁸ Dhali yan'ko'd a'di ki hasha gurko/ 'peni a'di mo mmopar mo e mo wa_{kki}/ yi'de/ midi gu ka wuuuy 'peni bwam/e ga 'cesh mo. ⁹ Hili gurko/ diki gam monkamu/ jin mina a'di kar sho'k piti icine/ mo, dhala yim dokki'd ka nyaj'ko'd e a'di e bwam ma kur mo haali/ yi'de/ di'd naskina/ e bwam/e gi mony'ceshi 'baar mo. Wakan a'di ki kar me'd piti mo dhali budha yim mo dhali susa yim bway bwam ma kur nyakki a'di mo. ¹⁰ A'di çorki'da cim pesuj kamu/ dok/e mo dhali a'di ki hash gurko/ ka pije/ 'peni bwam ma kur dok/e mo. ¹¹ Dhali gurko/ pu'dki'd ka nyaj'ko'd i a'di mom'pimpili/ mo dhali hili mo mo ma, ayim kalki'd e 'twam piti 'cemen jipi/ cwa setuun jin ta'da go'd go'd mo jin daka 'cithkunu ki she/ mo. Wakana Nuuh a'di mishki mo mo ki yi'de/ a'di guki'da wuuuy 'peni mony'cesh mo. ¹² Dhali yan'ko'd a'di çorki'da cim pesuj kamu/ mo, dhali a'di hash gurko/ mo, dhala yim yaki'd mo dhali diki doku/ ka nyaj'ko'd i a'di mo.

¹³ Ka yil iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dka 'de/ mo, dhali ka appe jin t_{wa}/a/ dhali ka cim 'de/ ka appe mo, yi'de/ a'di ku'thki'd 'peni mony'cesh mo dhala Nuuh a'di 'ceeki'da kur 'kup mo dhali a'di ki par mo e mo dhali hili mo mo ma, bwam/e ga 'cesh a'di pupura/ pupur mo. ¹⁴ Dhali ka appe kun 'kon ma po/i su/ mo ka cim iss 'de/ i'ce'dka pesu/ ka appe mo tani mony'cesh a'di pupuri'di 'baar mo. ¹⁵ Dhali yan'ko'd Arumgimis ki owa Nuuh gwo mo ki: ¹⁶ Yaku/ ka pije/ 'peni bwam ma kur mo, /e dhali ashin mo dhali iya/m pini mo dhali up gi iya/m pini nyakki /e mo. ¹⁷ 'Doyi aris to kun 'kon ki e nyakki /e mo uni gun ta to ki shuman isi 'baar mo, aris 'dii dhali to/e dhali aris to kun paran mo kun paran e mony'cesh mo ki uni mini cis ka enthus apo/ mony'cesh mo ki uni mini dho'th maman dhali mar is apo/ mony'cesh mo. ¹⁸ Wakana Nuuh yaki'd ka pije/ mo dhali iya/m piti mo dhali ash mo dhali up gi iya/ nyakki a'di mo. ¹⁹ Dhali aris tombwaasho mo dhali aris to kun parana 'cesh mo dhali aris 'dii mo dhali aris to kun kalki ya apo/ mony'cesh mo, iikin ka pije/ ka wa_k buni ki she/ ki she/ 'peni bwam ma kur mo.

²⁰ Dhali yan'ko'da Nuuh ki nyaja gwa_{ta}/ mmomiiya bas gom Tapa mo dhali a'di ki bu'th to/e kun dheleladhelel mo 'pena ris tiya mo dhali 'dii kun dheleladhelel mo 'pena ris tiya mo dhali a'di ki ci to kun 'cithu/ 'kus mmomiiya bas eya gwata/ mo. ²¹ Dhali ki Tapa cicki'da shim jin ciyi mo ki ci jin 'bor a'di bwa mo tani Tapa o gwo eya dum piti mo ki: Aha/ mina diki dok/e jee a'cesh mo gom 'kwani ki sule/ mo haali/ gwalal buni kun kulumkina uni gwo ibwa ta thus ki thus 'peni dhuru'c buni mo. Aha/ si'dayi mina diki 'ce'da ris to sho'k dok/e ki sule/ mo kun 'kon ki e kun uku mo me'd jin miikika/ mo. ²² Ki mony'cesh diki'd mo tani mo jin sinu aka'bany to dhali mo jin 'cithu/ to uni 'kokin mo, dhali mon'thupu'd dhali mom'batha'd, dhali moyurantee dhali mondit mo, dhali montee dhali mon'thiny uni mol dak ki sule/ sule/ mo.

¹ Dhali Arumgimis ki 'bora Nuuh mii mo dhali iya/m piti mo dhali o uni gwo mo ki: Dhodhi maman mo dhali mari is mo dhali 'tu'di mony'cesh mo. ² Dhali um mina to/e ko/ mo dhali um mina to/e dee ki bir bir mmo'cukı 'kupı mo, aris to/e kun 'kon e mony'cesh mo dhali aris 'dii kun pen e momis mo dhali aris to kun parana 'cesh mo dhali aris to yi'de/ kun 'koni bwaj kumma/ yi'de/ mo. E me'd bum mo tani uni cıkunu um mo. ³ Aris to kun jockin kun 'kon ki e mo tani uni mini ta tonte/ gom um mo, dhali me'djin çika/ um ton dhii/i'd mmosi mo tani aha/ mina ci um aris to 'baar mo. ⁴ Hili um mini mii dhalku/ ki 'ka to ka basi e mo, haala bas a'di ta mondiki/em piti mo. ⁵ Goma bas bum jin 'kona um ki e mo tani aha/ ka jij gana/ aha/ mina 'thek gwo mo mmokara kar mo. 'Pena ris tombwaasho mo aha/ mina 'thek gwo mo dhali 'peni 'kwani mo. Dhali 'peni aris 'kwani kun ta ikam mo tani aha/ mina 'thek gwo gom mondiki/e gi wathi/ mo. ⁶ A'diyin jin midi 'kosh wathi/ jwa mo mmogaca bas piti a'cesh mo tani abas piti gara/ mina 'kwani gaça 'cesh mo, haali/ Arumgimis ki uk wathi/ ki jamas pitij gana/ mo. ⁷ Dhali um mini dho'th maman dhali mar is mo, ki um mini kala dho'th ka enthus mo dhali mara mar is kagahara i mony'cesh nycine/ mo.

⁸ Dhali yan'ko'd Arumgimis ki owa Nuuh dhali iya/ kun nyak 'ko ki a'di gwo mo ki: ⁹ Hili mo mo ma, aha/ telkina gwom pem jin gamka/ me'd nyakki um mo dhali emen bum kun mini batı um 'ko'd mo ¹⁰ dhali aris to/e kun 'kon ki e kun uku mo kun nyak 'ko ki um mo, 'dii dhali tonkal, dhali tombwaasho kun nyak 'ko ki um e mony'cesh me'd jin tana uni aris ka ris mmo/iiyu/ 'peni bwam ma kur mo. ¹¹ Aha/ telkina gwom pem jin gamka/ me'd nyakki um mo ki aris bungwar is gi 'kwani minu 'ce'd sho'k ka gannu/ yi'de/ dok/e yisa ki sule/ dhali mony'cesh yisa minu 'ce'd sho'k ka gannu/ yi'de/ dok/e yisa ki sule/ mo. ¹² Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: A'di ta jamas mii gi gwom pem jin gamka/ me'd a'dihe/ mo, a'di jin miga/ gam me'd nyakki um mo dhali aris to/e kun uku mo kun nyak 'ko ki um mo gom yilankamu/ ma nyakum yil buni 'baar mo. ¹³ Aha/ karkina bwaam pem e bwam ma rakı mo, dhali a'di midi ta jamas mii gi gwo jin gamka/ me'd ibwaman aha/ dhali mony'cesh mo. ¹⁴ Ki aha/ mina dhala rakı mmo'ka apo/ mony'cesh mo dhali 'kwani ki para bwaa e e bwam ma rakı mo tani ¹⁵ aha/ mina ka gwom pem jin gamka/ me'd e mo jin karka/ ibwaman aha/ mo dhali um mo dhali aris to/e kun 'kon ki e mo kun ta shuman isi 'baar mo, dhali yi'de/ midi dok/e war ka gannu/ mmo'ce'da ris bungwar is sho'k mo yisa ki sule/. ¹⁶ Ka bwaa midi di e bwaman ma rakı mo tani aha/ mina hil apo/ a'di mo dhali ka gwo jin gamu me'd e jin di'd ki sule/ sule/ mo e bwaman ma Arumgimis mo dhali aris to/e kun 'kon ki e mo dhali aris bungwar is kun 'kon apo/ mony'cesh mo. ¹⁷ Arumgimis ki owa Nuuh gwo mo ki: A'di ta jamas mii gi gwo jin gamka/ me'd mo, a'di jin miga/ tel sho'k ibwaman aha/ mo dhali aris bungwar is kun 'kon e mony'cesh mo.

¹⁸ Iya/ ma Nuuh kun iikin ka pije/ 'peni bwaman ma kur mo tani jan 'de/ yuku gway ka Saam mo, dhali jaı kamı/ yuku gway ka Haam mo dhali jaı kamı/ yuku gway ka Yapatı mo. Haam a'di ta'da baba ma Kanaan mo. ¹⁹ Uniı kwaraj gwansan mo tani ita iya/ ma Nuuh mo, dhali 'peni uni gwansan mo tani mony'cesh taki'd gi 'kwani mo.

²⁰ Nuuh a'di ta wathin tal 'de/ jin twa/a/ jin korki'da 'cesh mo. A'di siki'da mura'th mo. ²¹ Dhali a'di ki pi yimana mura'th jin ka/u ki ınah ınah mo, dhali a'di 'koshkunu ki a'di me'da su mo, dhali a'di ishki e gu'b burrinyem piti ki dar gi toı kamı/ mmokum is mo. ²² Dhala Haam jin ta'da ababa ma Kanaan mishki com mmodi is 'te/ mo dhali a'di ki tor ikam piti isu/ gwo mo uni kun 'kona pije/ mo. ²³ Dhali yan'ko'd Saam dhala Yapatı uni ki bu'th burrinye/ mo, uni ki hi'th a'di 'kupa bim buni mmonıtal 'de/ mo dhali ii ka ciıko'd mo dhali kumki ababam buni is piti jin dina a'di is 'te/ mo, dhali bwam/em buni tu'kkina uni mo dhali uni 'koki par com e mmodina a'di is 'te/ mo. ²⁴ Ka Nuuh merki e

mo 'peni mom piti jin 'kosha yimana mura'th a'di mo dhali mish to jin miina a'di ya/ jin gwa'da'd a'di wakan mo tani ²⁵ a'di o gwo mo ki:

Monyjee midi di goma Kanaan mo.

Çiŋkina/ jin tanu mmota çiŋkina/ mo tani a'di imidi wakan gom ikam piti mo.

²⁶ A'di si'da/ o gwo mo ki:

Mom'bor mii gi Tapa Arumgimis pem midi di goma Saam mo,
dhali dhalka Kanaan ta ciŋkinam piti mo.

²⁷ Arumgimis dwaka Yapat̄h mo ma

dhali dhalki a'di ca'ba'd e gu'b burrinye/ ma Saam mo,
dhali dhalka Kanaan ta ciŋkinam piti mo.

²⁸ Dhali 'ko'da gannu/ yi'de/ 'baarki'd mo tani Nuuh ca'bki'd ki e mo ki yili iss 'kwanimpa karpa'c i'ce'dki iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd apo/ mo. ²⁹ Dhali arisa tee ma Nuuh kun ca'bkin a'di ki e mo tani uni 'koni iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa ipesu/ i'ce'dka 'kume'd apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

10

¹ Uni gwansan itana nyakum yil gi iya/ ma Nuuh mo uni gun ta Saam dhala Haam dhala Yapat̄h mo. Iya/ dho'thkunu uni mo 'ko'da gannu/ yi'de/ mo be.

² Iya/ ma Yapat̄h: a'di jin twa/a/ yuku gway ka Jumar mo, dhala Majuuj mo dhala Maday mo dhala Yawan mo dhala Tubal mo dhala Maashik mo dhala Tiras mo. ³ Dhali iya/ ma Jumar: a'di jin twa/a/ yuku gway ka Ashkanaas mo, dhala Ripat̄h mo dhala Tujarmah mo. ⁴ Dhali iya/ ma Yawan: a'di jin twa/a/ yuku gway ka Aliishah mo, dhala Tarshiish mo dhala Kittiim mo dhala Dudaniim mo. ⁵ 'Peni uni 'kwani gwansan kun 'kokin e yana gap mo tani uni a'di ipeperkin mo be. Uni gwansan kun ta iya/ ma Yapat̄h mo kun 'kon e mony'cesh buni mo, uni ka 'dete/ 'dete/ ki 'twam buni gun wala uni mo ka waķ buni i'pen mo dhali ki kal buni ilu/ mo.

⁶ Iya/ ma Haam: a'di jin twa/a/ yuku gway ka Kush mo, dhala Masir mo dhala Puth mo dhala Kanaan mo. ⁷ Dhali iya/ ma Kush: a'di jin twa/a/ yuku gway ka Saba mo, dhala Hawila mo dhala Sabtah mo dhala Raamah mo dhala Sabtaka mo. Dhali iya/ ma Raamah: a'di jin twa/a/ yuku gway ka Shaba mo, dhala Dadaan mo. ⁸ Kush a'di warki'd ka baba ma Nimruud mo. A'di ta wathi/ en'thi/ jin twa/a/ jin ca'bki dem dem e mony'cesh mo. ⁹ A'di ta wathi/ jin ca'bki dem dem mmopar ka yempa/ ibwambori Tapa mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di onu gwo mo ki: Wathi/ jin waga Nimruud jin ca'bki dem dem ibwambori Tapa mo. ¹⁰ Dhali montel 'pen gi 'pejkuman bampam piti mo ta Pam Baabil mo dhali Pan Arak mo dhali Pa Akkad mo, aris uni 'baar mo 'kon e mony'cesh gi Pan Shinaar mo. ¹¹ 'Peni mony'cesh caan mo tani a'di yaki'd mo e Pa Ashshuur mo dhali nyaj Pa Ninawa mo dhali Pa Rahubuteer mo dhali Paj Kaalah mo ¹² Dhali Pa Rasam ibwaman gi Pa Ninawa mo dhali gi Paj Kaalah mo, a'di jin ta 'pejkuman bampa/ jin caaca mo. ¹³ Masir warki'd ka baba ma Ludim mo dhala Anamiim mo dhala Lahabiim mo dhala Naptuhiim mo ¹⁴ dhala Patrusiim mo dhala Kasluhiim mo (uni i/iiyina 'Kwani gi Pa Pilisthiin 'peni cine/ mo) dhali Paj Kapturiim mo.

¹⁵ Kanaan warki'd ka baba ma Sidun mo a'di jin ta ya/m piti jin twa/a/ mo, dhala Hit̄h mo ¹⁶ dhali 'Kwani gi Pa Yabuus mo dhali 'Kwani gi Pa Amuur mo dhali 'Kwani gi Pa Jirjaash mo ¹⁷ dhali 'Kwani gi Pa Hiwwi mo dhali 'Kwani gi Pa Argi mo dhali 'Kwani gi Pan Siin mo ¹⁸ dhali 'Kwani gi Pa Arwaad mo dhali 'Kwani gi Pan Samaar mo dhali 'Kwani gi Pa Hamaat mo. Dhali yan'ko'd mo tani awaķ gi 'Kwani gi Paj Kanaan uni ihagaski mony'cesh ki lala'th mo. ¹⁹ Dhali mo gi 'Kwani gi Paj Kanaan par 'twa/ ki ribi/ ribi/ 'peni Pan Sidun e mo jin cutha a'di bway 'kup ki Pany Jaraar ki si'd piti jin si'da a'di ntagi Paj Ghassa mo dhali 'peni mo jin cutha a'di bway 'kup ki bway Pan Saduum mo dhali

Paj Gamuura mo dhali Pa Admah mo dhali Pa Sabuyiim ki si'd piti jin si'da a'di ntagi Pan Laasha/ mo. ²⁰ Uni gwansan uni ta iya/ ma Haam mo ka wak buni i'pen mo dhali ki 'twam buni ilu/ mo dhali ki mony'cesh buni ilu/ mo dhali ki kal buni ilu/ mo be.

²¹ Dhali uci dho'thkunu eya Saam si'da/ a'di jin taki'da baba gom uci ma Aabir 'baar mo, a'di jin ta'da kam ma Yapat̄h jin ca'd mo. ²² Iya/ ma Saam: a'di jin twa/a/ yuku gway ka lilaam mo, dhala Ashshuur mo dhala Arpakshaad mo dhala Lud mo dhala Araam mo.

²³ Dhali iya/ ma Araam: a'di jin twa/a/ yuku gway ka Uus mo, dhala Hul mo dhala Jaath̄ar mo dhala Mash mo. ²⁴ Dhala Arpakshaad warki'd ka baba ma Shaalah mo dhala Shaalah warki'd ka baba ma Aabir mo. ²⁵ Eya Aabir mo tani iya/ su/ dho'thkunu mo. Dhali jan 'de/ yuku gway ka Paalaj mo haali/ ka teem piti mo tani mony'cesh kwa/kunu bwa mo, dhala kam jin ta 'ko'd piti mo tani yuku gway ka Yagthaan mo. ²⁶ Yagthaan warki'd ka baba ma Almudad mo dhala Shaalap mo dhala Hadharmoot mo dhala Yaarah mo ²⁷ dhala Haduraam mo dhala Usal mo dhala Diglah mo ²⁸ dhala Uubal mo dhala Abimaayil mo dhala Shaba mo ²⁹ dhala Upir mo dhala Hawiila mo dhala Yubab mo. Aris uni gwansani 'baar mo tani uni ta iya/ ma Yagthaan mo. ³⁰ Dhali mony'cesh jin 'kokina uni nycine/ mo tani a'di parki 'twa/ ki ribi/ ribi/ mo 'peni Pa Misha mo e mo jin ta bway jin cu'thki 'twa/ ki Pan Sapaar ibampa/ ki paj 'kuwosh gi mom'pesho'k mo. ³¹ Uni gwansan ita iya/ ma Saam mo ka waq buni i'pen mo dhali ki 'twam buni gun wala uni ilu/ mo dhali ki mony'cesh buni ilu/ mo dhali ki kal buni ilu/ mo be.

³² Uni gwansan itana wak gi iya/ ma Nuuh mo isi gi gwom buni jin bele'thkunu mo dhali gom kal buni mo, dhali 'peni uni gwansan mo tani kal gi 'kwani uni ihagaski mony'cesh ki lala'th mo 'ko'da gannu/ yi'de/ mo be.

11

¹ Dhali aris 'kwani 'baar mo kun 'koni mony'cesh mo tani uni ta gi jasi 'twan 'de/ jin wala uni kadhamo/ mo dhali 'twa/ yisa misha uni ki thatha/ thatha/ yisa. ² Dhali me'd jin borkina 'kwani is mo e mom'pesho'k mo tani uni gamki mony'cesh jin ta'da thith̄in thith̄ mo e Pan Shinaar mo dhali uni ki 'ko nycine/ mo. ³ Dhali uni ki o gwo ka rem 'kup mo ki: Iiyu/ bala dhalki ana uka je mo dhali 'thos uni mo ki til til mo. Dhali uni tan ga jen gu'b 'peni wosh mo dhala dena ma sipti mmorus to mo. ⁴ Dhali yan'ko'd uni ki o gwo mo ki: Iiyu/ mo dhalki ana nyanya dhan 'pejkuman bampa/ gom is bana mo dhali gu'b jin turatur, a'di jin midi gu 'kup piti gamki mis mo dhali dhalki ana 'kwara gwo gom is bana mo isi ciki/ ki ana 'konuki ceker bwa e bwam/e gi mony'ceshi 'baar mo. ⁵ Dhali Tapa a'di thulki'd ka 'cesh mo mmopar 'pejkuman bampa/ e mo dhali gu'ba turga/ yan mo a'di jin nyañkina iya/ gi 'kwani mo. ⁶ Dhali Tapa ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, uni ta 'kwani jin tala en 'de/ mo dhali uni 'baar mo wal 'twan tal 'de/ mo, dhali a'di ta jasi montel 'pen jin twa/a/ mo a'di jin mina uni mii mo, dhali ma to yin jin mina uni o bwa mmomii mo tani a'di midi diki ta to jin midi pi uni e mo. ⁷ Iiyu/ mo dhali dhalki ana iina ka 'cesh mo dhali tuñkur uni 'twa/ is mo ki uni mini 'koki mish ciñ gwo ka gam 'kup mo jin wala uni mo. ⁸ Wakan Tapa ki ceker uni bwa e mo 'baar mo 'peni mun ntagi bwam/e gi mony'ceshi 'baar mo, dhali uni dhalki 'pejkuman bampa/ 'pen ki dar gi mo jin 'kona uni ki 'ka a'di 'kup mo. ⁹ Wakan gway piti yuku gway ka Baabil mo haali/ Tapa tuñkurki 'twa/ gi mony'ceshi 'baar mo is mo, dhali 'peni mun mo tani Tapa ki ceker uni bwa eya ris bwam/e gi mony'ceshi 'baar mo.

¹⁰ Uni gwansan uni ita emen ma Saam mo. Ka Saam 'kokina yil iss 'kwanimpa imudhe'd ka dhan piti mo tani a'di warki'd ka baba ma Arpakshaad mo 'ko'di yili su/ mo i'ko'di gannu/ yi'de/ mo. ¹¹ Dhala Saam qa'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Arpakshaad mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

¹² Ka Arpakshaad ça'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka ƙarpa'c mo tani a'di warki'd ka baba ma Shaalah mo. ¹³ Dhala Arpakshaad ça'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Shaalah mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dka kwara mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

¹⁴ Ka Shaalah ça'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Aabir mo. ¹⁵ Dhala Shaalah ça'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Aabir mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dka kwara mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

¹⁶ Ka Aabir ça'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka donjon apo/ mo tani a'di warki'd ka baba ma Paalaj mo. ¹⁷ Dhala Aabir ça'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Paalaj mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka 'kume'd apo/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

¹⁸ Ka Paalaj ça'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Ra/u mo. ¹⁹ Dhala Paalaj ça'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Ra/u mo ki yili iss 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dka pedonjon mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

²⁰ Ka Ra/u ça'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo tani a'di warki'd ka baba ma Saruuj mo. ²¹ Dhala Ra/u ça'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Saruuj mo ki yili iss 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dka pesu/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

²² Ka Saruuj ça'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Nahur mo. ²³ Dhala Saruuj ça'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Nahur mo ki yili iss 'kwanimpa i'kume'd mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

²⁴ Ka Nahur ça'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka pedonjon mo tani a'di warki'd ka baba ma Taarah mo. ²⁵ Dhala Nahur ça'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Taarah mo ki yili iss 'kwanimpa ipe'de/ i/ath^h 'de/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

²⁶ Ka Taarah ça'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Abraam mo dhala Nahur mo dhala Haraan mo.

²⁷ Dhali uni gwansan mo tani uni ita emen ma Taarah mo. Taarah a'di ta'da baba ma Abraam mo dhala Nahur mo dhala Haraan mo, dhala Haraan ta'da baba ma Luuth mo.

²⁸ Haraan wuki'di ṭwa/a/ mo ki com ga Taarah mo eya 'cesh jin dho'thkunu a'di mo e Pa Ur ma Kaldaan mo. ²⁹ Dhala Abraam dhala Nahur mashkin mo. Dhali asha Abraam yuku gway ka Saray, dhali gway gi asha Nahur yuku ka Milkah mo a'di jin ta 'bwa/ ma Haraan mo a'di jin ta com ga Milkah dhala Yiskah mo. ³⁰ Dhala Saray a'di ta'da burum mo. Ayim ta ga 'cij kamuwa?

³¹ Taarah ki susa Abraam jin ta ya/m piti mo dhala Luuth jin ta'da 'ci ma Haraan mo, jin tana a'di adhancom mo, dhala Saray jin ta'da mar piti mo, a'di jin ta ash gi ya/m piti jin ta'da Abraam mo, dhali uni iikin mo mmontal 'de/ mo 'peni Pa Ur ma Kaldaan mmo/ ii e bampa/ gi Paŋ Kanaan mo. Hili ki uni pu'dkin e Pan Haraan mo tani uni ki 'ko mo be.

³² Yil ma Taarah jin ça'bkinda a'di ki e mo tani a'di ta yili iss 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dka mudhe'd mo, dhala Taarah wuki'd mo e Pan Haraan mo be.

12

¹ Dhali Tapa ki owa Abraam gwo mo ki: Yaku/ mo 'peni bampam pini mo dhali 'peni 'kwani ma bas pini mo dhali 'peni 'kwani gi gu'b gi cim mo e mony'cesh jin mig/ ṭor /e mo. ² Dhali aha/ mina kar /e mmota dhan kal caaca mo, dhali aha/ mina 'bor /e mii mo dhali kar gway pini ki ca mo, wakan ki /e mini 'bora 'bor mii mo be. ³ Aha/ mina 'bor uni gwansan mii gun 'bor /e mii mo dhali a'di jin midi jee /e mo tani aha/ si'da/ mina jee a'di mo, dhali gom /e mo tani arisa wak^h gi 'kwaniny'cesh mo tani minu 'bor mii mo be.

⁴ Wakan Abraam yaki'd mo, me'd gwo jin ṭorkina Tapa a'di mo dhala Luuth yaki'd nyakki a'di mo. Dhala Abraam 'kokini yili issi kwara i'ce'dka ƙarpa'c mo me'd jin yakina a'di 'peni Pan Haraan mo. ⁵ Dhala Abraam ki susa Saray jin ta ashim piti ilu/ mo dhali

a'di ki susa Luuth jin ta'da 'ci ma kam mo, dhali aris tom buni kun tana uni mo uni gun tulkina uni is mo, dhali 'kwani kun gamkina uni e Pan Haraan. Dhali uni 'kakin ka ji sho'k ki bway Pañ Kanaan mo. Ki uni pu'dkin e bampa/ gi Pañ Kanaan mo tani ⁶ Abraam yaki'd ki tur mo e mony'cesh gi bampa/ gi Pan Shakiim mo e dhan cwa jin wana e ka 'kwat̄tan ma Murah mo. Ka cim caan mo tani 'Kwani Kanaan uni 'kokin e mony'cesh caan mo. ⁷ Dhali yan'ko'd Tapa ki piya Abraam i is mo mmo/o gwo mo ki: E emen pini mo tani aha/ mina ci uni mony'cesh yansan mo. Wakan a'di ki nyāg agwaṭa/ jin miinuwa bas gom Tapa mo a'di jin piki a'di i is mo. ⁸ Yan'ko'd a'di ki thoth̄ mo e 'kuwosha turga/ gi mom'pesho'k ki Pam Beet/iil mo dhali a'di ki tel gu'b burrinyem piti mo. Pam Beet/iil di'd ka bora lungu'b mo dhali Pa Aay di'd ki 'ban gi mom'pesho'k mo. Dhali e mun mo tani a'di ki nyāra gwaṭa/ jin miinuwa bas gom Tapa mo dhali a'di ki yuk gway gi Tapa mo. ⁹ Dhala Abraam yaki'd mo mmoya naskina/ 'kup̄ ki bway ma Januub mo.

¹⁰ Dhali te/ 'koshki'd kagahara mo e bampa/ mo. Wakan Abraam yaki'd ka lungu'b e Pam Masir mo ki ya yilkina/ mo e mun mo, haali/ te/ shina 'kosh ki shi/ e bampa/ mo. ¹¹ Ki a'di 'dishi 'twa/ mmociç Pam Masir mo tani a'di ki owa Saray gwo mo, a'di jin ta ash mo ki: Aha/ misha ki /e tana 'bom jin ta jaro/ ki jaro/ jin teru/ mo. ¹² Dhali ki 'Kwani gi Pam Masir mini par /e e mo tani uni mini o gwo mo ki: A'di yansan ta ashim piti mo. Dhali yan'ko'd uni mini 'kosh aha/ jwa mo, hili /e minu dhalku/ ki e mo. ¹³ /E mini o gwo mo ki /e ta 'bwah pem mo, ma a'di mina to ya ki 'bore/ gom aha/ gom /e mo, dhali mondiki/em pem minu 'tash 'twa/ 'peni jwa gom miim pini mo. ¹⁴ Ka Abraam cicki'd e Pam Masir mo tani 'Kwani gi Pam Masir parki'da 'bom e jin shina jaro/ i me'd mo. ¹⁵ Dhali ki iya/ ma Pirawn parki'da yim e mo tani uni maŋkina yim eya Pirawn mo. Dhala 'bom suskunu mo e gu'b ma Pirawn mo. ¹⁶ Dhali gom gway ma yim mo tani a'di mii'd ki 'bore/ goma Abraam mo. Dhali a'di ta'dki ka'bal mo dhala morbiп mo dhali gwasin thuluny mo dhali 'kwani kun miina tu'c mo dhali ćinkina/ nyara/ mo dhali kuman thuluny mo dhali kalman mo.

¹⁷ Hili Tapa 'koshki'da Pirawn dhali kun gu'b piti ka dhan 'ba'th jin wo'cki is she/ mo goma Saray, a'di jin ta asha Abraam mo. ¹⁸ Wakana Pirawn yükki'da Abraam mo dhali o a'di gwo mo ki: Atinta tan jin miina /e aha/ kan mo? Atinta dina /e ki tor aha/ gwo ka yim ta ashin mo? ¹⁹ Dhali /e ki 'cur gwo o ka yim ta 'bwahan mo. Wakan aha/ de budha yim mo mmo'taki ta ashim pem mo. Shwane/, ashim pini a'dan mo. Susi a'di mo, dhali iyi mo. ²⁰ Dhala Pirawn ki ci gwat̄h gwoŋkan mo isi gom a'di mo. Dhali uni ki kar ki a'di 'pen mo nyakki ashim piti mo dhali aris to kun tana a'di mo be.

13

¹ Wakan Abraam yaki'd ka gagamis 'peni Pam Masir mo a'di uni ki ashim piti nyakki a'di mo dhali aris to kun tana a'di mo dhala Luuth si'da/ nyački uni mo eya Januub mo.

² Dhala Abraam ta pa ki pa mo e to/e mo dhali e 'dolkon kush mo dhali e 'dolkon gana/ mo. ³ Dhali a'di yaki'd 'pena Januub mo ntagi Pam Beet/iil mo e mo jin dikina gu'b burrinyem piti ki montel 'pen mo, mo jin diki'di bwaman gi Pam Beet/iil mo dhali gi Pa Ayy mo, ⁴ e mo jin nyākina a'diya gwata/ jin miinuwa bas mo itwa/a/ mo. Dhali e mun mo tani a/Abraam a'di yukki gway gi Tapa mo. ⁵ Dhala Luuth, a'di jin yaki'd nyakka Abraam mo tani a'di si'da/ ta'dki ma'diny ka'bal ka ris mo dhali ma'diny mi ka ris mo dhali to/e ka ris mo dhali gu'b burrinye/ ka ris mo. ⁶ Ki a'di wakan mo tani bampa/ mol uni thiп mo uni su/ mmonyak uni 'ko mo mmontal 'de/ mo, haali/ tom buni kun takina uni mo tani uni tana ris ka ris kagahara mo. Wakan uni moli nyak 'ko mo mmontal 'de/ mo. ⁷ Dhali mo jin biruwa bir diki'di bwaman imanhil to/e ma Abraam mo dhali imanhil to/e ma Luuth mo. Dhali ka tee caan mo tani 'Kwani gi Pañ Kanaan mo dhali 'Kwani gi Pam Paaris 'kokin mo e bampa/ mo.

⁸ Dhali yan'ko'd Abraam ki owa Luuth gwo mo ki: Dhalku/ ki dhal mo jin biruwa bir bway mo mmodi ibwaman ana mo, aha/ dhali /e mo, dhali ibwaman imanhil to/em pini mo dhali imanhil to/em pem mo haali/ ana tana ikam mo. ⁹ Dina bampa/ isi 'baar mo ki di ibwambori /e mo 'taa? Kwa/ki is pini bwa mo 'peni aha/ mo ma. Wakki/ /e mini bu'th 'ban ma biny cam mo tani wakan aha/ mina ya ki 'ban ma bim poros mo, walla wakki/ /e mini bu'th 'ban ma bim poros mo tani wakan aha/ mina ya ki 'ban ma biny cam moyi. ¹⁰ Dhala Luuth 'de'kki em piti ki mis mo dhali mishki mo mo ki embul ma Uurdun a'di ya'thkunu ki 'bore/ eya ris mo 'baar mo me'd bwaagon jin ta monsinu gi Tapa mo, me'd bampa/ gi Pam Masir si'da/ e mo jin cutha a'di bway 'kup ki Pan Suugar mo. Yansan diki'di twa/a/ mo ki Pan Saduum dhali Paj Gamuura 'konuki 'ce'd sho'k mo ki Tapa mo. ¹¹ Wakan mo Luuth kwanyki'd gom is piti aris mo 'baar mo jin ta embul ma Uurdun mo, dhala Luuth yaki'd mo 'kup ki mom'pesho'k mo. Wakan uni kwa/ki is buni bwa mo ka rem 'kup mo. ¹² Abraam ca'bki'd mo e bampa/ gi Paj Kanaan mo, ka Luuth ca'bki'd mo e bwaŋ 'kwani eya ris 'perjkuman bampa/ gi embul mo dhali a'di irocki gu'b burrinyem piti ntagi Pan Saduum mo be. ¹³ Dhali 'Kwani gi Pan Saduum mo tani uni ta uni gun ta thus ki thus mo dhali gun ta imanmii miinthus kun shi/ashi/ apo/ Tapa mo.

¹⁴ Dhali Tapa ki owa Abraam gwo mo 'ko'da Luuth kwa/ki is piti bwa mo 'pena Abraam mo ki: 'Deki em pini imis mo ma, dhali hili mo mo ma, 'peni mo jin dina /e nycine/ mo 'kup ki mon'ko'd gwar ma bim poros mo dhali 'kup ki mon'ko'd gwar ma biny cam mo dhali 'kup ki mom'pesho'k mo dhali 'kup ki bora l̄ngu'b mo, ¹⁵ haali/ aris mony'cesh 'baar mo jin misha /e mo tani a'di miga/ ci gom /e mo dhali gom emen pini kun mini pi 'peni /e mo ki sule/ sule/ mo be. ¹⁶ Aha/ mina dhu emen pini kun mini pi 'peni /e mo mmota aris me'd emen gi bu'da'cesh gi mony'cesh mo. Wakan mo tani wakki/ wathinj kamu/ mishi emen gi bu'da'cesh gi mony'cesh deej e mo tani emen pini kun mini pi 'peni /e mo si'da/ minu mish deej e mo be. ¹⁷ Cuyi mis mo ma, dhali ya ki sho'k ki tur mo e mony'cesh yan mo ka luç piti mo dhali ki beem piti mo haali/ aha/ mina ci a'di ki /e mo be. ¹⁸ Wakan Abraam irocki gu'b burrinyem piti mo dhali a'di pu'dki'd mo dhali ca'bki'd mo e 'ko'd gwar gi dhan cwa jin wana e ka 'kwattan ma Mamra kun 'kon e Pa Habruun mo. Dhali e mun mo tani a'di ki nyanya gwata/ jin miinuwa bas gom Tapa mo be.

14

¹ Ka tee ma Amraapal jin ta'da malik gi Pan Shinaar mo dhala Aryuuk jin ta'da malik gi Pa Allasar mo dhala Kadarla/oomar jin ta'da malik gi Pa Iilaam mo dhala Tid/aal jin ta'da malik gi Pa Juyim mo tani ² imalik gwansan miiki mo/as apowa Baara/ jin ta'da malik gi Pan Saduum mo dhala Birshaa/ jin ta'da malik gi Paj Gamuura mo dhala Shin/aab jin ta'da malik gi Pa Admah mo dhala Shim/iibar jin ta'da malik gi Pan Sabuyiim mo dhali a'di jin ta'da malik gi Pam Baala/ mo (yansan ita Pan Suugar mo). ³ Dhali aris 'kwani ma mee gwansan gamki 'twa/ 'kup mmontal 'de/ mo e Embul ma Siddiim mo (yansan ita a'di jin ta Al* 'Donjkor/ mo). ⁴ Dhali yil 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo kun miikina uni to mo goma Kadarla/oomar mo, hili ki yil 'koni 'kupi 'kume'd i'ce'dka kwara mo tani uni pishki is ka le'd mo. ⁵ Dhali ki yil 'koni 'kupi karpa'c at̄h 'de/ mo tani Kadarla/oomar dhali imalik kun nyak 'ko ki a'di mo pu'dkin mo dhali 'dapki uni e bwaŋ'kwariny buni mo uni gun ta 'Kwani Rapa e Pa Ashtaruthgarnaayim mo dhali 'Kwani Suus e Pa Haam mo dhali 'Kwani Iim e Pan Shawagiryataayim mo ⁶ dhali 'Kwani Hur e Wosh Si/iir buni mo ntagi Pam Paran mo e mo jin di'd e gwayu/ gi mombwaasho mo. ⁷ Dhali yan'ko'd mo tani uni dok̄kin ka nyanya'ko'd mo e Pa Eenmishpaath (yansan ita Paj Kaadish mo), dhali uni 'dapki aris bampa/ gi 'Kwani gi Pa Amaliik e bwaŋ'kwariny buni mo ki 'Kwani gi Pa

* 14:3 Al Wu

Amuur ilu/ mo uni gun 'kokin mo e Pa Hassuun Tamar mo. ⁸ Dhali yan'ko'd mo tani malik gi Pan Saduum mo dhala malik gi Paŋ Gamuura mo dhala malik gi Pa Admah mo dhala malik gi Pan Sabuyiim mo dhala malik gi Pam Baala/ mo (yansan ita Pan Suugar mo), uni iikin ka pije/ mo dhali uni gamki 'twa/ 'kup mo e mo ma mee mo e Embul ma Siddiim mo ⁹ uni nyakka Kadarla/oomar jin ta'da malik gi Pa Iilaam mo dhala Tid/aal jin ta'da malik gi Pany Juyim mo dhala Amraapal jin ta'da malik gi Pan Shinaar mo, dhala Aryuuk jin ta'da malik gi Pa Allasar mo, uni gun ta imalik kun 'koni dojon mo apo/ imalik kun 'koni mudhe'd mo be. ¹⁰ Dhali Embul ma Siddiim mo tani a'di i'tu'dkunu ki jis ma dena ma sipti mo, dhali me'd jin soyina malik gi Pan Saduum mo dhala malik gi Paŋ Gamuura mo tani kun tiya ṭa'kkine mo, dhali kun tiya sokin mo e 'kuwosh mo. ¹¹ Wakan mo tani uni kun ta 'kup gi uni mo tani uni ki budha ris to kun tana 'Kwani gi Pan Saduum mo dhali 'Kwani gi Paŋ Gamuura mo dhali aris tonṭem buni gom bway mo, dhali uni iikini bway buni mo. ¹² Dhala Luuth si'da/ ibu'thkina uni mo, a'di jin ta ya/ ma kam ma Abraam mo, a'di jin ca'bki'd mo e Pan Saduum mo dhali aris tom piti bu'thkina uni mo dhali uni iikin mo be.

¹³ Dhali yan'ko'd jan 'de/ jin yeki'd mo tani a'di pu'dki'd mo dhali a'di ki ḥora Abraam, a'di jin ta ji Ibraani[†] gwo mo, a'di jin diki'd mmoča'b mo e 'ko'd gwar gi dhan cwa jin wana e ka 'kwattan ma Mamra mo, a'di jin ta wathi/ gi Pa Amuur mo, jin ta'da kam ma Ashkuul mo dhala Anir mo. Uni ta imangam gwo me'd mo nyakka Abraam mo. ¹⁴ Dhali ka Abraam cikki gwo mo ki a'di jin ta'da bas piti ibu'thkunu mo mmota habuus mo tani a'di ki shu 'kwanim piti kun ye'thkunu sho'k ka pije/ mo uni kun dho'thkunu mo e gu'b piti mo, uni kun 'kon ki iss 'kwanimpakarpa'c i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka pekwara apo/ mo dhali uni iikin mo mmo/ur uni isho'k mo ntagi Pan Daan mo. ¹⁵ Dhali a'di ki kwa/ 'kwani ma meem piti gun gamki 'twa/ 'kup bwa mo apo/ uni ki mon'thiny mo, dhali a'di uni ki içiŋkinam piti ilu/ mo 'koshki uni mo dhali urki uni isho'k mo ntagi Pan Hubah mo jin di'd ki 'ban ma bim poros gi Pan Dimashk mo. ¹⁶ Dhali yan'ko'd a'di ki 'doyu aris to ka nyaj'ko'd mo, dhali a'di si'da/ ki sus abas piti ka Luuth ka nyaj'ko'd mo nyakki tom piti mo ki upi lu/ mo dhali 'kwani ma mee gara/ mo be.

¹⁷ Dhali 'ko'di modok piti ka nyaj'ko'd mo 'peni mo jin pinuwa Kadarla/oomar e mo dhali itapa kun nyak'ko ki a'di mo tani tapa gi Pan Saduum mo yaki'd ka pije/ mmogam a'di 'kup mo e Embul ma Shawa (a'di jin onu mo ki, Embul ma Malik mo). ¹⁸ Dhala Malkisaadag si'da/ jin ta'da malik gi Pan Saliim mo a'di ki 'doyu tonṭe/ ka pije/ mo dhali yimana mura'th jin ka/u ki ḥah ḥah mo. A'di ta'da gasiis ma Arumgimis jin Cayaa/ e ki Ca mo. ¹⁹ Dhali a'di 'borki a'di mii mo dhali oki gwo mo ki:

Mom'bor mii midi di goma Abraam mo ka Arumgimis jin Cayaa/ e ki Ca mo, a'di jin ukki momis dhali mony'cesh mo.

²⁰ Dhali mom'bor mii midi di si'da/ goma Arumgimis jin Cayaa/ e ki Ca mo, a'di jin ciki uni kun ta 'kup ki /e mo e me'd pini mo.

Dhala Abraam ki ci a'di to jin 'dapki'da 'dap 'twa/ ka 'kume'd mo 'peni aris to 'baar mo.

²¹ Dhala malik gi Pan Saduum oki'da Abraam gwo mo ki: Ciyi aha/ 'kwani mo ma, hili budha ris to gom is pinij gana/ ma. ²² Hili Abraam oki'da malik gi Pan Saduum gwo mo ki: Aha/ thulkina gwo me'da po/ gom Tapa Arumgimis jin Cayaa/ e ki Ca mo, a'di jin ukki momis dhali mony'cesh mo, ²³ ki aha/ mina 'taki diki budha thus mo walla wačkana appa/ mo walla ma toj kamu/ jin ta jim pini moyi, isi ciki/ ki /e mini o gwo mo ki: Aha/ de aha/ ikarkina Abraam mmota pa ki pa mo. ²⁴ Toj kamu/ mig/ bu'th yisa, hili jasi a'di jin shwakina 'kwanin dhuru'c mo dhali to jin pwakkunu bwa mo gom 'kwaniñ gwas kun

[†] 14:13 Ibraani jin ta 'pemen gwo jin onu mo ki: Jan 'de/ jin pu'dki'd 'peni bwampo/ Yi'den Kumma/ Elpuraat mo.

nyakⁱⁱ ki aha/ mo. Dhalka Aanir mo dhala Ashkuul mo dhala Mamra mo bu'th to kun pwaakkunu bwa mo gom uni mo ma.

15

¹ Ko'di to gwansan mo tani gwo gi Tapa pu'dki'd mo eya Abraam mo ki tonyjan mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki is ki ko/ mo ma, Abraam. Aha/ tana goñgorom pini mo. Adhan to jin ish kumma/ jin caaca kagahara mo tani a'di midi ta jim pini mo. ² Hili Abraam oki gwo mo ki: Ayy Tapa Arumgimisa ki to jin ta'da ta imina / e ciyaa/ mo? haali/ aha/ tikirkina di mo ki dar gi uci mo dhali a'di jin midi kal mal gom gu'b pem mo tani a'di ita Eli/aasar gi Pan Dimashk mo. ³ Dhala Abraam oki gwo mo ki: Hili mo mo ma, emena kamu/ yisa cikina /e aha/ mo, dhali ciñkina/ jin dho'thkunu mo e gu'b pem mo tani a'di midi ta a'di jin midi kal mal pem mo. ⁴ Dhali hili mo mo ma, gwo gi Tapa pu'dki'd mo e a'di mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yan midi ta amankal mal pini mo yisa. Ya/m piniñ gana/ a'di imidi ta amankal mal pini mo be. ⁵ Dhali a'di suski a'di mo ka pije/ mo dhali oki gwo mo ki: Hilki /e mo 'kupki momis mo, dhali denji arisa cul e mo wakki/ /e mini mish uni deñ e mo. Dhali yan'ko'd a'di oki a'di gwo mo ki: Wakan be, emen pini kun mini pi 'peni /e mo tani uni imini 'ko mo be. ⁶ Dhali a'di gamki Tapa gwo is mo dhali a'di karki a'di gom a'di mo ki mo ma kar/e mo.

⁷ Dhali a'di oki a'di gwo mo ki: Aha/ tana Tapa mo, a'di jin suski /e mo 'peni Pa Ur ma Kaldaan mo mmoci /e mony'cesh yan mmobu'th mo be. ⁸ Hili a'di oki a'di gwo mo ki: Ayy Tapa Arumgimisa, ki tonta imiga/ mish mo mo ki aha/ mina bu'th a'diya? ⁹ A'di oki a'di gwo mo ki: 'Doyu/ i aha/ anas bip jin ta'd gi yili kwara mo ma dhali kuman mi jin ta'd gi yili kwara si'da/ mo dhali arasinj ka'bal jin ta'd gi yili kwara gara/ dhali bimbir gurko/ mo dhali gurko/ jin bapki'd mo. ¹⁰ Dhali a'di 'doyi'da ris to gwansan e a'di mo dhali 'cithki uni bwa mo ka 'ban su/ mo dhali 'bwamu'ba kanu/ 'thikina a'di mo ka par 'bana kamu/ mo ka 'dete/ 'dete/ mo. Hili 'dii gwansan 'cithkina a'di bwa mo ki 'ban su/ mo yisa. ¹¹ Dhali me'd jin pu'dkina 'dii kun 'kwar to ka gwapi/ mo ka 'cesh mo apo/ bunqwar isa gongoro/ mo tani Abraam ki ur uni ashmo be.

¹² Me'd jin din ma tente/ mmoyul mo tani mo jin 'ce'du e kagahara bitki'da powa Abraam mo. Dhali hili mo mo ma, dhan mondthurumi'd jin deenu ki bir bir bitki'da apo/ a'di mo. ¹³ Dhali yan'ko'd Tapa oki'da Abraam gwo mo ki: Mishi gwo 'ban mo ma me'd to jin 'tashu 'twa/ mo ki emen pini kun mini pi 'peni /e mo tani uni mini ta uni kun iiki iiñ 'kus e bampa/ jin diki ta jim buni mo, dhali uni mini ta ciñkina/ e mun mo, dhali uni minu siri'c ki sho'k mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ mo. ¹⁴ Hili aha/ mina dhu uni e mo jin dwallu gwo mo, kal gi 'kwani gwansan jin mina uni mii to mo, dhali ñ'ko'd mo tani uni mini pu'du/ ka pije/ mo mmota gi to kun ish ka entus mo. ¹⁵ Dhali hili gom is pini mo tani /e mini ya e icim mo e moñku'th is mo. /E minu kan mo ki /e mini ta adhan mo ki 'bore/ mo, e mo jin canu ki yil mo. ¹⁶ Dhali uni mini doku/ mmahan ka nyaj'ko'd mo e bwaj 'kwani ma nyakum yil kun min ma apo/i 'ko/i doñon mo, haali/ miinthus gi 'Kwani Amuur mo a'di ithimkunu mo yisa naskina/ moyi.

¹⁷ Ka tente/ yulki'd mo dhali mo di'd ki mondthurum mo tani hili mo mo ma, 'ku'kus gwansan pekunu 'kup mbwaman mo ka nos jin 'thanu o'd nycine/ mo jin diki'd mo mmoya aku'd mo dhali ki dhanthro/ o'd si'da/ jin diki'd mmoshwa ka le'dan mo. ¹⁸ Ka tee yin mo tani Tapa gamki gwo me'd mo nyakka Abraam mo mmo/o gwo mo ki: E emen kun mini pi mo 'peni /e mo tani aha/ mina ci bampa/ yan mo 'peni yi'deñ kumma/ ma Masir mo ntagi dhan yi'deñ kumma/ ma Elpuraat mo ¹⁹ a'di jin ta bampa/ gi 'Kwani Giin mo, dhali 'Kwani Genissi mo, dhali 'Kwani Gadmuun mo, ²⁰ dhali 'Kwani Hiththa mo,

dhali 'Kwani Paaris mo, dhali 'Kwani Rapa mo, ²¹ dhali 'Kwani Amuur mo, dhali 'Kwani Kanaan mo, dhali 'Kwani Jirjaash mo, dhali 'Kwani Yabuus mo.

16

¹ Dhala Saray, a'di jin ta asha Abraam mo tani ayim dho'thki a'di a'ciŋ kamu/ yisa. Dhala yim ta'dki nyarany ciŋkina/ gi Pam Masir jin yuču gway ka Haagar mo. ² Dhala Saray oki'da Abraam gwo mo ki: Hili mo mo ma, Tapa a'di ki non aha/ mo mmohil uči mo. Mashi nyarany ciŋkinam pem mo ma, ma a'di miga/ gam uči ki a'di moyi. Dhala Abraam ciŋki 'twa/ ma Saray mo be. ³ Wakan 'ko'di Abraam ca'bki'd mo e Paj Kanaan mo ki yili 'kume'd mo tani Saray jin ta asha Abraam mo tani bu'thki'da Haagar jin ta ji gi Pam Masir mo dhali jin ta nyarany ciŋkina/ ma yim mo dhali ciŋki a'di ka Abraam jin ta'da kathim piti mo mmota ash mo. ⁴ Dhali a'di mashki'da Haagar mo dhala yim bwaaki'd mo. Dhali ka yim mishki'd mo ka yim bwaaki'd mo tani ayim hilki'da 'bom jin karu mmohil nyarany ciŋkina/ yin ka wač mo. ⁵ Dhala Saray ki owa Abraam gwo mo ki: Dhalki to jin thuthu mii apo/ aha/ mo di /e 'ba/ mo ma. Aha/ de ciŋkina /e nyarany ciŋkinam pem mmokoth e me'd pini mo dhali ka yim mishki'd mo ka yim bwaaki'd mo tani ayim ki hil aha/ ka wač mo. Dhalki Tapa a'di idwall gwo ibwaman /e mo dhali aha/ mo ma. ⁶ Hili Abraam ki owa Saray gwo mo ki: Hili mo mo ma, nyarany ciŋkinam pini di'd e mom'bi'th pini mo. Miyyi to ka yim me'd jin o /e bwa mo ma. Yan'ko'd Saray ki us mii is mo ki gwony 'cwar goma yim mo dhala ayim ki gus ya ɻwača/ mo 'peni a'di mo be.

⁷ Dhala man'doyu gwo gi Tapa gamki'da yim e yi'de/ jin kasha e mo e mombwaasho mo. A'di ta yi'de/ jin kasha e jin di'd e bway gi Pan Shur mo. ⁸ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Haagar nyarany ciŋkina/ ma Saray, /e pu'dkin mo 'peni mana mo dhali /e yani ya mana mo? Ayim oki gwo mo ki: Aha/ guskina ka ɻwača/ mo 'pena 'bom jin karu mmohil aha/ jin tana nyarany ciŋkina/ mo, ayim jin yuču gway ka Saray mo. ⁹ Aman'doyu gwo gi Tapa ki owa yim gwo mo ki: Doču/ mo eya 'bom pini jin karu mmohil nyarany ciŋkina/ mo dhali 'dapi 'twa/a 'cesh eya yim mo. ¹⁰ Aman'doyu gwo gi Tapa ki owa yim gwo mo si'da/ ki: Aha/ mina mar emen pini kun mini pi 'peni /e mo is kagahara mo wakansan ki uni minu mol derj e gom uni mini ta adhana buhany wathimpa caaca kan mo. ¹¹ Dhala man'doyu gwo gi Tapa ki owa yim gwo mo ki: Hili mo mo ma, /e bwaakin mo dhali /e mini dho'th ya/ mo. /E mini yer a'di gway ka Isma/iil mo haali/ Tapa ciŋki'da hirdhe/ gom monto'c bwam pini mo. ¹² A'di midi ta wathir gwačh me'd thuluny bwaasho mo, dhali me'd piti midi di apo/ aris 'kwani 'baar mo dhali me'd ga ris 'kwani 'baar si'da/ mini 'ko apo/ a'di mo dhali a'di midi ca'b apo/ aris uni ma bas piti mo be. ¹³ Dhala yim yerki gway gi Tapa jin ṫorki a'di gwo mo ki: /E tana Arumgimis jin mishi mo mo, haali/ ayim ki o gwo mo ki: A/aha/ ka jirj gana/ mishkina Arumgimis mo dhali aha/ dina ki e mo naskina/ 'ko'di aha/ mishkina a'di mo 'taa? ¹⁴ Haali/ a'di wakan mo tani jis yi'de/ yan yučkunu gway ka Birlahayru/i mo. A'di di'di bwaman ma Kaadish dhala Baara'd mo.

¹⁵ Dhala Haagar dho'thki ya/ gom Abraam mo dhala Abraam ki yer gway gi ya/m piti jin dho'thkin ma Haagar mo ka Isma/iil mo. ¹⁶ Dhala Abraam 'kokini yili iss 'kwanimpia idojon i'ce'dka pe'de/ mo me'dyin Haagar ki dho'th Isma/iil eya Abraam mo be.

17

¹ Dhali ka Abraam 'koni yili iss 'kwanimpia imudhe'd atħka 'de/ mo tani Tapa piki Abraam i is mo dhali oki a'di gwo mo ki: Aha/ tana Tapa Arumgimis jin Eka/ e ki Ek mo. Yayi ki sho'k ibwambori aha/ mo ma dhali tayi ki dar gi mii i'ba/ mo. ² Dhali gwom pem miga/ gam me'd nyakki /e mo ibwaman aha/ mo dhali /e mo dhali aha/ mina mar /e amar is kagahara mo be. ³ Yan'ko'd Abraam bitki bwam/em piti a'cesh mo dhali Arumgimis oki a'di gwo mo ki: ⁴ Hili mo mo ma, gwom pem jin gamka/ me'd mo a'di

di'd e /e mo dhali /e mini ta ababa goma waambuhany kal gi 'kwaniny'cesh mo. ⁵ Gway pini minu dok/e yuk ka Abraam* mo yisa, hili gway pini minu yuk ka Ibrahiim† mo, haali/ aha/ karkina /e mo mmota ababa goma waambuhany kal gi 'kwaniny'cesh mo be. ⁶ Aha/ mina kar /e jin mina /e dho'th maman mmokala dho'th ka entus mo dhali 'peni /e mo tani miga/ dhu kal gi 'kwaniny'cesh mo dhali imalik mini pu'du/ mo 'peni /e mo be. ⁷ Dhali gwom pem jin gamka/ me'd mo a'di imiga/ tel sho'k mo ibwaman aha/ mo dhali /e mo dhali emen pini kun mini pi 'peni /e mo 'ko'di /e mo eya ris nyakum yil gi 'kwanim buni mo, mmota gwo jin gamu me'd mo jin di'd ki sule/ sule/ mo be, mmota Arumgimis gom /e mo dhali gom emen pini kun mini pi 'peni /e mo 'ko'di /e mo be. ⁸ Dhali e /e mo dhali e emen pini kun mini pi 'peni /e mo 'ko'di /e mo tani aha/ mina ci um mony'cesh gi mo/ii ki iij 'kus bum mo dhali aris mony'cesh gi Pañ Kanaan mo mmota mom bum jin mina um ibu'th ki sule/ sule/ mo dhali aha/ mina ta Arumgimis buni mo be.

⁹ Dhali Arumgimis oki'da Ibrahiim gwo mo ki: Dhali gom /e mo tani /e mini mii dhu gwom pem jin gamu me'd mo, /e dhali emen pini kun mini pi 'peni /e mo 'ko'di /e mo eya ris nyakum yil gi 'kwanim buni mo be. ¹⁰ A'di ta gwom pem jin gamu me'd mo jin mina /e imii dhu mo ibwaman aha/ mo dhali /e mo dhali emen pini kun mini pi mo 'peni /e mo 'ko'di /e mo. Aris gwasan kun 'konni bwaman um mo tani uni minu mii i'citha/ munyjal yis buni mo. ¹¹ Um minu mii i'citha/ munyjal yis bum mo e shuman is ma yi'c ma munyjal yis jin 'kuçkunu is mo, dhali a'di midi ta jamas mii gi gwo jin gamka/ me'd mo ibwaman aha/ mo dhali /e mo. ¹² Dhali a'diyin jin di'di bwaman um mo jin ta'd ga cim pekware mo tani a'di iminu mii 'citha/ munyjal yis piti mo, aris gwasani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo eya ris nyakum yil gi 'kwanim bum mo wakki/ a'di dho'thkunu mo e gu'b pini mo walla a'di yolkunu mo ka guurush pini mo 'peni 'kwanin tiya kun 'koki ta ji gi emen pini mo. ¹³ A'di jin dho'thkunu mo e gu'b pini mo dhali a'di jin yolkunu mo ka guurush pini mo tani a'di iminu mii i'citha/ munyjal yis mo be. Wakan gwom pem jin gamka/ me'd mo tani a'di midi di e shuman is pini mo gwo jin gamu me'd mo jin midi di ki sule/ sule/ mo be. ¹⁴ Jan tel 'deñ kamu/ 'peni gwasan kun 'konuki 'citha/ munyjal yis mo jin diki 'citha/ munyjal yis piti mo e shuman is ma yi'c ma munyjal yis jin 'kuçkunu is mo tani a'di iminu mii 'cith 'twa/ mo 'peni 'kwanim piti mo be. A'di 'ce'dki gwom pem jin gamka/ me'd mo.

¹⁵ Dhali Arumgimis oki'da Ibrahiim gwo mo ki: Dhali goma Saray jin ta ashim pini mo tani /e mini yuk a'di ki gway ma yim ka Saray yisa. Hili gway ma yim minu mii iyuk ka Saarah mo be. ¹⁶ Aha/ mina 'bora yim mii mo dhali bahili aha/ mina ci /e ya/m ka yim mo. Aha/ mina 'bora yim mii mo dhala yim midi ta kum gi kal gi 'kwaniny'cesh mo, dhali imalik gi 'kwaniny'cesh mini pu'du/ mo 'pena yim mo be. ¹⁷ Yan'ko'd a/Ibrahiim biñki bwam/em piti a'cesh mo dhali a'di ki pe'th mo dhali o gwo ki is piti mo ki: A/dhali ya/ minu dho'th e wathin gwath jin 'konni yili iss 'kwanimpa imudhe'd mowa? A/dhali Saarah si da/ jin 'konni yil iss 'kwanimpa idonjon i'ce'dka 'kume'd mo ayim midi dhodha 'ciya? ¹⁸ Dhala Ibrahiim oki'da Arumgimis gwo mo ki: Ayy, dhalka Isma/iil ca'b ki e mo e jis/em pini mo. ¹⁹ Dhali Arumgimis oki gwo mo ki: Yisa. Hili Saarah jin ta ashim pini mo midi dho'th /e ya/in mo dhali gway piti mina /e iyuk ka Is/hak mo. Gwom pem jin gamka/ me'd mo tani miga/ tel sho'k mo nyakki a'di mo mmota gwo jin gamu me'd mo jin di'd ki sule/ sule/ mo gom emen piti kun mini pi 'peni a'di mo 'ko'di a'di mo be. ²⁰ Dhali goma Isma/iil mo tani /e cikga/ mo. Hili mo mo ma, aha/ mina 'bor a'di mii mo dhali kar a'di mmodho'th maman mo dhali mar a'di amar is mo kagahara mo. A'di midi ta ababa gom uni kun 'konni 'kume'd i'ce'dka su/ mo kun ta iya/ ma malik mo dhali aha/ mina kar a'di mmota kal jin caaca mo. ²¹ Hili gwom pem jin gamka/ me'd mo tani miga/

* 17:5 'pemen piti jin o'd ka ababa jin karu ki ca mo

† 17:5 'pemen piti jin o'd ka baba goma waambuhany 'kwan mo

tel sho'k mo nyakka Is/hak mo jin min ma Saarah dho'th /e mo ka yir yan ka yil jiŋ 'ko'd mo.

²² Ki a'di thimki'da ṭor jin torkina a'di nyakki a'di mo tani Arumgimis yaki'd ki mis mo 'pena Ibrahiim mo. ²³ Yan'ko'd a/Ibrahiim bu'thki'da Isma/iil jin ta ya/m piti mo dhali aris ciŋkina/ kun yolu mo, uni kun dho'thkunu mo e gu'b piti mo walla uni kun yolkunu mo ka guurush piti mo, aris gwasani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo kun 'koni bwaman 'kwaniŋ gwas gi gu'b ma Ibrahiim mo, dhali a'di ki 'cith uni amunyjal yis mo e shuman is ma yi'c ma munyjal yis buni kun 'kučkunu is mo ka tee yin gana/ mo, me'd jin okin ma Arumgimis a'di mo be. ²⁴ Dhala Ibrahiim 'kona yili iss 'kwanimpa imudhe'd i/ath 'de/ mo me'dyin a'di 'cithkunuwa munyjal yis mo e shuman is ma yi'c ma munyjal yis piti jin 'kučkunu is mo. ²⁵ Dhala Isma/iil jin ta ya/m piti mo tani a'di 'kona yili 'kume'd i'ce'dka kwara mo me'dyin a'di 'cithkunuwa munyjal yis mo e shuman is ma yi'c ma munyjal yis piti jin 'kučkunu is mo. ²⁶ Ka tee yin gana/ mo tani Ibrahiim dhali ya/m piti ka Isma/iil mo uni i'cithkunuwa munyjal yis mo. ²⁷ Dhali aris 'kwaniŋ gwas gi gu'b piti mo, uni kun dho'thkunu mo e gu'b mo dhali uni kun yolkunu mo ka guurush 'peni wathinj kamu/ mo tani uni i'cithkunuwa munyjal yis nyakki a'di mo be.

18

¹ Dhali Tapa piki a'di i is mo e 'ko'd gwar gi dhan cwa kun wana e ka 'kwattan ma Mamra mo me'd jin ca'bkin a'di eya campur gi gu'b burrinyem piti mo e mo jin ta mom'batha'd jin 'koshki to montee mo. ² Dhali a'di 'de'kki em piti ki mis mo dhali hikki mo mo, dhali hili mo mo ma, 'kwaniŋ gwasi kwara doshkin mo ibwambori a'di mo. Dhali ki a'di parki uni e mo tani a'di guski'd 'pena campur gi gu'b burrinye/ mmorač uni ibway mo dhali a'di kumki is piti 'twa/a 'cesh mo ³ dhali oki gwo mo ki: Tapam pema, wakki/ aha/ gamkina 'the e jis/em pini mo tani dhalku/ ki ya ciŋkinam pini pe mo. ⁴ Dhalki ari yi'de/ ha'bkunu mo mo ma dhali lami sho'k bum mo ma dhali siyi is bum mo eya lany cwa mo ⁵ ki aha/ ki ya guwa gabul maanjkuthu'd mo ki um mini ye is bum 'ba/ mo dhali n'ko'd mo tani um mini mish iim pe mo - haali/ um pu'dkin mo e ciŋkinam bum mo. Wakan uni oki gwo mo ki: Miyyi me'd jin okina /e mo mo ma. ⁶ Dhala Ibrahiim miiki is ki 'kasa/ 'kasa/ mo mmopu'd e gu'b burrinye/ eya Saarah mo dhali oki gwo mo ki: Thosoni to ki jahanne/ mo ma, to jin ta'da dipany jin 'tiya'ti jin baru ka učaŋi kwara mo. Na'th a'di mo ma dhali miiya guraasa mo ma. ⁷ Dhala Ibrahiim guski'd mo eya ma'diny bip mo dhali a'di ki bu'th ari bip jin 'ta'dama'ta'dam mo dhali jin 'bora'bor mo dhali ci a'di ki ciŋkina/ mo a'di jin miiki is ki 'kasa/ 'kasa/ mo mmothoson a'di mo. ⁸ Yan'ko'd a'di ki guwa kontaŋka/ mo dhala ko mo dhali ari bip jin thosonkina a'di mo dhali dhuki uni ibwambori uni mo. Dhali a'di doshki'd ki 'dishe/ i uni mo e bwaj'kvariny gi cwa mo ki uni shwaki to mo.

⁹ Uni oki a'di gwo mo ki: Mane Saarah jin ta ashim pini mo mane? Dhali a'di oki gwo mo ki: A'di di'di gu'b burrinye/ mo be. ¹⁰ Dhali a'di oki gwo mo ki: Ka jin gana aha/ mina mii dočku/ e /e mo ki yil midi ta jin this mo, dhala Saarah jin ta ashim pini midi dho'th ya/ mo be. Dhala Saarah di'd mmocik gwo mo eya campur gi gu'b burrinye/ jin di'di bwampo/ a'di mo. ¹¹ Hili Ibrahiim dhala Saarah uni itakina dhan mo dhali cakin ki yil mo dhali goma Saarah mo tani mo jin bat̥hu mii gi up dakki'd mo. ¹² Haali/ a'di wakan mo tani Saarah pe'thki'd ki is piti mo mmo/o gwo mo ki: 'Ko'di aha/ takina dhan mo dhala kathim pem si'da/ ta'da dhan mo tani miga/ ta gi 'ceŋ kamu/ jin midi 'kol aha/ mowa? ¹³ Dhala Tapa oki'da Ibrahiim gwo mo ki: Ata pe'thkin ma Saarah kan mo dhali ata on ma yim gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ mina dhodha 'ciya ki aha/ shwane/ cakina yil mo? ¹⁴ Ton ṭal deŋ kamu/ di'da jin mola Tapa mii mo 'taa? Ka tenteŋ kar/e mo tani miga/ dočku/ e /e mo e mo jin tana yil this mo dhala Saarah midi dho'th ya/ mo be. ¹⁵ Hili Saarah watki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ dinaki pe'th mo, haali/ ayim ko/ki is mo. Dhali a'di oki gwo mo ki: Yisa wakana, hili /e pe'thkin mo ka jin gana/ mo.

¹⁶ Yan'ko'd 'kwaniŋ gwas gwansan 'kakin ka ji sho'k 'peni mat̄tan mo, dhali uni hilkin mo 'kup ki Pan Saduum mo. Dhala Ibrahiim suski uni 'pen mbway buni mo. ¹⁷ Dhali Tapa oki gwo mo ki: A/dhali a'di jin murka/ mii mo tani miga/ bag 'pena Ibrahiim mo 'taa? ¹⁸ Haali/ Ibrahiim midi war mo ki kal gi 'kwaniny'cesh jin caaca mo dhali jin eka/ ek mo dhali e a'di mo tani aris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo minu 'bor mii mo be. ¹⁹ Yisa, haali/ a'di kwanykika/ mo ki a'di midi kan ucim piti gwo mo dhali uni gi gu'b piti kun mini 'ko mo n'ko'di a'di mo ki uni mini dhu bway gi Tapa mo mmo'ko mmomii mii ma kar/e mo dhali mii kun miinu ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo. Ki a'di wakan mo tani a'di mina Tapa 'taki gu eya Ibrahiim mo a'di jin okina Tapa gwo is mo. ²⁰ Yan'ko'd Tapa oki gwo mo ki: Haali/ cuuwa/ jin 'theru apo/ Pan Saduum mo dhali Panj Gamuura mo maru is mo dhali miinthus buni caaca kagahara mo tani ²¹ aha/ mina ya ka 'cesh mo mmopar e mo wakki/ uni miiki mii mo isi gi cuuwa/ jin 'theru e aha/ ki 'bil kan mo, dhali wakki/ a'di yisa wakan mo tani aha/ mina mish mo mo.

²² Wakan mo tani 'kwaniŋ gwas gwansan tu'kkin mo 'peni mattaan mo dhali iikin mo 'kup ki Pan Saduum mo. Hili Ibrahiim doshki'd mo naskina/ ibwambori Tapa mo.

²³ Yan'ko'd Ibrahiim 'dishki is mo dhali o gwo mo ki: Ka jij gana/ /e mini 'ce'd uni sho'k mowa uni gun mii miijkar/e mo nyakki uni gun mii tonthus mowa? ²⁴ Wakki/ uni gun mii miijkar/e mo mini 'taki 'ko iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd mo ibwaman 'pejkuman bampa/ mo tani wakan mina /e 'taki 'ce'd mo sho'k mo dhali diki 'taki 'tash a'di 'twa/ mo gom uni gun mii miijkar/e mo kun 'koni iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd mo ibwaman a'di mo 'taa? ²⁵ Dhalka mii gi wakan midi mii diki thoth/ e is mo ma mmo'kosh uni gun mii miijkar/e mo nyakki uni gun mii tonthus mo, wakan ki uni gun mii miijkar/e mina e wa gi uni gun mii tonthus mo. Dhalka mii yan midi mii diki thoth/ e is mo ma. A/min ma Mandwall aris mony'cesh gwo mo diki mii miim 'boro'da? ²⁶ Dhali Tapa oki gwo mo ki: Wakki/ aha/ mina 'taki gam e Pan Saduum mo uni gun mii miijkar/ e mo kun 'koni iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd mo ibwaman 'pejkuman bampa/ mo tani aha/ mina 'tash aris mo yani 'baar mo 'twa/ mo gom gway buni mo be. ²⁷ Dhala Ibrahiim thokki 'twa/ mo ki: Hili mo mo ma, aha/ bu'thkina a'di apo/ is pem mo mmotor gwo e Tapa mo, aha/ be jin ta jasi bu'da'cesh mo dhali 'piny mo. ²⁸ Wakki/ uni imudhe'd 'peni uni kun 'koni iss 'kwanimpa isu/ i'ce'dka 'kume'd mo kun mii miijkar/e mo tani mini 'taki atlh mo, a/mina /e 'ce'd 'pejkuman bampa/ sho'k mo ka 'bimbil mo mmo/ atha 'kwani imudhe'd mowa? Dhali a'di oki gwo mo ki: Aha/ mina diki 'ce'd a'di sho'k mo wakki/ aha/ mina 'taki gam uni kun 'koni iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka mudhe'd mo mmun mo be. ²⁹ Dhali dok/e a'di ki tor a'di gwo mo dhali o gwo mo ki: Wakki/ uni 'koni iss 'kwanimpa isu/ kun minu 'taki gam mmun mowa? Dhali a'di thokki gwo mo ki: Gom gway gi uni kun 'koni iss 'kwanimpa isu/ mo tani aha/ mina diki mii a'di mo. ³⁰ Yan'ko'd a'di oki gwo mo ki: Ayy Tapa dhalku/ anyor ki shwa mo ma, dhali aha/ mina tor gwo mo. Wakki/ uni 'koni iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo kun minu 'taki gam mmun mowa? Dhali a'di thokki gwo mo ki: Aha/ mina diki mii a'di mo tani wakki/ aha/ mina 'taki gam uni kun 'koni iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka 'kume'd mmun mo. ³¹ A'di oki gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ bu'thkina a'di apo/ is pem mo mmotor gwo e Tapa mo. Wakki/ uni 'koni iss 'kwanimpa 'de/ mo kun minu 'taki gam mmun mowa? Dhali a'di thokki gwo mo ki: Gom gway gi uni kun 'koni iss 'kwanimpa 'de/ mo tani aha/ mina diki 'ce'd a'di sho'k mo. ³² Yan'ko'd a'di oki gwo mo ki: Ayy Tapa dhalku/ anyor ki shwa mo ma, dhali aha/ mina gwo tor dok/e mo jasi me'd 'den gana/ mo. Wakki/ uni 'koni 'kume'd mo kun minu 'taki gam mmun mowa? Dhali a'di thokki gwo mo ki: Gom gway gi uni kun 'koni 'kume'd mo tani aha/ mina diki 'ce'd a'di sho'k mo. ³³ Dhali Tapa yaki bway piti mo me'd jin thimkina a'di gwo tor ka Ibrahiim mo. Dhala Ibrahiim dokki'd ka nyaj'ko'd mo e mom piti mo be.

19

¹ Iman'doyu gwo su/ gwansan pu'dkin mo e Pan Saduum mo e mom'pimpili/ mo. Dhala Luuth diki'd mo mmoça'b 'pena 'cesh e 'twaŋkal gi Pan Saduum mo. Ki Luuth parki uni e mo tani a'di cuki mis mo mmogam uni 'kup mo dhali a'di kumki is piti mo ki bwam/ em piti eya 'cesh mo. ² Dhali a'di oki gwo mo ki: Itapam pema, aha/ dotkina um mo. Tuki mo ma 'peni bway bum mo e gu'b gi ciŋkinam bum mo dhali 'baari mon'thiny mo dhali lami sho'k bum mo. Yan'ko'd um mini mish cu mis mo ki jahanne/ mon'thamo/ mo dhali ii ki bway bum mo. Uni oki gwo mo ki: Yisa. Am mina i'baar mon'thiny mo e bway tur mo. ³ Hili a'di t̄irrishi uni ki gwom 'bi'thga/ mo. Wakan uni tu'kki mo 'peni bway buni e a'di mo dhali cički gu'b piti mo. Dhali a'di miiki uni dhan mo jin shwanu to mo dhali shunki maŋkuthu'd jin miinu ki dar ka cumat mo dhali uni ishwakin mo be. ⁴ Hili ki uni 'koki ish 'ko'da 'cesh naskina/ mo tani 'kwaniŋ gwas gi 'peŋkuman bampa/ yan mo, 'kwaniŋ gwas gi Pan Saduum mo, uni kun ta dhuru'c mo dhali uni kun tana dhani lu/ mo, aris 'kwani 'baar mo ntagi wathinj gwath jin 'ko'd mo tani uni 'kamki gu'b mo. ⁵ Dhali uni yukki 'twa/ eya Luuth mo ki: Mane 'kwaniŋ gwas kun pu'dkin e /e mon'thiny yan mo mane? Susi uni ka pije/ e aman mo ma ki aman mina mish uni mo. ⁶ Dhala Luuth yaki'd ka pije/ ki campur mo e 'kwaniŋ gwas mo dhali mu'thki campur i'ko'di a'di mo, ⁷ dhali oki gwo mo ki: Aha/ dotkina um mo ikam pema, dhalku/ tonthus ki mii wakan mo ma. ⁸ Hili mo mo ma, aha/ takina gi i'bwa/i su/ mo kun 'koki mish wathinj kamu/ mo. Dhalki aha/ bway mo mmosus uni ka pije/ e um mo dhali miiyi um e uni mo me'd jin o um bwa mo. Hili dhalku/ tonj kamu/ ki mii e 'kwaniŋ gwas gwansan mo ma haali/ uni pu'dkin mo ibwaj'kwariny ma darha'da/ ma galgin gu'b pem mo. ⁹ Hili uni oki gwo mo ki: Doshi ka ciŋ'ko'd mo ma. Dhali uni oki gwo mo ki: Cim yan pu'dki'd mo mmoça'b yilkina/ mo dhali a'di midi 'taki lo'b mo jin tanuwa mandwall gwō moyi. Shwane/ aman mina tu/ ul /e mo ki mii kun warkin ki shi/ kagahara mo mmobol kun minu mii gom uni e mo. Yan'ko'd uni yapki apo/ wathinj gwath jin yuku ka Luuth ki is kagahara mo dhali 'dishki is mo mmo'ce'da campur mo. ¹⁰ Hili 'kwaniŋ gwas dhuki me'd buni mo dhali susa Luuth bway bwaŋ gu'b e uni mo, dhali mu'thki'da campur mo. ¹¹ 'Kwaniŋ gwas kun 'kokin mo eya campur gu'b mo tani dha'bkina uni em buni ki ja'da/ mo, uni kun gwa'da is mo dhali kun caaca mo, wakan ki uni wukina is buni e mo mmotopuwa campur mo.

¹² Yan'ko'd 'kwaniŋ gwas okina Luuth gwo mo ki: Tal 'deŋ kamu/ takina /e imahaha? Iya/ kun ta imar mo 'taa? Iya/ mo 'taa? I'bwa/ mo 'taa? Walla ma a'diŋ kamu/ jin takina /e mo e 'peŋkuman bampa/ yan mo tani susi uni ka pije/ mo 'peni mo yan mo ¹³ haali/ am mura 'ce'd mo yan sho'k mo haali/ cuuwa/ jin 'theru apo/ 'kwanim piti mo tani a'di warki'd mmomaru is mo ibwambori Tapa mo dhali aman hashkina Tapa mo mmo'ce'd a'di sho'k mo be. ¹⁴ Dhali wakan mo tani Luuth yaki'd ka pije/ mo dhali oki iya/ kun ta imar mo uni kun mini 'taki mash i'bwa/ piti gwo mo ki: Cuyi mis mo ma. Iiku/ ka pije/ mo 'peni mo yan mo, haali/ Tapa muru'di 'ce'd 'peŋkuman bampa/ yan sho'k mo. Hili a'di wakina e ga man/o gwo ki mak mo e iya/ kun ta imar piti mo.

¹⁵ Ki e ma tente/ kasha'd mo tani aLuuth miikina iman'doyu gwo is ki 'kasa/ 'kasa/ mo mmo/o gwo mo ki: Cuyi mis mo mo ma mmosus ashim pini dhali i'bwa/m pini isu/ mo, uni kun 'koyin mmahan mo, isi ciki/ ki /e minu diki 'ce'd sho'k mo e mo jin doruwa dor mo gi 'peŋkuman bampa/ mo. ¹⁶ Dhali ki a'di di'd mmoçora/ cor naskina/ mo tani 'kwaniŋ gwas gwansan bu'thki a'di i is apo/ me'd piti mo dhali apo/ me'd gi ashim piti mo dhali apo/ me'd gi i'bwa/m piti isu/ ilu/ mo. Tapa si'da/ a'di di'd mmomiiimii apo/ a'di mo. Dhali uni isuski a'di ka pije/ mo dhali karki a'di ka pije/ mo 'peni 'peŋkuman bampa/ mo be. ¹⁷ Dhali ki uni suskina uni ka pije/ mo tani uni ki o gwo mo ki: Yeyi /e mo ma gom mondiki/em pini mo. Dhalku/ /e ki hil ka ciŋ'ko'd ɲ'ko'di /e mo ma walla dhalku/ /e ki çab e mo isi 'baar mo jin ta'da mom'ba'd mo. Yeyi /e mo ma 'kup ki

wosh mo isi ciki/ ki /e minu diki kup_{ki} 'ci'd'da/ mo be. ¹⁸ Dhala Luuth oki uni gwo mo ki: Ayy tapam pema, dhalku/ a'di ki di wakan mo ma. ¹⁹ Hili mo mo ma, shwane/ ciŋkinam pini gamki'da 'the e jis/em pini mo, dhali momiimiim pini ekkina /e mo, a'di jin ṭorkina /e i aha/ mo e mo jin wothuwa woth gom mondiki/em pem mo. Dhali mmoye mo e 'kup_{ki} wosh mo molga/ mii mo isi ciki/ ki tonthus yan midi 'taki ɬal aha/ ka 'cesh mo dhali aha/ mina 'taki wu mo be. ²⁰ Hili mo mo ma, shwane/ 'peŋkuman bampa/ yaase a'di 'disha'dish mo mmoye nycine/ mo, dhali a'di si'da/ gwa'dagwa'd mo. Ayy, dhalki aha/ mmoye mo imun mo ma - a'di diki ta ari gwa'dga/ mo 'taa? - Dhali mondiki/em pem minu woth mo be. ²¹ Dhali a'di oki a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma aha/ mina mii mii ma 'the si'da/ mmomiga/ diki kum 'peŋkuman bampa/ yaase 'twa/a 'cesh mo, a'di jin dotkina /e mo. ²² Layu/ /e ki jahanne/ mo ma mmoye imun mo haali/ aha/ mola tonj kamu/ mii mo ntagi /e mini pu'du/ mo e mun mo. Haali/ a'di gi wakan mo tani a'di iyukkunu 'peŋkuman bampa/ yan gway ka Suugar mo. ²³ Atente/ sulki'd mo hila/ apo/ mony'cesh mo me'd jin cičkin ma Luuth e Pan Suugar mo.

²⁴ Dhali yan'ko'd mo tani Tapa a'di he'thki'da po/ Pan Saduum mo dhali apo/ Paŋ Gamuura mo to jin si'du/ mo dhala kapany o'd 'peni Tapa mo 'peni bwaman momis mo. ²⁵ Dhali a'di kumki 'peŋkuman bampa/ gwansan 'twa/a 'cesh mo dhala ris mom'ba'da'd si'da/ mo dhali aris uni gun 'kokin mo e 'peŋkuman bampa/ gwansan mo dhali to jin caki'd mo apo/ mony'cesh mo. ²⁶ Hili ashim piti jin diki'di 'ko'd mo ibwampo/ a'di mo tani a'di hilki mo ka ciŋ'ko'd mo dhali a'di warki'd mo ki wosh 'doŋkoro/ mo. ²⁷ Dhala Ibrahiim la cuki mis mo mon'thamo/ mo e mo jin doshkina a'diya dosh mo ibwambori Tapa mo. ²⁸ Dhali a'di hilki'da 'cesh mo 'kup_{ki} Pan Saduum mo dhali Paŋ Gamuura mo dhali 'kup_{ki} aris bampa/ jin ta mom'ba'da'd mo dhali a'di hilki mo mo. Dhali hili mo mo ma, aku'd 'peni bampa/ cuki mis mo me'da ku'd 'peni mo jin 'thanu o'd ki wur wur mo.

²⁹ Dhali a'di warki'd mo ka Arumgimis 'ce'dki 'peŋkuman bampa/ kun 'koni bwaman mom'ba'da'd sho'k mo tani Arumgimis kaki'da Ibrahiim e mo dhali karki'da Luuth ki ya mo 'peni bwaman mo jin kumkunu 'twa/a 'cesh mo me'd jin kumkina a'di 'peŋkuman bampa/ gwansan 'twa/a 'cesh mo uni kun ca'bkin ma Luuth nycine/ mo be.

³⁰ Dhala Luuth yaki'di ya ki mis ka pije/ mo 'peni Pan Suugar mo dhali ca'bki'd mo e 'kuwosha turga/ mo dhali i'bwa/m piti isu/ nyakki a'di mo. Haali/ a'di ɬo/ki'da ɬo/ is mo mmo'ko e Pan Suugar mo. Dhali a'di ca'bki'd mo ibwamana jurum wosh mo dhali i'bwa/m piti isu/ nyakki a'di mo. ³¹ Dhali a'di jin ta bwanyara/ ki o a'di jin ta jin 'ko'd gwo mo ki: Ababam bana ta'da dhan mo dhali wathiq gwatħha kamu/ yisa di'da e mony'cesh mo mmoyayu/ bway bwaman ana mo me'd mii jin batħu imii mo isi mony'ceshi 'baar mo. ³² Yayu/ /e mo dhali dhalki ana tuca babam bana mo mmopiya yimana mura'th jin ɻa/u ki ɻah ɻah mo, dhali ana mina nyak_{ki} ish ki a'di mo ki ana mina 'taki dhuwa dhu mo gom emen ma babam bana mo be. ³³ Dhali uni tu'ckina babam buni mo mmopi yimana mura'th jin ɻa/u ki ɻah ɻah mo ki mon'thiny yin gana/ mo. Dhali a'di jin ta bwanyara/ yaki'd mo dhali nyak_{ki} ish ki com piti mo. Dhala Luuth a'di diki mish mo mo, atente/ jin ishkina a'diya yim 'ko'da 'cesh mo walla atente/ jin cukina a'di ki mis mo. ³⁴ Dhali a'di waki'd mo ka cim jiq 'ko'd mo tani a'di jin ta bwanyara/ ki o a'di jin ta jiq 'ko'd mo ki: Hili mo mo ma katili/ ki mon'thiny mo tani aha/ nyakkina ish ka babam pem mo. Dhalki ana ki tu'c a'di mo mmopi yimana mura'th jin ɻa/u ki ɻah ɻah ki mon'thiny shwane/ si'da/ mo. Dhali yayi /e mo dhali ish nyakki a'di mo ki ana mina 'taki dhuwa dhu mo gom emen ma babam bana mo. ³⁵ Dhali uni tu'ckina babam buni mo mmopi yimana mura'th jin ɻa/u ki ɻah ɻah mo ki mon'thiny dok/e mo. Dhali a'di jin ta jiq 'ko'd cuki mis mo dhali ishki nyakki a'di mo. Dhali dok/e aLuuth diki mish mo mo, atente/ jin ishkin ma yim 'ko'da 'cesh mo walla atente/ jin cukin ma yim ki mis mo. ³⁶ Wakan be uni su/ kun ta i'bwa/ ma Luuth mo uni 'kokin mo ki uči ibwa mo ki com buni mo be. ³⁷ Dhali ayim jin

ta bwanyara/ dho'thki ya/ mo dhali a'di yerkunu gway mo ka Muwab mo. A'di yaase ita com gom 'Kwani gi Pa Muwab mo ntagi shwanesan mo be. ³⁸ Dhali ayim jin ta jiŋ 'ko'd mo a'di si'da/ idho'thki ya/ mo dhali gway piti yerkunu mo ka Ben/ammi mo. A'di yaase ita com gom uči ma Ammuun mo ntagi shwanesan mo be.

20

¹ Dhali 'peni mat̄aan mo tani Ibraiim yaki'di yam pe mo 'kup ki bampa/ jin di'd e 'ko'd gwar ga biny jam mo dhali a'di ça'bki'd mo ibwaman gi Paŋ Kaadish mo dhali gi Pan Shur mo dhali a'di pu'dki'd ki yaŋ'kus e Pan Jaraar mo. ² Dhala Ibraiim oki gwo mo goma Saarah jin ta ashim piti mo ki: Ayim ita 'bwah pem mo. Dhala Abimaalik jin ta malik gi Pan Jaraar mo karki'da kar 'pen mo dhali bu'thki'da Saarah mo. ³ Hili Arumgimis pu'dki'd eya Abimaalik gi tony jan ki mon'thiny mo dhali oki a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, /e ta wathij gwat̄h jin wana e gi wathi/ jin wu'd mo goma 'bom jin bu'thkina /e mo haali/ ayim ita ash gi wathij kamu/ mo. ⁴ Hili Abimaalik a'di i'dishkin ma yimi is yisa dhali a'di oki gwo mo ki: Tapa a/mina /e i'kosh kal gi 'kwaniny'cesh gun daran gi mii m'ba/ si'da/ moyi? ⁵ Dina a'di ki o gwo mo ki is pitij gana/ ki aha/ mo ki: Ayim ita 'bwah pem mowa? Dhala yim si'da/ ayim ki is pitij gana/ o gwo mo ki: A'di ita'da kam pem mo. E mo jin dika/ ki mii ki ḥadhum eya dum pem mo dhali e mo jin dika/ ka po/ gi me'd pem mo tani a'di imiikika/ mii yan mo be. ⁶ Dhali yan'ko'd Arumgimis oki a'di gwo mo ki tony jan mo ki: Nye, a'di imishka/ mo ki mii yan a'di imiikina /e mo ki mii jin miikunu mo ki dar gi ḥadhum eya dum pini mo. Dhali a'di ita aha/ si'da/ jin nonkina /e mo 'peni mo jin miikunu miinthus apo/ aha/ mo. Haali/ a'di gi wakan mo tani a'di dika/ ki dhal /e bway mo mmota ayim is ki me'd moyi. ⁷ Hili shwane/ mo tani dokki/ /e e wathij gwat̄h ashim piti ka nyaj'ko'd mo ma, haali/ a'di ita aman/o gwo mo dhali a'di midi 'tho gom /e mo, dhali /e mini di ki e mo. Hili wakki/ /e mini diki doka ayim ka nyaj'ko'd mo tani mishi /e mo mo ma ki /e mini mii wu mo ka jiŋ gana/ mo, /e dhala ris uni 'baar mo gun ta kum pini mo be.

⁸ Wakan be Abimaalik la cuki mis mo mon'thamo/ mo dhali a'di yukki imanmiiya tu'c piti i'baar mo dhala ris to gwansi 'baar mo itorkina a'di mo e 'cem buni mo. Dhali 'kwaniŋ gwas gwansan uni ko/kina ko/ is kagahara mo. ⁹ Dhali yan'ko'd Abimaalik yukki'da Ibraiim mo dhali oki a'di gwo mo ki: To gi wakatinta imiikina /e mo apo/ aman mo? Dhali ton shigga/ gi wakata si'da/ imiikika/ apo/ /e mo mmo'doyina /e dhan miinthus caaca apo/ aha/ mo dhali apo/ bampam pem si'da/ mo. /E be imiiki to apo/ aha/ mo kun ka ba/ iminu 'koki mii mii mo be. ¹⁰ Dhala Abimaalik ki owa Ibraiim gwo mo ki: Atinta caan jin kulumkina /e ibwa mo mmomiikina /e mii yan mo? ¹¹ Dhala Ibraiim ki o gwo mo ki: A'di imiikika/ kan haali/ a'di itoshkika/ mo mmo/o gwo mo ki: Ka jiŋ gana/ moŋko/ isa kamu/ yisa di'da goma Arumgimis e mo yansan mo dhali uni mini 'kosh aha/ jwa mo gom gway gi ashim pem mo. ¹² Dhali bahili ayim ka jiŋ gana/ ita 'bwah pem mo, a'di jin ta 'bwa/ ma babam pem mo, hili ayim diki ta 'bwa/ ma ta'dam pem mo. Dhali ayim warki'd ki ashim pem mo. ¹³ Dhali ki aha/ rakkin ma Arumgimis mo mmo/ii ki ii ma ca/ mo 'peni gu'b ma babam pem mo tani aha/ okina yim gwo mo ki: A'di yansan ta miim pini jin mina /e ikar bwa jin kushakush gom aha/ mo. Eya ris mo i'baar mo jin mina ana ipu'du/ mo tani oyi gwo gom aha/ mo ki: A'di ita'da kam pem mo. ¹⁴ Dhali yan'ko'd Abimaalik bu'thki ka'bal mo dhala morbip mo dhali 'kwani kun miina tu'c mo dhali up_ kun miina tu'c mo dhali çiki uni ka Ibraiim mo dhali warki a'di aSaarah i is mo, ayim jiŋ ta ashim piti mo be. ¹⁵ Dhala Abimaalik ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, bampam pem di'di bwambori /e mo. Ça'bi /e mo mo ma e mo jin midi 'bor /e bwa mo. ¹⁶ Dhali eya Saarah a'di oki gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ çikina akam pini gabul 'dolkon kushi alip mo. A'di ita mom pini jin yenuwa ye mo e jis/e gi uni 'baar mo

kun nyak 'ko ki /e mo. Dhali ibwambori aris 'kwani 'baar mo tani /e minu kar ki mo ma ƙar/e mo be. ¹⁷ Dhali yan'ko'd Ibrahiim 'thoki'd ka Arumgimis mo. Dhali Arumgimis ki waça Abimaalik mo dhali ashim piti si'da/ waçkunu mo dhali aris up kun miina ḥu'c mo ki uni ki dho'thki uçi mo be. ¹⁸ Haali/ aris bwa gi gu'b ma Abimaalik molona dho'th mo mmomu'thkina Tapa uni mo gom gway ma Saarah mo a'di jin ta ash ma Ibrahiim mo.

21

¹ Dhali Tapa a'di yayi'd mo mmobuṭa Saarah me'd jin okina a'di mo, dhali Tapa a'di miiki eya Saarah mo me'd jin okina a'di gwo is mo be. ² Dhala Saarah bwaaki'd mo dhali ayim ki dhodha 'ci jin ta ya/ goma Ibrahiim mo ki yil jin cana a'di mmota dhan mo ka tee caan mo a'di jin okin ma Arumgimis a'di mo be. ³ Dhala Ibrahiim yukki gway gi ya/m piti jin dho'thunu gom a'di mo tani, a'di jin dho'thkin ma Saarah mo gom a'di mo tani ka Is/hak mo be. ⁴ Dhali me'd jin ƙankin ma Arumgimis a'di mo tani Ibrahiim 'cithki'da Is/haka munyjal yis mo ki ya/m piti ka Is/hak 'kon ma cimi pekwara mo. ⁵ Dhala Ibrahiim 'kokina yil iss 'kwanimpa imudhe'd ka dhan piti mo tani me'd jin dho'thunu ya/m piti ka Is/hak gom a'di mo. ⁶ Dhala Saarah oki gwo mo ki: Arumgimis a'di ciki mo gi mompe'th gom aha/ mo. Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun mini cik gwo mo mini pe'th gom aha/ mo. ⁷ Dhali ayim ki o gwo mo ki: Kaja a'di jin midi 'taki o ka Ibrahiim gwo mo ka Saarah midi 'taki ci uçi ako mmopi moyi? Hili aha/ be ki dho'th a'di ya/ mo ki yil jin cana a'di mmota dhan mo be.

⁸ Dhali a'di ca'd mo dhali a'di dhalkunuwa koj kum 'pen mo dhala Ibrahiim miiki'da dhan mo jin yukanuwa yuƙ mo ka cim jin dhalkunuwa koj kum 'pen mo goma Is/hak mo. ⁹ Hili Saarah parki ya/ ma Haagar jin ta ji gi Pam Masir e mo, a'di jin dho'thkin ma yim goma Ibrahiim mo, dhali a'di ki mii a'di ka mak mo. ¹⁰ Gom gwo gi wakan mo tani ayim ki owa Ibrahiim gwo mo ki: Uri a'bom ćinkina/ yan ka pije/ mo nyakka 'cim piti mo haali/ ya/ ma 'bom ćinkina/ yan mo tani midi diki pwak mal bwa nyakki ya/m pem mo, isi a'di jin ta'da Is/hak mo. ¹¹ Dhali gwo yan jwakaṭki'da Ibrahiima du e jis/em piti mo gom gway gi ya/ mo be. ¹² Dhala Arumgimis ki owa Ibrahiim gwo mo ki: Dhalku/ gwo yan ki kar mmojwagat/ eya du e jis/em pini mo goma 'ci yan mo, dhali gom gwo gi ashin jin ta'da 'bom ćinkina/ mo. Dhali eya ris gwo kun on ma Saarah /e mo tani ciki 'twa/ ma yim mo ma haala Is/hak a'di midi ta emen pini jin minu yuƙ gway i'ko'd mo be. ¹³ Dhali gom ya/ ma 'bom ćinkina/ si'da/ mo tani aha/ mina kar a'di mmota kal mo haali/ a'di ta emen pini mo be. ¹⁴ Dhala Ibrahiim cu mis mo mon'thamo/ ka'tum mo dhali bu'th maarjukuthu'd mo dhali ƙucar yi'de/ mo dhali a'di ki ci ka Haagar mo mmokar ki a'di e 'kupa bi ma yim mo dhali a'di ki ci ka yima 'ci mo dhali karka ayim 'pen mo dhala ayim a'di yaki'd mo dhali yaki yany ća/ mo e mombwaasho e Pam Birsaba mo.

¹⁵ Dhali yi'de/ jin di'di bwa ƙucar mo tani a'di ƙu'thki'd mo dhala yim ki biṭa 'ci me'd e bwaman ma bwaabuyy mo. ¹⁶ Dhala yim yaki'd mo dhali a'di ki ća'ba 'cesh mo mmoçi a'di 'ko'di is mo ari is 'ko'd mo kantaan me'd mo jin shiinu aththa mo kantaan, haala ayim oki gwo mo ki: Aha/ mina mii dhalku/ ki par jwa ma 'ci e mo. Dhala ayim ki ća'b mmoçi a'di 'ko'di is mo dhali a'di ki 'de'k 'twam piti mo dhali ko mo. ¹⁷ Dhali Arumgimis cikki 'twa/ ma ara 'ci mo dhala man'doyu gwo ma Arumgimis yukki'da Haagar mo 'peni momis mo dhali owa yim gwo mo ki: Ata mii /e mo, Haagar? Dhalku/ is ki ko/ mo haali/ Arumgimis cikki 'twa/ ma ara 'ci e mo jin dina a'di mo. ¹⁸ Cuyi mis mo dhali 'deka 'ci mo dhali susi a'di ki me'd pini mo haali/ aha/ mina kar a'di ki dhan kala caaga/ mo. ¹⁹ Dhali yan'ko'd Arumgimis ki ća'd e ma ayim mo dhala yim ki par jis yi'de/ e mo. Dhala yim yaki'd mo dhali 'tu'd ƙucar ki yi'de/ mo dhali a'di ki ci ka 'ci mmopi mo be. ²⁰ Dhali Arumgimis nyak di ka 'ci mo dhali a'di caki'd mo dhali a'di ća'bki'd e mombwaasho mo dhali warki'd ki wathi/ jin yukanuwa yuƙ mo mmoshiina aththa mo. ²¹ Dhali a'di ća'bki'd e mombwaasho gi Pam Paaraan mo dhali kum ki ɳapki a'di a'bom mo 'peni Pa Masir mo.

²² Dhali a'di warki'd ki mo jin peki'd mo ka tee çaan mo ka Abimaalik dhala Pikul jin ta tapa gi 'kwani ma mee mo oki'da Ibrahiim gwo mo ki: Arumgimis nyak di e /e eya ris to kun miikina /e mo be. ²³ Dhali gom gwo gi wakan mo tani thuli /e me'da po/ mmahan ki gway ma Arumgimis mo gom aha/ mo ki /e mini diki mii to shiyi'da po/ aha/ mo walla apo/ ya/m pem mo walla apo/ iya/m pem kun mini dho'th iya/ i'ko'd mo, hili gom mii kun miiga/ ki bwaŋkush gom /e mo tani /e si'da/ mini mii a'di gom aha/ mo be, dhali e mony'cesh a'di jin mina /e ya ki yan'kus mo. ²⁴ Dhala Ibrahiim oki gwo mo ki: Aha/ mina thul gwo me'da po/ mo be.

²⁵ Dhala Ibrahiim nyo/ki'da Abimaalik ki gwo mo gom jis yi'de/ mo a'di jin bu'thquina çiŋkina/ ma Abimaalik ki 'bi'th mo. ²⁶ Dhala Abimaalik ki o ki gwo mo ki: Aha/ yisa misha wathi/ jin thami to mii kansan mo yisa. /E si'da/ diki tor aha/ gwo mo. Dhali kan si'da/ aha/ si'da/ dinaki ciŋ gwoŋ kamu/, hili jasi ki 'dishe/ ishunsan mo. ²⁷ Dhala Ibrahiim bu'thki ka'bal mo dhala morbip mo dhali a'di ki ci ki uni ka Abimaalik mo dhali uni su/ miiki gwo jin gamu me'd mo be. ²⁸ Dhala Ibrahiim ki dhu ushi nas ka'bali pesu/ 'pen ka pije/ mo 'pena ma'diny piti mo uni 'cena mo. ²⁹ Dhala Abimaalik ki owa Ibrahiim gwo mo ki: 'Pemen gwo yan ta'da ta mo mmadhuna /e ushi nas ka'bali pesu/ 'pen ka pije/ mo mmo'ko uni 'cena mo? ³⁰ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Ushi nas ka'bali pesu/ gwansan mina /e ibu'th ki me'd pini mo ki uni mini ta iman/o gwo gom aha/ mo ki aha/ ćwanykina jis yi'de/ yansan mo be. ³¹ Gom gwo gi wakan mo a'di iyukkunu mo yansan gway ka Birsaba mo, haali/ uni su/ thulki gwo me'da po/ mo be. ³² Dhali gom gwo gi wakan mo tani uni gamki gwo me'd mo e Pam Birsaba mo. Dhala Abimaalik cuki mis mo dhala Pikul mo a'di jin ta wathi/ gom 'kwani ma meem piti mo dhali uni dokkin ka nyaj'ko'd mo eya 'cesh gi Pam Pilisthiin mo. ³³ Dhala Ibrahiim siki cwa jin wana e ka 'kwattan e Pam Birsaba mo dhali a'di ki yuŋ gway gi Tapa mo a'di jin ta'da Arumgimis jin di'd ki e ki sule/ sule/ mo be. ³⁴ Dhala Ibrahiim yaki'd ki yan'kus e Bampa/ gi Pam Pilisthiin yil ka ris mo be.

22

¹ Dhali ki a'di warki'd ki mo jin pekin ma ris to gwansan mo tani Arumgimis nyo/ki'da Ibrahiim mo dhali o a'di gwo mo ki: Ibrahiim. Dhali a'di ki thok a'di 'twa/ mo ki: Aha/ dina mmahan mo be. ² Dhali a'di ki o gwo mo ki: Susi ya/m pini shwane/ a'di jin ta jim piniŋ gana/ mo, a'di jin ena /e, isi a'di jin ta'da Is/hak mo dhali iifyi mo eya 'cesh gi Pa Muriyya dhali /e mini 'ciṭh a'di 'kus mmomiiya roroço/ e 'kuwosh mo e mo jin miga/ tor /e mo be. ³ Dhala Ibrahiim cuki mis mo mon'thamo/ ka'tum mo dhali a'di ki shi'd thuluny piti akakasha apo/ mo dhali a'di ki sus dhuru'c washan piti isu/ dhala Is/hak jin ta ya/m piti mo. Dhali a'di ki 'ce'd ciŋkira/ mo goma roroço/ mo dhali a'di ki cu mis mo dhali ya mo e mo jin tor ma Arumgimis a'di mo. ⁴ Dhali ka cim 'koni kwara mo tani Ibrahiim 'de'kki em piti 'kupki mis mo dhali a'di ki par mo e isa dhana/ mo be. ⁵ Dhala Ibrahiim ki o dhuru'c 'kwanim piti gwo mo ki: 'Koyi mmahan mo nyakki thuluny mo. Dhali aha/ dhali a'ci mina ii i mattaan ari is 'ko'd mo dhali aman mina luŋ mo dhali dokü/ ka nyaj'ko'di um mo be. ⁶ Dhala Ibrahiim ki bu'th ciŋkira/ jin minu miiya roroço/ mo dhali 'thik a'di mo e 'kupa bi ma Is/hak jin ta ya/m piti mo dhali a'di ki kal o'di me'd piti mo dhali gandal mo. Dhali uni ki ii 'kupki misi montal 'de/ mo be. ⁷ Dhala Is/hak oki'da Ibrahiim jin ta com mo dhali o gwo mo ki: Ababam pema! Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ dina mmahan mo be. Hili mo mo ma. O'd jin shwa'd di'di mmahan dhali ciŋkira/ mo. Hili mane ka'bal jin mina ana i'cith 'kus mmomiiya roroço/ mo? ⁸ Dhala Ibrahiim ki o gwo mo ki: Arumgimis ki is piti midi thoson ana ka'bal jin mina ana 'cith mmomiiya basa 'cesh mo, ya/m pem mo. Dhali uni su/ iikin ki misi montal 'de/ mo be.

⁹ Dhali uni pu'dkin e mo jin tor ma Arumgimis a'di mo. Dhala Ibrahiim ki ka'ba gwata/ mo dhali su'k ciŋkira/ mo dhali deka Is/hak jin ta ya/m piti mo dhali 'thi a'di apo/ 'kupa

gwaṭa/ apo/ ćiŋkira/ mo be. ¹⁰ Dhali yan'ko'd Ibrahiim he'thki me'd piti mo dhali bu'th gandal mo mmomuri 'taki 'kosh ya/m piti mo be. ¹¹ Hili aman'doyu gwo gi Tapa yučki a'di mo 'peni momis mo dhali oki a'di gwo mo ki: Ibrahiim. Ibrahiim. Dhali a'di oki gwo mo ki: Aha/ dina mmahan mo be. ¹² Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Dhalku/ ki kar me'd pini apowa 'ci mo, walla dhalku/ ki mii tonj kamu/ gom a'di mo. Haali/ aha/ misha mo shwane/ ki /e ɿo/kina Arumgimis mo mmomishka/ ki /e diki non ya/m pini mo a'di jin ta ya/in gana/ 'peni aha/ mo be. ¹³ Dhala Ibrahiim 'de'kki em piti 'kupki mis mo dhali a'di ki par mo e mo dhali hili mo mo ma e bwampo/ a'di mo tani arasiŋ ɿa'bäl di'd jin bu'th ma 'de/ i'cem piti mo. Dhala Ibrahiim yaki'd mo dhali bu'th arasiŋ ɿa'bäl mo dhali a'di ki ci a'di mo mmo'ciṭh 'kus mo mmomiiya basa 'cesh mo mmodhal ya/m piti e i is mo. ¹⁴ Dhala Ibrahiim ki yuč mo yan gway ka Yahwah Yir/ah mo, me'd jin okunu gwo ka tee yan mo ntagi shwane/ mo ki: E 'kuwosh gi Tapa mo tani a'di iminu thoson to mo be.

¹⁵ Dhala man'doyu gwo gi Tapa yučki Ibrahiim mo me'di su/ 'peni momis mo be. ¹⁶ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Aha/ ki is pem mo tani thulkina gwo me'da po/ mo a'di ita gwo jin ona Tapa gom to yan jin miikina /e mo dhali mmodina /e ki non ya/m pini a'di jin ta ya/m piniŋ gana/ mo. ¹⁷ Gom mom'bor mii tani aha/ mina mar 'bor /e mii mo dhali gom mo jin maruwa mar is mo tani aha/ mara emen pini is mo mmowa e ka cul gi momis mo dhali mmowa e ka si'b kun 'koni bwaman ma gap mo. Dhali emen pini mini dila ris to 'pena gon gi 'kwani gun ta 'kup pini mo, ¹⁸ dhali e emen pini mo tani aris kal gi 'kwaniny'cesh minu 'bor mii mo haali/ /e haki gwo gi 'twam pem e mo. ¹⁹ Gom gwo gi wakan mo tani Ibrahiim dokki'd mo nyakki 'kwanin dhuru'c piti mo dhali uni ki cu mis mo dhali ii mo i montal 'de/ mo e Pam Birsaba mo. Dhala Ibrahiim ɿa'bäki'd e Pam Birsaba mo be.

²⁰ Dhali a'di warki'd ki mo jin peki'd mo 'ko'da ris to gwansan gun ṫorkunu Ibrahiim mo mmo/o ki: Hili mo mo ma, aMilkah a'di dho'thki uči mo ka kan ka Nahur mo, ²¹ Jin ṫwa/a/ yuku gway ka Uus mo dhali jiŋ 'ko'd yuku gway ka Buus dhali jin 'kon ma po/ ikwara yuku gway ka Gamu/iil mo a'di jin ta'da baba ma Araam mo ²² dhali Kaasad mo dhala Hasu mo dhala Pildaash mo dhala Yidlaap mo dhala Baṭu/iil mo be. ²³ Dhala Baṭu/iil dho'thki'da Ripka mo. Uči ipekwara gwansan idho'thkin ma Milkah goma Nahur mo jin ta'da kam ma Ibrahiim mo be. ²⁴ Dhala 'boma 'bwaash piti jin yuku gway ka Ra/uumah mo ayim si'da/ dho'thki'da Thaabah mo dhala Jaaham mo dhala Taahash mo dhala Maakah mo be.

23

¹ Dhala Saarah diki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ipe'de/ i'ce'dka pesu/ apo/ mo. Uni ta yil kun din ma Saarah ki e mo be. ² Dhala Saarah a'di wuki'd mo e Paŋ Giryat/arba (a'di jin ta Habruun) e bampa/ gi Paŋ Kanaan mo dhala Ibrahiim yaki'd mo mmoko goma Saarah dhali ko ki gwony jabu'th goma yim mo be. ³ Dhala Ibrahiim cuki mis mo ibwambor a'di jin wuki'd mo dhali o 'Kwani gi Pa Hiththa gwo mo ki: ⁴ Aha/ tana wathi/ yilkina/ dhali aha/ yana yany ɿa/ ibwaman um mo. ɿiyaa/ mo mbwam um jin mig/ kana kan mo ki aha/ mina kan jwam pem 'peni jis/em pem mo. ⁵ 'Kwani gi Pa Hiththa thokkina Ibrahiim gwo mo ki: ⁶ Ciki aman gwo mo ma. Tapam pem /e ta wathi/ jin ɿa'bäki dem dem ibwaman aman mo. Kani jwam pini e mo jin mina /e ikwany mo e mo gi jis jwam bam mo. Wathij kamu/ yisa midi non /e 'peni mo gi jis jwam piti yisa, walla midi non /e 'peni mmokan jwam pini yisa. ⁷ Dhala Ibrahiim cuki mis mo dhali luj is piti mbwambori 'Kwani gi Pa Hiththa uni kun ta 'kwani gi bampa/ ɿaan mo. ⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wački/ um ona bwa ki aha/ mina kan jwam pem 'peni jis/em pem mo tani ciki aha/ gwo mo dhali 'thoyi Ipruun jin ta ya/ ma Suuhar mo ⁹ ki a'di midi ci aha/ jurum wosh gi Pa Makpiilah mo a'di jin ta jim piti mo, a'di jin di'di shemen buntom piti mo. Ka thaman gana/ mo tani

dhalki a'di ci a'di aha/ e bwambori um mo ki a'di midi ta mo jin miga/ bu'th mmokana/ kan mo be. ¹⁰ Dhala Ipruun a'di diki'di bwaman 'Kwani gi Pa Hiththa mo dhali a'di ki thokki Ibrahiim gwo mo ki gwo jin cikkina 'Kwani gi Pa Hiththa mo 'pena ris 'kwani kun iiyin ka pije/ gi 'twaŋkala goŋ gi 'peŋkuman bampam piti mo. ¹¹ Yisa, tapam pem cik aha/ gwo mo. Aha/ cikina /e bwam bunto dhali aha/ cikina /e jurum wosh dhali to jin di'di bwaman a'di mo. E bwambori jis/e iya/ gi 'kwanim pem mo tani aha/ cikina /e a'di mmokan jwam pini mo be. ¹² Dhali yan'ko'd Ibrahiim a'di lunki is piti ibwambori 'kwani gi bampa/ yan mo be. ¹³ Dhali a'di ki owa Ipruun e mo jin cika 'kwani gi bampa/ gwo mo ki: Hili wakki/ /e mini cik aha/ gwo mo tani aha/ mina ci /e thaman gi bunto mo. Buthi a'di 'peni aha/ mo ki aha/ mina kan jwam pem imun mo. ¹⁴ Ipruun thokki'da Ibrahiim gwo mo mmo/o gwo mo ki: ¹⁵ Tapam pem, ciki gwo 'peni aha/ mo ma. Mony'cesh jin yolk/ tani a'di ta iss 'kwanimpa i/iss 'de/ jin ta'da guurush gi 'dolkon kush mo. To yan midi ta atinta ibwaman /e dhali aha/ mo? Kani jwam pini mo ma. ¹⁶ Ibrahiim gamki gwo me'd nyakka Ipruun mo dhala Ibrahiim ki bara guurush 'dolkon kush mo goma Ipruun mo a'di jin yerkina a'di gway e gwo jin cikkina 'Kwani gi Pa Hiththa jin ta'da guurush iss 'kwanimpa i/iss 'de/ 'peni 'dolkon kush mo me'd isi mii jin barkunu a'di ibwaman 'kwani kun ta imanyol to mo.

¹⁷ Gom gwo gi wakan mo tani bunto ma Ipruun e Pa Makpiilah a'di jin di'd 'kup ka bor ki mis gi Pa Mamra mo, e bunto jin dina jurum wosh a'di jin di'di bwaman mo dhala ris cwa kun 'konu bunto mo ntagi shemen piti 'baar mo tani a'di i'kwarkunu mo ¹⁸ ga Ibrahiim mo a'di ta mom piti mo ibwambori 'Kwani gi Pa Hiththa mo dhali ibwambora ris uni kun iin bway bwamana goŋ gi 'peŋkuman bampam piti mo. ¹⁹ N'ko'd mii yan mo tani Ibrahiim kanki'da Saarah jin ta ash mo e jurum wosh gi mom bunto jin ta Makpiilah mo jin di'd 'kupki mis ki Pa Mamra mo (a'di jin ta Pa Habruun) jin ta bampa/ gi Paj Kanaan mo. ²⁰ Mombunto dhali jurum wosh jin di'di bwaman mo tani uni i'kwarkunu mo ga Ibrahiim mo mmota jim piti mo gom mo jin minu kana kan ki 'Kwani gi Pa Hiththa mo be.

24

¹ Dhala Ibrahiim ta'da dhan mo, a'di ta dhana dhan gana/ ki yil piti mo. Dhali Tapa a'di 'borki'da Ibrahiim mi ka ris to 'baar mo be. ² Dhala Ibrahiim oki ciŋkinam piti gwo mo ki, a'di jin caki'd jin hilki gu'b piti mo, a'di jin ta tapa apowa ris tom piti kun tana a'di mo, ki: Kari me'd pini awum pem mo. ³ Dhali aha/ mina kar /e mmothul gwo me'da apo/ ki Tapa mo ka Arumgimis jin di'di momis mo dhali a'di jin di'di mony'cesh mo ki /e mini diki gama 'bom gom ya/m pem 'peni i'bwa/ gi 'Kwani gi Paj Kanaan mo e bwaman uni kun ca'bka/ mo. ⁴ Hili /e mini ya mo e bampam pem mo dhali e 'kwani ma bas pem mo dhali gama 'bom gom ya/m pem ka Is/hak mo be. ⁵ Dhali ciŋkinam/ ki o a'di gwo mo ki: Wariba/ a'bom midi diki hayaa/ gwo e mmobathhaa/ e bampa/ yan mo. Wakki/ wakan mo tani ya/m pini miga/ mii sus mo ka nyaj'ko'd e bampam pini jin yayina /e 'peni nycine/ mo? ⁶ Ibrahiim ki thok a'di gwo mo ki: A/e mini mii dhalku/ ki sus ya/m pem ka nyaj'ko'd e bampa/ caan mo. ⁷ Tapa jin ta'da Arumgimis gi momis mo a'di jin suski aha/ mo 'peni gu'b ma babam pem mo dhali 'pena 'cesh jin dho'thkunu aha/ mo dhali a'di jin oki aha/ gwo mo dhali thulki aha/ gwo me'da apo/ mo gom emen pem mo mmo/ o ki: Aha/ mina ci emen pini a'cesh yan mo. Dhali a'di midi hasha man'doyu gwom piti ibwambori jis/em pini mo dhali /e mini gama 'bom gom ya/m pem 'peni mun mo be. ⁸ Hili wakka 'bom dina bwa ki oyu/ mmobathhaa/ e mo tani yan'ko'd /e din ki 'kus 'peni gwo yan jin gama ana me'd mo haali/ /e yisa mini sus ya/m pem imuna. ⁹ Dhali gom gwo gi wakan mo tani ciŋkinam piti karki me'd piti eya wum ma Ibrahiim mo a'di jin ta tapam piti mo dhali thul gwo me'd apo/ gom a'di isi gom gwo gi to yan mo be.

¹⁰ Dhali yan'ko'd çijkina/ a'di suski kalmani 'kume'd jin ta ji gi tapam piti mo dhali bu'th moyam piti mo. Dhali a'di ki kala ris to kun çinu ki me'd e kugu 'peni tapam piti mo. Dhali a'di cuki mis mo dhali ya mo e uka 'cesh jin tana dhan yi'deya kara'b e 'pejkuman bampa/ ma Nahur mo be. ¹¹ Dhali a'di ki kana ris kalman mo mmo'ko ki jij 'kupa'dupuna 'cesh ka pije/ 'peni 'pejkuman bampa/ mo e yany jis yi'de/ ka tee çaan mom'pimpili/ mo ka tente/ jin 'cetha up ka pije/ mmo/ii ha'b yi'de/ mo be. ¹² Dhali a'di ki o gwo mo ki: Ayy Tapa Arumgimis gi tapam pem ka Ibrahiim mo, nyoji aha/ ki 'bore/ mo jin migam mii adu is mo, aha/ 'thona /e mo. /E ki tor aha/ mmodhal mii e is ki mo/en gi tapam pem ka Ibrahiim mo. ¹³ Hili mo mo ma, aha/ doshkina e shemen jis yi'de/ jin kasha e mo dhali i'bwa/ gi 'kwani gi 'pejkuman bampa/ uni iikin ka pije/ mmoha'b yi'de/ mo be. ¹⁴ Dhalki nyara/ jin migam/ o gwo ki: Aha/ 'thona /e ki /e mini dhal dhur yi'dem pini mo ki aha/ mina 'taki pi yi'de/ mo, dhali jin midi oyaa/ gwo mo ki: Piyi ma tani dhali aha/ mina çiki kalman pini mmopi mo, dhalka yim midi mii ta a'di jin mina /e mii kar 'pen ka pije/ gom çiçkinam pini ka Is/hak mo be. Dhali gom mii yan kan mo tani aha/ mina mish ki /e torki aha/ mo/en gi tapam pem mo be.

¹⁵ Ntwa/a/ ki a'di ki 'baarki gwom piti mmo/o mo tani hili mo mo ma, Ripka a'di jin dho'thkunu ka Batu/iil jin ta ya/ ma Milkah jin ta ash ma Nahur jin ta'da kam ma Ibrahiim mo tani a'di yayi'd ka pije/ ka dhur yi'dem piti me'd e 'kupa bi ma yim mo be.

¹⁶ Ayim nyara/ ta jaro/ ki jaro/ mo, a'di jin di'd ki nyarañ gana/ a'di jin dina wathij kamu/ ki mash mo. Ayim yaki'd ka lungu'b e jis yi'de/ jin kasha e mo dhali 'tu'd dhur ma yim mo dhali a'di pu'dki'd mo be. ¹⁷ Yan'ko'd a'di jin ta çijkina/ guski'd mo mmogama ayim 'kup mo dhali o gwo mo ki: Aha/ 'thona /e mmociyaa/ ari yi'de/ 'peni dhur pini mo. ¹⁸ Dhala yim ki o gwo mo ki: Piyi ma, tapam pem mo, dhala yim ki jahanne/ ki dhal dhur piti me'd 'peni me'd ma yim mo dhali a'di ki ci a'di yi'de/ mmopi mo. ¹⁹ Dhali ka yim 'baarki yi'de/ mmoci a'di mmopi mo tani ayim ki o gwo mo ki: Aha/ si'da/ mina mush ki kalman pini yi'de/ mo ntagi uni mini pi ikap mo be. ²⁰ Dhali ki jahanne/ ayim ki gaç yi'dem piti eya kur mo dhali gus ka nyaj'ko'd bway jis yi'de/ mo mmomush yi'de/ mo dhala yim mushki yi'de/ goma ris kalman piti mo be. ²¹ Wathi/ ki guwa yim ki e ki e ma 'thime/ ki shwamm mo mmoda/ar gwo waikk/ Tapa thoson moyam piti mo walla yisa.

²² Ki kalman kapki yi'de/ mmopi mo tani wathi/ ki bu'th 'dolkon jin hidhu i me'd jin baru ka nusa guurush mo dhali gurany 'peri su/ mo goma yim ki hidha bi mo jin baru ki 'dolkoni 'kume'd ka guurush mo. ²³ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: Toraan/ gwo mo ma ki /e ta 'bwa/ maja mo? A/mo jin ishu di'di gu'b gi cima jin mina aman i/ishi cineya? ²⁴ Ayim ki o a'di gwo mo ki: Aha/ tana 'bwa/ ma Batu/iil jin ta ya/ ma Milkah mo a'di jin dho'thkin ma yim ka Nahur mo be. ²⁵ Dhala yim ki mar gwo is mo mmo/o gwo mo ki: Am tana ka wusha/ dhali tonçe/ mmo'kosh jwa mo dhali gu'b mmo/ishi cine/ mo be. ²⁶ Wathi/ ki goj 'kup piti ka lungu'b mo dhali luŋ Tapa mo be. ²⁷ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Mom'bor mii gom Tapa mo a'di jin ta'da Arumgimis gi tapam pem ka Ibrahiim mo, a'di jin diki dhal mo/en piti 'pen mo dhali mii ma isij gana/ 'kup ki tapam pem mo. Dhali gom aha/ tani Tapa ki shu aha/ bway gu'b gi ibas gi itapam pem mo.

²⁸ Dhali yan'ko'd nyara/ a'di guski'd mo dhali tor 'kwani gi gu'b gi kum gwo mo goma ris to gwansan mo be. ²⁹ Dhala Ripka ta'd ka kam jin yuku gway ka Laabaan mo. Dhala Laabaan ki gus ka pije/ e wathi/ mo e jis yi'de/ jin kasha e mo be. ³⁰ Dhali a'di ki par tome'd e mo dhali gurany 'per eya bi gi 'bwaham mo dhali me'd jin ciikkina a'di gwo gi 'bwaham ga Ripka mo ki: Wathi/ torki'da tor ki aha/ mo tani a'di yaki'd mo e wathi/ mo. Dhali hili mo mo ma, a'di doshki'd nyakka kalman e jis yi'de/ jin kasha e mo be. ³¹ A'di

ki o gwo mo ki: Yayi mo. Ayy mom'bor mii gi Tapa mo. Atinta dosha /eya pije/ kan mo? Haali/ aha/ thosonkina / e gu'b mo dhali mo gom kalman mo be. ³² Gom gwo gi wakan mo tani wathi/ pu'dki'd e gu'b mo. Dhala Laabaan 'cukki kalman ashı/ mo dhali a'di ki ci uni awusha/ mo dhali tonte/ gom kalman mmoshwa mo dhali yi'de/ mmolam sho'k piti mo dhali sho'k gi 'kwani kun nyak iiyu/ ki a'di mo be. ³³ Dhali yan'ko'd mo tani tonte/ karu ibwambori a'di mmoshwa mo. Hili a'di ki o gwo mo ki: Aha/ mina diki shwa tonte/ naskina/ ntagi aha/ mina tor 'pemen 'kup yam pem yan. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Tori gwo mo ma.

³⁴ Dhali gom gwo gi wakan mo tani a'di ki o gwo mo ki: Aha/ tana ciŋkina/ ma Ibrahiim mo be. ³⁵ Tapa a'di 'borki tapam pem mii kagahara mo dhali a'di caki'd mo. Dhali Arumgimis ciki a'di torjkal mo dhali bip mo dhali 'dolkon kush dhali 'dolkon gana/ dhala ris ciŋkina/ kun miina tu'c mo kun ta gwatlı mo dhala ris ciŋkina/ kun miina tu'c kun ta nyara/ mo dhala ris kalman dhala ris thuluny mo be. ³⁶ Dhala Saarah jin ta ash gi tapam pem mo tani a'di dho'thki ya/ mo gom tapam pem mo ka yim ta'da dhan mo dhali ki a'di mo tani a'di ciki'da ris to 'baar mo kun tana a'di ki a'di mo. ³⁷ Tapam pem ki kar aha/ mmothul gwo me'da po/ mo mmo/o gwo mo ki: /E mini mii diki dhal ya/m pem bway mmogam nyara/ 'peni 'Kwani gi Parj Kanaan mo e mony'cesh jin dika/ mo. ³⁸ Hili /e mini ya mo e gu'b ma babam pem mo e 'kwani ma bas pem mo dhali gama 'bom gom ya/m pem mo be. ³⁹ Dhali aha/ ki o tapam pem gwo mo ki: Wariba/ a'bom midi ushu mmoyayu/ nyakkı aha/ mo. ⁴⁰ Hili a'di ki o aha/ gwo mo ki: Tapa a'di jin yaka/ ibwambor midi hasha man'doyu gwom piti nyakkı /e mo mmoshu /e bway mo dhali /e mini gama 'bom gom ya/m pem 'peni 'kwani ma bas pem mo dhali 'peni 'kwani gi gu'b ma baba mo be. ⁴¹ Dhali yan'ko'd /e mini di ki 'kus mo 'peni gwo jin thulka/ me'da po/ mo, me'd jin mina /e ya mo e 'kwani ma bas pem mo. Dhali wakki/ uni mini 'koki ci ayim ki /e mo tani /e din ki 'kus mo 'peni gwo jin thulka/ me'da po/ mo be.

⁴² Aha/ pu'dkina mo shwane/ e jis yi'de/ jin kasha e mo dhali o gwo mo ki: Ayy Tapa /e jin tana Arumgimis gi tapam pem ka Ibrahiim mo, wałki/ /e shwane/ mini shu/aa/ bway e bway jin miga/ ya mo tani ⁴³ hili mo mo ma aha/ doshkina e jis yi'de/ jin kasha e mo dhali dhalki nyara/ jin pu'du'd mmoya mush yi'de/ mo a'di jin miga/ o gwo mo ki: Ciya/ ari yi'de/ 'pena dhur mo ma tani ⁴⁴ dhali a'di midi oyaa/ gwo mo ki: Piyi ma dhali aha/ mina mush gom kalman pini si'da/ mo. Dhalki a'di ta'da yim jin mina Tapa kar 'pen ka pije/ gom ya/ gi tapam pem mo be.

⁴⁵ Ntwa/a/ ki aha/ daka gwom pem o mo eya du mo tani hili mo mo ma, aRipka a'di ayim pu'dki'd mo nyakkı dhur yi'de/ e 'kupa bi ma yim mo dhala yim yaki'd ka lungu'b e jis yi'de/ jin kasha e mo dhali mush yi'de/ mo dhali aha/ ki owa yim gwo mo ki: Ciya/ dhalki aha/ pina ma. ⁴⁶ Dhali ki jahanne/ ayim ki dhal dhur yi'de/ me'd 'peni 'kupa bi ma yim mo dhali o aha/ gwo mo ki: Piyi ma dhali aha/ mina ci ki kalman pini si'da/ mmopi mo. ⁴⁷ Gom gwo gi wakan mo tani aha/ pikina mo dhala yim ki ci ki kalman mmopi si'da/ mo be. Dhali yan'ko'd mo tani aha/ ki doṭa yim gwo mo mmo/o ki: /E ta 'bwa/ maja si'da/? Ayim ki thoğ aha/ gwo mo ki: Aha/ tana 'bwa/ ma Baṭu/iil jin ta ya/ ma Nahur mo, a'di jin dho'thkin ma Milkah a'di mo. Gom gwo gi wakan mo tani aha/ ki kar dhirriny 'dolkon e shush ma yim dhali gurany 'per eya bi ma yim mo be. ⁴⁸ Dhali yan'ko'd aha/ ki luŋ 'kup pem mo dhali luŋ Tapa mo, dhali 'bor Tapa mii mo a'di jin ta'da Arumgimis gi tapam pem ka Ibrahiim mo, a'di jin shu aha/ bway, ki bwaya 'borgaŋ gana/ mmosus 'bwa/ gi 'kwani ma bas gi tapam pem gom ya/m piti mo be. ⁴⁹ Dhali shwane/ wakki/ /e mini tu/ul gi mii ma teṭe/ mo dhali gi miij gana/ gi tapam pem mo tani tori

/e aha/ gwo mo dhali wakki/ diki ta gwoŋ gana/ mo tani ṭori aha/ gwo mo ki aha/ mina ṭu'k mo ki me'da bim poros mo walla ki me'da biny cam mo.

⁵⁰ Dhali yan'ko'd mo tani Laabaan dhala Batu/iil thokki gwo mo ki: To gwan pu'dkin 'peni Tapa mo dhali aman mola gwo shiyi'di o i / e walla jim 'boro'd mo. ⁵¹ Hili mo mo ma, aRipka a'di di'di bori / e mo. Susa yim mo dhali iyi mo me'd gwo jin okina Tapa mo be.

⁵² Dhali ki ciŋkina/ ma Ibrahiim cikki gwo jin ona uni mo tani a'di goŋki is piti mo ka 'cesh ibwambori Tapa mo be. ⁵³ Dhali ciŋkina/ a'di ɺalki'da ris tonyjaro/ kun ta 'dolkon kush mo dhali 'dolkon gana/ mo dhali burrinye/ dhali ɺiki uni ka Ripka mo dhali a'di ki ci ki uni ka kam nyara/ mo dhali ki kum nyara/ mo to gi 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo.

⁵⁴ Dhali a'di dhali 'kwani kun nyak ii ki a'di mo tani uni shwaki to mo dhali piki to mo dhali uni ki isha cim 'deŋ gana/ imun mo. Ki uni cuki mis mon'thamo/ mo tani a'di ki o gwo mo ki: Hashi aha/ ka nyar'ko'd e tapam pem mo. ⁵⁵ Akam gi nyara/ dhali kum nyara/ ki o gwo mo ki: Ayim midi ca'b naskina/ ka cimi 'kume'd mo. 'Ko'da cim caan mo tani ayim midi ya beseene/. ⁵⁶ Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Dhalku/ ki mii aha/ mii ka diiṭe/ mo. Me'd jin 'borkina Tapa aha/ mii e bway pem mo tani dhalki aha/ yana mo ki aha/ mina ya mo e tapam pem mo. ⁵⁷ Uni ki o gwo mo ki: Am mina yuŋ nyara/ mo dhali doṭa yim mo be. ⁵⁸ Dhali uni yuŋkina aRipka mo dhali owa ayim gwo mo ki: A/e mini ya nyakki wathi/ yan mo? Ayim ki o gwo mo ki: Aha/ mina ya mo be. ⁵⁹ Gom gwo gi wakan mo tani uni hashkina Ripka jin ta 'bwaham mo dhala yim jin midi nyak di ki a'di mo dhali ciŋkina/ ma Ibrahiim mo dhali 'kwanim piti mo be. ⁶⁰ Dhali uni 'borkina Ripka mii mo dhali owa yim gwo mo ki: 'Bwah bama, tayi ata'da gi 'kwani ma alaap ka ris kun maru is ka alaapi 'kume'd mo dhali dhalki emen pini dil to 'peni 'twaman ma gon gi uni gwansan kun shi/ uni i e mo. ⁶¹ Dhali yan'ko'd aRipka dhali nyara/ kun nyak ii ki a'di cuki mis mo dhali mer kalmana po/ mo dhali baṭh wathi/ mo. Dhali kan ciŋkina/ suski'da Ripka dhali ya e bway piti mo be.

⁶² Dhala Is/hak a'di yayi'd 'peni Pam Birlahayru/i dhali a'di ca'bki'd mo eya Januub mo. ⁶³ Dhala Is/hak yaki'd ka pije/ mmo'thowa pije/ mo e mom'pimpili/ mo. Dhali a'di 'de'kki em piti 'kupki mis mo dhali par mo e mo dhali hili mo mo ma, kalman uni pu'dkin mo be. ⁶⁴ Dhala Ripka 'de'kki em piti 'kup ki mis mo dhali ka yim parki'da Is/hak e mo tani ayim ki thul ka 'cesh 'peni kalman mo ⁶⁵ dhali o ciŋkina/ gwo mo ki: Wathi/ jana idi'di matṭaan mo a'di jin yayi'd mmogam ana 'kup mo? Ciŋkina/ ki thok a'di gwo mo ki: A'di ta tapam pem mo. Wakan ayim ki bu'th burrinyer 'kup piti dhali kum is piti mo be.

⁶⁶ Dhali ciŋkina/ ki ṭor Is/hak gwo goma ris to kun miikina a'di mo be. ⁶⁷ Dhali yan'ko'd Is/hak ki susa yim e gu'b burrinye/ mo dhali a'di ki butha Ripka dhali ayim warki'd ki ash mo dhali a'di enki'da yim mo. Dhala Is/hak a'di malaskunuwa du mo 'ko'di jwa gi kum mo be.

25

¹ Ibrahiim a'di bu'thki'da 'boma kamu/ mo a'di jin yuŋku gway ka Gathuurah mo be. ² Ayim dho'thki a'di aSimraan mo dhala Yagshaan mo dhala Madaan mo dhala Midyaan mo dhala Yishbaag mo dhala Shuhā mo be. ³ Yagshaan si'da/ a'di ita'da baba ma Shaba mo dhala Dadaan mo. Dhali iya/ ma Dadaan uni si'da/ annihe/ mo: Ashshuriim dhala Lathushiim dhala La/ummiim mo be. ⁴ Dhali iya/ ma Midyaan uni si'da/ annihe/ mo: Epah dhala Ipir mo dhala Hanuuk mo dhala Abiidaa/ mo dhala Elda/ah mo be. Aris uci gwansan uni ta kuma Gathuurah mo be. ⁵ Ibrahiim ɺiki'da ris tom piti kun tana a'di ka Is/hak i'baar mo be. ⁶ Hili e iya/ gi up lačam piti yan mo tani Ibrahiim ki ci uni to kun ciṇu ki me'd mo, dhali ki a'di di'd ki e naskina/ mo tani a'di ki dhuki uni 'pen mo 'peni

ya/m pitij gana/ ka Is/hak mo mmo/iiku/ mmo'koku/ 'kupki mom'pesho'k isa dhana/
imun mo jin ta bampa/ gi mom'pesho'k mo be.

⁷ Hili atee yil jin din ma Ibrahiim ki e annihe/ mo, a'di 'kona yili iss 'kwanimpa ipekwarra i'ce'dka karpa'c apo/ mo be. ⁸ Ibrahiim a'di ciki shi/in piti jinj 'ko'd mo dhali a'di wuki'd mo ki dhana dhan gana/ mo mmotana a'di dhan gumpang dhan ki yil piti mo dhali a'di gamkunu me'd nya^kki 'kwanim piti mo be. ⁹ Is/hak dhala Isma/iil uni kun ta iya/m piti mo tani uni kanki a'di e jurum wosh ma Makpiilah mo e bwam bunto ma Ipruun jin ta ya/ ma Suuhar jin ta wathi/ Hiththa jin di'd 'kup ka bor ki mis ki Pa Mamra mo be. ¹⁰ Bwam bunto yan yolkin ma Ibrahiim 'peni 'Kwani Hiththa mo tani a'di ikankunu a'di nycine/ uni ka ashim piti ka Saarah mo be. ¹¹ Ko'di jwa ma Ibrahiim mo tani Arumgimis 'borki'da Is/hak mii mo a'di jin ta ya/m piti mo. Dhala Is/hak a'di ca'bki'd mo e pam Birlahayru/i mo be.

¹² Uni kun ta emen ma Isma/iil kun yerkunu gwayi 'ko'd mo a'di jin ta ya/ ma Ibrahiim mo ka Haagar jin ta ji Masir mo a'di jin ta cijkina/ nyara/ ma Saarah a'di jin dho'thkina a'di ka Ibrahiim mo be. ¹³ Gway gi iya/ ma Isma/iil mo tani uni annihe/ mo, a'di jin yerkunu ka bat^h 'pen ka dho'th buni mo: Nabayut a'di ita'da bwanyara/ ma Isma/iil mo dhala Gidar mo dhala Adab/iil mo dhala Mibsaam mo, ¹⁴ dhala Mishmaa/ mo dhala Duumah mo dhala Massa mo ¹⁵ dhala Hadaar mo dhala Teema mo dhala Yathuur mo dhala Napish mo dhala Gidmah mo be. ¹⁶ Uni gwansan uni ita iya/ ma Isma/iil mo dhali gway buni si'da/ uni anann mo be. Dhali gway bampam buni dhali ata/ kun 'kona uni tani uni 'kume'd i'ce'dka su/ mo ka wak^h buni kun tana uni iya/ ma malik^h mo. ¹⁷ Hili atee yil jin din ma Isma/iil annihe/ mo, a'di 'kona yili iss 'kwanimpa ipesu/ ath^h ikwara mo dhali a'di ciki shi/in piti jinj 'ko'd mo dhali a'di wuki'd mo dhali a'di nya^kkunu is gam me'd ki 'kwani ma bas piti mo be. ¹⁸ Uni 'peni Pa Hawiila ntagi Pan Shur mo a'di jin di'd ka par 'twa/ ki Pa Masir mo 'kupki bway jin cuthi 'twa/ 'kupki bway Pa Ashshuur mo be. A'di ca'bki'da po/ aris 'kwanim piti mo be.

¹⁹ Gway gi iya/ ma Is/hak uni kun ta emen piti mo a'di jin ta ya/ ma Ibrahiim mo: Ibrahiim jin ta'da baba ma Is/hak mo. ²⁰ Is/hak a'di i'kokina yili issu/ mo ka dhan piti me'd jin bu'thkina a'di aRipka ki ash mo a'di yim jin ta 'bwa/ ma Ba^htu/iil mo jin ta Wathi/ Araam gi Pam Paddaan/araam jin ta 'bwah ma Laabaan Wathi/ Araam mo be. ²¹ Dhala Is/hak 'thoki'da Arumgimis gom ash mo, dhala Ripka jin ta ash a'di yim bwaaki'd mo be. ²² Dhali uci su/ gwansan uni gurunyki is e bwa ma yim mo, dhali ayim ki o gwo mo ki: Wakki/ a'di wakan mo tani, ata si'da/ idika/ ki e mo? Gom gwo gi wakan mo tani ayim yaki'd mo dhali 'the^h gwo yan e Tapa Arumgimis mo. ²³ Dhali Tapa ki owa yim gwo mo ki:

Kal 'koni su/ e bwa ma dho'th pini mo,
dhali 'kwani su/ gwan kun mina /e dho'th mo tani uni mini kwa/ bwa mo
dhali jan ^htal 'de/ a'di imidi 'bitha'bi'th mo mmobola kamu/ e mo,
dhali a'di jin ca'd a'di imidi mii ara kam to mo be.

²⁴ Ka tee ma yim jin mina a'di dho'th thimkunu mo tani, hili mo mo ma, ushi uci su/ 'kon e bwa ma yim mo be. ²⁵ A'di jin pu'dki'di ^htwa/a/ mo tani a'di tagi 'per mo, dhali aris bungwar is piti wana e ki burrinye/ muri is mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di yukki a'di gway ka Iisu mo. ²⁶ Dhali yan'ko'd mo tani akam pu'dki'd mo, dhali me'd piti bu'thki ' pena tinka/ ma Iisu mo. Dhali gom gwo gi wakan mo tani a'di yukkunu gway ka Yakuub mo. Is/hak 'kona yil issi kwara mo me'd jin dho'thkin ma yim uni mo be.

²⁷ Me'd jin cakina uci su/ mo tani Iisu ta wathi/ jin kora e ki kor e mompar mo, a'di ta wathi/ ma shorj gana/ mo ka Yakuub ta wathi/ jin bu'th is piti ka mathan^h'kur dhali ca'b e gu'b burrinye/ mo be. ²⁸ Is/hak enki'da Iisu mo haali/ a'di 'kaki shum piti kun parkina a'di mo. Hila Ripka enki'da Yakuub mo be.

²⁹ Ka cima kamu/ me'd jin miikin ma Yakuub a'tash mo tani Iisu pu'dki'di pa mo 'peni bwaasho mo dhali a'di mutta/ te/ is kagahara mo. ³⁰ Dhali Iisu ki owa Yakuub gwo mo ki: Dhalki aha/ nyoka 'tash pini yan jin cesa /e e ki 'per 'per mo haali/ aha/ mutta/ te/ is mo (gom gwo gi wakan mo tani a'di iyukkunu a'di gway ka Aduum mo). ³¹ Yakuub oki gwo mo ki: /E mini yolaa/ mo ma bwanyaran dho'th ganam pini yan mo. ³² Iisu thokki gwo mo ki: Aha/ mura wu 'te/ mo be. Mo ma bwanyara/ yan midi miiya ta gom aha/ mo? ³³ Yakuub ki o gwo mo ki: /E mini thul gwo me'da po/ ntwa/a/ gom aha/ mo, dhali wakan a'di thulki gwo me'da po/ gom a'di dhali yol mo ma bwanyaran dho'th pitij gana/ ka Yakuub mo be. ³⁴ Yan'ko'da Yakuub ki cika Iisu maan guraasa dhala 'tasha pasuliya jin cesu/ mo dhali a'di shwaki a'di mo dhali a'di piki to mo dhali cu mis mo dhali ya e bway pitij mo. Iisu a'di ishi/ki mo ma bwanyaram pitij gana/ i e mo be.

26

¹ Dhali shwane/ te/ pu'dki'd mo e bampa/ mo mmowaki ten dhamo/ mo me'd jin din ma Ibrahiim mo. Dhala Is/hak a'di yaki'd mo e Pany Jaraar mo eya Abimaalik jin ta'da malik gi 'Kwani Pilisthiin mo. ² Dhali Tapa piki a'di i is mo, dhali o a'di gwo mo ki: Dhalku/ ki ya ka lunju'b bway Pa Masir mo. Hili ca'bi /e eya 'cesh jin miga/ tor /e mo. ³ Tayi aca/ eya 'cesh yan mo dhali aha/ mina di nyakki /e mo dhali 'bor /e mii mo, dhali gom /e mo dhali gom emen pini mo tani aha/ mina ci aris bampa/ gwan ki /e mo dhali aha/ mina thim gwom pem jin oka/ is mo mmothul gwo me'da po/ goma Ibrahiim jin ta'da babam pini mo be ki: ⁴ Aha/ mina mar emen pini is mo me'da cul gi momis mo dhali aha/ mina ci emen pini aris bampa/ yani 'baar mo. Dhali gom gway gi emen pini mo tani aris kal gi mony'cesh mini 'bor is buni mii ki uni mo be. ⁵ Haala Ibrahiim haki gwo gi 'twam pem e mo dhali dhu gwo kun kanka/ a'di mo dhali gwoñkan pem mo dhali gwoñkan pem kun çinu ki 'twa/ mo dhali gwoñkan pem jin çinu mo be.

⁶ Gom gwo gi wakan mo tani Is/hak a'di ça'bki'd mo e Pany Jaraar mo be. ⁷ Ki 'kwaniñ gwathgi mo yan dočki a'di gwo mo gom ash mo tani, a'di ki thokgwo mo ki: Ayim a'di ita 'bwah pem mo, haali/ a'di ko/ki is mo mmo/o ki a'di ta ashim piti mo isi ciki/ 'kwani gi mo yan imini 'taki 'kosh a'di jwa mo gom gway ma Ripka mo, haala yim dina jarom piti ki she/ mo mmohil mo be. ⁸ Ki a'di diki'd e mun ki rashrash mo tani Abimaalik jin ta'da malik gi 'Kwani Pilisthiin mo tani a'di hilki mo ki e shu'd gu'b mo dhali para Is/hak e mo mmolo'bkina a'di aRipka jin ta ash mo. ⁹ Gom gwo gi wakan mo tani Abimaalik yukki'da Is/hak mo dhali o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, ayim ta ashin mo ba/, kata jan ona /e gwo oki ayim ta 'bwahan mo? Is/hak ki thokgwo mo ki: Haali/ aha/ kulumkina gwo ibwa mo oki aha/ mina wu mo gom gwo ma yim mo be. ¹⁰ Abimaalik ki o a'di gwo mo ki: Atinta a'dan jin miikina /e wakan apo/ aman mo, wathij kamun 'de/ wariba/ midi 'taki ya mo isha 'bom pini mo dhali /e mini 'taki guyu/ mo jin thamu mii apo/ aman mo be.

¹¹ Gom gwo gi wakan mo tani Abimaalik ki ruma aris 'kwani 'baar ki gwo mo mmo/o ki: A'di yin jin midi ta wathi/ yan is ki cwa mo walla ashim piti mo tani a'di minu 'kosh jwa mo be.

¹² Dhala Is/hak siki to mo e bampa/ yan mo dhali a'di 'cithki to mo ki yila 'de/ yan mo ki iss 'kwanimpa imudhe'd mo. Haali/ Tapa a'di 'borki a'di mii mo be. ¹³ Dhali wathi/ warki'd ki wathimpa mo dhali gama ris to ki nyanye/ kun markunu is mo ntagi a'di ta wathi/ jin eka/ 'pen ki ekmo. ¹⁴ A'di taki'd ga ma'diny ka'bal kun jinu mo dhali bip mo dhali aris çirkina/ tana ris mo kun 'kokin e gu'b piti mo, dhali gom gwo gi wakan mo tani 'Kwani Pilisthiin uni taki dhapan apo/ a'di mo be. ¹⁵ (Dhali shwane/ 'Kwani Pilisthiin uni 'dapkina aris jis yi'de/ 'twa/ ka dihar mo uni kun ćwanykin ma ris çirkina/ gi com ka tee ma babam piti ka Ibrahiim mo.) ¹⁶ Dhali Abimaalik ki owa Is/hak gwo mo ki: Yaku/ /e mo 'peni aman mo haali/ /e ta wathi/ jin ça'bki dem dem mmobol am e mo.

¹⁷ Gom gwo gi wakan mo tani Is/hak yaki'd mo 'peni mat̄taan mo dhali nyaŋ gu'b burrinyem piti e embul wosh ma Jaraar mo dhali ç'a'bi mun mo be. ¹⁸ Dhala Is/hak ɔwanyki jis yi'de/ dok/e mo e mo jin 'thissa/ ɔwanykunu uni ka tee ma Ibrahiim jin ta com mo haali/ 'Kwani Pilisthiin 'thissa/ 'dapki uni 'twa/ ka dihar mo 'ko'di jwa ma Ibrahiim mo dhali a'di yerki uni gway mo me'd jin yerkina com uni gway mo be. ¹⁹ Hili ki çiŋkina/ ma Is/hak ɔwanyki jis yi'de/ mo e embul wosh mo tani uni gamki jis yi'de/ kun kasha yi'de/ e ki kash mo. ²⁰ Dhali imanhil ka'bal gi Pany Jaraar uni walkin ki imanhil ka'bal ma Is/hak mo mmo/o gwo mo ki: Yi'de/ ta jim bam mo be. Dhali gom gwo gi wakan mo tani a'di yukki jis yi'de/ yan ki gway mo ka Isig haali/ uni askin gom a'di mo be. ²¹ Dhali yan'ko'd uni ɔwanyki jis yi'deŋ kamu/ mo dhali uni si'da/ walkina po/ ɔaan mo. Dhali gom gwo gi wakan mo tani a'di ki yuk jis yi'de/ yan ka Sithnah mo. ²² Dhali a'di so'kki'd mo 'peni mun mo dhali ɔwanyki jis yi'deŋ kamu/ mo dhali apo/ ɔaan mo tani uni 'koki wal mo, dhali gom gwo gi wakan mo tani a'di ki yuk jis yi'de/ yan gway ka Rahubut mmo/o gwo mo ki: Tapa a'di ithosonki ana embul mo mo dhali ana shwane/ mina kal mamana dho'th mo e bampa/ yan mo be.

²³ 'Peni mat̄taan mo tani a'di yaki'd ka gagamis mo e Pan Birsaba mo be. ²⁴ Dhali Tapa piki a'di i is mon'thiny mo dhali o gwo mo ki: Aha/ tana Arumgimis ma Ibrahiim jin ta'da babam pini mo, dhalku/ is ki ko/ mo haali/ aha/ mina nyak di ki /e mo dhali 'bor /e mii mo dhali mar emen pini is mo gom gway gi ciŋkinam pem ka Ibrahiim mo be. ²⁵ Gom gwo gi wakan mo tani a'di nyaŋki'da gwaṭa/ jin miinuwa basa 'cesh mo e mun mo dhali yuk gway gi Tapa mo dhali thum gu'b burrinyem piti i mun mo. Dhali e mun mo tani ciŋkina/ ma Is/hak uni ɔwanyki jis yi'de/ ka ris mo.

²⁶ Dhali yan'ko'd Abimaalik yaki'di a'di 'peni Pany Jaraar mo nyakka Ahussaat jin ta'da amanlogom a'di ki gwo mo dhala Pikul jin ta'da 'kan'kup gom 'kwani ma meem piti mo.

²⁷ Is/hak ki o uni gwo mo ki: Atinta iiyina umi aha/ mo? 'Kona um ki misha ki um shi/ i aha/ i e mo dhali ur aha/ mo 'peni um mowa? ²⁸ Uni ki thoŋ a'di gwo mo ki: Aman misha eya tenten gana/ ki Tapa di'd nyakki /e mo, a'di i/ona aman gwo jin waki cise/ mo ki: Dhalki mo jin minu mii thul gwo me'da po/ midi mii di mo e bwaman am dhali /e mo, dhali dhalki ana gama gwo jin gamu me'd mo nyakki /e mo. ²⁹ Ki /e mini diki mii to shiyi'da kamu/ apo/ aman mo, me'd jin 'kona aman ki ta /e is ki cwa mo dhali aman si'da/ 'konaki mii toŋ kamu/ mo hili jasi tom 'boro'd mo dhali hashki /e mo ki monku'th is mo. /E shwane/ 'borkina Tapa mii mo be. ³⁰ Gom gwo gi wakan mo tani a'di miiki uni tonṭe/ jin shwanu ka tul 'kup mo dhali uni shwaki to mo dhali uni piki to mo be. ³¹ Dhali mon'thamo/ mo tani uni cuki mis mo ki jahanne/ mo dhali thul gwo me'da po/ ka rem'kup mo, dhala Is/hak dhuki uni 'pen mo e bway buni mo dhali uni iikin mo 'peni a'di ki monku'th is mo be. ³² Dhali 'pena cim 'de/ yan mo tani ciŋkina/ ma Is/hak pu'dkin mo dhali ṭor a'di gwo gom jis yi'de/ kun ɔwanykina uni mo dhali o gwo mo ki: Aman gamkina yi'de/ mo be. ³³ A'di yukki jis yi'de/ yan gway mo ka Shibah mo. Gom 'pemen gwo gi wakan mo tani a'di iyukkunu 'peŋkuman bampa/ yan gway ka Birsaba ntagi shwanesan mo be.

³⁴ Me'd jin 'kona yili lisu i issu/ mo tani a'di bu'thki ash mo jin yuku gway ka Yahudiit jin ta 'bwa/ ma Biiri jin ta Wathi/ Hiththa mo dhala Basmah jin ta 'bwa/ ma liliun jin ta Wathi/ Hiththa mo. ³⁵ Dhali uni gwan mii moŋ'ko apowa Is/hak dhala Ripka mmoka/a ka/ mo.

27

¹ Ka Is/hak taki'da dhan mo dhali em piti si'da/ dhuruma/ dhurum wakan mo a'di imolkina a'di mo mmopar e ki 'bore/ mo, a'di iyukkina a'di a/lisu mo a'di jin ta ya/m piti jin ca'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Ya/m pema, dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Aha/

dina imahan mo. ² A'di ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ tana adhan mo dhali aha/ dinaki misha cim jwam pem mo. ³ Hili shwane/ buthi to gi mo/as pini mo dhala kulpem pini dhala bwam pini mo dhali ya ka pije/ e mombwaasho mo dhali par tom bwaasho mo gom aha/ mo. ⁴ Dhali thosoni shum jin 'kunya'kuny gom aha/ mo, a'di jin enka/ mo dhali kali a'di ki aha/ ki aha/ mina shwa a'di mo dhali 'bor /e mii ntwa/a/ ki aha/ dinaki wu mo be.

⁵ Dhala Ripka cikki gwo yan me'd jin okin ma Is/hak gwo e ya/m piti ka Iisu mo. Gom gwo gi wakan mo tani Iisu a'di yaki'd ka pije/ mo dhali par tombwaasho mo dhali 'koshi a'di mo dhali kali a'di mo. ⁶ Ripka si'da/ oki ya/m piti ka Yakuub gwo mo ki: Aha/ cikkina 'twa/ mmotoria/ tor ka kan ka Iisu mo, ki: ⁷ Kalaa/ shum tombwaasho mo dhali thosoni shum jin 'kunya'kuny gom aha/ mo ki aha/ mina shwa a'di mo dhali 'bor /e mii mo mbwambor ki Tapa mo ntwa/a/ ki aha/ dinaki wu mo be. ⁸ Hili mo mo ma, ya/m pem, hayi gwom pem e mo me'd jin kankika/ /e mo. ⁹ Yaku/ e ma'diny ka'bal mo dhali kwanyi ushi gungulu mi isu/ mo ki aha/ mina thoson shum kun 'kunya'kuny 'peni uni mo gom cim mo a'di jin enkina a'di kagahara mo. ¹⁰ Dhali /e mini kalki a'di ki cim mo mmoshwa mo. Wakan ki a'di midi 'bor /e mii mo ntwa/a/ ki a'di diki wu mo. ¹¹ Hila Yakuub oki'da Ripka jin ta kum gwo mo ki: Hili mo mo ma, akam pem ka Iisu a'di ta wathi/ jin 'kan ma muri is mo, dhali aha/ 'tikila/ bunjwar ki 'tikil mo. ¹² Wariba/ ababa midi tayaa/ is is ki me'd mo, dhali aha/ mina e waki aha/ miina a'di ka mak mo dhali aha/ mina kal monyjee apo/ is pem mo, yisa mom'bor mii mo. ¹³ Kum ki o a'di gwo mo ki: Monyjeem pini midi di apo/ aha/ mo ya/m pem mo, hili hayi gwom pem e mo dhali yayi mo dhali kwanyi uni gom aha/ mo. ¹⁴ Gom gwo gi wakan mo tani a'di yaki'd mo dhali buthi uni mo dhali 'doyu/ uni ki kum mo, dhali kum ki thoson shum kun 'kunya'kuny mo, me'd jin enkina com kagahara mo be. ¹⁵ Dhala Ripka ki bu'th burrinyem 'borga/ ma Iisu jin ta ya/ ma yim jin ca'd mo uni kun 'koni gu'b nyakka yim mo a'di ki hi'thki a'di ka Yakuub mo a'di jin ta ya/m piti jin gwa'da'd mo. ¹⁶ Dhala yim ki hi'thki a'di ayi'c mi e 'bame'd piti mo dhali e 'bam piti jin 'tikila/ 'tikil mo. ¹⁷ Dhali ayim ki ci shum jin 'kunya'kuny mo dhali maanjkuthu'd mo a'di jin thosonkin ma yim mo e me'd gi ya/m piti ka Yakuub mo.

¹⁸ Wakan a'di yaki'd bway gu'b gi com mo, dhali o a'di gwo mo ki: Ababam pema, dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ dina imahan mo. Ki /e aja a'dun mo? ya/m pem.

¹⁹ Yakuub oki com gwo mo ki: Aha/ tana Iisu jin ta'da bwanyaram pini mo. Aha/ miikina me'd jin kankina /e aha/ gwo mo dhali shwane/ ca'bi /e ki mis mo dhali 'kayi shum tombwaashom pem mo ki /e mini 'bor aha/ mii mo. ²⁰ Hila Is/hak oki ya/m piti gwo mo ki: Mii wakata ganne/ gamkina /e a'di ki jahanne/ kan mo? ya/m pem. A'di ki thok gwo mo ki: Haali/ Tapa Arumgimis pini a'di ciki aha/ a'di ki 'ta'b kan mo be. ²¹ Yan'ko'd Is/hak ki owa Yakuub gwo mo ki: Shoru/ is ki 'dishe/ mo ki aha/ mina ta /e is is ki me'd mo ya/m pem mo ki aha/ mina mish /e mo waKKi/ /e tana Iisu ka jij gana/ jin ta ya/ m pem mo, walla aja a'dan mo? ²² Wakan aYakuub a'di yaki'd mo mmo'disha Is/hak is mo a'di jin ta com mo, a'di taki a'di is is ki me'd mo dhali o gwo mo ki: 'Twa/ a'di ita jim ma Yakuub mo, hili me'd uni ita me'd ma Iisu mo be. ²³ Dhali a'di diki nyith a'di mo haali/ me'd piti 'kan ma mur nycine/ mo me'd ji ma kam piti ka Iisu mo, dhali gom gwo gi wakan mo tani a'di ki 'bor a'di mii mo be. ²⁴ A'di ki o gwo mo ki: A/e ta ya/m pem ka jij gana/ mo jin ta'da Iisu mo? A'di ki thok gwo mo ki: Aha/ tana a'di mo be. ²⁵ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: Kali a'di ki aha/ mo ki aha/ mina 'ka shum tombwaasho gi ya/m pem mo dhali 'bor /e mii mo. Wakan a'di kalki a'di a'di mo dhali a'di 'kaki a'di mo dhali a'di kalki a'di yimana mura'th jin ka/u ki yahyah mo dhali a'di piki a'di mo be.

²⁶ Dhali yan'ko'd com ka Is/hak ki o a'di gwo mo ki: Shoru/ is ki 'dishe/ mo dhali piyaa/ 'twa/ mo ya/m pem mo. ²⁷ Wakan a'di pu'dki'd ki 'dishe/ mo dhali pi a'di 'twa/ mo dhali a'di jikkida shim burrinyem piti mo dhali 'bor a'di mii mo dhali o gwo mo ki:

Hili yisawa/, ashim gi ya/m pem mo
ma isi me'da shim gi wathi/ jin yayi'd 'pena pije/ mo, a'di jin 'borkina Tapa mii be.

²⁸ Dhala Arumgimis ci jape/ gi momis mo,
dhali aris tom 'boron gi mony'cesh mo,
dhali pos mo dhala mura'th ki nyanye/ mo.

²⁹ Dhalka ris 'kwani 'baar mo mii /e to ime'd mo,
dhali aris kal gi mony'cesh mina 'ko ka bamambor mmoluŋ /e mo.

Tayi tapa apo/ ikam pini mo
dhali dhalki iya/in gi kwan mini 'ko ka bamambor mmoluŋ /e mo.

Monyjee midi di apo/ aris 'kwani 'baar ka 'deṭe/ 'deṭe/ kun jeeki /e mo,
dhali mom'bor mii midi di apo/ aris 'kwani 'baar mo kun 'borki /e mii mo.

³⁰ Dhali ka Is/hak dača/ 'baarki mii i'dishesan mmo'bora Yakuub mii mo, ka Yakuub 'tilki is mo mmoya ka pije/ mo 'peni bwambor ma Is/hak mo jin ta com mo tani Iisu jin ta'da kam mo tani a'di pu'dki'd mo 'peni mompar mo be. ³¹ A'di si'da/ thosonki shum jin 'kunya'kuny mo dhali kali a'di e com mo. Dhali a'di ki o com gwo mo ki: Dhalka baba cu mis mo dhali 'ka shum tombwaasho gi ya/m piti mo ki /e mini 'bor aha/ mii mo.

³² Ababam piti ka Is/hak oki a'di gwo mo ki: Ki /e aja a'dun mo? A'di thokki gwo mo ki: Aha/ tana ya/m pini, jin ta'da bwanyara/ jin ta'da Iisu mo be. ³³ Yan'ko'd a/Is/hak a'di dekina is ki bir bir ki 'bi'th mo, dhali o gwo mo ki: Kaja sa/ yaki'd mo mmopar mo dhali 'koshi tombwaasho mo dhali kali aha/ shum mo, dhali aha/ 'kakina a'di 'baar mo ntwa/a/ ki /e diki pu'du/ mo dhali aha/ 'borkina a'di mii mo? Nye a'di minu mii 'bor mii mo. ³⁴ Ka Iisu cikki gwo 'peni com mo tani a'di 'therki dhan ko ki 'bi'th mo dhali ko ki jabu'th ki ɺu'bu/ ɺu'bu/ mo, dhali o com gwo mo ki: 'Bori aha/ mii mo ma, isi aha/ gara/ si'dayi, ayy ababam pem mo. ³⁵ Hili a'di oki gwo mo ki: Akam pini a'di pu'dki'd ka mak mo, dhali a'di bu'thki mom'bor miim pini mo. ³⁶ Iisu oki gwo mo ki: A'di 'konuki yuk gway ka Yakuub ka jij gana/ 'taa? Haali/ a'di thamki aha/ thum me'di su/ mo. A'di bu'thki mo ma bwanyaram pem jin taka/ mo, dhali hili mo mo ma, shwane/ a'di bu'thki mom'bor miim pem 'peni aha/ mo. Yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: A/mom'bor miij kamu/ bunya/ dina /e ki 'tash 'twa/ mo gom aha/ mowa? ³⁷ Is/hak ki thoka Iisu gwo mo ki: Hili mo mo ma aha/ karkina a'di mmota tapam pini mo, dhali aris ikam piti aha/ cikina uni ki a'di mmota cikina/ mo mmomii a'di i me'd mo dhali pos dhala mura'th kun sinu mo aha/ cikina uni ki a'di mo mmocil mo. Kata beseene/ imiga/ mii gom /e ya/m pem mo?

³⁸ Iisu ki o com gwo mo ki: A/e taki jasi mom'bor mii 'den gana/ kan niina? ababam pem mo. 'Bori aha/ mii mo ma, isi aha/ gara/ si'dayi, ayy ababam pem mo. Dhala Iisu cek 'twam piti mo dhali ko mo be. ³⁹ Dhali yan'ko'd Is/hak jin ta'da babam piti thokki a'di gwo mo ki:

Hili mo mo ma, /e mini si'd mo 'peni mony'cesh jin minu si to mo haali/ a'di ita mom
pini jin mina /e ɻa'bi cine/ mo,
dhali /e si'da/ mini si'd mo 'peni jape/ gi momis e mo jin ɺa'dama/ ɺa'dam mo.

⁴⁰ Shemen gandala turgam pini mo tani a'di imina /e ndi ki e mo be.

Dhali /e mini miiya kan to mo,
hili ki /e mini ɺwa/ is pini bwa mo tani
/e ɺwa/ki dhanjka'b tom'bam piti bwa mo 'peni 'bam pini mo be.

⁴¹ Shwane/ Iisu shi/ki'da Yakuubi e mo gom mom'bor mii jin 'borkina com a'di mii mo, dhala Iisu oki gwo e is piti mo ki: Atee jin minu kowa ko goma babam pem a'di 'dishkina 'twa/ mo. Aha/ mina 'kosha kam pem ka Yakuub jwa mo ɻy'ko'd mo. ⁴² Hili gwo gi Iisu a'di ɻorkunuwa Ripka mo a'di jin ta'da bwanyara/ ma yim mo. Gom gwo gi wakan mo tani ayim hashki gwo mo mmoyuka Yakuub jin ta ari ya/ ma yim jin gwa'da'd mo, dhali o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, akam pini ka Iisu a'di malaski is piti mo dhali thoson

is mo mmo'kosh /e jwa mo. ⁴³ Dhali 'peni shwanesan mo, ya/m pem hayi gwo gi 'twam pem e mo, dhali cuyi mis dhali gusi pa mo a Laabaan mo a'di jin ta'da kam pem mo e Pan Haraan mo. ⁴⁴ Dhali ç̄a'bi /e e mun mo nyakki a'di ki ari mo mo ntaga nyor ma kan yan jin 'batha'ba'th mina she/ i'thup mo. ⁴⁵ Ntaga nyor ma kan yan mina she/ i'thup mo dhali a'di midi this to gwan e mo kun miikina /e mo. Yan'ko'd aha/ mina hash gwo mo dhali susi /e ka nyaj'ko'd 'peni mun mo. Goma tinta imiga/ this um isu/ e mo mmontal 'de/ ka cim 'de/ kan mo.

⁴⁶ Yan'ko'd aRipka ki owa Is/hak gwo mo ki: Aha/ 'baka/ mondiki/em pem e mo haali/ aris up gi 'Kwani gi Pan Hiththa mo. Wałka Yakuub midi mash jan 'de/ 'peni up gi Pan Hiththa me'd uni up gwansan kun 'kon e bampa/ yansan mo, dhali shim miim 'boro'da ta midi di gom mondiki/em pem mo?

28

¹ Dhali yan'ko'd Is/hak yukki'da Yakuub mo dhali 'bor a'di mii mo dhali ḫan a'di gwo mo ki: /E mini dhalku/ ki mii masha 'boma kamu/ 'de/ 'peni 'Kwani gi Pañ Kanaan mo.

² Cuyi mis mo dhali yayi mo e Pam Paddaan/araam e gu'b ma Baṭu/iil jin ta'da baba gi kwan mo dhali butha 'bom 'peni mun mo jan 'de/ 'peni i'bwa/ ma Laabaan jin ta'da kam gi kwan mo. ³ Arumgimis jin Eka/ Ek mo 'borki /e mii mo dhali kar /e mmodho'th mo dhali mar /e amar is mo ki /e mini ta dhana buhany 'kwani mo be. ⁴ Dhalki a'di ci mom'bor mii ma Ibrahiim ki /e mo dhali emen pini si'da/ mo ki /e mini bu'th bampa/ gwan kun takina /e aca/ apo/ mo a'di jin cikin ma Arumgimis a/Ibrahiim mo. ⁵ Wakan Is/hak hashki'da Yakuub 'peni a'di mo dhali a'di yaki'd mo e Pam Paddaan/araam mo eya Laabaan jin ta ya/ ma Baṭu/iil mo jin ta Wathi/ Araam a'di jin ta'da kam ma Ripka mo a'di jin ta KoYakuub dhala lisu mo.

⁶ Dhala lisu me'd jin mishkina a'di ka Is/hak 'borki'da Yakuub mii mo dhali karki a'di 'pen mo e Pam Paddaan/araam mo mmobutha 'bom 'peni mun mo tani dhali ki a'di 'borki a'di mii mo dhali ḫan a'di gwo mo ki: /E mini dhalku/ ki mash jan 'de/ 'peni up 'Kwani Kanaan mo, ⁷ dhali ka Yakuub haki gwo gi com e mo dhali kum mo dhali ya mo e Pam Paddaan/araam mo. ⁸ Wakan lisu parki mo e mo ki up gi 'Kwani gi Pañ Kanaan 'koki 'bora Is/hak bwa mo a'di jin ta com mo. ⁹ lisu a'di yaki'd mo eya Isma/iil mo dhali butha 'bom mo mmomar upa tiya kun takina a'di is mo a'di jin ta'da Mahlah jin ta 'bwa/ ma Isma/iil mo jin ta ya/ ma Ibrahiim mo a'di jin ta 'bwaham ma Nabayut mo be.

¹⁰ Yakuub dhalki Pam Birsaba 'pen mo dhali yaki'd mo 'kupki bway Pan Haraan mo.

¹¹ Dhali a'di pu'dki'd mo e mojkamu/ mo dhali a'di ç̄a'bki'd e mun mon'thiny mo haala tente/ yulki'd mo. A'di ki bu'th wosha kamu/ mo e mo yan mo mmokar 'kup piti mo dhali a'di ki ishi mo yan mo be. ¹² Dhali a'di shu'bki jan mo ki to di'd jin karkunu mo 'peni mony'cesh mo jin senu sho'k mo dhali 'kupan piti jithirki momis mo dhali hili mo mo ma, iman'doyu gwo ma Arumgimis seki momisi a'di mo dhali thulkin ki a'di mo. ¹³ Dhali hili mo mo ma, Tapa doshki'di 'kupi a'di mo dhali o gwo mo ki: Aha/ tana Tapa Arumgimis ma Ibrahiim jin ta'da babam pini mo dhali Arumgimis ma Is/hak mo. Mony'cesh yan jin isha /e apo/ mo tani aha/ mina ci a'di ki /e mo dhali emen pini mo be. ¹⁴ Dhali emen pini uni mina e waki bu'da 'cesh mo dhali /e mini hakas mo ka bor mo ntaga bora lungu'b mo dhali 'kupki mom'pesho'k mo dhali 'kupka 'bana bim poros mo dhali 'kupka 'bana biny cam mo, dhali ki /e mo dhali emen pini mo tani arisa wał gi 'kwaniny'cesh mini 'bor is buni mii mo be. ¹⁵ Hili mo mo ma, aha/ mina di nyakki /e mo dhali kar /e mo eya ris mo gunn kun mina /e iya mo dhali susi /e ka nyaj'ko'd e bampa/ yansan mo. Haali/ aha/ yisa mina dhal /e 'pen yisa ntagi aha/ mina thim gwom pem jin okika/ /e mo be. ¹⁶ Yan'ko'd aYakuub merki e mo 'peni mo/ish em piti mo dhali o gwo mo ki: Ka jin gana/ Tapa a'di idiki'd e mo yan mo dhali aha/ molkina a'di mo be. ¹⁷ Dhali a'di ko/ki is mo

dhali o gwo mo ki: Mo yan ta mo jin kogu mo. Mo yan a'di ita isi gu'b ma Arumgimis gana/ mo 'tese/ be dhali yansan a'di ita 'twaŋkala goŋ gi bway momis mo be.

¹⁸ Wakan aYakuub cuki mis mo mon'thamo/ ka 'tum mo dhali bu'th wosh jin isha a'di 'ba/ mo dhali thum a'di ki mis mo mmota tijkiliq mo dhali wol a'di ayini 'kup mo. ¹⁹ A'di yukki mo caan gway mo ka Beet/iil mo, hili gway gi 'perkuman bampa/ yan mo tani a'di yuču ičwa/a/ ka Luus mo be. ²⁰ Yan'ko'd aYakuub thulki gwo me'da apo/ mo mmo/o ki: Wački/ Arumgimis midi di e aha/ mo dhali kar aha/ e bway pem yan jin yaka/ iya mo dhali ciyaa/ tonte/ mmoshwa mo dhali burrinye/ mmohithi is mo, ²¹ wakan ki aha/ mina doku/ bway pa e gu'b ma babam pem ki moŋku'th is mo tani yan'ko'd Tapa a'di imidi ta Arumgimis pem mo be. ²² Dhali wosh yan jin thumkika/ ki mis me'da tijkiliq mo tani a'di imidi ta gu'b ma Arumgimis mo dhali arises to 'baar mo kun mina /e ci aha/ mo tani aha/ mina bu'th jan 'de/ mo 'pena 'kume'd mo gom /e mo be.

29

¹ Dhala Yakuub yaki'd mo e bway piti mo ntagi a'di pu'dki'd mo e 'kwani gi bampa/ gi mom'pesho'k mo be. ² Ki a'di hilki mo mo tani a'di parki jis yi'de/ e mo e bwam bunto mo dhali hili mo mo ma, adhana ma'diny ka'bal ikwara kun ishkini shemen piti mo haali/ 'peni jis yi'de/ caan mo tani ama'diny ka'bal wolkunu yi'de/ mo. Dhali wosh gi 'twaŋkal jis yi'de/ yan mo tani a'di caaca mo be. ³ Dhali ka ma'diny ka'bal tulkunu isi montal 'de/ imat̄aan mo tani imanhil ka'bal ki 'daŋkal wosh 'peni 'twaŋkal jis yi'de/ mo dhali wolki ka'bal yi'de/ mo dhali karki wosh ka nyar'ko'd mo e mom piti mo e 'twaŋkal jis yi'de/ mo.

⁴ Yakuub ki o uni gwo mo ki: Ikam pema um iiyin 'peni mana mo? Uni ki thok a'di gwo mo ki: 'Peni Pan Haraan mo be. ⁵ A'di ki o uni gwo mo ki: A/um mishina Laabaan jin ta ya/ ma Nahur mowa? Uni ki thok a'di gwo mo ki: Aman mishkina a'di mo be. ⁶ A'di ki o uni gwo mo ki: A/dhali a'di 'bora is mo 'te/ tana? Uni thokki a'di gwo mo ki: A'di 'bora is mo, dhali hili mo mo ma, aRahiil jin ta 'bwa/ pu'dki'd mo nyakki ka'bal mo be. ⁷ A'di ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, atente/ caaca kagahara mo, a'di diki ta atente/ jin minu tul to/e isi montal 'de/ mo, woli ka'bal yi'de/ mo ma dhali iiku/ mo mmoci uni ashon dhii/ i'd mo. ⁸ Hili uni thokki a'di gwo mo ki: Aman mola mii ntaga ma'diny ka'bal minu tul isi 'baar mo imontal 'de/ mo dhali wosh si'da/ minu 'daŋkalu/ mo 'peni 'twaŋkal jis yi'de/ mo dhali yan'ko'd aman ki wol ka'bal yi'de/ mo be.

⁹ Ki a'di mal ma ḥor mmotor ki uni mo tani Rahiil pu'dki'd mo nyakki ka'bal gi com haala yim a'di ita'da manhil uni mo be. ¹⁰ Dhali ka Yakuub parki'da Rahiil e mo a'di jin ta 'bwa/ ma Laabaan jin ta'da kam gi kum mo dhali ka'bal ma Laabaan jin ta'da kam gi kum mo tani Yakuub seki mis mo dhali 'daŋkal wosh mo 'peni 'twaŋkal jis yi'de/ mo dhali wolka ma'diny ka'bal ma Laabaan yi'de/ mo a'di jin ta'da kam gi kum mo be. ¹¹ Dhali yan'ko'd a'di piki'da Rahiil 'twa/ mo dhali 'ther dhan ko kagahara mo be. ¹² Dhala Yakuub ḥorki'da Rahiil gwo mo ki a'di ta'da bas gi com mo dhali a'di si'da/ ta ya/ ma Ripka mo, dhali ayim guski'd mo dhali ḥor com gwo mo be.

¹³ Ka Laabaan cikki gwom 'borga/ goma Yakuub jin ta ya/ gi 'bwaham mo tani a'di guski'd mo mmogam a'di 'kup mo dhali kar a'di mmota isa kony mo dhali pi a'di 'twa/ mo dhali susi a'di bway gu'b piti mo. AYakuub torki'da Laabaan arises to gwansani 'baar mo be. ¹⁴ Dhali aLaabaan ki o a'di gwo mo ki: Ka jiŋ gana/ /e tana simam pem mo dhali buŋgwar is pem mo. Dhali a'di ca'bki'd nyakki a'di ka appe i'de/ mo.

¹⁵ Dhali yan'ko'da Laabaan ki owa Yakuub gwo mo ki: Haali/ /e tana bas pem mo tani a'di 'boro'da jin mina /e imii aha/ aṭu'c ki me'd mowa? Ṭoraa/ gwo mo gom tom pini jin mina /e gam ki ji gi mina /e ta mo tani midi ta atinta mo? ¹⁶ Dhala Laabaan a'di ita gi i'bwa/i su/ mo: gway gi 'bwa/ jin ca'd mo tani a'di iyuk ka Le/ah mo dhali gway gi 'bwa/ jin gwa'da'd mo tani a'di iyuk ka Rahiil mo be. ¹⁷ E ma Le/ah mol mo hil ki 'bore/

mo haali/ em piti 'cvara'cwar mo, hila Rahiil a'di ta jaroj gana/ mo dhali enu kagahara mo be. ¹⁸ Yakuub enki'da Rahiil mo dhali a'di ki o gwo mo ki: Aha/ mina mii /e atu'c ki yili pesu/ mo gom 'bwa/m pini jin ta'da Rahiil jin gwa'da'd mo be. ¹⁹ Laabaan ki o gwo mo ki: A'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom aha/ mo mmoçiki /e a'di mo, ma mo diki ci a'di 'kwanin tiya mo, çä'bi /e nyakki aha/ mo. ²⁰ Wakana Yakuub miiki'da tu'c ki yili pesu/ goma Rahiil mo dhali uni wana mo i e ka cim midi diki ta rash rash gom mo/en jin enkina a'di ayim mo be.

²¹ Yan'ko'da Yakuub oki'da Laabaan gwo mo ki: Çiyaa/ a'bom pem mo ki aha/ mina ya ayim mo haali/ mom pem 'baarki'd mo be. ²² Wakan aLaabaan tulki'da aris 'kwani gi mo çaan isi montal 'de/ mo dhali shwa to jin yukuwa yu_k ka tul 'kup mo. ²³ Hili mom'pimpili/ mo tani a'di ki bu'th 'bwa/ ka Le/ah dhali suski a'di aYakuub mo dhali a'di yaki'da yim mo be. ²⁴ (Laabaan çiki nyarany çiñkinam piti jin ta'da Silpah e 'bwa/m piti ka Le/ah mo mmota çiñkina/ nyara/ ma yim mo.) ²⁵ Dhali e mon'thamo/ mo tani hili mo mo ma, aLe/ah ayim ta a'di jin çikunu a'di mo dhala Yakuub ki owa Laabaan gwo mo ki: Dika/ ki miiki /e atu'c goma Rahiil mo 'taa? Atinta he'kkina /e aha/ e wakan mo. ²⁶ Laabaan ki thok a'di gwo mo ki: A'di yisa miinu wakana e bampam bam mo mmoçi jij gwa'da'd ntwa/a/ mmodhal a'di ma bwanyara/ i'ko'd mo. ²⁷ Thimi adhas nyakki jan 'de/ yan mo dhali aman mina ci /e jan kamu/ si'da/ mo e mii jin mina /e dok/e dok sho'k mmomii aha/ to ki yili pesuj kamu/ mo be. ²⁸ Yakuub miiki'd kan mo dhali a'di 'baarki'da dhas 'de/ mo. Yan'ko'da Laabaan çiki a'di 'bwa/ ka Rahiil mo mmota ash mo be. ²⁹ (Laabaan çiki çiñkina/ nyaram piti ka Bilhah ki 'bwa/ ka Rahiil mo mmota çiñkina/ nyara/ ma yim mo.) ³⁰ Wakan aYakuub yaki'd mo eya Rahiil mo si'da/ dhali a'di enki'da Rahiil mmobola Le/ah e mo, dhali a'di miiki'da Laabaan atu'c mo gom yili pesuj kamu/ mo be.

³¹ Ki Tapa parki mo e ka Le/ah shi/kunu i e mo tani a'di ka'dki'da yim bwama dho'th piti 'twa/ mo, hila Rahiil a'di ta'da burum mo be. ³² Dhali aLe/ah a'di bwaaki'd mo dhali dho'th ya/ mo dhala yim ki yu_k a'di gway ka Ra/ubiin mo haala yim oki gwo mo ki: Haali/ Tapa hilki'd apo/ to kun wo'cki aha/ is she/ mo, shwane/ akathim pem midi en aha/ ka jin gana/ mo be. ³³ Ayim a'di bwaaki'd dok/e mo dhali dho'th ya/ mo dhali o gwo mo ki: Haali/ Tapa a'di icikki gwo mo ki aha/ shi/kunu i e mo, a'di si'da/ icikina a'di aha/ ya/m pem yan mo dhala yim yukki a'di gway ka Shim/uun mo. ³⁴ Dok/e ayim bwaaki'd mo dhali dho'th ya/ mo dhali o gwo mo ki: Shwanesan mo akathim pem midi gam is piti me'd ki aha/ mo haali/ aha/ dho'thkina a'di ucijgwathi kwara mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di iyukkunu a'di gway ka Lawi mo. ³⁵ Dhali ayim bwaaki'd dok/e mo dhali dho'th ya/ mo dhali o gwo mo ki: Aha/ mina maj Tapa mo ganne/ mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di iyukkunu a'di gway piti ka Yahuuda mo, dhali yan'ko'da yim dakki'da dho'th mo be.

30

¹ Ka Rahiil parki e mo ka yim diki dho'thka Yakuub uci mo tani ayim taki dhapan apo/ 'bwaham mo dhali ayim owa Yakuub gwo mo ki: Çiyaa/ uci mo ma walla aha/ mina wu mo 'te/ ba/. ² Anyor ma Yakuub a'di 'thakunu apowa Rahiil ki 'bi'th mo dhali a'di ki o gwo mo ki: Aha/ dina e embul ma Arumgimis mo a'di jin 'tashki bwama dho'th pini 'twa/ mo mmokal mamana dho'th mowa? ³ Yan'ko'da yim ki o gwo mo ki: Bilhah jin ta nyarany çiñkinam pem di'd imahan mo. /E mini ya ayim mo ka yim midi ta gi uci e 'kupa'dupun pem mo dhali aha/ mina ta gi uci ka yim si'da/ moyi. ⁴ Wakan ayim çiki a'di aBilhah jin ta nyara/ çiñkinam piti mo mmota ash mo dhali aYakuub a'di yaki'da yim mo. ⁵ Dhala Bilhah a'di bwaaki'd mo dhali dho'thka Yakuub ya/ mo. ⁶ Dhali yan'ko'd Rahiil ki o gwo mo ki: Arumgimis dwallki aha/ gwo mo dhali a'di si'da/ cikki aha/ 'twa/ mo dhali çiki aha/ ya/m mo. Gom gwo gi wakan mo tani ayim ki yu_k a'di gway mo ka Daan mo. ⁷ Nyara/ çiñkina/ ma Rahiil a'di bwaaki'd dok/e mo dhali dho'thka Yakuub ya/ jin 'kon

ma po/ isu/ mo. ⁸ Dhali yan'ko'd Rahiil oki gwo mo ki: Ki mon'thir jin ça'bki dem dem mo tani a'di i'thirkika/ 'bwah pem mo dhali pi gwo jipi/ mo. Gom gwo gi wakan mo tani ayim ki yuk a'di gway mo ka Naptaali mo.

⁹ Ka Le/ ah parki mo e mo ki a'di dakki'da dho'th mo tani ayim ki bu'th çijkina/ nyaram piti jin ta'da Silpah mo mmociki a'di ka Yakuub mo mmota ash mo be. ¹⁰ Yan'ko'd çijkina/ nyara/ ma Le/ ah a'di dho'thki'da Yakuub ya/ mo be. ¹¹ Dhala Le/ ah ki o gwo mo ki: Mo i e ki 'bor mo, wakan ayim ki yuk a'di gway mo ka Jaad mo. ¹² Çijkina/ nyara/ ma Le/ ah a'di jin ta'da Silpah mo dho'thki'da Yakuub ya/ jin 'kon ma po/i su/ mo. ¹³ Dhala Le/ ah ki o gwo mo ki: Aha/ be i'bora bwa mo, haali/ aris upi 'baar mo mini yuk aha/ gway ki ji gi 'bora bwa mo, wakan ayim yukki a'di gway mo ka Ashiir mo.

¹⁴ Ka tee jin 'cithkunu pos bunyan mo tani aRa/ ubiin a'di yaki'd mo dhali gam mamana kamu/ e bunto mo (a'di jin yuku ki 'twa/ ma Arab ka lappaah mo). Dhali a'di ki ƙalki uni kum ka Le/ ah mo. Dhali yan'ko'da Rahiil o gwo mo ki: Ciya/ mo ma, aha/ 'thona /e maman cwa ma lappaah jin ƙalkina ya/m pini mo. ¹⁵ Hila yim ki thoka yim gwo mo ki: A/a'di ta ari mii jin gwa'dagwa'd mo mmobutha kathim pem mo 'peni aha/ mo 'taa? Dhali /e ki dok/e o gwo mo ki /e mini ƙal maman cwa ma lappaah jin ƙalkina ya/ m pem 'te/ si'dawa? Rahiil ki thoka yim gwo mo ki: Ba a'di be midi ya ishi /e mon'thiny shwane/ mo gom maman cwa ma lappaah jin ƙalina ya/m pini mo 'te/ be. ¹⁶ Ka Yakuub pu'dki'd mo 'peni bunto mom'pimpili/ mo tani aLe/ ah yaki'd ka pije/ mo mmogam a'di 'kup mo, dhali o a'di gwo mo ki: /E mini mii yayu/ aha/ shwane/ mo haali/ aha/ yolkina /e mo ki maman cwa ma lappaah jin ta jim ma ya/m pem mo. Wakan a'di ishki'd nyakka yim mon'thiny caan mo. ¹⁷ Dhali Arumgimis cikki gwo ma Le/ ah mo dhala yim bwaaki'd mo dhali dho'thka Yakuub ya/ jin 'kon ma po/ imudhe'd mo be. ¹⁸ Le/ ah ki o gwo mo ki: Arumgimis ciki aha/ tom pem jin karka/ ka bara tu'c mo haali/ aha/ cikina çijkina/ nyaram pem ka kathim pem mo. Wakana yim ki yuk a'di gway ka Yassaakar mo. ¹⁹ Dhali aLe/ ah a'di bwaaki'd mo dok/e dhala yim dho'thki'da Yakuub ya/ jin 'kon ma po/i pe'de/ mo be. ²⁰ Dhali yan'ko'da Le/ ah ki o gwo mo ki: Arumgimis a'di tashaa/ ki tom 'boro'd jin kamu/ akam mo. Shwane/ akathim pem midi tak aha/ mo haali/ aha/ dho'thquina a'di iya/ kun 'kon ma po/ ipe'de/ mo. Wakan ayim ki yuk a'di gway mo ka Sabuluun mo be. ²¹ Yan'ko'da yim dho'thki 'bwa/ mo dhali yuka yim gway mo ka Diinah mo. ²² Dhali yan'ko'da Arumgimis si'da/ kaki'da Rahiil e mo dhali Arumgimis cikki'da yim gwo mo dhali ƙa'dka yim bwa ma dho'th piti 'twa/. ²³ Ayim bwaaki'd mo dhali dho'th ya/ mo dhali o gwo mo ki: Arumgimis ƙalki mowak pem sho'k ka pije/ mo. ²⁴ Dhala yim ki yuk a'di gway ka Yuusup mo mmo/o gwo mo ki: Dhalka Arumgimis maraa/ ya/a kamu/ is mo.

²⁵ Ka Rahiil dho'thki'da Yuusup mo tani aYakuub oki'da Laabaan gwo mo ki: Karki aha/ 'pen mo ki aha/ mina ya mo e gu'b pem mo dhali e bampam pem mo. ²⁶ Ciya/ up pem mo dhali ucim pem mo uni kun miikika/ /e atu'c mo dhali dhalkaa/ bway ayana mo haali/ /e mishkina tu'c kun miikika/ /e mo be. ²⁷ Hila Laabaan o a'di gwo mo ki: Wakki/ /e mini dhala/ bway mmo/o gwo gi wakan mo si'da/ tani aha/ da/arkina gwo mo ki to jin mishu ki jamas mii mo tani Tapa a'di 'borki aha/ mii gom /e mo be. ²⁸ Yeri to gway mo, uni kun gamu ki ji gi miinu to mo dhali aha/ mina ciki /e uni mo be. ²⁹ AYakuub ki o a'di gwo mo ki: /E ki is pini mishi to kun miikika/ /e atu'c mo dhali aris to/em pini 'ko / e ki 'kom pa mo gom mo jin hilka/ uni ki 'bore/ mo be. ³⁰ Haali/ /e tan jasi ushi'ceenne/ kagush mo ntwa/a/ ki aha/ dina ki pu'du/ mo dhali shwane/ uni markunu is ka enthus mo dhali Tapa 'borki /e mii eya ris mo gunn kun tu'kka/ mo. Hili dhali aha/ kakaja si'da/ migi/ mii thoson to gom ku gi gu'b pem mo? ³¹ A'di ki o gwo mo ki: Atinta a'di imiga/ ci /e mo? AYakuub o gwo mo ki: /E mini ci aha/ toj kamu/ yisa. Wakki/ /e mini

mii to yan gom aha/ mo aha/ mina dok/e ci ama'diny ka'bal pini ashon dhii/i'd mo dhali ta amandhu uni mo. ³² Dhalki aha/ yana e bwaman ma arisa ma'diny ka'bal pini ki tur mo shwane/ mmo^{kwa}/ 'peni arisa unycur dhali adhudhunyan ka'bal dhali ka'bal 'thi/ ka ris mo dhali 'peni arisa dhudhunya/ min 'thi/ mo dhali arisa unycur mi mo, dhali uni gi wakan mo tani uni be ita tom pem jin gamka/ ki ji gi miinu to mo be. ³³ Dhali gom gwom pem ji wakan mo jin oka/ ki o ma tete/ mo tani /e mini thok gwo gom aha/ yilarjkamu/ i'ko'd mo ki /e mini pu'du/ mo, dhali para ris tom pem jin migam/ gam ki ji gi miinu to inyakki /e mo. Aris uni kun tana unycur dhali gun tana dhudhunya/ mi dhali ka'bal 'thi/ wa^{kki}/ gamu mo tani uni minu derj e oki kuki kwalu mo be. ³⁴ Laabaan ki o gwo mo ki: 'Boro'd be, dhalki a'di gi wakan mo me'd jin ona /e mo be. ³⁵ Hili 'peni acim caan mo tani a'di kwa/ki'da aris gwathⁱ mi bwa mo uni kun tana 'beres is mo dhala dhudhunya/ mo dhali aris kuman mi kun tana unycur mo dhali kan iya/ gwo mo mmoji uni mo be. ³⁶ Dhali a'di hashki uni mmo/ii mo si'dasi'd ka cim kwara mo 'peni bwaman a'di ki is piti mo dhala Yakuub mo. Dhala Yakuub dhuki kun tiya mo uni kun tana ma'diny ka'bal ma Laabaan mo be.

³⁷ Dhali yan'ko'da Yakuub kwa/ki'da biny cwan this jin 'ta'dama'ta'dam mo dhali 'cith uni mo dhali thoson uni mo dhali 'ce cwa is mo mmotagi kush mo mmotor gulu'c cwa^{jkush} gwan eya tente/ mo. ³⁸ A'di dhuki cwa^{jkush} gwan jin 'cena a'di is mbwambor ma ma'diny ka'bal mo eya al yi'de/ mo jin wolkunu uni yi'de/ ka kur mo e mo jin pu'dkin ma ma'diny ka'bal mo mmopi yi'de/ mo. Dhali me'd jin merkina uni mo mmomash mo tani uni pu'dkin mmopi yi'de/ mo be. ³⁹ Dhali ama'diny ka'bal merkin mo dhali mash mo mbwambor cwa gwan jin 'cena a'di is mo dhali wakan ama'diny dho'thki ushan kun 'beresa is ki 'beres mo dhali tana unycur mo dhali kun tana dhudhunya/ mo. ⁴⁰ Dhala Yakuub kwa/ki ka'bal bwa mo dhali kar jis/em piti 'kupki ka'bal kun 'beresa is ki 'beres mo dhali dhalki ka'bal 'thi/ e bwamana ma'diny ka'bal ma Laabaan mo dhali a'di ki dhu kum piti kun ura a'di ki she/ mo dhali diki gam uni me'd ka ma'diny kuma Laabaan mo be. ⁴¹ E bwaman ka'bal kun 'bitha is ki 'bi'th mo mmodho'th mo tani aYakuub ki gu cwa mo dhali dhu uni eya al yi'de/ mo mbwambori jis/e ma ma'diny ka'bal mo ki uni mini mer mo dhali mash mo e bwaman cwa su/ gwan mo. ⁴² Hili e ka'bal kun 'ka'da is ki 'ka'd mo tani a'di diki dhu cwa gwan imun mo wakan uni gwan kun ta ka'bal kun 'ka'da is mo tani uni kuma Laabaan mo dhali kun 'bitha is ki 'bi'th gwan mo tani uni ta kuma Yakuub mo be. ⁴³ Ki mii wakan mo tani wathi/ ta pa mo ijasa/? dhali a'di taki'd ka ma'diny ka'bal jin caaca mo dhali up piti si'da/ takin gi up ci^{jkina}/ ka ris mo kun mii uni to ime'd mo dhali 'kwani^j gwathⁱ tana ris kun ta ci^{jkina}nam piti mo kun mii a'di to ime'd mo dhali aris kalman mo dhali aris thuluny mo be.

31

¹ Dhala Yakuub ci^{kk}i gwo jin 'kokina iya/ ma Laabaan mmo/o mo ki: AYakuub a'di bu'thki'da ris to 'baar mo kun ta kuma babam bana mo, dhali 'peni kuma babam bana mo tani a'di igamkina a'di mii adu is mmota pa ki pa kagahara mo be. ² Dhala Yakuub si'da/ mishki mo mo ka Laabaan diki hil a'di i e ki 'bore/ ki hila 'the mo me'd jin twa/ a/ mo. ³ Dhali yan'ko'd Tapa ki owa Yakuub gwo mo ki: Dokⁱ /e eya 'cesh gi ibabam pini ka nyar'ko'd mo dhali e 'kwani ma bas pini mo dhali aha/ mina di e /e mo. ⁴ Gom gwo gi wakan mo tani aYakuub hashki gwo eya Rahiil dhala Le/ah e mombwaasho jin 'kona ma'diny ka'bal piti mo. ⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ misha ka babam bum diki hil aha/ i e ki 'bore/ ki hila 'the mo me'd jin twa/a/ mo. Hili Arumgimis ma babam pem a'di nya^{kki} di ki aha/ mo. ⁶ Um mishkin ki aha/ miikina ababam bum atu'c ki mom'bi'th pem'i 'baar mo. ⁷ Dhali hili ababam bum a'di di'd mmohe'k aha/ e mo dhali ak tom pem e mo jin gamka/ ki ji gi miiga/ to mo me'di 'kume'd mo. Hili Arumgimis diki dhal a'di bway mo mmo'kosh aha/ mo. ⁸ A'di oki gwo mo ki: Wa^{kki}/ min dhudhunya/ mini dho'th

mo tani uni a'di imini ta kum pini mo kun mina / e igam ki ji gi miina / e to mo, dhali arisa ma'diny uni ka jij gana/ uni idho'thkina dhudhunya/ mi mo. Dhali yan'ko'd dok/e a'di ki o gwo mo ki: Wakki/ mi kun 'beresa is ki 'beres mini 'ko mo tani uni a'di imini ta kum pini kun mina / e igam mo ki ji gi miina / e to mo, dhali arisa ma'diny uni ka jij gana/ uni idho'thkina 'beres is mi mo. ⁹ Gom gwo gi wakan mo tani a'di ibu'thkin ma Arumgimis to/e ma babam bum mo dhali ci uni ki aha/ mo. ¹⁰ Dhali yil kun bwan ma ma'diny ka'bal dhali mi mo tani aha/ 'de'kkina em pem 'kupki mo momis mo dhali mish to ki jan mo ka ris gwasi mi ji kun pekina jappa/ apo/ ma'diny ka'bal mo tani uni tana dhudhunya/ mo dhali uni 'beresa is ki 'beres mo dhali uni itana dijndij mo. ¹¹ Dhali yan'ko'd aman'doyu gwo gi Tapa o aha/ gwo ki jan mo ki: Yakuub, dhali aha/ ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ dina imahan mo. ¹² Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: 'Deki em pini 'kupki mo momis mo dhali pari mo e mo, aris mi kun pena jappa/ apo/ ama'diny ka'bal mo tani uni 'beresa is ki 'beres mo dhali uni tana dhudhunya/ mo dhali uni tana dijndij mo haali/ aha/ mishkina ris to kun miikin ma Laabaan apo/ / e mo. ¹³ Aha/ tana Arumgimis ma Beet/iil e mo jin wolkina / e ayini 'kuwosh jin karkina / e ka tiijkiliq mo dhali / e ki thul gwo me'da po/ gom aha/ mo. Cuyi mis shwane/ mo 'peni bampa/ yan mo dhali doki / e ka nyar'ko'd e bampam pini jin dhothu / e mo. ¹⁴ Yan'ko'da Rahiil dhala Le/ah thokki a'di gwo mo ki: A/ toŋ kamu/ di'd jin 'tuntulkunu bwa ime'd mo walla mala kamu/ dhalkunu aman e gu'b ma babam bam mowa? ¹⁵ Aman shwane/ dina a'di ki yuk ki bunycan paj 'kwanin tiya mowa? Haali/ a'di yolkı aman mo dhali a'di 'baarki'da guurush jin cikunu a'di gom aman mo. ¹⁶ Aris mal kun bu'thkin ma Arumgimis mo 'pena babam bam mo tani uni ta kum bam mo dhali kuki uçim bam mo. Hili shwane/ aris gwo gunn kun min ma Arumgimis i o / e mo tani miiyi uni mo ma.

¹⁷ Wakan aYakuub cuki mis mo dhali dhu iya/ dhali i/ash e kalman mo. ¹⁸ Dhali a'di dilki'da ris to/em piti sho'k mo, aris mal piti kun gamkina a'di adu is ki mii jin miikina a'di to mo, to/em piti kun tulkinga a'di is mo e Pam Paddaan/araam mo mmo/ii mo e bampa/ gi Paj Kanaan eya babam piti ka Is/hak mo be. ¹⁹ Dhali ka cim caan mo tani aLaabaan a'di yaki'd mo mmo'cith ka'bal piti amur mo dhala Rahiil a'di kwalki tompinycon gi gu'b gi com mo. ²⁰ Dhala Yakuub shakalki'd mo ki e ka wu mo i'ko'da Laabaan jin ta wathi/ Araam mo mmodiki tor a'di gwo ki a'di murki'di gus mo be. ²¹ A'di guski'd mo nyakki aris to kun tana a'di mo dhali cu mis mo mmo'cith Yi'dej Kumma/ Elpuraat mo dhali a'di cu'thki jis/em piti 'kupki bampa/ gi paj 'kuwosh e Pany Jil/aad mo.

²² Dhali yan'ko'd gwo torkunuwa Laabaan 'ko'da cim kwara mo ka Yakuub guski'd mo be. ²³ A'di bu'thki 'kwani ma bas piti nyakki a'di mo dhali ur a'di isho'k ka cim pesu/ mo dhali bath a'di isho'k ki ya'th ya'th mo e bampa/ gi Pany Jil/aad mo be. ²⁴ Hili Arumgimis pu'dki'da Laabaan mo a'di jin ta wathi/ Araam ki jan mo mon'thiny mo dhali o a'di gwo mo ki: 'Cunycuri is pini ki 'bore/ mo ki / e mini diki o gwon tal 'dej kamu/ ka Yakuub mo walla ki gwom 'boro'd mo walla ki gwo shiyi'd mo.

²⁵ Dhali aLaabaan gamki'da Yakuub mo. Dhala Yakuub a'di thumki gu'b burrinyem piti e bampa/ gi paj 'kuwosh mo dhali aLaabaan nyakki 'kwani ma bas piti mo tani uni ishkina yuuka/ mo e paj 'kuwosh gi Pany Jil/aad mo be. ²⁶ Dhali aLaabaan ki owa Yakuub gwo mo ki: Atinta si'da/ imiikina / e mo mmokwal aha/ to mo kan mo dhali bor i'bwa/m pem mo me'd 'kwani kun bu'thkinu ki shemen gandala turga/ e mo wakan gomata mo?

²⁷ Gomata iguskina / e ka kwali is mo dhali kwali aha/ to mo dhali ilu/ diki tor aha/ gwo mo, wakan ki aha/ mina 'taki karki / e 'pen ki bwaj 'kunyu'd mo dhali ki gway jin yuku mo ka danluuka kun doru ki me'd mo dhali ka dhenjhenye/ kun 'kon ma shu/i pesu/ mo? ²⁸ Dhali atinta dina / e ki dhala/ bway mo mmopi iya/m pem dhali i'bwa/m pem 'twa/ mo dhali o uni gwo mo ki: Iiku/ ki 'bore/ ibway mo. Shwane/ / e mii miimpus mo.

²⁹ A'di ta mom'bi'th pem mo mmo'kosh / e jwa mo shwanetan, hili Arumgimis ma babam

pini a'di ṭorki aha/ gwo ki jan ka en'thiny mo mmo/o gwo mo ki: 'Cunycuri is pini ki 'bore/ mo ki /e mini diki o gwon ṭal 'dej kamu/ ka Yakuub mo walla ki gwom 'boro'd mo walla ki gwo shiyi'd mo. ³⁰ Shwane/ /e yakin mo haali/ /e 'kosha dhan ṭem pa kagahara gom gu'b gi cim mo, hili atinta si'da/ ikwalkina /e tompinycon pem mo? ³¹ AYakuub thokki'da Laabaan gwo mo ki: Haali/ aha/ ko/kina is mo haali/ aha/ kulumkina gwo ibwa mo oki /e mini bu'th i'bwa/ yin ki 'bi'th 'peni aha/ mo be. ³² E a'din 'de/ yin jin mina /e gam tompinycon pini nycine/ mo tani midi diki di ki e mo. E buŋ'kus 'kwani ma bas bana mo tani ṭori to e ki me'd mo uni kun ta kum pini kun bu'thka/ mo dhali kali uni mo. Dhala Yakuub yisa mishi gwo 'bana kamu/ mo ka Rahiil a'di ikwalki uni mo.

³³ Wakan aLaabaan cički gu'b burrinye/ ma Yakuub mo dhali gu'b burrinye/ ma Le/ ah mo dhali gu'b burrinye/ gi up ciŋkina/ su/ gi i'b wah mo, hili a'di diki gam uni mo. Dhali a'di yaki'd ka pije/ mo 'peni gu'b burrinye/ ma Le/ah mo dhali cič jima Rahiil mo be. ³⁴ Dhali aRahiil a'di ka jin̄ gana/ ikwalki tompinycon gi gu'b gi com mo dhali dhu uni apoŋ kalman e bwam ma ras mo dhali ca'bi uni 'pena po/ mo. Laabaan a'di kulki'da ris gu'b burrinye/ 'baar mo dhali diki gam uni mo be. ³⁵ Dhali ayim ki o com gwo mo ki: Tapam pem midi mii dhalka nyor ki mii shwa mo haali/ aha/ mola cu ibwambori /e mo haali/ bway gi up mo tani a'di di'da po/ aha/ mo. Wakan a'di ḷapki'da ḷap ki bur bur mo hili a'di diki gam tompinycon gi gu'b piti mo.

³⁶ Dhali yan'ko'da Yakuub warki'd ki dhana nyor jin caaca mo dhali wača Laabaan mo. Yakuub oki'da Laabaan gwo mo ki: Tom pem jin thamka/ mane si'da/ ti dhali mane miinthus pem mo? jin urkina /e aha/ isho'k ki 'bar 'bar mo kan? ³⁷ Ba /e ḷapki bwan tom pem mo ki bur bur mo. Aris uni 'baar mo kun gamkina /e mo tani uni ta ku ki gu'b piniya? Dhu uni imahan mo ibwambori 'kwani ma bas pem mo dhali 'kwani ma bas pini mo ki uni mini 'cunycur to mo e bwaman ana su/ mo. ³⁸ Yil 'koni iss 'de/ kun nyakka/ ca'b ki /e mo. Aris gwasiŋ ka'bal pini dhali kuman ka'bal uni thamka/ hil yisa dhali aha/ si'da/ dinaki 'ka jan ṭal 'dej kamu/ mo 'pena ma'diny ka'bal pini mo be. ³⁹ Uni kun dhera tongwapi/ is ka gwapi/ mo tani uni 'koka/ kali/e mowa? Aha/ thiskina is 'ko'd e mo gom uni mo dhali e 'peni bwam me'd pem mo tani /e ki 'theč gwo mo gom uni mo wački/ uni kwalu montee mo walla mon'thiny mo. ⁴⁰ Aha/ a'dan be montee jin 'ba'th ma tente/ mmoshilaa/ is mo dhali 'thama 'thupga/ mo mon'thiny mo dhali e ish em pem mo tani a'di guski'd mo 'peni em pem mo be. ⁴¹ Yil 'koni issu/ jin nyakka di ki e e gu'b pini mo, dhali aha/ miikina /eya tu'c ki yili 'kume'd i'ce'dka dojon mo gom i'bwa/m pini su/ gwan mo, dhali yili pe'de/ si'da/ goma ma'diny ka'bal pini mo dhali /e akki tom pem e me'di 'kume'd mo uni kun gamka/ ki ji gi miinu to mo. ⁴² Wački/ a'di midi 'taki diki ta Arumgimis ma babam pem mo a'di jin ta'da Arumgimis ma Ibrahiim mo dhali a'di jin ko/kin ma ls/hak mo wački/ a'dir̄ gana/ yan midi 'taki diki di ka 'ban pem mo tani /e ka jin̄ gana/ mini 'taki hash aha/ mo me'd 'teŋ gana/ mo. Arumgimis mishki isa nyor pem jin wo'c aha/ she/ mo dhala ṭu'c gi me'd pem mo dhali kwucur /e ka en'thiny mo.

⁴³ Dhali yan'ko'da Laabaan thokki'da Yakuub gwo mo ki: I'bwa/m gwan mo tani uni ita i'bwa/m pem mo dhali uči gwan mo tani uni ita učim pem mo dhali ama'diny ka'bal gwan mo tani uni itana ma'diny pem mo dhali aris to kun parkina /e e mo tani uni ta kum pem mo be. Hili ata a'di imiga/ mii shwane/ mo gom i'bwa/m pem gwan mo walla gom uči gwansan kun dho'thquina uni mo? ⁴⁴ Yayo/ shwane/ mo dhali dhalki ana gama gwo me'd mo /e dhali aha/ mo, dhali dhalki a'di ta gwo jin minu mish ṭor e bwaman / e dhali aha/ mo. ⁴⁵ Wakana Yakuub bu'thki wosh mo dhali thum a'di ka tijkiliŋ mo be. ⁴⁶ Dhala Yakuub ki ṭor 'kwani ma bas piti gwo mo mmotuli wosh is mo. Dhali uni bu'thki wosh mo dhali su'k uni ka tul 'kup mo dhali uni shwaki to imat̄aan e mo ma tul 'kup wosh mo. ⁴⁷ Dhala Laabaan ki yuč mo ḷaan gway ka YajarSahduuṭha mo, hila Yakuub yukki a'di gway ka Jal/iid mo. ⁴⁸ Dhala Laabaan ki o gwo mo ki: Wosh su'k yan mo tani

a'di midi ḥor gwo e bwaman / e dhali aha/ mo 'pena tee yan shwane/ mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di yukki mo yan gway ka Jal/iid mo be. ⁴⁹ Dhala tiŋkiliŋ yan yukkunu gway ka Mis̄pah mo haali/ a'di oki gwo mo ki: Tapa a'di ihilki'da hil e bwaman / e mo dhali aha/ mo ki ana mina mii pi mo ka rem'kup 'pena kamuj kamu/ mo. ⁵⁰ Waŋki/ /e mini tham i'bwa/m pem to mii apo/ mo walla /e wari mini bu'th upa tiya mmopana'd i'bwa/m pem isa po/ mo tani, ba wathiŋ kamu/ piyid mmonyaŋ di ki ana mo mmomii mo, hili, kayi gwo e mo, Arumgimis a'di ita'da amantor gwo e bwaman /e dhali aha/ mo be.

⁵¹ Dhali yan'ko'da Laabaan ki owa Yakuub gwo mo ki: Pari wosh su'k gwan e mo dhala tiŋkiliŋ piti mo a'di jin thumkika/ mo e bwaman / e mo dhali aha/ mo. ⁵² Wosh su'k yan a'di ita'da man/o gwo mo dhali atiŋkiliŋ a'di ita'da man/o gwo mo ki aha/ mina diki pe 'kuwosh su'k yan mo e / e mo, dhali / e si'da/ mini diki pe 'kuwosh su'k yan e aha/ mo gom mo jin 'koshuwa 'kosh mo be. ⁵³ Arumgimis ma Ibrahiim dhali Arumgimis ma Nahur a'di jin ta'da Arumgimis ga babam buni mo dhalki a'di dwall gwo i bwaman ana mo. Wakana Yakuub thulki gwo me'da po/ mo ki moŋko/ is ma babam piti ka Is/hak mo.

⁵⁴ Dhala Yakuub a'di ciki to mo mmomiiya basa 'cesh mo e 'kuwosh jin turatur mo dhali yuŋ 'kwani ma bas piti mo dhali shwa maŋkuthu'd mo, dhali ki uni shwaki maŋkuthu'd mo tani uni 'kokin e mun mmo'baar mon'thiny yan mo e 'kuwosh jin turatur mo be.

⁵⁵ Mon'thamo/ ka 'tum mo aLaabaan a'di cuki mis mo dhali pi idhancom 'twa/ mo dhali i'bwa/m piti mo dhali 'bor uni mii mo dhali yan'ko'd a'di ki ɬwa/ is piti bwa 'peni uni mo dhali dok bway pa ka nyaj'ko'd mo be.

32

¹ AYakuub a'di iyaki'd mo e bway piti mo dhali iman'doyu gwo gamki a'di 'kup mo.

² Dhali ka Yakuub mishi uni mo tani a'di oki gwo mo ki: Uni gwansan ita 'kwani ma mee ma Arumgimis mo. Wakan a'di yukki mo ɬaan gway mo ka Mahanaayim mo.

³ Dhala Yakuub hashki'da ris 'kwani ma gum bway piti ntwa/a/ ki a'di mo eya Iisu jin ta'da kam piti mo e bampa/ ki Pa Si/iir mo jin ta bampa/ Aduum mo. ⁴ A'di ye'thki uni sho'k ki gwo mo mmo/o ki: Iiyi ṭorki tapam pem ka Iisu gwo mo ki: Çiŋkinam pini ka Yakuub oki gwo gi wakan mo ki: Aha/ yakina yanyca/ mo e pa Laabaan mo dhali ɬa'b ntagi shwane/ mo. ⁵ Dhali aha/ tana ga risa morbip mo dhali aris thuluny mo dhali ama'diny ɬa'bal mo dhali aris ciŋkinaj 'kwaniŋ gwath mo kun miina ɬu'c mo dhali aris ciŋkina/ nyara/ mo kun miina ɬu'c mo dhali aha/ hashkina gwo mo mmotor tapam pem gwo mo ki aha/ mina gam mii ma 'the 'peni jis/em pini mo.

⁶ Dhali aris 'kwani ma gum bway piti uni dokkin ka nyaj'ko'da Yakuub mo mmo/o gwo mo ki: Aman pu'dkina eya kam pini ka Iisu mo dhali a'di di'd mmoyayu/ mo mmogam /e 'kup mo nyakki 'kwaniŋ gwath kun 'koni iss 'kwanimpa i/iss 'de/ kun nyak iiyu/ ki a'di mo. ⁷ Dhali yan'ko'da Yakuub ɬo/ki is kagahara mo dhali a'di butha 'tham mo dhali a'di ɬwa/ki 'kwani bwa mo kun 'kokin nyakki a'di mo dhali ama'diny ɬa'bal mo dhala buhany bip mo dhali aris kalman mo mmo'ko ka ɬa/ isu/ mo. ⁸ A'di kulumki gwo ibwa mo waŋki/ Iisu midi pu'du/ ka ɬa/ 'de/ mo dhali 'ce'da/ 'ce'd sho'k mo tani aṭaŋ kamu/ minu dhalku mo mmoye mo be.

⁹ Dhala Yakuub ki o gwo mo ki: Ayy Arumgimis ma babam pem ka Ibrahiim mo dhali Arumgimis ma babam pem ka Is/hak mo, ayy Tapa /e jin oki aha/ gwo mo ki: Dok̄i ka nyaj'ko'd e bampam pini mo dhali e 'kwani ma bas pini mo dhali aha/ mina mii /e ki 'bore/ mo. ¹⁰ Aha/ dina ki ha me'd mo goma ris mo/en jin ɬelu sho'k mo dhali goma ris mii ma isij ganam pini mo uni kun ṭorkina /e ciŋkinam pini mo haali/ ki cwa gi me'd pem 'te/ mo tani a'di i'ciṭhka/ Yi'dej Kumma/ Uurdun mo dhali shwane/ aha/ warkina ki wathi/ jin 'kon ma ɬa/i su/ mo be. ¹¹ Cuki aha/ mo ma, aha/ 'thona /e mo 'peni me'd

ma kam pem mo isi 'peni me'd ma Iisu mo haali/ aha/ ko/kina a'di mo isi ciki/ a'di midi pu'du/ mo dhali 'kosh am 'baar mo jwa mo nyakki ita'da ki uci ilu/ mo. ¹² Hili /e oki gwo mo ki: Aha/ mina mii /e ki 'bore/ mo dhali dhu emen pini mmowa e ka si'b gi bwam ma al yi'de/ mo a'di jin minu mol deej e mo goma buhany piti mo.

¹³ Wakan a'di ishki'd imattaan mon'thiny mo dhali a'di ki bu'th 'peni to kun tana a'di mo to jin cinu ki me'd mo goma kam ka Iisu mo. ¹⁴ A'di ciki a'di kuman ka'bali iss 'kwanimpa i'kume'd mo dhali gwasi mi i/iss 'de/ mo dhali kuman ka'bali iss 'kwanimpa i'kume'd mo dhali gwasin ka'bali iss 'de/ mo. ¹⁵ Dhali kuman kalman kun umuwa ko i iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo nyakki ushan buni mo dhali bipi issu/ mo dhali amorbipi 'kume'd mo dhali kuman thulunyi iss 'de/ mo dhali gwathan thulunyi 'kume'd mo. ¹⁶ Aris to gwansan idhukina a'di e me'd ma ris cijkinam piti mo dhali aris uni urkunu ki she/ ki she/ mo dhali a'di oki'da ris cijkinam piti gwo mo ki: Iiku/ ntwa/a/ ki aha/ mo dhali kari buli bwaman mo mmo/ur to mo dhali uri to mo. ¹⁷ A'di ye'thki uni kun iikin ntwa/a/ sho'k ki gwo mo ki: Ka Iisu jin ta'da kam pem midi gam um 'kup mo dhali dot um gwo mo ki um ta gu maja mo tani, dhali um iini ii mana mo? tani, dhali aris to maja gwansan kun iini bwambori um mo isan? tani, ¹⁸ dhali yan'ko'd um mini o gwo mo ki: Uni ta ku gi cijkinam pini ka Yakuub mo, uni ta to kun cinu ki me'd kun hashu /e tapam pem ka Iisu mo dhali a'di ki is piti yayi'di 'ko'di aman mo be. ¹⁹ A'di mii miin 'de/ yan jin nyakka'd mmoye'th uni kun 'kon ma po/ isu/ sho'k gi gwo mo dhali nyakki uni kun 'kon ma po/ ikwara mo dhali aris uni kun uru mo ki: Um mini mii o jasi gwon 'de/ mo eya Iisu mo ki um mini gam a'di 'kup mo. ²⁰ Dhali um mini o a'di gwo mo ki cijkinam pini ka Yakuub a'di di'd mmoyayu/ ki is piti i'ko'di aman mo, haali/ a'di kulumki gwo ibwa mo ki aha/ mina 'taki wan a'di is ki to jin cinu ki me'd mo kun iini bwambori aha/ mo dhali yan'ko'd aha/ mina par jis/em piti e mo: wakki/ a'di wariba/ midi 'taki bu'th aha/ mo. ²¹ Wakan to kun cinu ki me'd iikin mo mmoshu a'di bway mbwambor mo dhali a'di ki is piti ishki'd mo mon'thiny yin e gu'b burrinyem piti mo.

²² Dhali mon'thiny 'de/ yan mo tani a'di cuki mis mo dhali bu'th i/ashi su/ mo dhali up cijkina/ nyaram piti isu/ mo 'dhali ucim piti 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo dhali a'di ki 'citha al yi'de/ ma Yabbuug mo. ²³ A'di suski uni mo dhali hash uni mo mmo'cith yi'de/ jin guski'd mo dhali nyakka ris to 'baar mo kun tana a'di mo. ²⁴ Dhala Yakuub a'di dhalkunu a'di 'de/ mo dhali a'di 'tirki'd uni ki wathij kamu/ mo ntagi e kali kush mo. ²⁵ Ki wathi/ parki mo e mo ki a'di diki piya Yakuub e ki mii mo tani a'di ki ta a'di bwaman ma wum piti is ki me'd mo ntagi a'di burushki'd mo dhali awum gi Yakuub a'di irakki'd mo 'peni gocor piti mo me'd jin 'tirkina a'di nyakki a'di mo. ²⁶ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: Dhalki aha/ me'd, aha/ yana mo haali/ mo kalki kush mo. Hila Yakuub oki gwo mo ki: Aha/ mina dhal /e me'd mo yisa isi ciki/ /e mini mii 'bor aha/ mii mo. ²⁷ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Gway pini yuku kaja mo? Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ka: Yakuub mo. ²⁸ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: Gway pini minu mii 'koki dok/e yuk ka Yakuub yisa, hili ka Israyiil mo haali/ /e askina Arumgimis nycine/ mo dhali 'kwani mo dhali /e piki mii e mo be. ²⁹ Dhali yan'ko'd Yakuub ki dot a'di gwo mo ki: Tori aha/ gwo mo ma aha/ 'thona /e mo, gway pini yuku kaja mo? Hili a'di oki gwo mo ki: Gomatinta idotkina /e gway pem mo? Dhali a'di ki la dhij mii is mo i'bor a'di mii mo be. ³⁰ Wakan aYakuub yukki mo caan gway mo ka Panu/iil mo mmo/o gwo mo ki: Haali/ Arumgimis mishkika/ jis/ em piti ka karambor mo dhali hili mondiki/em pem a'di 'tashkunu 'twa/ mo. ³¹ Atente/ sulki'da po/ a'di mo me'd jin pekina a'di Pa Panu/iil mo mmoto'b ki cwa mo haala wum piti ta ŋwol mo. ³² Gom gwo gi wakan mo 'pena cim caan mo tani 'Kwani ma Israyiili 'baar mo tani uni 'koki 'ka to kun miinycuru/ 'kus ki 'bi'th mo mmorak dugu'b buni 'peni awum mo haali/ a'di burushki'da Yakuub awum piti mo 'peni dugu'b mo be.

33

¹ Dhali aYakuub i'de'kki em piti ki mis mo dhali par mo e mo dhali hili mo mo ma, Iisu a'di pu'dki'd mo nyakki 'kwanim piti kun 'koni iss 'kwanimpa i/iss 'de/ mo. Wakan a'di kwa/ki uçi bwa mo e bwaman ma Le/ah dhala Rahiil mo dhali upi su/ gwan kun ta çinkina/ nyara/ mo. ² Dhali dhuki upi su/ gwan kun ta çinkina/ nyara/ mbwambor mo nyakki ucim buni mo dhali yan'ko'da Le/ah nyakki uçi ma yim mo dhala Rahiil mo dhala Yuusup ŋ'ko'd gana/ mo ki tiya 'baar mo. ³ A'di ki is piti yaki'd n̄twa/a/ ki uni mo dhali lunjki is piti a'cesh ki gongo/ mo me'di pesu/ mo ntagi a'di 'dishki'da kam is mo be.

⁴ Hila Iisu a'di guski'd mo mmogam a'di 'kup mo dhali kar a'di mmota isa kony mo dhali biți 'bam piti mo dhali pi a'di 'twa/ mo dhali uni ki ko mo imonțal 'de/ mo be. ⁵ Dhali ka Iisu 'de'kki em piti ki mis mo dhali par up e mo dhali aris uçi mo tani a'di ki o gwo mo ki: 'Kwani kuna anansan kun nyał iiyu/ ki /e mo? AYakuub ki thoł gwo mo ki: Uçi kun çikin ma Arumgimis çinkinam pini ka 'the mo. ⁶ Dhali yan'ko'd up nyarany çinkina/ uni 'dishkin mo, uni dhali ucim buni mo dhali goj is ka 'cesh mo. ⁷ Le/ah miiki'd wakan mo dhali uçi ma yim mo uni 'dishkin mo dhali goj is ka 'cesh mo dhala Yuusup ŋ'ko'd mo dhala Rahiil i'dishki mo is mo dhali uni gojki is ka 'cesh mo. ⁸ Iisu dotki gwo mo ki: 'Pemen miim pini yan ta'da ta mo jin gamkika/ arisa tan 'kwaniñ kup mo kan? AYakuub a'di thołki gwo mo ki: Mmogam mii ma 'the 'peni jis/e gi tapam pem mo be. ⁹ Hila Iisu thołki gwo mo ki: Aha/ tana gi to kun 'koshi jwa mo akam pem. Dhuyi uni kun tana /e mo gom is pini mo. ¹⁰ Yakuub thołki gwo mo ki: Yisa, aha/ 'thokina /e mo, wakki/ aha/ mina gam mii ma 'the 'peni jis/em pini mo tani /e mini mii bu'th tom pem gwan kun çinu ki me'd mo 'peni me'd pem mo haali/ ka jin gana/ mmopar jis/em pini e mo wakan mo tani a'di wana e ki mmopar jis/e ma Arumgimis e mo mmobu11 Buthi uni mo, aha/ 'thokina /e mo tom pem gwan kun çika/ ka 'ka'd me'di is mo kun kalkika/ gom /e mo haali/ Arumgimis tu/ulki aha/ ki mii ma 'the mo dhali haali/ aha/ takina gi to jin 'kosh jwa mo. A'di tirrishi a'di mo dhali a'di bu'thki uni mo be.

¹² Dhali yan'ko'd Iisu ki o gwo mo ki: Dhalki ana iina mo e bway bana mo dhali aha/ mina shu /e bway mo. ¹³ Hila Yakuub thoł a'di gwo mo ki: Tapam pem /e mishi uçi ki uni gwa'dagwa'd mo dhali ama'diny ka'bal dhana ŋul'kup ka'bal ta gi ushan mo kun miga/ hili e ki 'bore/ mo. Dhali wakki/ uni uru ki ur ma hala/hala/ ka cim 'de/ mo tani arisa ma'diny ka'bal uni mini wu 'baar mo be. ¹⁴ Dhalki tapam pem shuki çinkinam piti bway n̄twa/a/ mo dhali aha/ mina suska sus ka sereç sereç mo isi me'd ŋatgin to/e mo uni gun 'kon abori aha/ mo dhali isi me'd ŋatgin jin mina uçi idhu mo, ntagi aha/ mina pu'dku/ i tapam pem e Pan Si/iir mo be.

¹⁵ Wakan Iisu oki gwo mo ki: Dhalki aha/ dhalkina /e 'kwaniñ gwatḥ kun nyał 'ko ki aha/ mo. Hili a'di oki gwo mo ki: Atinta a'di imina uni mii çor imun mo? Dhalki aha/ gama mii ma 'the 'peni jis/em pini mo tapam pem mo. ¹⁶ Wakana Iisu dokki'd mo ka tee çaan mo e bway piti mo e Pan Si/iir mo be. ¹⁷ Hila Yakuub a'di yaki'd mo e Pan Sukkuut mo dhali nyar gu'b gom is piti mo dhali nyara ris çijña/ goma ris to/em piti mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di iyukkunu mo çaan gway mo ka Sukkuut mo be.

¹⁸ Dhala Yakuub a'di pu'dki'd ki 'dantar mo e 'peñkuman bampa/ gi Pan Shakiim mo a'di jin di'di Par Kanaan mo e bway piti jin yayina a'di mo 'peni Pam Paddaan/araam mo dhali a'di pe'dki gu'b burrinyem piti ibwambor 'peñkuman bampa/ mo. ¹⁹ Dhali 'peni iya/ ma Hamuur mo a'di jin ta'da baba gi 'Kwani gi Pan Shakiim mo tani a'di yolki'da 'cesha kamu/ ka riyaal iss 'kwanimpa imudhe'd mo a'di jin thumkina a'di gu'b burrinyem piti mo. ²⁰ E mo yan mo tani a'di ka'bki'da gwaṭa/ mo a'di jin miinuwa basa 'cesh mo dhali yuk mo yan gway mo ka El-Elohe Israyiil mo.

34

¹ Dhali aDiinah jin ta 'bwa/ ma Le/ah a'di jin dho'thkin ma yim ka Yakuub mo a'di yaki'd mo mmobuṭa ris up gi bampa/ yan mo be. ² Dhali ka Shakiim jin ta ya/ ma Hamuur jin ta Wathi/ gi Pan Hiwwi jin ta ya/ ma malik gi bampa/ yan parki'da yim e mo tani a'di bu'thki'da yim mo dhali ish nyakka yim mo dhali kara yim is ki gwa'd mo. ³ Dhali aakashiram piti dirkunu mo 'kup ka Diinah mo a'di jin ta 'bwa/ ma Yakuub mo. A'di enki nyara/ yan mo dhali wal 'twa/ ḫa yim ki wala tete/ mo. ⁴ Wakan Shakiim ṭorki'da ṭor ki com jin ta'da Hamuur mo mmo/o gwo mo ki: Guyaa/ nyara/ yan mo ma mmota a'bom pem mo. ⁵ Dhali ka Yakuub cikki gwo mo ki a'di shi/ki 'bwa/m piti ka Diinah is mo tani, hili iya/ 'koyina mo mmohil to/em piti e bwaasho/ mo. Wakana Yakuub bu'thki monku'th is piti mo ntagi uni pu'dkin mo be. ⁶ Dhala Hamuur jin ta'da baba ma Shakiim mo tani a'di yaki'd ka pije/ mo mmotora ṭor ka Yakuub mo. ⁷ Dhali iya/ ma Yakuub pu'dkin mo 'peni bwaasho mo ki uni cikki gwo yan mo dhali 'kwani gwan shwan ma anyor eya du mo dhali miiya anyor kagahara mo haali/ a'di wakaski tonthus yan jin ta pus e 'Kwani ma Israyiil mo mmo/ishi 'bwa/ ma Yakuub mo haali/ tonthus gi wakan ḫa ba/ iminu 'koki mii mii mo be.

⁸ Hila Hamuur ṭorki'da ṭor ki uni mo dhali o gwo mo ki: Aakashira/ gi ya/m pem ka Shakiim a'di 'thotha bwa gom 'bwa/m bum mo, aha/ 'thona um mo, mmociya yim ki a'di mo mmomash mo. ⁹ Thosoni gwo gi miimash nyakki aman mo, ciyu/ i'bwa/m bum ki aman mo dhali buthi i'bwa/m bam gom is bum si'da/ mo. ¹⁰ Um mini nyak'ko ki aman mo dhali mony'cesh midi di ki ḫany gom um mo. 'Koyi mo dhali miiya ṭu'c e a'di mo dhali gami mal e a'di mo. ¹¹ Shakiim si'da/ oki gwo eya baba ma yim mo dhali e ikam ma yim mo ki: Dhalki aha/ gama mii ma 'the e jis/em bum mo dhali aris to gunn kun mina um i o aha/ mo tani aha/ mina ci uni mo be. ¹² Doti aha/ mo ma, ma to gom miimash jin taka/ ki nyanye/ mo a'di jin ta tontak dhali to kun ciunu ki me'd mo dhali aha/ mina ci uni isi me'd jin ona um aha/ mo, hili ciyaa/ nyara/ yan mmota a'bom pem mo. ¹³ Dhali iya/ ma Yakuub thokkina Shakiim gwo mo dhali com ka Hamuur gwo ka he'k e mo haali/ a'di shi/ki 'bwah buni ka Diinah is mo be. ¹⁴ Uni oki uni gwo mo ki: Aman mola to yan mii mo mmoci 'bwah bam ki wathi/ jin 'konuki 'citha/ munyjal yis mo haali/ mii yan a'di imidi ta mii jin midi 'the aman is mo be. ¹⁵ Hili e mii yan mo tani aman mina gam gwo me'd nyakki /e mo ki /e mini mii war mo mmowa ki aman mo dhali aris 'kwani gwath pini minu mii 'citha/ munyjal yis mo be. ¹⁶ Dhali yan'ko'd aman mina ci i'bwa/m bam ki um mo dhali aman si'da/ mina bu'th i'bwa/m bum gom is bam mo dhali aman mina 'ko nyakki um mo dhali warki 'kwani en 'de/ mo. ¹⁷ Hili waḳki/ /e diki cik gwom bam mo dhali 'citha/ munyjal yis mo tani aman mina bu'th 'bwa/m bam mo dhali aman mina ii mo be.

¹⁸ Gwom buni 'borki'da Hamuur bwa mo dhala Shakiim jin ta ya/ ma Hamuur mo be. ¹⁹ Dhali dhuru'c wathi/ diki ta diiṭe/ mo mmomii to yan mo haali/ a'di 'kunya bwa ki 'kunya kagahara gom 'bwa/ ma Yakuub mo. Dhali a'di si'da/ ita wathi/ jin taku kagahara mmobol tiya 'baar mo e e bwaman ma waḳ piti ki montaḳ mo. ²⁰ Wakana Hamuur dhali ya/m piti ka Shakiim uni iikin ka pije/ e 'twaṇkala ḡon gi 'peñkuman bampa/ mo dhali ṭora ṭor ki 'kwani ki 'peñkuman bampa/ mo dhali o gwo mo ki: ²¹ 'Kwani gwansan uni ita ikam bana mo. Dhalki uni 'kon mo e bampa/ yan mo dhali miiya ṭu'c apo/ a'di mo haali/ hili mo mo ma, bampa/ beeyabee mo dhali midi 'kosh jwa mo gom uni mo. Dhalki ana butha i'bwa/m buni mo mmomash mo dhali dhalki ana si'da/ ciña uni 'bwa/m bana mo. ²² Hili jasi e mii yan 'de/ mo tani a'di imina 'kwani igam gwo me'd mo dhali nyak'ko ki ana mo dhali war ki 'kwani en 'de/ mo, ki aris 'kwani gwath 'peni bwaman ana mo tani minu 'citha/ munyjal yis mo me'd jin 'cithkunu uniya munyjal yis mo be. ²³ Mina to/em buni dhali mal buni dhali aris tonkal buni 'koki ta kum bana mowa? Dhalki ana gama jasi gwo yan me'd ki uni mo dhali uni mini nyak'ko ki ana mo be. ²⁴ Aris 'kwani

kun iikin ka pije/ 'peni 'twanjkal ma gon 'pejkuman bampam piti mo tani uni cikki gwo ma Hamuur mo dhali ya/m piti ka Shakiim mo dhali aris 'kwaniŋ gwath̄i 'baar mo tani uni i'cith̄kunu amunyjal yis mo, aris uni 'baar mo kun iikin ka pije/ 'peni 'twanjkal ma gon gi 'pejkuman bampam piti mo.

²⁵ Dhali ka cim 'koni kwara mo ki uni 'kon ki jama/ i is mo tani iya/ ma Yakuub su/ mo a'di jin ta'da Shim/uun dhala Lawi uni kun ta ikam ma Diinah mo bu'thki gandala turgam buni mo dhali pu'dku/ e 'pejkuman bampa/ ki e ka wu mo dhali 'kosha ris 'kwaniŋ gwath̄ gwan jwa mo 'baar mo be. ²⁶ Uni 'koshkina Hamuur dhali ya/m piti ka Shakiim jwa ki gandala turga/ mo dhali susa Diinah ka pije/ 'peni gu'b ma Shakiim mo dhali uni ki ii mo be. ²⁷ Dhali iya/ ma Yakuub uni pu'dkin e moj'kosha 'kosh mo dhali kar 'pejkuman bampa/ mmota abar ka bar mo haali/ 'bwah buni a'di ishi/kunu is mo be. ²⁸ Uni bu'thquina ma'diny ka'bal buni mo dhala buhany bip buni mo dhali aris thuluny buni mo dhali aris to gunn kun 'kon e 'pejkuman bampa/ mo dhali kun 'kon e bwam bunto mo. ²⁹ Aris tom buni kun tana uni pa ki pa mo dhali aris ushi ucim buni mo dhali aris up buni mo dhali aris to gwan kun 'kon eya ris gu'b mo tani uni bu'thki uni mo dhali war ki tom buni jin dilina uni 'kwani mo. ³⁰ Dhali yan'ko'da Yakuub ki owa Shim/uun dhala Lawi gwo mo ki: Um ḫalki mo jin rak̄u arak̄ isa po/ aha/ mo mmokar aha/ gway pem mmoshi/a shi/ e bwaman 'kwani gi bampa/ yan mo uni kun ta 'Kwani gi Paj Kanaan mo dhali 'Kwani gi Pam Pirissi mo. Aha/ tana a/ushala/ mo dhali wakki/ uni mini tul isi montal 'de/ apo/ aha/ mo dhali pu'daa/ i is mo tani aha/ minu 'ce'd sho'k mo aha/ dhali nyakki kurj gu'b pem 'baar mo. ³¹ Hili uni oki gwo mo ki: A/miim piti 'boro'da? mmomii 'bwah bam me'da 'bom ḫal mowa?

35

¹ Arumgimis oki'da Yakuub gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali yayi ka gagamis e Pam Beet/ iil mo dhali ḫa'bi /e imun mo dhali ḫa'bi agwata/ goma Arumgimis imun mo a'di jin piki /e i is mo me'd jin guskina /e mo 'pena kam pini ka Iisu mo. ² Wakan aYakuub oki gwo e kuŋ gu'b piti mo dhali aris uni 'baar mo kun nyak̄ 'ko ki a'di mo ki: Dhuya risa rum thus 'pen ka pije/ mo ma uni kun tana rum gi 'kwanim bunycani tiya mo 'peni bwam um mo dhali dhagami is bum mo dhali aki burrinyem bum e mo. ³ Dhali dhalki ana cuna mis mo dhali iina ka gagamis e Pam Beet/iil mo ki aha/ mina ḫa'b agwaṭa/ goma Arumgimis imun mo a'di jin thokki aha/ 'twa/ mo ka teem pem jin taka cis ka cis mo dhali a'di jin nyakki di ki aha/ mo eya ris mo gunn kun yakika/ mo. ⁴ Wakan uni cikina Yakuub arisa rum thus gi bunycan 'kwanim tiya mo uni kun takina uni mo dhali aris malla/ 'cem buni mo dhali aYakuub ba'kki uni mo e 'peny cwa ma ḫaww jin 'dish Pan Shakiim is mo.

⁵ Dhali ki uni iikin ibway mo tani dhan mojko/ is 'peni Arumgimis yayi'da po/ 'pejkuman bampa/ kun 'kamki uni is mo. Wakan uni 'koki ur iya/ ma Yakuub isho'k mo. ⁶ Dhala Yakuub a'di ipu'dki'd mo e Pan Luus mo a'di jin ta'da Beet/iil mo a'di jin di'd e bampa/ Kanaan mo a'di dhali aris 'kwani kun nyakki 'ko ki a'di mo be. ⁷ Dhali imun mo tani a'di ika'bkinga a'di gwata/ mo mmomiiya basa 'cesh mo dhali yuk mo yan gway mo ka Iil Beet/iil mo haali/ e mo yan mo tani Arumgimis ṭorki a'di is piti e eya tente/ mo me'd jin guskina a'di mo 'pena kam piti mo. ⁸ Dhala Dabuurah jin ta'da manhila Ripka mo a'di iwuki'd mo dhala yim a'di kankunu mo e 'peny cwa ma ḫaww e mo jin di'd ka lungu'b ki Pam Beet/iil mo. Wakan a'di iyukkunu a'di gway mo ka Alluun Bakuut mo.

⁹ Arumgimis piki'da Yakuubi is dok/ e mo me'd jin pu'dkina a'di mo 'peni Pam Paddaan/araam mo dhali 'bor a'di mii mo be. ¹⁰ Dhali Arumgimis ki o a'di gwo mo ki: Gway pini be yuku ka Yakuub mo be dhali /e yisa minu dok/ e yuč gway pini ka Yakuuba mo yisa. Hili gway pini minu yuč ka Israyiil mo. Wakan a'di iyukkunu a'di gway ka Israyiil mo be. ¹¹ Dhali Arumgimis ki o a'di gwo mo ki: Aha/ tana Arumgimis jin Eka/ Ek mo. ḫali /e mamana dho'th mo dhali mari /e amar is mo. Kal 'kwanim'cesh dhali arisa

ta/ gi kal 'kwaniny'cesh mini piyu/ 'peni /e mo dhali imalik ka ris mini du'du/ 'peni /e mo. ¹² Mony'cesh jin cikika/ ka Ibrahiim dhala Is/hak mo tani aha/ mina ci a'di /e mo dhali aha/ mina ci a'di ki emen pini i'ko'd mo be. ¹³ Dhali yan'ko'da Arumgimis borki is piti imis mo 'peni mo jin ṭorkina a'diya ṭor nyakki a'di mo be. ¹⁴ Dhala Yakuub thumki'da tiŋkiliŋ mo e mo yan jin ṭorkina a'diya ṭor nyakki a'di mo, a'di jin ta'da tiŋkiliŋ wosh mo dhali wolki'da tiŋkiliŋ tom̄pi i'kupi a'di jin ćinu ki bwa ma 'the mo dhali wola yini 'kupi a'di mo be. ¹⁵ Wakana Yakuub yükki mo yan gway ka Beet/iil mo a'di jin ṭorkin ma Arumgimis aṭor ki a'di mo be.

¹⁶ Dhali yan'ko'd uni iikin mo 'pena Pam Beet/iil mo dhali uni si'dasi'd naskina/ 'peni Pan Apraatah mo, aRahiil shwan ma 'ci mo dhali ayim di'd e mo jin shwana bwan dho'th mo. ¹⁷ Dhali ka yim diki'd e mo jin shwana bwan dho'th mo tani a'bom jin karu mo mmowotha woth mo gom mondho'th up mo tani oki a'di gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma haali/ /e shwane/ murkini ta ga 'cinqwathā kamu/ mo be. ¹⁸ Dhali me'da kashira/ ma yim di'di mmokwa/kina a'di is bwa 'pena yim mo (haali/ ayim wuki'd mo) tani a'di ayim ki yuk a'di gway ka Ben/uuni mo hili com a'di iyukki a'di gway mo ka Benyamiin mo. ¹⁹ Wakana Rahiil a'di wuki'd mo dhala yim a'di kankunu mo e bway gi Pa Apraatah mo, a'di jin ta Pam Beetlaham mo be. ²⁰ Dhala Yakuub thumki'da tiŋkiliŋ i'kup jis jwa ma yim mo a'di jin ta'da tiŋkiliŋ i'kup jis jwa ma Rahiil mo a'di jin diki'd imun ntagi shwanesan mo be. ²¹ Israyiil a'di yaki'd mo dhali thum gu'b burrinyem piti e bwampo/ gu'ba turga/ gi Pan Idir mo.

²² Ka Israyiil ca'bki'd e bampa/ yan mo tani Ra/ubiin a'di yaki'd mo dhali isha Bilhah mo a'di jin ta'da 'bom laça/ gi com mo dhala Israyiil cikki gwo yan mo.

Dhali iya/ ma Yakuub uni 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo. ²³ Iya/ ma Le/ah mo tani jin twa/a/ a'di jin ta'da bwanyara/ ma Yakuub a'di ita'da Ra/ubiin mo dhala Shim/uun mo dhala Lawi mo dhala Yahuuda mo dhala Yassaakar mo dhala Sabuluun mo. ²⁴ Iya/ ma Rahiil uni si'da/ annihe/ mo: Yuusup dhala Benyamiin mo be. ²⁵ Dhali iya/ ma Bilhah a'di jin ta nyarany ćinkina/ ma Rahiil mo uni si'da/ annihe/ mo: Daan dhala Naptaalii mo. ²⁶ Dhali iya/ ma Silpah uni si'da/ annihe/ mo: Jaad dhala Ashiir mo. Uni gwansan ita iya/ ma Yakuub mo kun dho'thkunu a'di me'd jin dikina a'di e Pam Paddaan/araam.

²⁷ Dhala Yakuub pu'dki'di com ka Is/hak mo e Pa Mamra mo walla e Paŋ Giryat/arba mo a'di jin ta Pa Habruun mo e mo jin yakin ma Ibrahiim dhala Is/hak iinyça/ mo be. ²⁸ Dhali atee yil ma Is/hak uni 'koni iss 'kwanimpa ipedojon mo be. ²⁹ Dhala Is/hak a'di ciki shi/in piti jirj 'ko'd mo dhali a'di wuki'd mo dhali a'di gamkunu isi montal 'de/ nyakki 'kwanim piti mo mmotana a'di dhan guma dhan gana/ mo ka teem piti mo. Dhali iya/m piti jin ta'da Iisu dhala Yakuub uni kanki a'di mo be.

36

¹ Uni gwansan ita emen ma Iisu mo (a'di jin ta Aduum mo). ² Iisu bu'thki'da ris up 'peni 'Kwanin Kanaan mo: Ada jin ta 'bwa/ ma Iiluun jin ta Wathi/ Hiththa mo dhala Uhulibaamah jin ta 'bwa/ ma Ana jin ta ya/ ma Sib/uun mo jin ta Wathi/ Hiwwi mo. ³ Dhala Basmah jin ta 'bwa/ ma Isma/iil dhali 'bwaham ka Nabayut mo. ⁴ Dhala Ada dho'thki'da Iisu a/Elipaas mo dhala Basmah dho'thki'da Ra/u/iil mo. ⁵ Dhala Uhulibaamah dho'thki'da Ya/uush dhala Yalaam dhala Guurah mo. Uni gwansan ita iya/ ma Iisu mo kun dho'thkunu a'di mo me'd jin dikina a'di e Paŋ Kanaan mo be.

⁶ Dhali yan'ko'da Iisu bu'thki'da ris up piti mo dhali aris iya/m piti mo dhali aris i'bwa/ m piti mo dhali arisa wał gi gu'b piti mo dhali to/em piti mo dhali aris tojkal piti 'baar mo dhali aris mal piti 'baar mo kun gamkina a'di adu is mo 'peni bampa/ gi Paŋ Kanaan mo dhali a'di yaki'd mo e bampaj kamu/ mo 'pena kam piti ka Yakuub mo be. ⁷ Haali/ tom buni kun gamkina uni mo tani uni caaca kagahara mo gom uni mmo'ko imontal 'de/

mo haali/ mony'cesh jin tana uni aça/ apo/ mo tani midi mol uni thip mo gom to/em buni mo. ⁸ Wakana Iisu a'di ça'bki'd mo e bampa/ gi paj 'kuwosh ma Si/iir mo. Iisu a'di ita wathi/ Aduum mo.

⁹ Uni gwansan ita emen ma Iisu mo jin ta'da baba gi 'Kwani gi Pan Aduum mo e bampa/ paj 'kuwosh ma Si/iir mo be. ¹⁰ Gway gi iya/ ma Iisu uni annihe/ mo: Elipaas jin ta ya/ ma Ada mo jin ta asha Iisu mo dhala Ra/u/iil jin ta ya/ ma Basmah jin ta asha Iisu mo. ¹¹ Dhali iya/ ma Elipaas uni annihe/ mo: Temaan dhala Awmaar dhala Sapwa dhala Ja/ thaam dhala Ganaas mo be. ¹² (Timnaa/ a'di ita'da 'bom laça/ goma Elipaas mo a'di jin ta ya/ ma Iisu mo. Ayim a'di idho'thki'da Amaliik ka Elipaas mo.) Uni gwansan ita iya/ ma Ada jin ta asha Iisu mo be. ¹³ Uni gwansan ita iya/ ma Ra/u/iil mo: a'di jin yuku gway ka Nahatḥ dhala Saarah dhala Shammah dhala Missa mo. Uni gwansan ita iya/ ma Basmah mo jin ta asha Iisu mo. ¹⁴ Uni gwansan ita iya/ ma Uhulibaamah mo a'di jin ta 'bwa/ ma Ana mo jin ta ya/ ma Sib/uun mo jin ta asha Iisu mo. Ayim dho'thki a'di aYa/uush mo dhala Yalaam dhala Guurah mo be.

¹⁵ Uni gwansan ita iya/ ma Iisu kun tana ris tapa mo. Iya/ ma Elipaas a'di jin ta'da bwanyara/ ma Iisu mo: Temaan dhala Awmaar dhala Sapwa dhala Ganaas uni ita tapa mo. ¹⁶ Guurah dhala Ja/thaam dhala Amaliik uni gwansan si'da/ ita tapa 'pena Elipaas e bampa/ gi Pan Aduum mo uni kun ta iya/ ma Ada mo. ¹⁷ Uni gwansan si'da/ ita iya/ ma Ra/u/iil jin ta ya/ ma Iisu mo: Nahatḥ dhala Saarah dhala Shammah dhala Missa mo uni gwansan ita tapa 'pena Ra/u/iil mo e bampa/ gi Pan Aduum mo. Uni gwansan ita iya/ ma Basmah mo jin ta asha Iisu mo. ¹⁸ Uni gwansan ita iya/ ma Uhulibaamah jin ta asha Iisu mo uni kun ta itapa mo: Ya/uush dhala Yalaam dhala Guurah mo. Uni gwansan ita tapa 'pena Uhulibaamah jin ta 'bwa/ ma Ana a'di jin ta asha Iisu mo be. ¹⁹ Uni gwansan ita iya/ ma Iisu mo (jin ta Aduum mo) dhali itapam buni anann mo be.

²⁰ Uni gwansan si'da/ ita iya/ ma Si/iir jin ta Wathi/ gi Pan Huri mo a'di jin cila bampa/ yan mo: Luthan dhala Shubal dhala Sib/uun dhala Ana mo. ²¹ Dishun dhala Iisar dhala Dishan mo uni gwansan ita itapaj 'Kwani gi Pan Huri mo kun ta iya/ ma Si/iir e bampa/ Pan Aduum mo. ²² Iya/ ma Luthan mo tani ita iHuri dhala Hemam mo, dhali 'bwah ma Luthan mo tani a'di ita'da Timnaa/ mo. ²³ Uni gwansan ita iya/ ma Shubal mo: Alwaan dhala Manaahah dhala Eebaal dhala Shapwa dhala Unam mo. ²⁴ Uni gwansan ita iya/ ma Sib/uun mo: Ayyah dhala Ana a'di jin ta'da Ana jin gamki yi'de/ jin kasha e ki kash jin 'batha'ba'th e mombwaasho mo me'd jin urkina a'di aris thuluny ma Sib/uun jin ta'da babam piti mmociya shon dhii/i'd mo. ²⁵ Uni gwansan ita uci ma Ana mo: Dishun dhala Uhulibaamah a'di ta 'bwa/ ma Ana mo. ²⁶ Uni gwansan ita iya/ ma Dishan mo: Hamdaan dhala Ashbaan dhala Yithraan mo dhala Karaan mo. ²⁷ Uni gwansan ita iya/ ma Iisar mo: Bilhaan dhala Sawaan dhala Agaan mo. ²⁸ Uni gwansan ita iya/ ma Dishun mo: Uus dhala Araan mo. ²⁹ Uni gwansan ita itapaj 'kwani bampa/ Huri mo, uni kun ta itapa mo: aLuthan dhala Shubal dhala Sib/uun dhala Ana mo. ³⁰ Dishun dhala Iisar dhala Dishan uni gwansan ita itapa gi 'Kwani Huri mo isi me'da bas buni kun tana uni mo e Pan Si/iir mo.

³¹ Uni gwansan ita imalik mmoji/a ji e bampa/ Pan Aduum mo ntwa/a/ ka malik 'dej kamu/ diki ji/a ji apo/ 'Kwani ma Israyil mo be. ³² Baala/ a'di jin ta ya/ ma Ba/uur mo a'di ijiki'da ji apo/ Pa Aduum mo dhali 'pejkuman bampam piti yukkanu gway ka Dinhaabah mo. ³³ Baala/ a'di iwuki'd mo dhala Yubab jin ta ya/ ma Saarah 'pena Busrah mo tani a'di ijiki'da ji i embul piti mo. ³⁴ Yubab a'di iwuki'd mo dhala Husham 'peni bampa/ 'Kwani gi Pan Temaan a'di ijiki'da ji mo i embul piti mo. ³⁵ Husham a'di wuki'd mo dhala Hadaad jin ta ya/ ma Badaad a'di jin piki 'Kwani Midyaan e mo e bampa/ 'Kwani Pam Muwab mo tani a'di ki ji/a ji i embul piti mo dhali gway 'pejkuman bampam piti mo tani a'di yuku gway ka Awiit mo. ³⁶ Hadaad a'di iwuki'd mo dhala Samlah 'pena Masriigah

a'di ijiki'da ji i embul piti mo. ³⁷ Samlah a'di iwuki'd mo dhala Sha/uul 'pena Rahubut 'peni 'kwani Yi'derj Kumma/ ma Elpuraat mo tani a'di ijiki'da ji i embul piti mo. ³⁸ Sha/uul a'di iwuki'd mo dhala Baalhanaan a'di jin ta ya/ ma Akbuur a'di ijiki'da ji i embul piti mo. ³⁹ Baalhanaan a'di jin ta ya/ ma Akbuur a'di iwuki'd mo dhala Hadaar a'di ijiki'da ji i embul piti mo dhali gway gi 'peñkuman bampam piti mo tani a'di iyukkunu gway ka Pa/u mo. Ash yuukkunu gway ka Mahithab/iil mo a'di jin ta 'bwa/ ma Mathrid mo a'di jin ta 'bwa/ ma Maadahab mo.

⁴⁰ Uni gwansan ita gway itapa uci ma Iisu mo isi me'd jin tana uni awak buni mo dhali moj'kom buni jin 'kona uni mmoyer mo gway ki she/ ki she/ mo. Itapa ita iTimnaa/ mo dhala Alwaah mo dhala Yatiit mo. ⁴¹ Uhulibaamah dhala Iilah dhala Pinun mo. ⁴² Ganaas dhala Temaan dhala Mibsar. ⁴³ Majdi/iil dhala Iraam uni gwansan ita itapa 'Kwani Aduum (a'di Iisu jin ta'da baba gi 'Kwani Aduum mo) mo isi me'd moj'kom buni mo e mony'cesh jin takina uni mo be.

37

¹ Yakuub ca'bki'd mo e mony'cesh jin takina coma ca/ apo/ mo e bampa/ gi Pañ Kanaan mo. ² Yansan a'di ita gwo jin beledhu goma wañ ma Yakuub mo.

Yuusup a'di 'kona yili 'kume'd i'ce'dka pesu/ apo/ mo me'd jin urkina a'di ama'diny ka'bal nyakki ikam mo. A'di ta'da 'ci nyakki iya/ ma Bilhah dhala Silpah mo uni kun ta up ki com mo, dhala Yuusup kalki'da ris gwon thus kun thama ikam a'di imii mmotor ababam buni mo. ³ Dhala Israyiil a'di enki'da Yuusup kagahara mmobol ucim pitin tiya e mo haali/ a'di ta ya/m piti jin tana a'di ka dhan piti mo. Dhali a'di shoki a'di burrinyen turga/ jin tur ma bi ki tur mo. ⁴ Hili ki ikam parki mo e ka babam buni enki a'di kagahara mo mmobol ikam piti e mo tani uni shi/ki a'di i e mo dhali 'te bwa mmotor tor nyakki a'di ki moñku'th is mo be.

⁵ Dhala Yuusup shu'bki jan mo dhali ki a'di ḥorki ikam gwo mo tani uni ki thisi 'cur 'pen ishi/ki a'di i e ki nyanye/ mo. ⁶ A'di oki uni gwo mo ki: Ciñi gwony jan jin shu'bka/ mo ma. ⁷ Hili mo mo ma, ana 'kokina mmodek dekken pos e bwam bunto mo dhali hili mo mo ma, dekken pos pem a'di icuki mis mo dhali dosh ka ji sho'k mo dhali hili mo mo ma, dekken pos bum uni tulki isi montal 'de/ ijim pem mo dhali gon is ka 'cesh mmoluj dekken pos pem mo. ⁸ Ikam piti o a'di gwo mo ki: A/e ka jiñ gana/ mini ji/a ji apo/ aman mowa? Walla a/e mini ta tapa apo/ aman mowa? Wakan uni shi/ki, a'di i e ki nyanye/ mo gom gwony jan piti mo dhali gom gwom piti mo. ⁹ Dhali yan'ko'd a'di shu'bki jana kamu/ mo dhali ḥorki a'di ikam mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma aha/ shu'bkin jana kamu/ mo dhali hili mo mo ma, atente/ dhali appe mo dhali acul kun 'koni 'kume'd i'ce'dka 'de/ apo/ mo tani uni 'kokin mo mmogon is ka 'cesh mo mmoluj aha/ mo be. ¹⁰ Hili ki a'di ḥorki 'pemen jan yan ki com mo dhali ikam piti mo tani ababam piti a'di ikucurki a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Jan yan ta'da ta mo jin shu'bkin /e mo? A/ aha/ dhali kwan dhali ikam pini ka jiñ gana/ mina iiku/ mo dhali 'ko is bam ki gongo/ ibwambori /e mowa? ¹¹ Dhali ikam piti uni ṭaca bwa gom a'di mo hili ababam piti a'di idhuki gwo gwansan ibwa mo.

¹² Dhali ikam iikin mo mmociya ma'diny ka'bal gi com ashon dhii/i'd mo mmo'dish Pan Shakiim is mo. ¹³ Dhala Israyiil oki'da Yuusup gwo mo ki: Ikam pini 'koki ura ma'diny ka'bal mo mmociya shon dhii/i'd mmo'dish Pan Shakiim is mo 'taa? Yayu/ mo, aha/ mina hash /e i uni mo. Dhali a'di thokki a'di gwo mo ki: Aha/ dina imahan mo be.

¹⁴ Wakan a'di oki a'di gwo mo ki: Yayı mo shwane/ dhali par mo e mo wañki/ ikan 'kon ki 'bore/ mo dhali nyakka ma'diny ka'bal mo dhali kalaa/ gwo ka nyan'ko'd mo. Wakan a'di hashki a'di mo 'peni embul wosh ma Habruun mo dhali a'di pu'dki'd mo e Pan Shakiim mo. ¹⁵ Dhali wathij kamu/ gamki a'di mo mmomajaskina a'di mo e mombwaasho mo

dhali wathi/ doṭki a'di gwo mo ki: /E ḷapkina tinta mo? ¹⁶ Aha/ ḷapkina ikam pem mo. A'di oki gwo kan mo mmo/o ki: Toraan/ mo ma, aha/ 'thona /e mo, mane mom buni jin ćina uni ama'diny ka'bal ashon dhii/i'd mo? ¹⁷ Dhali wathi/ thokki a'di gwo mo ki: Uni iikin mo haali/ aha/ cika ṫor jin ṫorkina uni mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki ana iina mo e Pan Dut̄han mo. Wakana Yuusup bat̄hki ikam isho'k mo dhali gam uni e Pan Dut̄han mo.

¹⁸ Uni mishki a'di 'pena dhana/ ki si'd si'd mo dhali nt̄wa/a/ ki a'di pu'dki'd mo mmo'dish uni is mo tani uni gamki 'twa/ 'kup mo mmo'kosh a'di jwa mo. ¹⁹ Uni oki gwo ka rem'kup mo ki: Amanshu'b jana acaan a'di ipu'dki'd mo. ²⁰ Iiyu/ mo shwane/ dhalki ana 'kosha a'di jwa mo dhali biṭ a'di mo e jis 'dej kamu/ mo dhali yan'ko'd ana mina o gwo mo ki: A'di 'kosha tongwapi/ jin shwan ma nyor jwa mo dhali ana mina par mo e mo 'pemen jan piti yan midi wakata mo? ²¹ Hila Ra/ubiin cikki gwo yan mo tani a'di 'cukki a'di mo 'peni me'd buni mo dhali o gwo mo ki: Dhalkina ki 'kosh mondiki/em piti mo. ²² Dhali Ra/ubiin oki uni gwo mo ki: Dhalki a'diya bas ki po mo. Biṭi a'di e jis yi'de/ gwan kun 'kon e mombwaasho mo hili dhalki me'd bum ki dhu apo/ a'di mo, ki a'di midi 'taki ye a'di mo 'peni me'd buni mo mmowar a'di is mo goma babam piti mo be. ²³ Wakana Yuusup me'd jin pu'dkina a'di e ikam piti mo tani uni 'cukki a'di burrinyen turga/ 'peni is mo a'di jin ta burrinyen turga/ jin tur ma bi ki tur jin hi'thkina a'di mo. ²⁴ Dhali uni bu'thki a'di mo dhali biṭ a'di e jis yi'de/ mo. Jis yi'de/ yan a'di idi bwa 'te/ mo, yi'dej kamu/ yisa di'd nycineya.

²⁵ Dhali uni 'kokina 'cesh mo mmoshwa to mo dhali uni 'de'kki em buni 'kup ki mis mo tani uni parkina dhana ḷul'kup 'Kwani ma Isma/iil e mo mmopu'du/ mo 'peni Pany Jil/aad mo nyakka ris kalman buni mo mmokala 'bi'c mo dhala 'bi'c 'peni cwa jin yuku ka balsam mo dhali cwa jin yuku ka murr mo mmo/iikina uni mo mmo/ii e bway buni bway Pa Masir mo mmokal uni ka lungu'b mo. ²⁶ Dhala Yahuuda oki ikam gwo mo ki: Miim 'boro'd jana mina ana gam mo waKKi/ ana mina 'kosh a'di jwa mo dhali dika bas piti e mo. ²⁷ Iiyu/ mo dhalki ana yola a'di mo e 'Kwani ma Isma/iil mo dhali dhalku/ me'd bana ki dhu apo/ a'di mo haali/ a'di ita'da kam bana mo, a'di jin ta buŋgwar is bana mo. Dhali ikam piti ćikina hirdhe/ ki gwom piti mo. ²⁸ Dhali 'Kwani Midyaan kun ta imanyol to mo si'da/ iikin ki iimpe mo dhali dirkina Yuusup ka pije/ mo dhali 'de'k a'di ka pije/ 'peni jis yi'de/ mo dhali yolkı a'di mo e 'Kwani Isma/iil mo ka guurush jin 'koni iss 'de/ mo a'di jin ta 'dolkon kush mo dhali uni suskina Yuusup bway Pa Masir mo be.

²⁹ Ka Ra/ubiin dokki'd ka nyar'ko'd e jis yi'de/ mo tani dhali para Yuusup e ki a'di diki di ijis yi'de/ mo tani a'di dherki burrinyem piti bwa mo be. ³⁰ Dhali a'di dokki'd ka nyar'ko'd e ikam piti mo dhali o gwo mo ki: Ari dhuru'c wathi/ a'di piki'd mo dhali aha/ mo mane mo jin migia/ ya mo? ³¹ Uni bu'thki burrinye/ ma Yuusup mo dhali 'kosh mi jwa mo dhali biṭ burrinyen turga/ yan eya bas mo. ³² Dhali uni ki hash burrinyen tura bi yan mo dhali kali a'di eya babam buni mo dhali o gwo mo ki: A'di yan gamkina aman mo. Pari a'di e mo shwane/ wakki/ a'di ta ji gi ya/m pini mo walla yisa. ³³ Dhali a'di nyithki a'di mo dhali o gwo mo ki: A'di ta burrinyen turga/ gi ya/m pem mo. A'di be 'koshkina tongwapi/ mo 'te/ be. Gwo jin minu dhaŋ goma Yuusup piyi'd mo haali/ a'di idherkina to bwa ka gwapi/ mo. ³⁴ Dhali yan'ko'da Yakuub dherki burrinyem piti bwa mo dhali dek burrinyen shawaal e empa'd piti mo dhali ko gom ya/m piti acim ka ris ris mo. ³⁵ Aris iya/m piti dhali aris i'bwa/m piti cuki mis mo mmomalas a'di mo tani hili a'di ushki'd mo ki a'di minu malas mo dhali o gwo mo ki: Yisa. Aha/ mina ya ka lungu'b eya Haawiya mo gom ya/m pem mo. Koŋ gana/ jin gwona ki kony jwa mo a'di idosh 'peni o'd kan mo. Wakan com gwoki'd gom a'di mo be. ³⁶ Ki ari embul mo ari'ceenne/ mo tani 'Kwani Midyaan yolkı a'di mo e Pa Masir mo eya Puthipar a'di jin ta wathi/ jin cil ma askar goma Pirawn mo a'di jin ca'd ki 'kwani ma mee kun jina ji mo be.

38

¹ A'di bu'thki embul ka cim caan mo ka Yahuuda a'di yaki'd ka luŋgu'b mo 'peni ikam piti mo dhali a'di tu'kki'd mo e moŋkamu/ mo dhali gam Wathi/ gi Pa Adullaam 'kup mo a'di jin yukkunu gway ka Hiirah mo. ² E mun mo tani aYahuuda mishki 'bwa/ gi 'Kwanij Kanaan mo jin yukkunu gway ki Shuu/ mo. A'di mashki a'di mo dhali ya gu'b ma yim mo be. ³ Dhala yim bwaaki'd mo dhali dho'th ya/ mo dhali a'di ki yuk a'di gway ka Iir mo be. ⁴ Dok/e ayim bwaaki'd mo dhali dho'th ya/ mo dhali ayim ki yuk a'di gway ka Unan mo be. ⁵ Naskina/ dok/e ayim dho'thki ya/ mo dhali ayim ki yuk a'di gway ka Shiilah mo. Ayim diki'd e Paŋ Kasiib mo me'djin dho'thkin ma yim a'di mo be. ⁶ Dhala Yahuuda si'da/ gamki'da 'bom goma Iir jin ta'da bwanyaram piti mo, dhala yim yuŋku ka Thamar. ⁷ Hili Iir jin ta'da bwanyara/ ma Yahuuda mo tani a'di ta thus ki thus e jis/e gi Tapa mo dhali Tapa 'koshki a'di jwa mo. ⁸ Dhali yan'ko'da Yahuuda oki'da Unan gwo mo ki: Mashi asha kam pini mo mo ma, dhali miiyi mii mo jin minu mii mii mo gom marem pini mo, dhali cis uči goma kam pini mo. ⁹ Hila Unan nyithki'd ka 'ci jin mina a'di cis mo tani midi diki ta jim piti mo. Wakan ki a'di yaki bway gu'b e asha kam mo tani a'di wolki'da 'co/ piti eya 'cesh mo isi ciki/ ki a'di midi diki cis uči goma kam mo. ¹⁰ Dhali mii jin miikina a'di wakan mo tani a'di diki 'bor e jis/e gi Tapa mo dhali a'di si'da/ 'koshki a'di jwa mo. ¹¹ Dhala Yahuuda oki'da Thamar gwo mo a'di jin ta'da mar pitim 'bomi gwo mo ki: Diyi ka dhalla/ e gu'b ki cim mo ntaga Shiilah jin ta ya/m pem midi ca mo. Haali/ a'di ko/ ki is mo oki a'di midi wu mo me'd ikam mo. Wakana Thamar a'di yaki'd mo dhali ça'b e gu'b gi com mo be.

¹² ŋ'ko'd mo tani mo pu'du'd mo ki 'bwa/ ma Shuu/ jin ta asha Yahuuda a'di iwuki'd mo dhali ka Yahuuda malaskunu mo tani a'di yaki'd mo e Pan Timnah mo eya manhil ka'bal piti mo a'di dhala mugum piti ka Hiirah mo jin ta Wathi/ gi Pa Adullaam mo. ¹³ Dhali ka Thamar ṭorkunu gwo ka mar piti a'di yaki'd mo e Pan Timnah mo mmo'ciṭh ka'bal piti amur mo tani, ¹⁴ ayim 'cukki burrinyem ma dhallam piti 'peni is mo dhali hi'th burrinye/ jin kumu 'kup mo dhali 'tam is ma yim ki burrinye/ mo dhali ça'b e shemen bway ma Eenaayim a'di jin diki'd 'kup ki bway gi Pan Timnah mo haala yim mishki mo mo ka Shiilah a'di caki'd mo dhali a'di ayim dinuki ci ki a'di mmomash mo. ¹⁵ Ka Yahuuda parki'da yim e mo tani a'di kulumki'da yimi bwa mo oki a'di ta'da 'bom çal mo haali/ ayim a'di kumki jis/em piti mo. ¹⁶ A'di yaki'da yim mo e shemen bway mo dhali o a'di gwo mo ki: Yayu/ mo dhalki aha/ yana /e gu'bi is mo, haali/ a'di diki misha yim mo ki a'di ta'da mar piti mo. Ayim ki o a'di gwo mo ki: Atinta a'di imina /e ici aha/ mo ki /e mini yayu/ i aha/ mo. ¹⁷ A'di ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ mina çiki /e ari mi mo 'peni bwaman ma ma'diny ka'bal mo. Dhala yim ki o a'di gwo mo ki: Mina /e diki çiyaa/ jamas mii mo ntagi /e mini hashi a'di mowa? ¹⁸ A'di thokki gwo mo ki: Jamas mii gi wakata imiga/ ci /e mo? Ayim thokki gwo mo ki: To me'd pini dhali dheŋdhenye/ jin 'kon ma ashu ipesu/ mo dhali cwa jin di'di me'd pini mo. Wakan a'di çiki'da yim uni mo dhali ya ayim gu'bi is mo dhali ayim bwaaki'd ki a'di mo be. ¹⁹ Dhali yan'ko'da yim cuki mis mo dhali ya mo dhali ayim bu'thki burrinyerj 'kup piti mo dhali hi'th burrinyem ma dhallam piti i is mo.

²⁰ Ka Yahuuda hashki ari mi ka mugum piti jin ta Wathi/ gi Pa Adullaam mo jin mina a'di bu'th jamas to mii 'peni me'd ma 'bom mo tani a'di diki gama yim mo be. ²¹ Dhali a'di dokki 'kwani gi mo yan mo ki: Mane a'bom çal yan mo a'di jin ça'bki'd e shemen bway gi Pa Eenaayim mo? Dhali uni thokki a'di gwo mo ki: A'bom çala kamu/ yisa di'di mahana. ²² Wakan a'di dokki'da Yahuuda ka nyan'ko'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Aha/ dinaki gama yim mo dhali 'kwani gi mo yan o gwo si'da/ ki a'bom çala kamu/ yisa di'di mahana. ²³ Yahuuda thokki gwo mo ki: Dhalka yim dhu to gwan gom is pitij gana/ mo isi ciki/ ana mina 'kwani ipe'th mo. /E mishini ki aha/ hashkina ari mi yan mo dhali /e diki gama yim mo.

²⁴ 'Ko'da ppe kwara ɳ'ko'd mo Yahuuda Ქorkunu gwo mo ka Thamar jin ta'da marem pini a'di lo'bki'di miinycal mo dhali shwane/ ayim a'di bwaaki'da 'ci ki miinycal mo. Dhala Yahuuda oki gwo mo ki: Guya ayim ka pije/ mo dhali dhalka ayim ɳidhu ki o'd mo. ²⁵ Dhali me'd jin 'koyunu mmokala ayim ka pije/ mo tani ayim hashki gwo eya mar pitin gwath mo ki: Wathi/ yan jin cilkina to gwansan mo tani a'di ta wathi/ jin bwaakika/ a'ci mo. Dhala yim oki gwo mo ki: Nyithi jamas to gwansan mo aha/ 'thona /e mo. To gwansan uni ta kuma ja mo tome'd dhala dherdhenye/ kun 'kon ma shu ipesu/ mo dhali cwa mo. ²⁶ Dhali yan'ko'da Yahuuda nyithki uni mo dhali o gwo mo ki: Ayim a'di iboli aha/ e ki mii ma kar/e e mo haali/ aha/ dinaki ciya yim ki ya/m pem ka Shiilah mo. Dhali a'di diki ish nyakka yim dok/e mo be.

²⁷ Dhali ki mo pu'dki'd mo jin min ma yimi dho'th mo tani ushi uci 'koni su/ e bwa ma yim mo be. ²⁸ Dhali ka yim shwan ma 'ci mo tani jan tal 'de/ karki me'd ka pije/ mo dhali a'bom jin karu mmowotha woθ mo gom mondho'th up mo tani a'di dekki me'd piti ka thus 'per mo mmo/o gwo mo ki: Yansan a'di ipu'dki'di twa/a/ mo be. ²⁹ Hili ki a'di dokki me'd piti bway bwa mo tani hili mo mo ma, akam piti pu'dki'd ka pije/ mo dhala yim ki o gwo mo ki: Awanyam pini jin pu'dkina /e ka pije/ ki is pini mo tani isa wa'da. Wakan a'di iyukkunu a'di gway mo ka Paaris mo. ³⁰ Dhali yan'ko'd akam pu'dki'd mo ka thus 'peri me'd piti mo dhali gway piti yuukkunu ka Saarah mo be.

39

¹ Dhali aYuusup a'di isuskunu ka lungu'b e Pa Masir mo dhala Puthipar jin cil ma askar goma Pirawn dhali wathi/ jin cil ma askar kun jina ji mo gom 'Kwani Masir mo a'di yolk a'di 'peni 'Kwani Isma/iil mo uni kun kalki a'di ka lungu'b 'peni mun mo. ² Dhali Tapa nyakki di ka Yuusup mo dhali a'di warki'd ki wathi/ jin hana mii me'd mo dhali a'di diki'd e gu'b gi tapam piti jin ta Wathi/ Masir mo. ³ Dhali tapam piti mishki mo mo ki Tapa nyakki di ki a'di mo dhali ki Tapa rakki'da ris mii jin mina a'di ha me'd mmorusa/ rus mo. ⁴ Wakana Yuusup gamki mii ma 'the e jis/em piti mo dhali buk a'di 'pen ka pije/ mo dhali a'di ki kar a'di mmota amanhil to gom gu'b mo dhali kar a'di ki tapa apowa ris tom piti jin tana a'di mo be. ⁵ 'Pena cim yan jin karkina a'di a'di mo mmota amanhil to gom gu'b piti mo dhali kar a'di ki tapa apowa ris tom piti jin tana a'di mo tani Tapa 'borki 'kwani gi gu'b gi Wathi/ Masir mii mo gom gway ma Yuusup mo. Dhali mom'bor mii gi Tapa diki'da po/ aris to 'baar mo kun tana a'di mo e bwaj gu'b mo dhali e bwam bunto mo. ⁶ Wakan a'di dhalki'da ris to 'baar mo e me'd ma Yuusup mmohil mo dhali mmodhalkina a'di a'di e me'd piti mo tani a'di yisa shwana jwa mo gom toŋ kamuwa, hili jasi gom tonṭe/ jin shwakina a'di mo.

Dhala Yuusup ɳala/ 'bora jaro/ ime'da/ a'di hili mo ki jis/e jin yesayes mo. ⁷ Dhali ki ara cima kamu/ mo tani a'bom gi tapam piti, ayim 'cemi'dki'da Yuusup ki e mo dhali o a'di gwo mo ki: Ishi nyakki aha/ mo ma. ⁸ Hili a'di ushki'd mo dhali owa 'bom gi tapam piti gwo mo ki: Hili mo aha/ dhalkina tapam pem to ime'd mo dhali a'di dina jwa ki shwa mo goma ris to mo e gu'b mo kun dhalkina a'di aha/ e me'd pem mo. ⁹ A'di diki caaca kagahara e gu'b yan mmobol aha/ e mowa. Toŋ kamu/ yisa 'tasha a'di aha/ 'twa/ mo yisa hili isi ciki/ is pinij gana/ mo haali/ /e ta ashim piti mo. Aha/ mina mish dhan miinthus yan mii mo wakan mana dhali mii miinthus apowa Arumgimis mowa? ¹⁰ Ba dhala yim Ქorki'da Ქor ka Yuusup isa yempa/ yempa/ mo dhali a'di 'tena bwa mmocik gwo ma yim mo mmo/isha ayim mo walla mmonyak ɳa'b ka yim mo. ¹¹ Hili ka cimi 'deŋ kamu/ mo me'd jin yakina a'di gu'b mo mmomiiya tu'c piti mo dhali 'kwanin tiya yisa 'koni bwaj gu'b yisa uni kun miina tu'c e gu'b mo tani, ¹² ayim bu'thi a'di e burrinyem piti mo mmo/o a'di gwo mo ki: Ishi nyakki aha/ mo. Hili a'di dhalki burrinyem piti e

me'd ma yim mo dhali gus mo dhali pu'd ka pije/ 'peni gu'b mo. ¹³ Dhali ka yim parki mo e mo ki a'di dhalki burrinyem piti e me'd ma yim mo dhali pu'd ka pije/ 'peni gu'b mo tani ¹⁴ ayim yük 'kwani gi kuŋ gu'b ma yim mo dhali o uni gwo mo ki: Hili a'di guyi Wathi/ İbraan yan e bwam ana mo mmosor ana mo. A'di seyi bwaj gu'b mo dhali di ki gwo ibwa mo mmo/ish nyački aha/ mo dhali aha/ cuukina ki dhan 'twa/ jin caaca mo. ¹⁵ Dhali ki a'di cikki gwo ki aha/ 'deka 'twam pem ki mis mo dhali cuu mo tani a'di dhalki burrinyem piti i aha/ mo dhali gus mo dhali pu'd ka pije/ 'peni gu'b mo. ¹⁶ Dhali yan'ko'da yim karki burrinyem piti e me'd ma yim mo ntagi tapam piti pu'dki'di pa mo. ¹⁷ Dhali ayim ṭorki a'di gwo jin nyačka'd mo mmo/o ki: Wathi/ İbraan yan jin ta ćinjkina/ a'di jin suskina /e ibwaman ana mo pu'dki'di aha/ mo mmosor aha/ mo be. ¹⁸ Hili me'd jin 'de'kkika/ 'twam pem 'kupki mis mo dhali cuu mo tani a'di dhalki burrinyem piti e aha/ mo dhali pu'd ka pije/ 'peni gu'b mo.

¹⁹ Ki tapam piti cikki gwo 'peni 'twa/ gi ash mo ki: Mii a'dan jin miikina ćinjkina pini jan aha/ mo tani anyor piti 'batha'ba'th mo. ²⁰ Dhali tapa ma Yuusup bu'thki a'di mo dhali kar a'diya sijin mo e mo jin ta'kkunu habuuus ma malik nycine/ mo dhali a'di diki'da sijin imun mo. ²¹ Hili Tapa a'di nyački di ka Yuusup mo dhali ṭor a'di mo/en piti jin telu sho'k mo dhali ci a'di mii ma 'the i jis/e ma manhil sijin mo. ²² Dhali amanhila sijin ciki'da Yuusup gwo ime'd mo mmota amanhil 'kwani ma sijin i'baar mo uni kun 'kokina sijin mo. Dhali aris mii gunn kun miinu mo tani a'di ki mii uni mo. ²³ Dhali amanhila sijin mo tani a'di cina hirdhe/ yisa ki mii gunn kun miin ma Yuusup mo mmohila hil mo haali/ Tapa nyački di ki a'di mo dhali eya ris to gunn kun miina a'di mo tani Tapa dhuki uni mmorusa/ rus mo be.

40

¹ Ka cima kamu/ 'ko'di mii yan mo tani tapa jin karu mmohil 'kwani kun miina ṭu'c e gu'b ma malik gi 'Kwani Masir mo dhali aman'coç maam piti mo tani uni thamki to mii mo gom tapa malik Masir buni mo. ² Dhala Pirawn shwaki'da nyor gom 'kwani kun can ka askar piti su/ gwan mo, tapa jin karu mmohil 'kwani kun miina ṭu'c e gu'b ma malik mo dhali aman'coç maam piti mo. ³ A'di dhuki uni eya sijin mo e gu'b gi wathi/ jin ca'd gom 'kwani ma mee kun jina ji eya sijin mo jin di'di bwaj'kwariny mo jin dikan ma Yuusup nycine/ mo. ⁴ Wathi/ jin ca'd gom 'kwani ma mee kun jina ji mo tani a'di ḫanki'da Yuusup gwo mo gom uni mo dhali a'di miiki uni to mo dhali uni 'kon ki mondek is mo ki sule/ sule/ ntaga cima kamu/ mo. ⁵ Dhali mon'thinya kamu/ mo tani uni su/ shu'bki jan mo a'di jin ta tapa gom 'kwani kun miina ṭu'c mo dhali a'di jin ta'da man'coç maa goma malik 'Kwani Masir mo uni kun 'kokin e bwaj'kwariny ma sijin mo uni ita gi jan buni ki she/ ki she/ mo dhali 'pemen jan buni 'kon ki she/ ki she/ mo. ⁶ Ka Yuusup pu'dki'di uni mon'thamo/ mo tani dhali parki uni e ki uni ṭocu 'kus mo. ⁷ Wakan a'di ḫotki 'kwani ma mee ma Pirawn uni kun nyač 'ko ki a'di e mo jin dekuwa dek mo e gu'b gi tapam piti mo ki: Atinta itaka um jis/em bum ka lungu'b kan ganne/ mo? ⁸ Uni ṭorki a'di gwo mo ki: Aman takina ki jan mo dhali wathi/ piyi'd jin midi ṭor 'pemen buni mo. Dhala Yuusup thokki uni gwo mo ki: Dina mo jin ṭoru 'pemen jan ki ta kuma Arumgimis mowa? Tori uni ki aha/ mo ma aha/ 'thona um mo.

⁹ Wakan tapa jin karu mmohil 'kwani ma ṭu'c ṭorki jan piti ka Yuusup mo dhali a'di oki a'di gwo mo ki: E jan pem mo tani cwalmanna mura'th uni 'kokini bwambori aha/ mo. ¹⁰ Dhali apo/ cwalmanna mura'th mo tani abi karkini kwara e a'di mo dhali me'd jin lu/ kina a'di mo tani jandim piti çabki'd ki ṭup ṭup mo dhali atora mura'th iski'd mo jin minu 'cith mo. ¹¹ Akuubaaya ma Pirawn diki'd e me'd pem mo dhali aha/ bu'thkina amura'th mo dhali nyu/ uni e bwam ma kubbaaya ma Pirawn mo dhali karka/ akubbaaya e me'd

ma Pirawn mo. ¹² Dhala Yuusup thokki a'di gwo mo ki: 'Pemen jan a'dan be: cwalman ma mura'th kun 'koni kwara mo tani a'di ita'da cimi kwara mo. ¹³ E bwaman ma cimi kwara yan mo tani aPirawn midi 'de'k 'kup pini ki mis mo dhali wari / e is mo mmodotu'c pini ka nyaŋ'ko'd mo dhali / e mini dhuwa Pirawn akubbaaya e me'd piti mo me'd jan dhamo/ mo me'd jin karkunu / e mmota tapa gom 'kwani kun miina tu'c mo. ¹⁴ Hili / e mini mii kayaa/ e mo ki mii midi mii ha me'd mo gom / e mo dhali miiyi aha/ ki mii gi bwanjkush mo, aha/ 'thona / e mo jin mina / e mii pika Pirawn gwo yan i is gom aha/ mo dhali wakan / e mini 'cukaa/ ka pije/ 'peni gu'b yan mo. ¹⁵ Haali/ aha/ ka jinj gana/ kwalkunu mo 'peni Paŋ' Kwani Ibraan mo dhali e mahan si'da/ mo tani aha/ dinaki mii tonj kamu/ mo jin mina uni kar aha/ e jisa 'tum yan mo.

¹⁶ Ki tapa jin ta'da man'cok maa mo parki 'pemen jan yan e ki uni ha me'd mo tani a'di oki'da Yuusup gwo mo ki: Aha/ si'da/ tana gi jan mo. Maanjkuthu'd kun kalka/ ka nura/ ikwara mo tani uni 'koni 'kupi aha/ mo. ¹⁷ Dhali e 'kupan ma nura/ mo tani aris maanjkuthu'd tana eya ris ka ris mo goma Pirawn mo hili aris 'dii 'kokin mo mmoshwa uni mo 'peni bwam ma nura/ e 'kupi aha/ mo be. ¹⁸ Dhala Yuusup thokki a'di gwo mo ki: 'Pemen jan a'dan be: anura/ kun 'koni kwara mo tani a'di ita'da cimi kwara mo. ¹⁹ E bwaman ma cimi kwara yan mo tani Pirawn midi 'de'k 'kup pini ki mis mo 'peni / e mo dhali / e minu shir ka 'cajala/ apo/ cwa mo dhali aris 'dii mini 'ka shum gi bungwar is 'peni / e mo.

²⁰ Ka cimi kwara a'di jin ta'da cim jin dhodhuwa Pirawn mo tani a'di yukki'da yuk jin yuku 'kwani mmotul 'kup mo goma ris 'kwanim piti kun miina tu'c mo dhali a'di 'de'kki 'kup gi wathi/ jin ta tapa gom 'kwani ma tu'c gi gu'b ma malik mo dhali 'kup gi wathi/ jin ta'da man'cok maa mo e bwaman 'kwanim piti kun miina tu'c mo. ²¹ A'di warki wathi/ jin ta tapa jin karu mmohil 'kwani ma tu'c gi gu'b ma malik is mo dhali a'di karki'da kubbaaya e me'd ma Pirawn mo. ²² Hili a'di shirki tapa jin ta'da man'cok maa 'kus ka shi/ mo me'd 'pemen jan jin ḥorkin ma Yuusup uni mo. ²³ Dhali wathi/ jin karu mmohil 'kwani kun miina tu'c e gu'b ma malik maça/ ya'di ka aYuusup e mo yisa hili a'di thiski a'di e mo be.

41

¹ 'Ko'di yili su/ gwansani 'baar mo tani Pirawn a'di shu'bki jan mo ki a'di doshki'd e shemen Yi'deŋ Kumma/ Niil mo. ² Dhali hili mo mo ma, bip 'koni pesu/ kun pikin ka pije/ 'peni kumma/ yi'de/ mo kun yesa bungwar is ki yes mo dhali kun 'thika'thik mo dhali uni shwakina lupe/ mo. ³ Dhali hili mo mo ma, bip 'koni pesu/ kun 'bwatala'bwaṭal mo dhali kun korakor mo pikin mo 'peni Yi'deŋ Kumma/ Niil mo dhali doshkin mo nyakki bipa tiya mo e yana gap Yi'deŋ Kumma/ Niil mo be. ⁴ Dhali uni gwansan kun 'bwatala is ki 'bwatala dhali kun korakor mo tani uni 'kaki uni gwansan kun yesa bungwar is ki yes mo dhali kun 'thika'thik mo. Dhala Pirawn a'di merki e mo be. ⁵ Dhali a'di 'ce'dkina e mo dhali shu'bki jan jin 'kon ma po/i su/ mo dok/e dhali hili mo mo ma, awusham pos 'koni pesu/ mo kun dwama e ki dwam mo dhali kun 'bora'bor mo uni cakin mo e cwalman 'de/ nyakki uni ma 'de/ 'dete/ gwan mo. ⁶ Dhali hili mo mo ma, n'ko'd unim pesu/ gwan waski 'kup mo, unij korga/ dhali kun 'ce'dkina 'ce'd ki 'tham gi mom'pesho'k mo. ⁷ Dhali pos kun tawash ma wusha/ ki tawash mo tani uni a'di iloski pos kun 'koni pesu/ kun dwam ma wusha/ e ki dwam mo dhali kun bocora e ki bojor mo. Dhala Pirawn merki e mo dhali hili mo mo ma a'di ita jan mo be. ⁸ Wakan mon'thamo/ mo tani shi/in piti ṭo'ckunu 'kus mo dhali a'di hashki gwo mo dhali yuka/ yugoma ris nyaarinq' Kwani Masir mo kun ṭori gwo ki 'twaŋ gwocon mo dhali aris 'kwanin yuga/ mo, dhala Pirawn ṭorki uni jan piti mo. Hili jan 'deŋ kamu/ yisa di'da a'di jin mishi 'pemen jan ka Pirawn ṭor mo.

⁹ Dhali yan'ko'd tapa jin karu mo mmohil 'kwani gi gu'b ma malik oki'da Pirawn gwo mo ki: Aha/ kakina miim pem jin thamkika/ e shwane/ mo. ¹⁰ Ka Pirawn shwaki'da nyor apo/ 'kwanim piti kun dhuna a'di atu'c mo dhali kar aha/ dhala man'co_k maa e mo jin 'tashuwa 'tash 'twa/ mo e gu'b gi a'di jin ji'da ji mo tani, ¹¹ aman su/ shu'bkin jan ka cim 'de/ mo mon'thiny yin mo a'di dhali aha/ aman ka 'dete/ 'dete/ takina ki jan mo kun 'kona 'pemen buni ki she/ ki she/ mo. ¹² Dhuru'c wathi/ Ibraan yan diki'd nya_kki aman imun mo a'di jin ta'da manmii wathi/ jin ca'da tu'c mo gom a'di jin ji'da ji mo. Dhali ki aman a'di torkina a'di gwo mo tani a'di torki 'pemen jan bam mo. A'di theke'thi 'pemen jan tor ki 'bore/ e 'kwani su/ gwan isi me'd jan buni mo be. ¹³ Dhali me'd jin torkina a'di a'di ki aman mo tani wakan a'di pu'dki'd ki 'pemen gana/ mo dhali aha/ warkunu is mo mmodoka maktab pem mo dhali aman'co_k maa a'di ishirkunu ka 'cajala/ mo.

¹⁴ Dhala Pirawn a'di hashki gwo mo dhali yu_ka Yuusup mo dhali uni suski a'di ki 'ta'b mo 'peni jisa 'tum mo dhali ki a'di 'thiki'da mur 'kup mo dhali ak burrinyem piti e mo tani a'di pu'dki'di bwambor ma Pirawn mo be. ¹⁵ Dhala Pirawn oki'da Yuusup gwo mo ki: Aha/ takina gi jan mo dhali wathij kamu/ yisa di'da jin mishi 'pemen piti tor mo dhali aha/ ci_kkina gwo mo gom /e mo ki me'd jin ci_kkina /e gwo gom jan mo tani / e mishki 'pemen buni tor mo be. ¹⁶ Yuusup thokki'da Pirawn gwo mo ki: A'di yisa ta aha/ mo. Arumgimis midi ciya Pirawn gwon thok jin ha me'd ki haj gana/ mo. ¹⁷ Dhala Pirawn oki'da Yuusup gwo mo ki: Hili mo mo ma e jan pem jin shu'bka/ mo tani aha/ doshkina apowa gap_y Yi'den Kumma/ Niil mo. ¹⁸ Dhali bip 'koni pesu/ kun 'thikathik mo dhali kun yesa bungwar is ki yes mo pikin ka pije/ 'peni kumma/ yi'de/ mo dhali uni shwakina lupe/ mo. ¹⁹ Dhali bip 'koni pesu/ kun bat_hi uni isho'k mo kun hatha'ko'd ki ha'th mo dhali kun 'bwa_tala is ki 'bwa_tal mo dhali uni korakor mo uni kun wakan yisa mishkika/ me'd 'de_y kamu/ e bampa/ Masir mo. ²⁰ Dhali unij korga/ dhali uni bip kun 'bwa_tala is ki 'bwa_tal mo tani uni 'kaki bip pesu/ gwan kun 'thikathik kun 'koni twa/ a/ mo. ²¹ Dhali me'd jin 'kakina uni uni mo tani wathij kamu/ yisa midi 'taki mish mo mowa mo jin 'kakina uni uni mo haali/ uni i'kokin ki 'bwa_tal kan naskina/ 'pena mu_y'kup mo dhali yan'ko'd aha/ merkina e mo. ²² Aha/ si'da/ mishkina e jan pem mo awusham pos kun 'koni pesu/ mo uni kun cakin mo eya cwalmans 'de/ nya_kki uni ma 'de/ 'dete/ gwan mo kun dwama e ki dwam mo dhali kun 'bora'bor mo. ²³ Dhali awusham pos kun 'koni pesu/ uni ku'thkin mo mmokora kor mo dhali kun 'ce'dkina 'ce'd sho'k ki 'tham gi mom'pesho'k mo waski 'kupi 'ko'di uni mo. ²⁴ Dhali uni wusham pos gwan kun korakor iloskina wusham posa dwamga/ gwan kun 'koni pesu/ mo. Dhali aha/ torkina aris yaari/ gwan gwo mo uni kun tori gwo ki 'twaj gwocon mo, hili wathij kamu/ yisa di'da jin midi 'taki be'daa/ gwo 'pen ka pije/ ki 'bore/ mo.

²⁵ Dhali yan'ko'da Yuusup thokki'da Pirawn gwo mo ki: Jan ma Pirawn mo tani a'di tal 'de/ mo be. Arumgimis be'dki'da Pirawn gwo mo gom to jin murkina a'di i'dish 'twa/ mmomii mo be. ²⁶ Bipa 'borga/ kun 'koni pesu/ mo tani uni a'di ita yil kun mini 'ko ipesu/ kun mini 'bora'bor mo dhali awushan dwamga/ kun 'bora'bor mo tani uni si'da/ ita yili pesu/ mo, jan a'di itala 'pen 'de/ mo be. ²⁷ Dhali bip kun 'koni pesu/ kun 'bwa_tala'bwa_tal dhali kun korakor mo kun pu'dkini 'ko'di uni mo tani uni a'di ita yili pesu/ mo dhala wusha/ kun tawasha tawash mo tani uni kun ta 'tham gi mom'pesho'k kun 'ce'dkina 'ce'd sho'k mo tani a'di si'da/ ita yili pesu/ jin mina te/ i'kosha 'kosh mo be. ²⁸ A'di a'dan be me'd jin torkika/ /e aPirawn ka Arumgimis murki'da tora Pirawn to jin i'disha 'twa/ a'di mmomii mo. ²⁹ Yil imidi 'ko ipesu/ jin mina tonte/ idho'th kagahara mo e bampa/ Masiri 'baar mo. ³⁰ Hili 'ko'di uni mo tani adhan te/ si'da/ midi cu mis i'kosh 'kwani ki yili pesu/ mo dhali aris to kun ishkin kagahara mo tani mina 'kwani ija mo be e bampa/ Masir mo. Adhan te/ midi kup bampa/ 'baar mo. ³¹ Dhali aris to kun tana 'kwani kagahara minu

mol 'ban mo e bampa/ mo gom 'pemen gwon te/ mo a'di jin midi bañha/ bañhi 'ko'd mo haali/ te/ a'di midi jwakata du ki 'bi'th mo. ³² Dhali jan ma Pirawn kun shu'bkin a'di ka 'buñum 'ban mo tani uni ta kun thosonkin ma Arumgimis mo dhali Arumgimis midi tɔr uni eya tente/ ki 'dishe/ san mo. ³³ Dhali gom gwo gi wakan mo tani dhalka Pirawn a'di kwany wathi/ jin midi ku'th is ki 'cese/ 'cese/ dhali wathi/ jin yukayuk mo dhali kari a'di apo/ bampa/ Masiri 'baar mo. ³⁴ Dhalka Pirawn di'b mii is mo mmmodhu 'kwani 'pen ka pije/ mo mmota imanhil tonte/ apo/ bampa/ mo dhali bu'th 'bwanu'b tonte/ kun 'kon ma po/i mudhe'd kun gamkina 'Kwani Masir ka tee yan kun isha tonte/ ka entus ki yili pesu/ mo. ³⁵ Dhali dhalki uni tula ris tonte/ is mo 'peni yila 'borga/ yan mo kun iiyin mo dhali dhuyi pos e me'd ma Pirawn a'di jin cili mom'bi'th mo gom tonte/ goma ris 'pejkuman bampa/ mo dhali dhalki uni dhu uni mo. ³⁶ Dhali tonte/ minu 'tash 'twa/ mo apo/ bampa/ gom yili pesu/ yan mo jin mina te/ ibita po/ bampa/ Masir mo wakan ki 'kwani kun 'koni bampa/ yan mina te/ diki 'ce'd sho'k mo.

³⁷ Gwo yan 'thinuwa 'cesh mo tani a'di wame'd 'boro'da Pirawn e ki 'bor mo dhali 'kwani si'da/ kun miina tu'c piti 'baar mo. ³⁸ Dhala Pirawn oki'da ris 'kwanim piti kun miina tu'c piti gwo mo ki: A/ana mina gam wathi/ jin wakansan 'peni mana mo a'di jin taki'd gi Shi/in ma Arumgimis mo? ³⁹ Wakana Pirawn oki'da Yuusup gwo mo ki: Me'd jin tɔrkin ma Arumgimis /e aris to gwansi 'baar mo tani, wathiñ kamu/ yisa di'da jin midi ku'th is ki 'cese/ 'cese/ dhali jin yukayuk wakansan me'd /e mo. ⁴⁰ /E mini ta tapa apo/ gu'b pem mo, dhali aris 'kwanim pem uni mini nin is buni mo me'd jin mina /e ikan uni gwo mo. Hili jasi gwo goma kursi ma malik mo tani aha/ imina a'di icil dhali bol /e e ki ca kagahara mo. ⁴¹ Dhala Pirawn oki'da Yuusup gwo mo ki: Hili mo mo ma aha/ karkina /e mo apo/ bampa/ Masiri 'baar mo. ⁴² Dhali yan'ko'da Pirawn bu'thki tome'd piti 'peni me'd piti mo dhali hi'thka Yuusup e me'd piti mo dhali shum a'di ki burrinye/ ma malik jin na'bulana'bul mo dhali hi'thki a'di ajindhiir 'dolkon i'bam piti mo. ⁴³ Dhali a'di karki a'di mmomera arabiya jin dira shumarum piti mo a'di jin 'kon ma po/i su/ mo dhali uni kumki cuuwa/ ibwambori a'di mo ki: Luja luñ ki jin 'kupa'dupun mo ma. Nyça/ a'di karki a'di apo/ bampa/ Masiri 'baar mo. ⁴⁴ Dok/e Pirawn oki'da Yuusup gwo mo ki: Aha/ tana Pirawn mo. Wathiñ kamu/ yisa midi mii 'de'k me'di mis walla sho'k piti e bampa/ Masiri 'baar mo ki dar gi gwoñkan pini mo. ⁴⁵ Dhala Pirawn yukki'da Yuusup gway ka Sapnaat Paniih dhali çiki a'diya Asnaat mmomash mo a'di jin ta 'bwa/ ma Puthipaara/ mo a'di jin ta'da gasiis ma Uun mo. Wakana Yuusup raski'd ki mis e bampa/ Masiri 'baar mo.

⁴⁶ Yuusup a'di 'kona yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo me'd jin ciçkina a'di e momii to ma Pirawn jin ta'da malik 'Kwani Masir mo be. Dhala Yuusup yaki'd ka pije/ 'peni buñ'kus ma Pirawn mo dhali ya e bampa/ Pa Masiri 'baar mo. ⁴⁷ Ki embul yil pesu/ yan mo tani a'cesh dho'thki to ka entus mo. ⁴⁸ Dhali a'di tulki'da aris tonte/ is mo 'peni yil pesu/ yan jin kapa 'pen 'kwani mo e bampa/ Masir mo dhali dhu uni e themes gi 'pejkuman bampa/ mo. A'di si'da/ dhu e themes gi 'pejkuman bampa/ 'peni bunto kun 'kam uni is mo. ⁴⁹ Dhali aYuusup dhuki posi themes ki nyanyen gana/ ka entus mo mmowa e ka si'b gi bwam ma gap mo ntagi a'di dak uni bar mo haali/ a'di molu bar mo be.

⁵⁰ Ntwa/a/ ki yil te/ diki pu'd naskina/ mo tani aYuusup a'di ita gi iya/ isu/ mo, uni kun dho'thkin ma Asnaat a'di jin ta 'bwa/ ma Puthipaara/ jin ta'da gasiis ma Uun mo.

⁵¹ Yuusup yukki gway ma 'ci ma bwanyaram piti ka Manassa mo haali/ a'di oki gwo mo ka: Arumgimis kar aha/ mmothisa ris mii kun ditadit e mo dhali aris to gi gu'b ma babam pem mo. ⁵² Dhali gway a'di jin 'kon ma po/i su/ mo tani a'di yukki a'di gway ka Eprayim mo: Haali/ Arumgimis karki aha/ mmokal mamana dho'th mo e bampa/ jin wo'ckina is aha/ she/ mo.

⁵³ Yili pesu/ yansan jin kapa 'pen 'kwani a'di/ piki gwo jipi/ mo e bampa/ Masir mo tani a'di 'baarki'd mo. ⁵⁴ Dhali yili pesu/ jin mina te/ i'kosh a'di itelki 'pen mo me'd gwo jin okin ma Yuusup mo. Dhan te/ a'di caaca e bampany 'ceshi 'baar mo dhali hili e bampa/ Masiri 'baar mo tani tonte/ di'd mo. ⁵⁵ Ka ris 'kwanim bampa/ Masiri 'baar mo harki to mo tani 'kwani cuukin 'twa/a Pirawn mo gom tonte/ mo dhala Pirawn torki 'Kwani Masir gwo mo ki: Iiku/ mo aYuusup mo dhali cil gwo jin mina a'di ikum um mo mmomii mo. ⁵⁶ Wakan me'd jin peperkina te/ apo/ bampany 'ceshi 'baar mo tani aYuusup a'di ika'dki'da ris gu'b themes 'twa/ mo dhali yolk 'Kwani Masir tonte/ mo haali/ te/ shina 'kosh ki shi/ e bampa/ Masiri 'baar mo. ⁵⁷ Dok/e adhana 'cesh yini 'baar mo uni pu'dkin e Pa Masir mo eya Yuusup mo mmoyol pos mo haali/ te/ shilki 'kwani isi 'baar mo e mony'cesh mo be.

42

¹ Ka Yakuub da/arki gwo ki pos ishki'd mo e bampa/ Masir mo tani a'di oki iya/m piti gwo mo ki: Atinta i'kona um mmohili e ka rem'kup kan mo? ² Dhali a'di oki gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ cikkina gwo mo ki pos ishki'd mo e bampa/ Masir mo. Iiku/ ka lungu'b mo dhali yoli pos 'peni mun gom ana mo ki ana mina 'ko ki e mo dhali 'koki wu mo be. ³ Wakan ikam ma Yuusup kun 'koni 'kume'd uni iikin ka lungu'b mo mmoyoli pos 'peni bampa/ Masir mo be. ⁴ Hila Yakuub diki hasha Benyamiin mo a'di jin ta'da kam ma Yuusup mo nyakki ikam mo haali/ a'di ko/ki is mo oki tonthusa kamu/ midi 'taki bit a'di apo/ mo be. ⁵ Wakan iya/ ma Israyiil pu'dkin mo mmoyol to mo nyakki 'kwani kun pu'dkin mo gom gwon te/ 'peni bampa/ Kanaan mo be.

⁶ Dhali aYuusup a'di itaki'da mudhiir mo apo/ pa 'baar mo. A'di iyolki to goma ris 'kwanim bampa/ 'baar mo. Dhali ikam ma Yuusup uni pu'dkin mo dhali goj is buni ka 'cesh mo ibwambori a'di mo ki jis/em buni kun 'dokina uni ka lungu'ba 'cesh mo. ⁷ AYuusup mishki ikam mo dhali nyith uni mo hili a'di miiki uni ka jin thus me'd 'kwanin tiya kun 'kona e ki she/ mo dhali a'di torki'da tor nyakki uni ki 'twany 'cwar mo mmo/ o ki: Um iiyin 'peni mana mo? A'di oki'd kan mo. Uni thokki a'di gwo mo ki: 'Peni Pan Kanaan mo mmoyol tonne/ mo be. ⁸ Wakana Yuusup nyithki ikam mo ihili uni i'koki mish a'di mo be. ⁹ Dhala Yuusup kakina gwony jan piti e mo a'di jin shu'bkinda a'di gom uni mo dhali a'di oki uni gwo mo ki: Um ta 'kwani kun parkina mee mo, um pu'dkin mo mmopar bampa/ e mo ki a'di 'ka'da is ki 'ka'd mo. ¹⁰ Uni thokki a'di gwo mo ki: Yisa tapam bam hili mmoyol tonne/ mo a'di ipu'dkina ciykinam pini mo. ¹¹ Aman 'baar mo tana iya/ gi wathin 'de/ mo. Aman tana 'kwaniq kar/e mo, ciykinam pini gwansan 'koki ta 'kwani kun parkina mee mo. ¹² A'di oki uni gwo mo ki: Yisa mo ti mmo'ka'da bampa/ yan is ki 'ka'd mo ti. A'di ti ipu'dkina um mo mmopar mo e mo. ¹³ Dhali uni thokki gwo mo ki: Aman kun tana ciykinam pini mo aman kun tana ikam kun 'kon jasi i'kume'd i'ce'dka su/ mo kun ta iya/ gi wathin 'de/ mo e bampa/ Kanaan mo dhali hili mo mo ma, ara gwa'dgan gana/ ka tee yan mo tani a'di idiyi'di nyakka babam bam mo dhali jaq kamu/ yisa di'd dok/eya. ¹⁴ Hila Yuusup thokki uni gwo mo ki: Me'd gwo jin okika/ um mo tani aha/ ona um ki um ta 'kwani kun parana mee ka ji gana/ mo. ¹⁵ Gom mii yansan mo tani um minu pal mo ki mondiki/e ma Pirawn mo, um mini mish ii 'peni mo yan yisa ntagi um mini sus ara kam bum jin ta'da tu/u imahan mo. ¹⁶ Hashi jan 'de/ 'peni um mo dhali dhalki a'di susi'da kam bum mo ki um 'kon ka yiha/ eya sijin mo ki gwom bum minu nyo/ mo, mishki gwon gana/ di'd e um mo walla isi'da/ ki mondiki/e ma Pirawn mo, um ka jiq gana/ ta 'kwani kun parkina mee mo. ¹⁷ Dhali a'di dhuki uni 'baar mo mmontal 'de/ eya sijin mo ka cimi kwara mo.

¹⁸ 'Ko'da cimi kwara mo tani aYuusup_ı oki uni gwo mo ki: Miiyi mii yan mo a'di i'kona um ki e mo haali/ aha/ ko/kina Arumgimis mo be. ¹⁹ Wałki/ um ta 'kwaniј kar/e mo tani dhalka kam buma kamu/ diki'da sijin mondek_ı is mo dhali dhalki kun tiya ki ii mo dhali ękal pos gom ęte/ mo gom kuj gu'b_ı 'baar mo. ²⁰ Dhali susi ara kam bum jin gwa'da'd i aha/ mo wakan ki gwom bum minu 'da'b'pen mo dhali um mini 'koki wu mo be. Dhali uni miikin wakan mo be. ²¹ Dhali yan'ko'd uni oki gwo ka rem'kup_ı mo ki: Ka jin gana/ ana 'kona mii i'ba/ isi gwo goma kam bana mo me'd jin mishkina ana mii ma ęashiram piti jin diki'd e mo ma ęis mo ki a'di suski ana gwo sho'k mo dhali ana 'konaki ęik gwom piti mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di biتا mii ma ęis apo/ ana mo be. ²² Dhali aRa/ ubiin thołki uni gwo mo ki: Dika/ ki o um gwo mo ki: Dhalku/ miinthus ki mii apo/ ari dhuru'c wathi/ mowa? Hili um 'koki ęik gwo mo. Wakan shwane/ mo jin ri/u ari/ gom abas piti mo tani a'di ipu'dki'd mo be. ²³ Uni yisa mishi gwo 'bana ka Yuusup ęikki gwom buni mo haala manluk 'twa/ a'di idiki'd e bwaman uni mo be. ²⁴ Dhali yan'ko'd a'di ęukki 'ban 'peni uni mo dhali ko mo be. Dhali a'di dokki'di uni ka nyaj'ko'd mo dhali ęorki'da ęor ki uni mo. Dhali a'di bu'thki'da Shim/uun 'peni uni mo dhali dek a'di mo ibwambori jis/em buni mo be. ²⁵ Dhala Yuusup ęanki gwo mo mmo'tu'da wolgwapim buni ki pos mo dhali ro'dki uniya guurush buni e 'twamana wolgwapim buni ka 'dete/ 'dete/ mo dhali thosonki uni tonęte/ kun mina uni mii ishwa e bway iim buni mo. Yan a'di imiikunu gom uni mo be.

²⁶ Dhali yan'ko'd uni su'kki thuluny buni to apo/ mo dhali shipiți ii mo be. ²⁷ Dhali ki jan 'de/ 'peni uni ęa'dki'da wolgwapi/ 'twa/ mo mmo'taki ęi thuluny piti to mmoshwa e mo jin ishkina uni mo tani a'di mishki'da guurush e 'twaman ma wolgwapim piti mo be. ²⁸ Dhali a'di oki ikam gwo mo ki: Aguurush pem dokkunu aha/ i is ka nyaj'ko'd mo. A'di a'dihe/ e 'twaman ma wolgwapim pem mo. Gom mii yan mo tani adum buni ushki uni me'di e mo dhali uni ęukkin ka rem'kup_ı mo mmode ki bir bir mo mmo/o gwo mo ki: Atinta a'dan mo? a'di jin miikin ma Arumgimis ana mo.

²⁹ Ki uni pu'dkina Yakuub jin ta'da babam buni e bampa/ Kanaan mo tani uni ęorki a'di aris to kun miikin ki uni mo mmo/o gwo mo ki: ³⁰ Wathi/ jin ta tapa apo/ bampa/ yan mo tani a'di ęorki'da ęor ki aman ki 'twany 'cwar mo dhali bu'th aman mo, o ki aman tana 'kwani kun parkina mee mo apo/ bampa/ mo. ³¹ Hili aman thołkina a'di gwo mo ki: Aman tana 'kwaniј kar/e mo dhali aman yisa tana 'kwani kun parkina mee mo. ³² Aman tana ikam kun 'kon jasi 'kume'd i'ce'dka su/ mo, iya/ ma babam bam mo, jan 'dej kamu/ yisa diyi'da dhali ara ęu/u shwane/ yan a'di idiyi'd nyakka babam bam e bampa/ Kanaan mo. ³³ Dhali yan'ko'd wathi/ jin ta tapa gom bampa/ yan mo oki aman gwo mo ki: Gom kan mo tani aha/ mina mish um ki um ta 'kwaniј kar/e mo. Dhalka kam buma kamun 'de/ nyakki aha/ mo dhali ęali pos mo gom ęte/ gom kuj gu'b bumi 'baar mo dhali iiku/ mo e bway bum mo. ³⁴ Susi ara kam bum jin gwa'da'd e aha/ mo dhali yan'ko'd aha/ mina mish um ki um 'koki ta 'kwani kun parkina mee mo hili um ta 'kwaniј kar/ej gana/ mo dhali aha/ mina 'cukki uma kam bum mo dhali um mini yol to e bampa/ yan mo be.

³⁵ Me'd jin wolkina uni arisa wolgwapim buni to mo 'peni bwaman mo tani hili mo mo ma, arisa guurush buni kun dekkunu is mo tani gamkunu e bwaman ma wolgwapim buni ki she/ ki she/ mo dhali uni dhala babam buni uni parkina guurush buni e mo kun dekkina uni mo, uni merkina ijamasa/. ³⁶ Dhala Yakuub jin ta'da babam buni oki uni gwo mo ki: Um bu'thki uci 'peni aha/ mo dhala Yuusup_ı yisa di'da dhali aShim/uun si'da/ a'di piki'd mo adhali um shwane/ mini susa Benyamiina? Aris mii gwansan uni pu'dkina po/ aha/ mo. ³⁷ Dhali yan'ko'da Ra/ubiin oki'da babam piti gwo mo ki: 'Koshi iya/m pem su/ gwan jwa mo wałki/ aha/ dinaki dok_ı a'di pa i/ e ka nyaj'ko'd mo. Kari a'di e me'd pem mo ma dhali aha/ mina dok_ı a'di pa ka nyaj'ko'd mo e /e mo be. ³⁸ Hili a'di thołki

gwo mo ki: Ya/m pem midi mol ya ka lungu'b nyakki um mo haali/ akam a'di iwuki'd mo dhali a'di idiki'd jasi 'de/ mo. Wakki/ tonthusa kamu/ midi 'taki bit a'di apo/ e bway iim bum yan jin mura umi kar mo tani um mini raka wuum pem yan jin 'kayaa/ mmodit bwa ntaga Haawiya mo be.

43

¹ Shwane/ te/ shilki 'kwani is ki she/ e bampa/ mo be. ² Dhali ki uni shwaki pos mo a'di jin kalkina uni 'peni Pa Masir mo tani ababam buni oki uni gwo mo ki: Iiku/ mo dok/e mmoyoli ari ton̄e/ gom ana mo. ³ Hila Yahuuda oki a'di gwo mo ki: Wathi/ rumki aman ki gwo ki 'bi'th mo mmo/o gwo mo ki: Um mini mol jis/em pem par e mo isi ciki/ akam bum midi nyak yayu/ ki um mo. ⁴ Wakki/ /e mini hasha kam bam nyakki aman mo tani aman mina ii ka lungu'b mo dhali yolu /e ton̄e/ mo. ⁵ Hili wakki/ /e mini diki hash a'di mo tani aman yisa mina ii ka lungu'b mo haali/ wathi/ oki aman gwo mo ki: um mini mol jis/em pem par e mo isi ciki/ akam bum midi nyak yayu/ ki um mo. ⁶ Israyiil oki gwo mo ki: Katinta jan miina um aha/ ka jin thus kan mo mmoṭor wathi/ gwo mo o ki um tan ga kama kamu/ mo? ⁷ Uni thōkki gwo mo ki: Wathi/ be idōki aman gwo ka ƙar/e mo gom is bam mo dhala bas bam mo mmo/o gwo mo ki: A/ababam bum di'd ki e naskina/ mowa? A/um tan ga kam buma kamu/ mowa? A'di jin ṭorkina aman a'di mo tani uni a'di ita gwon dō kun thokkunu mo. A/ba aman misha to kun mina a'di i'taki mii owa? Mmo/o ki susa kam bum ka lungu'b mo. ⁸ Dhali aYahuuda oki'da Israyiil jin ta'da babam piti gwo mo ki: Hashi dhuru'c wathi/ nyakki aha/ mo dhali aman mina cu mis dhali ii mo ki aman mina 'ko ki e mo dhali 'koki wu mo, aman imontal 'de/ inyakki /e mo dhali ushi uciñ gwa'dgam bam si'da/ mo. ⁹ Aha/ mina ya ta a'di jin 'tashu 'twa/ mo gom a'di mo. 'Peni me'd pem mo tani /e mini 'thek gwo gom a'di. Wakki/ aha/ dinaki susu/ a'di pa ka nyaj'ko'di /e mo dhali kar a'di ibwambori /e mo tani dhalki mo jin diluwa dil migal/ kal e 'ba/ pem ki sule/ sule/ mo. ¹⁰ Haali/ wakki/ aman mina 'taki 'koki ta adiite/ kan mo tani aman anann be mina 'taki pu'du/ ka nyaj'ko'd me'di su/ mo be.

¹¹ Dhali yan'ko'd ababam buni ka Israyiil oki uni gwo mo ki: Wakki/ a'di midi mii wakan mo tani ba miiyi a'di yan mo. Buthi maman cwa kun mina umi kwany mo 'peni bampa/ mo dhali dhuyi uni e bwaŋ kucay mo dhali kalki uni ka lungu'b gom wathi/ mo mmota to jin mina um tak a'di mo ara 'bi'c cwa ma balsam dhali ara yina dham dhala 'bi'c en'thi/ dhala murr dhali emen cwa jin wana maman ki shu'be/ mo dhali emen cwaŋ kamu/ si'da/ mo. ¹² Kali aguurush ka 'bukum 'ban mo nyakki um mo. Kalka guurush gwan ka nyaj'ko'd kun dokkunu umi is mo e aris 'twaman ma wolgapim bum mo, wariba/ a'di ta mii jin thamunu miiyi mo. ¹³ Susa kam bum si'da/ mo dhali cuyi mis mo dhali iiku/ i wathi/ dok/e mo. ¹⁴ Ba dhalka Arumgimis jin Eka/ Ek ci um mii jin miinu mo ibwambori wathi/ mo ki a'di midi hasha kam bum akamu/ ka nyaj'ko'd nyakka Benyamiin mo. Wakki/ aha/ minu bu'th uci i'baar mo tani aha/ dara ki mowoth mo be. ¹⁵ Wakan 'kwani kalki tontaŋ mo dhali uni kalkina aguurush ka 'bukum 'ban nyakki uni mo dhala Benyamiin mo dhali uni cuki mis mo dhali ii ka lungu'b bway bampa/ Masir mo dhali uni doshkini bwambor ma Yuusup mo be.

¹⁶ Ka Yuusup parki'da Benyamiin e mo tani a'di oki'da manhil to e gu'b piti gwo mo ki: Susi 'kwani gu'b mo dhali 'cīthi/ to/e 'kus mo dhali thosoni to ki jahanne/ mo haali/ 'kwani mini nyak to shwa ki aha/ montee mo. ¹⁷ Wathi/ miiki'd me'd jin kankin ma Yuusup a'di gwo mo dhali suski 'kwani e gu'b ma Yuusup mo. ¹⁸ Dhali 'kwani uni ko/ ki is mo haali/ uni suskunu bway gu'b ma Yuusup mo dhali uni oki gwo mo ki: A'di ta mii ma guurush wariba/ kun dhukunu e 'twamana wolgapim bana mo ka cim gi twa/ a/ yin mo a'di isuskunu ana gu'b mo 'tese/ wakan ki a'di midi ɣap embula 'borga/ apo/ ana mo dhali biṭa po/ ana dhali dhu ana ki ciŋkina/ kun yolu mo dhali bu'th thuluny

bana mo be. ¹⁹ Wakan uni iiki gu'b gi wathi/ jin ta'da manhil to ma Yuusup mo dhali ṭora ṭor nyakki a'di e shan'tamo/ gi gu'b mo. ²⁰ Dhali oki gwo mo ki: Ayy tapam bam, aman pu'dkina ka luŋgu'b ka cim jin twa/a/ mo mmoyol tonte/ mo. ²¹ Dhali ki aman pu'dkina e mo jin ishu mo tani aman ḁa'dkina wolgwapim bam 'twa/ mo dhali imun mo tani aman 'kwani gamkina aguurush ka 'dete/ 'dete/ e 'twaman ma wolgwapim bam mo, aguurush bam uni iditadit mo, wakan aman ḁalina uni dok/e nyakki aman mo. ²² Dhali aman si'da/ ḁalina aguurusha kamu/ ka luŋgu'b e me'dbam mo mmoyol tonte/ mo. Aman yisa misha wathi/ jin dhuki aman aguurush e 'twamana wolgwapim bam mo. ²³ A'di thokki uni gwo mo ki: Shiyi is bum ki gwo jin rokomkunu mo ma. Dhalku/ is ki ko/ mo, Arumgimis bum dhali Arumgimis ma babam bum a'di be i'taki mii idhuki umi tom bum kun ish ḁumma/ e 'twamana wolgwapim bum mo gom um mo. Aha/ bu'thkina aguurush bum mo. Dhali yan'ko'd a'di suski'da Shim/uun ka pije/ e uni mo. ²⁴ Dhali wathi/ suski 'kwani bway gu'b ma Yuusup mo dhali ci uni yi'de/ mo dhali ki uni lamki sho'k buni mo dhali ki a'di ci kki thuluny buni to mmoshwa mo si'da/ tani ²⁵ uni thosonki tontak buni is mo goma Yuusup midi yayu/ pa mo montee mo haali/ uni ci kki gwo ki uni mini 'taki shwa tonte/ imun mo.

²⁶ Ka Yuusup pu'dki pa mo tani uni ḁalki a'di to bway gu'b mo kun ta tontak kun takina uni mo dhali uni gonki is ka 'cesh mo e a'di mo ntaga 'cesh gana/ mo. ²⁷ Dhali a'di 'theKKi gwondoł mo gom moy'kom buni dhali o gwo mo ki: A/ababam bum d'i'd ki 'bore/ mo 'te/ tana? wathin dhan jin ṭorkina um aha/ gwo mowa? A/a'di di'd ki 'bore/ mowa? ²⁸ Uni thoKKi a'di gwo mo ki: Ciŋkinam pini jin ta'da babam bam mo tani a'di id'i'd ki 'bore/ mo, a'di di'd ki e naskina/ mo be. ²⁹ Dhali a'di i'de'kki em piti ki mis mo dhali misha kam piti ka Benyamiin mo jin ta ya/ gi kum mo dhali o gwo mo ki: A/ara kam bum jin gwa'da'd a'dana a'di jin ṭorkina um aha/ mowa? Arumgimis midi mii mii ma 'the gom /e ya/m pem. ³⁰ Dhali yan'ko'da Yuusup di'bki mii is mo ki jahanne/ haali/ adum piti gworki'd mo goma kam piti mo dhali a'di ḁapki mo mo mmoko nycine/ mo. Dhali a'di yaki gu'b ish piti mo dhali ko imun mo. ³¹ Dhali yan'ko'd a'di lamki jis/em piti mo dhali yayu/ ka pije/ mo dhali butha du mo dhali o gwo mo ki: Dhalki tonte/ a'di ipashu mo. ³² Uni ci kki a'di tonte/ ki is piti a'di 'de/ mo dhali uni 'cena ḁem buni mo dhali 'Kwani Masir kun nyakki tonte/ shwa ki a'di uni 'cena ḁem buni mo haali/ 'Kwani Masir mini mol tonte/ shwa nyakki 'Kwani Ibraan mo haali/ a'di midi ta miin nyogga/ gom 'Kwani Masir mo. ³³ Dhali uni dhukunu 'pena 'cesh mo ibwambori a'di mo, a'di jin ta'da bwanyara/ me'di isi gwo ma bwanyara/ jin tana a'di ka kar/e mo dhali ara gwa'dga/ me'd isi dhuru'c piti jin tana a'di mo. Dhali 'kwani hilkin e ka rem 'kup mo dhali mer kagahara mo be. ³⁴ To kun 'tuntulu/ bwa ime'd 'pena tharabeesa ma Yuusup mo tani a'di ḁalkunu uni mo hili aBenyamiin a'di 'tuntulkunu to ime'd me'di mudhe'd mo mmobol kum buni e mo. Wakan uni piki to mo dhali 'kuny bwa nyakki a'di mo be.

44

¹ Dhali yan'ko'd a'di kanki wathi/ jin ta'da manhil tom piti gwo mo ki: 'Tu'dki 'kwani awolgwapim buni ki tonte/ ki nyanye/ mo me'd mii jin mina uni imish a'di ḁal mo dhali dhuka guurush buni e 'twamana wolgwapi/ gi 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo. ² Dhali kari aḱubbaayam pem a'di jin ta'da ḁubbaayan 'dolkon kush mo e 'twamana wolgwapi/ a'di jin gwa'dagwa'd mo nyakka guurush pos piti mo. Dhali a'di miiki a'di mo me'd gwo jin ḁankin ma Yuusup a'di mo be. ³ Me'djin ḁalkina mo kush mon'thamo/ mo tani 'kwani uni idhukunu 'pen mo nyakki thuluny buni mo be. ⁴ Ki uni iikin mo ari is 'ko'd ari'ceenne/ mo 'peni 'perjuman bampa/ mo tani aYuusup oki'da manhil tom piti gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali ur 'kwani gwan isho'k mo dhali ki /e mini siri'c uni apo/ ki sho'k mo tani

oyi uni gwo mo ki: Atinta irakkina um tom 'boro'di bway mo mmowar ki to shingga/ mo? Atinta i_kwalkina uma Ɂubbaayan 'dolkon kush pem mo? ⁵ A'di diki ta ji gi pina tapam pem to mowa dhali gom mii yan mo tani a'di inyit_{ha} a'di to kun mini mii yilan_kamu/ moyi? Um thamki mii mo mmomii wakan mo be.

⁶ Ki a'di siri'cki uni apo/ ki sho'k mo tani a'di ḥorki'da ḥor ki uni ki gwo gwansan mo be. ⁷ Uni thokki a'di gwo mo ki: Atinta i/okina tapam bam gwo gi wakan mo? Gwo midi mii si'dasi'd 'peni aman kun tana Ɂiŋkinam pini mo ki uni mini 'taki mii to gi wakan mo. ⁸ Hili mo mo ma, aguurush kun gamkina aman 'peni 'twamana wolgwapim bam uni Ɂalkina aman / e ka nyaj'ko'd mo 'peni bampa/ Kanaan mo, dhali mii jin midi 'taki ta ata 'te/ imina aman Ɂwal 'dolkon kush walla 'dolkon gana/ 'peni gu'b gi tapam pini mo? ⁹ Dhali e bwaman Ɂiŋkinan 'de/ yin jin minu gam to nycine/ mo tani dhalki a'di iwu'd mo dhali aman si'da/ mina ta Ɂiŋkina/ jin yolu gom tapam bam mo. ¹⁰ A'di thokki uni gwo mo ki: Dhalki a'di miinu mo me'd gwo jin okina um mo ki: Ki a'di yin jin minu gam to nycine/ mo tani a'di imidi ta Ɂiŋkina/ jin yolu pem mo dhali um kun bockin mo tani mini ta 'kwani kun mini dar gi mii i'ba/ mo be. ¹¹ Dhali yan'ko'd aris 'kwani thulkina wolgwapim buni ka 'cesh ki jahanne/ mo dhali aris 'kwani uni Ɂa'dkina wolgwapim buni 'twa/ mo be. ¹² Dhali a'di Ɂapki to mo mmotel 'pen 'peni a'di jin ca'd mo dhali dák 'kup ki a'di jin gwa'da'd mo dhali Ɂakubbaaya a'di gamkunu e 'twaman ma wolgwapi/ ma Benyamiin mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd uni dherki burrinyem buni bwa mo dhali aris 'kwani dekki thuluny buni to apo/ ka nyaj'ko'd mo mmoodok bway 'pejku_mman bampa/ mo.

¹⁴ Ka Yahuuda dhali ikam pu'dkin e gu'b ma Yuusup mo a'di di'd naskina/ imun mo dhali uni ta'kkina ibwambori a'di a'cesh mo be. ¹⁵ Yuusup oki uni gwo mo ki: Mii gi wakatinta imiikina um mii gi wakan mo? 'Kona um ki misha wathi/ me'd aha/ mo mina nyith to kun mini mii yilan_kamu/ mowa? ¹⁶ Dhala Yahuuda thokki gwo mo ki: Atinta a'di i mina amani o e tapam bam mo? Dhali aman mina o katinta mo? Walla am mina dhu is bam athithin thith kata mo? Arumgimis a'di gamki mii jin thamu apo/ Ɂiŋkinam pini mo. Hili mo mo ma, aman takina Ɂiŋkina/ tapa kun yolu mo amani 'baari montal 'de/ dhali a'di si'da/ jin gamkunuwa Ɂubbaaya e me'd piti mo. ¹⁷ Hili a'di si'da/ oki gwo mo ki: Mii yan midi si'dasi'd 'peni aha/ mo ki aha/ mina diki 'taki mii wakan mo. Hili jasi e me'd jin minu gama Ɂubbaaya mo tani a'di imidi ta Ɂiŋkinam pem jin yolka/ mo hili gom um mo tani iiku/ ki moŋku'th is eya babam bum mo.

¹⁸ Dhali yan'ko'da Yahuuda yaki'di a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Ayy tapam pem. Dhalki Ɂiŋkinam pini mo, aha/ 'thona /e mo, ḥora ḥor ki tapam pem e bwany'cem piti mo dhali dhalka nyor pini ki pur ki o'd apo/ aman kun tana Ɂiŋkinam pini mo haali/ / e wana e ka Pirawn ki is pini mo. ¹⁹ Tapam pem dotki Ɂiŋkinam piti gwo mo dhali oki: A/um tan ga babam bum mo dhali akam buma? ²⁰ Dhali aman okina gwo e tapam bam mo ki: Aman tana ka baba wathin dhan mo dhali ara kam bam jin gwa'dagwa'd mo jin ta'da 'cim piti ka dhan piti mo dhali akam piti a'di iwuki'd mo dhali a'di idhalkunu a'di 'de/ ' pena 'ciŋ kum mo dhali ababam piti enki a'di kagahara mo. ²¹ Dhali yan'ko'd /e oki Ɂiŋkinam pini gwo ki susu/ a'di ka lungu'b i /e mo ki aha/ mina 'thos a'di em pema is mo. ²² Aman okina gwo yan e tapam bam mo ki: Ari dhuru'c wathi/ midi mol dhal com 'pen mo haali/ wa_kki/ a'di midi dhal com 'pen mo tani ababam piti a'di imidi wu mo. ²³ Dhali yan'ko'd /e ki o Ɂiŋkinam pini gwo mo ki isi ciki/ wakka kam buma gwa'dga/ diki yayu/ ka lungu'b nyakki um mo tani um mini 'koki mish jis/em pem par e dok/e mo. ²⁴ Ki aman dokkina e pa gi Ɂiŋkinam pini jin ta'da babam pem mo dhali ḥor gwon tapam pem mo, ²⁵ dhali ka babam bam oki aman gwo mo ki: Iiku/ dok/e mo dhali yolu/ ari ton_te/ mo tani, ²⁶ aman thokkina a'di gwo mo ki: Aman mola ii ka lungu'b mo. Wakki/

ara kam bam jin gwa'da'd midi nyak ya ki aman mo tani aman mina ii ka lungu'b mo. Haali/ aman mola par wathi/ jis/em piti e mo isi ciki/ ara kam bam jin gwa'da'd midi mii nyak di ki aman mo. ²⁷ Dhali yan'ko'd ciŋkinam pini jin ta'da babam pem ki o aman gwo mo ki: Um mishin ka 'bom pem dho'thki aha/ iya/i su/ mo. ²⁸ Jaŋ kamu/ thiska/ e mo dhali aha/ okina gwo ki: A'di ka jiŋ gana/ dherkina tongwapi/ bwa ka gwapi/ ki rut ruṭ mo dhali aha/ dinaki mish a'di 'pena cim yin ki sule/ sule/ mo. ²⁹ Wakki/ um mini sus jin tal 'de/ yan si'da/ 'peni aha/ mo tani dhali tonthus ki biṭa po/ a'di mo tani um mini raka awuuŋ kush pem yan isi bwan dit'i'd mo dhali ya mo eya Haawiya mo. ³⁰ Dhali gom gwo gi wakan mo tani ki aha/ yakina e ciŋkinam pini jin ta'da babam pem mo dhali ari dhuru'c wathi/ diki nyak yayu/ ki aman mo haali/ mondiki/em piti a'di dekkunu mo nyakki ji gi ari dhuru'c wathi/ mo. ³¹ Ki a'di parki mo e ki ari dhuru'c wathi/ diki nyak di ki aman mo tani a'di midi iwu mo be dhali ciŋkinam pini mini raka awuuŋ kush piti isi bwan dit'i'd mo dhali a'di midi ya ka lungu'b eya Haawiya ki bwan dit'i'd mo a'di jin ta ciŋkinam pini jin ta'da babam bam mo. ³² Haali/ ciŋkinam pini a'di warki'd ka manmish mo ki isi mish gana/ gom ari dhuru'c wathi/ goma babam pem mo mmo/o gwo mo ki: Wakki/ aha/ dinaki susi a'di pa i /e mo tani dhalki aha/ a'di ikala mo jin diluwa dil mo e jis/e ma babam pem ki mondiki/em pemi 'baar mo. ³³ Dhali gom gwo gi wakan mo tani dhalki ciŋkinam pini mo, aha/ 'thona /e mo, mmoca'bku/ mo e embul ma ari dhuru'c wathi/ mo mmota ciŋkina/ gi tapam pem jin yolu mo. Dhali dhalki ari dhuru'c wathi/ dok bway pa nyakki ikam piti mo. ³⁴ Haali/ aha/ mola dok bway pa ababam pem mo wakki/ ari dhuru'c wathi/ diki nyak ya ki aha/ mo haali/ aha/ ko/kina is mo mmopar tonthus gi wakan e mo mmopu'da po/ ababam pem mo be.

45

¹ Dhala Yuusup mol is piti non mo ibwambori aris 'kwani kun nyak 'ko ki a'di mo, dhali a'di 'therki ko mo ki: Raŋa ris 'kwani 'baar mo mmo/ii ka pije/ 'peni aha/ mo. Gom gwo gi wakan mo tani wathin tal 'derj kamu/ yisa di'd nyakki a'di mo me'd jin torkin ma Yuusup is piti eya tente/ e ikam piti mo. ² Dhali a'di 'therki ko kagahara mo, wakan 'Kwani Masir ciŋki a'di mo dhali aris 'kwani gi gu'b ma Pirawni 'baar mo ciŋki a'di mo. ³ Dhali aYuusup oki ikam gwo mo ki: Aha/ tana Yuusup mo. A/ababam pem di'd ki e naskina/ mowa? Hili ikam piti mol a'di gwo thok mo haali/ uni ko/ki is kagahara ibur'kus piti mo be.

⁴ Wakana Yuusup oki ikam piti gwo mo ki: Shori aha/ is ki 'dishe/ mo. Dhali uni shorki a'di is mo. Dhali a'di oki uni gwo mo ki: Aha/ tana akam bum jin ta'da Yuusup a'di jin yolkina um mo e Pa Masir mo. ⁵ Dhali shwane/ dhalku/ is bum ki dhu ka madhan'kur mo walla ka nyor e bwaman is bum mo haali/ um yolki aha/ imahan mo, haali/ Arumgimis hashki aha/ ntwa/a/ ki um mo mmo'tash mondiki/e 'twa/ mo. ⁶ Haali/ te/ diki'd e bampa/ yansan yili su/ mo dhali yil bockini mudhe'd mo jin minu 'koki gorra 'cesh mo walla 'cith to mo. ⁷ Dhali Arumgimis hashki aha/ ntwa/a/ ki um mo mmo'tasha/ 'tash 'twa/ gom um mo haali/ um tana ushalla/ e mony'cesh mo dhali mmodhuya dhu ki e gom um mo uni ka ris kun minu 'ko ki e mo. ⁸ Wakan um yisa a'di ihashki aha/ imahan mo, hili Arumgimis mo dhali a'di karki aha/ mmota ababa goma Pirawn mo dhali tapa gom kun gu'b piti 'baar mo dhali ta amanji/a ji apo/ bampa/ Masiri 'baar mo. ⁹ Thosoni is ki jahanne/ mo dhali iiku/ ka gagamis mo eya babam pem mo dhali oyi a'di gwo mo ki: Gwo jin ona ya/m pini ka Yuusup a'dihe/ mo ki: Arumgimis karki aha/ ki tapa 'Kwani Masiri 'baar mo. Yayu/ ka lungu'bi aha/ mo. Dhalka diite/ ki miiyu/ mo. ¹⁰ /E mini ca'b e bampa/ Jaasaan mo dhali /e mini 'dishaa/ is mo /e dhali ucim pini mo dhali ucgi gi ucim pini mo dhali arisa ma'diny ɬa'bal pini mo dhali arisa ɣul'kup bip pini mo dhali aris to 'baar mo kun takina /e mo. ¹¹ Dhali e mahan mo tani aha/ mina thiip /e ki to mo haali/ yil bockini mudhe'd naskina/ jin mina te/ pu'du/ mmo'kosha/ 'kosh mo isi ciki/ /e dhali

aris kuŋ gu'b pini dhali aris to kun tana / e mo mini war ki moha'th'ko'd pini mo. ¹² Dhali shwane/ em pini midi mish mo mo dhali e ma kam pem ka Benyamiin mishki mo mo ki a'di ta 'twam pem jin ṭorki'da ṭor nyakki / e mo. ¹³ Um mini mii ṭora babam pem gwo mo goma ris to ma ra/ ra/ pem e Pa Masir mo dhali aris to 'baar mo kun parkina um e mo. Thosoni is ki jahanne/ mo dhali susa babam pem ka luŋgu'b imahan mo. ¹⁴ Dhali yan'ko'd a'di bitki'd m'ba/ ma kam piti ka Benyamiin mo dhali ko mo dhala Benyamiin si'da/ goki'd e 'ba/ piti mo. ¹⁵ Dhali a'di piki ikam piti 'twa/i 'baar mo dhali ko eya po/i uni mo dhali yan'ko'd mo tani ikam ṭorkina ṭor nyakki a'di mo be.

¹⁶ Ki gwo jin kalu ciłkin ma Pirawn e gu'b piti mo ki ikam ma Yuusup pu'dkin mo tani a'di 'borki'da Pirawn bwa mo dhali aris ciłkinam piti gara/ mo be. ¹⁷ Dhala Pirawn oki'da Yuusup gwo mo ki: Oyi ikam pini gwo mo ki: Miyyi mii yansan mo ma, suki to/e gwansan towa po/ mo dhali iiku/ ka nyar'ko'd e Pañ Kanaan mo. ¹⁸ Dhali susi ababam bum mo dhali aris kuŋ gu'b bum mo dhali iiyu/ i aha/ mo dhali aha/ mina ci um mom'borga/ e bampa/ mo dhali um mini shwa to 'pena 'cesh yan jin tu/atū/ mo. ¹⁹ Kani uni gwo si'da/ mo ki: Miyyi mii yansan mo ma. Kala arabiya kun dira shumarum 'peni Pa Masir mo mmokala ris ushi ucim bum mo dhali goma ris up bum mo dhali susa babam bum mo dhali iiyu/ mo. ²⁰ Dhalki gwoj kamu/ ki kulumi bwa gom tom bum mo haali/ mony'cesh jin mina um i'ko nycine/ mo tani a'di ta jim 'borgar gana/ mo e bampa/ Masir mo a'di jin midi ta jim bum mo be.

²¹ Iya/ ma Israyiil miikin kan mo dhala Yuusup ciki uni arisa arabiya kun dira shumarum mo isi me'd gwo jin kankin ma Pirawn mo dhali thosonki uni tonṭe/ kun mina uni ishwa e bway iim buni mo. ²² Eya ris uni ka 'dete/ 'dete/ dhali eya ris uni 'baar mo tani a'di ciki uni burrinye/ ka kwa kwara mmo/ ak e mo hili aBenyamiin mo tani a'di ki ciki a'di ariyal iss 'kwanimpa karpa'c mo 'pena guurush jin ta 'dolkon kush mo dhali burrinye/ imudhe'd kun mina a'di mii ak e mo. ²³ Goma babam piti mo tani to kun hashkina a'di gom a'di mo tani uni ta thuluny i'kume'd mo kun su'kkunu tom 'boron gi Pa Masira po/ mo dhali kuman thuluny 'konı 'kume'd kun su'kkunu posa po/ mo dhali maanjkuthu'd mo dhali tonṭe/ si'da/ thosonkunu is mo goma babam piti mo gom ya jin mina a'di iyayu/ i bway mo. ²⁴ Dhali yan'ko'd a'di dhuki ikam piti 'pen mo, dhali ki uni kwa/ is bwa mo tani a'di oki uni gwo mo ki: Dhalka wala ki wal i bway mo. ²⁵ Wakan uni cuki mis ka piye/ 'peni bampa/ Masir mo dhali pu'd e Pañ Kanaan mo eya babam buni ka Yakuub mo be. ²⁶ Dhali uni ṭorki a'di gwo ka Yuusup di'd ki e naskina/ mo dhali a'di iji'da ji apo/ bampa/ Masiri 'baar mo, dhala dum piti a'di 'thikina buye/ mo haali/ a'di diki gam gwom buni is mo. ²⁷ Hili ki uni ṭorki a'di aris gwo ma Yuusup i'baar mo a'di jin okina a'di uni mo dhali a'di parki'da arisa arabiya kun dira shumarum e mo uni kun hashkin ma Yuusup mo mmokali a'di mo tani shi/in ma babam buni ka Yakuub a'di warkunu is mo be. ²⁸ Dhala Israyiil oki gwo mo ki: A'di 'koshki jwa mo. Yuusup jin ta ya/m pem a'di idiki'd ki e naskina/ mo. Aha/ mina ya mo dhali par a'di e mo ntwa/a/ ki aha/ dinaki wu mo be.

46

¹ Wakana Israyiil bu'thki moyam piti mo nyakka ris tom piti kun tana a'di mo dhali a'di pu'dki'd mo e Pam Birsaba mo dhali a'di ki ci to jin 'ciṭhu/ 'kus mmomiiya basa 'cesh goma Arumgimis ma babam piti ka Is/hak mo. ² Dhali Arumgimis ṭorki'da ṭor ka Israyiil mon'thiny ki jan mo dhali o a'di gwo mo ki: Yakuub, Yakuub. Dhali a'di oki gwo mo ki: Aha/ dina imahan mo. ³ Dhali yan'ko'd a'di oki gwo mo ki: Aha/ tana Arumgimis mo a'di jin ta'da Arumgimis ma babam pini mo. Dhalku/ is ki ko/ mo mmoya ka luŋgu'b bway Pa Masir mo haali/ aha/ mina di imun mo dhali kar/ e mmota adhan kal caaca mo. ⁴ Aha/ mina ya ka luŋgu'b nyakki /e mo e Pa Masir mo dhali aha/ si'da/ mina doku/ /e pa ka

nyaŋ'ko'd dok/e mo dhali me'd ma Yuusup a'di imidi mu'th em pini mo. ⁵ Dhala Yakuub cuki mis mo 'peni Pam Birsaba mo dhali aris iya/ ma Israyiil uni Ɂalkina Yakuub jin ta'da babam buni mo nyaŋ'ki ushi učim buni mo dhali aris up buni mo eya risa arabiya kun dira shumarum mo uni kun hashkin ma Pirawn mo mmokalu/ uni mo be. ⁶ Uni si'da/ urki to/em buni mo dhali tom 'borgam buni mo uni kun gamkina uniya du is mo e Parj Kanaan mo dhali uni pu'dkin mo e Pam Masir mo aYakuub dhali aris kum piti kun Ɂisa a'di nyaŋ'ki a'di mo be. ⁷ Iya/m piti dhali iya/ gi iya/m piti nyaŋ'ki a'di mo dhali i'bwa/ m piti mo dhali i'bwa/ gi iya/m piti mo, aris kum piti 'baar mo kun Ɂisa a'di mo tani uni 'doyina a'di bway Pa Masir mo be.

⁸ Dhali aris gway gi emen ma Israyiil uni annihe/ mo uni gun pu'dkin e Pa Masir mo aYakuub dhali iya/m piti mo. Ra/ubiin jin ta'da bwanyara/ ma Yakuub mo. ⁹ Dhali gway gi iya/ ma Ra/ubiin uni annihe/ mo: Hanuuk dhala Pallu dhala Hasruun dhala Karmi mo. ¹⁰ Dhali gway gi iya/ ma Shim/uun uni annihe/ mo: Yamu/iil dhala Yaamiin dhala Uuhad dhala Yaakiin dhala Suuhar dhala Sha/uul a'di jin ta ya/ ma 'bom 'Kwani Kanaan mo be. ¹¹ Dhali gway gi iya/ ma Lawi uni annihe/ mo: Jirshuun dhala Gahaat dhala Maraari mo. ¹² Dhali gway gi iya/ ma Yahuuda uni annihe/ mo: Iir dhala Unan dhala Shiilah dhala Paaris dhala Saarah mo (hila Iir dhala Unan uni a'di iwuyin mo e Parj Kanaan mo) dhali gway gi iya/ ma Paaris mo uni annihe/ mo: Hasruun dhala Hamul mo. ¹³ Dhali gway gi iya/ ma Yassaakar uni annihe/ mo: Tuulaa/ dhala Pawwah dhala Yuub dhala Shimruun mo. ¹⁴ Dhali gway gi iya/ ma Sabuluun uni annihe/ mo: Saarad dhala Iiluun dhala Yahal/ iil mo. ¹⁵ (Uni gwansan ita iya/ ma Le/ah mo uni kun dho'thkina a'diya Yakuub mo e Pam Paddaan/araam imontal 'de/ nyaŋ'ki ku gi 'bwa/ ka Diinah mo imontal 'de/ nyaŋ'ki iya/ m piti dhali i'bwa/m piti mo dhali mondej buni 'koni iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka kwara apo/ mo.) ¹⁶ Dhali gway gi iya/ ma Jaad uni annihe/ mo: Sipyuun dhala Hajji dhala Shuuni dhala Asbuun dhala Iiri dhala Ar/iili mo. ¹⁷ Dhali gway gi iya/ ma Ashir uni annihe/ mo: Yimnah dhala Yishwah dhala Yishwi dhala Barii/ah nyaŋ'ka Saarah jin ta 'bwah buni mo. Dhali gway gi iya/ ma Barii/ah uni annihe/ mo: Haabar dhala Malki/iil mo. ¹⁸ (Uni gwansan ita iya/ ma Silpah mo a'di jin Ɂikin ma Laabaana Le/ ah jin ta 'bwa/m piti mo dhali uni gwansan idho'thkin ma yima Yakuub mo, 'kwani kun 'koni 'kume'd i'ce'dka pe'de/ mo.) ¹⁹ Dhali gway gi iya/ ma Rahiil a'di jin ta asha Yakuub uni annihe/ mo: Yuusup dhala Benyamiin mo. ²⁰ Dhali goma Yuusup e bampa/ Masir mo iya/ kun dho'thkinu a'di mo tani gway buni annihe/ mo: Manassa dhala Eprayim uni kun dho'thkin ma Asnaat a'di mo a'di ta 'bwa/ ma Puthipaara/ jin ta'da gasiis ma Uun mo be. ²¹ Dhali gway gi iya/ ma Benyamiin uni annihe/ mo: Baala/ dhala Baakar dhala Ashbiil dhala Jiira dhala Namaan dhala Iihi dhala Ruush dhala Muppiim dhala Huppiim dhala Ard mo. ²² (Uni gwansan ita iya/ ma Rahiil mo kun dho'thkina a'diya Yakuub mo kun ta 'kwani kun 'koni 'kume'd i'ce'dka donjon 'baar mo.) ²³ Dhali gway gi iya/ ma Daan uni annihe/ mo: Hushim mo. ²⁴ Dhali gway gi iya/ ma Naptaali uni annihe/ mo: Yahas/ iil dhala Juuni dhala Yisr dhala Shilliim mo. ²⁵ (Uni gwansan ita iya/ ma Bilhah a'di jin Ɂikin ma Laabaana Rahiil jin ta 'bwa/ mo dhali uni gwansan kun dho'thkin ma yim ma Yakuub mo tani ta 'kwani kun 'kon jasi pesuŋ gana/ 'baar mo.) ²⁶ Aris 'kwani kun ta kuma Yakuub kun pu'dkin mo e bampa/ Masir mo tani uni ta jasi ku ki Ɂisa a'di mo, yisa nyce/ e ki ku ki aris up gi iya/ ma Yakuub mo. Hili aris uni 'baar mo imontal 'de/ mo tani uni tana issi kwara i'ce'dka pe'de/ mo be. ²⁷ Dhali iya/ ma Yuusup kun dho'thkinu a'di e bampa/ Masir mo tani uni 'koni jasi su/ mo dhali aris uni 'baar mo kun 'kon e gu'b ma Yakuub mo me'd jin pu'dkina uni e bampa/ Masir mo tani uni 'koni issi kwara i'ce'dka 'kume'd mo be.

²⁸ A'di hashki'da Yahuuda ntwa/a/ ki a'di mo eya Yuusup mo mmopi a'di i isi bwambor e Pan Jaasaan mo dhali uni pu'dkin mo e mony'cesh ma Jaasaan mo. ²⁹ Dhali yan'ko'da

Yuusup thosonki'da arabiyan piti jin dira shumarum is mo dhali cu mis mo dhali ya gama Israyiil'kup mo a'di jin ta'da babam piti e Pan Jaasaan mo dhali a'di ciki is piti ki a'di mo dhali biti'bam piti mo dhali ko e 'bam piti ki rash rash gana/ mo. ³⁰ Israyiil oki'da Yuusup gwo mo ki: Shwane/ dhalkaa/ wuna mo me'd jin mishkika/ jis/em pini mo dhali mish mo mo ki /e din ki e naskina/ mo. ³¹ Yuusup oki ikam piti gwo mo dhali aris 'kwani 'baar mo kun ta kuj gu'b gi com mo ki: Aha/ mina ya mo dhali ḥora Pirawn gwo mo dhali aha/ mina o a'di gwo mo ki: Ikam pem dhali aris 'kwani kun ta kuj gu'b ma babam pemi 'baar mo uni kun 'kokin e mony'cesh gi Pan Kanaan mo tani uni pu'dkini aha/ mo be. ³² Dhali 'kwani uni ita imanhil ḳa'bal mo haali/ uni ta imanhil to/e mo dhali uni ḳalkina ma'diny ḳa'bal buni ilu/ mo dhala dhana ȳul'kup bip buni mo dhali aris to 'baar mo kun tana uni mo be. ³³ Ka Pirawn midi yuk um mo dhali o gwo mo ki: Miin tom bum ta'da tinta mo? tani, ³⁴ um mini o gwo mo ki: Ҫiŋkinam pini uni ita imanhil to/e mo 'peni dhuru'c bam kun tana aman mo ntagi shwanesan mo, aman dhali ibabam bam mo, ki um mini mish 'ko mo e mony'cesh gi Pan Jaasaan mo haala ris 'kwani kun ta imanhil ḳa'bal mo tani uni ita thus ki thus e jis/e gi 'Kwani Masir mo be.

47

¹ Wakana Yuusup yaki bway gu'b mo dhali ṭorka Pirawn gwo mo ki: Ababam pem dhali ikam pem nyakka ma'diny ḳa'bal buni dhala dhana ȳul'kup bip dhali aris to kun tagina uni mo tani uni ipu'dkin mo 'peni Pan Kanaan mo dhali uni shwane/ 'kokin e Pan Jaasaan mo. ² Dhali 'peni bwaman ikam piti mo tani a'di bu'thki 'kwani imudhe'd mo dhali ṭorki uniya Pirawn i e mo. ³ Pirawn oki ikam piti gwo mo ki: Miin tom bum ta'da tinta mo? Dhali uni thokkina Pirawn gwo mo ki: Ҫiŋkinam pini uni ita imanhil ḳa'bal mo me'd ibabam bam mo. ⁴ Uni okina Pirawn gwo mo ki: Aman pu'dkina mo mmo'ko ki 'ko ma ça/ e mony'cesh yan mo haali/ ashon dhii/i'da kamu/ yisa di'd imun kun mina ҫiŋkinam pini içiya ma'diny ḳa'bal mo haali/ te/ si'da/ a'di ishilki 'kwani is mo e Pan Kanaan mo. Dhali shwane/, aman 'thona /e mo, ki /e mini dhal ҫiŋkinam pini bway mo mmo'ko e Pan Jaasaan mo. ⁵ Dhali yan'ko'da Pirawn ki owa Yuusup gwo mo ki: Ababam pini dhali ikam pini uni pu'dkini /e itan mo be. ⁶ Bampa/ Masir uni 'koni bwambori /e m'baar mo. Thumi ababam pini dhali ikan moj'ko mo e mony'cesha 'borga/ mo dhali dhalki uni 'kon mo e Pan Jaasaan mo. Dhali waḳki/ /e mishi wathi/ jin 'bora she/ 'peni bwaman uni mo tani dhuyi uni mmota imanhil to/em pem mo.

⁷ Dhali yan'ko'da Yuusup ki susa Yakuub jin ta'da babam piti mo dhali kar a'di ibwambor ma Pirawn mo dhala Yakuub 'borki'da Pirawn mii mo be. ⁸ Dhala Pirawn oki'da Yakuub gwo mo ki: Atee gi yil gi mondiki/em pini uni 'kokin ekata mo? ⁹ Dhala Yakuub thokki'da Pirawn gwo mo ki: Atee gi yila ça/ pem mo tani uni 'koni iss 'kwanimpa ipe'de/ i'ce'dka 'kume'da po/ mo. Dhala tee gi yil gi mondiki/em pem mo tani uni tana hony/e mo dhali kun pu'da tonthus apo/ aha/ mo dhali uni yisa i'thona/ 'tho/ ki me'd goma tee gi yil gi moj'koki/e gi ibabam pem ka atee kun iikina uni iinyça/ mo. ¹⁰ Dhala Yakuub 'borki'da Pirawn mii mo dhali ya ka pije/ 'peni buj'kus ma Pirawn mo be. ¹¹ Dhala yan'ko'da Yuusup thumki'da babam piti dhali ikam moj'ko mo dhali ciki uni mo mmota jim buni e bampa/ Masir mo e mony'cesh jin 'bora'bor mo e bampa/ Ra/amsiis mo me'd gwo jin ḳankin ma Pirawn mo be. ¹² Dhala Yuusup thipki'da babam piti mo dhali ikam piti mo dhali aris 'kwani 'baar mo kun ta kuj gu'b gi com mo ki tonte/ mo isi ki mii jin mina uni mii ta gi a'di mo be.

¹³ Dhali tonṭe/ piyi'd eya ris bampa/ 'baar mo haali/ te/ a'di ishilki 'kwani is mo wakan bampa/ Masir dhali bampa/ Kanaan uni shi/ki is mo gom gwon te/ mo be. ¹⁴ Dhala Yuusup tulki'da risa guurush is mo uni kun gamkunu mo e bampa/ Masir dhali 'peni Pan Kanaan gom pos jin yolkina 'kwani mo. Dhala Yuusup ḳalki'da guurush e gu'b ma

Pirawn mo. ¹⁵ Dhali ka guurush 'baarki'd mo e bampa/ Masir mo dhali e bampa/ Kanaan mo tani aris 'Kwani Masir uni pu'dkina Yuusup mo dhali o a'di gwo mo ki: Çiyi aman ton̄e/ mo ma. To jin ta'da tinta imina amani wu mo ibwambori jis/em pini kan mo? Haali/ aguurush bam a'di 'baarki'd mo be. ¹⁶ Dhala Yuusup thokki uni gwo mo ki: Çiyaa/ to/em bum mo dhali aha/ mina çi um ton̄e/ mo mmowan a'di e ki to/em bum mo wałka guurush bum 'baarki'd mo. ¹⁷ Wakan uni kalki to/em buni aYuusup mo dhala Yuusup ciki uni ton̄e/ mo mmowan a'di e ki to/em buni kun tana ris, shumarum mo dhali ama'diny ka'bal mo dhala ȳul'kup bip dhali aris kuman thuluny mo dhali a'di thiþki uni ki ton̄e/ mo mmowan a'di e ki to/em buni kun tana uni ki yil caan mo. ¹⁸ Dhali ki yil caan 'baarki'd mo tani uni pu'dkini a'di ki yil jin 'ko'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Aman yisa mina ba'k gwo 'peni tapam bam ka guurush bam i'baarki'd mo dhali arisa ȳul'kup to/e uni ta to gi tapam bam mo, toj kamu/ yisa bock'i'da e jis/e gi tapam bam mo hili jasi buñgwar is bam dhali mony'cesh bam mo be. ¹⁹ To jin ta'da tinta i mina amani wu e bwambori jis/em pini mo, aman dhali mony'cesh bam mo? Yoli aman mo dhali mony'cesh bam ki ton̄e/ mo dhali aman nyakki mony'cesh bam imina ta ćijkina/ ma Pirawn kun yolu mo, dhali çiyi aman emena ka'bany to mo ki aman mina 'ko ki e mo dhali 'koki wu mo dhali mony'cesh si'da/ midi diki ta bwam ma'du/ mo.

²⁰ Wakana Yuusup yolkı bampa/ Masiri 'baar mo goma Pirawn mo haala ris 'Kwani Masir yolkina ris buntom buni mo haali/ te/ a'di ishilki'da shil ki she/ apo/ uni ki 'bi'th mo. Dhali mony'ceshi 'baar mo tani uni ta kuma Pirawn gana/ mo be. ²¹ Dhali gom 'kwani mo tani a'di dhuki uni mmota ćijkina/ kun yolu mo 'peni yokkam Pa Masir itor karash ntagi 'bana kamu/ mo. ²² Jasi mony'cesh 'kwani kun ta igasiis mo tani a'di dina a'di ki yol mo haali/ igasiis uni ita gi to kun kalkina uni ki me'd 'pena Pirawn mo dhali 'ko ki e mo 'peni to gwansan kun kalkina uni ki me'd mo kun cikin ma Pirawn uni mo. Gom gwo gi wakan mo tani uni 'koki yol mony'cesh buni mo be. ²³ Dhali yan'ko'da Yuusup oki 'kwani gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ 'pena tee yansan mo tani aha/ yolkina um mo dhali mony'cesh bum goma Pirawn mo. Shwane/ emena ka'bany annihe/ gom um mo dhali um mini si uni e mony'cesh mo. ²⁴ Dhali e bwam mondhe'd mo tani um mini cika Pirawn 'ban 'de/ 'peni uni kun 'kon ma po/i mudhe'd mo dhali 'ban kun 'kon ma po/i dojon mo 'peni apo/ ma kamu/ mudhe'd mo tani uni imini ta jim bum mo jin midi ta emena ka'bany to gom bunto mo dhali me'd ton̄e/ gom is bum mo dhali goma ris kuj gu'b bum mo dhali gom ton̄e/ gom ushi ucim bum mo. ²⁵ Dhali uni oki a'di gwo mo ki: /E taki mondiki/em bam is is ki me'd mo. Dhalki gwo yan 'bor tapam bam bwa mo ki aman mina ta ćijkina/ ma Pirawn kun yolu mo. ²⁶ Wakana Yuusup a'di karki a'di mmota gwoñkan jin bahu mo isi gom gwo gi bampa/ Masir mo dhali a'di 'dishki'd 'pena cim caan ntagi shwanesan mo ka Pirawn midi bu'th 'ban 'de/ 'peni uni to kun 'kon ma po/i mudhe'd mo. Mony'cesh gi igasiis uni 'cena 'koki ta ku ma Pirawn mo be.

²⁷ Wakana Israyiil a'di ica'bki'd mo e Pa Masir mo e mony'cesh gi Pan Jaasaan mo dhali uni gamki miiya du is e a'di mo, dhali dho'thki maman mo dhali mara/ amar is ki nyanye/ mo. ²⁸ Dhala Yakuub ca'bki'd e bampa/ Masir ki yili 'kume'd i'ce'dka pesu/ apo/ mo. A'di ita'da tee ma Yakuub gi wakan mo dhali yil gi mondiki/em pití 'koni iss 'kwanimpia ipesu/ i'ce'dka pesu/ apo/ mo.

²⁹ Dhali ki mo 'dishkina 'twa/ mo ka Israyiil midi mii wu mo tani a'di yukki ya/m pití ka Yuusup mo dhali o a'di gwo mo ki: Wakki/ aha/ shwane/ mina gam mii ma 'the 'peni jis/em pini mo tani kari me'd pini awum pem mo dhali oyi gwo is mo mmota ga dum pañ gana/ dhali tayi wathij gana/ gom aha/ mo. Dhalku/ /e ki kanaa/ e bampa/ Masir mo. ³⁰ Dhalki aha/ yana ish nyakki ibabam pem mo. Kali aha/ ka pijie/ 'peni bampa/ Masir mo dhali kani aha/ e mom buni jin kana uniya kan mo. A'di thokki gwo mo ki: Aha/ mina

mii a'di me'd jin okina / e mo. ³¹ Dhali a'di oki gwo mo ki: Thuli / e gwo me'da po/ gom aha/ mo. Dhali a'di ithulki gwo me'da po/ gom a'di mo. Dhala Israyiil a'di ca'bki'd ki gongo/ ki is piti mo apo/ 'kupa cim piti mo be.

48

¹ Ko'di mii yan mo tani aYuusup a'di ḥorkunu gwo mo ki: Hili mo mo ma, ababam pini a'di 'ba'thki'd mo. Wakan a'di suski iya/m piti isu/ mo iManassa dhala Eprayim mo. ² Dhali a'di ḥorkunuwa Yakuub mo ki: Ya/m pini ka Yuusup a'di pu'dki'di / e mo, dhali yan'ko'da Yakuub iriny is piti mo mmogam mom'b'i'th mo ḥhali ca'bki mis mo apowa ci mo. ³ Dhala Yakuub oki'da Yuusup gwo mo ki: Arumgimis jin Eka/ Ek a'di piki aha/ i is mo e Pan Luus mo e bampa/ Kanaan mo dhali a'di 'borki aha/ mii mo be. ⁴ Dhali a'di o aha/ gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ mina kar /e mo mmodho'th maman kagahara mo dhali aha/ mina mar /e amar is mo dhali aha/ mina kar /e mo mmota adhana ȳul'kup 'kwani mo dhali aha/ mina ci bampa/ yan ki emen pini mo i'ko'di /e mo mmota mom buni jin mina uni ibu'th ki sule/ sule/ mo. ⁵ Dhali shwane/ iya/m pini isu/ gwansan uni kun dho'thkunu /e mo e bampa/ Masir mo ntwa/a/ ki aha/ dinaki pu'di /e e Pa Masir mo tani uni ta kum pem mo Eprayim dhala Manassa uni imini ta kum pem mo me'd jin tan ma Ra/ubiin dhala Shim/uun kum pem mo. ⁶ Dhali uni kun minu ȳis ki /e 'ko'di uni mo tani uni a'di imini ta kum pini mo. Uni minu yu᷍ gway gi ikam buni mo e mal buni mo. ⁷ Haali/ me'd jin pu'dkika/ mo 'peni Pam Paddaan mo tani aRahiil ki bwan dit'i'd pem mo tani a'di wukaa/ mo e Pa᷍ Kanaan mo e bway jin iiyina ana mo ki ȳatgin si'dasi'd naskina/ mo mmo'taki ii bway Pan Apraatah mo dhali aha/ kankina ayim imun mo e bway tur gi Pan Apraatah mo (a'di jin ta Pam Beetlaham mo).

⁸ Ka Israyiil parki iya/ ma Yuusup e mo kun 'koni su/ mo tani a'di oki gwo mo ki: Ija anni'dan mo? ⁹ Yuusup oki com gwo mo ki: Uni ta iya/m pem mo uni kun ȳikin ma Arumgimis aha/ imahan mo. Dhali a'di oki gwo mo ki: Susi uni i aha/ mo ma, aha/ 'thona /e mo, ki aha/ mina 'bor uni mii mo. ¹⁰ Dhali e ma Israyiil a'di dhuruma/ dhurum mo goma dhan piti mo, wakan a'di imolkina a'di mmopar e ki 'bore/ mo. Wakana Yuusup suski uni mmo'dish a'di is mo dhali a'di ki pi uni 'twa/ mo dhali dhu uni mmota isa kony mo. ¹¹ Dhala Israyiil oki'da Yuusup gwo mo ki: Aha/ dara ki gwo ibwa mo me'dyin mo mmo'taki par jis/em pini e mo dhali hili mo mo ma, Arumgimis ki dhal aha/ bway mo mmopar ȳicim pini e mo si'da/ mo. ¹² Dhali yan'ko'da Yuusup shorki uni is mo 'peni 'kupa'dupun piti mo dhali a'di gorki is piti mo dhali kar jis/em piti ka 'cesh mo. ¹³ Dhali aYuusup bu'thki uni isu/ mo, Eprayim ki me'da bim poros piti mo 'kupki me'da biny cam ma Israyiil mo, dhala Manassa ki me'da biny cam piti mo 'kupki me'da bim poros ma Israyiil mo dhali suski uni mmo'dish a'di is mo. ¹⁴ Dhala Israyiil he'thki me'da bim poros piti mo dhali 'thi a'di i'kup ma Eprayim a'di jin gwa'da'd mo dhali me'da biny cam piti di'di 'kup ma Manassa mo mmo/ak abi e mo haala Manassa a'di ta'da bwanyara/ mo. ¹⁵ Dhali a'di 'borki'da Yuusup mii mo dhali o gwo mo ki:

Arumgimis a'di jin iikina ibabam pem ka Ibrahiim dhala Is/hak mo
dhali Arumgimis jin shuki aha/ bway eya ris mondiki/em pem mo ntagi shwanesan mo,

¹⁶ aman'doyu gwo a'di jin wanki aha/ 'ba/ mo 'pena ris tonthus mo, 'bori ȳici mii mo.
Dhali e uni mo tani dhalki gway pem lu/ki'd mo dhali gway gi ibabam pem ka Ibrahiim dhala Is/hak mo.

Dhali dhalki uni can mo mmota dhana buhany 'kwani mo e bwaman mony'cesh mo.

¹⁷ Ka Yuusup parki com e mmokar me'da bim poros piti i'kupa Eprayim mo tani a'di ishi/ki a'di bwa mo, dhali a'di ki bu'th com ime'd mo dhali shor a'di me'd piti mo 'peni

'kup ma Eprayim mo mmokar a'di i 'kup ma Manassa mo be. ¹⁸ Dhala Yuusup ki o com gwo mo ki: Yisa ababam pem haali/ a'di yansan ita'da bwanyara/ mo. Kari me'da bim poros pini i'kup piti mo. ¹⁹ Hili ababam piti a'di i/ushki'd mo dhali o gwo mo ki: Aha/ misha mo ya/m pem mo, aha/ misha mo. A'di si'da/ midi war ki 'kwani mo dhali a'di si'da/ midi caaca mo. Bahili ara kam jin gwa'dagwa'd a'di imidi caaca kagahara mo mmobol a'di e mo dhali emen piti midi ta abuhany kal 'kwaniny'cesh ka ris mo. ²⁰ Wakan a'di 'borki uni mii ka cim çaan mo dhali o gwo mo ki:

Ki um mo tani Israyiil a'di imini bah mom'bor mii mo mmo/o gwo mo ki:

Arumgimis midi kar /e me'da Eprayim mo dhali me'da Manassa mo.

Dhali wakan a'di karki'da Eprayim ntwa/a/ ka Manassa mo be. ²¹ Dhali yan'ko'da Israyiil oki'da Yuusup gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ 'dishkina 'twa/ mmowu mo, hili Arumgimis midi nyak di ki /e mo dhali a'di midi susi/e bway pa ka nyaj'ko'd e mony'cesh gi ibabam pini mo. ²² Ba aha/ çikina /e tony caaga/ mmobol ikan e mo a'di jin ta 'ban 'de/ ka wosha turga/ mo a'di jin bu'thka/ 'peni me'd gi 'Kwani Amuur ki gandala turgam pem mo dhali ki bwam pem mo be.

49

¹ Dhali yan'ko'da Yakuub yukki iya/m piti mo dhali o gwo mo ki: Tuli um is bumi montal 'de/ mo ki aha/ mina tor um to kun mini mii taka po/ um yilin tiya kun mini iiyu/ mo.

² Tuli is mo dhali cik gwo mo, ayy um iya/ ma Yakuub mo dhali ciki gwo ma Israyiil jin ta'da babam bum mo.

³ Ra/ubiin /e tana bwanyaram pem mo, 'peni mo ma dem dem pem mo dhali 'peni maman pem kun twa/a/ gi mom'bi'th is mo dhala litgan pem mo e monyca mo dhala litgan e mom'bi'th mo.

⁴ /E jin gwakalki mii mo me'd yi'de/ mo tani /e mini gam mo jin mina /e idiya litgan yisa, haali/ /e sekim ka ci gi cim mo dhali shi/ a'di is mo dhali /e yakin ki mis mo eya ci ma nyanya'b pem mo.

⁵ Shim/uun dhala Lawi uni kun ta ikam mo.

To gi mo/as gom mo ma bujur mo tani uni ita gandala turgam buni mo.

⁶ Ayy akashiram pem midi diki ya 'kup ki mo ma tul is buni mo.

Ayy shi/in pem midi diki gam dhana yul'kup 'kwanim buni is mo.

Goma nyor buni mo tani uni 'koshki 'kwani mo dhali mmocana uni bwa en'dap buni mo tani uni ki 'citha morbip buni dugu'b gi 'kupa'dupun buni mo be.

⁷ Monyjee midi di goma nyor buni mo haali/ a'di çithiraçithir mo, dhali anyor buni mo tani a'di si'da/ ita ji mat mo.

Aha/ mina kwaa/ uni bwa mo e bwaman ma Yakuub mo dhali çeker uni bwa mo e bwaman ma Israyiil mo.

⁸ Yahuuda, ikam pini uni imini maj /e mo

dhali me'd pini midi di eya aris 'ba/ gi 'kwani kun ta 'kup ki /e mo.

Iya/ gi cim uni imini gon is ka 'cesh ibwambori /e mo.

⁹ Yahuuda a'di ita adhop dhuru'c mo.

'Peni mo jin dheru to bwa ka gwapi/ mo, ayy ya/m pem, /e yaki bway mis mo.

A'di wupki'da 'cesh mo dhali a'di ishki'd ki bara'th me'da dhop mo dhali me'd kumana dhop mo. Aja a'di iro'dki mii mo mmomer a'di e mo?

¹⁰ Cwa ma malik midi diki pi mo 'peni Yahuuda ki sole/ mo

walla cwa gi amanjinuwa ji 'peni bwaman sho'k piti mo
ntag̤i a'di midi pu'dku/ e a'dim piti jin cila a'di mo,
dhali e a'di mo mo jin hanu gwo e ki 'kwani midi mii di mo.

¹¹ A'di dekk̤i ari thuluny dhuru'c piti ki cwalm̤ana mura'th mo
dhali ari dhuru'c thuluny piti cwalm̤ana mura'th jin kwanykunu mo gom 'boro'd piti mo
tani,
a'di wuski burrinyem piti ki yimana mura'th jin ɬa/u ki ɣah ɣah mo
dhali burrinye/ ma pom piti eya basa mura'th mo.

¹² Em piti midi ɬa'bki dhir dhir gom yimana mura'th jin ɬa/u ki ɣah ɣah mo
dhali she/ piti midi tagi kush goma ko mo be.

¹³ Sabuluun a'di imidi ɬa'b e yana gap gi bwam ma al mo,
a'di imidi war ki mo kun min ma risa ɬur yi'de/ ikok ɬupi nycine/ mo,
dhali bwayam piti midi ya ntag̤i Pan Sidun mo.

¹⁴ Yassaakar a'di imidi 'bitha'b'i'th me'd thuluny mo
mmothum ɬup ka lungu'b mo e bwaman ma ma'diny ɬa'bal mo.

¹⁵ A'di parki mo jin sinu is e mo, ki a'di 'bora'bor mo
dhali bampa/ ki a'di ta gi jin 'boru bwa mo.
Wakan a'di igojkina a'di 'kupa bim piti ka 'cesh mo dhali ɬala/ ɬal mo
dhali a'di warki'd ki ɬijkina/ jin yolu mo jin miinu ki 'bi'th goma ɬu'c mo.

¹⁶ Daan a'di imidi ta amandwall 'kwanim piti gwo mo,
me'd a'din 'de/ e bwaman ma waɬ gi 'Kwani ma Israyiil mo.

¹⁷ Daan a'di imina e i wa ki tasha/ jin ishki'd e shemen bway mo
a'di jin ta tashan 'thi/ jin ishki'd e bway tur jin iinu mo mmowo'c shumarum 'pena
tiŋkilam piti mo

wakan ka manmer a'di apo/ mo tan̤i a'di imidi biɬ ki tar mo be.

¹⁸ Aha/ ɬorkina mowoth pini mo ayy Tapa.

¹⁹ Iman'ceya/ 'ce ki buw buw mini 'ceya Jaadi is mo,
hili a'di imidi 'ce uni ki is eya panyjapam buni mo.

²⁰ Tonte/ jin min ma Ashiir ishwa mo tan̤i uni mini ɬawusatawus mo
dhali a'di midi dho'th ton ɬawusga/ ma malik mo.

²¹ Naptaali a'di imina e wa ka yuul jin dhalkunu me'd ki 'kus mo
jin dho'thki ushana 'borga/ mo.

²² Yuusup a'di imidi ta abinycwa jin midi dho'th maman mo
abinycwa jin midi dho'th maman monyjoco/ mo.

Abinycwam piti mini so wupuni ɬup agangara/ ma goj bampa/ mo.

²³ 'Kwani kun mishina bwa shin kun ɬithiraçithir mo tan̤i iwupkina po/ a'di mo
dhali shin a'di mo dhali 'cwar a'di ki ɣara'd ɣara'd mmobur a'di adu mo.

²⁴ Baɬhtho/ abwam piti tiŋkir di mo mmo'konu ki joç a'di mo,
dhali abim piti dhunu ki mo jin mishu mii mo
ki me'd gi a'din 'de/ jin Eka/ Ek mo a'di jin ta jima Yakuub mo
(ki gway ma Manhil ɬa'bal mo jin ta Wosh ma Israyiil mo.)

²⁵ Ka Arumgimis ma babam pini mo a'di jin midi woth /e mo,
a'di jin ta'da Arumgimis jin Eka/ Ek mo a'di jin midi 'bor /e mii mo
ka ris mom'bor mii gi momis kun 'kon buŋ'kup mo,
dhali aris mom'bor mii kun 'kon e moy'kulga/ mo kun parashaparash e bwaj'kwariny
mony'cesh mo

dhali aris mom'bor mii 'pena risa bor kun çina ko mmopi mo
 dhali aris bwama dho'th mo.
²⁶ Mom'bor mii ma babam pini mo
 uni ita mo ma dem dem jin 'ce'dki gwayu/ ma ris mom'bor mii ma ris wosha turga/ kun
 'konu ki sule/ sule/ mo
 dhali maman gi wosha turga/ kun 'konu ki sule/ sule/ mo.
 Dhalki uni 'kon mo e 'kupa Yuusup mo
 dhali eya mur 'ko'd em piti mo a'di jin karkunu ki she/ 'peni ikam piti mo.

²⁷ Benyamiin a'di ita awuu jin pitili to ki she/ mo,
 e mon'thamo/ mo tani a'di midi la shwa 'kwani ki 'ci'd'da/ mo
 dhali mom'pimpili/ mo a'di ki pwak to bwa mo uni kun dilina a'di 'kwani mo.

²⁸ Uni gwansani 'baar mo tani uni itana wak ma Israyil kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/
 mo, dhali gwo jin ṭorkin ma babam buni uni anann mo me'd jin 'borkina a'di uni mii
 mo mmo'bor uni mii ka 'dete/ 'dete/ mo, mom'bor mii kun ha me'd mo gom a'di mo.
²⁹ Dhali yan'ko'd a'di ḁanki uni gwo mo dhali o uni gwo mo ki: Aha/ minu mii 'tuma bi
 is imontal 'de/ nyakki 'kwanim pem mo. Kanaa/ nyakki ibabam pem mo e jurum wosh
 gi mombunto Ipruun mo, jin ta Wathi/ Hiththa mo. ³⁰ E jurum wosh gi mombunto ma
 Makpiilah jin diki'd ki mom'pesho'k gi Pa Mamra mo e bampa/ gi Pan Kanaan mo a'di
 jin yolkin ma Ibrahiim 'peni bwam bunto ma Ipruun jin ta 'Kwani Hiththa mo e mo jin
 mina a'di imii ta mo gom mo jin kanuwa kan mo. ³¹ E mo yan mo tani a'di ikankina uniya
 Ibrahiim nycine/ mo dhala Saarah jin ta ash mo, dhali imun si'da/ mo tani a'di kankina
 uniya Is/hak dhala Ripka jin ta ash mo dhali imun si'da/ mo tani a'di ikankika/ aLe/
 ah mo. ³² Bwam bunto dhali jurum wosh gwansan mo tani a'di iyolkunu 'peni 'Kwani
 Hiththa mo. ³³ Ka Yakuub 'baarki gwo jin ḁankina a'di ya/m piti mo tani a'di dhuki sho'k
 piti eya ci mo dhali a'di ḁiki shi/in piti jinj 'ko'd mo dhali a'di tulkunuwa abi is nyakki
 'kwanim piti mo be.

50

¹ Dhali yan'ko'da Yuusup bitki'di 'ba/i com mo dhali ko eya po/i a'di mo dhali pi a'di
 'twa/ mo be. ² Dhala Yuusup ḁanki'da ris cirkinam piti gwo mo ka ris uni kun tana hakiim
 mini lol com bwa mo a'di idina a'di ki bul mo. Wakana risa hakiim uni lulkina Israyil bwa
 mo be. ³ Acimi iss 'kwanimpa su/ a'di i'thekkunu gwo mo gom a'di mo, haali/ acim tana
 ris wakan kun 'thekkunu gwo mo mmolol bwa mo. Dhali 'Kwani Masir uni gwokin gom
 a'di ka cim iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka 'kume'd mo.

⁴ Dhali ka tee jin gwokunu gom a'di 'baarki'd mo tani aYuusup ṭorki'da ṭor ki kuŋ gu'b
 ma Pirawni 'baar mo mmo/o gwo mo ki: Wakki/ aha/ mina gam mii ma 'the e jis/em pini
 shwane/ mo tani, oyi gwo mo, aha/ 'thona /e mo, e bwany'ce ma Pirawn mo mmo/o ki:
⁵ Ababam pem kar aha/ mmothul gwo me'da po/ mo mmo/o ki: Ki aha/ mura 'twa/ i'dish
 i mmomuri wu mo tani e jis wosh jwam pem jin 'kulkika/ mo e Pan Kanaan mo tani a'di
 iminu kan aha/ imun mo. Dhali shwane/ gom gwo gi wakan mo tani dhalki aha/ yana ka
 gagamis mo, aha/ 'thona /e mo, dhali kana babam pem mo dhali yan'ko'd aha/ ki doku/
 mo. ⁶ Dhala Pirawn thokki gwo mo ki: Yaku/ ka gagamis mo dhali kani cim mo me'd jin
 karkina a'di /e mmothul gwo me'da po/ mo. ⁷ Wakana Yuusup yaki'd ka gagamis mo
 mmokana babam piti mo dhali nyakki a'di mo tani cirkina/ tana ris kun bat̄ki a'di mo
 'peni ku ma Pirawn mo dhali aris 'kwanij gwanyjaka/ 'peni ku ki gu'b piti mo dhali aris
 'kwanij gwanyjaka/ gi bampa/ Masiri 'baar mo. ⁸ Dhali isi kan aris kuŋ gu'b ma Yuusupi
 'baar mo ikam piti dhali aris kuŋ gu'b gi com mo hili jasi ushi ucim buni a'di idhalkunu
 mo dhali ama'diny ka'bal buni mo dhali adhana ȳul'kup bip buni mo uni a'di idhalkunu
 mo e Pan Jaasaan mo. ⁹ Dhali aris 'kwani kun merkina arabiya kun dira shumarum mo

tani uni inyakki ii ka gagamis nyakki a'di mo dhali aris 'kwani kun mer shumaruma po/ mo a'di ta dhana buhany wathimpa jin seki'd jin caaca kagahara mo be. ¹⁰ Ki uni pu'dkin mo e ja'dam pos gi Pan Athaad mo a'di jin diki'd e bwampo/ Yi'dej Kumma/ Uurdun mo tani uni kumki ko mo imun mo gom dhan bwan diti'd kagahara mo e kony jwa jin gwokina uni mmo/up e ki jabu'th mo dhali a'di karki mo jin gwonu ki kony jwa gom com ka cima pesu/ mo. ¹¹ Ki 'kwani kun cila mony'cesh yan mo tani uni gun ta 'Kwanij Kanaan mo parki kony jwa jin gwokunu mo e ja'dam pos gi Pan Athaad mo tani uni oki gwo mo ki: Kony jwa yansan jin gwokunu mo tani a'di ita a'di jin jwakatki'da du mo gom 'Kwani Masir mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di iyukkunu mo yan gway ka Aabilmisrayim mo. A'di jin diki'd e bwampo/ Yi'den Kumma/ Uurdun mo be. ¹² To jin miina iya/m piti gom a'di a'dan mo me'd jin kankina a'di uni gwo mo. ¹³ Haali/ iya/m piti kalki a'di mo e mony'cesh gi Pañ Kanaan mo dhali kan a'di mo e bwam bunto ma Makpiilah mo a'di jin di'd kupki mom'pesho'k gi Pa Mamra mo a'di jin yolkin ma Ibrahiim 'pena Ipruun jin ta wathi/ Hiththa mo mmokar a'di ki mo jin minu kana kani cine/ mo. ¹⁴ Ko'di a'di kanki'da babam piti mo tani, aYuusup dokki bway Pa Masir mo nyakki ikam piti mo dhali aris 'kwani 'baar mo kun nyakki ii ki a'di ka gagamis mo mmokana babam piti mo be.

¹⁵ Ki ikam ma Yuusup parki mo e mo ka babam buni a'di iwuki'd mo tani uni oki gwo mo ki: Wariba/ aYuusup midi shi/ ana i e mo dhali ri/ ana mo goma ris tonthus kun miikina ana a'di apo/ me'd yin mo. ¹⁶ Gom gwo gi wakan mo tani uni hashki gwo aYuusup mo dhali o gwo mo ki: Ababam pini a'di içanki gwo yansan ntwa/a/ ki a'di diki wu mo ki: ¹⁷ Oya Yuusup gwo mo ki: Gwami agwam mo ma, aha/ 'thona /e mo, gwondhanj gi ikam pini mo dhali miinthus buni mo haali/ uni miiki /e tonthusa po/ mo. Dhali shwane/ am 'thona /e ki /e mini gwama/ gwam mo gom gwondhanj gi çinkina/ ma Arumgimis mo jin ta'da Arumgimis ma babam pini mo. Yuusup a'di gwoki'd mo me'd jin torkina uni ator ki a'di mo. ¹⁸ Dhali ikam piti pu'dkin mo dhali taka 'ceshi bwambori a'di mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma, aman tana çinkinam pini mo. ¹⁹ Hila Yuusup oki uni gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma haali/ a/aha/ be dina e embul ma Arumgimis mowa? ²⁰ Haali/ me'd um mo, kagush tani um kar to apo/ aha/ ki 'pemen thus mo hili Arumgimis a'di ikarki a'di ki 'pemen jim 'boro'd mo mmowaski mii yan mo ki 'kwani ka ris ris minu dhu ki e mo, me'd jin 'kokina uni ki e shwanesan mo. ²¹ Dhalku/ is ki ko/ wakan mo, aha/ mina thip um mo dhali ushi ucim bum mo. Wakan a'di rokomki uni ki gwo mo dhali malas uni mo.

²² Wakan Yuusup a'di ca'bki'd mo e bampa/ Masir a'di nyakki 'kwani gi gu'b gi com mo. Dhala Yuusup a'di ca'bki'd ki e mo ki yil iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka 'kume'da po/ mo. ²³ Dhala Yuusup parki uci ma Eprayim e mo kun 'kon ma ata/i kwara mo dhali uci ma Maakiir si'da/ mo a'di jin ta ya/ ma Manassa mo uni dho'thkunu mo e 'kupa'dupun ma Yuusup mo. ²⁴ Dhala Yuusup oki ikam piti gwo mo ki: Aha/ 'dishkina 'twa/ mmomuri wu mo hili Arumgimis a'di midi yayu/ mmobutti um mo dhali a'di midi susi um bway pa ka nyan'ko'd mo 'peni bampa/ yansan e mony'cesh jin thulkina a'di a/Ibrahiim gwo me'da po/ mo goma Is/hak dhala Yakuub mo be. ²⁵ Dhali yan'ko'da Yuusup bu'thki mo jin thulu gwo me'da po/ mo e iya/ ma Israyil mo mmo/o gwo mo ki: Arumgimis midi yayu/ mmobutti um mo dhali um mini kal asimam pem mo 'peni mahan mo. ²⁶ Wakana Yuusup a'di iwuki'd mo mmo'kokina yil a'di i/iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka 'kume'da po/ mo, dhali uni lolki is piti mo dhali a'di karkunu mo e bwam ma kur jwa mo e bampa/ Masir mo be.

Gwo ma Musa jin 'Kon ma Po/ i Su/: Mmo/ii ka Pije/ mo

'Kwani ma Israyiil Sere'ckunu ki Sho'k mo

¹ Gwansan i ta gway gi iya/ ma Israyiil mo uni kun iikin bway Pam Masir mo nya<łka Yakuub mo, aris uni ka 'dete/ 'dete/ mo 'peni kuŋ gu'b piti mo be. ² Ra/ubiin mo dhala Shim/uun dhala Lawi mo dhala Yahuuda/ mo be. ³ Yassaakar dhala Sabuluun dhala Benyamiin mo. ⁴ Daan dhala Naptaali dhala Jaad dhala Ashiir mo be. ⁵ Aris emen ma Yakuub i 'baar mo uni 'ko iss 'kwanimpa i kwara i'ce'dka 'kume'd mo. Dhala Yuusup diki'di t_wa/a/ e Pam Masir mo be. ⁶ Dhali yan'ko'd aYuusup wuki'd mo dhala ris ikam piti mo dhala risa nya<łkum yil ki ucim buni mo be. ⁷ Hili emen ma Israyiil uni dho'thkin ka ris mo dhali markunu is kagahara mo. Dhali uni ekkin mo ki nyanye/ dhali 'bi'thkina is ki 'bi'th mo. Gom kan mo tani Pam Masir 'tu'dkunu ki uni mo.

⁸ Dhali yan'ko'd amalik thisa kamu/ bu'thki embul ma kamu/ dhamo/ mo i Pam Masir mo a'di jin diki misha Yuusup mo be. ⁹ Dhali a'di ki o 'kwanim piti gwo mo ki: Ayy, 'kwani ma Israyiil uni tana ris ka ris mo dhali uni si'da/ 'bitha'bi'th mo mmobol ana e mo be. ¹⁰ Wa<łki/ mo/as midi bi<łta po/i ana mo tani uni mini gam me'd ki 'kwani kun ta 'kup ki ana mo dhali as ana mo dhali ye mo 'peni bampam bana mo be. Dhalki ana tikira apo/ uni ki yu<łk yu<łk mo ki uni mini 'koki mar is mo.

¹¹ Gom 'kup gwo yan tani uni dhuki itapa apo/ uni mo mmo<łta/ uni is jwa ka tu'c kun ditadit mo. Dhali uni nya<łkina Pirawn 'perkuman bampa/ ki jasi mondhu tom piti mo kun yu<łku gway ka Pi<łuum dhala Ramasiis mo be. ¹² Hili ki 'kwani ma Israyiil 'kokunu mo mmosirica po/ ki sho'k mo ki nyanye/ mo tani uni si'da/ markunu is mo ki nyanye/ mo dhali mmohakara 'cesh ka bor mo. Wakan 'kwani Pam Masir uni ko/ ki is mo gom 'kwani ma Israyiil mo be. ¹³ Wakan uni dhuki 'kwani ma Israyiil mo mmomiiya tu'c ki ci<łkina/ ki mom'bi'th mo be. ¹⁴ Dhali uni si'da/ dhuki 'kwani ma Israyiil is mmo'ta'bula'ta'bul mo ka tu'c jin 'batha'ba'th mo mmo'thoka jeen gu'b mo dhali eya risa tu'c kun 'kona e ki she/ ki she/ mo e bwam buntom buni mo. Eya risa tu'c buni gwansani 'baar mo tani ci<łnu uni ki dar gi mo si/is mo be.

¹⁵ Dhali yan'ko'da malik gi 'kwani Pam Masir ki o iShipira uni ka Puu/a kun ta up kun dho'th tiya Ibraniyiin gwo mo ki: ¹⁶ Wa<łki/ um dho'th up 'kwani Ibraniyiin mo dhali um ki par uni e eya powa birish jin dhodhuwa dho'th apo/ mo tani, 'koshi a'di jwa mo wa<łki/ ta'da 'ciŋgwat<ł mo. Hili wa<łki/ ta'da 'bomi mo tani dhalka yim di'd ki e mo. ¹⁷ Hili up gwansan kun dhodhi tiya mo tani uni ko/kina Arumgimis mo. Dhali uni 'koki mii gwoŋkan ma malik gi Pam Masir jin ɺankina a'di uni mo. Hili uni dhal uc<łngw<łt<ł mo mmo'ko ki e mo be. ¹⁸ Dhali amalik gi Pam Masir a'di yu<łki up gwansan mo dhali o uni gwo mo ki: Atinta miina um kan mo mmodhal uc<łngw<łt<ł bway mo mmo'ko ki e kan mo?

¹⁹ Up kun dhodhi tiya thokkina Pirawn gwo mo ki: Haali/ up gi 'Kwani Ibraniyiin yisa wa ki up gi 'kwani Pam Masir yisa. Hili uni ɻa'b ki dem dem mo dhali uni la dho'th ucim buni nt<łwa/a/ mo ki aman 'konaki pu'd naskina/ mo be.

²⁰ Wakan Arumgimis miiki'd ki 'bore/ gom up gun dho'thki tiya mo. Dhali 'kwani markunu is ki nyanye/ mo dhali uni ɻa'b ki dem dem e mom'bi'th buni mo be. ²¹ Dhali gom moŋko/ jin ko/kina up Arumgimis mo tani a'di ɻiki uni ucim buni si'da/ mo be.

²² Dhali yan'ko'd mo tani aPirawn ɺanki'da ris 'kwanim piti gwo 'baar mo ki: Aris iya/ kun dho'thunu gom 'kwani Ibraniyiin mo tani minu ta'kku/ mo e ɻumma/ yi'de/ mo, hili um mini dhalku/ ushi i'bwa/ i 'kon ki e mo be.

Mondho'th ma Musa

¹ Dhali ki embul yan wathi/ 'peni 'Kwani Lawi masha'da 'bom 'pena wak piti mo. ² Dhali a'bom bwaki'd mo dhali dho'th ya/ mo. Dhali ka yim parki a'di e mo ka 'ci 'bora'bor mo tani ayim ki bag a'di mo ka ppee 'kupi kwara mo be. ³ Dhali ka yim mol a'di bag ki rash rash mo tani ayim 'kučki'da guppa mo jin ukkunu mo 'pena 'ci'd mo dhali rus a'di ka 'bi'c mo dhala sipti/ mo, mmonon yi'de/ ki bway mo mmose bwa guppa mo. Dhala yim ki kara 'ci nycine/ mo dhali karki a'di e bwam ma 'ci'd jin di'd i shemen ma gap gi kumma/ yi'de/ mo be. ⁴ Dhali 'bwah ma 'ci doshki'd ari katān mo mmopar mo e mo ka ta a'di i midi pu'd e ara kam mo.

⁵ Dhali 'bwa/ ma Pirawn pu'dki'd ka lungu'b mo mmo/up yi'de/ mo e kumma/ yi'de/ mo. Dhali aris nyara/ gun mii a'di atu'c iikin e yan wor mo tani ayim mishki'da guppa mo e bwam ma 'ci'd mo. Dhali ayim ki hash nyarany ciŋkinam piti mo mmo'cwam a'di mo be. ⁶ Dhali ka yim ka'dki a'di 'kup mo tani ayim parki ara 'ciŋgwath e mo. Dhali ara 'ci di'd mmoko mo. Ayim hilki a'di ki e ma 'thime/ gi mo/en mo dhali o gwo mo ki: Yansan a'di i ta ara 'ci 'peni 'Kwani Ibraniyiin mo be.

⁷ Dhali yan'ko'd 'bwah ma 'ci yansan ki o 'bwa/ ma Pirawn gwo mo ki: Miga/ ya mo dhali yuki /eya manthipa 'ci 'peni bwaman up 'Kwani Ibraniyiin mo mmothip ki /eya 'ci mo 'taa?

⁸ Dhali 'bwa/ ma Pirawn ki o ari nyara/ gwo mo ki: Nye, yaku/ mo ma. Gom gwo gi wakan mo tani ari nyara/ yaki'd mo dhali yuki kum ma 'ci mo be. ⁹ Dhali 'bwa/ ma Pirawn o'da yim gwo mo ki: ɺalka 'ci yansan mo dhali thipi a'di mo gom aha/ mo dhali aha/ mina ciki /e to jin miina /eya tu'c gom a'di mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'bom bu'thki'da 'ci mo dhali thip a'di mo be. ¹⁰ Dhali a'ci caki'd mo dhala yim ki ɺalki a'di 'bwa/ ma Pirawn mo dhali a'di warki'd ki ya/ ma yim mo. Dhali ayim ki yer a'di gway ka Musa* mo goma yim oki gwo mo ki: Haali/ aha/ 'cwamkina a'di ka pije/ mo 'peni yi'de/ mo be.

AMusa Guski Pa Midyaan mo

¹¹ Ka Musa caki'd mo tani a'di yaki'd ka pije/ mo mmobuti 'kwanim pitiñ gana/ mo dhali para tuca ditga/ gi kwanim piti e mo. Dhali a'di parki wathi/ Masir e mo mmo'koshkina a'di wathi/ Ibraniyiin mo a'di jin ta wathi/ 'peni 'kwanim piti mo be.

¹² AMusa ki 'kar mo ki e mo dhali jan ṭal 'den kamu/ yisa di'da. Dhali a'di ki 'kosh wathi/ Masir jwa mo dhali bag a'di mo e bwam ma si'b mo be. ¹³ Ka cim jin 'ko'd, a'di yaki'd ka pije/ i 'kwanim piti dok e mo dhali a'di ki mish 'kwani Ibraniyiin i su/ ɺalkin ki as Ɇem buni mo. Dhali a'di ki o wathi/ jin dina mii i 'ba/ gwo mo ki: Atinta i dorkina /eya wak pini mo kan?

¹⁴ A'di thokki a'di gwo mo ki: Aja i kar /e ki tapa mo dhali ka mandwall aman gwo mo? A /e kulumki gwo i bwa mo mmoŋapi 'kosh aha/ jwa mo me'd jin 'koshkina /e wathi/ Pam Masir mo 'taa? Dhali yan'ko'd aMusa ko/ki is mo dhali kulumki gwo 'kup mo ki to yansan ka jij gana/ mishu mo be. ¹⁵ Yan'ko'da malik ciŋki gwo yansan mo dhali ɳapa Musa ki minu 'kosh jwa mo. Hila Musa guski'd mo 'pena Pirawn mo dhali a'di yaki'd mmoca'b e Pam Midyaan mo be. Dhali ka cima kamu/ a'di ca'bki'da 'cesh e shemen jis yi'de/ mo. ¹⁶ Dhala gasiis gi Pam Midyaan taki'd gi i 'bwa/ i pesu/ mo dhali uni pu'dkin mo mmomush yi'de/ e mo jin ca'b ma Musa i shemen mo. Dhali uni 'tu'dkina ɺur ki yi'de/ mo goma ma'diny ka'bal dhali miya ma babam buni mo be. ¹⁷ Imanhil ɺa'bala tiya uni pu'dkin mo dhali ur uni mo. Hila Musa cuki mis mo dhali woṭhki nyara/ dhali dokí uni ka nyarjko'd mmowol ki uni to em buni yi'de/ mo be.

* 2:10 Gway yan wana e ki gwo jin onu ki 'cwam ki 'twaj 'kwani Ibraniyiin mo.

¹⁸ Ki nyara/ dokkin eya babam buni ka Rau/iil mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: 'Pemen ta'da ta layina um pu'du/ gane/ ki jahanne/ kan mo?

¹⁹ Uni ki thok gwo mo ki: Wathi/ Masir a'di i wołki aman mo 'peni me'd gi imanhil ka'bal mo dhali a'di si'dayi ki mush ki aman yi'de/ mo dhali wolki to e mo be.

²⁰ A'di oki i'bwa/ gwo mo ki: Mane a'di mane? Atinta i dhalina um wathi/ mo? Yuči a'di mo ma ki a'di midi shwa to nyakki ana mo.

²¹ Dhala Musa gamki gwo me'd mo mmoča'b mo nyački wathi/ yan mo. Dhali a'di čiki'da Musa 'bwa/ jin yuču gway ka Sapuura mmota ash mo be. ²² Ayim dho'thki a'di ya/ mo dhala Musa ki yer a'di gway piti ka Jirshuum† mo haali/ a'di oki gwo mo ki: Aha/ dina ka čis e pampań kamu/ mo.

²³ I'ko'di yil ka ris pekin mo tani amalik gi 'kwani Pam Masir a'di wuki'd mo be. Dhali 'kwani ma Israyiil uni 'kon mmo/ohon mo e bwań'kwariny miiny čiňkinam buni mo dhali uni ķumki cuuwa mo gom mowotłh mo. Dhali kom buni e bwań'kwariny miiny čiňkina/ mo tani cikkin ma Arumgimis mo be. ²⁴ Dhali Arumgimis cikki mo/ohon buni mo dhali a'di kakina gwo e mo jin gamkina a'di me'd ki mondek nyakka Ibrahiim mo dhali nyakka Is/hak mo dhali nyakka Yakuub mo be. ²⁵ Dhali Arumgimis mishki 'kwani ma Israyiil mo dhali a'di ta gi bwań kulum apo/ uni mo gom moj'kom buni jin shi/ashi/ kan mo be.

3

Arumgimis Yučki'da Musa mo

¹ Dhala Musa ta'da amanhila ma'diny ķa'bal ma mar piti ka Rau/iil mo jin ta'da gasiis gi Pa Midyaan mo. Dhala Musa urki'da ma'diny ķa'bal piti dhali 'ciłh bway mombwaasho mo dhali pu'di Wosh Sinaa/ jin ta wosh jin ķogu mo be. ² Dhali aman'doyu/ gwo gi TAPA piki a'di i is ka le'dan o'd e ari bwaman cwa mo. Dhala Musa parki mo e dhali merki'd mo ki cwa shwakina o'd mo dhali a'di 'konu ki kup ki sule/ mo be. ³ Dhali aMusa ki kulum gwo i bwa mo ki: Atinta dina o'd ki kup ari bwaman cwa yan mo kan sa/? Aha/ mina shorki is mo dhali par dhan miimer yan e mo.

⁴ Ki TAPA parki mo e ka Musa ya'd mmo'dish mo is mmopar mo e mo tani Arumgimis yukki a'di 'peni ari bwaman cwa mo ki: Musa, Musa. Dhali a'di thokki gwo mo ki: Aha/ dina i se mo be.

⁵ Dhali yan'ko'd Arumgimis ki o a'di gwo mo ki: Dhalku/ ki shor mmo'dish mo yan is mo. 'Cuča ppam pini 'peni sho'k mo ma haali/ mo yan jin dina /e i cine/ mo tani ta'da 'cesh jin ķogu mo be. ⁶ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Aha/ tana Arumgimis gi ibabam pini jin ta'da Arumgimis ma Ibrahiim mo dhali Arumgimis ma Is/hak dhali Arumgimis ma Yakuub mo be. Dhali yan'ko'da Musa tikki jis em piti mo haali/ a'di ķo/ki is mo mmohila Arumgimis mo be.

⁷ Dhali yan'ko'd TAPA ki o a'di gwo mo ki: Aha/ misha isa nyor jin wo'cki 'kwanim pem mo uni kun 'kokin mo e Pam Masir mo. Dhali aha/ cikkina kom buni mo gom mii gi imanjiya tu'c buni kun ta 'Kwani Masir mo. Dhali aha/ misha moj'kosh is ka nyor buni mo be. ⁸ Dhali aha/ thulkina ka 'cesh mo mmo'cuk uni 'peni me'd gi 'Kwani Masir mo. Dhali aha/ mina sus uni mo 'peni pa čaan mo bway mo jin 'kosh jwa mo jin isha ris embul mo dhali jin 'bor ma 'cesh ki 'bor mo. A'di ta mo jin 'kona 'kwani Pań Kanaan mo dhali Pa Hiththa mo dhali Pa Amuur mo dhali Pam Paaris mo dhali Pa Haypa mo dhali Pa Yabuus mo be. ⁹ Dhali shwane/ aha/ cikkina ko gi 'kwani ma Israyiil mo dhali aha/ mishkina mo jin siriju asiri'c ki sho'k jin 'kokina 'Kwani Pam Masir mmosiri'c uni apo/ ki sho'k mo be. ¹⁰ Dhali shwane/ yaku/ mo ma, aha/ mina hash /e aPirawn mo ki /e mini mish susu 'kwanim pem ka piye/ mo, uni kun ta 'kwani ma Israyiil mo 'peni Pam Masir mo be.

† ^{2:22} Gway yan wana e ki gwo jin onu ki: Wathi/ 'peni bampań kamu/ mo ki 'twań 'kwaniibraniyin mo.

¹¹ Hila Musa thokki'da Arumgimis gwo mo ki: Aha/ jana/ sa/ mina 'taki ya aPirawn dhali susi 'kwani ma Israyil ka pije/ 'peni Pam Masir mo?

¹² Arumgimis ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ mina nyak di ki /e mo. Dhali ki /e mini dili 'kwani sho'k ka pije/ 'peni Pam Masir mo tani um mini mii mii mmotak aha/ e 'kuwosh yan mo. Dhali mii yansan midi ta jamas mii mo gom /e mo ki aha/ tana a'di jin hashkina /e mo be.

¹³ Dhali yan'ko'd aMusa ki owa Arumgimis gwo mo ki: Wa^kki/ aha/ mina pu'dku/ e 'kwani ma Israyil mo dhali o uni gwo mo ki: Arumgimis gi ibabam bum a'di i hashki aha/ i um mo tani uni mini dot aha/ gwo mo ki: Gway piti yuku kaja mo? Atinta i migra/ thok uni mo? ¹⁴ Arumgimis ki thoka Musa gwo mo ki: Aha/ Be I Tana Aha/ be. Dhali a'di ki o gwo mo ki: Oyi gwo yansan e 'kwani ma Israyil ki: Aha/ jin Tana Aha/ mo tani i hashki aha/ i um mo.

¹⁵ Arumgimis si'da/ ki owa Musa gwo mo ki: Oyi gwo yansan mo ma e 'kwani ma Israyil mo ki: Aha/ jin tana TAPA jin ta'da Arumgimis gi ibabam bum mo a'di jin ta'da Arumgimis ma Ibrahiim mo dhali Arumgimis ma Is/hak mo dhali Arumgimis ma Yakuub mo aha/ i hashkina /e i uni mo. Gway pem a'dansan ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. Gway yan a'di ta 'pemen jin min ma risa nyakum yili heri 'baar mo ka londhot^h mo be.

¹⁶ Yaku/ mo dhali tuli jwahanj 'kwani ma Israyil gun jina ji isi montal 'de/ mo dhali oyi uni gwo mo ki: TAPA jin ta'da Arumgimis gi ibabam bum mo a'di jin ta'da Arumgimis ma Ibrahiim mo dhali Arumgimis ma Is/hak mo dhali Arumgimis ma Yakuub mo a'di i piki aha/ i is mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ nyith^hkina um mo gom to kun miikunu um mo e Pam Masir mo be. ¹⁷ Dhali aha/ ona gwo is mo ki aha/ mina susi um ka pije/ mo 'peni mii jin woci um is she/ 'peni miij 'kwani gi Pam Masir mo mmopu'd mo e Pañ^h kanaan mo dhali Pa Hiththa mo dhali Pan Amuur mo dhali Pam Paaris mo dhali Pa Haypa mo dhali Pa Yabuus mo e mo jin 'bor ma 'cesh ki 'bor mo.

¹⁸ Dhali uni mini cik 'twam pini mo dhali /e dhali gwany jwahanj 'kwani ma Israyil um mini ii eya malik gi 'kwani gi Pam Masir mo dhali o a'di gwo mo ki: TAPA jin ta'da Arumgimis gi 'kwani ma Ibraniyiin mo tani a'di butki'di aman mo. Dhali shwane/ aman dot^a /e 'twa/ mo ki /e mini dhal aman bway ki aman mina ii mo jin kala'da cimi kwara e mombwaasho mo ki aman mina 'cith to e 'kus mmomiiya bas gom Tapa Arumgimis bam mo be. ¹⁹ Aha/ misha ka malik gi Pam Masir midi diki dhal um bway mo hili isi ciki/ a'di minu gaç ki dhan me'd jin 'bitha'bi'th mo be. ²⁰ Wakan aha/ mina he'th me'd pem mo dhali dor 'Kwani Masir mo ka ris miimer mo uni kun migra/ mii mo. Yan'ko'd mo tani a'di midi dhal um bway mo be.

²¹ Dhali aha/ mina rak 'kwani gwansan mmoçi um monyca mo. Dhali ki um mini ii mo tani um mini 'koki ii bwam me'd 'te/ mo be. ²² Up 'Kwani Israyil ka 'de^e/ 'de^te/ mini ii gu'b gi 'Kwani Masir kun 'dish uni is mo dhali mini dot to 'peni uni mo dhali 'peni uni ilu/ gun 'koni gu'b buni mo. Dhali uni mini dot uni dhiriny 'dolkon kush mo dhali dhiriny 'dolkon gana/ mo dhali burrinye/ mo. Dhali um mini hi'thi iya/m bum burrinye/ i/ is mo dhali i'bwa/m bum si'da/ mo. Dhali um beseene/ mini bu'th mal gi 'kwani Pam Masir ki mom'bi'th bum mo be.

Jamas Mii goma Musa mo

¹ AMusa thokki gwo mo ki: Wa^kki/ uni 'koki gam gwom pem is mo walla cik 'twam pem mo dhali o aha/ gwo mo ki: TAPA yisa piki /e i is mo yisa tani, aha/ mina mii ata mo?

² Dhali yan'ko'd TAPA ki o a'di gwo mo ki: Atinta i di'di me'd pini mo sa/? A'di ki thok a'di gwo mo ki: Alukaas mo be.

³ Dhali TAPA ki o gwo mo ki: Bi^ti a'di a'cesh mo ma. Wakan a'di bi^tki a'di a'cesh mo dhali a'di warki'd ki tasha/ mo dhala Musa guski'd 'peni a'di mo be. ⁴ Yan'ko'd TAPA

oki'da Musa gwo mo ki: Luŋi ma dhali buthi a'di i thin mo. Wakan a'di luŋki'd mo dhali bu'th a'di mo dhali a'di warki'd ka lukaas dok e mo e me'd piti mo be. ⁵ Wakan ki uni mini gam gwo is ki TAPA a'di piki /e i is mo, a'di jin ta'da Arumgimis jin ta ji gi ibabam buni mo, Arumgimis ma Ibrahiim mo dhali Arumgimis ma Is/hak mo dhali Arumgimis ma Yakuub mo.

⁶ Dok e TAPA ki o a'di gwo mo ki: Dwari me'd abor pini mo ma, dhali a'di miiki'd kan mo. Dhali ki a'di bukki a'di ka pije/ mo tani me'd piti 'koshkina monthus mo mmokusha/ kush me'd 'thipiny gana/ mo be.

⁷ Dhali yan'ko'd Arumgimis ki o a'di gwo mo ki: Dwari me'd pini ka nyaj'ko'd abor pini mo. Wakan a'di dwarki me'd ka nyaj'ko'd abor piti mo. Dhali ki a'di bukki a'di ka pije/ mo tani a'di dhelelkunu ka nyaj'ko'd mo me'd isi is pitiŋ gana/ mo be.

⁸ Dhali TAPA ki o gwo mo ki: Wakki/ uni mini 'koki gam /e gwo is mo tani, walla 'koki ciya hirdhe/ ki to gi miimer jin twa/a/ mo tani uni mini gam gwo is ki miimer yansan mo be. ⁹ Wakki/ uni 'koki gam gwo is, isi gom to gi miimera su/ gwansan mo walla 'koki ciya hirdhe/ ki 'twam pini mo tani /e mini pash yi'de/ 'peni kumma/ yi'de/ mo dhali gaç a'di apowa 'cesh jin kuthaču'th mo dhali yi'de/ midi war ka bas mo be.

¹⁰ Hila Musa thokki TAPA gwo mo ki: Ayy Tapam pem, aha/ mola gwo o ka ƙar e ki 'bore/ ki sule/ mo, 'peni ntwa/a/ nniin wala 'peni embul jin ṭela /e mii 'pen mmowal 'twa/ ki aha/ mo. Hili aha/ diṭa 'twa/ wal ki diṭ mo mmo/o gwo mo dhala le'd cumpula/ cumpul mo be.

¹¹ Dhali yan'ko'd TAPA ki o a'di gwo mo ki: Kaja a'di i ukki 'twa/ gi wathi/ mo? Dhali kaja a'di i karki a'di mo mmota amanmol 'twa/ wal mo walla mmota 'diye/ mo walla mmomish to par e mo walla mmota aja'da/ mo? A'di diki ta aha/ mo 'taa jin tana TAPA mo? ¹² Shwane/ yaku/ mo dhali aha/ mina di e 'twam pini mo dhali ṭor /e gwo jin mina /e i o mo be.

¹³ Hili aMusa thokki gwo mo ki: Ayy Tapa, hashki wathij kamu/ mo ma mmomii wakan mo.

¹⁴ Dhali yan'ko'd TAPA diṭkina bwa apo/a Musa ki 'bi'th mo dhali a'di ki o gwo mo ki: Din ma Haruun ki ta akam pini 'peni 'kwani Lawi mo 'taa? Aha/ misha ki a'di mish gwo o ki 'bore/ mo dhali a'di yayi'di bway mmogam /e 'kup mo. Dhali ki a'di midi mish /e mo tani a'di mina bwa i 'bor kagahara mo be. ¹⁵ Dhali /e mini o a'di gwo mo dhali ṭor ki a'di gwo jin mina a'di o mo. Dhali aha/ mina di e 'twam pini mo dhali di e 'twam piti mo dhali ṭorki um gwo mo gom to kun mina umi mii mo be. ¹⁶ A'di midi o gwo mo gom /e e 'kwani mo dhali midi ta 'twa/ gom /e mo. Dhali /e a'di i mini wa a'di e ka Arumgimis mo be. ¹⁷ Dhali /e mini ƙala lukaas yan i me'd mo mmoṭor miimer ka ris mo.

AMusa Dokki'd Bway Pam Masir mo

¹⁸ Yan'ko'd aMusa dokki'd ka nyaj'ko'd eya Rau/iil mo a'di jin ta'da mar piti mo dhali o a'di gwo mo ki: /E dotga/ 'twa/ mo ki: Dhalki aha/ bway mmodoł ka nyaj'ko'd i 'kwanim pem e Pa Masir mo dhali par uni e mo wakki/ 'kon ki e mo. Dhala Rau/iil ki owa Musa gwo mo ki: Yaku/ ki moŋku'th is mo. ¹⁹ Dhali ka Musa di'd e Pam Midyaan naskina/ mo tani TAPA ki o a'di gwo mo ki: Dokki ka nyaj'ko'd e Pam Masir mo, haali/ aris 'kwani kun ƙapki /e mmo'kosh jwa mo tani uni wukin mo be. ²⁰ Wakana Musa suski ash mo dhali iya/m piti isu/ mo dhali dhu uni i 'ku thuluny mo dhali ṭel 'pen mmodoł ka nyaj'ko'd eya 'cesh gi Pam Masir mo. Dhali e me'd piti mo tani a'di ki ƙala lukaas ma Arumgimis mo be.

²¹ Dhali TAPA ki owa Musa gwo mo ki: Ki /e mini dok ka nyaj'ko'd e Pam Masir mo tani hili ki 'bore/ mmomiiya ris miimeri 'baar mo ibwambor ma Pirawn mo uni kun ćikika/ / e mom'bi'th mmomii mo. Hili aha/ mina 'bi'thki a'di adum piti is me'd wosh mo, wakan ki a'di midi diki dhal 'kwani bway mo mmo/ii mo be. ²² Dhali /e mini owa Pirawn gwo mo ki: Yase ta gwo jin ona TAPA ki is piti mo ki: Israyil ta'da bwanyaraŋ gwath pem mo be.

²³ Dhali aha/ Ძora /e gwo mo ki: Dhalki ya/m pem ya'd mo ki a'di midi mii mii mmotak aha/ mo. Dhali /e ushun mo mmodiki dhal a'di bway mmoya mo. Gom kan aha/ mina 'kosha bwanyaran gwath pini mo be.

²⁴ E mo jin ishkina uni mo e bway mo tani TAPA gamki a'di 'kup mo dhali ᲃap a'di mmo'taki 'kosh jwa mo be. ²⁵ Dhali yan'ko'da Sapura ki 'de'k wosh jin kaaka dhali 'ci'th ya/m piti amunyjal yis mo dhali ta aMusa sho'k piti ki a'di mo. Dhali a'di ki o gwo mo ki: /E ka jij gana/ tana kathim pem ka bas e aha/ mo be. ²⁶ Gom gwo gi wakan mo tani TAPA dhalki a'di mo. Dhali yan'ko'd a'di waka'd mo kan me'd jin okin ma yim a'di mo ki: /E tana kathim pem ka bas mo. A'di o gwo yan goma munyjal yis jin 'cithu mo be.

²⁷ Dhali TAPA oki'da Haruun gwo mo ki: Yaku/ e mombwaasho mo mmogama Musa 'kup mo. Gom kan mo tani a'di yaki'd mo dhali gam a'di 'kup mo e wosha turga/ ma Arumgimis mo dhali pi aMusa 'twa/ mo be. ²⁸ Dhala Musa ᲃorki'da Haruun aris gwo gi TAPA mo jin hashkina TAPA a'di mo. Dhali a'di si'da/ ᲃorki'da Haruun aris jamas miimer mo jin kankina TAPA a'di mo mmomii mo be.

²⁹ Dhala Musa uni ka Haruun iikin mo dhali tula ris gwanyjhahanj 'kwani ma Israyiil isi montal 'de/ mo. ³⁰ Dhala Haruun oki'da ris gwo 'baar mo uni kun ᲃorkina TAPA aMusa mo. Dhali a'di ki mii jamas miimer i bwambori 'kwani 'baar mo be. ³¹ Dhali 'kwani gamki gwo is mo. Dhali uni cikki gwo ki TAPA yaya'di 'kwani ma Israyiil mo dhali ki a'di si'da/ ta gi bwanj kulum ki nyanye/ gom isa nyor buni jin wo'cki uni is she/ mo. Dhali uni luŋkina luŋ mo be.

5

Ka Cim jin Twa/a/ i Bwambora Pirawn

¹ Yan'ko'da Musa dhala Haruun iikina Pirawn mo dhali o a'di gwo mo ki: Yase/ ta gwo jin ona TAPA mo a'di jin ta'da Arumgimis gi 'kwani ma Israyiil mo ki: Dhalki 'kwanim pem iin mo mmota gi dhan moshwan to mmotak aha/ e mombwaasho mo.

² Hila Pirawn oki gwo mo ki: Kaja i taki TAPA mo ki aha/ mina ci a'di embul mo dhali dhala Israyiil bway mo mmo/ii mo? Aha/ yisa misha TAPA yisa. Dhali aha/ yisa mina dhala Israyiil bway mo mmo/ii mo yisa.

³ Dhali yan'ko'd uni ki o gwo mo ki: Arumgimis gi 'kwani Ibraniyiin a'di nyakki is tul ki aman mo. Aman 'thona /e bway mo mmodhalki aman iina mo ari ii jin tura 'ba/ gom jasa cimi kwara mo e mombwaasho mo. Aman mina mii TAPA abasa 'cesh mo a'di jin ta'da Arumgimis bam mo, isi ciki/ ki a'di midi diki biṭa po/ aman mo ki 'ba'th jin woci 'kwani is she/ mo walla ki mo ma mee mo be.

⁴ Hila malik gi 'kwani Pa Masir oki uni gwo mo ki: Musa um ka Haruun, ata ᲃapa um mo mmosus 'kwani mo 'pena ᲃu'c buni mo? Dok̄i ka nyaj'ko'da ᲃu'c bum mo ma. ⁵ Dhala Pirawn ki o gwo mo ki: 'Kwani kun 'koni bampa/ yansan mo tani uni tana ris ka ris mo. Um ki dosh uni mo 'pena ᲃu'c buni gomata?

⁶ Ka tenten 'de/ yan mo tani aPirawn kanki'da ris imanjiya ᲃu'c kun ta 'Kwani Masir gwo mo dhali imahil tiya kun ta 'kwani ma Israyiil mo. ⁷ Um mini dok̄e ci 'kwani ᲃun'tush i me'd mo mmo'thoṭka jeŋgu'b yisa. Dhalki uni iini ᲃapi ᲃun'tush ki is buni mo. ⁸ Uni mini mii uka jeŋgu'b me'd jin miina uni itwa/a/ mo. Ajeŋ gu'ba 'deŋ kamu/ yisa midi piya. Uni tana piny is ka piny is mo. Wakan a'di ona uni gwo ki: Dhalki aman iina i miiya Arumgimis bam abasa 'cesh 'te/ mo. ⁹ Dhalka ᲃu'c kun diṭadiṭ i 'thikkunu 'kwani i 'ba/ mo ki uni mini miiya ᲃu'c mo dhali 'koki ci 'ce mo gom gwo ma mak ka ris mo.

¹⁰ Wakan imanjiya ᲃu'c dhali imanhil tiya kun ta 'kwani ma Israyiil mo tani uni iikin ka piye/ mo dhali o 'kwani gwo mo ki: Yase ta gwo jin on ma Pirawn mo ki aha/ mina diki ci um ᲃun'tush mo be. ¹¹ Iiyi ki is bum mo dhali kali ᲃun'tush 'peni mo jin mina umi gami a'di mo. Hili atu'c bum mina sheŋ kamu/ i po'd yisa ki sule/ mo. ¹² Wakan aris 'kwani cekerki bwa mo mmopwak is e Pa Masiri 'baar mo mmotula wusha is mo me'd

kun'tush mo be. ¹³ Dhali imanjiya tu'c buni naskina/ 'kon mmopucur uni ka tu'c mo mmo/o gwo mo ki: Miyi atu'c bumi 'baar mo me'd jin miina um a'di ka cimi 'baar mo jin cinu um kun'tush inniin mo. ¹⁴ Dhali imanhil tiya 'peni 'kwani ma Israyiil uni kun dhuna imanmiiya tu'c ma Pirawn ki imanhil tiya mo tani uni si'da/ dorkunu mo dhali dołkunu gwo mo ki: Atinta 'kona um ki miiya risa tu'c bum mo mmo/uğa jeŋgu'b ka nimira shwane/ dhali katili mo me'd mii jin miikina um a'di itwa/a/ mo?

¹⁵ Yan'ko'd imanhil tiya 'peni 'kwani ma Israyiil pu'dkin mo dhali kum cuuwa eya Pirawn mo ki: Atinta tu/ula /e aman ki mii gi wakan mo? ¹⁶ kun'tusha kamu/ yisa di'da jin kalunu ciŋkinam pini mo. Hili uni 'kon mo mmoca'bi o aman gwo mo ki: 'Thoka jeŋgu'b mo. Pari ciŋkinam pini e 'koshu kata? Hili 'kwanim pini uni a'di thu'th mii mo.

¹⁷ Hila malik ki thok uni gwo mo ki: Um tana piny is ka piny is mo. A'di ona um gwo ki: Dhalki aman iina mo mmomii TAPA abasa 'cesh mo. ¹⁸ Dok ki nyar'ko'd mo dhali miiya tu'c mo haali/ kun'tusha kamu/ minu ci ki um yisa. Hili um mini uğa jeŋgu'b ki nyanye/ mo mmonyałki jin twa/a/ mo. ¹⁹ Imanhil tiya 'peni 'kwani ma Israyiil uni mishki mo mo ki uni 'kokin mo e embul jin kankama kankam mo ka Pirawn oki gwo mo ki: Um mini dhalku/ miij kamu/ ki guwa wuy mo 'pena tuca jeŋgu'b mo a'di jin ta toma e me'd mo. ²⁰ Uni gamki iMusa 'kup mo uni ka Haruun mo ki uni çorki uni mo me'd jin iiyina uni ka pije/ mo 'pena Pirawn mo be. ²¹ Dhali uni ki thok uni gwo mo ki: Dhalki TAPA hilki'da po/ um mo dhali dwall um gwo mo haali/ um dhuki aman mo mmota imankola kol mo e jis e ma Pirawn mo dhali aris imanmii a'di to mo dhali um dhu gandala turga/ e me'd buni mo mmo'kosh aman jwa mo be.

Arumgimis Oki Gwo Is gom To jin Minu Mii mo

²² Dhali yan'ko'da Musa dokko'd mo e TAPA mo dhali o gwo mo ki: Ayy Tapa, atinta miikina /e to jin shi/ashi/ wakan apo/ 'kwani gwansan mo? Dhali atinta sa/ i hashina /e aha/ wakan mo? ²³ Haali/ me'd jin yakika/ aPirawn mo dhali o gwo ki gway pini mo tani a'di bołki mii ton thus ki nyanye/ apo/ 'kwani gwansan mo. Dhali /e si'da/ yisa 'cułki 'kwanim pini gwansan yisa ki sule/ sule/ mo.

6

¹ Yan'ko'd TAPA thokki'da Musa gwo mo ki: Shwane/ /e mini mish to jin miga/ miiya Pirawn mo haali/ ki me'd pem jin 'bitha'bi'th mo tani aPirawn midi hashki uni ka pije/ mo. Nye, ki me'd pem jin 'bitha'bi'th mo tani a'di midi ur uni ka pije/ 'peni bampam piti mo be.

Arumgimis Yukki'da Musa mo

² Dhali Arumgimis ki owa Musa gwo mo ki: Aha/ tana TAPA mo. ³ Aha/ pikina Ibrahiim i is dhala Is/hak dhala Yakuub mo me'da Arumgimis jin ca'b ki dem dem mo. Hili gom gway pem jin taka/ TAPA mo tani aha/ dina ki dhal gway yan bway mo uni ki mish aha/ mo be. ⁴ Aha/ si'da/ tela gwom pem jin gamga/ me'd ki mondeł nyakki uni mmociki uni Pał Kanaan mo e bampa/ jin 'kona uni 'pena gush ki hilkina/ mo be. ⁵ Dhali aha/ si'dayi ciła ohon gi 'kwani ma Israyiil mo uni kun dhukina 'Kwani Masir mo mmota ciŋkinam buni mo. Dhali aha/ kakina gwom pem e jin gamga/ me'd mo.

⁶ Oyi gwo cikise/ mo e 'kwani ma Israyiil mo ki: Aha/ tana TAPA mo dhali aha/ mina sus um ka pije/ mo 'peni ton ditin gi 'kwani Pa Masir mo dhali aha/ mina 'cu'k um mo 'peni mii jin miina uni um ki ciŋkina/ mo. Dhali aha/ mina wan um 'ba/ mo ka bim pem jin miga/ ye'th ka pije/ mo dhali ki dhan mii jin caaca ki gwon dwall mo be. ⁷ Dhali aha/ mina bu'th um ki 'kwanim pem mo dhali aha/ mina ta Arumgimis bum mo. Dhali um mini mish mo mo ki aha/ tana TAPA Arumgimis bum mo a'di jin suski um ka pije/ mo 'peni aris ton ditin gi 'Kwani Masir mo be. ⁸ Dhali aha/ mina sus um ka pije/ mo e bampa/ jin oka/ gwo is ki gwon deł mo mmocika Ibrahiim mo dhala Is/hak mo dhala Yakuub mo

MMO/II KA PIJE/ MO 6:9 82 MMO/II KA PIJE/ MO 6:29

be. Aha/ mina ci ki um a'di mo mmota mo jin mina umi bu'th is mo. Aha/ be i tana TAPA mo be.

⁹ Musa si'da/ oki yase e 'kwani ma Israyiil mo, hili uni 'koki cik gwo ma Musa haali/ shi/in buni i 'ce'dkunu bwa mo dhali gom miiny cijnkinam buni jin mathamat̄ mo be.

¹⁰ Dhali TAPA ki owa Musa gwo mo ki: ¹¹ Yaku/ /e mo dhali tora Pirawn gwo mo a'di jin ta'da malik gi 'kwani Pam Masir mo mmodhalki 'kwani ma Israyiil bway mo mmo/ii ka pije/ mo 'peni bampam piti mo.

¹² Hila Musa thokki TAPA gwo mo ki: Hili wa^kki/ 'kwani ma Israyiil ush gwo cik 'peni aha/ mo tani bakata i min ma Pirawn i cik aha/ 'twany cumpulgam pem yan mo? ¹³ Hili TAPA oki iMusa uni ka Haruun gwo mo gom 'kwani ma Israyiil mo dhali goma Pirawn mo a'di jin ta'da malik gi 'kwani Pam Masir mo. Dhali a'di kanki iMusa mmosus 'kwani ma Israyiil ka pije/ mo 'peni Bampa/ Masir mo be.

Kuŋ Gu'b ma Musa dhala Haruun

¹⁴ Gwansan uni tana 'kaŋ'kup gom kuŋ gu'b gi ibabam buni mo, gway gi iya/ ma Ra/ ubiin mo a'di jin ta'da bwanyara/ ma Israyiil mo: Hanuuk^k dhala Pallu dhala Hasruun dhala ḫarmi mo. Uni gwansan i tana wa^k ma Ra/ubiin mo be.

¹⁵ Gway gi iya/ ma Shim/uun si'da/ aniihe/ mo. Yamu/iil dhala Yamiin dhala Uhad dhala Yakiin dhala Suhar dhala Sha/uul jin ta ya/ ' pena 'bom gi Pan Kanaan mo. Uni i tana wa^k ma Shim/uun mo be.

¹⁶ Gwansan si'da/ i ta gway gi iya/ ma Lawi mo isi me'da nyakum yil buni kun tana uni mo: Jirshuun dhala Gahaat dhala Maraari mo. Dhali yil ma Lawi jin dikina a'di ki e mo tani 'koni 137 mo be. ¹⁷ Dhali gway gi iya/ ma Jirshuun aniihe/ mo: Libni dhala Shim/i nyakk^a wa^k buni mo be.

¹⁸ Dhali gway gi iya/ ma Kahaat aniihe/ mo: Amraam dhala Yishaar dhala Hibruun dhala Usi/iil mo. Dhali yil jin dikan ma Kahaat ki e mo 'koni 133 mo be.

¹⁹ Dhali gway gi iya/ ma Maraari aniihe/ mo: Mahli dhala Mushi mo: Gwansan uni tana wa^k gi 'kwani Lawi mo isi me'da nyakum yil buni mo be.

²⁰ Amraam bu'thki'da 'bom jin yu^k ka Yukabed mo a'di jin ta 'bwah ma babam piti mo dhala yim dho'thki a'diya Haruun mo dhala Musa mo. Dhali yil piti jin dikina a'di ki e mo tani a'di 'koni 137 mo be.

²¹ Dhali gway gi iya/ ma Yashar aniihe/ mo: kuurah dhala Napu'c dhala Sikri mo be.

²² Dhali gway gi iya/ ma Usi/iil aniihe/ mo: Misha/iil dhala Elsapaaⁿ dhala Sitri mo be.

²³ Haruun si'da/ bu'thki'da 'bom jin yu^k gway ka Alishaba/ mo a'di jin ta 'bwa/ ma Aminadab mo dhali a'di jin ta 'bwah ma Nahshuun mo. Dhali ayim dho'thki a'di aNadaab dhala Abiihu dhala Eli/asar dhala I^thamaar mo be.

²⁴ Dhali gway gi iya/ ma kuurah aniihe/ mo: Assiir dhala Elkana dhala Abi/asaap mo. Gwansan uni i tana wa^k gi 'kwaniŋ kuurah mo.

²⁵ Ili/assar a'di jin ta ya/ ma Haruun mo a'di bu'thki'da 'bom 'de/ mo 'peni 'bwa/ ma Putⁱ/iil mo. Dhala ayim dho'thki a'di a Pinihas mo. Gwansan uni i tana 'kaŋ'kup gu'b 'kwani ma Lawi mo ' pena wa^k buni mo be.

²⁶ AHaruun dhala Musa uni anansan kun ona TAPA gwo mo ki: Susu 'kwani ma Israyiil ka pije/ mo 'peni Bampa/ Masir mo ka wa^k buni mo. ²⁷ Uni i ta uni kun oki gwo eya Pirawn jin ta'da malik gi 'kwani Pa Masir mo mmomuri susu 'kwani ma Israyiil ka pije/ mo 'peni Pam Masir mo, aMusan 'de/ yan mo dhala Haruun mo be.

AHaruun Midi Ta Amanlu^k Goma Musa mo

²⁸ Ka tee yin jin okina TAPA gwo eya Musa e Bampa/ Masir mo tani ²⁹ TAPA oki'da Musa gwo mo mmo/o ki: Aha/ tana TAPA mo. Tori aPirawn jin ta'da malik gi 'Kwani Masir aris gwo kun oka/ /e 'baar mo.

³⁰ Hila Musa tho^kki TAPA gwo mo ki: Aha/ wana 'twam pemi cumpula/ ki jin ta'da tinta i min ma Pirawn i cik 'peni aha/ mo?

7

¹ Dhali TAPA oki'da Musa gwo mo ki: Hili ma. Aha/ mina mii /e me'da Arumgimis ibwambora malik mo. Akam pini ka Haruun midi o gwom pini goma malik me'd isa manci gwo ma Arumgimis jin o gwo ma Arumgimis gom 'kwani mo. ² Torka Haruun aris to 'baar mo kun kankika/ /e mo dhala Haruun midi luk ka Pirawn gwo mo mmodhal 'kwani ma Israyiil bway mo mmo/ii ka pije/ mo 'peni bampam piti mo. ³ Hili aha/ mina 'bitha Pirawn adum piti mo, dhali ba aha/ mina mara ris jamas miim pem is mo dhali momer mo e Bampa/ Masir mo be. ⁴ Pirawn yisa midi cik gwo 'peni /e mo. Dhali yan'ko'd aha/ mina dor Pam Masir mo dhali susa wak pem ka 'dete/ 'dete/ ka pije/ mo uni kun ta 'kwanim pem mo 'peni Bampa/ Masir mo. ⁵ Dhali 'kwanim Pam Masir mini mish mo mo ki aha/ tana TAPA mo me'd jin migi/ dor Pam Masir mo dhali susu 'kwani ma Israyiil ka pije/ mo 'peni bwam uni mo be.

⁶ AMusa dhala Haruun uni miikin kan mo me'd isi ji gi kankina TAPA uni gwo mo be.
⁷ Ka tee jin okina uni a Pirawn gwo mo tani aMusa i 'kona yili iss 'kwanim pa i dojon mo dhala Haruun i 'kona yili iss 'kwanimpia i dojon i 'ce'dka kwara apo/ mo be.

Alukaas ma Musa Warka'd ki Tasha/ mo be

⁸ Dhali TAPA oki'da Musa dhala Haruun gwo mo ki: ⁹ Wakka Pirawn midi kan um mmomii miimer mo tani /e mini owa Haruun gwo mo ki: Budhi cwam pini mo dhali bi^ti a'di a 'cesh i bwambor ma Pirawn mo ki a'di midi war ki tasha/ mo.

¹⁰ Wakana Musa dhala Haruun uni iikina Pirawn mo dhali miiki a'di me'd jin kankina TAPA uni gwo mo. Haruun bitki'da lukaas piti a'cesh ibwambor ma Pirawn mo dhali aris imanmiya tu'c piti mo dhali a'di warki'd ki tasha/ mo be. ¹¹ Dhali yan'ko'd si'da/ Pirawn yukki 'kwanim piti kun yukayuk mo dhali aris yarim piti mo. Dhali uni si'da/ miiki to jin nyakan mo ki milat^t buni mo. ¹² Haali/ aris uni ka 'dete/ 'dete/ bitkina lukaas buni mo dhali uni warkin ki tasha/ mo. Hila lukaas ma Haruun a'di i loski'da lukaas buni i 'baar mo be. ¹³ Naskina/ adu ma Pirawn wa ki wosh jin 'bitha'bi'th mo dhali ushki gwom buni gam is mo me'd gwo jin torkina TAPA uni mo be.

Mompal jin Wo'c 'kwani is she/ ka Bas mo

¹⁴ Dhali yan'ko'd TAPA ki owa Musa gwo mo ki: Adu ma Pirawn a'di 'bitha'bi'th mo. A'di ushki'd mo mmodhal 'kwani bway mo mmo/ii mo be. ¹⁵ Yaku/ a Pirawn mon'thamo/ mo me'd isi mii jin miikina a'di mo mmoya ka pije/ e kumma/ Yi'de/ Niil mo. Cori a'di e yana gap mo dhali kala lukaas pini yani me'd mo a'di jin warki'd ki tasha/ mo. ¹⁶ Dhali /e mini o a'di gwo mo ki: TAPA jin ta'da Arumgimis gi 'kwani ma Ibraniyiin a'di i hashki aha/ i /e mo mmo/o /e gwo mo ki: Dhalki 'kwanim pem iin mo ki uni mini lu^j aha/ mo e mom bwaasho mo. Dhali /e ushki gwo ha e naskina/ mo be. ¹⁷ Yase i ta gwo jin ona TAPA mo. 'Peni mii yan mo tani /e mini mish gwo 'ban ki aha/ tana TAPA mo. Aha/ mina dor kumma/ yi'de/ mo ka lukaas pem mo a'di jin diki'd e me'd pem mo dhali a'di midi war ka bas mo be. ¹⁸ Dhali wa'c kun 'kokini kumma/ yi'de/ yan mo tani uni mini wu mo dhali kumma/ yi'de/ midi bulabul mo be. Dhali 'kwani Pam Masir mini mol yi'de/ pi 'peni kumma/ yi'de/ yansan mo.

¹⁹ Dhali TAPA ki owa Musa gwo mo ki: Owa Haruun gwo mo ki: Budha lukaas pini mo dhali yetha bim pini mo apo/ aris moj'kulu yi'de/ ka ris mo gi Pam Masir mo eya ris wor buni i 'baar mo dhali eya kanycal buni mo dhali eya ris ushi mo kun doshkina yi'dem buni dhali eya al buni 'baar mo, ki uni mini war ka bas mo. Dhali abas minu mish ki tur mo e Bampa/ Masiri 'baar mo eya ris bwaman ton'kul bwa mo kun ta cwa mo dhali e bwaman wosh kun ta ton tantar bwa mo be.

²⁰ Musa dhala Haruun uni miikin me'd jin kankina TAPA gwo mo. E jis e ma Pirawn dhali aris imanmiiya tu'c piti mo tani Haruun 'de'kki'da lukaas mo dhali dora po/ kumma/ Yi'de/ Niil mo. Dhala ris yi'de/ kun 'kokin mo eya Niil mo tani uni warkunu ka bas mo be. ²¹ Dhali aris wa'c kun 'kokin eya Niil mo tani uni wukin mo dhala Niil ki bul mo mo. Wakan 'kwani Pam Masir uni molki yi'de/ pi 'pena Niil mo. Dhali abas si'da/ ishki'd ki tur e Bampa/ Masiri 'baar mo be.

²² Hili nari gi Pam Masir mo tani uni si'da/ mii to jin nyakan ki miila**t** buni mo. Wakan adu ma Pirawn wa ki wosh jin 'bitha'b'i th | mo. Dhali a'di diki ha uni gwo e mo me'd gwo jin okina TAPA mo be. ²³ APirawn tu'kki'd mo dhali ya gu'b piti mo dhali a'di si'dayi diki kar 'cem piti gom to yan mo. ²⁴ Dhala ris 'kwani Pam Masir si'da/ uni ćwanyki jis e yana Niil ka ris mo gom yi'de/ mmopi mo, haali/ uni molki yi'de/ pi 'pena Niil mo be.

Mompaljin Wo'c 'Kwani Is She/ ka 'Dwa/ mo

²⁵ Acim 'koni pesu/ kun pekin 'ko'di TAPA warki yi'den Niil ka bas mo be.

8

¹ Dhali yan'ko'd TAPA oki'da Musa gwo mo ki: Yaku/ mo eya Pirawn mo dhali tori a'di gwo mo ki: Yase ta gwo jin ona TAPA mo ki: Dhalki 'kwanim pem bway mo mmo/ii mo ki uni mini mii mii mmotak aha/ mo. ² Hili wakki/ /e mini ush mo mmodiki dhal uni bway mo mmo/ii mo tani, aha/ mina 'kosh aris bampam pini ka ma'dinya 'dwa/ mo be. ³ Dhali kumma/ Yi'de/ Niil minu 'tu'd mo ka risa 'dwa/ mo. Uni mini seku bway gu'b pini mo dhali bway gu'b ish pini mo dhali apowa cim pini mo dhali eya ris gu'b gi imanmii tom pini mo dhali 'kwanim pini mo dhali eya ris mo ma purun pini mo dhali e bwaman ma sahan kun miikunu /eya gana'th mo. ⁴ Arisa 'dwa/ mini seku /e i is mo dhali apo/ 'kwanim pini mo dhali apo/ aris imanmiiya tu'c pini mo be.

⁵ Yan'ko'd TAPA oki'da Musa gwo mo ki: Tora Haruun gwo mo mmo'deka lukaas piti apo/ aris yi'de/ kun son mo dhali apowa risa kanycal dhali apowa risa al mo. Dhali raka risa 'dwa/ mmoseyu/ apo/ Bampa/ Masir mo.

⁶ Wakana Haruun 'de'kki'da lukaas piti mo apowa ris yi'de/ gi Pam Masir mo. Dhali arisa 'dwa/ pu'dkin ka pije/ mo dhali kum Bampa/ Masir mo be. ⁷ Hili nari si'da/ miila**t** buni gun gama uni adu is mo kun nyakk*kan* ki mii gi iMusa mo. Dhali uni si'da/ rakana arisa 'dwa/ mmoseyu/ ka pije/ mo e Bampa/ Masir mo be.

⁸ Dhali yan'ko'd Pirawn yukki'da Musa dhala Haruun mo dhali o uni gwo mo ki: 'Thoyi TAPA mo ma ki a'di midi kalka risa 'dwa/ mo 'peni aha/ mo dhali 'peni 'kwanim pem mo, dhali aha/ mina dhal 'kwani bway mo mmo/ii mo mmomii TAPA a basa 'cesh mo be.

⁹ Musa oki'da Pirawn gwo mo ki: Aha/ mina bwa 'kuny mo mmo'tho gom /e mo. Tori atente/ jin ȳapa/ /e aha/ ki 'tho gom /e mo dhali goma ris imanmiiya tu'c pini mo dhali gom 'kwanim pini mo ka risa 'dwa/ minu 'ce'd sho'k mo dhali minu dhalku/ mo mmo'ko jasi e kumma/ Yi'de/ Niil mo be.

¹⁰ Dhala Pirawn ki o gwo mo ki: Ka'thamo/ mo. AMusa thokki gwo mo kan ki: Dhalki mii yan miinu wakan mo me'd jin okina /e mo ki /e mini mish mo mo ki jaj kamu/ yisa di'da jin wa ki TAPA Arumgimis bam mo. ¹¹ Ama'dinya 'dwa/ mini dhal um 'pen mo dhali aris gu'b pini mo dhali aris imanmii tom pini kun mii ki /eya tu'c mo dhali 'kwanim pini mo. Dhali momboç ma 'dwa/ mina uni 'ko jasi e kumma/ Yi'de/ Niil mo be.

¹² Wakana Musa dhala Haruun uni iikin ka pije/ mo 'pena Pirawn mo. Dhala Musa 'thoki'd ki 'bi'th mo e TAPA mo isi gom gwo ma 'dwa/ mo jin hashkina a'di a Pirawn mo.

¹³ Dhali TAPA miiki a'di mo isi me'd gwo ma Musa mo. Dhali arisa 'dwa/ wukin mo eya ris gu'b'i 'baar mo dhali eya ris bwaagonji 'baar mo dhali e mondhe'di 'baar mo. ¹⁴ Dhali uni tulki uni is i montal 'de/ ka ȳul'kup mo dhali bampa/ bulabul mo be. ¹⁵ Hili ka Pirawn

parki mo e mo ka 'dwa/ wukin mo tani a'di 'bi'thki'da dum piti mo dhali diki'd ki gwo i bwa mo mmo/ush gwo ma Musa dhala Haruun mo me'd jin ṭorkina TAPA uni gwo mo be.

Mompal jin Wo'c 'Kwani Is She/ ka Shokom mo

¹⁶ Dhali yan'ko'd TAPA ki owa Musa gwo mo ki: Tora Haruun gwo mo ki: 'Deki alukaas pini mo dhali dori bu'da 'cesh mo ki a'di midi war ka shokom ki tur mo e Bampa/ Masiri 'baar mo. ¹⁷ Wakan aHaruun dorki'da 'cesh ka lukaas piti mo dhali dhan bu'd 'ce'dki'd ki to'bo/ to'bo/ mmowar ka shokom mo dhali shwa 'kwanim Pam Masiri 'baar mo dhali to em buni si'da/ mo be. ¹⁸ Dhali ḷari si'da/ palki mii mo mmo'taki raka shokom mmoseyu/ ka pije/ ki miilaṭ buni mo jin gama uni adu is tani, hili uni pikunu e mo. Ashokom ishki'd e 'kwani mo dhali to e mo be.

¹⁹ Dhali ḷari ṭorkina Pirawn gwo mo ki: Yansan ta me'd ma Arumgimis mo. Hila Pirawn i 'bi'thkin ma du mo dhali a'di si'da/ ush gwom buni cik mo me'd gwo jin okina TAPA mo be.

Mompal jin Wo'c 'Kwani Is She/ ka kanthi/ mo

²⁰ Dhali yan'ko'd TAPA ki owa Musa gwo mo ki: Cuyi mis mo mon'thamo/ ka'tum mo dhali yayi dosha bora Pirawn mo me'd jin yakina a'di ka pije/ bwaya Niil mo, dhali ṭor a'di gwo mo ki: Yase ta gwo jin ona TAPA mo ki: Dhalki 'kwani bway mo mmo/ii mo ki uni mini mii mmi mmotak aha/ ki momaj mo. ²¹ Wakki/ /e mini diki dhal 'kwanim pem bway mo mmo/ii mo tani aha/ mina hash ka dhana buhanya ḷan'thi/ apo/ /e mo dhali apo/ imanmiiya tu'c pini mo dhali apo/ 'kwanim pini mo dhali eya ris bwangu'b pini mo. Dhali eya ris bwangu'b gi 'kwani Pam Masir mo tani uni minu 'tu'd mo ka dhana buhanya ḷan'thi/ mo dhali i tagi mo jin karkina Bampa/ Masir 'kup mo be.

²² Hili ka tee caan mo tani aha/ mina kwa/ Bampa/ Jaasaan bwa mo a'di jin 'kokina 'kwanim pem i cine/ mo, wakan ka buhanya ḷan'thi/ 'dej kamu/ midi diki di imun mo, ki /e mini mish gwo 'ban ki aha/ tana TAPA jin di'd e bwaman gi mony'cesh mo. ²³ Yaase/ i ta mii jin mig/ mii mo mmokwa/a kwa/ bwa mo e bwaman 'kwanim pem dhali 'kwanim pini mo. Ka'thamoj gana/ mo tani a'di i mina to mer yan i di mo be.

²⁴ Dhali TAPA miiki mii gi wakansan mo. E mun mo tani adhana buhanya ḷan'thi/ pu'dkin mo e gu'b ma Pirawn mo dhali gu'b ma ris imanmii tom piti mo. Dhali eya ris Bampa/ Masiri 'baar mo uni shi/kunu is mo ki 'kup gwo ma ḷan'thi/ mo be.

²⁵ Dhali yan'ko'd a Pirawn yukki'da Musa dhala Haruun mo dhali o uni gwo mo ki: Iiku/ mo dhali miiya Arumgimis bum abasa 'cesh e bampa/ Masir mo.

²⁶ Hila Musa thokki gwo o ki: A'di yisa midi 'bora mmomii mii gi wakan mo haali/ aman mina mii TAPA Arumgimis bam abasa 'cesh mo. Mii yan midi bulabul mo gom 'kwani Pam Masir mo. Wakki/ aman miina abasa 'cesh jin bulabul mo e jis e gi 'kwani Pam Masir mo tani uni mini 'koki 'kosh aman jwa mo ki wosh mo 'te/ tana? ²⁷ Aman mina mii ii mo goma cimi kwara mo e mom bwaasho mo dhali mii TAPA Arumgimis bam abasa 'cesh mo me'd gwo jin ḷankina a'di aman mo be.

²⁸ Wakana Pirawn oki gwo mo ki: Aha/ mina dhal ki um bway mo mmo/ii mo dhali mii TAPA Arumgimis bum abasa 'cesh mo e mombwaasho mo hili um mini ii i si'dasi'd yisa. 'Thoyi gom aha/ si'da/ mo.

²⁹ Dhali yan'ko'da Musa oki gwo mo ki: Aha/ yana mo ka pije/ mo 'peni /e mo dhali aha/ mina 'tho TAPA ki a'di midi hashka buhanya ḷan'thi/ mo 'peni /e mo jin tana Pirawn mo dhali 'peni imanmiiya tu'c pini mo, dhali 'peni 'kwanim pini mo ka'thamoj gana/ mo. Pirawn, dhalku/ ki ḷa'bi heka he'k em pus mo dok e mo mmodiki dhal 'kwani bwayi ii mo mmomii TAPA abasa 'cesh mo.

³⁰ Yan'ko'd aMusa a'di yaki'd ka pije/ mo dhali 'thoki TAPA mo be. ³¹ Dhali TAPA miiki'd wakan mo me'd jin okin ma Musa a'di mo dhali ḷalki'da buhanya ḷan'thi/ mo 'pena Pirawn mo dhali 'peni imanmiiya tu'c piti mo dhali 'peni 'kwanim piti mo. Jan

'dej kamu/ yisa boço'da. ³² Hila Pirawn 'bi'thki'da dum piti is mo dok e ka tente/ yansan gana/ si'da/ mo, dhali diki dhal 'kwani bway mo mmo/ii mo be.

9

Mompal jin Wo'c 'Kwani Is She/ gom To/e kun Thipu mo

¹ Dhali yan'ko'd TAPA oki'da Musa gwo mo ki: Yaku/ mo eya Pirawn mo dhali o a'di gwo mo ki: Yase/ ta gwo jin ona TAPA Arumgimis gi 'kwani Ibraniyiin mo ki: Dhalki 'kwanim pem bway mo mmo/ii mo ki uni mini mii mii mmotak aha/ mo. ² Wakki/ /e mini ush mo mmodhal uni bway mo mmo/ii mo dhali di mmonon uni 'kup mo tani ³ me'd gi TAPA midi bita po/ to em pini ki 'ba'th jin shi/ashi/ mo e uni 'baar kun 'kon eya pije/ mo, shumarum dhali thuluny dhali kalman dhali bip dhala ma'diny ka'bal dhali miya si'da/ mo be. ⁴ Hili TAPA midi kwa'th to e gi 'kwani ma Israyiil mo 'peni bwaman ji gi 'Kwani Masir mo. Wakan ki jin tal 'de/ midi diki wu mo 'peni aris uni kun ta ku ma Israyiil mo be.

⁵ Dhali TAPA karki'da cim 'pen ka pije/ mo dhali o gwo mo ki: Ka'thamon gana/ aha/ TAPA mina mii to yansan mo be. ⁶ Dhali mon'thamon gana/ mo tani TAPA miiki to yansan mo. Aris to e gi 'kwanim Pam Masir wukin mo. Hili to e gi 'kwani ma Israyiil mo tani tal 'dej kamu/ yisa wu'da. ⁷ Dhala Pirawn hashki'da hash mmo'kar to e gi 'Kwani ma Israyiil mo. Dhali jan 'dej kamu/ yisa di'da 'peni ji gi 'kwani ma Israyiil jin wu'da. Hila Pirawn 'bi'thki'da dum piti mo dhali a'di diki dhal 'kwani bway mo mmo/ii mo be.

Mompal jin wo'c 'kwani is she/ ki 'Ba'th Jamany Jwa mo

⁸ Dhali TAPA oki'da Musa gwo mo dhala Haruun ki: Muthi 'pinyi 'tu'd me'd bum mo 'peni bwam ma gwaṭa/ mo dhali dhalka Musa yek uni i mis mo e jis e ma Pirawn mo.

⁹ Dhali a'di midi war ki bu'da 'cesh gana/ mo apowa ris Pa Masiri 'baar mo. Dhali 'ba'th jamany jwa midi mu/ 'kwani is dhali ki to e ilu/ ki tur mo e Pa Masiri 'baar mo be.

¹⁰ Wakan uni mu'thki 'piny mo 'peni bwam ma gwaṭa/ mo dhali dosh mo ibwambor ma Pirawn mo. Dhala Musa yekki 'piny mo isi mis mo dhali a'di warki'd ki 'ba'th jamany jwa mo apo/ i'kwanim pa ki to e ilu/ mo be. ¹¹ Dhali 'kwani kun miiki to ki e ma rum thus molki dosh mo ibwambor ma Musa mo gom jamany jwa mo haali/ jamany jwa bitki'da po/ uni mo dhali apo/ 'kwani Pam Masir i 'baar mo be. ¹² Hili TAPA i 'bi'thki'da Pirawn adum piti is mo. Dhali a'di diki cik gwom buni mo me'd isi gwo jin ṭorkina TAPA aMusa mo be.

Mompal jin Wo'c 'Kwani Is She/ ka Wassa/ mo

¹³ Dhali yan'ko'd TAPA oki'da Musa gwo mo ki: Cuyi mis mon'thamo/ ka 'tum mo dhali doshi ibwambor ma Pirawn mo dhali oyi a'di gwo mo ki: Yase/ ta gwo jin ona TAPA Arumgimis gi 'kwani ma Ibraniyiin mo ki: Dhalki 'kwanim pem bway mo mmo/ii mo ki uni mini mii mii mmotak aha/ ki momaj mo. ¹⁴ Ka tee yansan aha/ mina hash mom'bi'th gi mompal jin wo'c 'kwani is she/ pem apo/ /e mo dhali apowa ris imanmiyya tu'c pini mo dhali apo/ aris 'kwanim pini mo, wakan ki /e mini mish mo mo ki wathij kamu/ yisa wa ki aha/ eya ris mony'ceshi 'baar mowah. ¹⁵ Wałki/ aha/ mina 'taki 'de'k me'd pem mmodor /e mo ki 'kwanim pini ilu/ mo tani um minu 'taki 'ce'd ki sho'k mo 'peni 'dishesan mo 'peni mony'cesh mo ki 'ba'th jin wo'cki 'kwani is she/ ki ra'b ra'b mo. ¹⁶ Hili gom 'kup mii yan mo tani aha/ dhalkina /e mo mmotor /e mom'bi'th pem mo, wakan ki gway pem minu bah ki tur mo eya ris mony'ceshi 'baar mo be. ¹⁷ /E din naskina/ mo mmokar is pini ki ca mo apo/ 'kwani pem mo dhali diki dhal uni bway mo mmo/ii mo be. ¹⁸ Gom kan mo tani ka'thamon gana/ ka tente/ gi wakansan mo tani aha/ mina rasa dhana wassa/ kun ditadit mo, ji gi wakan yisa mishkunu e Pam Masir mo yisa, 'pena cim çaan jin ka'bkunu Pa Masir mo ntagi shwanesan mo be. ¹⁹ Hashi gwo mo mmotulu to em pini isi 'baar mo uni kun takina /e mo eya pije/ mo ki /e mini dhu uni ki 'dantar e

bwaŋ'kwarany ma darha'da/ mo haala wassa/ mini wolu ka 'cesh mo apo/ 'kwani 'baar mo dhali apo/ to e mo kun 'kokin apije/ mo. Dhali waŋki/ uni 'konuki 'doyu/ pa mo tani uni mini wu mo be.

²⁰ Dhali yan'ko'd uni kun ko/ki gwo gi TAPA mo e bwaman 'kwani kun miikina Pirawn atu'c mo tani uni dhuki aris ciŋkina/ dhali to em buni mo mmosoyu/ bway bwaŋ gu'b mo be. ²¹ Hili gwat̄tan kun dina gwon TAPA ki thoŋ ki is mo tani uni dhalki ciŋkinam buni kun yola uni mo dhali to em buni eya pije/ mo be.

²² Dhali TAPA oki'da Musa gwo mo ki: Yethi me'd pini 'kup ki momis mo ka wassa/ midi rasu/ apo/ Pam Masiri 'baar mo apo/i 'kwani mo dhali apo/i to e mo dhali eya ris to kun sinu eya pije/ ki tur mo e Bampa/ Masir mo be. ²³ Wakana Musa 'de'kki cwam piti mo 'kup ki mis mo dhali TAPA hashki mondor ma sho'k mo dhala wassa/ dhali o'd iikina war war ka 'cesh mo. Wakan TAPA a'di i he'thki'da wassa/ mo apo/ Bampa/ Masir mo be. ²⁴ Awassa/ raski'd, dhali awara sho'k su'kki'd ki dwa/a'd dwa/a'd ki sule/ sule/ mo 'peni bwaman ma wassa/ mo. 'Tham si'da/ bucurki'd ki 'bi'th mo. Ji gi wakansan yisa mishkunu yisa e Bampa/ Masiri 'baar mo 'pena dhamo/ me'dyin dina a'di ki war ki kal mo. ²⁵ Awassa/ raski'da po/a 'cesh eya ris to kun 'kona pije/ mo uni kun sikunu mo ki tur mo eya ris Bampa/ Masir mo ki 'kwani ilu/ mo dhali to e ilu/ si'da/ mo dhali dhera ris cwa bwa 'baar mo kun 'kokin e bwam bunto si'da/ mo be. ²⁶ Dhali mon 'de/ jin dina a'di ki 'ce'd sho'k ka wassa/ mo tani ta'da 'cesh gi Pany Jaasaan jin 'kona uci ma Israyiil i cine/ mo be.

²⁷ Dhali yan'ko'da Pirawn hashki'da hash mo dhali yuka Musa dhala Haruun mo dhali o uni gwo mo ki: Aha/ miikina miinthus ka tee yan mo. TAPA a'di i mii'd ki 'bore/ mo dhali aha/ dhali 'kwanim pem mo tani aman a'di i thamkina mii mo be. ²⁸ 'Thoyi TAPA mo ma, haali/ a'di 'kosh jwa mo 'peni kon dor ma sho'k yan mo dhala wassa/ mo. Aha/ mina dhal um bway mo mmo/ii mo. Um mini mii dhalku/ ki mii 'ko ki rash rash kan mo.

²⁹ Musa ki thok a'di gwo mo ki: Ki aha/ mina ya mo 'peni 'penkuman bampa/ ki 'ta'b mo tani aha/ mina te'd me'd pem e TAPA mo dhali 'tho mo. Dhali mondor ma sho'k midi dosh mo dhala wassa/ si'da/ mini 'koki 'ko mo dok e ki /e mini mish gwo 'ban ki mony'cesh ta ji gi TAPA mo be. ³⁰ Hili gom /e mo dhali aris 'kwanim pini kun miiki /eya tu'c mo tani, aha/ misha ki um 'koki ko/ TAPA Arumgimis naskina/ moyi.

³¹ Emen to ma yin dhali kala uni i'ce'dkunu sho'k mo haali/ kala isi'd mo dhali emen to ma yin di'd e pimpal mo be. ³² Hila gameh yisa i'ce'dkunu sho'k mo haali/ a'di iski'd i 'ko'd mo be.

³³ Wakan aMusa a'di yaki'd ka pije/ mo 'peni 'penkuman bampa/ mo 'pena Pirawn mo dhali te'd me'd pem e TAPA mo. Dhali mondor ma sho'k dhala wassa/ uni doshkin mo dhali ash'o'k yisa dok e hethi yi'de/ apo/ mony'cesh mowa. ³⁴ Hili ka Pirawn mishki'd ka sho'k dhala wassa/ dhali mondor ma sho'k doshkin mo tani a'di miiki miinthus naskina/ dok e mo. Dhali a'di 'bi'thki'da dum piti ki 'bi'th mo, a'di i nyakki/ uni kun miiki a'di atu'c si'da/ mo be. ³⁵ Wakan adu ma Pirawn a'di 'bi'thki'd mo dhali a'di diki dhal 'kwani ma Israyiil bway mo mmo/ii mo me'd gwo jin torkina TAPA eya Musa mo be.

10

Mompal jin Wo'c 'Kwani Is She/ ka Kuyu/ mo

¹ Dhali yan'ko'd TAPA oki'da Musa gwo mo ki: Yaku/ aPirawn mo haali/ aha/ i'bi'thki a'di adum piti is mo dhala du gi aris 'kwani kun miiki a'di atu'c mo ki aha/ mina mii aris miimer pem gwansan i bwamani uni mo. ² Dhali ki /e mini mii tor gwo mo ki ucim pini mo dhal ki uci gi iya/in mo gom mon'the is jin 'thekika/ 'kwani Pam Masir mo ka tee jin miikika/ miimer e bwaman uni mo. Um 'baar mo mini mish mo mo ki aha/ tana TAPA mo.

³ Wakana Musa dhala Haruun uni iikina Pirawn mo dhali o a'di gwo mo ki: Yase/ ta gwo jin ona TAPA mo a'di jin ta 'da Arumgimis gi 'kwani Ibraniyiin mo. Me'di ekata i

mina /e i ḡa'bi ush is pini kar ki gwa'd kan mo ibwambori aha/ mo? Dhalki 'kwanim pem bway mo mmo/ii mo ki uni mini mii mmiotak aha/ ki momaj mo be. ⁴ Haali/ waḳki/ /e mini ush 'kwanim pem dhal bway mo mmo/ii mo tani, ka'thamoŋ gana/ aha/ mina hasha waambuhanya kuyu/ e bampam pini mo. ⁵ Dhali uni mini tiḳa 'cesh e mo, wakan ki wathin ṭal 'dej kamu/ midi diki misha 'cesh mo. Dhali uni mini shwa to ki ḡa'ba ḡa'ba kun urki 'kup mo i'ko'da wassa/ mo. Dhali uni mini shwa aris cwam bumi 'baar mo kun cakin mo e mondhe'd mo be. ⁶ Dhali uni si'da/ mini 'tu'd aris gu'b pini mo dhali aris gu'b gi 'kwanim pini kun miiki /eya ṭu'c mo dhali aris gu'b gi 'kwani Pam Masiri 'baar mo. To gi wakansan yisa mishkina ibabam pini mo dhali idhan cim mo 'pena tee ḣaan jin pu'dkina uni e mo yan mo ntagi shwane/ mo yisa. Dhali yan'ko'd aMusa ṭu'kki'da bor mo 'pena Pirawn mo dhali ya ka pije/ mo be.

⁷ Dhali 'kwani kun miikina Pirawnna ṭu'c mo tani oki a'di gwo mo ki: Me'd ekata i mina wathi/ yan iċa'bi yap ana ka gumme/ wakan mo? Dhalki 'kwani iin mo ki uni mini mii mii mmotak TAPA Arumgimis buni mo. /E mala ṭumu'c pini mmomol gwo 'ban naskinaj gana/ mo? Dina /e ki mish gwo 'ban ki Pam Masir 'ce'dkunu shoka?

⁸ Yan'ko'd aMusa dhala Haruun uni susunu ka nyan'ko'd eya Pirawn mo. Dhala Pirawn ki o uni gwo mo ki: Iiku/ mo mmomii mii mmotak TAPA jin ta'da Arumgimis bum mo. Hili ija uni i mini ii mo?

⁹ Dhala Musa ki thok a 'di gwo mo ki: Aman mina ii nyakki dhuru'c bam mo dhali nyakki 'kwani kun tana dhan mo. Dhali aman mina ii nyakki iya/m bam mo dhali i'bwa/ m bam mo dhali ura ma'diny ḁa'bal bam mo dhali aris bip bam mo haali/ aman mina mii ta gi dhan moshwan to mmotak TAPA mo be.

¹⁰ Dhala Pirawn ki o uni gwo mo ki: Dhalki TAPA di'd e um mo ma, waḳki/ aha/ dhala um bway mo mmo/ii mo nyakki uçim bum mo. Um ta gi gwon thusa tiya eya dum bum mo ba/. ¹¹ Yisa wakan 'teya. Iiku/ mo um 'kwanningwath um 'cena mo dhali miiyi mii mmotak TAPA mo. Haali/ mii a'dan jin gwon ma dum bum mo. Dhala Musa uni ka Haruun urkunu ka pije/ 'peni buġ'kus ma Pirawn mo be.

¹² Dhali TAPA oki'da Musa gwo mo ki: 'Deki me'd pini mo apo/ Bampa/ Masir mo goma kuyu/ mo ki uni mini ṭhathu ki shej 'kup mo eya 'cesh gi Pam Masir mo dhali shwa aris to kun sinu mo e bwam bunto mo aris uni 'baar mo kun urkin ma wassa/ 'kup mo be.

¹³ Wakan aMusa a'di ihe'thki'da lukaas piti mo apo/ Bampa/ Masir mo. Dhali TAPA ḁalki 'tham gi mom'pesho'k mo mmoposh ka entus mo ka cim ḣaan ki mon'thiny ilu/ mo. Dhali ki mo ta mon'thamo/ mo tani 'tham gi mom'pesho'k a'di i kala'da risa kuyu/ mo be. ¹⁴ Dhala waambuhanya kuyu/ ḥa'thkin apowa 'cesh gi Pam Masir mo dhali thoson is buni mo mmo'ko mo e dhan Bampa/ Masiri 'baar mo. Adhana kuyu/ shwan ma risa nyor kagahara mo. Ji gi wakansan yisa mishkunuwa, dhali a'di midi dok e di ki sule/ sule/ mo yisa. ¹⁵ Uni kumkina 'ceshi 'baar mo. Wakan a'cesh ki ḁar 'kup ki dhurum mo mo. Dhali uni shwaki to kun sikunu mo e mony'cesh mo dhali aris maman to 'peni uni kun urkin ma wassa/ 'kup mo. Ton dhi/i'da kamu/ yisa boço'da walla cwa si'da/ walla to kun sinu mo em bunto mo ki tur eya 'cesh gi Pam Masir mo.

¹⁶ Dhali yan'ko'da Pirawn yukki'da Musa dhala Haruun ki jahanne/ mo dhali o uni gwo mo ki: Aha/ miikina miinthus apo/ TAPA Arumgimis bum mo dhali apo/ um mo be. ¹⁷ Dhali shwanesan gwami aha/ miinthus pem jasi me'd 'dej gana/ mo. Dhali 'thoyi TAPA Arumgimis bum mo gom aha/ mo mmojoċ ki mompal jin 'koshoda 'kosh jwa mo 'peni aha/ mo.

¹⁸ Wakan aMusa yaki'd ka pije/ 'pena Pirawn mo dhali 'thoki TAPA mo be. ¹⁹ Dhali TAPA akki 'tham gi mompesho'k a'ban e mo mmowar ka bora lungu'b mo jin 'bitha'bi'th mo a'di jin yu'dki'da buhanya kuyu/ mo dhali ḁal uni sho'k mo e Yi'dej kummam 'Per mo. Ara kuyuŋ kamu/ 'de/ yisa di'd jin dhalkunu mo e Bampa/ Masira. ²⁰ Hili TAPA

'bi'thki'da Pirawn adum piti is mo dhali a'di diki dhal 'kwani ma Israyil bway mo mmo/ ii mo be.

Mompaljin Wo'c 'Kwani Is She/ ki Mondhurumi'd mo

²¹ Dhali yan'ko'd TAPA oki'da Musa gwo mo ki: Te'dki me'd pini 'kup ki momis mo ki mondhumumi'd jin 'cethe'da 'tum midi wuma po/ Pam Masiri 'baar mo. Mondhumumi'd mina mojkusha kamu/ i diki di ce e mo. ²² Wakan aMusa te'dki me'd piti 'kup ki momis mo dhali dhan mondhumumi'da 'tum diki'd mo e Bampa/ Masir goma cimi kwara mo be. ²³ Wathinj kamu/ yisa di'da jin mishi tiyan tiya par e mo yisa. Walla jin tal 'dej kamu/ yisa cuki mis mo 'peni mom piti mo ka cimi kwara mo. Hili aris 'kwani ma Israyil uni a'di i ta gi mojkush mo e mo jin 'kokina uni mo be.

²⁴ Dhali yan'ko'd aPirawn yukki'da Musa mo dhali o gwo mo ki: Iku/ mo mmomii mii mmotak TAPA mo ki up bumi lu/ mo. Dhali ucim bum si'da/ mini nyak ii ki um mo. Hili dhalka ma'diny ka'bal dhali aris bip bum i mini 'koku/ mataan mo.

²⁵ Hila Musa thokki gwo mo ki: /E mini mii dhal aman bway si'da/ mo mmota gi to jin mina aman i miiya basa 'cesh mo dhali to kun miinu mo kun cinu ki me'd mo jin 'thanu o'd ka kuluny ki aman mina ciki a'di TAPA Arumgimis bam mo be. ²⁶ To em bam si'da/ mini mii ii nyakki aman mo, To e 'dej kamu/ yisa minu dhalku/ i'ko'd yisa, haali/ aman mina mii bu'th uni mo dhali mii mmiotak TAPA Arumgimis bam mo. Dhali aman yisa misha to kun mina aman i mii i 'ci'th 'kus naskina/ gom TAPA yisa ntagi aman mina pu'dku/ i mun mo be.

²⁷ Hili TAPA a'di i 'bi'thki'da Pirawn du is mo dhali a'di diki dhal uni bway mo mmo/ii mo be. ²⁸ Dhala Pirawn ki owa Musa gwo mo ki: Gukj jis em pini mo 'peni aha/ mo. Mishi gwo 'ban ki /e mini diki dok/ ka nyar'ko'd dok e mo. Dhali ka cim jin mina /e i par jis em pem e mo tani /e mini wu mo be.

²⁹ Musa thokki a'di gwo mo ki: Me'd jin ona /e mo tani aha/ si'da/ mina diki par jis em pini e ki sule/ dok e mo be.

11

Mompaljin Wo'c 'Kwani Is She/ Goma Bwanyara/ ma Dho'th mo

¹ Itwa/a/ TAPA torki'da Musa gwo mo ki: Mompala kamu/ jin wo'c 'kwani is she/ diyi'di 'de/ naskina/ mo a'di jin miga/ kala powa Pirawn mo dhali apo/ 'kwanim piti mo. Yan'ko'd mo tani a'di midi dhal um bway mo mmo/ii mo beseene/ mo. Ki a'di midi dhal um bway mo mmo/ii mo tani, a'di midi ur um ka kuluny mo. ² Tori 'kwanij gwath gwo mo ki up ilu/ ki uni mini doqtiya kun 'dish uni gu'b is mo gom dhiriny 'dolkon kush dhali 'dolkon gana/ mo be. ³ Dhali TAPA ciki 'kwani mii ma 'the i jis e gi 'kwani Pam Masir mo. Dhali aMusa ki is piti mo tani a'di karu ki dhan gumpa/ mo e Pam Masir mo e jis e ma ris 'kwani kun miikina Pirawn atu'c mo dhali e jis e gi 'kwani mo be.

⁴ Wakan aMusa oki'da Pirawn gwo mo ki: Yase/ i ta gwo jin ona TAPA mo. Ki mo midi ta mombwam/e mo tani aha/ mina yaku/ e bwaman 'Kwani Masir mo. ⁵ Dhala bwanyara/ ucij gwathi 'baar mo gun 'kon e Pam Masir mo tani mini wu mo 'pena bwanyara/ ma Pirawn jin ca'bka'da kurse/ ma malik mo ntaga bwanyara/ gi ciqkinam piti kun miina yo mo dhali i ta ga bwanyaram bip si'da/ mo be. ⁶ Dhali e mun mo tani adhan cuuwa minu 'ther ki tur mo e Bampa/ Masiri 'baar mo. Mii gi wakan yisa mishkunu me'd 'de/ yisa walla mii yan midi dok e di yisa ki sule/ mo. ⁷ Hili e bwaman 'kwani ma Israyil mo tani a'kanj kamu/ yisa midi buk wathiqj kamu/ wala to e ilu/ yisa. Yan'ko'd um mini mish ki TAPA kar ki mo jin kwa/uwa kwa/ bwa 'peni 'kwanim Pam Masir nyakki 'kwani ma Israyil mo be. ⁸ Dhali aris 'kwanim pini kun miiki /e to mo tani uni mini dhorothu aha/ mo dhali luja luji gom aha/ mo dhali o gwo mo ki: Yaku/ /e ka piye/ mo dhali aris 'kwani

kun bat̄ki / e nsho'k 'baar mo. Dhali yan'ko'd mo tani aha/ mina ya ka pije/ mo. Dhali a'di yaki'd ka pije/ 'pena Pirawn ka nyor jin 'batha'ba'th mo.

⁹ Dhali itwa/a/ TAPA oki'da Musa gwo mo ki: APirawn midi cīk gwo 'peni / e yisa mo. Wakan ki miimer pem miga/ mar is mo e Pam Masir mo be. ¹⁰ Musa dhala Haruun miikina ris to mer gwani 'baar mo i ibwambor ma Pirawn mo. Hili TAPA 'bi'thki'da Pirawn adum piti is mo dhali a'di diki dhal 'kwani ma Israyiil bway mo mmo/ii mo 'peni bampam piti mo be.

12

Mompe'kupanyolos mo

¹ Dhali TAPA oki iMusa uni ka Haruun gwo mo e Pam Masir mo ki: ² Appee yansan a'di ta'da ppee jin twa/a/ ki yil gom um jin mina umi tel 'pen goma risa ppee i 'baar mo. A'di midi ta appee jin twa/a/ ki yil gom um mo be. ³ Tora risa ȳul 'kup 'kwani ma Israyiil gwo yan mo ka cima 'kume'd ka ppee yansan mo tani uni mini bu'th ushi ȳa'bal gwathān mo, wathi/ ka 'dete/ 'dete/ 'peni gu'b gi ibabam buni mo isi me'd jin wana a'di kan mo, ȳa'bala 'de/ gom gu'b ka kuluny mo be. ⁴ Dhali wakki/ kuŋgu'b ka kuluny gwa'da she/ mo gom ȳa'bala 'de/ mo tani dhalki uni nyak ȳa'bal ki gu'ba kamu/ mo jin 'dish uni is mo. Uni mini dej 'kwani e me'd isa nimira jin midi par shum isi me'd mo be. ⁵ ȳa'bal bum mini mii dar gi thalkin mo, 'pena rasan jin dina yili 'de/ gana/ mo. Um mini bu'th a'di 'peni bwar ȳa'bal mo walla 'peni bwam mi mo. ⁶ Dhali um mini dhu uni ki 'bore/ mo ntaga cimi 'kume'd i'ce'd ka dojon ka ppee yansan mo. 'Kwani ma Israyiil ka ȳul 'kupi 'baar mo mini 'kosh ȳa'bal buni jwa mom 'penkaskum mo be. ⁷ Dhali yan'ko'd mo tani uni mini 'thupa bas mo dhali 'kosh a'di e cwa gi 'twanjkal gu'b ka 'ban su/ mo dhali i cwa gi burj'kup ma campur gu'b mo kun 'kokina uni mmo'ka shum mo be. ⁸ Uni mini 'thos shum ki isi o'd dhali 'ka a'di ki mon'thinya 'de/ ȳaan mo! Dhali uni mini 'ka a'di nyakki jasse/ jin ȳa/aka/ mo dhali nyakki maanjkuthu'd jin miinu ki dar ga cumat̄ mo. ⁹ Dhalku/ shum ki 'ka ki 'de/ mo walla dhalku/ a'di ki shun ki yi'de/ mo. Hili 'thosi a'di ki o'd mo ki 'kup ilu/ mo dhali ki 'basho'k ilu/ mo dhali ka ris to 'baar kun 'konni bwaman bungwar is ilu/ mo be. ¹⁰ Dhali um mini dhalku/ shuma kamu/ ki boç ntagi mon'thamo/ mo. Wakki/ kun tiya boça umi ta gi mon'thamo/ tani 'thayyi um uni o'd mo ka jin gana/ mo. ¹¹ Bwaya 'dihe/ jin mina um i 'ka a'di mo: Deki wačkan e empa'd bum mo dhali hitha ppam bum mo dhali kala lukaas e me'd bum mo, dhali um mini 'ka shum ki yap yap ise/ ki jahanne/ mo. Haali/ a'di ta Mompe'kupanyolos gi TAPA mo be.

¹² Dhali aha/ mina pe ki tur e Bampa/ Masir ki mon'thinya ȳaan mo. Dhali aha/ mina 'kosha bwanyara/ gi Pam Masir 'baar mo uni kun tana gwath̄ mo dhali ki to e ilu/ mo. Dhali arum pinycon jin luja uni mo tani aha/ mina dor uni mo. Aha/ be i tana TAPA mo be. ¹³ Abas a'di i midi ta jamas mmomish gwo 'ban gom moj'kom bum mo. Dhali ki aha/ mina para bas e mo tani aha/ mina pe um 'kupa nyolos mo. Dhali mii shi/gaŋ kamu/ yisa midi biṭa po/ um mo mmo'ce'd um sho'k mo me'd jin miga/ 'kosh Bampa/ Masir mo yisa.

¹⁴ Atee midi ta jim bum jin mina umi ka e mo. Um mini ta gi dhan moshwan to mmotak TAPA mo. Um mini nyoj a'di me'd gwoŋkan jin mina umi mii ki tur e emen bum ki sule/ sule/ mo be. ¹⁵ Um mini shwa maanjkuthu'd jin miinu ki dar ga cumat goma cimi pesu/ mo. Dhali ka cim jin twa/a/ mo tani um mini kala cumat bum sho'k ka pije/ mo 'peni aris gu'b bum mo. Jan ȳal 'dej kamu/ midi diki shwa ji gi din ma cumati e mo'pena cim jin twa/a/ ntaga cimi pesu/ mo. Haali/ wakki/ wathiŋ kamu/ shwa to ka mak tani minu 'cith twa/ mo 'peni 'kwani ma Israyiil mo be. ¹⁶ Ka cim jin twa/a/ mo tani um mini ta gi mo ma tul 'kup jin kogu mo. Dhali ka cimi pesu/ mo dok e um mini ta gi mo ma tul

'kup jin kogu mo. Atuca kamu/ minu mii ka tee gwansan yisa, hili jasi to jin miin ma ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ i shwa mo a'di mina umi i mii thoson jasi is mo be.

¹⁷ Um mini kar Dhan Moshwan To gi Maanjkuthu'd jin miinu ki dar ga cumat mmotak TAPA ki sule/ mo be. Haali/ a'di ta'da tee yan gana/ jin kalkika/ wak bum ka pije/ 'peni Pam Masir mo. Ka cim yansan 'ko'di yili 'baar mo tani um mini shwa maanjkuthu'd jin miinu ki dar gi cumat mo ki dhan mombuṭ yan mo be. ¹⁸ Dhali ka cim jin ṭwa/a/ jin ta'da 'kume'd i'ce'd ka dojon ma ppe mo mom'pimpili/ mo tani um mini shwa maanjkuthu'd jin miinu ki dar ga cumat mo dhali wakan si'da/ ntaga cim iss 'de/ i'ce'd 'de/ ka ppe mo mom'pimpili/ mo be. ¹⁹ Haali/ goma cima pesu/ mo tani acumata kamu/ minu gam yisa eya ris gu'b mowa. Dhali wakki/ unin tiya shwaki maanjkuthu'd jin miikunu ka cumat mo tani 'kwani gwansan minu 'citl 'twa/ mo 'pena ṇul'kup gi 'kwani ma Israyil mo be. Nyakka'd kan wakki/ a'di ta wathi/ jin yayi yilkina/ mo walla wathi/ gi bampa/ mo be. ²⁰ Dhalku/ maa jin minu ka cumat ki shwa mo. E mo 'baar kun 'kona um mo tani, um mini mii shwa to kun minu ki dar ga cumat mo be. ²¹ Dhala Musa yukki'da ris 'kwani jwaha/ ma Israyil mo dhali ṭor uni gwo mo ki: Lahi ushi ka'bal gom is bum mo me'd isa wak bum mo dhali 'koshi uni mo goma Cim gi Mompe'kupanyolos yan mo. ²² Budhi dekken cwan 'tasha cal bip mo dhali 'thupi a'di ka bas jin diki'd mo e bwaman ma sahan mo. Dhali 'koshi a'di i buj'kup ma campur mo dhali ka 'ban su/ cwa ma campur mo ka bas jin diki'd e bwaman ma sahan mo. Dhali jan ṭal 'dej kamu/ yisa midi ya ka pije/ ka campur gu'b piti mo ntagi mon'thamo/ mo be. ²³ Haali/ TAPA a'di i midi ya pe ki tur mo mmo'kosh 'kwani Pam Masir mo. A'di midi para bas e mo e buj'kup ma campur dhali 'ko'd gwara su/ mo. Dhali a'di midi peya campur 'kup mo dhali midi diki dhala aman'ce'da 'ce'd sho'k bway mo mmoci'c aris gu'b bum mo mmo'kosh um mo be.

²⁴ Um mini ha gwonkan e mo, um dhali iya/m bum ki sule/ sule/ mo. ²⁵ Dhali ki um mini ci'c mo e bampa/ çaan jin okina TAPA mo mmoci um mo me'd isi gwo jin okina a'di is mo tani um mini kar Mompe'kupanyolos yansan mo be. ²⁶ Dhali uçim bum mini o um gwo mo ki: 'Pemen mii yan ta'da tinta jin ona um gom miin to yan mo? Ki uni mini o um gwo kan mo tani ²⁷ um mini o gwo mo ki: A'di ta mii ma basa 'cesh gi TAPA mo gom mompe'kupanyolos mo haali/ a'di peki gu'b gi 'kwani ma Israyil 'kup e Pam Masir mo. A'di 'koshki 'kwani Pam Masir mo hili a'di i 'tashki gu'b bana 'twa/ mo be. Dhali 'kwani ṭaki 'kup buni ka luŋgu'b mo dhali luŋja luŋ mo be. ²⁸ Dhali 'kwani ma Israyil uni iikin mo dhali mii a'di wakansan mo me'd gwo jin kankina TAPA aMusa mo dhala Haruun mo.

²⁹ Ki mombwam/ e mo tani TAPA 'koshki'da risa bwanyara/ gi Bampa/ Masir mo. A'di 'koshki'da bwanyara/ ma Pirawn mo a'di jin ça'bki'da kursem piti mo. Dhali a'di 'koshki'da ris uni 'baar mo si'da/ ntaga bwanyara/ gi a'di jin di'da sijina 'kulga/ mo dhali arisa bwanyara/ gi to e mo be. ³⁰ Dhali aPirawn cuki mis mo mon'thiny mo, a'di dhali aris imanmii a'di to mo dhali aris 'kwani Pam Masiri 'baar mo. Dhali adhan mo jin kumu/ ko caaca kagahara mo e Bampa/ Masir mo haali/ gu'ba kamu/ yisa di'da jin dina jan ṭal 'dej kamu/ ki wu i bwaman mowa.

Mmo/ii ka Pije/ mo

³¹ Dhali a'di yukki'da Musa dhala Haruun ki mon'thinya 'de/ çaan mo dhali o gwo mo ki: Cuyi um mis mo dhali iiku/ mo ka pije/ 'peni bwanj 'kwanim pem mo isi um gwan dhali 'kwani ma Israyil mo. Dhali iiku/ um mo dhali mii ki montak gom TAPA mo me'd jin okina um mo be. ³² Budhi arisa ma'diny ka'bal bum dhali aris bip bum mo me'd gwo jin okina um mo. Dhali iiyi mo dhali 'borki aha/ mii si'da/ mo.

³³ Dhali 'kwanim Pam Masir uni di'bki 'kwani is mo mmo/iiku/ mo ki yap yap ki jahanne/ 'peni bampam buni mo haali/ uni oki gwo mo ki: Amani 'baar mo mura wu mo be. ³⁴ Gom kan mo tani 'kwani kalkina gana buni | ki dar ga cumat i e mo. Akwalal buni jin 'thoka uni to nycine/ mo tani koṭhkina uni is mo ki burrinyem buni mo dhali shir

uni mo e 'kupa bim buni mo be. ³⁵ Dhali 'kwani ma Israyiil miikin mo me'd jin ṭorkin ma Musa uni gwo mo. Uni 'thoki 'kwani Pam Masir dhiriny 'dolkon kush mo dhali 'dolkon gana/ mo dhali burrinye/ mo be. ³⁶ Dhali TAPA ćiki 'kwani mii ma 'the e jis e gi 'kwani Pam Masir mo. Uni ćiki uni to gun doṭa uni mo be. Yase/ i ta mii jin ķalkina uni 'kwani Pam Masir to mo be.

³⁷ Dhali 'kwanij gwath ma Israyiil thum ii ka ji sho'k mo 'peni Pa Ramisiis mo ntagi Pan Suķuuṭ mo. 'Kwani 'kona alipi suttu miyya mo kun ikin ki sho'k mo mmodiki dej up e dhali uci mo be. ³⁸ 'Kwanin tiya ka ris ikin nyakki uni mo dhali to e kun tana ris ka ris mo nyakka ma'diny ķa'bal mo dhali aris bip mo be. ³⁹ Dhali uni 'thokki maanjkuthu'd ki dar ga cumat i e mo 'pena gana'th jin kalina uni mo ka pije/ 'peni Pam Masir mo. Uni 'konuki miyya cumat i e mo haali/ uni dhi'thunu sho'k ka pije/ mo 'peni Pam Masir mo. Uni yisa tan ga tenter kamu/ mo mmothoson is bunij gana/ mo gom tonṭe/ gom bway mo yisa.

⁴⁰ Yil gun 'kokina 'kwani ma Israyiil mo e Pam Masir mo tani ta'da urbu/ miyya wa talatiin mo be. ⁴¹ Dhali e she/ yil ma urbu miyya wa talatiin mo 'pena cim gana/ 'de/ yan mo tani ku gi TAPA 'baar mo ikin ka pije/ mo 'peni Pa Masir mo. ⁴² A'di ta mon'thiny jin jikina TAPA aji mo mmosusu uni ka pije/ mo 'peni Pam Masir mo. Wakan ki mon'thiny yansan jin nyakka'd mo tani 'kwani ma Israyiili 'baar mo mini jiya ji ka tee yan eya risa nyakum yil buni mo be.

Gwojkan Gom Mompe'kupanyolos mo

⁴³ Dhali TAPA oki'da Musa dhala Haruun gwo mo ki: Yansan a'di i ta gwojkan gom mompe'kupanyolos mo be. Wathi/ gi paŋ kamu/ midi 'ka a'di mo yisa.

⁴⁴ Hili aris ćijkina/ kun yolu ka guurush mo tani uni a'di i mini 'ka a'di mo ɳ'ko'di /e mini 'cith uni amunyjal yis buni mo be. ⁴⁵ Hili 'kwani gun iyi yilkina/ mo walla 'kwani gun kwanyu ki imanmiiya tu'c mo tani uni mini 'ka yisa.

⁴⁶ E gu'ba 'de/ mo tani a'di i minu 'ka a'di mo. Um mini dhalku/ shum ki ķal ka pije/ mo 'peni gu'b mo dhali um si'da/ mini dhalka sima/ ki 'ce'd bwa mo 'peni uni mo be.

⁴⁷ Adhana wał 'kwani ma Israyiil ka kuluny mini mii moshwan to yan mmotak TAPA mo be.

⁴⁸ Dhali wałki/ wathi/ jin dina e ki she/ di'di nyakki um mo dhali ɳapa'd mmokar Mompe'kupanyolos gi TAPA mo tani dhalka ris unim piti ka kuluny kun tana gwath 'cithuwa munyjal yis mo, dhali yan'ko'd a'di midi yayu/ mo mmo'dish mo is mo dhali kar a'di mo. A'di si'da/ midi wa e ki wathi/ gi bampa/ mo. Hili wathi/ jin di'd ka munyjal yisi e mo tani midi diki 'ka shum yan mo. ⁴⁹ Gwojkan midi ṭal 'de/ gom wathi/ gi bampa/ mo dhali gom wathi/ jin dina e ki she/ jin nyakki di ki um mo be.

⁵⁰ Yase/ i miikina 'kwani ma Israyiil i 'baar mo me'd jin ķankina TAPA aMusa gwo dhala Haruun mo. ⁵¹ Dhali ka cima 'den gana/ yan mo tani TAPA suski 'kwani ma Israyiil ka pije/ mo 'peni Bampa/ Masir mo ka wał buni 'peni e kun 'ko uni ki she/ ki she/ mo be.

13

Monyciya Bwanyara mo

¹ Dhali TAPA oki'da Musa gwo mo ki: ² Ҫiyi aha/ arisa bwanyara/ mo 'peni kuŋ gwath, uni kun ķa'dki bwa ma dho'th gi 'kwani ma Israyiil mo 'peni wathinj gwath mo dhali to e mo. Uni ta kum pem mo.

³ Dhali aMusa oki 'kwani gwo mo ki: Kayi atee yansan e mo a'di jin pikina um ka pije/ mo 'peni Bampa/ Masir mo, 'peni mo jin miinu um ki miiny ćijkina/ mo. Haali/ ki me'd gi TAPA jin 'bitha'bi'th mo tani i suskina a'di um ka pije/ mo 'peni mo yansan mo. Maanjkuthu'da kamu/ yisa mina umi shwa jin din ma cumaṭi e mo yisa. ⁴ Ka ppee jin ṭwa/a/ jin yuķu ka Abiib* mo tani um mini ii ki sule/ sulej gana/ mo. ⁵ TAPA oki gwo is

* 13:4 Abiib ta'da ppee ki 'dish ma sho'k mmohe'th mo.

gom ibabam bum mmoči ki um a'cesh gi Bampa/ Kanaan mo dhali Bampa/ Hathaṭh mo dhali Bampa/ Amuur mo dhali Bampa/ Hawb mo dhali Bampa/ Yabuus mo. Ki a'di midi 'doyu/ um eya 'cesh jin ta pa ki pa mo, um mini mii moshwan to yan ka ppee jin ṭwa/a/ 'ko'di yili 'baar mo be. ⁶ Goma cimi pesu/ um mini shwa maanjkuthu'd jin miinu ki dar ga cumaṭ mo. Dhali ka cim pesu/ mo tani dhan moshwan to midi di mmotak TAPA mo be. ⁷ Maanjkuthu'd jin miinu ki dar ga cumaṭ mo tani a'di i minu i shwa ka cim pesu/ mo. Maanjkuthu'da kamu/ jin miinu ka cumaṭ yisa minu mii mishi um mo dhali acumat yisa si'da/ minu mii i mishi um eya ris gwayu/ moj'kom bumi 'baar mo yisa. ⁸ Dhali /e mini ṭor iya/m pini gwo ka tee caan mo ki: Mii yan miikika/ gom to jin miina TAPA gom aha/ mo ki aha/ pikina ka pije/ 'peni Bampa/ Masir mo be. ⁹ Dhali a'di midi ta jamas mii e me'd pini mo dhali me'd mo jin kanuwa ka e e buyem pini mo, ki gwoŋkan gi TAPA midi di e 'twam pini mo. Haali/ ki me'da 'bi'thga/ gi TAPA mo tani a'di i suski /e ka pije/ mo 'peni Pam Masir mo be. ¹⁰ Gom gwo gi wakansan mo tani /e mini kar gwoŋkan yansan ka ḥanne ka cim jin karu a'di gom ki sule/ 'ko'di yili 'baar mo be.

¹¹ Dhali TAPA midi susi /e e Bampaj Kanaan mo isi me'd mii jin thulkina a'di gwo me'da po/ mo gom /e mo dhali ibabam pini mo. Dhali ki a'di midi ciki /e a'di mo tani ¹² / e mini dhu to ki she/ gom TAPA mo, uni kun ṭwa/a/ mo kun ka'dki bwama dho'th mo. Arisa bwanyaran to em pini mo uni kun tana rasan mo uni ta kun TAPA mo be. ¹³ Eya risa bwanyara ma rasan thuluny mo tani /e mini wan uni 'ba/ ki ka'bal mo. Walla wakki/ /e diki wan uni 'ba/ mo tani 'ce'di a'di 'ba/ pit mo. Dhali arisa bwanyara/ učiŋgwath kun dho'thkunu mo e bwaman iya/m pini mo tani /e mini wan uni 'ba/ mo be.

¹⁴ Dhali ka tee midi pu'du/ mo tani ya/m pini midi dot /e gwo mo ki: 'Pemen gwo yan ta'da tinta mo? /E mini thok a'di gwo mo ki: Ki me'd gi TAPA jin 'bitha'bi'th mo tani a'di i suskina a'di aman ka pije/ mo 'peni Pam Masir mo 'pena 'cesh gi miiny ćinkina/ mo be. ¹⁵ Haali/ ka Pirawn yan ushki'd ki 'tash mo mmodhal aman bway mo mmo/ii mo tani TAPA ki 'kosh arisa bwanyara/ kun dhodhu e Bampa/ Masiri 'baar mo 'peni učiŋ gwath kun tana bwanyara/ mo dhali 'pena risa bwanyaran to e mo. Gom gwo gi wakan mo tani aha/ miikina TAPA abasa 'cesh mo 'peni aris to e kun ta gwathān mo kun ka'dki bwama dho'th 'twa/ mo. Hila bwanyara/ gi iya/m pem 'baar mo tani aha/ wankina/ uni 'ba/ mo be. ¹⁶ A'di midi ta jamas gom /e e me'd pini mo walla e buyem pini mo ki me'da 'bi'thga/ gi TAPA a'di i suski aman ka pije/ 'peni Pam Masir mo be.

Mony'ci'th kumma/ Yi'de/ mo

¹⁷ Ka Pirawn dhalki 'kwani bway mo mmo/ii mo tani Arumgimis diki shu uni bway mo ki bway Pam Pilistiyyiin mo, ba ki a'di 'disha'dish mo kan de. Haali/ Arumgiimis oki gwo mo ki: Wakki/ uni mini par mo/as e mo tani uni wari mini rica du is mo dhali dok bway Pam Masir ka nyaj'ko'd mo ba/. ¹⁸ Hili Arumgimis suski 'kwani ka kukul is mo ki bway gi mombwaasho mo 'kup ki ḥumma/ Yi'de/ jin ta gi 'Per mo. Dhali 'kwani ma Israyiil uni iikin ka pije/ mo 'peni Bampa/ Masir mo mmonyaq is gom mo ma mee mo be.

¹⁹ Dhali aMusa ḥalki'da sima/ ma Yuusup mo nyački a'di mo haala Yuusup ṭeki gwo gom 'kwani ma Israyiil mmo/o is mmomii ḥan mo be. A'di ki o gwo mo ki: Arumgimis midi yayu/ i woth um mo. Dhali yan'ko'd mo tani um mini mii ḥala simam pem nyakki um mo 'peni mahān mo.

²⁰ Dhali uni jočkin mo 'peni Pa Sučuṭh mo dhali bu'th moj'ko me'd e Pan Iṭhaam mo e shemen gi mombwaasho mo be. ²¹ Dhali TAPA a'di i yaki uni ibwambor montee ka rak jin wana e ka ka'dum ki jamas pit mo mmoshu uni bway ki sule/ sule/ mo. Dhali mon'thiny si'da/ o'd jin wana e ka ka'dum ki jamas pit ciki uni mojkush mo ki uni mini mish ii montee dhali mon'thiny mo be. ²² Araka ka'dum montee dhali araka ka'dum o'd mon'thiny mo uni 'koki dhal 'kwani 'pen mo 'peni jis em buni mo be.

14

Mmo'cith kumma/ Yi'dem 'Per mo

¹ Dhali yan'ko'd TAPA oki'da Musa gwo mo ki: ² Tori 'kwani ma Israyil gwo mo mmoṭuka bor ka nyaj'ko'd mo dhali thum gu'b burrinyem buni mo i bwambor ma Pihaahiruth mo. A'di di'da nuss bwaman gi i Majduul dhali kumma/ yi'de/ mo jin 'dish pa Baalsapun is mo. ³ Haala Pirawn midi tosh ki 'kwani ma Israyil ii ki ii ma wukura/ e mombwaasho mo dhali mombwaasho si'da/ mu'thki uni ki jit mo e bwaman mo. ⁴ Dhali aha/ mina 'bitha Pirawn adum piti is me'd wosh mo dhali a'di midi ur um i sho'k mo dhali aha/ mina gam monyca 'pena Pirawn mo dhali 'pena jesh piti mo. Dhali 'kwani Pam Masir mini mish mo mo ki aha/ tana TAPA mo. Dhali 'kwani ma Israyil miikin wakan si'da/ mo be.

⁵ Ka malik gi 'kwanim Pam Masir ṭorkunu gwo mo ki 'kwani sokin bway bwaasho mo tani bwa ma Pirawn aḳ e nyakki imanmii tom piti mo 'kup ki uni mo. Dhali uni oki gwo mo ki: Atinta a'dan jin miikina ana mo? Ana ki dhala Israyil bway mo mmo/ii mo 'peni mo jin miikina uni ana to mo. ⁶ Wakan a'di thosonki'da arabiayam piti jin dira shumarum ki jahanne/ mo dhali sus 'kwani ma meem piti nyakki a'di mo be. ⁷ Dhali a'di dilki'da arabiya sho'k i'baar mo gun dira shumarum mo e bwaman uni kun tana suthumiyya i 'bora'bor mmobol tiya e mo. I bwaman uni ta gi 'kwaniny can ka 'dete/ 'dete/ mo. ⁸ Dhali TAPA 'bi'thki'da du ma Pirawn is mo a'di jin ta'da malik gi 'Kwani Masir mo dhali a'di urki 'kwani ma Israyil i sho'k mo me'd jin iikina uni mo ki dar gi mojko/ is mo. ⁹ 'Kwani Pam Masir uni urki uni i sho'k mo, aris shumarum ma Pirawn mo dhali arisa arabiya kun dira shumarum mo dhali 'kwanim piti kun merki shumarum apo/ mo dhali 'kwanim piti mo dhali 'kwani ma meem piti mo. Dhali uni 'baar mo ur uni sho'k dhali dil uni is mo ki 'kwani ma Israyil thumki gu'b burrinyem buni i shemen kumma/ yi'de/ mo ki bway gi Bampa/ Pan Pihaahiruth mo jin 'dish Bampa/ Baalsipuun is mo be.

¹⁰ Ka Pirawn 'dishki mo is mo tani 'kwani ma Israyil uni 'deki em buni 'kup ki mis mo dhali 'kwani Pam Masir uni yakina ye'c ye'c i'ko'di uni mo. Dhali uni shwakin ma kape/ kagahara mo. Dhali 'kwani ma Israyil uni gwo ki 'twa/ en TAPA mo. ¹¹ Dhali uni okina Musa gwo mo ki: A a'di bese/ i ta mii mo haali/ jis jwa jin minu kan 'kwani e Pam Masir piyina? I suskina /e am mo mmowu mo mombwaasho kana? Atinta miikina /e aman kan mo mmosusu aman ka pije/ 'peni Pam Masir mo? ¹² A'di diki ta gwo jin ona aman /e e Pam Masir ki: Dhalki aman mo. Dhalki aman miikina 'kwani Pam Masir to mo. Haali/ a'di midi 'taki ha me'd ki isi hanj gana/ mo gom aman mo mmomii ki 'kwani Pam Masir to mo mmo'koki wu mo e mombwaasho mo be.

¹³ Dhala aMusa oki 'kwani gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo. Doshi ṭel shoka 'cesh 'te/ mo dhali par mowoth gi TAPA e mo a'di jin mina a'di i miiya tuca po/ shwane/ gom um mo. 'Kwani Pam Masir kun parkina um e mo shwane/ tani mina umi 'koki par e dok e ki sule/ sule/ mo. ¹⁴ TAPA a'di i midi as gom um mo dhali um a'di 'te/ i mini ṭel jasi shoka 'cesh mo.

¹⁵ TAPA oki'da Musa gwo mo ki: Atinta i gwokina /e 'twa/ i aha/ mo? Tori 'kwani ma Israyil gwo mo mmo/ii mo ki seth. ¹⁶ 'Deki cwam pini 'kup ki mis mo dhali yethi me'd pini apo/ kumma/ yi'de/ mo dhali kwa/i a'di bwa mo ki uni mini mish ii apo/a 'cesh jin kuthaku'th ki tur mo e kumma/ yi'de/ mo be. ¹⁷ Dhali aha/ mina 'bitha du gi 'kwani Pam Masir is mo wakan ki uni mini i batḥ uni i sho'k mo. Dhali aha/ mina gam monyca 'pena Pirawn mo dhala risa jesh piti mo dhali aris shumarum piti kun dirina arabiya mo dhali aris 'kwani ma meem piti kun mer shumaruma po/ mo be. ¹⁸ Dhali 'kwani Pam Masir mini mish mo mo ki aha/ tana TAPA mo ki aha/ mina gam monyca mo apowa Pirawn mo dhali arisa arabiayam piti kun dira shumarum mo dhali aris 'kwani ma meem piti kun merki shumaruma po/ mo be.

¹⁹ Dhali yan'ko'd aman'doyu/ gwo ma Arumgimis jin yaki'da jesh gi 'kwani ma Israyiil ibwambor mo tani a'di jocki'd mo dhali ya i'ko'di uni mo. Dhali araka ka'dum si'da/ jocki'd mo 'peni bwambori uni bway 'ko'd mo be. ²⁰ A'di dwarki'di embul bwaman ma jesh 'Kwani Masir mo dhala jesh 'kwani ma Israyiil mo be. Arak kali mondthurumi'd gom 'kwani pa Masir mo, hili a'di ki ciki mojkush gom 'kwani ma Israyiil mo. Dhali mon'thiny yaki'di pe mo ki dar gi jin tal 'dej kamu/ mmoyaku/ mmo'disha kamu/ is ki mon'thiny cani 'baar mo be.

²¹ Dhali yan'ko'd aMusa ye'thki me'd piti mo apo/ kumma/ yi'de/ mo. Dhali TAPA halki kumma/ yi'de/ ka nyaj'ko'd ki 'tham gi mom'pesho'k jin 'bitha'bith mo mon'thinyi 'baar mo dhali a'di ki kar kumma/ yi'de/ mo mmota a'cesh jin kuthaku'th mo dhali aris yi'de/ uni kwa/kunu bwa mo be. ²² Dhali 'kwani ma Israyiil uni iikin mo e bwaman kumma/ yi'de/ apowa 'cesh jin ku'th ma po/ ki ku'th mo. Aris yi'de/ karki 'kup ki ta gangara/ gom uni mo ki 'ban sum buni mo be.

²³ 'Kwani Pam Masir uni urkina uri sho'k mo dhali iikin mmobath uni gi sho'k mo e bwaman kumma/ yi'de/ mo, aris shumarum ma Pirawn mo dhali arisa arabiayam piti mo dhali aris 'kwani ma meem piti kun merki shumaruma po/ mo be. ²⁴ Dhali i twa/a/ gi mon 'twash e TAPA hilki mo ka lungu'b 'peni bwam ma ka'dum o'd dhali arak mo apo/ 'kwani ma mee Pam Masir mo dhali dungur uni 'kup is mo be. ²⁵ A'di rakki'da arabiayam buni kun dirkina shumarum mo. Wakan mombor buni uni ditkin ki dit mo. Dhali 'kwani Pam Masir uni oki gwo mo ki: Dhalki ana sona mo 'peni 'kwani ma Israyil mo haali/ TAPA a'di i aski'd gom uni mo apo/ ana mo be.

²⁶ Dhali yan'ko'd TAPA oki'da Musa gwo mo ki: Yethi /e me'd pini mo apo/ kumma/ yi'de/ mo ki yi'de/ midi doku/ ka nyaj'ko'd apo/ 'kwani Pam Masir mo dhali apowa ris arabiayam buni mo dhali apo/ 'kwani ma meem buni kun merki shumaruma po/ mo.

²⁷ Wakan aMusa a'di i ye'thki me'd piti mo apo/ kumma/ yi'de/ mo. Dhali mon'twash e kumma/ yi'de/ a'di dokki'd ka nyaj'ko'd bway mo jin gusina a'di mo be. Dhali 'kwani Pam Masir uni sokin 'peni yi'de/ mo hili TAPA a'di belki uni mo e bwaman kumma/ yi'de/ mo be. ²⁸ Yi'de/ dokki'd ka nyaj'ko'd mo dhali kuma po/ a/arabiya kun dirkina shumarum mo dhali 'kwani ma mee kun merki shumaruma po/ mo dhala risa jesh ma Pirawn mo uni kun batthki 'kwani ma Israyiil i sho'k mo e kumma/ yi'de/ mo. Jan tal 'dej kamu/ dhalu ki e yisa.

²⁹ Hili 'kwani ma Israyiil uni iin ki tur eya 'cesh jin kuthaku'th mo e kumma/ yi'de/ mo, yi'de/ i warki'd ka gangara/ gom uni ki 'bana bim poros buni mo dhali ki 'bana biny cam buni mo be. ³⁰ Yase/ i ta mii gi TAPA mo mmota Israyiil is ki me'd mo ka tee caan mo 'peni me'd gi 'kwani Pam Masir mo. Dhala Israyiil mishki 'kwani Pam Masir wukin mo e yana gap gi kumma/ yi'de/ mo be. ³¹ Dhala Israyiil mishki dhan mom'bi'th jin miikina TAPA apo/ 'kwani Pam Masir mo. Dhali 'kwani uni ko/ki TAPA mo. Dhali uni gamki gwo is e TAPA mo dhali e ciŋkinam piti ka Musa mo be.

15

Gway Yuk ma Musa mo

¹ Dhali yan'ko'da Musa dhali 'kwani ma Israyiil yuki gway yansan mo e TAPA mo mmo/ o gwo mo ki:

Aha/ mina yuk gway e TAPA mo

haali/ a'di karu ki ji gi eka/ ek mo.

Shumarum dhali com piti mo tani

uni belkunu mo e kumma/ yi'de/ mo be.

² TAPA a'di i ta mom'bi'th pem mo dhali moroc pem mo
dhali a'di warki'd ki mowoth pem mo.

A'di i ta'da Arumgimis pem mo dhali aha/ mina maŋ a'di mo,
 Arumgimis jin ta ji gi ibabam pem mo dhali aha/ mina kar a'di ki ji gi eka/ ek mo.

³ TAPA a'di i ta a'di gi mo/as mo,
 gway piti i ta TAPA mo.

⁴ Arabiya ma Pirawn kun dirkina shumarum ka ris mo dhali ajesh piti mo tani uni i
 ta'kkina a'di mo e kumma/ yi'de/ mo.

Dhali 'kwaniny can piti kun yuğayuk gun bol tiya e ki yuğ mo tani uni loskina kumma/
 Yi'de/ jin Ta gi 'Per mo be.

⁵ Agannu/ yi'de/ i kumki uni mo,
 uni iikin ka 'cesh mo ki si'd si'd me'd wosh gana/ mo be.

⁶ Me'da bim poros pini ayy TAPA, a'di eka/ek e mom'bi'th mo.
 Me'da bim poros pini, ayy TAPA a'di i cekerki 'kwaniğ 'kup bwa mo.

⁷ E monycam pini jin caaca kagahara mo e mo jin eka/ /e ki ek mo tani
 /E yocorki 'kwani 'twa/a 'cesh kun ta 'kup ki /e mo.
 /E hashkina nyor pini jin 'batha'ba'th mo
 a'di shwa ki uni mo me'da wusha/ mo be.

⁸ Eya le'dan gi jisan shush pini mo tani aris yi'de/ palan ka pije/ mo.
 Dhali agannu/ yi'de/ a'di doshki'd ka jisho'k me'da gangara/ mo
 dhali moŋ'kulga/ gi kumma/ yi'de/ wara'd ki boro'th mo.

⁹ 'Kwani kun ta 'kup oki gwo mo ki: Aha/ mina ura uri sho'k mo, dhali aha/ mina bu'th
 uni mo.
 Dhali aha/ mina ɺwa/ mal buni bwa mo, dhali dil ku gi o aha/ bwa mo.
 Dhali aha/ mina buł gandala turgam me'd pem mo.
 Dhali me'd pem a'di i midi i 'ce'd uni sho'k mo be.

¹⁰ /E 'thekki 'tham pini mo dhali kumma/ yi'de/ i kumki uni 'twa/a 'cesh mo be.
 Uni loskina yi'de/ mo ki 'kolo'c me'da hathith mo, e yi'de/ jin ɟa'b ki dem dem mo.

¹¹ Kaja a'di wana e ki /e, ayy TAPA, i bwaman ma risa ruma 'cesh mo kun yero gway ka
 wuny is mo?
 Kaja a'di wana e ki /e mo?
 /e jin cayał/ e ki ca mo e mo jin kogu mo.
 /e dar ki liil e monycam pini jin miina /e to mo
 /e miiki miimer ka ris mo.

¹² /E ye'thki me'd pini jin ta'da bim poros mo tani mony'cesh loski uni mo be.

¹³ 'Kwani kun wankina /e 'ba/ mo tani
 /E shuki uni bway ki mo/en pini jin ɟelkunu sho'k mo.
 /E shuki uni bway ki mom'bi'th pini mo
 e moŋ'kogum pini jin dina /e nycine/ mo.

¹⁴ Ka ɟul'kup 'kwani i ciłkin mo tani uni dekin ki bir bir mo be,
 dhali akape ɟu'thki 'kwani Pilistiyiin mo be.

¹⁵ Dhali aris tapa gi Pa Aduum uni si'da/ ɺalkina jwa mo
 dhali aris tapa gi 'kwani Mu/ab mo tani mo jin denu ki bir bir mo tani a'di bu'thki uni
 mo.
 Dhali aris 'kwani kun 'kokin mo e Par Kanaan mo tani uni thiski mo ma dum 'bi'thgam
 buni e mo be.

¹⁶ Akape/ dhali mo jin tagu is jwa mo a'di i biłki'da po/ uni mo.
 Gom monyca ma bim pini mo tani
 uni doshkin mo mmok'u'th gurjkuru/ me'd wosh mo, Ayy TAPA.
 Ntagi 'kwanim pini pekin mo uni kun 'cułkina /e mo be,

¹⁷ /E mini susi uni mo dhali i dhu uni e 'kuwosha turgam pini mo,
 ayy TAPA, e mo jin karkina /e mmota mondum pini jin kogu/ mo

jin nyaŋkina / e ki me'd pini mo.

¹⁸ TAPA / e i mini ta aMalik gom ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

*Gway Yu*k ma Miriyam

¹⁹ Ka arabiyaŋ 'kwani Pa Masir dhali shumarum ki imanmer uni ilu/ 'cethki bway kumma/ yi'de/ mo tani TAPA kalki yi'de/ ka nyaŋ'ko'd 'peni kumma/ yi'de/ apo/ uni mo be. Hili 'kwani ma Israyiil uni iikin apo/a 'cesh jin kuthaku'th e bwaman kumma/ yi'de/ mo be.

²⁰ Dhali yan'ko'd aMiriym jin ta'da amanci gwo jin ta'da yim mo a'di jin ta 'bwah ma Haruun mo a'di 'bu'thki'da jallugga/ e me'd piti mo. Dhali aris upi 'baar mo iikin mo ka piye/ mmobat̄ha yimi sho'k ka jalluggam buni i me'd mo dhali sa mo be. ²¹ Dhala Miriyam yukki uni gway mo mmo/o gwo mo ki:

Yuki gway e TAPA mo haali/ a'di piki mii e ki monycaŋ gana/ mo.

Shumarum dhali imanmer uni apo/ mo tani uni belkunu mo e kumma/ yi'de/ mo be.

Yi'dey ka/ga/ mo

²² Dhali yan'ko'd aMusa suski'da Israyiil ki seth mo 'peni kumma/ Yi'dem 'Per mo. Dhali uni iikin mo e mombwaasho jin yuku gway ka Shur mo. Uni iikin ka cimi kwara/ e mombwaasho mo dhali 'koki gam yi'dej kamu/ mo be. ²³ Ki uni pu'dkin e mo jin yuku gway ka Murrah mo tani uni molki yi'de/ pi 'peni a'di mo haali/ a'di ɻa/aɻa/ kagahara mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di i yukkanu a'di gway ka Murrah mo. ²⁴ Dhali 'kwani miikina gumgum apowa Musa mo mmo/o gwo mo ki: Atinta a'di mina ana i pi mo?

²⁵ Dhala Musa gwo ki 'twa/ e TAPA mo dhali TAPA ṣorki a'di cwa mo. Dhali a'di birki a'di mo e yi'de/ mo dhali yi'de/ ɻa'b ki dhel dhel mo. E mun mo tani TAPA ɻiki uni gwoŋkan ki 'twa/ mmomii mo. Dhali e mun mo tani a'di palki uni mo. ²⁶ A'di o gwo mo ki: Wakki/ um mini ha gwom pem e ki 'bor 'bor mo tani dhali mii jasi tom 'boron e jis em pem mo tani dhali ɻiya hirdhe/ ki gwoŋkan pem mo dhali dhuwa ris gwoŋkan gi 'twam pem mo tani, aha/ mina dhu 'batha tiya apo/ um yisa me'd kun dhukika/ apo/ 'Kwani Masir mo. Haali/ aha/ tana TAPA jin waç um mo.

²⁷ Dhali yan'ko'd uni pu'dkin mo e Pa Iliim mo e mo yin jin 'kokina yi'de/ gun du'dun i 'kume'd i'ce'dka su/ mo dhali cwanjet̄kum 'kokina iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka 'kume'd mo. Dhali uni thumki gu'b burrinyem buni mo e yan yi'de/ mo be.

16

AManna/ dhali kuskun mo

¹ Arisa ɻul'kup 'kwani ma Israyiil uni iikin mo 'peni Pa Iliim dhali pu'dkin mo e mom bwaasho jin yuku gway ka Sinaa/ mo a'di jin diki'd mo em bwaman gi Pa Iliim dhali Pa Sinaa/ mo. A'di ta'da cim ma 'kume'd i 'ce'dka mudhe'd ka ppee jin 'kon ma po/ i su/ mo i'ko'di monycum buni 'peni Bampa/ Masir mo. ² Dhali e mombwaasho tani uni miikina gumgum apowa Musa dhala Haruun mo. ³ Dhali uni oki uni gwo mo ki: Midi 'taki 'bor ki aman mina wuyu/ mo e me'd gi TAPA e Bampa/ Masir mo. E mun tani aman misha 'ko a'cesh dhali 'ka shum mo dhali shwa aris to gun o am bwa i kap mo. Hili um bala suski aman ka piye/ mo e mom bwaasho mo i 'kosha tul 'kup kwari 'baar mo ki te/ mo ba/.

⁴ Dhali yan'ko'd TAPA oki'da Musa gwo mo ki: Aha/ mina rasku/ tonṭe/ 'peni momis me'da sho'k mo gom um mo. Dhali 'kwani mini ii ka piye/ isa yempa/ mo dhali tul tonṭe/ is mo gom jasa cima 'de/ caan mo ki aha/ mina nyo/ uni mo wakki/ uni mini ii e gwoŋkan pem walla yisa mo. ⁵ Ka cim pe'de/ mo tani uni mini kal tonṭe/ ka 'bukum 'ban mo dhali thoson a'di mo.

⁶ Wakan aMusa dhala Haruun ṣorkina ris 'kwani ma Israyiil gwo mo ki: Ki mo midi ta mom'pimpili/ mo tani um mini mish gwo 'ban ki TAPA a'di suski um ka piye/ mo 'peni Pa

Masir mo. ⁷ Dhali ki mon'thamo/ um mini par monyca gi TAPA e mo haali/ a'di cikki'da gumgum bum apo/ a'di mo. Haali/ aman tana ija mo, jin miikina uma gumgum apo/ aman kan mo? ⁸ Dhala Musa oki gwo mo ki: Um mini mish ki a'di ta TAPA jin ci ki um shum mmo'ka mom'pimpili/ mo dhali maanjkuthu'd mmoshwa mon'thamo/ mo haali/ TAPA cikki'da gumgum bum mo apo/ a'di mo. Aman tana ija sa/? Mo ma gumgum bum di'd apo/ aman yisa hili apo/ TAPA mo be.

⁹ Dhali a Musa oki'da Haruun gwo mo ki: Oyi arisa njul'kup 'kwani ma Israyiil gwo mo ki: Iiyu/ ibwambori TAPA mo haali/ a'di cikki'da gumgum bum mo. ¹⁰ Dhali me'd jin torkin ma Haruun ajul'kup 'kwani ma Israyiil gwo mo tani uni hilki mo mo 'kup ki mom bwaasho mo dhali monyca gi TAPA a'di piki'd mo eya rak mo be. ¹¹ Dhali TAPA oki'da Musa gwo mo ki: ¹² Aha/ cikkina gumgum gi 'kwani ma Israyiil mo. Tori uni gwo mo ki: Mom'pen kaskum mo tani um mini 'ka shum mo, dhali mon'thamo/ mo tani um mini shwa maa i kap mo. Dhali yan'ko'd mo tani um mini mish mo mo ki aha/ tana TAPA Arumgimis bum mo be.

¹³ Ki mo ta mom'pimpili/ mo tani kuskun tha'thkin ka ris mo dhali kuma 'cesh caan 'baar mo. Dhali mon'thamo/ jape/ 'kaka'd mo be. ¹⁴ Dhali ki jape/ birki is mo tani yan'ko'd bunya jin po'dapo'd diki'd mo eya po/a 'cesh gi mom bwaasho mo me'da kwarma'c to mo jin wana e ka komo/ mo be. ¹⁵ Ki 'kwani ma Israyiil parki a'di e mo tani uni oki gwo ka rem 'kup mo ki: Atinta a'di a'dan mo? Haali/ uni 'koki mish a'di gi wakan mo. Dhala Musa oki uni gwo mo ki: A'di ta tonte/ jin cikina TAPA um mo mmoshwa mo be. ¹⁶ Yansan a'di ta gwo jin kankina TAPA mo ki: Tuli tonte/ is mo um 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo ki nyanye/ me'd jin mina umi nja a'di mo. Um mini bar a'di ka balapip isu/ mo isi me'da ris 'kwani gi gu'b pini mo.

¹⁷ Dhali 'kwani ma Israyiil miiki a'di wakan mo, uni tulki uni is mo. Kun tiya tulki is ki nyanye/ mo dhali kun tiya tulki is ki gwa'd gwa'd mo be. ¹⁸ Hili ki uni barki a'di bwa mo tani a'di jin tul kum piti is ki nyanye/ mo tani a'di be i 'kosh jwa 'peni ji gi njan mmodiki ur 'kup mo. Dhali a'di jin tulki is ki gwa'd gwa'd mo tani a'di yisa hara tonj kamuwa. Aris uni tulki uni is mo isi me'd jin mina uni i shwa a'di mo be. ¹⁹ Dhali aMusa oki uni gwo mo ki: Wathij kamu/ yisa di'da jin midi boç a'di itagi mon'thamo/ mo. ²⁰ Hili unin tiya cik gwo 'pena Musa yisa. Kun tiya boçki 'bana tiya i tagi mon'thamo/ mo dhali a'di shwakin ma yish mo dhali çab ki bul bul mo, dhali aMusa shwa'da nyor apo/ uni mo be, ²¹ Mon'thamo/ isa yempa/ uni tulki uni is mo aris uni ka 'dete/ 'dete/ me'd isi ji gi mina uni shwa a'di mo. Hili ka tente/ caki'd ka nyor piti ki 'ba'th 'ba'th mo tani uni gun bockona 'cesh to'dkin mo be.

²² Ka cim pe'de/ mo tani uni tulki a'di is ki nyanye/ me'di su/ me'd tonte/ mo ka balapipi i dojon gom uni ka 'dete/ 'dete/ mo. Dhali aris tapa ka njul 'kup pu'dkin mo dhali tor ka Musa gwo mo. ²³ A'di oki uni gwo mo ki: Yansan a'di i ta gwo jin kankina TAPA wakan mo ki: Ka'thamo/ a'di ta'da tee jin minu dosh shoka 'cesh mo mmosi/is mo jin kogu gom TAPA mo. 'Thoki to jin nja umi 'thok mo dhali shuni to gun nja umi shun mo. Dhali aris uni gun urki 'kup mo tani thoson ki uni mo ki uni minu dhuku/ mo ntaga 'thamo/ mo be. ²⁴ Wakan uni thosonki uni mo ntagi mon'thamo/ mo me'd gwo jin kankin ma Musa uni mo. Dhali uni 'koki bul mo mo dhali ayisha kamu/ yisa di'di e uni mowaa. ²⁵ Musa oki gwo mo ki: Shwayi a'di shwane/ mo ma, haali/ shwane/ a'di i ta'da cim ma pesu/ jin sinu is jin ta'da cim jin cinu ki TAPA mo. Shwane/ um yisa mini gam tonter kamu/ apije/ mo yisa. ²⁶ Goma cim pe'de/ mo tani um mini tul uni is mo hili ka cima pesu/ mo tani a'di jin ta'da cim mosi/is mo, um yisa mini gam tonter kamu/ yisa mowa.

²⁷ Ka cima pesu/ mo tani 'kwanin tiya uni iiokin ka piye/ mo mmotul tonte/ is mo hili uni gam tonj kamuwa? ²⁸ Yan'ko'd TAPA oki'da Musa gwo mo ki: Me'd e kata ushkina um

gwoŋkan pem e mo 'peni gwo jin çika um ki 'ce'de/ 'ce'de/ mo? ²⁹ Kayi gwo e ki TAPA ciki uma cim gi mosi/is mo dhali gom kan mo tani ka cim pe'de/ mo aha/ çikina um tonṭe/ goma cimi su/ mo ba/. Dhalka ris 'kwani ka 'dete/ 'dete/ 'kon e mom buni mo. Dhalku/ ki dhal wathin 'de/ bway mo mmoya ka pije/ mo 'peni mom piti ka cima pesu/ mo. ³⁰ Wakan 'kwani si/ki is mo ka cima pesu/ mo be.

³¹ Wakan 'kwani ma Israyiil yukki a'di gway mo ka manna* mo. A'di wana e ki emen to jin miinu a'tash dhali ta gi kush mo. Dhali 'kuny piti waka biskwiita po'd 'ban jin miinu ka yina dham mo be. ³² Dhali aMusa oki gwo mo ki: TAPA ḷanki ana mmodhuwa mannan tiya gom emen bana jin mina uni mish tonṭe/ 'peni ji gi çikina a'di ana mmoshwa e mombwaasho mo me'd jin suskina a'di ana ka pije/ mo 'peni Pa Masir mo be. ³³ Dhali aMusa oki'da Haruun gwo mo ki: Buthi dhur mo dhali 'thuṭha manna jin baru ka balapip i bwaman mo. Dhali kar ki a'di ibwambor gi TAPA mo ki a'di minu kar ki tur mo gom emen bana mo. ³⁴ Me'd gwo jin ḷankina TAPA aMusa mo tani wakan aHaruun karki'da manna e mo jin mina a'di di ki sule/ mo ibwambora sanduuk jin dina gwoŋkan jin tenu mo be. ³⁵ Dhali 'kwani ma Israyiil uni shwakina manna ki yili issu/ mo ntagi uni pu'dkin mo e bampaj Kanaan mo dhali 'ko mo.

³⁶ Tom bar yan wana e ka balapip iss 'de/ mo be.

17

Yi'de/ 'Pena Kuluny Wosh mo

¹ Arisa ḷul'kup 'kwani ma Israyiil 'baar mo uni jockin mo 'peni mombwaasho jin yuku gway ka Siin mo dhali jockon e mon tiya ka ris mo isi me'd gwoŋkan gi TAPA mo. Dhali uni ki thum moj'kom buni e Pan Repidiim mo hili yi'dej kamu/ yisa di'da jin mina 'kwani i pi mo. ² Gom gwo gi wakan mo tani 'kwani miikina gumgum apowa Musa o ki: Ci am yi'de/, aman ki pi mo ma. Dhala Musa thokki uni gwo mo ki: Atinta miikina uma gumgum apo/ aha/ kan mo? Atinta si'da/ pala um TAPA kan?

³ Hili 'kwani ku'thkina 'kus gunjkuru/ mo imun gom yi'de/ mo dhali 'kwani miikina gumgum apo/ aMusa naskina/ mo dhali o gwo mo ki: Atinta i susina /e aman ka pije/ mo 'peni Pa Masir mo mmo'kosh aman dhali ucim bam dhali to em bam jwa mo ki yi'dem bu'th kan mo?

⁴ Wakana Musa 'thoki TAPA mo ki: Atinta i migas/ mii mo gom 'kwani gwansan mo? Uni 'dishkina 'twa/ mo mmo'kosh aha/ ki wosh mo be.

⁵ Dhali TAPA oki'da Musa gwo mo ki: Yayi ibwambori 'kwani mo. Susi 'kwani ij gwanyjwaha/ ma Israyiila tiya nyakki /e mo dhali guyi cwam pini i me'd mo a'di jin dorkina /e yi'de/ ma Niil mo dhali yaku/ mo. ⁶ Aha/ mina dosh ibwambori /e apo/ wosh mo e Wosh Sinaa/ mo. Dhali /e mini dor wosh mo dhali yi'de/ midi gaçu/ ka pije/ mo 'peni a'di mo jin mina 'kwani i pi a'di mo. Dhali aMusa miiki a'di wakan mo e jis e gi gwanyjwahaj 'kwani ma Israyiil mo be. ⁷ Dhali a'di yukki yansan gway ka Massa* mo dhala Miiriba† mo haali/ 'kwani ma Israyiil miikina gumgum mo dhali uni palki TAPA mmo/o gwo mo ki: A TAPA di'di bwamani ana 'te/ tana walla piyi'd mo?

'Kwani ma Amaliik Pikunu E mo

⁸ Yan'ko'd 'kwani Amaliik pu'dkin mo dhali as 'kwani ma Israyili cine/ mo e Pa Repidiim mo be. ⁹ Dhali aMusa oki'da Jeshuwa gwo mo ki: Kwanyi 'kwanim bana mo. Dhali iiyi um ka pije/ mo mmo/as 'kwani Amaliik nycine/ mo. Ka'thamo/ aha/ mina dosh i 'kupan wosh mo ki cwa ma Arumgimis e me'd pem mo be. ¹⁰ Wakana Jeshuwa miiki'd mo me'd jin ḷankin ma Musa a'di gwo mo. Dhali uni as ki 'kwani Amaliik nycine/ mo. Dhala Musa dhala Haruun dhala Huur iikin ka gagamis i 'kupan wosh mo be. ¹¹ Me'd

* 16:31 Manna: 'pemen piti ta atinta a'dan?' * 17:7 Massa: 'pemen piti ta mompal' † 17:7 Meriba: 'pemen piti ta mo ma gumgum'

jin 'de'kkin ma Musa me'di mis mo tani Israyiil piki mii e mo. Dhali me'd jin thulkina a'di me'd piti ka 'cesh mo tani 'kwani Amaliik uni piki mii e mo be. ¹² Hili me'd ma Musa i wuki e mo. Wakan uni kalki wosh mo gom a'di mmoça'b apo/ a'di mo. Dhali aHaruun dhala Huur bu'thki me'd piti mo, jan ṭal 'dej kamu/ ki 'bana 'dej kamu/ mo dhali jan kamu/ ka 'bana kamu/ mo. Wakan me'd piti 'bi'thkina is mo ntagi mo jin yakin ma tente/ jis mo be. ¹³ Ki mii yan mo tani Jeshuwa dorki 'kwani Amaliik 'twa/a 'cesh mo ki gandala turga/ mo be.

¹⁴ Dhali TAPA oki'da Musa gwo mo ki: 'Kwari gwo yansan mo ki gwo jin minu ka e mo e bwaman ma warkaj 'kuç mo. Dhali bahi gwo yansan e bwany 'ce ma Jeshuwa mo haali/ aha/ mina 'ce'd 'Kwani Amaliik sho'k ka kuluny mo be. ¹⁵ Dhali a Musa nyaŋki'da gwata/ mo dhali yuk a'di gway mo ki: TAPA a'di i ta'da berka pem mo. ¹⁶ A'di o gwo mo ki: 'Deka berka piti isi mis mo. TAPA midi as 'kwani Amaliik nycine/ mo ki sule/ sule/ mo be.

18

ARau/iil Ya ki Yilkina/ Bway Pa Musa mo

¹ Rau/iil jin ta'da mar ma Musa ta'da gasiis gi Pam Midyaan mo. A'di cikki gwo goma ris to 'baar mo jin miikin ma Arumgimis goma Musa mo dhali 'kwanim piti ka Israyiil mo. Dhali a'di cikki gwo ki TAPA suski 'Kwani Israyiil ka pije/ 'peni Bampa/ Masir mo.

² Dhala Rau/iil jin ta'da mar ma Musa mo a'di suski'da Sippura mo a'di jin ta asha Musa mo i'ko'da Musa hashki'da yim mo nyaŋki ucin gwatḥ ma yim su/ mo 'peni a'di mo, ³ dhali ucin gwatḥ ma yim su/ mo. Jan ṭal 'de/ yuukunu gway mo ka Jirshuum* mo, haali/ aMusa oki gwo mo ki: Aha/ yakina yany ca/ mo e bampa/ 'kwanin tiya mo.

⁴ Dhali gway gi jan kamu/ mo tani a'di i ta'da Iliyasir† haali/ a'di oki gwo mo ki: Arumgimis ma babam pem mo tani a'di ta'da manwoṭh aha/ mo dhali woṭh aha/ mo 'peni gandal ma Pirawn mo be. ⁵ Dhala Rau/iil pu'dki'd mo nyaŋki asha Musa dhali iya/ i su/ mo e mo jin bu'thkin ma Musa mondi me'd e mombwaasho e wosha turga/ ma Arumgimis mo be. ⁶ Dhali a'di hashki'da Musa gwo mo ki: Amar pini ka Rau/iil a'di yayi'd nyaŋki ashin mo dhali ucin gwatḥ ma yimi su/ mo be.

⁷ Wakana Musa yaki'd mo dhali gama mar piti 'kup mo dhali 'tuč a'di i is mo dhali pi a'di 'twa/ mo. Dhali uni theki me'di montal 'de/ mo dhali uni iiki bway gu'b burrinye/ mo be. ⁸ Dhali yan'ko'da Musa ṭorki'da mar piti aris to 'baar mo jin miikina TAPA a Pirawn mo dhali aris 'kwani Pam Masir i 'baar mo gom gway ma Israyiil mo. Dhali a'di ṭorki'da ris ton ditga/ kun pu'dkina po/ uni i bway mo dhali mii jin woṭhkina TAPA uni mo be.

⁹ Dhala Rau/iil 'kunykina bwa mo gom tom 'borga/ jin miikina TAPA goma Israyiil mo e mii jin miikina a'di mmo'cuč uni ka pije/ 'peni me'd gi 'kwani Pam Masir mo be. ¹⁰ Dhala Rau/iil oki gwo mo ki: Mom'bor mii gom TAPA mo a'di jin 'cukki um ka pije/ mo 'peni me'd gi 'kwani Pam Masir mo dhali 'peni me'd ma Pirawn mo. Dhali mom'bor mii gom TAPA jin 'cukki 'kwani 'peni mii ciŋkinam buni mo be. ¹¹ Shwane/ aha/ misha ki TAPA a'di i ekki'd mo mmobola risa ruma tiya e mo haali/ a'di 'cukki 'kwani mo 'peni bwaj 'kwariny me'd gi 'kwani Pam Masir mo ki uni tu/ulki uni ki mii matḥ mo. ¹² Dhala Rau/iil a'di jin ta'da mar ma Musa mo a'di ciki to jin ciṇu ki me'd jin 'thanu o'd dhali miiya Arumgimis abasa 'cesh mo. Dhala Haruun dhali aris 'kwani gwanyjhaha/ ma Israyiil uni pu'dkin mo dhali shwa tonṭe/ jin karu ki she/ goma Arumgimis mo nyaŋka mar ma Musa mo be.

¹³ Dhali ka'thamo/ ki ej kamu/ mo tani aMusa ca'bki'd mo dhali dwall 'kwani gwo mo. Dhali 'kwani doshkin mo mmo'kama Musa is ki dek mo 'peni mon'thamo/ ntagi mom'pimpili/ mo be. ¹⁴ Ka mar ma Musa parki'da ris to gwansan e mo kun miikina a'di

* 18:3 Jirshuum: Gway yan wana e ki gwo jin onu ki: *Wathi/ 'peni bampay kamu/ mo ki 'twaj 'kwani Ibraniyiin mo.*

† 18:4 Eliyasir: Gway yan wana e ki gwo jin onu ki: *Arumgimis woṭhi aha/ mo.*

mo gom 'kwani mo tani a'di oki gwo mo ki: Atinta a'dan jin miikina /e 'kwani mo? Atinta dina /e /e 'de/ kan dhali aris 'kwani doshkini 'kam /e is mo 'peni mon'thamo/ ntagi mom'pimpili/ mo?

¹⁵ Dhali a Musa thokki'da mar piti gwo mo ki: Haali/ 'kwani pu'dkini aha/ mo mmotheke'th gwo mo goma Arumgimis mo be. ¹⁶ Ki uni su'kkin ki gwo mo tani yan'ko'd uni ki iiyu/ i aha/ mo dhali aha/ ki mish gwo pwak bwa bese/ i bwamanuni gun su'kkin ki gwo mo. Dhali aha/ ki dhu uni mo mmomish gwoŋkan ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo dhali gwoŋkan piti kun çinu mo be.

¹⁷ Mar ma Musa oki a'di gwo mo ki: To jin miikina /e yisa 'boro'da. ¹⁸ /E dhali aris 'kwani gun iiyini /e mo tani um mina isi wu e mo, haali/ to ditadit gom /e mo. /E yisa mini mish tel shoka'cesh /e 'de/ mo yisa. ¹⁹ Ciки gwo gi 'twam pem mo. Aha/ mina logom /e ki gwo mo dhali Arumgimis midi di nyakki /e mo. A'di 'boro'd gom /e ki doshi bwaman 'kwani dhali Arumgimis mo dhali kala ris tom buni kun tocí uni 'kus eya Arumgimis mo be. ²⁰ Dhali /e mini tor uni gwoŋkan mo dhali gwo gom moj'ko mo. Dhali dhuyi uni mo mmomish bway mo a'di jin mina uni mish ii nycine/ mo gom to jin mina uni i mii mii mo be.

²¹ Hili kwanyi 'kwani kun mishi mii mo si'da/ 'peni aris 'kwani mo, dhali dhu uni ki jwaha/ apo/ 'kwani alip mo dhali apo/ iss 'kwanimpa ka mudhe'd mo dhali apo/ iss 'kwanimpa isu/ i'ce'dka 'kume'd mo dhali apo/ 'kwani ka 'kume'd mo be. Uni mini mii ta 'kwani gun ko/on Arumgimis mo, 'kwaniŋgwath kun dhelel ma du mo dhali uni kun shi/ki mii kun wanu 'kwani is ki ton tiya i e mo. ²² Dhali dhalki uni a'di i dwall 'kwani gwo isa yempa/ mo. Eya ris dhan mii kun piki e mo tani uni mini mishi uni kalu i /e mo. Hili ushi mii kun po'da she/ mo tani uni a'di mini pwak uni bwa mo uni ki is buni uni 'cena mo. Wakan a'di i mina to i 'dish mii ki 'dish gom /e mo dhali uni mini mish ton ditin nyak kal ki /e mo be. ²³ Wałki/ /e mini mii yan mo tani dhali Arumgimis kanki /e wakan mo tani yan'ko'd /e mini mish 'dim 'kup mo. Dhali aris 'kwani gwansan si'da/ mini ii mom buni ki moŋku'th is mo be.

²⁴ Gom gwo gi wakan mo tani aMusa a'di ciки'da hirdhe/ ki gwo ma mar piti mo dhali miiya ris to gwansani 'baar mo jin okina a'di mo be. ²⁵ AMusa a'di kwanyki 'kwaniŋgwath kun mishki mii mo 'peni aris 'kwani ma Israyiil mo dhali dhuki uni mmota tapa apo/i 'kwani mo, i tapa kun ji 'kwani alip mo dhali 'kwani iss 'kwanimpa i mudhe'd mo dhali a/iss 'kwanimpa isu/ i'ce'dka 'kume'd mo dhali imandwall gwo i 'kume'd mo be. ²⁶ Dhali uni dwallki 'kwani gwo isa yempa/ mo. Gwo kun 'bitha'bi'th mo tani uni kalki a'di ka Musa mo, hili ushi mii kun po'da she/ mo tani misha uni dwall ki is buni uni 'cena mo be.

²⁷ Dhali yan'ko'da Musa dhalki'da mar piti bway mo mmoya mo dhali a'di yaki'd mo ki bway bampam piti mo be.

19

E 'Kuwosh Sinaa/ mo

¹⁻² 'Kwani ma Israyiil iikin ka piye/ mo 'peni Pa Repidiim mo. Dhali ka cima 'de/ ka ppee 'kupi kwara 'ko'di uni iikin mo 'peni Pa Masir mo tani uni pu'dkin mo e mombwaasho ma Sinaa/ mo be. Dhali imun mo tani Israyiil bu'thki moj'ko me'd i bum'pen i wosha turga/ mo be.

³ Dhali aMusa seki mis wosh mmogam Arumgimis 'kup mo. Dhali TAPA yułki a'di mo 'peni wosha turga/ mo dhali o gwo mo ki: Yase/ i mina /e i tor 'kwani ma Israyiil gwo mo ki: ⁴ Um mishki to kun miikika/ 'kwani Pa Masir me'dyin mo dhali bahili aha/ borkina um ka bi ma wulu/ mo dhali susu um e aha/ mo be. ⁵ Dhali wakki/ um mini ha gwo gi 'twam pem e mo dhali tel gwom pem jin gamu/ me'd mo tani um mini ta 'kwani gun kwanyka/ ka me'd pem kun migi/ nyuny mo e bwaman ma aris 'kwani mo haali/ aris

mony'ceshi 'baar mo tani uni ta kum pem mo be. ⁶ Dhali um mini ta kum pem gun çinu aha/ aha/ 'de/ mo. Dhali um mini dhu miim pem me'd igasiis mo. Gwo gwansan a'di i mina /e i ṭor 'kwani ma Israyil mo be.

⁷ Wakan aMusa thulki'd mo dhali yukki gwanyjwahaj 'kwani mo dhali ṭor uni aris gwo gwansani 'baar mo uni gun kankina TAPA a'di mo be. ⁸ Dhali aris 'kwani 'baar mo thokki gwo imontal 'de/ mo dhali oki gwo mo ki: Aris gwo gwansan kun okina TAPA mo tani mina amani mii mo. Dhali aMusa dokki gwoj 'kwani ka nyar'ko'd bway TAPA mo be.

⁹ Dhali TAPA oki'd Musa gwo mo ki: Aha/ mina yaku/ i /e ka rakjin dhinya/ e ki dhiny mo ki 'kwani mini mish ki aha/ ṭora ṭor nyakki /e mo. Dhali uni si'da/ mini gam /e gwo is ki sule/ sule/ mo. Dhali yan'ko'd aMusa ṭorki gwoj 'kwani e TAPA mo be.

¹⁰ Dhali TAPA oki'd Musa gwo mo ki: Yaku/ i 'kwani mo dhali dhu uni ki she/ shwane/ mo dhali ka'thamo/ mo. Dhali dhalki uni wusi burrinyem buni mo ¹¹ dhali thosoni is mo goma 'thamo/ çan mo. Haali/ ka'thamo/ çan mo tani TAPA a'di midi i thulu ka 'cesh mo apo/ 'Kuwosh Sinaa/ mo e jis e gi 'kwani 'baar mo. ¹² Dhali /e mini kar gwayu/ ka kukul is mo ki 'ko'd gwar wosh jin mina 'kwani 'koki 'cith a'di mo. Dhali oyi gwo mo ki: Hili ki 'bore/ ki um 'koki se 'ku wosh mo walla 'dish a'di is mo. Ba a'di yin jin midi ta Wosh Sinaa/ is ki me'd mo tani minu 'kosh jwa mo be. ¹³ Me'da kamu/ yisa midi ta a'di is ki me'd yisa mo hili a'di minu 'kosh ki wosh mo walla minu shin ka thopa mo. Wakki/ ta to e walla wathimpa mo tani a'di midi mish di ki e yisa. Ka poome/ midi ko mo tani yan'ko'd uni mini iiku/ 'kup ki wosh mo.

¹⁴ Wakan aMusa yaki'd ka 'cesh mo 'peni 'kuwosha turga/ mo e 'kwani mo dhali tor 'kwani gwo mmoothoson is mmoluj mo. Dhali uni wuski burrinyem buni mo be. ¹⁵ Dhali a'di oki 'kwani gwo mo ki: Thosoni is mo goma 'thamo/ çan mo. Dhalku/ up ki mii 'dish is mo.

¹⁶ Mon'thamo/ jin 'kon ma po/i kwara mo tani kon dor ma sho'k diki'd mo dhala wara sho'k mo dhali arakjin 'cethe'da 'tum apo/ 'kuwosha turga/ mo. Dhali ko ma poome/ dhi'thki'd ki nyanye/ mo. Wakan aris 'kwani kun 'kokin e mo jin butha uni moj'ko me'd mo tani uni dekin ki bir bir mo. ¹⁷ Dhali yan'ko'da Musa suski 'kwani ka piye/ mo 'peni moj'kom buni mmogama Arumgimis 'kup mo. Dhali uni doshkin mo e bum'pen wosha turga/ mo. ¹⁸ Dhali 'kuwosh Sinaa/ ka kuluny a'di kothkunu is ka ku'd mo haali/ TAPA i thulki'di a'di ki o'd mo. Dhali aku'd piti a'di yaki mis mo me'd ji ma purun mo. Dhali wosha turga/* kakulu mo tani a'di yikinki is kagahara ki nyanye/ mo. ¹⁹ Dhali ki ko ma poome/ gwoki'd ki nyanye/ dhali ki nyanye/ mo tani aMusa ṭorki'da ṭor mo dhali Arumgimis thokki a'di gwo ki 'twa/ jin wa ki kon dor ma sho'k mo be.

²⁰ Dhali TAPA thulki'd ka 'cesh eya liman wosh Sinaa/ mo dhali yuka Musa bwaya liman wosh mo. Dhala Musa a'di i seki 'kuwosh mo be. ²¹ Dhali TAPA oki'd Musa gwo mo ki: Thulku/ ka 'ceshi 'kwani dhali rumi 'kwani ki gwo mo isi ciki/ ki uni mini 'koki 'cethku/ ki tur mo mmohil aha/ mo ka 'thime/ mo. Haali/ wakki/ miinu kan tani uni ka ris ka ris mini wu mo be. ²² Dhali si'da/ dhalki igasiis uni kun iiyin ki 'dishe/ e TAPA dhagam is buni mo isi ciki/ ki TAPA midi diki dor uni mo.

²³ Dhali aMusa oki TAPA gwo mo ki: 'Kwani mini molku/ sekü/ bway 'kuwosh Sinaa/ mo haali/ /e ki is pini ḅanki aman gwo mo mmo/ o ki: Kari gwayu/ mo mmo'kam 'kuwosha turga/ is mo dhali dhagami a'di mo.

²⁴ Dhali TAPA oki a'di gwo mo ki: Yaku/ ka 'cesh mo dhali susa Haruun nyakki /e bway aha/ mo. Hili dhalku/ ki dhal igasiis bway dhali aris 'kwani mo mmo'cith gwayu mo mmo/ii i aha/ mo haali/ wakki/ miina uni kan mo tani aha/ mina dor uni mo be.

²⁵ Wakan aMusa a'di i yaki'd ka 'cesh mo e 'kwani mo dhali ṭorki uni gwo jin okina TAPA mo be.

* 19:18 Awarkaŋ 'kuça tiya o gwo ki: 'Kwani dekin ki bir bir mo.

Gwoŋkan kun 'Koni 'Kume'd mo

- ¹ Arumgimis oki'da ris gwo gwansani 'baar mo mmo/o ki:
² Aha/ tana TAPA Arumgimis pini jin suski /e ka piye/ mo 'peni Pa Masir mo 'peni mo jin miikunu /e ki miiny ćijkina/ mo.
³ /E mini mii dhalku/ ki mii luŋ ruma tiya mo. /E mini mii luŋ jasi aha/ 'de/ mo.
⁴ /E mini mii dhalku/ to ki mii uč mo jin mina /e i luŋ mo, a'di jin wana e ki toŋ kamu/ jin di'd e momis walla jin di'd mony'cesh walla jin di'd e yi'de/ e bwān'kwariny mony'cesh mo.
⁵ /E mini mii dhalku/ ki mii luŋ to/uč kamu/ mo walla mii uni to mo. Haali/ aha/ tana TAPA Arumgimis pini mo. Aha/ yisa mina dhal /e bway mmoluŋa ruma kamu/ mo. Aha/ dora 'kwani gun shi/aa/ i e dhali gun ush gwom pem mo. Dhali aha/ dora emen buni ka lonthoth i taga po/ doŋon mo. ⁶ Hili aha/ ṭora mo/en jin ṭelu sho'k mo gom emena alip kun enki aha/ mo dhali dhu gwoŋkan pem mo.
⁷ /E mini mii dhalku/ ki yer gway gi TAPA Arumgimis pini ka wuny is ka ṭor mo haali/ TAPA midi diki dhal a'di jin yeri gway piti ka ṭor mo be.
⁸ Kayi acima pesu/ e mo mmokar a'di ki she/ ki dhelel dhelel mo.
⁹ /E ta ga cimi pe'de/ mo mmomiiya risa tu'c pini 'baar mo. ¹⁰ Hili acim ma pesu/ mo tani a'di ta'da cim gi mo si/is gom aha/ mo be. E a'di mo tani /e mini mii dhalka tu'c pini mo, /e dhali ya/m pini mo dhali 'bwa/m pini mo walla ćijkina/ wathiŋ gwatħ jin mii'da tu'c pini mo dhali ćijkina/ nyara/ jin mii'da tu'c pini mo dhali bip pini mo dhali wathi/ jin yayi yilkina/ e pum mo. ¹¹ Haali/ acim pe'de/ mo tani aha/ jin tana TAPA učkina momis mo dhali mony'cesh mo dhali ķumma/ yi'de/ mo dhali aris to kun 'kokin e bwaman uni mo. Bahili ka cim ma pesu/ mo aha/ sikina is mo. Gom gwo gi wakan mo tani aha/ 'borkina cim ma pesu/ mii mo dhali kar a'di ki ji gi ķogu mo be.
¹² Taķi cim dhali kwan mo ma, ki yil pini jin dina /e ki e mo mini ta ris mo e mo jin min ma Arumimisi ćiki /e mo be.
¹³ /E mini mii dhalka mee ki 'kosh mo.
¹⁴ /E mini mii dhalku/ miinyçal ki mii mii mo.
¹⁵ /E mini mii dhalku/ to ki kwal mo.
¹⁶ /E mini mii dhalka ṭor ki ķal apo/ wathiŋ kamu/ mo.
¹⁷ /E mini mii dhalku/ bwa ki mii 'thoħ gom gu'b gi wathiŋ kamu/ mo. /E mini mii dhalku/ bwa ki 'thoħ goma 'bom gi wathiŋ kamu/ mo walla gom wathi/ jin ta ćiŋkinam piti mo walla nyarany ćiŋkinam piti mo walla mor bip piti mo walla thuluny piti mo walla ton ṭal 'dej kamu/ jin di'd e gu'b gi wathiŋ kamu/ mo be.

'Kwani ķo/ Is mo

- ¹⁸ Dhali ki 'kwani nyiħħ mondor ma sho'k mo dhala wara sho'k mo dhali ko ma poome/ mo dhali wosha turga/ mmoyakina a'di aku'd mo tani 'kwani ķo/ki is mo dhali den ki bir bir mo dhali uni doshkin isa dhana mo be. ¹⁹ Dhali uni ki owa Musa gwo mo ki: /E a'di i mini wal 'twa/ nyakki aman mo dhali aman mina cik gwo mo. Hili aman ķo/a is gom waķka Arumgimis a'di midi wal 'twa/ i nyakki aman mo tani aman mina wu mo be.
²⁰ Dhali aMusa oki 'kwani gwo mo ki: Dhalki is ki ķo/ mo ma, haali/ Arumgimis pu'dki'd mo mmopal um mo dhali woħħ um mmoha gwom piti e mo ki um mini 'koki mii miinthus mo be
²¹ Hili 'kwani doshkin isa dhanaj gana/ mo imun mo. Jasa Musa a'di 'de/ 'dishki'da raķa dhiny e is mo e mo jin dikin ma Arumgimis mo be.

To kun Učku dhala Gwata/

- ²² Dhali TAPA oki'da Musa gwo mo ki: Yase a'di i mina /e i o 'kwani ma Israyil mo ki: Um mishkin ki is bum ki aha/ ṭorkina aṭor nyakki um 'peni momis mo. ²³ Um mini mii

dhalka ruma kamu/ ki mii uk 'peni 'dolkon kush walla 'dolkon gana/ mo mmokar ka par
 ki aha/ mo, jin mina umi luj mo. ²⁴ Agwata/ ma 'cesh a'di i mina umi uk mo mmomii
 aha/ abasi cine/ mo 'peni ka'bal pini dhali bip pini mo mmota to jin çinu ki me'd goma
 Arumgimis mo. Kun tiya minu ci mmo'tha o'd ka kuluny dhali kun tiya minu ci gom
 moñku'th is goma Arumgimis mo. E mo guni 'baar mo jin rak gway pem kakunu e mo
 tani aha/ mina pu'dku/ i um mo dhali 'bor um mii mo be.

²⁵ Dhali ki um mini uka gwata/ 'peni wosh mo tani um mini mii dhalki a'di ki uk 'peni
 wosh jin pathu ki 'doro/ mo haali/ wakki/ um mini path a'di ki 'doro/ mo tani a'di yisa
 midi 'kosh jwa mo yisa gom to jin kogu mo. ²⁶ Dhali um mini 'koki seya bor ki mis gi ushi
 mon tan eya gwatam pem mo haali/ um mini tora yir bungwar is bum eya tente/ mo be.

**Gway gi iDawuu'd
AWARKA/ JIN TWA/A/ MO**

1

¹ Mom'bor mii gom wathi/ a'di jin diki ya e bway jin
 logoma 'kwanin thus gwo mo,
 walla dosh e bway gi imanmii miinthus mo,
 walla ça'b mo e mo^j'ko gi uni gun 'the^k shushi mis mo,
² hili mom'bor bwam piti mo tani di'd e gwo^jkan gi Tapa Arumgimis jin çinu mo,
 dhali e gwo^jkan piti jin çinu mo tani a'di ki çi is ki a'di montee mo dhali mon'thiny mo
 be.
³ A'di wana e ki cwa
 jin çu'thkunu e shemen yi'de/ jin guski'd mo,
 a'di jin gwono'dki maman ki yil piti mo,
 dhali 'cemen piti diki ku'th mo.
 Eya ris to 'baar kun miina a'di mo tani a'di rusa/ rus mo.

⁴ Imanmii tonthus mo tani yisa wakana,

hili uni wana e ka 'pi'b jin 'dashkina 'tham mo be.

⁵ Wakan imanmii tonthus mo tani mini 'koki dosh mo ka tee gi gwon dwall jin toru gwo
 'twa/a 'cesh mo
 walla imanmii miinthus si'da/ e dhan mo ma tul 'kup gi 'kwani ma kar/e mo,
⁶ haali/ Tapa Arumgimis mishki bway gi a'dir kar/e mo,
 hili bway gi uni gun mii tonthus mo tani ta mony'ce'd sho'k mo be.

2

¹ Ata miina 'kwani gi kala tiya adulatt mo,
 dhali 'kwani gam 'twa/ 'kup ki pe'th kan mo?
² Imalik gi 'kwaniny'cesh doshkin ki is buni ki 'dishe/ mo,
 dhali itapa tuli isi montal 'de/ mo
 apo/ Tapa dhali apo/ a'din 'de/ jin 'koshkunu ki monyca mo, mmo/o gwo mo ki:
³ Dhalki ana 'ce'da mondek buni mo
 dhali taka nyok buni 'peni ana mo.
⁴ A'di jin ça'bki'd eya ris momis mo tani pe'thki'd mo,
 Tapa miiki uni ka mudhiny'cere/ mo.
⁵ Yan'ko'd a'di midi tor uni gwo eya nyor piti mo
 dhali dher uni is bwa ka nyor piti jin çithiraçithir mo mmo/o gwo mo ki:
⁶ Aha/ karkina malik pem mo apowa Sihyuun,
 a'di jin ta wosh pem jin kogu mo.

⁷ Aha/ mina tor gwo^jkan gi Tapa mo:

A'di ta gwo jin ona a'di aha/ mo ki: /E ta Ya/m pem mo,
 shwane/ aha/ dho'thkina /e mo.

⁸ Do^ji aha/ ma, dhali aha/ mina çi /eya ris kal gi 'kwaniny'cesh mo mmota mal pini mo,
 dhali 'pemen gi mony'cesh mo tani uni mini ta kum pini mo.

⁹ /E mini 'ce'd uni bwa mo ki cwan kol 'kus jin ta ton^jkuthu'd mo,
 dhali mu/ uni 'twa/a 'cesh mo ka 'ci'cimi'th mo me'd ton^jkul bwa jin u^çu ' pena je mo.

¹⁰ Dhali wakan shwane/, ayy imalik, yuki is mo ma,

muri is mo, ayy um itapa gi mony'cesh mo.

¹¹ Miiyi Tapa to ki moŋko/ is mo

dhali ki mondee is mo, ¹² piyi sho'k piti 'twa/ mo,
isi ciki/ ki a'di midi diki shwaa nyor mo, dhali um minu 'ce'd sho'k ibway mo,
haali/ anyor piti 'thakunu hila/ ki jahanne/ mo.

Mom'bor mii goma ris uni gun bu'thki mo jin huru jwa e a'di mo.

3

*Gway jin yuₕₖ mo mmoka mo jin miinuwa mii e mo jin ta jim ma Dawuu'd mo me'd
jin guskina a'di mo 'peni ya/m piti ka Abshaluum mo.*

¹ Ayy Tapa, 'kwani kun ta 'kup gi aha/ wana risa!

Uni tana ris ka ris kun cuna po/ aha/ mo.

² Uni tana ris o gwo gom aha/ mo ki:

mowotha/ kamu/ midi di gom a'di eya Arumgimis yisa.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

³ Hili /e, ayy Tapa, itana gongoro/ gom aha/ mo,

dhali monycam pem mo dhali aman'de'k 'kup pem ki mis mo.

⁴ Aha/ 'thera cuuwa/ ki nyanye/ e Tapa mo,

dhali a'di thokki aha/ 'twa/ 'peni 'kuwosh piti jin kogu mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁵ Aha/ isha 'ko'da 'cesh dhali ish e mo.

Aha/ mera e dok/e mo, haali/ Tapa a'di tek aha/ mo.

⁶ Aha/ dinaki ko/ is gom 'kwani kun 'koni alaapi 'kume'd mo

uni gun doshkin ki is buni apo/ mo mmo'kama 'kam mo.

⁷ Cuyi mis mo ma, ayy Tapa.

'Cuki aha/ mo ma, ayy Arumgimis pem.

Haali/ /e dorkina ris uni gun ta 'kup ki aha/ e peshe/ mo,

dhali /e ki 'ce'd she/ gi uni gun ta thus ki thus mo.

⁸ Mo jin 'cukuwa 'cuk mo tani a'di ta ji gi Tapa mo,

mom'bor miim pini a'di midi di apo/ 'kwanim pini mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

4

*Eya manyuₕₖ gway mo nyaₕₖka risa dherdhenye/. Gway jin yuₕₖ mo mmoka mo jin
miinuwa mii e mo. Gway ma Dawuu'd.*

¹ Thoki aha/ 'twa/ mo ma ki aha/ yuₕₖ yuₕₖ mo, ayy Arumgimis pem jin ta'da kar/e mo.

/E ciki aha/ mo mo ki aha/ dina ka cis mo.

Miiyi mii ma 'the apo/ aha/ ma, dhali ciki mo ma 'thom pem mo.

² Ayy 'kwani kakasja imina montak pem jin 'koshu is is ka nyor idi ki mo ma 'the is kan
mo?

Kakasja imina /e dhal mo/en gi gwo jin di'd bwa 'te/ 'pen mo dhali simm jasi gwo ma tor
e kan mo?

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

³ Hili mishi gwo 'ban ki Tapa a'di dhuki unij gayiin ki she/ mo gom is piti mo.

Tapa cikki aha/ gwo mo ki aha/ gwona 'twa/ e a'di mo.

⁴ Ka nyor di'd mo tani hili dhalku/ miinthus ki mii mo.

Wali 'twa/ ka dum bum mo apowa cim bum mo dhali 'koyi um ki shwamm mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁵ Ciyi to kun 'cithu/ 'kus kun tana kar/ ej gana/ mo
dhali dhuyi mongam gwo is bum e Tapa mo.

⁶ Kwani tana ris kun o gwo mo ki: Ayy, ki ana mina mish tom 'boro'da kamuyi.

'Deki mojkush gi jis/em pini apo/ aman mo, ayy Tapa.

⁷ /E karki mojkuny bwa ki nyanye/ eya dum pem mo
mmobol uni gwansan e mo kun takin gi pos buni dhali yimana mura'th jin ka/u ki njah
njah kun ishkin mo.

⁸ E mo ma ku'th is mo tani aha/ mina ish 'ko'da 'cesh mo dhali ish e mo,
haali/ /e 'de/ mo tani ayy Tapa, kar aha/ mmoça'b ki 'dantar mo.

5

Eya manyuk gway mo gom imanpiya tha har | mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Ciyi 'cem pini ka ris gwom pem mo ma, ayy Tapa,
yipi /e 'kup mo gom ohon pem jin ohonkika/ mo.

² Ciki kony cuuwam pem jin gwoka/ mo ma,
aMalik pem dhali Arumgimis pem,
gom e /e mo tani aha/ 'thona mo.

³ Ayy Tapa, e mon'thamo/ mo tani /e cikki 'twam pem mo,
e mon'thamo/ mo tani aha/ 'citha to 'kus gom /e mo dhali tima tim mo.

⁴ Haali/ /e diki ta Arumgimis jin 'kunya bwa mo e tonthus jin miikunu mo.
tonthus midi diki nyak di ki /e mo.

⁵ Iman'thek 'ba/i mis mo mini 'kokki doshi bwambori jis/em pini mo,
/e shi/kina ris imanmii tonthusi e mo.

⁶ /E 'ce'dki uni gwansan sho'k mo kun oki gwo ma tor mo.

Tapa shi/i uni gwansani e kun budha te/ jasi goma bas mo dhali 'kwani kun tana he'k e
ka he'k e mo.

⁷ Hili aha/ ki mo/en pini jin telu sho'k mo jin ishki'd ka entus mo tani aha/ mina cic
gu'b pini mo,
dhali aha/ mina lunja lunja ka karambuye/ gi gu'b gi mondheleladhelel pini mo ki mojkko/
/e mo.

⁸ Shuyi aha/ bway mo ma, ayy Tapa, e mii ma kar/em pini mo
haali/ gom 'kup pem tana ris mo,

kari bway pini ka ji sho'k mo ibwambori aha/ mo.

⁹ Haali/ gwoj gana/ yisa di'da e 'twam buni mo,
adum buni 'ce'dkunu sho'k mo,
'kus buni wana e ki morj'kupaje jin ka'du 'twa/ mo,
dhali uni ko 'kus ka le'd buni mo.

¹⁰ Dhuyi uni mmokal tom buni kun 'ko uni i'ba/ mo, ayy Arumgimis,
dhalki uni bitkin ki gwom bunij gana/ gun 'ko uni ibwa mo,
haali/ goma dhij gwom buni ka ris mo tani taki uni ka piye/ mo,
haali/ uni walkin ki tas tas apo/ /e mo.

¹¹ Hili dhalka ris uni gwansan kun huri jwa mo e /e mo tani 'kunya bwa mo.

Dhalki uni yuk gway ki sule/ gom moj'kuny bwa mo,
 dhali /e a'di imina uni jett me'di cine/ mo,
 ki uni gwansan kun en gway pini mo tani mina bwa i/ii imis gom /e mo.
¹² Haali/ /e 'borki unij kar/e mii mo, ayy Tapa,
 /e kumki uni ki mo ma 'them pini me'da gongoro/ mo.

6

*Eya manyu*k gway mo nyakki dhejdenye/ isi ki koj ko jin 'kula 'kus ki 'kul mo. Gway
 ma Dawuu'd.

- ¹ Ayy Tapa, dhalku/ ki łucur aha/ ka nyor pini mo,
 walla dor aha/ ka nyor pini jin 'batha'ba'th mo.
- ² Miyyi mii ma 'the gom aha/ mo, ayy Tapa, haali/ aha/ 'dushura ki 'dushur mo.
 Ayy Tapa, waci/ aha/ mo, haali/ arisa simam pem łocu bwa mo.
- ³ Akashiram pem si'da/ a'di puru/ ki mont'o'c bwa mo.
 Hili /e, ayy Tapa – kakasja sa/?
- ⁴ Tuki mo, ayy Tapa, tayi mondiki/em pem is ki me'd mo,
 'cuki aha/ mo gom gway gi mo/en pini jin łelki sho'k mo.
- ⁵ Haali/ e mowu mo tani mojkamu/ yisa di'da jin kanu /e e mo.
 E mo ma Haawiya mo tani aja si'da/ imidi ci /e momaj mo?

- ⁶ Aha/ 'thabula is mo gom is pem jin shunki aha/ mo,
 aris mon'thinyi 'baar mo aha/ upa cim pem ki jabu'th mo.
 Aha/ çorosa/ ki çoros apowa cim pem mo ki jabu'th pem jin gwoka/ mo.
- ⁷ Em pem ca'bki rej rej mo gom monywakat pem mo,
 a'di warki'd ki moj'ka'd is mo haala ris 'kup pem tana ris ka ris mo.

- ⁸ Iku/ 'peni aha/ mo, aris um gun miiki tonthus mo,
 haali/ Tapa a'di cikki cuuwa/ gi kom pem mo.
- ⁹ Tapa cikki aha/ ko gom mo ma di'b is mo.
 Tapa bu'thki mo ma 'thom pem mo be.
- ¹⁰ Aris uni gun ta 'kup pem minu dhu ki mo ma 'the is mo dhali pura du ki mont'o'c bwa
 mo,
 uni mini dok ka nyar'ko'd mo dhali minu dhu ki mo ma 'the is ki e 'kamu'thki'd hila/ mo.

7

*Ko ma Dawuu'd mo a'di jin yu*kkina a'di gway e Tapa mo isi ki gwo goma Kuush mo jin
 ta'da wak ma Benyamiin mo.

- ¹ Ayy Tapa Arumgimis pem, e /e mo tani aha/ budha mo jin huru jwa mo,
 tayi aha/ is ki me'd ' pena ris unim pem kun uri aha/ isho'k mo, dhali 'cuki aha/ mo ma,
- ² isi ciki/ ki uni mini 'koki dher aha/ bwa me'da dhop mo,
 mmodir aha/ mo mmodar gi jan tal 'de/ mmowoth aha/ mo.
- ³ Ayy Tapa Arumgimis pem wakki/ aha/ miina yansankan mo,
 dhali wakki/ toj kamu/ di'd jin miiga/ ki me'd pem jin shiyid mo tani
- ⁴ dhali wakki/ aha/ ri/a amugum pem ki tonthus mo tani
 walla dil a'di jin ta 'kup pem to ka wuny is mo tani
- ⁵ dhalki a'di jin ta 'kup gi aha/ uri aha/ mo dhali bu'th mo,
 dhali dhalki a'di pucur mondiki/em pem 'twa/a 'cesh mo,
 dhali 'thi/a łashiram pem e bwam bu'd mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁶ Cuyi mis mo ma, ayy Tapa, eya nyor pini mo,
 'deki is pini ki mis apo/ uni gwansan kun ta 'kup pem kun puri mii ki o'd mo,
 meri is mo, ayy Arumgimis pem, /e ṭorki gwon dwall jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo.

⁷ Dhalki montul is gom 'kwani uni itul is gom /e mo,
 dhali apo/ a'di mo tani budhi monyça'b pini jin eka/ ek mo.

⁸ Tapa dwalli 'kwani gwo mo,
 dwalli aha/ gwo mo ayy Tapa, isi ki mii ma kar/em pem mo
 dhali isi ki gwo jin di'di aha/ jin dika/ ki mii ki ḷadhum mo.

⁹ Ayy dhalki tonthus gi imanmii miinthus dak̄u ka bwa i'ba/ mo ma,
 hili ṭeli /e imanmii ka kar/e sho'k mo,
 /e jin nyo/ki bwarj 'kwani mo dhali aduj 'kwani mo,
 /e jin tana Arumgimis jin ta'da kar/e mo.

¹⁰ Agongorom pem a'di di'd eya Arumgimis mo,
 a'di jin ta uni is ki me'd mo, uni kun dhelel ma du mo.

¹¹ Arumgimis ta'da kar/e jin dwalli gwo mo,
 dhali Arumgimis jin dek̄ ma nyor mo isa yempa/ mo.

¹² Waḳki/ wathi/ diki rica du is mo tani
 Arumgimis midi cil gandal piti ki ḷar ḷar mo.
 A'di rick'i'da shum bwam piti mo.

¹³ A'di thosonki to gi mo/as piti gom mo gi 'koshuwa 'kosh mo,
 mmodhala thopa/ o'd piti me'd mo jin ca'bki wur wur mo.

¹⁴ Hili mo mo ma, amanmii tonthus mo tani a'di bwaaki'da ris tonthus mo,
 dhali di'd ka 'ci ibwa mo jin ta'da pibi ka pibi mo,
 dhali a'di ki kala ṭor ka pije/ mo.

¹⁵ A'di ki ćwany jis mo tani dhali tor a'di karash ka pije/ mo,
 dhali biti jis piti jin ćwanykina a'di mo be.

¹⁶ Mo ma pibim piti tu'kki'd e 'kup pitin gana/ mo,
 dhali mombujur piti thulu'd e bwarj 'kup pitin gana/ mo.

¹⁷ Aha/ mina ci Tapa mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo jin ha me'd ki mo ma kar/em pitin
 gana/ mo
 dhali aha/ mina yuk gway mmomaŋ gway gi Tapa mo, a'di jin Caa e ki Ca mo.

8

Eya manyuk gway, isi ki gway jin yuḳu ka jattiyya mo. Gway ma Dawuu'd.
¹ Ayy Tapa, jin ta Tapam bam, gway pini wa'di eka/ e mony'ceshi 'baar mo!

/E jin ta gi monyca apo/ momisi 'baar mo jin nani'da nana/ mo.

² Ki 'twa/ gi usha ya/ mo dhali uni gun tana 'pereny mo tani
 /e telkina cur sho'k mo haali/ gom uni gun ta 'kup gi /e mo,
 mmodosh a'di jin ta 'kup gi /e mo dhali a'di jin ri'cki'da ri'c mo.

³ Ki aha/ parkina momis pini e mo, jin ta'da tu'c gi me'd pini mo tani
 mmopara ppe e mo dhala risa cul kun telkina /e sho'k mo,

⁴ wathi/ gi wakata mo, jin mina /e i/o bwa ki a'di mo,
 walla ya/ gi wathi/ mo ki /e mini hil a'di i e mo?

⁵ Naskin /e ki kar a'di mmota ari jin gwa'da'd ka Arumgimis mo

dhali shum a'di ki monyca mo dhali mii montak mo.

⁶ /E ciki a'di mo jin tanu tapa apowa risa tu'c gi me'd pini mo
dhali /e dhukina ris to 'baar mo e bwan'kwariny sho'k piti mo

⁷ aris ka'bal dhala morbip mo,

dhali si'da/ aris tombwaasho mo,

⁸ dhali aris 'dii kun peni mis mo, dhala ris wa'c e bwan'kumma/ yi'de/ mo
dhala ris to gunn kun dhu bway e bwan'kumma/ yi'de/ mo.

⁹ Ayy Tapa, jin ta Tapam bam mo,
gway pini wa'di eka/ e mony'ceshi 'baar mo!

9

Eya manyuk gway mo isi ki gwo mowu gi ya/m piti mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Aha/ mina ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is e Tapa ka dum pemi 'baar mo.

Dhali aha/ mina tora ris to kun miikina /e ki jaro/ jaro/ mo.

² Aha/ mina bwa 'kuny mo dhali ya i mis gom /e mo.

Dhali aha/ mina yuk gway mmomaŋ gway pini mo, ayy /e jin Caa e ki Ca.

³ Ka ris uni kun ta 'kup gi aha/ dokkin ka nyaŋ'ko'd mo
dhali uni golinkki is mo dhali 'ce'd sho'k ibwambori /e mo.

⁴ Haali/ /e halki mom pem jin raku jin ta jin kar/e mo.

/E ca'bkin po/ kursi ma malik mo mmoci mo ma kar/e mo dhali gwon dwall jin toru
gwo 'twa/a 'cesh mo.

⁵ /E kucurkina ris kal gi 'kwaniny'cesh mo, /e 'ce'dki uni gun ta thus ki thus sho'k mo,
/e 'koshki gway buni ki sule/ dhali ki sule/ mo.

⁶ Uni gun ta 'kup mo tani uni torki sho'k ka pupush mo e mo jin mu/u 'twa/a 'ceshi 'baar
mo,
aris 'perjuman bampam buni mo tani yu'dkina /e mo,
dhali mom buni jin kanu uni e mo tani a'di i'ce'dkunu sho'k mo be.

⁷ Hili Tapa a'di icabki'd i mo ma kursi ma malik ki sule/ mo.

A'di telki'da kursi ma malik piti mo gom gwon dwall jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo,

⁸ dhali a'di dwallki 'kwaniny'cesh gwo ki mii ma kar/e mo.

A'di midi dwall 'kwani gwo ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo.

⁹ Tapa a'di 'bitha'bi'th me'da cur gom uni gun yapkunu mo,

a'di ta'da cur jin 'bitha'bi'th ka tee jin tojuwa to'c bwa mo.

¹⁰ Dhali uni gwansan kun mishki gway piti mo tani dhuki mongam gwo is buni e /e mo,
haali/ gom /e mo tani ayy Tapa /e diki dhal uni gwansan 'pen mo gun simmki /e e mo.

¹¹ Yuk gway ki maji Tapa mo a'di jin di'd eya Sihyuun mo.

Tori miin tom piti e bwaman ma ris 'kwani mo.

¹² Haali/ a'di jin ri'cki'da bas mo tani a'di diki this uni e mo
dhali a'di diki this ko e mo, ko gi a'di jin wo'ckunu is she/ mo.

¹³ Miiyi mii ma 'the gom aha/ mo ma, ayy Tapa.

Hili mo mo ma to jin 'koshi aha/ is ka nyor mo tani a'di ta to 'peni uni gwansan kun shi/
ki aha/ i e mo,

Ayy /e jin 'de'kki aha/ mo 'peni 'twanjkal gi mowu mo,

¹⁴ ki aha/ mina rasha ris momaŋ pini e mo,

ki eya ris 'twanjkal ma gon gi 'bwa/ ma Sihyuun mo

ki aha/ mina bwa 'kuny mo e mony'cuk pini mo.

¹⁵ Aris kal gi 'kwaniny'cesh ciçkin 'teki jorom mo e jis kun ćwanykina uni mo, eya nyok kun bagkina uni mo tani a'di bu'thki uni isho'k bunij gana/ mo.

¹⁶ Tapa dhalki is piti ki a'di minu mish mo, a'di torki gwon dwall 'twa/a 'cesh mo, uni gun ta thus ki thus mo tani bu'thkin ma gumem buni kun ukkina uni ki me'd bunin gana/ mo.

Higmaion. Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

¹⁷ Uni gun ta thus ki thus mo tani uni mini ćeker bwa mo eya Haawiya mo, aris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo kun thiskina Arumgimis e mo.

¹⁸ Haali/ uni kun mini mii ta gi to mo tani uni minu mii 'koki this e isa yempa/ mo, dhali mo ma 'terj kape/ gi uni gun hatha'ko'd mo tani uni minu 'koki 'ce'd sho'k ki sule/ mo be.

¹⁹ Cuyi mis mo, ayy Tapa. Dhalku/ ki dhal 'kwani mmopi gwo jipi/ mo.

Dhalka ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo dwallu gwo mo ibwambori jis/em pini mo.

²⁰ Dhuyi uni ki mo ma ko/ is mo, ayy Tapa.

Dhalka ris kal gi 'kwaniny'cesh ki mish uni mo ki uni tana ta, uni ta 'kwaniny'cesh mo!
Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

10

¹ Katinta doshkina /e isa dhana/ kan mo, ayy Tapa?

Katinta bagkina /e is pini 'pena tee jin tocu bwa mo?

² E mo jin dhuna uni kun ta thus ki thus is ki ca mo tani uni ki ur uni kun hatha'ko'd isho'k mo.

Dhalki uni budhu mo e mom buni kun pishinkina uni ki 'pen mo kun kulumkina uni gwo ibwa mo.

³ Haali/ uni kun ta thus ki thus mo tani dhuki 'ba/ ki ca mo gom to kun gop uni bwam buni mo, dhali wathi/ jin pura bwa ki pur gom nyunkina/ mo tani a'di midi jeeya je mo dhali ruk Tapa mo.

⁴ E bwam/ em piti jin kara a'di 'ba/ ki ca mo tani a'di jin ta thus ki thus mo tani diki ŋap a'di mo.

Dhali aris gwom piti kun kuluma a'di ibwa mo tani ta ku kun wa cikise/ mo mmo/o ki: Arumgimis piyi'd mo be.

⁵ Bway piti ruski'd ki rus isa yempa/ mo, gwon dwall pini a'di ca'bki'd e mo jin eka/ ek mo, jin di'di bwampo/ gi jis/em piti mo: dhali goma ris 'kup piti mo tani a'di ki 'tak uni manya/ i'kup mo.

⁶ A'di kulumki gwo eya dum piti mo ki: Aha/ mina mol joc mo, eya risa nyakum yil gi 'kwani mo tani aha/ mina diki gam a'di jin ta mo jin 'konu ki 'twa/ jin 'bushura/ 'bushur 'kup mo.

⁷ 'Twam piti 'tu'dkunu mo ki mo ma jee mo dhali ki mo ma he'k e mo dhali mmoyapa yap mo, dhali 'ko'da le'd piti mo tani a'di taki'da pibi mo dhali miinthus jin shi/ashi/ mo.

⁸ A'di ca'bki'd mo mmobag mo eya ris bampa/ mo, e mom piti jin bagkina a'di is mo tani a'di jin ta'da man'kosha mee gom uni gun 'kon ka po/ mo.

Em piti mii'd ki jir jir mmotim uni gun hatha'ko'd mo

⁹ a'di ki wupa 'cesh ka kwal is me'da dhop e bwaŋ gu'b piti mo,

a'di ki wupa 'cesh ki a'di midi bu'th uni gun hatha'ko'd mo,

a'di ki bu'th uni gun hatha'ko'd mo ki a'di di'd mmodir uni ka nyok bway bwaman mo.

¹⁰ Uni gun hatha'ko'd mo tani uni nyu/kunu mo, mmociç ka 'cesh mo, dhali ta'k mo e mom'bi'th piti mo.

¹¹ A'di kulumki gwo eya dum piti mo ki: Arumgimis dhalki'da dhal 'pen mo, a'di bagki jis/em piti mo, a'di midi mol a'di par e mo.

¹² Cuyi mis mo ma ayy Tapa, ayy Arumgimis. 'Deki me'd pini mo, dhalku/ ki dhal uni gun woca is is she/ 'pen mo.

¹³ Katinta irukkina wathi/ jin ta thus ki thus Arumgimis mo, dhali o gwo eya dum piti mo ki: /E mini diki yuk a'di mmoci monden piti e mo?

¹⁴ /E mishkin mo, nye, /e nyithki mo jin tocu bwa mo dhali mo jin jwakaṭkunuwa jwakat mo
ki /e mini 'taki kal a'di e me'd pini mo,
a'di jin hatha'ko'd mo tani a'di ciki is piti ki /e mo,
haali/ /e jin tana manwoṭh gom a'di jin dar gi com mo.

¹⁵ 'Ce'dki /e a'di abi mo a'di jin ta thus ki thus mo dhali a'di jin ta'da manmii tonthus mo, simmi miin tonthus piti e naskin mo ntagi /e mini diki gam toj kamu/ mo.

¹⁶ Tapa a'di ta'da malik gom ki sule/ mo dhali ki sule/ mo.

Kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo mini 'ce'd sho'k 'peny mony'cesh mo.

¹⁷ Ayy Tapa /e mini cik to gi a'di jin 'ka'd ma du ki 'ka'd gom to jin o a'di bwa mo,

/e mini 'bi'th uni adum buni is mo dhali /e mini ka'd 'cem pini mo,

¹⁸ mmodhuwa dhu ka po/ mo gom uni gun dar gi icom mo dhali uni gun yapkunu mo be, wakan ki wathi/ gi mony'cesh midi diki dhu uni ki moŋko/ is dok/e mo be.

11

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ E Tapa mo tani aha/ bu'thina mom pem jin hurkika/ jwa mo, dhali /e mini oyaa/ gwo kata mo ki:

Peyi me'd 'dii mo e 'kuwosha turga/ mo,

² haali/ hili mo mo ma, haali/ uni gun ta thus ki thus mo tani gwana'dkina bwa mo, uni ka'bkina thopam buni eya shu/ mo

mmoshin e mond̄hurumi'd mo apo/ uni kun dhelel ma du mo.

³ Dhali waṭki/ mo kun ka'bkunu 'ce'dkunu sho'k mo tani imanmii ka kar/e mini miiya ta mo?

⁴ Tapa a'di di'd e gu'b gi mondheleladhelel piti jin kogu mo, dhali akursi gi Tapa a'di di'd e momis mo, dhali em piti hilki mo mo, dhali akwarma'c em piti a'di nyo/ki uçi gi 'kwaniny'cesh mo be.

⁵ Tapa a'di nyo/ki uni gun miin ka kar/e mo dhali uni gun ta thus ki thus mo, dhali akashiram piti shi/ki a'di i e mo a'di jin enki mo jin bujuruwa bujur mo.

⁶ Apo/ a'di jin ta thus ki thus kan mo tani a'di midi hetha po/ a'di akapany o'd mo dhali to jin si'du/ mo,

dhali 'tham jin shi'bil to mo tani a'di midi ta tom buni kun pwaṭkunu uni bwa ka 'to'd 'to'd mo be.

⁷ Haali/ Tapa a'di ta'da kar/e mo dhali a'di eni mii gun miin ka kar/e mo.

Uni gun dhelel ma du mo tani mini hil bwam/em piti mo be.

12

Eya manyuk gway mo: isi ki gwo ma sheminith mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Woṭhi/ awotḥ mo ma, Tapa. Haali/ janj kamu/ yisa di'da naskina/ jin ta'da gayiin mo,

haali/ uni kun ta ku isin gana/ mo tani torki sho'k ka pupush mo 'peni bwaman gi ya/ gi 'kwaniny'cesh mo be.

² Aris 'kwaniny'ceshi 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo tani takina tor ka tor apo/ imannyak 'dish gu'b buni is mo,

ki gwo maŋ buni 'pena le'd buni ka mak mo dhali ka du kun 'koni su/ mo tani uni ki tor gwo mo.

³ Dhalki Tapa a'di 'cithki'da risa maŋ kun maŋu ka mak 'peni 'twa/ mo, dhala le'd kun dhu dhan 'ba/ ki ca mo,

⁴ uni gwansan kun o gwo mo ki: Ka le'd bana mo tani ana mina pi gwo jipi/ mo, ale'd bana 'kon nyakki ana mo, kaja a'di ita tapam bana mo?

⁵ Haali/ uni gun hatha'ko'd mo tani uni yapkunu mo, haali/ uni gun mini mii ta gi to mo tani uni ohonkin mo,

aha/ mina cu mis shwane/ mo, a'di ta gwo jin ona Tapa mo, dhali aha/ mina kar a'di ki 'dantar e mo jin o a'di bwa mo.

⁶ Aris gwo kun ona Tapa is mo tani uni ta gwo kun onu is mo kun dhelelkin mo, 'dolkon kush uni ito'dkunu ki o'd jin ca'b ki wur wur mo 'pena 'cesh mo,

uni dhukunu i o'd me'di pesu/ mmmodhelel a'di mo.

⁷ Ayy Tapa, miiyi mii mmocesh am ka po/ mo ma,

jiyi aman 'pena nyakum yil gi 'kwani gwansan mo ma ki sule/ mo.

⁸ Eya ris 'twanjkal kuku/ mo uni kun ta thus ki thus mo tani 'kačarki mo mo, me'd miim bulga/ a'di ikaru ki ca e bwaman iya/ gi 'kwaniny'cesh mo.

13

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Kakasja, ayy Tapa? A/e mini dhal aha/ 'pen ki sule/ sule/ kan mowa?

Dhali /e mini bag jis/em pini 'peni aha/ ki mo gi wakata mo?

² Dhali ki mo gi wakatinta imiga/ mii kal mom'pe'd shem pem eya kashiram pem mo, dhali ta gi mondit bwa eya dum pem iyula tente/ kan mo?

Ki mo gi wakatinta imina a'di jin ta 'kup gi aha/ ica apo/ aha/ mo?

³ Nyithi ma dhali thok aha/ gwo mo, ayy Tapa, Arumgimis pem mo.

Kushi em pem mo isi ciki/ ki aha/ mina ish e mo e a'di jin ta mo/ish e gi mowu mo,

⁴ isi ciki/ ki a'di jin ta 'kup ki aha/ midi o gwo mo ki: Aha/ pina a'di e mo be, isi ciki/ ki uni kun ta 'kup ki aha/ mina bwa 'kuny mo haali/ aha/ yikinkunu is mo be.

⁵ Hili aha/ gamkina gwo is mo e mo/en pini jin telkunu sho'k mo, adum pem mina bwa 'kuny mo e bway mowoth pini mo.

⁶ Aha/ mina yuk gway e Tapa mo,

haali/ a'di mii aha/ ki 'bore/ ki miin to kun ishkin ka entus mo.

14

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ A'di jin ta pus mo tani o gwo eya dum piti mo ki: Arumgimis piyi'd mo.

Uni pu/kin mo, dhali uni mii mii kun bulabul mo.

Jaj kamu/ jin mii'd ka kar/e yisa di'da.

² Tapa hilki mo ka lungub 'peni mis apo/ uci gi 'kwaniny'cesh mo mmopar mo e mo wački/ jan tal 'dej kamu/ mii mii ki yuk yuk mo,

mmosimm jasi Arumgimis e mo.

³ Uni 'baar mo iikini dheres mo, uni 'baar mo wakina e ki to gun pu/kin mo, jan tal 'dej kamu/ yisa di'da jin mii mii jin 'boro'd mo, tal 'de/ piyi'd mo be.

⁴ Kona uni ki nyitha/, aris imanmii tonthus mowa, uni kun shwa 'kwanim pem me'd tonte/ kun shwana uni mo, dhali uni 'koki yuk Tapa mo.

⁵ Uni minu dhu ki dhan moŋko/ is mo, haali/ Arumgimis nyak di ki 'kwani ma nyakum yil kun mii miŋkar/e mo.

⁶ Um mini 'taki non mo jin thosona wathi/ jin hatha'ko'd 'twa/ mo tani, hili Tapa a'di ita jim piti jin hora a'di jwa nycine/ mo be.

⁷ Ayy mony'cuk midi 'taki pu'd gom 'Kwani ma Israyiil moyi 'peni Sihyuun mo!

Ki Tapa midi wara shamanet̄tan ki 'kwanim piti is mo tani Yakuub mina bwa 'kuny mo dhali Israyiil mina bwa 'bor mo.

15

Gway ma Dawuu'd

¹ Ayy Tapa, aja a'di imidi ca'b ki ca'b yilkina/ e gu'b burrinyem pini mo? Dhali aja a'di imidi ca'b e 'kuwosh pini jin kogu mo?

² A'di jin ya'd ki dar gi mii 'ba/ mo, dhali mii miim 'boro'd mo, dhali ḥor gwoŋ gana/ ' pena dum piti mo,

³ a'di jin diki thutha thu'th 'pen ka le'd piti mo, dhali diki mii tonthus ka kam piti mo,

walla Ɂal mo jin wačuwa wač apowa mannyak ca'b piti jin 'dish a'di is mo,

⁴ dhali e jis/em piti mo tani aman/ush gwo gam is mo tani wačkina a'di mo, hili a'di tak uni gwansan kun ko/ki Tapa mo,

dhali a'di jin thulki gwom piti me'da po/ mo ki to jin shi/ki a'di mo tani dhali diki ak gwom piti e mo be,

⁵ a'di jin diki kara guurush piti e mo jin nyunu/ to mo, dhali a'di diki bu'th mo jin wanu is apo/ a'di jin di'd ka po/ mo be.

A'di jin mii to gwansan mo tani minu mol joč ki sule/ mo be.

16

Ko ma Dawuu'da dhamo/jin kanu e mo.

¹ Tashi aha/ 'twa/ mo ma, ayy Arumgimis, haali/ e /e mo tani aha/ bu'thina mo jin huru jwa mo.

² Aha/ ki o Tapa gwo mo ki: /E ta Tapam pem mo.

Ki dar gi /e mo tani aha/ mina mol tom 'boro'd gam mo.

³ Me'd uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel e mony'cesh mo tani uni a'di ita kun bol tiya e ki 'bor mo,

dhali e uni mo tani a'di 'kunyka/ bwam pemi 'baar mo.

⁴ Uni gwansan kun kwanykina ruma tiya mo tani uni marki mondit bwam buni is mo, mon tom buni gun ćina uni mmo'cičha basa 'cesh mo tani aha/ mina diki ći mo walla aha/ mina diki Ɂal gway buni e 'twam pem mo.

⁵ Tapa a'di ta tom pem jin kwanyka/ mmobu'th mo dhala Ɂubbaayam pem mo dhali /e ko'dki mal pem is mo.

⁶ Jil uni dirkini bwambori aha/ mo e mo jin 'kunyka/ bwa mo, nye, aha/ tana gi mala 'borga/ mo.

GWAY GI IDAWUU'D 16:7 115 GWAY GI IDAWUU'D 17:15

- ⁷ Aha/ 'bora Tapa mii mo a'di jin ciki aha/ gwo logom mo,
e mon'thin y si'da/ mo tani adum pem ye'thki aha/ sho'k ki gwo mo.
- ⁸ Aha/ karkina Tapa isa yempa/ ibwambori jis/em pem mo,
haali/ a'di di'd ki me'da bim poros pem mo ki aha/ minu 'koki joc mo be.
- ⁹ Wakan adum pem a'di 'borkunu bwa mo dhala ḫashiram pem a'di 'kunykina bwa mo.
Bungwar is pem a'di ḫa'bki'd ki ḫa'b 'pempar gana/ mo.
- ¹⁰ Haali/ /e diki ci aha/ eya Haawiya mo,
walla /e diki dhal a'din 'de/ jin ta'da gayiin pini bway mo mmopar jisa 'kulga/ e mo.
- ¹¹ /E ṭorki aha/ bway tur gi mondiki/e mo,
e bun'kus pini mo tani a'di isha mo jin 'tu'du ki moy'kuny bwa mo,
eya bim poros pini mo tani a'di 'kona mo jin 'boru bwa ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

17

- Mon'tho ma Dawuu'd*
- ¹ Ciki gwon kar/e mo ma, ayy Tapa. Kari 'ce gom kom pem mo.
Ciyi 'cem pini gom mon'thom pem 'pena le'd pem jin di'd ki 'kus 'pena he'k e mo.
- ² 'Peni /e mo tani dhalki mom pem jin yenu pu'du'd mo.
Dhalki em pini a'di hili jim 'boro'd mo.
- ³ Waḳki/ /e mini pala dum pem mo, dhali waḳki/ /e mini yayu/ mmobuṭi aha/ mon'thin
mo,
dhali waḳki/ /e mini nyo/ aha/ mo tani /e mini diki gam tonthusa kamu/ e aha/ mo.
'Twam pem diki dhanj gwo mo.
- ⁴ Me'd mii gun miina 'kwani mo tani ki gwo gi 'twam pini mo tani
aha/ gaskina mo 'peni bway gi uni kun bujurkina bujur mo.
- ⁵ Ḫatgin pem telki sho'k mo e bway tur pini mo,
sho'k pem diki yeres mo.
- ⁶ Aha/ yuḳkina /e mo haali/ /e mini thok aha/ 'twa/ mo, ayy Arumgimis.
Kari /e 'cem pini gom aha/ mo, ciḳi /e gwom pem mo ma.
- ⁷ Tori montel sho'k gi mo/en pini ki jaro/ jaro/ mo,
ayy amanwoṭh gi uni gwansan kun simmki mo jin huru jwa e mo
'peni uni kun ta 'kup gi uni ki me'da bim poros pini mo.
- ⁸ Kari aha/ me'da pinya/ e e mo.
Bagi aha/ eya la ma bim pini mo,
- ⁹ 'peni uni kun ta thus kun dilki aha/ to mo,
kun ta 'kup pem kun shi/in ki shin gana/ mo kun 'kamki aha/ mo.
- ¹⁰ Uni mu'thkina dum buni 'peni bwa jin hilu ki e ma 'thime/ mo.
Dhali ki 'twam buni mo tani uni oki gwo ki 'ba/ kun dhuna uni ki ca mo.
- ¹¹ Uni thuḳki aha/ ki 'the'b 'the'b mo, dhali shwane/ uni 'kamki aha/ mo.
Uni dhuki em buni mo mmo'tuk aha/ ka 'cesh mo.
- ¹² Uni wana e ka dhop jin gananki 'ba/ mo mmodher to bwa ka gwapi/ mo,
me'd ari dhuru'c ma ḫhop jin wupki'da 'cesh mmobag mo.
- ¹³ Cuyi mis mo, ayy Tapa, jemi uni 'kup mo, dhali piyi uni e mo.
Dhali 'cuḳi mondiki/em pem 'peni uni kun ta thus ki thus ki gandal pini mo,
- ¹⁴ 'peni 'kwani ki me'd pini mo, ayy Tapa,
'peni 'kwani gwansan kun bu'th to jin ta moy'ko gi mony'cesh mo.
Dhalki bwam buni 'tu'du/ mo ki to kun dhukina /e gom uni mo.
Dhalki uçim buni uni tan gi to ki nyanye/ mo jin midi bol ji gi ca'd e mo.
Dhali dhalki uni ur ton tiya 'kup gom usha ḥjam buni mo.
- ¹⁵ Dhali gom aha/ mo tani aha/ mina hil bwam/em pini mo e mo ma ḫar/e mo.

Ki aha/ mina mer e mo tani aha/ minu kap mo mmohila yir em pini mo be.

18

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd, a'di jin ta ciŋkina/ gi Tapa mo, a'di jin dhalki'da ris gwo me'd mo ki gway jin yuka a'di e Tapa mo ka tee jin 'cukkina Tapa a'di mo 'peni me'd ma ris unim piti kun ta 'kup ki a'di mo dhali me'd ma Shawuul mo tani a'di ki o gwo mo ki:

- 1 Aha/ ena /e mo, ayy Tapa, jin ta mom'bi'th pem mo.
- 2 Tapa a'di ta wosh pem mo, dhali acur pem mo, dhali aman'cuč aha/ mo, dhali Arumgimis pem mo, dhali wosh pem mo, e a'di jin bu'thkika/ mo jin hurga/ jwa mo, a'di jin ta'da gongorom pem mo, dhali ce gi bway gi mowoth pem mo, dhali mo ma cur pem jin fenu gwo mo.
- 3 Aha/ yukkina Tapa mo, a'di jin haki me'd mo jin minu maj mo, dhali aha/ takunu is ki me'd mo 'pena ris unim pem kun ta 'kup ki aha/ mo.
- 4 Atomm gi mowu a'di 'tamkunu aha/ is mo, mii jin kar 'kus me'd yi'de/ 'peni mo jin dakü/ gwo me'd mo a'di tik aha/ e mo,
- 5 dhali atomm ma Haawiya a'di kothki aha/ is mo, dhali agume/ gi mowu a'di jemki aha/ 'kup mo.
- 6 E mo ma cis pem mo tani aha/ yukkina Tapa mo, eya Arumgimis pem mo tani aha/ gwokina 'twa/i a'di gom mowoth mo. 'Peni gu'b gi mondheleladhelel piti mo tani a'di cikki 'twam pem mo, dhali kom pem a'di jidhirki'd mo e bwany'cem piti mo.
- 7 Dhali mony'cesh a'di yaki'd ka kul is mo dhali tu'k 'ban ki washar washar mo, dhali moŋka'b ma ris wosha turga/ si'da/ uni deekin ki bir bir mo, dhali yikinki is mo haali/ a'di shwaki'da nyor mo.
- 8 Aku'd yaki'd ka pije/ 'peni shush piti mo dhali o'd jin midi kupa kup 'peni 'twam piti mo, akapany o'd jin kakaca kakac'a'c gački'd ka pije/ 'peni a'di mo.
- 9 A'di gonki momis is mo dhali thulu/ ka 'cesh mo dhala rak jin 'cetħki'da 'tum a'di di'd e bwany'kwariny sho'k piti mo.
- 10 A'di merki'da powa man'doyu gwo mo dhali pe mo, a'di pu'dki'd ki 'ta'b apowa bi gi 'tham mo.
- 11 A'di karki mondthurumi'd mmota tom piti jin 'kamki a'di is mo, adarha'dam piti a'di ta'da rak jin 'cetħki'da 'tum gom yi'de/ mo.
- 12 'Peni moŋkush jin kushi mo kagahara e bwambori a'di mo tani to pu'dki'd 'pena rak piti mo jin ta'da wasa/ mo dhali akapany o'd mo.
- 13 Dhali Tapa si'da/ a'di gwoki'da gur gur e momis mo dhali a'di jin Caa e ki Ca a'di bahki 'twam piti mo, awasa/ mo dhali akapany o'd mo.
- 14 Dhali a'di shinki'da thopam piti mo dhali ce uni bwa mo dhali a'di ki dhi'th mo ka war mo dhali ti'k uni 'pen mo.
- 15 Dhali bway tur e kumma/ yi'de/ mo tani uni 'kokunu mo mmomish mo, dhali moŋka'b gi mony'cesh uni mishkunu mo be, gom miij kucur pini mo jin kucurkina /eya kucur mo, ayy Tapa, gom du'd gi shi/in 'peni shush pini mo.
- 16 A'di jidhirki'd 'peni mo jin eka/ ek mo, dhali a'di bu'thki aha/ mo, a'di ki dir aha/ ka pije/ 'pena ris yi'de/ mo.

- ¹⁷ A'di ki 'cuk aha/ mo 'peni a'di jin ta 'kup ki aha/ jin 'bitha'bi'th mo,
dhali 'peni uni gwansan kun shi/ki aha/ i e mo,
haali/ uni 'kona isi 'bitha gom aha/ mo.
- ¹⁸ Uni pu'dkina po/ aha/ ka teem pem jin ta jok ki jok mo,
hili Tapa a'di ta mohal pem mo,
- ¹⁹ A'di ki buk aha/ ka pije/ e mo jin kwashara/ kwashar mo
dhali a'di 'cukki aha/ mo, haali/ a'di 'borkina bwa ki 'bor ki aha/ mo.
- ²⁰ Tapa a'di çiki aha/ adum pem jin ish kumma/ mo me'd isi mii ma kar/em pem mo,
dhali me'd isi mii jin dhelekika/ me'd pem mo tani a'di rakki aha/ to ibway mo.
- ²¹ Haali/ aha/ dhukina bway gi Tapa mo
dhali aha/ dinaki mii tonthus mmoper mo 'peni bway ma Arumgimis pem mo.
- ²² Haali/ aris gwonjkan piti kun onu mo tani uni 'koni bwambori aha/ mo,
dhali gwonjkan piti kun bahu mo tani aha/ dinaki dhu uni 'pen ka pije/ 'peni aha/ mo.
- ²³ Aha/ dara gi mii 'ba/ ibwambori a'di mo,
dhali aha/ karkina is pem 'peni mo jin 'konu ki mii 'ba/ mo.
- ²⁴ Gom gwo gi wakan mo tani Tapa a'di irakki aha/ to ibway mo isi ki mii ma kar/em pem
mo,
dhali isi ki me'd pem jin dhelekika/ mo e jis/em piti mo be.
- ²⁵ Gom uni kun ta ku isij gana/ mo tani /e ki tor is pini jin tana /e a/isij gana/ e uni mo,
dhali ki wathi/ jin dar gi mii 'ba/ mo tani /e ki tor is pini jin dara /e ki mii 'ba/ e wathi/
mo.
- ²⁶ Dhali gom uni kun dhelelkin mo tani /e ki tor is pini jin dhelelkina /e e uni mo,
dhali ki uni kun wanycarkina ii ki wanyjar mo tani /e ki tor is pini e uni ki ca'ckon mo.
- ²⁷ Haali/ /e 'cukki 'kwani kun dhu is ki gwa'd mo,
hili uni kun dhu 'bam buni ki ca ki e ma wak mo tani /e mini thul uni ka 'cesh mo be.
- ²⁸ Nye, /e kanyki mojkush ma lambam pem mo.
Tapa Arumgimis pem a'di 'twakki mondthurumi'd pem ki mojkush mo.
- ²⁹ Nye, ki /e mo tani aha/ misha sirica risa thuruç ma mee ki sho'k mo
dhali ka Arumgimis pem mo tani aha/ mina mish nyalla/ apo/ 'kupa gangara/ mo.
- ³⁰ Arumgimis yansan mo tani bway piti 'boro'd ki 'bor gana/ mo.
Dhali gwo jin ona Tapa is mo tani a'di ny/o/ki gwonj gana/ mo.
A'di ta'da gongoro/ goma ris uni gwansan kun bu'thi mo jin huru jwa e a'di mo be.
- ³¹ Haali/ aja a'di ta'da Arumgimis mo? hili a'di jin ta Tapa mo.
Dhali aja a'di ita wosh? isi ciki/ Arumgimis bana mo.
- ³² Arumgimis jin dekkki aha/ ki mom'bi'th is mo,
dhali kar bway pem ki 'dantar mo.
- ³³ A'di ki kar sho'k pem mmowa e ki sho'k ma buyymo mo,
dhali a'di ki kar aha/ ki kar 'pempaj gana/ mo e mo jin turatur mo.
- ³⁴ A'di torki me'd pem gwo mo gom mo ma mee mo,
wakan ka bim pem mini mish gwana'da bwa me'da korok mo.
- ³⁵ /E çiki aha/ agongoro/ gi bway mowoth pini mo,
dhali ki me'da bim poros pini mo tani /e thiipki aha/ mo,
dhali ki mowoth pini mo tani a'di ki kar aha/ mmocaaca mo.
- ³⁶ /E ki ci aha/ mo jin waŋgala/ waŋgal gom ŋatgin pem kun dhuka/ e bwan'kwariny
pem mo,
dhali sho'k pem diki yeres mo.
- ³⁷ Aha/ urkina ris uni kun ta 'kup gi aha/ isho'k mo, dhali bu'th uni mo

dhali aha/ dinaki dok ka nyaŋ'ko'd mo ntagi uni kupkunu mo be.

³⁸ Aha/ puṭulkina uni i e mo, wakan ki uni molki cu mis mo.

Uni ṭa'kkīn e bwar'kwariny sho'k pem mo.

³⁹ Haali/ /e dekki aha/ ki mom'bith mo gom mo ma mee mo.

/E ki dhu uni kun tiŋki aha/ e mo mmociç ki jorom mo ibwaŋ'kwariny aha/ mo.

⁴⁰ /E ki dhu aris unim pem kun ta 'kup ki aha/ mmoṭu'k aha/ 'ko'd buni i is mo dhali uni gwansan kun shi/ki aha/ i e mo tani aha/ 'ce'dkina uni sho'k mo be.

⁴¹ Uni cuukin gom mwoṭh mo hili jaŋ kamu/ piyi'd mmota uni is ki me'd mo.

Uni cuukin 'twa/ e Tapa mo tani hili a'di diki thoṭ uni gwo mo be.

⁴² Aha/ dorkina uni mmota agarisa/ ibwambori 'tham mo.

Aha/ ṭa'kkina uni ka pije/ me'da je e bway tur kun iinu mo.

⁴³ /E 'cukki aha/ mo 'peni mo jin bira 'kwani abir mo,

/E ki kar aha/ mmota a'kaŋ'kup ki kal gi 'kwaniny'cesh mo.

Ki 'kwani kun dika/ ki mish mo tani uni miiki aha/ to mo.

⁴⁴ Haali/ me'd jin ciŋkina uni gwo gom aha/ mo tani uni haki aha/ gwo e mo.

'Kwani kun wal 'twan tiya mo tani uni pu'dkin mo mmopar ki jinj 'kupa'dupun 'kup ki aha/ mo.

⁴⁵ 'Kwani kun wal 'twan tiya mo tani uni thiskin ma du e mo,

dhali pu'du/ mo mmodee kagahara 'peni mo ma cur buni mo.

⁴⁶ Tapa di ki e mo dhali mom'bor mii midi di gom wosh pem mo,

dhali mo/ek midi di goma Arumgimis pem jin ta bway mwoṭh pem mo.

⁴⁷ Arumgimis jin ciŋki aha/ mori'c mo

dhali aris 'kwani mmo'dap 'twa/a 'cesh i bwaŋ'kwariny sho'k pem mo.

⁴⁸ A'di jin 'cukki aha/ mo 'pena ris 'kup pem mo,

nye, /e karki aha/ ki ca mo mmoboloča ris uni kun ta 'kup ki aha/ e mo,

dhali /e 'cukki aha/ mo 'peni 'kwani kun bujurkina bujur mo.

⁴⁹ Haali/ gom mii yan kan mo tani aha/ mina ci /e montač gi gwo many mo, ayy Tapa ibwaman kal gi 'kwaniny'cesh mo,

dhali yuk gway mmomaŋ gway pini mo be.

⁵⁰ Adhan mo jin pinu mii e mo tani a'di ciŋkina a'di goma malik piti mo,

dhali a'di ki tor mo jin telu mo/en piti sho'k mo ki a'dim piti jin 'koshkina a'di ki monyca mo,

eya Dawuu'd mo dhali e emen piti ki sule/ sule/ mo.

19

Eya manyu k gway mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Aris momis uni ṭorki monyca ma Arumgimis mo, dhala balany bahki miin tom piti ki me'd mo.

² Ka yempa/ ka yempa/ mo a'di ki gac gwontor piti mo,

dhali mon'thiny ka yempa/ mon'thiny mo tani a'di ki ṭor monyitħ piti mo,

³ Mowal 'twa/ piyi'd mo walla gwo piyin mo,

dhali 'twam buni si'da/ 'konuki cik mo tani

⁴ hili 'twam buni a'di yaki'd ka pije/ e mony'ceshi 'baar mo,

dhali gwom buni a'di yaki'd ki 'pemen gi mony'ceshi 'baar mo.

E uni mo a'di ki kar gu'ba'ku/ goma tente/ mmodi mo,

⁵ a'di jin sulki'd ka pije/ me'd wathinyaŋ'a'b jin dhalki gu'b jin isha a'di 'pen mo

dhali wa e ki wathi/ jin 'bitha'bi'th jin guski'd mmo'baar bway piti ki moŋ'kuny bwa mo.

⁶ Mosul piti a'di 'peni 'pemen ma ris momis mo,

dhali mo ma kul is piti a'di taki'd gi 'pemen e uni mo,
dhali ton̄ kam̄ / yisa di'da jin mishu bag mo 'peni mo ma wur wur piti mo.

⁷ Gwoŋkan jin ćinu gi Tapa mo tani a'di 'boro'd ki isi 'bor gana/ mo,
a'di jin warki'da kashira/ is mo,
dhali gwonyci gi Tapa a'di doshki'd mo,
mmodhu uni gun 'ka'da mii 'ba/ ki moyuk mo,
⁸ gwoŋkan gi 'twa/ gi Tapa mo tani uni yisa shiyina,
hili uni 'kunykina du mo be.

Dhali gwoŋkan gi Tapa jin 'kwarkunu mo tani a'di dheleladhelel mo,
a'di jin kushki e gi 'kwani mo.

⁹ Moŋko/ jin Ɂogu Tapa mo tani uni dheleladhelel mo,
kun minu 'dim 'kup ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

Dhali gwoŋkan gi Tapa kun onu mo tani uni ta unij gana/ mo
dhali tana kar/e mmontal 'de/ mo be.

¹⁰ Kun minu o bwa ki nyanye/ mmobol 'dolkon gana/ e mo
isi kan si'dayi me'd 'dolkon gana/ jin tashkunu e ki o'd mo,
dhali a'di jin Ɂa'bki dhel dhel si'da/ mmobola dham e mo
dhali jin yuki'd ki haw haw me'd mamana dham mo.

¹¹ Bahili ki uni mo tani ćin̄kinam pini a'di rumkunu mo
dhali mmodhu uni mo tani adhan to jin ish Ɂumma/ jin caaca mo tani a'di ćikunu mo.

¹² Hili aja a'di imidi theke'th tom piti kun thama a'di mii mo?
Dheleli /e aha/ 'peni mombag gi mii kun thamka/ mii mo.

¹³ 'Tashi ćin̄kinam pini 'twa/ mo 'peni miinthus kun miina a'di ka daran du mo.
Dhali dhalku/ ki dhal uni bway mo mmota tapa apo/ aha/ mo.

Dhali yan'ko'd aha/ mina di ki dar gi mii 'ba/ mo
dhali di ka po/ 'pena dhan gwon dhan mo.

¹⁴ Dhalki gwo gi 'twam pem
dhali gwo kun kulum aha/ eya du mo
mishu bu'th mo e jis/em pini mo,
ayy Tapa jin ta wosh pem mo dhali amanwan aha/ 'ba/ mo.

20

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Tapa midi thok /e 'twa/ mo ka tee jin Ɂoju /e bwa mo.

Dhali gway ma Arumgimis ma Yakuub mo tani a'di midi cesh /e ka po/ mo.

² Dhalki a'di hashki /e mowoth 'peni mo jin Ɂogu mo
dhali ci /e mo ma thip 'pena Sihyuun mo.

³ Dhalki a'di ka'da ris tom pini kun ćina /e ki me'd e mo mmo'cith 'kus mo,
dhali kar /e ki mo ma 'the mo gom to kun 'cithkina /e 'kus mo mmomiiya bas mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁴ Dhalki a'di ci /e a'di jin gwon ma dum pini mo
dhali thima ris tom pini kun thosonkina /e is mo.

⁵ Dhalki aman wola cuuwa/ mo gom bwaŋ 'kunyka/ apo/ mom pini jin pina /e mii e mo
dhali ki gway ma Arumgimis bana mo tani dhalki ana thuma berek bana mo.
Dhalki Tapa a'di thimi'da ris mo ma 'thom pini mo.

⁶ Dhali aha/ misha ki Tapa a'di midi woth jim piti jin 'koshkunu ki monyca mo.
A'di midi thok a'di 'twa/ mo 'peni momis piti jin Ɂogu mo

ki dhan mo ma dem dem jin pinu mii e mo ki me'da bim poros piti mo be.

⁷ Kun tiya dhu 'ba/ ki ca mo goma risa arabiyya kun dira shumarum mo, dhali goma ris shumarum mo.

Hili ana dhuna 'ba/ ki ca gom gway gi Tapa Arumgimis bana mo.

⁸ Uni mini 'tuk mo dhali ta'k mo

hili ana mina cu mis mo dhali dosh ki bimbir mo.

⁹ Çiyi mo jin pinu mii e ka malik mo, ayy Tapa,

thoki aman 'twa/ mo ma ki aman yukkina yuk mo.

21

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ E mom'bi'th is pini mo tani amalik a'di 'kunykina bwa mo, ayy Tapa,
dhali e mwoth pini mo tani adhan momar mmoyuk gway wa'd e a'diya!

² /E çiki a'di to jin gwon ma dum piti mo,
dhali /e diki non to jin 'theka a'di gwo ki 'twam piti mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

³ Haali/ /e gamki a'di 'kup ki mom'bor miim 'borga/ mo,

dhali /e ki kar a'di toj'kup ki 'dolkon gana/ jin tashu e ki o'd i'kup i a'di mo.

⁴ A'di dotki mondiki/e 'peni /e mo tani dhali /e çiki a'di a'di mo,
a'di jin ta'da luc ma tee gom ki sule/ dhali ki sule/ mo.

⁵ Monycam piti caaca gom mwoth pini mo,
dhali mo ma ra/ ra/ mo dhali mo/ek mo tani karkina /e apo/ a'di mo be.

⁶ Nye, /e karki a'di mmota a'di jin midi 'bora 'bor mii ki sule/ mo
dhali /e ki kar a'di mmota aman'bor bwa mo ki moj'kuny bwa gi buj'kus pini mo.

⁷ Haala malik gamki gwo is e Tapa mo
dhali e montel sho'k gi mo/en gi a'di jin Caa e ki Ca mo tani a'di midi diki joc sho'k mo.

⁸ Me'd pini a'di midi gama ris unim pini 'baar kun ta 'kup ki /e mo.

Me'da bim poros pini midi gam uni gwansan gun shi/ki /e i e mo.

⁹ /E mini dhu uni mmota 'cepesa 'cepesa me'd to kun cesuwa gwata/ mo
ki /e mini pi is ka pije/ mo.

Tapa a'di midi los uni ki 'kolo'c ka nyor piti mo,

dhali o'd midi shwa uni ki 'ci'd'da/ mo.

¹⁰ /E mini 'ce'da 'pereny buni sho'k 'peni mony'cesh mo
dhali ucim buni 'peni bwaman iya/ gi 'kwani mo.

¹¹ Wakki/ uni thoson tonthus apo/ /e mo,
dhali wakki/ uni mini mum tonthus mmota pibi icine/ mo tani uni mini mol a'di pi 'ba/
ka pije/ mo.

¹² Haali/ /e mini dhu uni mmoso mo.

Haali/ /e mini tur uni jis/em buni ka bwam pini mo.

¹³ Dhalki /e karu ki ca mo, ayy Tapa, e mom'bi'th is pini mo.

Aman mina yuk gway mo dhali maj mom'bi'th pini mo be.

22

Eya manyuk gway mo, isi ki mii ma buymo mo jin kala e kush mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Arumgimis pem, Arumgimis pem, atinta idhalkina /e aha/ 'pen kan mo?

Dhali ki ton ta'da ta isi'da/ /e ki si'd 'peni mwoth aha/ kan mo? 'peni gwo gi kom pem
jin ohonkika/ mo?

² Ayy Arumgimis pem aha/ gwokina montee ka yempa/ mo, dhali hili /e diki thok aha/ 'twa/ mo.

Dhali mon'thiny si'da/ aha/ gwokina mo, dhali hili mosi/isa kamu/ gamkaa/?

³ Naskin mo tani /e dheleladhelel mo,

/e karuwa kursin tapa jin ta momaj gi 'Kwani ma Israyil mo.

⁴ E /e mo tani ibaba gamki gwo is mo.

Uni gamki gwo is mo, dhali /e 'cukki uni mo.

⁵ E /e mo tani uni gwokin mo dhali 'kokunu mo mmota is ki me'd mo.

E /e mo tani uni gamki gwo is mo, dhali uni 'konuki this dhu mo.

⁶ Hili aha/ tana yiish mo, dhali aha/ tana wathi/ yisa,

haali/ aha/ cinu gurra/ ki 'kwani mo, dhali jin wakkunu ki 'kwani mo.

⁷ Aris uni gwansan gun parki aha/ e mo tani uni miiki aha/ ka mak mo,

uni thuny aha/ 'twa/ i is mo, dhali uni pirki 'kup buni mo be.

⁸ A'di ciki miim piti jin raka'd e Tapa mo. Dhalki a'di 'cuk a'di mo.

Dhalki a'di 'cwam a'di mo, haali/ a'di 'kunya bwa e a'di mo.

⁹ Hili /e ta a'di jin bu'thki aha/ 'peni bwa ma dho'th ma ta'da mo.

Dhali /e karki aha/ ki 'dantar mo abora ko ma ta'dam pem mo.

¹⁰ Apo/ /e mo tani aha/ bitkunu 'peni mondho'th pem mo,
dhali me'd jin kal ma ta'dam pem aha/ e bwa mo tani /e tana Arumgimis pem mo be.

¹¹ Dhalku/ ki si'd 'peni aha/ kan mo ma,

haali/ monço'c bwa uni 'disha'dish mo

dhali wathirj kamu/ piyi'd mmowotha woth mo be.

¹² Aris gwathim bip uni 'kamki aha/ mo,

gwathim bip gun 'bitha'bi'th 'peni Pam Bashan mo tani uni 'kamki aha/ mo.

¹³ Uni geeki aha/ 'twam buni i is mo

mmowa e ka dhop kun pithilki to ki she/ mo dhali ko mo.

¹⁴ Aha/ wana 'baar mo me'd yi'de/ ,

dhala risa simam pem 'baar rakkin mo 'peni gwocor mo.

Adum pem ta walmish ki walmish mo,

a'di to'do'd mo eya bor pem mo.

¹⁵ Mom'bi'th pem a'di ku'thki'd me'da 'pish mo,

dhala le'd pem a'di 'dapki'd e bwaj ka'dkim pem mo.

/E 'thiki aha/ 'ko'd e bu'da 'cesh ki mowu mo.

¹⁶ Nye, arisa 'ka uni 'kamki aha/ mo.

Imanjali 'pen kun mii tonthus mo tani uni hamki aha/ mo.

Uni su'kki me'd pem dhali sho'k pem mo.

¹⁷ Aha/ misha deя risa simam pem e mo –

Uni hilki aha/ ka 'thime/ mmoko'c e i is mo dhali pe'th ki kuss kuss apo/ aha/ mo.

¹⁸ Uni pwakki burrinyem pem bwa mo e bwaman is buni mo,

dhali gom burrinyem bwaman pem mo tani uni bi \ddot{t} ki to gom aha/ mo.

¹⁹ Hili /e, ayy Tapa, dhalku/ ki si'd mo ma.

Ayy /e jin ta mowoth pem mo, huru/ ki jahanne/ gom mowoth pem mo.

²⁰ 'Cuka kashiram pem 'pena ris gandal gun kaaka mo ma,

dhali mondiki/em pem 'peni mom'bi'th ma 'ka mo.

²¹ Tayi aha/ is ki me'd 'peni 'twa/ ma dhop mo ma,

akashiram pem wa'thkunu i e ki ce ma morbip gun shwana nyor ka nyor mo.

GWAY GI IDAWUU'D 22:22 122 GWAY GI IDAWUU'D 23:6

²² Aha/ mina ṭor gway pini e iwak pem mo.

E bwaman ma dhana tul 'kup 'kwani mo tani aha/ mina maŋ /e mo be.

²³ Um gun ko/ki Tapa mo tani marj a'di mo ma,

aris um gun ta iya/ ma Yakuub mo tani kari a'di ki ca mo ma,

dhali doshi ki monko/ is gom a'di mo, aris um gun ta iya/ ma Israyil mo.

²⁴ Haali/ a'di diki waₖₖ mo dhali shi/a shi/ i e mo

gom monto'c bwa jin ṭoci wathi/ bwa mo.

Dhali a'di diki bag jis/em piti 'peni wathi/ mo,

hili a'di cikki ko mo me'd jin gwokina wathi/ 'twa/ i a'di mo.

²⁵ 'Peni /e mo tani a'di pu'dkina mom pem jin maŋka/ /e eya dhana tul 'kup ki 'kwani mo,

aris gwom pem kun oka/ is mo tani aha/ mina ci uni ibwambori uni gwansan kun ko/ki a'di mo.

²⁶ Wathi/ jin ṭo'ckunu bwa mo tani a'di midi shwa tonṭe/ mo tani dhali minu kap mo,

Dhali uni gwansan kun simmki a'di e mo tani uni mini maŋ Tapa mo.

Dhalka dum bum 'kon ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

²⁷ Aris uni kun 'kokin isi 'pemen gi mony'ceshi 'baar mo tani uni a'di imini ka a'di e mo dhali tu'k e Tapa mo,

dhala risa wak gi kal gi 'kwaniny'cesh mini luŋ ibwambori a'di mo.

²⁸ Haali/ mo jin tanu tapa a'di cila Tapa mo,

dhali a'di ki jiya ris kal gi 'kwaniny'cesh mo.

²⁹ Nye, e a'di aris 'kwani kun dhu 'ba/ ki ca e mony'cesh mo tani mini dhu shush ka luŋgu'b mo.

Ibwambori a'di mo tani uni mini luŋ mo, uni gun mini ii ka 'cesh mmowa e ki bu'da 'cesh mo,

dhali a'di jin mol is piti kar ki e mo.

³⁰ Aris uni gun mini iiyu/ i'ko'd mo tani uni a'di imini mii a'di to mo.

Dhali 'kwani mini ṭor gwo gom Tapa goma nyakum yil gi uci gun mini pu'du/ i'ko'd mo.

³¹ dhali bah gwo gom mony'cuł piti mo gom uni gun 'konuki dho'th naskina/ mo, ki a'di a'di iwagaski a'di mo.

23

Gway ma Dawuu'd.

¹ Tapa a'di ta'da Manhil aha/ mo.

Aha/ mina diki har to mo.

² A'di karki aha/ mmo/ish 'ko'da shon dhii/i'd mo.

A'di suski aha/ e shemen yi'de/ jin doshki'd mo.

³ A'di warki aha/ aakashiram pem is mo.

A'di suski aha/ e bway mii ma kar/e mo
gom gway gi gway piti mo.

⁴ Ba isi wałki/ aha/ mina ya e embul wosh ma la gi mowu mo tani
aha/ yisa mina ko/ tonthus yisa,
haali/ /e nyakki di ki aha/ mo.

Ajappam pini dhali cwam pini uni malaski aha/ mo be.

⁵ /E thosonki tonṭe/ ibwambori aha/ mo

e buŋ'kus ma ris uni gun ta 'kup ki aha/ mo.

/E 'koshki aha/ 'kup pem ka yin mo.

Akubbaayam pem a'di 'tu'dki'd iwol 'kupa sho mo.

⁶ Ka jiŋ gana/ miim 'boron dhali momiimii mo tani uni mini batḥ aha/ nsho'k mo
ka teem pemi 'baar mo jin dika/ ki e mo,

dhali aha/ mina ɔa'b e gu'b gi Tapa ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

24

Gway ma Dawuu'd.

¹ Mony'cesh a'di ta jin Tapa mo dhali mon'tu'd piti mo,
mony'cesh dhali uni gwansan gun 'koni bwaman a'di mo.

² Haali/ a'di nyar̄ki a'diya powa ris ɻumma/ yi'de/ mo
dhali ɬel a'di sho'k mo apowa ris yi'de/ kun son mo.

³ Kaja a'di imidi shin 'kuwosh gi Tapa mo?

Dhali kaja a'di imidi doshi mom piti jin Ɂogu mo?

⁴ A'di ta a'di jin mina me'di dheleladhelel mo dhali adu jin dheleladhelel mo,
a'di jin diki 'deka ɻashiram piti 'kup ki gwo jin 'ce'du/ 'te/ ka ɬor mo
dhali jin diki thul gwo me'da po/ ka he'k e mo.

⁵ A'di midi bu'th mom'bor mii 'peni Tapa mo,
dhali mo gi yeyunum piti 'peni Arumgimis gi bway gi mowoth̄ piti mo.

⁶ Me'd uni ma nyakum yil gwansan kun simmki a'di e mo,
uni gun simmki jis/e ma Arumgimis ma Yakuub e mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁷ Deki 'kup bum ki mis mo ma, ayy aris 'twankala goj mo,
dhali um minu 'de'k mo, ayy arisa campur kun tana dhamo/ mo,
jin min ma Malik gi monyca yayu/ bway bwaman mo.

⁸ Kaja a'di ita'da Malik gi monyca mo?

Tapa a'di jin ta gi mom'bi'th mo dhali mo ma dem dem mo.

Tapa a'di jin ta gi mo ma dem dem e mo ma mee mo.

⁹ Deki 'kup bum ki mis mo ma, ayy aris 'twankala goj mo
dhali um minu 'de'k mo, ayy arisa campur kun tana dhamo/ mo,
jin min ma Malik gi monyca yayu/ bway bwaman mo.

¹⁰ Kaja a'di yansan ita'da Malik gi monyca mo?

Tapa gi momis mo,

a'di ita'da Malik gi monyca mo be.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

25

Gway ma Dawuu'd.

¹ E /e mo tani ayy Tapa, aha/ 'de'kkina ɻashiram pem mo.

² Ayy Arumgimis pem e /e mo tani aha/ gamkina gwo is mo.
Dhalku/ ki dhal aha/ ki aha/ minu kar ki mo ma 'the is mo.

Dhalku/ ki dhal ris uni kun ta 'kup ki aha/ mmoyuk gway ki moy'kuny bwa apo/ aha/
mo.

³ Nye, dhalki jan ɬal 'de/ jin ɬor /e ki kar ki mo ma 'the is mo ma.

Dhalki uni dhunu ki mo ma 'the is mo, uni gwansan gun 'dapa e ki mii ma 'bar 'bar mo.

⁴ Kari aha/ mmomish bway pini mo ma, ayy Tapa.

Tori /e aha/ bway tur pini mo.

⁵ Shuyi aha/ bway e gwo ganam pini mo, dhali ɬori aha/ gwo mo,
haali/ /e tana Arumgimis gi bway gi mowoth̄ pem mo,
haali/ aha/ ɬorkina /e ka tee 'baar mo isa yempa/ mo.

⁶ Kayi momiimiim pini e mo, ayy Tapa, dhali mo/en pini jin ɬelu sho'k mo,
haali/ uni 'kokin 'peni kadhamo/ mo.

⁷ Dhalku/ ki ka miinthus pem e kun miiga/ ki aha/ tana dhuru'c mo, walla ris gwon dhaŋ pem mo,
isi ki gwo ki mo/en pini jin ṭelu sho'k mo tani kayi aha/ e mo,
gom gway gi miim 'borgam pini mo, ayy Tapa.

⁸ Tapa a'di 'boro'd dhali ta jan̄ kar/e mo.

Dhali gom gwo gi wakan mo tani a'di ki ye'th imanmii miinthus sho'k e bway 'boro'd mo.

⁹ A'di ki shuwa shu/um bway gom uni gun dhu is ki gwa'd e a'di jin 'boro'd mo,
dhali ṭor imandhu is ki gwa'd bway piti mo.

¹⁰ Aris bway tur gi Tapa mo tani uni ṭelu sho'k e mo/en mo dhala ris mii ma isin̄ gana/
mo,
gom uni gwansan gun dhu gwom piti kun gamu me'd mo dhali gwonyçim piti gun çina
a'di mo.

¹¹ Gom gway gi gway pini mo tani ayy Tapa,

dhalki miim pem jin dik/ i'ba/ 'pen mo ma, haali/ a'di caaca mo.

¹² Ki wathi/ ja iko/ki Tapa mo?

A'di imina a'di ye'th sho'k mo i bway jin mina a'di ikwany mo.

¹³ A'di ki is piti midi çä'b e mo jin isha to ka entus mo,
dhali ucim piti mini gam mal gi mony'cesh mo be.

¹⁴ Mo jin nyaku to mii ki Tapa mo tani a'di gom uni gwansan gun ko/ki a'di mo,
dhali a'di ṭorki'd eya tente/ e uni gwom piti jin gamu me'd mo.

¹⁵ Em pem isa yempa/ cu'thki 'kupki Tapa mo,
haali/ a'di midi buk sho'k pem 'pena gume/ mo.

¹⁶ Tuki /e e aha/ mo dhali miiyi mii ma 'the e aha/ mo,
haali/ aha/ dina aha/ 'de/ dhali ṭocu bwa mo.

¹⁷ 'Cuki aha/ 'peni mo ma to'c bwa ma dum pem mo ma,
dhali susi aha/ ka pije/ 'peni mo ma çis pem mo.

¹⁸ Hili isi gwo e gom monto'c bwam pem mo dhali gom mo ma du mur pem mo,
dhali gwami aha/ 'pena ris miinthus pemi 'baar mo.

¹⁹ Hili isi gwo e ma haali/ 'kup pem ḷala/ wana risa!

Dhali ki mombujur jin shinuwa shi/i e mo tani uni shi/ki aha/ i e mo be.

²⁰ Ayy jiyi mondiki/em pem mo dhali 'cuki aha/ mo.

Dhalku/ ki dhal aha/ bway ki aha/ minu kar ki mo ma 'the is mo, haali/ aha/ budha mo
jin hurga/ jwa e /e mo.

²¹ Dhalki mii jin miinu ki dar gi ḷadhum dhali miijkar/e uni 'tash aha/ 'twa/ mo,
haali/ aha/ çorkina çor gom /e mo.

²² Wani 'Kwani ma Israyiil 'ba/ mo ma, ayy Arumgimis,
'pena ris monṭo'c bwam buni mo.

26

Gway ma Dawuu'd.

¹ Yeyi aha/ mo ma, ayy Tapa,
haali/ aha/ yana e yam pem ki ya jin dar gi ḷadhum mo,
dhali aha/ gamkina gwo is e Tapa ki dar gi bwa jin shinu 'kup mo.

² Nyo/i aha/ mo ma, ayy Tapa dhali pali aha/ mo.

'Cunycuri adum pem mo dhali bwam pem mo.

³ Haali/ mo/en pini iṭeli sho'k ibwambori em pem mo.

Dhali aha/ yana e ya ma isin̄ gana/ e /e mo.

⁴ Aha/ dinaki nyak çä'b ki 'kwani kun ta imantor gwonthus mo,
walla aha/ dinaki ce e ki 'kwani kun kal mii ka bor mo.

- ⁵ Aha/ shi/a mo jin cenu e ki imanmii tonthusi e mo,
dhali aha/ mina diki nyak ça'b ki a'di jin ta thus ki thus mo.
- ⁶ Aha/ mina 'thur me'd pem mo gom aha/ dina ka po/ mo,
dhali ya mo e mo ma gwatam pini jin 'cithu/ to 'kus mo, ayy Tapa,
- ⁷ mmoyuk gway ki 'kall 'kall mo, gway jin 'boruwa 'bor bwa i is mo,
dhali mmoṭora ris miiny jarom pini kun miina /e mo.
- ⁸ Ayy Tapa, aha/ ena mo kun 'konu e gu'b pini mo,
dhali e mo jin dina monycam pini mo.
- ⁹ Dhalku/ ki tor aha/ sho'k ka pupush nyakki imanmii miinthus mo,
walla mondiki/em pem nyakki 'kwani kun 'kosha te/ ma nyor mmowol 'kwani abasa
'cesh mo,
- ¹⁰ 'kwani uni gun nyo/a me'd ki nyo/ gom tonthus kun pishinkina uni ki mii mo
dhali me'da bim poros buni uni 'tu'dkunu ki mowan 'kwani is mo.
- ¹¹ Hili gom aha/ mo tani aha/ yana ki yam pem ki ya jin dar ki ḥadhum mo.
Wani aha/ 'ba/ mo dhali miiyi mii ma 'the e aha/ mo.
- ¹² Sho'k pem doshki'd e mo ma 'cesh jin ba'da/ ba'd mo.
Eya dhana buhany 'kwani mo tani aha/ mina 'bor Tapa mii mo be.

27

Gway ma Dawuu'd.

- ¹ Tapa a'di ta mojkush pem mo dhali bway gi mowoth pem mo,
kaja a'di imiga/ ko/ mo?
Tapa a'di ta'da cur jin telu gwo sho'k mo gom mondiki/em pem mo,
dhali kaja a'di imiga/ ko/ is mo?
- ² Ki imanmii tonthus tīkki aha/ e mo tani
uni thu'thkina thu'th 'pen kagahara apo/ aha/ mo,
uni gun ta 'kup ki aha/ mo dhali kun 'kwarkina 'kwar ka gwapi/ mo tani
uni mini kal 'bar mo dhali ta'k mo be.
- ³ Ba aris uni kun 'kamkina 'kam apo/ aha/ mo tani
adum pem yisa ko/ is yisa.
Ba ki mo ma mee cuu'da po/ aha/ mo tani
hili aha/ mina wu is ka 'cesh mo.
- ⁴ Ton tal 'de/ dotkika/ 'peni Tapa mo,
a'di jin migā/ simm e mo mmobat̄hi 'ko'd mo,
ki aha/ mina ça'b e gu'b gi Tapa mo
ka risa cim pemi 'baar mo ki mondiki/em pem mo,
mmohil monyjaro/ gi Tapa mo,
dhali mmohil isi gwo i e mo gom gu'b gi mondheleladhelel piti mo be.
- ⁵ Haali/ a'di midi bag aha/ eya darha'dam piti mo
ka tee jin tocu aha/ bwa mo.
A'di midi bag aha/ e bwar'kwariny gi gu'b burrinyem piti mo.
Dhali a'di midi kar aha/ i'kuwosh jin turatur mo.
- ⁶ Dhali shwane/ 'kup pem minu 'de'k ki mis mo apowa ris uni gun ta 'kup ki aha/ mo kun
'kamki aha/ is mo be.
Dhali aha/ mina ci to jin 'cithu/ 'kus mmomiiya bas e gu'b burrinyem piti mo ki cuuwa/
gi moj'kuny bwa mo.
Dhali aha/ mina yuk gway mo dhali mii ko gom Tapa mo.

- ⁷ Ciki ko mo ma, ayy Tapa, ki aha/ 'thera cuuwa/ kagahara mo.
 Miyyi mii ka 'the gom aha/ mo dhali thōki aha/ 'twa/ mo.
- ⁸ /E oki gwo mo ki: Simmi um bwam/em pem e mo.
 Adum pem o gwo gom /e mo ki:
 Bwam/em pini Tapa, a'di isimmkika/ e mo be.
- ⁹ Dhalku/ ki bag bwam/em pini 'peni aha/ mo.
 Dhalku/ ki tu'k cījkinam pini jin mii /e to ka nyor mo,
 /e jin tana manwōth pem 'thissa/ mo.
- Dhalku/ ki bīt aha/ asho mo, dhali dhalku/ ki dhal aha/ 'pen mo,
 ayy Arumgimis gi mowoth pem mo.
- ¹⁰ Haala babam pem dhali ata'dam pem uni dhalki aha/ 'pen mo,
 hili Tapa a'di imidi hil aha/ i e mo.
- ¹¹ Tori aha/ bway pini mo ma, ayy Tapa,
 dhali susi aha/ e bway tur jin ba'da/ ba'd mo
 haali/ goma ris uni kun ta 'kup ki aha/ mo.
- ¹² Dhalku/ ki ci aha/ ki bwa gi uni kun ta 'kup ki aha/ mo,
 goma ris iman/o gwonthus cukina po/ aha/ mo
 dhali uni wukina shure/ gom mombujur mo.
- ¹³ Aha/ gama gwo is ki aha/ mina par miim 'boro'd gi Tapa e mo
 e mo jin 'kona 'kwani ki e mo.
- ¹⁴ Cori Tapa mo ma,
 dhali 'bithi is mo dhali dhalka dum pini bu'th mo jin rōcu sho'k mo.
 Nye, cori Tapa mo ma.

28

Gway ma Dawuu'd.

- ¹ E /e mo tani, ayy Tapa, aha/ yulkina /e mo.
 /E jin ta wosh pem mo, dhalku/ ki ta a'diye/ gom aha/ mo,
 isi ciki/ wākki/ /e mini 'taki ca'b ki shwamm gom aha/ mo tani
 aha/ mina e waki uni gwansan gun iin ka lungu'b e jisa 'kulga/ mo.
- ² Ciki 'twam pem jin oka/ gwo gom mo ma di'b is pem jin di'bka/ mo ma,
 me'd jin gwoka/ 'twa/ i /e gom mowoth mo,
 me'd jin 'de'kkika/ me'd pem ki mis mo
 'kup ki mom pini jin miinu to jin kogu mo jin bol tiya e mo.
- ³ Dhalku/ ki nu'th aha/ 'ban nyakki imanmii tonthus mo,
 nyakki uni gwansan kun ta imanmii to kun ta thus ki thus mo,
 uni gun torkina tor gom moŋku'th is nyakki imannyak 'kom buni mo,
 ki mo ma pibi 'kokin eya dum buni mo.
- ⁴ Raki uni to ibway isi ki tom buni kun miina uni mo,
 dhali isi ki tonthus buni kun miikina uni mo.
 Raki uni to ibway isi ki miin to kun miina uni ki me'd buni mo.
 Garki uni to 'kusi 'twa/ kun mina uni gam mo.
- ⁵ Haali/ uni 'koki dhu miin to gi Tapa mo,
 walla miin to ki me'd piti mo.
 A'di midi 'ce'd uni ka 'cesh mo dhali midi diki nyaj uni ki mis dok/e mo.
- ⁶ Mom'bor mii midi di gom Tapa mo!
 Haali/ a'di cīkki 'twam pem goma di'b is jin di'bka/ is mo.
- ⁷ Tapa a'di ita mom'bi'th pem mo dhali agongorom pem mo.
 E a'di mo tani adum pem gamki gwo is mo be.

Wakan aha/ woṭhkunu mo dhali adum pem midi ya i mis mo,
dhali ki gway pem jin migā/ yuk mo tani aha/ mina ci a'di mo jin 'boruwa 'bor bwa i is
mo.

⁸ Tapa a'di ita mom'bi'th gom 'kwanim piti mo.

A'di ta mo jin huru jwa jin tanu is ki me'd mo gom a'dim piti jin 'koshu ki monyca mo.

⁹ Ayy tayi 'kwanim pini is ki me'd mo ma, dhali 'bori mal pini mii mo.

Tayi /e Amanhil uni mo dhali kali uni ki sule/ sule/ mo.

29

Gway ma Dawuu'd.

¹ Ciyi Tapa monyca mo, ayy um gun 'koni momis mo,

Ciyi Tapa monyca mo dhali mom'bi'th mo.

² Ciyi Tapa monyca ki gway piti mo

dhali lunji Tapa e monyjarom piti jin kogu mo.

³ 'Twa/ gi Tapa a'di diki'da powa ris yi'de/ mo.

Dhali Arumgimis ki monyca a'di ta 'twan tor ma sho'k mo,

Tapa jin di'da powa ris yi'de/ 'baar mo.

⁴ 'Twa/ gi Tapa a'di ta gi mom'bi'th caaca mo,

dhali 'twa/ gi Tapa a'di 'tu'dkunu mo ki mo/ek mo.

⁵ 'Twa/ gi Tapa a'di 'ce'dki cwa kun wana e ka bwanyaiis bwa mo,

Tapa a'di 'ce'dki cwa kun wana e ka bwanyaiis bwa mo kun ta cwa gi Pan Lubnaan bwa
mo.

⁶ A'di ki kar cwa yan e Pan Lubnaan mmopeya ḥalbothoŋ mo me'd ari bip mo,

dhali 'Kuwosh Siryuun me'd dhuru'c ari morbip mo jin shwa'da nyor ka nyor mo.

⁷ 'Twa/ gi Tapa a'di dhi'thki mo ka le'dan o'd ki 'bala'c 'bala'c mo.

⁸ 'Twa/ gi Tapa a'di yikinki mombwaasho is mo,

Tapa a'di yikinki mombwaasho is ki Paŋ Kaadish mo.

⁹ 'Twa/ gi Tapa a'di ki dhu abuyymo mmodho'th ushan mo

dhali mmo'cwar 'cemen gi bwanycwā mo.

Dhali e gu'b gi mondheleladhelel piti mo tani aris 'kwani 'baar mo cuun ki: Monyca mo.

¹⁰ Tapa a'di ca'bki'da powa kursi apowa gannu/ yi'de/ mo,

Tapa a'di ca'bki'da powa kursi ma malik ki sule/ sule/ mo.

¹¹ Dhalki Tapa ci mom'bi'th piti ki 'kwanim piti mo.

Dhalki Tapa 'bor 'kwanim piti mii ki moŋku'th is mo.

30

Gway ma Dawuu'd. Gway jin yuku mmoci gu'b gi mondheleladhelel ka Arumgimis mo.

¹ Aha/ mina kar /e ki ca mo, ayy Tapa, haali/ /e 'de'kki aha/ ki mis mo,

dhali /e diki dhal uni gwansan bway mo kun ta 'kup ki aha/ mo mmo'kuny bwa apo/
aha/ mo.

² Ayy Tapa Arumgimis pem, aha/ gwona 'twa/ e /e gom mowoth mo,

dhali /e wački aha/ mo be.

³ Ayy Tapa, /e 'cwamkina akashiram pem 'pena Haawiya mo,

dhali war aha/ mondiki/em pem is mo 'peni bwaman uni gwansan kun iikin ka lungu'b
e jisa 'kulga/ mo.

⁴ Yuki gway mmomaj Tapa mo, ayy um piti kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo,

dhali ciyi a'borim bwa i is gom gway piti jin kogu mo,

⁵ Haali/ anyor piti di'd mo hili jasi gom ari mo mo,
dhali mii ma 'them piti a'di di'd ki sule/ sule/ mo.
Ko jin gwonus a'di midi di gom mon'thiny mo tani
hili moj'kuny bwa a'di pu'dki'd mon'thamo/ mo be.

⁶ Haali/ me'd aha/ mo tani aha/ ona gwo e mom pem jin isha to ka entus mo ki:
Aha/ minu 'koki joc ki sule/ mo.

⁷ Ki mii ma 'them pini mo, ayy Tapa,
/e telki aha/ sho'k mo me'd 'kuwosha turga/ jin 'bitha'bi'th mo.
/E bagki jis/em pini mo tani dhali aha/ merkina mo.

⁸ E /e mo tani ayy Tapa, aha/ gwokina mo
dhali e Tapa mo tani aha/ karkina mo jin di'buwa di'b is mo.

⁹ To wakata midi 'dap e mowum pem mo
wa~~k~~ki/ aha/ yana ka 'cesh e jisa 'kulga/ mo?
A/dhali mina bu'da 'ceshi ma~~j~~ /eya?
A/dhali mina a'di i~~tor~~ mom pini jin tana /e a/isin gana/ mowa?

¹⁰ Ciki gwo mo ma, ayy Tapa, dhali miiyi mii ma 'the gom aha/ mo.
Ayy Tapa, wari /e ka manwo~~th~~ aha/ mo ma.

¹¹ /E tu'kki mojkom pem ki mo jin peka/ imis mo.
Dhali /e 'cukki aha/ burrinyen shawaal mo
dhali 'kam aha/ ki moj'kuny bwa mo,
¹² ka ~~kashiram~~ pem midi ma~~j~~ /e mo dhali diki di ki shwamm mo.
Ayy Tapa Arumgimis pem mo, aha/ mina ci /e mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki sule/ sule/
mo.

31

Eya manyu gway mo. Gway ma Dawuu'd.
¹ E /e mo tani ayy Tapa, aha/ simmkina mom pem jin huru jwa e mo.
Dhalku/ ki dhal aha/ bway ki aha/ minu kar ki mo ma 'the is mo.
E mo ma ~~kar~~/em pini mo tani 'cuki aha/ mo.

² Kari 'cem pini gom aha/ mo ma.
'Cwami aha/ ki 'ta'b mo.
Wari /e ki wosh jin migia/ hur jwa mo,
dhali mmota acur jin 'bitha'bi'th jin midi ta aha/ is ki me'd mo.

³ Nye, /e ta wosh pem mo dhali acur pem mo,
gom gway gi gway pini mo tani susi aha/ mo ma dhali shuyi aha/ bway mo.

⁴ Susi aha/ ka piye/ ' pena gume/ jin bagkunu gom aha/ mo,
haali/ /e ta jim pem jin hurga/ jwa mo.

⁵ E me'd pini mo tani aha/ ~~cikina~~ shi/in pem mo.
/E wanki aha/ 'ba/ mo, ayy Tapa, Arumgimis jin ta isin gana/ mo.

⁶ /E shi/ki uni gwansan i e mo uni gun ci~~n~~a hirdhe/ ki pe'th ki tompinycon kun luju mo.
Bahili aha/ gamkina gwo is e Tapa mo.

⁷ Aha/ mina bwa 'kuny mo dhali 'bor mo gom mo/en pini jin telu sho'k mo,
haali/ /e hilki mom pem jin toc~~u~~ aha/ bwa mo,
dhali /e yipki 'kup mo goma ris uni kun ta 'kup~~gi~~ aha/ mo,

⁸ dhali /e diki ci aha/ e me'd gi uni kun ta 'kup~~gi~~ aha/ mo.
/E dhuki sho'k pem e mo ma 'cesh jin beeyabee mo.

⁹ Miiyi mii ma 'the gom aha/ mo, ayy Tapa, haali/ aha/ dina e mo ma çis mo.
 Em pem shi/ki is mo gom jwakat̄ jin jwakat̄ki'd mo,
 eya kashiram pem mo dhali bungwar is pem si'da/ mo.

¹⁰ Haali/ mondiki/em pem 'baaru mo jasi ki mondit̄ bwa mo,
 dhali yil pem ki jasi mowuwa shure/ mo.
 Mom'bi'th pem ushki me'd mo gom mondim pem jin 'bushura/ 'bushur mo,
 dhala simam bungwar is pem tana 'kala/ 'kala/ mo.

¹¹ Aha/ tana jin thunyu/ 'twa/ i is ka ris uni kun ta 'kup ki aha/ mo,
 dhali aha/ shi/u i e ki uni gun nyak̄ 'ko ki aha/ mo,
 dhali aha/ tana to jin guna uni ki e mo ki moŋko/ is mo, unim pem kun mishi aha/ mo,
 dhali uni gwansan kun parki aha/ e mo e bway tur mo tani uni 'cukki aha/ i 'kup mo.

¹² Aha/ ḷakunu me'd jan 'de/ jin wuki'd mo.
 Dhali aha/ wakina e ki toj'kul bwa jin waki'd mo.

¹³ Nye, aha/ cikkina ris 'kwani 'baar mo shilki gwalish mo
 mmo'dowa ḷur ḷur 'twajkal kuku/ mo,
 me'd jin 'tuntulkina uni isi montal 'de/ apo/ aha/ mo,
 me'd jin wu'thkina uni awu'th mmobu'th mondiki/em pem mo.

¹⁴ Hili aha/ gamkina gwo is e /e mo, ayy Tapa.
 Aha/ ona gwo mo ki: /E tana Arumgimis pem mo.

¹⁵ Mom pem uni 'kon e me'd pini mo.
 'Cuki aha/ mo 'peni me'd ma ris uni gun ta 'kup ki aha/ mo dhali uni kun ḥo'cki aha/ bwa
 mo.

¹⁶ Dhalki bwam/em pini a'di kushu mo mo e ciŋkinam pini mo.
 Tayi aha/ is ki me'd mo e mo/en pini jin ṭelu sho'k mo.

¹⁷ Dhalku/ ki dhal aha/ mo mmodi ki mo ma 'the is mo, ayy Tapa mo,
 haali/ aha/ yukkina /e mo.
 Dhalki uni kun mii tonthus idhukunu 'te/ ki mo ma 'the is mo
 dhali dhalki uni ii 'ce us kan e mo ma Haawiya mo.

¹⁸ Dhalka le'd kun tana ḥor tana 'diye/ mo,
 uni oki gwo sor apo/ unij kar/e mo
 e mo jin dhuna uni 'ba/ ki ca mo dhali mo ma bujur mo.

¹⁹ Ayy mom'boro'd pini wa'di ish ka entusa!
 A'di jin karkina /e gom uni gwansan kun ko/ki /e mo
 dhali wagas mo gom uni gwansan kun bu'thki mo jin huru jwa e /e mo,
 e jis/e gi iya/ gi 'kwani mo.

²⁰ Dhali buŋ'kus pini mo tani a'di ibagki uni mo
 'pena risa wu'th gi 'kwani mo.
 /E dhuki uni ki 'dantar e bwaj'kwariny ma darha'dam pini mo
 'pena risa le'd jin biruwa bir mo.

²¹ Mom'bor mii midi di gom Tapa mo,
 haali/ a'di wa'di 'bora mmotor mo/en piti jin ṭelu sho'k e aha/ mo
 ki aha/ karu mo mmohem me'd 'perkuman bampa/ mo.

²² Aha/ okina gwo e mo ma ayy/ayy/ayy pem mo ki:
 Aha/ borkunu ki 'bal 'bal itaga dhana/ mo 'peni jis/em pini mo.
 Hili /e cikki mom pem jin di'bika/ di'b is mo
 ki aha/ gwokina 'twa/i /e gom mowoṭh mo.

²³ Eni Tapa mo, aris umi 'baar mo kun ta kum piti kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo.
 Arumgimis dhuki uni kun ta ku isij gana/ mo,

hili tom piti kun mina a'di irak 'kwani to ibway ishki'd ka entus mo gom uni kun kalki
mii mo mmo'thek 'ba/ imis mo.

²⁴ 'Bithi is mo dhali dhalka dum pini bu'th mo jin roçu sho'k mo,
aris umi 'baar mo kun corki Tapa mo.

32

Gway ma Dawuu'd. Gway jin yuku mo mmoyetha ye'th sho'k ki gwo mo.

¹ Mom'bor mii gom a'di jin gwamkunu gwon dhaj piti mo,
a'di jin ta miinthus piti jin kumkunu 'kup mo.

² Mom'bor mii gom wathi/ jin dina Tapa ki yer is ki gway gom miinthusa kamu/ mo,
dhali e shi/in piti mo tani mo ma he'k e piyi'd mo.

³ Ki aha/ dinaki tor gwo miinthus pem mo tani buñgwar is pem a'di mutti'di 'baar mo
e mo/ohon pem ka tee 'baar mo.

⁴ Haali/ montee dhali mon'thiny mo tani me'd pini ditadit apo/ aha/ mo.

Mom'bi'th pem a'di ku'thki'd mo me'd mom'batha'd jin 'koshki to moyurantee mo.
Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁵ Aha/ nyithkina miinthus pem e /e mo
dhali aha/ dinaki bag miinthus pem mo.

Aha/ ona gwo mo ki: Aha/ mina pi gwon dhaj pem ki Tapa mo.

Dhali yan'ko'd /e gwamki aha/ gom miinthus jin di aha/ i'ba/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁶ Wakan dhalka ris 'kwani 'baar mo kun tana gayiin 'thon e /e mo.

Ka tee ma çis mo, dhali ka tente/ kun sona dhan yi'de/ mo tani uni mol a'di gam mo.

⁷ /E ta mombag gom aha/ mo

dhali /e 'tashki aha/ 'twa/ mo 'peni monço'c bwa mo.

Dhali /e 'kamki aha/ ki mony'cuk mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁸ Aha/ mina ye'th /e sho'k mo dhali tor /e bway jin mina /e iya mo be.

Aha/ mina logom /e ki gwo mo ki em pem jin midi di apo/ /e mo.

⁹ Dhalku/ ki wa e ki shumarum walla bagal kun mol 'twa/ wal mo,
uni kun minu 'kali'th is mo dhali 'kamu'th 'twa/ ka lijaam mo
isi ciki/ ki uni mini 'koki so 'peni /e mo.

¹⁰ To kun dit bwa gom 'kwani kun ta thus ki thus mo tani uni tana ris mo,
hili mo/en jin teli sho'k mo a'di 'kam a'di is mo a'di jin gamki gwo is e Tapa mo.

¹¹ 'Bori bwa e Tapa mo dhali 'kunyi bwa mo ayy um 'kwani kun tana kar/e mo,
dhali kumi cuuwa/ gom moçunyi bwa mo, aris um kun dhelel ma du mo.

33

¹ 'Kunyi bwa mo ma e Tapa, ayy um 'kwani kun tana kar/e mo.

Manja manj jin 'dapa'd gom uni kun dhelel ma du mo.

² Manji Tapa ka dherđhenye/ jin buku/ mo,

dhali yuki gway gom a'di ka dherđhenye/ jin 'kon ma shu/i 'kume'd mo.

³ Yuki gway gom a'di, gway jin ta jin this mo,

buka shu/ ki me'd jin ta gwocon mo, ki 'kus jin caaca mo.

⁴ Haali/ gwo gi Tapa mo tani uni ha me'd mo.

Dhali aris miim piti uni miikunu ki mii ma isij gana/ mo.

⁵ A'di enki momii ma kar/e mo dhali mo jin miinu ki dar gi mo ma gwar 'de/ mo.

Mony'cesh a'di 'tu'du/ mo ki mo/en gi Tapa jin teli sho'k mo.

⁶ Ki gwo gi Tapa mo tani momis ukkunu mo
dhali aris to kun 'koni bwaman uni ki shi/in jin shi/ini'd 'peni 'twam piti mo.
⁷ A'di ki tula ris yi'de/ is mo dhali kumma/ yi'de/ mo me'd jin 'thuthu/ uni ibwaman ma
gasaas mo.

A'di ki dhu yi'den 'kulga/ e mo kun dhunu to mo.

⁸ Dhalki aris 'kwani 'baar kun 'kon e mony'cesh ko/ Tapa mo.

Dhalki aris 'kwani 'baar kun 'kon e mony'cesh doshon ki moŋko/ is gom a'di mo.

⁹ Haali/ a'di ṫorki gwo mo tani dhali a'di pu'dki'd kan mo.

Dhali a'di kanki gwo mo tani dhali gwo doshki'd mo.

¹⁰ Tapa ki kal gwo kun logoma kal gi 'kwaniny'cesh mo mmota gwo jin di bwa 'te/ mo.

A'di ki non mo jin thosona 'kwani 'kup 'twa/ mo.

¹¹ Gwo logom gi Tapa mo tani a'di doshki'd ki sule/ mo.

Gwoŋ kulum eya dum piti mo tani a'di diki'd ki sule/ goma risa nyakum yil gi 'kwani mo.

¹² Mom'bor mii gom kal gi 'kwani jin tan ma Arumgimis Tapa mo,

'kwani kun kwanykina a'di mo mmota mal piti mo.

¹³ Tapa hilki mo ka luŋgu'b 'peni momis

mmopara ris iya/ gi 'kwaniny'cesh e mo.

¹⁴ 'Peni mo jin ça'bkina a'di eya kursi ma malik mo tani a'di ki hil mo mo
apowa ris 'kwani gi mony'cesh mo.

¹⁵ A'di ta a'di jin akki'da dum buni e 'baar mo,
dhali a'di ki hila ris miim buni kun miina uni mo.

¹⁶ Amalik a'di 'konuki ta is ki me'd ki dhan 'kwani ma meem piti mo.

Wathi/ gom mo ma mee mo tani a'di 'konuki 'cuk ki dhan mom'bi'th piti mo.

¹⁷ Shumarum gi mo ma mee mo tani a'di ta tom pe'th gi mo ma 'teŋ kape/ gi mo jin pinu
mii e mo.

Dhali ki dhan mo ma 'bi'th ma dem dem piti mo tani a'di molu ta is ki me'd mo.

¹⁸ Hili mo mo ma, e gi Tapa a'di di'd apo/ uni gwansan kun ko/ki a'di mo,
apo/ uni gwansan kun takin gi mo ma 'teŋ kape/ gi mo/en piti jin telkunu sho'k mo,

¹⁹ ki a'di midi 'cuk kashiram buni 'peni mowu mo,
dhali dhu uni ki e mo e yil jin 'kosha te/ mo.

²⁰ Akashiram bana a'di corki Tapa mo.

A'di ta'da Manwoth gom ana mo dhali agongorom bana mo.

²¹ Nye, adum bana 'kunykina bwa mo e a'di mo
haali/ ana gamkina gwo is e gway piti jin kogu mo.

²² Dhalki mo/en pini jin telu sho'k, ayy Tapa, di'd eya po/ aman mo,
isi kani, me'd jin tana aman ka 'teŋ kape/ e /e mo.

34

Gway ma Dawuu'd, ki a'di ki mii me'd wathi/ jin gus ma du mo ibwambor ma Abimaalik mo.
Wakan a'di urki a'di ka pije/ mo dhali a'di ki 'kosh ya mo.

¹ Aha/ 'bora Tapa mii isa yempa/ mo.

Momanj midi di isa yempa/ e 'twam pem mo.

² Akashiram pem kar is ki ca e Tapa mo.

Dhalki uni gwansan kun 'koshu ki isa nyor cik a'di mo dhali 'bor bwa mo.

³ Ayy kari Tapa ki ca nyakki aha/ mo,
dhali dhalki ana kara gway piti ki ca imontal 'de/ mo.

- ⁴ Aha/ ḡapkina Tapa mo dhali a'di tho᷑ki aha/ 'twa/ mo,
dhali 'cuk aha/ mo 'pena ris mo᷑ko/ is pem mo.
- ⁵ Hili 'kup ki a'di mo dhali kushi mo mo
wakan ki bwam/em bum mini 'koki 'ko ki mo ma 'the is mo.
- ⁶ Wathi/ ha'th'ko'd yan gwoki'd mo dhali Tapa cikki a'di mo
dhali ta a'di is ki me'd mo 'pena ris mon᷑o'c bwam piti mo.
- ⁷ Aman'doyu gwo gi Tapa 'kamki'da 'kam ka kul is gom uni gwansan kun ko/ki a'di mo,
dhali 'cuk uni mo.
- ⁸ Ayy nyoki ma dhali par e ki Tapa 'boro'd mo.
Mom'bor bwa gom wathi/ jin bu'thki mo jin huru jwa e a'di mo.
- ⁹ Ayy koki Tapa mo um piti kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo,
haali/ uni gwansan kun ko/ki a'di mo tani 'kona ton tiya ki har mo.
- ¹⁰ Ushi dhuruca dhop uni hari to mo haali/ uni 'kosha te/ mo
hili uni gwansan kun simmki Tapa e mo tani uni 'koki har tom 'boro'da kamu/ mo.
- ¹¹ Iiyu/ ma, ayy iya/ mo, ciki gwo 'peni aha/ mo.
Aha/ mina tor um gwo gom mo᷑ko/ is gom Tapa mo.
- ¹² Wathi/ jana i/ona bwa ki mondiki/e mo,
dhali 'thoth bwa ka yempa/ ki a'di mina bwa 'kuny ka yempa/ gom tom 'boro'd mo?
- ¹³ Nona le'd pini 'twa/ 'peni gwon thus mo
dhali 'twam pini mmo/o gwo ka he'k e mo.
- ¹⁴ Kwa/i bwa mo 'peni tonthus mo dhali miiyi ki 'bore/ mo.
Simmi mo᷑ku'th is e mo dhali uri a'di isho'k mo.
- ¹⁵ E gi Tapa a'di di'da po/ uni kun miin ka kar/e mo
dhali 'cem piti 'kup ki kom buni mo.
- ¹⁶ Bwam/e gi Tapa di'da po/ imannmii tonthus mo,
ki uni minu 'cith 'twa/ mo ki uni minu 'koki dok/e ka e e mony'cesh mo.
- ¹⁷ Ki uni kun mii miijkar/e gwokin gom mowoth mo tani Tapa cikki uni mo
dhali 'cuk uni mo 'peni aris mon᷑o'c bwam buni mo.
- ¹⁸ Tapa 'disha'dish ka yempa/ e uni kun 'ce'dkunuwa du mo
dhali ta uni is ki me'd mo uni kun siri'ckunu shi/in ki sho'k mo.
- ¹⁹ Mon᷑o'c bwa tana ris gom a'di jin mii miijkar/e mo,
hili Tapa 'cukki a'di 'peni uni 'baar mo.
- ²⁰ A'di ki dhuwa risa simam piti 'baar mo.
Simam pitij kamu/ yisa 'ce'dkunuwa.
- ²¹ Tonthus jin minu midi 'kosha manmii tonthus mo,
dhali uni gwansan kun shi/ki 'kwani kun mii miijkar/e i e mo tani minu wak mo be.
- ²² Tapa a'di wanki mondiki/e gi cījkinam piti 'ba/ mo.
Jan tal 'dej kamu/ 'peni uni gwansan kun bu'thki mo jin huru jwa e a'di mo tani minu
'koki wak mo be.

¹ Jemi ajem 'kup mo ma, ayy Tapa, nya᷑ki uni gwansan kun jemki aha/ 'kup mo.

Asi apo/ uni gwansan kun askin apo/ aha/ mo ma.

² Bu'thka gongoro/ ki me'd mo dhali to mmocesh is mo
dhali cuyi mis gom mowoth pem mo.

³ 'Deka mee she mis mo dhali ameeny 'cith is mo
apo/ uni kun urki aha/ isho'k mo.
Oyi gwo goma kashiram pem mo ki:
Aha/ tana man'cuk pini mo.

⁴ Dhalki uni dhukunu 'te/ ki mo ma 'the is mo dhali ush tak mo
uni gwansan kun simmki mondiki/em pem e mo.
Dhalki uni tu'kkunu ka nyaj'ko'd mo dhali non 'twa/ mo
uni kun pishinki mo gi 'pen mo mmomii tonthus apo/ aha/ mo.

⁵ Dhalki uni wana e ka 'pi'b ibwambori 'tham mo
ka man'doyu gwo gi Tapa ki ur uni ki sule/ sule/ mo.

⁶ Dhalki bway buni ta'da 'tum mo dhali dheresa dheres mo,
ka man'doyu gwo gi Tapa ki ur uni isho'k mo.

⁷ Ki dar gi 'kup mii mo tani uni bagkina gumem buni gom aha/ mo.
Dhali ki dar gi 'kup mii mo tani uni çwanyki jis gom mondiki/em pem mo.

⁸ Dhalki mo kun toru sho'k ka pupush pu'du'd apo/ uni ki e ka wu mo.
Dhalka gumem buni kun baga uni mo tani bu'th uni mo.

Dhalki uni ta'kkin ibwaman uni mmo'ce'd sho'k ka pupush mo.
⁹ Dhali yan'ko'd akashiram pem 'kunya bwa e Tapa mo
mmoyuk gway mmomaja maŋ gom mony'cuk piti mo.

¹⁰ Arisa simam pem mini o gwo mo ki:
Ayy Tapa, kaja a'di jin waki /e mo,
'e jin 'cuk a'di jin 'ka'da is ki 'ka'd mo
'peni a'di jin 'bitha'bi'th gom a'di mo,
dhali a'di jin 'ka'da is dhali a'di jin midi mii ta gi to mo 'peni a'di jin shi/ki a'di is mo.

¹¹ Iman/o gwo kun dupuna dupi e mo tani uni cuki mis apo/ aha/ mo.
Uni dotki aha/ to kun 'koka/ ki mish 'ban mo.

¹² Uni ci aha/ tonthus ka nyaj'ko'd gom tom 'borga/ kun miiga/ gom uni mo.
Akashiram pem a'di 'bushura/ 'bushur mo.

¹³ Hili aha/, ki uni 'ba'thkin mo tani –
aha/ hi'thkina burrinyen shawaal mo,
aha/ shi/kina is pem ki moŋga/ to mo.
Aha/ 'thokina ki 'kup pem jin karka/ ka lungu'b abor pem mo

¹⁴ me'd jin jwakatkununu aha/ adu goma mugum pem mo dhala kam pem mo.
Aha/ yakina ka kul is me'd jan tal 'de/ jin gwoki'd goma ta'dam piti mo,
mmobit 'kup ka lungu'b dhali ko ki gwony jabu'th mo.

¹⁵ Hili e mombit pem mo tani uni tulki is mo mmope'th ki ķuss ķuss mo,
uni tulki is mmontal 'de/ apo/ aha/ mo.

Uni kun ta ŋwol kun molka/ mo tani thu'thki aha/ 'pen ki dar gi mondak mo.

¹⁶ Uni ci aha/ tinya/ ka mak mo ki nyanye/ dhali ki nyanye/ mo.
Uni 'pe'dki aha/ shem buni i is mo.

¹⁷ Kakasia, ayy Tapa, mina /e ç'a'bi gu is mo kan?

'Cwami aha/ mo 'peni mo ma bujur buni kun 'ce'du sho'k mo,
mondiki/em pem 'pena risa dhop mo.

¹⁸ Dhali yan'ko'd aha/ mina ci /e mom'bor bwa i is e bwaman ma waambuhany 'kwani
mo.

Dhali e mom'bi'th ma waambuhany 'kwani mo tani aha/ mina maŋ /e mo.

¹⁹ Dhalku/ ki dhal uni gwansan bway mo mmo'kuny bwa apo/ aha/ mo
uni kun mii aha/ ki shi/ kun ta 'kup ki aha/ mo,

dhali dhalku/ ki dhal uni gwansan bway mo mmoshi'b e
kun shi/ aha/ i e ki dar gi miij kamu/ mo.

²⁰ Haali/ uni 'koki o gwo gom moŋku'th is mo,
hili apo/ uni gwansan kun 'kon ki biyuu e mony'cesh mo tani
uni bwaaki gwo kun hekuwa he'k e mo.

²¹ Uni ka'dki 'twam buni kun beeyabee apo/ aha/ mo.

Uni oki gwo mo ki: Soso soso.
Em bana parki a'di e mo.

²² /E mishkin mo, ayy Tapa. Dhalku/ ki ɔa'b ki shwamm mo ma,
ayy Tapa, dhalku/ ki si'd 'peni aha/ mo.

²³ Muri is pini mo ma, dhali meri is gom tom pem jin rak aha/ mo,
dhali tom pem jin pu'du'd mo. Arumgimis pem mo dhali Tapam pem mo.

²⁴ Yeyaa/ mo, ayy Tapa, Arumgimis pem, isi ki mii ma ɔar/em pini mo,
dhali dhalku/ ki dhal uni bway mo mmo'kuny bwa apo/ aha/ mo.

²⁵ Dhalku/ uni ki dhal bway mo mmo/o gwo e is buni mo ki:
Soo, ana tana gi to kun on ma dum bana mo.

Dhalku/ uni ki dhal bway mo mmo/o gwo mo ki: Ana loskina a'di ki 'kolo'c mo.

²⁶ Dhalki uni dhunu ki mo ma 'the is mo dhali duŋguru/ ka du isi montal 'de/ mo
uni kun 'kunykina bwa mo apowa ɔis pem mo.

Dhalki uni kumu is ki mo ma 'the is mo dhali ki mo jin ushuwa tak tak mo,
uni kun dhu is buni ki ca apo/ aha/ mo.

²⁷ Dhalki uni gwansan kun 'kona gwo i bwa gom moyem pem
kum cuuwa/ mo gom moŋ'kuny bwa mo dhali mom'bor bwa mo,
dhali o gwo ki sule/ sule/ mo ki:
Tapa a'di caaca mo,

a'di jin 'kunya bwa e miin to gi ɔiŋkinam piti jin gama a'di adu is mo.

²⁸ Dhali yan'ko'd 'twa/ pem midi ṭor gwo gom mii ma ɔar/em pini mo
dhali momaj pini isa yempa/ isa yempa/ mo.

36

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd, a'di jin ta ɔiŋkina/ gi Tapa mo.

¹ Gwon dhaŋ oki a'di jin ta thus ki thus gwo mo ki 'kula'kul eya dum piti mo.
Moŋko/ isa kamu/ yisa di'da goma Arumgimis e bwambor jis/em piti mo.

² Haali/ a'di o gwo maŋ ka maŋ gom is piti mo e em pitiŋ gana/ mo
ki miinthus piti minu 'koki gam mo dhali shi/i e mo.

³ Gwo 'peni 'twam piti mo tani uni tana pibi mo dhali mo jin hekuwa he'k e mo.
A'di daŋki'd mo 'peni mo jin miina a'di ki yuŋ yuŋ mo dhali mii ki 'bore/ mo.

⁴ A'di ɔi is piti ki gwo ma pibi ma wu'th mo ki a'di di'd mmo/isha arŋkar piti mo.
A'di ki kar is piti e bway jin diki 'bor mo.

A'di diki ush tonthus mo.

⁵ Mo/en pini jin ṭeli sho'k mo tani, ayy Tapa, a'di jithirki'd e momis mo,
dhali mii gi isiŋ ganam pini eya rak mo.

⁶ Mii ma ɔar/em pini a'di wana e ki wosh kun turatur kun ta ku ma Arumgimis mo,
gwon dwall pini kun toru gwo 'twa/a 'cesh mo uni wana e ki dhan 'kul yi'de/ mo.
'Kwani dhali tombwaasho takina /e is ki me'd mo, ayy Tapa.

⁷ Mo/en pini jin ṭeli sho'k mo tani wa'di yinthowa, ayy Arumgimis.

Uci gi 'kwaniny'cesh uni bu'thi mo jin huru jwa eya kashira/ ma bim pini mo.

⁸ Uni yukkina yuŋ e gu'b pini jin isha to ka enthus mo,

dhali /e çiki uni to mmopi mo 'peni yi'de/ jin 'kunykina /e bwa mo.

⁹ Haali/ e /e mo tani /e a'di ta mondiki/e jin kashki'd mo.
E moŋkush pini mo tani am parkina moŋkush e mo.

¹⁰ Ayy tikiri mo/en pini jin teli sho'k ki sule/ gom uni gwansan kun mishki /e mo,
dhali bway gi mowoth pini gom uni kun dhelel ma du ki dhelel mo.

¹¹ Dhalku/ ki dhal sho'k gi a'di jin kar 'ba/ ki ca mmopu'da po/ aha/ mo,
walla me'd gi a'di jin ta thus ki thus mmobor aha/ mmosi'da/ si'd mo.

¹² 'Kwani kun ta imanmii tonthus ishkin ki rap rap mo,
uni kun torkunu 'ko'da 'cesh mo, mmomol cu mo.

37

Gway ma Dawuu'd.

¹ Dhalku/ is pini ki anan mo goma manthu'th to mii mo,
dhalku/ dhapan ki mii ta gom imanthu'th to mii mo.

² Haali/ uni mini la us ki jog me'da sho mo,
dhali ku'th mo me'da sho mo.

³ Gami gwo is e Tapa mo, dhali miiyi ki 'bore/ mo.
Wakan ki /e mini ça'b eya 'cesh mo, dhali 'kuny bwa mo gom mo jin mina /e ça'b ki
'dantar mo.

⁴ Budhi mo jin 'kunyu bwa e Tapa mo,
dhali a'di midi ci /e to kun gwon ma dum pini mo.

⁵ Cuthi bway pini 'kup ki Tapa mo.

Dhali gami gwo is e a'di mo, dhali a'di midi kal mii mo be.

⁶ Dhali a'di midi kal mom pini jin minu ye /e mo e moŋkush mo
dhali tom 'boro'd pini mina e waki montee mo.

⁷ Doshi naskina/ e bwambor gi Tapa mo dhali coriya cor ki bwa jin 'kuçu/ ki 'kari'th gom
a'di mo.

Dhalku/ is ki anan apo/ a'di jin gam mii adu is e bway piti mo,
apo/ wathi/ jin kali tonthus ka pije/ ki mii jin pishina a'di ki 'pen mo.

⁸ Dağı 'pena nyor mo dhali dhalka nyor jin shwanu 'pen mo.

Dhalku/ is pini ki anan mo, a'di jin kuthi is jasi gom tonthus mo.

⁹ Haali/ amanmii tonthus mo tani a'di minu la 'cith mo,
hili uni gwansan kun corki Tapa mo tani uni a'di imini gam mony'cesh mo.

¹⁰ Cori naskina/ ari'ceenne/ mo dhali amanmii tonthus midi di dok/e yisa.

Ba me'd jin hila um a'di ki a'di di'd e mom piti ki 'bore/ mo tani a'di midi di yisa.

¹¹ Hili uni kun 'thup ma du mini gam mony'cesh mo
dhali 'kuny bwa e is buni mo e mo jin isha to ka enthus ki mii jin gama uni adu is mo.

¹² Amanmii tonthus a'di mii'da wu'th apo/ a'dij kar/e mo
dhali 'pe'd shem piti apo/ a'di mo,

¹³ hili Tapa pe'thki a'di jin mii tonthus mo
haali/ a'di mishki'd ka teem piti pu'dki'd mo be.

¹⁴ Imanmii tonthus uni buki gandal buni mo dhali gwana'da bwam buni mo,
mmokal ka 'cesh uni kun hatha'ko'd mo dhali kun mini mii ta gi to mo.
dhali 'kosh uni gwansan kun iin ki iin dhelelga/ mo.

¹⁵ Gandal buni mini ciça dum bunij gana/ mo,
dhali abwam buni minu 'ce'd bwa mo be.

¹⁶ To kun tana a'dij kar/e ush'ceenne/ mo tani a'di 'boro'd mo

mmobol to jin ishi'd ka entus ma ris uni kun mii tonthus e mo.

¹⁷ Haala bi gi imanmii tonthus mo tani uni minu 'ce'd mo,
hili Tapa a'di dhuki imanmii miijkar/e mo.

¹⁸ Tapa a'di mishki'da tee gi uni kun 'kon ki dar gi mii 'ba/ mo,
dhali mal buni ca'bki'd ki sule/ sule/ mo.

¹⁹ Uni minu 'koki dhu ki mo ma 'the is ka tee kun ta thus ki thus mo,
dhali ka tee jin mina te/ 'kosh mo tani uni mini ta gi to jin ish ka entus mo.

²⁰ Hili imanmii tonthus mo tani uni 'ce'dki sho'k mo.
Aris uni kun ta 'kup gi Tapa mo tani uni wana e ki monyca ma shon dhii/i'd mo,
uni kun la puu mo - dhali uni kun wana e ka ku'd kun la puu mo.

²¹ Amanmii tonthus barki to kal 'peni 'kwani mo tani, dhali mol ciya murem piti ka
nyaj'ko'd mo,

hili a'din kar/e ta'da 'the mo dhali ci'da ci mo.

²² Haali/ uni gwansan kun 'boru mii ki Tapa mo tani uni mini gam mony'cesh mo,
hili uni gwansan kun jeenu ki a'di mo tani uni minu 'cith 'twa/ mo be.

²³ Njatgin jin tana wathi/ mo tani a'di 'peni Tapa mo,
dhali a'di telki a'di sho'k mo e bway jin mina bwa 'kuny a'di mo.

²⁴ Ba ki a'di midi bit mo tani a'di minu 'koki bita sho 'kup ka lungu'b mo,
haali/ Tapa a'di ta mondum gom me'd piti mo.

²⁵ Aha/ tana dhuru'c 'thissa/ mo dhali shwane/ aha/ tana dhan mo.
Hili naskina/ aha/ dinaki par a'din kar/e e dhalkunu 'pen mo
walla ucim piti mmo'tho tonte/ mo.

²⁶ A'di ciki to ka 'ka'd me'di is mo ka yempa/ mo dhali ci to mo,
dhali ucim piti warkin ki uni kun 'bor mii mo.

²⁷ Kwa/i bwa mo 'peni tonthus mo dhali miiyi ki 'bore/ mo,
wakan ki /e mini di ki sule/ sule/ mo.

²⁸ Haali/ Tapa a'di enki mo jin 'konuki miiya mii ka gwar 'de/ mo.
A'di midi diki dhal unim piti kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel 'pen mo.

Imanmii miijkar/e minu dhu ki sule/ sule/ mo.
Hili uci gi imanmii tonthus mo tani uni minu 'cith 'twa/ mo.

²⁹ Imanmii miijkar/e mini gam mony'cesh mo
dhali ca'ba po/ a'di ki sule/ sule/ mo.

³⁰ Twa/ ma manmii miijkar/e mo tani a'di bahki gwo gom moyuk mo
dhali ale'd oki gwo ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo.

³¹ Dhali gwojkan ma Arumgimis piti jin cinu mo tani a'di di'da dum piti mo.
Dhali njatgin piti 'koki yeresa/ yeres mo.

³² Amanmii tonthus a'di timki a'din kar/e mo
dhali simm a'di e mo mmo'kosh mo.

³³ Tapa a'di midi diki dhal a'di 'pen e mom'bi'th piti mo,
walla dhal a'di ki a'di minu wak mo me'd jin minu sus a'di e mondwall gwo mo.

³⁴ Cori Tapa mo dhali kari bway piti mo
dhali a'di midi kar /e ki ca mo mmogam mal gi mony'cesh mo.
/E mini hil mony'ce'd sho'k ma manmii tonthus mo.

³⁵ Aha/ hilkina manmii tonthus mo mmomii mii gi 'ba/ mo,
dhali mmotura tur me'da bwanyayiis gi Pan Lubnaan mo.

³⁶ Dok/e aha/ yakina ki yam pe mo dhali hili a'di diki di dok/e mo.
Ba aha/ njapkina a'di mo tani a'di 'konuki gam mo be.

³⁷ Cunycuri wathi/ jin dar gi mii 'ba/ mo dhali hili mo mo ma a'di jin dhelel ma du mo,

haali/ emen 'kon gom wathi/ gi moŋku'th is mo.

³⁸ Hili imandhaŋ gwo mo tani uni minu 'ce'd sho'k imonṭal 'de/ mo.

Dhali emen gi imanmii tonthus mo tani uni minu 'cith mo be.

³⁹ Bway gi mowoṭh gom wathinj ƙar/e mo tani a'di 'peni Tapa mo be.

A'di ita jim buni jin hura uni jwa ka tee gi monṭo'c bwa mo.

⁴⁰ Tapa woṭhki uni mo dhali 'cukki uni mo.

A'di 'cukki uni mo 'peni imanmii tonthus mo dhali ta uni is ki me'd mo haali/ uni bu'thki mo jin huru jwa e a'di mo be.

38

Gway ma Dawuu'd mmoka to e jin ćinuwa Arumgimis ki me'd mo.

¹ Ayy Tapa, dhalku/ ki ƙucur aha/ ka nyor pini mo

walla dhalku/ ki dor aha/ ka nyor pini jin shwana /e mo!

² Haala thopam pini ƙarana dum 'per pem 'kup mo,
dhali me'd pini pu'dkina pom pem mo be.

³ Dhali moŋkamu/ mura shuman buŋgwar is pem is mowa?
haala nyor pini jin shwana /e caaca mo.

Dhali mowaça kamu/ di'd goma simam pema?
gom miinthus pem mo be.

⁴ Haali/ miinthus pem loski aha/ ki 'kupi lu/ mo,
dhali uni 'thiraa/ diṭ mmoŋkal mo be.

⁵ Jamam pem 'kakin mo dhali bulabul mo dhali taga 'bi/ nycine/ mo
gom miim pus pem mo.

⁶ Aha/ kumkunu 'twa/a 'cesh mo dhali 'dačal 'ko'da 'cesh mo.
Isa yempa/ yula tente/ mo tani aha/ yakina gwolu/ mo.

⁷ Haali/ empa'd pem a'di 'tu'dkunu ki mo jin 'batha'ba'th mo,
dhali moŋkamu/ mura shuman buŋgwar is pem is mowa?

⁸ Aha/ kumkunu 'twa/a 'ceshi 'baar mo dhali sirica po/ ki sho'k mo.
Aha/ ohonkina mo goma dulat̄t ma nyor ma dum pem mo.

⁹ Tapa, aris mom pem kun gwon ma du mo tani mishu ki /e mo.

Dhali ashurem pem jin wuka/ mo tani 'konuki bag 'peni /e mo be.

¹⁰ Adum pem shwa'd ki ju'k ju'k mo dhali mom'bi'th pem ushi me'd mo e aha/ mo
dhali apinya/ em pem jin shwa'd ki o'd mo tani, uni si'da/ uskin 'peni aha/ mo be.

¹¹ Imugum pem dhali uni gun nyaƙ aha/ ii ka yempa/ mo tani uni doshkin ki moŋko/ is
'peni isa nyor pem kun wo'cki aha/ she/ mo,
dhala bas pem si'da/ uni doshkin isa dhana/ mo.

¹² Uni gwansan kun simmki mondiki/em pem e mo tani 'thikina gumem buni mo.

Uni gwansan kun simmki mo e jin mina uni shi/ aha/ is mo tani oki gwo kun minu kup
mo

dhali kulum gwo ibwa mmo'ce'da 'ce'd me'di isi yula tente/ mo.

¹³ Hili aha/ wana e ki wathin 'diye/ mo, aha/ dinaki cik toŋ kamu/ mo.

Aha/ wana e ki wathi/ jin mol 'twa/ wal mo jin mol 'twam piti ƙa'd mo.

¹⁴ Nye, aha/ wana e ki wathi/ jin mol gwo cik mo,
dhali e 'twa/ mo tani aha/ dara gi gwoŋ ƙucur mo.

¹⁵ Hili e /e mo tani ayy Tapa, /e be içorkaa/ mo be.

A'di ta /e be, ayy Tapa Arumgimis pem, /e jin mini thoka thok 'twa/ mo be.

¹⁶ Haali/ aha/ 'thona mo ki: Uni mini dhalki bwa ki 'kuny apo/ aha/ mo.
uni gun dhu 'ba/ ki ca apo/ aha/ mo ki sho'k pem yereski'd mo.

- ¹⁷ Aha/ 'dishkina mmobit mo,
dhali mo jin woca is aha/ she/ mo tani a'di di'da bori aha/ ki sule/ sule/ mo.
- ¹⁸ Aha/ pikina gwo gom tonthus pem jin miika/ mo,
aha/ kala bwan diti'd gom miinthus pem mo.
- ¹⁹ Uni gwansan kun ta 'kup pem mo tani dar gi 'ko mo uni 'bitha'bi'th mo,
dhali uni gwansan kun shi/i aha/ i e ki shi/ thus mo tani uni tana ris mo.
- ²⁰ Dhali uni gwansan kun rakki aha/ tonthusi bway gom tom 'boro'd mo tani
uni ita 'kup pem kun tana ris mo haali/ aha/ batha jasi tom 'boroni 'ko'd mo.
- ²¹ Dhalku/ ki dhal aha/ 'pen mo ma, ayy Tapa,
ayy Arumgimis pem, dhalku/ ki si'd 'peni aha/ mo!
- ²² Huru/ ki jahanne/ mmowoth aha/ mo,
ayy Tapa, gi bway mowoth pem mo.

39

- Eya manyuk* gway mo: goma Yaduthuun. Gway ma Dawuu'd.
- ¹ Aha/ ona gwo mo ki: Aha/ mina ji bway pem ki e mo,
ki aha/ mina diki mii miinthus ka le'd pem mo.
Aha/ mina 'kali'th 'twam pem mo,
wakan me'd jin mina 'kwanin thusi 'kowa bori aha/ mo.
- ² Aha/ usha 'twa/ wal mo dhali ca'bki shwamm mo,
aha/ bu'thkina moŋku'th is pem mo tani toj kamu/ gamkaa/?
mo ma cis pem thissi'di ca mo 'teki shi/ shi/ mo.
- ³ Adum pem ca'bki 'ba'th 'ba'th e aha/ mo.
Me'd jin tashu aha/ ki gwo kun kulumkaa/ e bwa mo tani o'd jin 'batha'ba'th shwaki'd
mo,
dhali yan'ko'd aha/ ki o gwo ka le'd pem mo ki:
⁴ Tapa, dhalki aha/ misha 'pemen pem jin midi di 'kup mo
dhali ateem bar pem wakata mo?
Dhalki aha/ misha mo mo, ma mondiki/em pem midi gus kata mo?
- ⁵ Hili /e ki kara teem pem mmokuta/ kut me'd bwam me'd ki daka/ mo
dhali mondiki/em pem jin dika/ ki e mo tani ta toj kamu/ ibwambori jis/em pini yisa.
Ka jin gana/ aris 'kwani 'baar mo 'kokin 'twa/i 'kup 'te/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

- ⁶ Ka jin gana/ 'kwani ii kin ki jasa kashira/ ma la 'te/ mo.
Ka jin gana/ uni 'koshki jis mo ki dar gi mii kun kala uni mii 'kup pa ka pije/ mo.
'Kwani sugki to mo dhali mol mo mo a'di jin midi tul a'di is mo.
- ⁷ Dhali shwane/ Tapa, ki to jin ta'da ta içorkika/ mo?
Mo ma 'tej kapem pem di'd e /e mo.
- ⁸ Cuki aha/ mo ' pena ris gwom pem kun dhaŋka/ mo.
Dhalku/ ki kar aha/ jin mina imanmii miim pus iwak aha/ mo.
- ⁹ Aha/ usha 'twa/ wal mo, aha/ dinaki ka'd 'twam pem mo,
haali/ a'di ta /e jin miiki a'di mo.
- ¹⁰ Jocki mondor pini 'peni aha/ mo.
Aha/ 'baarkina mo ki mondor ki me'd pini mo.
- ¹¹ Ki /e ki dor wathi/ dhali kucur a'di gom miinthus mo tani
/e ki 'cum to jin ena a'di me'da dhurany jin shwa to jin 'ka'd a'di 'twa/ ki 'ka'da bor mo.
Ka jin gana/ aris 'kwani 'baar mo 'ko ki e 'twa/i 'kup 'te/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

- ¹² Ciki mon'thom pem mo ma, ayy Tapa,
dhali ka'di 'cem pini gom moŋkom pem mo.
Dhalku/ ki bu'th moŋku'th is pini 'peni jabu'th em pem mo.
Haali/ aha/ takina yilkinam pini jin yaki'd ki yam pe mo,
a'di jin tani pa mo, mmowa e ki ibabam pem'i 'baar kadhamo/ mo.
¹³ Hilki /e mo ka ciŋ'ko'd mo 'peni aha/ mo, ki aha/ mina gam bwanj 'kunyu'd mo
ntwa/a/ ki aha/ mina ya mo dhali diki di dok/e mo.

40

- Eya manyuk* gway mo. Gway ma Dawuu'd.
- ¹ Aha/ çora/ çor ki bwa jin 'kuçu/ ki 'kari'th gom Tapa mo.
A'di ka'dki 'cem piti mo dhali cik aha/ kom pem mo.
- ² A'di dirki aha/ ka pije/ 'peni jis jin miga/ 'taki tor sho'k ka pupush mo,
'peni boro'th jin ca'bki co'do/ co'do/ mo.
A'di ki dhu sho'k pem apo/ wosh mo
dhali dhu ŋatgin pem mmo'ko ki 'dantar mo.
- ³ A'di ki kar gway this e 'twam pem mo,
gway jin maŋka/ Arumgimis bana mo.
'Kwani ka ris mini par e mo tani dhali çoka ko/ mo
dhali dhu moŋgam gwo is buni e Tapa mo.
- ⁴ Mom'bor mii gom wathi/ jin kar Tapa ki jim piti jin gama a'di gwo is mo,
a'di jin diki tu'k mo e mo jin karu is ki ca mo,
ki uni gwansan kun iikini per mo mmobath gwo ma rum pinyconi sho'k mo.
- ⁵ /E marki momiin tom pini kun ta momer is mo
dhali gwom pini kun kulumkina /e ibwa 'kupki am mo, ayy Tapa Arumgimis pem mo.
Jamu/ piyi'd jin minu kar ka par nyakki /e mo.
Wakki/ aha/ mina 'taki bah gwo mo dhali tor uni mo tani
uni mini 'taki bol uni kun minu 'taki deŋe e ka ris mo.
- ⁶ To jin 'cithu/ 'kus mmomiiya bas mo dhali to jin çinu ki me'd mo tani bwam pini diki o
mo.
Hili /e ki tup aha/ 'cem pem mmoshuwa shu mo.
To jin cithu/ ki o'd jin çinu ki me'd mo dhali jin çinu gom miinthus mo tani
/e yisa 'thekkki gwo gom uni yisa.
- ⁷ Yan'ko'd aha/ ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ pu'dkina mo.
Eya warka/ jin 'kuçu/ is jin 'kwarkunu gwo apo/ gom aha/ mo.
- ⁸ Aha/ 'kunya bwa mo mmomii bwam pini mo, ayy Arumgimis pem.
Gwoŋkan pini jin çinu mo a'di di'd eya dum pem mo.
- ⁹ Aha/ torkina gwoj 'kunyga/ jin çinu gom mo jin 'cukuwa 'cuk mo
eya dhana tul 'kup mo.
Dhali hili mo mo ma, aha/ dinaki mu'th 'twam pem mo,
me'd jin mishkina /e aha/ mo, ayy Tapa.
- ¹⁰ Aha/ dinaki bag mom pini jin tana /e aha/ is ki me'd mmowoth aha/ eya dum pem
mo.
Aha/ torkina gwo mo goma isin ganam pini jin tana /e mo dhali gom bway gi mowoth
pini mo.
Aha/ dinaki us mo/en pini jin ṭelu sho'k mo dhali mo ma isin ganam pini jin tana /e mo.
'pena dhana tul 'kup 'kwani mo.
- ¹¹ Dhalku/ ki bu'th momiimiim pini 'peni aha/ mo, ayy Tapa.

Dhalki mo/en pini jin telu sho'k mo dhali mo ma isin ganam pini jin tana /e mo tani 'tash
aha/ 'twa/ ki sule/ sule/ mo.

¹² Haali/ tonthus uni 'kamki aha/ mo dhali uni molu dey e mo.

Miinthus pem uni kalki aha/ ka 'cesh mo ntagi aha/ mola mo mo.

Uni tana ris ka ris kun bolina mur 'kup pem e mo.

Adum pem ush aha/ me'di e mo.

¹³ Ba miyi ki 'bore/ bala, ayy Tapa, mmo'cuk aha/ mo.

Ayy Tapa, huru/ ki jahanne/ ma mmowoth aha/ mo.

¹⁴ Dhalki uni dhunu mo ma ki mo ma 'the is mo dhali dujkuru/ 'kup isi montal 'de/ mo
uni gwansan kun simmki mii e mo tani mmo/uth mondiki/em pem mo.

Dhalki uni tu'kkunu ka nyar'ko'd mo dhali 'doyu/ e mo jin ushuwa tak tak mo
uni gun ona bwa ki shi/ aha/ is mo.

¹⁵ Dhalki uni meren kagahara gom mon'the is buni mo
uni gun o aha/ gwo mo ki: Soso, soso.

¹⁶ Hili dhalki uni gwansani 'baar mo kun simmki /e e mo tani
'kunya bwa mo dhali 'bor bwa mo e /e mo.

Dhalki uni gwansan kun eni bway gi mowoth pini mo tani
tikir gwo o mo ki: Tapa a'di i/eka/ ek mo.

¹⁷ Gom aha/ mo tani aha/ hatha'ko'd ki ha'th mo dhali mina mii ta gi to mo,
hili Tapa a'di kulumki gwo ibwa gom aha/ mo.

/E ta a'dim pem jin wothki aha/ mo dhali a'dim pem jin 'cukkki aha/ mo.
Dhalku/ ki ta adiite/, ayy Arumgimis pem!

41

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Mom'bor mii gom a'di jin hili uni gun hatha'ko'di e mo.

Tapa 'cukkki a'di ka tee jin toju a'di ato'c bwa mo.

² Tapa wothki a'di mo dhali kar a'di ki e mo.

A'di yuku gway ka man'boru mii e mony'cesh mo.

/E diki ci a'di e bwa gi uni gun ta 'kup ki a'di mo.

³ Tapa a'di thip a'di 'ko'da cim piti jin isha a'di mmo'ba'th mo.

E mom'ba'th piti mo tani a'di ki wac a'di 'pena ris isa nyor kun 'koshki a'di mo.

⁴ Gom aha/ mo tani, aha/ ona gwo mo ki: Ayy Tapa, miyi mii ma 'the gom aha/ mo ma.

Dhali waci aha/ mo, haali/ aha/ miikina miinthusa po/ /e mo be.

⁵ Uni gun ta 'kup ki aha/ mo o gwo e aha/ eya adun dup buni mo ki:

Kakasja imina a'di iwu mo? dhali gway piti ki 'ce'd sho'k mo?

⁶ Dhali ki jan tal 'dey kamu/ pu'dki'd mmopar aha/ e mo tani a'di ki bah gwo kun 'kon
isi bwa 'te/ mo,

ka yiha/ ka dum piti tulu'da ris mii ma pibi is mo.

Ki a'di ya'd ka pije/ mo tani a'di ki wagar gwo mo.

⁷ Aris uni gwansan kun shi/ki aha/ i e mo tani torkina tor ki kako/ mmontal 'de/ gom
aha/ mo.

Uni ki gwalal buni mo tani uni kulumki gwo shi/in ibwa gom aha/ mo, kun bol tiya e mo.

⁸ Uni ki o gwo mo ki, To jin wunu kara biti'da po/ a'di ba/.

A'di midi cu mis dok/eya? ma 'peni mo jin isha a'di mo.

⁹ Isi kani amugum pem gana/ jin di'da bori aha/ jin gamka/ gwo is mo tani

a'di jin shwaki tontem pem mo tani a'di 'de'kki 'penatinkilam piti apo/ aha/ mo.

¹⁰ Hili /e ayy Tapa, miyi mii ma 'the apo/ aha/ mo,

dhali 'deki aha/ ki mis mo ki aha/ mina 'taki mu'th uni 'twa/ mo.

¹¹ Gom mii yansan mo tani aha/ misha ki /e 'bora bwa ki aha/ mo,
ki a'di jin ta 'kup ki aha/ mo tani diki pi aha/ e mo be.

¹² Hili /e bu'thki aha/ mo gom miim pem jin dar gi ɻadhum mo,
dhali /e ki kar aha/ e burj'kus pini ki sule/ sule/ mo.

¹³ Mom'bor mii midi di gom Tapa mo, a'di jin ta Arumgimis gi 'Kwani ma Israyiil mo,
'peni mo jin 'konuki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo ntagi mo jin 'konuki/e ki sule/ sule/
ya ye 'ba/ mo.

Amen dhali dok/e Amen mo.

AWARKA/ JIN 'KONA 'BANI SU/ MO.

42

Eya manyuk gway mo. Gway gom iya/ ma Guurah mo jin yethu sho'k mo.
¹ Me'da shet jin kara ce jin ta yoll mo a'di jin ona bwa ki yi'de/ jin kasha e ki kash mo tani
wakan si'da/ akashiram pem ɻorki'da ɻor gom /e mo, ayy Tapa Arumgimis.

² Akashiram pem budha te/ miinjkar/e goma Arumgimis mo,
goma Arumgimis jin di ki e mo.

Ki aha/ mina pu'd kakasja dhali hil bwam/e ma Arumgimis mo?

³ Jabu'th em pem a'di warki'd ki ton̄tem pem gi montee mo
dhali mon'thiny mo,
ka yiha/ ki 'kwani 'kon mmorash aha/ gwo o mo ki:
Mane Arumgimis pini mane?

⁴ To gwansan mo tani uni kakika/ e mo,
me'd jin wolkika/ kashiram pem ka pije/ mo:
me'd jin yaka/ nyakka buhany 'kwani mo
dhali shu uni bway ka jintura/ e gu'b ma Arumgimis mo,
ki bwam 'boro'd kun ɻumu cuuwa/ mo dhali yuk gway kun 'boruwa 'bor bwa i is mo,
me'd jin dhukin ma waambuhany 'kwani kun ɻogu acim mo.

⁵ Katinta ibitu/ /e eya 'cesh mo, ayy akashiram pem mo,
dhali atinta i/usha /e me'd kan e aha/ mo?
Tayi ka 'ter kape/ eya Arumgimis mo. Haali/ aha/ mina dok/e maj a'di mo,
a'di jin ta'da manwoth pem dhali Arumgimis pem mo.

⁶ Akashiram pem a'di bitu/ 'ko'da 'cesh e aha/ mo.

Wakan aha/ kakina /e e mo
'pena 'cesh gi Pan Uurdun mo dhali gi Pan Harmuun mo
dhali 'peni 'Kuwosh ma Misar mo.

⁷ Moj'kulga/ jin yuku ki moj'kulgañ kamu/ mo
me'd jin dora yi'dej kuku/ kukum pini mo.
Aris yi'dem pini kun bir bakal mo dhali aris ej ɻuthar yi'dem pini
uni kalki aha/ ka 'cesh mo.

⁸ Ki montee isa yempa/ mo tani Tapa a'di kanki mo/en pit ijin ɻelu sho'k mo
dhali mon'thiny mo tani gway pit i di'd nyakki aha/ mo,
mmo'thowa Arumgimis gi mondiki/em pem mo.

⁹ Aha/ ona gwo eya Arumgimis jin ta wosh pem mo ki:
Atinta injana /e aha/ kan mo?
Katinta gara/ imiga/ ca'b jasi gwolu/ kan mo
gom mosiri'c gi uni kun ta 'kup ki aha/ kan mo.

¹⁰ Me'd wathi/ jin 'disha 'twa/ mmowu mo 'peni jama/ jin doruwa dor e bunjwar is pem
mo tani
uni kun ta 'kup ki aha/ mo sorki aha/ mo,
dhali ka yiha/ mo tani uni 'kon mmorash aha/ gwo o mo ki:
Mane Arumgimis pini mane?

¹¹ Katinta ibitu/ /e eya 'cesh mo, ayy akashiram pem mo,
dhali atinta i/usha /e me'd kan e aha/ mo?
Tayi ka 'teŋ kape/ eya Arumgimis mo. Haali/ aha/ mina dok/e maŋ a'di mo,
a'di jin ta'da manwoth pem dhali Arumgimis pem mo.

43

¹ Yeyi aha/ mo, ayy Arumgimis dhali 'ce'di gwo she/ gom to jin rakı aha/ mo
apo/ 'kwani kun 'koki mii miiŋkar/e mo,
dhali 'peni 'kwani kun ta imanhe'k e mo,
dhali 'peni 'kwani kun 'konuki dhu ki mo ma ɺar/e mo tani 'cuki aha/ mo.

² Haali/ /e tana Arumgimis a'di jin bu'thka/ mom pem jin hurga/ jwa mo be.
Katinta biṭa /e aha/ ashō kan mo?
Dhali tonta imiga/ ɻa'b jasi gwolu/ kan mo
gom uni kun siri'c aha/ ki sho'k mo kun ta 'kup pem mo?

³ Ayy, hashi moŋkush pini mo dhali gwoŋ ganam pini mo.
Dhalki uni shu aha/ bway mo.

Dhalki uni sus aha/ mo e 'kuwosh pini jin ɻogu mo
dhali mom pini jin ɻa'b /e mo.

⁴ Dhali yan'ko'd aha/ mina ya mo e mo ma gwata/ jin 'cithu/ to 'kus goma Arumgimis
mo,
eya Arumgimis jin 'kunyka/ bwa ki 'kuny icine/ kagahara mo.

Dhali aha/ mina maŋ /e ka dhen̄henye/ jin 'kon ma shu/i pesu/ mo,
ayy Arumgimis jin ta Arumgimis pem mo.

⁵ Katinta ibitu/ /e eya 'cesh mo, ayy akashiram pem mo,
dhali atinta i/usha /e me'd kan e aha/ mo?
Tayi ka 'teŋ kape/ eya Arumgimis mo. Haali/ aha/ mina dok/e maŋ a'di mo,
a'di jin ta'da manwoth pem dhali Arumgimis pem mo.

44

Eya Manyuk gway mo. Gway gom iya/ ma Guurah jin yedhu sho'k mo.

¹ Aman cikkina gwo ki 'cem bam mo, ayy Arumgimis mo,
ibabam bam ṭorki aman gwo mo,
gom miim pini kun miikina /e mmothim ka teem buni mo,
ka tee 'peni kadhamo/ mo.

² /E ki me'd pinin gana/ mo tani /e ki ura ris kala tiya ka pije/ mo
dhali hili uni mo tani /e ki ɻu'th uni mo.

/E ki dor 'kwani ka ris mo,
dhali hili uni mo tani /e ki dhu uni ki 'kus mo.

³ Haali/ a'di ki gandal buni yisa igamkina uniya 'cesh yan adu is mo yisa,
walla si'da/ abim buni diki ci uni mom'bi'th mo,
hili me'da bim poros pini mo dhali abim pini mo,
dhali moŋkush 'peni bwam/em pini jin kushki mo mo,
haali/ /e 'kunykina bwa e uni mo be.

⁴ /E tana Malik pem mo dhali Arumgimis pem mo,
a'di jin 'kawurki'da 'kawur mo gom mompinu mii e ma Yakuub mo.

GWAY GI IDAWUU'D 44:5 143 GWAY GI IDAWUU'D 44:26

⁵ Ki /e mo tani am ki ṭan uni kun ta 'kup₂ bam ka bor mo.

Dhali ki gway pini mo tani am ki yap uni gwahan ki sho'k mo kun gam am 'kup mmo/as mo.

⁶ Haali/ bwam pem mo tani aha/ dinaki gam gwo is gom a'di mo,
walla gandal pem si'da/ diki ta aha/ is ki me'd mo.

⁷ Hili /e wothki aman mo 'peni uni kun ta 'kup₂ ki am mo,
dhali kar to ibwaman uni kun shi/i aman i e mo jin midi dungur uni 'kup₂ 'kup₂ is mo.

⁸ Eya Arumgimis mo tani aman dhukina 'ba/ ki ca ki ṭikir ṭikir mo,
dhali aman mina ci /e moman gom gway pini ki sule/ sule/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁹ Hili /e ki ṭa'k am ka pije/ mo dhali dhu am ki mondhu is ki gwa'd mo,
dhali /e diki ya ka pije/ nyakki 'kwani ma meem bam mo.

¹⁰ /E ki dhu am mmodo₂ ka nyaj'ko'd mo 'peni uni gun 'kwar am ka gwapi/ mo.

Dhali uni kun ta 'kup₂ ki am mo tani dilki aman to mo.

¹¹ /E ki dhu am me'd ḍka'bal kun minu 'cith₂ 'kus mo,
dhali /e ki ćeker aman bwa mo e bwaman kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo.

¹² /E ki yol 'kwanim pini ka maliim gana/ mo,
/e ki kan gwo ki uni minu 'koki yol ka thaman kun caaca mo.

¹³ /E ki dhu am ki uni gun nyak 'ko ki am mmo₂ aman gura/ mo,
dhali aman dupu i e dhali thuny 'twa/ i is ki uni gwansan kun 'kamki am is mo.

¹⁴ Dhali /e ki dhu am ki ku gun miinu mii ka mak₂ mo e bwaman kal gi 'kwaniny'cesh mo.
dhali aman pe'thkunu mmopir 'kupi is e bwaman 'kwaniny'cesh mo.

¹⁵ Ka cim 'baar mo mom pem jin darka/ ka 'the mo di'di bwambori aha/ mo,
dhali mon'the is a'di kumki aha/ bwam/em pem mo,

¹⁶ gom gwo gi uni kun ćiki aman gura/ mo dhali imansor aman mo tani
dhali e bwambor uni gun ta 'kup₂ mo dhali a'di jin ḷapa'd mmori/a ri'c mo.

¹⁷ Aris to gwansan pu'dki'd apo/ aman mo,
ba aman 'konaki ḷja /e mo,
walla aman 'konaki ta thus gom gwom pini jin gamu me'd mo.

¹⁸ Adum bam 'koki dok₂ ka nyaj'ko'd mo,
walla ḷatgin bam 'koki dheres 'peni bway pini mo

¹⁹ ki /e mini 'taki 'ce'd am mo 'peni mo jin 'kon ma jala/ nycine/ mo,
dhali kum am 'kup₂ ki mondthurumi'd jin 'kula'kul mo.

²⁰ Wa₂ki/ aman ḷakina gway ma Arumgimis bam mo tani,
walla he'th me'd bam goma rum pinycon mo tani,

²¹ min ma Arumgimis 'taki diki gam mii yansana?
Haali/ a'di mishki to kun 'kona duj 'kwani ka kwal is mo.

²² Yisa, gom gway pini mo tani aman 'koshkunu yula tente/ mo,
dhali aman dhukunu mo me'd ḍka'bal kun dhunu mmo'cith₂ 'kus mo be.

²³ Muri is pini mo. Ata isha /e e kan mo, ayy Tapa?
Meri /e mo. Dhalku/ ki ṭa'k am asho ki sule/ sule/ mo.

²⁴ Katinta ibaga /e jis/em pini mo?

Katinta ijana /e mom bam jin woja is am she/ mo dhali mo jin siri'ckunu am ki sho'k
mo?

²⁵ Haala ḷashiram bam a'di kumkunu 'twa/a 'cesh e bwam bu'd mo,
dhali burjwar is bam ishkina 'cesh ki rap₂ rap₂ mo.

²⁶ Cuyi mis mo dhali yayu/ mmowoth₂ aman mo.

GWAY GI IDAWUU'D 45:1 144 GWAY GI IDAWUU'D 45:17

'Cuki aman mo gom gway gi mo/en pini jin ṭelu sho'k mo.

45

Eya manyuk gway mo, isi ki gwo gi jandin to mo. Gway jin yuku mmoye'th iya/ ma Guurah sho'k mo. Gway gi mo/en mo.

¹ Adum pem a'di 'tu'du/ mo ki tom 'borga/ jin di'di bwaman mo mmo/o mo.
Aha/ bahkina gwom pem eya malik mo.

Ale'd pem a'di wana e ka galama riisha/ jin thoson ma man'kwar to is hila/ mo.

² /E ta a'di jin onu bwa ki nyanye/ ki iya/ gi 'kwani mo.
A'the a'di wolkunuwa powa le'd pini mo.

Wakan Arumgimis 'borki /e mii ki sule/ sule/ mo.

³ Deki gandal pini apowa wum pini mo, ayy /en 'de/ jin ça'bki dem dem mo
e monycam pini mo dhali e mo/ek pini mo.

⁴ E mo/ek pini mo tani meri mo e mo jin pinu mii e mo
gom gway gi gwoŋ gana/ mo dhali gom mo jin minu cesh she/ mo
gom mo jin minu dhu bwa ki gwa'd ki miinkar/e mo.

Dhalki me'da bim poros pini ṭorki /e gwo gom dhan mii jin caaca mo.

⁵ Athopam pini uni kaaka mo eya du uni kun ta 'kup ma malik mo.
Dhali 'kwani ṭa'kkin e bwaŋ'kwariny pini mo.

⁶ Kursim pini a'di ta ji ma Arumgimis jin di'd ki sule/ sule/ mo.
Cwa ma malik pini a'di ta cwa jin 'konuki mii mii ka gwar 'de/ mo.

⁷ /E eni mo jin miinu miinkar/e mo dhali shi/ mo jin miinu to gun 'coka'cok i e mo.
Wakan Arumgimis jin ta'da Arumgimis pini mo tani a'di 'koshki /e ki monyca mo
ka yin gi mom'bor bwa apo/ uni gun ta cim pini mo.

⁸ Burrinye/ ma pom pini a'di ter mo kagahara mo gom yiman cwaŋ kyuyu'd 'pena murr
dhali yiman gi cwa jin wana e ka 'kwaṭan mo dhali yiman cwa jin yuku gway ka
saliika mo.

'Peni mo ma malik pini jin ta sheny je mo tani ashun dherdhenye/ uni bukkunu mo
mmo'kuny /e bwa mo.

⁹ I'bwa/ gi imalik mo uni 'koni bwaman up pini kun taku mo.

E me'da bim poros pini mo tani ayim jin ta asha malik a'di doshki'd ki 'dolkon 'peni Pa
Upir jin hidhu i/is ma yim mo.

¹⁰ Ciki gwo mo ma, ayy 'bwa/um, dhali mishi isi gwo dhali ka'di 'cem pini mo.
Dhalki 'kwanim pini 'pen mo dhali gu'b gi icim mo.

¹¹ Dhala malik mina bwa o gom jarom pini mo.

Me'd jin tana a'di tapam pini mo tani lunji a'di mo.

¹² 'Kwani gi Pan Sur uni mini sus mo ma 'them pini ki to kun çinu ki me'd mo,
uni 'peni 'kwani kun ta pa ki pa mo, ¹³ 'pena ris to gun 'kona e ki she/ ki she/ kun tanu
mo.

'Bwa/ ma Malik a'di shumkunu ki burrinye/ jin shonu ka ce e ki 'dolkoni e mo.

¹⁴ Ka ris jamas burrinye/ ki she/ ki she/ mo tani ayim suskunu amalik mo
nyakki nyaranyanya'b ma yim jin suski a'di mo, uni gun iiyin nyakka yim mo.

¹⁵ Ki bwaŋ 'kunyu'd dhali ki bwaŋ 'kunyka/ mo tani uni sus uni mmontal 'de/ mo
me'd jin cičkina uni gu'b ma malik mo be.

¹⁶ Mmodhal mii yansan e i is gom ibabam bum mo tani a'di midi ta iya/m bum mo.
Dhali /e mini dhu uni mmota iya/ gi mony'ceshi 'baar mo be.

¹⁷ Aha/ mina kar gway pini ki a'di midi 'citha cim bwa mo jin minu tak a'di mo eya risa
nyakum yil gi 'kwani mo.

Wakan 'kwani 'baar mo mini manj /e mo gom ki sule/ mo dhali ki sule/ mo.

46

Eya manyuk gway mo. Gway gom iya/ ma Guurah mo. Isi gi gwo gom a'di jin di'd ki nyaraŋ gana/ mo. Gway jin yuŋku mo.

¹ Arumgimis ta a'dim bana jin hora ana jwa icine/ mo dhali mom'bi'th mo, a'di jin 'dishi'd ka yempa/ mmowototha woṭh 'peni monṭo'c bwa mo.

² Wakan ana mina 'koki ko/ is mo, ma wakki/ mony'cesh midi aṭjamas e mo, ma dhali waṭka ris wosh kun turatur si'da/ mini 'taki yiṭkin is mo e bwaman ma duŋ kumma/ yi'de/ mo,

³ ba yi'de/ a'di gwokina is mo dhali seja gabusha/ mo, ba dhan wosha turga/ uni deekin mo ka dulatṭ piti mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁴ Yi'de/ jin kasha e jin gusu'd a'di jin kar 'penkuman Bampa/ ma Arumgimis ki bwaj 'kunyka/ mo,

dhali mo jin ḥogu jin ta mo gi a'di jin Eka/ Ek mo.

⁵ Arumgimis a'di di'di bwaman ma yim mo. Ayim minu mol joc mo.

Arumgimis midi wotha yim ki 'dishe/ shunsan mo.

⁶ Kal gi 'kwaniny'cesh uni shwakina bumburush mo. Dhala risa hakuumma kun 'kona 'cesh mo uni yaki yil mo mmokala mo uni mo.

A'di bahki gwo ki 'twam piti mo tani mony'cesh waki'd mo be.

⁷ Tapa gi momis mo tani a'di nyakki di ki ana mo.

Arumgimis ma Yakuub a'di ta jim bana jin hora ana jwa icine/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁸ Iiyu/ ma, hili mo mo ma, mii kun miina Tapa mo, a'di jin wagaski mo jin 'ce'du/ sho'k e mony'cesh mo.

⁹ A'di doshki mo ma mee kun asu mo e 'pemen gi mony'ceshi 'baar mo.

A'di 'ce'dki'da bwaa mo dhali ḥosha mee mo.

A'di ki c̄itha arabiyya kun dira shumarum ki o'd mo.

¹⁰ Doshi ka ḥu'th is naskina/ mo dhali mishi gwo 'ban ki aha/ tana Arumgimis mo.

Aha/ karu ki ca e kal gi 'kwaniny'cesh mo.

Dhali aha/ karu ki ca e mony'cesh mo be.

¹¹ Tapa gi momis mo tani a'di nyakki di ki ana mo.

Arumgimis ma Yakuub a'di ta jim bana jin hora ana jwa icine/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

47

Eya manyuk gway mo. Gway gom iya/ ma Guurah mo.

¹ Tori me'd bum mo, aris 'kwani 'baar mo.

Kumi cuuwa/ mo goma Arumgimis mo ki gway jin eku/ ki nyanye/ gom bwaj 'kunyka/ mo.

² Haali/ Tapa, a'di jin Caa e ki Ca mo tani a'di ka/aka/ mo,

a'di jin ta dhana Malik apo/ mony'ceshi 'baar mo.

³ A'di ki dhuwa ris 'kwani e bwaj'kwariny ana mo dhali aris 'kwani e bwaj'kwariny sho'k bana mo.

⁴ A'di ki kwany mal bana gom ana mo, 'ba/ jin kar ma Yakuub ki ca a'di jin ena a'di mo be.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

- ⁵ Arumgimis shinki bway momis cuuwa/ ilu/ mo be,
dhali Tapa ki ko ma poome/ mo.
- ⁶ Yuki gway mmomaj Arumgimis mo, yuki gway mmomaja maj mo.
Yuki gway mmomaja Malik bana mo, yuki gway mmomaja maj mo.
- ⁷ Haali/ Arumgimis a'di ta'da Malik gom mony'ceshi 'baar mo.
Yuki gway mmomaja maj ki gway jin yedhuwa ye'th sho'k mo.
- ⁸ Arumgimis miiki miin tapa apowa ris kal gi 'kwaniny'cesh mo.
Arumgimis ca'bki'da powa kursim piti jin kogu mo.
- ⁹ Iya/ gi 'kwani mo tani uni tulki isi montal 'de/ mo
me'd 'kwani ma Arumgimis ma Ibrahiim mo.
Haala gongoro/ jin ta ji gi mony'cesh mo tani a'di cil ma Arumgimis mo be.
A'di karu ki ca jin eka/ ek mo.

48

- Gway jin yuku gom iya/ ma Guurah mo.*
- ¹ Tapa a'di ta a'di jin ca'd mo dhali ta a'di jin ca'd jin minu maj mo
e 'pejkuman bampa/ ma Arumgimis bana mo.
- ² Dhali e 'kuwosha turgam piti jin turatur jin kogu mo, dhali jarom piti ki tur mo,
a'di ta moj'kunyka/ gom 'kwaniny'ceshi 'baar mo.
A'di jin ta Wosh ma Sihyuun mo jin di'd isa dhana/ ki 'ban ma bim poros mo,
a'di jin ta 'pejkuman bampa/ ma dhana Malik mo.
- ³ E bwaman gi gu'b mo gom montur piti mo tani
Arumgimis ki tor is piti eya tente/ ki a'di ta a'di jin 'ce'de'da 'ce'd she/ mo.
- ⁴ Bahili, imalik uni tulki 'kup mo,
uni pu'dkini montal 'de/ mo be.
- ⁵ Isi me'd jin parkina uni a'di e mo tani uni merkin kagahara mo.
Uni 'kokunu mmodunjur 'kup is mo dhali uni sokin mo be.
- ⁶ Mo jin deenu is ki bir bir mo tani a'di bu'thki uni mo,
dhali uni 'pe'dki she/ me'da 'bom jin shwan ma 'ci mmomuri dho'th mo.
- ⁷ Ki 'tham ki mom'pesho'k poshki'd mo tani /e ki por uni bwa mo
uni gun tana kur yi'de/ gi Pan Tarshiish mo.
- ⁸ Me'd jin cikina ana gwo mo tani wakan si'da/ parkina ana e mo,
e 'pejkuman bampa/ gi Tapa gi momis mo,
dhali e 'pejkuman bampa/ ma Arumgimis bana mo,
a'di jin tel ma Arumgimis sho'k ki sule/ sule/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

- ⁹ Aman kulumkina gwo ibwa gom mo/en pini jin telu sho'k mo, ayy Arumgimis,
e bwaman gu'b gi mondheleladhelel pini mo.
- ¹⁰ Me'd gway pini mo tani, ayy Arumgimis mo,
wakan momaj pini a'di jidhirki'd e 'pemen gi mony'cesh mo.
Me'da bim poros pini mo tani a'di 'tu'dkunu ki mompi mii e mo.
- ¹¹ Dhalki Wosh ma Sihyuun a'di 'kunya bwa mo.
Dhali dhalki i'bwa/ gi 'Kwani Yahuuda/ uni 'kunya bwa mo gom mondwall gwom pini
mo.
- ¹² Iiyi mmo'kara Sihyuun mo, dhali iyi ka kul is mmo'kama yim is mo,
deji aris gu'b ma yim kun turatur e mo,

¹³ hili isi gwo i e ki 'bore/ goma cur ma yim mo,
 iiyi e bwaman mo ma, e mo ma yim kun turatur mo
 ki um mini mii ṭora nyakum yil 'kwani gwo i'ko'd mo,
¹⁴ ki a'di yansan ta'da Arumgimis mo,
 a'di jin ta'da Arumgimis bana mo gom ki sule/ dhali ki sule/ mo.
 A'di midi ta jim bana jin midi shu ana bway ki sule/ sule/ mo.

49

Eya manyuk gway mo. Gway jin yuku gom iya/ ma Guurah mo.

¹ Ciki gwo yansan mo ma, aris 'kwani 'baar mo.
 Dhali ciyi 'cem bum mo, aris um gun 'kokin e mony'cesh mo,
² um gun gwa'da is mo dhali um gun 'bapkin mo,
 dhali kun ta pa ki pa mo dhali kun hatha'do'd si'da/ mmontal 'de/ mo.
³ Twa/ pem midi ṭor gwo gom moyuk mo.
 Dhali gwom pem jin kulumka/ eya du mo tani minu mish 'ban mo be.
⁴ Aha/ mina ka'd 'cem pem ki gwom 'bi'th/e mo.
 Aha/ mina gam gwom pem jin 'ce'dka/ agagala/ mo ki ko ma dhejhenye/ jin 'kon ma
 shu/i pesu/ mo.
⁵ Ki gomatinta imiga/ ko/ is goma risa tente/ kun ṭoju aha/ bwa mo,
 ki imanmii tonthus kun toci aha/ 'kus mo tani 'kamki aha/ mo?
⁶ Uni gun ta 'kwaniŋ gwath^h kun 'ko ki 'kus gom tom buni kun tana uni mo
 dhali dhu 'ba/ ki ca gom tom buni kun tana uni kun ishkin ka entus ki pa jin tana uni
 mo?
⁷ Ka jiŋ gana/ wathiŋ kamu/ piyi'd jin midi wan is piti 'ba/ mo,
 walla ciya Arumgimis she/ yol gom mondiki/em piti mo,
⁸ haali/ mo jin wanu 'ba/ gom mondiki/em piti mo tani a'di 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo,
 dhali midi mol gam ki sule/ sule/ mo,
⁹ ki a'di midi 'taki ṭikir di ki e ki sule/ sule/ mo,
 dhali mol jisa 'kulga/ par e mo.
¹⁰ Nye, a'di midi par e ka jiŋ gana/ ki isi 'kwani kun yuke wukin mo,
 uni gun ta pus dhali uni gun dar gi bwaŋ'kup mo tani uni mini mii inyak 'ce'd sho'k
 imontal 'de/ mo
 dhali dhal tom buni kun tana uni pa ki pa ki unin tiya mo be.
¹¹ Jis jwam buni mo tani a'di ta pam buni jin mina uni 'ko ki sule/ sule/ mo,
 a'di jin ta mo jin mina uni i'ko nyakka ris 'kwani ma nyakum yil buni mo,
 ba uni toshki yuka 'cesh gway ki jim buni mo.
¹² Wathi/ mol ca'b ki e e 'penkapan piti jin tana a'di mo,
 a'di wana e ki tonycuk^h kun 'ce'dki sho'k mo.
¹³ A'di yansan ta 'pemen gi uni gwansan kun ta pus mo kun wuna wuny jwa i is mo,
 a'di ta 'pemen gi uni gwansan kun 'bora bwa gom tom buni gun pwakkunu uni mo.
 Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

¹⁴ Me'd ka'bal mo tani uni dhukunu 'pen ka pije/ goma Haawiya mo.
 Wu a'di midi ta amanhil uni mo,
 ka ji sho'k gana/ bway jis jwa mo tani uni thulkunu mo be,
 dhala yi'c buni midi shi/ is mo.
 AHawiya a'di midi ta pam buni mo be.
¹⁵ Hili Arumgimis midi wana kashiram pem 'ba/ mo 'peni mom'bi'th ma Haawiya mo,
 haali/ a'di midi bu'th aha/ mo be.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

- ¹⁶ Dhalki is ki ko/ mo wakki/ jan tal 'dej kamu/ ta pa ki pa mo,
ki monyca gi gu'b piti maru is mo.
- ¹⁷ Haali/ ki a'di midi wu mo tani toj kamu/ mina a'di kal ime'da?
Monycam piti midi diki ya ka lungu'b bath a'di nsho'k mo.
- ¹⁸ Ba, me'dyin dina a'di ki e mo tani a'di ki par is piti e ki a'di 'bora bwa ki 'bor mo,
dhali ba wathi/ maju mo ki a'di ki mii to ki 'bore/ gom is piti mo tani
- ¹⁹ a'di midi ya nyakki 'kwani ma nyakum yil gi icom mo,
uni gun mini mol mojkush par e ki sule/ sule/ mo.
- ²⁰ Wathi/ mol ça'bki e e 'penkapan piti jin tana a'di mo,
a'di wana e ki tonyuk^l kun 'ce'dki sho'k mo.

50

Gway ma Asap.

- ¹ A'din 'De/ jin ça'bki dem dem mo, Arumgimis jin ta Tapa mo,
ki a'di ki o gwo mo dhali mony'cesh yukkunu mo
'peni mo jin sul ma tente/ mo ntagi mo jin yul ma tente/ mo be.
- ² 'Pena Sihyuun mo tani 'bor piti shina jaro/ ime'd mo,
Arumgimis twakki mo mo.
- ³ Arumgimis bana pu'dki'd mo a'di diki ça'bki shwamm mo,
e bwambori a'di mo tani a'di ta o'd jin loski'da los mo,
dhali mo 'kam a'di is mo a'di jin ta'da dem dem mo tani a'di ta 'thama punthar mo.
- ⁴ A'di yukki'da yuk gom momis jin di'da po/ momis mo,
dhali mony'cesh mo, ki a'di midi dwall 'kwanim piti gwo mo be.
- ⁵ Tuli aha/ kum pem is mo kun ta ku isij gana/ mo,
uni gun gamki gwo me'd nyakki aha/ ki to kun 'cithu/ 'kus mo.
- ⁶ Momis bahki gwo gom mo ma kar/em piti mo.
haali/ Arumgimis ki is piti mo tani a'di ta'da mandwall gwo mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

- ⁷ Ci^ki gwo, ayy 'kwanim pem mo, dhali aha/ mina ṭor gwo mo,
ayy Israyiila, aha/ mina ṭe gwo apo/ um mo.
Aha/ tana Arumgimis jin ta'da Arumgimis bum mo.
- ⁸ Dhali aha/ dinaki kucur um gom tom bum gun 'citha/ um 'kus mmomiiya bas mo,
walla tom bum kun cina um ki me'd mo mmoç'i'th ki o'd mo ki tikir tikir ibwambori aha/
mo.
- ⁹ Aha/ mina mola rasim bip bu'th 'peni gu'b bum mo,
walla rasi mi 'peni kal bum mo.
- ¹⁰ Haala ris tonyuk^l kun 'kon e bwaasho mo tani uni ta kum pem mo,
dhali bip kun 'koni 'kuwosha alip mo.
- ¹¹ Aha/ misha ris 'dii kun pen e momisi 'baar mo,
dhali aris to gwansan kun jockin e bwam bunto mo tani uni ta kum pem mo.
- ¹² Wa^kki/ aha/ mina ṭe/ 'taki 'kosh mo tani aha/ mina 'taki diki ṭor um gwoyi,
haali/ mony'cesh dhali aris to gwansan kun 'koni bwaman a'di mo tani uni ta kum pem
mo be.
- ¹³ A/aha/ 'kana shum gi gwathim bip mo?
walla a/aha/ pina bas mi mo?
- ¹⁴ Ci^yi Arumgimis to jin cini ki me'd mmo'cith 'kus ki bwa jin 'boruwa 'bor i is mo,
dhali ci^yi gwom bum kun onu is ki a'di jin Eka/ Ek mo,
- ¹⁵ dhali yuki aha/ ka tee jin ṭoju um bwa mo,
dhali aha/ mina 'cuk um mo dhali um mini kar aha/ ki ca mo be.

- ¹⁶ Hili gom a'di jin ta thus ki thus mo tani Arumgimis ki o gwo mo ki:
 Kaja ci /e shi/ mii mmorash gwojkan pem kun bahu e mo,
 walla bu'th gwojkan pem jin gamu me'd eya le'd pini mo?
- ¹⁷ Haali/ /e shi/i mo jin dilu 'kwani abora 'ceshi e mo
 dhali /e ki bīt gwom pem ki nyanygon mo.
- ¹⁸ Wāki/ /e ki par wathin 'di/ e mo tani /e tana mugum piti mo be
 dhali /e ki ta amanjali 'pen gom uni gun buthi miinycal me'd mo.
- ¹⁹ /E ki ci 'twam pini bway ki kany mo gom tonthus mo,
 dhali ale'd pini ki uk̄ mo jin hekuwa he'k e mo.
- ²⁰ /E ki ca'b dhali ṭor gwo apowa kam pini mo.
 /E ki thutha 'ci ki kwan 'pen mo.
- ²¹ To gwansan miikina um mo dhali aha/ ca'ba ki shwamm mo.
 Dhali /e toshkin ki aha/ nyaka is ki /e mo.
 Dhali hili shwane/ aha/ kucurkina /e mo, dhali kar gwojkan ibwambori /e mo.
- ²² Nyithi gwo yansan mo ma, um gun yakina Arumgimis mo,
 isi ciki/ ki aha/ mina bwa pu'd ka pije/ mo dhali yan'ko'd jaŋ kamu/ midi diki di mmo'cuk
 um mo be.
- ²³ A'di yansan jin 'doyu to ki bwa jin 'boruwa 'bor i is mo me'd to jin 'cithu/ 'kus jin ta jim
 piti mo tani a'di tak aha/ mo be.
 E a'di jin karki bway piti ki 'bore/ mo tani
 aha/ mina ṭor bway gi mowoth ma Arumgimis mo be.

51

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd, me'd jin pu'dkin ma Naṭhan jin ta'da manci
 gwo i a'di mo i'ko'di yam piti jin yakina a'di a Bathshaba/.

- ¹ Miyyi mii apo/ aha/ mo ma, ayy Arumgimis, isi ki gwo gi mo/en pini jin telu sho'k mo,
 isi ki gwo gi mii ma 'them pini jin ishki'd ka entus mo tani 'koshi aris gwon dhaŋ pem
 mo ma.
- ² Lami aha/ 'pena tanjara/ 'peni miinthus pem mo,
 dhali dheleli aha/ mo 'peni miinthus pem mo.
- ³ Haali/ aha/ misha gwon dhaŋ pem mo,
 dhali miinthus pem di'd ka yempa/ e bwambori aha/ mo.
- ⁴ Apo/ /e, /e 'de/ mo tani a'di imikika/ miinthus mo,
 dhali mii a'din thus yin jin shi/a shi/ e bwambori jis/em pini mo,
 wakan /e karu ki mo ma kar/e e gwom pini jin tora /e 'twa/a 'cesh mo,
 dhali dar gi mii 'ba/ e gwon dwall pini mo.
- ⁵ Hili mo mo ma, aha/ kalunu ka pije/ e miinthus mo,
 dhali e miinthus mo tani ata'dam pem bwaaki aha/ mo be.
- ⁶ Hili mo mo ma /e ona bwa ki gwoj gana/ e isi bwaman ma dum 'per mo.
 Dhali gom gwo gi wakan mo tani ṭori aha/ gwo gom moyuk̄ mo eya dum pem ki kup mo.
- ⁷ Dhagami aha/ mo ki cwa jin wana e ka 'tasha jalbip mo, dhali aha/ mina dheleladhelel
 mo.
 Lami aha/ mo dhali aha/ mina ca'bki bany bany mmobola wasa/ e mo.
- ⁸ 'Tu'di aha/ ki bwam 'borga/ mo dhali ki bwaj̄ 'kunyga/ mo.
 Dhalka sima/ jin 'ce'da /e mo 'kunya bwa mo si'da/.
- ⁹ Bagi jis/em pini 'peni miinthus pem mo
 dhali 'koshi aris miinthus pem'i 'baar mo.
- ¹⁰ Uki e aha/ adun dhelelga/ mo, ayy Arumgimis,
 dhali kar jin this dhali jin 'boro'd e bwaman shi/in pem mo.

- ¹¹ Dhalku/ ki biñt aha/ asho 'peni buñkus pini mo,
dhali dhalku/ ki bu'th Shi/in dhelel dhelel pini 'peni aha/ mo.
- ¹² Wari bwañ 'kunyga/ is e aha/ mo e bway gi mwoñth pini mo,
dhali buthi aha/ me'd ki bwa gi shi/in mo.
- ¹³ Dhali yan'ko'd aha/ mina tor imandhañ gwo bway pini mo,
dhali imanmii miinthus mo mini tu'k mo e /e mo be.
- ¹⁴ 'Cuki aha/ mo 'pena bas gi aha/ jin dina mii i'ba/ mo, ayy Arumgimis,
/e jin tana Arumgimis mo tani ita bway gi mwoñth pem mo be,
dhali ale'd pem midi yuk gway ki 'kal 'kal gom mony'cuk pini mo be.
- ¹⁵ Ayy Tapa, ka'di /e 'twa/ pem mo ma,
dhali 'twa/ pem midi tor momañ pini mo.
- ¹⁶ Haali/ /e dina bwa ki 'kuny mo e mo jin 'cithu/ to 'kus mmomiiya bas mo.
Wañki/ aha/ mina 'taki ci to ki me'd mmoç'i th ki o'd mo tani /e mini 'taki diki 'bor bwa
mo be.
- ¹⁷ To jin 'cithu/ 'kus mmomiiya bas jin mish ma Arumgimis bu'th mo tani a'di ta shi/in
jin 'ce'dkunu mo.
- Dhali mo ma du jin 'ce'du mo dhali adu jin waki'd mo tani, ayy Arumgimis, /e mini diki
usha ush mo.
- ¹⁸ Miiyi ki 'bore/ gom Sihyuun mo e bwañ 'kunygam pini mo.
Nyarji dok/e agor gi Pa Urushaliim mo.
- ¹⁹ Dhali yan'ko'd /e mina bwa 'kuny mo e to jin çinu ki me'd mo mmo'cith 'kus jin 'boro'd
mo,
dhali e to jin çinu ki me'd mo mmoç'i th ki o'd mo dhali kun cithu/ ki o'd ka 'bimpil mo,
dhali yan'ko'd gwasimbip uni minu 'cith 'kus eya gwañam pini mo.

52

Eya manyuk gway mo. Gway jin yuk ma Dawuu'd mmoyetha ye'th sho'k mo me'd jin
pu'dkin ma Duwaag jin ta Wathi/ gi Pan Aduum, dhali tor Shawuul gwo mo ka: Dawuu'd
pu'dki'd mo e gu'b ma Akimaalik mo.

- ¹ Atinta kara /e 'ba/ ki ca mo, ayy wathi/ jin çä'bki dem dem mo?
mmota pibi apo/ 'kwani kun tana gayiin mo.
Isa yempa/ /e kar gwo shiyi'd e ilu/ mo mmo'ce'da 'ce'd sho'k mo.
² 'Twam pini kaaka me'da nyer mo,
/e jin tana manmii mii jin hekuwa he'k e mo.
³ /E ki en tonthus mmobol jin 'boro'd e mo
dhali /e ki o gwo ka tor mmobol gwoñ gana/ e mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

- ⁴ /E ki en aris gwo kun losina los mo,
ayy /e jin tan ma le'd pini ahe'k e ka he'k e mo.
⁵ Hili Arumgimis midi 'ce'd /e bwa ka 'cesh ki sule/ mo.
A'di midi bor /e mo dhali dher /e bwa mo 'peni gu'b burrinyem pini mo.
Dhali /e minu yu'd mo 'peni mo jin 'kona 'kwani mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

- ⁶ Unij kar/e mini par e mo dhali ko/ is mo
dhali pe'th a'di mo mmo/o gwo mo ki:
⁷ Hili wathi/ yan jin 'tena bwa mmokara Arumgimis ki a'dim piti jin hura a'di jwa icine/
mo,
hili a'di ki gam gwo is e tom piti jin ishin ka enthus jin tana a'di pa ki pa mo,
dhali a'di ki ŋap mo jin huru jwa e 'penkapan piti jin tana a'di mo.

⁸ Hili aha/ wana e ki cwa setuun jin ca'bki go'd go'd
e gu'b ma Arumgimis mo.
Aha/ gamkina gwo is e mo/en ma Arumgimis jin telu sho'k
ki sule/ ki sule/ mo.
⁹ Aha/ mina ci /e bwam 'boro'di is ki sule/ ki sule/ mo,
haali/ /e miiki a'di mo.
Aha/ mina bah gway pini haali/ a'di 'boro'd mo be,
e bun'kus uni kun tana gayiin mo be.

53

Eya manyuk gway mo, isi ki koj gway jin gwonus gom bwan di*ti*'d mo. Gway jin yuk
ma Dawuu'd mmoyetha ye'th sho'k mo.

¹ A'di jin ta pus mo tani o gwo eya dum piti mo ki: Arumgimis piyi'd mo.

Uni pu/kin mo, dhali uni mii mii kun bulabul mo.

Jaj kamu/ jin mii'd ka kar/e yisa di'da.

² Tapa hilki mo ka lungu'b'peni mis
apo/ uci gi 'kwaniny'cesh mo
mmopar e mo wakki/ jan tal 'dej kamu/ mii mii ki yuk yuk mo,
mmosimm jasi Arumgimis e mo.

³ Uni 'baar mo iikini dheres mo,
uni 'baar mo wakina e ki to kun pu/kin mo.

Jan tal 'dej kamu/ yisa di'da jin mii mii jin 'boro'd mo,
tal 'de/ piyi'd mo be.

⁴ 'Kona uni ki nyitha, aris uni gwansan kun mii tonthus mo,
uni kun shwa 'kwanim pem me'd tonte/ mo
dhali uni 'koki yuka Arumgimis mo?

⁵ Uni nanni kun 'kon e dhan mo kun kogu is mo,
mo jin kogu is wakan diki di 'peni kadhamo/ mo.

Haali/ Arumgimis midi rasa sima/ gi 'kwani kun ushuna Arumgimis mo.

Uni minu dhu ki mo ma 'the is mo haali/ Arumgimis wakki uni mo be.

⁶ Ayy mo jin 'cukuwa 'cug gom 'Kwani ma Israyiil mo tani a'di midi 'taki pu'du/ ' pena
Sihyuun moyi.

Ka Arumgimis midi wara shamanettan ki 'kwanim piti is mo tani
Yakuub mina bwa 'kuny mo dhali Israyiil mina bwa 'bor mo be.

54

Eya manyuk gway mo ka shu/ kun buku gway mo. Gway ma Dawuu'd jin yetha
a'diya ye'th sho'k mo me'd jin pu'dkina 'Kwani gi Pan Siip mmotora Shawuul gwo mo
ka Dawuu'd bagki'd e bwam am mo.

¹ Tayi aha/ is ki me'd mo ma, ayy Arumgimis mo, ki gway pini mo,
dhali yezi aha/ mo ki mo ma dem dem pini mo.

² Ciki mon'thom pem mo ma, ayy Arumgimis.

Ciyi 'cem pini ki gwo gi 'twa/ pem mo.

³ Haali/ iman/ush 'kwani ga/ mo tani uni cu mis apo/ aha/ mo,
dhali imangora bwa ki gor mo tani uni napki mondiki/em pem mo.

Dhali uni 'koki kara Arumgimis ibwambori jis/em buni mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁴ Hili mo mo ma, Arumgimis ta'da manwoth pem mo,
dhali Tapa a'di ta'da mantel aha/ mondiki/em pem sho'k mo.

- ⁵ A'di midi ri'c 'kwani kun ta 'kup ki aha/ ki tonthus mo.
 Dhali e mii ma isij ganam pini mo tani /e mini dał uni 'pemen buni 'kup mo be.
⁶ Ki bwam pem jin di 'bakany mo tani aha/ ćina to jin 'ciłhu/ 'kus mmomiiya bas ki /e
 mo.
 Dhali aha/ mina ći mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki gway pini mo, ayy Tapa, haali/ mii yan
 a'di 'boro'd mo be.
⁷ Haali/ /e 'cułki aha/ mo 'pena ris mont'o'c bwam pem mo,
 dhali em pem hilki mo jin pinu mii e apo/ 'kwani gun ta 'kup ki aha/ mo be.

55

*Eya manyu*k gway mo ka shu/ kun buku mo. Gway ma Dawuu'd jin yetha a'diya ye'th
 sho'k mo.

- ¹ Ciyi 'cem pini ki mon'thom pem, ayy Arumgimis.
 Dhali dhalki is pini ki ba'k mo 'peni tom pem jin dotka/ ka di'b is mo.
² Kuthi is gom aha/ mo, dhali thoki aha/ gwo mo.
 Aha/ kumu 'twa/a 'cesh ki mont'o'c bwam pem mo.
³ Dhali aha/ guskina du mo gom cuuwa/ gi 'kwani kun ta 'kup mo,
 haali/ 'kwani kun ta thus ki thus mo tani uni siri'ckina siri'c ki sho'k mo.
 Haali/ uni ćali mo jin ćoj bwa apo/ aha/ mo
 dhali ka nyor mo tani uni ki thiip mo ma dupe/ apo/ aha/ mo.
⁴ Dhali adum pem 'pe'di she/ e bwaman is pem mo,
 dhala pure/ gom mowu bitki'da po/ aha/ mo.
⁵ Moŋko/ is dhali mondee is pu'đkina po/ aha/ mo,
 dhali to jin ćo/ki aha/ is mo tani uni kumki aha/ 'twa/a 'cesh mo.
⁶ Dhali aha/ ona gwo mo ki: Ayy wakki/ aha/ mina 'taki ta ga bi me'd gurko/ mo tani
 aha/ mina 'taki pe mo dhali si/ is mo be.
⁷ Nye, aha/ mina ya si'dasi'd moyi
 Aha/ mina ya ća'b e mombwaasho moyi.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

- ⁸ Aha/ mina lala ki jahanneyi dhali gama darha'dam pem
 'peni mo ma bumburush 'tham mo dhali 'thama punthar mo.
⁹ 'Ce'di tom buni jin thosona uni sho'k sho'k mo ma, ayy Tapa. Ćumbulki uni ale'd buni
 mo,
 haali/ aha/ hilkin mo jin bujura bujur mo dhali mo jin biruwa bir e 'peñkuman bampa/
 mo.
¹⁰ Montee dhali mon'thiny uni iikin ka kul is e yana gañgaram piti mo,
 dhali mo jin tanuwa pibi dhali mo jin ćoj bwa mo tani 'kon e uni mo.
¹¹ Mo jin doru sho'k ka pupush mo tani a'di di'd e bwaman a'di mo,
 dhali mo jin sirijuwa siri'c ki sho'k mo dhali mo jin hekuwa he'k e mo tani
 uni 'koki ii mo 'peni mo ma suug piti mo.
¹² A'di diki ta a'di jin ta 'kup ki aha/ jin 'bakaa e mo –
 ki aha/ mina 'taki mish a'di ćal mo.
 A'di diki ta a'di jin ta 'kup ki aha/ jin ću/ul mo jin gora bwa ki gor apo/ aha/ mo,
 ki aha/ mina 'taki bag 'peni a'di mo.
¹³ Hili /e be, jin wa e ki aha/ ki is pem mo,
 /e jin nyak ya ki aha/ mo, dhali /e jin tana wak pem mo.
¹⁴ Me'dyin mo ana nyaka ćor ćori montal 'de/ mo jin 'kunya'kuny mo.
 E gu'b ma Arumgimis mo tani ana iina mmonyak to mii mo.

¹⁵ Dhalki mowu pu'du'd apo/ uni mo.

Dhali dhalki uni 'donu ki e eya Haawiya mo.

Dhali dhalki uni iin e bwaya pure/ gi morj'kupajem buni mo.

¹⁶ Hili aha/ yukkina Arumgimis mo.

Dhali Tapa midi ta aha/ is is ki me'd mo.

¹⁷ Mom'pimpili/ dhali mon'thamo/ dhali montee mo tani
aha/ bahkina gwo ma 'thupin 'twam pem mo dhali ko mo,
dhali a'di midi cik 'twam pem mo.

¹⁸ A'di midi 'cuğa ƙashiram pem ki 'dantar mo

'peni mo ma mee jin migā/ 'taki as mo,

haali/ 'kwani tana ris miina bumburusha po/ aha/ mo.

¹⁹ Arumgimis midi ci 'cem piti mo dhali dhu uni ki gwa'd mo,
a'di jin diki'd eya ƙursi ma malik kadhamo/ mo.

Haali/ uni 'koki dhu gwoŋkan jin ćinu mo
dhali uni 'koki ko/ Arumgimis mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

²⁰ Amannyak Yam pem a'di he'thki'da bim piti mo apowa mugum piti mo,
a'di 'ce'dki gwom piti jin gama a'di me'd mo.

²¹ Gwom piti jin ona a'di mo tani a'di na'bulana'bul mmobola yina ko e mo,
hili anyor di'd eya dum piti mo.

Dhali gwom piti 'capuṭa/ 'capuṭ mmobola yin e mo,
hili uni wana e ki gandal kun 'de'kkunu she ki mis mo.

²² Taki to jin diṭi'd pini apo/ Tapa mo

dhali a'di midi kal gom /e mo.

A'di midi diki dhal jan kamu/ jin ta'da ƙar/e mmojoç mo.

²³ Hili /e ayy Arumgimis mini ṭa'k uni ka lunju'b mo
e jis jin 'kula'kul mo.

'Kwani kun wol tiya bas mo dhali kun wa'thkina wathi/ e mo tani
uni mini 'koki 'ko ki e mo ka teem bunin 'de/ i'tu'd mo.

Hili aha/ mina gam gwo is e /e mo be.

56

Eya manyuk gway mo, isi ki koj gurko/ kun 'kon e cwa kun si'dasi'd kun wana e ka
çiss mo. Gway jin karu ki kup jin ta jima Dawuu'd mo me'd jin bu'thkina 'Kwani Pilisthiin
a'di mo e Pany Jatt mo.

¹ Miiyi mii ka 'the gom aha/ mo ma, ayy Arumgimis, haali/ 'kwani yapki aha/ ki sho'k
mo.

Yula tente/ mo 'kwani kun ta 'kup ki aha/ uni siri'cki aha/ apo/ ki sho'k mo.

² Uni gun ta 'kup ki aha/ mo tani uni yapki aha/ ki sho'k mo yula tente/ mo,
haali/ 'kwani tana ris kun askina po/ aha/ ki 'ba/ gun dhuna uni ki ca mo.

³ Ki aha/ ko/kina is mo tani

aha/ karkina mongam gwo is pem e /e mo be.

⁴ Eya Arumgimis mo, a'di jin manka/ gwom piti mo,
eya Arumgimis mo tani aha/ gama gwo is ki dar gi morjko/ is mo.

Bunjwar is midi miiya tinta ki aha/ mo?

⁵ Yula tente/ mo tani uni simmki mii e mo mmotak aha/ jama/ gom tom pem jin rakki
aha/ mo.

Aris gwom buni 'baar mo kun kulumkina uni ibwa apo/ aha/ mo tani uni ta thus ki thus mo.

⁶ Uni 'tuntulki is buni imontal 'de/ mo, dhali uni wupkina 'cesh mo.

Uni çorki ȝatgin pem mo.

Me'd jin çorkina uni mondiki/em pem mo,

⁷ wakan raki uni to ibway mo gom tonthus buni mo kun miikina uni mo,
ka nyor pini mo tani Arumgimisa, ȝaki 'kwani gwan ka 'cesh mo, ayy.

⁸ /E deñki yam pem jin wuñkulkika/ e mo.

Te'di jabu'th em pem eya gasaas pini mo.

'Kona uni ki 'ko eya warkam pini mowa?

⁹ Dhali yan'ko'd mo tani uni kun ta 'kup ki aha/ mo tani minu ȝu'k ka nyan'ko'd mo
ka tee jin miga/ yuȝa yuȝ mo.

Dhali aha/ misha ka jiŋ gana/ ka Arumgimis ta a'di gom aha/ mo be.

¹⁰ Eya Arumgimis mo, a'di jin maŋka/ gwom piti mo,
e Tapa, a'di jin maŋka/ gwom piti mo,

¹¹ Eya Arumgimis mo tani aha/ gama gwo is ki dar gi moŋko/ is mo.

Ton tinta a'di imina 'kwani mii gom aha/ mo?

¹² Gwom pem kun oka/ is e /e mo tani aha/ mina thim uni mo, ayy Arumgimis.
Aha/ mina ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki to jin ciŋu mmo'ciȝh 'kus gom /e mo.

¹³ Haali/ /e 'cukkina ȝashiram pem mo 'peni mowu mo,
nye, sho'k pem 'tasha /e 'twa/ 'peni mombiȝ mo,
ki aha/ mina ya ibwambor ma Arumgimis mo,
e moŋkush gi mondiki/e mo.

57

Eya manyuk gway mo, isi ki gwo jin minu 'koki 'ce'd sho'k mo. Gway jin karu ki kup jin ta jima Dawuu'd mo me'd jin guskina a'di mo ' pena Shawuul mo e jurum wosh mo.

¹ Miiyi mii e aha/ mo, ayy Arumgimis, dhali miiyi mii e aha/ mo,
haali/ e /e mo tani akashiram pem bu'thki mo jin huru jwa mo.

Dhali eya la ma bim pini mo tani aha/ bu'thkina mo jin hurga/ jwa mo,
ntagi 'thama punthar jin 'ce'di'da 'ce'd sho'k peki'd mo be.

² Aha/ gwokina 'twa/ Arumgimis jin Caa e ki Ca mo,
eya Arumgimis jin thimki 'kup miim 'boro'd piti gom aha/ mo.

³ A'di midi hasha hash 'peni momis dhali ta aha/ is ki me'd mo,
dhali a'di midi dhu uni gwansan ki mon'the is mo, uni gun yapki aha/ ki sho'k mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

Arumgimis midi hashi mo/en piti jin ȝelu sho'k mo dhali mii ma isiŋ ganam piti mo.

⁴ Aha/ isha e bwaman ma risa dhop mo
uni gun pitilki iya/ gi 'kwani bwa ki she/ mo.
Shem buni waka mee mo dhala thopa/ mo,
dhali ale'd buni kaaka me'd gandal mo be.

⁵ Dhalki /e karu ki ca mo, ayy Arumgimis, apowa ris momisi 'baar mo.
Dhalki monycam pini a'di di'da po/ mony'ceshi 'baar mo.

⁶ Uni karkina kume/ gom ȝatgin sho'k pem kun dhuka/ mo,
akashiram pem a'di di ki 'kup ka luŋgu'b mo.

Dhali uni ȝwanyki jis e bway pem jin yaka/ mo,

hili uni ki is buni uni ita'kkin e jis buni jin ɔwanya uni mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁷ Adum pem ɔelkunu sho'k mo, ayy Arumgimis,

adum pem ka jij gana/ a'di ɔelkunu sho'k mo.

Aha/ mina yuk gway mo dhali nann gway mo.

⁸ Meri e mo ma, aakashiram pem.

Meri e mo ma, ayy adhejdhene/ dhali adhejdhene/ jin 'kon ma shu/i pesu/ mo.

Aha/ mina mer mo gi mon'thamo/ e mo.

⁹ Aha/ mina ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki /e mo, ayy Tapa, e bwaman ma ris 'kwani mo.

Aha/ mina yuk gway mo dhali maj /e mo e bwaman ma ris kal gi 'kwaniny'cesh mo.

¹⁰ Haali/ mo/en pini jin telu sho'k mo tani a'di caaca kagahara e momis mo,

dhali mo ma isiij ganam pini jin tana /e mo e bwaman ma risa rak mo.

¹¹ Dhalki /e karu ki ca mo, ayy Arumgimis mo, apowa ris momisi 'baar mo.

Dhalki monycam pini a'di di'da po/ mony'ceshi 'baar mo.

58

Eya manyuk gway mo, isi ki gwo jin minu 'koki 'ce'd sho'k mo. Gway jin karu ki kup jin ta jima Dawuu'd mo.

¹ A/um ka jin gana/ kani gwo ki isi kan gana/, um kun ta 'kwani ma tul 'kupa?

A/um dwalli iya/ gi 'kwani gwo ki dwell gana/ mowa?

² Yisa, eya dum bum mo tani um usha 'ce 'kol mo eya dum bum gom tonthus mo.

Me'd bum tu/ul mo jin bujura bujur e mony'cesh mo.

³ Imanmii tonthus mo iikini dheres mo 'peni bwa gi ikum mo,
uni thamki mii 'pena cim gun dhodhu uni mo tani uni thamki gwo o ka tor mo.

⁴ Uni tan ga ti'd me'da ti'd tasha/ mo,
me'd tashan 'thi/ jin ta'da 'diye/ mo jin 'dapki bwany'cem piti 'twa/ mo,

⁵ wakan jin mina a'di diki cił gwalish gi wathi/ mo
walla lat jin latu/ a'di mo.

⁶ Ayy Arumgimis, 'ce'dki uni she/ e bwan 'twam buni mo.

Bukki uni shej gwoliñgwotha/ mo 'peni ushi dhuru'c ma dhop mo, ayy Tapa.

⁷ Dhalki uni pikin ki jahanne/ me'd yi'de/ jin gusu'di 'cith 'pen mo,
dhali wa e ka sho si'da/ jin tora monkuthu'd 'ko'da 'cesh mo dhali ku'th mo.

⁸ Dhalki uni wana e ka homo'th jin yu moros mo,
dhali me'da 'ci jin tagu ka dho'th piti jin molo'da tente/ par e mo be.

⁹ Ki 'dishe/ tani anos bum mina 'ko'd gwari 'batha'ba'th me'da 'de/ jin shwana o'd mo,
wałki/ ta'da go'd go'd walla diki'd mo/o'd mo tani dhalki a'di dhi'th uni sho'k ki jahanne/
mo.

¹⁰ Amanmii miijkar/e mo tani a'di mina bwa 'kuny mo haali/ a'di midi par mo jin ri/
uwa ri'c e mo be.

Dhali a'di midi lam sho'k piti ka bas gi 'kwani kun ta thus ki thus mo.

¹¹ 'Kwani mini o gwo mo ki: Ka jin gana/ to jin ish kumma/ mo tani di'd gom 'kwaniñ
kar/e mo.

Ka jin gana/ Arumgimis di'd mmowall gwo apo/ mony'cesh mo be.

59

Eya manyuk gway mo, isi ki gwo jin minu 'koki 'ce'd sho'k mo. Gway jin karu ki kup jin ta jima Dawuu'd mo me'd jin hashkin ma Shawuul 'kwani mo mmotim gu'b piti mmo'taki 'kosh a'di jwa mo be.

¹ 'Cuki aha/ mo ma 'peni 'kwaniŋ 'kupŋ pem mo, ayy Arumgimis pem,
ceshi aha/ 'peni uni gwansan kun cuuna po/ aha/ mo.
² 'Cuki aha/ mo 'peni uni gwansan kun mii tonthus mo,
dhali tayi aha/ is ki me'd mo 'peni 'kwani gwansan kun 'kosha te/ mmowol 'kwaniya bas
mo.
³ Haali/, hili mo mo ma, uni ishkin mmoçor mondiki/em pem mo,
'kwani kun 'cithira/ 'cithir mo tani uni 'tuntulki is buni imontal 'de/ apo/ aha/ mo.
Gom gwon dhan pem walla miinthus pem yisa, ayy Tapa,
⁴ walla gom miim pem jin thamka/ yisa, uni urkina uri sho'k mo dhali thoson is mo.
Muri is pini mo, dhali pu'du/ mo dhali woθ aha/ mo, dhali pari mii yan e mo.
⁵ /E, jin ta Tapa Arumgimis gi momis mo tani, /e tana Arumgimis ma Israyiil mo be.
Meri is mo dhali ciya ris kal gi 'kwaniny'cesh to kun wana e ki miim buni mo.
Dhalku/ ki dhal jan ṭal 'deñ kamu/ bway mo 'peni uni gwansan kun 'dapa e ki mii ma
wu'th gi tonthus mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁶ Mom'pimpili/ isa yempa/ mo tani uni pu'dkin ka nyan'ko'd mo
mmobuk me'da 'ka ka ris mo dhali 'thil is buni e 'penjuman bampa/ mo.
⁷ Uni anann be, gwona bombok ki 'twam buni mo,
dhali ṭaa 'twa/ i is ki 'twam buni mo -
haali/ kaja ikuluma uni gwo ibwa mo mmo/o gwo mo ki: Kaja imidi cik ana mo?
⁸ Hili /e, ayy Tapa, /e pe'thki uni mo,
dhali /e dhukina ris kal gi 'kwaniny'cesh mmota uni gun waku mo.
⁹ Ayy Mom'bi'th pem mo tani aha/ mina yuk gway mo mmoman /e mo,
haali/ /e, ayy Arumgimis, tana cur pem jin ṭenu gwo mo.
¹⁰ Arumgimis pem jin di'd e mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di midi gam aha/ 'kup
mo.
Dhali Arumgimis pem a'di midi dhal aha/ bway mo mmopar mo jin pinu mii e mo apo/
uni gun ta 'kup ki aha/ mo.
¹¹ Dhalku/ uni ki 'kosh jwa mo, isi ciki/ tagi 'kwanim pem mini this uni e mo.
Dhuyi uni mmomol dosh shoka 'cesh mo ki mom'bi'th pini mo, dhali 'doku/ uni ka
lungu'b mo,
ayy Tapa, jin ta jim bam jin ta'da gongoro/ mo.
¹² Haali/ gom miinthus kun miikina uni ki 'twam buni mo, dhali ki gwo ma le'd buni mo,
dhalki uni bu'th ma kume/ gi 'bam buni kun dhuna uni ki ca mo.
Gom gwo ma jee dhali gwo ma ṭor kun baha uni mo tani
¹³ shwayi uni ki 'ci'd'da/ ka nyor pini mo,
shwayi uni ki 'ci'd'da/ ntagi uni mini 'koki 'ko dok/e mo, ki 'kwani mini mish ki /e tana
Arumgimis jin ji 'kwani ma Yakuub mo
ntagi 'pemen gi mony'cesh mo be.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

¹⁴ Mom'pimpili/ isa yempa/ mo tani uni pu'dkin ka nyan'ko'd mo
mmobuk me'da 'ka ka ris mo
dhali 'thil is buni e 'penjuman bampa/ mo.
¹⁵ Uni tani mo ki tantan gom tonṭe/ mo,
dhali cesh mo ki ṭarñash mo wakki/ uni 'koki kapa dum buni mo.
¹⁶ Hili aha/ mina yuk gway gom mo ma dem dem pini mo.
Dhali aha/ mina yuk gway ki 'kal 'kal gom mo/en pini jin ṭelu sho'k mo e mon'thamo/
mo.

Haali/ /e takina cur jin tenu gwo gom aha/ mo
dhali /e ta jim pem jin hurga/ jwa icine/ mo ka teem pem jin dika/ ka cis mo.

¹⁷ Ayy Mom'bi'th pem mo tani aha/ mina yuk gway mo mmomaŋ /e mo,
haali/ /e, ayy Arumgimis, tana cur pem jin tenu gwo mo,
/e jin tana Arumgimis jin torki aha/ mo/en pini jin telu sho'k mo.

60

Eya manyu k gway mo, isi ki kon gway jin yuku gom jandin to mo. Gway ma Dawuu'd jin yedhu sho'k mo dhali gwo ma ye'th sho'k jin yedhu me'd jin kalkina a'diya shir shir uni ka Araam Nahreen mo dhala Araam Suba mo dhali me'd jin pu'd ma Yuwab e kul piti jin dokkina a'di me'd jin 'Kwani gi Pa Aduum kun 'koni alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ mo e embul Wosh ma 'Donjkoro/ mo.

¹ Ayy Arumgimis, /e wakki aman mo, dhali 'ce'd mom bam jin 'ce'du/ gwo she/ mo.
/E miikina nyor mo. Ayy, waru/ aman is mo ma.

² /E karki mony'cesh mmoyi^ñkin is mo. Dhali /e ki 'twak a'di bwa mmothe^ñk she/ mo.
Nyanji a'di ka nyar'ko'd mo e mom piti jin shi/ki'd mo, haali/ a'di mol dosh shoka 'cesh mo.

³ /E ki dhal 'kwanim pini mmo'kosh is ka nyor ki to kun 'batha'ba'th mo,
/e ki dhu am me'd 'kwani kun sona du mo gom to kun dita^ñti^ñ kun 'kosh am mo.

⁴ /E ki kar mom pini jin ta'da berag gom uni gwansan kun ko/ki /e mo,
mmocuna uni ki bimbir 'peni a'di jin ta jin^ñ gana/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁵ Wakan ki unim pini gun ena /e mo minu 'cuk mo,
ciyi mo jin pinu mii e ki me'da bim poros pini mo dhali thok am gwo mo.

⁶ Arumgimis oki gwo e mom piti jin kogu mo.
Nyakki gway jin yuku ki moy'kuny bwa mo tani aha/ mina kwa/ Pan Shakiim bwa mo dhali dhu uni ka bwanykin 'peni embul ma Sukkuut mo.

⁷ Dhala Jil/aad, a'di ta jim pem mo. Dhala Manassa a'di ta jim pem mo.
Dhala Eprayim a'di ta toj'kup pem mo.

Dhala Yahuuda/ a'di ta cwa ma malik pem mo.

⁸ Muwab a'di ta mom pem jin 'thurka/ me'd mo.

Dhali apo/ Pan Aduum mo tani aha/ yipa ppam pema po/ mo.

Dhali apo/ Pam Palasthiin mo aha/ mina 'ther cuuwa/ gom mo jin pinu mii e mo be.

⁹ Kaja a'di imidi sus aha/ e 'peñkuman bampa/ jin tenu gwo mo?

Dhali kaja a'di imidi shu aha/ bway mo e Pan Aduum mo?

¹⁰ /E a'di idiki wak amana, ayy Arumgimis?

/E diki kal ya ka bor mo, ayy Arumgimis, nyakki 'kwani ma meem bam mo.

¹¹ Ayy tuka bor ma, wo^ñh am mo 'pena po/ 'kwani kun ta 'kup ki am mo,
haali/ mowoth jin ta gi wathi/ mo tani a'di ta jim pe'th mo be.

¹² Nyakka Arumgimis mo tani ana pina mii e mo

haali/ a'di ta a'di jin siri'cki uni gun ta 'kup bana ki sho'k mo.

61

Eya manyu k gway mo ka shu/ kun buku mo. A'di jin ta gway ma Dawuu'd.

¹ Ciki gwom pem mo ma, ayy Arumgimis, kari 'ce gom mon'thom pem mo,

² 'peni 'pemen gi mony'cesh mo tani aha/ yukkina /e mo me'd jin 'thin ma dum pem buye/ mo be.

Susi /e aha/ mo e wosh caan jin turatur mmobol aha/ e mo,

³ haali/ /e ta jim pem jin hurga/ jwa mo,

/e ta a'di jin waki gu'ba turga/ jin 'bitha'bi'th apo/ 'kwani kun ta 'kup ki aha/ mo.

⁴ Dhalki aha/ ća'ba e gu'b burrinyem pini ki sule/ sule/ mo.

Ayy mmodi ki 'dantar e bwarj'kwariny ma darha'dam pini jin ta'da bi mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁵ Haali/ /e, ayy Arumgimis, cikki gwom pem jin oka/ is mo,
/e ćiki aha/ mal gi uni gwansan kun ķo/ki gway pini mo.

⁶ Galali mondiki/e ma malik mo.

Dhali dhalki yil piti 'dim 'kup ntaga risa nyakum yil gi 'kwaniny'cesh mo.

⁷ Dhalki a'di karuwa ķursi ma malik ki sule/ sule/ ibwambor ma Arumgimis mo.

Dhalku/ ki non mo/en jin țelu sho'k mo dhali mii ma isinj gana/ mmotim a'di apo/ mo.

⁸ Dhali aha/ mina yūk gway mo mmomañ gway pini mo,
me'd jin ćikika/ gwom pem jin oka/ is 'ko'da tee 'ko'da tee mo.

62

Eya manyuk gway mo, isi ki gwo ma Yadtħuun mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Goma Arumgimis 'de/ mo tani a'di içor ma ķashiram pem ki shwamm mo.

'Peni a'di mo tani mowoth pem pu'dki'd mo.

² A'din 'dej gana/ ita wosh pem mo dhali bway gi mowoth pem mo
dhali acur pem jin țenu gwo mo. Ki aha/ minu 'koki joc mo ki joc jin shiyi'd mo.

³ Um mini dak mo kakasia mmo'ko apo/ 'kwani mo mmo'ce'd uni bwa mo, aris umi 'baar
mo,

kun wana e ka gonj kun ishki gal mo, agoj jin dar gi mo jin kar shoka 'cesh mo?

⁴ Uni i'kona gwo ibwa mo mmoyap a'di ki sho'k 'pena ris 'kup piti mo.

Uni 'kunykina bwa ki 'kuny gom gwon thus mo.

Uni 'borki 'twam buni mii mo,

dhali hili e bwaman ma dum buni mo tani uni jeekina jee mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁵ Goma Arumgimis a'di 'de/ mo tani a'di içor ma ķashiram pem ki shwamm mo.

Haali/ mo ma 'tej kapem pem mo tani a'di 'peni a'di mo be.

⁶ A'din 'dej gana/ ita wosh pem mo dhali bway gi mowoth pem mo
dhali acur pem jin țenu gwo mo. Aha/ minu mol yikin is mo be.

⁷ Eya Arumgimis mo tani mom pem jin sika/ is gom mony'cuk mo dhali montak mo tani
'kon e a'dim pem

jin ta wosh jin eka/ ek mo, dhali a'dim pem jin hurga/ jwa mo tani a'di ita'da Arumgimis
mo be.

⁸ Gami gwo is e a'di ka tee i'baar mo, ayy 'kwani.

Woli adum bum ibwambori a'di mo.

Haali/ Arumgimis ta a'di jin mina ana hur jwa icine/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁹ 'Kwani kun hatha moj'ko 'ko'd ki ha'th mo tani hili 'kon jasi ari'ceenne/ mo.

'Kwani kun 'kon e mo jin kapa 'penkapan mo tani suskunu this e mo eya dum buni mo.

Dhali mombar buni 'deke'thki'd isi mis mo.

Uni tawasha tawash mo mmobola wulpe/ e mo.

¹⁰ Dhalku/ ki dhu mo jin wunu awuny jwa i is e mo jin dilu to mo.

Dhalku/ ki dhu mo ma 'te/ ma kapem bum ki pe'th e mo jin ķwalu to mo.

Waķki/ mo jin tanu pa ki pa mar is mo tani dhalku/ ki dhu adum bum 'ko'di uni mo.

¹¹ Me'd 'de/ Arumgimis oki gwo mo.

Me'di su/ mo tani aha/ cikkina gwo yansan mo

ki mom'bi'th ta jima Arumgimis mo

¹² dhali e /e mo tani ayy Tapa, mo/en jin Ძelu sho'k mo cila /e mo.

Haali/ /e ki rak wathi/ to ibway mo isi ki miin to jin miina a'di mo be.

63

Gway ma Dawuu'd me'djin dikina a'di e bwaasho gi 'Kwani Yahuuda/ mo.

¹ Ayy Arumgimis, /e tana Arumgimis pem mo, dhali aha/ simmkina /e e mo.

Akashiram pem 'kosha Ძe/ /e mo.

Bungwar is pem 'thina buye/ gom /e mo

me'd mo jin kuthaku'th mo dhali mony'cesh jin ta toŋkor jin dina yi'de/ ki di mo be.

² Wakan aha/ hilkina apo/ /e e mo jin Ძogu mo

mmohil mom'bi'th pini mo dhali monyca mo.

³ Haali/ mo/en pini jin Ძelu sho'k mo tani a'di 'borki'd mo mmobol mondiki/e e mo,

'twa/ pem midi maj/ /e mo be.

⁴ Wakan aha/ mina 'bor /e mii mo isi me'd jin mig/ di ki e mo.

Aha/ mina 'de'k me'd pem 'kup ki mis mo dhali yuka yuk apo/ gway pini mo.

⁵ Akashiram pem a'di 'kunykina bwa mo me'd ki monoro'd mo dhali Ძa'bki momot momot
mo

dhali 'twa/ pem a'di majki /e ki moŋ'kuny bwa jin ta 'twa/ mo.

⁶ Ki aha/ kulumkina gwo ibwa gom /e apowa cim pem jin ishka/ mo
dhali kulum gwo ibwa gom /e mon'thiny kun timka/ tim mo.

⁷ Haali/ /e tana manwoth aha/ mo,

dhali eya la ma bim pini mo tani aha/ yuka gway gom moŋ'kuny bwa mo be.

⁸ Akashiram pem kothki /e me'd mo.

Dhali me'da bim poros pini bu'thki aha/ mo.

⁹ Hili uni gwansan kun simmki mondiki/em pem e mo mmo'ce'd a'di sho'k mo tani
uni mini ii ka lungu'b e mony'cesh jin 'kula'kul mo.

¹⁰ Uni mini ciku/ e mom'bi'th gi gandal jin kaaka mo.

Uni min ma jala/ i'kwari ka gwapi/ mo.

¹¹ Hili amalik mina bwa 'kuny eya Arumgimis mo.

Aris uni gun thulkunu me'da po/ ki a'di mo tani uni mini ca mo,

haali/ 'twa/ gi uni kun tana Ძor ka Ძor mo tani minu 'dap 'twa/ mo be.

64

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Ciki 'twa/ pem ma, ayy Arumgimis, goma 'thupin 'twam pem mo.

'Tashi mondiki/em pem 'twa/ mo 'peni mo jin kar aha/ ki mo ma ko/ is gom uni kun ta
'kup gi aha/ mo.

² Bagi aha/ mo 'peni 'kwanin thus kun miina wu'th ka Ძwal is mo,
'peni mo jin 'konu gwo ibwa mo mmomii to jin ta thus ki thus mo.

³ Uni gun cilkin le'd buni me'd gandal kun kaaka mo,

kun turki gwo kun kaaka me'da thopa/ kun turu/ to mo,

⁴ mmo'kosha 'kosh 'peni mo jin isha uni ki jim bag apo/ wathi/ jin dar gi mii 'ba/ mo,
mmo'kosha a'di ki jahanne/ mo dhali dar gi moŋko/ is mo.

⁵ Uni buthi tonthus buni me'd mo,

dhali uni Ძorkina Ძor goma gume/ kun 'thina uniya 'cesh ka Ძwal is mo
mmokulum gwo ibwa mo mmo/o ki: Kaja mini par ana e mo?

⁶ Dhali kaja a'di imidi Ძap ana ki bur bur gom miim bana kun 'ko ana i'ba/ mo?

Ana kulumkina gwo ibwa ki e kun korakor mo mmobwaa wu'th mo.

Haali/ isi bwaman bwa wathi/ mo dhali adu mo tani a'di 'kula'kul mo.

⁷ Hili Arumgimis a'di midi shinka thopa/ ka lungu'b e uni imun mo,
uni mini ta jama/ ki jahanne/ mo.

⁸ Haali/ goma le'd buni mo tani a'di midi 'doyi uni e mo jin kupu/ mo.
Aris 'kwani kun mini par uni e mo tani mini bir 'kup buni mo be.

⁹ Dhali yan'ko'd aris 'kwani 'baar mo mini ko/ is mo
dhali uni mini tor to jin wagaskin ma Arumgimis mo,
dhali kulum gwo ibwa mo gom to kun miikina a'di mo.

¹⁰ Dhalki a'di jin mii miinjkar/e 'kunya bwa mo e Tapa mo
dhali bu'th mo jin huru jwa e a'di mo.

Dhalki uni gwansan kun dhelel ma du mo tani can mo.

65

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd. Gway jin yuku mo.

¹ Moman a'di 'dapa'd ki /e mo, ayy Arumgimis, eya Sihyuun mo,
dhali e /e mo tani gwo jin onu is minu mii thim mo,

² ayy /e jin cikki mon'tho mo.

Haali/ e i /e mo tani a'di ipiyina ris buŋwar is mo

³ haali/ gom gway gi miinthus mo.

Ki gwondhaŋ bana piki ana e mo,

/e gwamki uni mo.

⁴ Mom'bor mii gom a'di jin kwanykina /e mo dhali guyu/ mmo'dish mo is mo,
dhali mmoča'b e bwaagon pini mo.

Am minu kap mo ki miim 'borgam pini mo e gu'b pini mo
jin ta gu'b pini gi mondheleladhelel mo be.

⁵ Ki dhan miim pini kun miikina /e kun caaca mmothoč am 'twa/ ki mony'cuč mo,
ayy Arumgimis bam jin ta bway mowoth mo,
/e jin ta mo ma 'tej kape/ goma ris 'kwani kun 'kokin e 'pemen gi mony'ceshi 'baar mo,
dhali uni kun si'dkin mo e bwampowa ris kumma/ yi'de/ mo.

⁶ /E ki mom'bi'th is pini mo tani /e telki dhan wosh kun turatur sho'k mo,
mmoču'th gi mo ma dem dem mo.

⁷ /E jin doshki yi'de/ jin mii'da kuku/ kuku/ mo,
dhala kuku/ kukum buni jin birkina uni bakal mo,
dhala dulat̄t gi 'kwani mo,

⁸ wakan uni gwansan gun 'kokin e mony'cesh jin si'dasi'd mo tani,
uni ko/ki is gom jamas miim pini mo.

/E ki dhal mo jin yana ya gi mon'thamo/ mo dhali mom'pimpili/ mo mmokum cuuwa/
gom bwaj 'kunya/ mo.

⁹ /E butkin e mony'cesh mo dhali wol a'di yi'de/ mo,
dhali /e 'kummki a'di ki 'kumm jin caaca kagahara mo.
Yi'de/ ma Arumgimis kun son a'di 'tu'dki mo mo.

/E ki 'twak emen buni mo,
haali/ wakan /e thosonki a'di mo be.

¹⁰ /E wolki a'di yi'de/ ka cenjal kun ishkin ka entus mo,
dhali thoson a'di jil piti mo,
mmodhal a'di ki co'do/ mo 'pena piriny ma sho'k mo

dhali /e ki 'bor a'di mii mo gom ca jin cana a'di mo.

¹¹ /E shumki yil gi mo jin isha to ka entus kun ta kum pini mo.

Jil jin dir ma arabiyyam pini mo tani uni wolki 'twa/ mo ki momot jin momotkina uni mo.

¹² Mo ma shon dhii/i'd gi mombwaasho mo tani wolki 'twa/ mo, dhali aris woshi 'baar mo uni 'kamki is buni ki moj'kuny bwa mo.

¹³ Ashom bip uni hi'thki is buni ki mo ma ma'diny mo, dhali embul wosh uni hi'thki is buni ki pos mo, uni Ɂumki cuuwa/ mo dhali yuk gway mmontal 'de/ ki moj'kuny bwa mo.

66

Eya manyuk gway mo. Gway jin yuku jin ta gway mo.

¹ Yu_ki gway ki moj'kuny bwa ki 'kal 'kal goma Arumgimis aris um kun 'koni mony'cesh mo.

² Yu_ki gway ki monyca gom gway piti mo. Dhali ci a'di monyca ki momaj mo.

³ Dhali oyi Arumgimis gwo mo ki: Dhan miim pini 'ka'da mii ca kagahara. Wakan dhan monycam pini 'ku_kki uni gun ta 'kup ki /e ibwambori /e mo.

⁴ Aris 'kwani gi mony'ceshi 'baar mo lunki /e mo. Uni yu_kki gway mmomaj /e mo, uni yu_kki gway gom gway pini mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁵ Iiyu/ mo dhali par to jin miikin ma Arumgimis e mo.

A'di miiiki'da dhan to kun caaca kagahara e bwaj 'kwani gi mony'cesh mo.

⁶ A'di tu'kki Ɂumma/ yi'de/ mo mmota a'cesh jin kuthaku'th mo.

Dhali 'kwani iikin ki sho'k e bwam yi'de/ jin ku'thki'd mo.

Dhali e mun mo tani aman 'kunykina bwa mo e a'di mo,

⁷ a'di jin jiki'da ji ki mo ma dem dem piti ki sule/ sule/ mo, a'di jin timki kal gi mony'cesh gi 'kwani ki em piti mo, dhalku/ ki dhal uni gwansan bway mo uni kun pishi is buni ka le'd mo mmodhu is buni ki ca mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁸ Mom'bor mii goma Arumgimis bana mo, ayy 'kwani, dhalki cuuwa/ jin minu maj a'di dhalki a'di ciku mo,

⁹ a'di jin dhuki ana e bwaman 'kwani kun 'kon ki e mo, dhali diki dhal sho'k bana bway mmoyer es mo.

¹⁰ Haali/ /e, ayy Arumgimis, /e nyo/ki aman mo.

Dhali /e palki aman me'd 'dolkon kush jin palu ki o'd mo.

¹¹ /E ki sus am eya gume/ mo.

/E ki 'thi mont'o'c bwa e empa'd bam mo.

¹² /E ki dhal 'kwani bway mo mmomeri 'kupi aman mo.

Aman iikina e mo/o'd mo dhali e yi'de/ kun shwana nyor mo, hili /e din mmosus am e embul mo kun beeyabee mo.

¹³ Aha/ mina ya e gu'b pini mmoçi to jin 'cithu/ 'kus mmo'tha ki o'd mo.

Aha/ mina ci /e gwo jin oka/ is mo,

¹⁴ a'di jin bahkina 'twam pem mo

dhali 'twam pem oki gwo is mo me'd jin dika/ e mont'o'c bwa mo.

¹⁵ Aha/ mina ci /e to jin Ɂinu mmo'cith 'kus jin ta guŋkulus Ɂa'bal mo, nyakka ku'd ma rasiy Ɂa'bal mo kun 'cithu/ 'kus mmo'tha ki o'd mo.

Aha/ mina ci to jin 'cithu/ 'kus kun ta gwathim bip dhali mi mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

¹⁶ Iiyu/ mo dhali cik gwo mo, aris umi 'baar mo kun ko/kina Arumgimis mo, dhali aha/ mina tor a'di jin miikunu gom aha/ mo.

¹⁷ Aha/ 'therkina cuuwa/ kagahara gom a'di mo, dhali a'di karkunu ki ca ki 'twa/ pem mo.

¹⁸ Wakki/ aha/ mina 'taki thip tonthus eya dum pem mo tani Tapa a'di midi 'taki diki cik aha/ 'twa/ mo.

¹⁹ Hili ka jij gana/ Arumgimis a'di icikki'da cik mo. A'di ciki'da hirdhe/ ki 'twa/ pem jin 'thoka/ mo.

²⁰ Mom'bor mii goma Arumgimis mo, haali/ a'di diki wak mon'thom pem mo, walla joç mo/en piti jin tel sho'k 'peni aha/ mo.

67

Eya manyu gway mo ka shu/ kun buku mo. Gway jin yuku mo jin ta gway mo.

¹ Dhalka Arumgimis mii mii ma 'the gom am mo dhali 'bor am mii mo dhali kar bwam/em piti mmokush mo apo/ aman mo,

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

² ki bway pini minu mish mo apo/ mony'cesh mo, dhali mom'bi pini jin tana /e ata is ki me'd mo e bwaman kal gi 'kwaniny'cesh mo. |

³ Dhalki 'kwani maj /e mo, ayy Arumgimis.

Dhalka ris 'kwani 'baar mo maj /e mo.

⁴ Dhalki kal gi 'kwaniny'cesh yuk gway ki mom'bor bwa mo dhali ki moj'kuny bwa mo, haali/ /e dwallki 'kwani gwo ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo, dhali shu kal gi 'kwaniny'cesh bway apo/ mony'cesh mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁵ Dhalki 'kwani maj /e mo, ayy Arumgimis.

Dhalka ris 'kwani 'baar mo maj /e mo.

⁶ Mony'cesh gwono'dki maman piti jin markina a'di is mo.

Arumgimis jin ta'da Arumgimis bam mo, a'di 'borki am mii mo.

⁷ Arumgimis 'borki am mii mo.

Dhalka ris 'kwani kun 'kon e 'pemen gi mony'cesh mo ko/ a'di mo.

68

Eya manyu gway mo. Gway ma Dawuu'd. Gway jin yuku mo.

¹ Dhalka Arumgimis cu mis mo dhali dhalki uni kun ta 'kup ki a'di cekerkunu bwa mo.

Dhalki uni gwansan kun shi/ a'di i e mo tani son mo 'peni bwambori a'di mo.

² Dhalki uni wana e ka ku'd kun borkunu mo, wakan borki uni mo.

Dhali me'd mamana dham jin to'dki'd ibwambori o'd mo tani dhalki a'di jin ta thus 'ce'du/ sho'k mo si'da/ e bwambor ma Arumgimis mo.

³ Hili dhalki a'di jin ta'da kar/e 'kunya bwa mo.

Dhalki uni yuk gway ki moj'kuny bwa mo ibwambor ma Arumgimis mo.

Dhalki uni tashu ki moj'kuny bwa mo.

⁴ Yuki gway eya Arumgimis mo. Yuki gway jin maju gway piti mo.

'Deki gway isi mis apo/ a'di jin merki'da powa rak mo.

Gway piti ta Tapa mo. Yuki gway ki moj'kuny bwa mo ibwambori a'di mo.

⁵ Ababa gi uni kun daran ki icom mo, dhali amanhil up gun wuna ikath mo tani, a'di ta'da Arumgimis jin di'd e mom piti jin kogu mo.

⁶ Arumgimis ki ci uni kun dar gi gu'b mo mo mmo'ko icine/ mo.

A'di ki sus 'kwani gun dhunu eya sijin e mo jin rusa/ rus mo, hili uni gun pish is ka le'd mo tani uni 'kokin e mo jin ta'da burta/ o'd ka burta/ o'd mo.

⁷ Ayy Arumgimis, me'd jin yana /e ka pije/ nyakki 'kwanim pini mo tani dhali me'd jin yana /eya ye'th ye'th nyakki 'kwanim pini mo e mombwaasho mo tani, Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁸ mony'cesh yikinki is mo dhali momis wolki'da shoka 'cesh 'peni icine/ mo, e buj'kus ma Arumgimis mo.

Wosh Sinaa/ caan mo tani a'di yikinki is mo e buj'kus ma Arumgimis mo, a'di jin ta'da Arumgimis ma Israyil mo.

⁹ Ayy Arumgimis, /e dhalkina sho'k mmohe'th kagahara mo, /e jin wari mal pini is ka nyaq'ko'd mo me'd jin wuyina is a'di e mo.

¹⁰ Ama'diny ka'bal pini uni gamki mo jin 'konu icine/ mo.

E mo mii miiy ganam pini mo tani, ayy Arumgimis, /e ki thoson mii gom 'kwani kun dar gi to mo.

¹¹ Tapa kanki gwo mo.

Uni gwansan tana ris kagahara kun kalki gwom 'borga/ yan mo.

¹² Imalik gi 'kwani ma mee mo tani uni son mo, hili uni sokin mo.

Up kun 'koni pa mo tani uni kwa/ki to jin dilu bwa mo,

¹³ ba uni nyak'ko ki ka'bal e bwam ma goj mo, dhala bij gurko/ uni 'koshkunu is ki 'dolkon kush mo dhali jeshem piti ca'b ki go'd go'd me'd 'dolkona go'd go'd mo.

¹⁴ Ki a'di jin ta gi Mom'bi'th ma Dem Dem cekerki imalik bwa mo tani awasa/ pu'dki'd apo/ Wosha Salmuun mo.

¹⁵ Ayy, wosh jin turatur jin ca'bki dem dem mo, jin ta wosha turga/ gi Pam Bashan mo. Ayy wosha turga/ jin 'kana 'kup ki bidhi/ bidhi/ ka ris mo, jin ta wosha turga/ gi Pam Bashan mo.

¹⁶ Ata hila /e mo ki en dhapan kan mo, ayy, wosha turga/ jin 'kana 'kup ki bidhi/ bidhi/ ka ris mo,

e 'kuwosh jin on ma Arumgimis bwa mo mmota mom piti mmoca'bi cine/ mo? Nye, mo jin mina Tapa ca'b ki sule/ sule/ mo.

¹⁷ Ki mom'bi'th ma ris shumarum kun tana dem dem mo kun ta iss 'kwanimpa ka iss 'de/ ka alip mo,

dhala alaapa powa alaap mo,

Tapa pu'dki'd 'peni 'kuwosha Sinaa/ e mo jin kogu mo.

¹⁸ /E ki pok wosh jin turatur mo, dhali /e ki shu uni bway uni gun bu'thkunu mo e bway pini jin yana /e mo, dhali bu'th to kun cinu ki me'd e bwa'j 'kwani mo,

isi kan e bwa'j 'kwani kun pishi is ka le'd mo, wakan ki Tapa Arumgimis midi di e mo yan mo be.

¹⁹ Mom'bor mii midi di gom Tapa mo, a'di jin 'de'kki ana abor ki mis isa yempa/ mo. Arumgimis a'di ta bway gi mowoth bana mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

²⁰ Arumgimis bana a'di ta'da Arumgimis gi bway gi mowoth mo.

Dhali eya Arumgimis mo tani, a'di ta Tapa jin cila mo jin yenu 'peni mowu mo.

²¹ Hili Arumgimis midi pwaṭh 'kup gi uni kun ta 'kup ki a'di mo,

dhali ayinyjwa gi 'kup gi a'di jin ya'd e bway piti jin dina mii a'di i'ba/ mo.

²² Tapa o gwo mo ki:

Aha/ mina doł uni ka nyar'ko'd 'peni Pam Bashan mo,

dhali aha/ mina doł uni ka nyar'ko'd 'peni ƙumma/ yi'de/ jin 'kula'kul mo

²³ ki um mini lam sho'k bum ka bas mo,

dhali ka le'd ma 'kam bum mo tani uni mini ta gi tonṭe/ 'peni 'kwani gi 'kup bum mo.

²⁴ Yam pini kun kogu kun yana /e mo tani mishu mo, ayy Arumgimis,

a'di jin ta ya ma Arumgimis pem mo, a'di jin ta'da Malik pem mo, e mo jin kogu mo,

²⁵ imanyuk gway kun iina bori a'di mo, dhali uni kun bukina dhenjhenye/ iini 'ko'd mo dhali bwaman uni mo tani nyara/ pina dhenjhenyem buni ki me'd mo.

²⁶ 'Bori Arumgimis mii e dhana tul 'kup gi 'kwani mo,

Tapa, ayy um 'kwani kun ta uçi ma Israyiil kun kasha e mo.

²⁷ 'Pena wał ma Benyamiin, a'di jin piski'd e bwaman uni, jin shu'da shu/um bway mo,

e bwaman gi iya/ gi 'Kwani Yahuuda/ eya waambuhany buni mo,

dhali e iya/ gi 'Kwani gi Pan Sabulun mo, dhali e iya/ gi 'Kwani gi Pa Naptaali mo.

²⁸ Tili mom'bi'th ma dem dem pini is mo, ayy Arumgimis.

Tori mom'bi'th pini mo, ayy Arumgimis, /e jin wagaski a'di gom am mo.

²⁹ Gom gu'b gi mondheleladhelel pini jin di'd e Pa Urushaliim mo tani imalik kalki to kun ćinu ki me'd mmoći /e mo.

³⁰ Kucuri to/e gwansan kun 'kon e bwaman ma pil mo,

dhali e bwaman ma ma'diny gwathim bip nyakki ushi bip gi 'kwani mo.

Yap uni ki sho'k uni gwansan kun 'dapkina e goma thulpa/ mo,

dhali ćekerki 'kwani bwa mo uni gun 'kunyi bwa e mo ma mee mo.

³¹ Dhalka korok kalu 'peni Pam Masir mo.

Dhalki 'Kwanij Gale/ soyin ki jahanne/ mo dhali he'th me'd buni goma Arumgimis mo.

³² Yukı gway eya Arumgimis mo, ayy aris 'pejkuman bampa/ gi mony'cesh mo.

Yukı gway mmoman Tapa mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

³³ E a'di jin merki'd eya powa ris momis mo, a'di jin ta gi momisa dhamo/ mo.

Hili mo mo ma, a'di hashki 'twam piti 'peni mun mo, 'twam piti jin ca'bki dem dem mo.

³⁴ Cika Arumgimis mom'bi'th mo,

mom'bi'th piti jin miikina a'di miin tapa apo/ 'kwani ma Israyiil mo,

dhali mom'bi'th piti a'di diki'd e bwaman momis mo.

³⁵ Arumgimis a'di ƙa/aka/ e mom piti jin kogu mo,

a'di jin ta'da Arumgimis gi 'Kwani ma Israyiil mo,

a'di ki ći mom'bi'th mo dhali 'bi'th 'kwanim piti is mo.

Mom'bor mii midi di goma Arumgimis mo.

Eya manyuk gway mo, isi ki gwo gom jandin to mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Tayi aha/ is is ki me'd mo ma, ayy Arumgimis.

Haali/ yi'de/ loski aha/ ki 'ba/ ilu/ mo.

² Aha/ cičkina ka 'cesh e bwam boro'th jin 'kula'kul mo,

e mo jin dar gi mo jin miga/ jett shoki cine/ mo.
 Aha/ pu'dkina e yi'de/ jin 'kula'kul mo,
 dhali agannu/ yi'de/ a'di kacki'da po/ aha/ mo.

³ Aha/ wukina is e gom kom pem mo,
 dhali 'kus pem dhere'di 'baar mo.
 Dhali em pem 'cethki'da 'tum kagahara mo
 mmowu e 'kup mmocora Arumgimis mo.

⁴ Mmobola mur 'kup pem e mo tani
 uni ta uni gwansan kun shi/ki aha/ e mo ki dar gi miij kamu/ mo.
 Uni gwansan ca'bki dem dem mo kun mini 'ce'd aha/ sho'k moyi,
 uni gwansan kun mini bu'th aha/ ki gwo ma tor mo.

A'di jin dika/ ki kwal naskina/ mo tani
 aha/ mina mii dok a'di ka nyaj'ko'd mowa?

⁵ Ayy Arumgimis, /e mishki mii ma palim pem mo.

Mii gun thu'thka/ mii mo tani 'konuki bag 'peni /e mo be.

⁶ Dhalku/ ki dhal uni gwansan bway kun tan gi mo ma 'tej kape/ e /e mo dhunu ki mo
 ma 'the is gom aha/ mo,
 ayy Tapa Arumgimis gi momis mo.

Dhalku/ ki dhal uni gwansan bway kun simmki /e e mo jin minu 'doyu/ uni e mo jin
 minu this uni tak gom aha/ mo,
 ayy Arumgimis ma Israyil mo.

⁷ Haali/ a'di gom gway pini mo tani aha/ kalkina mo jin wakuwa wak mo,
 dhali mon'the is a'di kumki aha/ bwam/em pem mo.

⁸ Aha/ wara ki wathi/ gi bampaj kamu/ e bwaman 'kwani ma wak pem mo,
 mmota a'di gi parj kamu/ e bwaman iya/ ma ta'da mo.

⁹ Haala nyor gom gu'b pini a'di shwakaa/ mo,
 dhali asor gi uni gwansan kun sorki /e mo tani ta'kkina po/ aha/ mo.

¹⁰ Ki aha/ karkina is pem ki gwa'd mo eya kashiram pem ki monga/ to mo tani
 a'di warki'd ki mowak pem mo.

¹¹ Ki aha/ hi'thquina burrinye/ ma shawaal e is mmota burrinye/ gom is pem mo tani,
 aha/ warkina ki a'di jin miikina uni ka mak mo.

¹² Aha/ tana a'di jin tor uni gwansana tor kun 'kon e 'twanjala goj mo
 dhali uni kun 'koshkin ma su mo tani yukki gway gom aha/ mo.

¹³ Hili gom aha/ mo a'thom pem jin 'thoka/ mo tani e /e mo be, ayy Tapa.

Eya tente/ jin mishuwa bu'th bu'th mo, ayy Arumgimis,
 dhali e mo/ish jin isha mo/en pini jin tel sho'k mo tani /e 'thokki aha/ 'twa/ mo.

¹⁴ Ki mowoth pini jin ta isij gana/ mo tani 'cwami aha/ mo
 'peni boro'th jin loski aha/ mo.

Dhalki aha/ 'cuku mo 'peni 'kwani kun ta 'kup ki aha/ mo
 dhali 'peni yi'de/ kun 'kula'kul kun shwana nyor mo.

¹⁵ Dhalku/ ki dhala gannu/ yi'de/ bway mo mmodhi'th aha/ sho'k mo,
 walla moj'kul piti mmolos aha/ mo,
 walla jisa 'kulga/ mmomu'th 'twa/ apo/ aha/ mo.

¹⁶ 'Thoki aha/ 'twa/ mo ma ayy Tapa, haali/ mo/en pini jin tel sho'k mo a'di 'bora'bor
 mo be.

Isi ki gwo gi momiimiim pini jin ishki'd ka entus mo tani tu'kki/ aha/ is mo.

¹⁷ Dhalku/ ki bag jis/em pini 'peni cijkinam pini mo.

Haali/ aha/ dina e mo ma cis mo tani huru/ ki jahanne/ mo mmo'thok aha/ 'twa/ mo.

¹⁸ 'Dishi aha/ is mo dhali wani aha/ 'ba/ mo,

dhali kari aha/ ki 'kus 'peni 'kwani kun ta 'kup ki aha/ mo.

¹⁹ /E mishi mowak pem jin waku aha/ mo,
dhali mo ma 'the is pem mo dhali mo jin 'konuki tak aha/ mo.
Aris uni gun ta 'kup ki aha/ misha /e mo.

²⁰ Asor 'ce'dkina dum pem bwa mo,
wakan a'di itaka/ bučkan ki bučkan mo.
Aha/ ŋapa mo jin minu 'taki hil aha/ ki mo ma 'thime/ ki mo/en mo tani hili aha/ gama
wathij kamu/ yisa.

Dhali aha/ ŋapa 'kwani mmo'taki malas aha/ mo tani, hili aha/ dinaki gam jaŋ kamu/
mo.

²¹ Uni çiki aha/ ati'd tonthus e tonte/ mo,
dhali gom yi'de/ jin bu'thki aha/ mo tani uni çiki aha/ yiman tom'pača'd mmopi mo be.

²² Dhalki tontem buni jin shwana uni atharabeeesa mo warki'd ka gume/ ibwambori uni
mo.

Dhalki tom buni kun 'cithu/ 'kus mmomiiya bas goma yuk jin yuk ka tul 'kup mo warki'd
ka gume/ mo.

²³ Dhalki em buni a'di dhurumkunu mo mo, wakan ki uni mini 'koki par mo e mo
dhali dhu ki uni empa'd buni mmodee ki sule/ sule/ mo.

²⁴ Woli anyor pini jin dečkina /e apo/ uni mo,
dhali dhalka nyor buni jin pura /e ki o'd kumki uni 'twa/a 'cesh mo.

²⁵ Dhalki gu'ba'kum buni taki bwam ma'du/ mo.

Dhalku/ ki dhal jan tal 'deŋ kamu/ bway mo mmoča'b e gu'b burrinyem buni mo.

²⁶ Haali/ uni to'cki a'di bwa mo a'di jin dorkina /e mo,
dhali a'di jin takkina /e jama/ mo tani uni 'kon naskina/ mmoto'c a'di bwa ki nyanye/
mo.

²⁷ Dhuki uni ajisa i is mo.

Dhalku/ ki dhu uni mmodhu ka po/ 'peni /e mo.

²⁸ Dhalki uni 'koshu gway buni 'pena warka/ gi mondiki/e mo,
dhali uni minu 'koki 'kwar gway buni e bwamana warka/ nyakki 'kwani kun tana kar/e
mo.

²⁹ Hili aha/ wo'ckunuwa du she/ mo dhali 'kaa du she/ mo,
Dhalki bwaya kar/em pini, ayy Tapa Arumgimis, kar aha/ e mo jin ka'dama/ ka'dam mo.

³⁰ Aha/ mina maj gway ma Arumgimis ki gway jin yuk mo.

Aha/ mina ek a'di ki bwa jin 'boruwa 'bor i is mo.

³¹ Mii yansan a'di imidi 'bor Tapa bwa kagahara mmobola morbip e mo,
walla rasim bip jin 'kana je mo dhala cuk mo.

³² Dhalki uni gwansan kun siriju/ ki sho'k par mii e mo dhali 'kuny bwa mo.

Dhali um gwansan gun simmkina Arumgimis e mo tani dhalka dum bum tashu e mo dok/
e.

³³ Haali/ Tapa a'di cikki gwo mo 'peni uni gun mini mii ta gi to mo,
dhali a'di diki wak uni gun ta unim piti kun dekkunu mo.

³⁴ Dhalki momis dhali mony'cesh maj a'di mo,
dhali dhan kumma/ yi'de/ dhali aris to 'baar mo kun kalki ya e bwaman a'di mo.

³⁵ Haali/ Arumgimis midi ta Sihyuun is is ki me'd mo
dhali nyaj ka Yahuuda/ 'pejkuman bampam piti dok/e mo.

Dhali uni gun ta cijjkinam piti mo tani mini 'ko e mo yan mo dhali bu'th a'di mo

³⁶ dhali uci gi cijjkinam piti mo tani midi ta mal piti mo,
dhali uni gwansan gun eni gway piti mo tani mini 'ko e bwaman a'di mo.

70

Eya manyuk gway. Gway ma Dawuu'd, gom mo jin kanu to e jin c̄inu ki me'd mo.

¹ Tayi ki bwam 'boro'd ma, ayy Arumgimis mmo'cuk aha/ mo.
 Ayy Tapa, huru/ ki jahanne/ mmowoth̄ aha/ mo.

² Dhalki uni dhunu ki mon'the is mo dhali dujkurki 'kup is mo
 uni gwansan kun ȳap mondiki/em pem mo.
 Dhalki uni dokkunu to ka nyaj'ko'da bor mo dhali dhalki uni 'doyunu mo e mo jin ushu
 uni tak̄ mo
 uni gwansan kun ona bwa ki aha/ minu shi/ mo.

³ Dhalki uni ȳo/ is ki ȳo/ jin shiyi'd mo gom mo ma 'the is buni mo
 uni gun o gwo mo ki: 'Thor ki 'thor.

⁴ Dhalki aris uni 'baar kun simmi /e e mo tani
 'bora bwa mo dhali 'kuny bwa mo e /e mo.
 Dhalki uni gwansan kun en bway gi mowoth̄ pini mo
 o gwo mo kagahara mo ki: Arumgimis a'di caaca mo.

⁵ Hili aha/ hatha'ko'd mo dhali aha/ mina mii ta gi to mo.
 Huru/ ki jahanne/ gom aha/ mo, ayy Arumgimis.
 /E tana manwot̄h pem mo dhali aman'cuk pem mo.
 Ayy Tapa, dhalku/ ki tayaā diite/ mo.

71

¹ E /e mo tani, ayy Tapa, aha/ bu'thkina mom pem jin hurga/ jwa e /e mo.
 Dhalku/ ki dhal aha/ bway ki aha/ minu kar ki mo ma 'the is mo.

² E momii ma ȳar/ em pini mo tani 'cuki aha/ mo dhali 'cwami aha/ mo.
 ȳa'di 'cem pini gom aha/ mo dhali tayi aha/ is is ki me'd mo.

³ Wari /e ki wosh jin migā/ hur jwa icine/ mo,
 mmota acur jin ȳenu gwo mo mmota aha/ is is ki me'd mo,
 haali/ /e ta wosh pem mo dhali acur pem jin ȳenu gwo mo.

⁴ 'Cwami aha/ mo, ayy Arumgimis pem, 'peni me'd gi a'di jin ta thus ki thus mo,
 dhali 'peni a'di jin bu'thki'da bu'th ki ȳwap mo, a'di jin diki ta ȳar/e mo dhali wathi/ jin
 ta matt̄ ki matt̄ mo.

⁵ Haali/ /e, ayy Tapa, /e tana 'tej kapem pem mo,
 dhali 'pena cim pem jin gamka/ /e gwo is mo, ayy Tapa, 'peni dhuru'c pem jin taka/ mo.

⁶ Apo/ /e mo tani aha/ dikina ka linthith̄ 'peni mondho'th pem mo.
 /E ta a'di be jin bu'thki aha/ 'peni bwa ma dho'th ma ta'dam pem mo.
 Momaj pem ȳikirki di gom /e mo.

⁷ Aha/ mera 'kwani ka ris ka yempa/ mo.
 Hili /e ta jim pem jin 'bitha'bi'th jin hurga/ jwa icine/ mo.

⁸ 'Twa/ pem a'di 'tu'du/ mo ki piny piny ki momaj /e mo
 dhali ki monycam pini i'baara tee mo.

⁹ Dhalku/ ki bit̄ aha/ ashō ka tee jin migā/ ta adhan mo.
 Dhalku/ ki dhal aha/ 'pen mo wakki/ aha/ mina mom'bi'th pemi 'baar mo.

¹⁰ Haali/ 'kwani tana ris kun ta 'kup ki aha/ mo kun oki isi gwo gom aha/ mo,
 uni gwansan kun ȳorki mondiki/em pem mo tani uni logomki gwo mo mmontal 'de/
 gom aha/ mo

¹¹ dhali o gwo mo ki: Arumgimis, mola /e, dhalki a'di 'pen mowa?
 Uri a'di isho'k mo dhali bu'th a'di mo
 haali/ jaŋ kamu/ di'da jin midi 'cuk a'di mo?

¹² Ayy Arumgimis, dhalku/ ki si'd 'peni aha/ kagahara mo.

Ayy Arumgimis pem, huru/ ki jahanne/ dhali woth̄ aha/ mo.

¹³ Dhalki unim pem gwahan kun yeri aha/ is ki gway dhunu ki mo ma 'the is mo dhali shwa ki o'd ki 'ci'd'da/ mo.

Dhalki uni tashu ki mo jin wākuwa wāk mo dhali mo jin thisuwa tak tak mo, uni gwansan kun simmki mo e jin midi shi/ aha/ is mo.

¹⁴ Hili aha/ mina ta gi mo ma 'tej kape/ ki sule/ sule/ mo,

dhali aha/ mina maj /e naskina/ ki sule/ dhali ki sule/ sule/ mo.

¹⁵ 'Twam pem midi tor gwo gom mo ma kar/em pini jin kalkina /e mo dhali miim pini jin miina /e gom bway gi mowoth̄ goma tee 'baar mo, haali/ mondej buni a'di peki monyith̄ pem jin nyithka/ uni mo.

¹⁶ Ki dhan mii ma dem dem gi Tapa Arumgimis mo tani aha/ mina pu'dku/ mo, aha/ mina maj mii ma kar/em pini mo, a'di jin ta jim pini /e 'de/ mo.

¹⁷ Ayy Arumgimis, 'peni dhuru'c pem jin taka/ mo tani /e torki aha/ gwo mo, dhali aha/ mina bah dhan momer pini jin miina /e to mo.

¹⁸ Wakan, isi kani, e mo jin canu ki yil mo dhali mo jin 'kan ma wuu 'kwani mo ayy Arumgimis, dhalku/ ki dhal aha/ 'pen mo, ntagi aha/ mina bah mo ma dem dem pini mo eya risa nyakum yil gi 'kwani kun mini pu'du/ mo.

¹⁹ Mom'bi'th pini dhali mo ma kar/em pini mo tani, ayy Arumgimis, uni jidhirkin e momis jin ka'dama/ ka'dam mo.

/E jin miikina dhan to kun caaca mo, ayy Arumgimis, kaja a'di iwaki /e mo?

²⁰ /E jin karki aha/ mo mmopara ris monto'c bwa e kun surkun mo tani /e mini tash aha/ e mo dok/e.

'Peni moj'kul gi mony'cesh mo tani /e mini 'de'k aha/ abor gi mis dok/e mo.

²¹ /E mini mar aha/ montak pem is is mo dhali malas aha/ dok/e mo.

²² Dhali aha/ si'da/ mina maj /e ka dhenjhenyem pem jin bukka/ mo gom mo ma isij ganam pini jin tana /e mo tani, ayy Arumgimis pem, aha/ mina yuk gway mmomaj /e ka dhenjhenye/ jin 'kon ma shu/i pesu/ mo, ayy /En 'De/ jin ta jima Israyiil jin Kogu mo.

²³ 'Twa/ pem midi 'ther cuuwa/ gom bwāj 'kunyka/ mo, ma me'd jin migā/ yuk gway mmomaj /e mo, nyakka kashiram pem si'da/ ilu/ mo a'di jin 'cwamkina /e mo.

²⁴ Dhali ale'd pem midi tor gwo gom mii ma kar/em pini jin woth̄kina /eya woth̄ ka tee 'baar mo haali/ uni dhukunu ki mo ma 'the is mo dhali mo jin thisuwa tak tak e mo, uni gwansan kun napki bway ki bur bur mo mmo'taki shi/ aha/ is mo.

Gway ma Sulemaan.

¹ Ciya malik̄ mo ma kar/em pini mo, Ayy Arumgimis, dhali mo ma kar/em pini gom ya/ ma malik̄ mo.

² Dhalki a'di dwall 'kwanim pini gwo ki mii ma kar/e mo dhali unim pini kun hatha'ko'd ki mo ma kar/e mo.

³ Dhalki dhan wosha turga/ kali mo jin rusu ki rus gom 'kwani mo, dhali aris wosh si'da/ kali mo ma kar/e mo.

⁴ Dhalki a'di 'ce'd gwo she/ gom to jin raki 'kwani kun hatha'ko'd mo.

Ciyi mo jin 'cu_kwa 'cu_k gom 'kwani kun mini mii ta gi to mo,
dhali yapi uni gwansan kun siri'ckina siri'c ki sho'k mo.

⁵ Dhalki a'di di'd ki e mo ka tente/ di'di motim 'kup naskina/ mo,
dhali me'd jin din ma ppe naskina/ gara/ mo, eya risa nyakum yil gi 'kwani mo.

⁶ Dhalki a'di wana e ka sho'k jin wolki yi'dem piti asho jin 'punyu/ mo,
me'da sho'k jin mii yi'de/ ki puya/ puya/ apowa 'cesh mo.

⁷ Eya teem piti jin dina a'di ki e mo tani dhalki mo ma kar/e 'twaka'd mo,
dhali mo_jku'th is mmo/ish mo ntaga ppe midi diki di dok/e mo.

⁸ Dhalki a'di ta gi mom'bi 'peni kumma/ yi'de/ mo ntagi kumma/ yi'den tiya mo, dhali 'peni yi'de/ kun sokin mo ita gi 'pemen gi mony'cesh mo. |

⁹ Dhalki uni gun ta 'kup ki a'di lurjini bwambori a'di mo,
dhali 'kwani kun ta 'kup ki a'di mini 'bit_t bu'da'cesh mo.

¹⁰ Dhalki imalik gi Pan Tarshiish dhali kum pa uka 'cesh mo
ci a'diya thulpa/ mo,
dhali imalik gi Pan Shaba mo dhali Pan Saba mo
kal to kun çinu ki me'd gom a'di mo.

¹¹ Dhalki aris imaliki 'baar mo tagkina 'cesh ki ji_j 'kupa'dupuni bwambori a'di mo,
dhali dhalka ris kal gi 'kwaniny'cesh si'da/ mii a'di to mo.

¹² Haali/ a'di 'cu_kki uni gun mini mii ta gi to mo, ki a'di yukki'da yu_k mo,
a'di jin hatha'ko'd mo dhali a'di jin dar gi wathi/ mmowoth a'di mo.

¹³ A'di ki hila hil ki e ma 'thime/ ki mo/en apo/ uni gun 'ka'da is mo dhali apo/ uni gun
mini mii ta gi to mo,
dhali ta mo_j'kok/_{em} buni is ki me'd mo gom uni gun mini mii ta gi to mo.

¹⁴ 'Peni mo jin sirijuwa siri'c ki sho'k mo dhali abujur jin bujuru mo tani a'di wanki
mo_j'kok/_{em} buni 'ba/ mo,
dhala bas buni ta yintho_j gana/ e jis/_{em} piti mo.

¹⁵ Dhalki a'di di'd ki e ki sule/ sule/ mo.
Dhalki 'dolkon gana/ jin ta gi Pan Shaba çinu a'di mo.
Dhalki mon'tho minu çikir 'tho gom a'di ki çikir çikir mo
dhali mom'bor mii minu 'tho gom a'di ka tee 'baar mo.

¹⁶ Dhalki emen ton_te/ ishin ka enthus e bampa/ mo,
apowa ris 'kuwosha turga/ mo me'd jin yikinkina 'tham uni is mo.

Dhalki maman cwam piti wana e ki ji gi Pan Lubnaan mo
dhali dhalki 'kwani 'tu'dina 'tu'd mo 'peni aris 'pejkuman bampa/ mo
me'da sho gi bwam bunto mo.

¹⁷ Dhalki gway piti 'dim 'kup ki sule/ sule/ mo.

Dhalki yir piti di'd ki sule/ sule/ me'da tente/ mo.

Dhalki 'kwani 'bori is buni mii ki a'di mo,
dhali aris kal gi 'kwaniny'cesh yuki a'di mo ki a'di jin 'boru mii mo.

¹⁸ Mom'bor mii midi di gom Tapa mo a'di jin ta'da Arumgimis gom 'Kwani ma Israyiil mo,
A'din 'der_j gana/ imii'da dhan to gi momer mo.

¹⁹ Mom'bor mii midi di gom gway gi monycam piti ki sule/ sule/ mo.
Dhalki monycam piti 'tu'd mony'ceshi 'baar mo. Amen dhali Amen.

²⁰ Mon'tho ma Dawuu'd mo a'di jin ta ya/ ma Yassa mo a'di 'baarkunu mo.

AWARKA / JIN 'KONA 'BANI KWARA MO

Gway ma Asap mo.

- ¹ Ka jiŋ gana/ Arumgimis ta a'di jin 'boro'd gom uni kun dhelel ma du mo,
gom uni gwansan kun dhelelkin eya du mo.
- ² Bahili gom aha/ mo tani sho'k pem 'dishi 'twa/ 'taki dheres mo,
natgin pem 'disha'dish 'taki yeres mo.
- ³ Haali/ aha/ tana dhapan gom uni kun dhu is ki ca mo,
ki aha/ parkina mo jin rusa to ki rus gom uni kun ta thus ki thus e mo.
- ⁴ Haali/ uni dar gi mo jin su'k uniya du ka war mo.
Bungwar is buni ça'b ki çur çur mo dhali ça'b ki 'thikil 'thikil mo.
- ⁵ Uni ̄tocu 'kus me'd 'kwanin tiyaa?
Dhali uni doru ki to jin woci is she/ me'd 'kwanin tiyaa?
- ⁶ Wakan uni dhu is ki ca gom neram buni kun hita uni i'ba/ mo,
dhali mo ma bujur jin bujurkina uni mo tani a'di 'kamki uni is mo me'd burrinye/ mo.
- ⁷ Em buni dhethadhe'th gom momoł buni mo,
adum buni a'di kumkunu 'twa/a 'cesh ki mii ma pali mo.
- ⁸ Uni 'theł shushi mis mo dhali o gwo ki mo jin dupuwa dup i e mo.
Mmodhuna uni is buni eya tente/ ki thorony mo tani uni ki ruma rum gom mo jin miinu
sirica siri'c ki sho'k mo.
- ⁹ Uni ki ̄ka'd 'twam buni mmosor momis mo
dhala le'd buni a'di kalki 'pen kany e mony'cesh mo.
- ¹⁰ Dhali gom gwo gi wakan mo tani 'kwani tu'kkin mo dhali maj uni mo
dhali gam to shiyi'da kamu/ e uni yisa.
- ¹¹ Dhali uni o gwo mo ki: Ki tonta si'da/ imish ma Arumgimis mo?
A/a'di jin Caa e ki Ca nyithki toñ kamuwa?
- ¹² Hili mo mo ma, uni gwansan ita thus ki thus mo.
Isa yempa/ uni 'koni mo jin 'ka'da mii 'ba/ ki 'ka'd mo
dhali uni mara to kun tana uni pa ki pa is mo.
- ¹³ Dhali aha/ ki pe'th mo tani aha/ karkina dum pem ki dhelel dhelel mo
dhali lam me'd pem e mo jin 'konu ka po/ mo.
- ¹⁴ Haali/ ka tee 'baar mo tani aha/ dherkunu is bwa mo,
dhali dorkunu isa yempa/ mon'thamo/ mo.
- ¹⁵ Wakki/ aha/ mina 'taki o gwo mo ki: Aha/ mina o gwo wakan mo tani
aha/ mina 'taki diki ta a'dij gana/ goma nyakum yil gi uçim pini mo.
- ¹⁶ Hili ki aha/ kulumkina gwo ibwa mmomish gwo yansan 'ban mo tani
a'di midi 'taki wayaa/ e ki to jin midi wu is e mmomii mo,
- ¹⁷ ntagi aha/ yakina e mo ma Arumgimis jin kogu mo,
dhali yan'ko'd aha/ ki nyith 'pemen gi 'ko'd 'buni mo.
- ¹⁸ Ka jiŋ gana/ /e ki dhu uni e mo jin yeresa/ yeres mo.
/E ki dhal uni bway mo mmoła'k e mo jin kupu/ mo.
- ¹⁹ Uni 'ce'dki sho'k kadhamowa?
Uni dhidhu sho'k ka pupush ka dhan mii jin ta'da pure/ ka pure/ mo.
- ²⁰ Uni wana e ki jan jin shu'bu/ mo me'd jin merkina jan 'dej kamu/ e mo.
'Peni momer e mo tani um ki wał to munn buni mo.
- ²¹ Ka kashiram pem ka/ki'd ki ka/ mo tani
dhali ki aha/ su'kkunu eya du mo,
- ²² aha/ takina dholgon mo dhali ta pus mo tani
aha/ wana e ki tombwaasho 'kup ki /e mo.
- ²³ Bahili aha/ dina mmołikir ça'b nyakki /e mo.

/E bu'thki me'da bim poros pem mo.

²⁴ /E ki shu aha/ bway ki gwom pini jin logomkina /e mo
dhali yan'ko'd /e mini bu'th aha/ mmota^k mo.

²⁵ Kaja a'di itaka/ e momis mo? Hili diki ta jasi /eya?

Dhali to piyi'd e mony'cesh yan mo mmo/oka/ bwa mo mmodhal /e ka po/ mo.

²⁶ Buŋgwar is pem dhala dum pem mini 'taki ush me'd mo tani
hili Arumgimis a'di ta'da Man'bitha dum pem is mo dhali Amanpwak^k ki aha/ to jin mig/
ta ki sule/ sule/ mo.

²⁷ Haali/ hili mo mo ma, uni gwansan kun si'dkin 'peni /e mo tani minu 'ce'd sho'k mo
be.

/E ki kar mo jin da^ku gwo 'kup mo gom uni gwansan kun ṭori gwon thus apo/ /e mo.

²⁸ Hili gom aha/ mo tani a'di 'boro'd jin mig/ 'disha Arumgimis is mo.

Aha/ karkina Tapa Arumgimis mo mmota a'di jin hurga/ jwa icine/ mo,
ki aha/ mina ṭora ris miim pini mo.

74

Gway jin yedhu sho'k goma Asap mo.

¹ Ayy Arumgimis, ki to jin ta'da ta ita'kkina /e amana sho ki sule/ sule/ kan mo?
Ki to jin ta'da ta idhala /eya nyor pini i ya ku'd apo/ ka'bal pini kun tana shon dhii/i'd
mo?

² Kayi dhana tul 'kup 'kwanim pini e mo, uni gun takina /e 'peni kadhamo/ mo,
uni kun wankina /e 'ba/ mo mmota wa^k gom mal pini mo.

Kayi 'Kuwosh ma Sihyuun e mo e mo yan jin ca'bkina /e mo.

³ Cuthi /e ḷatgin pini e mo jin 'tukkunu ki sule/ sule/ mo.

Uni gun ta 'kup ki 'kup mo tani 'ce'dkina ris to sho'k mo e mo jin ḷogu mo.

⁴ Uni gun ta 'kup ki /e mo tani aŋkarkin e bwaman mom pini jin ḷogu mo.

Uni thumkina berek bunij gana/ mo mmota jamas mo.

⁵ Dhali e 'twanjkal gu'b isi mis mo tani uni ki jep
cwandher bwa ka thurmany mo.

⁶ Dhali yan'ko'd aris cwa kun 'cimudhu bwa mo tani
uni 'ce'd uni ka 'cesh ka thurmany ba'd'ban mo dhali ki 'dorro/ mo.

⁷ Uni ki ci'th mom pini jin ḷogu ki o'd mo.

Uni ki shi/a 'cesh pini jin ca'ba /e ki gway pini mo.

⁸ Uni ki o gwo e is buni mo ki: Ana mina ut^h uni 'baar mo.

Uni ki ci'tha ris mo jin tulu is goma Arumgimis e mo yan mo.

⁹ Ana 'konaki par jamas bana e mo.

Dhala manci gwonj kamu/ di'da?

Dhali jan kamu/ di'di bwam ana jin mishi gwo ki mii yan midi ta ata?

¹⁰ Ayy Arumgimisa, /e mini dhal 'kwani kun ta 'kup bway mo mmo'the^k shushi mis ki
rash rash kan ntagi mo gi wakata mo?

A/'kwani kun ta 'kup ki /e mini sor gway pini ki sule/ sule/ kan mo?

¹¹ Ki to jin ta'da ta si'da/ igukina /e me'd pini ka nyaj'ko'd mo?

Ki to jin ta'da ta ikarkina /e me'd pini e bwambor pini mo?

¹² Hili Arumgimis jin ta'da malik pem mo a'di jin diki'd 'peni kadhamo/ mo,
jin miiki bway gi mowoth e bwaman gi mony'cesh mo.

¹³ /E ki ḷwa/ dhan yi'de/ bwa ki mii ma dem dem pini mo.

/E ki 'ce'd 'kup ma dhan tasha/ ki bwam yi'de/ mo.

¹⁴ /E ki pwath^h 'kup gi dhan to yi'de/ mo,

dhali /e ki ci a'di mmota tonṭe/ gom uni kun uku kun 'kon e bwaasho mo.

¹⁵ /E ki tirki wosh mo dhali ka'd a'di 'twa/ mo dhali du'd yi'de/ mo dhali yi'de/ ki 'thonthor mo.

/E ki ku'thki yi'de/ jin sokin e bwam ma gap mo.

¹⁶ Atee ta jim pini mo. Mon'thiny si'da/ ta jim pini mo.

/E telki morkush gi momis sho'k mo dhala tente/ mo.

¹⁷ /E thosonkina ris gwayu/ gi mony'cesh mo.

/E karki moyurantee mo dhali mondiṭ mo.

¹⁸ Kayi gwo yan e mo ma, ayy Tapa, 'kwani kun ta 'kup 'thekki shushi mis kata sa/ mo? dhali 'kwani kun 'koki dhu mii gun kogu mo tani wakki gway pini mo be.

¹⁹ Dhalku/ ki ciya kashira/ gi gurkom pini ki tom bwaasho mo.

Dhalku/ ki ja mondiki/e gi a'dim pini jin hatha'ko'd ki sule/ sule/ mo.

²⁰ Kari gwom pini jin gamu me'd mo.

Haali/ mo gi mondhurumi'd gi mony'cesh mo tani a'di 'tu'dkunu mo ki 'kwani gwahan kun bujurkina bujur mo.

²¹ Dhalku/ ki dhal uni gwansan bway mo kun yapkunu ki sho'k mo mmodhu ki mo ma 'the is mo.

Dhalki uni kun hatha'ko'd dhali kun mini mii ta gi to mo maj gway pini mo.

²² Cuyi mis mo, ayy Arumgimis, dhali muri is mo gom mii jin midi rak /e mo.

Kayi gwo e ki uni gwahan kun ushi gwo kun kogu dhu 'theki /e shushi is ka tee 'baar mo.

²³ Dhalku/ ki ja cuuwa/ jin cuuna 'kwani kun ta 'kup ki /e mo,

abombok 'peni 'kwani kun ta 'kup ki /e ka ris mo, a'di jin yaki'd ka 'kulam 'pen mo.

75

Eya manyuk gway mo, isi ki gwo jin onu ki: Dhalki sho'k ki 'ce'd mo. Gway ma Asap.
A'di jin ta gway mo.

¹ Am cina /e mo jin 'boru /e bwa i is mo, ayy Arumgimis,
bwa jin 'boruwa 'bor bwa i is cina aman /e mo.

Aman yükkina yük apo/ gway pini mo dhali deñ dhan momer pini e mo kun miikina /e mo.

² Ka tee jin karka/ 'pen ka pije/ mo tani

aha/ mina dwell gwo ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo.

³ Ka 'cesh midi wunkul mo dhali aris 'kwani kun 'kon e a'di mo tani
a'di ta aha/ be jin telki mom piti jin tana a'di akał mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁴ Aha/ mina o uni gwansan kun dhu 'ba/ ki ca gwo mo ki: Dhalku/ 'ba/ ki dhu ki ca mo
dhali aha/ mina o a'di jin ta thus ki thus gwo mo ki: Dhalku/ cem pini ki 'de'k ki mis mo.

⁵ Dhalku/ cem pini ki 'de'k 'kup ki mis jin ka'dama/ ka'dam mo
walla o gwo mmo'thek 'ba/ imis mmo/ush 'kwani ga/ mo.

⁶ Haali/ yisa 'peni mom'pesho'k walla bora lungu'b mo
dhali yisa 'peni mombwaasho mo ipu'dkina mo jin 'deku is ki mis mo.

⁷ Hili a'di ta'da Arumgimis jin torki gwon dwell 'twa/a 'cesh mo
mmo'thi jan 'de/ 'ko'da 'cesh mo dhali cuwa kamuj kamu/ mis mo.

⁸ Haali/ e me'd gi Tapa mo tani akubbaaya diki'd mo
jin sekina yimana mura'th jin ka/u ki yah yah ki 'tha'da/ 'tha'da/ mo, jin 'koshu is ki
'bore/ mo.

Dhali a'di midi wol a'di 'peni jin pinu mo,
dhali aris 'kwani kun ta thus ki thus e mony'cesh mo

uni mini pi a'di ku'th mo ki ter ntaga 'cummam piti ilu/ mo.

⁹ Hili aha/ mina bwa 'kuny ki sule/ sule/ mo.

Aha/ mina yuk gway mmomaj Arumgimis ma Yakuub mo.

¹⁰ Aris ce gi uni kun ta thus ki thus mo tani mina a'di wa'b bwa mo
hili ce gi uni kun tana kar/e minu dhu ki ca mo.

76

*Eya manyu*k gway ka shu/ jin buku mo. Gway ma Asap. A'di jin ta gway mo.

¹ Eya Yahuuda/ mo tani a'di imish ma Arumgimis mo,
gway piti jin eka/ ek mo e bwaman ma Israyiil mo.

² Monyca'b piti a'di telkunu sho'k mo e Pan Saliim mo,
mo jin ca'ba a'di mo tani a'di di'd eya Sihyuun mo.

³ E mun mo tani a'di ki 'ce'da thopa/ kun shinunu ki o'd ki yuwar yuwar bwa mo,
dhali agongoro/ gi mo/as mo dhali gandal gi mo/as mo dhali aris tojkan gi mo/as mo.
Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁴ Monyca ta jim pini mo, dhali mo jin eku
mmobol dhan wosha turga/ e kun 'kon ki sule/ sule/ mo.

⁵ 'Kwani kun 'kon ma du ki dhethadhe'th mo tani uni dilkunu tom buni kun dilina uni
mo.

Uni ciçkin e mo jin ishu e mo.

Aris 'kwani gi mo/as mo tani

uni mol me'd buni bu'th mmomii to mo.

⁶ E mo ma kucur pini mo ayy Arumgimis ma Yakuub mo tani
a'di jin mer shumaruma po/ mo dhali shumarum mo uni su/ miikina buye/ ka yinkira/
mo.

⁷ Hili /e, /e tana pure/ mo.

Kaja a'di imidi mish doshi bwambori /e mo
me'd jin min ma nyor pini 'tulu/ ka pije/ mo?

⁸ 'Peni momis mo tani /e ki bah gwo gom gwon dwall jin toru 'twa/a 'cesh mo.
Mony'cesh ko/ki is mo dhali dosh shoka 'cesh mo

⁹ ka Arumgimis cuki mis mo dhali tel gwon dwall piti jin toru 'twa/a 'cesh mo
mmota ris 'kwani gwansan is ki me'd mo kun 'cwarkunu e mony'cesh mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

¹⁰ Ka jirj gana/ anyor gi 'kwani midi maj/e mo.

Dhali anyor jin boçki'd mina /e non 'twa/ ' pena po/ /e mo.

¹¹ Oyi um gwo is e Tapa Arumgimis bum mo dhali thimi uni mo.

Dhalki aris uni 'baar mo kun 'kam a'di is mo tani 'doyu to kun çinu ki me'd mo
e a'di jin minu mii ko/ mo

¹² dhali a'di jin 'ciçhki mondiki/e gi iya/ ma malik mo,
a'di jin taki'da pure/ ka pure/ apo/ imalik gi mony'cesh mo.

77

*Eya manyu*k gway, isi ki gwo gi a'di jin 'cemki gway jin yuku ka Yaduthhuun mo. Gway
ma Asap.

¹ Aha/ gwokina 'twa/ Arumgimis ki nyanye/ mo,

mmoko 'twa/ Arumgimis ki nyanye/ ki a'di midi cik aha/ 'twa/ mo.

² Ka tee jin çtocu aha/ bwa mo tani aha/ simmkina Tapa e mo,

e mon'thiny me'd pem a'di he'thki'd mo ki dar gi mo jin wuna is a'di e mo.

Akashiram pem a'di ushki'd mo ki a'di minu malas mo.

³ Aha/ kulumkina gwo ibwa goma Arumgimis mo, dhali aha/ gwokina mo mmo/anan is mo.

Dhali aha/ kulumkina gwo ibwa mo dhali shi/in pem 'thikina buye/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁴ /E ki bu'th 'ko'd em pem me'd mo 'peni mo jin 'kamutha a'di e mo.

Aha/ tocu bwa kagahara mo dhali aha/ mola gwo o mo.

⁵ Aha/ hila isi gwo i e goma teen dhamo/ gunn mo,
dhali aha/ kakina yil gunn e kadhamo/ mo.

⁶ Aha/ torkina ṭor eya dum pem mon'thiny ka kar/e mo.

Dhali aha/ kulumkina gwo ibwa mo dhali aha/ ŋapkina shi/in pem mo.

⁷ Mina Tapa usha ush ki sule/ mo

dhali diki mii mii ma 'the dok/e 'taa?

⁸ Mo/en piti jin ṭelu sho'k dakki'd mo 'taa?

Dhali aris gwom piti kun onu is 'kokin ntagi 'pemen ma risa tee 'baar mo 'taa?

⁹ Arumgimis thiski mii ma 'them piti e mo 'taa?

Dhala nyor piti jin shwakina a'di mo tani a'di dakki'da hil hil ki e ma 'thime/ ki mo/en
mo 'taa?

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

¹⁰ Dhali aha/ ona gwo mo ki: A'di ta aha/ jin jwakat~~kunuwa~~ du mo

ki me'd gi a'di jin Caa e ki Ca akki mii e mo.

¹¹ Aha/ mina ka mii gi Tapa e mo.

Nye, aha/ mina ka momer piti e 'peni kun dhamo/ mo.

¹² Aha/ mina kulum gwo ibwa goma ris miin tom pini mo
dhali ṭikir gwo kulum ibwa gom mii ma dem dem pini mo.

¹³ Bway pini, ayy Arumgimis, a'di ḳogu mo.

Ka rum jana caaca me'da Arumgimis bananj gana/ mo?

¹⁴ /E tana Arumgimis jin miiki momer mo,
/e jin piki mo ma dem dem pini ibwaman 'kwani mo.

¹⁵ /E ki me'da bim pini mo tani /e ki wan 'kwanim pini 'ba/ mo,
uni gun ta iya/ ma Yakuub mo dhali ku ma Yuusup mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

¹⁶ Ka ris yi'de/ parki /e e mo tani ayy Arumgimis,

ka ris yi'de/ parki /e e mo tani uni ko/ kina ko/ is mo,

nye, uni gun 'kula'kul mo tani deekina is ki bir bir gom mo~~ŋ~~ko/ is mo.

¹⁷ Dhali araḳ kun 'kani mis wolki yi'de/ mo,

dhali momis si'da/ dhalki mondor ma sho'k me'd mo.

Dhali athopam pini a'di dhwa/a'dki'd ki dhwa/a'd mo eya ris 'twanjkal kuku/
mo.

¹⁸ Dhali mom pini jin 'twaka mondor ma sho'k mo tani a'di diki'd e 'tham kun 'theḳkin
mo.

Awara sho'k pini a'di kushki mony'cesh mo,
dhali mony'cesh deeki'd ki bir bir mo dhali yikin is mo.

¹⁹ Bway pini diki'd e bwam kumma/ yi'de/ mo

dhali bway tur pini diki'd eya dhan yi'de/ mo.

Dhala dum bwam sho'k pini jin yana /e mo tani mishuwa?

²⁰ /E ki sus 'kwanim pini me'da ma'diny ka'bal mo,
ki me'd ma Musa mo dhala Haruun mo.

Gway jin yedhu sho'k goma Asap mo.

- 1 Dhuyi 'ce, ayy 'kwanim pem, ki gwo jin ṭorka/ mo.
Ka'di bwany'cem bum mo ki gwo ki 'twam pem mo.
- 2 Haali/ aha/ mina ka'd 'twam pem ki gwom 'bi'th e mo.
Aha/ mina bah gwo mmo/o gwo kun mini 'koki 'ko eya tente/ 'peni gwon dhamo/ mo,
3 'peni to gwansan kun cīkkina ana gwo mo dhali mish mo,
uni gun ṭorkina ibabam bana ana mo.
- 4 Ki ana mina 'koki bag uni 'peni ucim buni mo,
hili a'di minu ṭor ka nyakum yil jin mini yayu/ i'ko'd mo
mii gi monyca gi Tapa mo dhali mo ma dem dem piti mo
dhali momer jin wagaskina a'di mo.
- 5 A'di telki gwonyçi sho'k eya Yakuub mo,
dhali kar gwoŋkan 'pen ka piye/ jin ćinu eya Israyiil mo,
a'di jin kankina a'di ibabam bana mo
mmoṭor ucim buni gwo mo
- 6 ki uci ma nyakum yil kun min ma po/i 'ko isu/ ki uni mini mish uni mo
dhali uci kun 'konuki dho'th naskina/ mo,
dhali cu mis mo dhali ṭor uci kun ta ucim buni mo
- 7 wakan ki uni mini dhu mo ma 'ter kapem buni eya Arumgimis mo
dhali 'koki this mii ma Arumgimis e mo,
hili mmodhu gwoŋkan piti kun 'kwarkunu mo
- 8 dhali ki uni mini 'taki 'koki waki ibabam buni mo,
mmota ga du jin tana wa'ba/ mo dhali ta anyakum yil kun mini pish is ka le'd mo,
uni gun mini ta anyakum yil kun min ma du tel shoka 'cesh mo,
uni gun mini ta ga kashira/ kun mini 'koki ta ku isin gana/ goma Arumgimis mo.
- 9 'Kwani ma Eprayim uni takin ka bwaa gi mo/as mo,
dhali uni dokkin ka nyaj'ko'd mo ka tee jinasuwa mee mo.
- 10 Uni 'koki dhu Gwo ma Arumgimis jin gamu me'd mo,
hili uni ushkin ki 'tash mo mmo/ii isi ki gwoŋkan piti jin ćinu mo.
- 11 Uni ḷaki mii kun miikina Tapa mo
dhali miimer jin ṭorkina a'di uni mo.
- 12 E jis/e gi ibabam buni mo tani a'di wagaski momer mo
dhali e Pam Masir mo dhali e bwam bunto ma Suu/an mo.
- 13 A'di ki kwa/ dhan kumma/ yi'de/ bwa mo dhali dhal uni bway mo mmo/ii icine/ mo
dhali a'di ki kar yi'de/ mmodosh me'da gap mo.
- 14 Dhali montee mo tani a'di ki shu uni bway ka rak mo,
dhali mon'thiny isa yempa/ mo tani a'di ki shu uni bway ka dhan o'd jin kushi mo mo.
- 15 A'di ki tawan wosh e ki cwa e mombwaasho mo
dhali a'di ki ci uni yi'de/ jin kasha e ki kash mmopi mo me'd mo jin 'kula'kul mo.
- 16 A'di ki dhal yi'de/ bway mmo'thonthoru/ 'peni 'kuwosh mo,
dhali a'di ki rak yi'de/ mmogaçu/ ka 'cesh me'd a'di jin guski'd e bwaagap mo.
- 17 Naskina/ uni 'kon mmomii miinthus apo/ a'di mo,
mmopish is ka le'd apo/ a'di jin Caa e ki Ca mo e bwam ma si'b mo.
- 18 Uni ki pal Arumgimis ka dum buni mo
ki gwom buni jin 'thekkina uni gom tonṭe/ mo ka dum buni kun purki uni mo.

- ¹⁹ Uni ki o gwo apowa Arumgimis mo mmo/o gwo mo ki: A/Arumgimis mishi ci ana tonṭe/ mmoshwa e bwaashowa?
- ²⁰ A'di ki mush wosh ki cwa mo, wakan yi'de/ kolki 'kus mo, dhali yi'de/ 'thonthorki'd kagahara mo.
Gara/ mina a'di diki ci tonte/
walla dina a'di gara/ ki ci shum ki 'kwanim piti mo?
- ²¹ Wakan ki Tapa cikki gwo mo tani, a'di 'tu'dkunu ka nyor mo.
O'd a'di 'thakunu apowa Yakuub mo,
anyor piti a'di caki'da powa Israyil mo
- ²² haali/ uni dar gi moŋgam gwo is eya Arumgimis mo
dhali 'kokı gam gwo is gom mom'bi'th piti jin tana a'di ata is ki me'd mo.
- ²³ Naskina/ a'di ki kan momis jin di'di mis mo,
dhali a'di ki ka'c acampur gi momis mo
- ²⁴ dhali a'di ki hethu a'cesh apo/ uni amanna mmoshwa mo,
dhali a'di ki ci uni pos 'peni momis mo.
- ²⁵ 'Kwani shwaki tonṭe/ gi iman'doyu gwo mo.
A'di hashki uni tonṭe/ ka entus mo.
- ²⁶ A'di ki rak 'tham gi mom'pesho'k mmoposhu e momis mo,
dhali ki mom'bi'th piti mo tani a'di ki shu 'tham ma biny cam bway mo.
- ²⁷ A'di ki he'th shum apo/ uni me'd bu'da 'cesh mo,
dhali 'dii kun 'kan ma bi me'd emena si'b kun 'kon e bwaman ma gap mo.
- ²⁸ A'di ki dhal uni bway mo mmoṭa'k e bwaman gu'b ciŋŋam buni mo,
mmo'kama ris mom buni kun 'kona uni is mo.
- ²⁹ Dhali uni 'kaki uni mo ntagi uni kapkin ki kap gana/ mo,
haali/ a'di çiki uni to jin 'thona bwa uni ki gor gor mo.
- ³⁰ Hili ntwa/a/ ki uni dhu to kun gora bwa uni mo tani,
ki tonṭe/ di'd e 'twam buni mo tani,
- ³¹ anyor ma Arumgimis cuki mis apo/ uni mo
dhali a'di ki 'kosh uni gun 'bitha'bi'th 'peni bwam uni mo
dhali a'di ki 'thi uni gwahan a'cesh uni gun dhunu 'pen ka pijie/ gom mom'bor buni 'peni
'Kwani ma Israyil mo.
- ³² Bahili apowa ris to gwansan kun miinu mo tani uni 'kon naskina/ mmomii miinthus mō.
Dhali bahili ki a'di mii momer piti mo tani uni 'kokı gam a'di gwo is mo.
- ³³ Wakan a'di dhalki'da teem buni mmopuu mo me'da wulpe/ mo
dhali yil buni ta'da pure/ ka pure/ mo.
- ³⁴ Ki a'di 'koshki uni mo tani uni ŋapki a'di mo.
Uni ri'ckina du is mo dhali ŋapa Arumgimis ka duŋ gana/ mo.
- ³⁵ Uni kaki gwo e ka Arumgimis a'di ta wosh buni mo,
a'di jin ta'da Arumgimis buni jin Caa e ki Ca jin wanki'da wan 'ba/ mo.
- ³⁶ Hili uni ḥorkina ḥor ki a'di ki 'twany jarom buni ka mak mo.
Uni takina ḥor ka ḥor gom a'di ka le'd buni mo.
- ³⁷ Adum buni yisa ḥelu shoka 'kup ki a'di mo.
Uni 'kokı ha me'd gom gwoŋ ganam piti jin gamu me'd mo.
- ³⁸ Hili a'di di'd naskina/ mmohila hil ki e ma 'thime/ ki mo/en mo,
dhali gwam uni 'peni tonthus buni kun miikina uni mo,
dhali diki 'ce'd uni sho'k mo.
A'di 'tumki'da nyor piti is ka nyaj'ko'd me'd ka ris mo,
dhali a'di diki mura nyor piti 'baar mo mmoshwa a'cesh ki sho'k mo.

- ³⁹ A'di kaki gwo e mo ki uni ta jasi shuman is gi buŋwar is mo,
me'd 'tham yin jin poshki'd mo dhali diki wuṭulu/ ka nyar'ko'd mo.
- ⁴⁰ Me'd wana risa kun pisha uni is ka le'da po/ a'di e mombwaasho mo
dhali jwakaṭ a'di adum piti e bwam ma si'b mo.
- ⁴¹ Uni palki a'di dok/e dhali dok/e mo
dhali rukuny A'din 'De/ jin Kogu jin ta jima Israyiil mo.
- ⁴² Dhali uni yisa dhu mom'bi'th piti eya dum buni yisa,
walla atee yin si'da/ me'd jin wankina a'di uni 'ba/ 'peni 'kup buni mo,
- ⁴³ me'd jin wagaskina a'di jamas miim piti e Pam Masir mo,
dhali miimer piti e bunto ma Suu/an mo.
- ⁴⁴ A'di ki tu'k yi'dem buni mmota abas mo,
wakan ki uni mini 'koki pi yi'dem buni kun sokin mo.
- ⁴⁵ A'di ki hash dhana buhanya kanthi/ e bwaman uni mo a'di jin loski uni mo,
dhali adhana buhanya 'dwa/ jin 'ce'dki uni sho'k mo.
- ⁴⁶ A'di ki ci tonṭem buni kun sina uni ka jirsaj mmoshwa mo,
dhali maman buni jin miina uniya tu'c mo tani shwan ma kuyu/ mo.
- ⁴⁷ Dhali a'di ki 'ce'd cwalmans tom buni sho'k ka wasa/ mo
dhali cwampu/ buni ki jape/ jin wuna uni me'd manyandhe/ mo.
- ⁴⁸ Dhali a'di ki ci bip buni cwa ki me'd ka wasa/ mo,
dhali ma'diny ka'bal buni uni dorkunu ki dhan o'd jin dhwa/a'dki'd mo 'pena wara sho'k
mo.
- ⁴⁹ A'di ki 'cuka nyor piti jin ca'bki wur wur apo/ uni mo,
anyor jin ta'da nyor piti jin dek a'di mo dhali mo ma cis mo,
uni gun 'doyina iman'doyu gwo kun 'ce'dkina 'ce'd sho'k mo.
- ⁵⁰ A'di ki kar bway tur goma nyor piti mo.
A'di 'tash uni 'twa/ 'peni mowuwa?
Hili a'di ki kar 'kupki ta'kki moj'koki/em buni ki mom'ba'th jin wo'cki uni is she/ mo.
- ⁵¹ A'di ki musha risa bwanyara/ gi 'Kwani gi Pam Masir ki cwa mo,
mom'bi'th jin ta jim buni jin gački'd e gu'ba'ku/ ma Haam mo.
- ⁵² Dhali yan'ko'd a'di ki shu 'kwanim piti bway ka pije/ me'd ka'bal mo,
dhali a'di ki shu uni bway e mombwaasho me'da ma'diny ka'bal mo.
- ⁵³ A'di ki sus uni ki 'dantar mo, wakan uni 'koki ko/ is mo.
Hili dhan kumma/ yi'de/ a'di 'ce'dki 'kup buni sho'k mo.
- ⁵⁴ Dhali a'di ki sus uni ka pije/ e mony'cesh piti jin kogu mo,
dhali e 'kuwosha turga/ jin ta'da bim poros piti mo jin gamkina a'di adu is mo.
- ⁵⁵ A'di ki ura ris kal gi 'kwani ka pije/ ibwambori uni mo.
A'di ki dhu mo ki she/ gom uni jin mina uni mii bu'th mo,
dhali thoson mo kun minu 'ko goma wał ma Israyiil e gu'ba'kum buni mo.
- ⁵⁶ Naskina/ uni 'kon mmopal a'di mo dhali pish is ka le'da po/ a'di jin Caa e ki Ca jin ta'da
Arumgimis mo,
dhali 'koki dhu gwonyçim piti mo,
⁵⁷ hili uni tu'kkin mo dhali 'dap e ki miiny dačara/ mo me'd ibabam buni mo.
Uni ḥoshkin me'da bwaa jin he'kki'da he'k e mo.
- ⁵⁸ Haali/ uni rukunyki a'di mo mmomii anyor mo ki mom buni kun eka/ ek mo.
Uni ki rak a'di jocu/ ki mo jin 'thothu/ bwa ki miin dhapan mo gom tompinycon buni
kun uka uni mmoluŋ mo.
- ⁵⁹ Ka Arumgimis cikki gwo mo tani a'di 'tu'du ka nyor mo,
dhali a'di ki waka Israyiil ka bor 'den gana/ mo.

- ⁶⁰ A'di ki dhal mom piti 'pen jin ɔ̄'bkina a'di jin ta Pan Shilu mo,
e gu'ba'ku/ jin ɔ̄'bkina a'di e bwarj 'kwani mo,
- ⁶¹ dhali a'di ki 'cuk mom'b'i'th piti apo/ uni gun bu'thkunu mo mmota c̄inkina/ mo,
dhali monyca gi me'd piti apo/ 'kwani kun ta 'kup mo.
- ⁶² A'di ki ci 'kwanim piti e me'd gi uni kun ɔ̄kal gandal mo,
dhali kuma nyor piti mo apo/ uni kun ta mal piti mo.
- ⁶³ O'd shwaki 'kwani kun ta dhuru'c buni mo,
dhali nyaram buni uni dar gi gway gi momash mo.
- ⁶⁴ Igasiis buni ɔ̄kkina 'cesh gom shemen gandal mo,
dhali upa dhalla/ gi igasiis mo, moŋkamu/ gwona uniya?
- ⁶⁵ Dhali yan'ko'd Tapa merki e mo 'peni mo jin wana e ki mo jin ishkina a'di e mo,
me'd wathi/ jin 'bitha'bi'th jin 'therki cuuwa/ gom yimana mura'th jin pina a'di jin ɔ̄ka/u
ki ɔ̄yah ɔ̄yah mo.
- ⁶⁶ Dhali a'di ki dhu 'kup piti mmokwa/ bwa mo.
A'di ki dhu uni e mo ma 'the is ki sule/ sule/ mo.
- ⁶⁷ A'di ki waɔ̄gu'ba'ku/ ma Yuusup mo,
dhali a'di diki kwanya waɔ̄ma Eprayim mo.
- ⁶⁸ Hili a'di ki kwany awak ma Yahuuda/ mo,
a'di jin ta 'Kuwosha Sihyuun, a'di jin ena a'di mo.
- ⁶⁹ A'di ki nyar mom piti jin kogu mo me'd mo jin eka/ ek e momis mo,
dhali me'd mony'cesh jin ɔ̄telkina a'di sho'k ki sule/ sule/ mo.
- ⁷⁰ Dhali a'di ki kwanya Dawuu'd jin ta c̄inkinam piti mo,
dhali sus a'di mo 'peni mo jin hila a'di ɔ̄bal mo,
- ⁷¹ 'peni mo jin hila a'di ushi nas ɔ̄bal kun bwan mo tani
a'di ki sus a'di mo mmota amanhil ɔ̄bal gom 'Kwani ma Yakuub mo,
a'di jin ta'da Israyil jin ta mal piti mo.
- ⁷² Ka du jin ta a'di pa ki pa mo tani a'di ki hil uni mo,
dhali a'di ki shu uni bway ki me'd piti jin ta gwocon mo.

79

Gway ma Asap.

- ¹ Ayy Arumgimis, 'kwani kun 'kon ki 'kus 'peni ji gi luju mo tani uni pu'dkun e mo gi mal
pini mo.
Uni ki shi/ gu'b gi mondheleladhelel pini mo.
Uni ki shi/ Pa Urushaliim mo mmokup a'di mo.
- ² Uni ki ci buŋwar is gi c̄inkinam pini ki 'dii kun pen e momis mmota tonṭe/ gom uni ki
'ka mo,
buŋwar is gi unim pini kun dhunu mo ki she/ ki dhelel dhelel mo tani 'kakina ton̄gwapi/
gi mony'cesh mo.
- ³ Uni wolkina bas buni me'd yi'de/ mo
mmo'kam Pa Urushaliim is mo
dhali jaŋkamu/ di'd jin kan uniya?
- ⁴ Ana warkina ki uni gun c̄inu gura/ ki imannyak 'kom bana mo,
dhali miikunu ka mak mo dhali pe'th ki petha sor ki uni gwansan kun 'kamki ana is mo.
- ⁵ Ayy Tapa, kakaja imina /e di mo mmomiya nyor mo?
Min ma nyor pini 'peni bwan ɔ̄c pini diki pur me'd o'da?
- ⁶ Woli /e anyor pini apo/ kal gi 'kwainy'cesh mo
uni kun 'koki mish /e mo,

dhali eya dhan bampa/ mo
 uni kun 'koki yuk gway pini mo.
⁷ Haali/ uni loskina Yakuub mo,
 dhali shi/ mom piti is mo.

- ⁸ Dhalku/ ki dok/e ka gwo e apo/ am gom miinthus kun miikina ibabam bam kadhamo/
 mo.
 Dhalki mo ma 'thimem pini jin hilu ki mo/en pu'du'd ki jahanne/ gam am 'kup mo,
 haali/ aman dhukunu e mo jin 'the am is ki 'the ka luŋgu'b mo.
⁹ Wo₉hi/ aman mo, ayy Arumgimis, jin ta bway mowoth bam mo,
 ki gway gi monycam pini mo.
 'Cuki aman mo dhali gwami aman 'peni miinthus bam mo,
 gom gway gi gway pini mo.
¹⁰ Ki to jin ta'da ta imina kal gi 'kwaniny'cesh i/o gwo mo ki:
 Mane Arumgimis buni mane?
 Dhalki mori'c pini goma bas gi cinkinam pini jin gackunuwa 'cesh mo,
 dhalki a'di mishu mo e bwaman kal gi 'kwaniny'cesh e bwambori jis/em bam mo.
¹¹ Dhalki mo/ohon gi uni gun dhunuwa sijin pu'dkini bwambori /e mo,
 ki isi ki dhan mom'bi'th pini mo ki /e mini 'tash uni 'twa/ mo uni gwansan kun 'disha
 'twa/ mmowu mo.
¹² Tu'dki uni to me'di pesu/ ibwambor mo uni gwahan kun ta imannyak 'kom bam mo,
 gom gura/ jin cikina uni /e mo, ayy Tapa.
¹³ Dhali yan'ko'd aman kun tana 'kwanim pini mo, uni gun tana ma'diny ka'bal pini goma
 shon dhii/i'd pini mo
 aman mina ci /e mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki sule/ sule/ mo,
 'pena nyakum yil jin tanu mo ntaga nyakum yil jin 'ko'd mo, aman mina pe'd momaj
 pini mo be.

80

*Eya manyu*k gway, isi ki gwo gom jandin to mo. Gom gwo jin cinu goma Asap mo. A'di
 jin ta gway mo.

- ¹ Ciyi 'ce mo ma, ayy Amanhil Ka'bal ma Israyiil mo, /e jin shukina Yuusup bway ka pije/
 me'da ma'diny ka'bal mo.
² /E jin karkunu mo mmoça'ba po/ kursi ma malik mo apowa çarabiim kun 'thupa kursi is
 ka bim buni mo tani, kushi mo mo
² ibwambor ma Eprayim mo dhali bwambor ma Benyamiin mo dhala Manassa mo.
 Piri mo ma dem dem pini is mo
 dhali yayu/ mo mmota am is ki me'd mo.

³ Waru/ am is mo, ayy Arumgimis.
 Dhalki bwam/em pini kushu mo mo, ki am minu ta is ki me'd mo.

- ⁴ Ayy Tapa Arumgimis gi momis mo,
 anyor pini midi di pu'd kakaja gom mon'tho gi 'kwanim pini mo?
⁵ /E ki ci uni tonte/ jin shwana uni jin ta jabu'th mo,
 dhali /e ki ci uni jabu'th mmopi mo ki shej kwa jin 'tu'du'd mo.
⁶ /E ki dhu am ki imannyak 'kom bam mmoci am gura/ mo,
 dhali uni gun ta 'kup ki am mmope'th e bwaman is buni mo.
⁷ Waru/ am is mo, ayy Arumgimis gi momis mo.
 Dhalki bwam/em pini kushu mo mo, ki am minu ta is ki me'd mo.
⁸ /E ki kal cwalmal ka pije/ 'peni Pam Masir mo,

dhali /e ki ura ris kal gi 'kwaniny'cesh ka pije/ mo dhali çu'th a'di mo.

⁹/E ki kara 'cesh eya tente/ gom a'di mo.

A'di ki guwa birman piti ka lungu'b e mo jin 'kula'kul mo dhali a'di ki 'tu'd mony'cesh mo.

¹⁰Dhali 'kuwosha turga/ uni 'tu'dkunu mo ka lam piti mo,

cwa kun wana e ka bwanyayiis kun çä'bki dem dem nyakka bim piti mo.

¹¹A'di ki hash ka bim piti ntagi kumma/ yi'de/ mo
dhala birman piti mmoya gam yi'de/ a'cesh mo.

¹²Goma tinta sa/ i'ce'dkina /e agangaram piti ka 'cesh mo

wakan ka ris uni gun iikin ki iimpe e bway piti mo tani hoki maman piti mo?

¹³Abogo'b gi bwaasho a'di ha'thki a'di ki 'twa/ mo,
dhali aris to gwansan kun 'kon mmokal ya e bwam bunto mo tani shwaki a'di mo.

¹⁴Tuku mo dok/e, ayy Arumgimis gi momis mo.

Hili mo ka lungu'b 'peni momis mo dhali par mo e mo.

Hili cwalman ma mura'th yan mo ma,

¹⁵a'di jin kothki'd jin sikina /e ka bim poros pini mo.

¹⁶Uni ci'thki a'di ki o'd mo dhali uni ki jep uni ka 'cesh mo.

Dhalki uni 'ce'd sho'k mo e mo jin kucura kucur mo jin ta jis/em pini mo.

¹⁷Hili dhalki me'd pini a'di di'da po/ wathi/ jin ta me'da bim poros pini mo,

a'di jin ta ya/ gi wathi/ jin karkina /e mmo'bitha'bi'th gom is pini mo.

¹⁸Dhali yan'ko'd am mina mol dok ka nyar'ko'd 'peni /e ki sule/ mo.

Çi am moj'koki/e mo dhali am mina yer gway pini mo.

¹⁹Waru/ am is mo, ayy Tapa Arumgimis gi momis mo.

Dhalki bwam/em pini kushu mo mo, ki am minu ta is ki me'd mo.

81

Eya manyuk gway mo, isi ki gwo ma dhenjhenye/ gi 'Kwani gi Pany Jatt mo. Gway ma Asap.

¹Yuki um gway ki 'kal 'kal eya Arumgimis jin ta mom'bi'th bana mo.

Kumi cuuwa/ mo gom bwanj 'kunyka/ eya Arumgimis ma Yakuub mo.

²'Deki gway abor ki mis mo ki ko ma dhenjhenye/ jin pinu ki me'd mo,
adheñdhenye/ jin 'kon ma shu/i pesu/ mo jin 'kunya'kuny mo dhali adheñdhenye/ mo.

³Piyi apoome/ ka ppen this mo,
dhali ka ppe jin ta'da kunn is mo, ka cim jin yuķa tul 'kup bana mo.

⁴Haali/ a'di ta gwojkan jin bahu gom 'Kwani ma Israyiil mo,

dhali gwojkan ma Arumgimis jin onu ki 'twa/ goma Yakuub mo.

⁵A'di ki kar gwojkan goma Yuusup mo,

me'd jin yakina a'di ka pije/ e Pam Masir mo.

Aha/ cikkina 'twa/ mo a'di jin moltika/ mo.

⁶Aha/ sorothkina /e 'kupa bim pini 'peni ton ditj'i'd mo.

Me'd pini karu ki 'kus 'pena nura/ mo.

⁷E mo ma çis pini mo tani /e yukkina yuķ mo dhali aha/ 'cukkina /e mo.

Aha/ thokkina /e 'twa/ ka kwal is e mo jin dor ma shoka dor mo.

Aha/ palkina /e mo e yi'de/ ma Mariiba mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁸Ciki gwo mo ma, ayy 'kwanim pem, dhali aha/ mina kucur um mo ki kucur pa mo.

Ayy Israyiil, wakki/ /e mina bwa 'taki oyi, hili dhali cik aha/ gwo mo.

⁹Wakan ka rum pinycon kun luja 'kwanin tiya midi diki di e bwam um mo.

Wakan ki um mini 'koki luŋ ka jin 'kupa'dupun gom tompinycon jin luŋa 'kwanin tiya mo.

¹⁰ Aha/ tana Tapa Arumgimis bum mo,
a'di jin suski um ka pije/ 'peni Pam Masir mo.

Ka'di 'twam bum ki wāngal mo dhali aha/ mina 'tu'd a'di ki piny piny mo.

¹¹ Hili 'kwanim pem 'koki cik 'twam pem mo,
Israyiil midi 'taki ta gi jim pema kamuwa?

¹² Wakan aha/ cikina uni bwāy mo eya dum buni kun miin ki wa'th wa'th mo,
mmobath gwom buni kun logoma bwām bunij gana/ uni mo.

¹³ Ayy, ki 'kwanim pem mini 'taki 'koki cik aha/ gwo mo sa/?
Ka Israyiil midi 'taki ya e bwāy pem moyi.

¹⁴ Aha/ 'disha 'twa/ ba/ mmo'ce'd 'kup buni sho'k mo,
dhali tu'k me'd pem apo/ uni gun ta 'kup ki uni mo.

¹⁵ Uni gwānsan kun shi/ki Tapa i e mo tani uni mini 'taki kočki țił țił 'kup ki a'di mo,
dhali tom buni jin 'baki uni e mo tani midi diyi bwambori uni ki sule/ sule/ mo.

¹⁶ Aha/ mina 'taki thip um ki pos bunyan gana/ mo
dhali ka dham 'peni wosh jin midi 'taki kap um moyi.

82

Gway ma Asap.

¹ Arumgimis bu'thki mom piti e mo ma tul 'kup jin ta jim piti mo,
eya ris bwaman gi 'kwani ma hakuūmam piti a'di ki kar mo jin dwallu gwo jin toru gwo
'twa/a 'cesh mo.

² /E mini dak gwo dwall ki shi/ shi/ kakasja mo
dhali tor mo ma gwar 'de/ gom uni gun ta thus ki thus mo?

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

³ Ciyi mii ma kar/e ki uni gun 'ka'da is mo dhali uni gun daran gi icom mo.

Hali mo ma kar/e gom uni gun dorkunuwa du mo dhali gom uni kun mini mii ta gi to
mo.

⁴ 'Cwamu/ uni gun 'ka'da is mo dhali uni kun mini mii ta gi to mo.

'Cučki uni mo 'peni me'd gi uni gun ta thus ki thus mo.

⁵ Uni mish toj kamu/ nyith yisa walla gwoj kamu/ misha uni 'bana?

Uni iikin e mondhumumi'd mo.

Aris mo gun ka'bu mony'cesh mo tani uni yičinki is mo.

⁶ Aha/ ona gwo mo ki: Um a'di itana hakuūma mo,
dhali um ta iya/ gi a'di jin Caa e ki Ca mo, aris umi 'baar mo.

⁷ Bahili um 'baar mo mini wu mo me'd 'kwani mo
dhali ta'k 'ko'da 'cesh me'd iya/ ma malik mo.

⁸ Cuyi mis mo, ayy Arumgimis, dhali dwalli mony'cesh gwo mo
haala ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo tani ta kum pini mo be.

83

Gway jin yučku mo. A'di jin ta gway ma Asap.

¹ Ayy Arumgimis, dhalku/ ki ca'b ki shwamm mo.

Dhalku/ ki ča'bi bu'th močku'th is pini mo walla di ki shwamm mo, ayy Arumgimis.

² Haali/ hili mo mo ma, 'kwanij 'kup pini uni miikina dulat̄t mo.

Uni gwānsan kun shi/ki /e i e mo tani uni 'deki 'kup buni ki mis mo.

³ Uni 'thiki gwonthus 'cesh apo/ 'kwanim pini mmocesh uni mo.

Uni ḥorkina tor mmontal 'de/ apo/ unim pini gun ceshkina /e ka po/ mo.

⁴ Uni o gwo mo ki: Iiyu/ mo, dhalki ana dhidha uni sho'k ka pupush 'peni kal jin tana uni mo.

Dhalku/ ki dhal gway ma Israyiil ki a'di minu ka e dok/e mo.

⁵ Nye, uni 'dapan ki me'd ki gwom buni ka rem 'kup mo.

Apo/ /e mo tani uni ki gam gwo me'd mo.

⁶ Gu'ba'ku/ gi 'Kwani Pa Aduum dhali 'Kwani ma Isma/iil dhali 'Kwani gi Pa Muwab dhali 'Kwani gi Pa Haajar mo,

⁷ dhali 'Kwani gi Pany Jibaal dhali 'Kwani gi Pa Ammuun dhali 'Kwani gi Pa Amalik, dhali 'Kwani gi Pam Palasthiin nyakka ris 'Kwani gi Pan Sur mo.

⁸ Dhali 'Kwani gi Pan Ashshuur si'da/ uni gamki gwo me'd ki uni mo.

Uni ta 'kwani kun 'bi'th ma bi ki 'bi'th kun ta uci ma Luuth mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁹ Wakan /e mini mii miim pini apo/ uni me'd jin miikina /e apoj 'Kwani gi Pam Midyaan mo,

dhali me'da Sisara dhala Yabin mo e Yi'de/ ma Kishun mo,

¹⁰ uni gun 'ce'dkunu sho'k mo e Pan Endor mo,

uni gun warkin ki gure/ gom mony'cesh mo.

¹¹ Dhuyi mom buni kun tana uni 'penkapan mmowa e ka Guraab dhala Diib mo dhali aris iya/ ma malik buni mo me'da Sabah dhala Salmunnaa/ mo.

¹² Uni gun o gwo mo ki: Dhalki ana budha to gom is bana mo 'pena shon dhii/i'd ma Arumgimis mo.

¹³ Ayy Arumgimis pem, dhuyi uni mmowa e ki 'tham jin 'the_{ki} bu'da'cesh ki ji wu_ṭul mo, me'da 'pi'b jin 'dashu ibwambori 'tham mo.

¹⁴ Me'd o'd jin shwaki bwanycwā mo,

dhali me'da le'dan o'd jin shwaki'd ka le'd eya ris 'kuwosha turga/ mo tani

¹⁵ wakan /e mini _ŋal uni ka cunthar pini mo,

dhali por uni bwa ka punthar pini mo.

¹⁶ 'Tu'dki uni bwam/em buni ki mo ma 'the is mo, ki uni mini 'taki _ŋap gway pini mo, ayy Tapa.

¹⁷ Dhalki uni dhunu ki mo ma 'the is mo dhali 'koku ki 'ko ma _çis ki sule/ sule/ mo.

Dhalki uni 'ce'dki sho'k mo ki mii jin thiskunu mii 'ko'd e ki dar ka 'the mo.

¹⁸ Dhalki uni mish gwo 'ban mo ki /e a'di it_{al} 'de/ mo jin tana gway pini Tapa mo, /e jin Caa e ki Ca apo/ mony'ceshi 'baar mo.

84

Eya manyuk gway mo, isi ki gwo ma dhenjhenye/ gi 'Kwani gi Pany Jatt mo. Gway gom iya/ ma Guurah mo.

¹ Mom pini jin _{ça'}ba /e mo tani wanu ena, ayy Tapa gi momis mo.

² Akashiram pem çorki'da çor mo, nye a'di 'thikina buye/ mo gom mo ki mony_{ça'}b gi Tapa mo.

Adum pem dhali bunjwar is pem yuki gway ki bwanj 'kunyga/ goma Arumgimis jin di ki e mo.

³ Isi kan si'da/ ara ganya/ a'di gamki gu'b mo dhala gwajayilil taki'd gi gu'b gom is piti mo, e mo jin mina a'di dho'th ushan piti mo, e mo ma gwa_ṭam pini jin miinu to mo, ayy Tapa gi momis mo, /e jin tana Malik pem mo dhali Arumgimis pem mo.

⁴ Mom'bor mii gom uni gwansan kun 'kokin e gu'b pini mo, uni gun yukki gway mmomaj /e ki sule/ sule/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁵ Mom'bor mii gom 'kwani gwahan kun 'kona mom'bi'th is e /e mo,
dhali uni gun kwasharr ma du ki kwasharr e bway ma Sihyuun mo.

⁶ Me'd jin iikina uni ka lungu'b e embul wosh ma Buka mo tani
uni ki war a'di mmota mo jin kasha yi'de/ e ki kash mo,
dhala shoka 'ce'dcipiny tashki a'di 'kup ki usha al piti mo.

⁷ Uni iikin ki mo jin 'bithu is mo itagi mo jin 'bithu is mo.

Arumgimis jin bol tiya e ki 'bor mo tani a'di iminu mish mo eya Sihyuun mo.

⁸ Ayy Tapa Arumgimis gi momis mo, ciki mon'thom pem mo ma.

Dhali çiyi /e 'ce mo, ayy Arumgimis ma Yakuub mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁹ Hila gongoro/ me'd bam mo ma, ayy Arumgimis.

Hili 'kup ki jis/e gi a'dim pini jin 'koshu ki monyca mo.

¹⁰ Haali/ atee gi mo ki monyça'b pini mo tani a'di 'boro'd mo,
mmobola alip gi mo gunn e mo.

Aha/ mina 'taki dhal mii gunn e i is 'te/ sayi mmota manhil 'twanjkal gu'b ma Arumgimis
pem mo

mmobol mo jin 'konu e gu'ba'ku/ gi 'kwani kun ta thus ki thus e mo.

¹¹ Haali/ Tapa Arumgimis a'di ta'da tente/ dhali agongoro/ mo.

A'di çiki mo ma 'the dhali montak mo.

Tom 'boro'da kamu/ mina Tapa non yisa

'peni uni gwansan kun iikin ki iiñ gana/ mo.

¹² Ayy Tapa gi momis mo,

mom'bor mii gom wathi/ jin gamki gwo is e /e mo.

85

Eya manyuk gway mo. Gway gom iya/ ma Guurah mo.

¹ Tapa, /e miiki isi mii gi bwa goma 'cesh pini mo.

/E ki waru/ shamanettan ma Yakuub is mo.

² /E ki gwamki miinthus gi 'kwanim pini mo.

/E ki dhal ka ris miinthus buni 'pen mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

³ /E dokkina nyor pini bway bwa 'baar mo.

/E tu'kkin mo 'pena nyor pini jin 'batha'ba'th mo.

⁴ Waru/ aman is ka nyaŋ'ko'd mo dok/e ayy Arumgimis jin ta bway mowoth bam mo
dhali dhu ka nyor pini gunn 'pen ka piye/ kun dekkina /e apo/ aman mo.

⁵ A/e mini miiya nyor apo/ aman ki sule/ sule/ kan mo?

A/e mini dhala nyor pini mmoya ki tur apo/ ma risa nyakum yil gi 'kwani kana?

⁶ Mina /e bunya/ diki tash am e mo dok/e?

ki 'kwanim pini mina bwa 'kuny mo e /e?

⁷ Tori aman mo/en pini jin telu sho'k mo ma, ayy Tapa,
dhali dhalki aman bway gi mowoth pini me'd mo.

⁸ Dhalki aha/ ciķa gwo mo ma, gwo jin min ma Arumgimis jin ta Tapa o mo,
haali/ a'di midi o gwo gom moŋku'th is ki 'kwanim piti mo,

dhali unim piti gwansan kun dhunu mo ki she/ ki dhelel dhelel mo, dhali uni gwansan
kun tu'kkun e a'di mo eya dum buni mo.

⁹ Ka jiŋ gana/ bway mowoth̄ piti a'di diki'd e me'd mo gom uni gwansan kun ko/ki a'di
mo
ki monyca midi di e bampam bana mo.

¹⁰ Mo/en jin ṭelu sho'k mo dhali mii jin ta ji ma isij gana/ mo tani uni mini sho ki me'd
mo.

Mii ma kar/e dhali moŋku'th is uni mini pi 'twa/ ka rem 'kup̄ mo.

¹¹ Mo ma isij gana/ midi kash e me'd yi'de/ 'peni mony'cesh mo,
dhali mii ma kar/e midi hil ka luŋgu'b 'peni momis mo.

¹² Nye, Tapa a'di midi ci a'di jin 'boro'd mo,
dhali bampam bana a'di midi gwno'd a'di jin midi mara mar is mo.

¹³ Mii ma kar/e midi ya ibwambori a'di mo
dhali kar ŋatgin piti mmota bway mo be.

86

Mon'tho ma Dawuu'd.

¹ Ka'di 'cem pini mo, ayy Tapa, dhali cik̄ aha/ gwo mo,
haali/ aha/ hatha'ko'd mo dhali mina mii ta gi to mo.

² 'Tashi mondiki/em pem 'twa/ mo, haali/ aha/ tana wathij gayiin mo.
Tayi çin̄kinam pini is ki me'd mo, a'di jin gami gwo is e /e mo.

³ /E tana Arumgimis pem mo.

Miiyi mii ka 'the gom aha/ mo, ayy Tapa,
haali/ e /e mo tani aha/ gwokina 'twa/ i /e iyula tente/ mo.

⁴ 'Kunyi akashira/ gi çin̄kinam pini mo,
haali/ e /e, ayy Tapa, akashiram pem 'de'kka/ 'kup̄ 'kup̄ ki mis mo.

⁵ Haali/ /e, ayy Tapa, ta a'di jin 'boro'd mo dhali jin gwamki'da gwam mo,
ki mo/en pini jin ṭelu sho'k mo jin ishki'd ka entus mo gom uni 'baar mo kun mini yuk
/e mo be.

⁶ Ciyi 'cem pini, ayy Tapa, ka 'thom pem mo.

Ciki gwo gom ko jin gwoka/ ka di'b me'di is mo.

⁷ Ka tee jin ṭocu aha/ bwa mo tani aha/ yukkina /e mo,
haali/ /e thokki aha/ 'twa/ mo.

⁸ Jan̄kamu/ yisa di'da e bwam ma rum thus gwahan jin waki /e, ayy Tapa,
walla jan̄ kamu/ yisa di'da jin mii to me'd /e mo.

⁹ Aris kal ma ris 'kwaniny'ceshi 'baar mo kun uka /e mo tani mini pu'du/ mo
dhali luŋ ki jiŋ 'kupa'dupuni bwambori /e mo, ayy Tapa,
dhali kar gway pini ki ca mo.

¹⁰ Haali/ /e caaca mo dhali miina dhan to gi momer mo,
dhali /e 'de/ itana Arumgimis mo.

¹¹ Tori aha/ gwo gom bway pini mo, ayy Tapa,
ki aha/ mina ya e bway ganam pini mo.

Kara dum pem mmoṭal 'de/ mo ki aha/ mina ko/ gway pini mo.

¹² Aha/ cina mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki /e mo, ayy Tapa Arumgimis pem mo, ka dum
pemi 'baar mo,

dhali aha/ mina kar gway pini ki ca ki sule/ sule/ mo.

¹³ Haali/ mo/en jin ṭelu sho'k mo tani a'di caaca 'kup̄ ki aha/ mo.

/E 'cukkina kashiram pem 'peni morj'kulga/ ma Haawiya mo.

- ¹⁴ Ayy Arumgimis, 'kwani kun ushi 'kwani ga/ uni cukin apo/ aha/ mo,
dhana tul 'kup 'kwani kun mat̄hamat̄h mo tani simmki mondiki/em pem e mo,
dhali uni 'koki kar /e ibwambori jis/em buni mo.
- ¹⁵ Hili /e, ayy Tapa, /e tana Arumgimis jin miimii mo dhali mii mii ka 'the mo,
/e man̄gala she/ ki man̄gal goma nyor mo, dhali mo/en pini jin telu sho'k mo tani ishki'd
mo dhali mii ma isij gana/ si'da/ mo.
- ¹⁶ Tuku/ mo e aha/ mo dhali bu'th mo jin hiluwa hil ka 'thime/ ki mo/en apo/ aha/ mo.
Ciyu/ mo jin 'bidhu/ e is pini ki cījkinam pini mo,
dhali tayi ya/ gi nyaranycījkinam pini is ki me'd mo.
- ¹⁷ Tori aha/ jamas mii ma 'them pini mo,
ki uni gwansan kun shi/ki aha/ i e mo mini par mii e mo tani dhali minu dhu ki mo ma
'the is mo
haali/ /e, Tapa, wōthki aha/ mo dhali malas aha/ mo be.

87

Gway gi iya/ ma Guurah. A'di ta gway jin yūku mo.

- ¹ E 'kuwošha turga/ jin kogu mo jin doshki'd mo jin ta 'pejkuman bampam piti jin
ka'bki'd mo.
- ² Tapa a'di enki 'twajkala goj ma Sihyuun mo,
mmobola ris mo jin 'konu e pa ma Yakuub e mo.
- ³ To gi monyca a'di ṭorkunuwa ṭor gom /e mo,
ayy 'pejkuman bampa/ ma Arumgimis mo.
- Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.
- ⁴ E bwaman uni gwansan kun mishki aha/ mo tani aha/ ṭorkina aRahab eya tente/ mo
dhali Pam Baabil mo.
- Hili mo mo ma, 'Kwani gi Pam Palasthiin dhali 'Kwani gi Pan Sur nyakki 'Kwani gi Paj
Gale/ mo.
- Uni o gwo mo ki: Jan 'de/ yan dho'thkunu e mun mo.
- ⁵ Dhali goma Sihyuun mo tani a'di minu o gwo ciki:
Jan 'de/ yan dhali jan 'de/ caan dho'thkunu eya yim mo.
Haali/ a'di jin Caa e ki Ca ki is piti midi telu yim sho'k mo.
- ⁶ Tapa midi deju dej e mo me'd jin 'kwarkina a'di gway gi 'kwani mo ki:
A'di 'de/ yan dho'thkunu imun mo.
- Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

- ⁷ Imanyuk gway dhali imansa gara/ o gwo mo ki:
Aris mo jin kasha yi'dem pem e mo tani uni 'kon e /e mo.

88

*Gway jin yūku mo. Gway gom iya/ ma Guurah mo. Eya manyuk gway mo, isi ki gway
jin gwonus gom bwan dit'i'd mo. A'di ta gway mmoyetha Hemaan jin ta Wathi/ ma Asraah
sho'k mo.*

- ¹ Ayy Tapa, Arumgimis pem, aha/ yūkkina /e mmowoth aha/ montee mo.
Aha/ gwokina mon'thiny ibwambori /e mo.
- ² Dhalki mon'thom pem pu'dki'd ibwambori /e mo,
ka'di 'cem pini mmocik kom pem mo.
- ³ Haali/ akashiram pem a'di 'tu'du/ mo ki monto'c bwa mo,
dhali mondiki/em pem a'di kalkina mo mo mmo'disha Haawiya is mo.
- ⁴ Aha/ deju e nyakki uni gwansan kun iikin ka luŋgu'b e jisa 'kulga/ mo.
Aha/ tana wathi/ jin dar gi mom'bi'th mo,
- ⁵ dhali mmowa e ki a'di jin dhalkunu 'pen e bwaman jwa mo,

dhali wa e ki wathi/ jin 'koshkunu mmo/ish e jis jwa mo,
 dhali wa e ki uni gwansan kun dina /e ki ka e dok/e mo,
 haali/ uni 'cithkunu 'twa/ mo 'peni me'd pini mo.

⁶ /E karki aha/ e jisa 'kulga/ mo,
 dhali e pa gi mondthurumi'd dhali moj'kulga/ mo.

⁷ Anyor pini ishki'da po/ aha/ ki dit dit mo,
 dhali /e kumki aha/ 'twa/a 'cesh ka ris mii gi lanthinem pini mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁸ /E ki rak uni gun nyał ii ki aha/ mmogas aha/ mo.

/E ki kar aha/ mmota to jin bulabul gom uni mo.

Aha/ mu'thkunu 'twajkal e bwaman mo wakan ki aha/ mina mol ye mo.

⁹ Em pem caki'd mo mmokala 'tum gom bwan dit'i'd mo.

Isa yempa/ aha/ yukkina /e mo, ayy Tapa.

Aha/ te'dkina me'd pem gom /e mo.

¹⁰ A/e mii miimer gom uni gun wukina?

A/dhali kun iikin mo mini cu mis mo mmomañ /eya?

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

¹¹ A/mo/en pini jin telu sho'k bahu e jis jwa mowa?

Walla dhali mo ma isij ganam pini e mo jin kupu mowa?

¹² A/momer pini mishu e mondthurumi'd mowa?

Walla a/mo jin tana /e is ki me'd mmowoth 'kwani e mony'cesh jin dhaluwa dhal 'pen mishu mowa?

¹³ Hili aha/, ayy Tapa, gwokina 'twa/ e /e mo.

E mon'thamo/ a'thom pem yaki'di bwambori /e mo.

¹⁴ Ayy Tapa, atinta ibita /e aha/ ashok mo?

Atinta baga /e jis/em pini 'peni aha/ mo?

¹⁵ Mo jin jwakañkunuwa du mo dhali mowu 'dishki aha/ is mo 'pena tee jin taka/ dhuru'c mo,

aha/ 'koshu is ka nyor goma purem pini mo. Aha/ dara gi mowoth mo.

¹⁶ Anyor pini a'di dhi'thki aha/ sho'k mo.

To jin ko/ka/ is 'peni /e uni bu'thquina bu'th mmo'ce'd aha/ sho'k mo.

¹⁷ Uni 'kamki aha/ is me'da gannu/ yi'de/ jin guski'd ka tee 'baar mo.

Uni 'kamki aha/ 'kup ki deki montal 'de/ mo.

¹⁸ /E ki rak uni gun eni aha/ dhali imugum pem mmogas aha/ mo.

Imannyak 'kom pem uni 'kon e mondthurumi'd mo.

89

Gway jin yedhu a/Ethaan sho'k jin ta Wathi/ ma Asraah mo.

¹ Aha/ mina yuk gway gom mo/en pini jin telu sho'k mo, ayy Tapa, ki sule/ sule/ mo.

Ki 'twa/ pem mo tani aha/ mina bah gwo gom mo ma isij ganam pini eya risa nyałkum yil gi 'kwaniny'cesh mo.

² Haali/ mo/en pini jin telu sho'k mo tani a'di telkunu ki sule/ sule/ mo.

Mo ma isij ganam pini a'di rwa'ckunu mo me'd momis mo.

³ /E ki o gwo mo ki: Aha/ gamkina gwo me'd ki jin 'dem pem jin kwanya/ mo.

Aha/ thulkina gwo me'da po/ goma Dawuu'd jin ta ciñkinam pem mo.

⁴ Aha/ mina tel emen pini sho'k ki sule/ sule/ mo,

dhali nyaña kursi ma malik pini goma risa nyałkum yil gi 'kwani mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁵ Dhalki momis mañ momer pini mo, ayy Tapa,

dhali mo ma isij ganam pini e dhana tul 'kup gi 'kwani kun kogu mo.

⁶ Haali/ kaja a'di jin di'd e momis gunn kun uko jin minu kar ka par nyakki Tapa mo?

Kaja ibwaman uni gi momis jin wakina e ki Tapa mo?

⁷ Arumgimis a'di jin ko/kunu eya dhana tul 'kup gi 'kwanim piti kun kogu mo,

a'di jin caaca mo dhali jin ta'da pure/ mo apowa ris uni 'baar mo kun 'kamki a'di is mo.

⁸ Ayy Tapa Arumgimis gi momis mo,

kaja a'di jin ta jima dem dem me'd /e mo? ayy Tapa,

nyakki mo ma isij ganam pini jin 'kamki /e is mo.

⁹ /E jikina ji apo/ yi'de/ jin birki bakal mo.

Ki lanthinem pini jin cukina a'di mis mo tani /e doshki uni mo.

¹⁰ /E siri'ckina Rahab apo/ ki sho'k mo me'd bungwar isa gongoro/ mo.

/E kwa/ki 'kwani kun ta 'kup ki /e 'twa/ mo ka bim pini jin ca'bki dem dem mo.

¹¹ Momis ta kum pini mo dhali mony'cesh si'da/ ta jima pini mo.

Mony'cesh dhala ris to 'baar kun 'kon e a'di mo tani, /e ka'bki uni mo be.

¹² Abora bim poros dhali abora biny cam /e ukki uni mo.

Wosh ma Tabur dhali Wosh ma Harmuun uni 'kunykina bwa gom gway pini mo.

¹³ /E takin ga bim pini jin ca'bki dem dem mo.

Me'd pini 'bitha'bi'th mo, me'da bim poros pini turatur mo.

¹⁴ Mo ma kar/e dhali mo jin dhunuwa dhu ka po/ uni ka'bkin kursi ma malik pini mo
dhali mo/en jin telu sho'k mo dhali mii ma isij ganam pini mo uni iikini bwambori /e
mo.

¹⁵ Mom'bor mii gom 'kwani kun mishi cuu mo e mo ma tul 'kup jin yukuwa yuk mo,

uni gun iikin mo, ayy Tapa, e mojkush gi jis/em pini mo,

¹⁶ uni gun 'de'k gway isi mis gom gway pini ka tee 'baar mo,
dhali kar mo ma kar/em pini ki ca mo.

¹⁷ Haali/ /e ta monyca gom mom'bi'th is buni mo.

Ki mii ma 'them pini mo tani cem bam karkunu ki ca mo.

¹⁸ Haali/ agongoro/ gi me'd bana mo tani a'di ta ji gi Tapa mo,

amalik bana mo tani a'di ta ji gi A'din 'De/ jin Kogu jin ta jima Israyiil mo.

¹⁹ Haali/ 'pena dhamo/ mo tani /e torki gwo ki tonyjan mo

ki a'dim pinin 'de/ jin ta isij gana/ mo dhali o a'di gwo mo ki:

Aha/ karkina tor'kup 'dolkon apo/ jan 'de/ a'di jin ca'bki dem dem mo,

dhali aha/ karkina a'di ki ca, a'din tal 'de/ yan jin kwanyu/ mo 'peni 'kwani mo.

²⁰ Aha/ gamkina Dawuu'd mo a'di jin ta cinkinam pem mo.

Ka yin pem jin kogu mo tani aha/ ki 'koshki a'di mo.

²¹ Wakan me'd pem midi diya po/ a'di ki sule/ sule/ mo.

Abim pem si'da/ midi 'bi'th a'di is mo.

²² Uni gun ta 'kup ki a'di mo tani uni mini 'koki pi a'di e ki yuk mo.

Uni gun ta thus ki thus mini 'koki kar a'di mo mmokar is ki gwa'd mo.

²³ Aha/ mina siri'c uni gun ta 'kup ki a'di ki sho'k ibwambori a'di mo.

dhali dher uni gwahan is bwa ka 'cesh mo uni gun shi/ki a'di i e mo.

²⁴ Mii ma isij ganam pem dhali mo/en pem jin telu sho'k mo tani uni mini nyak 'ko ki
a'di mo be,

dhali ki gway pem mo tani cem piti minu kar ki ca mo.

²⁵ Aha/ mina kar me'd piti apo/ kumma/ yi'de/ mo

dhali me'da bim poros piti apo/ yi'de/ kun son mo.

²⁶ A'di midi 'ther ko e aha/ mo dhali o gwo mo ki: /E tana Ababam pem mo,
jin ta'da Arumgimis pem mo, dhali Wosh jin ta bway mowoth pem mo.

- ²⁷ Dhali aha/ mina kar a'di mmota abwanyara/ mo,
a'di jin eka/ ek mmobol imalik gi mony'cesh e mo.
- ²⁸ Mo/en pem jin telu sho'k mo tani aha/ mina karki a'di gom a'di ki sule/ sule/ mo.
Dhali gwom pem jin gamka/ me'd mo midi dosh mmorwa'ckunu a'di gom a'di mo.
- ²⁹ Aha/ mina tel jil piti sho'k ki sule/ sule/ mo
dhali akursi ma malik piti mina e wa ka tee gi momis mo.
- ³⁰ Wakki/ ucim piti mini dhal gwoŋkan pem jin çinu 'pen mo
dhali 'koki ii isi me'd gwoŋkan kun onu mo tani,
- ³¹ dhali wakki/ uni ki puu gwoŋkan pem kun bahu mo
dhali 'koki dhu gwoŋkan pem kun 'kwarkunu mo tani
- ³² yan'ko'd aha/ mina ci uni ajisa gom gwondhaj buni ki cwam pem mo
dhali miinthus buni ki gulu'c jin mig/ dor uni mo.
- ³³ Hili aha/ mina joç mo/en pem jin telu sho'k 'peni a'di yisa,
walla aha/ mina ta thus gom mii ma isij ganam pem yisa.
- ³⁴ Aha/ mina diki puu gwo jin gamka/ me'd mo
walla ak gwo e mo jin piyi'd 'peni 'twam pem mo.
- ³⁵ Me'd 'de/ ki sule/ aha/ okina gwo isi 'baar mo mmothul gwo me'da po/ gom mondhelel
pem mo.
- Dhali aha/ mina diki ta ator goma Dawuu'd mo.
- ³⁶ Jil piti midi 'dim 'kup ki sule/ sule/ mo,
dhali akursi ma malik piti midi di ki sule/ me'da tente/ ibwambori jis/em pem mo.
- ³⁷ Me'da ppe mo tani a'di midi tel sho'k ki sule/ sule/ mo.
A'di midi dosh ki morwa'c is mo ki momis 'kon mmo'dim 'kup mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

- ³⁸ Hili shwane/ /e bitkina biṭa sho mo dhali ruka/ ruk mo.
/E 'tu'dkunu mo ka nyor apo/ a'dim pini jin 'koshkunu ki monyca mo.
- ³⁹ /E watki gwom pini jin gamu me'd mo gi ciŋkinam pini mo.
/E ki shi/ toŋ'kup piti is e bu'da'cesh mo.
- ⁴⁰ /E ki yu'd agoj piti mo.
/E ki kar mom piti jin tenu gwo mmokup mo.
- ⁴¹ Aris uni gwansan kun pekin mo uni dilki a'di to mo.
A'di çikunu gura/ ki imannyak 'kom piti mo.
- ⁴² /E ki kar me'da bim poros gi a'di jin ta 'kup ki a'di ki ca mo.
/E ki dhuwa ris uni gun ta 'kup ki a'di mmo'kuny bwa mo.
- ⁴³ Nye, /e ki doq shemen gandal piti jin kaaka ka nyan'ko'd mo.
Dhali /e diki kar a'di mmodosh mo e mo ma mee mo.
- ⁴⁴ /E ki joç cwa ma malik 'peni me'd piti mo
dhali /e ki biṭa kursi ma malik piti a'cesh mo.
- ⁴⁵ /E ki kara teem piti ki kut kut mo ateem piti jin tana a'di dhuru'c mo.
/E ki tash a'di is ki mo ma 'the is mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

- ⁴⁶ Ki mo gi wakata, ayy Tapa, imina /e bag is pini ki sule/ sule/ kan mo?
Ki mo gi wakata, imin ma nyor pini pur me'd o'd kan mo?
- ⁴⁷ Kayi gwo e mo ma, ayy Tapa, mondiki/e wana bar piti kata mo?
Dina /e ki par e mom pini jin uka /e to di bwa 'te/ goma ris iya/ gi 'kwani mo?
- ⁴⁸ Wathi/ jana sa/ imidi di ki e mmodiki par wu e mo?
Dhali kaja si'da/ imidi misha kashiram piti woth 'peni mom'bi'th ma Haawiya mo?
- ⁴⁹ Tapa, mane mo/en pinin dhamo/ yin jin telu sho'k mo,

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

a'di jin tana / e isij gana/ a'di jin thulkina /e aDawuu'd gwo me'da po/ mo?

⁵⁰ Kayi gwo e mo ma, ayy Tapa, ciŋkinam pini ćinu gura/ mo be.

Kayi gwo e mo ma, ki aha/ ɬalkina asor gi 'kwani gwansan eya bor pem mo,

⁵¹ a'di jin ɬunykina 'kwani kun ta 'kup ki /e 'twa/ is mo, ayy Tapa,

a'di jin miikina uni ka mak mo, ɳatgin gi a'di jin 'koshkina /e ki monyca mo.

⁵² Mom'bor mii gom Tapa ki sule/ sule/ mo.

Amen dhali Amen.

AWARKA/ JIN 'KONA 'BANI DOJON MO

90

Mon'tho ma Musa, a'di jin ta Wathi/ ma Arumgimis mo.

¹ Tapa, /e taki jim bam jin 'kona am 'twa/i cine/ mo eya risa nyaķum yil gi 'kwani mo.

² Ntwa/a/ ka dhan wosha turga/ 'kokunu mmo'doyu/ ka pije/ mo,

walla isi me'dyini jin uķa /eya 'cesh dhali mony'cesh mo,

'peni mo jin 'konuki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo itan mo jin 'konuki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo tani /e tana Arumgimis mo.

³ /E ki tu'k wathi/ mmowar ki bu'da'cesh ka nyarj'ko'd dok/e mo

dhali /e ki o gwo mo ki: Dokku/ ka nyarj'ko'd mo, ayy uči gi 'kwaniny'cesh mo.

⁴ Haali/ yila alip e jis/em pini mo tani ta ton kamuwa?

Hili a'di wana e katili/ jin peki'd mo,

walla a'di wana e ki mon'thiny jin timkunu mo mo.

⁵ /E ki dhi'th 'kwani sho'k mo dhali uni wakina e ki jan jin shu'bu/ mo, dhali wa e ka sho jin lu/kin mon'thamo/ mo.

⁶ E mon'thamo/ me'd jin lu/a a'di ki ɬup ɬup mo dhali a'di lu/u mo dhali mom'pimpili/ mo tani a'di uski'd ki jog mo dhali ku'th mo.

⁷ Haali/ aman kupkunu ki 'ci'd'da/ ka nyor pini mo.

Ka nyor pini mo tani aman kumkunu 'twa/a 'cesh ki kum jin 'boro'da?

⁸ /E ki kar tom bam jin 'coka'cok ibwambori /e mo.

Miinthus bam kun miikina am ka ɬwal is mo dhukina /e e mojkush gi bwam/em pini mo.

⁹ Haala risa teem bami 'baar mo pekin mo e bwaŋ'kwariny ma nyor pini mo.

Yil bam pu'dkin itagi 'pemen mo me'da shure/ jin dak 'kup mo.

¹⁰ Yil gi moj'koki/em bam a'di ta iss 'kwanimpa kwara i'ce'dka 'kume'd apo/ mo, walla isi kani waķki/ 'kup gwo gom mom'bi'th is itagi iss 'kwanimpa dojon mo tani hili naskina/ sur buni a'di di'di mmo'kosha 'kosh ki mii mo dhali monṭo'c bwa mo, dhali ki 'dishe/ mo tani uni pekin mo dhali aman pekina mo.

¹¹ Kaja si'da/ imidi hil isi gwo i e goma nyor pini mo, dhali ka nyor pini isi ki gwo jin minu ɬo/ /e mo?

¹² Wakan ṭori aman gwo mo mmodoje teem bam e mo ki aman mina gama dum bam gi moyuķ mo.

¹³ Doku/ mo, ayy Tapa! Ki mo jin wakata imina /e idi mo?

Hili ahil ki e ma 'thime/ gom ciŋkinam pini mo.

¹⁴ Kapi amana dum bam ki mon'thamo/ ki mo/en pini jin ṭelu sho'k mo ki aman mina bwa 'kuny mo dhali 'bor bwa mo ka teem bam 'baar mo.

¹⁵ Dhuyi aman mmo'kuny bwa mo me'da tee ka ris mo me'da cim gunn kun dorkina /e aman mo

dhali me'd yil ka ris me'd jin parkina aman tonthus e mo.

¹⁶ Dhalka tu'c pini a'di toru eya tente/ e cijkinam pini mo,
dhali monyca gi mom'bi'th pini e ucim buni mo.

¹⁷ Dhalki mii ma 'the gi Tapa Arumgimis bam di'da po/ aman mo,
dhali teli /e atu'c bam sho'k mo jin miina aman ki me'd bam mo,
nye, atu'c jin miina aman ki me'd bam mo tani teli /e a'di sho'k mo.

91

¹ A'di jin ca'bki'd eya darha'da/ gi a'di jin Caa e ki Ca mo,
a'di jin ca'bki'd eya la gi a'di jin ca'bki dem dem mo,

² midi o Tapa gwo mo ki: /E a'di ihurga/ jwa icine/ mo dhali /e tana cur pem jin tenu
gwō mo,

Arumgimis pem, e /e mo tani aha/ gamkina gwo is mo.

³ Haali/ a'di midi 'cuk /e mo 'pena gume/ jin cesh ma mancesh to to mo
dhali 'peni to jin wo'cki 'kwani is she/ mmowu mo.

⁴ A'di midi kum /e 'kup ki thulas piti mo,

dhali e bwarj'kwariny ma bim piti mo tani /e mini gam mo jin huru jwa mo.

Mii ma isinj ganam piti a'di ta'da gonjgoro/ mo dhali pa'dal mo.

⁵ /E mini diki ko/ is gom mon'thiny jin midi miiya pure/ mo,
walla athopa/ jin peki'd montee mo,

⁶ walla to jin wo'cki is she/ jin parki'd mon'thiny mo,
walla mo jin 'ce'du/ sho'k jin shi/ki'da shi/ is montee mo.

⁷ Alip 'kwani mini rasu/ e 'ko'd gwar pini mo,

dhali alaapi 'kume'd mini rasu/ ka bim poros pini mo,
hili a'di midi diki pu'du/ mmo'dish /e is mo.

⁸ /E mini hil ki jasi em pini mo

dhali hil mo jin minu ri'c a'di jin ta thus ki thus mo.

⁹ Haali/ /e ki kar Tapa mmota jim pini jin hura /e jwa mo,

a'di jin Caa e ki Ca mo jin ta mom pini jin ca'ba /e icine/ mo tani

¹⁰ tonthusa kamu/ midi diya mmopu'da po/ /eya?

walla mo jin doruwa dor midi 'dish /e is e gu'b burrinyem pini jin ca'ba /eya?

¹¹ Haali/ a'di midi hash iman'doyu gwom piti mo mmokan gwo gom /e mo
dhali mmoji /e mo eya ris bway pini 'baar mo.

¹² E me'd buni mo tani uni mini 'de'k /e mo,

isi ciki/ ki /e mina sho'k pini diki torosh apo/ wosh mo be.

¹³ /E mini yapa dhopa po/ ki sho'k mo dhali tasha/ jin ta ga ti'di cine/ mo,

dhali adhop jin ta dhuru'c mo dhali tasha/ mo /e mini yap uni ki sho'k mo.

¹⁴ Haali/ a'di kothki aha/ me'd ki mo/en mo tani aha/ mina 'cuk a'di mo.
Dhali aha/ mina cesh a'di ka po/ mo haali/ a'di mishki gway pem mo be.

¹⁵ Ki a'di midi yuk aha/ mo tani aha/ mina yuk a'di 'twa/ mo,
aha/ mina nyak di ki a'di e mo jin toju a'di bwa mo.

Aha/ mina 'cwam a'di mo dhali tak a'di mo.

¹⁶ Ki mondiki/e jin tura 'ba/ ki tur mo tani aha/ mina kap a'diya du mo,
dhali tor a'di bway gi mowoth pem mo.

92

Gway. Gway jin yuku goma cim ma pesu/ mo.

¹ A'di 'boro'd mmo*ci* mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki Tapa mo,

mmoyuk gway mmomanj gway pini mo, ayy /e jin Caa e ki Ca mo,
² mmobah gwo gom mo/en pini jin telu sho'k mo mon'thamo/ mo,
 dhali mo ma isij ganam pini mon'thiny mo,
³ dhali ki koj gway ma dherdhenye/ jin 'kon ma shu/i 'kume'd mo jin buku ki dar ga yi'c
 mo dhala dherdhenye/ mo,
 dhali ko jin lukum ma dherdhenye/ jin 'kon ma shu/i pesu/ mo be.
⁴ Haali/ /e, ayy Tapa, /e karki aha/ mmo'kuny bwa ki 'kuny gom miim pini mo.
 Ki miin to ki me'd pini mo tani aha/ yukkina gway ki moy'kuny bwa mo.

⁵ Dhan miim pini 'ka'da miiya, ayy Tapa.

Gwom pini kun kuluma /e ibwa mo tani uni 'kula'kul mo.

⁶ Wathi/ jin ta dholgon mo tani mol a'di mish 'ban mo,
 wathi/ jin 'kan ma 'kama janya/ mo tani a'di mol mish gwo yansan 'ban mo be.

⁷ Ki ba a'di jin ta thus mo tani a'di 'ka'da le/ me'da sho mo

dhali imanmii tonthusi 'baar mo lugkin ki tup tup mo tani

uni 'birki 'kup ki mo jin 'ce'du/ sho'k ki sule/ sule/ mo,

⁸ hili /e, ayy Tapa, /e a'di idikin e mo jin kapata/ kapat ki sule/ sule/ mo.

⁹ Haali/, hili mo mo ma, 'kwani kun ta 'kup ki /e mo, ayy Tapa,

haali/, hili mo mo ma, 'kwani kun ta 'kup ki /e mo tani uni minu 'ce'd sho'k mo.

Aris imanmii tonthus mo tani minu ceker bwa mo be.

¹⁰ Hili /e ekki cem pem mo mmowa e ki ce ma almaja'th mo.

/E ki wol aha/ ayin jin ta this ki this i is mo.

¹¹ Em pem parki uni kun ta 'kup ki aha/ e mo mmo'a'k ka luŋgu'b mo.

'Cem pem cīkki gwo gom mom'bir 'kup ki 'kwani kun ta thus ki thus kun tha'th aha/ ki
 is mo.

¹² Unīj kar/e uni lugkin me'd cwanyjet̄kum mo
 dhali ca me'da bwanyayiis e Pan Lubnaan mo.

¹³ Uni cu'thkunu mo e gu'b gi Tapa mo.

Uni lugkin ki tup tup e gu'b ma pije/ jin di 'kup kany ma Arumgimis bana mo.

¹⁴ Uni 'kon naskina/ mmodho'th maman ka dhan buni kun tana uni mo.

Uni 'tu'du/ mo ki sule/ ki yiman ki is buni mo dhali ishki dhii/ mo

¹⁵ mmo'or eya tente/ ki Tapa a'di ta a'di jin ta'da kar/e mo,

a'di jin ta wosh pem mo, dhali miij kamu/ di'd e a'di yisa jin ush me'd mmonon a'di
 mmota kar/e mo.

93

¹ Tapa a'di jiki'da ji mo. A'di hi'thkunu ki burrinye/ ma malik mo.

Tapa a'di hi'thkunu is ki burrinye/ mo. A'di 'kamkunu is ki mom'bi'th mo.

Nye, mony'cesh a'di telkunu sho'k mo. A'di molu joç ki sule/ sule/ mo be.

² Kursi ma malik pini a'di telkunu sho'k mo 'peni kadhamo/ mo.

/E idikin 'peni kadhamo/ ki sule/ sule/ mo.

³ Agannu/ yi'de/ uni uluckin ki mis mo, ayy Tapa,

agannu/ yi'de/ uni ulučkin ki mis ki 'twam buni mo,

agannu/ yi'de/ uni ulučkin ki mis ki 'twam buni jin gwokina uni akuku/ kuku/ mo.

⁴ Mo ta gi mom'bi'th kagahara mmobol yi'de/ e jin alki is is ka ris mo,

dhali mo ta gi mom'bi'th mmobol yi'de/ jin birki bakal e mo.

Tapa jin diki'd e mo jin ka'dama/ ka'dam mo tani a'di ca'bki dem dem mo.

⁵ Gwoŋkan pini kun 'kawurkunu mo tani uni 'kon eya tente/ ki 'koj gana/ mo.

Moŋko/ piti a'di gama gam gom gu'b pini mo,
ayy Tapa, gom ki sule/ sule/ mo.

94

- ¹ Ayy Tapa, /e tana Arumgimis jin ri'cki'da ri'c mo.
/E tana Arumgimis jin ri'cki'da ri'c mo tani dhalki /e kushki mo mo.
- ² Cuyi mis mo, ayy /e jin tana Amandwall mony'cesh gwo mo.
Ciki uni gwahan kun dhu is ki ca tom buni kun 'dapa uni ki 'dap mo.
- ³ Ayy Tapa, ki mo gi wakata imina uni kun ta thus ki thus i'ko mo?
Ki mo gi wakata imina uni kun ta thus ki thus 'ko mo mmope ki bwaj 'kunyu'd mo?
- ⁴ Uni wolki gwom pus buni kun dhunu uni 'ba/ ki ca ka pije/ mo,
uni dhu 'ba/ ki ca mo, aris uni 'baar mo kun miiki tonthus mo.
- ⁵ Uni siri'cki 'kwanim pini apo/ ki sho'k mo, ayy Tapa,
dhali wa'th mal pini i e mo.
- ⁶ Uni ki 'kosh upa dhalla/ mo dhali uni kun ii ii yilkina/ mo,
dhali ta iman'kosha mee ki 'kwani kun dar gi icom mo.
- ⁷ Dhali uni ki o gwo mo ki: Tapa mishki toj kamu/ par eya?
Arumgimis ma Yakuub a'di mish toj kamu/ nyitha/?
- ⁸ Mishi gwo 'ban ma, ayy 'kwani kun ta dholgon ki dholgon mo.
Um kun tana rwa/e/, ki um mini yǖk kakasja mo?
- ⁹ A'di jin ukki gu'ban'ce mo tani mina a'di diki cik gwo mowa?
A'di jin ukki e mo tani mina a'di diki par mo e mowa?
- ¹⁰ A'di jin dorki kal gi 'kwaniny'cesh mo tani mina a'di diki dora dor garaa?
A'di jin torki 'kwani gwo mmoniyiħ to mo tani,
- ¹¹ Tapa a'di mishki to kun kuluma 'kwani ibwa mo,
ki uni ta toj kamuwa? ayy jasa wulpe/ 'te/ mo.
- ¹² Mom'bor mii gom wathi/ a'di jin dorkina /e mo, ayy Tapa,
dhali a'di jin torkina /e gwo 'peni gwoŋkan pini jin ćinu mo,
- ¹³ mmoci a'di isa haju/ ' pena teem piti jin toju a'di bwa mo,
ntagi jisa 'kulga/ minu ćwany mo gom a'di jin ta thus ki thus mo.
- ¹⁴ Haali/ Tapa midi diki dhal 'kwanim piti 'pen mo.
A'di midi diki dhal mal piti 'pen mo.
- ¹⁵ Mo jin dhunuwa dhu ka po/ midi doku/ mo e mo jin ta'da kar/e mo,
dhali aris uni 'baar mo kun dhelel ma du mo tani uni mini bath a'di isho'k mo be.
- ¹⁶ Kaja a'di jin cu mis gom aha/ apo/ uni kun ta thus ki thus mo?
Kaja a'di jin doshki'd gom aha/ apo/ imanmii tonthus mo?
- ¹⁷ Wakki/ Tapa midi diki ta manwoħ pem mo tani
akashiram pem ishunsan gana/ moyi midi ća'b ki shwamm e mony'cesh jin 'konu ki
shwamm mo.
- ¹⁸ Ki aha/ kulumkina gwo ibwa mo ki: Sho'k pem yereski'd mo tani
mo/en pini jin telu sho'k mo, ayy Tapa, a'di ibu'thki aha/ mmodesh mo be.
- ¹⁹ Ki mo ma tete/ ma dum pem tana ris mo tani
momalas pini uni 'kunykina kashiram pem bwa mo be.
- ²⁰ Mina itapa kun ta thus ki thus mish gwo gam me'd nyački /e mo,
uni kun thosonki gwoŋkan kun bahu kun tanuwa pibi ka pibi mo?
- ²¹ Uni 'tuntulki isi montal 'de/ apo/ mondiki/e gi wathij ćar/e mo,
dhali wak a'di jin di'd ka po/ mmokar a'di mmowu mo.
- ²² Hili Tapa a'di warki'd ka cur pem jin tenu gwo mo,

dhali Arumgimis pem ta wosh pem jin hurga/ jwa mo.

²³ A'di midi dokki uni to i is mo gom miiny 'cokgam buni mo
dhali dhi'th uni sho'k ka pupush 'peni miim buni kun tana uni thus ki thus mo.
Tapa Arumgimis bana midi dhi'th uni sho'k ka je'desh mo.

95

¹ Ayy iiyu/ mo, dhalki ana yuka gway gom Tapa mo.

Dhalki ana 'kunya bwa kagahara mmowol cuuwa/ gom wosh jin ta bway mowoth bana
mo.

² Dhalki ana iiyina mo e buŋ'kus piti mo mmoči mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo.

Dhalki ana 'kunya bwa kagahara mmowol cuuwa/ nyakki gway jin maŋuwa maj mo.

³ Haali/ Tapa a'di ta'da Arumgimis jin caaca mo,

dhali a'di ita'da Malik jin caaca apowa risa rum pinycon mo.

⁴ E me'd piti mo tani moy'kulga/ gi mony'cesh 'kokin mo,

dhali mo jin ka'dama/ ka'dam kun ta wosha turga/ si'da/ uni ta kum piti mo.

⁵ Kumma/ yi'de/ uni ta kum piti mo, haali/ a'di i/ukki uni mo,

haali/ me'd piti a'di ukki mony'cesh jin kuthaku'th mo.

⁶ Ayy iiyu/ mo, dhalki ana luŋa lun mo, dhali 'ko ki jin 'kupa'dupun mo,

dhalki ana raka is ka 'cesh ibwambori Tapa jin ukki ana mo.

⁷ Haali/ a'di ta'da Arumgimis bana mo,

dhali ana tana 'kwani ma shon dhii/i'd piti mo, dhali ka'bal gi me'd piti mo.

Ayy ka tee yan shwane/ mo ki um mini 'taki cik 'twam piti moyi.

⁸ Dhalka dum bum ki 'bi'th mo me'd mo jin yuku gway ka Mariiba* mo
me'da tee yan jin ta'da tee ma Massa e bwaasho mo,

⁹ ki ibabam bum palki aha/ mo

dhali kar aha/ mmonyo/ mo, ba uni mishki miim pem mo be.

¹⁰ Ki yila issu/ mo tani aha/ jwakaṭkunuwa du mo gom 'kwani ma nyaŋum yil gwan mo,
dhali o gwo mo ki: Uni 'kwani gwansan uni tan ma dum buni ṭhuthu/ ki ṭhuthu/ mo,
dhali uni 'koki dhu gwo ki bway pem mo.

¹¹ Wakan aha/ thulkina gwo me'da po/ ka nyor pem mo

ki uni mini 'taki 'koki ciç mo e mo jin sinu is mo be.

96

¹ Ayy, yuki gway e Tapa gway jin ta jin this mo,

yuki gway e Tapa mo aris 'kwaniny'ceshi 'baar mo.

² Yuki gway e Tapa mo, dhali 'bori gway piti mii mo,

tori gwo gom bway mowoth piti 'pena tee itana tee mo.

³ Bahi monycam piti e bwaman kal gi 'kwaniny'cesh mo,

dhali miim piti kun miina a'di ki momer e bwaman ma ris 'kwani mo.

⁴ Haali/ Tapa a'di caaca mo, dhali ki nyanye/ mo tani a'di iminu tak mo.

A'di iminu ko/ mo apowa risa rum pinyconi 'baar mo.

⁵ Haali/ arisa rum pinycon gi 'kwani mo tani uni ta tompinycon kun luŋa 'kwani mo.

Hili Tapa a'di ukki momis mo.

⁶ Montak dhali mo jin eka/ ek uni 'konni bwambori a'di mo,

mom'bi'th dhali monyjarom piti uni 'kon e mom piti jin kogu mo.

⁷ Ciki Tapa monyca mo, ayy um uci gi 'kwani mo,

* 95:8 Mo e mombwaasho jin doru wosh ki cwa gom yi'de/ mo.

GWAY GI IDAWUU'D 96:8 194 GWAY GI IDAWUU'D 97:12

ciki Tapa monyca mo dhali mom'bi'th is mo.

⁸ Ciki Tapa monyca mo, a'di jin 'dapa gway piti ki 'dap mo.

Guyi to jin çinu mmo'cith 'kus mo dhali iiyi e mom piti jin di 'kup kany mo.

⁹ Luji Tapa ki burrinye/ ma du jin hidhu ki hitha dhelelga/ mo.

Dhali deeyi ki bir bir ibwambori a'di mo, aris 'kwani 'baar gi mony'cesh mo.

¹⁰ Oyi gwo e bwaman kal gi 'kwaniny'cesh mo ki: Tapa a'di ijiki'da ji mo.

Nye, mony'cesh a'di telkunu sho'k mo, dhali a'di molu joç ki sule/ sule/ mo be.

A'di midi dwall 'kwani gwo ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo.

¹¹ Dhalki momis 'kunya bwa mo dhali dhalki mony'cesh si'da/ 'kunyu bwa mo, dhali dhalki kumma/ yi'de/ si'da/ bir bakal mo dhali aris to gwansi 'baar mo kun 'tu'd a'di bwaman mo.

¹² Dhalki bwam mondhe'd yuk gway ki moj'kuny bwa mo dhali aris to 'baar mo kun 'kon e bwaman a'di mo.

Yan'ko'd aris cwa 'baar mo gi bwanyawa mini yuk gway ki moj'kuny bwa mo

¹³ ibwambor gi Tapa mo, haali/ a'di pu'dki'd mo,

haali/ a'di pu'dki'd mo mmodwall mony'cesh gwo mo.

A'di midi dwall mony'cesh gwo ki mii ma kar/e mo

dhali 'kwaniny'cesh ki gwoj ganam piti mo.

97

¹ Tapa a'di ijiki'da ji mo. Dhalki mony'cesh 'kunya bwa mo.

Dhalka ris 'kwani kun 'kon e mony'cesh ki yanagap 'kunya bwa mo.

² Arak dhali arak kun 'cethina ku'dum ki mondhumumi'd mo tani a'di 'kamki a'di is mo.

Mo ma kar/e dhali mii ma kar/e uni ita mojka'b ma kursi ma malik piti mo.

³ O'd yayi'di bwambori a'di mo,

dhali shwa jin minu shwa 'kup piti ki o'd mo tani 'kamki a'di is mo.

⁴ Awara sho'k piti a'di kushki mony'cesh mo mo.

Mony'cesh parki a'di e mo dhali dee ki bir bir mo.

⁵ Dhan wosha turga/ uni wakin me'd mandha/ dham mo ibwambori Tapa mo,

ibwambori Tapa gi mony'ceshi 'baar mo.

⁶ Momis a'di bahki mo ma kar/em piti mo,

dhali aris 'kwani 'baar mo parki monycam piti e mo be.

⁷ Aris uni 'baar mo kun lujki tompinycon mo tani uni dhunu ki mo ma 'the is mo,

uni kun dhu 'bam buni ki ca mo gom to jin mol ha me'd jin ta tompinycon mo.

Arisa rum pinycon mini luj ki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di mo.

⁸ Sihyuun cikki gwo mo tani dhali a'di 'kunya bwa mo,

dhali i'bwa/ gi 'Kwani Yahuuda/ uni 'kunya bwa mo,

haali/ gom gwon dwall pini jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo, ayy Arumgimis.

⁹ Haali/ /e, ayy Tapa, /e a'di icaaca apo/ mony'ceshi 'baar mo,

/e a'di ikarkunu ki ca apowa risa rum pinyconi 'baar mo.

¹⁰ Tapa a'di enki uni gwansi kun shi/ki tonthusi e mo.

A'di 'tashki mondiki/e gi unim piti kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel 'twa/ 'peni tonthus mo.

A'di 'cukkki uni 'peni me'd gi uni kun ta thus ki thus mo.

¹¹ Mojkush kushki mo mo gom uni kun miin ka kar/e mo,

dhali moj'kuny bwa gom uni kun dhelel ma du mo.

¹² 'Kunyi bwa e Tapa mo, ayy uma kar/e mo,

dhali ci a'di mo jin 'boruwa 'bor bwa i is gom a'di jin kogu mo.

98

Gway

¹ Ayy, yuki gway e Tapa gway jin ta jin this mo, haali/ a'di miiki dhan to ki momer mo. Me'da bim poros piti dhala bim piti jin kogu mo tani gamki a'di mo jin pinu mii e mo.

² Tapa a'di itorki mom piti jin pinu mii e eya tente/ mo, a'di ki pi mom piti jin yenuwa ye mo e jis/e gi kal gi 'kwaniny'cesh mo.

³ A'di ki ka mo/en piti jin telu sho'k e mo dhali mii ma isiij ganam piti mo e gu'b ma Israyiil mo.

Aris 'pemen gi mony'ceshi 'baar mo tani parki a'di e mo, a'di jin ta mo jin pinu mii e ma Arumgimis bana mo.

⁴ Kumi cuuwa/ gom bwaŋ 'kunyka/ e Tapa mo, aris 'kwaniny'ceshi 'baar mo.

Kwaku/ 'twajkal gom mon'kuny bwa ki gway mo dhali yuki gway jin maŋuwa maŋ mo.

⁵ Yuki gway jin maŋuwa maŋ e Tapa ka dheŋdhenye/ jin 'kon ma shu/i pesu/ mo, dhali ka dheŋdhenye/ jin 'kon ma shu/i pesu/ mo dhali ki koŋ gway jin lukumu mo.

⁶ Ka risa poome/ jin pinu mo dhali ki kony ce jin pinu mo, kumi cuuwa/ gom bwaŋ 'kunyka/ ibwambor ma Malik mo, a'di jin ta Tapa mo.

⁷ Dhalki kumma/ yi'de/ bir bakal mo, dhali aris to gwansan kun 'tu'dki a'di bwaman mo, mony'cesh dhali uni gwansan kun 'kokin e a'di mo.

⁸ Dhalka gannu/ yi'de/ tor me'd buni mo.

Dhalka ris wosh yuk gway mon'kuny bwa imontal 'de/ mo

⁹ ibwambori Tapa mo, haali/ a'di midi pu'du/ mo mmoji mony'cesh mo be.

A'di midi dwall 'kwaniny'cesh gwo ki mii ma kar/e mo dhali 'kwani ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo be.

99

¹ Tapa a'di ijiki'da ji mo. Dhalki 'kwani deen ki bir bir mo.

A'di ça'bki'd eya kursi ma Malik eya powa carabiim mo. Dhalki mony'cesh thek she/ mo.

² Tapa a'di caaca eya Sihyuun mo.

A'di ikarkunu ki ca apowa ris 'kwani 'baar mo.

³ Dhalki 'kwani maŋ gway pini mo jin caaca mo dhala purem pini mo.

A'di ikogu mo.

⁴ Malik a'di ça'bki dem dem mo, a'di jin enki mo ma kar/e mo.

/E telki mo jin daru gi mii ma dehe/ sho'k mo.

/E ki tor gwowa bora 'cesh gom mii ma kar/e mo dhali mo ma kar/e goma Yakuub mo.

⁵ Kari Tapa Arumgimis bana ki ca mo.

Luŋi a'di e cwam piti jin dhuna a'di sho'k mo.

A'di ikogu mo.

⁶ Musa dhala Haruun uni ita kum piti ibwaman ma gasiis mo.

Samu/iil si'da/ a'di ita jim piti e bwaman uni gwansan kun yukki gway piti mo.

Uni ki ko 'twa/i Tapa mo tani dhali a'di ithokki uni gwo mo be.

⁷ A'di torki uni gwo ka rak jin wana e ka ka'dum ki jamas piti mo.

Uni dhuki gwonyçim piti mo,

dhali gwoŋkan piti kun bahu mo kun cikina a'di uni mo.

⁸ Ayy Tapa Arumgimis bam /e thokki uni 'twa/ mo.
 /E tana Arumgimis jin gwamki uni mo,
 hili /e ki ri'c uni gom tonthus buni jin thama uni mii mo.
⁹ Kari Tapa Arumgimis bana ki ca mo,
 dhali lunj̄i a'di e 'kuwosha turgam piti jin kogu mo,
 haali/ Tapa Arumgimis bana mo tani a'di kogu mo.

100

*Gway jin yu*ku mo gom mo jin 'boruwa 'borim bwa i is gom to jin 'cithu/ 'kus mo.
¹ Kumi cuuwa/ ki moj̄kuny bwa e Tapa mo, aris um 'kwaniny'cesh mo.
² Miyyi Tapa to ki bwaj̄ 'kunyka/ mo.
 Iiyu/ i buj̄'kusi a'di ki gway ilu/ mo.
³ Mishi mo mo ki a'di ta Tapa jin ta'da Arumgimis mo.
 A'di ta a'di jin ukki ana mo dhali ana tana kum piti mo be.
 Ana tana 'kwanim piti mo dhali ana tana ka'bal ma shon dhii/i'd piti mo.
⁴ Cici e 'twanjkal ma goj̄ piti ki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo,
 dhali e mom piti jin di 'kup ɻany nyakki mo jin manuwa maj̄ mo.
 Ciyyi a'di mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo, dhali 'bori gway piti mii mo.
⁵ Haali/ Tapa a'di 'bora'bor mo.
 Mo/en piti jin ɻelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo,
 dhali mo ma isij̄ ganam piti eya risa nyakum yil̄ ki 'kwani mo.

101

Gway ma Dawuu'd

¹ Aha/ mina yuk gway ki yuka gayiin mo dhali ki mo ma kar/e mo.
 E /e mo tani ayy Tapa, aha/ mina yuk gway mo.
² Aha/ mina yip 'kup ki bway kun 'konu ki dar gi mii 'ba/ mo.
 Ayy, kakasja imina /e pu'du/ i aha/ mo?
 Aha/ mina ya ki dar gi ŋadhum eya dum pem
 e gu'b pem mo.
³ Aha/ mina diki kar e bwambor jis/em pem mo,
 ma toj̄ kamu/ jin 'coka'cok mo.
 Aha/ shina mii gi uni gwansani e mo kun ɻa'kkin 'peni bway gana/ mo.
 Uni mini 'koki thal aha/ mo.
⁴ Mo jin iinu ki ca'ckon eya du mo tani midi si'd 'peni aha/ mo.
 Tonthus migā/ mol mo be.
⁵ A'di jin thuthi'da mannyak 'dish gu'b piti 'pen ka kwal is mo tani
 aha/ mina 'ce'd a'di sho'k mo.
 Wathi/ jin 'thek'ba/ mmis dhali jin kar 'ba/ ki ca mo eya dum piti mo tani
 aha/ mina mish a'di 'dim 'kup yisa.

⁶ Aha/ mina hila hil ki mo/en apo/ uni kun ta ku isij̄ gana/ e mony'cesh mo,
 ki uni mini nyak 'ko ki aha/ mo be.
 A'di jin yaki'd e bway jin 'konu ki dar gi mii 'ba/ mo tani
 a'di imidi mii aha/ to mo be.
⁷ Wathinj̄ kamu/ jin boṭo'd ki mo ma he'k e isa yempa/ mo tani
 a'di midi ca'bi gu'b pem yisa.
 Wathinj̄ kamu/ jin baha'da ṭor ka yempa/ mo tani
 a'di mol ɻikir ca'b e buj̄'kus pem mo be.

⁸ Mon'thamo/ itan mon'thamo/ mo tani aha/ mina 'ce'd uni sho'k mo,
aris uni kun ta thus ki thus kun 'kon e mony'cesh mo,
mmo' cit̄ha ris tonthusi 'baar mo kun miina imanmii uni mo
'peni 'penjuman bampa/ gi Tapa mo.

102

A'tho 'peni jan 'de/ jin jwaka kunuwa du mo, ki a'di 'thikina buye/ mo dhali wola
gumgum piti ibwambori Tapa mo.

¹ Ciki mon'thom pem mo ma, ayy Tapa.

Dhalki kom pem pu'dki'di /e mo.

² Dhalku/ ki bag jis/em pini 'peni aha/ mo
ka teem pem jin ta'da cis ki cis mo.

Ka'di 'cem pini ki aha/ mo.

Thoki aha/ 'twa/ ishunsan gana/ ka tee jin yukkika/ /e mo.

³ Haala teem pem a'di peki'd mo me'da ku'd jin 'cithki 'pen mo
dhala simam pem burkin mmowa e ki mo ma gwata/ jin 'thanu o'd jin 'batha'ba'th mo.

⁴ Adum pem dorkunu mmowa e ka sho mo dhali ku'thki'd mo.

Aha/ nakina tontem pem mmoshwa mo.

⁵ Haali/ gom dhan mo/ohon pem caaca mo tani
asimam pem thalkina bungwar is pem mo.

⁶ Aha/ wakina e ki koro/ gi mombwaasho mo,
aha/ wana e ka kunu/ jin diki'd e bwam ma'du/ mo.

⁷ Aha/ isha ki e i'kup ki walwal mo,
aha/ wana e ki 'dii jin di a'din 'den gana/ apo/ 'kungu'b mo.

⁸ Ka tee 'baar mo 'kwani kun ta 'kup ki aha/ thunyki aha/ 'twa/ i is
ki uni gwansan kun pe'th aha/ ki petha sor mmokar gway pem ki mo jin jeenuwa jee mo.

⁹ Aha/ shwakina jasi 'piny me'd tonte/ mo,
dhali ce jabu'th pem e ki to jin pika/ mo

¹⁰ goma nyor jin dekkina /e mo dhala nyor pini mo.

Haali/ /e kalki aha/ imis mo dhali bit̄ aha/ ashmo.

¹¹ Ateem pem wana e ka kashira/ ma tente/ gi mom'pimpili/ mo.

Aha/ ku'thki me'da sho mo.

¹² Hili /e, ayy Tapa, dikan e kursi ma malik ki sule/ sule/ mo.

Gway pini a'di 'dim 'kup eya risa nyakum yil gi 'kwaniny'cesh mo.

¹³ /E mini cu mis mo dhali tayi gi mo/en ma 'thime/ apowa Sihyuun mo.

A'di ta'da tente/ jin minu mii mii ka 'the goma yim mo.

Atente/ jin karu 'pen ka pije/ a'di pu'dki'd mo.

¹⁴ Haali/ ciŋkinam pini uni bu'thi wosh ma yim ji gi ŋa/u mo,
dhali hila hil ki mo/en apo/ bu'da'cesh ma yim mo.

¹⁵ Kal gi 'kwaniny'cesh uni mini ko/ gway gi Tapa mo,
dhali aris imalik gi mony'cesh mo uni mini ko/ monycam pini mo.

¹⁶ Haali/ Tapa midi nyaŋa Sihyuun ki mis ka nyaŋ'ko'd mo,
a'di midi piyu/ ki monycam piti mo.

¹⁷ A'di midi ciya hirdhe/ ki mon'tho gi uni kun dhalkunu 'pen mo,
dhali a'di midi diki wak uni gom tom buni kun 'thona uni ka di'b is mo.

¹⁸ Dhalki gwo yansan a'di 'kwarkunu isa 'cesh goma nyakum yil gi 'kwani kun mini iiyu/
i'ko'd mo,

wakan ki 'kwani kun 'konuki dho'th naskina/ mo uni a'di imini maŋ Tapa mo,
¹⁹ haali/ a'di hilki mo ka luŋgu'b 'peni mom piti jin kogu mo jin ka'dama/ ka'dam mo,
'peni momis mo tani Tapa hilki mo apowa 'cesh mo
²⁰ mmocik ohon gi uni kun tana habuus mo,
mmo'cuŋ uni gwansan kun 'birki 'kup ki jwa mo,
²¹ ki 'kwani mini bah gwo eya tente/ eya Sihyuun mo a'di jin ta gway gi Tapa mo,
dhali e Pa Urushaliim mo tani uni mini bah gwo maŋ piti mo,
²² ki 'kwani mini tul isi montal 'de/ mo
dhali aris 'peŋkuman bampa/ mo mmoluŋ Tapa mo.

²³ A'di 'ce'dki mom'bi'th pem bwa mo e bwaman yam pem mo.
A'di karki'da teem pem mmokuṭa/ kuṭ mo.
²⁴ Ayy Arumgimis pem, aha/ ona gwo mo ki: Dhalku/ ki bu'th aha/ 'peni mahan mo
e bwaman ma teem pem mo,
/e jin 'dimkina yil 'kup mo
eya risa nyakum yil gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo.
²⁵ 'Peni kadhamo/ mo tani /e 'thiki moŋka'b gi mony'cesh mo,
dhali momis a'di ta mii ki me'd pini mo.
²⁶ Uni mini 'ce'd sho'k mo tani hili /e a'di imini 'dim 'kup mo,
uni 'baar mo mini wuwa dhagale/ mo me'd burrinye/ jin hidhu i is mo.
/E ak_ uni e me'd burrinye/ jin hidhu i is mo dhali uni pekin mo,
²⁷ hili /e ta a'di ma 'de/ mo, dhali yil pini mol di 'kup mo.
²⁸ Uci gi ciŋkinam pini uni mini 'ko ki 'dantar mo.
Nyemes gi ucim buni ki uni mini dho'th i'ko'd mo tani uni iminu tel shoki bwambori /e
mo be.

103

Gway ma Dawuu'd

¹ 'Bori Tapa mii mo, ayy kashiram pem,
dhali aris to gwan 'baar mo kun 'kon e aha/ mo, 'bori gway piti mii jin kogu mo.
² 'Bori Tapa mii mo, ayy kashiram pem mo,
dhali dhalku/ ki ja a'dim piti jin 'dapa 'dap mo,
³ a'di jin gwamki /e 'pena ris miim pini kun 'coka'cok mo,
a'di jin wacki /e 'pena ris 'ba'th pini mo,
⁴ a'di jin wanki /e 'ba/ 'peni jisa 'kulga/ mo,
a'di jin shumki /e ki toŋ'kup ki mo/en jin telu sho'k mo dhali ki momiimii mo,
⁵ a'di jin kapki /eya du mo ki tom 'boron me'd jin dikina /e ki e mo,
wakan dhuru'c pini jin tana /e midi 'ka gura/ me'da biny jeshe/ ma wulu/ mo.
⁶ Tapa a'di miiki mii jin yenuwa ye mo
dhali mo ma kar/e goma ris uni gwansan kun siri'ckunu apo/ ki sho'k mo.
⁷ Bway piti ḥora a'di eya tente/ ka Musa mo,
dhali miim piti jin kala a'di e 'Kwani ma Israyil mo.
⁸ Tapa a'di ta'da manmiimii mo dhali mii jin miinu ka 'the mo,
anyor piti mangala she/ mo dhali mo/en jin telu sho'k ishki'd ka entus mo.
⁹ A'di isa yempa/ diki kucura kucur mo,
walla a'di diki kara nyor piti ki sule/ sule/ mo.
¹⁰ A'di diki ṭu/ul ana isi ki gwo gi miinthus bana mo,
walla ri'c ana isi ki gwo gom tony 'cokgam bana kun miina ana mo.
¹¹ Haali/ me'd momis jin ka'dama/ ka'dam apo/ mony'cesh mo tani

wakan dhan mo/en piti jin ṭelu sho'k caaca mo 'kupki uni gwansan kun ko/ki a'di mo be.

¹² Me'd jin si'da mom'pesho'k ki si'd 'pena bora lunju'b mo tani
isa dhana/ kan si'da/ a'di ki joc gwondhaŋ bana 'peni ana mo.

¹³ Me'da baba jin hilki ya/ ki mo/en mo tani
wakan si'da/ Tapa ki hil uni gwansan kun ko/ki a'di ki mo/en mo.

¹⁴ Haali/ a'di mishki'da yi'c bana mo,
dhali a'di kaki gwo e ki ana tana bu'da'cesh mo.

¹⁵ Wathi/, ateem piti a'di wana e ka sho mo.

A'di lugki'd ki tup tup mo me'd jandin to e bwam bunto mo,

¹⁶ haali/ 'tham poshki'd apo/ a'di mo dhali a'di ki 'cwar a'di mo,
dhali mom piti mishi a'di dok/e yisa.

¹⁷ Hili mo/en gi Tapa a'di telkunu sho'k mo 'peni mo jin 'konuki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo
itan mo jin 'konuki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo

apo/ uni gwansan kun ko/ki a'di mo,

dhali mo ma kar/em piti e uçi gi uçim buni mo,

¹⁸ e uni gwansan kun dhuki gwom piti jin gamu me'd mo,
dhali ka uni e mo mmomii gwoŋkan piti kun 'kwarkunu mo.

¹⁹ Tapa a'di telki'da kursi ma malik piti sho'k e momis mo,
dhali 'peŋkuman bampam piti jiki'da ji apowa ris to 'baar mo.

²⁰ 'Bori Tapa mii mo, ayy um iman'doyu gwom piti mo,
um kun ca'bki dem dem mo kun mii gwom piti mo,
mmocik 'twa/ gi gwom piti mo.

²¹ 'Bori Tapa mii mo, aris umi 'baar mo kun ta kum piti kun 'kon e momis mo,
imanmii tom piti mo kun mii bwam piti mo.

²² 'Bori Tapa mii mo, aris to kun miina a'di mo,
eya ris mo 'baar mo kun ta mom piti kun tana a'di tapa mo. 'Bori Tapa mii mo, ayy
kashiram pem mo.

104

¹ 'Bori Tapa mii mo, ayy kashiram pem mo, ayy Tapa Arumgimis pem, /e a'di icaaca
kagahara mo.

/E hi'thkunu ki montak mo dhali mo/ek mo,

² /e jin 'kamki is pini ki moŋkush me'd burrinye/ jin 'kamu is mo,
/e jin bele'thki momis me'd gu'b burrinye/ mo,

³ /e jin 'thikina ka'dum gi gu'b pini apowa ris yi'de/ 'baar mo,
/e jin dhukina rak me'd arabiyya jin dira shumarum pini mo,
/e jin merkina powa bi gi 'tham mo,

⁴ /e jin dhuki 'tham ka ris mmota iman/ii gom /e mo,
o'd dhala le'dan o'd jin shwa'd ki bar bar mo tani uni mii /e to mo.

⁵ /E ki kar mony'cesh e moŋka'b piti mo,
wakan ki a'di minu 'koki yiñkin is ki sule/ sule/ mo.

⁶ /E ki kum a'di 'kup ki moŋ'kulga/ me'd burrinye/ jin kumu to 'kup mo.
Dhali yi'de/ doshki'da powa ris wosha turga/ mo.

⁷ Ki gwom pini jin kucurkina /e uni mo tani uni sokin mo.

Dhali ki kon dor ma sho'k pini mo tani uni yakina ŋwaça/ mo.

⁸ Aris wosha turga/ cuki mis mo, dhali embul wosh mo tani uni cičkin ka 'cesh mo
e mo jin karkina /e 'pen ka pije/ gom uni mo.

- ⁹ /E ki kar gwayu/ mo ki uni mini 'koki pe mo,
wakan ki uni mini 'taki 'koki halas mony'cesh dok/e mo.
- ¹⁰ /E ki dhu yi'de/ kun 'du'dun mmogaç ka pije/ e embul wosh mo.
Uni yakina ḷwaça/ e embul ma ris wosh mo.
- ¹¹ Dhali uni 'baar mo pikina to/e 'baar mo kun 'kon e bwaasho mo.
Thuluny bwaasho si'da/ uni kapkin 'peni mo jin budha yi'de/ uni mo.
- ¹² Ki uni mo tani 'dii kun peni momis mo tani gamki moj'kom buni mo.
Uni wolki gway e bwaman ma risa biny cwa mo.
- ¹³ 'Peni monyça'b pini jin dina /eya 'ta'dama mo tani /e wolki yi'de/ apo/ wosha turga/
mo.
Mony'cesh a'di kapkunuwa du ki maman miin to ki me'd pini mo.
- ¹⁴ /E rakkina sho ca'd gom to/e mo,
dhali dhu emen to jin mina 'kwani si mo,
ki a'di midi dho'th maman tonte/ 'peni mony'cesh mo,
- ¹⁵ dhali yimana mura'th jin ka/u ki ḷah ḷah mmo'kunya dun 'kwani mo,
dhala yin mmokar bwam/em piti ki 'tikil 'tikil mo,
dhali tonṭe/ mmo'bi'th 'kwani adu mo.
- ¹⁶ Aris cwa gi Tapa uni wolu yi'de/ ka entus mo,
dhali arisa bwanyayiis gi Pan Lubnaan jin sikina a'di mo.
- ¹⁷ E uni mo tani 'dii nyāŋki gu'b buni mo,
dhala gwampi/ taki'd ki gu'b piti apo/ cwa jin wana e ka ṭup mo.
- ¹⁸ Dhali aris wosha turga/ mo tani uni gom mi kun 'koni bwaasho mo,
dhali wosh uni ta mo jin hur ma warriny jwa icine/ mo.
- ¹⁹ /E ki kara ppe mmoya yil mo,
dhali atente/ mishi mom piti jin mina a'di iyul mo.
- ²⁰ /E ki kar mondthurumi'd mo dhali a'di ta ji mon'thiny mo,
ka ris to/e 'baar mo kun 'kon e mombwaasho mo tani parkina 'cesh mo.
- ²¹ Ushi dhuruca dhop uni aŋkarki ko mo gom tom buni kun 'kwarkina uni ka gwapi/ mo,
mmosimm tonṭem buni e mo 'peni Arumgimis mo.
- ²² Ka tente/ sulki'd mo tani uni sokin 'pena tente/ mo
dhali bag is buni e jurum wosh mo.
- ²³ Dhali wathi/ yaki'd mmomiiya ṭu'c mo
dhali a'di ki miiya ṭu'c piti ntagi mom'pimpili/ mo.
- ²⁴ Ayy Tapa, mii gi me'd pini wan ma po/ e dita/.
E moyuk mo tani /e ukkki uni 'baar mo.
Aris mony'cesh 'tu'dkunu ki tom pini kun ukkina /e mo.
- ²⁵ Bwampo/ ḷumma/ yi'dej 'kulga/ mo kun caaca mo dhali kun beena bwa ki bee mo,
a'di jin ishkina to/e ki mus mus ibwaman kun uku mo kun molu dej e mo,
kun 'kon ki e mo nyakki kun gwa'da is mo dhali kun caaca mo.
- ²⁶ Dhali arisa ḷur yi'de/ si'da/ hashkina po/ a'di mo
dhala dhan to yi'de/ a'di jin ukkina /e mmoguwa ḷalbothoŋ ibwaman a'di mo.
- ²⁷ Aris to gwansi 'baar mo hil 'kupki /e mo,
dhali /e ciki uni tonṭem buni mmoshwa ka tentem buni ki she/ ki she/ mo.
- ²⁸ Ki /e ki ciki uni to mo tani uni tulki a'di isi montal 'de/ mo.
Ki /e ka'dki me'd pini mo tani uni 'tu'dkunu ki tom 'borga/ mo.
- ²⁹ Ki /e bagki jis/em pini mo tani uni bitkina bwa ka lungu'b mo.
Ki /e ki bu'th shi/in buni mo tani uni wukin mo
dhali dok ka nyāŋ'ko'd e bu'da'cesh buni mo.
- ³⁰ Ki /e hashki Shi/in pini mo tani uni ukkunu mo be
dhali /e ki ta bwam/e gi mony'cesh this mo dok/e mo.

³¹ Dhalki monyca gi Tapa a'di i'dim 'kup_{ki} sule/ sule/ mo.
 Dhalki Tapa 'kunya bwa e miim piti mo,
³² a'di jin hilki mo apo/ mony'cesh mo dhali a'di deeki'd ki bir bir mo,
 a'di jin taki wosha turga/ is ki me'd mo dhali uni yakina ku'd mo.
³³ Aha/ mina yuk gway e Tapa mo me'd jin dika/ ki e mo.
 Aha/ mina yuk gway mmomara Arumgimis pem mo me'd jin kusha buye/ aha/ mo.
³⁴ Dhalki gwom pem jin kulum aha/ ibwa mo tani 'bor a'di bwa mo,
 haali/ aha/ 'kunya bwa e Tapa mo.
³⁵ Dhalki imanmii miinthus tushunkunu ki o'd 'peni mony'cesh mo,
 dhali dhalki imanmii to kun 'co_{ka}'co_k mini mii dhalku/ ki 'ko mo dok/e.
 'Bori Tapa mii mo ma, ayy kashiram pem.
 Manji Tapa mo.

105

¹ Ayy ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki Tapa mo, dhali yuki gway piti mo.
 Kari eya tente/ mii gi tom piti e bwaman 'kwani mo.
² Yuki gway e a'di mo, yuki gway mmomar a'di mo,
 tori aris to kun miina a'di ki momer mo.
³ Cayi mo e gway piti jin kogu mo.
 Dhalka du gi uni gwansan kun simmki Tapa e mo tani 'kunya bwa mo.
⁴ Simmi Tapa e mo dhali mom'bi'th piti mo,
 simmi buŋ'kus piti e ki tikir tikir mo.
⁵ Kayi momer piti e jin miikina a'di mo,
 a'di jin ta miimer piti mo dhali gwon dwall kun toru 'twa/a 'cesh jin bahkina a'di mo,
⁶ ayy emen ma Ibrahiim jin ta ciŋkinam piti mo,
 um kun ta iya/ ma Yakuub mo, kun ta kum piti kun kwanykina a'di mo.
⁷ A'di ta Tapa ma Arumgimis bana mo.
 Gwon dwall piti kun toru gwo 'twa/a 'cesh mo tani a'di idiki'da powa ris mony'ceshi 'baar
 mo.
⁸ A'di tana bwam piti pa ki pa gom gwom piti jin gama a'di me'd ki sule/ sule/ mo,
 gom gwom piti jin ɺankina a'diya ɺan goma alip ma risa nyakum yil 'kwani mo,
⁹ gwo jin gamkina a'di me'd nyakka Ibrahiim mo,
 dhali gwom piti jin thulkina a'di me'da po/ mmo/o is goma Is/hak mo,
¹⁰ a'di jin rwa'ckina a'di eya Yakuub mo me'd gwoŋkan jin bahu mo,
 dhali eya Israyiil me'd gwoŋkan yan jin gamu me'd mo jin midi di ki sule/ sule/ mo,
¹¹ mmo/o gwo mo ki: E um mo tani aha/ mina ci um mony'cesh gi Paŋ Kanaan mo
 mmota a'di jin mina umi 'tuntul bwa ime'd mo mmota mal bum mo.
¹² Ki uni 'kon ki daka/ ka ris buni mo,
 ki uni ta jasi ara ushalaj gana/ mo, ki iimpem buni e a'di mo,
¹³ mmo/iikina uni ki ii ma ca/ 'peni kal gi 'kwaniny'cesh mmotan kal gi 'kwaniny'cesh
 mo,
 'peni bampa/ gi 'peŋkuman bampaŋ kamu/ itagi 'kwanin tiya mo,
¹⁴ a'di diki dhal jan 'deŋ kamu/ bway mo mmosiri'c uni apo/ ki sho'k mo.
 A'di ɻucurki imalik gom gway buni mo
¹⁵ mmo/o gwo mo ki: Dhalku/ ki ta unim pem kun kwanya/ is ki me'd mo,
 dhalku/ ki mii to shi/ka/ apo/ imanci gwom pem mo.
¹⁶ Ki a'di yukki te/ apo/ mony'cesh mo,
 dhali 'ce'da ris tonṭe/ 'baar mo kun miinu ime'd mo,

- ¹⁷ a'di ki hash wathi/ mmoya i̥twa/a/ ki uni mo,
a'di jin ta'da Yuusup mo, a'di jin yolkunu mmota ci̥jkina/ mo.
- ¹⁸ 'Basho'k piti a'di shi/kunu ka makkiyya mo,
dhali 'ba/ piti a'di re'dkunu ka dhan neran tonjkuthu'd mo
- ¹⁹ ntagi gwo jin ona a'di mo pu'dki'd mo ki jim pe mo
dhali gwo gi Tapa nyo/ki a'di mo.
- ²⁰ Dhala malik hashki'da hash mo dhali 'cuk a'di mo be,
dhali tapa gi 'kwani mo tani karki a'di ki 'kus mo,
- ²¹ dhali a'di ki kar a'di ki ari tapa apo/ gu'b piti mo,
dhali kar a'di ki tapa apowa ris tom piti 'baar kun tana a'di mo,
- ²² mmoye'th uni kun ta iya/ ma malik piti sho'k ki bwam 'boro'd piti mo,
dhali mmoṭor 'kwani gwanyjakam piti gwo ki moyuk mo.
- ²³ Dhali yan'ko'd Israyiil pu'dki'd e Pam Masir mo,
dhala Yakuub pu'dki'd ki yan'kus eya 'cesh ma Haam mo.
- ²⁴ Dhali Tapa ki dhu 'kwanim piti mmota uni kun dho'th maman gi dho'th gana/ mo,
dhali mmodhu uni mmota 'kwani kun 'bitha'bi'th mo mmobol 'kwaniŋ 'kup buni e mo.
- ²⁵ A'di ki ṭuka dum buni mmoshi/ 'kwanim piti i e mo,
mmoṭu/ul nyaḳki uni mmoheka ris ci̥jkinam piti e mo.
- ²⁶ A'di ki hasha Musa jin ta ci̥jkinam piti mo,
dhala Haruun jin kwanykina a'di mo.
- ²⁷ Uni wagaskunu jamas miim piti e bwam uni mo,
dhali miimer kun miikunu e bampa/ ma Haam mo.
- ²⁸ A'di hashki mondhurumi'd mo, dhali 'cet̥h bampa/ 'tum mo.
Dhali uni pishki is ka le'da po/ gwom piti mo.
- ²⁹ A'di ṭu'kki Ḳumma/ yi'dem buni mmota bas mo,
dhali rak wa'c buni isi jwa mo.
- ³⁰ Bampam buni tashkunu ka buhany ma 'dwa/ mo,
wakan si'da/ e gu'b gi imalik buni mo.
- ³¹ A'di oki gwo mo dhali abuhanya Ḳanthi/ pu'dki'd mo,
dhali arisa shokom tha'thin e bampam buni 'baar mo.
- ³² A'di ci uni dhana wasa/ mmohe'th me'da sho'k mo,
dhala wara/ sho'k yan jin dhwa/a'dki mo ki dhwa/a'd dhwa/a'd e bampam buni 'baar
mo.
- ³³ A'di 'koshki cwalman ma mura'th buni mo dhala ris cwam pu/ mo,
dhali a'di Ḳwa/ki cwa gi bampam buni 'baar mo.
- ³⁴ A'di oki gwo mo dhala kuyu/ pu'dkin mo,
dhali ushi emena kuyu/ kun molu dey e mo,
- ³⁵ uni kun loskina ris to kun sinu ki 'kolo'c e bampam buni mo,
dhali uni ki shwa maman cwam buni 'pena 'cesh mo.
- ³⁶ A'di ki 'kosha ris bwanyaram buni 'peni bampam buni mo,
a'di jin gacki'di twa/a/ 'peni mom'bi'th buni mo.
- ³⁷ Yan'ko'd a'di ki shuwa Israyiil bway ki 'dolkon kush mo dhali 'dolkon gana/ mo,
dhali jan ṭal 'dey kamu/ piyi'd e bwaman ma waḳ piti mo jin kolkunu mo.
- ³⁸ 'Kwani gi Pam Masir 'bora bwa ki 'bor ki uni iiikin mo,
haali/ dhan to jin ko/ uni is 'peni 'Kwani ma Israyiil mo tani pu'dki'da po/ uni mo.
- ³⁹ A'di ki pa'da rak mmokuma kum 'kup mo,
dhali o'd mmoći mojkush mon'thiny mo.
- ⁴⁰ Uni dot̥ki to mo dhali Arumgimis ki ci uni aris kusskun mo,

dhali a'di ki ci uni ton^te/ 'peni momis jin ishki'd ka entus mo.

⁴¹ A'di ka'dki wosh 'twa/ mo dhali yi'de/ gacki'd ka pije/ mo.

A'di guski'd e bwam ma si'b me'd yi'de/ jin guski'd e bwam wor mo.

⁴² Haali/ a'di kaki gwom piti e jin ona a'di is jin kogu mo,
dhala Ibrahiim jin ta ciŋkinam piti mo.

⁴³ Wakan a'di suski 'kwanim piti ka pije/ ki moŋ'kuny bwa mo,
unim piti kun kwanykina a'di mmo/ii gwayi lu/ mo.

⁴⁴ A'di ki ci uni kal gi bampa/ gi 'kwanin tiya mo,

dhali uni bu'thki to gi 'kwanin tiya kun tana uni gi maman buni kun miikina uni to mo,

⁴⁵ tagi 'kup gwo yan mo ki uni mini 'taki dhu gwoŋkan piti kun bahu mo,

dhali mii gwoŋkan piti kun cikunu mo.
Marji Tapa mo.

106

¹ Marji Tapa mo.

Ayy ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is gi Tapa mo, haali/ a'di 'bora'bor mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo tani a'di i'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.

² Kaja a'di jin midi mish bah gwo gom miin to ma dem dem gi Tapa mo,
walla ḥora ris momaj piti mo?

³ Mom'bor mii gom uni gwansan kun miiki mii ma kar/e mo,
uni kun mii miinjkar/e isa yempa/ mo.

⁴ Kayi aha/ e mo, ayy Tapa, ki /e din mmotor mii ma 'them pini e 'kwanim pini mo.
Wo^{thi}/ aha/ mo me'd jin mina /e 'cuk^l uni mo,

⁵ ki aha/ mina par mo jin rusa/ rus gi unim pini kun kwanya /e e mo,
ki aha/ mina bwa 'kuny mo e mo jin 'kunya bwaŋ 'kwani gi kal pini mo,
ki aha/ mina ca mo e mal pini mo.

⁶ Am dhali ibabam bam mo, 'thissa/ niin mo tani miikina miinthus mo.
Aman miikina mii kun 'coka'cok^l mo, am miikina to kun ta thus ki thus mo.

⁷ Ibabam bam, ki uni 'kokin e Pam Masir mo tani,
uni 'kokil hil gwo i e gom tom pini kun miina /e ki momer mo.
Uni 'kokil ka mo/en pini e jin telu sho'k jin ishki'd ka entus mo,
hili uni pishki is ka le'd apo/ a'di jin Caa e ki Ca e Kumma/ Yi'de/ jin ta gi 'Per mo.

⁸ Naskina/ a'di ki ta uni is ki me'd gom gway gi gway piti mo,
ki a'di midi tor mom'bi'th ma dem dem piti mo.

⁹ A'di kucurki Kumma/ Yi'de/ jin ta gi 'Per mo dhali a'di warki'd ki mo jin kuthaku'th mo.
Dhali a'di suski uni e bwaman moŋ'kulga/ mo me'd jin miikina a'di e bwaman ma si'b
mo.

¹⁰ Wakan a'di taki uni is ki me'd mo 'peni 'kwaniŋ 'kup buni mo,
dhali 'cuk^l uni mo 'peni mom'bi'th gi 'kwaniŋ 'kup buni mo.

¹¹ Dhali yi'de/ kumki uniŋ 'kup buni 'twa/a 'cesh mo.

Jaykamu/ di'd jin boço'd 'peni uniya?

¹² Dhali yan'ko'd uni gamki gwom piti is mo.

Uni yukki gway gom momaj piti mo.

¹³ Hili ki jahanne/ uni ɳaki miim piti mo.

Uni 'kokil cor gwom piti jin logoma a'di mo.

¹⁴ Hili uni cana bwa en'dap mo mmogora bwa ki gor e mombwaasho mo,
dhali kara Arumgimis mo mmonyo/ a'di e bwam ma si'b mo.

¹⁵ A'di ci uni to jin dotkina uni mo,

hili a'di ki hash 'ba'th jin shi/ uni is e bwaman uni mo.

¹⁶ Ki 'kwaniŋ gwas kun 'kon e mo ma yuukam buni mmoṭa'c bwa ki ta'c apowa Musa mo dhala Haruun, a'di jin ta jan 'de/ gi Tapa jin kogu mo tani

¹⁷ mony'cesh ka'dki 'twa/ mo dhali losa wak ma Dat̄han mo dhali kum 'kwani kun nyał ii ka Abiram 'twa/a 'cesh mo.

¹⁸ O'd si'da/ du'dushki'da po/ imannyał iim buni mo dhala le'dan o'd shwaki 'kwani kun ta thus ki thus mo.

¹⁹ Uni ukki ari bip e 'kuwosh ma Hurib mo dhali uni ki luŋ tompinycon jin ṭo'du/ mmo/uł a'di jin ta pinycon mo.

²⁰ Uni akki monyca ma Arumgimis e mo gom jamas to jin uku mo me'da morbił jin shwa'da sho mo.

²¹ Uni ḥakina Arumgimis mo, a'di jin ta'da Manwołh uni mo a'di jin miiki dhan to jin caaca e Pam Masir mo,

²² ki mii gi momer mo e bampa/ ma Haam mo, dhali dhana puren to e Kumma/ Yi'de/ jin ta gi 'Per mo.

²³ Wakan a'di oki gwo mo ki: A'di midi 'ce'd uni sho'k moyi, dhala Musan 'dem piti jin kwanya a'di mo tani

dina a'di ki doshi bwambori a'di mo ntagi a'di dokki'da nyor piti jin midi 'taki 'ce'd uni sho'k mowa?

²⁴ Yan'ko'd uni ki wak mony'cesh jin 'bora'bor mo, dhali dar gi mongam gwo is gom gwom piti jin ona a'di is mo.

²⁵ Uni miikina gumgum e bwaŋ gu'b burrinyem buni mo, dhali ush gwo gi 'twa/ gi Tapa ha e mo.

²⁶ Wakan a'di 'de'kki me'd piti mo dhali thul gwo me'da po/ gom uni mo mmo/o ki a'di midi dhu uni mo mmoṭa'k mo e mombwaashoyi,

²⁷ dhali kwa/ emen gi ucim buni bwa mo e bwaman kal gi 'kwainy'cesh mo, mmoçekerki uni bwa mo e bampany 'ceshi 'baar mo.

²⁸ Wakan uni 'tampalki is buni ka rum ma Baal jin ta ji Pam Paguur mo, dhali 'ka to jin 'cithu/ 'kus mmothe tompinycon gom jwa gi 'kwani kun wun mo.

²⁹ Uni rukunyki Tapa mmomiiya nyor mo gom miim buni mo, dhali 'ba'th jin wo'cki 'kwani is she/ du'dushki'd e bwaman uni mo.

³⁰ Dhali yan'ko'd Pinahaas doshki'd ki mis mo dhali woth gwo is mo, dhali 'ba'th jin wo'cki 'kwani is she/ ç'a'bki'd mo.

³¹ Dhali a'di ikarkunu a'di ki mo ma kar/e mo 'pena nyakum yil jin tanu mo mmotana nyakum yil ki sule/ sule/ mo.

³² Uni rak a'di isa nyor mo gom gwo yi'de/ e mo ma Mariiba mo, dhala Musa çinu isi jwa mo gom gway buni mo,

³³ haali/ uni ki raka kashiram piti ç'a'bki ḥah ḥah mo, dhali a'di ki o gwo ki mony'cwar mo.

³⁴ Uni 'koki 'ce'd 'kwani sho'k mo me'd gwo jin kankina Tapa uni mo,

³⁵ hili uni ceki e ki kal gi 'kwaniñ tiya mo dhali da/ar mii kun miina uni mo.

³⁶ Uni ki mii to gom tompinycon buni mo, a'di jin warki'd ka gume/ gom uni mo.

³⁷ Uni ki ci iya/m buni mmo'cith 'kus mmomiiya bas mo dhali i'bwa/ buni si'da/ ka rum thus kun nyo/anyo/ mo.

³⁸ Uni ki wol tiya bas kun 'kon ma bas ka po/ mo,

uni kun tana bas gi iya/m buni mo dhali i'bwa/ mo,
 uni kun çikina uni mmo'cith 'kus gom tompinycon kun luju gi Parj Kanaan mo,
 dhali bampa/ shi/kunu is ka bas 'kwanimpa mo.
 39 Wakan uni taki 'kwani kun nyo/anyo/ ki miim buni mo,
 dhali lo'bi gwonyçal ki miim buni mo.

- 40 Dhali yan'ko'd anyor gi Tapa a'di 'thakunu ki ligi/ ligi/ apo/ 'kwanim piti mo
 dhali a'di ki shi/ mal piti i e mo.
- 41 A'di ki çiki uni mo e me'd gi kal gi 'kwanin tiya mo,
 wakan ki uni gwansan kun shi/ki uni i e mo tani mii miin tapa apo/ uni mo.
- 42 'Kwanij 'kup buni siri'cki uni apo/ ki sho'k mo,
 dhali uni 'doyunu mo mmmodila bora 'cesh e bwaj'kwariny mom'bi'th buni mo.
- 43 Me'd ka ris a'di ki 'cuk uni mo,
 hili uni pishki is ka le'd ki tas tas gom 'kup gwom buni mo
 dhali uni 'doyunu ka luŋgu'b e miim buni kun 'coča'coč mo.
- 44 Bahili a'di ki ciya hirdhe/ ki mo ma çis buni mo,
 ki a'di cikki kom buni mo.
- 45 A'di ki ka gwo e gom gway buni gom gwom piti jin gama a'di me'd mo,
 dhali a'di ki bit bwam piti me'd mo isi ki gwo gi mo/en piti jin telu sho'k mo jin ishki'd
 ka entus mo.
- 46 A'di ki rak uni gwahan mmohila hil ki e ma 'thime/ ki mo/en mo
 ki uni gwansan kun bu'th uni mmota habuus mo.
- 47 Tayi aman is ki me'd mo, ayy Tapa Arumgimis bam mo,
 dhali tulu/ aman is mo 'pena ris bwaman gi kal gi 'kwaniny'cesh mo,
 ki am mina ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki gway pini jin kogu mo,
 dhali ca mo e momaj pini mo.
- 48 Mom'bor mii gom Tapa mo, a'di jin ta'da Arumgimis ma Israyil mo,
 'peni mo jin 'konuki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo itan mo jin 'konuki/e ki sule/ sule/
 ya ye 'ba/ mo.
 Dhali dhalka ris 'kwani 'baar mo o gwo mo ki: Amen.
 Manji Tapa mo.

AWARKA/ JIN 'KONA 'BANI MUDHE'D MO

107

- 1 Ayy, ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki Tapa mo, haali/ a'di 'bora'bor mo,
 haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- 2 Dhalki 'kwani gwahan kun wanu 'ba/ mo i/o gwo wakan mo,
 uni kun wankina a'di 'ba/ 'peni mo jin toju bwa mo,
- 3 dhali tul uni is 'peni mony'cesh mo
 'peni mom'pesho'k mo dhali 'pena bora luŋgu'b mo,
 dhali 'peni moj'ko'd gwar ma bim poros mo dhali 'peni moj'ko'd gwar ma biny cam mo.
- 4 Unin tiya kun iiokin ki iinyaça/ e bwam ma si'b mo jin shinu is mo,
 uni gam bwaya kamu/ e 'peñkuman bampa/ mmo'ko icine/ mowa?
- 5 Uni 'kosha te/ mo dhali budha yi'de/ mo,
 dhali akashiram buni 'thikina buye/ e bwaman uni mo.
- 6 Dhali yan'ko'd uni ki ko 'twa/i Tapa mo gom mont'o'c bwam buni mo,
 dhali a'di 'cukki uni 'peni mo ma çis buni mo,
- 7 dhali a'di ki shu uni bwayi ji sho'k mo,
 ntagi uni bumburkin mo e 'peñkuman bampa/ mmo'ko icine/ mo.

- ⁸ Dhalki uni ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is gom Tapa mo gom mo/en piti jin telu sho'k mo,
gom miin to gi momer piti e iya/ gi 'kwani mo.
- ⁹ Haali/ a'di ki kap a'diya du mo, a'di jin budha yi'de/ mo,
dhali a'di jin 'kosha te/ mo tani a'di ki 'tu'd a'diya du ki tom 'borga/ mo.
- ¹⁰ Kun tiya 'kokin e mondthurumi'da 'tum mo dhali e mo jin molu pi 'kup ka pije/ mo
kun tana habuus mo gom uni doru ki isa nyor mo dhali remu 'basho'k ki tonkuthu'd mo,
- ¹¹ haali/ uni pishki is ka le'da po/ gwo ma Arumgimis mo,
dhali bel gwo jin logoma a'di jin Caa e ki Ca mo.
- ¹² Adum buni a'di luŋku'd gom to jin ditadit^l kun miina uni mo,
dhali ki uni ta'kki 'ko'da 'cesh mo tani jaŋkamu/ piy'i'd mmowoth uni mo.
- ¹³ Yan'ko'd uni ki ko 'twa/i Tapa mo gom monto'c bwam buni mo
dhali a'di 'cukki uni 'peni mo ma cis buni mo.
- ¹⁴ Dhali a'di ki 'doyu/ uni ka pije/ 'peni mondthurumi'd mo dhali mo jin molu pi 'kup ka
pije/ mo
dhali a'di ki 'ce'd mondek buni mmoshat uni ka 'ceshi 'baar mo.
- ¹⁵ Dhalki uni ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is gom Tapa mo gom mo/en piti jin telu sho'k mo,
gom miin to gi momer piti e iya/ gi 'kwani mo.
- ¹⁶ Haali/ a'di shatki'da risa campur ma korok ka 'cesh mo,
dhali a'di ki pwath dhana bem'ban tonkuthu'd bwa mo.
- ¹⁷ Kun tiya 'ba'thkin mo e bway miinthus buni mo,
dhali gom miiny'cokam buni mo tani uni 'koshkunu is ka nyor gom to jin wo'cki is she/
mo.
- ¹⁸ Uni ushki tonten tiya kun 'kona e ki she/ mo,
uni 'dishki 'twajkal gi mowu is mo.
- ¹⁹ Dhali yan'ko'd uni ki ko 'twa/i Tapa mo gom monto'c bwam buni mo
dhali a'di 'cukki uni 'peni mo ma cis buni mo.
- ²⁰ A'di hashki gwom piti mo dhali waç uni mo,
dhali a'di 'cukki uni mo 'peni mo jin 'ce'du sho'k mo.
- ²¹ Dhalki uni ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is gom Tapa mo gom mo/en piti jin telu sho'k mo,
gom miin to gi momer piti e iya/ gi 'kwani mo.
- ²² Dhali dhalki uni ci to jin çinu mmo'cith 'kus ki bwa jin 'boruwa 'bor i is mo
dhali tor miim piti ki gway mo ki bwaj 'kunyka/ mo.
- ²³ Kun tiya iikin ka 'cesh e bwaman kumma/ yi'de/ e bwaa kur mo,
mmomiiya tu'c yol jin caaca e dhan yi'de/ mo.
- ²⁴ Uni parki mii gi Tapa e mo,
momer piti kun miikina a'di e moy'kulga/ mo.
- ²⁵ Haali/ a'di kanki gwo mo dhali cu 'tham jin ta'da punthar mo,
a'di jin 'de'kki yi'de/ abor ki mis mmobir bakal apo/ kumma/ yi'de/ mo.
- ²⁶ Uni uluçki 'kupki mis mo tani dhali uni iikin ka 'cesh e moy'kulga/ mo.
Mo ma dum buni jin 'bitha uni is waki'd mo gom mo ma çinthar buni kun ta thus ki thus
mo.
- ²⁷ Uni iikin ki dho'do/ dho'do/ mo dhali wujgul ii mo me'd 'kwani kun 'koshkin ma su
mo,
dhali uni deekina miim buni ki tash tash mo.
- ²⁸ Dhali yan'ko'd uni ki ko 'twa/i Tapa mo gom monto'c bwam buni mo
dhali a'di 'cukki uni 'peni mo ma cis buni mo.

- ²⁹ A'di karki'da punthar 'tham mmodi ka ku'th is mo,
dhali bakal kumma/ yi'de/ a'di doshkunu ki biyuu mo.
- ³⁰ Dhali yan'ko'd uni 'kunya bwa mo haali/ uni gam mo jin 'konu ki shwamm mo,
dhali a'di ki sus uni e mom buni jin 'kana uni ki she/ jin ona bwa uni mo.
- ³¹ Dhalki uni ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is gom Tapa mo gom mo/en piti jin telu sho'k
mo,
gom miin to gi momer piti e iya/ gi 'kwani mo.
- ³² Dhalki uni kar a'di ki ca mo e bwaman ma tul 'kup 'kwani mo,
dhali maŋ a'di e bwaman ma tul 'kup gi 'kwaniŋ gwanyjaka/ mo.
- ³³ A'di ki tu'k yi'de/ e bwaman ma si'b mo,
yi'de/ jin kasha e e mony'cesh jin budha yi'de/ 'kwani mo.
- ³⁴ Mony'cesh jin dhotha to a'di ki tu'k a'di mo mmota a'cesh jin 'balatha'bala'th jin shiyi'd
mo,
gom miim buni kun ta thus ki thus kun 'kokin e a'di mo.
- ³⁵ A'di ki tu'k bwaa si'b mmowar ka al yi'de/ mo,
dhali mony'cesh jin ta'da burta/ o'd mo tani a'di ki kar a'di mmokash yi'de/ e mo.
- ³⁶ Dhali imat̄aan a'di ki dhal uni kun 'kosha te/ mmo'ko mo,
dhali uni telki 'pejkuman bampa/ sho'k mo mmo'ko icine/ mo.
- ³⁷ Uni siki bunto mo dhali nyanya goj mmosiya mura'th mo,
dhali gam maman cwa kun gwono'dkin mo.
- ³⁸ Ki mom'bor miim piti mo tani uni markina mar is ki caaca mo,
dhali a'di diki dhal bip buni bway mo mmo'koki 'ko mmodhodhi mar is mo.
- ³⁹ Ki uni 'kon ki daka/ mo dhali warkunu ki 'kwani kun atha she/ ki ath mo
e mo jin siri'ckunu uniya siri'c ki sho'k mo dhali mont̄o'c bwa mo dhali bwan dit̄i'd mo
tani
- ⁴⁰ a'di ki wol mowaka po/ iya/ gi imalik mo
dhali a'di ki dhu uni mmo/ii ka ça/ e mo jin pina sho'k 'kwani mo dhali tonyuk̄ mo.
- ⁴¹ Hili a'di ki cu uni mis uni kun mini mii ta gi to 'peni mo jin tojuwa to'c bwa mo,
dhali dhuwa wak buni mmowa e ka ma'diny ka'bal mo.
- ⁴² 'Kwani kun dhelel ma du mo tani parki a'di e mo dhali 'kuny bwa mo
dhali aris uni kun ta thus ki thus mo tani 'dapkunu 'twam buni mo.
- ⁴³ A'diyin jin yukayuk̄ mo tani dhalki a'di ciyi'da hirdhe/ ki to gwansan mo.
Dhalki 'kwani hil isi gwo i e mo gom mo/en gi Tapa mo jin telu sho'k mo.

108

- Gway. Gway jin ta gway ma Dawuu'd.*
- ¹ Adum pem thosonki is mo, ayy Arumgimis. Adum pem thosonki is mo.
Aha/ mina yuk̄ gway mo, aha/ mina yuk̄ gway mmomaja maŋ mo.
Meri e mo, aakashiram pem.
- ² Meri e mo, ayy adhejdenye/ dhala dhenjhenye/ jin 'kon ma shu/i pesu/ mo.
Aha/ mina mer mon'twash/e e mo.
- ³ Aha/ mina ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki /e mo, ayy Tapa, e bwaman ma ris 'kwani
mo.
Aha/ mina yuk̄ gway mmomaŋ /e e bwaman kal gi 'kwaniny'cesh mo.
- ⁴ Gom mo/en pini jin telu sho'k mo apowa dhan momis mo,
mo ma isin̄ ganam pini a'di jithirki'd e bwaman ma rak mo.
- ⁵ Kari is pini ki ca mo, ayy Arumgimis, apo/ momisi 'baar mo.
Dhalki monycam pini a'di di'da po/ mony'ceshi 'baar mo.
- ⁶ Ki a'dim pini jin enu minu 'cuk mo tani
/e ki ci mowoth̄ ka bim poros pini mo, dhali thok̄ aha/ 'twa/ mo.

⁷ Arumgimis oki gwo is e mom piti jin ḁogu mo mmo/o gwo mo ki:
 Aha/ mina ya i mis ki moy'kuny bwa mo dhali ḁwa/ Pan Shakiim bwa mo
 dhali 'to/ to bwa ime'd mo e embul Wosh ma Sukkuut mo.
⁸ Jil/aad a'di ta jim pem mo, dhala Manassa a'di ta jim pem mo,
 dhala Eprayim a'di ta toj'kup pem mo.
 Yahuuda/ a'di ta cwa ma malik pem mo.
⁹ Muwab a'di ta'da kwalal pem jin 'thurka/ me'd mo
 dhali e Pan Aduum mo tani aha/ mina biṭa ppa/ pem mo,
 dhali apo/ e Pam Palasthiin mo tani aha/ mina 'ther cuuwa/ ki mo jin pinu mii e mo.

¹⁰ Kaja a'di imidi shu aha/ bway e 'pejkuman bampa/ jin tenu gwo mo?
 Dhali kaja a'di jin midi shu aha/ bway e Pan Aduum mo?
¹¹ Ki diki ta /e iwakki aman mo, ayy Arumgimis?
 /E diki nyak ya ki aman mo, ayy Arumgimis, nyakki 'kwani ma meem bam mo.
¹² Ayy ḥiyi aman mowoth 'peni 'kup bam mo ma,
 haali/ mowoth 'peni 'kwani mo tani ta jim pe'th mo.
¹³ Ka Arumgimis mo tani ana mina mii mii kun ḥa'bki koj koj mo.
 Haali/ a'di ta a'di jin midi tan bway gom 'kwanij 'kup bana mo be.

109

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Dhalku/ ki ḥa'b ki shwamm mo, ayy Arumgimis gom momaj pem mo.
² Haali/ 'twa/ gi 'kwani kun ta thus ki thus mo dhali kun he'kkina he'k e mo ka'dkina uni
 mmo/o gwo apo/ aha/ ki 'twa/ ma ḥor mo.
³ Uni ḥu'bki aha/ ki gwo jin shinuwa shi/ i e mo
 dhali bu'th aha/ ki dar gi mii mo.
⁴ To kun dokkina uni aha/ 'peni mo/en pem mo tani uni ki thisi yer aha/ is ki gway mo,
 isi kani me'd jin dika/ mmo'tho gom uni mo.
⁵ Wakan uni ki ci aha/ to jin ta thus gom tom 'boro'd mo
 dhali mo jin shinuwa shi/ i e mo gom mo/en pem mo.
⁶ Kari wathi/ jin ta thus ki thus 'pen ka pije/ apo/ a'di mo
 dhali dhalka manyer a'di is ki gway susi a'di e mo jin dwallu gwo mo.
⁷ Ki a'di dwallkunu gwo mo tani dhalki a'di dikina mii i'ba/ mo.
 Dhalki mon'thom piti a'di deju e ki ta ji miinthus mo.
⁸ Dhalka teem piti karu ki kuṭ kuṭ mo.
 Dhalki wathij kamu/ bu'th mal piti mo.
⁹ Dhalki ucim piti 'kon ki dar gi com mo,
 dhali dhalki ashim piti ta'da dhalla/ mo.
¹⁰ Dhalki ucim piti ii iinyca/ dhali 'tho to mo.
 Dhalki uni uru ka pije/ 'peni mo jin kupa uni kun 'kona uni mo.
¹¹ Dhalki wathi/ jin dina a'di ka mure/ i'ba/ bu'th tom piti 'baar mo.
 Dhalki 'kwanin tiya si'da/ shi/ maman cwam piti is mo jin 'koshkina a'diya ḥu'c ki mii
 mo.
¹² Dhali dhalki wathi/ piyi'd jin midi mii kar bwa jin kushakush gom a'di mo,
 walla hil ucim piti jin dar gi com ki mii ma 'thime/ gi mo/en mo.
¹³ Dhalki emen piti kun mini yayu/ i'ko'd 'cithkunu 'twa/ mo.
 Dhalki gway piti si'da/ minu 'kosh 'peni 'kwani ma nyakum yil kun min ma po/i 'ko/i
 su/ mo.
¹⁴ Dhalki mii kun 'coka'cok gi icom kanu e ibwambori Tapa mo,

dhali dhalki miinthus gi kum minu 'koki 'kosh ka pije/ mo.

¹⁵ Dhalki uni 'koni bwambori Tapa ki tikir tikir mo

dhali dhalki a'di jin dhunu ibwa minu 'cith 'twa/ 'peni mony'cesh mo.

¹⁶ Haali/ a'di diki ka mii e mo mmočor mii gi bwaŋ kush mo

hili a'di ki ur 'kwani kun hatha'ko'di sho'k mo

dhali uni gun mini mii ta gi to mo dhali uni gun 'ce'dkin ma dum buni gom jwam buni mo.

¹⁷ A'di en mo jin jeenuwa jee kagahara mo, dhali dhalki mo ma jee pu'dki'da po/ a'di mo.

A'di diki en mo jin 'boruwa 'bor mii mo, dhali dhalki a'di si'dasi'd 'peni a'di mo.

¹⁸ A'di shumki is piti ki mo ma jee me'd burrinyem pom piti jin hitha a'di mo.

Dhalki a'di 'thoč bunġwar is piti me'd yi'de/ mo,

dhali me'da yin eya simam piti mo.

¹⁹ Dhalki a'di wana e ki burrinye/ jin 'tampalkina a'di i is mo,

dhali me'd wačkan jin hi'thkina a'di e empa'd piti ka yempa/ mo.

²⁰ Dhalki a'di yansan ita to jin gam ma manyer aha/ is ki gway 'peni Tapa mo
gom uni gwansan kun oki tonthusa po/ mondiki/em pem mo.

²¹ Hili, /e, ayy Arumgimis jin ta Tapam pem mo,

tu/uli mii yan mo ma gom gway pem mo dhali gom gway gi gway pini mo
haali/ mo/en pini jin telu sho'k mo a'di 'boro'd mo mmo'čuk aha/ mo.

²² Haali/ aha/ hatha di 'ko'd ki ha'th mo dhali mina mii ta gi to mo,
dhala dum pem a'di ta jama/ ki jama/ e isi aha/ mo.

²³ Aha/ 'baara mo, dhali aha/ wana e ka kashira/ ma la gi mom'pimpili/ mo.

Aha/ yikinkunu is me'da kuyu/ mo.

²⁴ 'Kupa'dupun pem 'ka'da'ka'd mo gom ga/ jin ga/ka/ to mo.

Bunġwar is pem lulki'd mo.

²⁵ Aha/ tana kut jin thunya imanyer aha/ is ki gway 'twa/i is mo.

Ki uni parki aha/ e mo tani uni birki 'kup buni mo be.

²⁶ Woθhi/ aha/ mo ma, ayy Tapa Arumgimis pem mo.

Tayi aha/ is is ki me'd mo isi ki mo/en pini jin telu sho'k mo.

²⁷ Dhalki uni mishi mo mo ki mii yansan a'di ita mii gi me'd pini mo,
ki /e, ayy Tapa, imiiki a'di mo be.

²⁸ Dhalki uni jeena jee mo, hili /e mini mii mo jin 'boru mii mo.

Dhalki uni gwansan kun tha'th aha/ ki is dhunu ki mo ma 'the is mo. Dhalki čiŋkinam
pini 'kunya bwa mo.

²⁹ Dhalki imanyer aha/ is ki gway shumu ki mii jin thisuwa tak ush tak mo.

Dhalki uni i'tampalkina mo ma 'the is bunij gana/ e is mo me'd burrinye/ mo.

³⁰ Ki 'twam pem mo tani aha/ mina ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki Tapa mo.

Aha/ mina maj a'di e bwaman ma waambuhany 'kwani mo.

³¹ Haali/ a'di doshki'd ki me'da bim poros mo gom a'di jin midi mii ta gi to mo,
mmota a'di is ki me'd mo 'peni uni gwansan kun wakki a'di mmowu mo be.

Gway ma Dawuu'd.

¹ Tapa ki o tapam pem gwo mo ki:

Ca'bi /e aha/ ki me'da bim poros pem mo ma

ntagi aha/ mina dhu uni gun ta 'kup ki /e mmota cwa jin mina /e dhu sho'k mo.

² Tapa ki hash 'pena Sihyuun cwa ma malik pini jin ta gi mo ma dem dem mo.

Jiyiya ji e bwaman 'kwani kun ta 'kup pini mo.

³ 'Kwanim pini mini ci is buni 'ba^kany mo
ka tee jin mina /e susa waambuhany pini
apo/ 'kuwosh kun turatur kun kogu mo.

'Peni bwa ma dho'th gi mon'thamo/ mo tani
dhuru'c pini jin tana /e midi pu'du/ i /e me'd jape/ mo be.

⁴ Tapa thulki gwo me'da po/ mo
dhali a'di midi diki ak bwam piti e mo:
/E tana gasiis ki sule/ sule/ mo
mmobat^{ha} cuk ma Malkisaadag isho'k mo be.

⁵ Tapa a'di diki'd ki me'da bim poros pini mo be.

A'di midi sha^t imalik ka 'cesh mo ka tee ma nyor piti mo.

⁶ A'di midi tor gwon dwall 'twa/a 'cesh e bwaman kal gi 'kwaniny'cesh mo,
mmo'tu'd uni ki bungwar is jwa mo.

A'di midi sha^t itapa ka 'cesh mo
apo/ mony'cesh jin beeyabee mo.

⁷ A'di midi pi 'peni jis yi'de/ jin kasha e jin di'di shemen bway mo.
Wakan a'di midi 'de'k 'kup piti ki mis mo be.

111

¹ Marji Tapa mo.

Aha/ mina ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki Tapa mo ka dum pemi 'baar mo,
ki dhan ya ma tul 'kup gi kwani kun dhelel ma du mo e bwaman ma tul 'kup yan mo.

² Mii gi Tapa a'di caaca mo,
dhali a'di thu^kkin ma ris 'kwani 'baar ka 'de^te/ 'de^te/ ki e mo, uni kun 'borkina bwa e
uni mo.

³ A'di 'tu'du/ ki montak mo dhali mo/ek mo e miin tom piti mo,
dhali mii^jkar/em piti 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.

⁴ A'di ki rak miin tom piti jin miina a'di ki momer kanu e mo.
Tapa a'di ta'da 'the ka 'the mo dhali amanmiimii mo.

⁵ A'di ki thoson ton^te/ gom uni gwansan kun ko/ki a'di mo.

A'di dina bwam piti ki ush mmota pa gom gwo jin gama a'di me'd mo.

⁶ A'di ki tor 'kwanim piti mom'bi'th gi miin tom piti mo,
dhali ci uni mal gi kal gi 'kwaniny'cesha tiya mo.

⁷ Miin to gi me'd piti mo tani uni ta ku isij gana/ mo dhali kuj kar/e mo.
Aris gwo^jkan gi 'twam piti uni ta ku gun minu gam is mo.

⁸ Uni telkunu sho'k ki sule/ sule/ mo dhali ki sule/ sule/ mo,
mmothim uni ki mii ma isij gana/ mo dhali ki mii ma kar/e mo.

⁹ A'di ki hash mo jin wanu 'ba/ ki 'kwanim piti mo.
A'di ki kan gwo^jkan piti jin gamu me'd mmodi ki sule/ sule/ mo.

Gway piti kogu mo dhali mii ma purem piti mo.

¹⁰ Monko/ gom Tapa mo tani a'di ta montel 'pen gi moyuk mo.
Mo jin mishu gwo 'ban jin 'boro'd goma ris uni 'baar mo kun bo^tkin ki a'di mo.
Moma^j piti a'di i'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.

112

¹ Marji Tapa mo.

Mom'bor mii gom wathi/ jin ko/ki Tapa mo,
a'di jin 'kunykina bwa ki 'kuny kagahara e gwo^jkan piti kun 'kwarkunu mo.

- ² Emen piti mini ça'bki dem dem e mony'cesh mo,
dhala nya^{kum} yil gi 'kwani kun dhelel ma du mo tani uni minu 'bor mii mo.
- ³ Pa jin tanu dhali pa jin tana a'di e gu'b piti mo
dhali mo ma kar/em piti 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ⁴ Moŋkush cuki mis e bwaman mondhurumi'd gom uni kun dhelel ma du mo.
Tapa a'di ta'da 'the mo dhali ta'da manmiimii mo dhali ta'da kar/e mo.
- ⁵ A'di 'boro'di gom wathi/ jin tu/ulki mii ki mii ma 'the mo dhali ci to ka 'ka'd me'di is
mo,
a'di jin mishi is piti ninn gom tom piti ki mii ma kar/e mo.
- ⁶ Haali/ wathinj kar/e a'di molu joç ki sule/ sule/ mo.
A'di minu ka e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.
- ⁷ Dhali a'di midi diki ko/ is gom tonthus jin minu kal mo.
Adum piti rwa'ckunu mo, mmogamkina a'di gwo is e Tapa mo.
- ⁸ Adum piti shurki'd mo, a'di midi diki ko/ is mo
ntagi a'di midi par to jin ona bwa a'di e apo/ uni kun ta 'kup ki a'di mo.
- ⁹ A'di ki pwak to bwa 'bakany mo, a'di ciki to gom 'kwani kun hatha'ko'd mo,
mii ma kar/em piti a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.
Cem piti a'di karkunu ki ca ki montak mo.
- ¹⁰ Wathi/ jin ta thus ki thus mo tani a'di parki a'di e mo dhali a'di shwa'da nyor mo.
A'di ki 'pe'd shem piti mo dhali wa mo.
To jin ona bwa wathi/ jin ta thus ki thus mo tani warki'd ka munyal mo.

113

- ¹ Manji Tapa mo.
Manji amarj mo, ayy um ciŋkina/ gi Tapa mo,
manji gway gi Tapa mo.
- ² Mom'bor mii midi di mo gom gway gi Tapa mo
'pena tee yansan mo dhali ki sule/ sule/ mo dhali ki sule/ sule/ mo.
- ³ 'Peni mo jin sul ma tente/ mo tani dhali mo jin yula a'di mo tani
gway gi Tapa a'di iminu maj mo.
- ⁴ Tapa a'di iŋa'damaŋa'dam apowa ris kal gi 'kwaniny'cesh mo,
dhali monycam piti a'di diki'da po/ momis mo.
- ⁵ Kaja a'di iwakina e ki Tapa Arumgimis bana mo,
a'di jin ça'bki'd e mo jin ka'dama/ ka'dam mo,
- ⁶ a'di jin hilki mo ka luŋgu'b
'pena po/ momis mo dhali mony'cesh mo?
- ⁷ A'di ki 'de'k 'kwani kun hatha'ko'd ki ha'th 'peni bu'da'cesh mo
dhali a'di ki 'de'k uni kun mini mii ta gi to mo 'pena duhal 'piny mo,
- ⁸ mmodhu uni mmonyak 'ko ki iya/ gi imalik mo,
dhali nya^{kki} iya/ gi imalik gi 'kwanim piti mo.
- ⁹ A'di ki ciya 'boma burum pa mo mmoca'b mo,
mmokara yim mmo'kuny bwa ki 'kuny jin shiyi'd mo me'd kum gi uçi mo.
Manji Tapa mo.

114

- ¹ Me'd jin yakin ma Israyil ka pije/ 'peni Pam Masir mo tani
gu'b ma Yakuub 'peni 'kwani kun wal 'twan tiya mo tani
- ² Yahuuda/ warki'd ki mom piti jin ko mo,
dhala Israyil a'di ta mo jin tanu tapa ki sule/ sule/ mo.
- ³ Dhan kumma/ yi'de/ hilki mo mo dhali ya ŋwaça/ mo.

Dhali Kumma/ Yi'de/ Uurdun dokki'd ka nyar'ko'd mo.

⁴ 'Kuwosha turga/ pekina ḥalbothoŋ ki 'thir 'thir mo me'd gwasij ka'bal mo,
dhali ushi wosha gwa'dga/ wana e ki ushi ka'bal mo.

⁵ Ata mii /eye, ayy kumma/ yi'de/, ki /e guskin kan mo?

Ayy Uurdun, katinta dokkina /e ka nyar'ko'd mo?

⁶ Ayy 'kuwosha turga/, ata pekina um ki 'thir 'thir me'd gwasij ka'bal kan mo?
Dhali um ushi wosha gwa'dga/ kun wana e ki ushi ka'bal mo?

⁷ Deeyi ma ki bir bir mo, ayy mony'cesh, e burj'kus gi Tapa mo,
e burj'kus ma Arumgimis ma Yakuub mo,

⁸ a'di jin tu'kki wosh mo mmota a/al gom yi'de/ mo
dhali wosh jin bilitki o'd mo tani warki'd ki yi'de/ jin kasha e mo.

115

¹ Yisa e am, ayy Tapa, yisa e am,

hili gom gway pini mo tani ciyi monyca mo,
gom gway gi mo/en pini jin telu sho'k mo dhali mii ma isij ganam pini mo.

² Ki ton ta'da tinta imina kal gi 'kwaniny'cesh i/o gwo mo ki:
Mane Arumgimis buni mane?

³ Arumgimis bana a'di diki'd e momis mo.
A'di ki mii a'diyin jin 'bora bwa a'di mo.

⁴ Tompinycon buni kun luja uni mo tani ta 'dolkon kush mo dhali 'dolkon gana/ mo
kun uku ki me'd gi 'kwani mo be.

⁵ Uni ta gi 'twa/ mo, hili uni o gwōj kamuwa?
Dhali uni ta gi e mo, hili uni parki toj kamu/ eya?

⁶ Uni ta gi 'ce mo, hili uni cik toj kamuwa?
dhali uni ta gi shush mo, hili uni cičkina shim toj kamuwa?

⁷ Uni tan gi me'd mo, hili uni ta toj kamu/ is ki me'da?
Uni tan gi sho'k mo, hili uni mishi ii ki shoka?

Dhali uni misha isa kamu/ mur e 'kus buniya?

⁸ Uni gwansan kun uk uni mo tani uni wana e ki uni mo.
Wakan si'da/ aris uni gwahan kun gamki gwo is e tompinycon buni mo.

⁹ Ayy Israyiil, gami gwo is e Tapa mo.

Haali/ a'di ita mowoth buni mo dhali agongorom buni mo.

¹⁰ Ayy gu'b ma Haruun, kari moŋgam gwo is e Tapa mo.

Haali/ a'di ita mowoth buni mo dhali agongorom buni mo.

¹¹ Um kun ko/ki Tapa mo tani gamki gwo is e Tapa mo.

Haali/ a'di ita mowoth buni mo dhali agongorom buni mo.

¹² Tapa tana bwa pa ki pa gom ana mo. A'di midi 'bor ana mii mo.

A'di midi 'bor gu'b ma Israyiil mii mo.

Dhali a'di midi 'bor gu'b ma Haruun mii mo.

¹³ A'di midi 'bor uni gwansan mii kun ko/ki Tapa mo

'peni uni kun gwa'da is mo dhali uni kun cakin mo.

¹⁴ Dhalki Tapa ci um mo jin maruwa mar is mo,

um dhali ucim bum mo.

¹⁵ Dhalki um 'boru mii ki Tapa mo,

a'di jin ukki momis mo dhali mony'cesh mo.

¹⁶ Momis uni ta momis gi Tapa mo,

hili mony'cesh cikina a'di ki iya/ gi 'kwani mo.

¹⁷ Uni kun wukin mo tani mishi Tapa maŋ yisa,
walla uni gwansan kun iikin ka luŋgu'b e mo ma shwamm mo.
¹⁸ Hili ana mina 'bor Tapa mii mo
'pena tee yansan shwane/ mo dhali ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.
Manji Tapa mo.

116

¹ Aha/ mina en Tapa mo haali/ a'di cikki ko gi
'twam pem mo jin 'thoka/ ka di'b me'di is mo.
² Haali/ a'di ɬa'dki bwany'cem piti ki aha/ mo
wakan aha/ mina yuk a'di isi ki me'd jin dika/ ki e mo.
³ Agume/ gi mowu uni 'kamki aha/ is mo,
anyok ma Haawiya uni bu'thki aha/ mo.
Aha/ 'kosha is ka nyor mo eya çis pem mo dhali 'pe'd she/ mo.
⁴ Yan'ko'd aha/ ki yuk gway gi Tapa mo mmo/o gwo mo ki:
Ayy Tapa, aha/ yuka /e mo, tayi mondiki/em pem is ki me'd mo.
⁵ Tapa a'di ta'da 'the ka 'the mo dhali ta'da ɬar/e mo,
Arumgimis bana jin miimii mo.
⁶ Tapa a'di 'tashki uni 'twa/ mo uni kun wana she/ is is kan mo,
ki aha/ guyunu ka luŋgu'b e mongwa'dga/ mo tani a'di taki aha/ is ki me'd mo.
⁷ Dok̄i ka nyan'ko'd, ayy kashiram pem, e mosi/is pini mo,
haali/ Tapa a'di tu/ulki'd nyakki /e ki mii jin isha to ka enthus gom /e mo.
⁸ Haali/ /e 'cukkina kashiram pem 'peni mowu mo,
dhali em pem 'peni jabu'th jin wolki'd mo,
dhali sho'k pem 'peni mo jin gwoluwa gol mo.
⁹ Aha/ yakina e bwambori Tapa mo
e mony'cesh jin 'konuki/e mo.
¹⁰ Aha/ karkina mongam gwo is pem mo, isi kani me'd jin okika/ gwo mo ki:
Aha/ tashu ka dhan mo jin jwakaʈkunuwa jwakaʈ jin shiyi'd mo.
¹¹ Aha/ ona gwo e mom pem jin dumbulkika/ bway mo ki:
'Kwani 'baar mo tan ga 'teŋ kape/ jin ta jim ma pe'th mo.
¹² Ata a'di jin migi/ ci ki Tapa mo
goma ris tom piti 'baar kun ishkin ka enthus gom aha/ mo?
¹³ Aha/ mina 'deka kubbaaya gi mowoth ma Arumgimis ki mis mo
dhali yuk gway gi Tapa mo.
¹⁴ Aha/ mina ci gwom pem jin oka/ is ki Tapa mo
e buŋ'kus ma ris 'kwanim piti 'baar mo.
¹⁵ Yinthoŋ gana/ e jis/e gi Tapa mo,
a'di ita wu ki unim piti kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo.
¹⁶ Ayy Tapa, aha/ tana çin̄kinam pini mo.
Aha/ tana çin̄kinam pini mo, a'di jin ta ya/ gi nyaranyçin̄kinam pini mo be.
/E ki 'cuk mondek pem mo.
¹⁷ Aha/ mina ci to jin 'citihu/ 'kus ki bwa jin 'boruwa 'bor i is mo
dhali yuk gway gi Tapa mo.
¹⁸ Aha/ mina ci gwom pem jin oka/ is ki Tapa mo
e buŋ'kus ma ris 'kwanim piti 'baar mo,
¹⁹ eya piye/ gi gu'b gi 'kup ɬany gi Tapa mo,
e bwaman um mo tani, ayy Urushaliim.
Manji Tapa mo.

117

¹ Manji Tapa mo, aris um kal gi 'kwaniny'cesh mo.

Yuki gway ki moŋ'kuny bwa gom a'di mo, aris um 'kwani mo.

² Haali/ mo/en piti jin Ქelu sho'k mo tani a'di caaca 'kupki ana mo
dhali mo ma isij gana/ gi Tapa mo a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.
Manji Tapa mo.

118

¹ Ayy ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is gom Tapa mo, haali/ a'di i'boro'd mo.
Mo/en piti jin Ქelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.

² Dhalka Israyiil o gwo mo ki:
Mo/en piti jin Ქelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo be.

³ Dhalki gu'b ma Haruun o gwo mo ki:
Mo/en piti jin Ქelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo be.

⁴ Dhalki uni gwansan kun ko/ Tapa mo tani o gwo mo ki:
Mo/en piti jin Ქelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo be.

⁵ 'Peni mo ma cis pem mo tani aha/ yuḳkina Tapa mo.

Dhali Tapa thokki aha/ 'twa/ mo dhali kar aha/ ki 'kus mo.

⁶ Ki Tapa nyak di ki aha/ mo tani aha/ mina ko/ ton kamu/ yisa.

To gi wakatinta imina 'kwani imii aha/ mo?

⁷ Tapa a'di diki'd e 'ko'd gwar pem mo mmowoth aha/ mo.

Aha/ mina hil mo ki e jin pinu mii e mo apo/ uni gwansan kun shi/ki aha/ i e mo.

⁸ A'di 'boro'd mmobu'th mo jin huru jwa e Tapa mo
mmo'koki dhu mo jin wunuwa wuny jwa i is e 'kwani mo.

⁹ A'di 'boro'd mmobu'th mo jin huru jwa e Tapa mo

mmo'koki dhu mo jin wunuwa wuny jwa i is e iya/ ma malik mo.

¹⁰ Aris kal gi 'kwaniny'cesh uni 'kamki aha/ 'kup ki dek mo.

Ki gway gi Tapa mo tani aha/ 'cithkina uni 'twa/ mo.

¹¹ Uni 'kamki aha/ 'kup ki dek mo, mmo'kam aha/ 'kup ka ris 'twaŋkal kuku/ mo.

Ki gway gi Tapa mo tani aha/ 'cithkina uni 'twa/ mo.

¹² Uni 'kamki aha/ 'kup ki dek me'da dham mo.

Uni shwan ki bar bar me'd o'd cwan 'de/ mo.

Ki gway gi Tapa mo tani aha/ 'cithkina uni 'twa/ mo.

¹³ Aha/ gač/ ki gač jin shi/ashi/ mo. Wakan aha/ 'barkina mo
hili Tapa woṭhki aha/ mo be.

¹⁴ Tapa a'di ta mom'bi'th pem dhali gway pem mo.

A'di warki'd ki bway gi mowoth pem mo.

¹⁵ Ciki gwo mo ma, gom gwaya 'kunyka/ kun pinu mii e mo
e gu'b burrinye/ gi 'kwani gi miinjkar/e mo.

Me'da bim poros gi Tapa a'di miiki mii ki dar gi monyju/ mo.

¹⁶ Me'da bim poros gi Tapa a'di karkunu ki ca mo.

Me'da bim poros gi Tapa a'di miiki mii ki dar gi monyju/ mo.

¹⁷ Aha/ mina wu yisa, hili aha/ mina di ki e mo,
dhali tash miin to deŋ e kun miina Tapa mo.

¹⁸ Tapa a'di dorki aha/ ntagi aha/ burā is ki wap wap mo,

hili a'di yisa ćiki aha/ mmowu mo yisa.

¹⁹ K̄a'di aha/ 'twarkal ma gon ki mii ma kar/e mo
ki aha/ mina cić e uni mo
dhali ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki Tapa mo.

²⁰ Yansan a'di ta 'twarkala gon gi Tapa mo
jin mina 'kwanij kar/e cići cine/ mo.

²¹ Aha/ 'borkina /e bwa i is mo haali /e cikki aha/ 'twa/ mo
dhali war ki bway gi mowoth pem mo.

²² Wosh gana/ yansan jin wakkina imannyaj gu'b mo tani
a'di warki'd ka dhana 'kan'kup wosh gi 'penabi mo.

²³ Mii yansan a'di ita mii jin miikina Tapa mo,
dhali a'di ta mii jin meru em bana mo be.

²⁴ Yansan a'di ita'da tee jin karkina Tapa mo.

Dhalki ana 'kunya bwa mo dhali 'bor bwa e a'di mo.

²⁵ Tayi am is ki me'd mo, am kun yukkina /e mo, ayy Tapa.

Ayy Tapa, am yukkina /e mo, ciyi aman mo jin diluwa bora 'cesh mo.

²⁶ Mom'bor mii gom a'di jin cički'd mo e gway gi Tapa mo.

Am 'bora /e mii mo 'peni gu'b gi Tapa mo.

²⁷ Tapa a'di ita'da Arumgimis mo,

dhali a'di ćiki ana mojkush mo.

Nyorj mo jin ƙalu ya goma yuƙ ma tul 'kup ka biny cwa mo
ntagi ce jin thumu e 'kupa gwaṭa/ jin miinuwa bas mo.

²⁸ /E tana Arumgimis pem mo dhali aha/ mina ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki /e mo.
/E tana Arumgimis pem mo dhali aha/ mina kar /e ki ca mo.

²⁹ Ayy ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is gom Tapa mo, haali/ a'di i'boro'd mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di i'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.

119

¹ Mom'bor mii gom uni gwansan kun 'kona bway buni ki dar gi mii i'ba/ mo
uni kun iiyin e gwoŋkan jin ćinu gi Tapa mo.

² Mom'bor mii gom uni gwansan kun ڏhuki gwonyçim piti mo,
uni kun simmki a'di e ka dum buni 'baar mo,

³ uni si'da/ kun 'koki ṭhu'th to mii mo,
hili mmo/ii e bway piti mo be.

⁴ /E ƙanki gwoŋkan gi 'twam pini mo
ki uni minu dhu ka duŋ gana/ mo.

⁵ Ayy ki bway pem minu ṭel sho'k mo
mmodhu gwoŋkan pini kun bahu mo.

⁶ Wakan ki aha/ minu 'koki kar ki mo ma 'the is mo,
mmothonos em pem mmočo'c eya ris gwoŋkan pini 'baar mo kun 'kwarkunu mo.

⁷ Aha/ mina marj /e ka du jin dheleladhelel mo,
ki aha/ mina da/ar gom mii ma kar/em pini 'peni gwoŋkan kun onu mo.

⁸ Aha/ mina mii gwoŋkan pini kun bahu mo.

Ayy dhalki aha/ ki dhal 'pen mo ka dun thorony mo.

⁹ A'di jin ta dhuru'c midi kar bway piti ki dhelel dhelel kata mo?
mmoji a'di isi ki gwom pini mo.

¹⁰ Ka dum pemi 'baar mo tani aha/ simmkina /e e mo.

Dhalku/ ki dhal aha/ mmocaca/ mo 'peni gwoŋkan pini kun 'kwarkunu mo.

¹¹ Aha/ dhukina gwom pini eya dum pem mo,
ki aha/ mina diki mii miinthusa po/ /e mo.

¹² Mom'bor mii gom /e mo, ayy Tapa.

Tori aha/ gwoŋkan pini kun bahu mo.

¹³ Ki 'twam pem mo tani aha/ bahkina aris gwoŋkan pini
kun onu ki 'twam pini mo.

¹⁴ E bway gi gwonyçim pini mo tani aha/ 'kunya bwa mo
me'd jin migä/ 'kuny bwa eya ris mo jin tanu pa ki pa mo.

¹⁵ Aha/ mina kulum gwo ibwa gom gwoŋkan gi 'twam pini mo
dhali ko'c em pem e bway pini mo.

¹⁶ Aha/ mina bwa 'kuny mo e gwoŋkan pini kun bahu mo.
Aha/ mina diki ja gwom pini mo.

¹⁷ Tu/uli nyakki çiŋkinam pini ki mo jin isha to ka entus mo,
ki aha/ mina di ki e mo dhali mii gwom pini mo be.

¹⁸ Ka'di em pem mo ma ki aha/ mina par momer e
kun 'kon e gwoŋkan pini jin çinu mo.

¹⁹ Aha/ tana yilkina/ ki yilkina/ e mony'cesh mo.

Dhalku/ ki bag gwoŋkan pini kun 'kwarkunu 'peni aha/ mo.

²⁰ Akashiram pem a'di 'cumkunu ki mo jin çora/ çor mo
goma ris gwoŋkan pini 'baar kun onu ka yempa/ mo.

²¹ /E ki kucur uni gwansan kun ush 'kwani ga/ mo, dhali uni kun jeenu mo,
uni kun çä'ckin mo 'peni bway gi gwoŋkan pini kun 'kwarkunu mo.

²² Kali 'peni aha/ mon'twam buni kun thunya uni aha/ i is mo dhali mo ma wak mo,
haali/ aha/ dhukina gwonyçim pini mo.

²³ Isi kani ba iya/ ma malik uni 'kokin mo dhali miiya wutha po/ aha/ mo tani
çiŋkinam pini a'di midi kulum gwo ibwa gom gwoŋkan pini kun bahu mo.

²⁴ Gwonyçim pini uni a'di i'kunykika/ bwa mo
haali/ uni itana manlogom aha/ ki gwo mo.

²⁵ Akashiram pem thalkina bu'da'cesh mo.

Tashi aha/ e mo isi ki gwom pini mo.

²⁶ Ki aha/ ḥorkina bway pem mo tani /e thokki aha/ 'twa/ mo.

Tori aha/ gwoŋkan pini kun bahu mo.

²⁷ Kari aha/ mmomish gwo 'ban gom bway gi gwoŋkan gi 'twam pini mo,
dhali aha/ mina kulum gwo ibwa gom miim pini jin miina /e to ki momer mo.

²⁸ Akashiram pem a'di waki'd gom bwan dit'i'd mo.

'Bithi aha/ is mo isi ki gwom pini mo.

²⁹ Kari bway jin ta thus ki thus mmosi'd 'peni aha/ mo.

Dhali ka 'the mo tani ḥori /e aha/ gwoŋkan pini jin çinu mo.

³⁰ Aha/ kwanykina bway gi mii ma isij ganam pini mo.

Aha/ karkina gwoŋkan pini kun onu ibwambori jis/em pem mo.

³¹ Aha/ thalkina gwonyçim pini mo, ayy Tapa.

Dhalku/ ki dhal aha/ bway ki aha/ minu kar ki mo ma 'the is mo.

³² Aha/ mina gus e bway gi gwoŋkan pini kun 'kwarkunu mo
ki /e mini lala'th mom pem jin mishka/ gwo 'ban is mo.

³³ Tori aha/ gwo mo ma, ayy Tapa, gom bway gi gwoŋkan pini kun bahu mo
dhali aha/ mina dhu uni ntagi 'pemen mo be.

³⁴ Çiyi aha/ mo jin mishu gwo 'ban mo ki aha/ mina dhu gwoŋkan pini jin çinu mo
dhali mii a'di ka dum pem'i 'baar mo.

³⁵ Susi aha/ e bway gi gwoŋkan pini kun 'kwarkunu mo

haali/ aha/ 'kunya bwa e a'di mo.

³⁶ Ka'da dum pem ki gwonyçim pini mo
yisa mmota miiya du is ki me'd mo.

³⁷ Tuki em pem 'peni mo jin hiluwa hil kun 'kon bwa 'te/ mo
dhali ciyi aha/ mondiki/e e bway pini mo.

³⁸ Rwaci gwom pini jin ona /e is e çirjkinam pini mo,
a'di jin ona /e gom uni gwansan kun ko/ki /e mo.

³⁹ Kali 'peni aha/ mowak jin kalki aha/ 'ko'da 'cesh mo,
haali/ gwoñkan pini kun onu mo tani uni 'bora'bor mo.

⁴⁰ Hili mo mo ma, aha/ corkina gwoñkan gi 'twam pini mo
e mii ma kar/em pini mo tani /e ciyi aha/ mondiki/e mo.

⁴¹ Dhalki mo/en pini jin telu sho'k pu'dki'd e aha/ mo, ayy Tapa,
isi ki bway gi mowoth pini jin ona /e gwo is mo.

⁴² Dhali yan'ko'd aha/ mina ta gi gwonthok gom uni gwansan kun thunyki aha/ 'twa/i is
mo
haali/ aha/ gamkina gwo is e gwom pini mo.

⁴³ Dhali dhalku/ ki bu'th gwoñ gana/ 'peni 'twa/ pem ka dun thorony mo,
haali/ mo ma 'tej kapem pem a'di di'd e gwoñkan pini kun onu mo.

⁴⁴ Aha/ mina dhu gwoñkan pini jin çinu ki tikir tikir mo
gom ki sule/ sule/ mo dhali ki sule/ sule/ mo.

⁴⁵ Dhali aha/ mina ya 'bakany gana/ mo
haali/ aha/ ñapkina gwoñkan gi 'twam pini mo.

⁴⁶ Aha/ si'da/ mina o gwo gom gwonyçim pini ibwambori imalik mo
dhali aha/ minu 'koki kar ki mo ma 'the is mo

⁴⁷ haali/ aha/ gamkina mom pem jin 'kunyka/ bwa mo e gwoñkan pini kun 'kwarkunu
mo,
a'di jin enka/ mo.

⁴⁸ Aha/ taka gwoñkan pini kun 'kwarkunu mo, a'di jin enka/ mo,
dhali aha/ mina kulum gwoñkan pini kun bahu mo eya du mo.

⁴⁹ Kayi gwom pini e e çirjkinam pini mo,
e a'di jin karkina /e aha/ mmota ga 'tej kape/ mo.

⁵⁰ Yansan ta momalas pem mo e mont'o'c bwa mo
ki gwom pini jin ona /e is ci aha/ mondiki/e mo.

⁵¹ 'Kwani kun dar gi mii ma gayiin mo tani uni pe'th aha/ ki petha sor mo,
hili aha/ dinaki tu'k mo 'peni gwoñkan pini jin çinu mo.

⁵² Ki aha/ kulumkina gwoñkan pini kun onu mo ibwa mo 'peni kadhamo/ mo tani
aha/ bu'thkina momalas mo, ayy Tapa.

⁵³ Anyor jin deku jin 'batha'ba'th mo tani bu'thki aha/ mo gom 'kwani kun ta thus ki thus
mo,
uni kun dhalki gwoñkan pini jin çinu 'pen mo.

⁵⁴ Gwoñkan pini kun bahu mo tani uni warkin ki gway pem jin yukka/ mo
e gu'b pem gi moyam pem jin yaka/ luñ mo be.

⁵⁵ Aha/ kakina gway pini e mon'thiny mo, ayy Tapa,
dhali dhu gwoñkan pini jin çinu mo.

⁵⁶ Mom'bor mii yansan a'di bitki'da po/ aha/ mo
ki aha/ dhukina gwoñkan gi 'twam pini mo.

⁵⁷ Tapa a'di ita tom pem jin 'tuntulka/ bwa ime'd mo.
Aha/ ona gwo is mmodhu gwom pini mo.

- ⁵⁸ Aha/ 'thona mii ma 'them pini ka dum pemi 'baar mo.
Miiyi mii ka 'the gom aha/ isi gi gwom pini jin ona /e is mo.
- ⁵⁹ Ki aha/ kulumkina gwo ibwa gom bway pini mo tani
aha/ woṭhkina sho'k pem 'ba/ e gwonyćim pini mo.
- ⁶⁰ Aha/ hurkina ki 'ta'b mo dhali diki ta adiite/ mo
mmodhu gwoŋkan pini kun 'kwarkunu mo.
- ⁶¹ Ba anyoł gi 'kwani kun ta thus ki thus mo tani uni bu'thki aha/ ka gume/ mo
dhali aha/ dinaki this gwoŋkan pini jin ćinu e mo.
- ⁶² E mombwam/e mo tani aha/ cukina mis mmomanj /e mo,
haali/ gom mii ma ƙar/em pini gi gwoŋkan pini kun onu mo.
- ⁶³ Aha/ nyakkina ya ka ris uni gwansan kun ƙo/ki /e mo,
uni gwansan kun dhuki gwoŋkan gi 'twam pini mo.
- ⁶⁴ Mony'cesh, ayy Tapa, a'di 'tu'dkunu mo ki mo/en pini jin ʈelu sho'k mo.
Tori aha/ gwoŋkan pini kun bahu mo.
- ⁶⁵ /E tu/ulkina tu/ul ki 'bore/ gom ćijkinam pini mo,
ayy Tapa, isi ki gwom pini mo.
- ⁶⁶ Tori aha/ gwo isi ki ṣor gana/ mo mmoniyiṭh to mo dhali moyuk mo,
haali/ aha/ gamkina gwo is e gwoŋkan pini kun 'kwarkunu mo.
- ⁶⁷ Ntwa/a/ ki aha/ wo'ckunu is she/ mo tani aha/ yakina yam per mo,
hili shwane/ aha/ dhukina gwom pini mo.
- ⁶⁸ /E 'bora'bor mo dhali mii mii kun 'bora'bor mo.
Tori aha/ gwoŋkan pini kun bahu mo.
- ⁶⁹ 'Kwani kun ushina ga/ ga/ mo tani uni 'thołki aha/ ka ṣor mo,
hili ka dum pemi 'baar mo aha/ dhukina gwoŋkan gi 'twam pini mo.
- ⁷⁰ Adum buni momaṭa/ momaṭ me'd ƙwalany mo,
hili aha/ 'kunykina bwa mo e gwoŋkan pini jin ćinu mo.
- ⁷¹ A'di 'boro'd gom aha/ ki aha/ jwakatkunuwa du mo
ki aha/ mina da/ar gwoŋkan pini kun bahu mo.
- ⁷² Gwoŋkan jin ćinu ki 'twam pini mo tani a'di 'boro'd gom aha/ mo,
mmobol 'dolkon gana/ ma alip e mo dhali 'ku'kus 'dolkon kush mo.
- ⁷³ Me'd pini a'di ukki'da uł mo dhali /e ćiki aha/ jamas mo.
Ciyi aha/ mo jin mishu gwo 'ban mo ki aha/ mina da/ar gwoŋkan pini kun 'kwarkunu mo.
- ⁷⁴ Uni gwansan kun ƙo/ki /e mo tani mini par aha/ e mo dhali 'kuny bwa mo
haali/ aha/ tana gi mo ma 'tej kape/ e gwom pini mo.
- ⁷⁵ Aha/ misha, ayy Tapa, ki gwon dwall pini kun toru gwon dwall 'twa/a 'cesh mo tani
uni tana ƙar/e mo
dhali /e dorki aha/ ki isa nyor ki mii ma isin ganam pini mo.
- ⁷⁶ Dhalki mo/en pini jin ʈelu sho'k mo thoson is mo mmomalas aha/ mo
isi ki gwom pini jin ona /e is gom ćijkinam pini mo.
- ⁷⁷ Dhalki momiimiim pini pu'du'd e aha/ mo ki aha/ mina di ki e mo,
haali/ gwoŋkan pini jin ćinu mo tani a'di ta jim pem jin 'kunyka/ bwa mo.
- ⁷⁸ Dhalki uni kun ushina ga/ ga/ mo tani idhunu ki mo ma 'the is mo
haali/ uni ceshki aha/ ki gwo ma mak mo.
Gom aha/ mo tani aha/ mina kulum gwo ibwa gom gwoŋkan gi 'twam pini mo.
- ⁷⁹ Dhalki uni gwansan kun ƙo/ /e mo tani tu'kkina bor ki aha/ mo,
ki uni mini mish gwonyćim pini mo.
- ⁸⁰ Dhalka dum pem a'di dar gi mii 'ba/ e gwoŋkan pini kun bahu mo
ki aha/ minu 'koki kar ki mo ma 'the is mo.

⁸¹ Akashiram pem a'di gananki 'ba/ mo gom bway gi mowot^h pini mo.
Aha/ tana ga 'teŋ kape/ gom gwom pini mo.

⁸² Em pem ushi me'd mo mmoçor /e gom gwom pini jin ona /e is mo.
Aha/ dota gwo mo ki: Kakasja sa/ imina /e imalas aha/ mo?

⁸³ Haali/ aha/ warkina ki ƙucanj gi yimana mura'th jin 'koshkin ma ku'd mo,
hili aha/ dinaki ja gwoñkan pini kun bahu mo.

⁸⁴ Ki mo gi wakatinta imina ciŋkinam pini i'dim 'kup mo?

Kakasja imina /e idwall uni gwansan gwo mo uni kun ʈo'c aha/ bwa mo?

⁸⁵ 'Kwani kun ushkina ga/ ga/ mo tani uni ćwanyki jisa 'kulga/ gom aha/ mo jin migā/
biti cine/ mo,

'kwani kun 'konuki dosh shoka 'cesh gom gwoñkan pini jin ciŋu mo.

⁸⁶ Aris gwoñkan pini kun 'kwarkunu mo tani uni shurkin mo.

Uni ʈo'cki aha/ bwa ki gwo ma ʈor mo. Woṭhi/ aha/ mo ma.

⁸⁷ Uni 'dishi 'twa/ mo mmo'baar aha/ 'peni mony'cesh yan mo
hili aha/ dinaki ja gwoñkan gi 'twam pini mo.

⁸⁸ E mo/en pini jin ʈelu sho'k mo tani 'tashi mondiki/em pem 'twa/ mo
ki aha/ mina dhu gwonyçim pini gi 'twam pini mo.

⁸⁹ Gom ki sule/ sule/ mo tani, ayy Tapa, gwom pini

a'di irwa'ckunu mo mmothosonkunu uni mo e momis mo.

⁹⁰ Mii ma isiŋ ganam pini i'dimki 'kup ki sule/ sule/ eya risa nyakum yil gi 'kwani mo.

/E ʈelki mony'cesh sho'k mo dhali a'di doshki'd ki sho'k piti mo.

⁹¹ Ki miim pini kun dhukina /e uni 'pen ka pije/ mo tani uni doshkin shwane/ mo.

Haali/ aris to 'baar mo tani uni ta ciŋkinam pini mo.

⁹² Wakki/ gwoñkan pini jin ciŋu midi 'taki diki ta jim pem jin 'kunyka/ bwa mo tani,
aha/ minu 'taki 'ce'd sho'k e tom pem jin tocaa/ bwa mo.

⁹³ Aha/ mina mol ja gwoñkan gi 'twam pini ki sule/ sule/ mo,
haali/ ki uni mo tani /e ćiki aha/ mondiki/e mo.

⁹⁴ Aha/ tana jim pini mo. Tayi aha/ is ki me'd mo
haali/ aha/ ɳapkina gwoñkan gi 'twam pini mo.

⁹⁵ Imanmii tonthus ishkin mo dhali ćora/ ćor mmo'ce'd aha/ sho'k mo,
hili aha/ hila isi gwonyçim pini i e mo.

⁹⁶ Aha/ hilkina gwayu/ gom a'di jin ha me'd ki isi haŋ gana/ 'baar mo,
hili gwoñkan pini jin 'kwarkunu mo tani a'di ibeeyabee kagahara mo.

⁹⁷ Ayy, gwoñkan pini jin ciŋu mo tani enka/ kata mo sa/.

A'di ta gwom pem jin kulumka/ ibwa isa yempa/ mo.

⁹⁸ Gwoñkan pini jin 'kwarkunu mo ikar aha/ mmoyukayuk kagahara mmobol 'kwani kun
ta 'kup ki aha/ e mo,

haali/ a'di di'd nyakki aha/ isa yempa/ mo be.

⁹⁹ Aha/ misha gwo 'ban kagahara mmobola ris uni kun ʈorki aha/ gwo e mo,
haali/ gwonyçim pini a'di ta jim pem jin kulumka/ ibwa mo.

¹⁰⁰ Aha/ mishkina gwo 'ban mo mmobol 'kwani kun cakin e mo,
haali/ aha/ dhukina gwoñkan gi 'twam pini mo.

¹⁰¹ Aha/ woṭha sho'k pem 'ba/ mo 'pena ris bway thus mo,
gom mii gi wakan mo tani mmobol gwom pini mo be.

¹⁰² Aha/ dinaki tu'k mo 'peni gwoñkan pini kun onu mo,
haali/ /e ʈorki aha/ gwo mo be.

¹⁰³ Gwom pini wana 'kuny kata si'da/ mmoneyokka/ a'di mo.

A'di ća'bki dhel dhel mmobola dham e e 'twam pem mo.

¹⁰⁴ E gwoñkan gi 'twam pini mo tani a'di ibu'thkika/ mo jin mishu gwo 'ban mo.

A'di ishi/kika/ aris bway thusi e wakan mo.

¹⁰⁵ Gwom pini a'di ta'da lamba/ gom sho'k pem mo
dhali moŋkush gom bway tur pem mo.

¹⁰⁶ Aha/ thulkina gwo me'da po/ mo dhali o gwo is mo dhali rwa'c a'di mo
mmomii gwoŋkan pini kun onu mo kun tana kar/e mo be.

¹⁰⁷ Aha/ wo'ckunu is she/ mo mmobur is ki wap wap mo.

Çiyi aha/ mondiki/e mo, ayy Tapa, isi ki gwom pini mo.

¹⁰⁸ Budhi tom pem jin çika/ ki me'd ki momaj mo, ayy Tapa,
dhali ṭori aha/ gwo gom gwoŋkan pini kun onu mo.

¹⁰⁹ Aha/ butha mondiki/em pem e me'd pem ki sule/ sule/ mo,
hili aha/ dinaki nya gwoŋkan pini jin çinu mo.

¹¹⁰ 'Kwani kun ta thus ki thus mo tani uni 'thikina gume/ gom aha/ mo.
hili aha/ dinaki per mo 'peni gwoŋkan gi 'twam pini mo.

¹¹¹ Gwonycim pini uni ta mal pem ki sule/ sule/ mo.

Nye, uni ita mom'bor bwa goma dum pem mo.

¹¹² Aha/ ka'dkina dum pem mo mmothim gwoŋkan pini kun bahu
ki sule/ sule/ mo ntagi 'pemen gi mony'cesh mo.

¹¹³ Aha/ shi/kina 'kwani kun 'kona bwa ka susu/ i e mo,
hili aha/ enkina gwoŋkan pini jin çinu mo.

¹¹⁴ /E ta mo jin bagka/ mo dhali agongorom pem mo.
Aha/ takina ga 'teŋ kape/ e gwom pini mo.

¹¹⁵ Iiku/ mo 'peni aha/ mo um kun mii to kun ta thus ki thus mo,
ki aha/ mina 'taki dhu gwoŋkan ma Arumgimis pem kun 'kwarkunu mo.

¹¹⁶ Budhi aha/ mo isi ki gwom pini jin ona /e is mo ki aha/ mina di ki e mo,
dhali dhalku/ ki dhal aha/ bway mo ki aha/ minu kar ki mo ma 'the is mo gom mom pem
jin taka/ ga 'teŋ kape/ mo.

¹¹⁷ 'Deki aha/ ki mis mo ki aha/ mina 'taki di ki 'dantar mo
dhali mii gwoŋkan pini kun bahu ki sule/ sule/ mo.

¹¹⁸ /E wakkina ris uni kun perkin mo 'peni gwoŋkan pini kun bahu mo,
nye, mo jin laṭa/ uniya laṭ e mo tani a'di di bwa 'te/ mo.

¹¹⁹ Aris imanmii tonthus gi mony'cesh mo tani /e ki deŋ uni e me'd wushulan to mo.
Wakan aha/ ena gwonycim pini mo.

¹²⁰ Buŋwar is dee'd ki bir bir gom moŋko/ is jin ko/ka/ /e mo,
dhali aha/ ko/kina is kagahara gom gwon dwall pini kun toru gwon dwall 'twa/a 'cesh
mo.

¹²¹ Aha/ miikina a'di jin ta'da kar/e mo dhali jin 'boro'd mo.

Dhali dhalku/ ki dhal aha/ bway mo jin mina uni gwansan kun siri'c aha/ apo/ ki sho'k
mo 'koki siri'c aha/ apo/ ki sho'k mo.

¹²² Tayi ki bwa ma 'dantar gom çinkinam pini mo, gom mom'bor piti mo.

Dhalku/ ki dhal 'kwani kun molina gayiin ga/ bway mo mmosiri'c aha/ apo/ ki sho'k mo.

¹²³ Em pem ushki me'd mo mmotim bway mowothl pini mo,
dhali gom gwom pini jin minu thim jin ona /e is ki o ma kar/e mo.

¹²⁴ Tu/uli nyaŋki çinkinam pini mo isi ki gwo gi mo/en pini jin ṭelu sho'k mo,
dhali ṭori aha/ gwo gom gwoŋkan pini kun bahu mo.

¹²⁵ Aha/ tana çinkinam pini mo. Çiyi aha/ mo jin mishu gwo 'ban mo
ki aha/ mina 'taki mish gwonycim pini mo.

¹²⁶ A'di ta'da tee gi Tapa jin mina a'di kal mii mo,

haali/ gwoŋkan pini jin çinu mo tani a'di 'ce'dkunu bwa mo.

¹²⁷ Wakan aha/ enkina gwoŋkan pini kun 'kwarkunu mo

mmobol 'dolkon e mo, dhali 'dolkon gana/ jin tashu e ki o'd ki tash gana/ mo.

¹²⁸ Wakan aha/ cu'thkina bway pem 'twa/ 'kup ka ris gwoŋkan gi 'twam pini mo, dhali aha/ shi/kina ris bway thusi e mo.

¹²⁹ Gwonyçim pini uni ita jaro/ ki jaro/ mo.

Wakan akashiram pem idhuki uni mo be.

¹³⁰ Gwom pini kun 'ceenu mo tani uni ciki mojkush mo.

A'di ciki mo jin mishu gwo 'ban ki 'kwani kun tekela/ tekel mo.

¹³¹ Ki 'twa/ jin ka'du/ mo tani aha/ miikina shir shir mo, haali/ aha/ 'koshkina te/ gom gwoŋkan pini kun 'kwarkunu mo.

¹³² Tuki /e 'kupki aha/ mo dhali miiyi mii ka 'the gom aha/ mo, me'd jin boṭa /e ki miim pini 'kup ki uni gwansan kun enki gway pini mo be.

¹³³ Dhuyi sho'k pem dhali ɲatgin pem mmodesh ki seele/ mo isi ki gwom pini jin ona /e is mo,

dhali dhalku/ ki dhal tonj kamu/ jin 'coka'cok bway mo mmota tapa apo/ aha/ mo.

¹³⁴ Wani aha/ 'ba/ mo 'peni mo jin sirica 'kwani aha/ apo/ ki sho'k mo, ki aha/ mina 'taki dhu gwoŋkan gi 'twam pini mo.

¹³⁵ Kari bwam/em pini mmokush mo mo apo/ ciŋkinam pini mo, dhali tori aha/ gwo gom gwoŋkan pini kun bahu mo.

¹³⁶ Em pem yuki jabu'th ki haw haw mo haali/ 'kwani 'koki dhu gwoŋkan pini jin cinu mo be.

¹³⁷ Akar/e itana /e mo, ayy Tapa,

dhali /e tana kar/e ki gwon dwall pini jin toru gwon dwall 'twa/a 'cesh mo.

¹³⁸ /E dhuki gwonyçim pini 'pen ka pije/ mo e mii ma kar/e mo dhali eya ris mii ma isin ganam pini mo.

¹³⁹ Anyor pem shwaki aha/ mo

haali/ uni kun ta 'kup ki aha/ mo tani uni ɲaki gwom pini mo.

¹⁴⁰ Gwom pini jin ona /e is mo tani a'di nyo/u ki nyo/ gana/ mo, dhali ciŋkinam pini enki a'di mo be.

¹⁴¹ Aha/ gwa'da ki gwa'd mo dhali wakkunu mo, hili aha/ dinaki ɲa gwoŋkan gi 'twam pini mo.

¹⁴² Mii ma kar/em pini uni itana kar/e ki sule/ sule/ mo, dhali gwoŋkan pini jin cinu mo tani a'di ita jin gana/ mo.

¹⁴³ Monto'c bwa dhali mo jin 'pe'du/ she/ mo uni pu'dkina po/ aha/ mo,

hili gwoŋkan pini kun 'kwarkunu mo tani uni ita kum pem kun 'kunyka/ bwa mo.

¹⁴⁴ Gwonyçim pini uni tana kar/e ki sule/ sule/ mo.

Çiyi aha/ mo jin mishu gwo 'ban mo ki aha/ mina di ki e mo.

¹⁴⁵ Ka dum pem'i 'baar mo tani aha/ gwokina mo. Thoki aha/ 'twa/ mo ma, ayy Tapa mo.

Aha/ mina dhu gwoŋkan pini kun bahu mo.

¹⁴⁶ Aha/ gwona 'twa/ i /e mo. Tayi aha/ is ki me'd mo ki aha/ mina 'taki mii gwonyçim pini mo.

¹⁴⁷ Aha/ cukina mis mmosul mon'twash/e bway mo dhali ko gom mowoth mo.

Aha/ tana gi mo ma 'tej kape/ e gwom pini mo.

¹⁴⁸ Em pem di'd ki e ki wal wal mo mmotim mo gi mon'thiny ki mombwam/e mo ki aha/ mina 'taki kulum gwo ibwa gom gwom pini jin ona /e is mo.

¹⁴⁹ Ciki 'twa/ pem mo e mo/en pini jin telu sho'k mo,

ayy Tapa, e mii ma kar/em pini mo tani 'tashi mondiki/em pem 'twa/ mo.

¹⁵⁰ Uni pamki mo ki is ki 'dish 'dish mo uni gun ḥo'cki aha/ bwa mo ki to kun ta thus ki thus 'te/ ka kar 'kup mo.

Uni si'dasi'd 'peni gwoŋkan pini jin ćinu mo.

¹⁵¹ Hili /e a'di i'disha'dish mo, ayy Tapa,

dhali aris gwoŋkan pini 'baar kun 'kwarkunu mo tani uni ta kuŋ gana/ mo be.

¹⁵² 'Peni kadhamoonnii mo tani aha/ mishkina gwonyćim pini mo
ki /e ka'bki uni ki sule/ sule/ mo.

¹⁵³ Hili monto'c bwam pem mo dhali 'cuł aha/ mo
haali/ aha/ dinaki ḥa gwoŋkan pini jin ćinu mo.

¹⁵⁴ Wothi/ gwo is gom tom pem jin rałaa/ mo dhali wani aha/ 'ba/ mo.
Ciyi aha/ mondiki/e isi ki gwom pini jin ona /e is mo.

¹⁵⁵ Bway gi mowołh a'di si'dasi'd 'peni a'di jin ta thus ki thus mo be
haali/ uni 'koki simm gwoŋkan pini kun bahu e mo.

¹⁵⁶ Dhan momiimiim pini a'di caaca mo, ayy Tapa.

Ciyi aha/ mondiki/e isi ki gwo gi mii ma ƙar/em pini mo.

¹⁵⁷ 'Kwani tana ris ka ris kun ta imanto'c aha/ bwa mo dhali ta imanta 'kup ki aha/ mo,
hili aha/ dinaki gu is mo 'peni gwonyćim pini mo.

¹⁵⁸ Aha/ hila mo ki hil apo/ uni kun dar gi gwo jin gamu is mo dhali o gwo wak mo,
haali/ uni 'koki dhu gwoŋkan pini jin kana /eya ƙan mo.

¹⁵⁹ Hili isi gwo i e mo ma. Gwoŋkan gi 'twam pini si'da/ enka/ kata mo.
'Tashi mondiki/em pem 'twa/ mo isi ki gwo gi mo/en pini jin ƙelu sho'k mo.

¹⁶⁰ Gumm gwom pini a'di ita gwoŋ gana/ mo
dhali aris gwoŋkan pini kun onu 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo tani uni ita kun ƙar/e mo dhali
uni 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.

¹⁶¹ Iya/ ma malik uni ʈo'cki aha/ bwa ka wuny is kan mo,
hili adum pem doshki'd ki moŋko/ is gom gwom pini mo.

¹⁶² Aha/ 'kunykina bwa e gwom pini mo
mmowa e ki jan 'de/ jin gamki dhan to jin caaca jin dilu mo.

¹⁶³ Aha/ shina shi/ i e mo dhali 'te bwa ki gwon thus mo,
hili aha/ ena gwoŋkan pini jin ćinu mo.

¹⁶⁴ Me'di pesu/ ka tee mo tani aha/ maŋkina /e mo
goma ƙar/em pini jin tana /e gom gwoŋkan pini kun onu mo.

¹⁶⁵ Dhan moŋku'th is jin caaca tana uni gwansan kun enki gwoŋkan pini jin ćinu mo.
To piyi'd jin midi kol uni mo.

¹⁶⁶ Aha/ tana gi mo ma 'terj kape/ gom bway gi mowołh pini mo, ayy Tapa,
dhali aha/ miina gwoŋkan pini kun 'kwarkunu mo.

¹⁶⁷ Akashiram pem dhu gwonyćim pini mo.

Aha/ ena uni ki en jin shi/ashi/ mo.

¹⁶⁸ Aha/ dhuna gwoŋkan gi 'twam pini mo dhali gwonyćim pini mo,
haali/ aris bway pem 'baar mo tani uni 'koni bwambori /e mo be.

¹⁶⁹ Dhalki gwom pem pu'dki'di bwambori /e mo, ayy Tapa.

Ciyi aha/ mo jin mishu gwo 'ban isi ki gwom pini mo.

¹⁷⁰ Dhalki tom pem jin 'thoka/ ka di'b is pu'dki'di bwambori /e mo.

'Cułki aha/ mo isi ki gwom pini mo.

¹⁷¹ 'Twa/ pem midi wol mo jin manjuwa manj mo
ki /e ʈorki aha/ gwoŋkan pini kun baha /e mo.

¹⁷² Ale'd pem midi yuk gway gom gwom pini mo
haali/ aris gwoŋkan pini 'baar kun 'kwarkunu mo tani uni ta kuŋ gana/ mo.

¹⁷³ Dhalki me'd pini thoson is mo mmowołh aha/ mo
haali/ aha/ kwanykina gwoŋkan gi 'twam pini mo.

¹⁷⁴ Aha/ 'koshkina te/ gom bway gi mowołh pini mo, ayy Tapa,

dhali gwoŋkan pini jin çinu mo tani a'di ta jim pem jin 'kunyka/ bwa mo.

¹⁷⁵ Dhalki aha/ dina ki e mo ki aha/ mina maŋ /e mo

dhali dhalki gwoŋkan pini kun onu woṭh aha/ mo.

¹⁷⁶ Aha/ yakina per mo me'd kaar'bal jin thiski e mo. Simmi çiŋkinam pini e mo, haali/ aha/ dinaki ɳa gwoŋkan pini kun 'kwarkunu mo.

120

*Gway jin yu*ku mmo/ii ka gagamis mo.

¹ E mo ma ciſ mo tani aha/ gwokina 'twa/i Tapa mo, ki a'di midi 'taki thok aha/ 'twa/ mo.

² 'Cučki aha/ mo, ayy Tapa,

'peni 'twa/ pem jin ta'da tor mo, dhali 'pena le'd pem jin he'kki'da he'k e mo.

³ Ata a'di iminu ci /e mo?

Dhali tonta a'di iminu mii gom /e mo, /e jin tana le'd jin he'kki'da he'k e mo?

⁴ Athopa/ jin kaaka jin ɬala wathi/ ma mee

nyakka 'cila'th o'd jin shwa'd ki bar bar mo 'peni cwa jin wana e ka shilgwalish mo.

⁵ Wayyi e aha/ ki aha/ yakina yanyça/ e Pam Maashik mo, ki aha/ ɬa'bkin e bwaman gu'b burrinye/ ma Gidar mo.

⁶ Ki rash rash mo tani aha/ ɬa'bkin e bwaman uni gwansan kun shi/ki moŋku'th isi e mo.

⁷ Aha/ tana gom moŋku'th is mo,

hili ki aha/ okina gwo mo tani

uni ɻapkina nyor mo.

121

*Gway jin yu*ku mmo/ii ka gagamis mo.

¹ Aha/ 'deka em pem 'kup_ ki wosh kun turatur mo.

'Peni mana imina woṭh pem ipu'du/ mo?

² Mowot̫h pem pu'dki'd 'peni Tapa mo,

a'di jin ukki momis dhali mony'cesh mo.

³ A'di midi diki dhal sho'k pini bway ki a'di minu joç mo, a'di yan jin kar /e mo tani mina e diki 'ce'd mo.

⁴ Hili mo mo ma, a'di jin dhu 'Kwani ma Israyiil mo tani a'di mina e diki 'ce'd mo walla midi diki ish e mo.

⁵ Tapa a'di ita'da mankar /e mo.

Tapa a'di ita'da la goma bim poros pini mo.

⁶ Atente/ midi diki 'kosh /e montee mo

walla appe midi diki 'kosh /e mon'thiny mo.

⁷ Tapa midi kar /e 'pena ris tonthusi 'baar mo.

A'di midi kar mondiki/em pini mo.

⁸ Tapa a'di imidi kara kar mo gom yam pini jin mina /e ya ka pije/ mo dhali kul pini jin mina /e kulu/ ka nyar'ko'd mo,

'pena tee yansan mo dhali ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

122

*Gway ma Dawuu'd jin ta gway jin yu*ku mmo/ii ka gagamis mo.

¹ Aha/ 'bora bwa ki 'bor mo mmo/ona uni aha/ gwo mo ki:

Dhalki ana iina gu'b gi Tapa mo.

² Sho'k bam uni doshkin mo
e bwaman ma goj pini mo, ayy Urushaliim.

³ Urushaliim, a'di nyaŋkunu mo mmota 'peŋkuman bampa/ mo
a'di jin shokunu ki me'di montal 'de/ mo,

⁴ e mo jin iikin ma wak gi 'kwani 'kup ki mis mo,

uni kun tana wak gi 'kwani gi Tapa mo,
me'd gi gwoŋkan jin 'kawurkunu mo goma Israyiil mo
mmoči mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki gway gi Tapa mo.

⁵ Aksusi ma malik gom gwon dwell jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo tani uni dhukunu imun
mo,
aksusi ma malik gom gu'b ma Dawuu'd mo.

⁶ 'Thoyi gom moŋku'th is gi Pa Urushaliim mo.

Dhalki uni rusa/ rus mo, uni kun enki /e mo.

⁷ Dhalki mo ma k'u'th is di'd eya goj ma gaŋgaram pini mo
dhali mo ma 'dantar e bwaman mom pini kun tura e ki tur mo.

⁸ Gom gway gi iwak pem mo dhali uni kun nyak ii ki aha/ mo tani
aha/ mina o gwo mo ki: Moŋku'th is midi di e bwam um mo.

⁹ Gom gway gi gu'b gi Tapa Arumgimis bana mo,
aha/ mina simm tom 'boro'd pini e mo.

123

*Gway jin yu*ku mmo/ii ka gagamis mo.

¹ E /e mo tani aha/ 'deka em pem 'kup ki mis mo,
ayy /e jin dikin eya korsi ma malik e momis mo.

² Hili mo mo ma, me'd jin hila e gi ciŋkina/ me'd gi tapam buni mo,
dhali me'd jin hila e gi nyara/ me'd ma yim jin karu mmohil ciŋkina/ nyara/ mo tani
wakan em bana si'da/ hil 'kup ki Tapa Arumgimis bana mo,
ntagi a'di midi miimii apo/ ana mo.

³ Miiyi mii apo/ aman mo ma, ayy Tapa, miiyi mii apo/ aman mo
haali/ aman tana ga dhana wak jin uri 'kup mo ba/.

⁴ Ki rash rash mo tani akashiram bam 'tu'dkunu mo
ki mo jin tħunyu aman 'twa/ i is mo ki uni gwansan kun 'ko ki 'ko 'penkapan mo,
ka wak buni uni gun dhu is buni ki ca mo.

124

*Gway ma Dawuu'd jin ta gway jin yu*ku mmo/ii ka gagamis mo.

¹ Wakki/ a'di midi diki 'taki ta Tapa jin di'di 'ko'd gwar bana mo tani,
dhalka Israyiil o gwo mo shwane/-

² wakki/ a'di midi diki 'taki ta Tapa jin di'di 'ko'd gwar bana mo shwane/
ki 'kwani 'kon mmocu mis apo/ ana mo,

³ dhali yan'ko'd uni mini 'taki los ana ki 'kolo'c ki e mo,
ka nyor buni jin 'thakina uni apo/ ana mo.

⁴ Dhali yan'ko'd agannu/ yi'de/ midi 'taki dhi'th ana sho'k ka pupush mo,
dhali yi'de/ jin mishi'da ɻwača/ midi 'taki kum ana 'twa/a 'cesh mo,

⁵ dhali yan'ko'da po/ ana mo tani yi'de/ jin wuluski ej ɻuthar mo.

⁶ Mom'bor mii gom Tapa mo,

a'di jin diki ci ana
 ki shem buni mmo'kwar mo.
⁷ Ana yekina me'd 'dii
 'pena gume/ ma mancesh to jin cesha a'di to mo,
 dhala gume/ 'ce'dki bwa mo
 dhali ana yekina mo.
⁸ Mowotł bana a'di diki'd e gway gi Tapa mo,
 a'di jin ukki momis dhali mony'cesh mo.

125

*Gway jin yu*ku mmo/ii ka gagamis mo.
¹ Uni gwansan kun gami gwo is e Tapa mo tani uni wana e ki 'Kuwosh ma Sihyuun mo,
 a'di jin molu joc mo, hili a'di ca'bki'd ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.
² Me'da ris wosha turga/ kun 'kamki Pa Urushaliim is mo,
 wakan si'da/ Tapa midi 'kam 'kwanim piti is mo,
 'pena tee yansan gana/ mo dhali ki sule/ sule/ mo.
³ Dhali cwa ma malik gom uni kun ta thus ki thus mo tani midi diki di mo
 apo/ mony'cesh jin karu gom 'kwani kun tana kar/e mo,
 isi ciki/ uni gun dhunu ka kar/e mini dhu me'd buni mmotham to mii mo.
⁴ Miyyi ki 'bore/ mo, ayy Tapa, gom uni gwansan kun 'bora'bor mo,
 dhali gom uni gwansan kun dhelel ma dum buni ki dhelel mo.
⁵ Hili uni gwansan kun tu'kkin mo e bway buni kun wanycara/ wanycar mo tani
 Tapa midi shu uni bway nyakkki uni gun mii to kun ta thus ki thus mo.
 Moŋku'th is midi di goma Israyiil mo.

126

*Gway jin yu*ku mmo/ii ka gagamis mo.
¹ Ki Tapa warki'da shamanettan ma Sihyuun is mo tani
 ana wana e ki uni gwansan kun shu'bki jan mo.
² Yan'ko'd 'twam bana 'tu'dkunu ki piny piny ki mompe'th mo,
 dhali ale'd bana a'di kumki cuuwa/ gom moŋ'kuny bwa mo.
 Dhali yan'ko'd uni oki gwo e bwaman kal gi 'kwanin tiya mo ki:
 Tapa miiki dhan to jin caaca gom uni mo be.
³ Tapa miiki dhan to jin caaca gom ana mo be.
 Ana 'borkina bwa mo.
⁴ Wara shamanettan bam is mo ma, ayy Tapa,
 mmowa e ki botan yi'de/ e mo ma Januub mo.
⁵ Dhalki uni gwansan kun si to ki kony jabu'th mo tani
 dhalki uni 'citħ to ki cuuwa/ jin kumu/ ki bwaŋ 'kunyka/ mo.
⁶ A'diyin jin yaki gwolu/
 mmokal emen to mmosi mo tani
 midi kulu/ bway pa ki cuuwa/ jin 'thera a'di ki bwaŋ 'kunyka/ mo,
 mmokali cwalman maman to jin sina a'di mo.

127

*Gway jin yu*ku mmo/ii ka gagamis mo. Gway ma Suleaan.
¹ Isi ciki/ wakki/ Tapa midi nyar gu'b yan mo tani uni gwansan kun nyar a'di mo tani
 uni miikina tu'c ki pe'th mo.
 Isi ciki/ wakki/ Tapa ki tima po/ 'peŋkuman bampa/ mo tani

amantim mo mo tani diki'd ki e ki pe'th mo.

² A'di ta miim pe'th be ki /e mini cu mis ki jahanne/ mon'thamo/ mo, dhali ca'b mmota adiite/mmosi/is mo,
dhali mmoshwa ton^te/ mo 'peni mii jin miinu a'di ki mo/anan is mo,
haali/ a'di çiki unim piti kun ena a'di mo tani mo/ish e mo.

³ Hili mo mo ma, iya/ gi 'kwani uni ta mal 'peni Tapa mo,
maman 'peni bwa ma dho'th mo tani a'di i/ishki kumma/ mo.

⁴ Me'da thopa/ e me'd ma man/as mo tani
a'di wana e ki iya/ gi uni gun ta dhuru'c ki dhuru'c mo.

⁵ Mom'bor mii gom wathi/ jin 'tu'dki'da kulpem piti ki uni mo.
A'di minu 'koki kar ki mo ma 'the is mo
ki a'di midi ṭora ṭor ka ris 'kwanij' kup piti mo e 'twanjala goj mo.

128

*Gway jin yu*ku mmo/ii ka gagamis mo.

¹ Mom'bor mii goma ris uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun ko/ki Tapa mo,
a'di jin yaki'd e bway piti mo.

² /E mini shwa maman cwa ma tu'c ki me'd pini mo,
dhali /e mina bwa 'bor mo, dhali a'di midi ha me'd gom /e mo.

³ Ashim pini a'di mina e waki cwa jin dho'th maman mo
e bwaj gu'b pini mo.

Ucim pini uni mina e waki cwa setuun kun 'kan ki bithi/ bithi/
mmo'kama tharabeesam pini is mo.

⁴ Hili mo mo ma, wakan wathi/ minu 'bor mii mo,
a'di jin ko/ki Tapa mo.

⁵ Tapa 'borki /e mii mo 'pena Sihyuun mo.

Dhalki /e pari mo jin midi rusa/ rus e gom Pa Urushaliim mo
ka risa tee gi mondiki/em pini 'baar mo.

⁶ Dhalki /e hili uci gi ucim pini mo.
Moŋku'th is midi di apowa Israyil mo.

129

*Gway jin yu*ku mmo/ii ka gagamis mo.

¹ Ka daran duj gana/ mo tani uni wo'cki aha/ is she/ mo 'peni dhuru'c pem jin taka/ mo,
dhalka Israyil o gwo wakan shwane/ mo -

² Ka daran duj gana/ mo tani uni wo'cki aha/ is she/ mo 'peni dhuru'c pem jin taka/ mo,
hili uni 'koki pi gwo jipi/ apo/ aha/ mo.

³ Imangora 'cesh uni gorkina 'cesha powa pom pem mo.
Dhali uni dherki gwan'thim buni ki tur tur mo.

⁴ Tapa a'di ta'da kar/e mo.

A'di 'cithki'da shi/ gi 'kwani kun ta thus ki thus bwa mo.

⁵ Dhalki uni gwansan kun shi/kina Sihyuuni e mo tani
dhunu ki mo ma 'the is mo dhali dhuwa bor ki tar mo.

⁶ Dhalki uni wana e ka shon 'kungu'b mo
kun ku'thkin mo itwa/a/ ki uni 'koki ca mo,

⁷ a'di jin din ma man'cith to ki 'tu'd me'd piti mo,
walla aman'de'k cwalman maman to ki ṭala bor piti mo,

⁸ ki 'kwani gwansan kun iin mo mmope a'di mo tani 'koki o gwo mo ki:

Mom'bor mii gi Tapa midi di apo/ /e mo.
Aman 'bora /e mii ki gway gi Tapa mo.

130

- Gway jin yu*ku mmo/ii ka gagamis mo.
- 1 'Peni mo jin 'kula'kul mo tani aha/ gwokina 'twa/ e /e mo, ayy Tapa.
 - 2 Tapa, ciki 'twa/ pem mo ma.
Dhalki 'cem pini ci'da hirdhe/ mo
ki 'twa/ pem jin 'thoka/ to ka di'b me'di is mo.
 - 3 Ayy Tapa, wakki/ /e mini 'taki nyitha ris mony'cokka/ mo tani
Tapa, kaja a'di imidi dosh mo?
 - 4 Hili mo jin gwamkina /eya gwam mo tani di'd e /e mo,
ki /e a'di minu 'taki ko/ moyi.
 - 5 Aha/ çorkina Tapa mo, akashiram pem çorki'da çor mo
dhali e gwom pini mo tani aha/ tana ga 'tej kape/ mo.
 - 6 Akashiram pem çorki Tapa mo
mmobola ris 'kwani kun thimki mon'thamo/ e mo,
mmobola ris 'kwani kun thimki mon'thamo/ e mo.
 - 7 Ayy Israyiil, tayi gi mo ma 'tej kape/ e Tapa mo.
Haali/ gom Tapa mo tani mo/en jin telu sho'k diki'd mo
dhali e a'di mo tani mo ma entus jin wanuwa wan 'ba/ ishki'd mo.
 - 8 Dhali a'di midi wana Israyiil 'ba/ mo
'peni ris miim piti kun 'coka'cok mo.

131

- Gway jin yu*ku mmo/ii ka gagamis mo. Gway ma Dawuu'd.
- 1 Ayy Tapa, adum pem 'konuki 'de'k ki mis mo dhali em pem 'konuki 'de'k 'kup ki mo jin
ka'dama/ ka'dam gara/ be.
Bungwar is pem diki jar e ki dhan to kun caaca gara/ mo
dhali ki to kun ta to mer gom aha/ gara/ mo.
 - 2 Hili aha/ ca'bkin a ki dwam mo dhali kara kashiram pem ki shwamm mo,
me'da 'ci jin karkina kum ki shwamm mmociya ko eya bor piti mo.
Me'da 'ci jin karkunu ki shwamm mo tani aha/ kara kashiram pem ki shwamm mo be.
 - 3 Ayy Israyiil, tayi gi mo ma 'tej kape/ e Tapa mo
'peni mo yansan shwane/ mo dhali ki sule/ sule/ mo.

132

- Gway jin yu*ku mmo/ii ka gagamis mo.
- 1 Kayi gwo e mo ma, ayy Tapa, goma 'the goma Dawuu'd mo,
aris to 'baar mo kun 'batha'ba'th kun 'dimkina a'di 'kup mo,
2 ba a'di thulki gwo me'da po/ e Tapa mo
dhali o gwo is ki A'di ma Dem Dem ma Yakuub mo, mmo/o gwo mo ki:
 - 3 Aha/ mina mol ciç gu'b pem mo,
walla ish eya powa cim pem mo,
 - 4 dhali aha/ mina diki ci is pem ki e mmo/ish mo,
walla dhal moj'ko'd em pem bway mmo'ce'd e mo,
 - 5 ntagi aha/ mina gam mo gom Tapa mo,
mo jin mina A'di ma Dem Dem ma Yakuub iça'b mo.

- ⁶ Hili mo mo ma, aman cikkina gwo mo 'pena Apraatah,
dhali aman gamkina a'di mo e bwam bunto ma Waar mo.
- ⁷ Dhalki ana iina mo e mom piti jin ca'ba a'di mo.
Dhalki ana luja a'di e cwam piti jin dhuna a'di sho'k mo.
- ⁸ Cuyi mis mo ma, ayy Tapa, dhali yayi mo e mom pini jin mina /e ishi/ is mo,
/e dhali Sanduuk gi mo ma dem dem pini mo.
- ⁹ Dhalki igasiis pini uni shumkunu ki mo ma kar/e mo,
dhali dhalki unim pini kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel kum cuuwa/ gom bwaj
'kunyka/ mo.
- ¹⁰ Gom gway ma Dawuu'd jin ta ciŋkinam pini mo tani
dhalku/ ki tu'k bwam/em pini 'peni a'dim pini jin 'koshkina /e ki monyca mo.
- ¹¹ Tapa a'di thulki'da Dawuu'd gwo me'da po/ ki isi oŋ gana/ mo,
'peni gwo jin mina a'di diki dok ka nyaj'ko'd mo, mmo/o gwo mo ki:
Jan tal 'de/ 'peni iya/m pini gi bungwar is pini mo tani
a'di miga/ kara po/ kursi ma malik pini mo.
- ¹² Wałki/ iya/m pini mini dhu gwom pem jin gamu me'd mo
dhali gwonyçim pem kun miga/ tor uni mo tani
iya/m buni si'da/ ki sule/ sule/ mo mini 'kowa po/ kursi ma malik pini mo.
- ¹³ Haali/ Tapa a'di kwanyki'da Sihyuun mo.
Dhali a'di ona bwa ki a'di ki o jin shiyi'd mo gom mom piti mo be.
- ¹⁴ Mo yansan a'di ta mom pem jin miga/ si/ is ki sule/ sule/ mo.
Mmahan imiga/ ca'b mo haali/ aha/ ona bwa ki a'di mo be.
- ¹⁵ Dhali aha/ mina 'bor mo ma yim mii ka entus gom to kun minu ci a'di mo.
Aha/ mina kap 'kwani ma ha'th'ko'd ma yima du ki tonṭe/ mo.
- ¹⁶ Igasiis ma yim mo tani aha/ mina hi'th uni ki bway mowoth mo
dhali uni ma yim kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani mini kum cuuwa/ ki
moŋ'kuny bwa mo.
- ¹⁷ Imun mo tani aha/ mina dhal ce ma Dawuu'd mmo'ka ale/ gom a'di mo.
Aha/ thosonkina lamba/ gom a'dim pem jin 'koshka/ ki monyca mo.
- ¹⁸ Kwanij 'kup piti mo tani aha/ mina shum uni ki mo ma 'the is mo
hili apo/ is piti mo tani ton'kup piti a'di midi dhel mo ki ra/ ra/ mo.

133

- Gway jin yu*ku mmo/ii ka gagamis mo.
- ¹ Hili mo mo ma, wa'di 'bora dhali bwaŋ 'kunyu'd wakata sa/
ki 'kwani kun ta ikam mmonyak 'ko ki isa ṭal 'de/ mo.
- ² A'di wana e ka yin jin ta yinthonj gana/ jin wolu i'kup mo,
mmogus ka 'cesh mmothul ka halan'twa/ mo,
apowa halan'twa/ ma Haruun mo,
dhali mmogus ka 'cesh mmothul ka yupen 'twaman burrinyem pom piti mo.
- ³ Dhali a'di wana e ki jape/ gi Pan Harmuun mo,
a'di jin ṭa'kki'da po/ 'Kuwosha turga/ ma Sihyuun mo.
Haali/ Tapa Ɂanki mo jin 'boru mii e mat̄taan mo,
gom mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

134

*Gway jin yu*ku mmo/ii ka gagamis mo.

- ¹ Iiyu/ mo, 'bori Tapa mii mo,
aris um 'baar mo kun ta ciŋkina/ gi Tapa mo,
um kun doshkin mon'thin e gu'b gi Tapa mo.
² Deki me'd bum 'kup ki mis ki mo jin kogu mo,
dhali 'bori Tapa mii mo.
³ Dhalki Tapa 'bor um mii 'pena Sihyuun mo,
a'di jin učki momis dhali mony'cesh mo.

135

- ¹ Manji Tapa mo.
Manji gway gi Tapa mo,
ciyi momaj mo, ayy um ciŋkina/ gi Tapa mo,
² um kun doshkin e gu'b gi Tapa mo,
dhali e gu'b ma pije/ jin di 'kup kany ma Arumgimis bana mo.
³ Manji Tapa mo, haali/ Tapa a'di i'bora'bor mo.
Yuki gway gom gway piti mo, haali/ a'di ita'da manmii mii ga 'the mo.
⁴ Haali/ Tapa kwanyki'da Yakuub gom is piti mo,
Israyiil ita jim pitij gana/ jin cila a'di mo.
⁵ Haali/ aha/ misha Tapa ki a'di caaca mo
dhali Tapam bana a'di di'da powa risa rumi 'baar mo.
⁶ Aris to gunn kun 'bori Tapa bwa mo tani uni miina a'di mo,
e momis mo dhali e mony'cesh mo,
dhali eya ris kumma/ yi'de/ mo dhali aris moy'kulga/ mo.
⁷ A'di jin dhuki'da rak mmocu mo e mo jin dina mony'cesh 'kup mo,
a'di jin učki'da wara sho'k goma sho'k mo
dhali a'di jin kalki 'tham 'peni mongu'b piti jin dhuna a'di uni mo.
⁸ A'di ta a'di jin 'koshki'da bwanyara/ gi 'Kwani gi Pam Masir mo,
kun tana bwanyara/ gi 'kwaniny'cesh dhali to/e mo,
⁹ a'di jin diki'di bwaman /e mo, ayy Masir,
jin hashki jamas mii mo dhali momer mo
apowa Pirawn dhali aris ciŋkinam piti mo,
¹⁰ a'di jin 'koshki'da ris kal gi 'kwaniny'cesh mo,
dhali 'kosh imalik kun ca'bki dem dem mo,
¹¹ Siihuun jin ta'da malik gi 'Kwani Amuur
dhala Uuj jin ta'da malik gi Pam Bashan mo,
dhala ris 'pejkuman bampa/ gi Pan Kanaan mo,
¹² dhali ci mony'cesh buni mmota mal,
mmota mal gi 'kwanim piti kun ta ku ma Israyiil mo.
¹³ Gway pini, ayy Tapa i'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo,
/e mishu maj mo, ayy Tapa, ka ris 'kwani ma nyakum yil mo.
¹⁴ Haali/ Tapa a'di midi ye 'kwanim piti mo
dhali hila hil ki e ma 'thime/ ki mo/en apo/ ciŋkinam piti mo.
¹⁵ Tompinycon kun luŋa kal gi 'kwanin tiya mo tani ta 'dolkon kush mo dhali 'dolkon
gana/ mo,
uni kun ta mii ki me'd gi 'kwani mo.
¹⁶ Uni ta gi 'twa/ mo tani hili uni mol gwo o mo,
uni ta gi e mo tani hili uni mol to par e mo,

- ¹⁷ uni ta gi 'ce mo tani hili uni mol to cik mo,
walla shi/ina kamu/ di'd e 'twam buniya?
- ¹⁸ Uni wana e ki uni gwansan kun ukki uni mo –
nye, aris uni gwansan kun gamki gwo is e uni mo.
- ¹⁹ Ayy gu'b ma Israyiil, 'bori Tapa mii mo ma.
Ayy gu'b ma Haruun, 'bori Tapa mii mo ma.
- ²⁰ Ayy, gu'b ma Lawi, 'bori Tapa mii mo ma.
Um kun ko/ki Tapa mo tani 'bori Tapa mii mo ma.
- ²¹ Mom'bor mii midi di gom Tapa 'pena Sihyuun mo,
a'di jin ca'bki'd e Pa Urushaliim mo.
Mani Tapa mo.

136

- ¹ Ayy ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki Tapa mo, haali/ a'di 'bora'bor mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ² Ayy ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ka Arumgimis jin bolki'da risa rum e mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ³ Ayy ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is gom Tapa jin bolki'da ris tapa e mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ⁴ E a'di, a'din 'deñ gana/ mo jin miiki dhan momer kun caaca mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ⁵ E a'di jin ukkki momis ki gwo jin mishu 'ban mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ⁶ E a'di jin peperki mony'cesh apo/ yi'de/ mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ⁷ E a'di jin ukkki dhan monjkush kun caaca mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ⁸ Atente/ mmoji apo/ montee mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ⁹ Appe dhala risa cul mmojiya po/ mon'thin mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ¹⁰ E a'di jin 'koshki'da bwanyara/ gi 'Kwani Masir mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ¹¹ Dhali suski'da Israyiil ka pije/ 'peni bwaman uni mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ¹² Ki me'da bim 'bi'thgam piti mo dhali ki me'd piti jin he'thkina a'di mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ¹³ E a'di jin kwa/ki dhan Kumma/ Yi'de/ jin ta gi 'Per bwa ki buuw mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ¹⁴ Dhali a'di ki dhala Israyiil bway mo mmoya bwaman a'di mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ¹⁵ Hili a'di ki kuma Pirawn 'twa/a 'cesh e bwam Kumma/ Yi'de/ jin ta gi 'Per mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ¹⁶ E a'di jin suski 'kwanim piti ka pije/ e mombwaasho mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ¹⁷ E a'di jin 'koshki dhan imalik mo,
haali/ mo/en piti jin ṭelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.

- ¹⁸ Dhali a'di jin 'koshki imalik kun gwonu 'kus mo,
haali/ mo/en piti jin ᲊelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ¹⁹ Siihuun jin ta'da malik gi 'Kwani Amuur mo,
haali/ mo/en piti jin ᲊelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ²⁰ Dhali Malik Uuj gi Pam Bashan mo,
haali/ mo/en piti jin ᲊelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ²¹ Dhali a'di ki ci mony'cesh buni mmota mal mo,
haali/ mo/en piti jin ᲊelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ²² Mmota mal goma Israyiil jin ta cījkinam piti mo,
haali/ mo/en piti jin ᲊelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ²³ A'diyi ita a'di jin kayi ana e mo e mom bana jin 'koyina ana e mo jin hatha 'ko 'ko'd ki
ha'th mo,
haali/ mo/en piti jin ᲊelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ²⁴ Dhali 'cwam ana mo 'peni 'kwaniŋ 'kup bana mo,
haali/ mo/en piti jin ᲊelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ²⁵ A'di jin ciki tonṭe/ goma ris buŋwar isi 'baar mo,
haali/ mo/en piti jin ᲊelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- ²⁶ Ayy ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ka Arumgimis gi momis mo,
haali/ mo/en piti jin ᲊelu sho'k mo tani a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.

137

¹ E yana gap gi yi'dej kumma/ gi Pam Baabil mo tani ana 'kokina a'cesh mo dhali ko mo
ki ana kakina Sihyuun e mo.

² E cwa jin wana e ka gwapindhop mo tani
ana shirkina adhejdenyenem bana kun 'kon ma shu/i pesu/ mo.

³ Haali/ uni kun bu'thki ana mo tani
'thekkī gwo mo ki ana mina yuk gway bana mo,
dhali uni gun 'koshki ana is ka nyor kagahara mo, uni 'thekkī gwo mo ki ana mina isi ca'b
ki cur cur mo, mmo/o gwo mo ki:
Yuki aman gwaya kamu/ 'de/ 'peni gway ma Sihyuun mo.

⁴ A/ana mina yuk gway gi Tapa kata mo e bampa/
gi 'kwanin tiya mo?

⁵ Wakki/ aha/ ᲊana /e mo tani ayy Urushaliim,
dhalki me'da bim poros pem ku'thki'd mo.

⁶ Dhalka le'd pem 'dapa'di bwaŋka'dki/ gi 'twam pem mo
wakki/ aha/ dinaki ka /e e mo,
wakki/ aha/ dinaki kar Pa Urushaliim
apo/ mom pem jin eka/ ek jin 'kunyka/ bwa mo.

⁷ Kayi gwo e mo, ayy Tapa, apo/ 'Kwani Aduum
goma tee gi Pa Urushaliim mo,
me'd jin ona uni gwo mo ki: Ka 'cesh gana/. Ka 'cesh gana/.
Ntagi monka'b piti mo.

⁸ Ayy 'bwa/ gi 'Kwani gi Pam Baabil, /e jin 'ce'd mo sho'k ki tash tash mo.
Mom'bor bwayi gom a'di jin midi rak /e to ibway mo
gom to jin miikina /e gom aman mo.

⁹ Mom'bor bwa gom a'di jin bu'thki ushi ucim pini mo
dhali wa uni 'ko'di wosh mo.

138

Gway ma Dawuu'd.

- ¹ Aha/ cina /e mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo, ayy Tapa, ka dum pemi 'baar mo.
Ibwambora risa rum pinycon mo tani aha/ yukkina gway mmomaŋ /e mo.
- ² Aha/ ca'bkina ka jin 'kupa'dupun mmoluj 'kupki gu'b gi mondheleladhelel pini mo
dhali ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki gway pini mo
gom mo/en pini jin telu sho'k mo dhali mii ma isij ganam pini mo
haali/ /e a'di i/ekkin ki ek apowa ris to 'baar mo
ki gway pini mo dhali ki gwom pini mo.
- ³ Ka tee jin yukka/ /e mo tani /e thokki aha/ 'twa/ mo,
dhali mom'bi'th is ma kashiram pem mo tani markina /e is mo.
- ⁴ Aris imalik gi mony'cesh mo tani uni mini maŋ /e mo, ayy Tapa,
haali/ uni cikkı gwo gi 'twam pini mo.
- ⁵ Dhali uni mini yuk gway ki bway gi Tapa mo,
haali/ monyca gi Tapa a'di icaaca mo.
- ⁶ Ba haali/ Tapa a'di i/eₖa/ ek mo tani a'di ki ciya hirdhe/ ki uni kun hatha 'ko 'ko'd ki
ha'th mo,
hili uni kun 'theₖ 'ba/ imis mo tani mishkina a'di 'pena dhana/ mo.
- ⁷ Ba aha/ yana e bwaman mo jin toju bwa mo tani
/e 'tashki aha/ mondiki/em pem 'twa/ mo.
/E ki he'th me'd pini apowa nyor gi 'kwani kun ta 'kup ki aha/ mo,
dhali me'da bim poros pini mo tani /e 'cukki aha/ mo.
- ⁸ Tapa a'di midi thim bwam piti yin jin 'boro'd gom aha/ mo.
Mo/en pini jin telu sho'k mo tani, ayy Tapa, a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
Dhalku/ ki dhal miin to ki me'd pini 'pen mo.

139

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

- ¹ Ayy Tapa, /e ŋapki aha/ ki bur bur mo dhali mish aha/ mo.
- ² /E mishkina mish mo ki aha/ ça'bkina 'cesh mo dhali ki aha/ cuna mis mo.
/E nyithki gwom pem kun kulumka/ ibwa 'pena dhana/ mo.
- ³ /E ŋapki bway pem ki bur bur mo jin yaka/ ka pije/ mo dhali mom pem jin ishka/ 'ko'da
'cesh mo,
dhali miim pem mishkina /e 'baar mo.
- ⁴ Isi kan si'dayi /e mishki gwo kun 'koni 'twam pemi twa/a/ mo,
hili mo mo ma, ayy Tapa, /e mishki uni 'baar mo imontal 'de/ mo.
- ⁵ /E tu'bki aha/ ibwampo/ mo dhali ibwambor mo,
dhali /e kari me'd pini apo/ aha/ mo.
- ⁶ Dhan mo jin mishu gwo 'ban a'di ita jaro/ gom aha/ mo.
A'di ka'dama/ ka'dam mo. Aha/ mola a'di gamm mo.
- ⁷ Ki mana imiga/ ya 'peni /e ki dar gi Shi/in pini mo?
Walla ki mana imiga/ gus 'peni /e ki dar gi buŋ'kus pini mo?
- ⁸ Wakki/ aha/ shinkunu bway momis mo tani /e dikin imun mo.
Wakki/ aha/ mina ta ga ci e mo jin 'kona 'kwani kun wun mo tani /e dikin imun mo.
- ⁹ Wakki/ aha/ mina bu'th ya ma bi ma tente/ mon'thamo/ mo
dhali e mo gi bwaagap gi kumma/ yi'de/ 'baar mo
- ¹⁰ isi kani me'd pini shuki aha/ bway mo

dhali me'da bim poros pini bu'thki aha/ mo.

¹¹ Wa_kki/ aha/ mina o gwo mo ki: Dhalki mondthurumi'd 'kam aha/ is mo
dhali dhalki mojkush wara'd ki mon'thiny gom aha/ mo,

¹² isi kan mondthurumi'd diki ta mondthurumi'd gom /e mo.

Mon'thiny a'di ca'bki bany bany me'd montee mo

haali/ mondthurumi'd a'di wara'd ki mojkush gom /e mo.

¹³ Haali/ /e uk_kkina aris to gi bwaman is pem mo,

/e shoki aha/ ki 'be'b 'be'b e bwama dho'th ma ta'dam pem mo.

¹⁴ Aha/ markina /e mo haali/ /e a'di kogu mo dhali /e tana manmii to mer mo.
To mer uni ta miim pini mo.

/E mishki aha/ ki mish gana/ mo.

¹⁵ Ayica yir pem a'di molu bag 'peni /e mo,

ki aha/ 'konu mmo/u_k ki kup mo,

ki koth jin wagaskunu a'di e mony'cesha 'kulga/ mo.

¹⁶ Em pini mishki bul pem ntwa/a/ gom uk pem ki aha/ tana ari 'dii mo.

Ka tee kun 'kawurkunu gom aha/ mo tani

a'di 'kwarkunu eya warkam pini mo, aris uni 'baar mo,

me'd jin 'kona uni ki 'ko mo naskina/ mo.

¹⁷ Gwom pini kun kuluma /e bwa gom aha/ mo wani yinthowa, ayy Arumgimis.

Kwashar buni 'ka'da miiya?

¹⁸ Wa_kki/ aha/ mina de_j uni e mo tani uni bolkina si'b gi bwaagap e ka ris mo.

Ki aha/ merkina e mo tani aha/ dina nyakki /e mo naskina/.

¹⁹ Ayy /e jin mini 'taki 'kosh uni kun mii tonthus moyi, ayy Arumgimis,
dhali ki 'kwani kun wol 'kwaniya bas mo mini 'taki kwa/ is buni bwa 'peni aha/ mo,

²⁰ ki 'kwani kun dupi /e i e mmo/ush /e gwo ki 'tash mo,

uni kun cukin ki is buni imon_{tal} 'de/ apo/ /e gom tonthus mo.

²¹ Dika/ ki shi/ uni i e uni gun shi/ki /e i e mo, ayy Tapa?

Dhali dika/ ki 'te bwa ki uni gwansan kun cukina apo/ /e mo?

²² Aha/ shi/kina uni i e ki isi shi/ ma shij gana/ i e mo.

Aha/ dejkina uni e moyi mmota 'kup ki aha/ mo.

²³ Napi aha/ ki bur bur mo, ayy Arumgimis, dhali misha dum pem mo.

Nyo/i aha/ mo dhali mish gwom pem kun kulumka/ ibwa mo.

²⁴ Dhali pari mo e mo wakki/ tonthusa kamu/ di'd e aha/ mo,

dhali shuyi aha/ bway e bway jin 'konuki/e ki sule/ sule/ mo.

140

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Cu_kki aha/ mo, ayy Tapa, 'peni 'kwani kun ta thus ki thus mo.

'Tashi aha/ 'twa/ mo 'peni 'kwani kun bujurkina bujur mo,

² uni kun thosonki tonthus is eya dum buni mo,

dhali bir 'kwani mmo/asa mee ka yempa/ yempa/ mo.

³ Uni dhuna le'd buni mmokaaka me'd tasha/ mo,

dhali 'twa/ buni 'tu'dkin ka tj'd tashan 'thi/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁴ Jiyi aha/ mo, ayy Tapa, 'peni me'd gi 'kwani kun ta thus ki thus mo.

'Tashi aha/ 'twa/ mo 'peni 'kwani kun bujurkina bujur mo,

uni kun thosonki is mo mmo_{ta}b aha/ ki sho'k mo.

⁵ 'Kwani kun dhu is ki ca mo mmo/ush gwoŋkan mii mo tani uni bagkina gume/ gom
aha/ mo,
nyakka nyoka gume/ jin bere'thkina uni mo,
e 'ko'd gwar bway mo tani uni ka'bkin gume/ gom aha/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁶ Aha/ ona gwo e Tapa mo ki: /E tana Arumgimis pem mo.

Ciyi 'ce ki 'twa/ ki tom pem jin 'thoka/ ka di'b me'di is mo, ayy Tapa.

⁷ Ayy Tapa, /e jin ta Tapam pem mo, dhali /e jin ta jim pem jin 'bitha'bi'th jin 'cukki aha/
ño,
/e kumki aha/ 'kup pem mo ka tee gi mo ma mee mo.

⁸ Dhalku/ ki ci amanta thus ki thus to jin on ma dum piti a'di mo, ayy Tapa.

Dhalku/ ki thoth tonthus piti jin miina a'diya wu'th apo/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁹ Uni gwansan kun 'kamki aha/ ki dek mo tani uni 'de'kki 'kup buni mo.

Dhalki 'twa/ buni kun tana pibi kumki uni 'twa/a 'cesh mo.

¹⁰ Dhalki o'd jin 'thanu ka 'cila'th ta'kki'da po/ uni mo.

Dhalki uni ta'kkunu e jis jin 'kula'kul mo jin mina uni mol cuyu/ mis dok/e mo.

¹¹ Dhalku/ ki dhala manthutha thu'th 'pen bway mo mmoṭel mii sho'k e mony'cesh mo.
Dhalki tonthus wa'di wathi/ jin bujurki'da bujur ki jahanne/ mo.

¹² Aha/ misha Tapa halki mo jin wo'cki is she/ jin rakki'd mo,

dhali tor gwon dwall 'twa/a 'cesh ki mii ma kar/e gom uni gun mini mii ta gi to mo.

¹³ Ka jin gana/ uni gun tana kar/e mini ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki gway pini mo.

Dhali uni gun dhelel ma du mini 'ko e buŋ'kus pini mo be.

141

Gway ma Dawuu'd.

¹ Aha/ yukkina /e mo, ayy Tapa. Layu/ ki jahanne/ e aha/ mo.

Ciyi 'cem pini ki 'twam pem mo, ki aha/ yukkina /e mo.

² Dhalki mon'thom pem a'di deju e me'da ku'da 'bicajwahar ibwambori /e mo,
dhali mo jin 'de'kka/ me'd pem mis mo me'd to jin 'cithu/ 'kus mom'pimpili/ mmomiiya
bas mo.

³ Kari mo jin jinuwa ji apo/ 'twam pem mo, ayy Tapa,
doshi mmotima campur gi 'twam pem mo.

⁴ Dhalku/ ki ka'da dum pem ki ma tonthusa kamu/ mo,
mmoshwa pibi/ anyor ki is pem gom tonthus mmomii mo
mmonjak ya ki 'kwani kun mii to kun 'coka'cok mo,
dhali dhalku/ ki dhal aha/ bway mo mmoshwa tontem buni kun tawusaṭawus mo.

⁵ Dhalki wathi/ jin 'boro'd idor aha/ mo walla kucur aha/ ki bwaŋkush mo,
hili dhalku/ ki dhala yin gi 'kwanin thus ki a'di minu 'kosh 'kup pem ki sule/ sule/ mo.

Haali/ mon'thom pem tikirkika/ apo/ tonthus buni kun miina uni mo.

⁶ Me'd jin çikunu uni e me'd gi uni gwansan kun mini wał uni mo tani
dhali yan'ko'd uni mini da/ar gwo ki gwon Tapa a'di ita gwoj gana/ mo.

⁷ Me'd wosh jin kothkina jan tal 'de/ me'd mo dhali shat uni apowa 'cesh mo tani
wakan asimam buni minu 'kwakar bwa mo e 'twa/ ma Haawiya mo.

⁸ Hili em pem di'd 'kup ki /e mo, ayy Tapa Arumgimis.

E /e mo tani aha/ simmkina mo jin hurga/ jwa e mo.

Dhalku/ ki dhal aha/ me'd wathi/ jin dar gi mo jin ceshuwa cesh ka po/ mo.

⁹ Noni aha/ 'twa/ mo ' pena gume/ jin 'thikina uniya 'cesh gom aha/ mo,

dhali agume/ gi uni kun mii tonthus mo.

¹⁰ Dhalki imanmii tonthus ṭa'kkini montal 'de/ agumem buni mo
ki aha/ dina mmoye mo.

142

Gway jin yedhuwa Dawuu'd sho'k mo ki a'di diki'd e jurum wosh mo. Mon'tho mo.

¹ Aha/ gwokina ki 'twam pem e Tapa mo,

ki 'twam pem mo tani aha/ 'thokina to ka di'b me'di is e Tapa mo.

² Aha/ gaça mom pem jin walka/ a'thupuny 'twa/ e bwambori a'di mo.

Aha/ ṭora tom pem kun ṭoci aha/ bwa ibwambori a'di mo.

³ Ki shi/in pem 'thikina buye/ mo tani

/e mishki bway pem mo.

E bway tur jin yaka/ mo tani

uni bagkina gume/ gom aha/ mo.

⁴ Aha/ hilinka mo ki 'bana bim poros mo dhali tim mo mo,

hili jaŋkamu/ yisa di'da jin tor aha/ ki e mo.

Mo jin huru jwa yisa di'd gom aha/ mo.

Wathi/ piyi'd jin hilki'da hil gom aha/ mo.

⁵ Aha/ gwona 'twa/ e /e mo, ayy Tapa.

Aha/ ona gwo mo ki: /E ta jim pem jin hurga/ jwa icine/ mo,
tom pem jin 'tuntulka/ bwa ime'd mo, a'di jin di'd nyakki 'kwani kun 'kon ki e e
mony'cesh mo.

⁶ Ciyi ahirdhe/ ki gwom pem mo,

haali/ aha/ gunu ka lungu'b gana/ mo.

'Cuki aha/ mo 'peni imanto'c aha/ bwa mo,

haali/ uni 'bitha'bi'th gom aha/ mo mmobol aha/ e mo.

⁷ Susi aha/ ka pije/ ' pena sijin mo,

ki aha/ mina 'taki ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki gway pini mo.

'Kwani kun tana ƙar/e mini 'kam aha/ mo

haali/ /e mini tu/ul dhan mo jin isha to ka entus gom aha/ mo.

143

Gway ma Dawuu'd.

¹ Ciki mon'thom pem mo, ayy Tapa.

Dhali ciyi 'cem pini ki tom pem kun 'thoka/ ka di'b me'di is mo.

E mii ma isij ganam pini mo tani thoki aha/ 'twa/ mo, e mo ma ƙar/em pini mo.

² Dhalku/ ki ciç mo e mo jin dwallu gwo nyakki ciŋkinam pini mo

haali/ wathiq kamu/ yisa di'da jin di'd ki e jin ta'da ƙar/e ibwambori /e mo.

³ Haali/ wathi/ jin ta 'kup mo tani a'di urki aha/ isho'k mo.

A'di yapki mondiki/em pem ki sho'k itaga 'cesh mo.

A'di ki kar aha/ mmoça'b e mondhumumi'd mo me'd uni gwansan kun wukin ki wuj gana/
mo.

⁴ Gom gwo gi wakan mo tani shi/in pem 'thikina buye/ e isi aha/ mo,

dhali adum pem e isi aha/ mo tani a'di tintira/ tintir mo.

⁵ Aha/ kakina teen dhamo/ gunn e mo.

Aha/ kulumkina gwo ibwa goma ris to kun miikina /e mo.

Dhali aha/ ṭikirk ina gwo kulumi bwa gom miin to ki me'd pini kun wagaskina /e mo.

⁶ Aha/ he'thkina me'd pem gom /e mo.

Akashiram pem ku'thkina 'kus gujkuru/ mo me'd mo ma burta/ o'd mo.
Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁷ Huru/ ki jahanne/ mo dhali thok aha/ 'twa/ mo, ayy Tapa.

Shi/in pem ushi me'd mo.

Dhalku/ ki bag jis/em pini 'peni aha/ mo,
isi ciki/ ki aha/ mina e wa ki uni gwansan kun iikin ka luŋgu'b e jisa 'kulga/ mo.

⁸ Dhalki aha/ cika gwo mon'thamo/ gom mo/en pini jin telu sho'k mo,
haali/ e /e mo tani aha/ kara mom pem jin gamka/ gwo is mo.

Tori aha/ bway jin miga/ 'taki ya mo,
haali/ e /e mo tani aha/ 'de'kkina akashiram pem 'kup ki mis mo.

⁹ 'Cuki aha/ mo, ayy Tapa, 'peni aris 'kwani kun ta 'kup ki aha/ mo.

Aha/ guskina mmohur jwa e /e mo.

¹⁰ Tori aha/ gwo mmomii bwam pini mo,
haali/ /e tana Arumgimis pem mo.

Dhalki shi/in pini jin 'boro'd shu aha/ bway mo
e bway jin ba'daba'd mo.

¹¹ Gom gway gi gway pini mo tani, ayy Tapa, 'tashi mondiki/em pem 'twa/ mo.

E mii ma kar/em pini mo tani susi aha/ ka pije/ 'peni monto'c bwa mo.

¹² Dhali e mo/en pini jin telu sho'k mo tani 'cithi/ 'kwani kun ta 'kup ki aha/ 'twa/ mo
dhali 'ce'd uni kun ta 'kup ki aha/ shoki 'baar mo
haali/ aha/ tana ciŋkinam pini mo.

144

Gway ma Dawuu'd.

¹ Mom'bor mii midi di gom Tapa mo, a'di jin ta wosh pem mo,
a'di jin to'kki me'd pem gom mo ma mee mo,
dhali ŋwal me'd pem mmo/asa as mo,

² a'di jin ta wosh pem dhali acur pem mo,
dhali acur pem jin tenu gwo mo dhali aman'cuk aha/ mo,
dhala gongorom pem mo dhali a'di jin bu'thka/ mo jin hurga/ jwa mo,
a'di jin 'dapki'da ris 'kwani e bwar'kwariny piti mo.

³ Ayy Tapa, ki wathiny'cesh jana sa/ imina bwa o /e ki a'di mo,
walla ya/ gi wathiny'cesh jana imina /e kulum gwo ibwa gom a'di mo?

⁴ Wathiny'cesh wana e ka wulpe/ mo,
ateem piti wana e ka kashira la jin peki'd mo.

⁵ Gorji momis pini is ka 'cesh mo, ayy Tapa, dhali pu'du/ ka 'cesh mo.

Tayi wosha turga/ is ki me'd mo ki uni mini iiya ku'd mo.

⁶ Biliti/ uni mmoshwayi mo mmomiiya war mo dhali čeker uni bwa mo.

Dhali peper ka risa thopam pini bwa mo dhali miiya 'bala'c 'bala'c dhan mo yin mo.

⁷ Hethi me'd pini 'peni mo jin ka'dama/ ka'dam mo,
'cwami aha/ mo dhali 'cuki aha/ mo ' pena ris yi'de/ mo,
dhali 'peni me'd gi 'kwani gi bampan tiya mo,

⁸ uni kun tana 'twa/ buni aṭor ka ṭor mmo/o gwo mo,
dhali uni gun tana me'da bim poros buni abim poros jin ta thus ki thus mo.

⁹ Aha/ mina yuk gway jin ta gway this gom /e mo, ayy Arumgimis,

apowa dhejhenye/ jin 'kon ma shu/i 'kume'd mo aha/ mina pi a'di gom /e mo,

¹⁰ a'di jin çiki mo jin pinu mii e ki imaliç mo,

a'di jin 'cwamki ciçkinam pini ka Dawuu'd mo.

¹¹ 'Cwami aha/ 'peni gandal gi 'kwani kun ta mat̄t ki mat̄t mo

dhali 'cuki aha/ mo 'peni me'd gi 'kwani kun ta 'kwani gi bampam tiya mo,

uni kun tana 'twa/ buni ator ka ḥor mmo/o gwo mo,

dhali uni gun tana me'da bim poros buni abim poros jin ta thus ki thus mo.

¹² Dhalki iya/m bam e dhuru'c buni mo

wana e ki cwalmán kun dhethadhe'th mo,

walla i'bwa/m bam mmowa e ka ka'dum gu'b mo

kun jepkunu mo mmonyan gu'b ma malik mo.

¹³ Dhalki themes bam 'tu'du/ ki piny piny mo

mmo'tu'da risa lakaj gu'b kun dhuna am to mo.

Dhalki ka'bal bam dhodhon ka alip mo

dhali ka alaapi 'kume'd mo e buntom bam mo.

¹⁴ Dhalki bip bam 'tu'd mo ki ushan mo,

jin mina is 'koki 'kosh uni ka nyor gom 'ba'th mo walla ta a/ulul is mmodho'th ushan mo.

Dhalku/ ki mii dhal ko jin gwonus ki ko ma cis bway mo mmodi e bway tur bam mo.

¹⁵ 'Kwani kun biṭa mo jin 'boru mii wakana po/ mo tani uni i'bora bwa mo.

'Kwani kun tan ga Arumgimis jin ta Tapa mo tani uni i'bora bwa mo.

145

Gway jin yuk ma Dawuu'd mmomarja maj mo.

¹ Aha/ mina kar /e ki ca mo, /e jin tana Arumgimis pem mo dhali aMalik pem mo, dhali 'bori gway pini mii ki sule/ sule/ mo dhali ki sule/ sule/ mo.

² Isa yempa/ aha/ mina 'bor /e mii mo, dhali maj gway pini ki sule/ sule/ mo dhali ki sule/ sule/ mo.

³ Tapa a'di icaaca mo dhali a'di ica'd jin minu maj mo, dhali dhan cam piti minu 'koki gu'd 'kup mmodot mo.

⁴ Anyakum yil gi 'kwanin 'dej kamu/ mini maj miim pini ka nyakum 'kwani yilan tiya mo, dhali uni mini bah dhan mii ma dem dem pini jin kala /e ki mii mo.

⁵ Gom monyca ma ra/ ra/ pini mo dhali mo/ek pini mo dhali aris to kun miina /e ki momer mo tani aha/ mina kulum uni ibwa mo be.

⁶ 'Kwani mini bah dhan mo ma dem dem ma purem pini jin kala /e ki mii mo, dhali aha/ mina bah dhan monycam pini mo.

⁷ Uni mini gac miin tom pini jin ishi'd ka entus ki gway pini jin tor /e karash gom tom 'boron mo

dhali yuk gway ki 'kal 'kal gom mo ma kar/em pini mo.

⁸ Tapa a'di ta'da manmii mii ka 'the mo dhali amanmiimii mo, anyor piti maŋgala she/ mo dhali mo/en ishki'd jin ṭelu sho'k mo.

⁹ Tapa a'di 'bora'bor gom 'kwani 'baar mo,

dhali bwam ma 'thimem piti ki mo/en diki'da powa ris 'kwani 'baar mo kun ukkina a'di mo.

¹⁰ Aris miin tom pini mini ci /e bwa jin 'boruwa 'bori is mo, ayy Tapa,

dhali aris unim pini kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani uni mini 'bor /e mii mo.

¹¹ Uni mini o gwo gom monyca gi bampam pini mo,

dhali uni mini ḥor gwo gom mom'bi'th pini mo,

¹² mmot̄or eya tente/ e iya/ gi 'kwani mo miin to ma dem dem pini mo,

dhali monyca jin mii'd ki ra/ ra/ jin ta ji gi bampam pini mo.

¹³ Bampam pini a'di ta bampa/ jin midi di ki sule/ sule/ mo
dhali mo jin tanu tapam pini 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo eya risa nyakum yil gi
'kwaniny'cesh mo.

Tapa a'di ita a'di ma isij gana/ eya ris gwom piti mo,
dhali ta 'the ka 'the eya ris miin tom piti mo.

¹⁴ Tapa a'di bu'thki uni gwansan kun ta'kkim mo,
dhali 'deka ris uni imis mo uni gun 'kokin ki gongo/ mo.

¹⁵ Aris e gi 'kwani 'baar mo hilki /e mo
dhali /e ki ciki uni tontem buni ki yil ka kar/e mo.

¹⁶ /E ka'dki me'd pini mo
dhali /e kapkina ris to kun 'ko ki e adu mo ka ris to gun o uni bwa mo.

¹⁷ Tapa a'di ita'da kar/e eya ris bway piti 'baar mo
dhali kush bwa ki kush goma ris miim piti mo.

¹⁸ Tapa a'di 'disha'dish goma ris uni gwansan kun yukki a'di mo,
eya ris uni gun yukki a'di gom miij gana/ mo,

¹⁹ A'di ki thim to jin ona a'di bwa mo a'di jin ko/ki a'di mo.
A'di si'da/ cikki gwom buni mo dhali ta uni is ki me'd mo.

²⁰ Tapa a'di ki 'tasha ris uni 'baar 'twa/ mo uni gun enki a'di mo,
hili aris uni gun ta thus ki thus mo tani mina a'di i'ce'd sho'k mo.

²¹ 'Twa/ pem midi o gwo mmomaj Tapa mo,
dhali dhalka ris shuman isi 'baar mo 'bor gway piti jin kogu mii mo ki sule/ sule/ mo.

146

¹ Manji Tapa mo.

Manji Tapa mo ma, ayy kashiram pem.

² Aha/ mina maij Tapa ki aha/ dina mmodi ki e mo.

Aha/ mina yukk gway mmomaja Arumgimis pem mo ka yiha/ ki aha/ dina ki e mo.

³ Dhalku/ ki dhu mom bum jin gamu gwo is e iya/ gi imalik mo,
e ya/ gi 'kwani mo, e a'di jin dar gi mowoth mo.

⁴ Ki shi/in piti 'baarki'd mo tani a'di dokki'd ki bu'da'cesh ka nyaj'ko'd mo,
Dhali ka tenten gana/ yan mo tani to jin thosona a'di mo tani nyak sho'k 'ce'd ki a'di mo.

⁵ Bwam 'boro'd gom a'di jin ta gi mowoth pena Arumgimis ma Yakuub mo,
a'di jin ta'd ga 'tej kape/ e Tapa Arumgimis piti mo,

⁶ a'di jin ukki momis dhali mony'cesh mo,
dhali kumma/ yi/de/ mo dhali aris to kun 'kon e bwaman uni mo,
a'di jin dhu'da dhu ka dhu ma isij gana/ ki sule/ sule/ mo,

⁷ a'di jin torki gwon dwell 'twa/a 'cesh ki tora kar/e mo, gom uni gun siri'ckunuwa po/
ki sho'k mo,
a'di jin ciki tonte/ ki 'kwani kun 'kosha te/ mo.

Tapa dhuki uni kun tana habuus ki 'kus mo.

⁸ Tapa ka'dki e gi 'kwani kun tana ja'da/ mo.

Tapa 'de'kki uni gwansan kun 'kokin ki gongo/ mo.

Tapa enki 'kwani kun miin ka kar/e mo.

⁹ Tapa timki'da powa ris 'kwani kun iiki iij 'kus mo.

A'di ki ta up kun wuna ikath is ki me'd mo dhali uni gun dar gi icom mo,

GWAY GI IDAWUU'D 146:10 239 GWAY GI IDAWUU'D 147:20

hili bway jin iina 'kwani kun ta thus ki thus mo tani mina a'di guyu/ e mo jin mina uni
kup mo.

¹⁰ Tapa a'di midi ta tapa ki sule/ sule/ mo,
ayy Sihyuun, a'di jin ta'da Arumgimis pini mo, eya risa nyakum yil gi 'kwani mo.
Manji Tapa mo.

147

¹ Manji Tapa mo.

Haali/ a'di 'boro'd mmoyuk gway mmomaja Arumgimis bana mo,
haali/ a'di ta'da 'the mo dhali gway jin minu maŋ a'di mo a'di ha me'd mo.

² Tapa nyaŋi Pa Urushaliim mo.

A'di ki tul uči ma Israyiil is kun ta'kkunuwa sho mo.

³ A'di ki waç uni gun 'ce'dkunuwa du mo
dhali is jamam buni kun 'koshkunu uni mo.

⁴ A'di ki kar gwo mmota yulla/ mo gom gwo mmoderja cul e mo.
A'di ki ciya cul gway buni ki she/ ki she/ mo.

⁵ Tapam bana a'di icaaca mo dhali mom'bi'th piti ishi'd ka enthus mo.

Mo jin mishu gwo 'ban jin ta jim piti mo tani a'di idiki'd ibwampo/ mo jin molu bar a'di
mo.

⁶ Tapa a'di ki 'de'k uni gun yapkunu ki sho'k mo.

A'di ki tor uni 'ko'da 'cesh uni gun ta thus ki thus mo.

⁷ Yuči gway e Tapa mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo.

Lugumi gway eya Arumgimis bana ka dhenjhenye/ jin 'kon ma shu/i pesu/ mo.

⁸ A'di ki kum momis ka rak mo,
dhali a'di ki thosona sho'k mmohetha po/ mony'cesh mo,
dhali a'di ki raka sho mmoca mo apowa ris wosh mo.

⁹ A'di ki ci to/e tontem buni mmoshwa mo
dhali ki usha warangwak kun gwokin mo.

¹⁰ Bwaj 'kunyu'd piti yisa di'd e shumarum kun 'bitha'bi'th mo,
walla bwaj 'kunyu'd piti yisa di'd e 'basho'k gi wathi/ mo.

¹¹ Hili Tapa a'di ki bu'th mo jin 'boru bwa mo e uni gwansan kun ko/ki a'di mo,
dhali e uni gwansan kun tan ga 'teŋ kape/ e mo/en piti jin telu sho'k mo.

¹² Manji Tapa mo, ayy Urushaliim.

Manji Arumgimis pini mo, ayy Sihyuun.

¹³ Haali/ a'di 'bi'thki'da bem'ban gi toŋkuthu'd jin miinu 'twanjala goj pini mo.
A'di 'borki iya/m bum mii e bwaman um mo.

¹⁴ A'di karki morjku'th is e bwanjgwayum bum mo.

A'di 'tu'dki um bwa ka dipany pos bunyan jin thebera/ e ki theber mo.

¹⁵ A'di hashki gwo jin ḁana a'diya ḁan e mony'cesh mo.

Gwom piti guski'd ki shaw shaw mo.

¹⁶ A'di ki ciya wasa/ mmo/isha 'cesh me'da mur ḁa'bala bany bany mo.
A'di ki kwa/a wasanyape/ bwa me'd 'piny mo.

¹⁷ A'di ki taka wasam piti ka 'cesh me'd ushi kuluny to mo.

Kaja a'di imidi doshi bwambor mon'thup piti jin 'thupa a'di mo?

¹⁸ A'di hashki gwom piti mo dhali wa uni mo.

A'di ki kar 'tham piti mo mmoposh mo dhali yi'de/ yakina ɻwaça/ mo.

¹⁹ A'di ki bah gwom piti eya Yakuub mo

a'di jin ta gwoŋkan piti kun bahu mo dhali gwoŋkan kun onu eya Israyiil mo.

²⁰ Kal gi 'kwanin tiya dina a'di ki tu/ul ki mii gi wakan mo.

Uni 'koki mish gwoŋkan piti kun onu mo.

Manji Tapa mo.

148

¹ Manji Tapa mo.

Manji Tapa mo 'peni momis mo.

Manji a'di e mo jin ka'dama/ ka'dam mo.

² Manji a'di mo, aris iman'doyu gwom piti mo.

Manji a'di mo, aris unim piti kun 'kon e momis mo.

³ Atente/ dhala ppe, marji a'di mo,
manji a'di mo, aris uma cul kun kushki mo mo.

⁴ Manji a'di mo, um momis kun ka'dama/ ka'dam mo,
dhali um yi'de/ kun 'kona po/ momis mo.

⁵ Dhalki uni bway mo mmomaj gway gi Tapa mo.

Haali/ a'di kanki'da kan mo dhali uni 'kokunu mo mmo/uk mo.

⁶ Dhali a'di telki uni sho'k ki sule/ sule/ mo dhali ki sule/ sule/ mo.

A'di ki thoson gwayum buni jin mina uni mol pe mo.

⁷ Manji Tapa 'peni mony'cesh mo,

um kun ta dhan to yi'de/ gi kumma/ yi'de/ mo dhali aris moŋ'kulga/ mo,

⁸ o'd dhala dhana wasa/ wosh dhala wasa/ kun telkin mo dhala wasanyape/ mo,
dhali 'tham jin mii'da punthar uni thimki gwom piti jin kana a'diya kan mo.

⁹ Kuwosha turga/ mo dhala ris wosh mo,
cwa kun dho'th maman mo dhali arisa bwanyayiis mo.

¹⁰ Aris tombwaasho dhali aris to/e mo,
dhali to kun parana 'cesh mo dhali 'dii kun peni mis mo.

¹¹ Imalik kun 'kon e mony'cesh mo dhali aris 'kwani mo,
dhali iya/ gi imalik mo dhali aris tapa gi mony'cesh mo.

¹² 'Kwani kun ta dhuru'c mo dhali aris nyara/ mmontal 'de/ mo,
dhali 'kwani kun tana dhan mo dhali uci mo.

¹³ Dhalki uni maj gway gi Tapa mo,

haali/ gway piti a'di 'de/ ikaru ki ca mo.

Monycam piti a'di idiki'da po/ mony'cesh mo dhali momis mo.

¹⁴ A'di ki 'de'k ce gi mowoth gom 'kwanim piti mo,
manja maj goma ris unim piti kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo,
haali/ 'Kwani ma Israyiil mo tani uni i'dishki a'di is mo.

Manji Tapa mo.

149

¹ Manji Tapa mo.

Yuki gway gi Tapa mo gway jin ta gway this mo,

momaŋ piti eya dhana tul 'kup gom 'kwani kun ta ku isij gana/ mo.

² Dhalka Israyiil 'bora bwa mo eya Man/uk a'di mo,
dhalki iya/ ma Sihyuun 'kunya bwa eya Malik buni mo.

³ Dhalki uni maj gway piti ki pe jin pena uni imis mo,
mmolugum gway gom a'di ka dherŋhenye/ jin pinu ki me'd mo dhala dherŋhenye/ jin
'kon ma shu/i pesu/ mo.

⁴ Haali/ Tapa bu'thki mo jin 'boru bwa e 'kwanim piti mo.

A'di nyonŋki a'di jin kar is ki gwa'd mo ki mo jin pinu mii e mo.

⁵ Dhalki uni gun ta ku isij gana/ iini mis gom bwam 'boro'd e monyca mo.
Dhalki uni yuki gway gom bwaŋ 'kunyu'd eya cim buni mo.

⁶ Dhalki mo jin eka/ ek jin minu manj Tapa di'd e 'kus buni mo,
 dhali dhan gandal kun kaaka ka 'ban su/ 'kon e me'd buni mo,
⁷ mmori/a ri'c jin ricu apo/ kal gi 'kwanin tiya mo
 dhali mmodora dora po/ 'kwani mo,
⁸ mmodek imalik buni ka jindhiir mo
 dhali unim buni kun sena 'penkapan ka makkiyyan tonkuthu'd mo,
⁹ mmotor uni gwon dwall 'twa/a 'cesh, gwon dwall jin 'kwarkunu mo.
 Yan ta monyca goma ris unim piti kun ta ku isiŋ gana/ mo.
Manji Tapa mo.

150

¹ Manji Tapa mo.

Manji Arumgimis e mom piti jin Ɂogu mo.
 Manji a'di e mo ma balany piti mo jin Ɂa'bki dem dem mo.

² Manji a'di gom miin to ma dem dem piti mo.

Manji a'di isi ki dhan miiny cam piti jin cana a'di mo.

³ Manji a'di ki ko ma poome/ jin dhalu me'd mo.

Manji a'di ka dheŋdhenye/ jin 'kon ma shu/i 'kume'd mo jin buku ki dar ga yi'c mo dhala
 dheŋdhenye/ mo.

⁴ Manji a'di ka dheŋdhenye/ jin pinu ki me'd mo dhali iiyi imis mo.

Manji a'di ka shun dheŋdhenye/ mo dhala bargum mo.

⁵ Manji a'di ki ko ma sahana shu e mo.

Manji a'di ki 'kal 'kal ki ko ma sahana shu e mo jin tirkunu mo.

⁶ Dhalka ris to 'baar mo kun shi/irrkin mo manji Tapa mo.

Manji Tapa mo.

Gwom 'Borga/ Isi ki Gwo ma MATTA mo

Gwo jin Beledhu goma Yesus Kristhos mo

¹ Gwo jin 'kwaru mo mmobele'th gwo mo goma Yesus Kristhos mo jin ta ya/ ma Dawuu'd mo dhali ya/ ma Ibrahiim mo.

² Ibrahiim ta'da baba ma Is/hak mo dhala Is/hak ta'da baba ma Yakuub mo dhala Yakuub ta'da baba ma Yahuusa mo dhali ikam piti mo be. ³ Dhala Yahuusa ta'da baba ma Paaris mo dhala Saarah mo ka Thamar mo. Dhala Paaris ta'da baba ma Hasruun mo dhala Hasruun ta'da baba ma Araam mo. ⁴ Dhala Araam ta'da baba ma Aminadaab mo dhala Aminadaab ta'da baba ma Nahshuun mo dhala Nahshuun ta'da baba ma Salmuun mo be. ⁵ Dhala Salmuun ta'da baba ma Bu/as ka Rahab mo dhala Bu/as ta'da baba ma Ubiid ka Ra/uuth mo dhala Ubiid ta'da baba ma Yassa mo. ⁶ Dhala Yassa ta'da baba ma Dawuu'd jin ta'da malik mo be.

Dhala Dawuu'd ta'da baba ma Sulemaan ki ash ma Uriyya mo ⁷ dhala Sulemaan ta'da baba ma Rahabaam mo dhala Rahabaam ta'da baba ma Abiyya mo dhala Abiyya ta'da baba ma Aasa mo. ⁸ Dhala Aasa ta'da baba ma Yahushapaath mo dhala Yahushapaath ta'da baba ma Yuram mo dhala Yuram ta'da baba ma Ussiyya mo ⁹ dhala Ussiyya ta'da baba ma Yuthham mo dhala Yuthham ta'da baba ma Ahaas mo dhala Ahaas ta'da baba ma Hiskiyya mo. ¹⁰ Dhala Hiskiyya ta'da baba ma Manassa mo dhala Manassa ta'da baba ma Aamuun mo dhala Aamuun ta'da baba ma Yushiyya mo ¹¹ dhala Yushiyya ta'da baba ma Yakunya mo dhali ikam piti mo ka tee jin bu'thkunu uni mo e Pam Baabil mo be.

¹² Dhali 'ko'di mo jin bu'thkunu uni mo e Pam Baabil mo tani Yakunya ta'da baba ma Sha/alti/iil mo dhala Sha/alti/iil ta'da baba ma Sarubbaabil mo be. ¹³ Dhala Sarubbaabil ta'da baba ma Abihud mo dhala Abihud ta'da baba ma Aliyagiim mo dhala Aliyagiim ta'da baba ma Aasuur mo. ¹⁴ Dhala Aasuur ta'da baba ma Saaduug mo dhala Saaduug ta'da baba ma Akiim mo dhala Akiim ta'da baba ma Aliyuud mo ¹⁵ dhala Aliyuud ta'da baba ma Ali/aasar mo dhala Ali/aasar ta'da baba ma Mattaan mo dhala Mattaan ta'da baba ma Yakuub mo. ¹⁶ Dhala Yakuub ta'da baba ma Yuusup jin ta'da kath ma Mariyam mo, Mariyam jin dho'thki'da Yesus mo, a'di jin yukkunu gway ka Kristhos mo be.

¹⁷ Wakan 'pena risa nyakum yil 'pena Ibrahiim mo ntaga Dawuu'd mo tani uni 'koni 'kume'd i'ce'dka dojon ka nyakum yil mo, dhali 'pena Dawuu'd mo tani ntagi mo jin bu'thkunu uni mo e Pam Baabil mo tani 'koni 'kume'd i'ce'dka dojon ka nyakum yil mo, dhali 'peni mo jin bu'thkunu uni mo e Pam Baabil mo tani ntaga Kristhos mo tani 'koni 'kume'd i'ce'dka dojon ka nyakum yil mo be.

Mondho'th ma Yesus mo be

¹⁸ Dhali dho'th ma Yesus Kristhos a'di bu'thki mo yan kansan mo be. Ka ta'dam piti jin ta'da Mariyam karkunu mo goma Yuusup mo tani ntwa/a/ ki uni 'konuki gam me'd mo tani ayim gamkunu mo ka 'ci mbwa ki Shi/in Dheleladhelel mo be. ¹⁹ Dhala kathim piti ka Yuusup mo mmotana a'di wathinj kar/e mo dhali mmo'tena a'di bwa mo mmokara yim ki mon'the is mo tani a'di dina gwo mbwa mo mmothoson gwo jin 'kwaru mo mmmodhala yim 'pen ki kup mo be. ²⁰ Hili ki a'di dina gwo yansan mbwa mo tani hili mo mo ma, aman'doyu gwo gi Tapa piki a'di i is ki jan mo mmo/o gwo mo ki: Yuusup ya/ ma Dawuu'd, dhalki is ki ko/ mo ma mmobudha Mariyam ki ashim pini mo haali/ a'di caan jin bwaakina a'di mo tani a'di 'peni Shi/in Dheleladhelel mo be. ²¹ Ayim midi dho'th ya/ mo dhali /e mini yer a'di gway ka Yesus mo haali/ a'di midi woth 'kwanim piti 'peni miinthus buni mo be. ²² Aris gwo gwansan bu'thki embul mo mo kun minu thim mo jin ona Tapa ka manci gwom piti kadhamo/ mo ki:

²³ Hili nyaraj gana/ midi bwaa mo dhali dho'th ya/ mo,
dhali gway piti minu yuk ka Imanu/iil mo

('pemen piti jin o'd ka Arumgimis di'd e ana mo). ²⁴ Ka Yuusup merki e mo 'peni mo/ ish e mo tani a'di miiki'd me'd jin ƙankin ma man'doyu gwo gi Tapa a'di gwo mo. A'di bu'thki a'di mo mmota ashim piti mo be. ²⁵ Hili a'di diki misha yim mo naskina/ ntaga yim dho'thki ya/ mo. Dhali a'di ki yer a'di gway ka Yesus mo be.

2

Mombuṭ jin Buṭa 'Kwani kun Yuƙayuk mo

¹ Dhali ka Yesus dho'thkunu mo e Pam Beetlaham gi Pa Yahuudiyya ka tee ma Hiroodus jin ta'da malik mo tani hili 'kwani kun yuƙayuk 'peni mom'pesho'k pu'dkin mo e Pa Urushaliim mo mmo/o gwo mo ki: ² Mane a'di jin dho'thkunu mo mmota malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo? Haali/ aman parkina acul piti e mo e mom'pesho'k mo dhali aman iikina mo mmoluŋ a'di mo be. ³ Ka Hiroodus jin ta'da malik cikki gwo yansan mo tani a'di mur ma du mo dhali aris 'kwani gi Pa Urushaliimi 'baar mo nyakki a'di mo be. ⁴ Dhali a'di ki tul aris igasiis kun can is mo dhali iman'kwar to gi 'kwani mo. A'di ki doṭ uni gwo mo gom mo jin minu dhodha Kristhos nycine/ mo. ⁵ Dhali uni ki tor a'di gwo mo ki: E Pam Beetlaham e Pa Yahuudiyya mo, haali/ wakan a'di ta gwo jin 'kwarkin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki:

⁶ Dhali /e, ayy Beetlaham, e bampa/ Yahuudiyya mo tani /e yisa pisina e bwaman 'kwani gi itapa gi 'Kwani Yahuudiyya mo, haali/ 'peni /e mo tani amanjiya ji midi pu'du/ mo, a'di jin midi hil 'kwanim pem ma Israyil mo be.

⁷ Yan'ko'd Hiroodus ki yuƙ 'kwani kun yuƙayuk mo ka ƙwal is mo dhali doṭ gwo 'peni uni goma tee jin pikin ma cul mo. ⁸ Dhali a'di ki hash uni e Pam Beetlaham mo mmo/o gwo mo ki: Iiku/ mo ma dhali ƙap gwo ka kar/e goma 'ci mo, dhali ki um mini gam a'di mo tani guyaa/ gwo mo ki aha/ si'da/ mina yaku/ mo dhali luŋ a'di mo be. ⁹ Ki uni cikki gwo 'pena malik mo tani uni iikin e bway buni mo, dhali hili, acul jin parkina uni e mo e mom'pesho'k mo tani yaki'di uni ibwambor mo ntagi a'di pu'dki'd mo mmodosh apo/ mo jin din ma 'ci nycine/ mo be. ¹⁰ Ki uni parkina acul e mo tani uni 'kunyinka bwa mo ka daran du ki dhan bwan 'kunyga/ mo. ¹¹ Dhali ki uni iiki bway bwan gu'b mo tani uni parkina 'ci e mo nyakka Mariyam jin ta kum mo dhali uni ta'kkina 'cesh mo dhali luŋ a'di mo. Dhali yan'ko'd uni ki ƙa'd tom buni gun ish kumma/ 'twa/ mo tani uni ki ci a'di to kun ƙinu ki me'd mo, 'dolkon gana/ mo dhala 'bicajwahar mo dhala 'bi'c cwa jin yuƙ ka murr mo be. ¹² Dhali uni rumkunu ki gwo ki jan mo mmo'koki doka Hiroodus mo. Uni iikin ki bway bampam bunij gana/, mo ki bwaya kamu/ mo be.

Hiroodus Palki Mii mo Mmo'koshha Yesus mo

¹³ Dhali ki uni iikin mo tani hili mo mo ma, aman'doyu gwo gi Tapa piki'da Yuusup i is mo ki jan mo dhali o a'di gwo mo ki: Cuyi mis mo ma, dhali susa 'ci dhali kum mo dhali soyi mo e Pam Masir mo dhali 'koyi mmun mo ntagi aha/ mina tor /e gwo mo, haala Hiroodus muru'di ƙap 'ci mmo'ce'd a'di sho'k mo be. ¹⁴ Dhali a'di cuki mis mo dhali susa 'ci mo dhali kum mon'thin y mo dhali ii Pam Masir mo. ¹⁵ Dhali uni 'kokin mo mmun ntagi jwa ma Hiroodus mo. Yansan miikunu mo mmothim gwo jin ona Tapa ka manci gwom piti kadhamo/ mo ki: 'Peni Pam Masir mo tani aha/ yuƙkina ya/m pem mo be.

¹⁶ Yan'ko'd ka Hiroodus ki a'di parki mo e ki a'di he'kkunu e ki 'kwani kun yuƙayuk mo tani a'di daƙ ma nyor bwa me'd mo dhali a'di ki hash gwo mo dhali 'kosh ucingwaθ jwa 'baar mo kun 'kon e Pam Beetlaham mo dhali e bampa/ kun 'kon ka kukul is mo kun 'kona yil susu/ mo dhali kun 'kona bor mo me'd gwo jin da/arkina a'di 'peni 'kwani kun yuƙayuk mo. ¹⁷ Wakan a'di thimkunu mo jin okin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Irmiya mo ki:

¹⁸ 'Twa/ cikkunu mo e Pa Rama mo

mmomiiya çinthal mo dhali kony jwa jin gwonusi ki jabu'th mo,
aRahiil gwoki'd mo gom uci ma yim mo.

Ayim ushki'd mo ki a'di minu malas mo,
haali/ uni mini 'koki 'ko dok/e mo be.

¹⁹ Hili ka Hiroodus wuki'd mo tani hili mo mo ma, aman'doyu gwo gi Tapa piki'da Yuusupi is ki jan mo e Pam Masir mo mmo/o gwo mo ki: ²⁰ Cuyi mis mo ma dhali susa 'ci dhali kum mo, dhali iyi e bampa/ gi 'Kwani ma Israyiil mo haali/ uni gwansan kun ɻapkina 'ci mondiki/em piti mo mmo'kosh mo tani uni wukin mo be. ²¹ Dhali a'di cuki mis mo dhali susa 'ci dhali kum mo dhali ii mo e bampa/ gi 'Kwani ma Israyiil mo be. ²² Hili ki a'di cikli gwo ka Arkilaawus ta tapa apo/ Pa Yahuudiyya mo e mo gi com ka Hiroodus mo tani a'di ɻo/ki is mo mmoya mo dhali a'di rumkunu ki gwo ki jan mo tani a'di yaki'd mo e Pany Jaliil mo be. ²³ Dhali a'di yaki'd mo mmoça'b e 'pejkuman bampa/ jin yuku ka Naasira mo. A'di jin ta gwo jin okin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki a'di minu thim mo ki: A'di minu yuɻ ki wathi/ gi Pa Naasira mo be.

3

Gwo jin Çin ma Yohaan jin Ta'da Manmiiya Mii ki Yi'de/ mo

¹ Dhali ka tee gwansan Yohaan jin ta'da manmii ki yi'de/ pu'dki'd mo mmoci gwo mo e bwaasho gi Pa Yahuudiyya mo mmo/o gwo mo ki: ² Rici adu is mo ma haali/ Bampa/ gi Momis midi pu'd ki 'dishe/ mo be. ³ Haali/ a'di yansan ta a'di jin okunu ka manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Ishaya ki a'di o gwo mo ki:
'Twa/ gi jan 'de/ mmocuu gwo em bwaasho ki:

Thosoni bway gi Tapa mo ma.

Kari bway piti ka ɻar/e mo.

⁴ Dhala Yohaan a'di hi'thki'da mur kalman mo dhali waçkan mo e empa'd piti mo, dhali tonçem piti jin shwana a'di mo tani ta'da kuuyu/ dhala dham eya ɻur mo be. ⁵ Yan'ko'd aris 'kwani 'baar mo ikin ka pije/ mo e a'di mo 'peni Pa Urushaliim mo dhali 'peni bampa/ Yahuudiyya 'baar mo dhali e bampa/ 'baar mo kun 'kon ka kukul is mo e Yi'den Kumma/ Uurdun mo be. ⁶ Dhali uni 'kokunu mo mmomii ki yi'de/ ki a'di mo e Yi'den Kumma/ Uurdun mo mmopikina uni gwo gom miinthus buni mo be.

⁷ Hili ki a'di parki 'Kwani Parisiyiin e mo dhali 'Kwani Sadukiyiin pu'dkin mo e mo gi miinuwa mii ki yi'de/ mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Um ucin tasha/. Aja rum um ki gwo mo mmoso mo 'pena nyor jin midi pu'du/ mo? ⁸ ɻali maman gana/ adho'th mo ma jin midi ha me'd ki mo jin rijuwa du is mo ⁹ dhali dhalku/ ki ɻel gwo 'pen mo mmo/o gwo mo e is bum ki: Ana tana ga Ibrahiim jin ta'da ababam bana mo. Haali/ aha/ ɻora um gwo mo ka Arumgimis mishi war wosh gwansan mmo'de'k uni mmota uci ma Ibrahiim mo be. ¹⁰ Hili shwane/ athurmany a'di 'thikunu mo eya birman cwa mo. Wakan mo tani aris cwa 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun 'koki dho'th maman mo tani uni jepkunu ka 'cesh mo dhali minu taki o'd mo be.

¹¹ Aha/ miikina um ki yi'de/ gom mo gi minu rica du is mo, hili a'di jin midi yayu/ i'ko'di aha/ mo tani a'di ca'd ki aha/ mo dhala ppam piti mo tani aha/ dinaki ha me'd mo mmokal uni mo. Hili a'di midi mii um ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali ki o'd mo be. ¹² Dhali torçkar shem piti mmo'dash to mo tani di'di me'd piti mo dhali a'di midi dhelel ja'dam piti mo dhali a'di midi tul emen pos is mo e bwan themes mo, hila 'pi'b mina a'di ci'th ki o'd jin midi mol us mo be.

Mo jin Miinuwa Yesus ki Yi'de/ mo

¹³ Yan'ko'd Yesus pu'dki'd mo 'peni Pany Jaliil e Yi'den Kumma/ Uurdun eya Yohaan mo ki a'di minu mii ɻi ki yi'de/ ki a'di mo be. ¹⁴ Yohaan a'di ur a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ mina mii ta gi mo gi miinuwa mii ki yi'de/ ki /e mo dhali /e pu'dkini aha/

kan mo 'taa? ¹⁵ Hila Yesus thok a'di gwo mo ki: Dhalki a'di miinu mo wakan shwane/ haali/ a'di wakan jin midi ha me'd mo gom ana mmothima ris mo ma kar/e mo. Dhali yan'ko'd a'di gamki gwo me'd mo be. ¹⁶ Dhali ka Yesus miikunu ki yi'de/ mo tani a'di cuki mis ki jahanne/ 'peni yi'de/ mo dhali hili, momis ka'dkunu mo dhali a'di parki Shi/ in ma Arumgimis e mo mmothulu/ me'd gurko/ mo mmoça'ba po/ a'di mo be. ¹⁷ Dhali hili, 'twa/ 'peni momis o gwo mo ki: Yansan ta Ya/m pem jin enka/ mo dhali e a'di mo tani aha/ 'bora bwa mo be.

4

Mo gi Paluwa Yesus mo

¹ Yan'ko'd a'Yesus a'di urkina Shi/in ka pije/ mo e mombwaasho mo dhali a'di palkina tapa ma ruma 'cesh mo be. ² Dhali a'di ga/ki to mo ka cim ma issu/ montee mo dhali ka cim ma issu/ mon'thiny mo dhali yan'ko'd mo tani a'di 'kosha te/ mo be. ³ Dhali amanpal a'di pu'dki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Wakki/ /e ta Ya/ ma Arumgimis mo tani kani wosh gwansan gwo mo ma mmowar ki tonte/ mo. ⁴ Hili a'di thok a'di gwo mo ki: A'di 'kwarkunu mo ki:

Wathi/ midi diki di ki e jasi gom tonte/ a'di 'de/ mo
hili ki gwo 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun piyin mo 'peni 'twa/ ma Arumgimis mo be.

⁵ Yan'ko'd tapa ma rum a'cesh ki sus a'di mo e 'pejkuman bampa/ jin kogu mo dhali a'di ki kar a'di eya liman gu'b gi mondheleladhelel mo ⁶ dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Wakki/ /e ta Ya/ ma Arumgimis mo tani biti is pini ka 'cesh mo ma haali/ a'di 'kwarkunu mo ki:
A'di midi ci iman'doyu gwom piti mo mmoji /e mo,
dhali,

E me'd buni mo tani uni mini 'de'k /e mo,
isi ciki/ ki /e mina sho'k pini diki torosha po/ wosh mo be.

⁷ Yesus o a'di gwo mo ki: Dok/e gwo 'kwarkunu mo ki: /E mini diki pal Tapa Arumgimis pini mo. ⁸ Dok/e tapa ma ruma 'cesh ki sus a'di mo e 'kuwosh jin turatur kagahara mo dhali mmoṭor a'di aris bampa/ gi mony'ceshi 'baar mo dhali monycam buni mo be.

⁹ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Aris uni gwansani 'baar mo tani migi/ ci /e mo be wakki/ /e mini bita 'cesh mo dhali luŋ aha/ mo be. ¹⁰ Yan'ko'd Yesus ki o a'di gwo mo ki: Yaku/ mo ma, Setaan, haali/ a'di 'kwarkunu mo ki:

/E mini luŋ Tapa Arumgimis pini mo,
dhali a'di 'de/ mo tani mmina /e mii to mo be.

¹¹ Yan'ko'd tapa ma ruma 'cesh ki dhal a'di 'pen mo dhali hili, iman'doyu gwo pu'dkin mo dhali mii a'di to mo be.

Yesus Telki Mii ma Tu'c Piti 'Pen mo

¹² Dhali ki a'di cikki gwo ka Yohaan karkunu eya sijin mo tani a'di pu'dki'd mo e Pany Jaliil mo be. ¹³ Dhali a'di dhalki Pa Naasira 'pen mo dhali ya mo dhali ca'b mo e Pan Kapranahuum mo e shemen yi'de/ gi bampa/ gi Pan Sabuluun mo dhali Pan Naptaali mo be. ¹⁴ A'di ta gwo jin okunu ka manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Ishaya, a'di jin minu thim mo ki:

¹⁵ E Pan Sabuluun mo dhali e Pan Naptaali mo tani
'kup ki shemena gap jin 'cīhu/ Yi'dej Kumma/ Uurdun mo,
e Pany Jaliil gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani
¹⁶ 'kwani kun 'kokin mo e bwaman mondthurumi'd mo tani
uni parki dhan mojkush e mo,

dhali e uni gwansan kun 'kokin mo e bampa/ mo dhali eya la wu mo tani
mojkush 'twakkunu mo mo be.

¹⁷ 'Pena tee çaan mo tani Yesus Ქelki gwo 'pen mo mmoçi gwo mo mmo/o gwo mo ki: Rici adu is mo ma haali/ Bampa/ gi Momis a'di pu'dki'd mo be.

Yesus Yukki Imancik A'di Gwo Itwa/a/ mo

¹⁸ Me'd jin yakina a'di e shemena gap ma al ma Jaliil mo tani a'di parki 'kwanin tiya e isu/ mo kun tana kam mo, Simaan jin yuku gway ka Buterus mo dhala Andaraawus jin ta'da kam piti mo mmobitkina uni a'thi/ a/al mo, haali/ uni ta imancesh to yi'de/ mo be. ¹⁹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Bathi aha/ nsho'k mo ma dhali aha/ mina dhu um ki imanbu'th 'kwani ki gwo mo be. ²⁰ Dhali ki jahanne/ uni dhalkina 'thim buni 'pen mo dhali bath a'di isho'k mo be. ²¹ Dhali ki a'di yaki'd mo 'peni mun mo tani a'di parki 'kwani su/ e mo kun ta ikam mo si'da/, Yakuub jin ta ya/ ma Sabadi dhala Yohaan jin ta'da kam piti mo e bwam ma kur buni nyak ka Sabadi jin ta'da ababam buni mo mmoshowa 'thim buni mo, dhali a'di ki yük uni mo. ²² Dhali ki jahanne/ uni dhalkina kur buni 'pen mo dhali ababam buni mo, dhali bath a'di nsho'k mo be.

Yesus Çiki Gwo mo dhali Waça/ Waç mo

²³ Dhali a'di yaki'd mo e Pany Jaliili 'baar mo tani a'di Ქorki gwo mo e gu'b gi montul is buni mo dhali mmoçi gwom 'borga/ gom Bampa/ mo dhali mmowaça ris 'bathi 'baar mo dhali aris isa nyor kun 'koshi 'kwani mo be. ²⁴ Wakan gwo gom a'di yaki'd ki lala'th ki tur mo e Pan Suriyya mo dhali uni suskina ris 'kwani e a'di kun 'bathan mo, uni gwansan kun doru ki isa nyor mo dhali ki isa nyor kun woci is she/ mo dhali kun bu'th ma rum thus mo dhali aris uni kun wu gampar mo dhali aris uni kun mutta/ is mo dhali a'di ki waç uni mo be. ²⁵ Dhali awaambuhany 'kwani caaca 'peni Pany Jaliil bathki a'di m'pen mo dhali 'peni Pan Dekapolis mo dhali 'peni Pa Urushaliim mo dhali 'peni Pa Yahuudiyya mo dhali 'peni bwampo/ Yi'dej Kumma/ Uurdun mo be.

5

Gwo jin Toru e 'Kuwosh mo

¹ Mmohilkina a'di awaambuhany 'kwani mo tani a'di seki bway 'kuwosh jin turatur mo dhali ki a'di ç'a'bki'da 'cesh mo tani imancik a'di gwo pu'dkini a'di mo be. ² Dhali a'di ki ka'd 'twam piti mo dhali tor uni gwo mo mmo/o gwo mo ki:

'Ban jin 'Boruwa 'Bor Mii mo

³ Mom'bor mii gom uni gun hatha'ko'd e shi/in mo, gom bampam buni ta ji gi momis mo be.

⁴ Mom'bor mii gom uni gwansan kun gwokin mo, ki uni minu malas mo be.

⁵ Mom'bor mii gom uni gun 'thup ma du mo ki uni mini gam mal ma 'cesh mo be.

⁶ Mom'bor mii gom uni gwansan kun 'kosha te/ mo dhali kun butha te/ miijkar/e mo ki uni minu kap mo be.

⁷ Mom'bor mii gom uni gun miimii mo ki uni mini gam momiimii mo be.

⁸ Mom'bor mii gom uni gun dhelel ma du mo ki uni mini para Arumgimis e mo be.

⁹ Mom'bor mii gom uni gun dhuna dhu ka ku'th is mo ki uni minu yük ki iya/ ma Arumgimis mo be.

¹⁰ Mom'bor mii gom uni gwansan kun Ქojtu bwa mo gom gway gi miijkar/e mo, gom bampam buni jin tana uni mo tani ta ji gi momis mo be.

¹¹ Mom'bor mii gom um ki 'kwani mini sor um mo dhali Ქo'c um bwa mo dhali wal gwo sora shingga/ apo/ um mo gom gway pem mo be. ¹² 'Kunyi bwa mo ma dhali 'bori bwa mo, haali/ tom bum gun tana um gun ish Kumma/ mo e momis mo tani uni ekkin mo, haali/ wakan 'kwani Ქoci imanç*i* gwo ma Arumgimis bwa kadhamo/ mo uni gun 'koni Ქwa/a/ ki um mo be.

'Dojkoro/ dhali Mojkush

¹³ Um tana 'doŋkoro/ gom mony'cesh mo. Hili wakka 'doŋkoro/ midi this montajkar piti e mo tani a'di midi mish 'bala'th kata mo? A'di diki ha me'd mo dok/e gom toŋ kamu/ mo, hili isi ciki/ a'di minu biŋa sho mo dhali minu yap ki sho'k gi 'kwani mo be.

¹⁴ Um ta moŋkush gi 'kwaniny'cesh mo be. 'Peŋkuman bampa/ ɔaan jin ka'bkuṇu mo e 'kuwosh mo tani a'di molu ba'k mo be. ¹⁵ Walla ki 'kwani ci'thkin lamba/ mo tani uni kum a'di 'kup ki toŋkul bwa mo 'taa? Hili uni ki kar a'di e tirkina/ mo dhali a'di ki ci moŋkush e gu'bi 'baar mo be. ¹⁶ Dhalki moŋkush bum kushi mo mo wakan mbwambori 'kwani mo, ki uni mini par miim 'boron bum e mo dhali ci monyca ka Babam bum jin di'd e momis mo be.

Yesus Torki Gwo gom Gwoŋkan jin Cinu mo

¹⁷ Dhalku/ ki tosh ki aha/ pu'dkina mo mmopuu gwoŋkan jin cinu mo dhali imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo. Aha/ pu'dkina mo mmopuu uni mo yisa, hili mmothim uni mo be. ¹⁸ Haali/ ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: ntagi momis dhali mony'cesh uni mini pe mo tani walla ari businyaŋ gwo walla 'pisiraj gwo mo tani uni mini 'koki pe mo 'peni gwoŋkan jin cinu mo ntagi uni 'baar mo minu thim mo be. ¹⁹ A'diyin jin midi 'ce'd gwoŋkana 'de/ 'peni uni gwansan kun 'kwarkunu mo kun pisin mo dhali tor 'kwani gwo wakan mo si'da/ tani a'di minu yuk ki a'di jin pisapis mo e Bampa/ gi Momis mo. Hili a'di jin mii uni mo dhali tor gwo ki uni mo tani a'di minu yuk gway ki a'di jin caaca mo e Bampa/ gi Momis mo be. ²⁰ Haali/ aha/ tora um gwo mo ki isi ciki/ miiŋkar/em bum mo mini bol ku gi iman'kwar to e mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo tani um mini mol ciç e Bampa/ gi Momis mo be.

Yesus Torki Gwo mo gom Gwo ma Nyor mo

²¹ Um ciŋki gwo jin onu 'peni 'kwanin dhamo/ ki: /E mini mii dhalku/ ki 'kosha 'kosh mo, dhali a'di jin 'koshki'da 'kosh mo tani a'di midi 'dapi gwon dwall mo be. ²² Hili aha/ ona um gwo mo ki aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ ki ji gi mii'da nyor ka kam piti mo tani a'di midi 'dapi gwon dwall e montul is gi 'Kwani Yahuuda/ mo, dhali a'diyin jin midi o /e gwo mo ki: /E ta pus mo tani, a'di midi 'dapi mo ma al o'd mo be. ²³ Wakan waŋki/ /e ki guyu/ tom pini jin cinu ki me'd mo apowa gwata/ mo dhali /e ki ka gwo e ka kam pini dina toŋ kamu/ apo/ /e mo tani ²⁴ dhal̩ki tom pini jin ciŋa /e ki me'd mo mbwambor ma gwata/ mo dhali yaku/ mo, mmogwama gwam ntwa/a/ mo nyakki kam pini mo dhali yan'ko'd yayu/ mo dhali ci tom pini jin cinu ki me'd mo. ²⁵ Miiyi amugu ki jahanne/ mo nyakki a'di jin yer /e is ki gway mo ki um 'kon mo mmo/ii ka yiha/ mo e bway mmodwall gwo mo nyakki a'di mo, isi ciki/ amanyer /e is ki gway midi biŋki /e mo e me'd ma mandwall gwo mo dhali amandwall gwo mo a'di midi ciŋki /e ka manji mo mo dhali /e minu kar eya sijin mo be. ²⁶ Ka jin gana/ aha/ ona /e gwo mo ki /e mini mol 'ba/ piyu/ ka pije/ ki sule/ mo ntagi /e mini ciya maliim jin 'ko'd mo be.

Yesus Torki Gwo mo gom Mii jin Miinu Miinyčal mo

²⁷ Um ciŋki gwo jin onu ki: Dhalku/ ɔal ki mii mii mo ma. ²⁸ Hili aha/ ona um gwo mo ki aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni gun hili 'kup ki up mo mmo'dap e mo tani ki jahanne/ uni miiki miinyčal nyakki up mo eya dum buni mo be. ²⁹ Wakki/ e ma bim poros pini tu'c /e mo mmomii miinthus mo tani buki a'di ka pije/ mo ma dhali biti a'di asho mo haali/ a'di 'boro'd gom /e mo mmothis bungwar is gi 'ban is pinij kamu/ e mo jin mina bungwar is pini ka 'bimpil diki ya mo e mo ma al o'd mo be. ³⁰ Dhali wakki/ me'da bim poros pini midi tu'c /e mo mmomii miinthus mo tani 'cihi/ a'di mo ma dhali yipi a'di asho mo haali/ a'di 'boro'd gom /e mo mmothis bungwar is gi 'ban is pinij kamu/ e mo jin mina bungwar is pini ka 'bimpil diki ya mo e mo ma al o'd mo be.

Yesus Torki Gwo mo gom Mii jin Dhaluwa Dhal 'Pen mo

³¹ A'di onu si'da/ ki: A'diyin jin midi dhal ashim piti 'pen mo tani dhalki a'di thosoni'da warka/ jin dhaluwa dhal 'pen mo. ³² Hili aha/ ona um gwo mo ki aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ gun dhalki up buni 'pen mo hili isi ciki/ jasi gom gwo gi miinyçal mo tani uni dhu uni ki imanmii miinyçal mo dhali a'diyin jin midi mash a'bom jin dhal ma kathim piti 'pen mo tani a'di si'da/ miiki miinyçal mo be.

Yesus Torki Gwo mo gom Gwo jin Thulu Me'da Po/ mo

³³ Dok/e um ci^kki gwo jin onu mo ki 'kwanin dhamo/ ki: /E mini dhalku/ ki mii thul me'da po/ gwo mo mmo/o is ka tor mo, hili thimi gwo e Tapa mo a'di jin thula /e gwo me'da po/ mo mmo/o mo. ³⁴ Hili aha/ ona um gwo mo ki: Dhalku/ gwo ki mii thul me'da po/ mo mmo/o mo ki sule/ mo ma, walla gom momis mo haali/ a'di ta'da kursi ma Arumgimis mo be, ³⁵ walla gom mony'cesh mo haali/ a'di ta mondhu sho'k piti mo, walla gom Pa Urushaliim mo haali/ a'di ta 'peñkuman bampa/ ma Malik jin ca'd mo.

³⁶ Dhali dhalku/ ki mii thul gwo me'da po/ mo mmo/o mo gom 'kup pini mo haali/ / e molona mur'kup ḥal 'dej kamu/ war mo mmota gi kush mo walla mmota gi 'thi/ mo. ³⁷ Dhalki gwom pini jin ona /e mo midi ta jasi anynye mo walla yisa mo. Ma e toj kamu/ jin mar mii yan is mo tani uni pu'dkin 'peni tonthus mo be.

Mo/en gom Uni gun Ta 'Kup mo

³⁸ Um ci^kkin a'di jin onu ki: Ki e gom e mo dhali ki she/ gom she/ mo tani ³⁹ hili aha/ ona um gwo mo ki: Dhalku/ ki roç a'di jin ta thus mo. Hili wa^kki/ jan 'dej kamu/ midi dor/e e 'ban 'peshe/ ma bim poros mo tani tu'kki a'di 'bana kamu/ si'da/ mo ma. ⁴⁰ Dhali wa^kki/ wathin 'dej kamu/ midi sus /e mo dhali bu'th burrinyem bwaman pini mo tani dhalki a'di bu'th jam po/ si'da/ mo ma. ⁴¹ Dhali wa^kki/ wathin 'dej kamu/ kan /e gwo ki 'bi'th mo mmoya ki ȳatgin 'de/ mo tani yayi nyakki a'di mo ki ȳatgini su/ mo. ⁴² Ci^ki a'di jin do^tki to 'peni /e mo dhali dhalku/ ki ush a'di jin midi bar to ȳal 'peni /e mo.

⁴³ Um ci^kkin a'di jin onu ki: /E mini en amannya^k ca'b pini mo dhali shi/ 'kup pini i e mo. ⁴⁴ Hili aha/ tora um gwo mo ki: Eni uni gun ta 'kup ki um mo ma dhali 'thoyi gom uni gwansan kun ḥoci um bwa mo. ⁴⁵ Wakan ki um mini ta iya/ ma Ababam bum jin di'd e momis mo, haali/ a'di tu'cki'da tentem piti mmosul apo/ 'kwani kun to thus ki thus mo dhali apo/ uni kun ta 'kwani^j gana/ mo, dhali a'di ki hasha sho'k apo/ 'kwani kun ta ku^j kar/ e mo dhali apo/ uni gun 'koki ta ku^j kar/ e mo be. ⁴⁶ Haali/ wa^kki/ um ki en uni gwansan kun eni um mo tani tom bum kun mina um gam gom mii gi wakan mo tani mini wakata mo sa/? 'Kona imantera thulpa/ ki mii mii jin nyaka'd kan mo 'taa? ⁴⁷ Dhali wa^kki/ um ki the jasi iwa^k bum me'd mo tani mii jana imiina /e ki nyanye/ mmobol cin tiya e mo? 'Kona 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ ki mii mii jin nyaka'd kan mo 'taa? ⁴⁸ Wakan um mini mii ta unim 'borga^j gana/ mo me'da Ababam bum jin di'd e momis jin ta a'dim 'borga^j gana/ mo be.

6

Yesus Torki Gwo gom To jin Minu Ci 'Kwani kun Hatha'ko'd mo

¹ Jiyi miiny jarom bum jin mina umi bot mo mbwambori 'kwani mo mmomina uni mish um mo haali/ ȳ'ko'd mo tani um mini ta gi to jin ish ȳumma/ yisa ' pena Ababam bum jin di'd e momis mo.

² Wakan si'da/ ki /e mini ci to jin cinu gom 'kwani kun hatha'ko'd mo tani dhalku/ ki kowa poome/ mo mbwambori /e mo me'd 'kwani kun tana he'k e ka he'k e mo kun miiki to mo e gu'b gi montul is mo dhali e bway tur kun iinu mo ki uni mina 'kwani imaj mo. Ka ji^j gana/ aha/ ona um gwo mo ki uni tan gi to jin ish ȳumma/ mo be.

³ Hili ki /e mini ci to gom 'kwani kun hatha'ko'd mo tani dhalku/ ki dhal me'da cam pini

mmomish me'da bim poros pini mmomiina a'di to mo ⁴ wakan ki tom pini kun ćina /e gom 'kwani kun hatha'ko'd mo minu mii ki kup mo, dhala Ababam pini jin mishki'da ris to gun miinu ki kup mo tani midi ći /e to kun mini ish kumma/ mo be.

Yesus Torki Gwo mo gom Mon'tho mo

⁵ Dhali ki /e mini 'tho mo tani /e mini mii dhalku/ ki mii me'd 'kwani kun ta imanhe'k e mo haali/ uni eni mondosh mo dhali 'tho mo e gu'b gi montul is mo dhali e mo jin 'citha/ bway tur mo ki uni mina 'kwani mish mo. Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki uni tan gi tom buni kun ish kumma/ mo be. ⁶ Hili ki /e mini 'tho mo tani yayi gu'b pini mo dhali muthi acampur mo dhali 'thoyi Ababam pini mo, a'di jin 'konuki tor eya tente/ mo, dhali Ababam pini, a'di jin mishki to gun 'kon ki kup mo tani midi ći /e to gun ish kumma/ mo be.

⁷ Dhali eya 'thom bum mo tani dhalku/ ki roth gwo apo/ mo gun 'ko bwa 'te/ mo me'd 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo haali/ uni kulumki gwo mbwa mo ki uni minu cik 'twam buni ki gwom buni kun ona uni ka ris mo be. ⁸ Dhalku/ ki wa e ki uni mo ma haali/ Ababam bum mishki a'di jin mina um mii ta mo ntwa/a ki um dotki a'di mo be.

⁹ 'Thoyi wa cikise/ mo ma:

Ababam bam jin di'di momis,
dhalki gway pini a'di ćogu mo ma.

¹⁰ Dhalki bampam pini a'di yayi'da 'cesh.

Dhali dhalki bwam pini a'di miinu a'cesh mo ma
me'd yan a'di miinu e momis.

¹¹ Ka tee yansan ćiyi am tonjem bam jin ta ji gi isa yempa/ mo ma.

¹² Dhal am amure/ miinthus bam 'pen mo ma
me'd yan si'da/ dhala aman 'kwani 'pen gun 'kon ka mure/ miinthus bam m'ba/.

¹³ Dhalku/ ki sus am e mo jin palu mo e miinthus.

Hili woṭhi/ aman 'peni wathin thus mo ma.

¹⁴ Haali/ wakki/ um mini dhal 'kwani gwon dhaŋ buni 'pen mo tani Ababam bum si'da/
midi dhal um gwon dhaŋ bum 'pen mo be. ¹⁵ Hili wakki/ um 'koki dhal 'kwani gwon dhaŋ
buni 'pen mo tani wakan si'da/ Ababam bum midi diki dhal um gwon dhaŋ bum 'pen mo
be.

Yesus Torki Gwo mo gom To jin Ga/u mo

¹⁶ Dhali ki um mini ga/ to mo tani dhalku/ ki hil mo ki eŋgwamash mo me'd 'kwani kun
tana he'k e ka he'k e mo haali/ uni warki jis/em buni mo ki monga/ tom buni minu mish
ki 'kwani mo. Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki uni tan gi tom buni kun ish kumma/
mo be. ¹⁷ Hili ki /e mini ga/ to mo tani shupuri 'kup pini ka yin mo ma dhali lami bwam/
em pini mo ¹⁸ ki monga/ tom pini minu 'koki mish ki 'kwani mo hili ka Ababam pini, a'di
jin dinuki tor mo eya tente/ mo, dhali Ababam pini jin mishi to jin di'd ki jiŋ kup mo tani
a'di midi ći /e to jin ish kumma/ mo be.

Mmo/ish Kumma/ e Momis mo

¹⁹ Dhalku/ ki sug to gom is pini mo ma mmo/ish kumma/ mo e mony'cesh yan mo, e
mo gun 'kon ma dhurany mo dhali mo gun wuna to gure/ mo mmoshwa mo dhali mo
gun 'kona 'kwanin 'di/ mo mmo'ce'd mo mo dhali mmokwal to mo be. ²⁰ Hili suki is pini
ki to kun ish kumma/ mo e momis mo e mo jin dar ga dhurany mo walla mo jin wuna to
gure/ mo mmoshwa to mo dhali e mo jin daru gi 'kwanin 'di/ mo mmo'koki 'ce'd to mo
dhali kwal to mo. ²¹ Haali/ mo jin isha tom pini kumma/ mo tani a'di ta mo jin min ma
dum pini idi si'da/ mo be.

Alamba/ gi Burgwar Is mo

²² E, a'di ta'da lamba/ gom bungwar is mo. Wakan wakki/ em pini midi ća'bki kwany
kwany mo tani bungwar is pini 'baar mo ka 'bimpil mo tani minu 'tu'd mo ki mojkush

mo be. ²³ Hili wakki/ em pini diki ḡa'bki kwany kwany mo tani buŋwar is pini 'baar mo ka 'bimpil mo tani minu 'tu'd mo ki mondhumumi'd mo be. Wakki/ moŋkush jin di'd e /e dhurumi'd mo kan tani dhan mondhumumi'd 'ka'da miiya!

Mmo/anan Is mo

²⁴ Wathin 'dej kamu/ yisa di'da jin midi mish miiya tu'c gom tapa isu/ mo: haali/ a'di midi mii shi/ jan ṭal 'dej kamu/ i e mo dhali ena kamu/ mo walla īlu/ a'di midi bu'th jan 'dej kamu/ ka bor mo dhali wak jaŋ kamu/ mo be. Um moli mii Arumgimis to mo dhali mii to gun tanu pa ki pa mo.

²⁵ Wakan aha/ ṭora um gwo mo ki dhalku/ is ki anan mo gom moŋ'koki/em bum mo ma walla gom tonṭe/ jin mina umi shwa mo walla gom to jin mina umi pi mo walla gom buŋwar is bum mo gom to jin mina umi hithi is mo. Dina mondiki/e ki bol tonṭe/ e mo 'taa? Dhali buŋwar is ki bol burrinye/ e mo 'taa? ²⁶ Hili 'kup ki 'dii kun pen e mis mo ma. Uni 'koki si to mo walla 'koki 'cith to mo walla 'koki tul to is mo e bwan themes mo tani dhali hili Ababam bum jin di'di momis mo tani a'di thipki uni mo be. 'Kona um ki ta 'kwani kun 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo mmobol uni e mo 'taa? ²⁷ Dhali wathi/ jana di'di bwam um mo jin midi anan is mo dhali jin midi mish ganan mondiki/em piti 'ba/ mo? ²⁸ Dhali atinta anana um is mo gom burrinye/ mo? Kulumi gwo ibwa mo ma gom jandin to kun 'kona pije/ mo mmocakina uni mo. Uni 'koki miiya tu'c mo walla sura thus mo be. ²⁹ Hili aha/ ṭora um gwo mo, goma Suleaan e monycam piti 'baar mo tani a'di dinuki hi'th ki burrinye/ jin waki jandin 'de/ 'peni uni gwansan mo be. ³⁰ Hili waŋki/ Arumgimis ki hittha sho ki burrinye/ wakan mo e bwaasho mo tani uni gun 'kokin mo shwane/ dhali ka'thamo/ 'kwani ki ṭa'k uni e mo/o'd mo tani bakata 'te/ mmina a'di diki hi'th um ki burrinye/ ki nyanye/ mo, ayy um 'kwani kun gwa'da mongam gwo is ki gwa'd mo kan? ³¹ Wakan dhalku/ is ki anan mo ma mmo/o gwo mo ki: Atinta mmina ana ishwa mo? walla, Atinta mmina ana ipi mo sa/? walla, Atinta mmina ana ihithi is mo sa/? ³² Haali/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ ḷapkina ris to gwansani 'baar mo, dhali Ababam bum jin di'di momis mo tani a'di mishki a'di jin mina umi mii ta gi uni 'baar mo be. ³³ Hili simmi bampam piti e ntwa/a/ mo ma dhali mo ma ɺar/em piti mo, dhali aris to gwansani 'baar mo tani uni mini ta kum bum si'da/ mo be.

³⁴ Wakan dhalku/ is ki anan mo gom ka'thamo/ mo haala 'thamo/ midi anan is mo gom is piti mo. Dhalka tee ki is pitij gana/ ṭoci bwa mo mmoteya tee mo.

Mmodwall kun Tiya Gwo mo

¹ Dhalku/ ki ćijitha ćiji'th mo ki um minu 'koki ćiji'th mo. ² Haali/ ki gwo jin ćijitha um ki ćiji'th mo mmoppi mo tani um minu ćiji'th mo dhali ki mii jin bara um mii mo tani um minu bar ka nyaj'ko'd mo be. ³ Atinta mishkina /e businyan to i e ma kam pini mo hili diki mish adhana ɺa'dum jin di'd /e e em pinij gana/ mo? ⁴ Walla atinta mina /e i/ owa kam pini gwo mo ki: Dhalki aha/ guna /e businyan to 'peni em pini mo ma dhali /e ki dhal adhana ɺa'dum /e i em pinij gana/ mo. ⁵ /E jin tana he'k e ka he'k e kan mo, buki ɻaka'dum jin di'di em pini ntwa/a/ mo ma dhali yan'ko'd /e mini mish mohil ki 'bore/ mo mmobuk businyan to jin di'da kam pini i e mo be.

⁶ Dhalku/ ki ćija 'ka to jin ɻogu mo dhali dhalku/ ki bit̄ dhemam bum mbwambori kuthar mo, hili isi ciki/ ki uni mini sa uni ki sho'k mo dhali tu'k mo mmo'kosh um mo be.

Doti ma, dhali Simmi Mii E mo, dhali Nagkani mo

⁷ Doti to mo ma dhali a'di minu ćiki um mo be. Simmi mii e mo ma dhali um mini gam a'di mo be. Nagkani anagkan ki me'd mo ma dhali a'di minu ɺa'd ki um mo be.

⁸ Haali/ aris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun dotki to mo tani bu'thki uni mo dhali uni gun simmki mii e mo tani gamki to mo dhali a'di jin nagkanki a'di mo tani a'di ɺa'dkunu

a'di mo be. ⁹ Walla wathi/ jana di'di bwam um mo wakki/ ya/m piti dot a'di gwo gom maangkuthu'd mo tani mina a'di ci a'di wosh mo 'taa? ¹⁰ Walla wakki/ a'di ki dot a'di gwo gom wa'c mo tani mina a'di ci a'di tasha/ mo 'taa? ¹¹ Wakki/ um si'da/ kun ta 'kwani kun ta thus ki thus kan mo mishi tom 'boron ci ki ucim bum mo tani bakata bese/ mmin ma Babam bum jin di'di momis mo diki ci aris to gwansan kun 'boron ki uni gwansan kun dotki a'di mo si'da/? ¹² Wakan ma to yin jin ona um ki 'kwani mini mii mii gom um mo tani miiyi wakan si'da/ gom uni mo ma haali/ gwo yansan ta gwoñkan jin cinu mo dhali gwo gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be.

Campur jin Nyuthanyu'th mo

¹³ Ciçi um mo ma e bway jin nyutha 'twaman ki nyu'th mo haali/ acampur a'di wañgala wañgal mo dhali bway a'di 'disha mii mo e mo jin shunu mo e mo jin 'ce'du sho'k mo dhali uni gwansan kun cickin e a'di mo tani tana ris ka ris mo be. ¹⁴ Haali/ acampura nyu'tha/ mo tani dhali bway mo tani a'di dita mii mo jin shunu mo e mondiki/e mo dhali uni gwansan kun gamki a'di mo tani 'koni daka/ mo be.

Aris Cwa Uni Mishu ki Maman Buni mo be

¹⁵ Jiyi imanci gwonthus ki e ki 'bore/ mo ma uni gun pu'dkin mo e um mo mmohitha mur ka'bali is mo, hili e bwaman ma du mo tani uni tana wu gun pitili to ki she/ mo be. ¹⁶ Um mini mish uni ki maman buni mo. Amura'th minu ho mo 'pena 'de/ mo 'taa? walla pu/ 'pena lit mo 'taa? ¹⁷ Wakan aris cwa kun 'boron mo tani dho'th maman kun 'boron mo hili cwa kun shi/ashi/ mo tani dho'th maman kun ta thus ki thus si'da/ mo be. ¹⁸ Cwam 'borga/ mol dho'th maman kun shiyin mo walla cwa shigga/ si'da/ mol dho'th maman kun 'boron mo be. ¹⁹ Aris cwa 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun 'koki dho'th maman kun 'boron mo tani uni jepu ka 'cesh mo dhali taki o'd mo be. ²⁰ Wakan si'da/ um mini mish uni ki maman buni mo be.

²¹ Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun o aha/ gwo mo ki: Tapa, Tapa mo tani mini 'koki cic mo e Bampa/ gi Momis mo hili jasi a'di jin mii bwa ma Ababam pem jin di'd e momis mo be. ²² Dhali ka cim caan mo tani 'kwani mini ta aris ka ris mo kun mini o aha/ gwo mo ki: Tapa, Tapa, 'kona aman ki o gwo is ki gway pini mo 'taa? dhali ura rum thus ka pije/ ki gway pini mo? dhali miiya ris dhan mii kun 'bitha'bi'th ki gway pini mo 'taa? ²³ Dhali yan'ko'd aha/ mina tor uni gwo eya tente/ mo ki: Aha/ dinaki mish um ki sule/ mo be. Iku/ mo 'peni aha/ mo ma, um gun ta imanmii tonthus mo.

Mojka'b jin Ka'bu Isu/ mo be

²⁴ Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun cikki gwom pem gwansan mo dhali mii uni mo tani uni wana e ki wathi/ jin yukayuk mo mmonyan gu'b piti eya po/ wosh mo be. ²⁵ Dhali ka sho'k wolki yi'de/ mo dhali dhana gannu/ yi'de/ pu'dki'd mo dhali 'tham poshki'd mo dhali dor apo/ gu'b mo tani hili a'di diki 'tuk mo be haali/ a'di ñka'bkuu apo/ wosh mo be. ²⁶ Dhali aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun cikki gwom pem mo dhali 'koki mii uni mo tani uni wana e ki wathim pus jin nyanji gu'b piti apowa si'b mo be. ²⁷ Dhali ka sho'k wolki yi'de/ mo dhali agannu/ yi'de/ pu'dki'd mo dhali 'tham poshki'd mo dhali dor apo/ gu'b caan mo tani dhali a'di kumki'da 'cesh mo be dhali adhana bar jin caaca shinu is e a'di mo be.

Moshirr ma Yesus mo

²⁸ Dhali ka Yesus 'baarki gwo gwansan mmo/o mo tani awaambuhany 'kwani merkin mo gom gwontor piti mo be ²⁹ haali/ a'di tor uni gwo mo me'd wathi/ jin ta gi moshirr mo dhali yisa me'd iman'kwar tom buni mo be.

¹ Ki a'di thulki'd ka 'cesh mo 'peni 'kuwosha turga/ mo tani adhana waambuhany 'kwani kun caaca bat_hki a'di m'pen mo be. ² Dhali hili wathi/ jin 'kosha monthus pu'dki'di a'di mo dhali ca'bki jij 'kupa'dupuni bwambori a'di mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, wa_kki/ /e ona bwa mo tani /e mishi aha/ mmodhelel mo be. ³ Dhali a'di ki he'th me'd piti mo dhali ta a'di is ki me'd mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ ona bwa mo be. Dheleli mo ma. Dhali ki jahanne/ monthus piti dhelelkunu mo be. ⁴ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Hili /e mini dhalku/ ki o wathij kamu/ gwo mo gom ton tal 'de/ yan mo. Hili yaku/ mo dhali tor is pini ka gasiis mo dhali ci a'di to jin kan ma Musa gwo mo e gwo_jkan mo haali/ a'di ta to jin nyo/i gwo gom 'kwani mo be.

Ci_jkina/ ma Mancil ma Askar Iss 'Kwanimpa Mmudhe'd jin Wa_ckunu mo

⁵ Me'd jin ci_jkina a'di mo e Parj Kapranahuum mo tani amancil ma askar iss 'kwanimpa mmudhe'd mo tani pu'dki'd 'kup ki a'di mo mmo_jap a'di mo, ⁶ dhali o gwo mo ki: Tapa, ci_jkinam pem ishki 'ko'da 'cesh ki 'ba'th jin mutt a'di is mo e pa mo dhali a'di shwan ma ci_sa nyor mo be. ⁷ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Aha/ mina yaku/ mo dhali wa_c a'di mo be. ⁸ Hili amancil ma askar iss 'kwanimpa mmudhe'd thok a'di gwo mo ki: Tapa, aha/ dinaki ha me'd mo jin mina /e yayu/ mo eya galgin gu'b pem mo. Hili oyi jasi gwo mo 'te/ dhali ci_jkinam pem minu wa_c mo be. ⁹ Haali/ aha/ tana wathi/ jin di 'ko'd e moshirr mo. A/askar 'kon_i bwam me'd pem mo, dhali ki aha/ ona gwo e jan tal 'de/ mo ki: Yaku/ mo tani dhali a'di yaki'd mo. Dhali aha/ ki o gwo e jan tal 'dej kamu/ mo ki: Yayu/ mo tani a'di yayi'd mo be, dhali e ci_jkinam pem ki: Miyyi yan mo ma tani dhali a'di miiki a'di mo be. ¹⁰ Ka Yesus cikki gwom piti mo tani a'di merki'd mo dhali o uni gwansan gwo kun bat_hi a'di nsho'k gwo mo ki: Ka jij gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Jan 'dej kamu/ yisa di'da e 'Kwani ma Israyil jin gamkika/ jin ta'd gi mongam gwo is gi wakansan mo be. ¹¹ Aha/ tora um gwo mo ki: Ama'diny 'kwani ka ris mini pu'du/ mo 'peni mom'pesho'k mo dhali 'pena bora lungu'b mo dhali 'ko atharabeesa nyakka Ibrahiim mo dhala Is/hak mo dhala Yakuub mo e Bampa/ gi Momis mo be ¹² ki iya/ gi Bampa/ gi Momis mo minu ta'k mo e mondhurumi'd jin ta'da 'tum ka 'tum mo tani e mun mo tani 'kwani mini ko mo dhali 'pe'd shem buni mo be. ¹³ Dhali eya mancil ma askar iss 'kwanimpa mmudhe'd mo tani Yesus ki o a'di gwo mo ki: Yaku/ mo ma. Dhalki a'di miinu mo gom /e mo me'd jin gamkina /e gwo is mo be. Dhali ci_jkina/ a'di wa_ckunu mo eya tee caan ki e 'kamu'thki'd mo be.

Yesus Wa_cki'da Mar ma Bu_terus jin Ta'da 'Bomi mo

¹⁴ Dhali ka Yesus ci_cki gu'b ma Buterus mo tani a'di parki'da mar ma Bu_terus e mo jin ta'da 'bomi mo mmo/isha a'di mmo'batha a'di is ki 'ba'th mo. ¹⁵ A'di ki ta ayim is ki me'd mo dhali 'ba'th dhalki'da yim 'pen mo dhali ayim cuki mis mo dhali mii a'di to mo be. ¹⁶ Ki mom'pimpili/ mo tani uni kalki 'kwani i a'di mo aris uni gun bu'th ma ruma 'cesh mo dhali a'di ki ura rum thus kun nyo/on ka pije/ mo ki gwo mo dhali a'di ki wa_c uni 'baar mo kun 'kokin mo mmo'ba'th mo be. ¹⁷ Dhali a'di yan ta gwo jin minu thim mo me'd gwo jin okin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Ishaya mo ki: A'di kalki isa nyor bana mo dhali kalki aris 'ba'th jin 'koshki ana mo be.

Uni kun Mini 'Taki Ba_tha aYesus Nsho'k mo

¹⁸ Dhali ka Yesus parki'da waambuhany 'kwani e kun 'kamki a'di mo tani a'di kanki gwo mo mmo_jya mo mmo'citha/ gap ki 'bana kamu/ mo be. ¹⁹ Dhala man'kwar to pu'dki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Amantor Gwo, aha/ mina bath/ /e nsho'k mo e mo 'baar mo jin mina /e iya mo. ²⁰ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Ama_k uni ta gi jis mo dhali 'dii kun pen e momis mo tani uni ta gi gu'b mo. Hili, Ya/ gi 'Kwani mo tani a'di dar gi mo mo mmokar 'kup piti nycine/ mo be. ²¹ Dhala mancik gwo_j kamu/ o a'di gwo mo ki: Tapa,

dhalki aha/ yana ntwa/a/ mo mmokana babam pem mo. ²² Hila Yesus ki o a'di gwo mo ki: Bat̄hi aha/ m'pen mo ma dhali dhalki jwa kan ceny jwam bunij gana/ mo.

Yesus Doshki'da Dhana Punthar 'Tham mo

²³ Dhali ki a'di cīcki'd e bwaakur mo tani imancik a'di gwo bat̄hi a'di isho'k mo be. ²⁴ Dhali hili adhana punthar 'tham caaca cuki mis mo e bwam yi'de/ mo, wakan dhala kur a'di borkunu mo ki yi'de/ jin bir bakal mo. Dhali hili a'di ishki e mo be. ²⁵ Dhali uni iikin mo mmomer a'di e mo mmo/o gwo mo ki: Wōthi/ awoth mo ma, Tapa. Ana 'ce'da sho'k mo be. ²⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta ko/ka um is mo kan, ayy um 'kwani kun gwa'da monggam gwo is ki gwa'd kan mo? Dhali yan'ko'd a'di ki cu mis mo dhali kucur 'tham ki gwo mo dhali yi'de/ mo dhali adhan mo dosh ki biyuu mo be. ²⁷ Dhali 'kwani merkin mo mmo/o gwo mo ki: Ki wathi/ jana a'danne, ki 'tham dhali yi'de/ ha a'di gwo e mo kan?

'Kwani gi Pāj Gadara kun Bu'th ma Ruma 'Cesh mo

²⁸ Dhali ki a'di pu'dki'd ki 'bana gapa kamu/ jin ta bampa/ gi Pāj Gadara mo tani 'kwani su/ 'kon kun takin ga rum thus kun nyo/on mo gamki a'di 'kup mo kun iiyin 'peni moj'kupaje mo. Uni shwana nyor kagahara ki jan tal 'dej kamu/ midi diki ya ki bway caan mo be. ²⁹ Dhali hili uni cuun kagahara mo ki: /E mini miiya tinta e am mo ayy Ya/ ma Arumgimis? /E pu'dkin mo mmahan mmodhu am ki isa nyor ntwa/a/ ki mo diki pu'd mo naskina/ 'taa? ³⁰ Dhali ama'diny kuthar 'kokin mo mmoshwa mo isa dhana/ mo 'peni uni mo. ³¹ Dhali arum thus kun nyo/on ki dot̄ a'di gwo mo ki: Wākki/ /e mini dhu am 'pen ka pije/ mo tani hashi aman mo e bwaj kuthar mo ma. ³² Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Iku/ mo. Wakan uni iikin mo ka pije/ mo dhali se mo e bwaj kuthar mo. Dhali hili ama'diny kuthar uni yakina waça/ ka luŋgu'b mo e bwaman ma gapa al mo dhali uni 'ce'dkunu sho'k ki yi'de/ mo be. ³³ Dhali imanhil kuthar uni sokin mo dhali uni iikin mo e 'pejkuman bampa/ mo dhali uni ḥorkina ris to gwansan mo dhali gom to kun miikunu mo goma rum thus kun nyo/on mo. ³⁴ Dhali hili aris 'kwani gi 'pejkuman bampa/ uni pu'dkin mo mmogama Yesus 'kup mo. Dhali ki uni parki a'di e mo tani uni dot̄ki a'di mo mmodhal mom buni gun 'kokina uni 'pen mo be.

9

Yesus Wācki Wathi/ jin Mūtta/ Is mo

¹ Dhali a'di cīcki bwam ma kur mo mmo'cītha/ gap mo dhali a'di pu'dki'd mo e 'pejkuman bampam piti mo be. ² Dhali hili uni kalki a'di wathi/ jin mūtta/ is mo mmo/ isha a'di eya cim piti mo. Dhali ka Yesus parki monggam gwo is buni e mo tani a'di ki o a'di jin mut̄ta/ is gwo mo ki: Buthi adu mo ma, ya/m pem. Miinthus pini dhalkunu /e 'pen mo be. ³ Dhali hili iman'kwar ton tiya o gwo mo e is buni ki: Wathi/ yansan walki gwo sor mo be. ⁴ Hila Yesus mishki gwom buni jin kulumkina uni ibwa mo be mmo/o gwo mo ki: Atinta kuluma um gwon thus eya dum bum kan mo? ⁵ Haali/ mii jana sa/? η'ka'da'd mo? Mmo/o wathimpa gwo mo ki: Miinthus pini dhalkunu /e 'pen mo? walla mmo/o gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali 'deki acim pini dhali ya mo? ⁶ Hila ki um mini mish ki Ya/ gi 'Kwani ta gi moshirr mo e mony'cesh yan mo mmodhal miinthus gi 'kwaniny'cesh 'pen mo - yan'ko'd a'di ki o wathi/ jin mut̄ta/ is gwo mo ki: Cuyi mis mo, dhali 'deki acim pini mo dhali yayi bway pa mo ma. ⁷ Dhali yan'ko'd a'di cuki mis mo dhali ya bway pa mo be. ⁸ Ka waambuhany 'kwani parki a'di e mo tani uni 'kokin mo mmoko/ is mo dhali uni karkina Arumgimis ki ca mo gom a'di jin cīki moshirr e 'kwani kan mo be.

Ayūk jin Yūkkunuwa Matt̄a mo

⁹ Ka Yesus yaki'd ki yampe 'peni mat̄tan mo tani a'di parki wathij kamu/ e mo jin yuku gway ka Mat̄ta mo mmoça'ba a'di mo e mo jin teruwa thulpa/ mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Bat̄hi aha/ nsho'k mo ma. Dhali a'di cuki mis mo dhali bat̄h a'di nsho'k mo be.

¹⁰ Dhali ki a'di ca'bki'd mo eya tharabeesa e gu'b mo tani hili imantera thulpa/ ka ris dhali imanmii miinthus mo pu'dkin mo dhali 'kowa 'cesh nyakka Yesus mo dhali imancik a'di gwo mo be. ¹¹ Dhali ki 'Kwani Parisiyiin mishki mii yan mo tani uni ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Atinta shwan ma manṭor gwom bum to mo nyakki imantera thulpa/ mo dhali 'kwani kun mii miinthus kan mo? ¹² Hili ki a'di cikki gwo yan mo tani a'di ki o gwo mo gom uni gwansan kun 'kon ki 'bore/ mo kun mini mii 'koki mii ta ga hakiim mo, hili jasi gom uni gwansan kun 'ba'thkin mo be. ¹³ Iiku/ mo ma dhali da/ari a'di yan jin ta 'pemen gwo mo ki: Aha/ ḥapa momiimii moyi dhali yisa gom to jin minu 'cith̄ 'kus mo. Haali/ aha/ pu'dkina mo yisa mmoyuk uni gun mii miijkar/e mo yisa hili gom uni gun ta imanmii miinthus mo be.

Gwondot jin Dotu gom To jin Ga/u mo

¹⁴ Dhali yan'ko'd imancika Yohaan gwo uni pu'dkini a'di mo mmo/o gwo mo ki: Atinta ga/a aman to mo dhali 'Kwani Parisiyiin si'da/? hili imancik /e gwo 'koki ga/ to mo?

¹⁵ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Mina 'kwani kun yuku mo e momiimash mo mmota yilkina/ mmoko mo e mo caan jin dina wathinyanya'b nyaakki uni mo 'taa? Atee mini pu'du/ mo ki wathinyanya'b minu gu mo 'peni uni mo tani dhali yan'ko'd uni ki ga/ to mo be. ¹⁶ Wathin 'dej kamu/ yisa di'da jin kar sharkin burrinye/ jin diki shum is apo/ burrinyen dhamo/ mo haali/ mo jin 'dapu mo tani midi dher bwa mo 'peni burrinye/ mo, dhali mondher piti midi shi/ mo kagahara. ¹⁷ Wakan si'da/ wathij kamu/ diki kar yimana mura'th jin this e bwarj kucanj yimana muratha dhamo/ mo. Wałki/ a'di midi mii kan mo tani kucanj midi 'twak mo dhali yimana mura'th midi gaça sho mo, dhali kucanj minu 'ce'd sho'k mo. Hili yimana mura'th minu kar e kucanj kun daka kucuru mo dhali wakan uni su/ mini 'ko ka 'dan'dap mo be.

'Bwa/gi Wathi/jin Ta Tapa mo dhala 'Bom jin Ta'da Yesus 'Twaman Burrinyem Piti Is ki Me'd mo

¹⁸ Ki a'di di'd mmo/o gwo mo wakan i uni mo tani hili tapaj kamu/ pu'dki'd mo dhali ca'b ki jij 'kupa'dupuni bwambori a'di mo mmo/o gwo mo ki: 'Bwa/um pem daka wu'd mo be. Hili yayu/ mo ma dhali kar me'd pini apowa yim mo ka yim midi di ki e mo.

¹⁹ Dhala Yesus cuki mis mo dhali bat̄h a'di nsho'k mo nyakki imancik a'di gwo mo be.

²⁰ Dhali hili a'boma kamu/ diki'di mun jin 'kosha is ka nyor mo 'pena bas jin gus a'di ki yili 'kume'd i'ce'dka su/ mo. Dhali a'di pu'dki'd mo ḥko'di a'di mo dhali ta 'twaman burrinyem piti is ki me'd mo, ²¹ haala yim o gwo mo ki is piti mo ki: Wałki/ aha/ mina ta a'di jasi 'twaman burrinyem piti is ki me'd mo tani aha/ mina isi 'bor mo be. ²² Yesus tu'kki'd mo dhali para yim e mo dhali o a'di gwo mo ki: Buthi adu mo ma, 'bwa/um, mongam gwo is pini wałki /e mo be. Dhali ki jahanne/ mo tani a'bom wałki'd mo be.

²³ Dhali ka Yesus pu'dki'd mo e gu'b gi tapa mo tani a'di parki imanpiya thathar e mo dhala waambuhany 'kwani mo mmomiiya dulałt mo ²⁴ dhali a'di ki o gwo mo ki: Iiku/ mo ma haali/ ari nyara/ diki wu mo, hili a'di ishi e mo be. Dhali uni pe'th a'di mo be.

²⁵ Hili ka waambuhany 'kwani urkunu ka pije/ 'baar mo tani a'di seki bway bwarj gu'b mo dhali butha yim mme'd mo be dhali ari nyara/ cuki mis mo. ²⁶ Dhali gwo gom mii yan mo tani a'di yaki'd ki lala'th mo e bampa/ 'baar mo be.

'Kwaniny Ja'da/ Isu/ kun Bu'thki Momish Mo mo

²⁷ Dhali ka Yesus yaki'd ki yampe mo 'peni mun mo tani 'kwaniny ja'da/ isu/ bat̄ki a'di nsho'k mo mmocuu ki 'twa/ kun caaca mo ki: Miyyi mii apo/ aman mo ma, Ya/ ma

Dawuu'd mo. ²⁸ Ki a'di cicki gu'b mo tani 'kwani kun tana ja'da/ pu'dkini a'di mo. Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Um gamki gwo is mo ki aha/ misha to yan mii mo 'taa? Uni thok a'di gwo mo ki: Nye, Tapa. ²⁹ Dhali yan'ko'd a'di ki ta uni em buni is ki me'd mo dhali o gwo mo ki: Isi me'd mongam gwo is bum mo tani a'di miikunu gom um mo be. ³⁰ Dhali em buni ka'dkunu mo dhala Yesus ki la kan uni gwo ki 'bi'th mo mmo/o gwo mo ki: Dhalku/ ki dhal wathij kamu/ mmomish a'di yan mo. ³¹ Hili uni iikini bway mo dhali peper gwom piti ki lala'th mo e pa gwansani 'baar mo.

Wathi/ jin Ta'da 'Diye/ Mishki 'Twa/ Wal mo

³² Me'd jin iikina uni mbway mo tani hili wathin 'diye/ jin bu'th ma rum thus mo suskunu i a'di mo be. ³³ Dhali ka rum thus urkunu ka pije/ mo tani wathi/ jin ta'da 'diye/ oki gwo mo dhala waambuhany 'kwani merkin mo mmo/o gwo mo ki: Toj kamu/ yisa di'da jin paru e mo wakansan 'thissa/ mo e 'Kwani ma Israyiil ki sule/ mo be. ³⁴ Hili 'Kwani Parisiyiin o gwo mo ki: A'di urki'da rum thus ka pije/ ki gway gi tapa ma ruma 'cesh mo be.

Yesus Hilki'da Hil ka 'Thime/ gom 'Kwani mo

³⁵ Dhala Yesus yaki'd e 'penjkuman bampa/ 'baar mo dhali e bampa/ si'da/ mmotor gwo e gu'b gi montul is buni mo dhali mmoci gwom 'borga/ gom Bampa/ ma Arumgimis mo dhali mmowaça ris 'ba'th kun 'koshi 'kwani mo dhali aris isa nyor mo be. ³⁶ Ki a'di parki'da waambuhany 'kwani e mo tani a'di hilki'da hil ka 'thime/ mo gom uni mo haali/ uni 'kokin mo ka ha'th'ko'd mo dhali dar gi mom'bi'th mo mmowa e ki ka'bal kun dar ga manhil uni mo be. ³⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Bwaman mondhe'd iskina to mo tani hili imanmiiya tu'c uni 'koni daka/ mo be. ³⁸ Thoyi wakansan mo ma, ki Tapa gi mondhe'd midi hashki imanmiiya tu'c mo e bwam mondhe'd piti mo be.

10

Yesus Kwanyki Uni Ij'kume'd I'ce'dka Su/ mo

¹ Dhali a'di yułki uni e a'di mo gun ta kum piti kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo kun ta imancik a'di gwo mo dhali ci uni moshirr mo apowa rum thus kun nyo/on mo mmo/ur uni ka pije/ 'peni uni mo dhali mmowaça ris 'ba'th dhali aris isa nyor kun 'koshi 'kwani mo be. ² Dhali gway gi uni kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo kun dhunu ki she/ mo tani wa cikise/ mo be: jin twa/a/ ta'da Simaan, a'di jin yułku gway ka Buterus mo dhala Andaraawus jin ta'da kam piti mo, dhala Yakuub jin ta ya/ ma Sabadi mo dhala Yohaan jin ta'da kam piti mo be. ³ Dhala Pilibbus dhala Bartulamaawus, dhala Tuuma dhala Mat̄ta jin ta'da mantera thulpa/ mo, dhala Yakuub jin ta ya/ ma Halpa mo, dhala Taddaaawus mo, ⁴ dhala Simaan gi Pan Kaana mo dhala Yahuusa Iskariyuuti, a'di jin 'cithi/ a'di is ki gwo mo be.

Uni kun Hashu ka 'Kume'd I'ce'dka Su/ mo

⁵ Unij 'kume'd i'ce'dka su/ gwansan hashkin ma Yesus ka pije/ mo mmokan uni gwo mo ki: Dhalku/ ki ii mo e bwaman mo kun 'kona 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ma dhali dhalku/ ki ciç mo e bampa/ gi Pa Saamira mo. ⁶ Hili iiyi mo ma mmodhal mii e i is mo mmonjap ka'bal kun thisu e mo e gu'b ma Israyiil mo be. ⁷ Dhali ciyi gwo mo me'd jin mina umi ii mo mmo/o ki: Bampa/ gi Momis pu'dki'd mo hila/ e me'd mo be. ⁸ Waci uni gun 'ba'thkin mo, 'deki uni gun wukin mo, dhali dheleli uni gun 'kosha monthus mo, dhali uri aruma 'cesh ka pije/ mo. Um bu'thki a'di ki dar gi to jin ciunu mo, ciyi a'di jin ciunu ki dar ga kar 'kus mo. ⁹ Dhalku/ 'dolkon gana/ ki bu'th mo walla 'dolkon kush mo walla gurany 'per eyajisalaan bum mo, ¹⁰ walla kucaj mo gom iim bum mo, walla burrinyem bwaman isu/ mo, walla appa/ nsho'k mo, walla to mme'd mo, haali/ amanmiiya tu'c a'di ha me'd gom tonjem piti mo. ¹¹ Dhali e mom bampa/ yin jin mina umi se mo walla pa mo

tani gami a'di jin ha me'd mo e bwaman mo yan mo dhali 'koyi nyakki a'di mo ntagi um mini ii mo. ¹² Me'd jin mina umi ciç gu'b mo tani theyi a'di me'd mo ma. ¹³ Dhali wakki/ gu'b ha me'd mo tani dhalki moŋku'th is bum pu'dki'da po/ a'di mo. Hili waŋki/ a'di diki ha me'd mo tani dhalki moŋku'th is bum doŋki'di um ka nyaŋ'ko'd mo. ¹⁴ Dhali waŋki/ a'din 'de/ yin midi diki bu'th um mo walla diki ciç gwom bum mo tani biri abuhany 'peni sho'k bum mo ma me'd jin dhalkina um gu'b ćaan 'pen mo walla pa ćaan mo. ¹⁵ Ka jij gana/ aha/ ona um gwo mo ki a'di mina 'twa/ si'd mo yisa ka tee gi gwon dwall mo gom bampa/ gi Pan Saduum mo dhali Paŋ Gamura mo mmobol pa ćaan e mo yisa.

Monṭo'c 'Kus Mini Pu'du/ mo

¹⁶ Hili mo mo ma, aha/ hashkina um mo ka pije/ mo me'd ća'bal mo e bwaman ma wu mo, wakan yuki ki yuk mo me'd tasha/ mo, dhali dari ga mak mo me'd gurko/ mo. ¹⁷ Jiyi 'kwani ki e ki 'bore/ mo ma haali/ uni mini ći um mo e montul is jin dwallu gwo mo dhali dor um mo e gu'b gi montul is buni mo be. ¹⁸ Dhali um minu dir 'ko'da 'cesh mo mbwambori imudhiir mo dhali imalik mo gom gway pem mo mmoci gwo mbwambori uni mo dhali 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. ¹⁹ Ki uni mini ći um wakan mo tani dhalku/ is ki anan mo mmo/o gwo mo ki gwonta imina umi o mo walla um mini o ata mo. Haali/ a'di jin mina umi o mo tani minu ći um ki mo yansan mo be. ²⁰ Haali/ a'di diki ta um kun mini o gwo mo, hili Shi/in 'pena Ababam bum oki gwo e um mo be. ²¹ Akama kamu/ midi ćiya kam piti mmowu mo, dhali ababa gi wathin 'dej kamu/ midi ći ya/m piti mmowu mo dhali ući mini cu mis apo/ ikum mo dhali uni mini dhu uni mmowu mo be. ²² Dhali um minu ishi/ i e mo gom gway pem mo be. Hili a'diyin jin midi 'dim 'kup ntagi 'pemen mo tani a'di minu woṭh mo be. ²³ Ki uni mini ṭo'c um bwa mo e bampan 'dej kamu/ mo tani soyi mo e bampar kamu/ mo. Haali/ ka jij gana/ aha/ ona um gwo mo ki um mini 'koki ii e bampa/ gi 'Kwani ma Israyili 'baar mo ntwa/a/ ki Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/ mo be.

²⁴ Amancik gwo yisa ica'd ka mantor a'di gwo mo yisa, walla ćinkina/ si'da/ yisa ica'd ki tapam piti mo yisa. ²⁵ A'di 'koshi jwa mo goma mancik gwo mo mmowa e ka mantor gwom piti mo be, dhali ćinkina/ si'da/ a'di 'koshi jwa mo mmowa e ki tapam piti mo be. Waŋki/ uni mini yuk tapa gi gu'b gway ka Baalsebuul mo tani bakata 'te/ beseene/ mina uni sor uni gwansan kun 'koni gu'b piti mo.

A'di jin Minu Ko/ mo

²⁶ Wakan dhalki uni ki ćo/ mo haali/ toŋ kamu/ yisa di'da jin kumu 'kup mo ki a'di minu 'koki ṭor eya tente/ mo. Walla toŋ kamu/ yisa di'da jin bagkunu mo ki a'di minu 'koki mish eya tente/ mo. ²⁷ A'di jin ṭorka/ um ka ćwal is mo tani mina umi ṭor e moŋkush mo dhali a'di jin ciča um ki ćako/ mo tani mina umi ṭor eya tente/ ej 'kunju'b mo be. ²⁸ Dhali dhalku/ ki ćo/ uni gwansan kun 'koshi bunjwar is mo hili uni 'koki misha ćashira/ 'kosh mo. Hili dhali mii yan e i is mo mmoko/ a'di jin mishki'da ćashira/ sho'k 'ce'd mo mmontal 'de/ ki bunjwar is ilu/ mo e mo ma al o'd mo be. ²⁹ Konuki yol ushi 'dii su/ ka maliimi su/ mo 'taa? Dhali jaŋ kamu/ 'de/ 'peni uni gwansan midi diki biṭa 'cesh mo ki dar gi bwa ma Ababam bum mo be. ³⁰ Hili amur 'kup bum gana/ uni 'baar mo deŋkunu e mo be. ³¹ Gom a'di gi wakan mo tani dhalku/ is ki ćo/ mo ma haali/ um a'di i'bittha yol she/ ki 'bi'th mo mmobol ushi 'dii e mo be. ³² Wakan aris 'kwani 'baar mo ka 'deṭe/ 'deṭe/ uni gun mini ći gwo mbwambori 'kwani mo gom aha/ mo tani aha/ si'da/ mina ći gwo gom uni mbwambori ma Ababam pem mo, a'di jin di'd e momis mo be. ³³ Hili a'diyin jin waṭki aha/ gway mo mbwambori 'kwani mo tani aha/ si'da/ mina waṭ a'di gway mo mbwambori ma Ababam pem jin di'd e momis mo be.

Yisa Moŋku'th Isa, Hili Gandal jin Ka'd mo

³⁴ Dhalku/ ki ṭosh ki aha/ pu'dkina mo mmokar moŋku'th is e mony'cesh mo. Aha/ dinaki pu'du/ mo mmokal moŋku'th is mo, hili gandala turga/ mo be. ³⁵ Haali/ aha/ pu'dkina mo mmothum wathi/ apo/ com mo dhali a'di jin ta uni a'bwa/um mo tani apo/ kum mo be dhali a'di jin ta uni a'bwa/um eya mar piti mo tani apowa mar pitim 'bomi mo be. ³⁶ Dhali 'kwani kun ta 'kup gom wathij̄ kamu/ mo tani mini ta uni gwansan gi gu'b pitij̄ gana/ mo be. ³⁷ A'di jin eni com kagahara mo walla kum mo mmobol aha/ e mo tani a'di diki ha me'd mo gom aha/ mo be. Dhali a'di jin eni ya/ mo walla 'bwa/ mo mmobol aha/ e mo tani a'di diki ha me'd mo gom aha/ mo be. ³⁸ Dhali a'di jin diki kal cwany'cithan dhul piti mo dhali diki bat̄h aha/ nsho'k mo tani a'di diki ha me'd mo gom aha/ mo be. ³⁹ A'di jin midi gam mondiki/em piti mo tani a'di midi this a'di e mo be, dhali a'di jin midi this mondiki/em piti e mo gom gway pem mo tani a'di midi gam a'di mo be.

To gi Ish Kumma/ mo

⁴⁰ A'diyin jin bu'thki um mo tani a'di bu'thki aha/ mo dhali a'diyin jin bu'thki aha/ mo tani a'di bu'thki a'di jin hashki aha/ mo be. ⁴¹ A'diyin jin bu'thki'da manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo haali/ a'di ta'da manci gwo mo tani midi bu'th to jin ish kumma/ ma manci gwo ma Arumgimis mo, dhali a'diyin jin bu'thki wathij̄ kar/e mo haali/ a'di ta wathij̄ kar/e mo tani a'di midi bu'th to jin ish kumma/ gi wathij̄ kar/e mo be. ⁴² Dhali a'diyin jin midi pash ari jan tal 'de/ jin gwa'da'd 'peni uni gwansan yi'den 'thupga/ ki 'kwa mo haali/ a'di ta'da manci gwo mo tani ka jij̄ gana/ aha/ ona um gwo mo ki a'di midi diki this tom piti e jin ish kumma/ mo be.

11

¹ Dhali ka Yesus 'baarki gwo yansan mmoye'thquina a'di kum piti kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ sho'k ki gwo mo kun ta imancik a'di gwo mo tani a'di yaki'd mo 'peni mun mo dhali ṭor gwo mo dhali ci gwo mo e 'perkuman bampam buni mo be.

Imanhushu mo 'Pena Yohaan jin Ta'da Manmiiya Mii ki Yi'de/ mo

² Dhali ka Yohaan cikki gwo mo ki a'di di'd eya sijin mo gom mii kun miikin ma Kristhos mo tani a'di hashki gwo mo ki imancik a'di gwo mo ³ dhali o a'di gwo mo ki: A/e ta a'di jin midi pu'du/ mo 'taa? walla aman mina hil jaŋ kamu/ mo? ⁴ Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Iiku/ mo ma dhali ṭora Yohaan gwo mo gom to jin ciŋa um mo dhali jin parkina um e mo be ⁵ ki uni gun tana ja'da/ mo tani bu'thki momish mo mo dhali uni gun ta ŋwol mo tani iin ki sho'k mo, dhali uni gun 'kosha monthus mo tani dhelkunu is mo dhali uni gun tana 'diye/ mo tani cikki gwo mo dhali uni gun wukin mo tani cukunu mis mo dhali uni gun hatha'ko'd mo tani uni cikunu gwom 'boro'd mo be. ⁶ Dhali mom'bor mii gom a'diyin, a'di jin midi diki bu'th moŋkol e aha/ mo be.

⁷ Me'd jin iikina uni e bway mo tani Yesus telki mii 'pen mo mmotora waambuhany 'kwani gwo mo isi gwo goma Yohaan mo ki: Atinta iikina um ka pije/ mo mmopar e mo e mombwaasho mo? Apil jin yikinkina 'tham is mo 'taa? ⁸ Atinta iikina um ka pije/ mo mmopar e mo? Mmopar wathi/ jin hiti burrinyen na'bulka/ e mo 'taa? Hili uni gwansan kun hiti burrinyen na'bulka/ mo tani uni 'kon e gu'b gi imalik mo be. ⁹ Dhali atinta iikina um ka pije/ mo mmopar e mo? Amanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo 'taa? Nye. Aha/ ṭora um gwo mo dhali a'di jin bolo'da manci gwo e mo. ¹⁰ A'di yansan ita a'di jin 'kwarkunu gwo mo ki:

Hili mo mo ma, aha/ mina hasha gum bway pem mbwambori jis /em pini mo, a'di jin midi thoson /e bway pini ntwa/a/ mo be.

¹¹ Ka jij̄ gana/ aha/ ona um gwo mo e bwaman uni gwansan kun dhodha up mo tani jaŋ kamu/ yisa di'da jin ca'd ka Yohaan jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo. Hili a'di jin pisapis mo e Bampa/ gi Momis mo tani a'di nyca'd ki a'di mo be. ¹² 'Pena tee ma

Yohaan jin ta'da manmii ki yi'de/ mo ntagi shwane/ mo tani Bampa/ gi Momis 'koshu ki mombujur mo dhali 'kwani kun bujurki a'di mo tani bu'thki a'di ki mom'b'i'th mo be.
¹³ Haali/ aris imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali gwoñkan jin çinu mo tani di'd mo mmo/o gwo is mo ntaga Yohaan mo be. ¹⁴ Dhali wakki/ um ona bwa ki bu'th a'di mo tani a'di ta'da Iliyya jin midi pu'du/ mo be. ¹⁵ Dhali a'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma.

¹⁶ 'Kwani ma nyakum yil gwansan mo tani miga/ dhu uni ka par 'ban kata mo? Uni wana e ki ucı kun 'kon mo e mo ma suug mo dhali mmoyuka yuk mo ki uni gun nyak uniya lo'b buni mo ki:

¹⁷ Aman pina athele/ mo gom um mo tani dhali um 'koki sa mo be.

Aman gwona mo mmomiiya çinhar mo tani dhali um 'koki ko mo ki kony jwa mo be.

¹⁸ Haala Yohaan pu'dki'd mo dhali diki shwa to mo walla diki pi to mo dhali uni o gwo mo ki: A'di ta'd ga rum thus mo be. ¹⁹ Dhali Ya/ gi 'Kwani pu'dki'd mo dhali shwa to mo dhali pi to mo dhali uni o gwo mo ki: Hili mo mo ma. Amanshwana te/ anyor mo dhali aman'kosh ma su mo, a'di jin ta'da mugu gi imanteria thulpa/ mo dhali 'kwani kun ta imanmii miinthus mo. Hili moyuk a'di karu ka kar/e e mo ki mii ma yimi 'baar mo be.

Wayyi e 'Penkuman Bampa/ kun Ushkina Du Ri'c Is mo

²⁰ Dhali yan'ko'd a'di telki mii 'pen mo mmołor 'kwani gi 'penkuman bampa/ gwo mo ki 'bi'th mo e mo jin miikunu miiny caagam piti nycine/ mo haali/ uni 'koki rica du is mo be. ²¹ Wayyi e um, 'Kwani gi Pa Kurasiin mo. Dhali wayyi e um, 'Kwani gi Pam Beęsayda mo. Haali/ wakki/ adhan miiny caaga/ kun miikunu mo e um mo tani minu 'taki mii mo e Pan Sur mo dhali e Pan Saydaa/ mo tani uni mini 'taki rica du is mo kadhamo/ mo nnii mmohi'th burrinyen shawaal mo dhali 'kosh 'piny mo be. ²² Hili aha/ tora um gwo mo ki a'di mina 'twa/ si'd mo yisa ka tee gi gwon dwall mo gom Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo mmobol um e mo yisa. ²³ Dhali um 'Kwani gi Par Kapranahuum mo a/um minu 'de'k me'd momis mo 'taa? Um minu 'doyu/ ka 'cesh eya Haawiya mo. Haali/ wakka dhana tuca 'bi'thga/ kun miikunu mo e um mo tani minu 'taki mii mo gom Pan Saduum mo tani a'di midi 'taki di ntaga tee yansan mo be. ²⁴ Hili aha/ tora um gwo mo ki a'di mina 'twa/ si'd mo yisa goma tee gi gwon dwall mo gom Pan Saduum mo mmobol um e mo yisa.

Iiyu/ I Aha/ mo ma, dhali Siyi Is mo

²⁵ Dhali ki mo çaan mo tani Yesus ki tor gwo mo eya tente/ mo ki: Aha/ 'bora /e bwa i is mo. Ababa jin ta Tapa gi momis mo dhali mony'cesh mo, ki /e bagki to gwansan 'peni 'kwani kun yukayuk mo dhali kun mishi gwo 'ban mo mmołor a'di eya tente/ ki uni gun tana'pereny mo be. ²⁶ Nye, Ababa, gom ku gi wakan mo tani a'them pini ona bwa mo be. ²⁷ Aris to 'baar mo cikunu aha/ mo ka Ababam pem mo dhali jan 'deñ kamu/ yisa di'da jin mishki Ya/ mo hili isi ciki/ Ababa mo, dhali jan 'deñ kamu/ yisa di'da jin mishki'da Ababa mo hili isi ciki/ a'di jin ta Ya/ mo dhali ma a'din 'de/ yin jin mina Ya/ ikwany mo tani mina a'di itor eya tente/ mo be. ²⁸ Iiyu/ i aha/ mo ma, aris 'kwani 'baar mo kun miina tu'c mo dhali kun 'thira ton diñi'd mo, dhali aha/ mina ci um mosi/is mo. ²⁹ Buthi dhañka'b tom 'bam pem apo/ um mo ma dhali da/ari 'peni aha/ mo haali/ aha/ tana man'thup e mo dhali amankar is ki gwa'd eya du mo dhali um mini gam mosi/is goma kashiram bum mo be. ³⁰ Haali/ dhañka'b tom 'bam pem mo tani a'di 'disha'dish mo dhali tom pem jin kalka/ mo tani a'di po'dapo'd mo be.

mo dhali mmo'ka a'di mo be. ² Hili ki 'Kwani Parisiyiin parki a'di jin miikunu e mo tani uni oki a'di gwo mo ki: Hili imancık / e gwo uni miiki to jin dina gwojkan jin çinu ki dhal bway mo mmomii ka cim ma pesu/ mo be. ³ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: 'Kona um ki deñ Gwo ma Dawuu'd e mo 'taa? ki a'di 'kosha te/ mo tani dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo tani ⁴ ba a'di cički gu'b ma Arumgimis mo dhali shwa maanjkuthu'd jin di'di burj'kus mo, a'di jin dina gwojkan jin çinu ki dhal a'di bway mo mmoshwa mo walla uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo, hili gom igasiis uni 'cena mo be. ⁵ Walla 'kona um ki deñ gwojkan jin çinu e mo goma cim ma pesu/ mo ki igasiis kun 'kon e gu'b gi mondheleladhelel mo tani uni 'kokki kara cim ma pesu/ ki jinj kogu mo dhali uni 'kon ka po/ mo? ⁶ Aha/ tora um gwo mo ki jañ kamu/ jin ca'd jin bol gu'b gi mondheleladhelel e mo tani di'di mahān mo be. ⁷ Dhali wałki/ um mini mish 'pemen gwo yansan mo tani, aha/ ona bwa ki momiimii mo dhali yisa abas jin 'cithu/ mo, um mini 'taki 'kokki wak uni gun 'kon ka po/ mo be. ⁸ Haali/ Ya/ gi 'Kwani a'di ta tapa ga cim ma pesu/ mo be.

Wathi/jin Kutha Me'd Guñkuru/ mo

⁹ Dhali a'di yaki'd mo 'peni mun mo dhali cički'd mo e gu'b gi montul is buni mo be. ¹⁰ Dhali hili wathij kamu/ diki'd mmun mo jin kutha me'd guñkuru/ mo dhali uni dotki a'di gwo mo ki: A'di ta gwo jin dhala gwojkan jin çinu bway mo mmowaça/ waç mo ka cim ma pesu/ mo 'taa? Wakan ki uni mini 'taki ta gi gwo mmoyer a'di is ki gway mo be. ¹¹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wathi/ jana di'di bwam umme, a'di jin ta'd gi ka'bala 'de/ jin bički'd e bwam jis mo ka cim ma pesu/ mo, mina a'di diki ya mo mmobu'th a'di mo dhali mmokal a'di ka pije/ mo 'taa? ¹² Bahili wathimpa a'di gama she/ yol ki gam mo mmobil ka'bal e mo. Wakan a'di ta gwo jin dhala gwojkan jin çinu bway mo mmomii miim 'boro'd ka cim ma pesu/ mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd a'di ki o wathi/ gwo mo ki: Hethi me'd pini mo ma. Dhali wathi/ he'thki me'd piti mo dhali a'di wackunu mo dhali a'di 'borkina me'd mo me'd jañ kamu/ mo be. ¹⁴ Hili 'Kwani Parisiyiin iičkin ka pije/ mo dhali bu'th gwo jin gamu me'd apo/ a'di mo gom mii jin mina uni 'ce'd a'di sho'k mo be.

Gwo ma Ishaya jin Onu Is Thimkunu mo be

¹⁵ Dhala Yesus a'di nyitħki mii yansan mo dhali yaki'd mo 'peni mun mo. Dhali 'kwani ka ris batħki a'di nsho'k mo dhali a'di ki waç uni 'baar mo be. ¹⁶ Dhali a'di ki kan uni gwo mo mmmodhalku/ ki dhal a'di ki a'di minu mish mo. ¹⁷ Dhali mii yansan a'di ta gwo jin thimkunu mo jin okin ma amanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Ishaya mo ki:

¹⁸ Hili mo mo ma, ciñkinam pem a'di jin kwanyka/ mo tani jin ta a'di jin enka/ mo dhali a'di jin 'bor ma kashiram pem bwa i is mo tani

aha/ mina ci Shi/in pem apo/ a'di mo,

dhali a'di midi tor gwo gom miijkar/e gom 'kwani kun 'kokki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be.

¹⁹ Dhali a'di midi diki wal mo walla midi diki ko kagahara mo

walla mina jan 'deñ kamu/ diki cičk 'twam piti mo e bway tur jin iinu mo be.

²⁰ Dhali a'di midi diki 'ce'd bwa mo me'd apil jin mu/u mo

walla midi diki usa thus jin mura she/ ikup mo

ntagi a'di midi kal mo ma kar/e ki mo jin minu pi mii e mo be.

²¹ Dhali ki gway piti mo tani a'di mina 'kwani kun 'kokki ta 'Kwani Yahuuda/ ita ga 'tej kape/ mo be.

Gwo Sor jin Walu apo/ Shi/in Dheleladhelel mo

²² Dhali yan'ko'd wathi/ jin ta'da ja'da/ mo dhali jin mol 'twa/ wal mo dhali jin bu'th ma rum thus mo tani kalkunu mo e a'di mo dhali a'di ki waç a'di mo. Wakan a'di jin mol 'twa/ wal mo tani a'di oki gwo mo dhali par to e mo be. ²³ Dhali aris 'kwani 'baar mo merkin mo dhali o gwo mo ki: Dina yan ki ta Ya/ ma Dawuu'd mo 'taa? ²⁴ Hili ki 'Kwani

Parisiyiin cikki a'di mo tani uni o gwo mo ki: A'di ta jasi jim ma Baalsebuul mo jin ta tapa ma ruma 'cesh mo jin urkina wathi/ yansan arum thus ka pije/ mo. ²⁵ Dhali a'di mishki gwom buni kun kuluma uni ibwa mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Aris 'pejkuman bampa/ kun ƙwa/u bwa mo e is buni mo tani uni shi/ki is mo dhali 'pejkuman bampaj kamu/ walla gu'b jin ƙwa/u bwa mo e is piti mo tani midi mol dosh mo be. ²⁶ Dhali waƙka Setaan uru'da Setaan ka pije/ mo tani a'di ƙwa/u bwa mo apo/ is piti mo. Ba bampam piti midi mish dosh kata mo? ²⁷ Dhali waƙki/ aha/ ura aruma 'cesh ka pije/ ki gway ma Baalsebuul mo tani a/dhali iya/m bum mini ur uni ka pije/ kaja mo? Wakan uni mini ta um imandwall gwo mo. ²⁸ Hili waƙki/ ki Shi/in ma Arumgimis jin urka/ aruma 'cesh ka pije/ mo tani dhali yan'ko'd Bampa/ ma Arumgimis midi pu'du/ apo/ um mo be. ²⁹ Walla ki wathi/ midi ciç gu'b gi wathi/ jin 'bitha'bi'th kata mo dhali kal tom piti mo hili isi ciki/ a'di midi mii dek wathi/ jin 'bitha'bi'th ka shi/ ntwa/a/ mo. Dhali yan'ko'd mo tani ka jin gana/ a'di midi kwal gu'b piti to mo be. ³⁰ A'di jin diki di nyakki aha/ mo tani a'di di'd apo/ aha/ mo dhali a'di jin diki nyak is tul ki aha/ mo tani a'di ta'da aƙwa/um bwa ki aha/ mo be. ³¹ Wakan aha/ ṭora um gwo mo ki: Ka aris miinthus mo dhali gwo sor jin wala 'kwani mo tani uni dhalkunu 'kwani 'pen mo be. Hili a'di jin wal gwo sor apo/ Shi/ in mo tani yisa minu dhal miinthus piti 'pen mo ki sule/ mo. ³² Dhali a'diyin jin midi o gwo apo/ Ya/ gi 'Kwani mo tani a'di minu dhal miinthus piti 'pen mo, hili a'diyin jin o gwo sor apo/ Shi/in Dheleladhelel mo tani a'di minu 'koki dhal miinthus piti 'pen mo hili ki she/ yil yan mo walla ki yil jin midi pu'du/ mo be.

³³ Hili kari cwajin 'boro'd mo dhali maman piti jin 'boro'd mo, walla kari cwajin shiyi'd mo dhali maman piti jin shiyi'd mo, haali/ cwa mishu ki maman piti mo be. ³⁴ Um uci gi tasha/, um mishi gwo jin 'boro'd o kata mo? ki um ta kun ta thus ki thus kan mo? Haali/ 'peni mo jin isha to kumma/ eya du mo tani 'twa/ a'di ciki gwo mo be. ³⁵ Dhali wathim 'boro'd jin isha tom 'boro'd kumma/ eya du mo tani a'di kalki miim 'boro'd mo dhali wathi/ jin ta thus jin isha tonthus kumma/ eya dum piti mo tani a'di kalki tonthus mo be. ³⁶ Aha/ ṭora um gwo mo eya tee yan gi gwon dwall mo tani 'kwani minu kam 'kup ki gwo mo goma ris gwo 'baar mo ki 'beles kun thutha uni mii mo mmo/o mo be. ³⁷ Haali/ ki gwom pini mo tani /e minu kar ka kar/e mo dhali ki gwom pini mo tani /e minu wak mo be.

'Kwani kun Tana Nyakum Yil kun Ta Thus ki Thus mo ɿapki Jamas Mii mo

³⁸ Dhali yan'ko'd iman'kwar ton tiya dhali 'Kwani Parisiyiin mo tani uni oki a'di gwo mo ki: Amantor gwo, aman ona bwa ki par jamas mii e 'peni /e mo be. ³⁹ Hili a'di thokki uni gwo mo ki: 'Kwani kun ta thus ki thus mo dhali kun ta imanmii miinyçal ka nyakum yil buni mo tani simmki jamas mii e mo, hili jamas mii yisa minu ci gom uni mo hili isi ciki/ jamas mii jin ta'da amanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Yuunaan mo be. ⁴⁰ Haali/ me'd jin dikan ma Yuunaan ka cim kwara mo dhali ka cim kwara ki mon'thiny ilu/ mo e bwan to yi'de/ mo tani wakan si'da/ mina Ya/ gi 'Kwani di ka cim kwara mo dhali ka cim kwara ki mon'thiny ilu/ mo eya du gi mony'cesh yansan mo be. ⁴¹ 'Kwani gi Pa Ninawa mini cu mis mo e gwon dwall mo nyakki 'kwani ma nyakum yil gwansan mo dhali uni mini waƙ uni mo, haali/ uni 'koki rica du is mo gom gwo jin cikin ma Yuunaan mo, dhali hili jaŋ kamu/ di'di mahan mo jin ekki'd ka Yuunaan mo be. ⁴² Dhala yim jin ta'da malik 'peni 'ko'd gwar ma biny cam mo tani midi cuyu/ mis mo e gwon dwall mo nyakki 'kwani ma nyakum yil gwansan mo dhali wak uni mo be haala yim pu'dki'd mo 'peni mo jin dina mony'cesh 'kup mo mmocik yuk ma Sulemaan mo dhali hili mo mo ma, jaŋ kamu/ di'di mahan mo jin ekki'd ka Sulemaan mo be.

Mo jin Dokkin ma Rum Thus kun Nyo/on ka Nyar'ko'd mo

⁴³ Ka rum thus kun nyo/on iikin ka pije/ 'peni wathi/ mo tani a'di yaki'd ki tur mo e mo jin dar gi yi'de/ mo mmoŋap mo mo mmosi/is mo hili a'di diki gam mo mo be.

⁴⁴ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: Aha/ mina dok ka nyar'ko'd mo e gu'b pem mo 'peni mo jin yayika/ mo 'peni cine/. Dhali ki a'di pu'dki'd mo tani a'di gamki a'di bwa 'te/ mo mmodhi'thkunu a'di mo dhali mmoothosonkunu aris to 'baar mo ki 'bore/ mo be.

⁴⁵ Dhali yan'ko'd a'di ki ya mo dhali susa rum thus kun 'koni pesu/ nyakki a'di mo kun ta thus ki thus mo mmobol a'di e ki is piti mo dhali uni cickin mo dhali nyakki 'ko mo. Dhali monyça'b gi wathi/ jin ta jiŋ 'ko'd mo tani a'di warki'd ki shi/ mo mmobol jin ʈwa/ a/ e mo be. Wakan si'da/ a'di mina e waki 'kwani ma nyakum yil gwansan kun ta thus ki thus mo be.

KoYesus dhali Ikam Piti mo

⁴⁶ Dhali ki a'di di'd mmo/o 'kwani gwo mo tani hili kum dhali ikam doshkina pije/ mo mmodot gwo mo mmoṭora ṭor ki a'di mo be. ⁴⁷ Wathij kamu/ ṭorki a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Ata'dam pini dhali ikam pini uni 'kokin mo mmodosha pije/ mo mmodot /e mo mmotora ṭor ki /e mo be. ⁴⁸ Hili a'di thok wathi/ gwo mo dhali o a'di gwo mo ki: Aja a'di ita'da ata'dam pem mo dhali aja a'di ita ikam pem mo? ⁴⁹ Dhali a'di ki he'th me'd piti mo 'kup ki imancik a'di gwo mo dhali a'di ki o gwo mo ki: Ita'dam pem anan mo dhali ikam pem anan mo be. ⁵⁰ Haali/ a'diyin jin mii bwa ma Ababam pem jin di'd e momis mo tani a'di ta'da akam pem mo dhali 'bwah pem mo dhali ata'dam pem mo be.

13

Gwom Bi'th/e goma Ka'bany To jin Ye₄ku mo

¹ Dhali ka teen 'de/ caan mo tani Yesus yaki'd ka pije/ mo 'peni gu'b mo dhali ca'bki'di shemena al mo be. ² Dhali adhana waambuhany 'kwani tulki is mo e a'di mo. Wakan a'di sekina a'di mo e bwam ma kur mo dhali ca'b nycine/ mo dhali awaambuhany 'kwani uni doshkini shemen ma gap mo be. ³ Dhali a'di ki ṭor uni gwo ka ris ki gwom 'bi'th/e mo ki: Amanye₄ka ka'bany yaki'd mo mmoyeka ka'bany mo be. ⁴ Dhali ki a'di yekki'd mo tani a₄ka'banya tiya bitkin mo e bway tur kun iinu mo dhali 'dii pu'dkin mo dhali los uni mo be. ⁵ Dhali a₄ka'banya tiya bitkin mo eya 'cesh gi embul wosh mo, e mo jin dara uni ka 'cesh ki nyanye/ mo tani dhali ki jahanne/ uni 'kana le/ mo haali/ uni dar gi embul mo e mo ma 'cesh mo be. ⁶ Hili ka tente/ sulki'd mo tani uni shi'bilkunu mo dhali haali/ uni daran ga birman mo tani uni ku'thkin ka bush'ko'd mo be. ⁷ A₄ka'banya tiya uni bitkin mo e bwam ma 'de/ mo dhali ka 'de/ can mo tani uni cokotki uni mo be. ⁸ A₄ka'banya tiya uni bitkin mo eya 'cesh jin 'boro'd mo dhali uni dho'th maman mo, jaŋ kamu/ dhotho'di iss 'kwanimpa ka mudhe'd mo dhali jaŋ kamu/ dhotho'di iss 'kwanimpa ka 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo be. ⁹ A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma.

'Kup Gwo gom Gwom Bi'th/e mo

¹⁰ Dhali yan'ko'd imancik a'di gwo pu'dkini a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Atinta ṭora /e uni gwo ki gwom 'bi'th/e mo sa/? ¹¹ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: E um mo tani um ciŋu gwo mo mmomish gwo jin ciŋu ki jin bag mo gom Bampa/ gi Momis mo, hili e uni mo tani uni 'konuki ci a'di mo be. ¹² Haali/ e a'diyin jin ta'd gi nyanye/ mo tani minu ci a'di ki nyanye/ mo be dhali a'di midi ta gi a'di jin ishki'd ka enthus mo. Dhali hili 'peni a'diyin jin dara'd mo tani hili me'd jin tana a'di gi a'di mo tani minu bu'th 'peni a'di mo be. ¹³ A'di ta 'pemen gwo a'danni jin oka/ gwo e uni ki gwom 'bi'th/e mo haali/ uni hilki to gun 'kona uni ki mish mo dhali uni cikki gwo kun 'kona uni ki cik mo walla uni 'koki mish gwo 'ban mo be. ¹⁴ E uni ka jiŋ gana/ mo tani gwo thimkunu mo jin onu is mo eya Ishaya jin o'd ki:

Um ka jiŋ gana/ mini cik gwo mo tani hili um mini 'koki mish gwo 'ban ki sule/ mo, dhali um ka jiŋ gana/ mini par to e mo tani hili um mini 'koki nyith to ki sule/ mo be.

¹⁵ Haala duŋ 'kwani gwansan uni warkin ka du kun dhethadhe'th mo

dhali 'cem buni mo tani usa/us mo mmocik gwo mo,
dhali em buni mo tani uni 'dapkin mo be.

Hili isi ciki/ ki uni mini 'taki nyith to ki em buni mo
dhali cik gwo ki 'cem buni mo
dhali mish a'di 'ban ka dum buni mo
dhali tu'k mo e aha/ mo jin migas/ 'taki waç uni mo be.

¹⁶ Hili mom'bor mii gom em bum mo haali/ uni mishki to mo dhali 'cem bum mo haali/
uni cikki gwo mo be. ¹⁷ Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki imanci gwo ma Arumgimis
ka ris mo dhali 'kwani kun tana kar/e mo tani uni 'koshkina te/ mo mmohil a'di jin misha
um mo tani dhali uni 'koki par a'di e mo dhali mmocik a'di jin ciikkina um mo dhali uni
'koki cik a'di mo be.

Yesus A'di Torki 'Pemen Gwo gom Gwom 'Bi'th/e gom To jin Yeke mo

¹⁸ Gom a'di gi wakan mo tani ciki gwo gom gwom 'bi'th/e goma manyeka ka'bany to
mo ma. ¹⁹ Ki a'din 'de/ yin jin cikki gwo gom Bampa/ ma Arumgimis mo dhali diki mish
a'di 'ban mo tani a'din thus 'de/ yin pu'dki'd mo dhali kwany gwo jin sinu eya dum piti
mo be. A'di yansan ta a'di jin yeke e bwam tur jin iinu mo be. ²⁰ Dhali me'd gom a'di
jin yeke e embula 'cesh wosh mo tani a'di ta a'di jin cikki gwo mo dhali ki jahanne/ a'di
ki la bu'th a'di ki bwan 'kunyga/ mo, ²¹ hili a'di dara'd ga birman e is piti mo hili a'di
di'd ari'ceenne/ mo dhali ki mont'o c bwa pu'dki'd mo walla ki morj'kosha 'kosh cuki'd
mo gom gway gi gwo mo tani ki jahanne/ a'di bitki'd mo be. ²² Dhali wakan gom a'di
jin yeke mo e bwam ma 'de/ mo tani a'di yansan ita a'di jin cik gwo mo, dhali hili a'di
bala to ga 'cesh is mo dhali 'penkapan piti jin tana a'di pa ki pa mo tani çokot a'di mo
dhali a'di mol dho'th maman mo be. ²³ Dhali gom gwo gi a'di jin yeke mo eya 'cesh jin
'bora'bor mo tani a'di yansan nta a'di jin cik gwo mo dhali mish a'di 'ban mo dhali a'di
ka jin gana/ dhodhi maman mo be, dhali adho'th piti jin dhodha a'di eya tora 'de/ mo
tani ta iss 'kwanimpa mmudhe'd mo dhali jaç kamu/ ki iss 'kwanimpa ikwara mo, dhali
jaç kamu/ ki iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo be.

Biriny e Bwam Pos jin Sinu mo

²⁴ Dhali gwom 'bi'th/ ej kamu/ kara a'di uni mbwambor mo mmo/o gwo mo ki:
Bampa/ gi Momis mo tani mishu kar ka par 'ban mo me'd wathi/ jin yekki'da ka'bany
tom 'boro'd e bwaman buntom piti mo be. ²⁵ Hili ki 'kwani ishki e mo tani a'di jin ta
'kup gi a'di pu'dki'd mo dhali yek biriny e bwaman pos piti mo dhali a'di ki ya mo be.
²⁶ Wakan ki to jin sinu mo 'kaki'da le/ mo tani dhali dho'th emen mo tani dhali yan'ko'd
biriny pikin si'da/ mo be. ²⁷ Dhali ki imanmiiya tu'c gi com gu'b pu'dkin mo dhali o a'di
gwo mo ki: Tapa, dina /e ki yeka ka'bany to jin 'boro'd e bwam buntom pini mo 'taa?
Atinta winya biriny isi pi mo? ²⁸ A'di ki o uni gwo mo ki: A'di jin ta 'kup, a'di mii mii
yansan mo be. Dhali imanmiiya tu'c o a'di gwo mo ki: A/dhali /e napi aman mmo/ii mo
mmotul uni is mo 'taa? ²⁹ Hili a'di ki o gwo mo ki: Yisa. Hili isi ciki/ ki um mini tul biriny
is mo tani um mini buk pos si'da/ mo mmontal 'de/ nyakki uni mo be. ³⁰ Dhalki uni cani
montal 'de/ mo ntagi bwam mondhe'd mo dhali bwam mondhe'd min ma teem piti 'baar
mo jin minu 'ciçh a'di to mo tani aha/ mina tor iman'ciçh to gwo mo ki: 'Ciçhi/ to mo ma
mmotul biriny is ntwa/a/ mo dhali dek uni ki dekkken mo mmoci'th mo hili tuli pos is
mo e bwan themes pem mo ma.

Emen To jin Miinuwa 'Tash mo

³¹ Dhali gwom 'bi'th/ ej kamu/ kara a'di uni mbwambor mo mmo/o gwo mo ki:
Bampa/ gi Momis a'di wana e ki emen to jin miinuwa 'tash mo, a'di jin kala wathi/ mo
dhali yek mo e bwam buntom piti mo be. ³² Emen to a'di ta piri'th ki piri'th mo be hili ki
a'di caki'd mo tani a'di wurupa wurup kagahara mo dhali warki'd ki cwa mo. Wakan 'dii
kun pen e mis mo tani pu'dkin mo dhali nyaj gu'b buni eya bim piti mo be.

Gwo goma Cumat̄ mo

³³ A'di ki tor uni gwom 'bi'th/eŋ kamu/ mo mmo/o gwo mo ki: Bampa/ gi Momis wana e ka cumat̄ jin kal ma 'bom mo dhali kum a'di 'kup̄ mo eya dipany jin baru ka ucaŋŋi kwara mo ntagi a'di sha'bki'di 'baar mo be.

Mo gi Bu'th ma Yesus Gwom 'Bi'th/e Mmot̄or mo

³⁴ Aris gwo gwansani 'baar mo okin ma Yesusa waambuhany 'kwani ki gwom 'bi'th/e mo. Ka jir̄ gana/ a'di diki o gwoŋ kamu/ ki dar gi gwom 'bi'th/e mo be. ³⁵ A'di ta gwo jin minu thim mo jin okin ma amanç̄ gwo ma Arumgimis kadhamo/ ki:
Aha/ mina ka'd 'twam pem mo mmoṭor gwom 'bi'th/e mo be.
Aha/ mina ṫor eya tente/ to jin bagu mo ki mony'cesh ka'bku mo be.

Yesus A'di Torki 'Pemen Gwom 'Bi'th/e goma Biriny jin yek̄ e Bwam Pos mo

³⁶ Dhali yan'ko'd a'di dhalki'da waambuhany 'kwani 'pen mo dhali a'di yaki bway gu'b mo. Dhali imancik̄ a'di gwo pu'dkini a'di mo mmo/o a'di gwo mo ki: Tori aman 'pemen gwom 'bi'th/e mo ma gom biriny jin yek̄ e bwam bunto mo. ³⁷ Dhali a'di thok̄ gwo mo ki: A'di jin yekki emen to jin 'boro'd mo tani ta Ya/ gi 'Kwani mo be. ³⁸ Dhali bwam mondhe'd mo tani a'di ta mony'cesh mo be. Dhali emen to tani a'di ta 'pemen gwo gom iya/ gi Bampa/ gi Momis mo. Dhali 'pemen gwo gom biriny mo tani a'di ta iya/ gi a'din thus 'de/ yin mo be. ³⁹ Dhali a'di jin ta 'kup̄ jin si'da ka'bany to e uni mo tani ta tapa ma ruma 'cesh mo be. Dhali bwam mondhe'd mo tani a'di ta mo jin 'disha 'pemen mo mo mmodi 'kup̄ mo be. Dhali iman'ciṭh̄ to mo tani ta iman'doyu gwo mo be. ⁴⁰ Jasi me'd biriny kun tulu is mo dhali ci'th̄ ki o'd mo tani wakan a'di mina embul mo i'dish 'twa/ mo be. ⁴¹ Haali/ Ya/ gi 'Kwani midi hash iman'doyu gwom piti mo dhali uni mini tul uni gwansan is ka pije/ 'peni bampam piti mo aris uni gun rakki miinthus mo dhali aris uni gun miiki to kun ta thus ki thus mo. ⁴² Dhali uni mini ta'k̄ uni e mo/o'd jin ca'bki wur wur mo. Dhali e mun mo tani 'kwani mini ko mo dhali 'pe'd shem buni mo be. ⁴³ Dhali uni gun miin ka kar/e mo tani mini 'twak̄ mo mo me'da tente/ 'peni Bampa/ ma Ababam buni mo be. A'di jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik̄ gwo mo ma.

To jin Ish Kumma/ jin Bagu mo

⁴⁴ Bampa/ gi Momis mo a'di wana e ki to jin ish kumma/ jin bagu mo e bwam bunto mo, jin gama wathi/ mo dhali kum 'kup̄ mo. Yan'ko'd gom bwaŋ 'kunygam piti mo tani a'di ki ya mo dhali yol a'di 'baar mo, a'di jin tana a'di mo jin mina a'di yol bunto caan mo be.

Dhem̄a/ jin 'Bitha Yol She/ ki 'Bi'th mo

⁴⁵ Dok/e Bampa/ gi Momis a'di wana e ki wathi/ jin mii'da dukkaan mo jin ḥapi dhema/ jin gama gam mo be. ⁴⁶ A'di, ki a'di gamki a'din 'de/ jin caaca mo jin 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo tani a'di yaki'd mo dhali yol a'di 'baar mo, a'di jin tana a'di mo ki a'di midi yol a'di mo be.

Gwo goma 'Thi/ mo

⁴⁷ Dok/e Bampa/ gi Momis a'di wana e ka 'thi/ mo, a'di jin yipu mo e bwam yi'de/ mo dhali mmomusha ris wa'c ka enthus ki e ki she/ ki she/ mo be. ⁴⁸ Dhali ki a'di 'tu'dki'd mo tani 'kwani ki dir a'di ka gap mo dhali 'ko 'pena 'cesh mo dhali lak̄ uni gun 'boron mo e bwaman toj'kul bwa mo, hili kun shiyin mo tani ṫaguwa sho mo be. ⁴⁹ Wakan si'da/ a'di midi ta mo jin 'disha 'twa/ mo. Iman'doyu gwo mini pu'du/ mo dhali kwa/ 'kwanin thus bwa mo 'peni uni gun miin ka kar/e mo be. ⁵⁰ Dhali ta'k̄ uni e mo o'd jin ca'bki wur wur mo be. Dhali e mo yin mo tani 'kwani mini ko mo dhali 'pe'd shem buni mo be.

To kun Ish Kumma/ kun This dhali kun Dhamo/ mo

⁵¹ A/um mishi gwo gwansan 'bani 'baar mo 'te/ sana? Uni thok̄ a'di gwo mo ki: Nye.
⁵² Dhali a'di oki uni gwo mo ki: Wakan si'da/ iman'kwar to 'baar mo uni gun ye'thkunu

sho'k mo gom Bampa/ gi Momis mo tani uni wana e ki com gu'b jin kalki tom piti jin ish kumma/ mo ka pipe/ mo a'di jin ta jin this mo dhali jin dhamo/ mo be.

*Yesus A'di Wakku*nmo e Pa Naasira mo

⁵³ Dhali ka Yesus 'baarki gwom 'bi'th/e gwansan mo tani a'di yaki'd 'peni mun mo be. ⁵⁴ Dhali a'di pu'dki'd mo e bampam pitiñ gana/ mo dhali ḥor uni gwo mo e gu'b gi montul is buni mo. Wakan uni merkin mo dhali o gwo mo ki: 'Peni mana gama wathi/ yansan yuñ kan mo sa/? Dhali mii mii gwansan kun eka/ ek mo? ⁵⁵ Dina a'di ki ta ya/ ma manpa/ cwa mo 'taa? Dhali din ma kam piti ki ta Yakuub mo dhala Yuusup mo dhala Simaan mo dhala Yahuusa mo 'taa? ⁵⁶ Dhali 'kona i'bawaham piti 'baar mo ki nyak 'ko ki ana mo 'taa? Dhali 'peni mana gama wathi/ yansan aris to gwansani 'baar mo kan? ⁵⁷ Dhali uni kolu ki a'di mo be. Hila Yesus ki o uni gwo mo ki: Amanci gwo ma Arumgimis yisa dar gi tak e mon tiya yisa, hili isi ciki/ e bampam piti mo dhali e gu'b pitiñ gana/ mo be. ⁵⁸ Dhali a'di mol mii mii gun 'bitha'bi'th mo e mun gom uni dar gi gwo jin gamu is mo be.

14

Mowu ma Yohaan jin Ta'da Manmiiya Mii ki Yi'de/ mo

¹ Dhali ka tee caan mo tani Hiroodus jin ta'da rub ra/iis cikki gwo goma Yesus mo be. ² Dhali a'di ki o ciŋkinam piti gwo mo ki: A'di ta'da Yohaan jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo be. A'di 'de'kkunu mo 'peni mowu mo. A'di miikina a'di aris to gwansan ki mom'bi'th mo. ³ Haala Hiroodus bu'thki'da Yohaan mo dhali dek a'di mo dhali kar a'di eya sijin mo gom gway ma Hirodiyya mo ash ma kam piti ka Pilibus mo be. ⁴ Haala Yohaan o a'di gwo mo ki: Haali/ a'di diki ta mii gi gwoñkan mmokar ayim mo be. ⁵ Dhali hili a'di ŋap a'di mmo'kosh jwa mo tani a'di ko/ki 'kwani mo haali/ uni karki a'di ka manci gwo ma Arumgimis mo be. ⁶ Hili ka cim jin dhodhuwa Hiroodus pu'dki'd mo tani 'bwa/ ma Hirodiyya saki'd mo mbwambori 'kwani mo dhali a'di 'boro'da Hiroodus bwa mo be. ⁷ Wakan a'di ki o a'di gwo is mo ɿ ba/ gom to jin mina a'di ɿiya yim mo to yin jin mina a'di dot a'di mo be. ⁸ Dhali ayim logomkina kum ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: ɿyaa/ 'kup ma Yohaan jin ta'da manmii ki yi'de/ shwanesan mo e bwam ma sahan mo. ⁹ Dhala malik a'di shina bwa mo, hili haali/ gom gwo jin ona a'di is mo dhali yilkinam piti mo tani a'di ɿanki gwo mo ki a'di minu guyu/ mo be. ¹⁰ A'di hashki gwo mo dhala Yohaan 'ciñkunu 'kup mo eya sijin mo be. ¹¹ Dhali 'kup piti guyunu mo e bwam ma sahan mo dhali ɿiki nyara/ mo dhala yim ki ɿalki a'di ki kum mo be. ¹² Dhali imancik a'di gwo pu'dkin mo dhali ɿal buñgwar is piti mo dhali kan a'di mo, dhali uni iikin mo dhali ḥora Yesus gwo mo be.

'Kwani Alaapi Mudhe'd kun Cikunu Ton̄te/ mo

¹³ Ka Yesus cikki gwo yansan mo tani a'di yaki'd mo 'peni mun eya ɿur yi'de/ mo e mo jin dar gi 'kwani mo is 'ko'd mo be. Hili ka waambuhany 'kwani cikki gwo mo tani uni iikin mo mmobath a'di nsho'k mo ki sho'k 'peni bampa/ mo. ¹⁴ Ki a'di yaki'd e shemena gap mo tani a'di parki'da dhana waambuhany 'kwani e mo, dhali a'di ki ko'c uni e i is mo dhali wac 'ba'th buni mo be. ¹⁵ Ki mo ta mom'pimpili/ mo tani imancik a'di gwo pu'dkini a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Mo yansan dar gi 'kwani mo be dhali shwane/ atente/ yulu'd mo. Hashka waambuhany 'kwani bway pa mo ma mmoyol ton̄te/ gom is buni mo. ¹⁶ Yesus ki o uni gwo mo ki: Uni mini mii ta gi bway mmo/ii bway pa mo yisa. Um mini ci uni tonte/ mmoshwa mo be. ¹⁷ Uni ki thoñ a'di gwo mo ki: Am tana gi jasi maanjkuthu'di mudhe'd mmahan mo dhali to yi'de/ isu/ mo be. ¹⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: 'Doyi uni mmahani aha/ mo ma. ¹⁹ Dhali yan'ko'd a'di ki ɿana waambuhany 'kwani gwo mo mmo'ko 'pena 'cesh apowa sho mo. Dhali a'di ki bu'th maanjkuthu'di mudhe'd mo dhali to yi'de/ nsu/ mo tani a'di ki hil 'kup ki 'ce'd a'di mo dhali a'di ki ci maanjkuthu'd ki

imancık a'di gwo mo dhali imancık a'di gwo ki çiki uni ka waambuhany 'kwani mo be. ²⁰ Dhali uni 'baar mo shwaki a'di mo dhali uni kapkunu mo. Dhali uni 'tu'dkina nura/ i'kume'd i'ce'dka su/ mo ki 'pisira/ maa kun 'ce'dkunu mo gun uri 'kup mo be. ²¹ Dhali uni gwansan kun shwakin mo tani ta 'kwanij gwas alaapi mudhe'd mo mmodhal up ka po/ mo dhali uçi mo be.

Yesus Ya ki Sho'ke 'Kupa Al Yi'de/ mo

²² Dhali yan'ko'd a'di ki ḥor imancık a'di gwo gwo mo mmose bwaa ƙur mo dhali iiyi ṭwa/a/ ki a'di mo mmo'ciṭha/ gap gi 'bana kamu/ mo ki a'di di'd mmodhala waambuhany 'kwani bway mo mmo/ii bway pa mo. ²³ Dhali yan'ko'd ki a'di dhalki'da waambuhany 'kwani 'pen mo tani a'di yaki bway 'kuwosha turga/ mo a'di 'de/ mo mmo'tho mo be. Ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo tani a'di diki'd a'di 'de/ mmun mo. ²⁴ Hila ƙur ka tente/ yan mo tani a'di si'da ɳatgin ka ris 'pena gap mo. A'di dorkina 'tham mo haali/ 'tham poshki'da po/ uni mo be. ²⁵ Dhali ki mo ta mon'twash/e mo tani a'di pu'dki'd e uni mo mmoya ki sho'k e 'kup yi'de/ mo be. ²⁶ Hili ki imancık a'di gwo parki a'di e mo mmoya ki sho'k e 'kup yi'de/ mo tani uni deekina is mo kagahara mo mmo/o gwo mo ki: A'di ta'da arum mo be. Dhali uni cuukin mo kagahara haali/ uni ƙo/ki is mo be. ²⁷ Hili ki jahanne/ a'di ṭorki uni gwo mo mmo/o gwo mo ki: 'Bithi adu is mo ma. Aha/ tana a'di mo be. Dhalku/ is ki ƙo/ mo ma.

²⁸ Dhala Buterus ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, wakki/ /e ta a'di mo tani yuki aha/ mmoyaku/ i /e i'kuyi'de/ mo ma. ²⁹ A'di ki o a'di gwo mo ki: Yayu/ mo ma. Wakan Buterus cuki mis 'pena ƙur mo dhali ya ki sho'k e 'kuyi'de/ mo dhali pu'da Yesus mo. ³⁰ Hili ki a'di parki 'tham e mo tani a'di ƙo/ki is mo dhali ṭelki mii 'pen mo mmociç yi'de/ mo. A'di gwoki'd mo ki: Tapa, woṭhi/ aha/ mo ma. ³¹ Dhala Yesus ki jahanne/ a'di jidhirki me'd piti mo dhali bu'th a'di mo mmo/o a'di gwo mo ki: Ayy wathi/ jin gwa'da mongam gwo is ki gwa'd mo. Atinta shina /e bwa 'kup kan mo? ³² Dhali ki uni cičkin e bwam ma ƙur mo tani 'tham doshki'd mo be. ³³ Dhali uni gwansan kun 'kon e bwam ma ƙur mo tani luŋki a'di mo mmo/o gwo mo ki: Ka jir gana/ /e ta Ya/ ma Arumgimis mo be.

Yesus Wački 'Kwani kun 'Bathan e Pa Jannisaarat mo

³⁴ Dhali ki uni 'ciṭhkina gap gi 'bana kamu/ mo tani uni pu'dkin mo e Bampa/ gi Pa Jannisaarat mo be. ³⁵ Dhali ki 'kwani gi mo caan nyithki a'di mo tani uni hashki gwo e bampa/ 'baar mo kun 'kon ka kukul is mo dhali ƙala ris 'kwani kun 'bathan e a'di mo be. ³⁶ Dhali uni ɳapki a'di mo mmo'taki ta a'di 'twaman burrinyem piti is ki me'd mo. Dhali aris uni gun taki a'di is ki me'd mo tani 'borkunu is mo be.

15

Gwon Dhamo/jin Luku 'Peni 'Kwani Gwanyjaka/ mo

¹ Dhali yan'ko'd 'Kwani Parisiyiin dhali iman'kwar to pu'dkina Yesus mo 'peni Pa Urushaliim mo dhali o a'di gwo mo ki: ² Atinta dhaja imancık /e gwo gwon dhamo/ jin luku 'peni 'kwani gwanyjaka/ mo? Haali/ uni 'koki 'thur me'd buni ki yi'de/ ntwa/ a/ ki uni 'koki shwa to mo. ³ A'di ki thok uni gwo mo ki: Dhali atinta si'da/ idhaja um gwoŋkan ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo gom gway gi gwon dhamom bum jin luku mo? ⁴ Haali/ Arumgimis kanki gwo mo ki: Taki cim dhali kwan mo, dhali, A'di jin midi o gwonthus apo/ com mo walla kum mo tani dhalki a'di ka jir gana/ iwu'd mo. ⁵ Hili um o gwo mo ki: Wakki/ wathin 'de/ midi ḥor com gwo mo walla kum gwo mo ki: Ki a'di jin mina /e gam 'peni aha/ mo tani ćikunu Arumgimis mo tani a'di midi diki mii ta gi mo mmotak com mo. ⁶ Wakan gom gway gi gwon dhamom bum jin luku mo tani um ki puu

Gwo ma Arumgimis mo be. ⁷ Um gun tana he'k e ka he'k e mo. Din ma Ishaya ki o um gwo is mowa ki a'di o gwo mo ki:

⁸ 'Kwani gwansan tak aha/ ki 'twam buni mo tani

hili adum buni si'dasi'd 'peni aha/ mo be.

⁹ Uni luŋki aha/ ki pe'th mo be.

Gwoŋkan gi 'twaŋ 'kwani ṭora uni me'd gwoŋ gana/ mo be.

To gi Shi/i Wathi/ Is mo

¹⁰ Dhali a'di ki yuk 'kwani e a'di mo dhali o uni gwo mo ki: Ciki gwo mo ma dhali mish a'di 'ban mo. ¹¹ A'di diki ta to jin yaki 'twa/ wathi/ jin midi shi/ a'di mo hili a'di jin piyi'd 'peni 'twa/ wathi/ mo tani to yansan a'di ishi/ki wathi/ is mo be. ¹² Yan'ko'd imancik a'di gwo pu'dkini a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Dina /e ki mish 'Kwani Parisiyin 'kokunu mo mmogol mo ki uni ciŋki gwo yansan mo 'taa? ¹³ Dhali a'di thokki uni gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aris to gun sinu 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ jin din ma Ababam pem e momis ki si mo tani uni minu yu'd mo be. ¹⁴ Dhalki uni 'kon, uni 'cena mo ma. Uni ta uni gun tana ja'da/ ka ja'da/ mo kun toshki ta ashu/um bway mo be. Dhali wakki/ wathiny ja'da/ sus çeny ja'da/ mo tani uni su/ mini ṭaki jis mo be. ¹⁵ Hila Buterus ki thok a'di gwo mo ki: Tori aman 'pemen gwom 'bi'th/e yansan mo ma. ¹⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A/um si'da/ 'kon naskina/ kan mo mmomol gwo 'ban mo 'taa? ¹⁷ Kona um ki misha, ki to yin jin ya 'twa/ wathi/ mo mmoya bwa mo tani dhali wakan a'di ki pe moyi? ¹⁸ Hili to jin piyi'd mo 'peni 'twa/ wathi/ mo tani a'di yayi'd 'pena du mo dhali to yansan a'di ishi/ ki wathi/ is mo be. ¹⁹ Haali/ 'pena du mo tani gwonthus kun kulumu mbwa mo pu'dkin mo mmo'kosha mee mo dhali mmota cal mo dhali mmomii miinycal mo dhali mmokwal to mo dhali mmo/o gwonthus apo/ wathinj kamu/ mo dhali mmothutha thu'th 'pen mo be. ²⁰ To gwansan uni ita to gun shi/i wathi/ is mo, hili mmoshwa to ki me'd kun 'konuki 'thur ki yi'de/ mo tani a'di diki shi/ wathi/ is mo be.

Mojgam Gwo Is ma 'Bom gi Pay Kanaan mo

²¹ Dhali ka Yesus yaki'd mo 'peni mo yin mo tani a'di yaki'd mo e bampa/ gi Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo be. ²² Dhali hili a'bom gi Pay Kanaan 'peni bampa/ ɔaan mo tani pu'dki'd mo dhali cuu gwo mo ki: Miiyi mii apo/ aha/ mo ma, ayy Tapa, Ya/ ma Dawuu'd mo. 'Bwa/m pem bu'th ma ruma 'cesh kagahara mo. ²³ Hili a'di diki thoka yim gwo mo. Dhali imancik a'di gwo pu'dkin mo dhali doṭ a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Urka yim mo ma haali/ ayim cuu'di bat̄h ana ŋ'ko'd mo be. ²⁴ Dhali a'di ki thok gwo mo ki: Aha/ hashkunu mo jasi gom ka'bal gi gu'b ma Israyiil kun thinkunu e mo uni 'cena mo be. ²⁵ Hila yim pu'dki'd mo mmoça'b ki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, woṭhi/ aha/ mo ma. ²⁶ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: A'di yisa ta mii jin ha me'd mo mmobu'th maŋkuthu'd 'peni uci mo dhali ṭa'k a'di ka 'ka mo. ²⁷ Ayim thok a'di gwo mo ki: Nye, Tapa, hili, a'ka uni mini shwa kuluny maa kun ṭa'kkin mo 'pena tharabeeesa gi tapam buni mo be. ²⁸ Yan'ko'd Yesus ki thoka yim gwo mo ki: Ayy, a'bom, dhan monggam gwo is pini caaca mo. Dhalki a'di miinu mo gom /e mo me'd jin dina a'di /e bwa mo. Dhali 'bwa/m piti wačkunu hila/ mo be.

Yesus Wački 'Kwani ka Ris mo be

²⁹ Dhala Yesus yaki'd 'peni mun mo dhali 'citha/ gap gi Al ma Jaliil mo be. Dhali a'di seki'd e moŋ'kuwosh mo dhali a'di ɔa'bki'da 'cesh mmun mo be. ³⁰ Dhali awaambuhany 'kwani pu'dkini a'di mo mmosuski 'kwani e a'di mo, uni gun ta ŋwol mo dhali uni gun kutha is gunjuku/ mo dhali uni gun tana ja'da/ mo dhali uni gun mol 'twa/ wal mo dhali kun tiya ka ris mo dhali uni ki 'thi uni mo e sho'k piti mo dhali a'di ki wač uni mo be. ³¹ Wakan awaambuhany 'kwani merkin mo be ki uni parki wathi/ e mo jin mol 'twa/ wal walki 'twa/ mo be, dhali uni gun kutha is gunjuku/ mo 'borkunu is mo dhali uni gun ta

ŋwol mo iikin ki sho'k mo dhali uni gun tana ja'da/ mo mishki mo mo dhali uni karkina Arumgimis gi 'kwani ma Israyil ki ca mo be.

'Kwani Alaapi Dojon kun Cikunu Tonṭe/ mo

³² Dhali yan'ko'd Yesus ki yuk imancik a'di gwo e a'di mo dhali o uni gwo mo ki: Aha/ koca e eya waambuhany 'kwani mo be. Haali/ uni 'kon nyački aha/ ka cim kwara shwane/ mo dhali uni dar gi tonte/ mmoshwa mo. Dhali aha/ 'tena bwa mmohash uni bway pa mo ki te/ mo isi ciki/ haali/ uni mina buye/ i'thi mo mbway mo be. ³³ Dhali imancik a'di gwo ki dot a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: 'Peni mana mmina ana gam tonṭe/ jin midi 'kosh jwa mo e bwam ma si'b mmahan mo mmočiya waambuhany 'kwani kun caaca wakan mo? ³⁴ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Um 'kona maanjkuthu'd ekata mo? Uni ki thok a'di gwo mo ki: Mpesuyi, dhali ushi to yi'de/ idaka/ mo be. ³⁵ Dhali a'di ki kana waambuhany 'kwani gwo mo mmo'ko mo mmo'ko 'pena 'cesh mo be. ³⁶ Dhali a'di ki bu'th maanjkuthu'di pesu/ mo dhali to yi'de/ mo dhali a'di ki 'bora 'bor bwa i is mo dhali a'di ki 'ce'd uni mo dhali ci uni ki imancik a'di gwo mo mmočika waambuhany 'kwani mo be. ³⁷ Dhali ki uni 'baar mo shwakin mo dhali 'kokunu mo mmokap mo tani uni ki tul maanjkuthu'd is jin ta 'pisira/ jin 'ce'dkunu bwa mo mmo'tu'da nura/ pesu/ 'peni jin urkunu 'kup mo be. ³⁸ Uni gwansan kun shwaki to mo tani tana alaapi dojon mo mmodhal up ka po/ mo dhali uci mo be. ³⁹ Dhali a'di ki hasha waambuhany 'kwani mo dhali a'di cički'd mo e bwam ma ķur mo mmoya bampa/ gi Pa Majdal mo be.

16

Mmo/o Bwa ki Par Jamas Mii E mo

¹ Dhali 'Kwani Parisiyiin dhali 'Kwani Sadukiyiin pu'dkin mo dhali pal a'di ki gwo mo. Uni dotki a'di mo mmočor uni jamas mii 'peni momis mo be. ² A'di ki thok uni gwo mo ki: Ki mo ta mom'pimpili/ mo tani um ki o gwo mo ki: A'di midi ta a'di mompiriny mo shwane/ haali/ momis 'pera'per mo be. ³ Dhali ka'thamo/ tani a'di midi ta mon'thama punthar mo shwane/ mo haali/ momis 'pera'per mo dhali wuma wuma mo. Um mishina jo'da yir mii gi momis mo tani hili atinta 'kona um ki misha jo'd jamas mii ma tee mo? ⁴ Um 'kwani gun tana nyakum yil kun ta thus ki thus kan mo dhali imanmii miinyčal mo tani ȳapki jamas mii mo janta? bahili jamas mii minu ci um mo yisa hili isi ciki/ jamas mii ma Yuunaan mo. Wakan a'di ki dhal uni mo dhali ya mo be.

Acumat gi 'Kwani Parisiyiin mo

⁵ Ki imancik a'di gwo merkin e 'bana gapa kamu/ mo tani uni ȳaki maanjkuthu'd mo mmo'koki guyi jan kamu/ mo be. ⁶ Yesus ki o uni gwo mo ki: Hili ki 'bore/ mo ma dhali jiyi acumat gi 'Kwani Parisiyiin mo dhali 'Kwani Sadukiyiin mo ma. ⁷ Dhali uni su'kkin ki gwo mo, uni 'cena čem buni mo mmo/o gwo mo ki: Ana 'konaki guyu/ maa mo be. ⁸ Hila Yesus mishki gwo yansan mo dhali o uni gwo mo ki: Ayy um 'kwani kun gwa'da mongam gwo is ki gwa'd mo. Atinta suka um ki gwo čem bum kan mo? mmodara um ki tonṭe/ mo. ⁹ 'Kona um ki nyith mo 'taa? 'Kona um ki ka gwo e gom maanjkuthu'd kun shwana 'kwani alaapi mudhe'd mo dhali anura/ ekata i'tu'dkina um mo mmotul is mo? ¹⁰ Walla maanjkuthu'di pesu/ kun shwana 'kwani alaapi dojon mo dhali anura/ ekatinta i'tu'dkina um mmotul is mo? ¹¹ Atinta 'kona um ki nyith mii mo ki aha/ dinaki o gwo mo gom tonṭe/ mo? Jiyi acumat gi 'Kwani Parisiyiin mo dhali 'Kwani Sadukiyiin mo ma. ¹² Dhali yan'ko'd uni mishki gwo 'ban mo ki a'di diki tor uni gwo mo mmočiya cumat gi tonṭe/ mo, hili gom gwontor gi 'Kwani Parisiyiin mo dhali 'Kwani Sadukiyiin mo be.

Buṭerus A'di Torki Mii eya Tente/ goma Yesus mo

¹³ Dhali ka Yesus pu'dki'd e bampa/ gi Pañ Kaysariyya gi Pam Pilibbi mo tani a'di ki dot imancik a'di gwo gwo mo ki: Ki 'kwani oki Ya/ gi 'Kwani jana a'dan mo? ¹⁴ Dhali

uni ki thok a'di gwo mo ki: Kun tiya on ka Yohaan jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo. Dhali kun tiya on ki Iliyya mo. Dhali kun tiya on ka Irmiya mo walla jan 'de/ 'peni imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be. ¹⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili ba um on ki aha/ tana aja mo? ¹⁶ Simaan Buterus thok a'di gwo mo ki: /E tana Kristhos mo, Ya/ ma Arumgimis jin di'd ki e mo be. ¹⁷ Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Mom'bor mii gom / e mo, Simaan jin ta ya/ ma Yuuna mo. Haali/ burngwar is mo dhala bas mo tani uni 'koki ṭor a'di yan eya tente/ e /e mo, hili, Ababam pem a'di jin di'd e momis mo be. ¹⁸ Dhali aha/ ṭora /e gwo mo, /e jin tana Buterus mo, dhali eya po/ wosh yan mo tani aha/ mina nyarja kaniisam pem mo, dhali mom'bi'th gi mowu mo tani midi diki pi a'di jipi/ mo be. ¹⁹ Aha/ mina ci /e amuptha/ gi Bampa/ gi Momis mo, dhali ma to yin jin mina /e nnon mo e mony'cesh mo tani a'di minu non mo e momis mo dhali ma to yin jin mina /e ndhal me'd e mony'cesh mo tani a'di minu dhal me'd e momis mo be. ²⁰ Yan'ko'd a'di ki kan imancik a'di gwo gwo mo ki 'bi'th mo, mmodiki ṭor wathin ṭal 'dej kamu/ gwo mo ki a'di ta'da Kristhos mo be.

Yesus Torki Wum Piti Itwa/a/ mo

²¹ 'Peni mo caan mo tani Yesus telki mii 'pen mo mmotor imancik a'di gwo gwo mo ki a'di midi mii ya mo e Pa Urushaliim mo dhali 'kosh is ka nyor ki to ka ris mo 'peni 'kwani gwanyjaka/ mo dhali 'peni igasiis mo dhali iman'kwar to mo, dhali a'di minu 'kosh jwa mo, dhali ka cim kwara mo tani a'di minu 'de'k mo be. ²² Dhala Buterus ki bu'th a'di mo dhali ṭel mii 'pen mo mmokucur a'di ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Arumgimis diki ṭosh kan mo, Tapa. Mii yansan midi diki pu'di /e ki sule/ sule/ mo be. ²³ Hili a'di ki ṭu'k mo dhali owa Buterus gwo mo ki: Setaan, yaku/ i'ko'di aha/ mo ma. /E noni aha/ 'kup mo. Haali/ /e diki di ki 'ban ma Arumgimis mo, hili /e din ka 'ban gi 'kwani mo be.

²⁴ Yan'ko'd Yesus ki ṭor imancik a'di gwo gwo mo ki: Wakki/ wathin kamu/ midi yayu/ ibath aha/ nsho'k mo tani dhalki a'di non is piti mo ma dhali 'de'k cwany'cithan dhul piti mo dhali bat̄h aha/ nsho'k mo. ²⁵ Haali/ a'diyin jin midi woṭh mondiki/em piti mo tani midi this a'di e mo dhali a'diyin jin midi this mondiki/em piti e mo gom gway pem mo tani midi gam a'di mo be. ²⁶ Haali/ mii jin nyo/a wathi/ mo wakata si'da/ waṭki/ a'di gama'da ris to 'baar mo e mony'cesh yan mo dhali this mondiki/em piti e mo? Walla wathi/ midi wan mondiki/em piti 'ba/ ka tinta mo? ²⁷ Haali/ Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/ mo nyakki iman'doyu gwom piti ilu/ mo ki monyca gi com mo dhali yan'ko'd a'di midi ci aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ to jin wana e ki mii kun miikina uni mo be. ²⁸ Ka jin gan/ aha/ ona um gwo mo ki 'kwanin tiya 'kon kun doshkini mahan mo shwane/ mo tani uni mini 'koki nyok wu ntwa/a/ mo ki uni 'koki par Ya/ gi 'Kwani e mo mmopu'du/ mo nyakki Bampam piti mo be.

17

Mmowarkin ma Yesus Jamas Piti mo

¹ Dhali 'ko'da cim pe'de/ mo tani Yesus ki susa Buterus nyakki a'di mo dhala Yakuub dhala Yohaan jin ta'da kam piti mo, dhali sus uni bway 'kuwosh jin turatur uni 'cena mo. ² Dhali a'di ki war is piti mbwambori uni mo, dhali bwam/em piti 'twakki mo mo me'da tente/ mo dhali burrinyem piti warki'd ki bany bany me'd monkush mo be. ³ Dhali hili aMusa dhali Iliyya piki uni i is mo mmotora/ ṭor nyakki a'di mo be. ⁴ Dhala Buterus ki owa Yesus gwo mo ki: Tapa a'di 'boro'd gom aman mmo'kona aman mmahan mo. Wakki/ /e ona bwa mo tani aha/ mina nyarj ciŋŋa/ ikwara mmahan mo, jan ṭal 'de/ gom /e mo dhali jan kamu/ goma Musa mo dhali jan kamu/ gom Iliyya mo be. ⁵ Ki a'di di'd mmo/ o gwo mo tani hili arak jin kushu mo mo 'kamki uni is mo dhali 'twa/ 'pena rak yan mo tani o gwo mo ki: Yansan ta Ya/m pem jin enka/ mo, a'di jin 'borka/ bwa i is mo. Ciki a'di gwo mo ma. ⁶ Ki imancik a'di gwo cikki gwo yan mo tani uni ṭa'kki bwam/em buni a'cesh mo dhali uni 'tu'dkunu mo ki monko/ is mo be. ⁷ Hila Yesus pu'dki'd mo dhali ta

uni is ki me'd mo mmo/o gwo mo ki: Cuyi mis mo ma. Dhalku/ is ki ko/ mo ma. ⁸ Dhali ki uni 'de'kki em buni ki mis mo tani uni 'koki par wathirj kamu/ e mo, hili jasa Yesus a'di 'de/ mo be.

⁹ Dhali me'd jin pu'dkina uni ka 'cesh 'peni 'kuwosh mo tani Yesus kan uni gwo mo ki: Dhalku/ wathin tal'deñ kamu/ ki tor tonyjan yan mo ntagi Ya/ gi 'Kwani minu 'de'k mo 'peni mowu mo be. ¹⁰ Dhali imancik a'di gwo dota'di gwo mo ki: Atinta i/ona iman'kwar to gwo mo ki Iliyya midi mii pu'du/ ntwa/a/ mo? ¹¹ A'di ki thok uni gwo mo ki: Iliyya pu'dki'd mo dhali a'di midi thoson aris to 'baar mo be. ¹² Hili aha/ tora um gwo mo ki Iliyya a'di pu'dki'd hila/ mo dhali uni 'koki mish a'di mo, hili uni ki mii a'diyin jin 'bor uni bwa mo. Wakan si'da/ Ya/ gi 'Kwani mina isi 'kosh ka nyor mo e me'd buni mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd imancik a'di gwo mishki gwo 'ban mo ki a'di torki uni gwo mo goma Yohaan jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo be.

Yesus Waçki'da 'Ci jin Bu'thkin ma Rum Thus jin Nyo/o'd mo

¹⁴ Dhali ki uni pu'dkin eya waambuhany 'kwani mo tani wathirj kamu/ pu'dki'd e a'di mo dhali ça'bki jij 'kupa'dupuni bwambori a'di mo dhali o gwo mo ki: ¹⁵ Tapa, miiyi mii apo/ ya/m pem mo ma. Haali/ a'di wu gampaj mo dhali a'di 'kosha is ka nyor kagahara mo. Haali/ me'd ka ris a'di bički'd e bwam o'd mo dhali me'd ka ris a'di bički'd e bwam yi'de/ mo be. ¹⁶ Dhali aha/ suskina a'di e imancik /e gwo mo tani dhali uni 'koki mish a'di waç mo be. ¹⁷ Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Ayy, um 'kwani kun aṭha mongam gwo is ki aṭha kan mo dhali kun caca ii ki caca mo eya nyakum yil bum mo, aha/ mina di i um ki mo gi wakata mo? Dhali ki mo gi wakata imiga/ i'dim 'kup e um mo sa/? Susi a'di mmahan i aha/ mo ma. ¹⁸ Dhala Yesus ki ķucur a'di ki gwo mo dhali aruma 'cesh pu'dki'd ka pije/ 'peni a'di mo dhali a'ci a'di waçkunu ki jahanne/ mo be. ¹⁹ Dhali yan'ko'd imancik a'di gwo pu'dkina Yesus mo uni 'cena mo dhali o a'di gwo mo ki: Atinta 'kona aman ki mish a'di ur ka pije/ mo sa/? ²⁰ A'di ki thok uni gwo mo ki: Haali/ mongam gwo is bum gwa'dagwa'd mo. Haali/ ka jij gana/ aha/ ona um gwo mo ki, wakki/ um mini ta gi mongam gwo is me'd emen to jin miinuwa 'tash mo tani um mini o wosha turga/ yansan gwo mo ki: Dhalki a'di jocu/ mo 'peni mo yansan is 'ko'di mun mo ma tani dhali a'di minu joc mo dhali toj kamu/ yisa di'da jin minu mol mii gom um mo be. ²¹ Hili mii yansan midi diki piyu/ 'kup ka pije/ mo hili isi ciki/ ki mon'tho mo dhali ki monga/ to mo be.

Dok/e aYesus Torki Mowum Piti Itwa/a/ mo

²² Me'd jin tulkina uni is mo mmontal 'de/ mo e Pany Jaliil mo tani Yesus ki o uni gwo mo ki: Ya/ gi 'Kwani minu ci 'kwanin thusi me'd mo be. ²³ Dhali uni mini 'kosh a'di jwa mo dhali a'di minu 'de'k ka cim kwara mo. Dhali uni butha 'tham kagahara mo be.

Mmociya Guurush gom Gu'b gi Mondheleladhelel mo

²⁴ Dhali ki uni pu'dkin e Pañ Kapranahuum mo tani imanter tulpa/ gom gu'b gi mondheleladhelel mo pu'dkina Buteruus mo dhali o a'di gwo mo ki: Din ma manṭor gwom bum ki ciya thulpa/ mo 'taa? ²⁵ A'di ki o a'di gwo mo ki: Nye. Dhali ki a'di pu'dki bway pa mo tani Yesus ki tora ṭor ki a'di ntwa/a/ mo mmo/o gwo mo ki: Atinta kuluma /e mbwa mo, Simaan? 'Peni mana ikal ma malik kun 'kon e mony'cesha thulpa/ mo dhali to gun wothu/ 'kup mo? 'Peni iya/m buni mo 'taa? Walla 'peni kun tiya mo? ²⁶ Dhali a'di o a'di gwo mo ki: 'Peni kun tiya mo tani Yesus ki o a'di gwo mo ki: Wakan iya/ 'kon ki 'kus mo. ²⁷ Bahili mmomina ana 'koki kol uni mo tani yaku/ mo e yi'de/ mo ma dhali bič mo dhali bu'th wa'c jin yayi'di twa/a/ ka pije/ mo dhali ki /e mini ka'd a'di 'twa/ mo tani /e mini gama guurush e 'twam piti mo. Buthi çaan mo dhali ci a'di ki uni mo gom aha/ mo dhali gom is pini mo.

18

Kaja A'di Cade?

¹ Dhali ka tee çaan mo tani imanciç a'di gwo pu'dkina Yesus mo dhali o a'di gwo mo ki: Kaja a'di ica'd mo e Bampa/ gi Momis mo? ² Dhali a'di ki yuça 'ci mo dhali kar a'di e bwaman uni mo ³ dhali o gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki isi ciki/ wakki/ um 'koki tu'k mo dhali war ki uçi mo tani um mini 'koki se Bampa/ gi Momis ki sule/ mo be. ⁴ A'diyin jin kar is piti ki gwa'd mo mmowa e ka 'ci yansan mo tani a'di icaaca mo e Bampa/ gi Momis mo be.

⁵ A'diyin jin midi budha 'ci gi wakansan ki gway pem mo tani a'di buthi aha/ mo be. ⁶ Hili a'diyin jin midi rak jan ṭal 'de/ 'peni uni gwansan kun gwa'dan kun gam gwo is e aha/ mo mmomii miinthus mo tani a'di midi 'taki 'bor mo gom a'di ka dhan wosha caaga/ minu 'taki dek a'di e 'bam piti mo dhali bit a'di mo e kulkun yi'de/ mo be.

Mompal gom Miinthus mo

⁷ Wayyi e 'kwaniny'cesh mo gom mompal gi miinthus mo. Haali/ a'di ta mii jin midi ta mii mo ki mompal mini pu'du/ mo. Dhali hili, wayyi e wathi/, a'di jin pu'dkina mompal 'peni cine/ mo be. ⁸ Dhali wakki/ me'd pini walla sho'k pini rak /e mo mmomii miinthus mo tani 'cithi/ uni mo ma dhali ṭaki uni asho 'peni /e mo haali/ a'di 'boro'd gom /e mo mmocic mondiki/e ki ḷul mo walla ki ḷwol mo jin minu 'koki bit /e ki me'd su/ mo walla ki sho'k su/ mo e mo ma al o'd ki sule/ mo be. ⁹ Dhali wakki/ em pini rak /e mo mmomii miinthus mo tani buki a'di mo ma dhali biti a'di ka pije/ 'peni /e mo. A'di 'boro'd gom /e mo mmocic mondiki/e ki en ṭal 'de/ mo jin minu 'koki bit /e ki e su/ mo e mo ma al o'd jin kakacakaka'c mo be.

Gwom Bi'th/e gom Ka'bal jin Thisi E mo

¹⁰ Hil ki 'bore/ ki um mini 'koki wak jan ṭal 'dej kamu/ 'peni uni gwansan kun gwa'dan mo haali/ aha/ ṭora /e gwo mo ki e momis mo tani iman'doyu gwom buni isa yempa/ uni hilki bwam/e ma Ababam pem jin di'd e momis mo be. ¹¹ Haali/ Ya/ gi 'Kwani pu'dki'd mo mmowoth uni gun thiskunu e mo be. ¹² Um kulumi gwo mbwa jin wakata mo? Wakki/ wathi/ ta gi ka'bal iss 'kwanimpa mmudhe'd mo dhali jan ṭal 'dej kamu/ 'peni uni thiski e mo tani mina a'di diki dhal uni iss 'kwanimpa mmudhe'd athka 'de/ mo e moy'kuwosh mo dhali ya mo mmojap jin ṭal 'de/ jin thiski e mo 'taa? ¹³ Dhali wakki/ a'di ki gam a'di mo tani ka jin gana/ aha/ ṭora /e gwo mo ki a'di 'kunya bwa ki 'kuny kagahara mo gom a'di jin 'dap uni 'twa/ ka iss 'kwanimpa mmudhe'd athka 'de/ mo kun 'koki this e mo ki sule/ mo. ¹⁴ Wakan a'di si'da/ diki ta bwa ma Ababam pem jin di'd e momis mo ki jan ṭal 'dej kamu/ 'peni uni gwansan kun gwa'dan mo tani minu 'taki 'koki 'ce'd sho'k mo be.

Akam gi Miiki Miinthus mo

¹⁵ Wakka kam pini mii miinthus apo/ /e mo tani yaku/ mo dhali ṭor a'di miim piti mo ce um su/ mo, /e dhali a'di 'de/ mo. Wakki/ a'di cik/ e gwo mo tani /e warana kan mo be. ¹⁶ Hili wakki/ a'di diki cik gwo mo tani susi jan ṭal 'dej kamu/ mo walla su/ mo nyakki /e mo ki aris gwo 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun onu mo minu 'da'b 'pen mo mmota du'd gwo gi 'twanj 'kwani su/ mo walla kwara mo be. ¹⁷ Wakki/ a'di ki ush gwo cik 'peni uni mo tani ṭori a'di ki 'kwaniç ḷaniisa mo, dhali wakki/ a'di si'da/ ki ush gwo gi 'kwaniç ḷaniisa cik mo tani dhalki a'di wara'd gom /e ki wathi/ jin diki ta Wathi/ Yahuuda/ mo dhali ka mantera thulpa/ mo be. ¹⁸ Ka jin gana/ aha/ ṭora um gwo mo ki ma to yin jin mina umi nnon mo e mony'cesh yansan mo tani a'di minu non mo e momis mo dhali ma to yin jin mina umi dhal me'd mo e mony'cesh mo tani a'di minu dhal me'd mo e momis mo be. ¹⁹ Dok/ e aha/ ona um gwo mo ki wakki/ 'kwani 'koni su/ mbwam um kun gami gwo me'd mo e mony'cesh mo gom ma to yin jin mina uni dot mo tani a'di minu mii gom

uni ki gway ma Ababam pem jin di'd e momis mo be. ²⁰ Haali/ wakki/ 'kwani 'koni su/ mo walla kwara mo kun tuli is mo e gway pem mo tani aha/ dina e bwam uni mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Çiŋkina/ jin Diki Dhala Kamu/ Amurem Piti 'Pen mo

²¹ Dhali yan'ko'd Buṭerūs pu'dki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Tapa, me'd ekata min ma kam pem mmii miinthus apo/ aha/ mo dhali aha/ ki dhal a'di miinthus piti 'pen mo? a/ me'd kun 'koni saba kana? ²² Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ dinaki o /e gwo mo ki jasi me'di saba mo, hili me'di saba/iin pi saba mo.

²³ Wakan Bampa/ gi Momis minu kar ka par 'ban ka malik jin thosoni gwo nyakki çiŋkinam piti mo gom to gun deju e mo. ²⁴ Ki a'di ṭelki mii 'pen mo mmodej a'di e mo tani jaŋ kamu/ suskunu mo e a'di mo jin din ma murem piti m'ba/ mo ki dhan* kuluny 'dolkon alaapi 'kume'd mo. ²⁵ Dhali ki a'di diki mish mmoci a'di to mo tani tapam piti kanki gwo mo ki a'di minu yol mo nyakki ashim piti mo dhali ki uçim piti ilu/ mo dhali ka ris to 'baar mo kun tana a'di mo tani, dhali mii jin din ma mure/ a'di m'ba/ mo tani minu ci mo be. ²⁶ Wakan çiŋkina/ a'di biṭki'd ki jin 'kupa'dupuni sho'k piti mo mmowoth gwo is gom a'di mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, 'kuçi bwa gom aha/ mo ma dhali aha/ mina ci /e aris to 'baar mo be. ²⁷ Dhali gom miiny çiŋkina/ jin miikina a'di mo gom a'di mo tani tapa gi çiŋkina/ ki 'cuk a'di 'ba/ mo dhali dhal a'di amurem piti 'pen mo be. ²⁸ Hili eny çiŋkinan 'de/ yan mo tani me'd jin yakina a'di ka pije/ mo tani a'di gamki 'kup ki çiŋkinam pitiŋ kamu/ mo a'di jin din ma mure/ a'di m'ba/ mo ka riyal iss 'kwanimpa ikwara mo. Dhali a'di ki jigit a'di 'ba/ ki me'd mo dhali o gwo mo ki: Ciya/ to jin din ma mure/ /e m'ba/ mo ma. ²⁹ Wakan agarr piti jin nyaka a'di atu'c mii mo tani bitki'da 'cesh mo dhali woṭh a'di gwo is mo mmo/o gwo mo ki: 'Kuçi bwa gom aha/ mo ma dhali aha/ mina ci /e amurem pini mo be. ³⁰ A'di ushu'd mo dhali ya mo dhali kar a'di eya sijin mo ntagi a'di midi 'taki ciya mure/ mo be. ³¹ Ki imannyaka tu'c mii ki a'di, ki uni parki a'di jin bu'thki embul mo mo tani uni butha 'tham kagahara mo dhali uni ki ii mo dhali ci gwo e tapam buni mo goma ris to gwansan kun bu'thki embul mo mo be. ³² Dhali yan'ko'd tapam piti ki dot a'di gwo mo dhali o a'di gwo mo ki: /E ta çiŋkina/ jin ta thus ki thus mo. Aha/ dhalkina /e arisa murem pini 'peni 'baar mo haali/ /e wuki aha/ jwa i is mo be. ³³ Dhali /e mini 'taki diki ta gi momiimii apo/ amannyaka tu'c pini mii mo me'd jin miikika/ mii apo/ /e mo? ³⁴ Dhali ka nyor mo tani tapam piti a'di ki ci a'di ki imanja sijin mo ntagi a'di midi 'taki ci amurem piti 'baar mo be. ³⁵ Wakan si'da/ Ababam pem jin di'd e momis mo midi mii kan goma ris umi 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo wakki/ um 'koki dhal ikam bum amure/ miinthus buni 'pen 'pena dum bum gana/ mo be.

19

Yesus Torki Gwo gom Mo jin Dhaluwa Dhal 'Pen mo

¹ Dhali ka Yesus 'baarki'da ris gwo gwansan mo mmo/o mo tani a'di yaki'd mo 'peni Pany Jaliil mo dhali ciç mo e Bampa/ Yahuudiyya mo e bwampo/ Yi'den Kumma/ Uurdun mo be. ² Dhali adhana waambuhany 'kwani caaca bat̥ki a'di nsho'k mo dhali a'di ki waç uni mo be. ³ Dhali 'Kwani Parisiyiin pu'dkini a'di mo dhali pal a'di ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: A'di ta mii jin dhala gwoñkan bway mo mmomina wathi/ thoson gwo mo mmodhal ashim piti 'pen mo goma ris miin tiya kun ṭocon mo 'taa? ⁴ A'di ki thok gwo mo ki: 'Kona um ki deŋ gwo e mo ki a'di jin ukki uni 'peni ka muŋ'kup mo ukki uni mo mmota wathin gwaṭh mo dhali wathim 'bomi mo 'taa? ⁵ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Haali/ gom 'kup mii gi wakan mo tani wathi/ midi mii dhal com 'pen mo dhali kum 'pen mo dhali gam is me'di ki ashim piti mo dhali uni su/ ṭala bungwar isa ṭal 'de/ mo be. ⁶ Wakan

* 18:24 Dhan kuluny 'dolkon 'de/ wana e ka jineeh iss 'kwanimpa ka iss 'de/ aṭha iss 'de/ apo/ mo.

uni dok/e 'koni su/ dok/e yisa. Hili uni ṭal/ 'de/ mo. Haali/ gwo gi wakan mo tani a'di jin gam ma Arumgimis is mo mmota isa 'de/ mo tani dhalku/ ki dhal wathij kamu/ bway mo mmokwa/ uni bwa mo. ⁷ Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Ba katinta ikan ma Musa gwo mo ki wathin ṭal/ 'de/ midi thosona warka/ jin dhaluwa dhal 'pen mo mmmodhala yim 'pen mo? ⁸ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Haali/ adum bum kun 'bitha'bi'th mo tani aMusa dhalki um bway mo ba/ mmmodhal up bum 'pen mo, hili 'peni ka mur'kup mo tani a'di yisa wakana. ⁹ Dhali aha/ ona um gwo mo ki: A'diyin jin midi dhal ashim piti 'pen mo gom ma to gunn kun tocon mo dhali mash jaŋ kamu/ mo tani a'di miiki miinyçal mo be. Mo ma dhal 'pen midi diki mii di mo gom ma to gunn kun tocon mo, hili isi ciki/ mo wakka 'bom mii miinyçal ki wathij kamu/ mo be. Dhali a'diyin jin midi masha 'bom jin dhal ma kathim piti 'pen mo tani a'di miiki miinyçal mo.

¹⁰ Dhali imancik a'di gwo o a'di gwo mo ki: Wakki/ wakan gom wathin gwath mo gom gwo gi ash mo tani mane shi/ miim 'boro'd jin minu mash mo? ¹¹ Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Aris 'kwani 'baar mo yisa mini bu'th gwo yansan mo yisa, hili jasi uni gwansan kun cikunu a'di mo be. ¹² Haali/ 'kwanin tiya 'kon ki mantil wakan mo 'peni mo jin dhodhu uni mo dhali 'kwanin tiya 'kon kun ta mantil 'peni mantil kun miina 'kwani uni mo dhali 'kwanin tiya 'kon kun mii is buni ki mantil mo uni 'cena mo gom gway gi Bampa/ gi Momis mo. A'di jin mishi gwo yansan bu'th mo tani dhalki a'di bu'th a'di mo ma.

Yesus 'Borki Ushi Uçij Gwa'dga/ Mii mo

¹³ Dhali yan'ko'd 'kwani 'kon mmokali uci i a'di mo ki a'di midi kar me'd piti apo/ uni mo dhali 'tho mo. Dhali imancik a'di gwo uni kucurki 'kwani ki gwo mo be. ¹⁴ Hila Yesus ki o gwo mo ki: Dhalki uci iiyini aha/ mo ma. Dhalki uni ki non mo haali/ e Bampa/ gi Momis mo tani a'di ta'd gi uni gi wakan mo be. ¹⁵ Dhali a'di ki kar me'd piti apo/ uni mo dhali ya mo be.

Wathin Dhuru'c jin Ta Pa ki Pa mo

¹⁶ Dhali hili, jan 'de/ pu'dki/ di a'di mo mmo/o gwo mo ki: Manṭor gwo, tom 'boro'd jin migi/ mii mii mo ta'da ta mo? mmogam mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ¹⁷ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Atinta ḍota /e aha/ gwo mo gom a'di jin 'boro'd mo? Jan ṭal 'dej kamu/ di'd jin 'boro'd mo. Wakki/ /e mini 'taki ciç mondiki/e mo tani dhuyi gwoŋkan kun 'kwarkunu mo ma. ¹⁸ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Jana? Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo ki: /E mini mii dhalka 'kosh ki mii 'kosh mo. /E mini mii dhalki çal ki mii mii mo. Dhali /e mini mii dhalku/ ki mii kwal to mo. Dhali /e mini mii dhalku/ ki ak wathij kamu/ gwo i is mo. ¹⁹ Taki cim dhali kwan mo dhali /e mini ena mannyak ca'b pini me'd is piniŋ gana/ mo be. ²⁰ Dhali dhuru'c wathi/ ki thok a'di gwo mo ki: Aris to gwansani 'baar mo tani miikika/ mo. Dhali to jin wakata i/athka/ mo? ²¹ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Wakki/ /e mini 'taki ta wathim 'borgan gana/ mo tani yaku/ mo dhali yola ris to kun tana /e mo, dhali çiki uni ki 'kwani kun hatha'ko'd mo, dhali /e mini gam to kun ish ɺumma/ mo e momis mo. Dhali yayu/ mo mmobat̄ aha/ nsho'k mo. ²² Ki wathin dhuru'c ciŋki gwo yansan mo tani a'di yaki'd mo ki bwa jin ditadit̄ mo, haali/ a'di ta wathi/ jin isha to ka entus mo be.

²³ Dhala Yesus ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: A'di diṭa mii ki diṭ mo gom wathi/ jin ta pa ki pa mo mmocic Bampa/ gi Momis mo be.

²⁴ Dok/e aha/ ṭora um gwo mo ki: A'di 'disha mii ki 'dish mo gom kalman mo mmoya ki solol e jisa 'dipira/ mo mmmodhal wathimpa e i is mo, a'di jin ta pa ki pa mo mmocic Bampa/ ma Arumgimis mo be. ²⁵ Ki imancik a'di gwo ciŋki gwo yansan mo tani uni 'kokin mo mmomer kagahara mo mmo/o gwo mo ki: Wakki/ a'di wakan mo tani ba ija a'di mminu iwoṭh mo? ²⁶ Hila Yesus ki hil uni mo dhali o uni gwo mo ki: Ki miiŋ 'kwani mo tani a'di molu mii mo, hili ka Arumgimis mo tani aris to 'baar mo mishu mii mo be. ²⁷ Dhali yan'ko'd Buterus ki thok a'di gwo mo ki: Hili, aman dhalkina aris to 'peni 'baar

mo dhali bat̄h / e nsho'k mo dhali aman mina ta ga ta mo? ²⁸ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Ka jin̄ gana/ aha/ tora um gwo mo ki e momis jin this dhali e mony'cesh jin this mo tani ki Ya/ gi 'Kwani midi ca'ba po/ kursi gi monycam piti mo tani um kun bat̄hi aha/ nsho'k mo tani mini 'ko si'da/ apowa kursi ma malik kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo mmodwall uci ma Israyiil gwo mo, uni kun 'kon ma wāki 'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ²⁹ Dhali aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni gun dhalki gu'b buni 'pen mo walla ikam buni mo walla i'bawah buni mo walla icom mo walla ikum mo walla ucim buni mo walla mo mo gom gway pem mo tani uni mini bu'th to ki me'd iss 'kwanimpa mmudhe'd mo dhali ta gi mal gi morj'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ³⁰ Hili 'kwani ka ris kun 'koni twa/a/ mo tani uni minu dhu n'ko'd mo be dhali uni gun 'koni 'ko'd mo tani minu dhu ntwa/a/ mo be.

20

Imanmiiya Tu'c e Bwam Monsinu mo

¹ Haali/ Bampa/ gi Momis a'di wana e ki wathi/ jin cila gu'b mo, a'di jin ya'd mo mon'thamo/ ka'tum mo mmonjap imanmiiya tu'c mo gom bwaman monsinum piti mo be. ² Ko'di gwo jin gama a'di me'd nyakki imanmiiya tu'c piti mo gom nasa guurush ka tee mo tani a'di ki hash uni e bwaman monsinum piti mo be. ³ Dhali a'di yaki'd mo dok/ e ka tente/ ta'da tente/ pedojon mo tani a'di parki 'kwanin tiya e mo mmodosh mo ka wuny is e mo ma suug mo be. ⁴ Dhali e uni mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Um mini ii e bwaman monsinum pem mo si'da/ dhali a'diyin jin 'boro'd mo tani aha/ mina ci um a'di mo. Wakan uni iikin mo be. ⁵ Gom ya jin yana a'di dok/ e ka tente/ di'di bwaj 'kup mo dhali ka tente/ kwara mo tani a'di ki mii mii jin nyakka'd kan mo si'da/. ⁶ Dhali ka tente/ ta'da tente/ mudhe'd mo tani a'di yaki'd mo dhali gam kun tiya mmodosh mo dhali a'di ki o uni gwo ki: Atinta dosha um mmahan ka wuny is kan iyula tee mo? ⁷ Uni ki thok a'di gwo mo ki: Haali/ wathin tal 'de/ yisa di'da jin n̄api aman mo. A'di ki o uni gwo mo ki: Um mini iiku/ mo e bwaman monsinum pem mo si'da/. ⁸ Dhali ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo tani com gi monsinu o'da mandhu tom piti gwo mo ki: Yuki imanmiiya tu'c mo dhali ci uni tom buni gun miina uniya tu'c mo mmotel 'pen nyakki uni gun 'ko'd mo ntagi uni kun 'koni twa/a/ mo be. ⁹ Dhali ki uni gwansan kun yukkunu mo ka tente/ mudhe'd pu'dkin mo tani uni ka 'dete/ 'dete/ bu'thki nasa guurush mo. ¹⁰ Dhali ki uni kun 'koni twa/a/ pu'dkin mo tani uni kulumki gwo i bwa mo ki uni mini 'taki bu'th ki nyanye/ mo. Hili uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ si'da/ bu'thki nasa guurush si'da/ mo be. ¹¹ Dhali ki uni bu'thki uni mo tani uni miikina gumgum apo/ com gu'b mo ¹² mmo/o gwo mo ki: Uni gwansan kun miikina tu'c n̄ko'd mo ka jasa tenten 'de/ mo tani dhali /e ki dhu uni mmonyakki aman mana, aman kun miikina tu'c kun ditadit ka tente/ jin 'batha'ba'th kan mo. ¹³ Hili a'di thok jan tal 'dej kamu/ gwo mo 'peni uni mo ki: Akam pema, aha/ dinaki mii /e ki shi/ mo. Dina /e ki gam gwo me'd ki aha/ mo gom nasa guurush mo 'taa? ¹⁴ Buthi a'di jin ta jim pini mo ma dhali yaku/ mo. Aha/ kwanykina a'di jin cika/ uni gwansan mo kun iiyini 'ko'd mo me'd jin cikika/ /e mo be. ¹⁵ Aha/ dina bway ki kany mo be mmomii to jin oyaa/ bwa mo gom a'di jin ta jim pem mo be. Walla mina /e ta ham 'kus mo gom aha/ mmomiga/ mii ka 'the mo ki 'bore/ mo 'taa? ¹⁶ Wakan uni gun 'koni 'ko'd mo tani minu dhu ntwa/a/ mo dhali uni gun 'koni twa/a/ mo tani minu dhu n̄ko'd mo be.

Yesus Torki Mowum Piti Itwa/a/ Me'di Kwara mo

¹⁷ Dhali ka Yesus yaki'd ka gagamis e Pa Urushaliim mo tani a'di suski imancik a'di gwo i'kume'd i'ce'dka su/ mo uni 'cena mo dhali e bway mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: ¹⁸ Hili ana iina ii ka gagamis e Pa Urushaliim mo, dhali Ya/ gi 'Kwani minu ci 'kwani gasiis kun cani me'd mo dhali iman'kwar to mo, dhali uni mini wāk a'di mo mmo'kosh a'di jwa mo be. ¹⁹ Dhali uni mini ci a'di ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmomii a'di ka

mak mo dhali mmodor a'di mo dhali 'kosh a'di mo ki cwany'cithan dhul mo, dhali a'di midi cu mis mo ka cim kwara mo be.

Gwondot ma Yakuub dhala Yohaan mo

²⁰ Dhali yan'ko'd ata'da gi iya/ ma Sebadi pu'dkini a'di mo nyakki iya/m piti mo dhali 'ko ki jinj 'kupa'dupuni bwambori a'di mo, dhala yim ki dot a'di gwo mo gom to mo. ²¹ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: Atinta n̄apa / e mo? Ayim ki thok a'di gwo mo ki: Kani iya/m pem su/ gwansan gwo mo ma mmo'ko mo, jan 'de/ midi ca'b / e ki me'da bim poros pini mo dhali jan 'de/ midi ca'b / e ki me'da biny cam pini mo e bampam pini mo be. ²² Hila Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Um 'koki mish to jin dołkina um mo be. Um mini mish piya kubbaaya jin pikika/ mo 'taa? Uni ki thok a'di gwo mo ki: Aman mina mish mii mo be. ²³ A'di ki thok uni gwo mo ki: Um mini piya kubbaayam pem mo. Hili mmo'ko aha/ ki me'da bim poros pem mo dhali ki me'da cam pem mo tani a'di diki ta miim pem mmodhal um bway mo, haali/ a'di ta mo gom uni gwansan kun thosonkin ma Ababam pem mo gom uni mo be. ²⁴ Dhali ki uni gun 'kon' kume'd cikki gwo yan mo tani uni 'kokin ka nyor mo apo/ uni su/ gwansan mo kun ta ikam mo be. ²⁵ Hila Yesus yukki uni mo dhali o gwo mo ki: Um mishki mo mo ki tapa kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mii miin tapa apo/ uni mo dhali 'kwanim buni gun can mo miiki moshirr apo/ uni mo be. ²⁶ Mii yansan minu 'koki mii wakan e bwam um mo. Hili a'diyin jin midi 'taki ca mo mbwam um mo tani a'di midi mii ta amanmiiya tu'c bum mo. ²⁷ Dhali a'diyin jin midi 'taki di ntwa/a/ mbwam um mo tani a'di midi mii ta cīrkinam bum mo be. ²⁸ Wakansan me'd Ya/ gi 'Kwani pu'dki'd mo ki a'di minu 'koki mii to mo tani hili ki a'di midi mii to gom 'kwani mo dhali mmoç̄i mondiki/em piti mo mmota amangwam gom 'kwani ka ris mo be.

'Kwani Su/ kun Bu'thki Momish Mo mo

²⁹ Dhali me'd jin iikina uni ka pije/ mo 'peni Pa Ariiha mo tani adhana waambuhany 'kwani bat̄hki a'di nsho'k mo be. ³⁰ Dhali hili 'kwaniny ja'da/ isu/ 'kokin e shemen bway mo be. Ki uni cikki gwo ka Yesus yaki'd ki yampe mo tani uni cuu gwo kagahara ki: Miyyi mii apo/ aman mo ma, Ya/ ma Dawuu'd mo. ³¹ Dhali awaambuhany 'kwani ɻucurki uni ki gwo mo mmotor uni gwo mo mmo'ko ki shwam mo. Hili uni cuukin kagahara ki nyanye/ mo ki: Tapa, miyyi mii apo/ aman mo ma, Ya/ ma Dawuu'd mo. ³² Dhala Yesus doshki'd mo dhali yuł̄ uni mo dhali o gwo mo ki: Atinta o um bwa jin mig/ mii gom um mo? ³³ Uni thok a'di gwo mo ki: Tapa, dhalki em bam ka'du mo ma. ³⁴ Dhala Yesus ki kwo'c uni e i is mo dhali ta uni em buni ki me'd mo, dhali ki jahanne/ uni bu'thki momish mom buni mo dhali uni bat̄hki a'di nsho'k mo be.

21

Mo jin Pinu Mii E mo Mmociç Pa Urushaliim mo

¹ Dhali ki uni 'dishkin e Pa Urushaliim mo dhali pu'd mo e Pam Beetpaji mo e 'Kuwosh Setuun mo tani yan'ko'd Yesus ki hash imancik a'di gwo isu/ mo ² mmo/o uni gwo mo ki: Iiku/ mo ma e bampa/ jin di'd ka par 'bani um mo dhali ki jahanne/ um mini gam thuluny jin shi'du/ mo dhali aran nyak di ki a'di mo. 'Cuki uni mo dhali 'doyu/ uni i aha/ mo ma. ³ Wakki/ wathin 'dej kamu/ midi 'taki o um gwo mo tani um mini o a'di gwo mo ki: Tapa a'di midi mii ta gi uni mo dhali a'di midi dok̄u/ uni ki jahanne/ mo be. ⁴ Mii yansan a'di bu'thki mo mo jin minu thim gwo mo, a'di jin okin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo mmo/o gwo mo ki:

⁵ Tori 'bwa/ ma Sihyuun gwo mo ma,
hili amalik pini a'di pu'dki'd e /e mo
mmokar is ki gwa'd mo, dhali a'di merki thuluny apo/ mo,

dhali eya po/ ari thuluny mo, a'di jin ta arin thuluny mo.

⁶ Imancık a'di gwo uni iikin mo dhali mii a'di me'd gwo ma Yesus jin kankina a'di uni mo be. ⁷ Uni suski thuluny dhali aran mo dhali pa'd burrinyem buni apo/ uni mo, dhali a'di merki a'di apo/ mo be. ⁸ Dhala waambuhany 'kwani 'dishkina 'twa/ m'baar mo uni kun pa'dki burrinyem buni mbway mo dhali kun tiya uni kwa/kina biny cwa mo dhali pa'd uni e bway mo be. ⁹ Dhala waambuhany 'kwani iikini bwambori a'di mo dhali uni gun bathki a'di nsho'k mo tani kumki cuuwa/ mo ki: Hosanna e Ya/ ma Dawuu'd mo. Mom'bor mii gom a'di jin yayi'd ki gway gi Tapa mo. Hosanna a'di jin di'd e mo jin eka/ ek mo. ¹⁰ Dhali ki a'di cicki'd mo e Pa Urushaliim mo tani aris 'kwani gi 'pejkuman bampa/ uni ci'thkunu is ki mii mo mmo/o gwo mo ki: Kaja a'danne? ¹¹ Dhala waambuhany 'kwani o gwo mo ki: Yansan ta'da Mançı Gwo jin ta'da Yesus 'peni Pa Naasira p Pany Jaliil mo be.

Mmodhelel Gu'b gi Mondheleladhelel mo

¹² Dhala Yesus cicki'd e gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis mo dhali urki'da ris uni ka pije/ mo uni gun yolkı to mo dhali kun yoli to mo e gu'b gi mondheleladhelel mo. Dhali a'di ki 'dankala tharabeesa gi uni gun wani emena guurush mo dhali moy'ko gi uni gwansan kun yoli gurko/ mo be. ¹³ A'di ki o uni gwo mo ki: A'di 'kwarkunu mo ki: Gu'b pem minu yük ki gu'b gi mon'tho mo. Hili um ki mii a'di me'd gu'b gi 'kwanin 'di/ mo be.

¹⁴ Dhali 'kwaniny ja'da/ dhali uni gun ta ywol pu'dkini a'di mo e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali a'di wacki uni mo be. ¹⁵ Dhali hili ki igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo parki miim 'borga/ kun miikina a'di e mo tani dhali ucı mmogwona uni mo e gu'b gi mondheleladhelel mo ki: Hosanna e Ya/ ma Dawuu'd mo tani, uni 'kokin ka nyora du mo be. ¹⁶ Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: A/e cikkı gwo jin ona uni gwansan mo? Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Nye. 'Kona um ki deñ gwo e ki suny suny mo 'taa? jin o gwo mo ki:

'Peni 'twa/ ucı dhali uni gun pina ko mo tani
/e kalki momaya 'borga^j gana/ mo be.

¹⁷ Dhali a'di ki dhal uni 'pen mo dhali ya mo e 'pejkuman bampa/ gi Pam Beetaniya mo dhali ça'b e mun mo be.

Cwampu/ jin Jeekunu mo

¹⁸ Dhali ki mo ta mon'thamo/ mo tani me'd jin dokkina a'di e 'pejkuman bampa/ mo tani a'di 'koshkina te/ mo be. ¹⁹ Dhali a'di yaki'd mo mmonjapa pu/ mo jin di'd e shemen bway mo dhali ki a'di yaki'd mo dhali diki gam maman tal 'de/ 'peni a'di mo tani hili jasi 'cemen uni 'cena mo be. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Maman 'peni /e mo tani minu 'koki piyu/ shush ka pije/ ki sule/ sule/ mo dok/e. Dhali apu/ a'di ku'thki'd ki jahanne/ mo be. ²⁰ Dhali ki imancık a'di gwo parki a'di e mo tani uni merkin mo mmo/o gwo mo ki: Hili atinta lan ma pu/ ku'th hila/ ki jahanne/ kan mo? ²¹ Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Wa^{kki}/ um mini ta gi mongam gwo is mo dhali 'koki shi/ bwa 'kup mo tani um mini 'koki mii jasi a'di jin miikunu mo gom cwampu/ yan mo. Hili wa^{kki}/ um mini owa dhan wosha turga/ yansan gwo mo ki: Dhalki a'di gunu mo dhali bit mo e bwam kumma/ yi'de/ mo tani, a'di minu mii mo be. ²² Dhali ma to yin jin mina umi dot ki mon'tho mo tani um mini bu'th a'di mo wa^{kki}/ um ta gi mongam gwo is mo be.

Moshirr ma Yesus Dotkunu Gwondoł mo

²³ Dhali ki a'di pu'dki'd mo e gu'b gi mondheleladhelel mo tani igasiis kun can dhali 'kwani gwanyjaka/ gi 'kwani mo, uni pu'dkini a'di mo me'd jin torkina a'di gwo mo dhali o gwo mo ki: Ki moshirr jana sa/ mmiikina /e aris to gwansani 'baar mo kan? Dhali aja a'di içiki /e moshirr yansan mo? ²⁴ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Aha/ si'da/ mina thok um gwondoł mo dhali wa^{kki}/ um mini tor aha/ gwon thok mo tani yan'ko'd aha/ si'da/

mina ṭor um gwo mo gom gwo gi moshirr yan jin miikika/ to gwansan mo be. ²⁵ Ki mo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ mo tani 'peni mana moye? 'Peni momis mo 'taa? Walla 'peni 'kwani mo? Dhali uni walkin ka rem 'kup mo mmo/o gwo mo ki: Wakki/ ana mina 'taki o ki 'peni momis mo tani a'di midi 'taki o ana gwo mo ki: Ba tinta 'kona um ki gam a'di gwo is mo? ²⁶ Hili wakki/ ana ona ki, 'peni 'kwani mo tani, ana ko/kina waambuhany 'kwani mo. Haali/ uni 'baar mo karkina Yohaan ka manci gwo ma Arumgimis mo be. ²⁷ Wakan uni thokkina Yesus gwo mo ki: Aman mola mo mo be. Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wakan si'da/ aha/ mina diki ṭor um gwo mo gom moshirr yan kun miikika/ aris to gwansan mo be.

Gwom 'Bith/e gom Iya/ Isu/ mo

²⁸ Dhali um kulumki gwo mbwa wakata mo? Gom wathi/ jin 'kona iya/ isu/ mo. Dhali a'di yaki'd mo e a'di jin ta'da bwanyara/ mo dhali o a'di gwo mo ki: Ya/uma, yaku/ mo dhali miiya ṭu'c e bwaman monsinu shwane/ mo. ²⁹ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ mina ya yisa. Hili ḥko'd mo tani a'di rici'da du is mo dhali ya mo be. ³⁰ Dhali a'di yaki'd mo e a'di jin 'kon ma po/i su/ mo dhali o a'di gwon ṭal 'de/ mo. Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ mina ya mo gana. Hili a'di diki ya mo be. ³¹ Jana 'peni bwam uni su/ gwansan jin miiki bwa gi com mo? Uni ki thok a'di gwo mo ki: Jin ṭwa/a/ mo be. Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Ka jiŋ gana/ aha/ ona um gwo mo ki, imanterea thulpa/ dhali uni gun mii miinyçal mo tani mini ii ntwa/a/ ki um mo e Bampa/ ma Arumgimis mo be. ³² Haala Yohaan pu'dki'd mo e um mo ki bway gi miijkar/e mo. Dhali um 'koki gam a'di gwo is mo. Hili imanterea thulpa/ dhali uni gun mii miinyçal mo tani uni gamki a'di gwo is mo be. Dhali hili me'd jin hilkina um a'di mo tani ḥko'd um 'koki rica du is mo dhali gam a'di gwo is mo be.

Gwom 'Bith/e gom Bwaman mo ma Mura'th jin Sinu mo dhali Imanhil Mo mo

³³ Ciki gwom 'bi'th/ej kamu/ mo. Wathi/ jin cila gu'b mo di'd mo a'di jin thosonki mo mo e monsinu mo dhali a'di ki nyaŋ goŋ mmo'kam a'di is mo. Dhali a'di ki ćwany mo mo mmoneyu/a mura'th nycine/ mo dhali a'di ki nyaŋ gu'ba turga/ mo dhali a'di ki dhal a'di e uni gun miina ṭu'c mo dhali a'di ki ya bampa/ jin si'dasi'd mo be. ³⁴ Dhali ki yil gi maman cwa 'dishi 'twa/ mo tani a'di hashki cijkinam piti e uni gun miina ṭu'c mo mmokali maman cwam piti mo be. ³⁵ Dhali imanmiiya ṭu'c bu'thki cijkinam piti mo dhali dor jan 'de/ mo dhali jaŋ kamu/ 'koshkina uni jwa mo dhali jaŋ kamu/ 'koshkina uni ki wosh mo be. ³⁶ Dhali dok/e a'di ki hash cijkinam piti mo, a'di jin bol kun ṭwa/ a/ e ka ris mo, dhali uni mii uni ki miin ṭal 'de/ mo jin miina uni mo be. ³⁷ Yan'ko'd a'di ki hash ya/m pitij gana/ e uni mo mmo/o gwo mo ki: Uni mini tak ya/m pem mo be. ³⁸ Hilki imanmiiya ṭu'c parki ya/ e mo tani uni o gwo mo ćem buni mo ki: Yan ti nta a'di jin midi ćal mal mo. Iiyu/ mo ma, dhalki ana 'kosha a'di jwa mo dhali ćal mal piti mo. ³⁹ Dhali uni bu'thki a'di mo dhali bit a'di ka pije/ 'peni bwaman monsinu mo dhali 'kosh a'di jwa mo be. ⁴⁰ Dhali wakan ki com jin cila monsinu mo midi pu'du/ mo tani a'di midi mii atinta mo gom imanmiiya ṭu'c gwansan mo? ⁴¹ Uni ki thok a'di gwo mo ki: A'di midi dhu uni gwansan kun ta 'kwanin thus mo e mowu jin ka/aka/ mo, dhali dhal monsinum piti ki imanmiiya ṭuca tiya mo, uni gun mini ći a'di maman cwa gi yil buni mo be.

⁴² Yesus ki thok uni gwo mo ki: 'Kona um ki dej gwo e ki suny suny mo 'taa e Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo ki:

Ki wosh gana/ yansan jin nyaŋkunu gu'b mo tani wakkina imannyaŋ gu'b mo dhali a'di warki'd mo ki dhan 'kupan wosh gi ' pena bi mo.

Mii yansan a'di ita mii jin miikina Tapa mo,
dhali a'di ta mii jin meru em bana mo be.

⁴³ Wakan aha/ mina ṭor um gwo mo ki: Bampa/ ma Arumgimis mo minu bu'th 'peni um mo dhali ći a'di ki kala kamu/ mo jin midi dho'th maman e a'di mo be. ⁴⁴ Dhali a'di jin

midi 'bar apo/ 'kuwosh yansan mo tani midi 'ce'd bwa ka 'ci'cimi'th mo, hili ki a'di midi bit apo/ jan 'dej kamu/ mo tani midi yap a'di mo be.

⁴⁵ Dhali ki igasiis kun can dhali 'Kwani Parisiyin cikki gwom 'bi'th/em piti mo tani uni nyithki gwo ki a'di oki gwo gom uni mo be. ⁴⁶ Hili ki uni palki mii mmobu'th a'di mo tani uni ko/kina waambuhany 'kwani mo haali/ uni karki a'di ka manci gwo ma Arumgimis mo be.

22

Gwom 'Bi'th/e gom Miimash jin Yukwa Yuk mo

¹ Dhali dok/e Yesus oki gwom 'bi'th/e e uni mo mmo/o gwo mo ki: ² Bampa/ gi Momis migi/ kar ka par 'ban ka malik mo, a'di jin yukki'da yuk mo gom miimash gi ya/m piti mo be. ³ Dhali mmohasha a'di ciykinam piti mo mmoyuk uni gwansan kun yukkanu mo e momiimash jin yukuwa yuk mo tani hili uni 'koki iiyu/ mo be. ⁴ Dhali a'di ki hash ciykinan tiya mo mmo/o gwo mo ki: Yuki uni gwansan kun yuku mo ma. Hili aha/ thosonkina tontem pem mo, dhali amorbip pem mo dhali ushi bip pem mo uni 'koshkunu mo dhali aris to 'baar mo thosonkunu mo. Iiyu/ mo ma e mo ma yuk jin yuk mo e momiimash mo be. ⁵ Hili uni 'koki ciya hirdhe/ ki a'di mo dhali uni iikin mo dhali jan 'dej kamu/ e buntom piti mo dhali jarj kamu/ e mo ma tu'c piti mo be. ⁶ Ki 'kwaniin tiya 'kon mo mmojigit ciykinam piti 'ba/ ki me'd mo tani kun tiya miikina uni ki mon'the is mo dhali 'kosh uni jwa mo be. ⁷ Dhala malik shwa'da nyor ka nyor mo dhali a'di ki hash 'kwani ma meem piti mo dhali 'ce'd uni gwansan sho'k mo kun 'koshkina mee mo dhali ci'th bampam buni ki o'd mo be. ⁸ Dhali a'di ki o ciykinam piti gwo mo ki: Ayuk jin yuk mo gom moshwa to mo e momiimash mo tani a'di thosonkunu mo, hili uni gwansan kun yukkanu mo tani uni ta 'kwani kun 'koki ha me'd mo. ⁹ Iiku/ mo wakan e bwaya beega/ mo dhali yuki 'kwani e momiimash ka ris mo me'd jin mina umi gam mo. ¹⁰ Dhali ciykinam/ gwansan uni iikin mo e bway tur mo dhali tula ris uni 'baar mo is kun gamkina uni mo nyakki uni kun shiyini lu/ mo dhali kun 'boron mo. Wakan momiimash jin yuka yuk mo tani a'di 'tu'dkunu mo ki yilkinaj 'kwani mo be.

¹¹ Hili ka malik pu'dki'd mo dhali hil 'kwani yilkina/ mo tani a'di parki wathin 'dej kamu/ e mo mmodara a'di gi burrinye/ gi momiimash mo be. ¹² Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Akam pema, atinta iyayina /e mmahan ki dar gi burrinye/ gi momiimash kan mo? Dhali a'di diki thok 'twaj kamu/ mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd amalik ki o gwo mo e uni gun miina tu'c mo ki: Deki a'di ki me'di lu/ mo dhali ki shoki lu/ mo ma dhali bit a'di e jis jin ta'da 'tum ka 'tum mo, dhali e mun mo tani mo yan a'di ta mo jin mina 'kwani ko mo dhali 'pe'd shem buni mo be. ¹⁴ Haali/ 'kwani ka ris yukkanu mo tani hili uni 'kokini daka/ mo kun kwanykunu mo be.

Mo gi Cinu Athulpa/ ka Kaysar mo

¹⁵ Yan'ko'd 'Kwani Parisiyin iikin mo dhali gam 'twa/ 'kup mo mmocesh a'di ki gwo jin ona a'di mo be. ¹⁶ Dhali uni ki hash imancik a'di gwo i a'di mo nyakki 'Kwani Hirodusiyin mo mmo/o gwo mo ki: Mantor Gwo, am misha ki /e ta a'dij gana/ mo dhali /e ki tor gwo gi bway ma Arumgimis gana/ mo dhali /e diki ko/ 'kwani mo haali/ /e diki mii mii ka gwar 'de/ gom buye/ jin nyitha/ eya nyith mo walla gom 'kwani kun ta tapa mo. ¹⁷ Tori aman gwo mo ma, gwo kuluma /e mbwa katinta mo? A'di ta gwojkan 'taa? jin minu ciya Kaysara thulpa/ mo walla minu dhalku/ mo? ¹⁸ Hila Yesus mmonyitha a'di tonthus buni mo tani a'di ki o gwo mo ki: Atinta pala um aha/ ki gwo kan mo, um 'kwani kun tana he'k e ka he'k e mo? ¹⁹ Tori aha/ nasa guurush jin ciyuwa thulpa/ mo ma. Dhali uni ki guyu/ a'di nasa guurush mo be. ²⁰ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Jamas maja a'dan? dhali aja a'di i'kwara'di san mo? ²¹ Uni ki thok a'di gwo mo ka Kaysar mo be. Dhali yan'ko'd a'di ki thok uni gwo mo ki: Wakan ciya Kaysar to jin ta jim ma Kaysar mo ma. Dhali ciya

Arumgimis to jin ta ji ma Arumgimis mo ma. ²² Ki uni cikki gwo gwansan mo tani uni merkin mo, dhali uni dhal a'di 'pen mo dhali ii mo be.

Mo gi Dotu Gwondoł gom Mo gi Pinu mo

²³ Dhali ka tente/ çaan mo tani 'Kwani Sadukiyiin pu'dkini a'di mo mmo/o gwo mo ki: Mompinuj kamu/ yisa di'da. Dhali uni ki dot a'di gwondoł mo ²⁴ mmo/o gwo mo ki: Manṭor Gwo, aMusa a'di oki gwo mo ki: Wakki/ wathi/ midi wu mo ki dar gi uci mo tani akam piti midi mii masha 'bom jin dar ga kath mo dhali cis uci goma kam piti mo be. ²⁵ Dhali uni ikam 'kokini pesu/ mo gun 'koni bwam am mo. Jin twa/a/ mashki'd mo dhali a'di wuki'd mo ki dar gi uci mo, dhali a'di ki dhal ash ka kam piti mo be. ²⁶ Wakan si'da/ a'di jij 'ko'd mo dhali jin 'kon ma po/i kwara mo ntagi uni 'baar mo 'kokini pesu/ mo be. ²⁷ Dhali 'ko'di uni 'baar mo tani a'bom wuki'd si'da/ mo be. ²⁸ Dhali e mompinu mo tani wakan e uni gun 'koni pesu/ mo tani ayim midi ta asha ja mo? Haali/ uni 'baar mo mashkina yim mo be.

²⁹ Hila Yesus ki thok uni gwo mo ki: Um thuthi mii mo haali/ um 'koki mish Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo walla mom'bi'th ma Arumgimis mo be. ³⁰ Haali/ e mompinu mo tani uni mini mash mo yisa walla minu 'koki ci bway mo mmomash mo si'da/. Hili uni mina e waki iman'doyu gwo mo e momis mo be. ³¹ Dhali gom gwo jin pinu 'peni mowu mo tani 'kona um ki deñ gwo e mo, a'di jin okin ma Arumgimis um mo mmo/o gwo mo ki: ³² Aha/ tana Arumgimis ma Ibrahiim mo dhali Arumgimis ma Is/hak mo dhali Arumgimis ma Yakuub mo. A'di diki ta Arumgimis gom uni gun wukin mo, hili gom uni gun 'kokin ki e mo be. ³³ Dhali ka waambuhany 'kwani cikki gwo yan mo tani uni 'kokin mo mmomer mo gom gwom piti jin ḥora a'di mo be.

Adhan Gwojkan jin Ca'djin Kwarkunu mo

³⁴ Dhali ki 'Kwani Parisiyiin cikki gwo yan ki a'di 'teki 'Kwani Sadukiyiin 'twa/ mo tani uni tulki is mo mmontal 'de/ mo be. ³⁵ Dhali jan tal 'deñ kamu/ 'peni uni mo tani jin ta'da manmisha jo'd gworjkan mo dotki a'di gwondoł mo mmopal a'di mo be mmo/o gwo mo ki: ³⁶ Manṭor gwo, gwojkan jana i/eka/ ek mo mbwañ gwojkan jin 'kwarkunu mo? ³⁷ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: /E mini mii en Tapa Arumgimis pini ka dum pini 'baar mo dhali ka kashiram pini 'baar mo dhali ki bwam pini 'baar mo be. ³⁸ Gwo yansan a'di ita gwojkan jin twa/a/ jin eka/ ek mo e gwojkan jin 'kwarkunu mo be. ³⁹ Dhali jij 'ko'd jin waki a'di mo tani a'dihe/ mo be. /E mini en amannyak çab pini me'd is piniñ gana/ mo be. ⁴⁰ Eya po/ gwojkan su/ gwansan kun 'kwarkunu mo tani uni i'dapkan ki gwojkan jin çinu 'baar mo dhali gwo jin çina imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be.

Gwo gi Dotu gom Ya/ ma Dawuu'd mo

⁴¹ Dhali ki 'Kwani Parisiyiin 'kokin mo mmotul is mo mmontal 'de/ mo tani Yesus ki dot uni gwondoł mo be ⁴² mmo/o gwo mo ki: Atinta kuluma um gwo mbwa mo goma Kristhos mo? A'di ta ya/ maka mo? Uni thok a'di gwo mo ki: Ya/ ma Dawuu'd mo be. ⁴³ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Dhali wakki/ a'di wakan mo tani atinta on ma Dawuu'd gwo ki Shi/in mo mmoyuk a'di ki Tapa mo mmo/o gwo mo ki:

⁴⁴ Tapa o'da Arumgimis pem gwo mo ki:

Ça'bi / e aha/ ki me'da bim poros pem mo ma,
ntagi aha/ mina dhu uni gun ta 'kup ki / e mo e bwaj'kwariny mom pini jin dhuna / e
sho'k mo be.

⁴⁵ Dhali wakka Dawuu'd ki yuł a'di ki Tapa mo tani ba/ata mmina a'di ita ya/m piti moyi?

⁴⁶ Dhali jan tal 'deñ kamu/ yisa di'da jin mishi a'di gwo yansan thok mo, walla 'pena tee çaan mo tani jañ kamu/ dok/e di'd 'de/ yisa jin dotki a'di gwondoł kamu/ mo be.

23

Yesus Be'dki Mii gi Iman'kwar To mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo

¹ Dhali yan'ko'd Yesus ki owa waambuhany 'kwani gwo mo dhali imancik a'di gwo mo be mmo/o gwo mo ki: ² Iman'kwar to dhali 'Kwani Parisiyiin uni 'kokin mo e monyça'b ma Musa mo be. ³ Wakan boṭi ki mii gi ma to gunn iniin dhali ciya hirdhe/ ki gwo jin ṭora uni um mo hili dhalku/ ki mii to kun miina uni mo, haali/ uni ciki gwo mo tani hili uni 'koki boṭki a'di mo be. ⁴ Uni dekki to jin diṭadiṭ mo kun shina kal ki shi/ mo dhali uni ki dhu uni e 'kupa biŋ 'kwani mo. Hili uni ki is buni mo tani uni 'koki joç uni ki me'd buni mo be. ⁵ Uni miina ris tom buni 'baar mo ki uni mina 'kwani mish mo. Pilakterim* buni miina uni ki bee bee mo dhali burrinyen turgam buni nye'ba/ uni she/ ka yupen turga/ mo. ⁶ Dhali uni eni montak e mo jin yukkunuwa yuk mo dhali mom 'boron e gu'b gi montul is mo be ⁷ dhali en monthe me'd kagahara e mo ma suug mo dhali uni eni mii jin yuka 'kwani uni ki gum pem jin caa e ki ca mo. ⁸ Hili um mini 'koki nap 'kwani mmoyuk um ki gum bam kun caa e ki ca mo haali/ um tan ga manṭor gwom bum jin ṭal 'de/ mo dhali um tana waka ṭal 'de/ mo be. ⁹ Dhali um mini 'koki yuk wathinj kamu/ ka babam bum e mony'cesh yan mo haali/ um tan ga Babam bum jin ṭal 'de/ mo a'di jin di'd e momis mo be. ¹⁰ Walla um yisa minu yuk ki itapa mo haali/ um tan gi tapam bum ṭal 'de/ mo a'di jin ta'da Kristhos mo be. ¹¹ A'di jin caaca e bwam um mo tani a'di midi ta ciŋkinam bum mo be. ¹² A'diyin jin kar is piti ki ca mo tani minu kar ki gwa'd mo dhali a'diyin jin kar is piti ki gwa'd mo tani minu kar ki ca mo be.

¹³ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo. Haali/ um 'dapki bway gi Bampa/ gi Momis 'twa/ mo apo/ 'kwani mo. Haali/ um ki is bum 'koki ciç mo walla 'koki dhal uni gwansan bway mo kun mini 'taki ciç i a'di mo be. ¹⁴ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo. Haali/ um loski gu'b gi up gun wuna ikat̄h mo dhali eya por ma pije/ mo tani um ki mii mon'tho mo ki rash rash mo. Wakan um mini bu'th dhan miiwaq gun caaca mo be. ¹⁵ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo. Haali/ um tani mo mo dhali dhan yi'de/ mo dhali a'cesh mo mmogam jan ṭal 'dej kamu/ jin dina e ki she/ mo mmobu'th gwom bum mo, dhali ki a'di warki'd ka manbu'th gwom bum mo tani um ki mii a'di ka 'ci ma al o'd me'di su/ ki nyanye/ mo mmobol is bum gana/ e mo be.

¹⁶ Wayyi e um, 'kwani kun tana ja'da/ ka ja'da/ mo kun toshki ta ashu/um bway mo, kun o gwo mo ki: Wakki/ jan ṭal 'dej kamu/ midi thul me'da po/ gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di mii mii ki pe'th mo be. Hili wakki/ wathinj kamu/ midi thul me'da po/ 'dolkon gana/ gi gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di deku ki gwom piti jin ona a'di is mo be. ¹⁷ Um 'kwani kun tana ja'da/ kun ta pus mo. Haali/ to jin ca'd ita'da ta mo, ta 'dolkon 'taa? walla gu'b gi mondheleladhelel jin kar 'dolkon ki a'di jin kogu mo? ¹⁸ Dhali um kun o gwo mo ki: Wakki/ jan 'de/ midi thul me'da powa gwaṭa/ jin miinuwa bas mo tani a'di mii'd ki pe'th mo be. Hili wakki/ wathin 'dej kamu/ thul me'da po/ to jin ciṇu ki me'd mo apowa gwaṭa/ jin miinuwa bas mo tani a'di deka gwom piti jin ona a'di is mo be. ¹⁹ Um 'kwani kun tana ja'da/ mo. Haali/ to jana ica'd mo, to jin ciṇu ki me'd mo 'taa? walla gwaṭa/ jin miinuwa bas a'di kar to jin ciṇu ki me'd ki jin kogu mo? ²⁰ Wakan a'di jin thuli me'da apowa gwaṭa/ jin miinuwa bas mo tani a'di thulki me'di a'di mo dhali aris to 'baar kun 'koni a'di mo be. ²¹ Dhali a'di jin thuli me'da po/ gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di thulki me'di a'di mo dhali ki a'di jin ca'bki'd e

* 23:5 Pilakteri ta'da yi'c jin dhunu Gwo ma Arumgimisa tiya kun 'kwarkunu mo apo/ mo mmohithi buye/ mo dhala biny cam mo e mon'tho mo.

a'di mo be. ²² Dhali a'di jin thuli me'da po/ momis mo tani thulki me'da powa kursi ma Arumgimis mo dhali ki a'di jin ça'bki'da po/ a'di mo be.

²³ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo, haali/ um cina nana/ ki to jin çinu Arumgimis mo dhali anuŋkure/ mo dhali toŋ kuya/ jin miinuwa 'tash jin ta'da akammun mo dhali um ki ta piny is e ton tiya kun 'bitha mii 'ba/ ki 'bi'th mo me'd gwoŋkan jin çinu mo dhali momii ma kar/e mo dhali momiimii mo dhali mongam gwo is mo. Aris to gwansan ka ba/ mmina umi mii mii mo mmodar ga piny isi cine/ ki miin tiya mo. ²⁴ Um kun toshki ta ashu/um bway kun tana ja'da/ mo, um ki dhim e ka pije/ mo dhali um ki los kalman ki 'kolo'c mo be.

²⁵ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo, haali/ um lamki 'ko'd gwar ma kubbaaya mo dhali asahan mo, hili e bwaman mo tani uni 'tu'dkunu mo ki mondil to mo dhali ki mii kun 'coka'cok mo. ²⁶ /E Wathim Parisi jin ta'da ja'da/ mo. Lami bwamana kubbaayam pini nt̄wa/a/ mo ma dhali asahan mo, wakan ki 'ko'd gwar ma pije/ si'da/ midi dheleladhelel mo be.

²⁷ Wayyi e um 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo, haali/ um wana e ki moŋ'kupaje kun kushu mo ki bany bany mo e mis 'te/ mo. Dhali eya por ma pije/ mo tani uni ki piyu/ monyjaro/ mo, hili e bwaman uni mo tani uni 'tu'dkunu mo ka simaj 'kwani kun wukin mo dhali aris to mo kun nyo/anyo/ mo. ²⁸ Wakan um si'da/ eya por ma pije/ mo tani um ki pi moŋkar/e gom 'kwani mo, hili e bwam um mo tani um 'tu'dkunu mo ka he'k e mo dhali ki mii kun 'coka'cok mo be.

²⁹ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo. Haali/ um nyaŋki moŋ'kupaje gi imancı gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali um ki nyoŋ to mo apo/ moŋ'kupajen 'kwaniŋ kar/e mo, ³⁰ mmo/o gwo mo ki: Waŋki/ ana mina 'taki 'ko ka tee gi ibabam bana mo tani ana mina 'taki 'koki nyak to mii ki uni mo e mo jin woluwa bas gi imancı gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be. ³¹ Wakan um o gwo apo/ is bum mo ki um ta iya/ gi uni gwansan kun 'koshkina mee gi imancı gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be. ³² Tu'di 'te/ ma ki piny piny mo ki mombar gi ibabam bum mo. ³³ Um kun ta tasha/ mo, dhali um kun ta ushin tashan 'thi/ mo, um mini mish ye kata sa/, um kun 'dapa'dap ki bway gi mo ma al o'd kan mo. ³⁴ Wakan aha/ hashkina um imancı gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali 'kwani kun yukayuŋ mo dhali 'kwani kun ta iman'kwar to mo. Dhali kun tiya mina umi 'kosh mo dhali 'kosh ki cwany'ciŋhan dhul mo dhali kun tiya mina umi dor mo e gu'b gi montul is bum mo dhali to'c 'kus e bampa/ ki she/ ki she/ mo. ³⁵ Wakan eya po/ um mo tani arisa bas gi 'kwaniŋ kar/e wolkina po/ mony'cesh mo 'pena bas ma Habiil jin di'd ka po/ mo nt̄aga bas ma Sakariyya jin ta ya/ ma Baraŋkiyya mo a'di jin 'koshkina um mo e bwaman ma gwaŋa/ jin karu mo ki jin kogu mo e mo jin miinuwa bas mo be. ³⁶ Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki aris to gwansan mini pu'd apo/ 'kwani gwansan kun tana nyakum yil mo be.

Yesus Gwoki'd Apo/ Pa Urushaliim mo

³⁷ Ayy Urushaliim Urushaliim jin 'koshki imancı gwo ma Arumgimis kadhamo/ jwa mo dhali 'kosh uni gwansan ki wosh kun hashkunu e /e mo. Me'd wana risa kun oka/ ki tul ucim pini isi montal 'de/ mo me'd kumana ŋwa jin wupi ushan piti ka bi mo, dhali um ushkin mo be. ³⁸ Hili mo mo ma, gu'b pini dhalkunu 'pen mo dhali ta ma'du/ ki ma'du/ mo. ³⁹ Haali/ aha/ tora um gwo mo ki: Um mini 'koki par aha/ e dok/e mo nt̄agi um mini o gwo mo ki: Mom'bor mii gom a'di jin pu'dki'd ki gway gi Tapa mo be.

¹ Dhala Yesus dhalki gu'b gi mondheleladhelel 'pen mo dhali di'd mmoya ka pije/ mo ki imancik a'di gwo pu'dkin mo dhali tor a'di gu'b gi mondheleladhelel mo be. ² Hili a'di ki thok uni gwo mo ki: Um mishina ris to gwansani 'baar mo 'taa? Ka jij gana/ aha/ ona um gwo mo ki wosha kamu/ yisa minu dhal ka makampo/ apowa kamu/ jin midi diki biṭa 'cesh mo.

³ Me'd jin dikina a'di e 'Kuwosh Setuun mo tani imancik a'di gwo pu'dkini a'di mo mmo/o gwo mo ka kwal is ki: Tor am gwo mo ma, kakaja sa/ mmina to yansani di mo? dhali ki jamas mii gi wakata mmina /e mpu'du/ mo dhali ki mii jin mina yil gi mony'ceshi di 'kup mo? ⁴ Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Hili ki 'bore/ mo ma, ki wathin 'dej kamu/ midi diki sus umi dheres mo. ⁵ Haali/ 'kwani tana ris kun mini iiyu/ ki gway pem mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ tana Kristhos mo dhali uni mini sus tiya ka ris mmodheres mo. ⁶ Dhali um mini cič gwo gom mo/as mo dhali gwo gom mo/as jin 'ce'du 'te/ mo. Hili mo mo ma ki um mini dhalki is ki ko/ mo haali/ mii yansan a'di midi bu'th embul mo mo dhali hili 'pemen diki pu'd naskina/ mo be. ⁷ Haali/ kala kamu/ midi cu mis apo/ kala kamu/ mo dhali 'perjkuman bampaj kamu/ midi cu mis apo/ 'perjkuman bampaj kamu/ mo, dhali te/ midi di mo dhali mony'cesh midi yikin is ki mo ka ris mo be. ⁸ Aris to gwansan uni ta jasi montel 'pen gi isa nyor mo be.

⁹ Yan'ko'd uni mini ci um mo ki um minu to'c bwa mo dhali dhu um mmowu mo. Dhali um minu shi/i e mo ka ris kal gi 'kwaniny'cesh mo gom gway pem mo be. ¹⁰ Dhali yan'ko'd 'kwanin tiya ka ris mini ye gwo is mo dhali wat tiya gway ka rem 'kup mo dhali shi/a ashim bwa i is ka rem 'kup mo be. ¹¹ Dhali imanci gwonthus mini cu mis mo dhali sus 'kwani ka ris mmodheres mo be. ¹² Dhali mo/en gi 'kwani ka ris mo tani mina isi mii ki dhadharmu'th mo haali/ aris tonthus kun 'coka'cok mo tani markunu is kagahara mo be. ¹³ Hili a'di jin 'dimki 'kup mo ntagi 'pemen mo tani a'di iminu wotl mo be. ¹⁴ Dhali gwom 'borga/ gi Bampa/ gi Momis mo tani minu mii ciča pije/ e mony'ceshi 'baar mo me'd gwo jin ciču gom kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo, idhali yan'ko'd mo tani 'pemen midi pu'du/ mo be.

¹⁵ Wakan ki um mini par a'di e mo mmodosha a'di e mo jin kogu mo a'di jin ta mii jin bulabul mo jin mina 'kwani ta'k is jwa mo tani a'di jin okin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Dani/aal mo (Dhalka manderj gwo e mishi gwo 'ban mo). ¹⁶ Dhali yan'ko'd dhalki uni gwansan kun 'kon e Pa Yahuudiyia mini so 'kuwosh mo. ¹⁷ Dhalki a'di jin di'd e 'kungu'b midi diki thul ka 'cesh mo mmogu torj kamu/ 'peni gu'b piti mo. ¹⁸ Dhali a'di jin di'd e bwam bunto mo midi diki doku/ ka nyar'ko'd mmobu'th burrinyem pom piti mo be. ¹⁹ Dhali ayy/ayy/ayy gom uni gwansan kun bwaa uci mo dhali gom uni gwansan kun ci uci ako mmopi ka tee gwansan mo. ²⁰ 'Thoyi mo ma ki mosom bum mini 'taki 'koki ta mondi mo walla ka cim ma pesu/ mo. ²¹ Haali/ yan'ko'd adhan monṭo'c bwa midi di mo, gi ji wakan yisa di'da 'peni ka muñ'kup gi mony'cesh mo ntagi shwanesan mo, yisa, dhali midi diki di ki sule/ sule/ mo be. ²² Dhali wački/ ka cim gwansan 'konuki 'taki 'koki 'cith bwa mo tani wathimpaj kamu/ si'da/ minu 'taki 'koki wotl mo be. Hili haali/ gom gway gi uni gwansan kun kwanykunu mo ka tee gwansan mo tani a'di i'cithkunuwa cim bwa mo be. ²³ Yan'ko'd wački/ jan 'dej kamu/ midi o um gwo mo ki: Hili mo mo ma, aKristhos a'dan mo be tani walla, a'di acitta'an mo tani dhalku/ gwom piti ki gam is mo ma. ²⁴ Haali/ ikrishos kun 'koki ta kuŋ gana/ walla imanci gwo kun 'koki ta kuŋ gana/ mo tani mini cu mis mo dhali tora dhan jamas mii mo dhala dhan momer mo. Wakan uni mini susa susi dheres mo ntagi uni kun kwanyu ki she/ mo wakki/ a'di mishu mii mo be. ²⁵ Hili mo mo ma, aha/ tora um gwo ntwa/a/ mo be. ²⁶ Wakan wački/ uni mini o um gwo mo ki: Hili mo mo ma, a'di di'd e mombwaasho mo tani dhalku/ ki ii ka pije/ mo. Wački/ uni o um gwo mo ki: Hili mo mo ma, a'di di'd isi bwaman gu'b gana/ mo tani dhalku/ gwom piti ki gam is mo ma. ²⁷ Haali/ me'da wara sho'k jin pu'dki'd 'peni

mom'pesho'k mo dhali dhwa/a'd mo mo ntaga bora luŋgu'b mo tani wakan a'di midi ta mo jin mina Ya/ gi 'Kwani ipu'du/ mo be. ²⁸ E mo yin jin mina buŋgwar isi di mo tani a'di mina korro/ itul 'kup mmontal 'de/ mo be.

Mo jin Mina Ya/ gi 'Kwani Doku/ mo

²⁹ Dhali ki jahanne/ 'ko'di monto'c bwa ka tee gwansan mo tani atente/ midi dhurum mo mo dhali appe midi diki ci moŋkush piti mo dhali arisa cul mini t'a'k 'peni momis mo dhali aris mom'bi'th kun 'kon e momis mo tani minu yiŋkin is mo be. ³⁰ Dhali yan'ko'd jamas mii gi Ya/ gi 'Kwani minu piyu/ mo 'peni momis mo, dhali yan'ko'd arisa wak gi 'kwaniny'cesh mini ko mo dhali uni mini par Ya/ gi 'Kwani e mo mmopu'du/ e bwaarak 'peni momis mo ki mom'bi'th mo dhali ki monyca ilu/ mo be. ³¹ Dhali a'di midi hash iman'doyu gwom piti ka dhana yuŋ gi cuuwa/ ma poome/ mo dhali uni mini tul unim piti is kun kwanykunu mo 'peni momis kun 'kona shem 'penabi idojon mo 'peni montel 'pen gi momis mo ntage 'bana kamu/ mo be.

³² Mishi gwo 'ban mo ma 'peni cwampu/ mo. Ki jahanne/ me'd jin lu/kina a'di abinycwalman piti jin 'ta'dama'ta'dam mo tani dhali lu/ jipim piti mo tani um ki mish gwo 'ban mo ki moyurantee 'dishi'd mo be. ³³ Wakan si'dayi, ki um ki para ris to gwansan e mo tani um ki mish mo mo ki a'di 'disha'dish mo dhali a'di 'dishki'd hila/ mo e 'twaŋkal mo be. ³⁴ Ka jij gana/ aha/ ona um gwo mo ki 'kwani ma nyakum yil gwansan mini 'koki pe mo ntage aris to gwansan mini bu'th mo mo be. ³⁵ Momis dhali mony'cesh mini pe mo tani hili gwom pem mini 'koki pe mo be.

Wathij Kamu/ Yisa Mishi'da Tee mo dhali Mo mo

³⁶ Hili ka tee çaan mo dhali mo mo tani dina wathin 'de/ ki mish mo dhali iman'doyu gwo si'da/ kun 'kon e momis mo 'koki mish mo mo walla Ya/ si'da/, hili Ababa a'di 'de/ mo be. ³⁷ Me'da tee ma Nuuh mo tani wakan si'da/ mina Ya/ gi 'Kwani pu'du/ mo be.

³⁸ Haali/ ka tee gwansan itwa/a/ ka gannu/ yi'de/ mo tani uni 'kokin mo mmoshwa to mo dhali mmopi to mo dhali mmomash mo dhali mmociya ci mmomash mo ntaga tee ma Nuuh jin jithirkina a'di mo e bwam ma kur mo be. ³⁹ Dhali uni 'koki mish mo mo ntage gannu/ yi'de/ pu'dki'd mo dhali dhi'th uni 'baar sho'k mo. Dhali wakan mina Ya/ gi 'Kwani pu'du/ mo be. ⁴⁰ Dhali yan'ko'd 'kwaniŋ gwasi su/ mini 'ko mo e bwam bunto mo. Dhali jan 'de/ minu bu'th mo be dhali jaŋ kamu/ minu dhalku/ mo be. ⁴¹ Up mini 'ko isu/ mo si'da/ kun mini yor to ayo mo. Dhali jan 'de/ minu bu'th mo be dhali jaŋ kamu/ minu dhalku/ mo be. ⁴² Timi mo mo ma wakan, haali/ um 'koki mish mo mo atee jin mina Tapam bumi yayu/ mo be. ⁴³ Hili mishi yaase mo ma, wakki/ com gu'b midi 'taki misha cim jin mina wathin 'di/ 'taki yayu/ mon'thiny mo dhali kwal to mo tani a'di midi 'taki tim mo mo dhali midi 'taki diki dhal gu'b piti mo ki a'di minu 'taki 'koki 'ce'd mo be. ⁴⁴ Wakan um si'da/ mini mii thoson is mo haali/ Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/ ki mo jin mina umi 'taki 'koki ḥosh mo.

Çijkina/ jin Ta jij Gana/ mo dhali Çijkina/ jin Diki Ta jij Gana/ mo

⁴⁵ Kaja a'di jin ta isij gana/ mo dhali jin ta çijkina/ jin yuŋayuk moye? A'di, jin mina tapam piti kar a'di tapa apo/ gu'b piti mo mmoci unim piti tonṭe/ ka tentej gana/ mo?

⁴⁶ Mom'bor mii 'te/ ba/ gom çijkina/ çaan, a'di jin mina tapam piti pu'du/ mo mmogam mo ki a'di di'd mmomii kan mo be. ⁴⁷ Ka jir gana/ aha/ ona um gwo mo ki a'di midi kar a'di ari tapa apo/ aris tom piti jin tana a'di mo be. ⁴⁸ Hili wakki/ çijkina/ çaan jin ta thus ki thus mo o gwo mo e is piti mo ki: Tapam pem tayi'da diite/ mo be ⁴⁹ dhali yan'ko'd a'di ki ṭel mii 'pen mo mmodor igarr piti kun nyaŋka a'di atu'c mii mo dhali shwa to mo dhali pi to mo nyaŋki uni gun 'kosh ma su mo tani ⁵⁰ dhali tapa gi çijkina/ midi pu'du/ mo ka tee jin dina a'di ki ṭosh ki a'di midi 'taki pu'du/ mo dhali ki mo jin dina a'di ki mish

mo mo be. ⁵¹ Dhali a'di midi ci a'diya jisa mo dhali a'di midi kar a'di nyakki uni gun tana he'k e ka he'k e mo. Dhali e mun mo tani a'di ta mo jin mina 'kwani 'pe'd shem buni mo be.

25

Gwom 'Bi'th/e gom Nyaray 'Kume'd mo

¹ Yan'ko'd Bampa/ gi Momis minu kar ka par 'ban ki nyara/ kun 'koni 'kume'd mo kun kalkina lambam buni mo dhali ii mo mmorak wathinya'b mbway mo be. ² Dhali unin tiya kun 'koni mudhe'd mo tani uni ta pus mo dhali kun 'koni mudhe'd mo tani uni yukayuk mo be. ³ Haali/ uni gun ta pus ki pus mo kalkina lambam buni mo tani uni 'koki kala yini nyakki uni mo. ⁴ Hili uni gun yukayuk mo kalki tura/ yin nyakka lambam buni mo be. ⁵ Me'd jin tayina wathinya'b'a diite/ mo tani uni 'baar mo to'da e is mo dhali ish e mo be. ⁶ Hili ki mombwam/eñ gana/ mo tani cuuwa/ cuuyunu mo ki: Hili mo mo ma. Wathinya'b a'dan be. Iiyu/ ka pije/ mo mmorak a'di mbway mo. ⁷ Dhali yan'ko'd aris nyara/ gwansan uni cuki mis mo dhali dhitha lambam buni is mo be. ⁸ Dhali uni kun ta pus ki pus mo ki o uni gun yukayuk gwo mo ki: Ciyi aman ara yin bum mo ma haali/ alambam bam mur ma yini ku'th mo be. ⁹ Hili uni gun yukayuk thok uni gwo mo ki: Wariba/ a'di si'da/ midi diki mii 'kosh jwa mo gom am mo dhali gom um mo. Ba dhali mii e i is mo dhali ii mo e imanyol to mo dhali yolu a'di gom is bum mo. ¹⁰ Dhali ki uni 'kokin mo mmo/ii mo mmoyol mo tani wathinya'b pu'dki'd mo dhali uni gwansan kun 'kokin mo mmothoson is mo tani uni iiki bway bwan gu'b mo nyakki a'di mo e mo ma yu'k gi momiimash mo. Dhali acampur mu'thkunu mo be. ¹¹ Dhali yan'ko'd nyaran tiya uni pu'dkin mo si'da/ mmo/o gwo mo ki: Tapa Tapa, ka'dki aman gu'b mo ma. ¹² Hili a'di thok uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Aha/ mola um mo be. ¹³ Wakan timi mo mo ma haali/ um moli mo mo walla cim mo walla mo mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Kuluny 'Dolkon mo

¹⁴ Haali/ a'di mina e waki wathi/ jin ya ya yilkina/ e bampar kamu/ jin si'dasi'd mo dhali a'di ki yu'k ciñkinam piti mo dhali a'di ki ci uni tom piti mo be. ¹⁵ Dhali e jan 'de/ mo tani a'di ki ci a'di adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd mo dhali e jañ kamu/ tani a'di ki ci a'di adhan kuluny 'dolkoni su/ mo dhali e jañ kamu/ mo tani a'di ki ci a'di adhan kuluny 'dolkoni 'de/ mo, e uni ka 'deñ/ 'deñ/ mo me'd isi to kun misha uni mii mo be. Dhali yan'ko'd a'di ki ya mo be. ¹⁶ A'di jin bu'thki adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd mo tani a'di yaki'd mo ki jahanne/ mo dhali yol to ki uni mo dhali a'di ki ta/ a'di mo mmota adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd ki nyanye/ mo be. ¹⁷ Wakan si'da/ a'di jin ta'd gi dhan kuluny 'dolkoni su/ mo tani a'di ki ta/ a'di mo dok/e mmota adhan kuluny 'dolkoni su/ ki nyanye/ mo be. ¹⁸ Hili a'di jin bu'thki adhan kuluny 'dolkoni 'de/ mo tani a'di yaki'd mo dhali çwany jisa 'cesh mo dhali ba/a guurush gi tapam piti mo be. ¹⁹ Dhali yan'ko'd mmosi'dkina tapam buni ca'b'ko'd ki si'd mo tani tapa gi ciñkina/ gwansan a'di pu'dki'd mo dhali thoson gwo gom ton deñ nyakki uni mo be. ²⁰ Dhali a'di jin bu'thki adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd mo tani pu'dki'd kadhoñ mo mmoçkal adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd ki nyanye/ mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, /e çiki aha/ adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd mo tani aha/ miikina to mmoñta/ uni mmota adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd ki nyanye/ mmahan mo be. ²¹ Dhali tapam piti ki o a'di gwo mo ki: Mba/ ca/. /E ta ciñkina/ jin 'boro'd mo dhali jin ta isin gana/ mo be. /E ta a'di jin ta isin gana/ apo/ ushi to kun gwa'dan mo. Aha/ mina kar /e apowa ris to ki nyanye/ mo. Huri /e mo 'te/ ma e moñ'kuny bwa gi tapam pini mo. ²² Dhali a'di si'da/ jin ta'd gi dhan kuluny 'dolkoni su/ mo pu'dki'd kadhoñ mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, /e çiki aha/ adhan kuluny 'dolkoni su/ mo. Aha/ miikina to ki uni mo dhali ta/ adhan kuluny 'dolkoni su/ ki nyanye/ mmahan mo be. ²³ Dhali tapam piti ki o a'di gwo mo ki: Mba/ ca/. /E ta ciñkina/ jin 'boro'd mo

dhali jin ta isiq gana/ mo. /E ta a'di jin ta isiq gana/ apo/ ushi to kun gwa'dan mo. Aha/ mina kar /e apowa ris to ki nyanye/ mo. Huri /e mo 'te/ ma e moy'kuny bwa gi tapam pini mo. ²⁴ A'di si'da/ jin bu'thki adhan kuluny 'dolkoni 'de/ mo pu'dki'd kadhoj mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, aha/ misha ki /e ta wathi/ jin cinthira cinthir mo haali/ /e 'cithi to jin dina /e ki si mo dhali tul to is jin dina /e ki 'dash mo. ²⁵ Wakan aha/ ko/ka is mo dhali aha/ yakina mo dhali ba'k adhan kuluny 'dolkon pini eya 'cesh mo. Dhali a'di a'dan be. Guyi a'di jin ta jim pini mo ma. ²⁶ Hili tapam piti ki thok a'di gwo mo ki: /E ta thus ki thus mo dhali /e ta ciqkina/ jin ta'da piny is ka piny is mo. /E mishkin ki aha/ tana man'cith to jin dika/ ki si mo? dhali tul a'di jin dika/ ki 'dash is mowa? ²⁷ Dhali yan'ko'd /e ka ba/ mini 'taki dhuka guurush pem mo e imandhuwa guurush mo dhali ki yampu'd pem jin miga/ 'taki bu'th a'di jin ta jim pem gana/ mo dhali nyunycinam piti mo be. ²⁸ Wakan buthi adhan kuluny 'dolkon 'peni a'di mo ma dhali ciki a'di jin ta'd gi dhan kuluny 'dolkoni 'kume'd mo. ²⁹ Haali/ aris uni ka 'de^te/ 'de^te/ kun ta gi to mo tani minu ci to ki nyanye/ mo dhali uni mini ta gi to kun mini ur 'kup mo. Hili 'peni a'di jin dara'd mo tani hili a'di jin tana a'di mo tani minu bu'th 'peni a'di mo be. ³⁰ Dhali bu'th ciqkina/ jin ush me'd ki 'tash mo dhali bi^t a'di mo e mo jin ta'da 'tum ka 'tum mo. Dhali e mo yin mo tani a'di ita mo jin mina 'kwani 'pe'd shem buni mo be.

Mom'bor Mii dhali 'Kwani kun Jeenu mo

³¹ Ki Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/ mo e monycam piti mo tani dhali ka ris iman'doyu gwom piti ilu/ mo tani dhali yan'ko'd a'di midi ca'b apowa kursim piti gi monyca mo be. ³² Aris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo minu tul isi bwambori a'di mo, dhali a'di midi kwa/ uni bwa mo 'peni tiyan tiya mo me'd jin kwa/ ma manhil ka'bal ka'bal bwa mo 'peni mi mo be. ³³ Dhali a'di midi dhu ka'bal ki me'da bim poros piti mo, hili mi mina a'di dhu ki me'da cam piti mo be. ³⁴ Dhali yan'ko'd aMalik midi o uni gwansan kun 'kon ki me'da bim poros piti gwo mo ki: Iiyu/ mo ma, ayy um kun 'bor ma Ababa mii mo mmogam mal gi Bampa/ gi Momis jin thosonkunu mo gom um mo 'peni mo jin ka'bkunuwa 'cesh sho'k mo be. ³⁵ Haali/ me'd jin 'kosha te/ aha/ mo tani dhali um ki ci aha/ tote/ mo. Dhali ki aha/ yana ya yilkina/ mo tani dhali um hanki aha/ mo be. ³⁶ Dhali ki aha/ dina is 'te/ mo tani dhali um hi'thki aha/ burrinye/ i is mo. Dhali ki aha/ 'ba'thkina mo tani dhali um iiyini buti aha/ mo. Dhali ki aha/ dina eya sijin mo tani dhali um pu'dkini aha/ mo be. ³⁷ Dhali yan'ko'd uni kun ta ku^j kar/e mini thok a'di gwo mo ki: Tapa, kakasjana mparkina aman /e e mo mmo'kosha te/ /e mo dhali mmoci /e tote/ mo? walla butha yi'de/ /e mo dhali aman ki ci /e a'di mmopi mo? ³⁸ Dhali kakasja mparkina aman /e e mo mmoya ya yilkina/ mo dhali aman ki han /e mo? walla dina /e is 'te/ mo dhali aman ki hi'th /e burrinye/ i is mo? ³⁹ Dhali kakasja mparkina aman /e e mo mmo'ba'th mo walla dina /e eya sijin mo dhali aman ki buti /e mo? ⁴⁰ Dhali aMalik ki thok uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Me'd jin miina um a'di gom a'din 'de^t kamu/ jin pisid mo 'peni ushi uni gwansan kun tana wa^k pem mo tani um miiki a'di gom aha/ mo be. ⁴¹ Dhali yan'ko'd a'di midi o uni gwansan gwo mo kun 'kon ki me'da cam piti ki: Iiku/ 'peni aha/ mo ma, um kun jeekunu mo e mo ma al o'd jin midi diki us ki sule/ sule/ mo, a'di jin thosonkunu mo gom tapa ma rumu 'cesh mo dhali iman'doyu gwon thus piti mo be. ⁴² Haali/ aha/ 'kosha te/ mo ka jij gana/ dhali um 'koki ci aha/ tote/ mo, dhali aha/ butha yi'de/ ka jij gana/ mo dhali um 'koki ci aha/ yi'de/ mmopi mo be. ⁴³ Dhali aha/ ka jin gana/ yana ya yilkina/ mo tani dhali um 'koki han aha/ mo. Dhali aha/ dina is 'te/ mo tani um 'koki hi'th aha/ burrinye/ i is mo be. Dhali ki aha/ 'batha mo tani dhali di eya sijin mo tani um 'koki buti aha/ mo be. ⁴⁴ Dhali yan'ko'd si'da/ uni mini thok gwo mo ki: Tapa, kakasjana mparkina aman /e e mo mmo'kosha te/ /e mo walla butha yi'de/

/e mo walla ya ya yilkina/ mo walla di is 'te/ mo walla 'ba'th mo walla di eya sijin mo dhali 'kona aman ki mii to gom /e mo? ⁴⁵ Dhali yan'ko'd a'di midi thok uni gwo mo ki: Ka jij gana/ aha/ ṭora um gwo mo ki: Me'd jin 'kona um ki mii a'di gom jan ṭal 'dej kamu/ 'peni uni gwansan kun pisin mo tani um 'koki mii a'di gom aha/ mo be. ⁴⁶ Dhali uni mini ii mo e mo jin 'konu ki mii 'ba/ ki sule/ mo, hili uni kun miin ka kar/e mo tani mini cic mo e mon'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

26

Imanshu 'Kwani Bway Miikina Wu'th apowa Yesus mo

¹ Ka Yesus 'baarki'da ris gwo gwansan mmo/o mo tani a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: ² Um mishi mo mo ki 'ko'da cim su/ mo tani a'di ta'da cim ki Mompe'kupanyolos midi pu'du/ mo dhali Ya/ gi 'Kwani minu ci mo mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

³ Dhali igasiis kun can dhali 'kwani gwanyaka/ gi 'kwani mo uni mini tul is mo mmontal 'de/ mo e bwaagoj ma gasiis jin ca'd mo a'di jin yukkunu gway ka Kayaapa mo be. ⁴ Dhali uni gamki 'twa/ 'kup mo mmontal 'de/ mo mmobutha Yesus ki kup mo dhali mmo'kosh a'di jwa mo be. ⁵ Hili uni o gwo mo ki: Yisa ka cim jin yukuwa yuč mo yisa, hili isi ciki/ haali/ adulat midi di mo e bwaŋ 'kwani mo be.

Yesus A'di 'Koshkunu Is ka Yina Pi'dnaj Gana/ mo e Pam Beetaniya mo be

⁶ Dhali ka Yesus di'd e Pam Beetaniya e gu'b ma Simaan jin ta gi monthus mo tani ⁷ a'boma kamu/ pu'dki'di a'di mo, a'di jin ta'd gi turaj gasaas jin ta gi kush mo, a'di jin din ma yina pi'dnaŋ gana/ nycine/ jin 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo. Dhala yim ki wol a'di e 'kup piti mo me'd jin dikina a'di eya tharabeesa mo be. ⁸ Hili ki imancik a'di gwo parki a'di e mo tani uni dek ma nyor mo mmo/o gwo mo ki: Atinta shinu yansan isa 'cesh kan mo? ⁹ Haali/ ayina pi'dna/ yansan minu 'taki yol ka guurush ki nyanye/ mo dhali ci 'kwani kun hatha'ko'd mo be. ¹⁰ Hila Yesus ki tor mii yansan ki e mo dhali o uni gwo mo ki: Atinta ṭoca uma 'bom 'kus kan mo? Haali/ ayim mii tony jaro/ gom aha/ mo be. ¹¹ Haali/ um isa yempa/ tan gi 'kwani kun hatha'ko'd kun 'kon e um mo. Hili um mini 'koki ta gi aha/ ki sule/ mo be. ¹² Mmowoluwa yina pi'dna/ yansan e bungwar is pem mo tani ayim ki mii a'di mmoothoson a'di gom aha/ gam kan jin minu kan aha/ mo be. ¹³ Ka jij gana/ aha/ ṭora um gwo mo ki: E mo yin jin minu ci gwom 'borga/ yan e mony'ceshi 'baar mo tani a'di jin miin ma yim mo tani minu ṭor mo mmonyor mo mo mmoka ayim e mo be.

Yahuusa A'di Gamki Gwo Me'd mo Mmo'ciṭha/ Yesus Is ki Gwo mo

¹⁴ Dhali yan'ko'd jan ṭal 'dej kamu/ 'peni uni jin 'dap uni 'twa/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo jin yuku gway ka Yahuusa Iskariyuṭi mo tani a'di yaki'd mo e igasiis kun can mo be ¹⁵ dhali o gwo mo ki: Atinta mmina umi ci aha/ mo waṭki/ aha/ mina ci a'di ki um mo? Dhali uni ki ci a'di gabul 'dolkon kushi iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo be. ¹⁶ Dhali 'peni mo ḥaan ki jahanne/ mo tani a'di ḥorki'da ḥor mo mmogam embul gana/ mo mmo'ciṭh a'di is ki gwo mo be.

Yesus Shwaki Tonṭe/ jin 'Ko'd Nyakki Imancik A'di Gwo mo

¹⁷ Dhali ka cim jin ṭwa/a/ gi Maanjkuthu'd jin miinu ki dar ga cumaṭ mo tani imancik gwo pu'dkina Yesus mo mmo/o gwo mo ki: Mana o /e bwa jin mina amani thoson to mo gom /e mo mmoshwa ki Mompe'kupanyolos mo? ¹⁸ A'di ki o uni gwo mo ki: Iiku/ mo e 'peŋkuman bampa/ mo dhali e jan 'dej kamu/ mo dhali o a'di gwo mo ki: Amantor gwo o gwo mo ki: Mom pem 'dishi'd mo hila/. Aha/ mina mii rash di ki Mompe'kupanyolos yan e gu'b pini nyakki imancik aha/ gwo mo be. ¹⁹ Dhali imancik a'di gwo miikin mo me'd jin ḥankin ma Yesus uni gwo mo, dhali uni ki thoson to mo gom Mompe'kupanyolos mo be.

²⁰ Dhali ki mo ta mom'pimpili/ mo tani a'di çä'bki'da tharabeeesa nyakki imancik a'di gwo mo kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ²¹ Dhali ki uni 'kokin mo mmoshwa to mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Ka jij gana/ aha/ ṭora um gwo mo ki jan 'de/ 'peni um midi 'cith aha/ is ki gwo mo be. ²² Dhali uni 'kokina bwa mmodit mo kagahara, dhali uni ki tel mii 'pen mo mmo/o a'di gwo mo ka rem 'kup ka bath 'pen mo ki: Aha/ 'taa? Tapa. ²³ Dhali a'di ki thoł gwo mo ki: A'di jin 'thupki me'd piti eya sahan nyakki aha/ mo tani a'di midi 'cith aha/ is ki gwo mo be. ²⁴ Haali/ Ya/ gi 'Kwani yaki'd mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo gom a'di mo, hili wayyi e wathi/ yan a'di jin midi 'cith Ya/ gi 'Kwani is ki gwo mo. A'di midi 'taki 'bor ki 'bor gana/ mo gom wathi/ yan wałki/ a'di minu 'taki 'koki dhodhu/ mo be. ²⁵ Yahuusa be a'di jin 'cithki a'di is ki gwo mo a'di ki o a'di gwo mo ki: A/aha/ 'taa, Tapa? A'di ki thoł a'di gwo mo ki: /E oki a'di wakan si'da/ mo be.

²⁶ Dhali me'd jin 'kokina uni mmoshwa tonṭe/ mo tani Yesus bu'thki maanjkuthu'd mo dhali 'bora 'bor bwa i is mo, dhali a'di ki 'ce'd a'di mo dhali ci a'di ki imancik a'di gwo mo dhali o gwo mo ki: Buthi a'di mo ma, dhali 'kayi mo ma. A'di yansan ita bungwar is pem mo be. ²⁷ Dhali a'di bu'thki'da kubbaaya mo dhali ki a'di ciki mom'bor bwa i is mo tani a'di ki ci a'di ki uni mo mmo/o gwo mo ki: Piyi a'di mo ma, aris umi 'baar mo, ²⁸ haali/ a'di yansan ita'da bas pem ki gwo jin gamu me'd mo, a'di jin wolki'd ka pije/ mo gom 'kwani ka ris mo gom mogwama gwam gom miinthus mo be. ²⁹ Aha/ ṭora um gwo mo ki aha/ mina diki dok/e pi yiman maman cwa yansan ki sole/ ntaga tee jin migi/ pi a'di jin ta jin this nyakki um e Bampa/ ma Ababam pem jin di'd e momis mo be.

Mojin Wat ma Buterusa Yesus Gway A'di Torkunu Itwa/a/ mo

³⁰ Dhali ki uni yukki gway mo tani uni iikin ka pije/ mo e 'Kuwosh Setuun mo be. ³¹ Yan'ko'd aYesus ki o uni gwo mo ki: Umi 'baar mo mini ṭa'k mo gom aha/ mon'thiny yan shwane/ mo tani haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: Aha/ mina 'kosha manhil ka'bal mo dhali ka'bal 'pena ma'diny piti mo tani uni minu ceker bwa mo be. ³² Hili η'ko'd mo tani ki aha/ piyunu/ mo tani aha/ mina ya um itwa/a/ e Pany Jaliil mo be. ³³ Dhala Buterus ki ṭor a'di gwo mo eya tente/ ki: Ba uni gwansani 'baar mo mini ṭa'k mo gom /e mo tani aha/ mina diki bit ki sole/ mo be. ³⁴ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Ka jij gana/ aha/ ṭora /e gwo mo ki mon'thiny yansan shwane/ mo n̄twa/a/ ka dhongola ηwa diki ko e naskina/ mo tani /e mini wataa/ gway me'di kwara mo be. ³⁵ Dhala Buterus thok a'di gwo mo ki: Hili wałki/ aha/ mina mii wu mo nyakki /e mo tani aha/ mina diki wat /e gway mo. Dhali imancik a'di gwo 'baar mo o gwo wakansan mo be.

Yesus 'Thoki'd e Monsinu jin Ta Bwaagoy ma Jathsemaani mo

³⁶ Dhali yan'ko'd aYesus yaki'd nyakki uni mo e mo jin yuku ka Jathsemaani mo dhali a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: 'Koyi mmahan mo ma ki aha/ mina thoth is mo mmaṭṭaan dhali 'tho mo be. ³⁷ Dhali a'di ki susa Buterus nyakki a'di mo dhali iya/ ma Sabadi isu/ mo, dhali a'di telki mii 'pen mo mmokal bwan diti'd mo dhali bwa jin toco'd mo be. ³⁸ Dhali yan'ko'd a'di ki o uni gwo mo ki: Akashiram pem a'di diṭa bwa ki diṭ kagahara mo gom mowu mo. 'Koyi mmahan mo ma, dhali timi nyakki aha/ mo ma. ³⁹ Dhali mmoothothkina a'di 'peny'ce ari'ceenne/ mo tani a'di bitki bwam/em piti a'cesh mo dhali 'tho mo ki: Ababam pem, wałki/ a'di yan mishu mii mo tani dhalka kubbaaya yan ya'di pe aha/ mo ma. Bahili a'di jin oyaa/ bwa mo yisa. Hili a'di jin ta bwam pini mo be. ⁴⁰ Dhali a'di pu'dki'd e imancik a'di gwo mo dhali gam uni ki uni ishki e mo. Dhali a'di ki owa Buterus gwo mo ki: A/um bunya/ mini 'koki tim nyakki aha/ ka tente/ 'de/ mo? ⁴¹ Timi mo mo ma, dhali 'thoyi mo ma, ki um mini 'taki 'koki ciç mo e mo jin palu mo, haali/ shi/in ka jij gana/ mo tani a'di ona bwa mo, hili bungwar is a'di ihatha'ko'd ki ha'th mo be. ⁴² Dok/e gom me'd jin 'ko a'di isu/ mo tani a'di yaki'd mo dhali 'tho mo ki: Ababam pem, wałki/ a'di yan mol pe mo tani hili isi ciki/ aha/ mina pi a'di mo, dhalki a'di jin ta bwam pini mo tani dhalki a'di miinu mo ma. ⁴³ Dhali dok/e a'di pu'dki'd mo

dhali gam uni ki uni ishki e mo haali/ em buni to'dki uni is mo be. ⁴⁴ Wakan a'di dhalki uni mo dok/e dhali a'di ki ya mo dhali 'tho mo gom me'di kwara mo mmo/o jasi gwon tal 'de/ mo be. ⁴⁵ Dhali yan'ko'd a'di pu'dki'd mo e imancik a'di gwo mo dhali o uni gwo mo ki: A/um 'kon mmo/ish e kan mo? dhali bu'th mosi/is bum mo? Hili mo mo ma, mo pu'dki'd mo hila/ mo dhali Ya/ gi 'Kwani 'cithkunu is ki gwo mo e me'd gi 'kwani kun ta imanmii miinthus mo be. ⁴⁶ Cuyi mis mo ma. Dhalki ana iina mo. Hili, a'di jin 'cithki aha/ is ki gwo mo tani a'di pu'dki'd mo be.

Mo jin 'Cithuwa Yesus Is ki Gwo mo dhali Mo gi Budhu A'di mo

⁴⁷ Ki a'di di'd mo mmo/o gwo naskina/ mo tani Yahuusa pu'dki'd mo, a'di jin 'dap tiya 'twa/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo, dhali nyakki a'di mo tani dhana waambuhany 'kwani pu'dkin ki gandala turga/ mme'd mo dhali cwa mo, 'peni igasisiis kun can mo dhali 'kwanij gwanyjaka/ gi 'kwani mo be. ⁴⁸ Dhali a'di jin 'cithki a'di is ki gwo mo ciki uni jamas mii mo mmo/o gwo mo ki: A/din 'de/ jin migi/ pi 'twa/ mo tani ta wathi/ mo. Buthi a'di mo ma. ⁴⁹ Dhali a'di pu'dki'da Yesus ki jahanne/ mo dhali o gwo mo ki: Hayy, Tapa. Dhali a'di ki pi a'di 'twa/ mo be. ⁵⁰ Yesus ki o a'di gwo mo ki: Akam pem, /e miina ta mmahan mo? Dhali yan'ko'd uni ki pu'du/ i a'di mo dhali dhu me'd buni apowa Yesus mo dhali bu'th a'di mo be. ⁵¹ Dhali hili jan 'de/ 'peni uni gwansan jin nyak di ka Yesus mo tani a'di he'thi me'd piti mo dhali buk gandala turgam piti mo dhali ruthun cinkina/ ma gasiis jin ca'd mo dhali 'cith 'cem piti mo be. ⁵² Dhali yan'ko'd Yesus ki o a'di gwo mo ki: Dwari gandala turgam pini ka nyar'ko'd e mom piti mo ma, haali/ aris uni gwansani 'baar mo kun kalki gandala turga/ mo tani minu 'ce'd sho'k ki gandala turga/ mo be. ⁵³ A/tosha /e ki aha/ mina mol Ababam pem 'tho mo dhali a'di ki ci aha/ ki jahanne/ awaambuhany iman'doyu gwom piti ka ris mo mmo'koki 'ko jasi 'kume'd i'ce'dka su/ mo? ⁵⁴ Hili bakataye ki Gwo ma Arumgimis minu 'taki thim mo ki a'di minu mii mii wakan mo be. ⁵⁵ Dhali ki mo yan mo tani aYesus ki owa waambuhany 'kwani gwo mo ki: Um iiyin ka pije/ ki gandala turga/ mme'd mo dhali ki cwa mo mmobu'th aha/ mmohabus mo me'd wathin 'di/ mo. Ka tee kun bathani 'ko'd mo tani aha/ dikina mo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmotor gwo mo dhali um 'koki bu'th aha/ mo be. ⁵⁶ Hili aris to gwansani 'baar mo tani uni bu'thi embul mo mo, ki Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkina imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo minu mii thim mo be. Dhali yan'ko'd aris imancik a'di gwo uni dhalki a'di 'pen mo dhali so mo be.

Yesus Doshki'd e Bwambor Montul Is gi 'Kwani Yahuuda/ mo

⁵⁷ Dhali yan'ko'd uni gwansan kun bu'thkhina Yesus mo tani uni ki sus a'di eya Kayaapa jin ta'da gasiis jin ca'd mo e mo jin tulkina iman'kwar to is mo dhali 'kwani gwanyjaka/ si'da/ mo be. ⁵⁸ Hila Buterus bathki a'di nsho'k isa dhana/ mo ntati mo gi bwaagon ma gasiis jin ca'd mo. Dhali a'di ki seyu bwaman mo. Dhali a'di ki nyak ca'b ki uni kun hili mo mo mmopar 'pemen gwo e mo be. ⁵⁹ Dhali igasiis kun can dhali aris uni 'baar mo gi montul is yan mo tani uni napki gwonthus mo mmo'ce'da Yesusa po/ mo, ki uni mini 'taki kar a'di mmowu mo be. ⁶⁰ Hili uni 'koki gam tonthusa 'de/ mo, bahili aris iman/o gwonthus apo/ a'di mo tani uni pu'dkin kadhoj mo. I'ko'd uni su/ pu'dkin kadhoj mo ⁶¹ dhali o gwo mo ki: Agarr yansan o gwo mo ki: Aha/ misha mmo'ce'd gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis sho'k mo dhali nyant a'di ka cim kwara mo be. ⁶² Dhala gasiis jin ca'd a'di doshki'd ki mis mo dhali o gwo mo ki: Ayy, /e moli 'twaj kamu/ 'de'k mo? Gwo wakata ona 'kwani gwansan apo/ /e mo? ⁶³ Hila Yesus ca'bki'd ki shwam mo. Dhala gasiis jin ca'd ki o a'di gwo mo ki: Aha/ kana /e gwo ka Arumgimis jin di ki e mo. Ba tor am gwo mo ma, wakki / e tana Kristhos mo, a'di jin ta Ya/ ma Arumgimis mo. ⁶⁴ AYesus ki o a'di gwo mo ki: A'di ta gwo jin ona /e si'da/ mo be. Hili aha/ mina tor /e a'di 'peni shwane/ mo, /e mini par Ya/ gi 'Kwani e mo mmoca'b ki me'da bim poros ki

mom'bi'th mo dhali mmoyayu/ e bwaarak 'peni momis mo be. ⁶⁵ Dhali yan'ko'd agasasiis jin ca'd dherki burrinyem piti bwa mo dhali o gwo mo ki: A'di walki gwo sor jin shi/ashi/ mo. Atinta 'kokina ana mmojap gwo mo mmo/o apo/ a'di mo? Um cikki gwo sor 'peni 'twam piti shwane/ mo be. ⁶⁶ Gwom bum jin ḥosha um wakata mo? Uni thok gwo mo ki: A'di ha me'd mo mmowu mo be. ⁶⁷ Dhali yan'ko'd uni ki 'tak a'di manya/ e bwam/em piti mo dhali dor a'di mo dhali kun tiya ki dor a'di ki cwa mo ⁶⁸ mmo/o gwo mo ki: Oyi am gwo is mo ma, /e jin tana Kristhos mo. Kaja 'dunn idorki /e kan mo?

Buṭerūs Waṭki'da Yesus Gway mo

⁶⁹ Dhala Buṭerūs a'di ḥa'bki'da pije/ e bwaman ma goj mo. Dhali ari nyarany ciŋkina/ pu'dki'di a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: /E si'da/, /e nyakki di ka Yesus gi Pany Jaliil mo be. ⁷⁰ Hili a'di waṭki gwo mo mbwambori uni 'baar mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ dinaki mish 'pemen gwom pini yan jin ona /e mo be. ⁷¹ Dhali ki a'di yaki'd mo ka pije/ eya lambalany gu'b mo tani ari ciŋkina/ nyaraŋ kamu/ parki a'di e mo dhala yim ki o uni gwansan gwo kun doshkina pije/ ki: Wathi/ yansan nyak di ka Yesus gi Pa Naasira mo be. ⁷² Dhali yan'ko'd dok/e a'di waṭki gwo mo ki gwo mmote gwo mo ki: Aha/ dinaki mish wathi/ yan mo be. ⁷³ Yan'ko'd ari'ceenne/ uni kun doshkina pije/ mo tani pu'dkin mo dhali owa Buṭerūs gwo mo ki: Ka jin̄ gana/ /e ta jan̄ ṭal 'de/ si'da/ 'peni uni mo haali/ 'twam pini ṭor /e eya tente/ mo be. ⁷⁴ Yan'ko'd a'di ṭelki mii 'pen mo mmojee is piti jwa ki is piti mo dhali mmothul gwo me'da po/ mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ dinaki mish wathi/ yan mo be. Dhali ki jahanne/ adhongola ḥwa gwoki'd mo. ⁷⁵ Dhala Buṭerūs ka gwo ma Yesus e mo jin ona a'di a'di ntwa/a/: Ka dhongola ḥwa diki ko e mo naskina/ tani /e mini waṭ aha/ gway me'di kwara mo. Dhali a'di yaki'd ka pije/ mo dhali ko ki jabu'th ki ḳu'bu/ ḳu'bu/ mo be.

27

Yesus Suskunu mo Mbwambor ma Bilaat̄us mo be

¹ Dhali ki mon'thamo/ pu'dki'd mo tani aris igasiis kun can dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/ gi 'kwani mo uni gamki 'twa/ 'kup apowa Yesus mo mmokar a'di mmowu mo be. ² Dhali uni ki dek a'di mo dhali sus a'di mo ḫali mmoči a'di ka Bilaat̄us jin ta'da mudhiir mo be.

Jwa ma Yahuusa mo

³ Ka Yahuusa jin ta'da man'cith a'di is ki gwo parki a'di e mo ki a'di waṭkunu mo tani a'di rici'da du is mo dhali a'di ki 'doyu 'dolkon kush jin ta'da iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd ka nyaj'ko'd mo e igasiis kun can mo dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/ mo ⁴ mmo/o gwo mo ki: Aha/ miikina minthus mo mmo'cith a'di is ki gwo mo, a'di jin din ma bas ka po/ mo. Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: A'di yan ta'da ta gom am mo? Hili is pini 'teyi e ma. ⁵ Dhali a'di ki ta'k 'dolkon kush e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali a'di ki pi ka pije/ mo dhali ya mo dhali shir is piti ka nyok mo be. ⁶ Hili igasiis kun can uni bu'thki 'dolkon kush mo mmo/o gwo mo ki: A'di diki ta mii jin dhala gworjkan bway mo mmodhu uni mo e mo jin dhunuwa guurush mo haali/ uni tana guurush ma bas mo be. ⁷ Wakan uni gamki 'twa/ 'kup mo mmobu'th uni mo dhali yol mo gi iman/uča nos mo mmokan 'kwani kun ta yilkina/ nycine/ mo be. ⁸ Wakan mombunto yan yukkunu gway ki Mombunto ma Bas mo ntaga tee yansan mo be. ⁹ Wakan gwo thimkunu mo, a'di jin okin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Irmiya mo mmo/o gwo mo ki: Dhali uni bu'thki 'dolkon kush kun 'koni iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo jin ta she/ yol piti mo, a'di jin ta she/ yol jin karkina unin tiya kun ta iya/ gi uči ma Israyiil mo be. ¹⁰ Dhali uni ki ci uni gom uni kun cila mombunto ma iman/uča nos mo be me'd gwo jin shukina tapa aha/ bway mo be.

Bilaat̄us Dot̄ki'da Yesus Gwo mo be

¹¹ Dhala Yesus doshki'd mbwambora mudhiir mo dhala mudhiir ki dot a'di gwo mo ki: Ki /e de /e tana Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo? Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo ki: A'di ta gwo jin ona /e si'da/ mo be. ¹² Hili ki a'di yerkunu is ki gway mo ki igasiis kun can mo dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/ mo tani a'di diki thok 'twaŋ kamu/ mo be. ¹³ Dhali yan'ko'da Bilaatus ki o a'di gwo mo ki: Dina /e ki ciŋ gwo mo 'taa? ama'diny gwo kun ona uni apo/ /e mo? ¹⁴ Hili a'di diki ci a'di 'twan thoka 'de/ mo walla ari gwoŋ kamu/ jin yerkunu a'di is ki gway mo. Wakan ntaga mudhiir a'di merki'd kagahara mo be.

Yesus Torkunu Gwo 'Twa/a 'Cesh mo Mmowu mo

¹⁵ Dhali ka yuŋ jin yuŋu mo tani mii ma mudhiir isa yempa/ mo mmo'cuŋka waambuhany jan tal 'de/ 'peni uni habuus mo a'di jin dotkina uni mo be. ¹⁶ Dhali uni tan gi wathi/ eya sijin jin mishu 'baar mo eya tente/, a'di jin yuŋkunu gway ka Baraabas mo be. ¹⁷ Wakan uni tulki is mo mmontal 'de/ mo dhala Bilaatus ki o uni gwo mo ki: Kaja i/o um bwa jin mig/ 'cuŋki um mo, a/Baraabas 'taa? walla Yesus a'di jin yuŋu ka Kristhos mo? ¹⁸ Haali/ a'di mishki dhapan buni jin takina uni mo mmoci a'di mo be. ¹⁹ Isa dhamo/ 'teya ki a'di diki'd mmoča'ba kursi jin dwallu gwo jin ta jim piti mo tani ashim piti hashki a'di gwo mo mmodhalku/ toŋ kamu/ ki mii apo/ wathij kar/e yan mo haali/ aha/ to'ckunu bwa kagahara shwane/ gom a'di mo ki gwony jan mo be. ²⁰ Dhali igasiis kun can dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/ uni lalki 'kwani sho'k ki gwo mo mmodot gwo mo goma Baraabas mo dhali mmo'ce'da Yesus sho'k mo be. ²¹ Dhala mudhiir ki o uni gwo mo dok/e ki: Jana 'peni bwam uni su/ jin o um bwa mo jin mig/ 'cuŋki um mo? Dhali uni ki thok gwo mo ki: aBaraabas be. ²² Dhala Bilaatus ki o uni gwo mo ki: Dhali aha/ mina miiya tinta ka Yesus mo a'di jin yuku gway ka Kristhos mo? Uni 'baar mo thok gwo mo ki: Dhalki a'di 'koshu ki cwany'cithan dhul mo. ²³ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Gomata sa/? Tonthus gi wakatinta imiikina a'di mo? Hili uni cuukin kagahara mo mmontal 'de/ mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki a'di 'koshu ki cwany'cithan dhul mo.

²⁴ Wakan ka Bilaatus parki a'di e mo ki a'di mol gwo pi jipi/ mo tani hili a'di ki dhal mii e i is mo goma dulatt jin telkunu 'pen mo tani a'di ki bu'th yi'de/ mo dhali 'thur me'd piti mo mbwambor ma waambuhany 'kwani mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ dina ka po/ ' pena bas gi wathi/ yan mo. Hili a'di 'te/ ki is bumi niin ma. ²⁵ Dhali aris 'kwani 'baar mo thok a'di gwo mo ki: Abas piti midi di apo/ aman mo dhali apo/ ucim bam mo be. ²⁶ Dhali yan'ko'd a'di ki 'cuŋki uni aBaraabas mo dhali ki a'di dorki'da Yesus ki yis bip mo tani a'di ki ci a'di mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

I/askar Miikina Yesus ka Maŋ mo

²⁷ Dhali yan'ko'd i/ askar ma mudhiir uni ki susa Yesus mo e bwaagon gi gu'b ma mudhiir mo dhali uni ki tula askar isi 'baar mo mmontal 'de/ mo ibwambori a'di mo be. ²⁸ Dhali uni ki 'cuŋ a'di burrinye/ mo dhali hi'th a'di is ki burrinye/ jin ta'da duŋ is mo be. ²⁹ Dhali uni ki thoson toŋ'kup ' pena 'de/ mo dhali uni ki hi'th a'di i'kup piti mo dhali uni ki kar a'di guluka cwahan e me'da bim poros piti mo dhali luŋ ki jiŋ 'kupa'dupuni bwambori a'di ka mak mo mmo/o gwo mo ki: Hayy, Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo. ³⁰ Dhali uni ki 'taŋ a'di manya/ i is mo dhali uni ki bu'th gulu'c mo dhali dor a'di e 'kup piti mo be. ³¹ Dhali ki uni miiki a'di ka mak mo tani uni ki 'cuk a'di burrinyen duŋ is mo dhali uni ki hi'th a'di burrinyem piti i is mo dhali uni ki sus a'di ka pije/ mo mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

Mo gi 'Koshuwa 'Kosh ki Cwany'cithan Dhul mo

³² Me'd jin 'kokina uni mmoya ka pije/ mo tani uni pu'dkin mo e wathi/ gi Pan Kerawaan jin yuŋu gway ka Simaan mo. Wathi/ yansan a'di tu'ckina uni mo mmokal cwany'cithan dhul piti mo be. ³³ Dhali ki uni pu'dkin mo e mo jin yuŋu ka Gulgutha mo tani (a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ki: Mo ma Simaj 'Kup mo) ³⁴ uni ki ci a'di yimana

mura'th jin 'koshu e ki toŋ ka/ga/ mo. Hili ki a'di nyokki a'di mo tani a'di ushki a'di pi mo be. ³⁵ Dhali ki uni 'koshki a'di ki cwany'cithan dhul mo tani uni ki kwa/ burrinyem piti bwa mo e bwam uni 'cena mo mmota'k to mo. ³⁶ Yan'ko'd uni ki 'ko a'cesh mo dhali rash 'ko mo mmotim a'di apo/ mo be. ³⁷ Dhali apo/ 'kup piti mo tani uni ki 'kwar gwo apo/ a'di mo jin deju e mo ki: Yansan ta'da Yesus jin ta'da Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo be. ³⁸ Dhali 'kwani su/ kun tana 'di/ nyakkunu 'kosh ki a'di mo ki cwany'cithan dhul mo, jan 'de/ ki me'da bim poros piti mo, dhali jan kamu/ ki me'da biny cam piti mo be. ³⁹ Dhali uni gwansan kun iikin ki iimpe e bway mo tani uni sorki a'di mo mmopir 'kup buni mo be, ⁴⁰ dhali mmo/o gwo mo ki: /E jin mini 'taki 'kosh gu'b gi mondheleladhelel mo dhali nyaj a'di ka cim kwara mo tani wothi is pini mo. Wakki/ /e ta Ya/ ma Arumgimis mo, ba thulu ka 'cesh 'peni apo/ cwany'cithan dhul mo. ⁴¹ Wakan si'da/ igasiis kun can dhali iman'kwar to mo dhali 'kwanij gwanyjaka/ mo tani uni miiki a'di ka mak mo mmo/o gwo mo ki: ⁴² A'di wothki tiya mo tani is piti mola a'di woth moyi. Dhalki a'di thulu'd ka 'cesh shwane/ 'peni apo/ cwany'cithan dhul mo, dhali ana mina gam a'di gwo is mo be. ⁴³ A'di gamki'da Arumgimis gwo is mo. Dhalka Arumgimis 'cuk a'di mo shwane/ wakki/ a'di ona bwa ki a'di mo, haali/ a'di o gwo mo ki a'di ta Ya/ ma Arumgimis mo be. ⁴⁴ Dhali unin 'di/ kun nyakkunu 'kosh ki cwany'cithan dhul nyakki a'di mo tani uni si'da/ wakki a'di ki gwon 'de/ yan mo be.

Mowu ma Yesus mo

⁴⁵ Dhali shwane/ ka tente/ ta'da tente/ mbwaŋ 'kup mo tani adhan mondhumumi'd pu'dki'da po/ mony'ceshi 'baar mo ntaga tente/ mbum 'ban mo be. ⁴⁶ Dhali ka tente/ ta'da tente/ kwara mo tani Yesus gwoki'd ki 'twa/ jin caaca mo ki: Ili, Ili, lama sabaktani, a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ki: Arumgimis pem, Arumgimis pem, atinta dhalkina /e aha/ 'pen kan mo? ⁴⁷ Dhali unin tiya kun doshkin ki 'dishe/ cikki a'di mo dhali o gwo mo ki: Wathi/ yukki'd Iliyya mo be. ⁴⁸ Dhali jan ṭal 'de/ 'peni uni a'di guski'd ki jahanne/ mo dhali a'di ki kala lipa/ mo dhali 'tu'd a'di ki yiman tom 'paça'd mo dhali kar a'di eya cwahan mo dhali a'di ki ciki a'di mo mmopi mo be. ⁴⁹ Hili kun tiya o gwo mo ki: Cori naskina/ bala/. Dhalki ana para mo e mo wakki/ Iliyya midi thulu/ mo mmowoth a'di mo. ⁵⁰ Dhala Yesus cuu'd ki dhan 'twa/ jin caaca dok/e mo dhali a'di ki ci shi/in piti mo be.

⁵¹ Dhali hili mo mo ma, burrinye/ gi gu'b gi mondheleladhelel mo a'di dherkunu bwa mo ka 'ban su/ mo 'peni buŋ'kup mo ntagi bum'pen mo, dhali mony'cesh yikinki is mo, dhali aris woshi 'baar mo pwathkkunu bwa mo be. ⁵² Dhali moj'kupaje si'da/ uni ka'dkunu 'twa/ mo, dhali aris bungwar is gi uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo uni gun ishki e mo e mowu mo tani uni cukunu mis mo be. ⁵³ Dhali mmopikina uni ka pije/ 'peni jis jwa mo tani 'ko'di mompim piti mo tani uni iikin e 'pejkuman bampa/ jin kogu mo dhali piki 'kwani i is ka ris mo be. ⁵⁴ Dhali ka mancil ma askar iss 'kwanim pa mmudhe'd dhali uni gwansan kun nyak 'ko ki a'di mo tani uni rashkina Yesus tim mo mmopar mony'cesh e mo mmoyikin is mo dhali to gwansan kun bu'thki embul mo mo tani uni 'tu'dkunu mo ki moŋko/ is mo dhali o gwo mo ki: Ka jin gana/ yansan ta Ya/ ma Arumgimis mo be.

⁵⁵ Wakan si'da/ up 'kokin ka ris mo mmun mmohil mo 'pena dhana/ mo, uni gun bathkkina Yesus nsho'k mo 'peni Pany Jaliil mo mmota imarmii a'di to mo be. ⁵⁶ Dhali e bwaman uni mo tani aMariyam Magdaliyya diki'd mo dhala Mariyam jin to Ko Yakuub mo dhala Yuusup mo dhali ko iya/ ma Sabadi mo be.

Mo jin Kanuwa Yesus mo

⁵⁷ Dhali ki mo ta mom'pimpili/ mo tani wathi/ jin ta pa ki pa pu'dki'd mo 'peni Pa Arraama jin yukkunu gway ka Yuusup mo, a'di si'da/ jin ta'da mancika Yesus gwo mo be. ⁵⁸ A'di yaki'd mo eya Bilaatus mo dhali dot a'di gwo mo gom bungwar is ma Yesus

mo. Dhali yan'ko'd Bilaatus ki ḥan gwo mo ki a'di minu ḥi ki a'di mo be. ⁵⁹ Dhala Yuusup ki bu'th bungwar is mo dhali 'tam a'di is ki burrinyen dhelelga/ jin ta'da dhiny e mo be. ⁶⁰ Dhali 'thi a'di e jis pitin gana/ jin ta jis jwan this mo, a'di jin 'kolkina a'di wosh mo. Dhali a'di ki 'daŋkal wosha caaga/ mo mmo'dap 'twaŋkal jis jwa 'twa/ mo, dhali a'di ki ya mo be. ⁶¹ Mariyam Magdaliyya dhali Mariyama kamu/ nyakki 'ko mmun mo mmo'ko ka par 'twa/ gi morj'kupaje mo be.

Imanji Mo mo e Morj'kupaje mo

⁶² Dhali ka cim jin 'ko'd mo, a'di jin ta'da cim jin 'ko'd jin Thosonkunu to mo tani igasiis kun can dhali 'Kwani Parisiyiin tulki isi bwambor ma Bilaatus mo be, ⁶³ dhali o gwo mo ki: Tapa, am kakina gwo e jin okin ma manhe'k 'kwani e mo ki a'di di'd ki e mo naskina/ mmo/o gwo mo ki: 'Ko'da cim kwara mo tani aha/ mina cuyu mis dok/e mo be. ⁶⁴ Wakan ki /e mini ḥan gwo mo ki morj'kupaje minu mii ji mo ki 'dantar mo ntaga cim kwara mo, isi ciki/ ki imancik a'di gwo mini 'koki ii mo dhali ḥwal is piti mo dhali ḥor 'kwani gwo mo ki: A'di piki'd 'peni mowu mo, dhali gwonthus jin ta jin 'ko'd jin minu o mo tani a'di midi war ki shi/ kagahara mo mmobol jin ḥwa/a/ e mo be. ⁶⁵ Bilaatus ki o uni gwo mo ki: Um tan ga askar kun ji mo mo. Iiku/ mo ma, mmoji a'di ki 'dantar mo me'd jin misha um a'di mii mo be. ⁶⁶ Wakan uni iikin mo dhali ji morj'kupaje mo, dhali uni ki 'dap wosh 'twa/ ka 'diŋkila/ mo dhali dhu imanji mo mo be.

28

Mompinu mo

¹ Dhali 'ko'da cim ma pesu/ mo tani ki mo ḥali kush mo ka cim jin ḥwa/a/ ka dhas mo tani aMariyam Magdaliyya dhala Mariyama kamu/ uni iikin mo mmopar morj'kupaje e mo be. ² Dhali hili mo mo ma, adhan mony'cesh yiŋinki is mo kagahara haala man'doyu gwo gi tapa thulki'd mo 'peni momis mo dhali pu'du/ mo dhali ḥa'c wosh ka nyaj'ko'd mo dhali a'di ki ḥa'ba po/ a'di mo be. ³ Jamas piti jin piyina a'di mo tani a'di wana e ka wara sho'k mo dhali burrinyem piti ḥa'bki bany bany mo me'da wasaj gana/ mo be. ⁴ Dhali gom is jin ḥogu a'di mo tani imanji mo mo uni deekina is mo dhali uni wakina e gi 'kwani kun wukin mo be. ⁵ Hila man'doyu gwo ki o up gwo mo ki: Dhalku/ is ki ḥo/ mo ma, haali/ aha/ misha ki um ḥapkina Yesus jin 'koshkunu jwa mo ki cwany'ciṭhan dhul mo be. ⁶ A'di yisa di'di mahana, haali/ a'di cuki mis mo me'd gwo jin ona a'di mo. Iiyu/ mo ma, mmopar mo e mo jin ishkina a'di nycine/ mo. ⁷ Dhali yan'ko'd iiyi ki jahanne/ mo dhali ḥor imancik a'di gwo gwo mo ki a'di cuki mis mo 'peni mowu mo. Dhali hili mo mo ma, a'di midi ya ntwa/a/ ki um mo e Pany Jaliil mo be. Dhali e mun mo tani um mini gam a'di mo. Hili aha/ ḥorkina um gwo mo be. ⁸ Wakan uni iikin ki jahanne/ mo 'peni mony jis jwa mo ki moŋko/ is mo dhali ka dhan bwaj 'kunyga/ mo, dhali uni sokin mo mmotor imancik a'di gwo gwo mo be. ⁹ Dhali hili mo mo ma, aYesus gamki uni 'kup mo dhali o gwo mo ki: Hayy. Dhali uni pu'dkin mo dhali bu'th a'di i sho'k piti mo dhali luj a'di mo be. ¹⁰ Dhali yan'ko'd Yesus ḥi o uni gwo mo ki: Dhalku/ is ki ḥo/ mo ma. Iiku/ mo ma, dhali ḥor iwak pem gwo mo mmo/ii mo e Pany Jaliil mo dhali uni mini par aha/ e i mun mo be.

Imanji Mo mo Wankunu Is mo be

¹¹ Ki uni 'kokin mo mmo/ii mo tani hili mo mo ma, kun tiya 'peni uni gun ta imanji mo mo tani uni iikin mo e 'perjkuman bampa/ mo dhali ḥor igasiis kun can gwo mo goma ris to gwansan kun bu'thi embul mo mo be. ¹² Dhali ki uni tulki is mo mmontal 'de/ mo nyakki 'kwaniŋ gwanyjakka/ mo dhali gam 'twa/ 'kup mo tani uni ki ḥiya dhana guurush ki i/askar mo be ¹³ mmo/o gwo mo ki: Tori 'kwani gwo mo ki: Imancik a'di gwo pu'dkin mo mon'thiny mo dhali ḥwal a'di mo ki aman 'kokina mmo/ish e mo be. ¹⁴ Dhali wakki/

gwo yansan midi pu'du/ mo e bwany'ce ma mudhiir mo tani aman mina lal a'di sho'k ki gwo mo dhali buł um 'ba/ mo 'peni monło'c bwa mo be. ¹⁵ Wakan uni bu'thkina guurush mo dhali mii a'di me'djin kankunu uni gwo mo. Dhali gwo lolop yansan a'di kalu ki lala'th mo e bwanj 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo ntaga tee yansan mo be.

Yesus Hashki Uni kun 'Koni 'Kume'd I'ce'dka 'De/ mo

¹⁶ Dhali imancik a'di gwo kun 'koni 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo tani uni iikin mo e Pany Jaliil mo e 'kuwosh jin kankin ma Yesus uni gwo mo. ¹⁷ Dhali ki uni parki a'di e mo tani uni lułki a'di mo. Hili kun tiya 'koni modhañ gwo mo be. ¹⁸ Dhala Yesus pu'dki'd mo dhali o uni gwo mo ki: Aris moshirri 'baar mo e momis mo dhali apo/ mony'cesh mo tani uni cikunu aha/ mo be. ¹⁹ Wakan iiku/ mo ma, dhali waraa ris kal gi 'kwaniny'cesh ki imancik aha/ gwo mo. Miiki uni ki yi'de/ ki gway ma Ababa mo dhali ki gway gi Ya/ mo dhali ki gway gi Shi/in Dheleladhelel mo be. ²⁰ Tori uni gwo mo ma, mmodhu aris gwo gwansan uni gun kankika/ um mo, dhali hili mo mo ma, aha/ mina nyak di e um isa yempa/ mo ntagi yil gi mony'cesh yan midi di 'kup mo be.

Gwom 'Borga/ Isi ki Gwo ma MARKUS mo

Gwo jin Cin ma Yohaan jin Ta'da Manmiiya Mii ki Yi'de/ mo

¹ Montel 'pen gi gwom 'borga/ ma Yesus Kristhos jin ta Ya/ ma Arumgimis mo be.

² Me'd gwo jin 'kwarkunu eya Ishaya jin ta'da manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki:

Hili mo mo ma. Aha/ hashkina agum bway pem ibwambori jis/em pini mo.
a'di jin midi thoson /e bway mo.

³ Twa/ gi wathin 'de/ mmocuu gwo em bwaasho ki:
Thosoni bway gi Tapa mo ma,
kari bway piti ka ji sho'k mo.

⁴ Yohaan jin ta'da manmii 'kwani ki yi'de/ a'di piki'd mo e mombwaasho mo mmoci gwo mo gom mo jin minu miiya mii ki yi'de/ mo mmorica du is mo gom gwo gi miinthus kun minu gwam 'kwani mo. ⁵ Dhali aris 'kwani iikin ka pije/ e a'di mo 'peni aris bampa/ gi Pa Yahuudiyya mo dhali 'peni aris 'kwani gi Pa Urushaliim mo. Dhali uni 'kokunu mo mmomii ki yi'de/ ki a'di mo e Yi'dej Kumma/ Uurdun mo mmopikina uni gwo gom miinthus buni mo be. ⁶ Dhala Yohaan si'da/ hi'thki'da mur kalman e isi a'di mo dhali a'di ta'd gi waçkan jin hi'thquina a'di e empa'd piti mo dhali a'di 'ka'da kuuyu/ dhali shwa'da dham eya kur mo be. ⁷ Dhali a'di ciki gwo mo mmo/o gwo mo ki: N'ko'di aha/ mo tani jamu/ midi pu'du/ mo jin ca'd ki aha/ mo. Dhali waçkana ppam piti mo tani aha/ dinaki ha me'd mo mmoluj ki ji luŋ mo dhali 'cuł uni mo be. ⁸ Aha/ miikina um ki yi'de/ tani hili a'di midi mii um ki Shi/in Dheleladhelel mo be.

Mo jin Miinuwa Yesus ki Yi'de/ mo

⁹ Dhali ka tee gwansan mo tani Yesus pu'dki'd mo 'peni Pa Naasira jin di'd e Pany Jaliil mo dhali a'di miikunu ki yi'de/ ka Yohaan mo e Yi'dej Kumma/ Uurdun mo be. ¹⁰ Dhali ki a'di piki'd ka pije/ 'peni yi'de/ mo tani ise/ ki jahanne/ a'di parki momis e mo mmodi ki ƙany dhali Shi/in di'd mmoothulu/ i a'di mo me'd gurko/ mo be. ¹¹ Dhali 'twa/ ciikkunu 'peni momis mo ki: /E ta Ya/m pem jin enka/ mo, dhali aha/ 'bora bwa ki 'bor ki /e mo.

Mo gi Paluwa Yesus mo

¹² Dhali Shi/in Dheleladhelel a'di urki'da Yesus ka pije/ ise/ mo e mombwaasho mo.

¹³ Dhali a'di diki'd e mombwaasho mo ka cim ma issu/ mo, dhali a'di palkunu ka Setaan mo. Dhali a'di nyakki di ki tombwaasho mo. Dhali iman'doyu gwo pu'dkin mo dhali mii a'di to mo be.

Yesus Telki Mii ma Tu'd Piti 'Pen mo

¹⁴ Dhali ka Yohaan karkunu eya sijin mo tani Yesus pu'dki'd mo e Pany Jaliil mo mmoci gwom 'borga/ ma Arumgimis mo ¹⁵ dhali mmo/o gwo mo ki: Mo thimkunu mo, dhali Bampa/ ma Arumgimis pu'dki'd e me'd mo. Rici adu is mo ma dhali gam gwom 'borga/ is mo.

Yesus Yukki Imancesh To Yi'de/ Idoñon mo

¹⁶ Dhali me'd jin yakina a'di ki yampe e shemen ma gap ma Al ma Jaliil mo tani a'di parki'da Simaan e mo dhala Andaraawus jin ta'da kam ma Simaan mo mmobiłkina a'di a'thi/ eya al mo haali/ uni ta 'kwani kun ta imancesh to yi'de/ mo be. ¹⁷ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Bathi aha/ nsho'k mo ma, dhali aha/ mina dhu um mmowar ki imanbu'th 'kwani ki gwo mo be. ¹⁸ Dhali ki jahanne/ uni dhalkina 'thim buni 'pen mo dhali uni ki bath a'di nsho'k mo be. ¹⁹ Dhali mmoothothkina a'di is ari'ceenne/ mo tani a'di parki'da Yakuub e mo jin ta ya/ ma Sabadi dhala Yohaan jin ta'da kam piti mo uni kun 'kokin eya

kur buni mo mmoshowa 'thi/ mo be. ²⁰ Dhali ki jahanne/ a'di ki yük uni mo. Dhali uni dhalkina babam buni ka Sabadi eya kur mo nyakki cinkina/ kun miina tu'c mo dhali bath a'di nsho'k mo be.

Wathi/jin Bu'th ma Arum Thus jin Nyo/o'd mo

²¹ Dhali ki uni pu'dkin mo e Pan Kapranahuum mo tani dhali ki jahanne/ a'di seki gu'b gi montul is buni ka cim ma pesu/ mo dhali a'di ṭorki gwo mo be. ²² Dhali uni merkin mo gom gwom piti jin ṭorkina a'di mo haali/ a'di ṭorki uni gwo mo me'd wathi/ jin ta gi moshirr mo dhali yisa me'd iman'kwar to mo. ²³ Dhali ki jahanne/ wathij kamu/ diki'd e gu'b montul is buni mo a'di jin taki'd ga rum thus jin nyo/o'd mo be. ²⁴ Dhali a'di cuuki'd ki dhan 'twa/ caaca mo mmo/o gwo mo ki: Ki /e mini mii atinta ki aman mo, Yesus gi Pa Naasira mo? A/e pu'dkin mo mmo'ce'd aman sho'k mo? /E mishka/ ki /e ta a'din ṭal 'de/ ma Arumgimis jin kogu mo. ²⁵ Hila Yesus kucurki a'di ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Ç'a'bi ki shwam. Piyu/ ka pije/ 'peni a'di mo. ²⁶ Dhala rum thus jin nyo/o'd ki tor a'di 'ko'da 'cesh mo dhali cuu gwo ki dhan 'twa/ jin caaca mo. Dhali a'di ki pi ka pije/ 'peni a'di mo. ²⁷ Dhali uni 'baar mo merkin mo. Dhali wakan, uni dotki gwondot e bwam uni mo mmo/o gwo mo ki: Mii yan ta'da taye? Gwon this jin ṭoru de. Ki moshirr maja sa/ ikanckina a'di arum thus kun nyo/on gwo mo dhali uni ha a'di gwo e mo? ²⁸ Dhali ki jahanne/ gwom piti yaki'd ki lala'th mo e mo 'baar mo ki tur mo eya ris bampa/ kun 'kon ki jinj 'kam mo e bampa/ gi Pany Jaliil mo be.

Yesus Wački'da Mar ma Simaan jin Ta'da 'Bomi mo

²⁹ Dhali ki jahanne/ a'di dhalki gu'b gi montul is buni 'pen mo dhali a'di cički'd mo e gu'b ma Simaan mo dhala Andaraawus mo nyakka Yakuub mo dhala Yohaan mo be. ³⁰ Dhala mar ma Simaana 'bomi, a'di 'ba'thki'd mo mmo/ish 'ko'da 'cesh ki 'batha thunya/ mo dhali ki jahanne/ uni ki ṭorki a'di ayim mo be. ³¹ Dhali a'di pu'dki'd mo mmobutha yim mme'd mo dhali 'deka yim ki mis mo dhala thunya/ dhalki'da yim 'pen mo, dhala yim miiki uni to mo be.

Yesus Wački 'Kwani ka Ris Mom'pimpili/ mo

³² Dhali ki mo ta mom'pimpili/ mo jin yulkin ma tente/ mo tani uni kalki 'kwani e a'di mo, aris uni gun 'ba'thkin mo dhali uni kun bu'thkin ma ruma 'cesh mo be. ³³ Dhali aris 'kwani gi 'peňkuman bampa/ 'baar mo tulki is mo mmontal 'de/ mo e shan'tamo/ mo be. ³⁴ Dhali a'di ki wač uni ka ris mo, uni gun 'ba'thkin mo ki 'ba'th ki she/ ki she/ mo, dhali a'di ki ura ruma 'cesh ka pije/ mo, dhali a'di diki dhala ruma 'cesh bway mo mmowal 'twa/ mo haali/ uni nyithki a'di mo be.

Yesus Yaki'd mo Mmoči Gwom 'Borga/ mo

³⁵ Dhali ki mo ta mon'thamo/ ka 'tum gana/ mo ki mojkush ntwa/a/ mo tani a'di cuki mis mo dhali ya mo e mo jin pina 'kwani mo, dhali a'di ki 'tho mo be. ³⁶ Dhala Simaan dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo tani bat̄ki a'di nsho'k mo be. ³⁷ Dhali uni gamki a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Aris 'kwani 'baar mo napki /e mo be. ³⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Dhalki ana iina mo e bampa/ kun 'dish yan is mo, ki aha/ mina ci gwo mmun si'da/ mo. Haali/ gom mii gi wakan mo tani a'di ipu'dkika/ mo be. ³⁹ Dhali a'di yaki'd ki tur mo e bampa/ gi Pany Jaliili 'baar mo mmoči gwo mo e gu'b gi montul is buni mo dhali mmo/ura ruma 'cesh ka pije/ mo be.

Yesus Dhelelki Wathi/jin 'Kosha Monthus Is mo

⁴⁰ Dhali wathi/ jin 'kosha monthus pu'dki'di a'di mo mmočap mowoth 'peni a'di mo, dhali ç'a'bki jinj 'kupa'dupun mo dhali o a'di gwo mo ki: Wakki/ /e ona bwa mo tani /e mishi aha/ dhelel mo. ⁴¹ Mmogukina a'di a'di ki e ma 'thime/ ki mo/en mo tani a'di ki he'th me'd piti mo dhali ta a'di is ki me'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Aha/ ona bwa mo be. Dheleli mo ma. ⁴² Dhali ki jahanne/ monthus dhalki a'di 'pen mo dhali a'di dhelelkina

is mo be. ⁴³ Dhali a'di ki kan a'di gwo ki 'bi'th mo dhali hash a'di mo mmoyaku/ mo ki jahanne/ mo ⁴⁴ dhali tor a'di gwo mo ki: Hili miim pini i e ki 'bore/ mo ki /e mini diki tor jan tal'dej kamu/ gwo mo. Hili yaku/ mo dhali tora gasiis is pini i e mo dhali ci a'di to gom is pini jin dhelelkunu mo me'd gwoñkan jin kankin ma Musa mo haali/ a'di ta gwo jin nyo/a 'kwani mo. ⁴⁵ Hili a'di yaki'd ka pije/ mo dhali tel mii 'pen mo mmobah gwo gom a'di 'bakany mo dhali mmokal gwo ki lala'th mo. Wakan a'di mol ma Yesus cic bampa/ dok/e mo eya tente/, hili a'di di'd ka pije/ 'peni bampa/ mo, dhali 'kwani pu'dkini a'di mo 'peni aris shemen bampa/ mo be.

2

Yesus Waçki Wathi/jin Mutta/ Is Is mo

¹ Dhali ki a'di dokki'd ka nyan'ko'd mo 'peni Pan Kapranahuum 'ko'da cim ka hony/e mo tani gwo toru mo ki a'di di'di pa mo be. ² Dhali 'kwani ka ris tulki is mo mmontal 'de/ mo. Wakan, mo piyi'd gom uni mo. Monkamu/ yisa di'da shan'tamo/ si'da/ mo. Dhali a'di di'd mo mmoci uni gwo mo be. ³ Dhali uni pu'dkin mo dhali kali wathi/ jin mutta/ is mo e a'di mo, jin kalkina 'kwaniñ gwasi dorjon mo be. ⁴ Dhali ki uni mol a'di 'dish is mo goma waambuhany 'kwani mo tani uni ka'cki 'kungu'b mo 'peni 'kupi a'di mo. Dhali ki uni tupki mo i e mo tani uni ki dhala ci me'd ki wathi/ i e jin mutta/ is mo be. ⁵ Dhali ka Yesus parki mongam gwo is buni e mo tani a'di ki o wathi/ jin mutta/ is gwo mo ki: Ya/ m pem, miinthus pini gwamkunu /e mo be. ⁶ Dhali iman'kwar ton tiya, uni 'kokin mo mmodot gwo mo eya dum buni mo ki: ⁷ Katinta sa/ i/ona wathi/ yansan gwo gi wakan mo? A'di walki gwo sor mo. Kaja a'di midi mish gwam 'kwani gom miinthus mo, hili jasa Arumgimis a'di 'de/ mo be. ⁸ Dhali ki jahanne/ Yesus nyithki'd e is pití ki uni tan gi gwondot wakan e is buni mo dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta dotkina um gwondot eya dum bum kan mo? ⁹ Ki ji gi 'ka'da mii mane ti, mmo/o wathi/ jin mutta/ is gwo mo ki: Miinthus pini gwamkunu /e mowa? walla mmo/o gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali 'deka cim pini mo dhali yayi mo? ¹⁰ Hili ki um mini mish ki Ya/ gi 'Kwani ta gi moshirr mo e mony'cesh yan mo mmogwam miinthus gi 'kwani mo, a'di ki o wathi/ jin mutta/ is gwo mo ki: ¹¹ Aha/ ona /e gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali kala cim pini mo dhali yayi bway pa mo. ¹² Dhali a'di cuki mis mo dhali ki jahanne/ a'di ki kala cim pití mo dhali ya ka pije/ mbwambori uni 'baar mo. Wakan aris uni 'baar mo merkin mo dhali karkina Arumgimis ki ca mo mmo/o gwo mo ki: Ana 'konaki par ji gi wakan e me'd 'de/ ki sule/ mo be.

Mo jin Yuukunuwa Lawi mo

¹³ A'di yayi'd ka pije/ mo dok/e e shemen ma gap ma al mo, dhala dhana buhany wathimpa tulki is i a'di mo, dhali a'di torki uni gwo mo be. ¹⁴ Dhali ki a'di yaki'd ki yampe mo mbway mo tani a'di parki'da Lawi e mo a'di jin ta ya/ ma Halpa mo mmodikina a'di mo e mo jin teruwa thulpa/ mo, dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ nsho'k mo ma. Dhali a'di cuki mis mo dhali bath a'di nsho'k mo be.

¹⁵ Dhali ki a'di ca'bki'da tharabeesa e gu'b pití mo tani imantera thulpa/ ka ris dhali imanmii miinthus 'kokin nyakka Yesus mo dhali imancik a'di gwo mo, haali/ 'kwani tana ris ka ris kun batiki a'di nsho'k mo be. ¹⁶ Dhali iman'kwar to dhali 'Kwani Parisiyiin ki uni parki a'di e ki a'di shwaki to nyakki uni gun ta imanmii miinthus mo dhali imantera thulpa/ mo tani uni ki dot imancik a'di gwo gwo mo ki: Atinta ishwana a'di to nyakki imantera thulpa/ mo dhali nyakki uni gun ta imanmii miinthus kanni? ¹⁷ Dhali ka Yesus cikki a'di yan mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: 'Kwani gwansan kun 'kon ki 'bore/ mo tani uni mini 'koki mii ta ga hakiim mo, hili uni gwansan kun 'ba'thkin mo be. Aha/ pu'dkina mo yisa mmoyuk 'kwani kun mii miijkar/e hili gom imanmii miinthus mo be.

Gwo jin Dotu mo gom To jin Ga/u mo

¹⁸ Dhali imancika Yohaan gwo dhali 'Kwani Parisiyiin uni ga/ki to mo dhali 'kwani pu'dkini a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Katinta si'da/ imiina imancika Yohaan gwo mii mo dhali 'Kwani Parisiyiin mmoga/ to mo, hili imancik /e gwo uni 'koki ga/ to mo be. ¹⁹ Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Mina 'kwani yilkina/ gwansan, uni kun yuku mo e momiimash mo mish to ga/ mo ki wathinya'a'b diki'd nyakki uni naskina/ mo 'taa? Me'd jin dikina wathinya'a'b e bwam uni mo tani uni moli to ga/ mo be. ²⁰ Atee midi pu'du/ mo ki wathinya'a'b minu susu/ 'peni uni mo tani dhali yan'ko'd uni ki ga/ to ka tee caan mo be. ²¹ Wathij kamu/ yisa di'dajin sho burrinyen this apo/ sharkin burrinyen dhamo/ mo. Wakki/ a'di midi mii kan mo tani mo jin 'dapu midi dher bwa 'peni a'di jin ta jin this mo 'peni jin dhamo/ mo, dhali mondhere'd midi war ki shi/ mo. ²² Dhali wathij kamu/ yisa di'da jin midi kar yimana mura'th jin ta jin this mmowol a'di e kucar jin wolu yimana muratha dhamo/ mo. Wakki/ a'di midi mii kan mo tani yimana mura'th midi 'twak kucar mo dhali yimana mura'th midi gaça sho mo. Dhali wakan kucar minu dher bwa mo, hili yimana mura'th this minu mii wol mo e kucar this jin daka kucuru/ mo be.

Imancik Gwo Uni 'Ce'dki Pos ka Cim ma Pesu/ mo be

²³ Ka cim ma pesuj kamu/ tani a'di yaki'd ki tur mo e bwam bunto mo. Dhali ki uni tanki bway buni mo tani imancik a'di gwo telki mii 'pen mo mmo'ce'd pos mo be. ²⁴ Dhali 'Kwani Parisiyiin o a'di gwo mo ki: Hili ma, atinta imiina uni to jin dina gwoñkan ma cim ma pesu/ ki dhal bway mo? ²⁵ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: 'Kona um ki deñ gwo e mo gom mii ma Dawuu'd mo 'taa? ki a'di midi mii ta gi to mo dhali ki a'di 'kosha te/ mo tani a'di dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo. ²⁶ A'di ciçki gu'b ma Arumgimis mo ka Abi/athaar di'd jin ta'da gasiis jin ca'd mo, dhali shwa tonþe/ jin di'di bun'kus ma Arumgimis mo, a'di jin dina gwoñkan ki dhal bway mo gom 'kwanin tiya mo, hili jasi gom igasiis uni 'cena mmoshwa mo be. Dhali a'di si'da/ ki ciçki uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo be. ²⁷ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Acim ma pesu/ karkunu mo gom wathi/ mo, yisa wathi/ goma cim ma pesu/ mo. ²⁸ Wakan Ya/ gi 'Kwani si'da/ a'di ta tapa goma cim ma pesu/ mo be.

3

Wathi/ jin Kutha Me'd Guñkuru/ mo

¹ Dok/e a'di ciçki gu'b gi montul is mo dhali wathi/ diki'd jin ku'thquina me'd guñkuru/ mo be. ² Dhali uni timki a'di mo mmopar a'di e mo wakki/ a'di midi 'taki waç a'di ka cim ma pesu/ mo, wakan ki uni mini 'taki ta gi gwo mmoyer a'di is ki gway mo be. ³ Dhali a'di ki o wathi/ jin kutha me'd guñkuru/ gwo mo ki: Yayu/ ise mo ma. ⁴ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di ta mii jin dhala gwoñkan bway mo mmomii mii jin 'boro'd ka cim ma pesu/ mo 'taa? walla mii jin ta jin thus minu mii mo? mmowotha/ woþ mo 'taa? walla mmo'kosha 'kosh mo? Hili uni 'kon ki shwam mo be. ⁵ Dhali a'di ki hil mo mo mmo'kar mo ki e mo ka nyor e uni mo mmokal bwa dit mo goma dum buni kun 'bitha'bi'th mo. Dhali a'di ki o wathi/ gwo mo ki: Hethi me'd pini mo ma. Dhali a'di he'thki a'di mo dhali me'd piti waçkunu mo be. ⁶ Dhali 'Kwani Parisiyiin iikin ka pije/ mo dhali ki jahanne/ uni ki gam 'twa/ 'kup nyakki 'Kwani Hirodusiyiin apo/ a'di mo mmo'ce'd a'di sho'k mo be.

Adhana Waambuhany 'Kwani 'Kokini Shemen ma Al mo

⁷ Yesus a'di yaki'd mo nyakki imancik a'di gwo mo e shemen ma al mo dhala dhana buhany wathimpa 'peni Pany Jaliil batþki a'di nsho'k mo. Dhali 'peni Pa Yahuudiyya si'da/ mo be ⁸ dhali 'peni Pa Urushaliim mo dhali 'peni Pa Adumiyya mo dhali 'peni bampa/ jin di'd e bwampo/ Yi'dej Kumma/ Uurdun mo dhali 'peni Pan Sur mo dhali 'peni Pa Saydaa/ mo, dhana waambuhany 'kwani mmocika uni gwo mo goma ris mii kun miikina a'di mo tani, uni pu'dkini a'di mo be. ⁹ Dhali a'di torki imancik a'di gwo gwo

mo mmothosona ḥur gom a'di mo goma waambuhany 'kwani mo, isi ciki/ ki uni mini 'koki 'taki yap a'di ki is mo. ¹⁰ Haali/ a'di wački'da wač ka ris mo, wakan ki aris uni kun 'koshkina 'ba'th ka ris mo gackina gac mo mmota a'di is ki me'd mo. ¹¹ Dhali ka rum thus kun nyo/on parki a'di e mo tani uni ṭa'kkina 'cesh mbwambori a'di mo dhali cuu gwo ki dhan 'twa/ kun caaca ki: /E ta Ya/ ma Arumgimis mo be. ¹² Dhali a'di ki ḥan uni gwo ki 'bi'th mo mmodhalku/ ki dhal a'di ki a'di minu mish mo.

Yesus Kwanyki Uni kun 'Koni 'Kume'd I'ce'dka Su/ mo

¹³ Dhali a'di yaki'd ka gagamis e mor'kuwosh mo dhali a'di ki yuk uni gwansan nyakki a'di mo, uni kun ona bwa a'di ki sus mo. Dhali uni pu'dkini a'di mo be. ¹⁴ Dhali a'di ki dhu uni kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo mmonyač 'ko ki a'di mo dhali mmohash uni mmoci gwo mo ¹⁵ dhali mmota gi moshirr mo mmo/ura ruma 'cesh ka pije/ mo. ¹⁶ Simaan, a'di jin yukkunu gway ka Buṭerūs mo, ¹⁷ dhala Yakuub jin ta ya/ ma Sabadi mo dhala Yohaan jin ta'da kam ma Yakuub mo, uni kun yukkina a'di gway ka Buwanarjis mo jin ta 'pemen gwo jin onu ki iya/ ma wara sho'k mo. ¹⁸ Dhala Andaraawus mo dhala Pilibus mo dhala Bartulamaawus mo dhala Maṭṭa mo dhala Tuuma mo dhala Yakuub jin ta ya/ ma Halpa mo dhala Taddaawus mo dhala Simaan gi Paŋ Kaana mo, ¹⁹ dhala Yahuusa Iskariyuuti jin 'cithi/ a'di is ki gwo mo be.

Gwo Sor jin Walu apo/ Shi/in Dheleladhelel mo

Dhali yan'ko'd a'di yaki bway pa mo be. ²⁰ Dhala waambuhany 'kwani pu'dkin mo dhali tuli isi montal 'de/ dok/ e mo. Wakan uni 'koki ta gi mo mo mmoshwa to mo. ²¹ Dhali ki imugum piti cikki gwo gom a'di mo tani uni pu'dkin mo dhali ḥap a'di mo mmobu'th mo haali/ uni o gwo mo ki: A'di guski'da du mo be. ²² Dhali iman'kwar to pu'dkin mo ka lungu'b 'peni Pa Urushaliim mo mmo/o gwo mo ki: A'di bu'thkin ma Baalsebuul mo dhali ki gway gi tapa ma ruma 'cesh mo tani a'di urkina a'di aruma 'cesh ka pije/ mo be. ²³ Dhali a'di ki yuk uni i a'di mo dhali ḥor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/e mo ki: A/ka Setaan mishi is piti ur ka pije/ ce Setaan mo 'taa? ²⁴ Wakki/ 'peŋkuman bampa/ kwa/u bwa mo e is piti mo tani 'peŋkuman bampa/ ćaan midi mol dosh mo be. ²⁵ Dhali wakki/ gu'b kwa/u bwa mo apo/ is piti mo tani gu'b ćaan midi mol dosh mo be. ²⁶ Dhali wakka Setaan midi cu mis apo/ is pitij gana/ mo wakan dhali kwa/ bwa mo tani a'di midi mol dosh mo, hili a'di midi dak ka bwa i'ba/ mo be. ²⁷ Hili wathin 'deŋ kamu/ yisa di'da jin midi mish cič gu'b gi wathi/ jin 'bitha'bi'th mo dhali shi/ tom piti is mo, hili isi ciki/ a'di midi mii dek wathi/ jin 'bitha'bi'th ka shi/ ntwa/a/ mo. Dhali yan'ko'd ka jiŋ gana/ mo tani a'di midi shi/ gu'b piti is mo be.

²⁸ Ka jiŋ gana/ aha/ ona um ki, aris miinthusi 'baar mo minu gwam ki iya/ gi 'kwani mo, dhala ris gwo sor gunn kun wala uni mo. ²⁹ Hili a'di jin wali gwo sor apo/ Shi/ in Dheleladhelel mo tani minu 'koki gwam miinthus piti ki sule/ mo, hili a'di dina mii m'ba/ ki sule/ sule/ e miinthus mo be. ³⁰ Haali/ uni oki gwo mo ki: A'di ta'd ga rum thus jin nyo/o'd mo be.

KoYesus dhali Ikam Piti mo

³¹ Dhali kum dhali ikam piti pu'dkin mo dhali dosha pije/ mo. Uni ki hash a'di gwo mo dhali yuk a'di mo be. ³² Dhala dhana waambuhany 'kwani 'kokini 'kam a'di is mo dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Kwan dhali ikam pini dhali i'bwanan uni 'kona pije/ mmahan mo mmodot /e mo be. ³³ Dhali a'di ki thok gwo mo ki: Aja sa/ nta'da ta'dam pem dhali ikam pem mo? ³⁴ Dhali a'di ki hil mo mo mmo'kar mo ki e mo gom uni gwansan kun 'kon mmo'kam a'di is mo, dhali a'di ki o gwo mo ki: Ita'dam pem anan be dhali ikam pem anan mo be. ³⁵ A'diyin jin mii'd ki bwa ma Arumgimis mo tani a'di ita'da kam pem mo dhali 'bwah pem mo dhali ata'dam pem mo be.

4

Gwom 'Bi'th/e goma Ka'bany To jin Yeku mo

¹ Dok/e a'di telki mii 'pen mo mmotor uni gwo e shemen ma gap mo. Dhala dhana waambuhany 'kwani caaca kagahara tulki isi a'di mo. Wakan a'di sek̄i bwaa kur mo dhali ca'bi cine/ mo e bwaman ma al mo. Dhala dhana waambuhany 'kwani uni 'koni shemen ma gap ma al mo eya 'cesh mo. ² Dhali a'di ṭorki uni gwo ka ris mo ki gwom 'bi'th/e mo, dhali e gwom piti jin ṭora a'di uni mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: ³ Ba cīki gwo mo ma. Amanyeka ka'bany a'di ya'd ka pije/ mo mmoyek to mo. ⁴ Dhali ki a'di yekki to mo tani aka'banya tiya ta'kkina mo e bway tur jin iinu mo. Dhali 'dii pu'dkin mo dhali los uni mo be. ⁵ Dhali aka'banya tiya uni ta'kkina mo e mo wosh mo dhali uni daran ga 'cesh e embul mo. Dhali ki jahanne/ ki uni 'kana le/ mo haali/ uni dar ga 'cesh mo tani, ⁶ dhali ka tente/ sulki'd ka nyor piti jin 'batha'ba'th mo dhali mmodara uni ka birman mo tani uni la shi'bil mo be. ⁷ Dhali aka'banya tiya uni ta'kkina mo e bwam ma 'de/ mo dhali ka 'de/ can mo tani a'di çokoṭki uni mo dhali a'di moli maman dho'th mo be. ⁸ Dhali aka'banya tiya uni ta'kkina mo eya 'cesh jin 'bora'bor mo dhali uni ki kala dho'th kagahara mo mmocakina uni mo dhali mmomarkina uniya mar is mo, mmogwono'dkina uniya dho'th ki iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd eya tora 'de/ mo dhali ki iss 'kwanimpa ikwara mo dhali ki iss 'kwanimpa imudhe'd mo be. ⁹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di jin ta'd gi gu'ban'ce mo mmocīk gwo mo tani dhalki a'di cīk gwo mo ma.

¹⁰ Dhali ki a'di di'd a'di 'de/ mo tani dhali uni gwansan kun tulki isi a'di kun tana 'kume'd i'ce'dka su/ mo tani uni dotki a'di gwo mo isi gom gwom 'bi'th/e yan mo. ¹¹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um cīnu gwo jin cīnu ki kup mo gom Bampa/ ma Arumgimis mo, hili gom uni gwansan kun 'kona pije/ mo tani uni a'di iminu ṭorki gwo ki gwom 'bi'th/e mo be. ¹² Wakan ki uni mini mii mish ka jin gana/ dhali 'koki nyith a'di mo, dhali uni ka jin gana/ mini cīk a'di mo tani dhali 'koki mish a'di 'ban mo be. Hili isi ciki/ ki uni mini 'taki tu'k mo dok/e dhali uni minu 'taki gwamki miinthus buni mo be. ¹³ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A/um si'da/ 'koki mish gwom 'bi'th/e yan 'ban mo? Um mini mish a'di 'ban kata aris gwom 'bi'th/e gwansan mo? ¹⁴ Amanyeka ka'bany to mo tani a'di yekki gwo mo be. ¹⁵ Dhali uni gwansan uni ita uni kun ta'kkina mo e bway tur mo e mo jin yeku gwo nycine/ mo. Dhali ki uni cīkki gwo mo tani aSetaan ki jahanne/ pu'dki'd mo dhali kal gwo jin yeku e uni mo be. ¹⁶ Dhali uni gwansan si'da/ uni ita uni gun yekkunu mo e embula 'cesh wosh mo. Uni, ki uni cīkki gwo mo tani uni la bu'th a'di ki jahanne/ ki bwarj 'kunyu'd mo be. ¹⁷ Dhali uni tan ga birman yisa e is buni mo, hili uni 'kon jasi ari'ceenne/ mo, dhali yan'ko'd ki mont'o'c bwa walla mo gi 'koshuwa 'kosh cuki mis mo gom gway yan mo tani ki jahanne/ uni ta'kkina mo be. ¹⁸ Dhali aka'banya tiya uni gun yekkunu mo e bwam ma 'de/ mo tani uni ita uni gwansan kun cīkki gwo mo be. ¹⁹ Hili uni bala to ga 'cesh is mo dhali 'penkapan buni jin el uni e ki el mo dhali bwam buni gun ona uni gom ton tiya mo tani cīckina uni nycine/ mo dhali çokoṭ gwo mo dhali a'di inyo/i uni mo ki uni moli dho'th mo be. ²⁰ Hili uni gwansan kun yeku mo eya 'cesha 'borga/ mo tani uni ita uni gun cīkki gwo mo dhali bu'th a'di mo dhali dho'th maman mo, eya tora 'de/ mo tani a'di dhotho'd ki iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo, dhali eya tora 'de/ mo tani a'di dhotho'd ki iss 'kwanimpa ikwara mo, dhali eya tora kamu/ mo tani a'di dhotho'd ki iss 'kwanimpa imudhe'd mo be.

Mojkush jin Kumu 'Kup ki Toj'kul Bwa mo

²¹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Alamba/ ki a'di kalkunu bway gu'b mo tani a'di kumkunu 'kup ki toj'kul bwa mo 'taa? walla karkunu mo e bwaj'kwariny ma angar mowa? dhali a'di dinuki kara po/ ṭirkina/ mo 'taa? ²² Haali/ toj kamu/ yisa di'da jin minu bag mo isi ciki/ a'di minu mish eya tente/ mo. Walla toj kamu/ yisa di'da jin minu mii ka 'di/ mo, hili isi ciki/ uni minu mish ki mojkush mo be. ²³ Wakki/ wathin 'dej

kamu/ ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma. ²⁴ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili ki 'bore/ a'di jin cīka um mo. A'di jin barkina um mo tani a'di minu barki um mo dhali to ki nyanye/ mo tani a'di minu cī ki um mo be. ²⁵ Haali/ a'di jin ta'd gi to mo tani minu cīku/ ki nyanye/ mo. Dhali 'peni a'di jin dara'd mo tani, me'd jin tana a'di gi a'di mo tani a'di minu bu'th 'peni a'di mo be.

Gwom 'Bi'th/e goma Ka'bany To jin Caki'd mo

²⁶ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Bampa/ ma Arumgimis a'di wana e ki wathi/ jin midi 'taki pepera ka'bany bwa apo/ mony'cesh mo ²⁷ dhali 'taki ish e mo dhali cu mis mon'thiny mo dhali montee mo, dhali aka'bany midi 'taki 'ka ale/ mo dhali ca mo ki a'di molo'd mo be. ²⁸ A'cesh a'di dho'thki to ki is piti mo, ale/ a'di i'ka'di twa/a/ mo dhali yan'ko'd akulpe/ mo dhali yan'ko'd maman gana/ mo. ²⁹ Hili ki maman iski'd mo tani a'di ki kar mo ma nyertha/ eya tente/ ki jahanne/ mo haali/ mo gi minu 'cīth to mo pu'dki'd mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Emen To jin Miinuwa 'Tash mo

³⁰ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Mina ana kar Bampa/ ma Arumgimis ka par 'ban kata moye? walla gwom 'bi'th/e gi wakata imina ana i/o mo gom a'di mo? ³¹ A'di wana e ki emena ka'bany to jin miinuwa 'tash mo, a'di jin yekkunu apowa 'cesh mo. A'di ta ara ka'bany to jin ca'ba e ki piri'th piri'th apowa 'cesh mo. ³² Hili ki a'di yekkunu mo tani a'di caki'd mo dhali a'di warki'd ki dhan wurup mo dhali a'di ki pepera adhana bi mo. Wakan 'dii kun pen e mis mo tani uni nyanki gu'b buni eya lam piti mo be.

Mo gi Bu'th ma Yesus Gwom 'Bi'th/e Mmotor mo

³³ Ka ris gwom 'bi'th/e gi wakan mo tani a'di ki tor uni gwo mo me'd jin mina uni 'taki mish a'di mo be. ³⁴ A'di diki tor uni gwo ki dar gi gwom 'bi'th/e mo. Hili e imancik gwom pitij gana/ mo uni 'cena mo tani a'di ki be'd uni gwo 'baar mo be.

Yesus Doshki'da Dhana Punthar 'Tham mo

³⁵ Ka tee caan ki mo ta mom'pimpili/ mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Dhalki ana iina mo mmo'cīha/ gap gi 'bana kamu/ mo. ³⁶ Dhali mmodhalkina uni awaambuhany 'kwani 'pen mo tani uni suski a'di nyakki uni mo me'd jin ca'bkina a'di e bwam ma kur mo. Dhali akura tiya nyakki 'ko ki a'di mo be. ³⁷ Dhali adhana punthar 'tham poshki'd mo dhali yi'de/ birki bakal mo mmodora kur mo. Wakan akur a'di 'tu'dkina yi'de/ hila/ mo be. ³⁸ Hili a'di diki'd mo e bum 'pen ma kur mo mmo/ish e apo/ burrinye/ jin ishu 'ba/ mo. Dhali uni merki a'di e mo dhali o a'di gwo mo ki: Man̄tor gwo, ki /e bunya/ dina is ki mer mo ki ana mina 'ce'd sho'k mo? ³⁹ Dhali a'di ki mer e mo dhali kucur 'tham ki gwo mo dhali o yi'de/ gwo mo ki: Roci sho'k mo dhali doshi munjgun mo. Dhali 'tham doshki'd mo dhali adhan mo dosh ki biyuu mo be. ⁴⁰ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Katinta ko/ka uma ko/ ise? Um dar gi mongam gwo is mo 'taa? ⁴¹ Dhali uni 'kokunu mo mmo'tu'd ki mondee is mo dhali o gwo ka rem 'kup mo ki: Ki wathi/ jana a'dan sa/? ki 'tham dhali yi'de/ haki a'di gwo e mo?

Wathi/ gi Pan̄ Gadara jin Bu'thkin ma Ruma 'Cesh jin Waçkunu mo

¹ Dhali uni pu'dkin ki 'ban ma gap ma ala kamu/ mo e bampa/ gi Pan̄ Gadara mo be. ² Dhali ki a'di piki'd ka pije/ 'peni bwam ma kur mo tani a'di gamki 'kup ki wathi/ jin piki'd mo 'peni moj'kupaje jin taki'd ga rum thus jin nyo/o'd mo be. ³ A'di jin ca'bki'd e moj'kupaje mo dhali wathin 'den kamu/ yisa di'da jin mishki a'di dek ki sule/ mo isi ka jindhiir ilu/ mo. ⁴ Haali/ a'di dekkunu me'd ka ris ka makkiya mo dhala jindhiir mo, hila jindhiir bene'dkina a'di bwa mo dhali makkiya si'da/ 'ce'dkina a'di ka 'ci'cimi'th mo.

Dhali wathiŋ kamu/ yisa ta gi 'bitha mmo'te a'di mii 'twa/ mo. ⁵ Mon'thiny dhali montee a'di diki'd mo e mor'kupaje mo dhali e mor'kuwosh si'da/ mo a'di cuuki gwo ki 'twa/ jin caaca mo dhali tha'th is piti ki wosh mo be. ⁶ Dhali ki a'di parki'da Yesus e mo 'pena dhana/ mo tani a'di guski'd mo dhali luŋ a'di mo be ⁷ dhali a'di cuu gwo ki dhan 'twa/ jin caaca mo mmo/o gwo mo ki: Ki /e mini miiya tinta ki aha/, Yesus, /e jin ta Ya/ gi a'di jin Cayaa/ e ki Ca jin ta'da Arumgimis mo? Aha/ kana /e gwo mo ka Arumgimis mo ki: Dhalku/ ki 'kosh aha/ is ka nyor mo. ⁸ Haali/ a'di ki o a'di gwo mo ki: Piyi ka pije/ 'peni wathi/ mo, /e jin tana rum thus jin nyo/o'd kan mo. ⁹ Dhala Yesus ki dot a'di gway mo mmo/o gwo mo ki: /E yuku gway kaja mo? A'di ki thok gwo mo ki: Gway pem yuku Karis mo haali/ aman 'kona ka ris mo be. ¹⁰ Dhali a'di ki dot a'di gwo ka daran du mo mmohash uni ka pije/ 'peni bampa/ mo be. ¹¹ Dhala dhana waambuhany kuthar uni shwakin mo e 'bambala wosh mo be. ¹² Dhali uni dotki a'di bway mo mmo/o gwo mo ki: Hashki aman mo e bwaj kuthar mo ma. Dhalki aman cika e uni mo. ¹³ Wakan a'di ki dhal uni bway mo mmo/ii mo be. Dhala rum thus kun nyo/on pu'dkin ka pije/ mo dhali cic mo e bwaj kuthar mo. Dhala dhana buhany kuthar denjkunu e ka alaapi su/ mo, mmosokina uni ka lungu'b eya gap yi'dej 'kulga/ mo e bwam yi'de/ mo dhali uni loskina yi'de/ mo be.

¹⁴ Dhali imanhil kuthar uni sokin mo dhali tor gwo e 'peñkuman bampa/ mo dhali e pa 'baar mo. Dhali 'kwani pu'dkin mo mmopar a'di e mo a'di jin miiki'd mo be. ¹⁵ Dhali uni pu'dkina Yesus mo dhali uni ki par wathi/ jin bu'thin ma ruma 'cesh e mo mmoca'b mo ki burrinye/ i is mo dhali ka dum piti jin 'boro'd mo be dhali wathi/ jin taki'd ga ruma 'cesh ka ris mo tani dhali uni ko/ki a'di mo be. ¹⁶ Dhali uni gwansan kun mishki a'di mo tani uni torki gwo mo gom a'di jin miikunu mo gom wathi/ jin bu'th ma ruma 'cesh mo dhali gwo gom kuthar mo. ¹⁷ Dhali uni telki mii 'pen mo mmoyuka Yesus mo mmoya mo 'peni mom buni mo be. ¹⁸ Dhali me'd jin jithirkina a'di mo e bwam ma kur mo tani wathi/ jin bu'thin ma ruma 'cesh a'di dotki a'di 'twa/ mo ki a'di midi 'taki nyak di ki a'di mo be. ¹⁹ Hila Yesus ushki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Yaku/ bway pa mo e imugum pini mo ma dhali tor uni gwo gom to jin miikina Tapa gom /e mo dhali gom momiimi jin miikunu apo/ /e mo be. ²⁰ Dhali a'di yaki'd ka pije/ mo dhali tel mii 'pen mo mmotor gwo eya tente/ e Bampa/ gi Pan Dekapolis mo gom dhan to jin miikin ma Yesus gom a'di mo, dhali aris 'kwani 'baar mo merkin mo be.

'Bwa/ ma Yaa/irus dhala 'Bom jin Taki'da Yesus 'Twaman Burrinyem Piti Is ki Me'd mo

²¹ Dhali ka Yesus 'cithki'da gap dok/e eya kur ki 'bana kamu/ mo tani awaambuhany 'kwani caaca tulki isi a'di mo. Dhali a'di diki'd e shemen ma gap ma al mo. ²² Dhali yan'ko'd tapaj kamu/ gi gu'b gi montul is pu'dki'd mo, a'di jin yukkunu gway ka Yaa/ irus mo. Dhali ki a'di parki a'di e mo tani a'di bitki'da 'ceshi sho'k piti mo be. ²³ Dhali mmonap a'di mo mmo/o gwo mo ki: Ari 'bwa/m pem a'di 'ba'thki'd mo mmomuri wu mo. Yayu/ mo ma dhali kar me'd pini apowa yim mo. Wakan ka yim mina isi 'bor mo dhali di ki e mo be. ²⁴ Dhali a'di yaki'd mo nyakki a'di mo.

Dhala dhana waambuhany 'kwani caaca bathki a'di mo dhali uni ki 'kam a'di ki dek mo. ²⁵ Dhali a'boma kamu/ diki'd si'da/ mo, a'di jin guskin ma bas ki yil 'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ²⁶ Dhali a'di 'koshkina is ka nyor kagahara mo gom mii jin yakina a'di i ihakiim ka ris mo. Dhali a'di ki 'baara ris to 'baar mo kun takina a'di mo be dhali isa kamu/ yisa 'borki'da, hili isa nyor 'curki 'pen ki shi/ mo kagahara mo be. ²⁷ Dhali ayim cikki gwo kun okunu goma Yesus mo dhali a'di pu'dki'di 'ko'di a'di mo e bwaman ma waambuhany 'kwani mo dhali ta a'di burrinyem piti is ki me'd mo. ²⁸ Haali/ ayim ki o gwo mo ki: Wakki/ aha/ mina 'taki ta isi burrinyem piti is ki me'd mo tani aha/ mina isi 'bor mo be. ²⁹ Dhali ki jahanne/ abas jin guski a'di dakki'd mo, dhali ayim mishki'd ki is piti mo ka yim wackunu mo 'peni 'ba'th jin 'koshki a'di mo be. ³⁰ Dhala Yesus nyithki'd ki is

piti ki mom'bi'th yaki'd 'peni a'di mo dhali ki jahanne/ a'di ki ᲃuka bor mo e bwaman ma waambuhany 'kwani mo dhali o gwo mo ki: Kaja ta aha/ burrinye/ is ki me'd mo? ³¹ Dhali imancik a'di gwo ki o a'di gwo mo ki: /E parkina waambuhany 'kwani e yapkina yap ki is mo mmo'kam /e mo dhali ata ona /e ki: Kaja ta aha/ is ki me'd mo? ³² Dhali a'di ki hil mo ki e mo mmopar a'di jin miiki'd kan e mo be. ³³ Hila 'bom a'di mishki a'di jin miikunu mo gom a'di mo. A'di pu'dki'd ki moŋko/ is mo dhali mondee is mo dhali a'di ki biṭa 'cesh ibwambori a'di mo dhali a'di ki ᲃor a'di gwoj gana/ 'baar mo. ³⁴ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: 'Bwa/m pem, moŋgam gwo is pini a'di wački /e mo. Yaku/ mo ki moŋku'th is mo dhali wači mo 'peni 'ba'th pini jin 'koshki /e mo.

³⁵ Dhali ki a'di di'd mmotor gwo mo tani 'kwanin tiya pu'dkin mo 'peni gu'b gi tapa mo, uni gun o gwo mo ki: 'Bwa/m pini wuki'd mo. Atinta ᲃu/ulkina /e amantor gwo ki gwo ki rash rash kan mo? ³⁶ Hili a'di ᲃonki'd mo gom gwo jin okina uni mo. Dhala Yesus ki o tapa gi gu'b gi montul is gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma. Hili gami jasi gwo is mo. ³⁷ Dhali a'di diki dhal jan ᲃal 'dej kamu/ bway mo mmobatḥ a'di mo, hili isi ciki/ jasa Buterus mo dhala Yakuub mo dhala Yohaan jin ta'da kam ma Yakuub mo be. ³⁸ Ki uni pu'dkin mo e gu'b gi tapa gi gu'b gi montul is mo tani a'di parki'da dulat̄t e mo jin miikunu mo dhali 'kwani mmoko mo dhali mmomiiya ḡinthar kagahara mo. ³⁹ Dhali ki a'di cički gu'b mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta miikina uma dulat̄t mo dhali ko mo kan? A'ci a'di yisa wu'd mowa, hili a'di ishki e mo be. ⁴⁰ Dhali uni ki pe'th a'di mo. Hili a'di ki dhu uni 'peni 'baar ka pije/ mo dhali a'di ki sus jasi com ma 'ci mo dhali kum mo dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo dhali ii bway bwaŋ gu'b e mo jin din ma 'ci mo. ⁴¹ Dhali a'di ki butha yim ki me'd mo dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: Talitha kumi, a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ki: Ari nyara/, aha/ ona /e gwo mo ki: cuyi mis mo. ⁴² Dhali ki jahanne/ ari nyara/ cuki mis mo dhali ya ki sho'k mo. Haala yim 'kona yili 'kume'd i'ce'dka su/ mo. Dhali ki jahanne/ uni 'baar mo 'kokunu mo mmotash ki momer mo be. ⁴³ Dhali a'di ki ᲃan uni gwo ki 'bi'th mo ki wathij kamu/ midi 'taki diki mish mii yan mo. Dhali a'di ki ᲃor uni gwo mo mmoci ka yim tonte/ mmoshwa mo be.

6

Yesus A'di Wakkunu mo e Pa Naasira mo

¹ A'di yaki'd mo 'peni mun mo dhali pu'd mo e bampam piti mo dhali imancik a'di gwo bathki a'di nsho'k mo be. ² Dhali ka cim ma pesu/ mo tani a'di ki ᲃel mii 'pen mo mmotor uni gwo mo e gu'b gi montul is mo. Dhali 'kwani ka ris kun cički gwom piti mo tani uni 'kokin mo mmomer mo mmo/o gwo mo ki: 'Peni mana sa/ igamkina wathi/ yansan aris mii gwansan mo? Ki moyuk jin ta'da ta sa/ ᲃicikunu a'di mo? Dhali adhan mom'bi'th maja sa/ imiikina a'di mii gwahan ki me'd piti mo? ³ Dina a'di ki ta amanpa/ cwa 'taa? Dhali dina a'di ki ta ya/ ma Mariyam 'taa? Dhali ikam piti 'koki ta iYakuub mo dhala Yusi mo dhali Yahuuda/ mo dhala Simaan 'taa? Dhali 'kona i'bawaham piti ki nyak 'ko ki ana imahana? Dhali uni kolkunu ki a'di mo be. ⁴ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Amanci gwo ma Arumgimis yisa dar gi tak e mon tiya hili isi ciki/ jasi e bampam pitij gana/ mo dhali e bwaman ma bas 'kwanim piti mo dhali e gu'b pitij gana/ mo be. ⁵ Dhali a'di mol dhan miiny caaga/ mii mo isi ciki/ a'di kar me'd piti apo/ 'kwani kun 'bathan ki dača/ mo dhali a'di ki wač uni mo be. ⁶ Dhali a'di merki'd kagahara mo haali/ gom 'kom buni jin 'kona uni ki dar gi moŋgam gwo is mo be.

Dhali a'di yaki'd mo e bwaman 'kwani e bampa/ 'baar mo mmotor gwo mo be.

Mo/ii jin Iina Uni 'Kume'd I'ce'dka Su/ mo

⁷ Dhali a'di ki yuč 'kwani 'kume'd i'ce'dka su/ nyakki a'di mo, dhali a'di ki ᲃel mii 'pen mo mmohash uni ka susu/ susu/ mo. Dhali ci uni moshirr apowa rum thus kun nyo/on mo be. ⁸ A'di ki ᲃan uni gwo mo mmo'koki 'do ton tiya gom iim buni i bway mo hili isi

ciki/ jasi cwa mo, walla maa yisa, walla kucaj yisa, walla guurush yisa eya jisalaan buni mo. ⁹ Hili uni mini hi'th jasa ppa/ isho'k mo dhali mini 'koki hi'th burrinyem bwamani su/ mo. ¹⁰ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: E gu'b yin jin mina umi cic mo tani 'koyi mo ntagi um mini dhal mo yan 'pen mo. ¹¹ Dhali wakki/ 'kwani gi mo caan 'koki bu'th um mo, dhali ush gwo cik 'peni um mo tani dhali ki um mini dhal mo yin 'pen mo tani piri abuhany 'peni sho'k bum mo haali/ a'di midi ta gwo jin onu apo/ uni mo be. ¹² Wakan uni iikin mo dhali ci gwo mo ki 'kwani mini 'taki rica du is mo be. ¹³ Dhali uni urkina rum'a'cesh ka pije/ ka ris mo dhali wol uni ayini 'kup ka ris mo, aris uni gun 'ba'thkin mo dhali waç uni mo be.

Mowu ma Yohaan jin Ta'da Manmiiya Mii ki Yi'de/ mo

¹⁴ Dhala Malik Hiroodus cikki gwo mo gom a'di mo, gom gway ma Yesus mishkunu e mo 'baar mo. Gom kun tiya o gwo mo ki: A'di ta'da Yohaan jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo jin cukunu mis mo 'peni mowu mo. A'di 'bitha wathi/ mii ki 'bi'th e a'di mo be. ¹⁵ Hili kun tiya o gwo mo ki: A'di ta'da Iliyya mo. Dhali kun tiya o gwo mo ki: A'di ta'da manci gwo ma Arumgimis mo jin wana e gi jin tal 'deñ kamu/ 'peni imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be. ¹⁶ Hili ka Hiroodus cikki gwo mo gom a'di mo tani a'di ki o gwo mo ki: AYohaan jin 'cithka/ 'kup mo a'di cukunu mis mo 'te/ be. ¹⁷ Haala Hiroodus a'di hashki gwo mo dhali butha Yohaan mo dhali dek a'di mo mmokara sijin mo gom gway ma Hirodiyya mo jin ta asha kam piti ka Pilibbus mo haali/ a'di mashki'da yim mo be. ¹⁸ Haala Yohaan ki owa Hiroodus gwo mo ki: A'di diki ta mii jin dhala gwoñkan /e bway mo mmomash asha kan mo be. ¹⁹ Dhala Hirodiyya a'di dikina gwo apo/ a'di mo mmoruk a'di mo dhali ŋap a'di mmo'taki 'kosh jwa mo tani hili ayim diki mish a'di mii mo. ²⁰ Haala Hiroodus a'di ko/ki'da Yohaan mo mmomishkina a'di a'di ki a'di ta wathinj kar/e mo dhali wathi/ jin kgogu mo dhali kar a'di ki 'dantar mo. Ki a'di cikki gwo 'peni a'di mo tani a'di duñkurkina 'kup is kagahara mo dhali a'di di'd mmocik gwo 'peni a'di ki bwañ 'kunyga/ mo be. ²¹ Hili embula 'borga/ pu'dki'd mo ka Hiroodus pu'dkin ma cim jin dhodhu a'di mo tani a'di miiki dhan maa gom 'kwani ma hakuuma gi gu'b piti mo dhali imancil ma askar alip mo dhali 'kwani gwanyaka/ gi Pany Jaliil mo be. ²² Dhali ki 'bwa/ ma Hirodiyya pu'dki'd mo dhali sa mo tani ayim 'borki'da Hiroodus bwa mo dhali yilkinam piti mo, dhali malik ki o nyara/ gwo mo ki: Doti aha/ mo ma gom ma to yin jin o /e bwa mo dhali aha/ mina ciki a'di /e mo be. ²³ Dhali a'di ki owa yim gwo is mo mmo/o gwo mo ki: Ma to yin jin mina /e idot aha/ mo tani aha/ mina ciki a'di /e mo ntagi 'bwanu'b bampam pema kamu/ mo be. ²⁴ Dhala yim yaki'd ka pije/ mo dhali dot kum gwo mo ki: Ata miga/ dot a'di mo? Dhali kum ki o a'di gwo mo ki: 'Kup ma Yohaan jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo be. ²⁵ Dhala yim yaki gu'b ki jahanne/ mo mmobumburku/ mo eya malik mo dhali dot a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ ŋapa /e mmoçi aha/ 'kup ma Yohaan shwane'dan e bwam ma sahan mo, a'di jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo be. ²⁶ Dhala malik a'di bitkina bwa ka luñgu'b kagahara mo ki bwan dit'i'd mo. Hili haali/ gom gwo jin ona a'di is mo dhali yilkinam piti mo tani a'di 'tena bwa mmo'ce'd gwom piti goma yim mo be. ²⁷ Dhali ki jahanne/ a'di hashki'da askar mo, a'di jin ta'da amanji mo mo, dhali kan gwo mo ki 'kup piti minu guyu/ mo. Dhali a'di yaki'd mo dhali 'citha/ Yohaan 'kup mo eya sijin mo ²⁸ dhali guyu/ 'kup piti mo e bwam ma sahan mo dhali ciki a'di ki nyara/ mo, dhali nyara/ ki ciki a'di ki kum mo be. ²⁹ Dhali ki imancik a'di gwo cikki gwo mo gom a'di mo tani uni pu'dkin mo dhali kal buñgwar is piti mo dhali 'thi a'di e jis wosh mo be.

'Kwani Alaapi Mudhe'd kun Çikunu Ton̄te/ mo

³⁰ Dhali imandhun ma Yesus ki she/ mo uni dokkin mo ka nyar'ko'd eya Yesus mo dhali ṭor a'di aris gwo 'baar mo kun miikina uni mo dhali aris gwo kun ṭorkina uni mo

be. ³¹ Dhali a'di ki ṭor uni gwo mo ki: Iiyi mo um 'cena mo e mo jin pina 'kwani mo dhali siyi is mo ari'ceenne/. Haali/ 'kwani tana ris ka ris pu'dkin mo dhali iikin mo, dhali uni 'koki butha tente/ mo mmokar tonj kamu/ n'twa/ mo mmoshwa mo be. ³² Dhali uni iikin mo e bwam ma kur mo e mo jin dar gi 'kwani uni 'cena ki is buni mo be. ³³ Dhali 'kwani ka ris parki uni e mo mmo/ii mo dhali mish uni mo dhali uni sokin ki sho'k mo 'peni aris bampa/ 'baar mo dhali pu'di ṭwa/a/ ki uni mo be. ³⁴ Ki a'di thulki'd mo tani a'di parki'da dhana buhany wathimpa e mo dhali a'di ki ko'c uni e i is mo haali/ uni wakina e gi ka'bal kun dar ga manhil uni mo. Dhali a'di ki ṭel mii 'pen mo mmoṭor uni gwo ki to ka ris mo be. ³⁵ Dhali ki mo taki'da babalalu/ mo tani imancik a'di gwo pu'dkin mo dhali o a'di gwo mo ki: Mo yansan ta mo jin pina 'kwani mo, dhali mo ta'da 'thinthia/ mo be. ³⁶ Hashki uni mo ma ki uni mini ii bampa/ mo dhali pa kun 'kon gi jinj 'kam mo dhali yol tonṭe/ gom is buni mo mmoshwa mo. ³⁷ Hili a'di ki thok uni gwo mo ki: Um mini ci uni tonṭe/ mmoshwa mo. Dhali uni o a'di gwo mo ki: Mina aman ii mo 'te/ be dhali yol maaŋkuthu'd ka riyal* iss 'kwanimpa ipe'de/ mo dhali ci uni mmoshwa mo 'taa? ³⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um 'kon ma guraasa ekata mo? Iiku/ mo dhali par e mo ma. Dhali ki uni gamki a'di mo tani uni ki o a'di gwo mo ki: Imudhe'd mo dhali to yi'de/ 'koni su/ mo be. ³⁹ Dhali yan'ko'd a'di ki kan uni gwo 'baar mo mmo'ko 'pena 'cesh ka pwaṭ she/ mo apowa shon dhii/i'd mo. ⁴⁰ Wakan uni 'kokina 'cesh ka ḷul 'kup mo ki iss 'kwanimpa ka mummuḍhe'd mo dhali ki iss su/ i'ce'dka 'kume'd mo be. ⁴¹ Dhali a'di ki bu'th maaŋkuthu'di mudhe'd mo dhali to yi'de/ isu/ mo tani dhali a'di ki hil 'kup ki momis mo dhali a'di ki 'bora 'bor bwa i is mo dhali 'ce'd maaŋkuthu'd bwa mo dhali a'di ki ci uni ki imancik a'di gwo mo mmodhu ibwambori 'kwani mo. Dhali a'di ki pwaṭ to yi'de/ isu/ bwa mo mbwaman uni 'baar mo. ⁴² Dhali uni 'baar mo shwakin mo dhali kapkunu mo be. ⁴³ Dhali uni 'tu'dkina nura/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo ki 'pisira/ maa mo dhali to yi'de/ mo be. ⁴⁴ Dhali uni gwansan kun shwaki maaŋkuthu'd mo tani ta 'kwani gwasi alaapi mudhe'd mo be.

Yesus Ya ki Sho'ke 'Kupa Al Yi'de/ mo

⁴⁵ Ki jahanne/ a'di ki tor imancik a'di gwo gwo mo mmose bwam ma kur mo mmo/ ii itwa/a/ ki a'di mo e 'bana gapa kamu/ mo e Pam Beetsayda mo ki a'di midi 'cuḍka waambuhany 'kwani montul is mo be. ⁴⁶ Dhali ḷ'ko'd ki a'di dhalki uni 'pen mo tani a'di seki moj'kuwosh mo dhali 'tho mo be. ⁴⁷ Dhali ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo tani akur a'di diki'd isi bwaman ma al mo dhali a'di di'd a'di 'de/ eya 'cesh mo be. ⁴⁸ Dhali a'di di'd mmopar uni e ki uni 'kokin ka cis mo e moj'kosh yi'de/ is ki cwa mo haala punthar 'tham poshki'da po/ uni mo be. Dhali ki mo ta mon'twash/e mo tani a'di pu'dki'di uni mo mmoya ki sho'k e 'kupa al yi'de/ mo. A'di ya'd 'taki ya pe uni mo be. ⁴⁹ Hili ki uni parki a'di e mo mmoya ki sho'k apo/ 'kupa al yi'de/ mo tani uni toshkin ki a'di ta'da rum mo dhali uni kumki cuuwa/ mo be ⁵⁰ haali/ uni 'baar mo parki a'di e mo dhali uni 'kokina isi modee mo. Hili ki jahanne/ a'di ṭorki uni gwo mo dhali o gwo mo ki: Budhi adu mo ma. Aha/ a'dan be. Dhalku/ is ki ko/ mo ma. ⁵¹ Dhali a'di seki'd e bwam ma kur mo nyakki uni mo dhali 'tham doshki'd mo be. Dhali uni 'kokini momer kagahara mo be. ⁵² Haali/ uni 'koki mish gwo 'ban mo gom maaŋkuthu'd mo haali/ adum buni 'bitha'bi'th mo be.

Yesus Wački 'Kwani kun 'Bathan e Pa Jannisaaraṭ mo

⁵³ Dhali ki uni 'ciṭhkina gap mo tani uni pu'dkin mo e bampa/ gi Pa Jannisaaraṭ mo dhali uni shi'dkina kur iyana gap mo be. ⁵⁴ Dhali ki uni pikin ka pije/ mo 'peni bwam ma kur mo tani ki jahanne/ 'kwani nyiṭhki a'di mo be ⁵⁵ dhali uni sokin mo 'peni aris bampa/ 'baar mo mmokukul mo caan is mo dhali ṭel mii 'pen mo mmoṭal 'kwani kun 'bathan mo eya cim buni mo e mo 'baar mo jin cika uni gwo ki a'di di'di cine/ mo be. ⁵⁶ Dhali e mo

* 6:37 miyya wa ishriin

yin jin pu'da a'di mo eya ris bampa/ mo dhali e 'peñkuman bampa/ mo walla e bampa/
mo tani uni ki 'thi uni gun 'bathan e mo ma suug mo dhali o bwa ki a'di mo, ki uni mini
'taki ta a'di isi 'twaman burrinyem piti is ki me'd mo. Dhali ka ris uni ka ris kun taki a'di
is ki me'd mo tani uni 'kokunu mo mmowaç mo be.

7

Mii gi 'Kwaniy Gwanyjaka/

¹ Dhali ki 'Kwani Parisiyiin tulki is imontal 'de/ mo e a'di mo nyakki iman'kwar to mo
uni gun pu'dkin mo 'peni Pa Urushaliim mo tani ² uni parki imancik a'di gwon tiya e mo
mmoshwa to ki me'da nyo/ga/ mo mmo'koki 'thur uni ki yi'de/ mo be. ³ (Haali/ 'Kwani
Parisiyiin dhali aris 'Kwani Yahuuda/ mo tani uni 'koki shwa to wakan mo, hili isi ciki/
uni mini 'thur me'd buni mo mmobotki mii gi 'kwani gwanyjakam buni kadhamo/ mo
be. ⁴ Dhali ki uni pu'dkin 'peni mo ma suug mo tani uni si'da/ 'koki shwa to mo hili isi
ciki/ uni mini mii nyorj is buni mo dhali miin tiya ka ris si'da/ miikina uni mo gom miin
dhamo/ kun torkunu uni mo mmomii mii mo mmolama kubbaaya mo dhala nos mo dhali
toñ'kul bwa kun ta gurany kush mo.) ⁵ Dhali 'Kwani Parisiyiin dhali iman'kwar to mo
dotki a'di gwo mo ki: Katintaye i'kona imancik /e gwo ki bath mii gi gwoñ gwanyjakan
dhamo/ mo, hili uni shwa to ki me'd kun nyo/anyo/ kan mo. ⁶ Dhali a'di ki o uni gwo
mo ki: Nye, din ma Ishaya ki o um gwo is ki um tana he'k e ka he'k e mo me'd gwo jin
'kwarkunu mo ki:

'Kwani gwansan uni tak aha/ ki 'twam buni mo tani
hili adum buni si'dasi'd 'peni aha/ mo be.

⁷ Uni ki luñ aha/ ki pe'th mo

gwoñkan 'peni 'kwani mo tani ḥora uni me'd gwoñ gana/ mo be.

⁸ Um dhalki gwóñkan ma Arumgimis mo dhali bu'th gwoñ 'kwanin dhamo/ ki nyeñ ka
bor mo.

⁹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um 'dapa'dap kagahara mmo/ ush gwoñkan ma
Arumgimis mo jin mina um dhu gwoñ 'kwanin dharam bum mo. ¹⁰ Haala Musa o gwo
mo ki: Taki icim dhali ikwan mo, dhali, A'di jin midi o gwon thus apo/ com mo walla kum
mo tani dhalki a'di ka jiñ gana/ iwú'd mo. ¹¹ Hili um o gwo mo ki: Wakki/ wathi/ midi ḥor
com gwo mo walla kum ki a'di jin mina /e 'taki gam 'peni aha/ mo tani midi ta Kurbaan
mo (a'di jin ta 'pemen jin onu ki: A'di jin cikunu Arumgimis mo be) – ¹² dhali yan'ko'd
um 'koki dhal a'di bway mo mmomii ari toñ kamu/ tal 'de/ gom com mo walla kum mo
be. ¹³ Wakan um ki puu gwo ma Arumgimis mo gom gwo gi gwoñ 'kwanin dharam bum
mo a'di jin luñ um mo. Dhali um ki miiya ris ton tiya gi wakan mo be.

To gi Shi/i Wathi/ Is mo

¹⁴ Dhali a'di ki yuk 'kwani i a'di mo dok/ e dhali o uni gwo mo ki: Ciki gwo 'peni aha/
mo ma, aris umi 'baar mo dhali mishi gwo 'ban mo ma. ¹⁵ Toñ kamu/ yisa di'da jin di'd
'pena pije/ jin midi ya bwa wathi/ mo dhali shi/ a'di is mo, hili a'di jin piyi'd ka pije/ 'peni
bwa wathi/ mo tani a'di shi/ki a'di is mo be. ¹⁶ Wakki/ wathinj kamu/ ta gi gu'ban'ce mo
mmocik gwo mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma. ¹⁷ Dhali ki a'di cicki gu'b mo tani dhali
dhali 'kwani mo tani imancik a'di gwo dotki a'di gwo mo gom gwom 'bi'th/e yan mo be.

¹⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A/ki um si'da/ 'kokin kan mo mmo'koki mish gwo 'ban
mowa? 'Kona um ki mish 'taa ki ma to yin jin yaki'd e bwa wathi/ 'pena pije/ mo tani
midi mol shi/ a'di is mo be ¹⁹ haali/ a'di diki seja dum piti mo hili e bwam piti mo dhali
wakan a'di ki ya ka pije/ mo. (Wakan a'di ḥorki gwo eya tente/ ka ris tonte/ 'baar mo
ta kun dhelelkin mo be.) ²⁰ Dhali a'di ki o gwo mo ki: To jin piyi'd ka pije/ 'peni 'twa/
wathi/ mo tani a'di ishi/ki a'di is mo be. ²¹ Haali/ 'peni bwaman mo, 'peni bwaman ma
du wathi/ mo tani a'di pu'dkina gwon thus kun kulumu ibwa kun shi/ashi/ mo, kun ta
mii gun miinu miinyçal mo, dhali mmota 'di/ mo dhali mmo'kosha mee mo dhali mmota

çal mo ²² dhali mmo'thothbwa mo dhali mmomii mii kun 'coka'cok mo dhali mmota he'k e mo dhali mii kun 'kanuwa kanthi/ mo dhali miin dhapan mo dhali mmota imanthutha thu'th 'pen mo, mmodhu 'ba/ ki ca mo dhali mii jin miinu miim pus mo. ²³ Aris tonthus gwansani 'baar mo kun pikin ka pije/ 'peni bwa wathi/ mo tani uni a'di ishi/ki wathi/ is mo be.

Mojgam Gwo Is ma 'Bom gi Pam Pinikiyya ma Suriyya mo

²⁴ Dhali a'di cuki mis mo 'peni mun mo dhali ya mo e bampa/ gi Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo. Dhali a'di cicki gu'b mo dhali a'di diki dhal jan 'dej kamu/ bway mo mmomish a'di mo. Hili a'di molu bag mo be. ²⁵ Hili ki jahanne/ a'boma kamu/ a'di jin bu'thkin ma rum thus jin nyo/o'd 'bwa/ mo cikki gwo mo gom a'di mo, dhali a'di pu'dki'd mo dhali ça'bki jij 'kupa'dupuni shoki a'di mo be. ²⁶ A'bom yansan ta'da 'bom gi Paŋ Griki mo be, a'di jin dho'thkunu mo e Pam Pinikiyya ma Suriyya mo. Dhala yim doṭki a'di gwo mo mmo/ura ruma 'cesh ka pije/ 'peni 'bwa/ mo be. ²⁷ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: Dhalki uçi çinu tonte/ mmoshwa nṭwa/a/ mo, haali/ a'di diki 'bor mo mmokal tonte/ 'peni uçi mo dhali ta'k a'di ka 'ka mo. ²⁸ Hila yim thokki a'di gwo mo ki: Nye, Tapa, hili a'ka si'da/ uni mini shwa kuluny maa uçi kun raskin 'pena tharabeesa mo be. ²⁹ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: Gom gwo jin ona /e wakansan mo tani yaku/ /e mo. Aruma 'cesh dhalki 'bwa/um pini 'pen mo be. ³⁰ Dhali ayim yaki pa mo dhali gama 'ci mmo/ish eya ci mo dhali aruma 'cesh dhalki a'di 'pen mo be.

Yesus Wački Wathi/ jin Ta'da 'Diye/ mo dhali jin Moli 'Twa/ Wal mo

³¹ Dhali yan'ko'd a'di doṭki'd ka nyan'ko'd mo e Pan Sur mo dhali yaki tur mo e Pan Saydaa/ mo eya Al ma Jaliil mo dhali ki tur mo e bampa/ gi Pan Dekapolis mo be. ³² Dhali uni kalki a'di wathi/ jin ta'da 'diye/ mo dhali 'twam piti jin cumpulkina a'di wal mo. Dhali uni ŋapki a'di mo mmokar me'd piti apo/ a'di mo be. ³³ Dhali uni ki kal a'di 'pen ka pije/ mo 'pena waambuhany 'kwani mo, a'di 'de/ mo. A'di ki kar me'd piti e bwany'cem piti mo, dhala Yesus ki 'tak manya/ mo dhali ta a'di ale'd piti is ki me'd mo be. ³⁴ Dhali a'di ki hil mo 'kup ki momis mo dhali wuwa shure/ mo dhali o a'di gwo mo ki: Ippathha, jin ta 'pemen jin onu gwo mo ki: Dhalki a'di ka'du mo ma. ³⁵ Dhali 'cem piti ka'dkunu mo dhala le'd piti 'cukkkunu mo dhali a'di ki o 'twa/ eya tente/ mo be. ³⁶ Dhali a'di ki kan uni gwo mo mmo'koki tor jan tal 'dej kamu/ gwo mo gom gwo yan mo. Dhali hili mmočankina a'di uni gwo ki 'bi'th ki nyanye/ mo tani wakan uni ṭorki gwo ki bwa gom a'di ki nyanye/ eya tente/ mo be. ³⁷ Dhali uni 'kokin mo mmomer ki mer jin shiyi'd mo mmo/o gwo mo ki: A'di miiki'da ris to gwansan ki 'bore/ mo. A'di ka'dki wathi/ jin ta'da nape/ 'ce mo mmocik gwo mo dhali uni gun mol 'twa/ wal mishki 'twa/ wal mo be.

8

'Kwani Alaapi Dojon kun Çikunu Tonte/ mo

¹ Dhali ka tee gwansan ka dhana waambuhany 'kwani tulki is dok/e mo dhali uni dar gi tonte/ mo mmoshwa mo tani a'di ki yuk imancik a'di gwo mo e a'di mo dhali o uni gwo mo ki: ² Aha/ ko'ckina adhana waambuhany 'kwanimpa e i is mo haali/ uni 'kon'i aha/ shwane/ ka cimi kwara mo dhali dar gi tonte/ mmoshwa mo be. ³ Dhali wakki/ aha/ mina hash uni bway pa ki ṭe/ mo e bampam buni mo tani uni mina buye/ i'thi mo i bway mo. Haali/ kun tiya iiyin 'peni pa kun si'dasi'd mo be. ⁴ Dhali imancik a'di gwo thokki a'di gwo mo ki: Adhana waambuhany 'kwani minu ci tonte/ mmoshwa e bwam ma si'b imahan 'peni mana mo? ⁵ Dhali a'di ki dot uni gwo mo ki: Um 'kona maanjkuthu'd ekata mo? Uni ki thok a'di gwo mo ki: Ipesu/ mo be. ⁶ Dhali a'di ki kana dhana waambuhany 'kwani gwo mo mmo'ko 'pena 'cesh mo. Dhali a'di ki bu'th maanjkuthu'd ipesu/ mo dhali ki a'di ciki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo tani a'di ki 'ce'd uni mo dhali ci uni ki imancik a'di gwo mo mmodhu abori 'kwani mo. Dhali uni dhuki uni ibwambor ma waambuhany

'kwani mo be. ⁷ Dhali uni tan gi ushi to yi'de/ idaka/ mo. Dhali ki a'di 'borki'da 'bor bwa i is mo tani a'di kanki uni gwo mo ki uni gwansan si'da/ minu 'taki dhu ibwambori uni mo be. ⁸ Dhali uni shwaki uni mo dhali uni 'kokunu mo mmokap mo. Dhali uni tulki kuluny maa is kun urki 'kup mo mmo'tu'da nura/ ipesu/ mo be. ⁹ Dhali uni gwansan kun 'kokin mo mmoshwa a'di mo tani wakina e gi 'kwani alaapi dojon mo be. ¹⁰ Dhali a'di ki hash uni mo dhali ki jahanne/ a'di seki bwam ma kur mo nyakki imancik a'di gwo mo dhali uni iikin mo e bampa/ gi Pan Dalmanutha mo be.

Mmo/o Bwa ki Par Jamas Mii E mo

¹¹ Dhali 'Kwani Parisiyiin pu'dkini a'di mo dhali telki mii 'pen mo mmogar a'di gwo 'kusi 'twa/ mo mmojap jamas mii 'peni a'di 'peni momis mo mmopal a'di mo be. ¹² Dhali a'di wuki'da shure/ kagahara mo e shi/in piti mo dhali o gwo mo ki: Atinta nap ma nyakum yil 'kwani gwansan jamas mii mo? Ka jiŋ gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Jamas miij kamu/ yisa minu ci um 'kwani ma nyakum yil gwansan mo. ¹³ Dhali a'di ki dhal uni 'pen mo dhali se i bwam ma kur dok/e mo. A'di ki 'citha gap gi 'bana kamu/ mo be.

Acumat gi 'Kwani Parisiyiin mo

¹⁴ Dhali uni nap maanjkuthu'd mo mmo'koki guyu/ mo. Dhali uni tan gi jasi jin tal 'deŋ gana/ jin takina uni mo e bwam ma kur mo. ¹⁵ Dhali a'di ki rum uni ki gwo mo mmo/ o gwo mo ki: 'Cunycuri miim bum ki 'bore/ mo dhali jiyi acumat gi 'Kwani Parisiyiin ki e ki 'bore/ mo dhali acumat gi 'Kwani Hirodusiyiin mo. ¹⁶ Dhali uni su'kkini ki gwo ka rem 'kup mo mmo/o gwo mo ki: Ana dara gi maanjkuthu'd mo be. ¹⁷ Dhala Yesus nyithki gwom buni mo dhali o uni gwo mo ki: Atinta su'kkina um ki gwo mo gom maanjkuthu'd jin piyi'di um kan mo? 'Kona um ki nyith mo 'taa? Walla 'kona um ki mish gwo 'ban mo? Adum bum 'bitha'bi'th mo kana? ¹⁸ Um tan gi e mo dhali 'kona um ki mish mo mo? Dhali um tan gi 'ce mo dhali 'kona um ki cik gwo mowa? Dhali 'kona um ki ka gwo e mowa? ¹⁹ Ki aha/ 'ce'dkina maanjkuthu'di mudhe'd mo gom 'kwani alaapi mudhe'd mo dhala nura/ ekata i'tu'dkina um ki kuluny maa kun uri 'kup mo? Uni ki thok a'di gwo mo ki: I'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ²⁰ Dhali maanjkuthu'di pesu/ gom 'kwani alaapi dojon mo tani anura/ 'tu'dkina um ekata ki kuluny maa kun tulkina um is mo? Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Ipesu/ mo be. ²¹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Dhali 'kona um ki mish gwo 'ban naskina/ mowa?

Wathiny Ja'da/jin Waçkunu mo e Pam Beetsayda mo

²² Dhali uni pu'dkini Pam Beetsayda mo. Dhali 'kwanin tiya suski wathi/ i a'di mo, a'di jin ta'da ja'da/ mo dhali nap a'di mo mmota a'di is ki me'd mo be. ²³ Dhali a'di ki sus wathi/ jin ta'da ja'da/ ki me'd mo, dhali a'di ki sus a'di ka pije/ 'peni pa mo. Dhali ki a'di 'takki manya/ i em piti mo dhali sus a'di ki me'd piti mo tani a'di ki dot a'di gwo mo ki: /E mishi toŋ kamu/ par e mo 'taa? ²⁴ Dhali a'di ki hil 'kup ki mis mo dhali o a'di gwo mo ki: Aha/ mishkina 'kwani mo. Hili uni wakina e gi cwa kun iikin mo 'te/. ²⁵ Dhali yan'ko'd dok/e a'di ki sus a'di ki me'd piti mo dhali kar me'd piti apo/ em piti mo. Dhali a'di hilki'da hil ki dha'k mo dhali waç mo dhali a'di mishki'da ris to 'baar mo eya tente/ mo be. ²⁶ Dhala Yesus ki hash a'di bway gu'b piti mo mmo/o gwo mo ki: Dhalku/ ki cic bampa/ mo.

Buṭerūs A'di Torki Mii eya Tente/ goma Yesus mo

²⁷ Dhala Yesus nyak ya ki imancik a'di gwo mo e bampa/ gi Pan Kaysariyya mo e Pam Pilibbi mo. Dhali e bway tur jin iina uni mo tani a'di ki dot imancik a'di gwo gwo mo ki: Ki 'kwani on ki aha/ tana aja mo sa/? ²⁸ Dhali kun tiya ki tor a'di gwo mo ki: Ka Yohaan jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo ti. Dhali kun tiya o ki: Iliyya mo, dhali kun tiya o ki: Jan tal 'de/ 'peni imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be. ²⁹ Dhali a'di ki thok uni

gwo mo ki: Hili idhali um onki aha/ tana aja mo sa/? Būterus ki thok a'di gwo mo ki: /E tana Krist̄hos mo be. ³⁰ Dhali a'di ki kan uni gwo mo mmodiki tor jan tal 'dej kamu/ gwo gom a'di mo be.

Yesus Torki Wum Piti It̄wa/a/ mo

³¹ Dhali a'di telki mii 'pen mo dhali tor uni gwo mo ki Ya/ gi 'Kwani mina isi 'kosh ka nyor mo gom to ka ris mo dhali mina 'kwanin gwanyjaka/ iwāk mo dhali igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo, dhali a'di minu 'kosh jwa mo, dhali 'ko'da cim kwara mo tani a'di midi cuiy mis dok/e mo be. ³² Dhali a'di o gwo yansan eya thithin thith gana/ mo. Dhala Būterus ki bu'th a'di mo dhali tel mii 'pen mo mmokucur a'di ki gwo mo be. ³³ Hili a'di tu'kki'da bor mo dhali hil imancik a'di gwo mo tani a'di ki kucura Būterus ki gwo mo dhali o gwo mo ki: Setaan, yaku/ i'ko'di aha/ mmun mo ma. Haali/ /e diki di ki 'ban ma Arumgimis mo hili /e din ka 'ban gi 'kwani mo be.

³⁴ Dhali a'di ki yuk uni i a'di mo awaambuhany 'kwani nyakki imancik a'di gwo mo dhali o uni gwo mo ki: Wakki/ wathij kamu/ midi yayu/ ibat̄h aha/ nsho'k mo tani dhalki a'di non is pitinj gana/ mo dhali 'de'k cwany'cithan dhul piti mo dhali bath aha/ nsho'k mo. ³⁵ Haali/ gom a'diyin jin midi 'taki woth mondiki/em piti mo tani midi this a'di e mo. Dhali a'diyin jin midi this mondiki/em piti e mo gom gway pem mo tani dhali gom gway gi gwom 'borga/ mo tani midi woth a'di mo be. ³⁶ Haali/ gwo gi wakataye jin nyo/a wathi/ mo wakki/ a'di midi gam to 'baar mo e mony'cesh mo dhali lo'b mondiki/ em piti mii nycine/ mo? ³⁷ Haali/ wathi/ midi mish wan mondiki/em piti 'ba/ kata mo? ³⁸ Haali/ a'diyin jin mina isi 'theya'the mo gom aha/ mo dhali gom gwom pem mo e bwaman uni gwansan kun tana nyakum yil kun ta imanmii miinyçal mo dhali imanmii miinthus mo tani Ya/ gi 'Kwani si'da/ a'di mina isi 'theya'the mo gom a'diyin mo ki a'di midi pu'du/ mo e monyca gi com mo dhali nyakki iman'doyu gwom piti kun kogu ilu/ mo be.

9

¹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Kun tiya 'kokin mo mmodoshi mahan mo kun mini 'koki nyok wu mo nt̄wa/a/ ki uni 'koki par Bampa/ ma Arumgimis e mo mmopu'du/ ki mom'bi'th mo be.

Mmowarkin ma Yesus Jamas Piti mo

² Dhali 'ko'da cim pe'de/ mo tani Yesus ki susa Būterus nyakki a'di mo dhala Yakuub mo dhala Yohaan mo, dhali sus uni bway 'kuwosh jin turatur uni 'cena mo. Dhali a'di ki war is piti ibwambori uni mo be. ³ Dhali burrinyem piti ca'bki 'be'd 'be'd mo dhali ki bany bany kagahara mo. Toj kamu/ yisa di'da e mony'cesh yan jin midi mish dhagam uni ki kush kush kan mo. ⁴ Dhali e mun mo tani Iliyya piki uni i is mo uni ka Musa mo, dhali uni torkina tor ka Yesus mo be. ⁵ Dhala Būterus ki owa Yesus gwo mo ki: Tapa, a'di 'boro'd gom am ki aman 'kona imahan mo. Dhalki aman nyanya ciŋja/ ikwara mo, jan tal 'de/ gom /e mo dhali jan tal 'de/ goma Musa mo dhali jan tal 'dej kamu/ gom Iliyya mo be. ⁶ Haali/ a'di diki mish gwo jin ona a'di mo haali/ uni ko/kina ko/ is kagahara mo be. ⁷ Dhali arak 'kamki uni is mo dhali 'twa/ pu'dki'd 'peni bwam ma rak yansan mo mmo/o gwo mo ki: Yansan ta Ya/m pem jin enka/ mo. Ciŋki a'di gwo mo ma. ⁸ Dhali ki jahanne/ ki uni hilki mo mo mmo'kar mo ki e mo tani uni yisa mishki wathij kamu/ mo jin nyak di ki uni mo, hili jasa Yesus a'di 'de/ mo be.

⁹ Dhali ki uni 'kokin mo mmothul ka 'cesh mo 'peni 'kuwosh mo tani a'di ki kan uni gwo ki 'bi'th mo mmo'koki tor wathij kamu/ tal 'de/ gwo gom to jin parkina uni e mo ntagi Ya/ gi 'Kwani minu 'de'k mo 'peni mowu mo be. ¹⁰ Wakan uni dhuki gwo mo mmokulum gwo ibwa mo uni 'cena mo mmodot eya dum buni gom 'pemen gwo jin okina a'di ki a'di midi cuiy mis mo 'peni mowu mo. ¹¹ Dhali uni ki dōt a'di gwo mo ki: Katinta sa/ i/ona iman'kwar to gwo mo ki Iliyya midi mii pu'du/ it̄wa/a/ mo? ¹² Dhali a'di ki thok uni gwo

mo ki: Iliyya pu'dki'di ṭwa/a/a mo dhali ṭela ris to 'baar mo sho'k ka nya᷑'ko'd mo. Dhali ba ki gwo 'kwaru kataye ki Ya/ gi 'Kwani mina isi 'taki 'kosh ka nyor ki nyanye/ mo gom miin tiya ka ris mo dhali minu mii ka jin thus mo dhali minu wa᷑ mo be. ¹³ Hili aha/ ṭora um gwo mo ki Iliyya pu'dki'd mo dhali uni miiki a'diyin jin 'bori uni bwa mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo gom a'di mo be.

Yesus Wa᷑cki'da 'Cjin Bu'thkin ma Rum Thus jin Nyo/o'd mo

¹⁴ Dhali ki uni pu'dkin mo e imancik a'di gwo mo tani uni parkina dhana buhany wathimpa e mo kun 'kamki a'di mo dhali iman'kwar to garki uni gwo 'kusi 'twa/ mo. ¹⁵ Dhali ki jahanne/ adhana buhany wathimpa ki uni parki a'di e mo tani uni 'kokini momer kagahara mo dhali uni sokin 'kup ki a'di mo dhali the a'di me'd mo be. ¹⁶ Dhali a'di ki dot uni gwo mo ki: Gwonta su'kkina um nyakki uni mo? ¹⁷ Dhali jan ṭal 'de/ 'pena buhany wathimpa thokki a'di gwo mo ki: Man᷑tor Gwo, aha/ suskina ya/m pem i /e mo haali/ a'di bu'thkin ma rum thus jin nyo/o'd jin mol a'di 'twa/ wal mo. ¹⁸ Dhali ki a'di bu'thki a'di mo tani a'di torki a'di 'ko'da 'cesh mo, dhali a'di shwaki'da gabusha/ mo dhali rem shem piti 'kup mo dhali a'di peshki'd mo. Dhali aha/ dotkina imancik /e gwo gwo mo mmo/ur a'di ka pije/ mo tani dhali uni molki a'di mii mo be. ¹⁹ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Ayy, um 'kwani kun tana nyakum yil kun atha mongam gwo is ki ath mo. Ki aha/ mina di i um ki mo gi wakata mo? Dhali ki mo gi wakata imiga/ i'dim 'kup e um mo sa/? Susi a'di i aha/ mo ma. ²⁰ Dhali uni ki susa 'ci i a'di mo. Dhali ka rum thus jin nyo/o'd parki a'di e mo tani dhali ki jahanne/ a'di ki tora 'ci 'ko'da 'cesh mo dhali a'di ki bita 'cesh mo dhali 'daŋkal ka gabusha/ i'twa/ mo be. ²¹ Dhala Yesus ki dot com gwo mo ki: Kakasja sa/ imiikina a'di mii gi wakan mo? Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: 'Pena cim jin tana a'di a'ci mo be. ²² Dhali me'd ka ris a'di ki bit a'di e bwam o'd mo dhali e bwam yi'de/ mo mmo'ce'd a'di sho'k mo tani hili wa᷑kki/ /e mini mish toj kamu/ mii mo mmomina /e hila ha'th'ko'd bam mo dhali woth am mo. ²³ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Wakki/ /e ona bwa mo tani aris to mishu mii mo gom a'di jin gamki gwo is mo be. ²⁴ Dhali ki jahanne/ com ma 'ci gwoki'd ki jabu'th mo dhali o gwo mo ki: Aha/ gamkina gwo is mo. Wo᷑hi/ aha/ mo mmodika/ ki dar gi gwo jin gamu is mo. ²⁵ Dhali ka Yesus mishki'da dhana buhany wathimpa pu'dkin mo mmosoyu/ mo mmonṭal 'de/ mo tani a'di kucurki'da rum thus jin nyo/o'd ki gwo mo mmo/o a'di gwo mo ki: /E jin noni wathi/ 'twa/ wal mo dhali /e jin ta wathi/ 'ceya 'diye/ mo, dhali /e jin tana arum jin nyo/o'd mo tani aha/ kankina /e gwo mo ki: Piyi ka pije/ 'peni a'di mo dhali dhalku/ ki se i a'di ki sule/ sule/ mo dok/e. ²⁶ Dhali 'ko'di cuuwam piti jin cuukina a'di mo tani a'di ki tor a'di 'ko'da 'cesh ki tor jin shiyi'd mo dhali a'di ki pi ka pije/ mo. Dhala 'ci a'di wakina e gi wathi/ jin wuki'd mo. Wakan aris uni 'baar mo oki gwo mo ki: A'di wuki'd mo be. ²⁷ Hila Yesus bu'th a'di ki me'd mo dhali 'de'k a'di ki mis mo. Dhali a'di cuki mis mo be. ²⁸ Dhali ki a'di cički bwaj gu'b mo tani imancik a'di gwo dotki a'di gwo mo ka kwal is mo mmo/o gwo mo ki: Atinta gara/ i'kona aman ki mish a'di ur ka pije/ mo? ²⁹ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Ji gi wakansan minu 'koki mish ur ka pije/ ki miij kamu/ mo ba/, hili ki mon'tho mo be.

Dok/e aYesus Torki Mowum Piti Itwa/a/ mo

³⁰ Dhali uni ii kin 'peni mun mo dhali ii ki tur mo e Pany Jaliil mo. Dhali a'di diki dhal wathin ṭal 'dej kamu/ bway mo mmomish a'di mo be. ³¹ Haali/ a'di ṭorki imancik a'di gwo gwo mo mmo/o uni gwo mo ki: Ya/ gi 'Kwani minu ci e me'd gi 'kwanin thus mo, dhali uni mini 'kosh a'di jwa mo. Dhali ki a'di minu 'kosh jwa mo tani 'ko'da cim kwara mo tani a'di midi cuyi mis mo be. ³² Hili uni 'koki mish gwo 'ban jin ona a'di mo dhali uni ko/ki is mo mmodot a'di mo be.

Kaja A'di Icade?

³³ Dhali uni pu'dkin mo e Paŋ Kapranahuum mo. Dhali ki a'di diki'd e bwaj gu'b mo tani a'di ki dot uni gwo mo ki: Gwonta sa/ isu'kkina um mmo/iiyina um ibway mo? ³⁴ Hili uni 'kokin ki shwam mo haali/ e bway jin iiyina uni mo tani uni su'kkin ki gwo ka rem 'kup mo gom gwo gi a'di jin caki'd mo be. ³⁵ Dhali a'di ca'bki'da 'cesh mo dhali yük unij 'kume'd i'ce'dka su/ mo, dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wakki/ wathin ṭal 'de/ jin ona bwa ki ta jin ṭwa/a/ mo tani a'di midi mii ta jij 'ko'd mo dhali ta amanmii to gom tiya 'baar mo be. ³⁶ Dhali a'di ki budha 'ci mo dhali kar a'di ibwaman uni mo. Dhali mmokara a'di a'di 'ko'da bim piti mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: ³⁷ A'diyin jin midi budha 'ci gi wakansan ki gway pem mo tani a'di bu'thki aha/ mo, dhali a'diyin jin midi bu'th aha/ mo tani a'di diki bu'th aha/ jasi 'te/ mo, hili a'di bu'thki a'di jin ṭu'cki aha/ ki yayu/ mo be.

A'di Caan jin Diki Di apo/ Ana mo tani A'di Ta A'di gom Ana mo

³⁸ Yohaan ki o a'di gwo mo ki: Amanṭor Gwo, aman mishkina wathij kamu/ jin urki'da rum thus ka pije/ ki gway pini mo dhali a'di diki bat̄h ana nsho'k mo, dhali aman nonkina a'di mo haali/ a'di diki ta amanbat̄h ana nsho'k mo be. ³⁹ Hila Yesus ki o gwo mo ki: Dhalki a'di ki non mo ma haali/ a'di jin midi miiya ṭu'c jin eka/ ek ki gway pem mo tani a'di midi diki mish mmo/o gwon thus apo/ aha/ mo ki jahanne/ ḷ'ko'd mo. ⁴⁰ Haali/ a'di jin diki se ana shoka po/ mo tani a'di ta a'di gom ana mo be. ⁴¹ Haali/ ka jij gana/ aha/ ṭora um gwo mo ki: A'diyin jin midi ci um yi'de/ ki 'kwa mmopi mo haali/ um yuču ki gway ma Kristhos mo tani a'di yisa midi this tom piti jin ish kumma/ e mo.

Mompal gom Miinthus mo

⁴² A'diyin jin midi rak jan ṭal 'de/ 'peni uni gwansan kun gwa'dan kun gam gwo is e aha/ mo mmomii miinthus mo tani a'di midi 'taki 'bor ki 'bor gana/ mo wačka dhana yo minu dek a'di i'bam piti mo dhali a'di minu bit̄ mo e kumma/ yi'de/ mo. ⁴³ Dhali wakki/ me'd pini rak /e mo mmomii miinthus mo mmokol mo tani 'cithi/ a'di mo ma. A'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom /e mo mmocic mondiki/e ki ḷul mo ki /e mini 'taki diki ya e mo ma al o'd ki me'd su/ mo be, e mo jin mola o'd us mo. ⁴⁴ E mun mo tani ayish buni 'koki wu mo dhali o'd si'da/ diki us mo be. ⁴⁵ Dhali wakki/ sho'k pini rak /e mo mmomii miinthus mo mmokol mo tani 'cithi/ a'di mo ma. A'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom /e mo mmocic mondiki/e ki ḷwol mo ki /e minu i'taki 'koki bit̄ ki sho'k su/ e mo ma al o'd mo be. ⁴⁶ E mun mo tani ayish buni 'koki wu mo dhali o'd si'da/ diki us mo be. ⁴⁷ Dhali wakki/ em pini rak /e mo mmomii miinthus mo mmokol mo tani buki a'di ka pije/ mo. A'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom /e mo mmocic Bampa/ ma Arumgimis ki en ṭal 'de/ mo ki /e minu i'taki 'koki bit̄ ki e su/ mo e mo ma al o'd mo. ⁴⁸ E mun mo tani ayish buni 'koki wu mo dhali o'd si'da/ diki us mo be. ⁴⁹ Haali/ aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo tani uni minu imii ka 'donkoro/ ki mo/o'd mo be. ⁵⁰ A'donkoro/ a'di 'bora'bor mo. Hili wakka 'donkoro/ a'di ki this mom'bala'th piti e mo tani um mini gam mon'dajkari'th gom a'di mmana? Tayi ka 'donkoro/ e is bum mo ma dhali tayi ki moŋku'th is ka rem 'kup mo ma.

10

Yesus Torki Gwo gom Mo jin Dhaluwa Dhal 'Pen mo

¹ Dhali a'di dhalki mo yan 'pen mo dhali yaki'd mo e Bampa/ gi Pa Yahuudiyya mo dhali e bwampo/ Yi'dej Kumma/ Uurdun mo, dhala dhana buhany wathimpa thulki is i a'di mo dok/e. Dhali dok/e me'd miim piti jin miina a'di isa yempa/ mo tani a'di ki tor uni gwo mo be.

² Dhali 'Kwani Parisiyin pu'dkin mo mmonjap bway mo mmopal a'di ki gwondot mo mmo/o gwo mo ki: A'di ta gwoŋkan jin dhala'da dhal bway mo 'taa? gom wathi/ mmothoson gwo jin dhaluwa dhal 'pen mo mmodhal ash 'pen mo? ³ A'di ki thoč uni gwo mo ki: Gwo gi wakatinta ičankin ma Musa um mo? ⁴ Uni thočki a'di gwo mo ki:

AMusa a'di dhalki wathi/ bway mo mmo'kwara warka/ jin dhaluwa dhal 'pen mo dhali kara yim 'pen ka pije/ mo be. ⁵ Hila Yesus ki o uni gwo mo ki: Haali/ goma dum bum kun 'bitha'bi'th kan mo tani a'di 'kwarki um gwoŋkan gi wakansan mo be. ⁶ Hili 'peni ka muŋ'kup jin uku to mo tani Arumgimis ki uč wathij gwath mo dhali wathim 'bomi mo be. ⁷ Gom 'kup gwo gi wakan mo tani a'di imina wathi/ idhal com 'pen mo dhali kum mo dhali gam is ki ashim piti mo be. ⁸ Dhali uni su/ mina bungwar isi ṭal 'de/ mo be. Wakan uni dok/e yisa i'koni su/ dok/e yisa, hili uni ṭala bungwar isa 'de/ mo be. ⁹ Gom mii gi wakan mo tani uni gun gam ma Arumgimis isi montal 'de/ mo tani dhalku/ ki dhali wathij kamu/ bway mo mmoŋwa/ uni bwa mo.

¹⁰ Dhali e bwan gu'b mo tani imancik a'di gwo dočki a'di gwo mo gom gwo yansan dok/e mo. ¹¹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'diyin jin midi dhal ashim piti 'pen mo dhali mash jan kamu/ mo tani a'di miiki miinycal apowa yim mo be. ¹² Dhali wakka yim si'da/ dhala'da kathim piti 'pen mo dhali mashi jan kamu/ mo tani ayim si'da/ miiki miinycal mo be.

Yesus 'Borki Ushi Uçij Gwa'dga/ Mii mo

¹³ Dhali uni 'kokin mo mmosusi uci i a'di mo ki a'di midi 'taki ta uni is ki me'd mo. Dhali imancik a'di gwo ɿucurki uni ki gwo mo be. ¹⁴ Hili ka Yesus mishki mii yan mo tani a'di dekkin ma nyor mo dhali o uni gwo mo ki: Dhalki uci iiyini aha/ mo ma. Dhalki uni ki non mo. Haali/ ku gi wakansan mo tani uni 'kokin mo e Bampa/ ma Arumgimis mo be. ¹⁵ Ka jin gana/ aha/ ṭora um gwo mo ki a'diyin jin midi diki bu'th Bampa/ ma Arumgimis mo mmowa e ka 'ci yan mo tani a'di midi diki se a'di mo be. ¹⁶ Dhali a'di ki sus uni mo mmodhu 'ko'da bim piti mo dhali a'di ki 'bor uni mii mo mmokarkina a'di me'd piti apo/ uni mo be.

Wathin Dhuru'c jin Ta Pa ki Pa mo

¹⁷ Dhali mmomurkina a'di mmoya mo e bway piti mo tani wathin ṭal 'dej kamu/ guski'd mo dhali ca'bki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Amantor Gwo jin 'boro'd mo, ki aha/ mina mii miiya taye mmogam mal gi mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo? ¹⁸ Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Atinta yuka /e aha/ ki jin 'boro'd mo? Jan ṭal 'dej kamu/ yisa di'da jin 'boro'd mo, hili jasa Arumgimis a'di 'de/ mo be. ¹⁹ /E mishki gwoŋkan kun 'kwarkunu mo 'taa? kun o gwo mo ki: Dhalka 'kosh ki mii 'kosh mo, dhali, Dhalki cal ki mii mii mo, dhali, Dhalku/ to ki mii kwal mo. dhali, Dhalki gwon thus ki mii ak wathij kamu/ i is mo, dhali, Dhalki to ki mii dil mo, dhali, Tak ci'm dhali kwan mo? ²⁰ A'di ki thok a'di gwo mo ki: Amantor Gwowa, aris to gwansani 'baar mo miikika/ mo ki aha/ tana dhuru'c mo be. ²¹ Dhala Yesus ki hil a'di ki e mo dhali en a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Ton ṭal 'de/ atha /e mo be. Yaku/ mo dhali yol aris tom pini 'baar mo kun tana /e mo dhali ciki uni ki 'kwani kun hatha'ko'd mo, dhali /e mini ta gi to kun mini ish ɿumma/ mo e momis mo, dhali yayu/ mo ma, mmobat̄ aha/ nsho'k mo. ²² Gom gwo jin onu a'di kan mo tani a'di ki bit a'di bwa ka lungu'b mo dhali a'di ki ya bway pa mo ki bwa jin diṭadit̄ mo, haali/ a'di ta'd gi dhan to kun eka 'pen ki ek mo be.

²³ Dhala Yesus ki hil mo mo dhali 'kar mo ki e mo dhali o imancik a'di gwo gwo mo ki: Mii wa'di diṭa/ gom uni gwansan kun ta pa ki pa mo mmocić Bampa/ ma Arumgimis mo be. ²⁴ Dhali imancik a'di gwo merkin gom gwom piti yansan mo be. Hila Yesus ki o uni gwo mo dok/e ki: Uciya, a'di wana mii diṭa/ gom uni gun gamki gwo is gom pam buni kun tana uni mo mmocić Bampa/ ma Arumgimis mo. ²⁵ A'di 'disha mii ki 'dish gom kalman mo mmoya ki solol e jis ma 'dipira/ mo mmodhal wathimpa e i is mo, a'di jin ta pa ki pa mo mmocić Bampa/ ma Arumgimis mo be. ²⁶ Dhali uni 'kokin mo mmomer mo ka daran duŋ gana/ mo dhali o gwo ka rem 'kup mo ki: Ba wački/ wakan mo tani ija a'di iminu iwot̄ moyi? ²⁷ Yesus ki hil uni mo dhali o uni gwo mo ki: Ki 'kwani mo tani a'di molu mii mo, hili ka Arumgimis mo tani aris to 'baar mo mishu mii ka Arumgimis mo be. ²⁸ Hila Buterus telki mii 'pen mo mmo/o a'di gwo mo ki: Hili, aman dhalkina aris to 'peni

'baar mo dhali bat̄h / e nsho'k mo be. ²⁹ Yesus ki o uni gwo mo ki: Ka jij gana/ aha/ ona um gwo mo ki: wathij kamu/ yisa di'da jin dhalki gu'b piti 'pen mo walla ikam piti mo walla i'bawah piti mo walla kum mo walla com mo walla uci mo walla mo mo gom gway pem mo dhali gom gway gi gwom 'borga/ mo tani ³⁰ a'di jin midi diki bu'th to ki me'd iss 'kwaniimpka mudhe'd mo shwane/ mo ki mo yansan mo, gu'b mina a'di gam mo dhali ikam piti mo dhali i'bawaham piti mo dhali ikum mo dhali uci mo dhali mo mo nyakki to kun mini to'c a'di 'kus mo, dhali ki she yil yan jin midi pu'du/ mo tani a'di midi gam mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. ³¹ Hili aris uni gun 'koni twa/a/ mo tani uni minu dhu nj'ko'd mo dhali uni gun 'koni 'ko'd mo tani uni minu dhu itwa/a/ mo be.

AYesus Torki Wum Piti Me'di Kwara Itwa/a/ mo

³² Dhali uni 'kokin mo mmo/ii i bway mo mmo/ii ka gagamis mo e Pa Urushaliim mo dhala Yesus yaki'di shu uni bway mo. Dhali uni 'kokin mo mmomer mo dhali uni gwansan kun bat̄hki a'di nsho'k mo tani ko/ki is mo. Dhali a'di ki sus uni gun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo dok/e dhali a'di ki tel mii 'pen mo dhali tor uni gwo mo gom to gun minu mii a'di mo be, ³³ mmo/o gwo mo ki: Hili mo mo ma, ana iina ka gagamis mo e Pa Urushaliim mo, dhali Ya/ gi 'Kwani minu ci mo e igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo, dhali uni mini wak a'di mo mmo'kosh a'di jwa mo, dhali a'di minu ciki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ ime'd mo be. ³⁴ Dhali uni mini mii a'di ka mak mo dhali 'tak a'di manya/ i is mo dhali dor a'di mo dhali 'kosh a'di jwa mo. Dhali 'ko'da cim kwara mo tani a'di midi piyu/ ka pije/ mo be.

Gwondot ma Yakuub mo dhala Yohaan mo

³⁵ Dhala Yakuub dhala Yohaan uni gun ta iya/ ma Sabadi mo tani pu'dkin kadhoj 'kup ki a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Aman tor Gwo, aman ona bwa ki /e mini dhal aman bway mo gom to jin mina amani dot 'peni /e mo be. ³⁶ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Atinta o um bwa mo jin mig/ mii gom um mo? ³⁷ Dhali uni ki tho_k a'di gwo mo ki: Dhas am bway mo ma mmo'ko mo. Jan 'de/ midi ca'b /e ki me'da bim poros pini mo dhali jan 'de/ midi ca'b /e ki me'da biny cam pini mo e monycam pini mo be. ³⁸ Hila Yesus ki o uni gwo mo ki: Um 'koki mish to jin dota um mo. A/um mini piya kubbaaya jin pikika/ mo walla a/um minu cuç mo ki mii jin miinuwa mii ki yi'de/ mo jin miikunu aha/ mo? ³⁹ Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Aman mina mish mii mo be. Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Akubbaaya jin pika/ mo tani mina umi pi mo dhali mo jin miinu aha/ amii ki yi'de/ mo tani a'di imiinu mii um si'da/ mo be. ⁴⁰ Hili mmo'ko aha/ ki me'da bim poros pem mo walla ki me'da biny cam pem mo tani a'di diki ta miim pem mo mmodhas um bway mo, hili a'di gom uni gwansan kun thosonkunu uni mo be. ⁴¹ Dhali ki uni gun 'koni 'kume'd cikki gwo yansan mo tani uni telki mii 'pen mo mmodeka nyor mo goma Yakuub mo dhala Yohaan mo be. ⁴² Dhala Yesus ki yu_k uni mo i a'di mo dhali o uni gwo mo ki: Um mishki gwo mo gom uni gwansan kun o ki ta tapa apo/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani uni mii miin tapa apo/ uni mo dhali 'kwanim buni gun eka/ ek kun ta gi moshirr mo apo/ uni mo be. ⁴³ Hili mii yansan minu 'koki mii wakan apo/ um mo. Hili a'diyin jin midi eka/ ek mo e bwam um mo tani a'di midi mii ta a'di jin midi mii um to mo be. ⁴⁴ Haali/ a'diyin jin midi mii ta jin twa/a/ mbwaman um mo tani a'di midi mii ta cinkina/ gom umi 'baar mo be. ⁴⁵ Haali/ Ya/ gi 'Kwani si'da/ pu'dki'd mo yisa ki a'di minu mii to mo, hili ki a'di midi mii 'kwani to mo dhali ci mondiki/em piti mo mmota Amanwan 'Kwani 'Ba/ ka ris mo be.

Bartimawuus jin Ta Wathiny Ja'da/ Bu'thki Momish Mo mo

⁴⁶ Dhali uni pu'dkin mo e Pa Ariiha mo. Dhali ki a'di di'd mmodhal Pa Ariiha 'pen mo nyakki imancik a'di gwo mo tani adhana waambuhany wathimpa caaca kagahara mo. Dhali wathiny ja'dan kamu/ diki'd jin yukkunu gway ka Bartimawuus mo jin ta'da man'tho to mo, a'di jin ta ya/ ma Timawuus mo, a'di ca'bki'd mo e shemen bway isa

yempa/ mo. ⁴⁷ Dhali ki a'di cikki gwo goma Yesus ki Pa Naasira mo tani a'di telki mii 'pen mo mmocuu gwo ki dhan 'twa/ jin caaca mo dhali o gwo mo ki: Yesus, jin ta Ya/ ma Dawuu'd. Miyyi mii apo/ aha/ mo ma. ⁴⁸ Dhali 'kwani ka ris kucurki a'di ki gwo mo mmoṭor a'di gwo mo mmoça'b ki shwam mo. Hili a'di cuuki'd kagahara ki nyanye/ ki nyanye/ mo ki: Ya/ ma Dawuu'd. Miyyi mii apo/ aha/ mo ma. ⁴⁹ Dhala Yesus doshki'd mo dhali o gwo mo ki: Yučki a'di mo ma. Dhali uni ki yučki wathiny ja'da/ mo dhali o a'di gwo mo ki: Budhi adu mo ma. Cuyi mis mo. A'di yučki /e mo be. ⁵⁰ Dhali a'di bitki burrinye/ ma pom piti a'cesh mo dhali a'di ki pe imis mo dhali ya aYesus mo. ⁵¹ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Ata o /e bwa jin migā/ mii gom /e mo. Dhali wathiny ja'da/ ki o a'di gwo mo ki: Tapa, dhalki aha/ butha momish mom pem mo ma. ⁵² Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Yaku/ i bway pini mo. Mongam gwo is pini a'di wočhki /e mo. Dhali ki jahanne/ a'di ki bu'th momish mo mo dhali bat̄h a'di nsho'k ibway mo be.

11

Mo jin Pinu Mii E mo Mmociç Pa Urushaliim mo

¹ Dhali ki uni 'dishki Pa Urushaliim is mo e Pam Beetpaji mo dhali e Pam Beetaniya mo e 'Kuwosh Setuun mo tani a'di ki hash imancik a'di gwo isu/ mo be ² dhali o uni gwo mo ki: Iiku/ i bampa/ jin di'd ka par 'twa/ i um mo, dhali ki jahanne/ ki um mini cič a'di mo tani um mini gam ari thuluny jin shi'du/ mo. A'di yisa merkina wathij kamu/ apowa. 'Cukki a'di mo dhali guyu/ a'di mo. ³ Wački/ wathin 'dej kamu/ midi o um gwo mo ki: Atinta mina um kan mo tani ḥori a'di gwo mo ki: Tapa a'di midi mii ta gi a'di mo dhali midi hashu/ a'di ka nyaj'ko'd ki jahanne/ mo imahan mo. ⁴ Dhali uni iikin mo dhali gam ari thuluny jin shi'dkunu mo e 'twaŋkal bway tura beega/ mo. Dhali uni 'cukki a'di mo be. ⁵ Dhali uni gwansan kun doshkin mo tani o uni gwo mo ki: Atinta imina um kan mo sa/? Um 'cukki ari thuluny gomata? ⁶ Dhali uni ki ḥor uni gwo mo gom gwo jin okin ma Yesus mo, dhali uni ki dhal uni bway mo mmo/ii mo be. ⁷ Dhali uni ki susi ari thulunya Yesus mo dhali uni ki pa'd burrinyem buni apo/ a'di mo dhali a'di ki mer a'di apo/ mo be. ⁸ Dhali 'kwani ka ris uni pa'dki burrinyem buni e bway tur mo be. Dhali kun tiya pa'dkina biny cwa kun kwa/kina uni 'peni bwam bunto mo be. ⁹ Dhali uni gwansan kun iikini twa/ a/ mo dhali uni gwansan kun bat̄hki uni nsho'k mo tani uni kumki cuuwa/ mo ki 'twa/ kun caaca mo ki: Hosanna. Mom'bor mii midi di mo gom a'di jin pu'dki'd ki gway gi Tapa mo be. ¹⁰ Mom'bor mii midi di mo gom Bampa/ ma ababam bana ka Dawuu'd a'di jin pu'dki'd mo. Hosanna jin di'di mis mo.

¹¹ Dhali a'di cički'd mo e Pa Urushaliim mo dhali a'di seki gu'b gi mondheleladhelel mo be. Dhali ki a'di hilki mo mo dhali 'kara ris to 'baar mo ki e mo tani dhali ȳ'ko'd a'di ki dok Pam Beetaniya nyakki uni gun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo haala tente/ yulu'd mo be.

Cwampu/jin Jeekunu mo

¹² Dhali ka cim jin bat̄ha'di 'ko'd mo tani ki uni pu'dkin mo e Pam Beetaniya mo tani a'di 'koshkina te/ mo be. ¹³ Dhali a'di mishki'da pu/ ' pena dhana/ mo jin lu/u'd mo. A'di ki ya mo mmopar e mo wački/ a'di midi 'taki gam maman 'peni a'di mo. Ki a'di pu'dki'di a'di mo tani a'di diki gam torj kamu/ mo hili jasi 'cemen gana/ mo haali/ a'di diki ta yil ma pu/ mmodho'th mo be. ¹⁴ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Wathin tal 'dej kamu/ midi diki shwa maman 'peni /e dok/e mo ki sule/. Dhali imancik a'di gwo cički gwo yansan mo be.

Mmodhelel Gu'b gi Mondheleladhelel mo

¹⁵ Dhali uni pu'dkin mo e Pa Urushaliim mo. Dhali ki a'di cički gu'b gi mondheleladhelel mo tani dhali a'di telki mii 'pen mo mmo/ur uni gwansan ka pije/ kun yoli to mo,

dhali uni gwansan kun yolkı to mo e gu'b gi mondheleladhelel mo. Dhali a'di ki kuma tharabeeza 'twa/ a'cesh mo gun ta ku gi uni gwansan kun wanki emena guurush mo dhali a'di ki kum to 'twa/ a'cesh mo kun 'kona imanyol gurko/ mo be. ¹⁶ Dhali a'di diki dhal uni bway mo mmo'do ton tiya mmo'cith ki tur mo e gu'b gi mondheleladhelel mo be. ¹⁷ Dhali a'di ḥorki gwo mo dhali o uni gwo mo ki: A'di diki ta gwo jin 'kwarkunu mo 'taa? ki: Gu'b pem minu yuł ki gu'b jin minu 'tho goma ris kal gi 'kwaniñ'ceshi 'baar mo? Hili um ki mii a'di me'd gu'b gi 'kwani kun ta imandil to mo be. ¹⁸ Dhali igasiis kun can dhali iman'kwar to mo uni cikki gwo yan mo dhali uni ḥapki bway mo mmo'ce'd a'di sho'k mo haali/ uni ko/ki a'di mo haali/ awaambuhany 'kwani caaca kagahara mo merkin mo gom gwom piti jin ḥorkina a'di mo be. ¹⁹ Dhali ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo tani a'di dhali imancık a'di gwo uni iikin ka pije/ mo 'peni 'pejkuman bampa/ mo.

Gwo gom Cwampu/jin Ku'thki Guñkuru/ mo

²⁰ Me'd jin iikina uni ki iimpe mo mon'thamo/ mo tani uni parkina pu/ e mo mmoku'thkina a'di hila/ ka birman ilu/ mo be. ²¹ Dhala Buteris kakina gwo e mo dhali o a'di gwo mo ki: Tapa. Hila pu/ mo ma, a'di jin jeekina /e mo tani a'di ku'thki'd mo be. ²² Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Tayi gi moŋgam gwo is mo eya Arumgimis mo. ²³ Ka jinj gana/ aha/ ona um gwo mo ki: A'diyin jin midi o wosh yansan gwo mo ki: Dhalki a'di gunu mo dhali bit mo e bwaŋ ɻumma/ yi'de/ mo dhali diki ta ga du jin shi/i gwo 'kup mo tani, hili a'di gamki gwo is gom a'di jin okina a'di mo tani ki a'di midi pu'd mo tani a'di minu mii gom a'di mo be. ²⁴ Wakan aha/ ḥora um gwo mo ki a'diyin jin mina umi dot ki mon'tho mo tani gami gwo is mo ma, ki a'di mina umi bu'th mo dhali um mini bu'th a'di mo be. ²⁵ Dhali ma mo yin jin mina umi dosh mo mmo'tho mo tani dhalki a'di 'pen mo wałki/ um ta gi gwo jin ona um is apo/ cin tiya mo tani wakan si'da/ Ababam bum jin di'd e momis mo midi dhal um gwon dhaŋ bum 'pen mo be. ²⁶ Hili wakki/ um 'koki dhal 'kwani amure/ miinthus buni 'pen mo tani wakan si'da/ Ababam bum jin di'd e momis mo midi diki dhal um amure/ miinthus gi gwon dhaŋ bum 'pen mo be.

Moshirr ma Yesus jin Dotkunu Gwondoł mo

²⁷ Dhali uni pu'dkin dok/ e mo e Pa Urushaliim mo. Dhali ki a'di diki'd mmoya e gu'b gi mondheleladhelel mo tani igasiis kun can dhali iman'kwar to mo dhali 'kwaniñ gwanyjaka/ mo uni pu'dkini a'di mo be. ²⁸ Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Ki moshirr jana sa/ imiikina /e aris to gwansani 'baar mo, walla kaja içiki /e moshirr yansan mo mmomii uni mo? ²⁹ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Aha/ si'da/ mina dot um gwondoł mo. Thok aha/ gwo mo ma dhali aha/ mina ḥor um a'di jin çiki aha/ moshirr mmomii aris to gwansan mo be. ³⁰ Mo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ mo tani, a'di 'peni momis mo 'taa? walla 'peni 'kwani mo? Thok aha/ gwo mo ma. ³¹ Dhali uni garki gwo 'kusi 'twa/ ka rem 'kup mo mmo/o gwo mo ki: Wałki/ aman mina o gwo mo ki: 'Peni momis mo tani, a'di midi o am gwo mo ki: Batinta 'kona um ki gam a'di gwo is mo? ³² Hili wakki/ aman mina o ki: 'Peni 'kwani mo tani uni ko/ki 'kwani mo haali/ aris 'kwani 'baar mo karkina Yohaan ka mançı gwo ma Arumgimis gana/ mo be. ³³ Wakan uni thokkina Yesus gwo mo ki: Aman 'konaki mish mo mo. Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Wakan si'da/ aha/ mina diki ḥor um gwo mo gom a'di jin çiki aha/ moshirr mo mmomii to gwansan mo be.

12

Gwom 'Bi'th/e gom Bwam Monsinu ma Mura'th dhali Uni gun Hil Mo mo

¹ Dhali a'di ḥelki mii 'pen mo mmotor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/e mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ diki'd mo jin siki'da mura'th mo dhali a'di ki nyanya gon mo mmo'kam a'di is mo dhali a'di ki ɻawny jis gom yimana mura'th mo dhali a'di ki nyanya 'kułuma/ isi mis mo, dhali a'di ki dhal a'di e imanmii to ka guurush mo dhali a'di ki ya bamparj kamu/ jin si'dasi'd mo be. ² Dhali ki mo pu'dki'd mo tani a'di ki hash ɻiŋkinaŋ kamu/ e imanmii to

ka guurush mo mmo'taki kali maman cwan tiya 'peni monsinu mo be. ³ Dhali uni bu'thki a'di mo dhali dor a'di mo dhali uni ki hash a'di me'd 'te/ mo be. ⁴ Dok/e a'di ki hash ki uni ciŋkinaj kamu/ i uni mo dhali uni waki a'di 'kup ki jama/ mo dhali uni ki mii a'di ka jin thus ki mon'the is mo be. ⁵ Dhali a'di ki hashki uni janj kamu/ mo dhali a'di si'da/ 'koshkina uni jwa mo. Dhali wakan si'da/ kun tiya ka ris 'koshkina uni mo dhali kun tiya dorkina uni mo dhali kun tiya 'koshkina uni jwa mo be. ⁶ A'di ta'd gi jasi jin tal 'dej gana/ mo jin di'di a'di mo, a'di jin ta ya/m piti jin ena a'di ki en gana/ mo. N'ko'd a'di ki ut̄hki uni ya/m piti mo mmohashki a'di e uni mo mmo/o gwo mo ki: Uni mini tak ya/m pem mo be. ⁷ Hili uni gwansan kun miiki to ka guurush mo o gwo mo ka rem 'kup mo ki: Amankal mala ɔaan pu'dki'd mo. Dhalki ana 'kosha a'di jwa mo dhali mal midi ta jim bana mo be. ⁸ Dhali uni bu'thki a'di mo dhali 'kosh a'di mo dhali kar a'di 'pen ka pije/ mo 'peni bwam monsinu mo be. ⁹ Ata mina com gi mo ma mura'th i mii mo sa/? A'di midi pu'du/ mo dhali 'ce'd uni gwansan sho'k mo kun miiki to ka guurush mo dhali ci mo ma mura'th ki 'kwanin tiya mo be. ¹⁰ 'Kona um ki dej Gwo e mo 'taa? Gwo jin 'kwarkunu mo.

Ka dhan wosha caaga/ yansan jin wakkina imannyaj gu'b mo tani
warki'd ki dhan wosh gi 'kupan ma rukun gu'b mo.

¹¹ Yansan ta mii gi Tapa mo be.

Dhali a'di ta dhan mii jin meru em bana mo be.

¹² Dhali uni palki mii mo mmo'taki cesh a'di mo tani hili uni ko/kina waambuhany 'kwani mo haali/ uni nyithkin ki a'di torki gwom 'bi'th/e yansan apo/ uni mo. Wakan uni dhalki a'di mo dhali ii mo be.

Mmočika Kaysara Thulpa/ mo

¹³ Dhali uni hashki a'di 'kwanin tiya 'peni 'Kwani Parisiyiin mo dhali 'kwanin tiya 'peni 'Kwani ma Hirodusiyiin mo mmo'taki cesh a'di ki gwo jin ona a'di mo. ¹⁴ Dhali uni pu'dkin mo dhali o a'di gwo mo ki: Amantor Gwowa, aman misha ki /e ta a'dij gana/ mo dhali /e diki mii mii ka gwar 'de/ mo gom wathij kamu/ mo, haali/ /e diki tak 'kwani gom monycam buni mo hili ka jij gana/ /e tori gwo gi bway ma Arumgimis mo be. A/a'di ta gwoŋkan jin minu ɔika Kaysara thulpa/ mowa? walla minu dhalku/ mo? ¹⁵ Mina aman 'taki ɔiya thulpa/ mo 'taa? walla mina aman 'taki dhal 'pen mo? Hili mmoneyitha a'di ahe'k em buni mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta palkina um aha/ kan mo? Guyi aha/ nasa guurush mo ma dhali dhalki aha/ para a'di e mo. ¹⁶ Dhali uni ki guyi a'di jan 'de/ mo. Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ki jamas maja a'dan sa/? Dhali a'di 'kwar maja imahan mo? Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: A'di ta jim ma Kaysar mo be. ¹⁷ Yesus ki o uni gwo mo ki: ɔika Kaysar to jin ta jim ma Kaysar mo ma dhali ɔika Arumgimis to jin ta jim ma Arumgimis mo ma. Dhali uni merkin mo gom a'di mo be.

Gwondot jin Dotu mo gom Mo jin Pinu mo

¹⁸ Dhali 'Kwani Sadukiyyiin pu'dkini a'di mo, uni gun o gwo mo ki mompinuj kamu/ yisa di'da. Dhali uni ki dot a'di gwondot mo mmo/o gwo mo ki: ¹⁹ Amanṭor Gwo, aMusa a'di 'kwarki aman gwo mo mmo/o gwo mo ki: Wakka kam gi wathi/ midi wu mo dhali dhal ashim piti mo hili diki dhal a'di a'ci mme'd mo tani wathi/ midi mii mash asha kam piti mo dhali ɔis uci goma kam piti mo be. ²⁰ Ikam uni 'kokini pesu/ mo be. Jin twa/a/ bu'thki'da 'bom mo dhali ki a'di wuki'd mo tani a'di diki dhal a'di a'ci mo be. ²¹ Dhali jin 'kon mo po/i su/ mo bu'thki'da yim mo dhali wuki'd mo si'da/ mmodiki dhal a'di a'ci mo dhali jin 'kon ma po/i kwara mo nyakkina mii gi wakansan mo be. ²² Dhali unim pesu/ 'koki dhal a'di a'ci mo. Yan'ko'd mo tani a'bom si'da/ wuki'd mo. ²³ E mompinu mo tani a'bom midi ta asha ja mo? Haali/ gwaṭh 'kokini pesu/ kun bu'thki a'di mo mmota a'bom buni mo be.

²⁴ Yesus ki o uni gwo mo ki: A'di diki ta 'kup gwo jin thu'thkina um mii mo ki um 'koki mish Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo walla mom'bi'th ma Arumgimis mo? ²⁵ Haali/ ki uni mini piyu/ mo 'peni mowu mo tani uni mini mash dok/e yisa walla minu 'koki ci bway mo mmomash mo si'da/. Hili uni mina e waki iman'doyu gwo mo e momis mo be. ²⁶ Dhali gom gwo gi uni gun minu cuyi mis mo 'peni mowu mo tani 'kona um ki dey gwo e mo e gwo jin 'kwarkin ma Musa mo 'taa? e gwo gi ari cwa me'd jin on ma Arumgimis a'di gwo mo ki: Aha/ tana Arumgimis ma Ibrahiim mo dhali aha/ tana Arumgimis ma Is/hak mo dhali aha/ tana Arumgimis ma Yakuub mo? ²⁷ A'di diki ta Arumgimis gom uni gun wukin mo hili gom uni gun 'kon ki e mo. Um wani imanthu'th mii mana?

Adhan Gwoŋkan jin Ca'djin 'Kwarkunu mo

²⁸ Dhali jan tal 'der kamu/ 'peni iman'kwar to pu'dki'd mo dhali cik gwo jin su'kkina uni ka rem 'kup mo. Dhali mmoneyitha a'di ki a'di thokki uni gwo ki 'bore/ mo tani a'di ki dot a'di gwo mo ki: Gwoŋkan jana jin 'kwaru si'da/ jin ta jin twa/a ki tiya 'baar mo? ²⁹ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Jin twa/a / a'dihe/ be jin o gwo mo ki: Ciki um gwo mo ma. Ayy, um 'Kwani ma Israyil mo. Tapa Arumgimis bana a'di ta Tapa Arumgimis jin tal 'de/ mo be. ³⁰ Dhali /e mini en Tapa Arumgimis pini ka dum pini 'baar mo dhali ka kashiram pini 'baar mo dhali ki bwam pini 'baar mo dhali ki 'bi'th pini 'baar mo. ³¹ Dhali jij 'ko'da 'dihe/ mo be: /E mini en amannyak ca'b pini me'd is pini gana/ mo be. Gwoŋkana kamu/ jin 'kwarkunu mo yisa di'da jin ca'd mmobol yansan e mo. ³² Dhali aman'kwar to mo a'di ki o a'di gwo mo ki: /E o gwor gana/ mo, Amantor Gwo. /E tori gwo ki tor gana/ ki a'di tal 'de/ mo, haali/ jaŋ kamu/ yisa di'da, hili a'di 'de/ mo be. ³³ Mmo/en a'di ka du 'baar mo dhali ka du jin mishi gwo 'bani 'baar mo dhali ki mom'bithi 'baar mo dhali mmo/en amannyak ca'b pini me'd is pini gana/ mo tani a'di boli to 'baar mo e gun çinu mo mmoči'th ki o'd mo dhali kun 'donu mo mmomiiya bas mo be. ³⁴ Dhali ka Yesus mishki'd ki a'di thokki a'di gwo ki 'bore/ mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: /E yisa si'dkina 'peni Bampa/ ma Arumgimis mo. Dhali 'peni mo yan mo tani wathin 'dey kamu/ yisa di'da jin ro'dki mii mo mmodot a'di gwondota kamu/ mo be.

Gwo gi Dotu gom Ya/ ma Dawuu'd mo

³⁵ Dhali ka Yesus di'd mo mmotor uni gwo mo e gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Kata i/ona iman'kwar to mo ka Kristhos ta Ya/ ma Dawuu'd moye? ³⁶ Haala Dawuu'd ki is piti mmoshi/irrkunu a'di ki Shi/in Dheleladhelel mo tani a'di o gwo eya tente/ mo ki:

Tapa o Tapam pem gwo mo ki:

'Ca'bi /e aha/ ki me'da bim poros pem mo
ntagi aha/ mina dhu 'kup pini mo e bwanj 'kwariny cwa jin dhuna /e sho'k mo.

³⁷ Dawuu'd ki is piti ki yuł a'di ki Tapa mo. Wakan a'di midi ta ya/m piti kata mo dok/e? Dhali adhana waambuhany 'kwani ciłki gwo 'peni a'di ki bwanj 'kunyga/ mo be.

Yesus Be'dki Gwo gom Mii gi Iman'kwar To mo

³⁸ Dhali e gwom piti jin ṭora a'di uni mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Jiyi iman'kwar to ki e ki 'bore/ mo uni gun eni momajas ki burrinyen turga/ i is mo dhali kun eni mo jin takuwa tałka rem 'kup e mo ma suug mo ³⁹ dhali mmobu'th mo kun 'boron e gu'b gi montul is mo dhali mo kun takuwa tałmo e mo jin yułwa yuł mo, ⁴⁰ uni gun loski gu'b gi up gun wuna ikath ki 'kolo'c mo dhali uni gun miiki mon'tho mo eya por ma pije/ mo ki rash rash mo. Uni mini bu'th dhan miiwak jin bol kun tiya e mo be.

A'bom jin Wun ma Kath jin Ci To mo

⁴¹ Dhali a'di ca'bki'da 'cesh ka par 'twa/ e mo jin dhunuwa guurush mo dhali a'di parki'da waambuhany 'kwani e mo mmodhuna uni aguurush e mo jin dhunuwa guurush

mo. 'Kwani tana ris ka ris kun ta pa ki pa mo kun dhukina dhana guurush mo. ⁴² Dhala 'bom jin wukin ma kathim piti mo pu'dki'd mo dhali a'di ki dhu ushi emena guurushi su/ mo kun ta gi 'per mo, uni gun wana e ka tariipan 'de/ mo be. ⁴³ Dhali a'di ki yuk imancik a'di gwo e a'di mo dhali o uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki, a'boma ha'th'ko'd yansan jin wun ma kathim piti mo tani a'di dhuki'da ris tom piti 'baar mo mmobol uni gwansan e mo kun ta'kki to mo e mo jin dhunuwa guurush mo be. ⁴⁴ Haali/ uni 'baar mo ta'kki to mo 'peni tom buni gun ishkin ka entus mo. Hili ayim 'pena ha'th'ko'd piti mo tani a'di dhuki'da ris to 'baar mo kun tana a'di mo gun mini 'taki kar a'di mo be.

13

Mo gi 'Ce'du Gu'b gi Mondheleladhelel Sho'k mo dhali Jamas Mii jin Toru Itwa/a/ mo gom 'Pemen jin 'Ko'd mo

¹ Dhali me'djin yakina a'di ka pije/ mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo tani jan 'dej kamu/ 'peni imancik a'di gwo mo o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, Amantor Gwo. Wosh gwahan wani jaro/ jarowa dhali monyaŋgi gu'b gwahan wani jaro/ jaro/ mo! ² Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: /E mishi dhan mii gi gu'ba caaga/ gwansan kun nyaŋkunu mo? Hili wosha tal 'dej kamu/ yisa midi di apowa kamuj kamu/ mo jin minu 'koki ta'k a'cesh mo be.

³ Dhali me'djin ca'bkina a'di e 'kuwosh Setuuun jin di'd ka par 'twa/ ki gu'b gi mondheleladhelel mo tani Buteris dhala Yakuub dhala Yohaan dhala Andaraawus dotki a'di gwo ka ɺwal is mo ki: ⁴ Tori aman gwo mo ma, ki mii gwansan mini pu'd kakaja mo? Dhali ki jamas mii kun wakatinta imina to gwansi 'baar mo mmothim mo mo? ⁵ Dhala Yesus ki tel mii 'pen mo dhali o uni gwo mo ki: 'Cunycuri mii ki is bum ki 'bore/ mo ma, ki jan ta'l 'dej kamu/ midi diki sus um mmodheres mo. ⁶ 'Kwani tana ris ka ris mini iiyu/ ki gway pem mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ tana a'di mo. Dhali uni mini sus tiya ka ris mmodheres mo be. ⁷ Dhali ki um mini ciŋ gwo gom mo/as mo dhali gom gwo jin 'ce'du 'te/ mo gom mo/as mo tani dhalku/ is ki anan mo. Gom to gwansan mini mii pu'du/ mo. Hili 'pemen yisa minu thim naskina/ mo. ⁸ Haali/ kala kamu/ midi cu mis apo/ kala kamu/ mo dhali 'peŋkuman bampaj kamu/ midi cu mis apo/ 'peŋkuman bampaj kamu/ mo. Dhali adhan mony'cesh midi yiŋkin is ki mo ka ris mo dhali te/ midi di mo si'da/. Hili mii gwansan uni ita jasi montel 'pen ki isa nyor mo be.

⁹ Hili 'cunycuri mii ki is bum ki 'bore/ mo ma. Haali/ uni mini ci um mo e montul is mo dhali um minu dor mo e gu'b gi montul is mo dhali um mini doshi bwambor imudhir mo dhali imalik mo gom gway pem mo mmoči gwo ibwambori uni mo be. ¹⁰ Dhali gwom 'borga/ minu mii ɺiki kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo ntwa/a/ mo be. ¹¹ Dhali ki uni mini sus um mo e mo jin dwallu gwo mo dhali ci um wakan mo tani dhalku/ is ki anan mo ntwa/a/ mo gom gwo jin mina umi o mo. Hili oyi a'diyin jin minu ci um ki mo yansan mo haali/ a'di diki ta um kun mini o gwo mo, hili Shi/in Dheleladhelel mo be. ¹² Dhala kama kamu/ midi ci akam piti mmo'kosh jwa mo dhali com midi ci ya/ ki 'bwa/ ilu/ mo mmo'kosh mo dhali uci mini cu mis apo/ ikum mo dhali uni mini dhu uni mmowu mo be. ¹³ Dhali um minu shi/i e ki 'kwani ka ris mo gom gway pem mo. Hili a'di jin midi 'dim 'kup mo ntati 'pemen mo tani a'di iminu iwoth mo be.

¹⁴ Hili ki um mini par a'di jin ta mii jin bulabul e mo, a'di jin thumu mo e mo jin mina a'di ka 'taki diki di mo ba/ tani (dhalka mandeŋ gwo e mishi gwo 'ban mo) dhali yan'ko'd uni gwansan kun 'kon e Pa Yahuudiyya mo tani dhalki uni soni 'kuwosh mo ma. ¹⁵ Dhali dhalki a'di jin di'di 'kuŋgu'b midi diki thul ka 'cesh mo walla cic gu'b piti mo mmogu tonj kamu/ mo. ¹⁶ Dhali dhalki a'di jin di'd e bwam bunto midi diki doču/ ka nyar'ko'd mo mmogu burrinyem pom piti mo be. ¹⁷ Dhali ayy/ayy/ayy gom uni gwansan kun bwaa uci mo dhali gom uni gwansan kun ci uci ako mmopi ka tee gwansan mo. ¹⁸ 'Thoyi mo

ma ki a'di midi diki pu'du/ mondi^t mo. ¹⁹ Haali/ ka cim gwansan mo tani mon^o'c bwa midi di jin diki di wakan mo 'peni ka mu^jkup mo me'd jin uk ma Arumgimis to mo ntagi shwane/ mo ba/, dhali midi diki di ki sule/ sule/ mo be. ²⁰ Dhali wa^kki/ Tapa midi 'taki diki 'ci^tha/ cim gwansan bwa mo tani buye/ wathimpaj kamu/ minu 'taki 'koki woth mo be. Hili gom gway gi uni gun kwanykunu mo, uni gun kwanykina a'di mo tani a'di i'ci^thuwa cim bwa mo be. ²¹ Dhali wa^kki/ wathin 'dej kamu/ midi o um gwo mo ki: Hili mo mo ma, a^Kristhos a'dan mo, walla, Hili mo mo ma, a'di acit^taan mo tani dhalki gwom piti ki gam is mo. ²² Haali/ ikristhos kun 'koki ta ku^j gana/ mo dhali iman^c gwonthus mini cu mis mo dhali ^tor dhan jamas mii mo dhali dhan momer mo mmosusa susi dheres mo, wa^kki/ a'di mishu mii si'da/ gom uni gun kwanykunu mo be. ²³ Hili 'cunycuri is bum ki 'bore/ mo. Aha/ ^torkina um aris to gwansani 'baar mo ntwa/a/ mo be.

Mo gi Mina Ya/ gi 'Kwani Pu'du/ mo

²⁴ Hili ka tee gwansan mo 'ko'di mon^o'c bwa mo tani atente/ midi dhurum mo mo dhali appe midi diki ci mojkush piti mo be. ²⁵ Dhali arisa culi 'baar mo mini ^{ta}k mo 'peni momis mo dhali mom'bi'th kun 'kon e momis mo tani minu pir is mo be. ²⁶ Dhali yan'ko'd uni mini par Ya/ gi 'Kwani e mo mmopu'du/ mo e bwaarak ka dhan mom'bi'th mo dhali ki monyca mo be. ²⁷ Dhali yan'ko'd a'di midi hash iman'doyu gwom piti mo dhali tul kum piti is kun kwanykunu mo 'peni mony'cesh kun 'kona shem 'pena bi idorjon mo 'peni mo jin din ma 'cesh 'kup mo ntagi mo jin dina momis 'kup mo be.

²⁸ 'Peni gwo gi cwampu/ da/ari a'di mo dhali mishi miim piti mo. Me'd jin lu/kina a'di abim piti mo mmo'ta'dama'ta'dam mo dhali dhu jipin this mo tani um ki mish mo mo ki moyurantee 'dishi'd mo be. ²⁹ Wakan si'da/ wa^kki/ um ki par aris to gwansan e mo mmobu'th mo mo tani um ki mish mo mo ki a'di 'dishki'd mo, e 'twanjkal hila/ mo be. ³⁰ Ka jin^j gana/ aha/ ^tora um gwo mo ki 'kwani ma nyakum yil gwansan mini 'koki pe mo ntwa/a/, ntwa/a/ ka ris to gwansan mini bu'th mo mo be. ³¹ Momis dhali mony'cesh mini pe mo tani hili gwom pem midi diki pe mo be.

³² Hili ka tente/ caan mo walla ki mo caan mo tani a'di dina wathin ^{tal} 'dej kamu/ ki mish mo walla iman'doyu gwo kun 'kon e momis mo walla Ya/ si'da/ mo, hili jasi Com a'di 'de/ mo be. ³³ 'Cunycuri is bum ki 'bore/ mo ma dhali timi mo mo ma dhali 'thoyi mo ma, haali/ um 'koki mish mo mo atente/ jin mina mo pu'du/ mo be. ³⁴ A'di mina e waki wathi/ jin ya yilkina/ mo. Me'd jin dhalkina a'di pam piti 'pen mo tani dhali a'di dhu ci^jkinam piti mo mmohil mo mo isi ka tu'c piti ka 'dete/ 'dete/ mo. Dhali a'di ki kan amantim 'twanjkal gu'b gwo mo mmotim mo mo be. ³⁵ Timi mo mo ma wakan – haali/ um 'koki mish mo mo jin mina com gu'bi pu'du/ mo. A'di wari midi ta mom'pimpili/ mo walla mombwam/e mo walla mo kun gwon ma dho^jgola ^jwa mo walla mon'thamo/ mo. ³⁶ Hili isi ciki/ a'di midi pu'du/ ki jahanne/ mo dhali gam um ki um mala e mo be. ³⁷ Dhali a'di jin ^torka/ um mo tani migia/ ^tor ki 'kwani 'baar mo ki: Timi mo mo ma.

14

Imanshu 'Kwani Bway Miikina Wu'th apowa Yesus mo

¹ Dhali acim bo^knini su/ ntwa/a/ ka cim gi Mompe'kupanyolos mo dhali ayuk jin tulu 'kup mo gi maanj^kuthu'd jin miinu ki dar ga cumat^t mo. Dhali igasiis kun can dhali iman'kwar to mo uni ^japki bway mo mmobu'th a'di ki kup mo dhali 'kosh a'di jwa mo ² haali/ uni o gwo mo ki: Yisa ka tul 'kup yan jin yukuwa yu^k mo yisa hili isi ciki/ adulat^t mina 'kwani ishwa mo be.

Yesus A'di 'Koshkunu Is ka Yina Pi'dnaj Gana/ mo e Pam Beetaniya mo be

³ Dhali ki a'di diki'd e Pam Beetaniya e gu'b ma Simaan jin 'kosha monthus mo tani ki a'di ca'bki'da tharabeeza mo tani a'boma kamu/ pu'dki'd mo jin taki'd gi turaj gasaas

jin ta gi kush mo jin din ma yina pi'dnañ gana/ nycine/ mo, jin 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo. Dhala yim ki 'ce'd tura mo dhali wol a'di e 'kup ma Yesus mo be. ⁴ Hili 'kwanin tiya 'kokini mun mo kun dekk̄in ma nyor mo e is buni mo mmo/o gwo mo ki: Atinta shinu ayina pi'dnañ gana/ yan isa 'cesh kan mo? ⁵ Haali/ ayina pi'dna/ yan minu 'taki yol ka riyaal iss 'kwanimpa ka 'kume'd mo dhali ciki 'kwani kun hatha'ko'd mo. Dhali uni ki ruña yim ki gwo mo be. ⁶ Hila Yesus o gwo mo ki: Dhalka yim mo ma. Atinta toca um ayim bwa mo? Ayim miiki tony jaro/ gom aha/ mo. ⁷ Haali/ um isa yempa/ um tan gi 'kwani kun hatha'ko'd kun nyak'ko ki um mo, dhali ki yilan tiya jin ona bwa um mo tani um ki mish uni tom 'boron mii mo. Hili um mini 'koki ta gi aha/ isa yempa/ mo. ⁸ Ayim mii a'di jin misha a'di mii mo. Ayim 'koshki aha/ bungwar is pem ntwa/a/ mo gom kan jin minu kan aha/ mo be. ⁹ Dhali ka jij gana/ aha/ tora um gwo mo ki: E mo yin jin minu ci gwom 'borga/ e mony'ceshi 'baar mo tani a'di jin miikin ma yim mo tani minu tor mo mmokaa yim e mo be.

Yahuusa A'di Gamki Gwo Me'd mo Mmo'ciṭha/ Yesus Is ki Gwo mo

¹⁰ Dhali yan'ko'd Yahuusa Iskariyuuti a'di jin 'dap tiya 'twa/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo tani a'di yaki'd mo e igasiis kun can mo mmothoson gwo mo mmo'ciṭh a'di is ki gwo mo e uni mo be. ¹¹ Dhali ki uni cikki gwo mo tani uni 'kunya bwa ki 'kuny mo dhali o gwo is mo mmoçiki a'di aguurush mo. Dhali a'di napki embula 'borgañ gana/ mo mmo'ciṭh a'di is ki gwo mo be.

Yesus Shwaki Tonṭe/ jirj 'Ko'd Nyakki Imancik A'di Gwo mo

¹² Dhali ka cim jin twa/a/ gi maanjkuthu'd jin miinu ki dar ga cumat mo ki uni 'ciṭhki ari ka'bal 'kus mo gom Mompe'kupanyolos mo tani imancik a'di gwo oki a'di gwo mo ki: Ki mana o /e bwa jin mina aman ii mo dhali thoson to mo gom /e mo mmoshwa ki Mompe'kupanyolos mo? ¹³ Dhali a'di hashki imancik a'di gwo isu/ mo dhali o uni gwo mo ki: Iiku/ i dhan 'peñkuman bampa/ mo dhali wathi/ jin kali dhan dhur yi'de/ midi gam um 'kup mo. Bathi a'di nsho'k mo ma. ¹⁴ Dhali e mo yin jin mina a'di ciç mo tani oyi com gu'b gwo mo ki: Amanṭor Gwo o ki: Mane gu'b jin midi ta gu'b yilkina/ gom aha/ mo jin migi/ shwa to ka cim gi Mompe'kupanyolos nyakki imancik gwom pem mo? ¹⁵ Dhali a'di midi tor um adhan gu'ba beega/ mo jin nyaju ka makampo/ apowa kamu/ mo, jin isha to ki korom korom mo dhali jin thosonkunu mo. E mun mo tani thosoni to mo ma gom ana mo. ¹⁶ Dhali imancik a'di gwo iikin mo dhali pu'd mo e 'peñkuman bampa/ mo dhali gam a'di me'd jin ḥorkina a'di uni gwo mo. Dhali uni thosonki to mo gom Mompe'kupanyolos mo be.

¹⁷ Dhali ki mo ta mom'pimpili/ mo tani a'di pu'dki'd nyakki kum piti kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo. ¹⁸ Dhali ki uni 'kokina tharabeesa mo mmoshwa to mo tani Yesus ki o gwo mo ki: Ka jij gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Jan ṭal 'de/ 'peni um midi 'ciṭh aha/ is ki gwo mo, a'din 'de/ jin nyakki to shwa ki aha/ mo be. ¹⁹ Dhali uni telki mii 'pen mo mmokal bwan diṭi'd mo dhali o a'di gwo mo ka bath'pen ka rem 'kup mo ki: A/aha/ 'taa? ²⁰ A'di ki o uni gwo mo ki: A'di ta jin ṭal 'de/ 'peni um kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo, a'di jin 'thupki maanjkuthu'd nyakki aha/ eya sahana 'de/ mo be. ²¹ Haali/ Ya/ gi 'Kwani yaki'd mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo gom a'di mo, hili wayyi e wathi/ jin 'ciṭhki Ya/ gi 'Kwani is ki gwo mo. A'di midi 'taki 'bor ki isi 'bor gana/ mo gom wathi/ yansan mo wakki/ a'di minu 'taki 'koki dho'th mo be.

²² Dhali ki uni 'kokin mo mmoshwa to mo tani a'di ki bu'th maanjkuthu'd mo dhali 'bora 'bor bwa i is mo dhali 'ce'd a'di mo dhali ciki uni mo dhali o gwo mo ki: Budhi a'di yansan mo ma. A'di ta is pem mo be. ²³ Dhali a'di ki budha ḳubbaaya mo, dhali ki a'di ciki mom'bora 'bor bwa i is mo tani a'di ki ciki uni mo dhali uni 'baar mo piki a'di mo be.

²⁴ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di yansan ta'da abas pem gi gwo jin gamu me'd jin ta

jin this mo a'di jin wolki'd gom 'kwani ka ris mo be. ²⁵ Ka jiŋ gana/ aha/ ṭora um gwo mo ki aha/ mina diki pi yiman maman cwa dok/e mo ntaga tee jin mig/ pi a'di jin ta jin this e Bampa/ ma Arumgimis mo be.

Mojin Wat ma Buṭerusa Yesus Gway A'di Ṭorkunu İtwa/a/ mo

²⁶ Dhali ki uni yukki gway mo tani uni iikin ka pije/ mo e 'kuwosh Setuun mo. ²⁷ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Umi 'baar mo mini ṭa'k mo. Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: Aha/ mina 'kosha manhil ka'bal mo dhali ka'bal minu ćeker bwa mo be. ²⁸ Hili ɲ'ko'd mo tani ki aha/ minu cuyu mis mo dok/e tani aha/ mina ya itwa/a/ ki um e Pany Jaliil mo be. ²⁹ Buṭerus ki o a'di gwo mo ki: Bahili wakki/ uni gwansani 'baar mo mini ṭa'k mo tani aha/ mina diki bit mo be. ³⁰ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Ka jiŋ gana/ aha/ ṭora /e gwo mo ki mon'thiny yansan shwane/ mo ntwa/a/ ka dhoŋgola ɲwa diki ko e me'di su/ mo naskina/ tani /e mini wat aha/ gway me'di kwara mo be. ³¹ Hili a'di oki gwo ka du jin daradar mo ki: Wakki/ aha/ mina mii wu mo nyakki /e mo tani aha/ mina diki wat /e gway mo. Dhali uni 'baar mo nyakki o 'twan ṭal 'de/ mo be.

Yesus 'Thoki'd e Monsinu jin Ta Bwaagoy ma Jathsemaani mo

³² Dhali uni iikin mo e mo jin yuķu gway ka Jathsemaani mo. Dhali a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: 'Koyi imahan mo ma. Aha/ ki ya mo dhali 'tho mo. ³³ Dhali a'di ki susa Buṭerus mo dhala Yakuub mo dhala Yohaan mo dhali mii ma ćis ćelki a'di 'pen mo mmobu'th a'di kagahara mo dhali bwa jin ćocu 'kus si'da/ mo be. ³⁴ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Akashiram pem diṭa bwa ki dit kagahara mo, ma isi kan mmowu moyi. 'Koyi imahan mo ma dhali timi mo mo mmo'ko ki e i'kup mo. ³⁵ Dhali mmoyakina a'di mo mmothoth is ari'ceenne/ mo tani a'di bitki'da 'cesh mo dhali 'tho mo wakki/ a'di minu 'taki mish mii mo tani ki mo yan midi 'taki ya pe a'di mo. ³⁶ Dhali a'di o gwo mo ki: Abba Ababa. Aris to 'baar mo mishu mii ki /e mo. Қalka қubbaaya yan 'peni aha/ mo ma. Hili a'di yisa jin oyaa/ bwa, hili a'di jin ta bwam pini mo be. ³⁷ Dhali a'di pu'dki'd mo dhali gam uni ki uni ishki e mo dhali a'di ki owa Buṭerus gwo mo ki: Simaan, A/e ishki e kan mo? Bunya/ mina /e diki tim mo mo ka tenten 'de/ mmodi ki e i'kup mo? ³⁸ Timi mo mo ma dhali 'koyi ki e i'kup mo dhali 'thoyi mo, ki um mini 'koki ciç mo e mo jin palu mo. Shi/in ka jiŋ gana/ a'di ona bwa mo tani hili bungwar is a'di ihatha'ko'd ki ha'th mo be. ³⁹ Dhali dok/e a'di yaki'd mo dhali 'tho mo mmorash jasi gwon ṭal 'de/ e mo. ⁴⁰ Dhali dok/e a'di pu'dki'd mo dhali gam uni ki uni ishki e mo haali/ em buni ćo'dki uni is mo dhali uni 'koki mish gwo jin mina uni thok a'di mo be. ⁴¹ Dhali me'di kwara mo dok/ e tani a'di pu'dki'di uni mo dhali o uni gwo mo ki: A/um 'kon mo mmo/ish e kan mo dhali bu'th mosi/is bum mo? A'di 'koshi jwa mo ba/. Mo pu'du'd mo. Ya/ gi 'Kwani a'di 'cithkunu is ki gwo mo e me'd gi 'kwani kun ta imanmii miinthus mo be. ⁴² Cuyi mis mo. Dhalki ana iina mo. Hila uma? Aman'cithaa/ is ki gwo pu'dki'd hila/ mo be.

Mojin 'Cithuwa Yesus Is ki Gwo mo dhali Mo gi Budhu A'di mo

⁴³ Dhali ki jahanne/ ki a'di di'di mmo/o gwo mo naskina/ mo tani Yahuusa pu'dki'd mo, a'di jin 'dap tiya 'twa/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo dhali a'di suski'da waambuhany 'kwani nyakki a'di mo ki gandala turga/ ime'd mo dhali cwa mo, 'peni igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo dhali 'kwanir gwanyjača/ mo be. ⁴⁴ Dhali a'di jin 'cithki a'di is ki gwo mo ćiki uni jamas mii mo mmo/o gwo mo ki: Jan ṭal 'de/ jin mig/ pi 'twa/ mo tani a'di ta wathi/ mo. Budhi a'di mo dhali susi a'di ki 'dantar mo. ⁴⁵ Dhali ki a'di pu'dki'd mo tani a'di ki ya a'di ki jahanne/ mo dhali o a'di gwo mo ki: Tapa. Dhali a'di ki pi a'di 'twa/ mo be. ⁴⁶ Dhali uni 'baar mo ki dhu me'd buni apo/ a'di mo dhali bu'th a'di mo. ⁴⁷ Hili jan ṭal 'de kamu/ 'peni uni gwansan kun doshkin ki 'dishe/ mo tani a'di ki buk gandala turgam piti mo dhali ruthun ćijkina/ ma gasiis jin ca'd mo dhali 'cith a'di 'cem

piti mo be. ⁴⁸ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: A/um iiyin ka pije/ mmobu'th aha/ ki gandala turga/ ime'd mo dhali ki cwa mo, me'd mii jin miinu apo/ wathin 'di/ mo? ⁴⁹ Ka tee kun bat̄hani 'ko'd mo tani aha/ dikina mo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmotor um gwo mo dhali um 'koki bu'th aha/ mo be. Hili dhalki Gwo jin 'kwarkunu mo thimu mo. ⁵⁰ Dhali uni 'baar mo dhalki a'di me'd mo dhali so mo be.

Wathin Dhuru'c jin Guski'd mo

⁵¹ Dhali wathin dhuruca kamu/ bat̄ki a'di nsho'k mo ki dar gi toŋ kamu/ i is mo, jasi burrinyen dhiny e jin 'kamkina a'di i is mo, dhali uni ki bu'th a'di mo. ⁵² Hili a'di dhalki burrinyen dhiny e mo dhali gus is 'te/ mo ki jasi burrinye/ jin hitha a'di i empa'd mo be.

Yesus Doshki'd mo e Bwambor gi Montul Is gi 'Kwani Yahuuda/ mo

⁵³ Dhali uni ki susa Yesus eya gasiis jin ca'd mo. Dhali igasiis kun cani 'baar mo dhali 'kwaniŋ gwanyaka/ mo dhali iman'kwar to mo uni tulki is mo be. ⁵⁴ Dhala But̄erus bat̄ki a'di nsho'k 'pena dhana/ mo. A'di ki ya ki sule/ e bwaagoŋ ma gasiis jin ca'd mo. Dhali a'di ki nyak ɔa'b ki imanji mo mo dhali sam is piti i o'd mo be. ⁵⁵ Dhali igasiis kun can dhali 'kwani gi montul is buni 'baar mo uni ɔapki gwo mo mmo/o apowa Yesus mo mmokar a'di mmowu mo tani hili uni 'koki gam ton ʈal 'dej kamu/ mo be. ⁵⁶ Haali/ 'kwani tana ris ka ris kun 'ce'dki a'di gwo apo/ mo dhali gwom buni gun 'ce'dkina uni a'di i is mo tani uni 'konuki gam me'd mo be. ⁵⁷ Dhali kun tiya doshkin ki mis mo dhali 'ce'd a'di gwo apo/ mo mmo/o gwo mo ki: ⁵⁸ Aman cīkkina gwo jin ona a'di mo ki: Aha/ mina 'kosh gu'b gi mondheleladhelel yansan mo, a'di jin nyankunu ki me'd mo, dhali ka cim kwara mo tani aha/ mina nyaj jan kamu/ jin 'konuki nyaj ki me'd mo be. ⁵⁹ Isi gwom buni jin 'ce'da uni kan mo tani yisa gamu me'd mowa. ⁶⁰ Dhala gasiis jin ca'd doshki'd ki mis mo e bwaman uni mo dhali doṭa Yesus gwo mo ki: A/e bunya/ diki 'de'k 'twaŋ kamu/ mo mmothok gwo kana? Gwo gi wakatinta i/ona 'kwani gwansan apo/ /e mo? ⁶¹ Hili a'di ɔa'bki'd ki shwam mo dhali yisa thoŋ 'twaŋ kamuwa. Dhala gasiis jin ca'd dok/e ki doṭ a'di gwo mo ki: A/e tana Kristhos jin ta Ya/ gi A'di jin Manu mowa? ⁶² Dhala Yesus ki thoŋ a'di gwo mo ki: Aha/ tana a'di mo, dhali /e mini par Ya/ gi 'Kwani e mo mmoča'b ka bim poros gi mom'bi'th mo dhali mmodoŋku/ ka nyaj'ko'd mo e bwaarak 'peni momis mo be. ⁶³ Dhala gasiis jin ca'd dherki burrinyem pom piti bwa mo dhali o gwo mo ki: Katinta içorkina ana gwo mo jin minu mii o mo? ⁶⁴ Um cīkki a'di walki gwo sor mo. Gwo jin gama um me'd mo wakata mo? Dhali uni 'baar mo wałki a'di mo mmo/o ki a'di ha me'd mmowu mo be. ⁶⁵ Dhali kun tiya ʈelki mii 'pen mo mmo'taŋ a'di manya/ i is mo dhali mmokum a'di bwam/em piti mo dhali dor a'di mo mmo/o gwo mo ki: Oyi gwo is mo ma. Dhali mmodora uniya dor ki me'd buni mo tani uni kun ta imanji mo mo bu'thki a'di mo be.

But̄erus Wat̄ki'da Yesus Gway mo

⁶⁶ Dhala But̄erus diki'd ka luŋgu'b mo e bwam ma gon mo, dhali nyarany cījkinan 'dej kamu/ 'peni jim ma gasiis jin ca'd mo tani a'di pu'dki'd mo. ⁶⁷ Dhali mmoniyīthkina a'diya But̄erus mo mmosam is piti i o'd mo tani ayim ku'thki a'di ki e mo dhali o gwo mo ki: /E si'da/ nyakki di ki wathi/ gi Pa Naasira yan jin ta'da Yesus mo. ⁶⁸ Hili a'di wat̄ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ mola a'di mo walla 'pemen gwom pini jin ona /e mo tani a'di molka/ 'ban mo. Dhali a'di ki ya ka pije/ ki 'twaŋkala lambalany mo. Dhala dhongola ɲwa gwoki'd mo be. ⁶⁹ Dhali nyarany cījkinan/ parki a'di e mo dhali ʈel mii 'pen mo mmo/o a'di gwo mo dok/e e uni gwansan kun doshkin ki 'dishe/ mo ki: Wathi/ yansan ta jan ʈal 'de/ 'peni uni mo be. ⁷⁰ Dhali dok/e a'di wat̄ki gwo mo. Dhali yan'ko'd dok/e ari'ceenne/ mo tani uni gwansan kun doshkin ki 'dishe/ mo tani ona But̄erus gwo mo ki: Ka jin̄ gana/ /e ta jan ʈal 'de/ 'peni uni mo haali/ /e ta ji gi Pany Jaliil mo be. ⁷¹ Hili a'di ʈelki mii 'pen mo mmojee is piti jwa mo ki gwo jin thulkina a'di me'da po/ mo, mmo/o gwo mo ki: Aha/ dinaki mish wathi/ yan mo, a'di jin okina um mo. ⁷² Dhali ki jahanne/ adhongola

ŋwa gwoki e me'di su/ mo. Dhala Buṭerus kana gwo e mo, ma gwo yin jin on ma Yesus a'di mo ki: Ntwa/a/ ka dhoŋgola ŋwa diki ko e mo me'di su/ mo tani /e mini wat aha/ gway me'di kwara mo. Dhali ki a'di di'd mmoka gwo e 'baar mo ka bat̄'pen mo tani a'di 'tul ma du mo dhali a'di gwoki'd ki jabu'th mo be.

15

Yesus Doshki'd Ibwambor ma Bilaat̄us mo

¹ Dhali ki jahanne/ ki mo ta mon'thamo/ mo tani igasiis kun can mo dhali 'kwani jgwanjaka/ mo dhali iman'kwar to mo dhali aris 'kwani gi montul is buni mo tani uni tulki is mo mmoganan gwo 'kup mo. Dhali uni ki deka Yesus mo dhali sus a'di mo mmoçika Bilaat̄us mo be. ² Dhala Bilaat̄us ki dot̄ a'di gwo mo ki: Ki /e de itana malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo de? Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: /E si'da/ on wakansan mo be. ³ Dhali igasiis kun can uni yerki a'di is ki gway ki to ka ris mo. ⁴ Dhala Bilaat̄us ki dot̄ a'di mo dok/e ki: /E bunya/ mini diki thok 'twaj kamu/ mo 'taa? Hili ma, ama'diny gwo wana risa kun okina uni apo/ /e mo. ⁵ Hila Yesus diki thok a'di gwon tal 'dej kamu/ mo. Gom mii gi wakan mo tani aBilaat̄us merki'd mo be.

Yesus Torkunu Gwo 'Twa/a 'Cesh mo Mmowu mo

⁶ Dhali ki mii jin tuluwa tul 'kup mo tani miim piti isa yempa/ ta mii mmo'cukki uni jan 'de/ 'peni 'kwani habuuus mo a'di jin dot̄kina uni mo be. ⁷ Dhali wathi/ di'd jin yükkunu gway ka Baraabas mo jin diki'di bwam uni eya sijin mo, a'di jin 'koshki'da mee mo e mii jin miinu gom gwo jin onuwa 'cesh gom bampa/ mo be. ⁸ Dhala waambuhany 'kwani pu'dkin mo dhali tel mii 'pen mo mmodoṭa Bilaat̄us gwo mo mmomii to jin miina a'di isa yempa/ gom uni mo. ⁹ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Um ŋapki aha/ mmo'cukki um aMalik gi 'Kwani Yahuuda/ mo 'taa? ¹⁰ Haali/ a'di nyithki dhapan jin takina igasiis kun can mo gom a'di mo mmoci a'di wakan mo. ¹¹ Hili igasiis kun can ci'thquina waambuhany 'kwani is ki mii mo ki a'di midi 'cukki uni aBaraabas mo 'te/. ¹² Dhala Bilaat̄us ki o uni gwo mo dok/e ki: Dhali aha/ mina miiya ta ki wathi/ jin yuka um ka Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo? ¹³ Dhali uni cuukin kagahara mo dok/e ki: 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo. ¹⁴ Dhala Bilaat̄us ki thok uni gwo mo ki: Gomatinta sa/? Tonthus gi wakatinta imiikina a'di mo? Hili uni 'baar mo kumki cuuwa/ mo ki nyanye/ mo mmo/o gwo mo ki: 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo. ¹⁵ Wakan Bilaat̄us mmodikina a'di gwo ibwa mo mmoṭeya waambuhany 'kwani ki gwo mo tani a'di ki 'cukki uni aBaraabas mo dhali ki a'di dorki'da Yesus ki yis bip mo tani a'di ki ciki a'di ki uni mo mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

I/askar Miikina Yesus ka Mał̄ mo

¹⁶ Dhali i/askar ki sus a'di mo e bwam mo ma mudhiir mo, a'di jin ta gu'b jin ca'ba a'di nycine/ mo. Dhali uni ki yuł̄ i/askari 'baar mo ka tul 'kup mo. ¹⁷ Dhali uni ki hi'thki a'di burrinyen duk is mo jin ta jam po/ mo dhali uni ki ṭo'd ton'kup 'pena 'de/ mo mmokar a'di i'kup mo be. ¹⁸ Dhali uni ki tel mii 'pen mo mmothe a'di me'd mo mmo/o gwo mo ki: Hayy Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo. ¹⁹ Dhali uni ki dor a'di 'kup ki cwa mo dhali 'tak a'di manya/ i is mo dhali uni ki luŋ ki jiŋ 'kupa 'dupuni bwambori a'di mo mmowu is ka 'cesh mo. ²⁰ Dhali ki uni miiki a'di ka mak mo tani uni ki 'cuk a'di burrinyen duk is jin ta jam po/ mo dhali uni ki hi'thki a'di burrinyem piti i is mo. Dhali uni ki sus a'di ka pije/ mo mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

Mo gi 'Koshuwa 'Kosh ki Cwany'cithan Dhul mo

²¹ Dhali uni ki budha Simaan gi Paj Kerawaan ki 'bi'th mo a'di jin ta CoAlaksandarus mo dhala Rupus mo, a'di jin yaki yampe mo, a'di jin yayi'd 'peni bampa/ mo, mmokal cwany'cithan dhul piti mo. ²² Dhali uni suski a'di mo e mo jin yuku gway ka Gulgutha

mo (jin ta 'pemen gwo jin onu mo ki: mo ma simaj 'kup mo be.) ²³ Dhali uni çiki a'di yimana mura'th jin 'koshu e ki yiman cwa jin ta'da murr mo be. Hili a'di diki bu'th a'di mo be. ²⁴ Dhali uni 'koshki a'di ki cwany'cithan dhul mo dhali uni ki kwa/ burrinyem piti bwa mo e bwam uni mo mmoṭa'k to mo gom uni mo mmopi gwo 'pen ka pije/ mo, gom to jin mina uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ 'taki bu'th mo be. ²⁵ Dhali ki mo ta'da tente/ pedorjon mo tani uni 'koshki a'di ki cwany'cithan dhul mo be. ²⁶ Dhali gwo jin onu apo/ a'di jin 'kwarkunu mo, a'di jin dejkunu e mo tani o'd ka: Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo be. ²⁷ Dhali nyakki a'di mo tani uni ki 'kosh 'kwanin 'di/ isu/ ki cwany'cithan dhul mo, jan tal 'de/ ki me'da bim poros piti mo dhali jaŋ kamu/ ki me'da biny cam piti mo be. ²⁸ Dhali Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo thimkunu mo, a'di jin o gwo mo ki: A'di karkunu mo nyakki imandhan gwo mo. ²⁹ Dhali uni gwansan kun iikin ki iimpe mo tani uni çiki a'di gura/ mo dhali pir 'kup buni mo dhali o gwo mo ki: Ayy. /E jin mini 'taki 'kosh gu'b gi mondheleladhelel mo dhali nyaŋ a'di ka cim kwara mo tani ³⁰ wothi/ is pini mo ma, dhali thulu/ ka 'cesh 'pena po/ cwany'cithan dhul mo. ³¹ Wakan si'da/ igasisis kun can miiki a'di ka mak mo ka rem 'kup nyakki iman'kwar to mo mmo/o gwo mo ki: A'di mishi tiya woth mo tani hili a'di molki is piti woth moyi. ³² Dhalka Kristhos jin ta'da Malik gi 'Kwani ma Israyiil thulu'd ka 'cesh shwane'dan 'pena po/ cwany'cithan dhul mo ki ana mina par e mo dhali gam gwo is mo. Dhali uni gwansan kun nyakkunu 'kosh ki a'di ki cwany'cithan dhul mo tani uni si'da/ sorki a'di mo be.

Mowu ma Yesus mo

³³ Dhali ka tente/ pu'dki'di bwaj 'kup mo tani adhan mondthurumi'd pu'dki'd apo/ mony'ceshi 'baar mo ntaga tente/ ibum 'ban mo be. ³⁴ Dhali ka tente/ 'koni kwara mo tani Yesus cuuki'd ki dhan 'twa/ jin caaca mo ki: Iluwi, Iluwi, lama sabaktani, a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ka: Arumgimis pem, Arumgimis pem, atinta dhalkina /e aha/ 'pen kan mo? ³⁵ Dhali unin tiya kun doshkin ki 'dishe/ cikki a'di mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma. A'di yukki'da Iliyya mo be. ³⁶ Dhali jan tal 'deŋ kamu/ guski'd mo dhali 'tu'da lipa/ ki yiman tom 'pača'd mo mmokar a'di e cwa mo dhali çiki a'di mmopi mo mmo/ o gwo mo ki: Cora ma. Dhalki ana para e mo wakki/ Iliyya midi pu'du/ mo mmo'cuk a'di ka 'cesh mo. ³⁷ Dhala Yesus cuuki'd kagahara mo dhali a'di ki ci shi/in piti jin 'ko'd mo be. ³⁸ Dhali burrinye/ jin di'd e gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di dherkunu bwa mo ka 'ban su/ mo 'peni buŋ'kup mo ntagi bum'pen mo be. ³⁹ Dhali ka mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd, a'di jin doshki'd ka karambuye/ i a'di mo tani parki a'di e mo mmoko wakan mo dhali mmoci shi/in piti jin 'ko'd mo tani a'di ki o gwo mo ki: Ka jin gana/ wathi/ yansan ta Ya/ ma Arumgimis mo be.

⁴⁰ Dhali up 'kokin mo mmun si'da/ mo kun hilki mo mo 'pena dhana/ mo. Uni gun 'koni bwaman uni mo tani ta iMariyam Magdaliyya mo dhala Mariyam jin ta KoYakuub mo jin ta a'di jin ta dhuru'c mo dhala Yusi mo dhala Saluumma mo be. ⁴¹ Uni gun bat̄ki a'di nsho'k mo me'd jin dikina a'di e Pany Jaliil mo dhali mii a'di to mo. Dhali up tana ris ka ris si'da/ kun pu'dkin mo kun nyakki ii ki a'di mo e Pa Urushaliim mo be.

Mo jin Kanuwa Yesus mo

⁴² Dhali ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo me'd jin tana a'di atee jin Thosonkunu to mo tani a'di jin ta'da tee jin t̄wa/a/ ka cim ma pesu/ mo tani ⁴³ aYuusup gi Pa Arraama a'di jin taku mo jin ta jan tal 'de/ gi montul is buni mo, a'di ki is piti si'da/ jin corki Bampa/ ma Arumgimis mo, a'di bu'thki'da du mo dhali yaa Bilaatus mo dhali doṭ a'di gwo mo gom bungwar is ma Yesus mo be. ⁴⁴ Dhala Bilaatus merki'd mo wakki/ a'di midi 'taki wu ki jahanne/ kan mo. Dhali a'di ki yuča mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd mo mmodot a'di gwo mo wakki/ a'di wuki'd hila/ mo walla a'di kapki wu mo. ⁴⁵ Dhali ki a'di da/arki gwo 'pena mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd mo gom jwa jin wukina a'di

mo tani a'di ki dhala Yuusup bway mo mmokal buŋgwar is piti mo be. ⁴⁶ Dhali a'di yolkı burrinyen dhiny e jin kanuwa kan mo dhali a'di ki thul a'di ka 'cesh mo dhali 'tham a'di is ki burrinyen dhiny e jin kanuwa kan mo dhali 'thi a'di mo e jis wosh jin 'kolkunu mo dhali 'daŋkal dhan wosha caaga/ mo mmomu'th 'twaman jis jwa 'twa/ mo be. ⁴⁷ Mariyam Magdaliyya dhala Mariyam jin ta KoYusi parki mo e mo, mo jin 'thikunu a'di nycine/ mo be.

16

Mompinu mo

¹ Dhali ka cima pesu/ peki'd mo tani aMariyam Magdaliyya dhala Mariyam jin ta KoYakuub mo dhala Saluumma mo uni yolkı to kun kuyi mo ki kuy mo, wakan ki uni mini ii mo dhali 'koshki a'di i is mo be. ² Dhali ki mo ta mon'thamo/ ka tee jin twa/a/ ga dhas mo tani uni iikin mo e moŋ'kupaje mo ka tente/ sulki'd mo be. ³ Dhali uni 'kokin mo mmo/o gwo ka rem 'kup mo ki: Kaja sa/ imidi ka'cki ana wosh 'peni 'twaman jis jwa mo? ⁴ Dhali uni hilki mo 'kup ki mis mo dhali uni parki wosh e mo mmo'daŋkalkunu a'di ka nyar'ko'd mo haali/ a'di caaca mo be. ⁵ Dhali uni cički bwaman jis jwa mo dhali uni parki wathin dhuruca kamu/ e mo mmoča'bki me'da bim poros mo mmohi'th burrinye/ jin ca'bki bany bany mo dhali uni merkin mo. ⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Dhalku/ ki mer mo. Um ŋapkina Yesus gi Pa Naasira mo, a'di jin 'koshkunu jwa mo ki cwany'cithan dhul mo. A'di cuki mis mo be. A'di diki di imahan mo be. Hili mo mo ma, mo jin karkina uni a'di nycine/ mo. ⁷ Hili iiku/ mo dhali tor imancik a'di gwo gwo mo dhala Buteris si'da/ ki a'di midi ya itwa/a/ ki um e Pany Jaliil mo. Dhali e mun mo tani um mini par a'di e mo me'd gwo jin ṭorkina a'di um mo be. ⁸ Dhali uni iikin mo dhali so ka ŋwača/ 'peni moŋ'kupaje mo haali/ mo jin deenu is mo dhali momer mo pu'dki'd apo/ uni mo be, dhali uni 'koki o gwoŋ kamu/ tal 'de/ mo ki wathij kamu/ mo haali/ uni ko/ki is mo be.

Yesus Piki'da Mariyam Magdaliyya I/is mo

⁹ Dhali ki a'di cukunu mis mo ka'tum ka cim jin twa/a/ ka dhas yan mo tani a'di piki'da Mariyam Magdaliyya i is ntwa/a/ mo a'di jin urkina a'di aruma 'cesh thusi pesu/ ka pije/ mo be. ¹⁰ Ayim yaki'd mo dhali tor to gwansan ki uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo ki uni 'kokin mo mmo'ko ki bwan diṭin mo dhali mmoko mo be. ¹¹ Hili ki uni cikki gwo ki a'di diki'd ki e mo dhali mish ma yim mo tani uni 'koki gam gwom piti is mo be.

Yesus Piki Imancik A'di Gwo Isu/ I/is mo

¹² Dhali yan'ko'd mo tani a'di piki unin sun tiya i is mo ki jamasa kamu/ mo me'd jin iikina uni ibway mo mmo/ii bampa/ mo. ¹³ Dhali uni iikin ka nyar'ko'd mo dhali tor aris to gwansan ki 'kwani 'baar mo. Hili uni 'koki gam gwom buni is mo be.

Yesus Hashki Uni kun 'Koni 'Kume'd I'ce'dka 'De/ mo

¹⁴ Dhali yan'ko'd mo tani a'di ki pi uni 'kume'd i'ce'dka 'de/ i is uni 'cena mo me'd jin 'kokina uni eya tharabeeza mo mmoshwa to mo. Dhali a'di ki kucur uni ki gwo mo gom gwom buni gun 'kona uni ki gam is mo dhali goma dum buni kun 'bitha'bi'th mo haali/ uni 'koki gam gwo gi uni gwansan is mo uni kun parki a'di e mo 'ko'di pim piti jin piyunu a'di mo be. ¹⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Iku/ mo e mony'ceshi 'baar mo dhali ci gwom 'borga/ eya ris 'kwani 'baar mo kun ukkunu mo. ¹⁶ I/a'di jin midi gam gwo is mo dhali minu mii ki yi'de/ mo tani a'di iminu iwotlh mo be. Hili a'di jin diki gam gwo is mo tani a'di minu wak mo be. ¹⁷ Dhali jamas mii gwansan mini bath uni gwansan kun gam gwo is mo: Ki gway pem mo tani uni mini ura ruma 'cesh ka pije/ mo dhali uni mini wal 'twa/ ki 'twan thisa tiya mo be. ¹⁸ Uni mini bu'th tasha/ mo. Dhali wački/ uni mini pi ton tiya kun 'kon ma ti'di cine/ mo tani a'di midi diki shi/ uni is mo be. Uni mini dhu me'd buni apo/ uni gun 'ba'thkin mo, dhali uni minu wač mo be.

Yesus Shinkunu Bway Momis mo

¹⁹ Dhali yan'ko'd wakan Tapa Yesus 'ko'di a'di Ქorki gwo e uni mo tani a'di bu'thkunu mo bway momis mo dhali di'd mo mmoça'b ka bim poros ma Arumgimis mo. ²⁰ Dhali uni iikin mo mmoçi gwo mo eya ris mo 'baar mo dhali Tapa diki'd mo mmonyačča Ქu'c mii ki uni mo dhali mmo'da/ki uni gwo kun çina uni sho'k mo ki jamas mii kun baṭhkunu mo be. Amen

Gwom 'Borga/ Isi ki Gwo ma LUUKA mo

Gwo jin Yedhuwa Thawupiilus Sho'k mo

¹ Haali/ me'd 'kwani ka ris kun bu'thki gwo mo mmotul gwo 'kup mo ka bat̄h 'pen mo, gwo jin thimkunu mo e bwam ana mo, ² jasi me'd uni kun cikunu ana mo ki uni gwansan 'peni ka muŋ'kup mo kun ta iman/o gwo ki e mo dhali imanmii gwo mo tani ³ a'di ṭoshka/ ki a'di 'boro'd gom aha/ si'da/ mo mmobaṭha aris to gwansan ki 'dishe/ mo haali/ goma cim gunn isa gush mo mmo'kwar uni ka rotham po/ mo gom /e mo /e jin tana Thawupiilus jin ta jim 'borga/ mo ⁴ ki /e mini mish gwoŋ gana/ mo gom gwo gi to gwansan kun ṭorkunu /e mo be.

Mondho'th ma Yohaan jin Mii ki Yi'de/ Torkunu Nt̄wa/a/ mo

⁵ Dhali ka tee ma Hirodus jin ta'da malik gi Pa Yahuudiyya mo tani agasiisa kamu/ diki'd mo jin yuku gway ka Sakariyya mo. A'di ta'da awaḳ 'peni 'kwani ma Abiyya mo. Dhali a'di ta'd gi ashim piti 'peni i'bwa/ ma Haruun mo dhali gway ma yim yuku ka Ilisabaat mo be. ⁶ Dhali uni su/ mmontal 'de/ mo tani ta kuŋ kar/e mo ibwambor ma Arumgimis mo mmonmii gwoŋkan jin 'kwarkunu 'baar mo dhali a'di jin ona gwoŋkan gi Tapa mo ki dar gi miiwaḳ mo be. ⁷ Hili uni dar ga 'ci mo haali/ Ilisabaat a'di ta'da burum mo dhali uni su/ cakin ki yil mo be.

⁸ Dhali ki a'di di'd mo mmomiiya ṭu'c ma gasiis ibwambor ma Arumgimis mo ka wak piti 'kon aṭu'c mo tani ⁹ isi me'd mii ma gasiis mo tani to biṭki'da po/ a'di mo, to jin biṭu mo jin mina a'di cic e gu'b gi mondheleladhelel gi Tapa mo dhali duka 'bicajwahar mo be. ¹⁰ Dhali awaambuhany 'kwani 'baar mo 'kokina piye/ mo mmo'tho mo ka tente/ jin dukuwa 'bicajwahar mo be. ¹¹ Dhali aman'doyu gwo gi Tapa piki a'di i is mo mmodosh ki 'bana bim poros ma gwata/ jin dukuwa 'bicajwahar mo. ¹² Dhala Sakariyya mur ma du mo mmoparkina a'di a'di e mo dhali moŋko/ is biṭki'da po/ a'di mo be. ¹³ Hili aman'doyu gwo ki o a'di gwo mo ki: Dhalki is ki ko/ mo ma, Sakariyya, haala 'thom pini cikkunu mo be dhali ashim pini ka Ilisabaat midi dho'th /e ya/in mo dhali gway piti mina /e iyuk ka Yohaan mo be.

¹⁴ Dhali /e mina bwa 'kuny mo dhali 'bor bwa mo be,
dhali 'kwani ka ris mina bwa 'kuny mo gom mondho'th piti mo be.

¹⁵ Haali/ a'di midi eka/ ek mo mbwambori Tapa mo,
dhali a'di midi diki pi yimana mura'th jin ka/u ki ḥah ḥah mo walla tompinum 'bi'thga/
mo,
dhali a'di minu 'tu'd mo ki Shi/in Dheleladhelel mo.
me'd jin dikina a'di 'peni bwaj kum mo be.

¹⁶ Dhali a'di midi ṭu'k iya/ ma Israyil ka ris mo e Tapa Arumgimis buni mo be,

¹⁷ dhali a'di midi ya mbwambori a'di ki shi/in mo dhali gi mom'bi'th ma Iliyya mo,
mmoṭuka du gi icom ki ugi mo,

dhali uni gun ushi gwo ha e mo e moyuk gi uni gun miin ka kar/e mo,
mmothoson 'kwani is mo gom Tapa mo, 'kwani kun thosonkunu mo be.

¹⁸ Dhala Sakariyya thoḳki'da man'doyu gwo gwo mo ki: Yan miga/ mish kata mo? Haali/ aha/ si'da/ tana wathin dhan mo dhali ashim pem si'da/ a'di ca'd ki yil mo be. ¹⁹ Dhali aman'doyu gwo ki o a'di gwo mo ki: Aha/ tana Jibra/iil, a'di jin doshki'd e bun'kus ma Arumgimis mo, dhali aha/ hashkunu mo mmoci /e gwo mo dhali mmokal /e gwom 'boro'd yansan mo. ²⁰ Dhali hili mo mo ma, /e mini ta a'diye/ mo dhali mol gwo o mo ntaga tee ki to gwansan minu pu'd mo haali/ /e diki gam gwom pem is mo, a'di jin minu thim ki mom buni mo be. ²¹ Dhali 'kwani 'kokin mo mmocora Sakariyya mo dhali uni

merkin mo mmotayina a'di adiite/ mo e gu'b gi mondheleladhelel mo be. ²² Dhali ki a'di yayi'd ka pije/ mo tani a'di diki mish 'twa/ walki uni mo dhali uni nyithkin ki a'di parki tonyjan e mo e gu'b gi mondheleladhelel mo, dhali a'di ki mii jamas mii mmotor uni mo dhali a'di di'd ka 'diye/ mo naskina/. ²³ Dhali ki mo ma cim piti jin miikina a'diya tu'c 'baarki'd mo tani a'di dokki bway pam piti mo be.

²⁴ Dhali 'ko'da tee gwansan mo tani ashim piti ka Ilisabaat bwaaki'd mo dhali ka ppe 'kona 'kupi mudhe'd mo tani ayim bagki is piti mo mmo/o gwo mo ki: ²⁵ Tapa a'di mii'd kan e aha/ mo ka tee jin hila a'di apo/ aha/ mo mmokal mowak pem jin waku aha/ e bwaman 'kwani mo.

Mondho'th ma Yesus Torkunu Ntwa/a/ mo

²⁶ Dhali ka ppe 'kona 'kupi pe'de/ mo tani aman'doyu gwo jin ta'da Jibra/iil mo a'di hashkunu mo 'peni Arumgimis mo e 'penkuman bampa/ gi Pany Jaliil mo jin yuku gway ka Naasira mo be, ²⁷ eny nyaraq gana/ jin karkunu mo gom wathi/ jin yuku gway ka Yuusup mo 'peni gu'b ma Dawuu'd mo, dhali nyaraq gana/ yan yuku gway ka Mariyam mo be. ²⁸ Dhali a'di pu'dki'da yim mo dhali o gwo mo ki: Hayy, ayy, /en 'de/ jin gamkina 'the mo. Tapa a'di di'd e /e mo be. ²⁹ Hili a'di yim mur ma du kagahara mo, gom gwo yan jin okunu mo, dhali kulum a'di e bwam piti mo gom monthe me'd yan midi ta atinta mo. ³⁰ Dhali aman'doyu gwo ki o a'di yim gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma, Mariyam, haali/ /e gamkina 'the 'peni Arumgimis mo be. ³¹ Dhali hili mo mo ma. /e mini bwaa e bwam pini mo dhali dho'th ya/in mo dhali /e mini yer a'di gway ka Yesus mo be.

³² Dhali a'di midi ek mo dhali minu yuk ki Ya/ gi a'di jin Cayaa/ e ki Ca mo.

Dhali Tapa Arumgimis midi ci a'di akursi ma ababam piti ka Dawuu'd mo be.

³³ Dhali a'di midi ta tapa apo/ gu'b ma Yakuub ki sule/ mo,
dhali bampam piti midi di kan ki dar gi 'pemen mo be.

³⁴ Dhali aMariyam thokki'da aman'doyu gwo gwo mo ki: Yan minu mish mii kata mo ki aha/ mola wathiq gwath kan mo? ³⁵ Dhali aman'doyu gwo thokki'da yim gwo mo ki:
Shi/in Dheleladhelel midi yayu/ apo/ /e mo,

dhali mom'bi'th gi a'di jin Cayaa/ e ki Ca mo midi 'kam /e ka la mo be.

Wakan a'ci jin minu dho'th mo tani a'di minu yuk ki jin kogu mo,
a'di jin ta Ya/ ma Arumgimis mo be.

³⁶ Dhali hili mo mo ma, abas pini ka Ilisabaat si'da/ bwaaki'da 'ci ki yil jin can ma yim mo, dhali yansan ta'da ppe 'kupi pe'de/ mo ka yim jin yuku gway ka yima burum mo be.

³⁷ Haali/ ka Arumgimis mo tani to piyi'd jin molu mii mo be. ³⁸ Dhala Mariyam o gwo mo ki: Hili mo mo ma. Aha/ tana cirkina/ nyara/ gi Tapa mo. Dhalki a'di miinu mo gom aha/ mo isi ki gwom pini mo. Dhali aman'doyu gwo yaki'd mo 'pena yim mo be.

Mariyam Butki'd, Uni ka Ilisabaat mo

³⁹ Dhali ka tee gwansan mo tani aMariyam cuki mis mo dhali ya mo ki jahanne/ mo e bampa/ gi pan 'kuwosh mo e 'penkuman bampa/ gi Pa Yahuudiyya mo. ⁴⁰ Dhali ayim cicki gu'b ma Sakariyya mo dhali theka Ilisabaat me'd mo be. ⁴¹ Dhali ka Ilisabaat cikki monthe me'd ma Mariyam mo tani a'ci peki'd mo e bwa ma yim mo be. Dhali Ilisabaat 'tu'dkunu mo ki Shi/in Dheleladhelel mo be, ⁴² dhali ayim 'terki cuuwa/ mo ka dhan 'twa/ jin caaca mo ki: Mom'bor mii gom /e e bwaman up mo dhali mom'bor mii gom maman gi bwam pini mo! ⁴³ Dhali a'di yan cikunu aha/ mo gomata mo? ka ta'da gi Tapam pem midi 'taki yayu/ i aha/ mo? ⁴⁴ Haali/ hili mo mo ma. Ki 'twa/ jin thekina /e aha/ me'd mo pu'dki'd e bwany'cem pem mo tani a'ci peki'd mo e bwam pem mo gom moj'kuny bwa mo be. ⁴⁵ Dhali mom'bor mii goma yim, a'di jin gamki gwo is mo ki a'di minu thim mo, a'di jin okunuwa yim mo 'peni Tapa mo.

Gway ma Mariyam jin Maya A'diya Maj mo

⁴⁶ Dhala Mariyam o gwo mo ki:
Akashiram pem ekki Tapa mo,
⁴⁷ dhali shi/in pem 'kunykina bwa mo eya Arumgimis jin ta'da Amanwoth pem mo,
⁴⁸ haali/ a'di ki hil monyca'b piti jin hatha nyarany ciŋkinam piti 'ko'd mo.
Haali/ hili mo mo ma. 'Peni shwane/ mo tani aris 'kwani ma nya Kum yil mo mini yuk
aha/ gway ki a'di jin 'boru mii mo be.
⁴⁹ Haali/ a'di jin ta gi mom'bi'th mo tani miiki'da dhan to jin ekki'd e aha/ mo,
dhali gway piti kogu mo be.
⁵⁰ Dhali momiimiim piti di'd apo/ uni gwansan kun ko/ a'di mo,
'peni uni gun tana nya Kum yil ka nya Kum yil mo be.
⁵¹ A'di ḥor 'bi'th piti ka bim piti mo be.
A'di kwa/ki uni gun dhu is ki ca mo e gwalal buni kun kulumuni eya dum buni mo be.
⁵² A'di ki thul uni gun ta gi 'bi'th ka 'cesh mo 'pena kursin tapam buni mo.
Dhali a'di ki dhu uni gwansan ki ca mo kun hatha 'ko 'ko'd mo be.
⁵³ A'di ki 'tu'd uni gun 'kosha te/ mo ki tom 'boron mo,
dhali uni kun ta pa ki pa mo tani dhukina a'di 'pen bwa 'te/ mo be.
⁵⁴ A'di wothki ciŋkinam piti ka Israyil mo,
mmoka momiimiim piti e mo be,
⁵⁵ me'd gwo jin okina a'di ibabam bana mo be,
eya Ibrahiim dhali iya/m piti ki sule/ mo.
⁵⁶ Dhala Mariyam ca'bki'd mo nya Kum a'di me'da ppe 'kupi kwara mo dhali dok pam piti
ka nyan'ko'd mo be.

Mo jin Dhodhuwa Yohaan jin Mii'da Mii ki Yi'de/ mo

⁵⁷ Dhali mo pu'dki'd mo goma llisabaat mmodho'th mo be dhali a'di ki dhodha 'ci jin
ta ya/ mo. ⁵⁸ Dhali imannyak 'kom piti dhala bas piti cikki gwo ki Tapa ḥorki dhan miim
piti e a'di yim mo dhali uni 'kunykina bwa mo nya Kum yim mo be. ⁵⁹ Dhali ka cim 'koni
pekwara mo tani uni pu'dkin mo mmo'citha/ 'ciya munyal yis mo, dhali uni mini 'taki
yer a'di gway ka Sakariyya 'ko'di gway gi com mo, ⁶⁰ hili kum piti o gwo mo ki: Yisa
wakana. A'di minu yuŋ gway ka Yohaan mo be. ⁶¹ Dhali uni o a'di yim gwo mo ki: Abas
pinij kamu/ yisa yuku ki gway gi wakan mo be. ⁶² Dhali uni ci a'di jamas mii mo gom com
mo mmo/o ki a'di minu yuŋ kata mo? ⁶³ Dhali a'di doṭki uni cwam ba'd is mo jin gwaju
ka 'dinkilan dham mo mmo'kwar to mo dhali a'di 'kwarki'd ki: Gway piti ka Yohaan mo
be. Dhali uni 'baar mo merkin mo be. ⁶⁴ Dhali ki jahanne/ 'twam piti ka'dki'd mo dhala
le'd piti 'cukki'd mo dhali a'di oki gwo mo mmo'bora Arumgimis bwa i is mo be. ⁶⁵ Dhali
monko/ is pu'dki'd apowa ris imannyak 'kom buni mo. Dhali aris to gwansan 'kokunu
mo mmo/o ki lala'th mo e bampa/ 'baar mo gi paj 'kuwosh gi Pa Yahuudiyya mo be.
⁶⁶ Dhali aris uni kun cikki uni mo tani dhuki uni eya dum buni mo dhali o gwo mo ki: A'ci
yan midi ta ata mo? Haali/ me'd gi Tapa di'd e a'di mo be.

Gwo ma Sakariyya jin Ona A'di Is mo

⁶⁷ Dhali ababam piti ka Sakariyya 'tu'dkunu mo ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali o gwo
is mo mmo/o ki:
⁶⁸ Mom'bor mii e Tapa Arumgimis gi 'Kwani ma Israyil mo,
haali/ a'di yayi'd mo mmobuṭ mo dhali mmowan 'kwanim piti 'ba/ mo be.
⁶⁹ Dhali a'di ki 'de'k ce gi mwoth gom ana mo,
e gu'b gi ciŋkinam piti ka Dawuu'd mo.
⁷⁰ Me'd gwo jin okina a'di ki 'twa/ gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo kun kogu
mo 'peni kadhamo/ mo,
⁷¹ ki ana minu woth mo 'peni 'kupi bana mo,
dhali 'peni me'd ga ris uni gun shi/i ana i e mo,

⁷² mmo'baar momiimiim piti gun onu is mo gom ibabam bana mo,
dhali mmoka gwom piti e jin gamu me'd jin kogu mo.
⁷³ Gwo yan jin ona a'di is jin thula a'di ababam bana ka Ibrahiim me'da po/ mo,
⁷⁴ mmoci ana mony'cuk mo 'peni me'd gi uni gun ta 'kup ki ana mo,
ki ana mina mii a'di to mo ki dar gi moŋko/ is mo be,
⁷⁵ e mo gi ko/uwa ko/ mo dhali e mo ma kar/e mo ibwambori a'di mo ka cimi 'baar mo
gi moŋ'koki/em bana mo.
⁷⁶ Dhali /e jin tana 'ci mo, /e minu yuk ka mançi gwo ma Arumgimis jin Caya/ e ki Ca
mo,
haali/ /e mini ya ibwambori Tapa mo dhali thoson a'di bway mo be,
⁷⁷ mmoci mo jin mishu mowoth bana mo e 'kwanim piti mo,
dhali e modhal miinthus buni 'pen mo be.
⁷⁸ Ka du gi momiimii ma Arumgimis bana mo,
ka tee mini kush mo mo apo/ ana 'peni momis mo,
⁷⁹ mmoci moŋkush e uni gwansan gun 'kokin mo e mondthurumi'd mo dhali eya la gi
mowu mo,
mmoshu sho'k bana bway mo e bway gi moŋku'th is mo be.
⁸⁰ Dhali a'ci ca'd mo dhali a'di 'bitha is mo e shi/in mo dhali a'di diki'd e mombwaasho
mo ntaga tee jin toru a'di eya tente/ e 'Kwani ma Israyiil mo be.

2

Mondho'th ma Yesus mo be

¹ Dhali ka cim gwansan tani gwoŋkan hashu mo 'pena Ughusthus Kaysar ki aris
'kwaniny'ceshi 'baar mo minu mii 'kwar gway buni mo. ² A'di ta mo gi 'kwaru gway jin
twa/a/ jin miikunu ka Kiriniyuus ta'da mudhiir gi Pan Suriyya mo be. ³ Dhali uni 'baar
mo iiki bway pu bunij gana/ mo ki she/ ki she/ mo mmo'kwar gway buni mo be. ⁴ Dhala
Yuusup yaki'd mo si'da/ 'peni Pany Jaliil mo. A'di yaki'd mo 'peni Pa Naasira em Bampa/
Yahuudiyya mo em Pan Dawuu'd jin yuku ka Beetlaham si'da/ haali/ a'di ta 'kwani gi
gu'b ma Dawuu'd mo dhali awak ma Dawuu'd mo be. ⁵ A'di yaki'd mo mmo'kwar gway
ki is piti mo uni ka Mariyam jin ta a'di jin onu a'di ki bu'th mo, dhali a'di si'da/ cana
bwa mo be. ⁶ Dhali ki uni 'kokin mo imun mo tani acim pu'dki'd mo jin mina a'di dho'th
mo. ⁷ Dhali ayim dho'thk'i'da bwa nyaram piti jin ta ya/ mo. Dhali a'di ki 'tam a'di is ki
burrinye/ dhali 'thi a'di eya kak bip mo haali/ mo piyi'd gom uni e gu'b yilkina/ mo be.

Imanhil Ka'bal dhali Iman'doyu Gwo mo

⁸ Dhali e bampa/ yansan ki mon'thiny mo tani imanhil ka'bal 'kona pije/ mmohil ka'bal
buni mo be. ⁹ Dhala man'doyu gwo gi Tapa piki uni i is mo dhali monyca gi Tapa 'twaki
mo mo e isi uni mo dhali uni ko/kina ko/ is kagahara mo be. ¹⁰ Dhala man'doyu gwo ki
o uni gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma, haali/ aha/ guyina um gwom 'boro'd dhali
gwo mmo'bor um bwa kagahara mo jin midi di goma ris 'kwani 'baar mo. ¹¹ Haali/ ka
tee yansan mo tani Amanwoth jin ta Tapa Kristhos a'di dho'thkunu mo gom um e Pan
Dawuu'd mo be. ¹² Dhali ki jamas mii yan mo tani a'di mina umi nyith a'di mo be. Um
mini gama ja/ 'tamkunu is ki burrinye/ mo dhali mmo/isha kak bip mo be. ¹³ Dhali
ise/ iman'doyu gwon tiya ka ris ris 'peni momis nyakki 'ko ka man'doyu gwo mo be. Uni
majanana Arumgimis mo dhali o gwo mo ki:

¹⁴ Monyca ma Arumgimis isi momis mo,
dhali moŋku'th is e mony'cesh e bwa/ 'kwani gun 'bora a'di bwa i is mo.

¹⁵ Dhali ki iman'doyu gwo dokkin mo 'peni uni imomis ka nyan'ko'd mo tani imanhil
ka'bal o gwo ka rem 'kup ki: Dhalki ana iina mo shwane/ e Pam Beetlaham dhali par to
yan e jin yayi'd jin tora Tapa ana mo. ¹⁶ Dhali uni iikin mo ise/ tani gamkina Mariyam
dhala Yuusup dhali ara ja/ mmo/isha kak bip mo be. ¹⁷ Dhali ki uni parki a'di e mo tani

uni Ქori gwo jin cikkina uni mo goma 'ci yan mo be. ¹⁸ Dhala ris 'kwani gun cikki a'di mo tani meren ki gwo gwansan gun ona imanhil Ქa'bal uni mo be. ¹⁹ Hila Mariyam a'di di'd mo mmodhu gwo gwansan mo mmokulum uni eya dum piti mo be. ²⁰ Dhali imanhil Ქa'bal dokkin ka nyar'ko'd mo mmokara Arumgimis ki ca mo, dhali maŋki a'di mo goma ris to gun cikkina uni mo dhali kun mishkina uni mo me'd ji gi onu uni mo be.

Mojin Cinuwa Yesus ka Arumgimis e Gu'b gi Mondheleladhelel mo

²¹ Dhali ki mo thimi'd mo ka cim pekvara mo tani ki a'di 'cithkunuwa munyal yis piti mo tani a'di yerkunu gway ka Yesus mo, gway jin cikin ma man'doyu gwo mo ntwa/a/ ki a'di 'kokunu mo mmobwaa mo e bwa mo be.

²² Dhali ki mo pu'dki'd mo gom mondhelel is buni mo isi ki gwoŋkan ma Musa jin cinu mo tani uni suski a'di mo e Pa Urushaliim mo mmoci a'di ki Tapa mo ²³ (me'd gwo jin 'kwarkunu mo e gwoŋkan gi Tapa jin cinu mo ki: Aris unij gwat̄h ka 'dete/ 'dete/ kun Ქa'dki bwan dho'th mo tani uni minu yuŋ gway ki uni kun dheelin mo gom Tapa mo.)

²⁴ Dhali uni suski a'di mo si'da/ mmomii to mmo'citha/ basa 'cesh mo isi me'd gwo jin okina gwoŋkan gi Tapa jin cinu mo ki bimbir gurko/ su/ walla gurko/ kun bapani su/ mo be. ²⁵ Dhali wathi/ diki'd mo e Pa Urushaliim jin yuku gway ka Simaan dhali wathi/ yan ta a'dij kar/e mo dhali ta a'dij gayiin mo a'di jin çorki momalas gi 'Kwani ma Israyiil mo dhali Shi/in Dheleladhelel diki'da po/ a'di mo be. ²⁶ Dhali a'di Ქorkunu a'di eya tente/ mo ki Shi/in Dheleladhelel mo ki a'di midi 'taki diki wu mo ntwa/a/ ki a'di diki par Tapa jin ta'da Kristhos e mo be. ²⁷ Dhali a'di shi/inkunu mo ki Shi/in mo tani a'di pu'dki'd mo e gu'b gi mondheleladhelel mo. Dhali ki com dhali kum suskina 'ci jin ta'da Yesus mo tani mmomii a'di me'd isi mii gi gwoŋkan jin cinu mo tani ²⁸ a'di bu'th a'di mo 'ko'da bim piti mo dhali 'bora Arumgimis bwa i is mo dhali o gwo mo ki:

²⁹ Tapa, dhalki ćiŋkinam pini ya'd mo ki moŋku'th is mo ma, isi ki gwom pini mo,

³⁰ haali/ em pem parki bway gi mowoth pini e mo

³¹ a'di jin thosonkina /e mo e buŋkus gi 'kwani 'baar mo,

³² moŋkush yan mmo'cee eya tente/ gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali gom monyca gom 'Kwanim pini ma Israyiil mo.

³³ Dhali com dhali kum uni merkin mo gom gwo yan jin okina a'di gom a'di mo. ³⁴ Dhala Simaan 'bor uni mii mo dhali owa Mariyam jin ta kum gwo mo ki:

Hili mo mo ma, a'ci yan karkunu mo gom ku gi Ქa'kkin mo dhali mmocu 'Kwani ma Israyiil
ka ris mo,

dhali gom jamas mii ćaan jin okunu gwo mo apo/ a'di mo tani

³⁵ (dhali gandala turga/ midi suka Ქashiram pini mo si'da/)

ki gwo kun kulumu ka ris eya du mo minu tor eya tente/ mo.

³⁶ Dhali ayima 'bomiŋ kamu/ diki'd mo jin ta'da Hanna mo. A'di ta 'bwa/ ma Panu/iil mo 'pena waŋ ma Ashiir mo. Ayim a'di caki'd ki yil kagahara mo dhali a'di ća'bki'd mo nyakka kathim piti mo ki yil pesu/ mo 'peni yil jin dina a'di ki nyaran gana/ mo ³⁷ dhala yim wun ma kathim piti mo dhali a'di di'd kan ntagi yil issi* dojon i'ce'dka dojon apo/ mo be. Dhala yim diki ya mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo mmoluŋ luŋ mo ki monga/ to mo dhali mmo'tho mo ki mon'thiny mo dhali ki montee ilu/ mo be. ³⁸ Dhali ki mo warki'd mo ka tente/ yan mo tani ayim pu'dki'd mo dhali 'bora Arumgimis bwa i is mo dhali mmo/o gwo mo gom a'di gom uni 'baar mo kun 'kokin mo mmohil gom mowan 'ba/ gi Pa Urushaliim mo.

Mondok jin Doka Uni ka Nyaŋ'ko'd e Pa Naasira mo

³⁹ Dhali ki uni 'baarkina ris to mii mo me'd isi ki gwoŋkan gi Tapa jin cinu mo tani uni dokkin ka nyar'ko'd mo e Pany Jaliil mo e 'peŋkuman bampam buniŋ gana/ mo e Pa

* 2:37 arba wa Ქamaniin

Naasira mo. ⁴⁰ Dhali a'ci ca'd mo dhali 'bidhu is mo dhali 'tu'du mo ki moyuk mo. Dhala 'the ma Arumgimis ca'bki'da po/ a'di mo be.

Yesus jin Ta Ari Washan Diki'd e Gu'b gi Mondheleladhelel mo be.

⁴¹ Dhali com dhali kum uni iikin isa yempa/ e Pa Urushaliim mo ki yil mo gom Mompe'kupanyolos mo be. ⁴² Dhali ki a'di 'kona yili 'kume'd i'ce'dka su/ mo tani uni iikin mo me'd isi mii jin miinu mo be. ⁴³ Dhali ki Mompe'kupanyolos 'baarki'd mo tani me'd jin dokkina uni bway pa mo tani aYesus jin ta'da 'ci a'di ca'bki'd mo ȳ'ko'di uni mo e Pa Urushaliim mo. Com dhali kum 'koki mish a'di mo, ⁴⁴ hili uni ȳoshkin ki a'di midi di i bwaŋ 'kwani mo tani uni iikin ka tee iiyan mo dhali uni ȳapki a'di mo e bwaj 'kwani ma bas buni mo dhali 'kwani kun misha uni mo. ⁴⁵ Dhali ki uni 'koki gam a'di mo tani uni dokkin ka nyar'ko'd mo e Pa Urushaliim mo dhali ȳap a'di mo. ⁴⁶ 'Ko'da cim kwara mo tani uni gamki a'di mo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmoça'b mo e bwam imanṭor gwo mo mmocik gwo 'peni uni mo dhali mmodot uni gwondot mo. ⁴⁷ Dhali aris uni kun cik a'di mo tani uni merkin mo gom a'di mo mmomisha a'di gwo 'ban mo dhali gwonthok piti mo be. ⁴⁸ Dhali ki uni parki a'di e mo tani uni merkin mo dhali ata'dam piti ki o a'di gwo mo ki: Ya/um, atinta miina /e aman wakan mo? Hili mo mo ma. Babam pini dhali aha/, aman ȳapkina /e ki mo/anan is mo be. ⁴⁹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta ȳapkina um aha/ mo? A/'kona um ki mish mo mowa ki aha/ mina mii di e gu'b ma Babam pem mo? ⁵⁰ Dhali uni mol gwom piti 'ban jin ona a'di uni mo be. ⁵¹ Dhali a'di ya'd ka lungu'b nyakki uni mo dhali pu'd mo e Pa Naasira mo dhali a'di haki gwom buni e mo, dhali ata'dam piti a'di kulumki'da ris to gwansan eya dum piti mo be.

⁵² Dhala Yesus maru moyuk is mo dhali a'di 'tuntilkina buŋgwar is mo dhali ki yil mo, dhali ka 'the ma Arumgimis mo dhali ki jiŋ 'kwani mo be.

3

Gwo jin Çin ma Yohaan jin Ta'da Manmiiya Mii ki Yi'de/ mo

¹ Dhali ki yil ta'da ƙarpa'c mo tani jin takin ma Thibariyuus Kaysar amalik mo tani Punthi Bilaatús ta'da mudhiir gi Pa Yahuudiyya mo dhala Hiroodus ta'da ra/iis rub gi Pany Jaliil mo dhala akam piti ka Ƥilibbus jin ta'da ra/iis rub gi Pa Ithuriyya mo dhala aTaraƙuniit̄is mo dhali Lisaniyuus ta'da ra/iis rub gi Pa Abiliyya mo be. ² Dhali ki mo jin tan ma Hannaan dhala Kayaapa igasiis kun can mo tani Gwo ma Arumgimis pu'dki'd mo eya Yohaan mo a'di jin ta ya/ ma Sakariyya em bwaasho mo be. ³ Dhali a'di ya'd mo e mo 'baar mo ka kukul is mo e Pa Uurdun mo mmoci gwo gom mo jin minu miiya mii ki yi'de/ mo dhali mmorica du is mo gom gwo gi miinthus jin minu gwam 'kwani mo. ⁴ Me'd gwo jin 'kwarkunu mo e bwaj gwo ma Ishaya jin ta'da manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki:

'Twa/ gi jan ṭal 'de/ mmocuu gwo em bwaasho ki:

Thosoni bway gi Tapa mo ma,

kari bway piti ka kar/e mo.

⁵ Aris embul wosh mo ka 'dete/ 'dete/ mo tani minu 'tu'd mo dhali aris wosha turga/ ka 'dete/ 'dete/ mo dhali aris wosh minu dhu ki gwa'di 'baar mo, dhali bwaya kolga/ minu dhu ka kar/e mo,

dhali bway kun ƙokorakokor mo tani mini 'tiçila/ 'tiçil mo be,

⁶ dhali aris buŋgwar isi 'baar mo mini par bway mowoth ma Arumgimis e mo be.

⁷ Dhali a'di o gwo wakan si'da/ eya waambuhany 'kwani mo kun pu'dkin mo e mo jin minu miiya mii ki yi'de/ ki a'di mo ki: Um ucın tasha/ mo. Kaja rum um ki gwo mo mmoso mo 'pena nyor jin midi pu'du/ mo? ⁸ Dhodhi maman gana/ mo ma, kun mini ha me'd ki mo jin rijuwa du is mo dhali dhalku/ ki ṭel gwo 'pen mo mmo/o e is bum ki: Aman tana ga Ibrahiim jin ta'da babam bam mo, haali/ aha/ ṭora um gwo mo ka: Arumgimis

mishi wosh gwansan war mo ki uçi goma Ibrahiim mo. ⁹ Me'd gi shwane/ athurmany a'di 'thikunu mo hila/ eya birman cwa mo, ka ris cwa 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ wakan kun 'koki dho'th mamana 'borga/ mo tani minu jep ka 'cesh mo dhali minu ṣa'k mo e o'd mo be.

¹⁰ Dhala waambuhany 'kwani dotki a'di gwo mo ki: Haali/ a'di wakan mo tani aman mina miiya tinta mo? ¹¹ Dhali a'di thokki uni gwo mo ki: A'di jin ta gi burrinyen 'thami su/ mo tani dhalki a'di ḅwa/ a'di bwa mo ki a'di jin dara'd mo. Dhali a'di jin ta'd gi tonṭe/ mo tani dhalki a'di mii'd wakan si'da/ mo ma. ¹² Dhali imanterā thulpa/ si'da/ pu'dkin mo e mo jin miinuwa mii ki yi'de/ mo ki uni minu mii mo be dhali uni o a'di gwo mo ki: Manṭor gwo, aman mina miiya tinta mo? ¹³ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Dhalku/ to ki ter mmo'ce'da po/ mo dok/e, jasi a'di jin ṭorkunu um mo. ¹⁴ Dhali i/askar si'da/ dotki a'di gwo mo si'da/ ki: Aman mina miiya tinta mo? Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Dhalku/ to ki dil 'peni jaŋ kamun 'de/ ki mombujur mo walla ki gwonthus jin 'ce'du 'te/ apo/ mo dhali kapi mo ma ki to kun gama um ki ji miina um to mo.

¹⁵ Me'd jin 'kokina 'kwani mo mmoc̄ora cor mo dhali aris 'kwani dotki gwo mo eya dum buni mo isi gwo goma Yohaan mo waḳki/ a'di wari ita'da Krist̄hos mo. ¹⁶ Yohaan thokki uni 'baar mo gwo mo ki: Aha/ miikina um ki yi'de/ mo tani hili a'di jin ca'd ki aha/ ki caŋ gana/ mo midi yayu/ mo be. Dhali wačkana ppam piti mo tani aha/ dinaki ha me'd mo mmo'cuḳ uni mo. A'di midi mii um ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali ki o'd mo be. ¹⁷ Dhali ton 'dash toŋ kar shem piti di'd mme'd mo mmodhelel ja'dam piti mo dhali mmotul emen is mo e themes piti mo hila 'pi'b mina a'di ci'th ki o'd jin moli us mo be.

¹⁸ Wakan a'di malaski'da malas ka ris mo mmoci gwom 'boro'd ki 'kwani mo be. ¹⁹ Hila Hiroodus jin ta'da ra/ iis rub mo tani a'di jin nyo/kina a'di ki gwo mo goma Hirodiyya, ash ma kam piti mo, dhali goma ris tonthus kun miikin ma Hiroodus mo si'da/, ²⁰ mmomarkina a'di uni isi 'baar mo tani a'di ki kara Yohaana sijin mo be.

Mo jin Miinuwa Yesus ki Yi'de/ mo

²¹ Dhali ka ris 'kwani 'baar mo 'kokin mo mmomii ki yi'de/ mo tani dhala Yesus si'da/ ki a'di miikunu ki yi'de/ mo tani dhali di'd mmo'tho mo tani momis ḷa'dki'd mo be ²² dhali Shi/in Dheleladhelel thulki'di a'di mo mmobu'th jamas gi bungwar mo mmowa e ki gurko/ mo, dhali 'twa/ yayi'd 'peni momis mo mmo/o gwo mo ki: /e ta Ya/m pem jin enka/ mo. Ki /e mo tani aha/ 'bora bwa mo be.

Mo jin Beledhu Gwo mo goma Yesus mo be

²³ Dhala Yesus ki a'di ṭelki mii ma ṭu'c piti 'pen mo tani a'di 'kona yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo. Mmotana a'di ya/ ma Yuusup mo (me'd jin toshu kan mo) jin ta ya/ ma Hali mo ²⁴ dhali jin ta ya/ ma Mat̄haat mo dhali jin ta ya/ ma Lawi mo dhali jin ta ya/ ma Melki mo dhali jin ta ya/ ma Yanna mo dhali jin ta ya/ ma Yuusup mo, ²⁵ dhali jin ta ya/ ma Mattaath̄iya mo dhali jin ta ya/ ma Aamuus mo dhali jin ta ya/ ma Nahuum mo dhali jin ta ya/ ma Hasli mo dhali jin ta ya/ ma Najjaay mo, ²⁶ dhali jin ta ya/ ma Ma/ aaṭh̄ mo dhali jin ta ya/ ma Mattaath̄iya mo dhali jin ta ya/ ma Shim/i mo dhali jin ta ya/ ma Yuusup mo dhali jin ta ya/ ma Yahuusa mo, ²⁷ dhali jin ta ya/ ma Yuhanna mo dhali jin ta ya/ ma Risa mo, dhali jin ta ya/ ma Sarubbaabil mo dhali jin ta ya/ ma Sha/ alṭi/iil mo dhali jin ta ya/ ma Niri mo, ²⁸ dhali jin ta ya/ ma Melki mo dhali jin ta ya/ ma Addi mo dhali jin ta ya/ ma Gusam mo dhali jin ta ya/ ma Elmudaam mo dhali jin ta ya/ ma Iir mo, ²⁹ dhali jin ta ya/ ma Yuusi mo dhali jin ta ya/ ma Eli/aaasar mo dhali jin ta ya/ ma Yuriim mo dhali jin ta ya/ ma Mat̄haat mo dhali jin ta ya/ ma Lawi mo, ³⁰ dhali jin ta ya/ ma Shim/uun mo dhali jin ta ya/ ma Yahuusa mo dhali jin ta ya/ ma Yuusup mo dhali jin ta ya/ ma Yunaan mo dhali jin ta ya/ ma Eliyagiim mo, ³¹ dhali jin ta ya/ ma Malaya mo dhali jin ta ya/ ma Menaan mo dhali jin ta ya/ ma Mattath̄a mo dhali jin

ta ya/ ma Nathaan mo dhali jin ta ya/ ma Dawuu'd mo, ³² dhali jin ta ya/ ma Yassa mo dhali jin ta ya/ ma Ubiid mo dhali jin ta ya/ ma Bu/as mo dhali jin ta ya/ ma Salmuun mo dhali jin ta ya/ ma Nahshuun mo, ³³ dhali jin ta ya/ ma Aminadaab mo dhali jin ta ya/ ma Araam mo dhali jin ta ya/ ma Hasruun mo dhali jin ta ya/ ma Paaris mo dhali jin ta ya/ ma Yahuusa mo, ³⁴ dhali jin ta ya/ ma Yakuub mo dhali jin ta ya/ ma Is/hak mo dhali jin ta ya/ ma Ibrahiim mo dhali jin ta ya/ ma Taarah mo dhali jin ta ya/ ma Nahur mo, ³⁵ dhali jin ta ya/ ma Saruuj mo dhali jin ta ya/ ma Ra/u mo dhali jin ta ya/ ma Paalaj mo dhali jin ta ya/ ma Aabir mo dhali jin ta ya/ ma Shaalah mo, ³⁶ dhali jin ta ya/ ma Giinaan mo dhali jin ta ya/ ma Arpakshaad mo dhali jin ta ya/ ma Saam mo dhali jin ta ya/ ma Nuuh mo dhali jin ta ya/ ma Laamak mo, ³⁷ dhali jin ta ya/ ma Matushaal mo dhali jin ta ya/ ma Aknuuk mo dhali jin ta ya/ ma Yaarid mo dhali jin ta ya/ ma Mahlal/iil mo dhali jin ta ya/ ma Giinaan mo, ³⁸ dhali jin ta ya/ ma Anuush mo dhali jin ta ya/ ma Shit mo dhali jin ta ya/ ma Aadam mo dhali jin ta ya/ ma Arumgimis mo be.

4

Mo gi Paluwa Yesus mo

¹ Dhala Yesus 'tu'dkunu mo ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali dokki'd ka nyaj'ko'd mo 'peni Yi'dej Kumma/ Uurdun mo dhali a'di ura Shi/in mo ka pije/ mo. ² Dhali a'di diki'd em bwaasho ka cim ma issu/ mo dhali palkina tapa ma ruma 'cesh mo be. Dhali a'di diki shwa toj kamu/ mo eya cim gwansan mo. Dhali ka cim 'baarkin mo tani a'di 'koshkina te/ mo be. ³ Dhali tapa ma ruma 'cesh ki o a'di gwo mo ki: Wakki/ /e ta Ya/ ma Arumgimis mo tani kani wosh yansan gwo mo ma, mmowar ki maa mo. ⁴ Dhala Yesus thok a'di gwo mo ki: A'di 'kwarkunu mo ki: Wathi/ midi diki ca'b mo ki e mo gom jasi tonte/ 'te/ mo. ⁵ Dhali tapa ma ruma 'cesh ki sus a'di ki mis mo dhali tor a'di aris 'perjkuman bampa/ gi mony'cesh mo, ki e 'kamu'thki'd mo hila/ mo tani ⁶ dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: E /e mo tani aha/ mina ci /e aris moshirr gwansani 'baar mo dhali monycam buni mo. Haali/ uni cikunu aha/ mo dhali aha/ cikina uni gwansan kun oyaa/ bwa mo be. ⁷ Wakki/ /e mini luu aha/ kan mo tani uni 'baar mo mini ta kum pini mo be. ⁸ Dhala Yesus thok a'di gwo mo ki: A'di 'kwarkunu mo be ki:

/E mini luu Tapa Arumgimis pini mo,

dhali a'di a'di 'de/ mo tani a'di imina /e mmii to mo be.

⁹ Dhali a'di ki sus a'di mo e Pa Urushaliim mo dhali a'di ki kar a'di e 'kupan gu'b gi mondheleladhelel mo dhali o a'di gwo mo ki: Wakki/ /e ta Ya/ ma Arumgimis mo tani biti is pini ka 'cesh mo ma 'peni mahan mo, ¹⁰ haali/ a'di 'kwarkunu mo ki:

A'di midi hash iman'doyu gwom piti mo mmokan gwo gom /e mo dhali mmoji /e mo, ¹¹ dhali,

E me'd buni mo tani uni mini 'de'k /e mo,

isi ciki/ ki /e mina sho'k pini diki torosh apo/ wosh mo be.

¹² Dhala Yesus thokki a'di gwo mo ki: A'di okunu mo ki: /e mini dhalku/ ki pal Tapa Arumgimis pini mo. ¹³ Dhali ki tapa ma ruma 'cesh 'baarki mompal piti mo tani a'di yaki'd mo 'peni a'di mo ntagi embula 'borga/ mo be.

Yesus Telki Mii ma Tu'c Piti 'Pen mo

¹⁴ Dhala Yesus dokki'd mo ka nyaj'ko'd ki mom'bi'th gi Shi/in mo e Pany Jalil mo dhali gwo gom a'di yaki'd ki lala'th mo eya ris bampa/ 'baar mo kun 'kon ki jin 'kam mo be.

¹⁵ Dhali a'di torki gwo mo e gu'b gi montul is buni mo dhali a'di karkin ma ris 'kwani 'baar ki ca mo.

*Yesus A'di Wakku*nmo e Pa Naasira mo

¹⁶ Dhali a'di pu'dki'd mo e Pa Naasira mo e mo jin thiipkunu a'di mo. Dhali a'di yaki'd mo e gu'b jin tulu is mo, me'd miim piti jin miikina a'di mo, ka cim ma pesu/ mo. Dhali

a'di doshki'd ki mis mo dhali deñ gwo e mo. ¹⁷ Dhali a'di cikunu awarka/ gi gwo ma mançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ jin ta'da Ishaya mo. A'di ka'dki'da warka/ mo dhali gam mo jin 'kwarkunu gwo nycine/ mo ki:

¹⁸ Shi/in gi Tapa a'di diki'da po/ aha/ mo,

haali/ a'di 'koshki aha/ is ki monyca mo mmoci gwom 'boro'd mo gom uni gun hatha'ko'd mo.

A'di hashki aha/ mo mmobah eya tente/ mo mo jin 'cuku uni gwansan kun tana habuuus mo,

dhali mmoka'd uni e mo uni gun tana ja'da/ mo mmomish mo mo,

dhali mmodhu uni gwansan ki 'kus mo, uni gun 'cwarkunu mo be,

¹⁹ mmobah eya tente/ yil jin kwanyu mo gom Tapa mo.

²⁰ Dhali a'di mu'thki'da warka/ mo dhali ci a'di ka nyar'ko'd mo e a'di jin doshki'd mo mmomii to mo dhali a'di ca'bki'da 'cesh mo. Dhali aris e gi 'kwani kun 'kon e gu'b gi montul is mo tani dhorothkina po/ a'di mo be. ²¹ Dhali a'di telki gwo 'pen mo dhali mmo/o uni gwo mo ki: Shwane/ Gwo ma Arumgimis yan jin 'kwarkunu mo tani a'di thimkunu mo e bwany'cem bum mo mmocik mo be. ²² Dhali aris 'kwani 'baar mo o gwo ki 'bore/ gom a'di mo dhali mer mo gom gwo ma 'the kun pikin mo 'peni 'twam piti mo. Dhali uni o gwo mo ki: A'di diki ta Ya/ ma Yuusup mo 'taa? ²³ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Ka jij gana/ um mini thok aha/ gwo mo 'peni gwoñ gwar ka 'bi'th/e ki: /e jin tana hakiim mo tani waçi is pini mo ma. Gwo jin cika aman mo gom miim pini jin miikina /e mo e Pan Kapranahuum mo tani miiyi a'di si'da/ mmahan mo e bampam piniñ gana/ mo ma. ²⁴ Dhali a'di thok uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: amanci gwo ma Arumgimis kadhamonj kamu/ yisa mishu bu'th mo e bampam pitin gana/ mo. ²⁵ Dhali hili e gwoñ gana/ mo tani aha/ tora um gwo mo ki up ka ris kun wuna ikath 'kokin mo ka ris e 'Kwani ma Israyiil mo ka tee ma Iliyya mo, ki momis dar ga sho'k mo ki yili kwara mo dhali ka ppe 'kupi pe'de/ mo dhali adhan te/ pu'dki'd mo apo/ mony'ceshi 'baar mo.

²⁶ Dhali Iliyya yisa hashkunu mo e jan tal 'deñ kamu/ 'peni uni mo yisa, hili jasi e a'di jin di'd e Pan Sarpa mo e Bampa/ gi Pan Saydaa/ mo eya 'bom jin wun ma kath mo be.

²⁷ Dhali e mun mo tani 'kwani 'kon ka ris kun 'kosha monthus mo e 'Kwani ma Israyiil mo ka tee jin tan ma Aliisha amanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali jan 'deñ kamu/ 'peni uni yisa dhelelki'd mo yisa, hili jasa Nimaan gi Pan Suriyya mo be. ²⁸ Dhali ki uni cikki gwo yansan mo tani aris 'kwani gi gu'b gi montul isi 'baar mo 'tu'dkunu mo ka nyor mo be. ²⁹ Dhali uni cuki mis mo dhali kar a'di 'pen ka pije/ mo 'peni 'peñkuman bampa/ mo dhali sus a'di mo eya liman 'twa/ wosh e mo jin nyankunu 'peñkuman pam buni mo, ki uni mini 'taki bel a'di ka 'cesh ka luñgu'b mo be. ³⁰ Hili mmoyakina a'di ki yampe mo e bwam uni mo tani a'di yaki'd mo.

Wathi/ jin Bu'thkin ma Rum Thus jin Nyo/o'd mo

³¹ Dhali a'di pu'dki'd ka luñgu'b mo e Pan Kapranahuum mo e 'peñkuman pa gi Pany Jaliil mo. Dhali a'di ciki uni gwo mo ka cima pesu/ mo be. ³² Dhali uni merkin gom gwony cim piti jin cina a'di ki moshirr mo be. ³³ Dhali e gu'b montul isi mun mo tani wathi/ diki'd jin ta'd ga rum thus jin nyo/o'd mo. Dhali a'di cuu gwo ka dhan 'twa/ jin caaca ki: ³⁴ Ahh. /e mini mii aman kata, Yesus gi Pa Naasira? /e pu'dkin mo mmo'ce'd am sho'k mo 'taa? Aha/ misha ki /e tana aja. /e ta jin 'de/ ma Arumgimis jin kogu mo.

³⁵ Hila Yesus kucurki a'di ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Ca'bi ki shwam mo, dhali piyi mo ma 'peni a'di mo. Dhali ka rum thus jin nyo/o'd bitki a'di a'cesh mo e bwam uni mo tani a'di piki'd ka pije/ mo 'peni bwam a'di mo. A'di diki mii to shiyi'da kamu/ gom a'di mo. ³⁶ Dhali aris uni 'baar mo merkin mo dhali dot gwo ka rem 'kup mo ki: Gwo yan ta'da atinta mo? Haali/ ki moshirr mo dhali ki mom'bi'th mo tani a'di kanki'da rum thus kun nyo/on gwo mo dhali uni iikin ka pije/ mo be. ³⁷ Dhali gwo gom a'di yaki'd ka pije/ eya ris mo 'baar mo e bampa/ kun 'kon ki jij 'kam mo be.

Mo jin Waç ma Yesus Amar ma Simaan jin Ta'da 'Bomi mo

³⁸ Dhali a'di cuki mis mo dhali dhal gu'b gi montul is 'pen mo dhali ciç mo e gu'b ma Simaan mo. Dhali amar ma Simaan a'di 'ba'thki'd ki is jin 'batha'ba'th mo dhali uni ḥapki a'di goma yim mo be. ³⁹ Dhali a'di doshki'd e 'kup ma yim mo dhali ḥucur 'ba'th ki gwo mo, dhali 'ba'th dhalki'da yim 'pen mo. Dhali ki jahanne/ ayim cuki mis mo dhali miiki uni to mo be.

Mo jin Waç ma Yesus 'Kwani ka Ris Mom'pimpili/ mo

⁴⁰ Dhali ka tente/ yaki jis mo tani aris uni gwansan kun tan gi tiya kun 'bathan ki 'ba'th ki she/ ki she/ mo tani uni ḥalki uni mo e a'di mo dhali a'di karki me'd piti apowa ris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo dhali waç uni mo be. ⁴¹ Wakan si'da/ arum thus pikin ka piye/ mo 'peni bwam uni ka ris mo mmocuu gwo mo ki: /e ta Ya/ ma Arumgimis mo. Dhali hili a'di ḥucurki uni ki gwo mo dhali a'di diki dhal uni bway mo mmowal 'twa/ mo haali/ uni mishkin ki a'di ta'da Ḫristhos mo be.

Yesus A'di Yaki'd mo Mmotan Bampa/ mo Mmoci Gwo mo

⁴² Dhali ki mo ta montee mo tani a'di yaki'd mo dhali ya mo e mo jin dar ki 'kwani mo. Dhali 'kwani ḥap a'di mo dhali pu'd mo e a'di mo dhali uni ki non a'di mmoya mo 'peni uni mo be. ⁴³ Hili a'di o uni gwo mo ki: Aha/ mina mii ci gwom 'boro'd gom Bampa/ ma Arumgimis mo gom 'penjuman bampan tiya mo si'da/ haali/ aha/ hashkunu mo gom 'pemen yan mo be. ⁴⁴ Dhali a'di ćiki gwo mo e gu'b gi montul is gi 'Kwani Yahuudiyya mo be.

5

Mo gi Budhu Dhan To Yi'de/ ka Ris mo

¹ Ki 'kwani yap a'di ki is mo mmocik gwo ma Arumgimis mo tani a'di doshki'd ki mis mo eya al yi'de/ gi Pa Jannisaaraṭ mo. ² Dhali a'di parki'da ḥur yi'de/ e isu/ mo eya al mo. Hili imancesh to yi'de/ uni ii kin ka piye/ mo 'peni uni mo dhali uni 'kokin mo mmolama 'thim buni mo be. ³ Dhali a'di seki'di bwam ma ḥur 'de/ mo a'di jin ta jim ma Simaan mo. A'di ki dot a'di mo mmokar a'di 'pen ka piye/ mo ari is 'pena gap mo. Dhali a'di ća'bki'da 'cesh mo dhali tor 'kwani gwo mo 'peni bwam ma ḥur mo be. ⁴ Dhali ki a'di dakki gwo tor mo tani a'di ki owa Simaan gwo mo ki: Shorka ḥur e moj'kulu'd mo ma dhala dhala 'thim pini me'd ka 'cesh mo mmobu'th to mo. ⁵ Dhala Simaan thok a'di gwo mo ki: Tapa, aman miikina tu'c ki mon'thiny ilu/ 'baar mo tani dhali am 'konaki bu'th ton kamu/ mo be. Dhali hili ki gwom pini mo tani aha/ mina dhala 'thi/ me'd ka 'cesh mo be. ⁶ Dhali ki uni miiki a'di yansan mo tani uni mushki to yi'de/ kun tana ris ka ris kagahara mo, dhali a'thim buni 'kokin mo mmodher bwa mo, ⁷ dhali uni wukki uni e ki me'd mo uni gun miina tu'c eya ḥura kamu/ mo mmo/iiyu/ mo dhali mmowoth uni mo. Dhali uni pu'dkin mo dhali uni 'tu'dkina ḥuri su/ mo. Wakan akur murkina yi'de/ ilos mo be. ⁸ Hili ka Simaan Buteris parki a'di e mo tani a'di bitki'd e 'kupa'dupun ma Yesus mo mmo/ o gwo mo ki: Yaku/ mo 'peni aha/ mo ma haali/ aha/ tana wathi/ gi miinthus mo, ayy Tapa. ⁹ Haali/ a'di merki'd mo dhali aris uni gwahan kun nyak 'ko ki a'di mo mmobu'th to yi'de/ kun ḥalkina uni mo. ¹⁰ Dhali wakan si'da/ aYakuub diki'd mo dhala Yohaan mo uni gun ta iya/ ma Sabadi uni gun nyak to mii ka Simaan mo. Dhala Yesus ki owa Simaan gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma. 'Peni shwane/ /e mini ta amancesh 'kwani ki gwo mo be. ¹¹ Dhali ki uni ḥalkina ḥur buni ka piye/ mo eya 'cesh mo tani uni dhalkina ris tom buni 'peni 'baar mo dhali bat̄h a'di nsho'k mo be.

Yesus A'di Dhelelki Wathi/jin 'Kosha Monthus Is mo

¹² Ki a'di diki'd mo e 'penjuman bampaj kamu/ mo tani wathij kamu/ diki'di mun jin tashkina monthus mo. Dhali ki a'di parki'da Yesus e mo tani a'di bitki bwam/em piti a'cesh mo dhali ḥap a'di ki gwo mo ki: Tapa, waKKi/ /e ona bwa mo tani /e mishi aha/

dhelel mo be. ¹³ Dhali a'di he'thki me'd piti mo dhali ta a'di is ki me'd mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ ona bwa mo be. Dheleli mo ma. Dhali ki jahanne/ monthus dhalki a'di 'pen mo be. ¹⁴ Dhali a'di ḥanki a'di gwo mo ki dhalku/ ki ṭor wathin 'dej kamu/ gwo mo. Hili yayi mo ma dhali ṭor is pini ka gasiis mo dhali ci to mo gom buŋwar is pini jin dhelelki'd mo me'd gwoŋkan jin ḥankin ma Musa mo haali/ a'di ta gwo jin nyo/a 'kwani mo be. ¹⁵ Dhali hili gwo yaki'd mo kagahara ka pije/ ki lala'th isi gom a'di mo, dhali awaambuhany 'kwani ka ris tulki is mo mmocik gwo 'peni a'di mo dhali ki uni minu waç mo 'peni 'ba'th buni ki she/ ki she/ mo. ¹⁶ Hili a'di sere'thki'd bway bwaasho mo dhali 'tho mo be.

Yesus A'di Wacki Wathi/jin Mutta/ Is Is mo

¹⁷ Dhali 'peni bwam ma cim 'de/ gwansan mo tani me'd jin ćikina a'di gwo mo tani 'Kwani Parisiyiin 'kokin mo dhali imanṭor gwoŋkan jin ćinu mo 'kokin ki 'dishe/ mo, uni gun pu' dkin mo 'peni aris bampa/ 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo 'peni Pany Jaliil mo dhali 'peni Pa Yahuudiyya mo dhali 'peni Pa Urushaliim mo dhali mom'bi'th gi Tapa diki'da po/ a'di mo mmowaça waç mo be. ¹⁸ Dhali hili mo mo ma, 'kwani 'kokin mo mmohan wathinj kamu/ ka ci i e mo, a'di jin mutta/ is mo. Dhali uni ḥapki bway mo mmokal a'di bway bwaŋ gu'b mo dhali mmo'thi a'di mbwambor ma Yesus mo tani ¹⁹ hili uni 'koki gam bway mo mmokal a'di mo haali/ abuhany 'kwani caaca mo tani uni seki 'kunju'b mo dhali uni ki thul a'di ka 'cesh ka cim piti i e mo ki embul shu'd e 'kunju'b mo eya galany 'kwani mbwambor ma Yesus mo. ²⁰ Dhali ki a'di parki mɔrgam gwo is buni e mo tani a'di o uni gwo mo ki: Wathi/, miinthus pini dhalkunu /e 'pen mo be. ²¹ Dhali iman'kwar to dhali 'Kwani Parisiyiin ṭelki gwo 'pen mo mmodot gwo mo ki: Wathi/ yan ta'da ja sa/ jin walki gwo sor kan mo? Kaja a'di mishi dhal 'kwani miinthus buni 'pen mo? Hili jasi Arumgimis a'di 'de/ mo be. ²² Ka Yesus nyiṭhki'd e gwondot buni mo tani a'di thokki uni gwo mo ki: Atinta idotkina um gwo eya dum bum kan mo? ²³ Mii jana i'ka'da mii mo, mmo/o gwo mo ki: Miinthus pini dhalkunu /e 'pen mo, walla mmo/o ki: Cuyi mis mo dhali ya ki sho'k mo? ²⁴ Hili ki um mini mish mo mo ki Ya/ gi 'Kwani ta gi moshirr mo e mony'cesh mo mmogwam miinthus gi 'kwani mo be - a'di ki o wathi/ jin mutta/ is gwo mo ki: Aha/ ona /e ki: Cuyi mis mo ma dhali 'deka cim pini dhali yayi bway pa mo. ²⁵ Dhali ki jahanne/ a'di cuki mis mo mbwambori uni mo dhali a'di ki bu'th a'di jin ishkina a'di 'ko'di cine/ mo dhali ya bway pa mo mmokara Arumgimis ki ca mo be. ²⁶ Dhali momer bu'th uni 'baar mo dhali uni karkina Arumgimis ki ca mo dhali uni 'tu'dkunu mo ki moŋko/ is mo mmo/o gwo mo ki: Ana mishkina to gun daka uli is mo shwane/.

Yesus Yukki'da Lawi mo

²⁷ Ko'di mii yansan mo tani a'di yaki'd ka pije/ mo dhali para mantera thulpa/ e mo. Gway piti yuku ka Lawi mo. A'di ca'bki'd mo e mo jin tera a'diya thulpa/ mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ m'pen mo ma. ²⁸ Dhali a'di dhalki'da aris tom piti 'peni 'baar mo dhali cu mis mo dhali bath a'di isho'k mo be.

²⁹ Dhali Lawi ki miiya dhana yuč caaca gom a'di e gu'b piti mo be. Dhali a'di nyakki ca'b ki imantera thulpa/ ka ris mo dhali kun tiya si'da/ kun nyakki 'kowa tharabeesa nyakki uni mo be. ³⁰ Dhali 'Kwani Parisiyiin dhali iman'kwar tom buni miikina gumgum apo/ imancik a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Atinta shwana /e to nyakki 'kwani gun ta imantera thulpa/ mo dhali nyakki 'kwani gun ta imanmii miinthus kan mo? ³¹ Dhala Yesus thokki uni gwo mo ki: Uni gwansan kun 'bora is mo tani uni mini mii 'koki mii ta ga hakiim mo, hili uni gwansan kun 'ba'thkin mo be. ³² Aha/ dinaki yayu/ mo mmoyuk 'kwani gun mii miŋkar/e mo hili mmoyuk uni gun mii miinthus mo mmorica du is mo be.

Gwondot jin Doṭu mo gom To jin Ga/u mo

³³ Dhali uni thok a'di gwo mo ki: Imancika Yohaan gwo uni ga/i to mo me'd ka ris mo dhali uni 'thokin mo dhali wakan miina imancik 'Kwani Parisiyiin gwo mo si'da/. Hili

kum pini uni shwaki to mo dhali pi to mo. ³⁴ Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Mina umi dhu yilkina/ kun yuku mo e momiimash ga/ to mo ka yiha/ ki wathinyanya'b di'd e bwam uni mo 'taa? ³⁵ Atee midi pu'du/ mo ki wathinyanya'b susu mo ka pije/ 'peni uni mo tani dhali yan'ko'd uni ki ga/ to mo ka tee yansan mo be. ³⁶ A'di ki tor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/e si'da/ ki: Wathin 'dej kamu/ diki dher burrinyen this mo dhali 'dap a'di apo/ burrinyen dhamo/ mo. Wakki/ a'di mii'd kan mo tani a'di midi dher jin this bwa mo dhali sharkin burrinyen this midi diki gam me'd ki jin dhamo/ mo be. ³⁷ Dhali wathin 'dej kamu/ si'da/ diki kar yimana mura'th this apo/ yimana mura'th kucanj dhamo/ mo. Wakki/ a'di mii'd kan mo tani yimana mura'th this midi 'twak kucanj i e mo dhali a'di midi gaça sho mo dhali kucanj minu 'ce'd sho'k mo be. ³⁸ Hili yimana mura'th this minu mii kar mo e kucanj this mo be. ³⁹ Dhali wathij kamu/ yisa di'da jin ona bwa mmopi yimana mura'th this mo 'ko'di a'di ki pi jin dhamo/ mo, haali/ a'di o gwo mo ki: Jin dhamo/ a'di 'bora'bor mo be.

6

Imancik Gwo Uni 'Ce'dki Pos ka Cim ma Pesu/ mo be

¹ Ka cim ma pesu/ mo tani ki a'di yaki'd ki tur mo e bwam bunto mo tani imancik a'di gwo uni 'ce'dki to mo dhali uni ki 'ka emen pos bunyana tiya mo mmomu/ uni ki me'd buni mo. ² Hili 'Kwani Parisiyiina tiya o gwo mo ki: Atinta imiina um a'di jin nona gwoŋkan ma cim ma pesu/ kan mo? ³ Dhala Yesus thok uni gwo mo ki: 'Kona um ki dej gwo ma Dawuu'd e mo 'taa? Ki a'di 'koshate/ mo tani a'di dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo tani ⁴ a'di cički gu'b ma Arumgimis mo dhali bu'th maa gi buŋkus ma Arumgimis mo dhali shwa a'di mo, a'di jin diki ta gwoŋkan gom maa gom 'kwani ntiya mo hili jasi gom igasiis uni ishwa a'di uni 'cena mo be. Dhali a'di ki ci uni gwansan gun nyakki 'ko ki a'di mo be. ⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ya/ gi 'Kwani a'di ta Tapa ka cim ma pesu/ mo be.

Wathi/ jin Kutha Me'd Gujkuru/ mo be

⁶ Dhali ka cim ma pesuj kamu/ mo tani ki a'di cički gu'b gi montul is buni mo tani dhali tor gwo mo tani wathij kamu/ diki'd mmun jin kutha me'da bim poros piti gujkuru/ mo. ⁷ Dhali iman'kwar to dhali 'Kwani Parisiyiin timki a'di mo mmopar e mo wakki/ a'di midi wača wač ka cim ma pesu/ mo. Wakan ki uni mini 'taki gam bway mo mmo'ce'd a'di gwo apo/ mo be. ⁸ Hili a'di mishki gwom buni kun kuluma uni ibwa mo dhali a'di ki o wathi/ jin kutha me'd gujkuru/ gwo mo ki: Yayu/ mo ma, dhali doshi imahan mo. Dhali a'di cu mis mo dhali dosh mmattaan mo be. ⁹ Dhali Yesus ki o uni gwo mo ki: Aha/ dota um gwo mo, a'di diki ta gwoŋkan ka cim ma pesu/ mmomii miim 'boro'd mo 'taa? walla mmomii tonthus mo? walla mmowotha/ wothi kar ki e mo? walla mmo'ce'da 'ce'd sho'k mo? ¹⁰ Dhali a'di 'karki uni 'baar mo ki e mo dhali o a'di gwo mo ki: Hethi me'd pini mo ma. Dhali a'di miiki a'di mo wakan dhali me'd piti 'borki'd mo be. ¹¹ Hili uni 'tu'dkunu mo ka çinthal mo dhali uni o gwo ka rem 'kup gom to jin mina uni 'taki miiya Yesus mo be.

Yesus Kwanyki Unij 'Kume'd I'ce'dka Su/ mo

¹² Dhali ka tee gwansan mo tani a'di yaki'd mo e mon'kuwosh mo dhali 'tho mo. Dhali ki mon'thinyi 'baar mo tani a'di rashki 'tho mo eya Arumgimis mo be. ¹³ Dhali ki mo ta montee mo tani a'di yukki imancik a'di gwo mo dhali kwany uni 'peni bwam unij 'kume'd i'ce'dka su/ mo uni gun yukkina a'di gway ki uni gun dhunu ki she/ mo: ¹⁴ Simaan jin yuka a'di gway ka Buteris mo, dhala Andaraawus jin ta'da kam piti mo, dhala Yakuub mo dhala Yohaan mo dhala Pilibus mo dhala Bartulamaawus mo ¹⁵ dhala Matta mo dhala Tuuma mo dhala Yakuub jin ta ya/ ma Halpa mo, dhala Simaan a'di jin yuku gway ka El Ghayuur mo, ¹⁶ dhala Yahuusa jin ta ya/ ma Yakuub mo dhala Yahuusa Iskariyuut*i* mo a'di jin warki'd ka man'cith a'di is ki gwo mo be.

Yesus Miiki Dhan To jin Caaca goma Waambuhany 'Kwani mo

¹⁷ Dhali a'di thulki'd ka luŋgu'b mo nyakka uni mo dhali dosh e momba'da'd mo nyakka waambuhany 'kwani kun cik a'di gwo mo dhali abuhany 'kwani ka ris caaca 'peni Pa Yahuudiyya mo dhali Pa Urushaliim mo dhali bampa/ kun 'kon e yana gap gi Pan Sur mo dhali e Pan Saydaa/ mo. Uni pu'dkin mo mmocik gwo 'peni a'di mo ki uni minu wac mo 'peni 'ba'th kun 'koshki uni mo be. ¹⁸ Dhali uni gwansan kun 'kokunu mo mmočo'c bwa ka rum thus kun nyo/on mo tani uni wačkunu mo be. ¹⁹ Dhali awaambuhany 'kwani ḥapki a'di mo mmota a'di is ki me'd mo haali/ mom'bi'th yaki'd mo 'peni a'di mo dhali a'di wacki uni 'baar mo be.

Mom'bor Mii dhala Wayyi mo

²⁰ Dhali a'di 'de'kki em piti ki mis mo apo/ imancik a'di gwo mo dhali o gwo mo ki: Mom'bor mii gom um gun hatha'ko'd mo haali/ 'perjkuman bampam bum jin tana um mo tani a'di ta ji ma Arumgimis mo be.

²¹ Mom'bor mii gom um gun 'kosha te/ shwane/ mo haali/ um minu kap mo be.

Mom'bor mii gom um gun gwokin mo shwane/ haali/ um mini pe'th mo be.

²² Mom'bor mii gom um ki 'kwani shi/i um i e mo dhali ki uni mini kwa'th um mo dhali wak um mo dhali ta'k gway bum mo me'd tonthus gom gway gi Ya/ gi 'Kwani mo.

²³ Kunyi bwa mo ma ka tee ćaan mo dhali iyi i mis mo gom bwam 'borga/ mo haali/ hili mo mo ma, adhan tom bum kun ish ķumma/ mo tani uni 'kon mo e momis mo be, haali/ wakan miikina ibabam buni mo gom imanči gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be.

²⁴ Hili wayyi e um mo kun ta pa ki pa mo haali/ um bu'thki momalas bum mo.

²⁵ Wayyi e um kun 'tu'du/ mo shwane/ haali/ um mina te/ i'kosh mo.

Wayyi e um mo kun pe'thkin mo shwane/ haali/ um mini ko mo ki kony jabu'th mo mmomiiya činthar mo.

²⁶ Wayyi e um mo, ka ris 'kwani 'baar mo mini o gwom 'boro'd gom um mo haali/ wakan miikina ibabam buni mo si'da/ gom imanči gwonthus mo be.

Mo/en gom Uni gun Ta 'Kup mo

²⁷ Hili aha/ ona um gwo mo um gun cik gwo mo ki: Eni uni gwansan kun ta 'kup ki um mo ma. Miyyi ki 'bore/ gom uni gwansan kun shi/i um i e mo. ²⁸ 'Bori uni gwansan mii mo ma kun jee um mo. 'Thoyi gom uni gwansan kun sorki um mo ma. ²⁹ E a'di jin dori /e mo e 'peshe/ mo tani tu'kki a'di 'pesherj kamu/ si'da/ mo, dhali 'peni a'di jin gu /e burrinyem po/ mo tani dhalku/ ki non a'di ki burrinyem bwaman si'da/ mo. ³⁰ Čika ris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ to mo ma kun dotki to 'peni /e mo dhali 'peni a'di jin ķalki tom pini mo tani dhalku/ ki dot uni ka nyaj'ko'd mo dok/e. ³¹ Dhali me'd jin ona bwa um mo jin mina 'kwani mii to ki 'bore/ gom um mo tani, miyyi a'di wakan si'da/ mo ma gom uni mo.

³² Wakki/ um eni uni gwansan kun eni um mo tani um minu o gwo maj kata mo 'te/? Haali/ me'd uni gwansan kun miiki miinthus mo tani uni enki uni gwansan kun enki uni mo be. ³³ Dhali wački/ um miin ki 'bore/ gom uni gwansan kun mii ki 'bore/ gom um mo tani um minu o gwo maj kata mo 'te/? Haali/ me'd imanmii miinthus mo uni mii a'di jin nyakka'd kan mo be. ³⁴ Dhali wački/ um wan to e ki 'kwani gwansan mo tani 'peni uni kun tana uma 'tej kape/ mo mmobu'th to mo tani um minu o gwo maj kata mo 'te/? Me'd imanmii miinthus mo uni wanki to e ki imanmii miinthus mo tani uni ki bu'th a'di jin nyaka she/ kan dok/e mo. ³⁵ Hili eni uni gwansan kun ta 'kup ki um mo ma dhali miyyi ki 'bore/ gom uni mo dhali wani to e mo mmo'koki ćor toj kamu/ mmodoku/ um ka nyaj'ko'd mo, dhali tom bum kun ish ķumma/ mini eka/ ek mo dhali um mini ta iya/ gi a'di jin Cayaa/ e ki Ca mo, haali/ a'di mii'd ki mo/en gom uni gwansan kun dar

ga nynyça/ mo dhali kun tana ham 'kus ka ham 'kus mo. ³⁶ Wari ki imanmiimii mo ma, me'da Babam bum a'di ta'da manmiimii mo be.

Mmodwall kun Tiya Gwo mo

³⁷ Dhalku/ ki ciŋitha ciŋi'th mo ma dhali um minu 'koki ciŋi'th si'da/ mo. Dhalka wak ki wał mo ma dhali um minu 'koki wał mo be. Dhalki markin 'kwani 'pen mo ma dhali um minu dhal markin 'pen mo be. ³⁸ Ciyi to mo ma dhali a'di minu ci um mo be, tombar tom 'boro'd jin shomu is mo tani uni shekemkini montal 'de/ mo mmo'tu'd mo mmogaça 'cesh mo dhali uni minu dhu 'ko'da 'dupun bum mo. Haali/ to jin bara um mmoci mo tani mini ta tom bum kun baru um ka nyaj'ko'd mo be.

³⁹ A'di si'da/ ki ḥor uni gwo ki gwom 'bi'th/e mo mmo/o gwo mo ki: Mina wathiny ja'da/ mish sus wathiny ja'da/ mo 'taa? Mina uni su/ 'koki ta'k mo e bwany jis mo 'taa?

⁴⁰ Amancik gwo yisa ica'd ka manṭor a'di gwo mo yisa hili aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ ki uni bu'thki gwontori 'baar mo tani uni mina e wa ka manṭor uni gwo mo be.

⁴¹ Atinta ihilkina /e businyan to i e ma kam pini mo, ihili /e diki hil aka'dum jin di'd e em piniñ gana/ mo? ⁴² Walla atinta imina /e i/owa kan gwo mo ki: Akam pema, dhalki aha/ guna /e businyan to ćaan jin di /e i e mo? ki /e ki is pini diki hila ća'dum ćaan jin di /e i em piniñ gana/ mo. /e he'k e yan, /e mini mii buka ka'dum 'peni em piniñ gana/ ntwa/a/ mo dhali yan'ko'd /e mini mish hil mo mo ki 'bore/, mmogu businyan to ćaan jin di'da kam pini i e mo be.

Aris Cwa Uni Mishu ki Maman Buni mo be

⁴³ Haali/ cwam 'boro'da kamu/ yisa di'da jin dhothi maman kun shi/ashi/ mo, walla wakan si'da/ cwa shigga/ mol maman dho'th kun 'kunya'kuny mo be. ⁴⁴ Haali/ aris cwa 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo uni mishu ki maman buniñ gana/ mo. Haali/ mamana pu/ 'konuki ho mo 'pena 'de/ mo walla amura'th si'da/ 'konuki ho mo 'pena buyy mo be. ⁴⁵ Wathim 'boro'd jin ish to ćumma/ jin 'boro'd eya dum piti mo tani wagaski tom 'boro'd mo dhali wathin thus jin isha tonthus ćumma/ mo eya du mo tani a'di wagaski tonthus mo, haali/ 'peni mo jin isha to ka enthus eya du mo tani 'twa/ a'di içiki gwo ka pije/ mo be.

Moŋka'b jin ća'bū Isu/ mo be

⁴⁶ Atinta yuka um aha/ ki Tapa, Tapa mo? dhali 'koki mii to gun ṭorka/ um mo? ⁴⁷ Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun iiyini aha/ mo dhali cik gwom pem mo dhali mii uni mo tani aha/ mina ḥor um gwo a'di jin wana e cikise/ mo be. ⁴⁸ A'di wana e ki wathi/ jin nyanki gu'b mo, a'di ki ćwany jis mo dhali a'di ki kar monka'b apo/ wosh mo dhali ka dhana gannu/ yi'de/ cuki mis mo tani dhali ki yi'de/ gacki'da po/ gu'b mo tani dhali a'di mol a'di yi'kin is mo haali/ a'di nyaŋkunu ki nyaj gana/ mo be. ⁴⁹ Hili a'di jin cik gwo mo dhali diki mii uni mo tani a'di wana e ki wathi/ jin nyaj gu'ba 'cesh 'te/ ki dar gi monka'b mo dhali ki yi'de/ gacki'd mo tani dhali ki jahanne/ a'di biṭki'd mo dhali dhana barr ćaan jin shinu is mo e gu'b ćaan mo tani caaca mo be.

Ćiŋkina/ ma Mancil ma Askar Iss 'Kwanim Pa Imudhe'd jin Waćkunu mo

¹ Ko'di a'di 'baarki'da ris gwom piti jin okina a'di mo e bwany'cej 'kwani kun cik gwo mo tani a'di cički'd mo e Parj Kapranahuum mo. ² Dhala mancil ma askar iss 'kwanimpia imudhe'd mo a'di ta'd gi ćiŋkina/ jin kara a'di ki jin ȳa/ mo tani a'di 'ba'thki'd mo dhali 'disha 'twa/ mmowu mo be. ³ Dhali ki a'di cički gwo goma Yesus mo tani a'di hashki a'di 'kwaniñ gwanyjaka/ gi 'Kwani Yahuuda/ mo mmodot a'di mo mmoyayu/ mo dhali mmowaç ćiŋkinam piti mo be. ⁴ Dhali ki uni pu'dkina Yesus mo tani uni ȳapki a'di mo mmodi'b a'di is ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: A'di ha me'd ki /e mini mii to yansan gom a'di mo be ⁵ haali/ a'di enki kal bana mo dhali a'di nyaŋki ana gu'b gi montul is bana

mo be. ⁶ Dhala Yesus yaki'd mo nyakki uni mo. Ki a'di diki si'd pa is mo naskina/ tani amanci ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd hashki imugum piti e a'di mo mmo/o a'di gwo mo ki: Tapa, dhalku/ ki mur is pini mo ma haali/ aha/ tana ji gi ha me'd mo yisa jin mina /e yayu/ eya galgin gu'b pem mo. ⁷ Wakan aha/ dinaki ṭosh ki aha/ tana ji gi ha me'd mo mmoyayu/ i /e mo. Hili oyi gwo mo ma dhali dhalki ćijkinam pem minu waç mo. ⁸ Haali/ aha/ tana wathi/ jin karkunu 'ko'd e moshirr mo dhali i/askar 'koni me'd pem mo dhali aha/ okina jan 'dej kamu/ gwo mo ki: Yaku/ mo ma tani, dhali a'di yaki'd mo be, dhali e jan kamu/ ki: Yazu/ mo ma tani, dhali a'di yaki'd mo be. Dhali e ćijkinam pem mo tani ki: Miiyi to yansan mo ma tani, dhali a'di miiki a'di mo be. ⁹ Ka Yesus cikki gwo yansan mo tani a'di merki'd mo gom a'di mo dhali a'di ki ṭuka bor mo dhali owa waambuhany 'kwani gwo mo kun bat̄hi a'di nsho'k mo ki: Aha/ ṭora um gwo mo ki aha/ dinaki gam jan 'dej kamu/ e 'Kwani ma Israyiil jin ta'd gi mongam gwo is jin wakansan mo be. ¹⁰ Dhali uni gwansan kun hashkunu mo tani uni dokki bway pa mo ka nyaj'ko'd mo tani uni gamki ćijkina/ 'borkina is mo be.

Yesus 'De'kki Ya/ ma 'Bom jin Wun ma Kaṭhim Piti mo e Pa Nayiin mo

¹¹ Yan'ko'd ki 'dishe/ mo tani a'di yaki'd mo e 'penkuman bampa/ jin yuču ka Naayiin mo dhali nyakki imancik a'di gwo mo dhali awaambuhany 'kwani caaca kagahara mo nyakki ii ki a'di mo be. ¹² Ki a'di 'dishki 'twarkala gorj 'penkuman bampa/ is mo tani hili mo mo ma, wathinj kamu/ jin wuki'd mo a'di kalkunu ka pije/ mo a'di ta jasi ya/ tal 'dej gana/ jin di'di kum mo dhala yim a'di wun ma kaṭh mo. Dhali adhana buhany 'kwani caaca mo 'peni 'penkuman bampa/ nyakki 'ko ka yim mo be. ¹³ Dhali ki Tapa parki'da yim e mo tani a'di hilki'da hil ka 'thime/ apowa yim mo dhali owa yim gwo mo ki: Dhalku/ ki ko mo ma. ¹⁴ Dhali a'di pu'dki'd mo dhali ta aciny jwa is ki me'd mo dhali uni gun hankina ci mo tani doshkin naskina/ mo. Dhali a'di ki o gwo mo ki: Wathin dhuru'c, aha/ ona /e gwo mo ki: Cuyi mis mo ma.

¹⁵ Dhali wathi/ jin wuki'd mo tani ća'bki'd ki mis mo be dhali a'di ṭelki gwo 'pen mo mmowal 'twa/ mo. Dhali a'di ki ci a'di ki kum mo be. ¹⁶ Dhali monko/ is bu'th uni 'baar mo dhali uni karkina Arumgimis ki ca mo mmo/o gwo mo ki: Adhana manci gwo ma Arumgimis a'di cukunu mo e bwam ana mo! Dhali, Arumgimis a'di but̄ki'd e 'kwanim piti mo be! ¹⁷ Dhali gwo yansan gom a'di mo tani a'di yaki'd ki lala'th mo e bampa/ gi 'Kwani Yahuudiyya 'baar mo dhali eya ris bampa/ kun 'kon ka kukul is mo be.

Imanhashu mo 'Pena Yohaan mo jin Ta'da Manmiiya Mii ki Yi'de/ mo

¹⁸ Dhali imancika Yohaan gwo uni ṭorki a'di gwo mo goma ris to gwansan mo be. ¹⁹ Dhala Yohaan yukki imancik gwom piti isu/ mo mmohash uni mo e Tapa mo mmo/o gwo mo ki: A/e ta a'di jin midi yayu/ mo 'taa? Walla aman mina hil jan kamu/ mo? ²⁰ Dhali ki 'kwani pu'dkin mo e a'di mo tani uni o a'di gwo mo ki: Yohaan jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo tani a'di hashki am i /e mo mmo/o gwo mo ki: A/e ta a'di jin midi pu'du/ mo 'taa? walla aman mina hil jan kamu/ mo? ²¹ Dhali e mo ćaan mo tani a'di wački 'kwani ka ris mo kun 'kosha 'ba'th mo dhali kun doru ki isa nyor mo dhali ka rum thus kun nyo/on mo dhali 'kwaniny ja'da/ ka ris wothkina a'di mo mmomish mo mo be. ²² Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Iiku/ mo ma dhali ṭora Yohaan gwo mo gom to kun parkina um e mo dhali cik mo be ki 'kwani kun tana ja'da/ mo bu'thi momish mom buni mo dhali 'kwani kun ta ȳwol mo tani iin ki sho'k mo dhali uni gun 'kosha monthus mo tani dhelelkunu is mo be dhali uni kun tana 'diye/ mo tani cikki gwo mo dhali uni gun wukin mo tani cukunu mis mo dhali uni kun hatha'ko'd mo tani tanki gwom 'boro'd jin ćikunu uni mo be. ²³ Dhali mom'bor mii gom a'di jin diki gam to jin kol a'di mo e aha/ mo be.

²⁴ Ki 'kwani kun hash ma Yohaan iikin mo tani a'di ṭelki gwo 'pen mo mmo/ owa waambuhany 'kwani gwo mo isi gwo goma Yohaan mo ki: Atinta i/iikina um ka pije/

mo e mombwaasho mo mmohil mo? Apil jin yikinkina 'tham is mo 'taa? ²⁵ Atinta i/ iikina um ka pije/ mo mmopar e mo? Wathi/ jin hiti burrinye/ jin na'bula/ na'bul mo 'taa? Hili mo mo ma uni gwansan kun 'kokin mo mmohi'th burrinyeny jaro/ jaro/ mo dhali mmo'ko 'kom 'penkapan mo tani uni 'kon mo e gu'b ma malik mo be. ²⁶ Atinta i/ iikina um ka pije/ mo mmopar e mo? Amanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo 'taa? Nye, aha/ tora um gwo mo dhali amanbola manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ e mo.

²⁷ A'di yansan ta a'di jin 'kwarkunu gwo mo ki:

Hili mo mo ma. Aha/ hashkina agum bway pem ntwa/a/ e jis/em pini mo, a'di jin midi thoson bway pini ntwa/a/ gom /e mo be.

²⁸ Aha/ tora um gwo mo ki: E bwaman uni gwansan kun dhodhu mo e bwam up mo tani jan tal 'dej kamu/ yisa di'da jin ca'd jin bolki'da Yohaan e mo hili isi ciki/ a'di jin pisi'd mo e Bampa/ ma Arumgimis mo tani a'di i/ekee'd ki a'di mo be. ²⁹ (Ki uni cikki gwo gwansan mo tani aris 'kwani 'baar mo dhali imanteral thulpa/ karkina Arumgimis ki a'di jin ta jan kar/e mo mmomiikunu uni ki yi'de/ mo ki mii yi'de/ jin miikin ma Yohaan mo be. ³⁰ Hili 'Kwani Parisiyiin dhali imanmisha jo'd gwo mo tani uni ki puu gwo jin di'da Arumgimis mbwa mo gom is buni mo mmo'koki miiya mii ki yi'de/ ki a'di mo be.)

³¹ 'Kwani ma nyakum yil gwansan mo tani migi/ dhu uni ka par 'ban kata mo? Uni wana e kata mo? ³² Uni wana e ki uc gun 'kon mo e mo ma suug mo dhali yuka yuuk ka rem 'kup mo ki:

Am pina athele/ gom um mo dhali um 'koki sa mo be.

Am gwona mo mmomiiya cinthar mo tani dhali um 'koki ko ki kony jwa mo.

³³ Haala Yohaan jin ta'da manmii ki yi'de/ a'di pu'dki'd mo mmodiki shwa tonte/ mo dhali mmodiki pi yimana mura'th jin ka/u ki yah yah mo dhali um o gwo mo ki: A'di ta'd ga ruma 'cesh mo be. ³⁴ Ya/ gi 'Kwani a'di pu'dki'd mo dhali shwa to mo dhali pi to mo dhali um o gwo mo ki: Hili mo mo ma. Amanshwana te/ anyor mo dhali aman'kosh ma su mo. A'di jin ta'da mugu gi imanteral thulpa/ mo dhali imanmii miinthus mo. ³⁵ Hili moyuk a'di karu ka kar/e mo ki uc ma yimi 'baar mo be.

Yesus A'di Di'd e Gu'b gi wathim Parisi jin Yu'ku ka Simaan mo

³⁶ Wathi/ 'dej kamu/ 'peni 'Kwani Parisiyiin a'di dotki a'di mo mmonyak to shwa ki a'di mo dhali a'di ciicki gu'b gi Wathim Parisi mo dhali a'di ca'bki'da tharabeesa mo be.

³⁷ Dhali hili mo mo ma, a'boma kamu/ 'peni 'perkuman bampa/ yan mo a'di ta'da manmii miinthus mo. Ka yim da/arki gwo ki a'di ca'bki'da tharabeesa gi gu'b gi Wathim Parisi mo tani a'di guyi'd turaj gasaas jin ta gi kush jin din ma yina 'borga/ mo. ³⁸ Dhali a'di ki doshi bwampo/ a'di isho'k piti mo. A'di ki ko mo. A'di ki tel mii 'pen mo mmoli/ a'di sho'k ki jabu'th em piti mo dhali a'di ki shumut uni ka mur 'kup ma yim mo dhali a'di ki pi sho'k piti 'twa/ mo dhali a'di ki 'kosh uni ka yina 'borga/ mo be. ³⁹ Dhali ki Wathim Parisi jin yuukki a'di mo parki a'di e mo tani a'di o gwo e is piti mo ki: Wakki/ wathi/ yan ta'da amanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo tani a'di midi 'taki nyith mo mo ka 'bom yansan si'da/ ta'da 'bom jana mo jin taki a'di is is ki me'd mo haala yim ta'da manmii miinthus mo be. ⁴⁰ Dhala Yesus thokki gwo mo dhali o a'di gwo mo ki: Simaan, aha/ tana gi gworj kamu/ mo mmo/o /e mo. Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Katinta mo Mantor Gwo mo? ⁴¹ Wathin 'dej kamu/ ta'd gi 'kwani su/ mo kun 'kon ma mure/ m'ba/ mo. Jan 'de/ din ma mure/ ma riyaal* iss 'kwanimpa ka karpaci 'ba/ mo dhali jamu/ ka riyaal† iss wathimpa mmota iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo. ⁴² Ki uni mol to ci ka nyar'ko'd mo tani a'di ki dhal uni su/ 'pen mo ka mure/ i'ba/ mo. Shwane/ jana 'peni bwam uni midi en a'di ki nyanye/ mo? ⁴³ Simaan thok a'di gwo mo ki: Jan 'de/ jin toshka/ mo ki a'di

* 7:41 (b) tultumiyya † 7:41 (c) talatiin

jin dhalkunu amure/ 'pen mo ki nyanye/ mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: /e o gwo ki 'bore/ mo be. ⁴⁴ Yan'ko'd a'di ki tu'k 'kup ka 'bom mo dhali owa Simaan gwo mo ki: /e mishkina 'bom yansan mo 'taa? Aha/ ciçkina gu'b pini mo tani dhali /e diki ci aha/ yi'dej kamu/ mo ki sule/ mo gom sho'k pem mo. Hila yim a'di ki li/ aha/ sho'k pem ki jabu'th em piti mo dhali shumułt uni ka mur 'kup piti mo be. ⁴⁵ /e diki ci aha/ mompi 'twa/ ki sule/ mo. Hili 'pena tee ki aha/ pu'dkina mo tani ayim diki dak mo mmopi sho'k pem ki 'twa/ mo be. ⁴⁶ /e diki 'koshaa/ 'kup pem ka yin mo be. Hila yim a'di 'koshki aha/ sho'k pem ka yina 'borga/ mo be. ⁴⁷ Wakan aha/ ṭorkina /e gwo mo ki miinthus ma yim kun takina ris mo tani uni dhalkunuwa yim 'pen mo haala yim enki'da en ki nyanye/ mo. Hili a'di jin dhalkunu miinthus 'pen ki gwa'de/ mo tani a'di enki'da en ki gwa'd gwa'd mo be. ⁴⁸ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: Miinthus pini dhalkunu /e 'pen mo be. ⁴⁹ Dhali yan'ko'd uni gwansan kun nyakki 'kowa tharabeesa nyakki a'di mo tani uni telki gwo 'pen mo mmo/o e bwam uni 'cena mo ki: Kaja yanne jin mishi dhal 'kwani miinthus buni 'pen mo? ⁵⁰ Dhali a'di ki owa 'bom gwo mo ki: Moŋgam gwo is pini a'di woṭhki /e mo be. Yaku/ ki morjku'th is mo ma.

8

Upa Tiya Baṭhkina Yesus Isho'k mo

¹ Yan'ko'd ki 'dishe/ mo tani a'di yaki'd mo eya ris 'peŋkuman bampa/ 'baar mo dhali bampa/ si'da/ mmoci gwo mo dhali mmokal gwom 'boro'd gom Bampa/ ma Arumgimis mo. Dhali uni 'kume'd i'ce'dka su/ nyakki 'ko ki a'di mo. ² Dhali upa tiya si'da/ kun woṭhu/ 'pena rum thus kun nyo/on mo dhali 'peni 'ba'th kun 'koshi uni mo: Mariyam jin yuku gway ka Magdaliyya 'peni a'di jin urkunuwa rum thus kun nyo/on pesu/ ka piye/ mo, ³ dhala Yuwanna jin ta ash ma Kusi jin ta'da mandhu to goma Hiroodus mo dhala Susanna mo dhali unin tiya ka ris mo kun ci to 'peni tom buni kun mina uni mii ta mo.

Gwom 'Bi'th/e jin Onu goma Ḳa'bany To jin Yeḱu mo

⁴ Dhali ka waambuhany 'kwani pu'dkin mo mmonṭal 'de/ mo dhali 'kwani 'peni bampa/ gi bampa/ mo pu'dkin mo e a'di mo tani a'di ki ṭor uni gwo ki gwom 'bi'th/e mo ki: ⁵ Amanyeka Ḳa'bany to a'di ya'd ka piye/ mo mmoyeka Ḳa'bany tom piti mo. Dhali ki a'di yekki'd mo tani aṅka'banya tiya ṭa'kkini bway tur mo dhali uni yapkunu ki sho'k mo dhali 'dii kun pen e momis mo tani loski uni mo be. ⁶ Dhali kun tiya biṭkin mo e mowosh mo. Dhali ki uni can mo tani uni shi'bilin mo hila/ haali/ mo ta toŋkor gom uni mo be. ⁷ Dhali unin tiya biṭkin mo e bwam ma 'de/ mo dhali a'de/ can mo nyakki uni mo tani dhali a'di ki koṭh uni 'kup mo be. ⁸ Dhali kun tiya uni biṭkina 'cesh kun 'bora'bor mo dhali uni can mo dhali dho'ṭhkin ki iss 'kwanimpa imudhe'd mo e emen gi cwalmana 'de/ mo. Ki a'di o gwo yansan mo tani a'di yuḳki'da yuḳ mo ki: A'di jin ta'd gi bwany'ce mo mmocik gwo mo tani dhalki a'di ciḳ gwo mo ma.

⁹ Dhali ki imancik a'di gwo dotki a'di gwo mo gom 'pemen gi gwom 'bi'th/e yan ta'da ta mo tani ¹⁰ a'di ki o uni gwo mo ki: E um mo tani um cičkunu gwo mo mmomish gwo jin ciṇu ki jim bag mo gom Bampa/ ma Arumgimis mo, hili gom unin tiya mo tani uni ṭoru ki jim 'bi'th/e mo, wakan ki uni gwansan kun mishi mo mo tani mini 'koki mish mo mo dhali uni kun cičkigu gwo mo tani uni mini 'koki mish gwo 'ban mo be. ¹¹ Gwom 'bi'th/e a'di a'dihe/ mo be: Aṅka'bany to a'di ta gwo ma Arumgimis mo be. ¹² Dhali unin tiya kun biṭkin mo e bway tur mo tani uni ita uni gwansan kun cičkigu gwo mo. Yan'ko'd tapa ma ruma 'cesh pu'dki'd mo dhali 'do gwo 'pena dum buni mo ki uni mini 'koki gam gwo is mo dhali ki uni minu 'koki woṭh mo be. ¹³ Dhali unin tiya kun biṭkin mo e mowosh mo tani uni ita uni gwansan, ki uni cičkigu gwo mo tani bu'th a'di ki bwan 'kunyu'd mo hila/. Hili uni gwansan idar ga birman mo. Uni gam gwo is mo ari'ceenne/ mo dhali ki mo pu'dki'd

jin paluwa pal mo tani uni ta'kkin mo be. ¹⁴ Dhali gom uni gun bitkin mo e bwam ma 'de/ mo tani uni ita uni gwansan kun cikki gwo mo hili ki uni iikin mo e bway buni mo tani uni kotha to gun noni 'twa/ mo dhali mo jin tanu pa gi pa mo dhali to kun se 'kwani ki 'pen mo e moj'ko mo, dhali maman buni 'koki is mo be. ¹⁵ Dhali gwo gom uni gun ta'kkin mo eya 'cesh kun 'bora'bor mo tani uni ita uni gwansan kun cikki gwo mo mmodhu uni ki 'bore/ mo ka dun gana/ mo dhali ka dum 'borga/ mo dhali uni ki dho'th maman ki mo jin 'kucu/ bwa mo ki 'kari'th mo be.

Mojkush jin Kumu 'Kup ki Toj'kul Bwa mo

¹⁶ Wathij kamu/ diki citha lamba/ mo mmokum a'di 'kup ki 'kwa mo walla mmokar a'di e bwaj 'kwariny ma ci mo, hili a'di ki kar a'di apo/ tirkina/ mo ki uni gwansan kun cicki gu'b mo tani mini par mojkush e mo be. ¹⁷ Haali/ toj kamu/ yisa baguwa jin minu 'koki tor eya tente/ mo walla jin 'dalu 'kup mo jin minu 'koki mish mo dhali guyu/ ki mojkush mo. ¹⁸ Hil ki 'bore/ mo ma, gwo jin cika um mo. Haali/ a'di jin ta'd gi to mo tani a'di minu ci ki nyanye/ mo dhali 'peni a'di jin dara'd mo tani to jin tosha a'di jin tana a'di mo tani minu bu'th 'peni a'di mo be.

KoYesus dhali Ikam Piti mo

¹⁹ Dhali yan'ko'd kum dhali ikam piti uni pu'dkin 'kup ki a'di mo dhali hili uni 'koki 'dish a'di is mo goma waambuhany 'kwani mo be. ²⁰ Dhali a'di torkunu gwo mo ki: Kwan dhali ikam pini uni doshkina pije/ mo, ona bwa mo mmopar /e e mo be. ²¹ Hili a'di o uni gwo mo ki: Ata'dam pem dhali ikam pem ta uni gwansan kun cik gwo ma Arumgimis mo dhali mii uni mo be.

Yesus Doshki'da Dhana Punthar 'Tham mo

²² Ka cima kamu/ mo tani a'di seki'da kur mo nyakki imancik a'di gwo mo dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Dhalki ana 'citha/ gap ki 'bana kamu/ ma al mo ma. Wakan uni karkina kur 'pen mo be. ²³ Dhali me'd jin hashkina uni mo eya kur yi'de/ mo tani a'di ishki e mo. Dhala punthar 'tham pu'dki'd apo/ ma al yi'de/ mo dhali uni 'tu'dkina yi'de/ bwa kur mo dhali uni 'kokin mo e mo jin tagu wu mo be. ²⁴ Dhali uni iikin mo mmomer a'di e mo mmo/o a'di gwo mo ki: Tapa, Tapa, ana 'ce'du/ sho'k mo. Dhali a'di merki e mo dhali kucur 'tham ki gwo mo dhali yi'de/ jin bir bakal mo. Dhali uni dakkan mo dhali mo dosh ki biyuu mo be. ²⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Mane mongam gwo is bum mane? Dhali uni ko/ki is mo be dhali uni merkin mo mmo/o gwo ka rem 'kup mo ki: Wathi/ yan ta'da ja sa/ haali/ a'di kanki 'tham gwo mo dhali yi'de/ mo, dhali uni ha gwom piti e mo be.

Wathi/ gi Paj Gadara jin Bu'thkin ma Ruma 'Cesh mo A'di Wacu/ mo

²⁶ Dhali uni merkin mo e bampa/ gi Paj Gadara mo a'di jin di'd ka par 'twa/ ki Pany Jaliil mo be. ²⁷ Dhali ki a'di thulki'd ka 'cesh mo tani wathij kamu/ 'peni 'pejkuman bampa/ jin ta'd ga ruma 'cesh mo gamki a'di 'kup mo. Haali/ isa gush mo tani a'di diki hi'th burrinyer kamu/ i/is mo dhali a'di diki ca'b e gu'b mo, hili a'di ca'bki'd mo e bwaman moj'kupaje mo. ²⁸ Ki a'di parki'da Yesus e mo tani a'di cuu'd ki 'twa/ jin caaca mo dhali bita 'cesh mo mbwambori a'di mo dhali o gwo mo ki dhan 'twa/ jin caaca ki: / e mini mii aha/ katinta mo, Yesus jin ta Ya/ ma Arumgimis jin Cayaa/ e ki Ca mo? Aha/ 'thokina /e mo ki dhalku/ ki tocaa/ 'kus mo. ²⁹ Haali/ a'di kanki'da rum thus jin nyo/ o'd gwo mo mmoya ka pije/ mo 'peni wathi/ mo. (Haali/ me'd ka ris a'di bu'thki a'di mo dhali a'di karkunu mo mmoji mo dhali a'di dekkunu ka jindhuir mo dhala makkiya mo, hili a'di 'ce'dki mondek mo dhali a'di urkin ma ruma 'cesh ka pije/ mo e bwam ma si'b mo.) ³⁰ Yan'ko'd Yesus ki dot a'di ki: Gway pini yuku kata mo? Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Karis mo. Haali/ ama'dinya ruma 'cesh uni sekini a'di mo be. ³¹ Dhali uni 'thoki a'di mo mmodiki kan uni gwo mo mmo/ii mo e bwany jisa 'kulga/ mo. ³² Dhali hili ama'diny kuthar caaca shwani 'bambala wosh mo dhali uni 'tho a'di mo mmodhal uni bway mo

mmose i uni gwansan mo be. Wakan a'di dhalki uni bway mo be. ³³ Dhali yan'ko'd aruma 'cesh iikin ka pije/ 'peni wathi/ mo dhali ciç mo e bwam kuthar mo dhali ama'diny kuthar uni yakina ḥwaça/ mo ka luŋgu'b mo eya gapa al jin 'kula'kul mo mbwaman ma al mo dhali uni loskunu mo be.

³⁴ Ki imanhil kuthar parki a'di jin miikunu e mo tani uni son mo dhali ṭor a'di e 'peŋkuman bampa/ mo dhali e pa 'baar mo. ³⁵ Dhali yan'ko'd 'kwani iikin ka pije/ mo mmopar to jin miiki'd e mo dhali uni pu'dkina Yesus mo dhali uni ki gam wathi/ 'peni a'di jin pikin ma ruma 'cesh ka pije/ mo mmoča'b e sho'k ma Yesus mo mmodi ki burrinye/ i is mo dhali mmoča'b ka dum 'boro'd mo dhali uni 'kokin mo mmoko/ is mo be. ³⁶ Dhali uni gwansan kun parki a'di e mo tani ṭorki uni gwo mo gom a'di jin bu'thkin ma ruma 'cesh mo tani a'di wačkunu mo be. ³⁷ Dhali yan'ko'd aris 'kwani kun 'kona bampa/ ki jiŋ 'kam mo e Parj Gadara mo tani uni dotki a'di mo mmoya mo 'peni uni mo haali/ uni butha moŋko/ is jin caaca kagahara mo. Wakan a'di seki'd mo e bwam ma kur mo dhali dok ka nyarj'ko'd mo be. ³⁸ Wathi/ jin yakin ma aruma 'cesh ka pije/ mo 'peni cine/ mo tani dotki a'di mo mmo'taki nyak_ ya ki a'di mo. Hili a'di hashki a'di mo mmo/o gwo mo ki: ³⁹ Dokku/ bway pam pini mo ma dhali ṭora ris to jin miikin ma Arumgimis i/e mo. Dhali a'di yaki'd mbway mo mmotora ris to gwansani 'baar mo eya ris 'peŋkuman bampa/ gom tony caaga/ jin miikin ma Yesus gom a'di mo be.

'Bwa/ ma Yaa/irus dhala 'Bom jin Ta'da Yesus 'Twaman Burrinyem Piti Is ki Me'd mo

⁴⁰ Dhali ka Yesus dokki'd ka nyarj'ko'd mo tani awaambuhany 'kwani hanki a'di mo haali/ uni 'kokin mo mmočor a'di mo be. ⁴¹ Dhali wathirj kamu/ pu'dki'd mo jin yuku gway ka Yaa/irus mo. A'di ta tapa gi gu'b gi montul is mo, dhali a'di ki biṭa 'cesh e sho'k ma Yesus mo mmonjap a'di mo mmoya bway gu'b piti mo be. ⁴² Haali/ a'di ta'd gi jasi 'bwa/ jin di'd 'dej gana/ mo. A'di 'kona yili 'kume'd i'ce'dka su/ mo ki cam piti mo dhali ayim muru'di wu mo be.

Ki a'di yaki'd mo tani 'kwani ḫalki a'di ka bor mo be. ⁴³ Dhala 'boma kamu/ jin gus ma bas ki yili 'kume'd i'ce'dka su/ mo dhali a'di molu wač mo ki miij kamu/ mo. ⁴⁴ A'di pu'dki'di bwampo/ a'di mo dhali ta a'di 'twaman burrinyem piti is ki me'd mo, dhali ki jahanne/ abas ma yim jin guski'd mo tani dakki'd mo be. ⁴⁵ Dhala Yesus ki o gwo mo ki: Kaja a'di jin tayaa/ is ki me'd mo? Ki uni 'baar mo urki gwo mo tani Buteris ki o a'di gwo mo ki: Tapa, awaambuhany 'kwani caaca kagahara ḫal /e ki is mo dhali yap /e mo.

⁴⁶ Hila Yesus o gwo mo ki: Jin ṭal 'dej kamu/ taki aha/ is ki me'd mo, haali/ aha/ nyitha ki mom'bi'th yaki'd mo 'peni aha/ mo be. ⁴⁷ Dhali ka 'bom mishki'd ki a'di 'kokunu ki mol mo tani ayim pu'dki'd mo dhali deena is kagahara mo dhali biṭa 'cesh mo ibwambori a'di mo dhali a'di ki ṭor gwo mo e bwambori 'kwani 'baar mo mmotana a'di a'di is ki me'd mo dhali mmowackunuwa yim ki jahanne/ mo be. ⁴⁸ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: 'Bwa/ um, mongam gwo is pini wački /e mo be. Yaku/ /e ki moŋku'th is mo ma.

⁴⁹ Ki a'di di'd mmotor gwo mo tani wathi/ 'peni gu'b gi tapa pu'dki'd mo dhali o gwo mo ki: 'Bwa/um pini a'di wuki'd mo be. Dhalku/ ki mura amantor gwo adu is dok/e mo. ⁵⁰ Hila Yesus, mmocikkina a'di gwo yansan mo tani thokki a'di gwo mo mmo/o ki: Dhalku/ is ki ḫo/ mo ma. Gami gwo is mo 'te/ dhala yim minu wač mo be. ⁵¹ Dhali ki a'di pu'dki'd mo e gu'b mo tani a'di diki dhal jan 'dej kamu/ bway mo mmocič nyakki a'di mo, hili jasa Buteris dhala Yohaan dhala Yakuub mo dhali com ma 'ci mo dhali kum ma 'ci mo be. ⁵² Dhali aris uni gun gwokin mo dhali kun miikina pure/ mo goma yim mo tani, hili a'di o gwo mo ki: Dhalku/ ki ko mo ma haala yim yisa wu'd mowa, hili a'di ishi e mo be. ⁵³ Dhali uni ki pe'th a'di mo mmomisha uni ka yim a'di wuki'd mo be. ⁵⁴ Hili a'di ki budha yim ki me'd mo. A'di ki yuka yuk mo mmo/o gwo mo ki: Ari nyara/, cuyi mis mo ma. ⁵⁵ Dhali shi/in ma yim dokki'd mo dhali ayim cuki mis ki jahanne/ mo dhali a'di ḫanki gwo mo ki to minu mii mii mo mmoci ayim mmoshwa mo be. ⁵⁶ Dhali icom

ma yim uni 'kokin mo mmomer mo be. Hili a'di kanki uni gwo mo mmo'koki tor wathij kamu/ a'di jin miikunu mo be.

9

Uni kun Hashu ka 'Kume'd I'ce'dka Su/ mo

¹ Dhali a'di ki yuk unij 'kume'd i'ce'dka su/ mmontal 'de/ mo dhali a'di ki ci uni mom'bi'th mo dhali moshirr mo apowa risa ruma 'cesh mo dhali mmowaca ris mom'ba'th mo. ² Dhali a'di hashki uni mo ka pije/ mmoci gwo mo gom Bampa/ ma Arumgimis mo dhali mmowaca wac mo be. ³ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Dhalku/ ki kal to gom iim bum e bway mo ma, dhalku/ ki kal cwa mo walla kucan mo walla maa mo mo walla guurush mo, dhali dhalku/ ki ta gi burrinyem bwamani su/ mo. ⁴ Dhali e gu'b yin jin mina umi cic mo tani 'koyi mmattaan mo ma dhali 'peni mattaan mo tani iiku/ mo ma. ⁵ Dhali e mo yin jin mina 'kwani 'koki bu'th um mo tani ki um murini dhal pa caan 'pen mo tani piri abuhany 'peni sho'k bum mo ma. A'di ta gwo jin onu apo/ uni mo be. ⁶ Dhali uni iikin mo dhali ii mo e bampa/ 'baar mo mmoci gwom 'borga/ mo dhali mmowaca wac mo e mo 'baar mo.

Mowu ma Yohaan jin Ta'da Manmiiya Mii ki Yi'de/ mo

⁷ Dhali ka Hiroodus jin ta'da ra/iis rub cikk'i'da ris to gwansan kun miikunu mo tani a'di dumbulki mo mo haali/ gwo ona 'kwanin tiya mo ka Yohaan a'di 'de'kkunu mo 'peni mowu mo. ⁸ Dhali kun tiya o gwo mo ki Iliyya a'di piki'd mo dhali 'kwanin tiya o gwo mo ki a'di ta jan 'de/ 'peni imanci gwo ma Arumgimis ka dhamo/ mo a'di cukunu mis mo.

⁹ Hiroodus o gwo mo ki: AYohaan a'di i'cithka/ 'kup moyi. Hili wathi/ yansan ta'da ja mo jin cikkika/ aris to kun wakan mo? Dhali a'di ηapki'da ηap mo mmopar a'di e mo be.

Mmoci 'Kwani Alaapi Mudhe'd Tonte/ mo

¹⁰ Dhali e mondok jin dokkina imandhunu ki she/ mo tani uni τorki a'di to kun miikina uni mo be. Dhali a'di ki sus uni mo dhali uni ki ii mo uni 'cena mo e 'pejkuman bampa/ jin yuku ka Beetsayda mo be. ¹¹ Dhali ka waambuhany 'kwani da/arki gwo mo tani uni bathki a'di isho'k mo dhali a'di hanki uni mo dhali τor uni gwo mo gom Bampa/ ma Arumgimis mo dhali wac uni gwansan kun mini mii ta gi mowac mo be. ¹² Dhali ka tente/ di'd mo mmogala bi mo tani unij 'kume'd i'ce'dka su/ mo pu'dkin mo dhali o a'di gwo mo ki: Hashka waambuhany 'kwani bway pa mo ma mmo*ii* bampa/ mo dhali pa kun 'kon ka kukul is mo mmo/ish mo dhali mmogam tonte/ gom bway mo haali/ ana 'kona mo mmahan mo e mo jin dar gi 'kwani mo be. ¹³ Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Um mini ci uni tonte/ mmoshwa mo. Dhali uni thok a'di gwo mo ki: Ana dara gi to ki nyanye/ mo jasi maarjkuthu'di mudhe'd mo dhali to yi'de/ isu/ mo isi ciki/ ana mina mii ii mo dhali yol tonte/ goma ris 'kwani kun wakansan mo be. ¹⁴ Haali/ uni wana e ki iss 'kwanimpa gwas alaapi mudhe'd mo. Dhali a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Tuci uni mmo'ko 'pena 'cesh mo ma, e mor'kom buni ki iss su/ i'ce'dka 'kume'd mo ki she/ ki she/ mo be. ¹⁵ Dhali uni miiki a'di wakan mo dhali dhu uni 'baar mo mmo'ko 'pena 'cesh mo be. ¹⁶ Dhali a'di bu'thki maarjkuthu'di mudhe'd mo dhali to yi'de/ isu/ mo dhali a'di ki 'de'k e ki mis mo dhali 'bora 'bor bwa i is mo dhali 'ce'd uni mo dhali a'di di'd mmociki uni mo ki imancik a'di gwo mo mmodhu ibwambor ma waambuhany 'kwani mo be. ¹⁷ Dhali aris uni 'baar mo shwakin mo dhali 'kokunu mo mmokap mo be. Dhali uni ki tul uni is mo kun urki 'kup mo dhali uni 'tu'dkina nura/ i'kume'd i'ce'dka su/ mo ki 'pisira/ maa mo be.

AButerus A'di Torki Mii eya Tente/ goma Yesus mo

¹⁸ Dhali a'di warki'd mo ki a'di di'd mo mmo'tho mo a'di 'de/ mo tani imancik a'di gwo nyak 'ko ki a'di mo dhali a'di ki dot uni gwo mo ki: Ki 'kwani o ki aha/ tana aja mo? ¹⁹ Dhali uni thok a'di gwo mo ki: Ka Yohaan jin ta'da manmii ki yi'de/ mo ti. Kun tiya o gwo mo

ki: Ki Iliyya mo, dhali kun tiya o gwo mo ki: Ki jan 'de/ 'peni imançι gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin cukunu mo. ²⁰ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili um o ki aha/ tana aja mo si'da/? Dhala Buṭerus thok a'di gwo mo ki: AKristhos ma Arumgimis mo be. ²¹ Hili a'di kanki uni gwo mo dhali kan uni gwo ki kan gana/ mo ki uni mini dhalku/ ki tor gwo yan ki wathin 'dej kamu/ mo ²² mmo/o gwo mo ki: Ya/ gi 'Kwani mina isi mii 'kosh ka nyor mo gom to ka ris mo dhali minu wał mo ki 'kwaniñ gwanyjaka/ mo dhali ki igasisi mo dhali iman'kwar to mo dhali a'di minu 'kosh jwa mo dhali ka cim kwara mo tani a'di minu piyu/ mo be.

Yesus Torki Wum Piti Ntwa/a/ mo

²³ Dhali a'di ki owa ris 'kwani 'baar mo gwo mo ki: Wakki/ wathiñ kamu/ midi yayu/ mmobat̄ aha/ isho'k mo tani dhalki a'di non is piti mo ma dhali 'de'k cwany'cithān dhul piti mo dhali bath̄ aha/ m'pen mo be. ²⁴ Haali/ a'diyin jin midi woth̄ mondiki/em piti mo tani midi this a'di e mo dhali a'diyin jin midi this mondiki/em piti e mo gom gway pem mo tani a'di midi woth̄ a'di mo be. ²⁵ Haali/ to jin nyo/a wathi/ mo tani ta'da tinta mo wałki/ a'di midi jar e e to gi mony'ceshi 'baar mo dhali this e mo walla 'ce'd sho'k mo ki is piti mo. ²⁶ Haali/ a'diyin jin 'thena is ki aha/ mo dhali ki gwom pem mo tani e a'di si'da/ Ya/ gi 'Kwani mina isi 'the mo ki a'di midi pu'du/ mo e monycam piti mo dhali ki monyca ma Ababa mo dhali ki iman'doyu gwom piti kun Ɂogu mo. ²⁷ Hili aha/ ḥora um gwo ka jin gana/ mo ki 'kwanin tiya doshkini mahan mo kun mini 'koki nyok mowu ntwa/a/ mo ki uni mini par Bampa/ ma Arumgimis e mo be.

Mmowarkin ma Yesus Jamas Piti mo

²⁸ Dhali ki mo wana e ka cim pekvara Ɂ'ko'di gwo gwansan kun okina a'di mo tani a'di ki susa Buterus nyakki a'di mo dhala Yohaan dhala Yakuub mo, dhali sus uni bway 'kuwosh jin turatur mo mmo'tho mo. ²⁹ Dhali ki a'di diki'd mo mmo'tho mo tani jamas gi jis/em piti jin pikina a'di mo tani aŋkala/aŋkal mo dhali burrinyem piti warki'd ki ra/ ra/ mo dhali ki bany bany mo be. ³⁰ Dhali hili ma, 'kwani su/ nyakkina ṭor ṭor ki a'di mo be, a'di jin ta'da Musa dhali Iliyya mo be. ³¹ Uni gun pikin mo e monyca mo dhali uni ki ṭor gwo mo gom yam piti jin mina a'di ya mo, a'di jin mina a'di ithim mo e Pa Urushaliim mo. ³² Buterus dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo tani uni 'ce'da e is mo hili uni 'kokin mo mmorash e mer mo dhali uni parki monycam piti e mo dhali 'kwani su/ gwansan kun doshkin mo nyakki a'di mo be. ³³ Dhali ki 'kwani su/ iikin mo 'peni a'di mo tani Buterus o'da Yesus gwo mo ki: Tapa, a'di 'boro'd gom aman mmo'kona aman mmahan mo be. Dhalki aman nyanya um Ɂija/ ikwara mo ma, 'de/ gom /e mo dhali 'de/ goma Musa mo, dhali jan kamu/ 'de/ gom Iliyya mo, haali/ a'di mol gwo jin ona a'di mo. ³⁴ Dhali ki a'di o gwo yansan mo tani arak pu'dki'd mo dhali 'kam uni is ka la mo. Dhali uni 'kokin mo mmoko/ is mo me'd jin cičkina uni e bwam ma rak mo. ³⁵ Dhali 'twa/ pu'dki'd mo ka pije/ 'peni bwam ma rak mo mmo/o gwo mo ki: Yan ta Ya/m pem mo, jim pem jin kwanyka/ mo. Cički a'di gwo mo ma. ³⁶ Dhali ki 'twa/ okunu gwo mo tani Yesus gamkunu a'di 'de/ mo. Dhali uni 'kon ki shwam mo dhali ṭor wathiñ kamu/ 'de/ gwo mo ka cim gwansan yisa ma e to jin parkina uni e mo.

Yesus A'di Wacki'da 'Ci jin Bu'thkin ma Rum Thus jin Nyo/o'd mo

³⁷ Dhali ka cim jij 'ko'd mo tani ki uni thulkin ka 'cesh 'peni wosha turga/ mo tani awaambuhany 'kwani caaca kagahara mo gamki a'di 'kup mo be. ³⁸ Dhali hili mo mo ma, wathiñ kamu/ 'peni bwam ma waambuhany 'kwani a'di cuuki'd mo ki: Mantor Gwo, aha/ yuka /e mo mmohila hil apo/ ya/m pem mo. Haali/ a'di ta ya/m pem jin di'd ṭal 'dej gana/ mo. ³⁹ Dhali hili ma, arum thus bu'thki a'di mo dhali a'di ise/ ki cuu kagahara mo dhali a'di ki pesh mo ntagi a'di mii'da gabusha mo dhali a'di mompoli is ki mombol mo dhali a'di dita mii mo mmodhal a'di 'pen mo. ⁴⁰ Dhali aha/ yuka imancik /e gwo

mo mmo/ur a'di ka pije/ mo tani hili uni mol a'di mii mo be. ⁴¹ Yesus thok a'di gwo mo ki: Ayy um 'kwani kun aṭha mongam gwo is ki aṭh mo dhali kun caca/ ii ki caca/ mo eya nyakum yil bum mo tani aha/ mina di ka cim ekata mo e um mo dhali 'dim 'kup e um mo? Susi ya/m pini mmahan mo ma. ⁴² Ki a'di di'd mmoyayu/ mo tani aruma 'cesh ki mombol a'di is mo dhali pesh a'di mo. Hila Yesus ki kucura rum thus jin nyo/o'd ki gwo mo dhali a'di ki waça 'ci mo dhali a'di ki ci a'di ka nyar'ko'd e com mo. ⁴³ Dhali aris 'kwani 'baar mo 'kokin mo mmomer mo gom mo/eķ ma Arumgimis mo be.

Dok/e aYesus A'di Torki Mowum Piti Ntwa/a/ mo be

Hili ki uni 'kokin mo mmomer mo goma ris to 'baar mo jin miikina a'di mo tani a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: ⁴⁴ Dhalki gwo gwansan hur bwany'cem bum mo ma, haali/ Ya/ gi 'Kwani minu ci mo e me'd gi 'kwaniny'cesh mo. ⁴⁵ Hili uni 'koki mish gwo yansan 'ban mo jin okina a'di mo dhali gwo yan a'di bagkunu mo 'peni uni mo ki uni mini 'koki nyith a'di mo dhali uni ko/ a'di mo mmodot a'di gwo mo gom gwo yansan mo be.

Kaja A'di Icade?

⁴⁶ Dhali gwo jin wala uni cuki'd mo e bwam uni mo mmo/o gwo mo ki: Kaja a'di ica'd ki tiya i bwam uni mo? ⁴⁷ Hili ka Yesus nyithki gwo kun kuluma uni eya dum buni mo tani a'di ki bu'th ara 'ci mo dhali kar a'di e 'ko'd gwar piti mo ⁴⁸ dhali o uni gwo mo ki: A'diyin jin midi bu'th ara 'ci yansan ki gway pem mo tani a'di bu'thki aha/ mo be dhali a'diyin jin midi bu'th aha/ mo tani bu'thki a'di a'di jin hashi aha/ mo haali/ a'di jin midi pis mo mbwam umi 'baar mo tani a'di ta jan tal 'de/ jin caaca mo be.

A'di jin Diki Di Apo/ Um mo tani A'di Ta A'di gom Um mo be

⁴⁹ Dhala Yohaan thok a'di gwo mo ki: Tapa, am mishkina wathij kamu/ urki'da ruma 'cesh ka pije/ ki gway pini mo dhali aman nonkina a'di mo haali/ a'di diki batħ ana isho'k mo be. ⁵⁰ Hila Yesus thok a'di gwo mo ki: Dhalku/ a'di ki non mo ma, haali/ a'di caan jin diki di apo/ um mo tani a'di ita a'di gom um mo be.

Yesus Kucurki'da Yakuub dhala Yohaan mo be

⁵¹ Ki mom piti 'dishkina 'twa/ mo jin minu bu'th a'di mo tani a'di ki kar jis/em piti mo mmoya bway Pa Urushaliim mo. Dhali a'di ki hash iman/ii ntwa/a/ ki a'di mo. ⁵² Dhali uni iikin mo dhali cic mo e Bampa/ gi Pan Saamira mmothoson to gom a'di mo be. ⁵³ Hili 'kwani 'koki bu'th a'di mo haali/ jis/em piti karkina a'di mo 'kup ki Pa Urushaliim mo be. ⁵⁴ Dhali ki imancik a'di gwo jin ta'da Yakuub dhala Yohaan parki a'di e mo tani uni o a'di gwo mo ki: Tapa, /e napi aman mo mmokan o'd gwo mo mmothulu/ ka 'cesh 'peni momis mo dhali shwa uni mo 'taa? ⁵⁵ Hili a'di tu'kki'da bor mo dhali kucur uni ki gwo mo be. ⁵⁶ Dhali uni iikin mo e bampaj kamu/ mo.

Uni kun Mini 'Taki Batħha aYesus Nsho'k mo

⁵⁷ Me'd jin iikina uni e bway tur ki sule/ mo tani wathij kamu/ ki o a'di gwo mo ki: Aha/ mina batħ/ /e m'pen mo e mo 'baar mo jin mina /e iya mo be. ⁵⁸ Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Amak uni ta gi jis mo dhali 'dii kun pen e momis mo tani ta gi gu'b mo. Hili Ya/ gi 'Kwani a'di dar gi mo mo mmokar 'kup piti nycine/ mo be. ⁵⁹ Dhali e wathij kamu/ a'di ki o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ m'pen mo ma. Hili a'di ki o a'di gwo mo ki: Tapa, dhalki aha/ yana ntwa/a/ mo dhali kan ababam pem mo. ⁶⁰ Hili a'di ki o a'di gwo mo ki: Dhalki jwa uni kan ceny jwam bunij gana/ mo ma. Hili gom /e mo tani yayi mo dhali tor Bampa/ ma Arumgimis eya tente/ mo. ⁶¹ Dhali jan 'dej kamu/ o a'di gwo mo si'da/ ki: Aha/ mina batħ/ /e nsho'k mo Tapa. Hili dhalki aha/ ona gwo ntwa/a/ mo mmotak uni gwansan kun 'konj gu'b pem mo. ⁶² Yesus ki o a'di gwo mo ki: Jaŋ kamu/ yisa di'd 'deya jin karki me'd piti apo/ to jin goru a'cesh mo dhali mmohil ka isaj'ko'd mo a'di jin midi ha me'd mmo'kosh jwa ki Bampa/ ma Arumgimis mo.

10

Uni kun Hashu ki Issi Kwara I'ce'dka 'Kume'd mo

¹ Ko'di to gwansan mo tani Tapa lakki 'kwanin tiya i/issi kwara i'ce'dka 'kume'd mo dhali a'di hashki uni mo ntwa/a/ ki a'di mo ka susu/ susu/ mo e bampa/ 'baar mo dhali e mo 'baar mo jin mura a'di ki is piti mmoyaku/ mo. ² Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Bwam mondhe'd ishki'd ka entus mo, hili imanmiiya tu'c mo tani uni 'koni da^ka/ mo. Haali/ a'di wakan mo tani 'thoyi mo ma, ki Tapa gi bwam mondhe'd midi hash imanmiiya tu'c piti mo e bwam mondhe'd piti mo be. ³ Iiku/ i bway bum mo ma. Hili mo mo ma, aha/ mina hashki um mo me'd ushi ka^bal mo e bwam ma wu mo. ⁴ Dhalka jisilaan ki kal mme'd mo walla kucaj mo, walla appa/ mo, dhali dhalki wathin 'dej kamu/ ki the me'd mbway mo ma. ⁵ E gu'b yin jin mina umi ciç mo tani oyi gwo ntwa/a/ mo cikise/ ki: Moŋku'th is midi di e gu'b yansan mo. ⁶ Dhali wa^kki/ ya/ gi moŋku'th is di'd e mun mo tani moŋku'th is bum mini si/is apo/ a'di mo, hili wa^kki/ a'di diki di mo tani a'di minu dokku/ um mo. ⁷ Dhali 'koyi e gu'ba tal 'de/ yan mo mmoshwa to mo dhali mmopi to mo a'di jin mina uni içi um mo, haali/ amanmiiya tu'c minu mii ci to jin ha me'd ka tu'c piti mo. Dhalku/ ki tan gu'b mo ma. ⁸ E bampa/ yin jin mina umi ciç mo tani dhali 'kwani ki bu'th um mo tani shwayi tonte/ jin minu kara bori um mo. ⁹ Waci uni gun 'bathan e bampa/ yan mo dhali oyi uni gwo mo ki: Bampa/ ma Arumgimis a'di pu'dki'd ki 'dishe/ e um mo. ¹⁰ Dhali e bampa/ yin jin ciçkina um mo dhali uni 'koki bu'th um mo tani iyi i bway tur piti mo dhali oyi gwo mo ki: ¹¹ Bu'da 'cesh gi bampam bum yansan mo tani jin mu'thkina aman ki sho'k bam mo tani aman dhi'thkina a'di apo/ um mo. Bahili mishi mo mo ma, ki Bampa/ ma Arumgimis midi pu'du/ ki 'dishe/ mo be. ¹² Aha/ ḥora um gwo mo ki a'di mina 'twa/ si'd mo yisa gom Pan Saduum mo ka tee çaan mo me'd bampa/ çaan mo be.

Wayyi e 'Pejkuman Bampa/ kun Ushkina Du Ri'c Is mo

¹³ Wayyi e um gi Paŋ Kurasiin mo, wayyi e um gi Pam Beetsayda mo, haali/ wakka dhan miim 'bi'thga/ kun miikunu mo e um mo tani minu 'taki mii mo e Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo tani uni mini 'taki rica du is kadhamo/ mo mmo'ko e burrinyen shawaal mo dhali bwam 'piny mo. ¹⁴ Hili a'di mina 'twa/ 'dish mo gom gwon dwall gi Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo mmobol um e mo be. ¹⁵ Dhali um 'kwani gi Paŋ Kapranahuum mo minu 'de'k um me'd momis mo 'taa? Um minu 'doyu/ ka lungu'b eya Haawiya mo be.

¹⁶ A'diyin jin ci^kki um gwo mo tani a'di ci^kki aha/ gwo mo be dhali a'di jin wa^kki um mo tani a'di wa^kki aha/ si'da/ mo be. Dhali a'di jin wa^kki aha/ mo tani a'di wa^kki a'di jin hashki aha/ mo be.

Mondok kun Dokkina Uni Issi Kwara I'ce'dka 'Kume'd mo

¹⁷ 'Kwanimpa issi kwara i'ce'dka 'kume'd mo tani uni do^kkini a'di mo ki bwaj 'kunyga/ mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, aruma 'cesh uni haki gwom bam e ki gway pini mo be.

¹⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ parkina Setaan e mo bitki'd mo me'da wara sho'k mo 'peni momis mo.

¹⁹ Hili mo mo ma, aha/ ci^kkina um moshirr mo mmose tasha/ shoka po/ mo dhali a'dak mo dhali apowa ris mom'bi'th gi uni gun ta 'kup mo, dhali torj kamu/ yisa di'da jin midi shi/ um is mo be. ²⁰ Hili mo mo ma, dhalku/ bwa ki 'kuny mo gom mii yan mo, ka ruma 'cesh haki gwom bum e mo, hili 'kunyi bwa mo ma, gom gway bum kun 'kwarkunu mo e momis mo.

Yesus 'Kunykina Bwa mo

²¹ Dhali e mo yansan mo tani a'di 'kunykina bwa mo e Shi/in Dheleladhelel mo dhali o gwo mo ki: Aha/ 'bora /e bwa i is mo, Ababa, Tapa gi momis mo dhali mony'cesh mo, ki /e bagkina aris to gwansan 'peni uni gun yu^kyuk mo dhali kun mishi gwo 'ban mo

dhali / e ki ṭor uni eya tente/ mo ki uni gun ta uči mo be. Nye, Ababa, gom ku gi wakan mo tani bwam ma 'them pini a'di a'dan mo be. ²² Aris to 'baar mo cikunu aha/ mo ka Ababam pem mo, dhali wathij kamu/ yisa mishi mo mo ki Ya/ a'di ta'da aja mo, hili isi ciki/ Ababa mo be, walla Ababa a'di ta'da aja mo, hili isi ciki/ Ya/ mo dhali ma a'din 'de/ yin jin mina Ya/ ikwany mo tani mina a'di iṭor a'di mo be.

²³ Yan'ko'd a'di ki ṭu'k 'ban mo dhali o imanciç a'di gwo gwo mo uni 'cena ki: Mom'bor mii gom e mo uni gun mishi to gun misha um mo. ²⁴ Haali/ aha/ tora um gwo mo ki imanciç gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo kun tana ris mo dhali imalik si'da/ mo, uni ona bwa mo mmopar to e mo kun para um e mo dhali uni 'koki mish a'di mo dhali mmocik a'di jin cika um mo tani dhali uni 'koki ciç a'di mo be.

Wathi/ gi Pan Saamiram 'Borga/ mo

²⁵ Dhali hili mo mo ma, amanmisha jo'd gwoñkan doshki'd ki mis mo mmokar a'di mo mmopal ki gwo mo ki: Manṭor Gwo, aha/ mina mii atinta mo mmota gi mal gi mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo? ²⁶ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Gwo wakata 'kwarkunu mo e gwoñkan jin çinu mo? Ji gi wakata idenjina /e e mo? ²⁷ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: /e mini en Tapa Arumgimis pini mo ka dum pini 'baar mo dhali 'ka kashiram pini 'baar mo dhali ki 'bi'th pini 'baar mo dhali ki bwam pini 'baar mo, dhali amannyak ca'b pini mina /e i/en me'd is piniñ gana/ mo be. ²⁸ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: /e thokki gwo ki 'bore/ mo be. Rashi yansan mii mo ma, dhali /e mini di ki e mo be.

²⁹ Hili a'di dina gwo mbwa mo mmokar is piti me'd wathi/ jin ta jan kar/e ki is piti mo. A'di ki owa Yesus gwo mo ki: Dhali aja a'di ita'da amannyak ca'b pem mo? ³⁰ Yesus thok gwo mo ki: Wathiñ kamu/ yaki'd ka luŋgu'b 'peni Pa Urushaliim mo e Pa Ariiha mo. Dhali a'di 'kamkina 'kwanin 'di/ 'kup mo. Uni ki bu'th tom piti 'baar mo dhali dor a'di mo, dhali uni ki ii mo dhali dhal a'di mo mmodikina a'di eny jwa mo. ³¹ Dhali e ya ma gasiis jin yana a'di iya ka luŋgu'b mo e bway tur mo tani dhali a'di ki par a'di e mo dhali a'di ki per bway tur ki 'bana kamu/ mo. ³² Wakan si'da/ Wathi/ Lawi ki a'di pu'dki'd mo e mo yan mo dhali par a'di e mo tani a'di ki per ki bway ki 'bana kamu/ mo. ³³ Hili Wathi/ gi Pan Saamira a'di yaki'd ki yampe mo tani a'di pu'dki'd mo e mo jin dina a'di mo, dhali ki a'di parki a'di e mo tani a'di ki hil a'di ka 'thime/ mo ³⁴ dhali ya i a'di mo dhali a'di ki ya i'tam jamam piti mo dhali wol a'di ayin nycine/ mo dhali yimana mura'th jin ka/u ki yah yah mo. Dhali yan'ko'd a'di ki kar a'di apo/ thuluny piti mo dhali a'di ki sus a'di e gu'b yilkina/ mo dhali a'di ki mii miim pa gom a'di mo be. ³⁵ Dhali ka cim jij 'ko'd mo tani a'di ki budha riyaal 'de/ mo dhali a'di ki ci a'di e com gu'b gi yilkina/ mo mmo/o gwo mo ki: Miyyi ki 'bore/ gom a'di mo ma, dhali a'diyin jin mina /e i'baar mo tani aha/ mina ci /e a'di mo ki aha/ mina dokku/ ka nyany'ko'd mo. ³⁶ Jana 'peni bwam unij kwara gwansan jin kuluma /e gwo mbwa mo jin nyoñki mii mo me'da mannyak ca'b gi wathi/ yan jin biñki'd e bwam me'd gi 'kwanin 'di/ mo? ³⁷ A'di o a'di gwo mo ki: Jan 'de/ jin tor momiimii apo/ a'di mo be. Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Yaku/ mo ma, dhali miyyi wakansan mo.

Yesus A'di Ca'bki'd e Gu'b ma Martha dhala Mariyam mo be.

³⁸ Dhali ki uni iikin e bway buni mo tani a'di cički'd e pa mo. Dhala 'bom jin yuku gway ka Marṭha bu'thki a'di e gu'b piti mo. ³⁹ Dhali ayim ta'd gi 'bwaham jin yuku gway ka Mariyam mo, a'di jin ca'bki'd e sho'k gi Tapa mo dhali ciç gwontor piti mo. ⁴⁰ Hila Marṭha a'di tashu ka ṭu'c kagahara mo mmomii to mo. Dhali ayim yaki'd e a'di mo dhali o gwo mo ki: Tapa, dina bwa ki ta /e wathimpa mo ki 'bwah pem a'di dhalki aha/ mo mmomii to aha/ 'de/ mo? Tora yim gwo mo ma, mmowoth aha/ mo. ⁴¹ Hili Tapa thok a'di gwo mo ki: Marṭha, Marṭha, /e tana man/anan is mo dhali din ma du ki 'kus goma

ris to 'baar mo. ⁴² Ton ṭal 'de/ di'd jin minu mii ta mo. Mariyam a'di kwanyki 'ban jin 'boro'd mo a'di jin minu 'koki bu'th mo 'pena yim mo be.

11

Yesus Torki Gwo goma 'Tho jin Minu 'Tho mo

¹ Dhali a'di diki'd mo mmo'tho mo e moŋkamu/ mo dhali ki a'di dakki 'tho mo tani jan ṭal 'deŋ kamu/ 'peni imancik a'di gwo o a'di gwo mo ki: Tapa, ṭori aman gwo mo ma, mmo'tho mo me'da Yohaan mmotorkina a'di imancik a'di gwo gwo mo. ² Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ki um mini 'tho mo tani oyi gwo cikise/ mo ma:

Ababa, dhalki gway pini a'di kogu mo ma. Dhalki bampam pini a'di yayi'd mo. ³ Ci am tonṭem bam jin ta ji gi isa yempa/ mo ma. ⁴ Dhali dhal am amure/ miinthus bam 'pen mo ma, haali/ am ki is bam dhalkina 'kwani 'baar 'pen ka 'dete/ 'dete/ mo, uni gun 'kon ma mure/ miinthus bam m'ba/ mo. Dhali dhalku/ ki sus am mo e mo jin palu mo.

⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Jana 'peni um jin ta'd ka mugu mo jin midi ya i a'di mombwam/e mo dhali o a'di gwo mo ki: Amuguwa, ci aha/ maanjkuthu'di kwara mo ma ⁶ haala mugum pem pu'dki'd mo 'peni bway jin yayina a'di mo dhali aha/ dara ki to mmokar a'di mbwambor mo. ⁷ Dhali a'di midi thok gwo mo 'peni gu'b ki: Dhalku/ ki tocaa/ 'kus mo. Acampur di'd ki mu'th mo shwane/ dhali ucim pem uni 'kona ci nyakki aha/ mo be. Aha/ mola cu mis mo dhali ciki /e toŋ kamu/ mo be. ⁸ Aha/ ṭora um gwo mo, ba a'di midi diki cu mis mo dhali ci a'di toŋ kamu/ mo haali/ a'di ta'da mugum piti mo, hili gom mmodina a'di ki 'the is mo tani a'di midi cu mis mo dhali ci a'di to yin jin mina a'di mii ta mo be. ⁹ Dhali aha/ ṭora um gwo mo ki: Doti to mo ma, dhali a'di minu ci um mo. Simmi mii e mo ma dhali um mini gam a'di mo. Nagkani acampur apo/ ki me'd mo ma, dhali a'di minu ka'dki um mo be. ¹⁰ Haala ris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ gun dotki to mo tani bu'thki to mo dhali a'di jin simmki to e mo tani gamki a'di mo dhali a'di jin nagkanki'da campura po/ ki me'd mo tani a'di minu ka'dki a'di mo be. ¹¹ Ababa jana di'di bwam um mo, wakki/ ya/ ki dot a'di gwo gom wa'c mo, dhali a'di midi dhal wa'c e i is mo dhali ci a'di tasha/ mo 'taa? ¹² walla wakki/ a'di dotki a'di mo goma oma ɲwa mo tani mina a'di ci a'di a'dak mo 'taa? ¹³ Wałki/ um kun ta thus kan mo mish mmoçi tom 'boron ki me'd mo ki ucim bum mo tani bakata 'te/ imin ma Baba gi momis mo ci Shi/in Dheleladhelel mo ki uni gwansan kun dotki a'di mo?

Bampa/ jin Kwa/kunu Bwa mo gun Shi/ki Is mo

¹⁴ Dhali a'di di'd mmo/ura ruma 'cesh ka pije/ mo 'peni wathi/ jin mol 'twa/ wal mo. Dhali ka ruma 'cesh yaki'd ka pije/ 'peni wathi/ jin mol 'twa/ wal mo tani a'di mishki gwo o mo dhali 'kwani merkin mo be. ¹⁵ Dhali 'kwanin tiya o gwo mo ki: A'di urki'da ruma 'cesh ka pije/ ki gway ma Baalsebuul jin ta tapa ma ruma 'cesh mo. ¹⁶ Ka yiha/ 'kwanin tiya si'da/ palki a'di mo mmodotkina uni jamas mii 'peni momis mo. ¹⁷ Hili a'di mishki gwo jin kulumkina uni eya dum buni mo dhali o uni gwo mo ki: Aris bampa/ kun kwa/ kunu bwa e is buni mo tani uni shi/kin mo dhali gu'b a'di bitki'da po/ gu'ba kamu/ mo.

¹⁸ Dhali wałka Setaan si'da/ kwa/i bwa mo apo/ is pit i mo tani ki bampam piti midi dosh kata mo? Haali/ um o gwo mo ki aha/ urkinā ruma 'cesh ka pije/ ki gway ma Baalsebuul mo. ¹⁹ Dhali wakki/ aha/ ura ruma 'cesh ka pije/ ki gway ma Baalsebuul mo tani iya/ m bum ur uni ka pije/ katinta mo? Wakan uni mini ta imandwall gwo gom um mo be.

²⁰ Hili wałki/ a'di ki me'd ma Arumgimis mo jin urkika/ aruma 'cesh ka pije/ mo tani yan'ko'd Bampa/ ma Arumgimis midi pu'du/ apo/ um mo be. ²¹ Ki wathi/ jin 'bitha'bi'th mo hi'thki'da gongoro/ e is pit i 'baar mo mmodi mo mmoji gu'b pitij gana/ mo tani tom piti kun tana a'di mo tani dhunu ki mo ma ku'th is mo be. ²² Hili wałki/ jan 'dej kamu/ jin 'bitha'bi'th mo mmobol a'di e mo gam a'di 'kup mo dhali pi a'di e mo tani a'di ki budha gongorom piti jin gama a'di gwo is mo tani a'di midi kwa/ tom piti jin budhu bwa mo be.

²³ A'di jin diki ç'a'b nyakki aha/ mo tani a'di di'd apo/ aha/ mo dhali a'di jin diki nyak is tul ki aha/ mo tani a'di ta a'di jin kwa/i bwa mo.

Mo jin Dokkin ma Rum Thus kun Nyo/on ka Nyaj'ko'd mo

²⁴ Ka rum thus kun nyo/on iikin ka piye/ 'peni wathi/ mo tani a'di yaki'd ki tur mo e mo jin dar gi yi'de/ mo mmonjap mo mo mmosi/is mo. Dhali a'di diki gam monkamu/ mo tani a'di o gwo mo ki: Aha/ mina dok e gu'b pem ka nyaj'ko'd mo 'peni mo jin yayika/ mo 'peni cine/ mo. ²⁵ Dhali ki a'di pu'dki'd mo tani a'di gamki a'di ki a'di dhi'thkunu mo dhali to thosonkunu ki 'bore/ mo be. ²⁶ Yan'ko'd a'di ki ya mo dhali susa rum pesun tiya mo kun shi/ashi/ mo kun bol a'di ki is pitij gana/ e mo dhali uni ciçkin mo dhali 'ko imun mo. Dhali mondij 'ko'd gi wathi/ yan mo tani a'di warki'd ki shi/ mo mmobol jin twa/a/ e mo be.

Mom'bor Miij Gana/ mo

²⁷ Ki a'di oki gwo yansan mo tani a'boma kamu/ 'peni bwam ma waambuhany 'kwani mo tani a'di ekki cuuwa/ mo dhali o gwo mo ki: Mom'bor mii gom bwa gi a'di jin dhothi / e mo dhali ako yan jin pikina /e mo be. ²⁸ Hili a'di ki o gwo mo ki: Mmodhal gwo yansan e i is mo mmo/o gwo mo ki: Mom'bor mii gom uni gwansan kun cički Gwo ma Arumgimis mo dhali mmodhu uni mo be.

'Kwani kun Tana Nyakum Yil kun Ta Thus ki Thus mo ḥapki Jamas Mii mo

²⁹ Ka waambuhany 'kwani marki is mo tani a'di telki gwo 'pen mo mmo/o gwo mo ki: 'Kwani ma nyakum yil gwansan mo tana nyakum yil kun ta thus ki thus mo. Uni ḥapki jamas mii mo, hili jamas miij kamu/ yisa minu ci gom uni yisa hili isi ciki/ jamas mii ma Yuunaan mo be. ³⁰ Haali/ me'da Yuunaan warki'd ki jamas mii gom 'kwani gi Pa Ninawa mo tani wakan mina Ya/ gi 'Kwani ita goma nyakum yil gi 'kwani gwansan mo be. ³¹ A'bom jin ta'da malik 'peni 'ko'd gwar ma biny cam mo tani a'di midi cuyi mis mo dhali dwall gwo mo nyakki 'kwani ma nyakum yil gwansan mo, dhali wak uni mo, haala yim a'di pu'dki'd mo 'peni 'pemen gi mony'cesh mo mmocik yuk ma Sulemaan mo, dhali hili mo mo ma, jan tal 'deñ kamu/ jin eka/ ek jin bolki'da Sulemaan e mo tani a'di di'd mmahan mo be. ³² 'Kwani gi Pa Ninawa mini cu mis mo e gwon dwall mo nyakki 'kwani ma nyakum yil gwansan mo dhali wak uni mo, haali/ uni ri'ckina du is mo 'peni gwo jin ciñ ma Yuunaan uni mo, dhali hili mo mo ma, jan 'deñ kamu/ jin eka/ ek mo mmobola Yuunaan e mo tani a'di di'd mmahan mo be.

Alamba/ gi Bungwar Is mo

³³ Wathij kamu/ yisa di'da ki a'di ci'thki'da lamba/ mo dhali kar a'di e jis jin cwanyu mo e bwanj gu'b mo walla mmokar a'di mo e bwanj'kwariny toj'kul bwa mo hili a'di ki dhal a'di mo mmodi eya po/ tirkina/ mo ki uni gwansan kun cički gu'b mo tani mini mish monkush mo be. ³⁴ Em bum a'di ta'da lamba/ gom bungwar is bum mo be. Wakki/ em bum tal 'de/ mo tani bungwar is bumi 'baar mo 'tu'du/ mo ki monkush mo be. Hili wakki/ a'di diki tal 'de/ mo tani bungwar is bum 'tu'dkunu mo ki mondhumumi'd mo be. ³⁵ Wakan miiyi ki 'bore/ mo ma, gom monkush jin di'd e /e mo jin mina a'di diki dhurum mo mo. ³⁶ Yan'ko'd wakki/ bungwar is bum 'tu'du/ mo ki monkush mo tani mmodar gi mondhumumi'd e 'bana kamu/ mo tani a'di 'baar ka 'bimpil mo midi 'twał mo mo me'da bi ma lamba/ jin ci um monkush mo be.

Yesus A'di Be'dki Mii gi 'Kwani Parisiyiin mo dhali Imanmisha Jo'd Gwo mo

³⁷ Ki a'di di'd mmo/o gwo mo tani Wathim Parisi dotki a'di mo mmoshwa to nyakki a'di mo. Wakan a'di yaki'd nyakki a'di mo dhali ç'a'bki'da tharabeesa mmoshwa to mo.

³⁸ Dhali Wathim Parisi merki'd kagahara mo mmopar a'di e mo mmodina a'di ki 'thur me'd ki yi'de/ ntwa/a/ ki tonte/ gi montee mo. ³⁹ Dhali Tapa o a'di gwo mo ki: Shwane/ um 'Kwani Parisiyiin, um lamki 'ko'd gwar ma kubbaaya mo dhala sahan mo tani dhali

hili e bwaman mo tani um 'tu'dkunu mo ki mondil to mo dhali ki mii kun 'co_ka'co_k mo. ⁴⁰ Um pus gwahan. Dina a'di jin u_kki 'ko'd gwar ki u_k bwaman mo si'da/ 'taa? ⁴¹ Hili ciyi to jin minu ci ki me'd mo gom 'kwani kun hatha'ko'd mo, to gwansan kun 'koni cine/ mo dhali hili mo mo ma, aris to 'baar mo ta kun dhelelkin mo gom um mo be.

⁴² Hili wayyi e um 'Kwani Parisiyiin, haali/ um cina nana/ ki to jin cini Arumgimis mo dhali jipin to jin wana e ka guremu/ mo dhali aris jipi/ kun kuy mo ki kuy mo dhali um ki ta piny is mo e momii miij_kar/e mo dhali mo/en ma Arumgimis mo. To gwansan ka ba/ mina umi mii thim mo ba/ dhali mmo'koki ta piny is gom miin tiyan tiya mo. ⁴³ Wayyi e um 'Kwani Parisiyiin haali/ um eni mo_jkom 'borga/ mo e gu'b gi montul is mo dhali um eni monthe me'd e mo ma suug mo. ⁴⁴ Wayyi e um haali/ um wana e ki mo_j'kupaje kun 'konuki mish mo dhali 'kwani ki ii i'kupi uni mo mmo'kona uni ki mish uni mo be.

⁴⁵ Amanmisha jo'd gwo_jkana kamu/ 'de/ thok a'di gwo mo ki: Aman_tor Gwo, e gwo yan jin ona /e mo tani /e ki wak am si'da/ mo be. ⁴⁶ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Wayyi e um kun ta imanmisha jo'd gwo_jkan mo si'da/ haali/ um ki dhu 'kwani to kun di_ta mii ki di_t mo mmokal mo tani dhali um ki is bum 'koki ta tondit*d* is ki me'd mo ki ari me'd buma tal 'dej kamu/ mo be. ⁴⁷ Wayyi e um mo haali/ um nyar_ki mo_j'kupaje gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo, uni gun 'koshkina ibabam bum mo be. ⁴⁸ Wakan um ta iman/o gwo apo/ mo dhali gam gwo me'd mo gom mii gi ibabam bum mo haali/ uni 'koshki uni jwa mo dhali um nyar_ki mo_j'kupajem buni mo be. ⁴⁹ Wakan si'da/ Moyuk ma Arumgimis o gwo cikise/ mo ki: Aha/ mina hashki uni imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali imandhunu ki she/ mo, dhali kun tiya i bwam uni mo mina uni i'kosh jwa mo dhali kun tiya mina uni i_{to}'c bwa kagahara mo ⁵⁰ ka bas gi imanci gwo ma Arumgimisi 'baar mo kadhamo/ mo jin wolkunu mo 'peni mo gi ka'bu mony'cesh mo tani minu do_t to mo 'pena nyakum yil gi 'kwani gwansan mo be, ⁵¹ 'pena bas ma Habil mo ntaga bas ma Sakariyya mo tani a'di jin 'ce'dkunu sho'k mo e bwaman ma gwata/ jin karu mo mmomiya bas mo dhali e gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis mo. Nye, aha/ torkina um gwo mo ki a'di minu do_t mo 'peni 'kwani ma nyakum yil gwansan mo be. ⁵² Wayyi e um mo kun ta imanmisha jo'd gwo_jkan mo. Haali/ um bu'thkina muptha/ gi moyuk mo. Dhali um ki is bum 'koki ciç mo dhali um ki non uni gwansan kun ciçkin mo be.

⁵³ Me'd jin yakina a'di mo 'peni mo caan mo tani iman'kwar to dhali 'Kwani Parisiyiin telki mii 'pen mo mmodhu gwo mbwa mo gom a'di kagahara mo dhali uni ki 'cwar a'di ki gwo mo jin mina a'di oya ris ton tiya mo ⁵⁴ mmotimkina uni a'di mo mmoçor mo gom a'di mo mmocesh a'di ki gwo jin mina a'di 'taki o gom toj kamu/ mo be.

12

Gwo jin Rumu apo/ Imanheka He'k E mo

¹ Dhali e mo caan ka waambuhany 'kwani tana ris ka ris mo tulki is mo mmontal 'de/ mo dhali uni yapki unin tiya ki is mo tani dhali a'di telki gwo 'pen mo mmo/o imancik a'di gwo gwo mo ntwa/a/ ki: Jiyi acumat gi 'Kwani Parisiyiin ki e ki 'bore/ mo ma, uni kun tana he'k e ka he'k e mo. ² Toj kamu/ yisa di'da jin kumkunu 'kup mo jin minu 'koki tor eya tente/ mo walla toj kamu/ yisa di'da jin bagkunu mo jin minu 'koki mish mo yisa. ³ Wa_kki/ gwo jin ona um e mondthurumi'd mo tani a'di minu ciç mo e mojkush mo dhali a'di jin ona um ki kako/ mo ka kwal is e gu'b mo tani a'di minu ci eya tente/ e 'kunyu'b mo be.

A'di jin Minu Ko/ mo

⁴ Aha/ tora um gwo mo ikam pem mo ki: dhalku/ ki ko/ uni gwansan kun 'koshki bungwar is mo ma, dhali yo'd uni dar ki miij_k kamu/ mo jin misha uni mii mo. ⁵ Hili aha/ mina rum um ki gwo mo gom a'di jin mina umi ko/ mo: Koki a'di, a'di jin ta gi

mom'bi th mo mmo^{ta}ka ta'k mo e mo ma al o'd mo 'ko'di a'di 'koshki'da 'kosh mo. Nye, aha/ tora um gwo mo ki: Koki a'di mo ma. ⁶ 'Konuki yol ushi 'dii imudhe'd ka tariipa mowa? Dhali jan tal 'dej kamu/ 'peni uni yisa thiskunu e mo ibwambor ma Arumgimis yisa. ⁷ E/ um hili amur'ku^u bum gana/ si'da/ uni 'baar mo de^ñkunu e mo be. Dhalku/ is ki ko/ mo ma. Haali/ um gama she/ yol ki gam mo mmobol ushi 'dii e mo be. |

Mmopiya Kristhos Gwo Mbwambori 'Kwani mo

⁸ Dhali aha/ tora um gwo mo, aris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun mini pi gwo gom aha/ mbwambori 'kwani mo tani wakan si'da/ Ya/ gi 'Kwani midi pi a'di gwo mo ibwambori iman'doyu gwo ma Arumgimis mo be. ⁹ Hili a'di jin watki aha/ gway mo mbwambori 'kwani mo tani a'di minu wat gway mo ibwambori iman'doyu gwo ma Arumgimis mo be. ¹⁰ Dhali aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni kun oki gwo apo/ Ya/ gi 'Kwani mo tani uni minu dhal 'pen mo. Hili a'di jin wal gwo sor apo/ Shi/in Dheleladhelel mo tani a'di minu dhal 'pen mo yisa. ¹¹ Dhali ki uni mini sus um mo e bwambor gu'b gi montul is mo dhali e itapa mo dhali e uni gun ta gi moshirr mo tani dhalku/ is ki anan mo gom gwo gi wakata imina umi thok mo walla gwonta imina umi o mo, ¹² haali/ Shi/in Dheleladhelel a'di midi tor um gwo ki mo yansan gana/ mo gwo jin mina um ka i/o mo ba/.

Gwom 'Bi'th/e gom Wathi/jin Ta Pa ki Pa jin Ta Pus mo

¹³ Jan 'dej kamu/ 'peni bwaŋ 'kwani ma waambuhany oki a'di gwo mo ki: Mantor Gwo, kana kam pem gwo mo ma, mmopwak mal bwa mo nyakki aha/ mo. ¹⁴ Hili a'di o a'di gwo mo ki: Wathi/ kaja kar aha/ mo mmota mandwall gwo mo walla mmota manpwakki um to bwa mo? ¹⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili ki 'bore/ mo ma, dhali jiyi aris mo jin 'thothu/ bwa ki e ki 'bore/ mo, haali/ mondiki/e gi wathi/ a'di diki gamki mo jin isha tom piti jin gama a'di ka enthu mo. ¹⁶ Dhali a'di ki tor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/e mo mmo/o gwo mo ki: A'cesh jin tana wathi/ jin ta pa ki pa mo tani a'di pirk to me'd mo ka enthu mo be. ¹⁷ Dhali a'di ki kulum gwo ibwa ki is piti mo ki: Aha/ mina miiya tinta mo haali/ aha/ dara ki mo mo mmodhu tom pem mo be. ¹⁸ Dhali a'di ki o gwo mo ki: To yansan a'di imiga/ imii mo be. Aha/ mina 'kosh themes pem ka 'cesh mo dhali nyaj kuny caaga/ mo be. Dhali aha/ mina dhu tom pemi 'baar mo kun ta pos pem mo dhali tom pem kun taka/ mo be. ¹⁹ Dhali aha/ mina owa kashiram pem gwo mo ki: Kashiraa, /e ta gi to kun 'koshi jwa mo kun dhukunu mo gom yil ka ris mo be. Hili mo isunse/ mo ma, shwayi to mo, dhali piyi to mo dhali 'kunyi bwa mo ma. ²⁰ Hili Arumgimis o a'di gwo mo ki: /em pus yan mo. Mon'thiny yan shwane/ mo tani akashiram pini migi/ dot'peni /e mo, dhali to kun thosonkina /e is mo tani uni mini ta kum maja mo? ²¹ Wakan a'di jin isha to kumma/ gom is piti mo dhali diki ta pa ki pa mo 'kup ka Arumgimis mo.

Mmo/anan Is mo

²² Dhali a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Wakan aha/ tora um gwo mo ki dhalku/ is ki anan mo gom mor'koki/em bum mo, gom to kun mina umi shwa mo walla to gom bungwar is bum mo a'di jin mina umi hithi is mo. ²³ Haali/ mondiki/e a'di ica'd ki tonte/ mo dhali bungwar is a'di boli burrinye/ e mo be. ²⁴ Kulumi gwo ibwa gom 'dii mo ma. Uni 'koki si to mo walla 'koki 'cith to mo tani uni si'da/ dar gi gu'b jin dhunu to mo walla themes mo dhali hili Arumgimis thi^{pk}i uni mo be. Bakata 'te/ um a'di i'bitha yol she/ ki 'bi'th mo mmobol 'dii e mo be. ²⁵ Dhali jan 'dej kamu/ 'peni bwam um di'da jin midi anan is mo jin midi mish mar gulan tur piti is mo? ²⁶ Wakki/ um si'da/ 'koki mish ushi ton gwa'dga/ mii mo kun wakan tan mo tani atinta anana um is mo gom miin tiya mo sa/? ²⁷ Kulumi gwo ibwa mo ma, gom jandin to mo mmocakina uni mo. Uni 'koki miiya tu'c mo walla sura thus mo. Hili aha/ tora um gwo mo goma Sulemaan eya aris monycam piti mo tani a'di dinuki hi'thki burrinye/ jin waki jandi/ 'peni uni gwansan 'de/ mo be.

²⁸ Hili wakki/ Arumgimis ki hi'th asho ki burrinye/ kun 'kon e bwaasho shwane/ mo dhali ka'thamo/ uni tagu i o'd mo tani bakata 'te/ imina a'di hi'th um ki burrinye/, um 'kwani kun a^{tha} mongam gwo is ki ath kan mo? ²⁹ Dhali dhalku/ ki simm to e jin mina umi shwa mo dhali gwo gom to jin mina umi pi mo walla dhalku/ ki ta iman/anan is e bwam bum mo. ³⁰ Haali/ aris 'kwani gi kal gi mony'ceshi 'baar mo tani uni simmki to gwansan e mo dhali Ababam bum mishki a'di caan jin mina umi mii ta gi uni mo be. ³¹ Ma mo simm jasi bampam piti e mo dhali aris to gwansan mini ta kum bum si'da/ mo be.

Mmo/ish Kumma/ e Momis mo

³² Dhalku/ is ki ko/ mo ma, usha ma'diny mo, haali/ bwa ma Ababam bum midi 'bor mo mmoco um bampa/ mo be. ³³ Yoli tom bum kun tana um mo ma. Dhali ci to jin cinu ki me'd mo gom 'kwani kun hatha 'ko'd mo. Kucura jisilaan ki is bum mo ma, uni gun 'koki war ki kun dhamo/ mo, a'di jin ish to kumma/ mo e momis jin midi diki ush me'd ki sule/ mo, mo jin daru ka 'di/ mo mmo'dish mo is mo dhali adhurany midi diki 'ce'd uni sho'k mo be. ³⁴ Haali/ mo jin isha tom bum kumma/ mo tani a'di imin ma dum bumi 'ko si'da/ mo be.

Imanmiya Tu'c kun Timina Tim mo

³⁵ Dhalki empa'd bum minu 'kam ki to mo dhali citha lambam bum mo ³⁶ dhali wayi e ki 'kwani kun corki tapam buni mo mmopu'du/ bway pa mo 'peni momiimash jin yukuwa yu^k mo wakan ki uni mini mish ka'd ki a'di 'twajkal ise/ ki a'di midi pu'du/ mo dhali nagkana campur mo be. ³⁷ Mom'bor mii gom ci^{jk}kina/ gwansan uni kun gama tapa ki e mo ki a'di pu'dki'd ka nyaj'ko'd mo. Ka jij gana/ aha/ ona um gwo mo ki a'di midi 'kam empa'd piti ki to mo dhali yu^k uni mo mmo'kowa tharabeeesa mo dhali a'di midi yaku/ mo dhali mii uni to mo be. ³⁸ Wakki/ a'di pu'dki'd mo ntwa/a/ ki mombwam/e mo tani walla 'ko'di mombwam/e mo tani dhali a'di ki gam uni wakan mo tani mom'bor mii gom ci^{jk}kina/ gwansan mo be. ³⁹ Hili mishi yan mo ma, wakka mancila gu'b midi 'taki misha tente/ jin mina wathin 'di/ iyayu/ mo tani a'di midi 'taki di ki e mo dhali midi diki dhal gu'b piti 'pen mo wathin 'di/ ki 'ce'd mo. ⁴⁰ Um si'da/ mini mii thoson is mo haali/ Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/ mo ka tente/ jin mina um 'koki tosh ki a'di midi pu'du/ mo be.

Ci^{jk}kina/ jin Diki Ta Isij Gana/ mo

⁴¹ Buterus o a'di gwo mo ki: Tapa, a/e tori gwom 'bi'th/e yan jasi gom am mo 'teya, walla gom 'kwani 'baar mo? ⁴² Dhali Tapa ki o a'di gwo mo ki: Kaja a'di jin ta wathi/ isij gana/ mo dhali yuka yu^k mo mmota mandhu to mo? a'di jin mina tapam piti kar ari tapa apo/ gu'b piti mo mmoco uni ton^te/ ki 'ban buni ka tente/ ka kar/e mo? ⁴³ Mom'bor mii gom ci^{jk}kina/ caan mo a'di jin mina tapam piti gam mo wakki/ a'di midi pu'du/ mo mmogam a'di mmomii kan mo be. ⁴⁴ Ka jij gana/ aha/ tora um gwo mo a'di midi kar a'di eya powa ris tom pitti 'baar mo kun tana a'di mo be. ⁴⁵ Hili wakki/ ci^{jk}kina/ caan o gwo e is piti mo ki: Tapam pem tayi'da diite/ mo mmoyayu/ mo dhali a'di ki tel mii 'pen mo mmodor 'kwani^j gwat^h kun ta ci^{jk}kina/ mo dhali kun ta ci^{jk}kina/ nyara/ si'da/ mo dhali a'di ki shwa to mo dhali pi to mo dhali 'kosh ma su mo tani ⁴⁶ tapa gi ci^{jk}kina/ yansan midi pu'du/ mo ka tee yan jin dina a'di ki tosh mo ki a'di midi yayu/ mo dhali ki mo jin dina a'di ki mish mo mo dhali a'di midi ci a'diya jisa mo dhali a'di midi kar a'di mo nyakki uni gun 'koki ta ku isij gana/ mo be. ⁴⁷ Dhali ci^{jk}kina/ caan jin mishi bwan tapam piti mo tani dhali diki thoson is mo walla diki mii me'd isi bwam piti mo tani a'di midi bu'th mondor me'd ka ris mo be. ⁴⁸ Hili a'di jin diki mish mo mo dhali mii to jin midi mii gam mondor mo tani a'di midi bu'th mondor jin gwa'dagwa'd mo. Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni kun cikunu to ki nyanye/ mo tani 'peni uni mo to jin caaca mo tani

minu doṭ mo. Dhali 'peni uni gun ćina 'kwani to ki nyanye/ mo tani mina uni doṭ to ki nyanye/ si'da/ mo be.

Yesus ki Rak mo gi Kwa/u Bwa mo

⁴⁹ Aha/ pu'dkina mo mmokar o'd apo/ mony'cesh mo be. Dhali aha/ ona bwayi ki a'di minu 'tha mo hila/. ⁵⁰ Aha/ tana gi mo jin minu mii ki yi'de/ mo mmomii nycine/ mo dhali aha/ miina is ki 'kasa/ 'kasa/ mo ntagi a'di minu thim mo be. ⁵¹ Um ṭoshkin ki aha/ pu'dkina mo mmoči moŋku'th is e mony'cesh mo 'taa? Yisa. Aha/ ṭora um gwo mo, hili, mmodhal mii e i is mo mmokwa/ bwa mo be. ⁵² Haali/ 'peni shwane/ mo gu'ba ṭal 'de/ jin mina 'kwani 'ko imudhe'd mo tani uni minu kwa/ bwa mo, kun 'koni kwara mo mini kwa/ bwa mo apo/ uni kun 'koni su/ mo dhali kun 'koni su/ mo tani mini kwa/ bwa mo apo/ unij kwara mo be. ⁵³ Uni mini kwa/ bwa mo, ababa apo/ ya/ mo dhali ya/ apo/ com mo, dhali kum apo/ 'bwa/ mo dhali 'bwa/ apo/ kum mo dhali kumpa jin ta'da mare/ apo/ mar pitim 'bomi mo dhali a'bom mash jin ta'da mare/ apo/ mar piti mo be.

Mojin Nyithu Mo mo

⁵⁴ A'di si'da/ ki owa waambuhany 'kwani gwo mo ki: Ki um parkina rak e mo mmocu mo 'pena bor ma luŋgu'b mo tani um ki o gwo ki jahanne/ ki: Ari piriny pu'dki'd mo be dhali wakan a'di miiki'd mo be. ⁵⁵ Dhali ki um hilki 'tham 'peni 'ko'd gwar ma biny cam poshki'd mo tani um ki o gwo mo ki: Mo midi 'batha'ba'th mo. Dhali a'di miiki'd mo be. ⁵⁶ Um 'kwani kun tana he'k e ka he'k e kan mo. Um mishki to nyith e mony'cesh kun pikin mo dhali momis mo tani hili, atinta 'kona um ki mish nyith mo gi buŋ'kus shwanesan mo?

Mojin Mina /e Thoson Gwo Nyakka Manyer /e Is ki Gway mo

⁵⁷ Dhali atinta 'kona um ki is bum ki theke'th gwo mo gom a'di jin 'boro'd mo? ⁵⁸ Me'd jin mina /e ya mo nyakka manyer /e is ki gway mo ibwambor ma mandwall gwo mo tani pali gwo mo mmothoson nyakki a'di mbway mo hili isi ciki/ ki a'di midi diki dir /e eya dwallinj gwo jin ca'd mo dhali adwallinj gwo jin ca'd mo midi ci /e eya mantor tonthus 'twa/a 'cesh mo dhali amantor tonthus 'twa/a 'cesh mo midi kar /e eya sijin mo be. ⁵⁹ Aha/ ṭora /e gwo mo ki /e mini diki pi ka pije/ ki sule/ mo ntagi /e mini ci ara maliim jirj 'ko'd mo be.

13

Mo gi Rijuwa Du Is mo walla Mony'ce'd Sho'k mo

¹ 'Kwanin tiya 'kon ki mo ćaan mo uni kun ṭorki a'di gwo mo gom 'Kwani gi Pany Jaliil kun 'kosh ma Bilaatus abas buni e mo nyakki tom buni kun 'citha/ uni 'kus mo mmomiiya basa 'cesh mo. ² Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: A/um kulumki gwo ibwa ki 'Kwani gi Pany Jaliil gwansan ta imanmii miinthus kun shi/ashi/ mo mmobola ris 'Kwani gi Pany Jaliila tiya e mo 'taa? haali/ uni 'koshkunu ki isa nyor kan mo? ³ Aha/ ṭora um gwo mo ki: Yisa. Hili isi ciki/ um mini rica du is mo ki umi 'baar mo minu 'koki 'ce'd sho'k wakan mo be. ⁴ Walla uni gwansan kun 'koni 'kume'd i'ce'dka pekwara mo uni gun biṭkina gu'ba turga/ apo/ mo e Pan Siluwaam mo dhali 'kosh uni jwa mo tani a/um kulumki gwo ibwa mo ki uni ta imandhiŋ gwo kun shi/ashi/ mo mmobola ris unin tiya kun 'kon e Pa Urushaliim e mo 'taa? ⁵ Aha/ ṭora um gwo mo ki: Yisa, hili isi ciki/ um mini rica du is mo ki umi 'baar mo minu 'koki 'ce'd sho'k wakan mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Cwampu/ mo

⁶ Dhali a'di ki ṭor gwo gi gwom 'bi'th/e yan gom uni mo ki: Wathi/ jin ta'd gi cwampu/ jin sikina a'di e bwaagon piti mo dhali a'di pu'dki'd mo mmoŋap maman 'peni a'di mo tani dhali a'di diki gam jan 'dej kamu/ mo be. ⁷ Dhali a'di ki owa manhil cwalman gwo mo ki: Hili mo mo ma. Yil 'koni kwara shwane/ jin yayika/ mo mmoŋap maman 'pena

pu/ yan mo tani dhali aha/ dinaki gam jan 'de/ mo. Jepi a'di ka 'cesh mo ma. Atinta mina a'di bu'th mony'cesh yan kan mo? ⁸ Dhali a'di ki thoꝝ a'di gwo mo ki: Dhalki a'di di'd mo ma, tapa, yil yansan si'da/ ntagi aha/ mina ćwany a'di ka 'kawur is mo dhali wol guren to/eya po/ mo. ⁹ Dhali wakki/ a'di midi dho'th maman ki yil jij 'ko'd mo, 'boro'd be. Hili wakki/ a'di diki dho'th maman mo tani /e mini mish a'di jep ka 'cesh mo be.

A'bom jin Ta Ȑjwol jin Waćkunu ka Cim ma Pesu/ mo

¹⁰ Dhali a'di diki'd mo mmoṭor gwo mo e gu'b gi montul isa kamu/ ka cim ma pesu/ mo. ¹¹ Dhala 'boma kamu/ diki'd jin ta'd ga rum thus jin 'batha a'di mo mmo/ath mom'bi'th mo ki yili 'kume'd i'ce'dka pekwara mo. Ayim di'd ki gongo/ mo dhali a'di mol is piti 'de'k ki 'bore/ mo. ¹² Dhali ka Yesus parki'da yim e mo tani a'di yukki'da yim mo dhali owa yim gwo mo ki: A'boma, /e din ki 'kus mo 'peni 'ba'th pini mo be. ¹³ Dhali a'di ki dhu me'd piti apowa yim mo dhali ki jahanne/ ayim 'ka'dkina is mo dhala yim 'borki'da Arumgimis bwa i is mo be. ¹⁴ Hili tapa gi gu'b gi montul is mo a'di shwaki'da nyor ka nyor mo haala Yesus waćki'da wać ka cim ma pesu/ mo be. A'di ki o 'kwani gwo mo ki: Acim 'konî pe'de/ jin minu ća mii thima tu'c mo be. Iiyu/ ka cim gwansan mo ma ki um minu wać mo, yisa ka cim ma pesu/ mo. ¹⁵ Yan'ko'd Tapa ki thoꝝ a'di gwo mo ki: Um 'kwani kun tana he'k e ka he'k e mo. 'Kona um ka 'dete/ 'dete/ ka cim ma pesu/ ki 'cuk morbip bum mo walla thuluny bum 'peni gu'b buni mmosus uni mmopi yi'de/ mo 'taa? ¹⁶ Dhala 'bom yansan mo jin ta 'bwa/ ma Ibrahiim mo a'di jin dekkin ma Setaan ki yili 'kume'd i'ce'dka pekwara mo tani a'di ća ba/ mminu mii diki 'cuk mo 'peni mondek yan ka cim ma pesu/ mo? ¹⁷ Me'd jin okina a'di gwo gwansan mo tani aris uni kun ta 'kup ki a'di mo tani dhukunu ki mon'the is mo dhala ris 'kwani 'baar mo 'kunykina bwa mo goma ris mii gi monyca kun miikina a'di mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Emen To jin Miinuwa 'Tash mo

¹⁸ Dhali wakan a'di ki o gwo mo ki: Bampa/ ma Arumgimis wana e katinta mo sa/? Dhali aha/ mina kar a'di ka par 'ban katinta mo? ¹⁹ A'di wana e ki emen to jin miinuwa 'tash jin ćala wathi/ mo dhali si e monsinum piti mo. Dhali a'di caki'd mo dhali a'di warki'd ki cwa mo dhali 'dii kun pen e mis mo tani nyańki gu'b buni eya bim piti mo be.

Gwom 'Bi'th/e goma Cumat mo

²⁰ Dhali dok/e a'di ki o gwo mo ki: Aha/ mina kar Bampa/ ma Arumgimis ka par 'ban kata mo sa/? ²¹ A'di wana e ka cumat jin ćal ma 'bom mo mmo'thok mo mmoce e ka dipany ka ućań bwamani kwara mo ntagi a'di seki'd mo be.

Acampur jin Nyutha 'Twaman ki Nyu'th mo

²² A'di yaki'd mo e bway piti mo e bampa/ mo dhali e pa 'baar mo mmoṭor gwo mo dhali a'di ki ya mo 'kup ki Pa Urushaliim mo. ²³ Dhali wathin 'deň kamu/ o a'di gwo mo ki: Tapa, mina uni gwansan kun woćkunu mo 'ko i daća/ kan mo 'taa? Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: ²⁴ Ut̄hi/ mo ma mmocić mo eya campur jin nyuthanyu'th mo haali/ 'kwani ćorkika/ um gwo mo ki: Uni tana ris mo kun mini simm mo e mmocić mo tani dhali uni mini mol se mo be. ²⁵ Ki ej kamu/ ka mancila gu'b, ki a'di midi cu mis mo dhali mutha campur mo tani um mini tel mii 'pen mo mmodosha pije/ mo dhali nagkana campura po/ ki me'd mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, ća'dki am gu'b mo ma. A'di midi thoꝝ um gwo mo ki: Aha/ mola mo jin iyińa um 'peni cine/ mo be. ²⁶ Dhali yan'ko'd um mini tel mii 'pen mo mmo/o gwo mo ki: Aman shwana to mo dhali pi to mo e bun'kus pini mo dhali /e ćorki aman gwo mo e bway bam mo. ²⁷ Hili a'di midi o gwo mo ki: Aha/ tora um gwo mo ki: Aha/ dinaki mish mo mo jin iyińa um 'peni cine/ mo be. Iiku/ um mo 'peni aha/ mo aris umi 'baar mo kun miiki mii kun 'coća'coć mo. ²⁸ Dhali yan'ko'd um mini ko mo dhali 'pe'd

shem bum mo ki um mini para Ibrahiim e mo dhala Is/hak mo dhala Yakuub mo dhali aris imançι gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo e Bampa/ ma Arumgimis mo dhali um ki is bum minu ta'k ka pije/ mo be. ²⁹ Dhali 'kwani mini pu'du/ mo 'peni mom'pesho'k mo dhali 'pena bor ma lunju'b mo dhali 'peni moj'ko'd gwar ma bim poros mo dhali 'peni moj'ko'd gwar ma biny cam mo dhali uni mini 'ko mo atharabeesa gi Bampa/ ma Arumgimis mo be. ³⁰ Dhali hili mo mo ma, unin tiya kun 'koni 'ko'd mo tani minu dhu itwa/a/ mo dhali unin tiya kun 'koni twa/a/ mo tani minu dhu i'ko'd mo be.

Yesus Gwoki'd Apo/ Pa Urushaliim mo

³¹ Dhali e mo çaan gana/ mo tani 'Kwanim Parisiyiina tiya pu'dkin mo dhali o a'di gwo mo ki: Yayi mo 'peni mahan mo haala Hiroodus ñap/e mmo'kosh jwa mo be.

³² Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Iiku/ um mo ma dhali tora mak çaan gwo mo ki: Hili mo mo ma. Aha/ urkina ruma 'cesh ka pije/ mo dhali mii mowaç shwane/ mo dhali ka'thamo/ si'da/ mo, dhali ka cim kwara mo tani aha/ mina 'baar bway pem mmoothim a'di mo be. ³³ Bahili aha/ mina mii ya e bway pem shwane/ mo dhali ka'thamo/ dhali ka tee jin midi bat̄hi 'ko'd mo haali/ a'di dinuki mish mii mo ka mançι gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo minu 'koki 'taki 'ce'd sho'k ka pije/ mo 'peni Pa Urushaliim mo be. ³⁴ Ayy Urushaliim, Urushaliim, um kun 'koshki imançι gwo ma Arumgimis kadhamo/ jwa mo dhali 'kosh uni gwansan ki wosh mo uni gun hashkunu mo e um mo. Me'd wana risa jin oka/ bwayi mmotul uçim bum is mo mmontal 'de/ mo me'd kumana ñwa jin wupi ushan piti ka bi mo dhali um ushkin mo be. ³⁵ Hili mo mo ma. Gu'b bum dhalkunu um 'pen ki ma'du/ mo be. Dhali aha/ tora um gwo mo ki um mini 'koki par aha/ e mo ntagi um mini o gwo mo ki: Mom'bor mii ki a'di jin pu'dki'd ki gway gi Tapa mo be.

14

Yesus Waçki Wathi/ jin 'Kosha 'Batha Wasa/ I/is mo

¹ Dhali ka cim ma pesun 'deñ kamu/ mo tani ki a'di yaki'd mo mmoshwa to mo e gu'b gi tapañ kamu/ mo 'peni 'Kwaní Parisiyiin mo tani uni timki a'di mo be. ² Dhali hili mo mo ma, wathirj kamu/ doshki'da bor a'di mo a'di jin ta'd gi 'batha wasa/ e is piti mo. ³ Dhala Yesus ki o imanmisha jo'd gwoñkan gwo mo dhali 'Kwaní Parisiyiin gwo mo ki: A'di ta mii gi gwoñkan mo 'taa? mmowaça waç ka cim ma pesu/ mo? walla minu dhalku/ mo? ⁴ Hili uni 'kon ki shwam mo. Yan'ko'd a'di ki sus a'di mo dhali waç a'di mo dhali mmodhal a'di mmoya mo be. ⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wathi/ jana 'peni bwam um ta'd gi thuluny mo walla morbip kun ta'kkin mo e bwany jis mo, mina a'di diki ya ki jahanne/ mo mmodir uni ka pije/ mo ka cim ma pesu/ mo 'taa? ⁶ Dhali uni mol thoç gwo yansan mo be.

Gwo gom Yilkina/ dhali Com Gu'b mo

⁷ Dhali a'di ki tor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/e mo gom uni gwansan kun yukkunu mo ki a'di nyithki uni mo mmokwanykina uni moj'kom 'borga/ mo mmo/o gwo mo ki: ⁸ Ki / e yukkunu mo, ma e momiimash ka tul 'kup mo tani dhalku/ ki ç'a'ba 'cesh e mom'borga/ mo, hili isi ciki/ wathi/ jin ekki'd ki / e mo yukkina a'di mo be, ⁹ dhali a'di jin yukki / e mo gara/ midi pu'du/ mo dhali o / e gwo mo ki: Ciyi mo yansan ki wathi/ yansan mo ma dhali yan'ko'd / e mini tel mii 'pen mo mmo'the is mo mmobu'th mo jin gwa'dagwa'd mo be. ¹⁰ Hili ki / e yukkunu mo tani yaku/ mo dhali ç'a'b e mo jin gwa'dagwa'd wakan mo, ki a'dim bum jin ciki'da yuk mo midi pu'du/ mo tani dhali a'di midi o / e gwo mo ki: Amugum pema, shoru/ mo ma, mmoça'bi mompoko'd yaase mo. Yan'ko'd / e minu tak mo e burj'kus uni 'baar mo kun 'kona tharabeesa nyakki / e mo be. ¹¹ Haali/ aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun dhu is buni ki ca mo tani minu dhu ki gwa'd mo, dhali a'di jin kar is piti ki gwa'd mo tani a'di minu kar ki ca mo be.

¹² Dhali a'di si'da/ o gwo mo e wathi/ jin yukki a'di mo ki: Ki /e ki ciya yuk jin yuku mo gom tonte/ mo walla dhan tonte/ jin shwanu mo tani dhalku/ ki yuk imugum pini mo walla ikam pini mo walla ibas pini mo walla imannya'k kom pini kun ta pa ki pa mo hili isi ciki/ uni si'da/ mini yuk /e mo mmodoł mii mo dhali /e minu rak mii yani bway mo be. ¹³ Hili wałki/ /e mini ciya yuk jin yuku mo tani yuki 'kwani kun hatha'ko'd mo ma, dhali uni gun kutha is gurjkuru/ mo dhali uni kun ta յwol mo dhali uni gun tana ja'da/ mo be ¹⁴ dhali /e minu 'bor mii mo haali/ uni mini mol /e to rakı bway mo be. Hili /e minu rak to ibway mo ki mompinu ki uni kun ta kuŋ kar/e mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Dhan Tonṭe/ jin Shwanu mo

¹⁵ Ki jan ṭal 'dej kamu/ 'peni uni gwansan kun 'kokina tharabeesa nyakki a'di mo cikki gwo yansan mo tani a'di o a'di gwo mo ki: Mom'bor mii gom a'di jin midi shwa tonte/ e Bampa/ ma Arumgimis mo be. ¹⁶ Hili a'di ki o a'di gwo mo ki: Wathi/ ki ej kamu/ ciki'da yuk mo gom dhan tonte/ jin shwanu mo tani a'di yukki 'kwani ka ris mo be. ¹⁷ Dhali ka tee pu'dki'd mo gom tonte/ mo tani a'di hashki ciŋkinam piti mo mmo/o uni gwansan gwo mo uni kun yulkunu mo ki: Iiyu/ mo ma, haali/ aris to 'baar mo thosonkunu mo be. ¹⁸ Hili uni 'baar mo tekki mii 'pen mo mmoci gwo 'ko'd mo be. Wathi/ jin twa/a/ a'di oki a'di gwo mo ki: Aha/ daka yola bunto mo dhali aha/ mina mii ya mo mmopar a'di e mo. Aha/ dotkina /e mo ki aha/ minu dhalku/ mo be. ¹⁹ Dhali jaŋ kamu/ o gwo mo ki: Aha/ yolkina morbipi 'kume'd mo kun repu/ 'ba/ ki dhaŋka'b to ka susu/ susu/ mo dhali aha/ mina mii ya mo mmopal uni mo. Aha/ dotkina /e mo ki aha/ minu dhalku/ mo be. ²⁰ Dhali jaŋ kamu/ o a'di gwo mo ki: Aha/ daka mashkina a'bom mo dhali gom gwo gi wakan mo tani aha/ mina molku/ yaku/ mo be. ²¹ Wakan ciŋkina/ a'di pu'dki'd mo dhali ṭor gwo yansan ki tapam piti mo dhali com gu'b a'di shwa'da nyor kagahara mo dhali o ciŋkinam piti gwo mo ki: Yaku/ ka piye/ ki jahanne/ mo ma, e bwaya beega/ mo dhali bway tura nyu'thga/ mo gi 'peŋkuman bampa/ mo dhali susi uni gun hatha'ko'd mo dhali uni gun kutha is gurjkuru/ mo dhali uni gun tana ja'da/ mo dhali uni kun ta յwol mo. ²² Dhali yan'ko'd ciŋkina/ ki o gwo mo ki: Tapa, gwo gi kankina /e akan mo tani miikunu mo be dhali embul di'd naskina/ mo. ²³ Dhali tapa ki o ciŋkina/ gwo mo ki: Yayi e bway tur ka piye/ mo kun 'kon is'ko'd mo dhali e bwaagoj mo dhali malasi 'kwani ki gwo mo mmo/iiyu/ mo, ki gu'b pem minu 'tu'd mo be. ²⁴ Haali/ aha/ ṭora um gwo mo ki jan ṭal 'dej kamu/ 'peni 'kwani gwansan kun yulkunu mo tani uni mini 'koki nyok tonṭem pem mo be.

Mii jin Minu Mii Dey E Mmota Amanciķa Yesus Gwo mo

²⁵ Dhali adhana waambuhany 'kwani nyakki ii ki a'di mo dhali a'di ki ṭuka bor mo dhali o uni gwo mo ki: ²⁶ Wakki/ wathij kamu/ midi yayu/ i aha/ mo dhali diki shi/ ababam pitij gana/ i e mo dhali kum mo dhali ash mo dhali uči mo dhali ikam mo dhali i'bawaham mo, nye, dhali mondiki/em pitij gana/ si'da/ mo tani a'di mol ta amancik gwom pem mo be. ²⁷ A'diyin jin diki kal cwany'ciṭhan dhul pitij gana/ mo dhali bat̥ aha/ isho'k mo tani a'di mol ta amancik gwom pem mo be.

²⁸ Haali/ wathi/ jana 'peni bwam um jin ona bwa ki nyaj gu'ba turga/ mo mina a'di diki di ntwa/a/ mo mmodej to e jin midi mii 'baar a'di mo 'taa? wałki/ a'di ta'd gi to jin 'kosh jwa mo mmothim a'di mo. ²⁹ Hili isi ciki/ wakki/ a'di midi kar mo jin ka'bu mo tani dhali a'di mol a'di thim mo tani aris uni 'baar mo kun mishi a'di mo tani mini ṭel mii 'pen mo mmomii a'di ka mał mo be ³⁰ mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yan ti ṭekki mii 'pen mo mmonyaj gu'b mo tani dhali mol a'di 'ka 'kup mo be. ³¹ Walla malik si'da/ jin yaki'd mo mmogam 'kup ka malika kamu/ mo mmo/as mo tani mina a'di diki di itwa/a/ mo mmo'cunycur mii mo wałki/ a'di mish ta ga askar ka alaapi 'kume'd mo mmogam a'di 'kup mo a'di jin yayi'd mo apo/ a'di nyakka askar alipi iss 'kwanimpa 'de/ mo 'taa? ³² Dhali wałki/ a'di diki wakan mo tani ka malika kamu/ dina sho'k mmosi'du/ mbway

mo tani a'di ki hash amanya mo dhali doṭ gwo mo gom mon̄ku'th is mo be. ³³ Gom gwo gi wakan mo tani a'diyin 'peni um mo jin diki dhal tom piti 'peni 'baar mo jin tana a'di mo tani a'di mol ta amancik gwom pem mo be.

A'donjkoro/jin Thapathap mo

³⁴ A'dongoro/ a'di 'bora'bor mo hili wakki/ a'di ki this mom'bala'th piti e mo tani a'di midi mish mom'bala'th piti ta kata ka nyany'ko'd mo? ³⁵ A'di diki ha me'd mo goma 'cesh mo walla goma duhal guren to/e mo. 'Kwani mini bit a'di ka pije/ mo. A'di jin ta gi bwany'ce mo mmocik gwo mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma.

15

Gwom 'Bi'th/e gom Ƙa'bal jin Thisi E mo

¹ Dhali imantera thulpa/ dhali imanmii miinthus mo uni 'kokin mo mmo'dish a'di is mo mmocik a'di gwo mo be. ² Dhali 'Kwani Parisiyiin dhali iman'kwar to mo uni miina gumgum mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yansan a'di buthi imanmii miinthus mo dhali nyak to shwa ki uni mo be.

³ Wakan a'di ki tor uni gwo gom gwom 'bi'th/e yansan mo be ki: ⁴ Ki wathi/ jana ibwam um ta'd gi ƙa'bal issi mudhe'd mo, wakki/ jan 'de/ this e mo 'peni uni mo tani a'di midi diki dhal uni ka iss 'kwanimpa imudhe'd mmo/ath 'de/ mo e bwaasho mo dhali ya mo mmonjap a'di jin thiski e mo ntagi a'di ki gam a'di mo 'taa? ⁵ Dhali ki a'di gamki a'di mo tani a'di ki kar a'di mo e 'kupa bim piti mo dhali 'kuny bwa mo be. ⁶ Dhali ki a'di pu'dki bway pa mo tani a'di ki yuk imugum piti mo dhali imannyak 'kom piti mmonṭal 'de/ mo mmo/o uni gwo mo ki: 'Kunyi bwa mo ma, nyakki aha/ mo, haali/ aha/ gamkina ƙa'bal pem jin thiski e mo be. ⁷ Dhali wakan, aha/ tora um gwo mo ki mom'bor bwa midi caaca mo ki nyanye/ mo e momis mo apo/ jan 'de/ jin ta'da amanmii miinthus jin ri'cki'da du is mo mmobol uni gun ta iss 'kwanimpa imudhe'd athka 'de/ e mo kun tana kar/e mo uni gun mini mii 'koki ta gi mo gi rica du is mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Emena Guurush jin Thisi E mo

⁸ Walla a'bom jana ta gi emena guurush 'dolkon kushi kume'd mo, * wakka yim this jan 'dej kamu/ e mo tani mina a'di diki ƙanya lamba/ mo dhali dhi'th gu'b mo dhali ƙap a'di ki burbur mo ntaga yim ki gam a'di mo 'taa? ⁹ Dhali ka yim gamki a'di mo tani ayim ki yuk iyim piti mo dhali imannyak 'kom piti mo mmonṭal 'de/ mo mmo/o gwo mo ki: 'Kunyi bwa mo ma, nyakki aha/ mo, haali/ aha/ gamkina emena guurush pem jin thiskika/ e mo be. ¹⁰ Dhali wakan si'da/ aha/ tora um gwo mo ki moj'kuny bwa midi di mo ibwambori iman'doyu gwo ma Arumgimis mo apo/ amanmii miinthus 'de/ jin ri'cki'da du is mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Ya/ gi Wathi/ jin Thisi E mo

¹¹ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Wathi/ di'd jin ta gi iya/i su/ mo be. ¹² Dhali a'di jin gwa'da'd ki uni mo, o com gwo mo ki: Ababa, ci aha/ to jin minu pwaq bwa mo gom aha/ mo. Dhali a'di ki pwakki uni to bwa mo be. ¹³ Dhali ka cim 'koki ta aris ƙo'd mo tani a'di ya/ jin gwa'da'd mo tulki'da ris to isi 'baar mo dhali a'di ki bu'th moyam piti mo e bampa/ jin si'dasi'd mo, dhali e mun mo tani a'di ki la mii tom piti ka burbur mo dhali a'di diki butha shure/ mo. ¹⁴ Dhali ki a'di 'baarki tom piti 'baar mo tani adhan te/ cuki mis mo e bampa/ ƙaan mo dhali a'di telki mii 'pen mo mmohar to mo be. ¹⁵ Wakan a'di yaki'd mo mmogam is piti gi wathin 'de/ gi 'pejkuman bampa/ ƙaan mo. A'di ki hash a'di mo e bwam buntom piti mo mmoci kuthar to mmoshwa mo. ¹⁶ Dhali a'di imina bwa 'bor mmoshwa ƙwarma'c maman cwa mo kun ƙinu ƙuthar mo mmoshwa mo be. Dhali jan 'dej kamu/ yisa di'da jin ci a'di to mo. ¹⁷ Hili ki a'di kulumki gwo ibwa mo ki is piti mo tani a'di o gwo mo ki: Hili ciŋkina/ ma baba wana risa kun ćikina a'di aguurush mo

* 15:8 Emena guurush 'dolkon kush 'de/ jin wana e ki nasa guurush mo.

dhali kun ta gi tonṭe/ kun 'koshi jwa mo dhali kun uri 'kup mo, hili aha/ 'ce'dkunu sho'k ki ṭe/ mmahan mo be. ¹⁸ Aha/ mina cu mis mo dhali ya ababam pem mo dhali aha/ mina o a'di gwo mo ki: Ababa, aha/ miikina miinthus apo/ momis mo dhali ibwambori /e mo be. ¹⁹ Aha/ mina mish ta ji gi ha me'd mo dok/e yisa ki aha/ minu yuk ki ya/m pini mo. Kari aha/ ki ćirkina/ jin midi mii to ka guurush mo ma. ²⁰ Dhali a'di cuki mis mo dhali pu'd mo eya ababam piti mo. Dhali hili ki a'di si'dasi'd mo mbway naskina/ mo tani ababam piti mishki a'di mo dhali a'di ki hil a'di ka 'thime/ mo dhali a'di ki gus mo dhali koṭh a'di me'd mo dhali pi a'di 'twa/ mo be. ²¹ Dhali ya/ ki o a'di gwo mo ki: Ababa, aha/ miikina miinthus apo/ momis mo dhali ibwambori /e mo. Aha/ dinaki ta ji gi ha me'd mo jin minu yuk ki ya/m pini mo be. ²² Hili com ki o ćirkinam piti gwo mo ki: Guyu/ burrinye/ jin 'boro'd ki jahanne/ mo ma dhali hi'th a'di mo, dhali hi'th a'di ki tome'd mo dhala ppa/ e sho'k piti mo. ²³ Dhali guyu/ ara morbip mo jin 'thika'thik mo dhali 'kosh a'di mo dhali dhalki ana 'kana a'di mo dhali 'bor bwa mo. ²⁴ Haali/ ya/m pem yansan a'di wuki'd mo dhali a'di pik'i'd mo shwane/ dok/e. A'di thiski e mo tani, dhali a'di gamkunu mo. Dhali uni telki mii 'pen mo mmo'bor bwa mo be.

²⁵ Dhali ya/ jin ta'da bwa nyara/ mo tani a'di di'd e bwam bunto mo. Dhali ki a'di pu'dki'd mo dhali 'dish gu'b is mo tani a'di cikki gway jin yuku mo dhali sa jin sana 'kwani mo be. ²⁶ Dhali a'di ki yuk ćirkinan kamu/ 'de/ mo dhali a'di ki dot a'di gwo gom 'pemen mii yansan mo. ²⁷ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Akam pini pu'dki'd mo dhali ababam pini a'di 'koshki a'di ara morbipa 'thikga/ mo haali/ a'di bu'thki a'di ka nyar'ko'd ki 'dantar mo dhali ki 'bore/ mo. ²⁸ Hili a'di shwaki'da nyor mo dhali ush bway bwaŋ gu'b ya mo be. Ababam piti yaki'd/ ka pije/ mo dhali malas a'di mo. ²⁹ Hili a'di thokki com gwo mo ki: Hili mo mo ma, ka ris yili 'baar mo tani aha/ miikina /e to mo dhali aha/ dinaki ush gwoŋkan pini e mo. Hili /e diki ci aha/ ari mi mo ki aha/ mina 'taki 'bor bwa mo nyakki imugum pem mo. ³⁰ Hili ki ya/m pini yansan pu'dki'd mo tani a'di jin loski tom pini ki miinthus jin ta miinyçal mo dhali /e ki 'koshki a'di amor bipa 'thikga/ mo. ³¹ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Ya/uma, /e nyak di ki aha/ isa yempa/ mo dhali aris to gwansani 'baar mo kun ta kum pem mo tani uni ta kum pini mo be. ³² A'di ha me'd ki haŋ gana/ mo mmo'bor bwa mo dhali mmo'kuny bwa mo goma kam pini yansan jin wuki'd mo dhali a'di di'd ki e mo, a'di jin thiskunu e mo dhali a'di gamkunu mo be.

16

Gwom 'Bi'th/e gi Wathi/jin Thisi To Dhu mo

¹ A'di si'da/ ki o imanciķ a'di gwo gwo mo ki: Wathij kamu/ diki'd jin ta pa ki pa mo, a'di jin ta'd ka mandhu to mo dhali gwo gi yero a'di is ki gway pu'dki'di a'di mo ki wathi/ yansan miiki tom piti jin tana a'di ka burbur mo be. ² Dhali a'di ki yuk a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Gwon tinta cikkika/ mo gom /e mo? Ćiyaa/ montondej pini jin dhuna /e to e mo haali/ /e mini mish ta amandhu to mo dok/e yisa. ³ Dhali amandhu to a'di o gwo mo e is piti ki: Aha/ mina mii katinta mo sa/? haali/ tapam pem a'di bu'thki mo jin dhuka/ to mo 'peni aha/ mo. Aha/ tana wathi/ jin 'bitha'bi'th jin 'kosh jwa mo mmoçwany jis yisa dhali aha/ 'thena is mo mmo'tho to mo. ⁴ Aha/ misha to jin migā/ mii mo ki 'kwani mini mish aha/ bu'th mo e gu'b buni mo ki aha/ minu kar 'pen ka pije/ mo 'peni mo jin dhunu to mo. ⁵ Wakan a'di ki yuk 'kwani kun 'kon ma mure/ gi tapam piti m'ba/ ka 'detē/ 'detē/ mo dhali a'di ki o jin ṭwa/a/ gwo mo ki: /e din ma mure/ gi tapam pem i'ba/ ekata mo? ⁶ A'di ki thok a'di gwo mo ki: Ayin jin baru ki iss^{*} 'kwanimpa imudhe'd mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Budhi awarka/ jin 'kwara /e to mo dhali ća'bi a'cesh ki jahanne/ mo dhali 'kwari ki iss[†] 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd mo. ⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki o jarj

* 16:6 miiya † 16:6 kamsiin

kamu/ gwo mo ki: Dhali ekata si'da/ ndin ma mure/ /e m'ba/ mo? Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Pos bunyan jin baru ki iss 'kwanimpa mmudhe'd mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Budhi awarkam pini jin 'kwara /e to mo dhali 'kwari ki iss‡ 'kwanimpa idojon mo. ⁸ Dhali tapa ki maya mandhu to jin diki ta akar/e mo goma gany piti mo, haali/ iya/ gi 'kwaniny'cesh gwansan mo tani uni yuκayuκ mo eya nyakum yil buniŋ gana/ mo mmobol iya/ gi monkush e mo be. ⁹ Dhali aha/ ṭora um gwo mo ki, miiya mugu gom is bum mo ki to jin ta pa ki pa mo kun 'koki ta kuŋ kar/e mo, wakan ki a'di midi ush me'd mo tani uni mini 'taki bu'u th um mo e mo gi moŋ'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo.

¹⁰ A'di jin ta isij gana/ mo gom ari ton gwa'dga/ mo tani a'di ta isij gana/ mo si'da/ gom to jin ca'd mo. Dhali a'di jin thisi to kun gwa'dan mii mo tani ta a'di jin thisi to kun can mii si'da/ mo be. ¹¹ Wakki/ um 'koki ta isij gana/ mo gom to jin ta pa ki pa mo kun 'koki ta kuŋ kar/e mo tani aja a'di jin midi ci um to jin ta pa ki paŋ gana/ mo mmobol mo? ¹² Dhali wakki/ um 'koki ta ku isij gana/ mo gom to ma ciŋ kamu/ mo tani aja a'di jin midi ci um a'di jin midi ta jim bum gana/ mo? ¹³ Ciŋkinaj kamu/ yisa di'da jin midi mish to mii gom tapa isu/ mo. Hili a'di midi mii shi/ jan ṭal 'dej kamu/ i e mo dhali en jamu/ mo walla a'di midi bu'u th jan 'de/ ka bor mo dhali wakŋ jaj kamu/ mo. Um moli mii Arumgimis to mo dhali mii to gi ta pa ki pa mo.

¹⁴ Dhali 'Kwani Parisiyin uni gun ta iman/ ena guurush mo ki uni cikina ris to gwansani 'baar mo tani dhali uni 'theKKi a'di shushi mis mo be. ¹⁵ Hili a'di o uni gwo mo ki: Um ta uni gun dhu is bum ka kar/e mo mbwambori 'kwani mo. Hili Arumgimis mishki'da dum bum mo. Haali/ a'di jin ekki'd e bwaman 'kwani mo tani a'di ta tonthus ki thus mo e jis/e ma Arumgimis mo be.

Gwoŋkan jin Cinu mo dhali Bampa/ ma Arumgimis mo

¹⁶ Gwoŋkan jin cinu mo dhali imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo uni 'kokin mo ntaga Yohaan mo. 'Peni mo yan mo tani gwom 'boro'd gi Bampa/ ma Arumgimis a'di cikunu mo dhali aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete ciŋkini a'di ki mombujur mo be.

¹⁷ A'di 'disha mii mo gom momis mo dhali mony'cesh mmopi mo mmobol ari businya/ gi gwoŋkan jin cinu mo ki a'di minu kar ki mompuu mo be.

Gwo jin Tor ma Yesus Apo/ Mo jin Dhaluwa Dhal 'Pen mo

¹⁸ Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun dhal up buni 'pen mo dhali mash kun tiya mo tani uni miiki miinycal mo be, dhali a'di jin mashki'da 'bom jin dhalu 'pen mo 'pena kathim piti mo tani a'di miiki miinycal mo be.

Wathi/ jin Ta Pa ki Pa dhala Li/aasar mo

¹⁹ Wathij kamu/ diki'd jin ta pa ki pa mo, a'di jin hi'thi burrinye/ jin ta'da buhe/ ka buhe/ mo dhali burrinye/ jin na'bulana'bul mo dhali jin shwa to ki shwam paŋ gana/ isa yempa/ mo. ²⁰ Dhali e 'twanjala gon piti mo tani wathi/ jin hatha'ko'd 'thikunu mo, a'di jin yuκu gway ka Li/aasar mo a'di jin tasha jama/ isi 'baar mo. ²¹ Dhali a'di dina gwo mbwa mo ki a'di minu thiip mo ki to kun biŋkin 'pena tharabeesa gi wathi/ jin ta pa ki pa mo. Hila 'ka pu'dkin mo dhali 'te'djamam piti mo be. ²² Wathi/ ha'th'ko'd yan a'di wuki'd mo dhali a'di kalkina iman'doyu gwo mo eya bor ma Ibrahiim mo. Dhali wathi/ jin ta pa ki pa si'da/ tani a'di wuki'd mo dhali kankunu mo be. ²³ Dhali eya Haawiya mo tani a'di 'koshkunu is ka nyor mo dhali a'di 'de'KKi em piti ki mis mo dhali a'di ki para Ibrahiim e mo 'pena dhana/ mo dhala Li/aasar eya bor piti mo be. ²⁴ Dhali a'di ki yuκa yuκ mo ki: Ababa Ibrahiima, miiyi mii apo/ aha/ mo ma dhali hasha Li/aasar mo mmothul aliman me'd piti e yi'de/ mo dhali mmo'thupa le'd pem mo haali/ aha/ 'pe'dkina she/ mo eya le'dan o'd yansan mo be. ²⁵ Hila Ibrahiim thok a'di gwo mo ki: Ya/uma, kayi gwo e mo ma. Ki /e din ki e mo tani, /e buthi tom 'boron pini mo dhala Li/aasar a'di buthi to kun

‡ ^{16:7} ṭamaniin

shiyin wakan mo. Dhali hili, shwane/ a'di malaskunu imahan mo dhali /e din e mo jin 'pe'du she/ mo be. ²⁶ Dhali eya ris mii yan ka makampo/ mo tani dhan jisa caaga/ di'di bwaman am mo dhali um mo jin thosonkunu mo, ki uni gwansan kun mini 'taki 'cith 'peni mahan e /e mo mini mol mii mo, dhali jan 'dej kamu/ midi mol 'cith 'peni mun ntagi am mo be. ²⁷ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Wakki/ wakan mo tani aha/ dotkina /e mo ababa, mmohash a'di mo e gu'b ma babam pem mo be ²⁸ haali/ aha/ tana gi ikam pemi mudhe'd mo, wakan ki a'di midi rum uni ki gwo mo, hili isi ciki/ ki uni si'da/ mini 'koki iiyu/ mo e mo/isa nyor yansan mo be. ²⁹ Hili a/ibrahiim thok a'di gwo mo ki: Uni tan ga Musa mo dhali imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo. Dhalki uni cił uni gwo mo ma. ³⁰ Dhali a'di ki thok gwo mo ki: Yisa, ababa Ibrahiim. Hili wakki/ jan 'dej kamu/ midi ya i uni 'peni mowu mo tani uni mini rica du is mo be. ³¹ A'di ki o a'di gwo mo ki: Wakki/ uni 'koki ha gwo ma Musa e mo dhali gwo gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ e mo tani wakan si'da/ uni mini 'koki ci bwam buni ka gam 'kup mo wakki/ jan 'dej kamu/ midi 'taki cu mis 'peni mowu mo be.

17

Mompal gi Miinthus mo

¹ Dhali a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Mompalu gom miinthus ka jin gana/ mini pu'du/ mo. Hili wayyi e a'di jin mina uni ipu'du/ mo be. ² A'di midi 'bor ki 'bor gana/ mo wakka yo minu 'taki dek a'di m'bam piti mo dhali a'di minu bit mo e kumma/ yi'de/ mo jin mina a'di 'taki diki rak jan 'de/ 'peni uni gwansan is mo kun gwa'dan mo mmomii miinthus mo. ³ Yipi 'kup 'kup ki is bum ki 'bore/ mo ma. Wakka kam pini mii miinthus mo tani kucuri a'di ki gwo mo ma, dhali wakki/ a'di ri'cki'da du is mo tani dhalki a'di miinthus piti 'pen mo. ⁴ Dhali wakki/ a'di mii miinthus apo/ /e me'di pesu/ ka tee mo tani dhali a'di ki tu'k mo me'di pesu/ dhali o /e gwo mo ki: aha/ ri'ckina adu is mo tani /e mini mii dhal a'di miinthus piti 'pen mo be.

Mari Aman Mongam Gwom Bam Is mo ma

⁵ Dhali uni gun dhunu ki she/ mo ki o Tapa gwo mo ki: Mari aman mongam gwo is bam is mo ma. ⁶ Dhali Tapa ki o gwo mo ki: Wakki/ um ta gi mongam gwo is mo me'd emen to jin miinuwa 'tash mo tani um mini mish o cwa yansan jin wana e ka 'kum'dii gwo mo ki: Dhalki a'di yu'du/ mo dhali dhalki a'di çudhu/ mo e yi'dej kumma/ mo dhali a'di midi ha um gwo e mo be.

Atu'c jin Miina Çiçkina/ mo

⁷ Mina tal 'dej kamu/ 'peni um, a'di jin ta gi çiçkina/ jin goro'da 'cesh walla jin ur ka'bal mo mmo/o a'di gwo mo ki a'di pu'dki'd mo 'peni bwam bunto mo ki: Yayu/ ki jahanne/ mo dhali çä'ba 'cesha tharabeesa mowa? ⁸ Walla mina a'di diki dhal gwo e i is mo mmo/o gwo mo ki: Thosonaa/ tonße/ mo ma dhali deki is pini ki burrinye/ mo dhali mii aha/ to mo ma, ntogi aha/ mina shwa to mo dhali pi to mo dhali yan'ko'd /e mini shwa to mo dhali pi to mo? ⁹ A'di 'bori çiçkinam piti bwa i is mo 'taa? haali/ a'di miiki to jin kankina a'di a'di gwo mo mmomii mo 'taa? ¹⁰ Wakan um si'da/ ki um miiki to gwansani 'baar mo kun kankunu um mo tani oyi gwo mo ki: Am tana çiçkina/ kun 'koki ha me'd mo. Aman miikina jasi a'din 'dej gana/ mo jin ta'da tu'c bam mo be.

Yesus Dhelelki 'Kwani kun 'Kosha Monthusi 'Kume'd Is mo

¹¹ E bway gi Pa Urushaliim mo tani a'di yaki'd e bway bampa/ gi bwaman gi Pan Saamira mo dhali Pany Jaliil mo be. ¹² Dhali ki a'di cički bampa/ mo tani a'di gamkina 'kwani kun 'kosha monthus 'kup mo uni kun 'koni 'kume'd mo, uni kun doshkin isa dhana/ mo. ¹³ Dhali uni ki 'de'k 'twam buni ki mis mo dhali o gwo mo ki: Yesus jin ta Tapa, miiyi mii apo/ aman mo ma. ¹⁴ Dhali ki a'di mishki uni mo tani a'di ki o uni gwo

mo ki: Iiku/ mo ma, dhali ḥor is bum eya tente/ e igasiis mo. Dhali ki uni iikin mo tani uni dhelelkina is mo be. ¹⁵ Dhali yan'ko'd jan ṭal 'dej kamu/ 'peni uni mo tani ki a'di parki is piti e ki a'di waçu/ mo tani dokki'd ka nyar'ko'd mo mmomaja Arumgimis mo ki dhan 'twa/ jin caaca mo be. ¹⁶ Dhali a'di ki biṭ bwam/em piti a'cesh mo e sho'k ma Yesus mo mmoci a'di mom'bor bwa i is mo be. Hili a'di ta wathi/ gi Pan Saamira mo be. ¹⁷ Yan'ko'd Yesus ki o a'di gwo mo ki: 'Kona uni ki 'ko 'kume'd uni kun dhelelkin mo 'taa? Mane uni gun 'koni pedonjon mane? ¹⁸ Jin ṭal 'dej kamu/ bunya/? diki gam mo mmodoku/ mo mmomaja Arumgimis mo hili isi ciki/ a'di jin diki ta Wathi/ Yahuuda/ mo be. ¹⁹ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Cuyi mis mo ma dhali yayi e bwam pini mo. Morgam gwo is pini a'di woṭhki /e mo be.

Mo gi Mina Bampa/ gi Momisi Pu'du/ mo

²⁰ Dhali a'di dotkunu gwo mo ki 'Kwani Parisiyiin mo ki Bampa/ ma Arumgimis midi pu'du/ kakasja mo sa/? Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Bampa/ ma Arumgimis midi diki yayu/ ki jamas mii jin minu tim ki ye'th ye'th mo. ²¹ Walla uni mini 'koki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, A'di a'dan be, walla, Imat̄aan mo, haali/ hili mo mo ma, Bampa/ ma Arumgimis a'di di'di bwam um mo be.

²² Dhali a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Atee mini pu'du/ mo ki um mina bwa o mo mmopara tentej kamu/ e jin ta ji gi Ya/ gi 'Kwani mo dhali um mini 'koki par a'di e mo be. ²³ Dhali uni mini o um gwo mo ki: Hili mo mo ma, mmattaan mo, walla, Hili mo mo ma, mmahan mo tani, dhalku/ ki ii mo ma. Dhalku/ ki bath uni isho'k mo. ²⁴ Haali/ me'da wara sho'k jin dhithi mo ka war mo dhali mmokush mo 'peni momis mo 'peni 'ko'd gwar gi 'bana kamu/ mo tani wakan mina Ya/ gi 'Kwani di eya teem piti mo be. ²⁵ Hili nt̄wa/a/ a'di mina isi 'kosh ka nyor mo gom to ka ris mo dhali a'di minu wak mo ki 'kwani ma nyakum yil gwansan mo be. ²⁶ Me'da tee ma Nuuh mo tani wakan a'di midi ta atee gi Ya/ gi 'Kwani mo be. ²⁷ Uni shwaki to mo dhali uni piki to mo dhali uni mashkin mo dhali uni 'kokin mo mmociya ci mmomash mo ntaga tee jin cičkin ma Nuuh mo e bwaa kur mo dhali agannu/ yi'de/ pu'dki'd mo dhali 'ce'd uni 'baar mo sho'k mo be. ²⁸ Wakan si'da/ a'di mina e waka tee ma Luuth mo – uni shwaki to mo dhali uni piki to mo dhali uni yolki to mo dhali uni yolkin mo dhali uni siki to mo dhali uni nyanki to mo ²⁹ hili ka tee jin yakin ma Luuth ka piye/ mo 'peni Pan Saduum mo tani o'd dhali to jin si'du/ mo he'thki'd ka sho'k mo 'peni momis mo dhali 'ce'd uni 'baar mo sho'k mo be. ³⁰ Wakan si'da/ a'di midi ta atee gi Ya/ gi 'Kwani ki a'di minu ḥor eya tente/ mo be. ³¹ Ka tee çaan mo tani dhali a'di jin di'd e 'kungu'b mo nyakki tom piti jin tana a'di e gu'b mo tani midi diki thulu/ ka 'cesh mo mmo'do uni mo dhali wakan si'da/ a'di jin di'd e bwam mombunto mo tani midi diki dokku/ ka nyar'ko'd mo. ³² Kayi gwo gi asha Luuth e mo ma. ³³ A'diyin jin midi simm to e jin mina a'di ita e mondiki/em piti mo tani a'di midi this a'di e mo be. Hili a'diyin jin midi this mondiki/em piti e mo tani a'di midi kar a'di mo be. ³⁴ Aha/ ḥora um gwo mo, e mon'thiny çaan mo tani 'kwani su/ mini 'kowa cin ṭal 'de/ mo. Dhali jan ṭal 'de/ minu bu'th mo, dhali jan kamu/ minu dhalku/ mo be. ³⁵ Up mini 'ko isu/ mo kun mini yor to mo mmontal 'de/ mo. Dhali jan ṭal 'de/ minu bu'th mo, dhali jan kamu/ minu dhalku/ mo be. ³⁶ Dhali 'kwani su/ si'da/ mini 'ko e bwam bunto mo. Dhali jan 'de/ minu bu'th mo, dhali jan kamu/ minu dhalku/ mo be. ³⁷ Dhali uni o a'di gwo mo ki: Mmana, Tapa? A'di ki thok uni gwo mo ki: I mo jin dina bungwar is nycine/ mo tani e mo yan mo tani korro/ mini tul is mo mmontal 'de/ mo be.

Gwom 'Bi'th/e goma 'Bom jin Wun ma Kāth mo dhala Mandwall Gwo mo

¹ Dhali a'di ki ḥor uni gwo ki gwom 'bi'th/e mo jin ta gi 'pemen jin mina uni ka mii 'tho mo isa yempa/ mo dhali mmo'koki dhoṭha du mo be. ² A'di ki o gwo mo ki: E 'peñkuman

bampaj kamu/ mo tani wathi/ diki'd mo jin ta'da mandwall gwo mo. A'di si'da/ jin diki ko/a Arumgimis mo walla diki tak 'kwani mo be. ³ Dhala 'boma kamu/ jin wun ma kath si'da/ mo tani diki'd e 'peñkuman bampa/ çaan mo, a'di jin rashki ya ka yempa/ e a'di mo dhali o gwo mo ki: Miyyi aha/ ka kar/e mo ma apo/ a'di jin yeri aha/ is ki gway mo. ⁴ Dhali hili ki a'di di'd mmo/ush mo tani hili yan'ko'd a'di ki o gwo ki is piti mo ki: Ba aha/ yisa ko/ka Arumgimis yisa walla taka 'kwani yisa ⁵ hili goma 'bom yansan jin wun ma kath mo mmotu/ulkina a'di aha/ ki mii mo tani aha/ mina mii ka kar/e goma yim mo, wakan ka yim midi diki wuyaa/ is e mo ki yam piti jin rashina a'di mo be. ⁶ Dhali Tapa ki o gwo mo ki: Ciki gwo mo ma, jin on ma mandwall gwo jin diki ta amanmii ka kar/e mo. ⁷ Dhali min ma Arumgimis diki mii ka kar/e gom kum piti kun kwanykina a'di mo 'taa? uni gun gwoki 'twa/ i a'di ki montee ilu/ mo dhali ki mon'thiny mo 'taa? Mina a'di itaya adiite/ apo/ uni mo 'taa? ⁸ Aha/ tora um gwo ki a'di midi mii ka kar/e gom uni ki jahanne/ mo. Bahili ki Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/ mo tani mina a'di gam monggam gwo is e mony'cesh mo 'taa?

Gwom 'Bi'th/e gom 'Kwani Parisiyiin mo dhali Imantera Thulpa/ mo

⁹ A'di si'da/ ki tor gwom 'bi'th/e yansan ki uni gun gam 'twa/ 'kup ki is buni mo ki uni ta kuñ kar/e mo dhali wak kun tiya mo. ¹⁰ 'Kwani su/ iikin mo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmo'tho mo. Jan 'de/ ta Wathim Parisi mo. Dhali jamu/ ta'da mantera thulpa/ mo be. ¹¹ Wathim Parisi doshki'd mo dhali 'tho kan ki is piti mo ki: Arumgimis, aha/ 'bora /e bwa i is mo ki aha/ dinaki waki 'kwanin tiya mo kun ta imankwal to mo dhali kun 'koki ta kuñ kar/e mo dhali imanmii miinycal mo walla mmodiki wa e ka mantera thulpa/ yansan mo be. ¹² Aha/ ga/a to mo me'di su/ ka dhas mo. Aha/ çina to mo jin taku Arumgimis 'peni to 'baar mo jin gamkika/ mo be. ¹³ Hila mantera thulpa/ a'di doshki'd isa dhana/ mo, a'di diki 'de'k em piti 'kup ki momis mo, hili a'di dorki'da bor piti ki me'd mo mmo/ o gwo mo ki: Arumgimis, miyyi mii apo/ aha/ jin tana amanmii miinthus mo. ¹⁴ Aha/ tora um gwo mo ki: wathi/ yansan yaki'd ka lungu'b bway gu'b piti mo ki mo ma kar/e mo, ma mo dhalka kamu/ mo. Haali/ aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo kun dhu is buni ki ca mo tani uni minu dhu ki gwa'd mo, hili a'di jin karki is piti ki gwa'd mo tani minu kar ki ca mo be.

Yesus 'Borki Ushi Uçi Mii mo

¹⁵ Dhali uni 'kokin mo si'da/ mmosusi usha 'pereny i a'di mo ki a'di midi ta uni is ki me'd mo. Dhali ki imancik a'di gwo parki a'di e mo tani uni kucurki uni ki gwo mo be. ¹⁶ Hila Yesus yukki uni i a'di mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki ushi uçi iiyini aha/ mo ma, dhalki uni ki non mo. Haali/ ku gi wakan mo tani 'kon e Bampa/ ma Arumgimis mo be. ¹⁷ Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: a'diyin jin midi diki bu'th Bampa/ ma Arumgimis me'd ara 'ci mo tani midi diki ciç a'di mo be.

Wathin Dhuru'c jin Ta Pa ki Pa mo jin Ta Tapa mo

¹⁸ Dhali tapaj kamu/ dot a'di gwo mo ki: Mantor Gwo jin 'boro'd. Aha/ mina mii kata mo mmogam mal gi mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo sa/? ¹⁹ Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Atinta yuka /e aha/ ki jim 'boro'd mo? Wathin tal 'dej kamu/ yisa di'da jin 'boro'd mo, hili Arumgimis a'di 'de/ mo be. ²⁰ /e mishi gwörkan kun 'kwarkunu mo kun o gwo mo ki: Dhalku/ çal ki mii mii mo ma, dhali, Dhalka 'kosh ki mii 'kosh mo ma, dhali, Dhalku/ to ki mii kwal mo ma, dhali, Dhalki gwonthus ki mii ak mo ma, dhali, Tañi cim dhali kwan mo ma. ²¹ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Aris to gwansan dhukika/ mo 'peni yil pem jin taka/ dhuru'c mo be. ²² Dhali ka Yesus cikki a'di mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: Ton tal 'dej kamu/ di'd jin atha /e mo be. Yoli aris to gwansan kun tana /e mo ma dhali çiki uni gwansan kun hatha'ko'd mo dhali /e mini gam mo jin isha to kumma/ e momis mo dhali yayu/ mo dhali bathaa/ isho'k mo. ²³ Hili ki a'di cikki gwo gwansan mo

tani a'di warkina bwa ki diñ mo haali/ a'di ta wathi/ jin ta pa ki pa mo be. ²⁴ Yesus hilki a'di mo dhali o gwo mo ki: Mii wa'di diña/ gom uni gwansan kun ta pa ki pa mo mmocic Bampa/ ma Arumgimis mo be. ²⁵ Haali/ a'di 'ka'da mii gom kalman mo mmoya ki solol e jisa 'dipira/ mo mmoodhal wathi/ jin ta pa ki pa e i is mo mmocic Bampa/ ma Arumgimis mo be. ²⁶ Uni gwansan kun cikki a'di mo tani o gwo mo ki: Wakki/ wakan mo tani ija iminu iwoñh mo sa/?

²⁷ Hili a'di o gwo mo ki: To jin molu mii ki 'kwani mo tani a'di mishu mii ka Arumgimis mo be. ²⁸ Dhala Buterus ki o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, am dhalkina gu'b bam 'pen mo dhali bath/ e nsho'k mo be. ²⁹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: wathij kamu/ yisa di'da jin dhalki gu'b piti 'pen mo walla ashim piti mo walla ikam piti mo walla icom mo walla ucim piti mo gom gway gi Bampa/ ma Arumgimis mo ³⁰ a'di jin midi diki gam to jin maru is ki nyanye/ ki mo yansan mo dhali ki she/ yil jin midi pu'du/ mo tani a'di midi gam mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo be.

Yesus Torki Mowum Piti Nñwa/a/ Me'di Kwara mo

³¹ Dhali a'di ki sus unij 'kume'd i'ce'dka su/ mo dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili mo mo ma, ana iina ka gagamis mo e Pa Urushaliim mo be dhali aris to kun 'kwarkunu mo gom Ya/ gi 'Kwani mo ki imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo tani minu thim mo be. ³² Haali/ a'di minu ci 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali uni mini mii a'di ka mak mo dhali kar a'di ki mon'the is jin shi/ashi/ mo dhali 'tak a'di manya/ i is mo. ³³ Dhali uni mini dor a'di mo dhali 'kosh a'di mo, dhali ka cim kwara mo tani a'di midi cuiy mis mo be. ³⁴ Hili uni 'koki mish gwo 'ban gom gwo gwansan mo. Haali/ gwo yansan bagkunu mo 'peni uni mo dhali uni 'koki nyith gwo jin okina a'di mo be.

Wathiny Ja'da/jin Ta'da Man'tho To, A'di Wakkunu mo e Shemen Bway gi Pa Ariha mo

³⁵ Dhali ki a'di 'dishki Pa Ariha is mo tani wathiny ja'dan kamu/ ca'bki'd e shemen bway tur mo mmo'tho to mo be. ³⁶ Dhali a'di cikki'da waambuhany 'kwani mmo/iikina uni ki iim pe mo. A'di ki dot gwo mo ki: Ii yan ta'da tinta mo? ³⁷ Dhali uni ki tor a'di gwo mo ka: Yesus gi Pa Naasira a'di yaki'd ki yampe mo be. ³⁸ Dhali a'di cuu'd ki: Yesus Ya/ ma Dawuu'd, miiyi mii apo/ aha/ mo ma. ³⁹ Dhali uni gwahan kun 'koni buj'kup mo tani kucurki a'di ki gwo mo mmoñtor a'di gwo mo mmoca'b ki shwam mo. Dhali hili a'di cuu'd kagahara dok/ e ki nyanye/ ki: Ya/ ma Dawuu'd, miiyi mii apo/ aha/ mo ma. ⁴⁰ Dhala Yesus doshki'd mo dhali kan a'di gwo mo ki a'di minu susu mo e a'di mo. Dhali ki a'di 'dishki a'di is mo tani a'di ki dot a'di gwo mo ki: ⁴¹ Atinta o /e bwa ki aha/ mina mii gom /e mo? A'di thok a'di gwo mo ki: Tapa, dhalki aha/ budha momish mo mo. ⁴² Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Budhi momish mom pini mo ma. Moñgam gwo is pini a'di woñthki /e mo be. ⁴³ Dhali ki jahanne/ a'di bu'thki momish mo mo dhali a'di ki bath a'di nsho'k mo mmokara Arumgimis ki ca mo dhali aris 'kwani, ki uni parki a'di e mo tani uni cina Arumgimis momaj mo be.

19

Yesus dhala Sakka

¹ A'di ciñki'd mo e Pa Ariha mo dhali a'di yaki'd ki tur mo be. ² Dhali e mun mo tani wathij kamu/ diki'd jin yuku gway ka Sakka mo. A'di ta'da 'kaj'kup gi imantera thulpa/ mo dhali a'di ta pa ki pa mo be. ³ Dhali a'di napki mo mo mmopara Yesus e mo ki a'di ta'da ata mo dhali hili a'di diki par a'di e mo goma risa waambuhany 'kwani shwa'da nyor mo haali/ a'di kutakut ki kut piti mo be. ⁴ Wakan a'di guski'd itwa/a/ mo dhali se mis cwampu/ mo mmopar a'di e mo haali/ a'di yaki'd e bway caan mo be. ⁵ Dhali ka Yesus pu'dki'd mo e mo yan mo tani a'di ki hil 'kup ki mis mo dhali o gwo mo ki: Sakka, thulu/ ka 'cesh ki 'ta'b mo haali/ aha/ mina mii di e gu'b pini shwane/ mo be. ⁶ Wakan a'di thulki'd mo ise/ dhali yayu/ ka 'cesh mo dhali bu'th a'di ki bwaj 'kunyga/ mo be.

⁷ Dhali ki uni parki a'di e mo tani uni 'baar mo miina gumgum mo mmo/o gwo mo ki: A'di yaki'd mo mmota yilkina/ e gu'b gi wathi/ jin ta'da manmii miinthus mo be. ⁸ Dhala Sakka doshki'd mo ki mis mo dhali o Tapa gwo mo ki: Hili mo mo ma, Tapa, 'ban gi tom pem jin taka/ ka dehe/ mo tani migā/ ci 'kwani kun hatha'ko'd mo be. Dhali wakki/ aha/ shwana to ki kup 'peni jan tal 'deñ kamu/ mo tani aha/ mina ci a'di ka nyan'ko'd me'di dojon apo/ mo. ⁹ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Shwane/ mowoth a'di pu'dki'd mo e gu'b yansan mo me'di jin tana a'di ya/ ma Ibrahiim si'da/ mo be. ¹⁰ Haali/ Ya/ gi 'Kwani pu'dki'd mo mmorjapa ŋap mo dhali mmowotha wo \bar{h} mo gom uni gun thiskunu e mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Kuluny 'Dolkoni 'Kume'd mo

¹¹ Me'di jin cikkina uni gwo gwansan mo tani a'di marki uni gwon kamu/ is mo mmotorki gwom 'bi'th/e mo haali/ a'di 'dishki Pa Urushaliim is mo dhali haali/ uni toshkin ki Bampa/ ma Arumgimis minu piyu/ ki jahanne/ mo be. ¹² Gom gwo gi wakan mo tani a'di ki o gwo mo ki: Wathi/ jin mii'da tu'c e bampa/ ma malik tani a'di yaki'd mo e bampaj kamu/ jin si'dasi'd mo mmobu th mom'bi'th ma malik mo dhali doku/ ka nyan'ko'd mo. |

¹³ A'di ki yuk çirkina piti kun 'koni 'kume'd mo. A'di ki ci uni kuluny 'dolkoni 'kume'd* mo. Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Miyyi atu'c ki uni gwansan mo ma ntogi aha/ mina pu'du/ mo. ¹⁴ Hili 'kwani gi bampam piti shi/i a'di i e mo dhali hashki a'di 'kwani kun hashu mo mmobath a'di isho'k mo mmo/o gwo mo ki: Am 'tena bwa jin mina wathi/ yansan ta tapa apo/ am mo be. ¹⁵ Ki a'di dokki'd ka nyan'ko'd mo mmobu th kina a'di mom'bi'th ma malik mo tani a'di kanki çirkina/ gwansan gwo mo e uni kun çirkina a'diya guurush mo ki uni minu yuku/ i a'di mo ki a'di midi mish to mo gom nyuncina/ to kun miikunu mo. ¹⁶ Jin twa/a/ pu'dki'd ibwambori a'di mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, kuluny 'dolkon pini warki'd ki kuluny 'dolkoni 'kume'd mo be. ¹⁷ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Mba/ /e ta çirkina/ jin 'boro'd mo. Haali/ /e ta a'di jin ta isin gana/ mo eya po/ ushi to kun gwa'dan mo tani /e mini ta gi moshirr apo/ 'pejkuman bampa/ kun 'koni 'kume'd mo be. ¹⁸ Dhali jin 'kon ma po/i su/ pu'dki'd mo si'da/ mmo/o gwo mo ki: Tapa, kuluny 'dolkon pini warki'd ki kuluny 'dolkoni mudhe'd mo be. ¹⁹ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: /e mini ta tapa apo/ 'pejkuman bampa/ kun 'koni mudhe'd mo. ²⁰ Dhali yan'ko'd jaŋ kamu/ pu'dki'd mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, kuluny 'dolkon pini a'dan be, a'di jin karkika/ mo eya mantil mo. ²¹ Haali/ aha/ ko/ka /e mo haali/ /e ta wathi/ jin ceshi mo mo ki thith mo. /e 'de'kki a'di jin dina /e ki kara 'cesh mo dhali /e 'cithki a'di jin dina /e ki si mo be. ²² A'di ki o a'di gwo mo ki: Aha/ mina wak /e mo 'peni gwo gi 'twam pinij gana/ mo. /e ta çirkina/ jin ta thus mo. /e mishin ki aha/ tana wathi/ jin ceshi mo mo ki thith, mmo'de'k a'di jin dika/ ki kara 'cesh mo dhali mmo'cith a'di jin dika/ ki si mo tani ²³ atinta dina /e ki dhuka guurush pem mo e mo jin dhunuwa guurush mo dhali ki yam pem jin migā/ pu'du/ mo tani aha/ mina 'taki tul uni is mo nyakkī nyuncinam piti mo? |

²⁴ Dhali a'di ki o uni gwansan gwo mo uni kun doshkin mo ki: Budhi kuluny 'dolkon 'peni a'di mo ma, dhali ci a'di jin ta'd gi kuluny 'dolkoni 'kume'd mo. ²⁵ (Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Tapa, a'di ta'd gi kuluny 'dolkoni 'kume'd mo be Ayy!) ²⁶ Aha/ ṭora um gwo mo ki, eya ris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni kun tan gi to mo tani minu ci ki nyanye/ mo be, hili 'peni a'di jin dara'd mo tani a'di si'da/ jin tana a'di mo tani a'di minu war a'di mo be. ²⁷ Hili gom uni gwansan kun ta 'kup ki aha/ mo tani uni kun 'koki ŋap aha/ mo mmota tapa apo/ uni mo tani susi uni mmahan mo ma dhali 'kosh uni jwa mo mbwambori aha/ mo.

Mo jin Pinu Mii E Mmociq Pa Urushaliim mo

* 19:13 Kuluny 'dolkon 'de/ wana e ka riyal iss 'kwanimpia ikwara mo.

²⁸ Dhali ki a'di oki gwo gwansan mo tani a'di yaki'd n̄twa/a/ mo mmoya ka gagamis mo e Pa Urushaliim mo be. ²⁹ Ki a'di 'dishki Pam Beetpaji is mo dhali Pam Beetaniya mo tani e 'kuwosh çaan jin yuku ka Setuun mo tani a'di ki hash uni su/ 'peni imancik a'di gwo mo ³⁰ mmo/o uni gwo mo ki: Iiku/ bampa/ mo ma jin di'd ka par 'twa/ mo. E mo jin ciçkina umi cine/ mo tani um mini gam ari thuluny jin shi'dkunu mo, a'di jin dina wathin 'dej kamu/ ki mera po/ mo ki sule/ mo. 'Cuki a'di mo ma dhali susi a'di mmahan mo. ³¹ Wakki/ jan 'dej kamu/ doti um gwo mo ki: Atinta 'cuka um a'di mo tani um mini o gwo mo cikise/ ki: Tapa midi mii ta gi a'di mo be. ³² Wakan uni gwansan kun hashkunu mo tani iikin mo dhali gam a'di me'd jin ḥorkina a'di uni gwo mo be. ³³ Dhali me'd jin 'cukkina uni ari thuluny mo tani icom gi ari thuluny o uni gwo mo ki: Atinta 'cuka um ari thuluny mo? ³⁴ Dhali uni thok uni gwo mo ki: Tapa midi mii ta gi a'di mo be. ³⁵ Dhali ki uni suski a'di a'Yesus mo tani uni ta'kki burrinyem buni apo/ ari thuluny mo dhali uni ki kara Yesus apo/ a'di mo be. ³⁶ Dhali ki a'di merki'd ki tur mo tani uni pa'dki burrinyem buni e bway tur mo be. ³⁷ Dhali me'd jin 'dishkina a'di mo is mo tani e mo jin thulkina Wosh ma Setuun 'twa/ ka lungu'b mo tani awaambuhany 'kwani kun ta imancik a'di gwo mo tani uni telki mii 'pen mo mmo'kuny bwa mo dhali mmomaja Arumgimis mo ki 'twa/ jin caaca mo gom miim 'bi'thga/ kun parkina uni e mo ³⁸ mmo/o gwo mo ki: Mom'bor mii goma malik mo, a'di jin pu'dki'd mo ki gway gi Tapa mo. Monju'th is e momis mo, dhali monyca e mo jin ca e ki ca mo be. ³⁹ Dhali 'Kwani Parisiyina tiya uni 'kokin mo e bwaman ma waambuhany 'kwani mo mmo/o a'di gwo mo ki: Mantor Gwo, kucuri imancik /e gwo gwo mo ma. ⁴⁰ A'di thok uni gwo mo ki: Aha/ tora um gwo mo wałki/ uni mini 'ko ki shwam mo tani wosh gwahan uni mini 'taki 'ther cuuwa/ mo be.

⁴¹ Dhali ki a'di 'dishki mo is mo dhali par 'peñkuman bampa/ e mo tani a'di gwoki'd apo/ a'di mo be ⁴² mmo/o gwo mo ki: Wakki/ /e mini 'taki mish shwane/ to gi ta jim monju'th is mo tani hili shwane/ uni bagkunu mo 'peni em pini mo be. ⁴³ Haali/ atee mini pu'du/ apo/ /e mo ki uni kun ta 'kup gi /e mini nyaja goj mo mmo'kam /e is mo dhali uni mini 'kam /e 'kup mo dhali /e minu hem mo ki 'twañkal kuku/ mo be ⁴⁴ dhali /e minu mu/i 'baar mo eya 'cesh mo, /e dhali ucim pini kun 'koni bwam/e mo dhali uni mini 'koki dhal wosha kamu/ ka makampo/ e /e mo haali/ /e diki nyith mo mo gom mowoth pini mo be.

Mmodhelel Gu'b gi Mondheleladhelel mo

⁴⁵ Dhali a'di cicki gu'b gi mondheleladhelel mo dhali telki mii 'pen mo mmo/ur 'kwani gwansan ka pije/ kun yoli to mo ⁴⁶ mmo/o uni gwo mo ki: A'di 'kwarkunu mo ki: Gu'b pem midi ta gu'b jin miinu 'tho mo. Hili um mii a'di me'd gu'b gi 'kwanin 'di/ mo be.

⁴⁷ Dhali a'di rashki uni gwo tor ka yempa/ mo e gu'b gi mondheleladhelel mo. Igasisis kun can dhali iman'kwar to mo dhali 'kwani gwanyjaka/ uni napki bway mo mmo'ce'd a'di sho'k mo be. ⁴⁸ Hili uni 'koki gam tor kamu/ jin mina uni mii mo be haali/ aris 'kwani 'baar mo uni laki gwom pit me'd ki kwap kwap mo be.

Moshirr ma Yesus Dotkunu Gwondot mo

¹ Ka cima kamu/ mo tani me'd jin ḥorkina a'di 'kwani gwo mo e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali ci gwom 'borga/ mo tani igasisis kun can mo dhali iman'kwar to mo nyakki 'kwani gwanyjaka/ ilu/ mo tani uni pu'dkin mo ² dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Tori aman gwo mo ma, ki moshirr ja imiikina /e to gwansan mo? walla aja içi /e moshirr yansan mo? ³ A'di ki thok uni gwo mo ki: Aha/ si'da/ mina dot um gwondot mo. Dhali um mini toraa/ gwo mo. ⁴ Mo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ 'peni momis mo 'taa? walla 'peni 'kwani mo? ⁵ Dhali uni cuki gwo ka rem 'kup mo mmo/o gwo mo ki: Wakki/

ana mina o gwo mo ki: 'Peni momis mo tani a'di midi o ana gwo mo ki: Atinta 'kona um ki gam a'di gwo is mo? ⁶ Hili wakki/ ana mina o gwo mo ki: 'Peni 'kwani mo tani aris 'kwani 'baar mo mini ṭugkun ana ki wosh mo, haali/ uni gamki gwo me'd mo ka Yohaan ta'da manci gwo ma Arumgimis mo be. ⁷ Wakan uni thokki a'di gwo mo ki uni 'koki mish mo mo jin yayina a'di 'peni nycine/ mo be. ⁸ Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Walla aha/ si'da/ yisa mina ṭor um gwo mo gom moshirr kun miikika/ to gwansan mo yisa.

Gwom 'Bi'th/e gom Bwaman mo ma Mura'th jin Sinu mo dhali Imanhil Mo mo

⁹ Dhali a'di telki mii 'pen mo mmotor 'kwani gwo ki gwom 'bi'th/e mo ki: Wathi/ di'd jin siki'da mura'th mo dhali a'di ki dhal a'di mo e uni gun miina ṭu'c mo dhali a'di ki ya mo e bampa/ jin si'dasi'd mo ka cim ka ris mo. ¹⁰ Dhali ki mo pu'dki'd mo tani a'di hashki ciŋkinaj kamu/ e imanhil mo mo ki uni mini 'taki ci a'di maman to 'peni bwam ma gon piti mo. Hili uni gun hili mo mo tani dorki a'di mo dhali uni ki hash a'di ka nyar'ko'd me'd 'te/ mo be. ¹¹ Dhali a'di ki hash ciŋkinaj kamu/ mo. A'di si'da/ dorkina uni mo dhali uni ki kar a'di ki mon'the is ki shi/ shi/ mo dhali uni ki hash a'di ka nyar'ko'd me'd 'te/ mo be. ¹² Dhali a'di hashki jiŋ 'kon ma po/i kwara dok/e mo. Jan 'de/ yansan uni ki kar a'di jama/ i is mo dhali biṭ a'di ka pije/ mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd com gi monsinu o gwo mo ki: Aha/ mina miiya tinta mo? Aha/ mina hashki uni ya/m pem jin enka/ mo. A'di wari mmina uni itač mo. ¹⁴ Hili ki uni gun hilki mo mo parki a'di e mo tani uni o gwo e is buni mo ki: A'di jin midi ƙal mal a'dan ti. Dhalki ana 'kosha a'di jwa mo ki mal piti midi ta jim bana mo be. ¹⁵ Dhali uni ki biṭ a'di ka pije/ 'peni bwam monsinu mo dhali 'kosh a'di jwa mo. Dhali com monsinu midi miiya tinta ŋ'ko'd mo gom uni mo? ¹⁶ A'di midi pu'du/ mo dhali 'ce'd uni gwansan sho'k mo kun hili mo mo dhali bwam monsinu minu ciŋki kun tiya mo. Ki uni ciŋki gwo gwansan mo tani uni oki gwo mo ki: Dhalku/ ki dhal a'di mmomii kan mo. ¹⁷ Hili a'di ki hil uni mo dhali o uni gwo mo ki: Gwo yansan wakatinta jin 'kwarkunu mo ki:

Wosh yan gana/ jin wačkina imannyan gu'b mo tani
a'di warki'd ki 'kupan jin karu eya rukun mo.

¹⁸ Aris 'kwani 'baar mo ka 'deṭe/ 'deṭe/ kun ta'kkin e 'kuwosh yansan mo tani minu 'ce'd bwa ka 'ci'cimi'th mo, hili wakki/ a'di biṭ'i'd apo/ jaŋ kamu/ mo tani a'di midi ṭushun a'di mo be.

Mo gi Cinu Athulpa/ ka Kaysar mo

¹⁹ Dhali iman'kwar to dhali igasiis kun can uni palki mii mo mmodhu me'd buni apo/ a'di ki mo yan gana/ mo tani hili uni ko/ki 'kwani mo, haali/ uni nyithkin ki a'di ṭorki gwom 'bi'th/e yan apo/ uni mo be. ²⁰ Wakan uni timki a'di mo dhali hash iman'kar mo mo kun dhu is buni me'd 'kwanim paŋ gana/ mo ki uni mini 'taki bu'th gwo 'peni a'di jin okina a'di mo. Wakan ki uni mini ci a'di mo e mo gi shirru mo dhali e mom'bi'th ma mudhiir mo be. ²¹ Uni ḍotki a'di mo ki: Mantor Gwo, am mishkina ki /e oki gwo mo dhali ḍor gwo ki 'bore/ mo dhali /e diki tor mii jin miinu ka gwar 'de/ mo hili ka jiŋ gana/ / e ṭorki gwo gi bway ma Arumgimis mo be. ²² A'di ta gwoŋkan mo 'taa ki am mina ciŋka Kaysara thulpa/ mo? walla minu dhalku/ mo? ²³ Hili a'di nyithki jim buni jin isha uni a'cesh mo dhali o uni gwo mo ki: ²⁴ Tori aha/ emena guurush mo ma. Jamas maja a'dan mo dhali a'di 'kwar maja mmahan mo? Uni ki thok a'di gwo mo ki: A'di ta ji ma Kaysar mo be. ²⁵ A'di ki o uni gwo mo ki: Gom a'di gi wakan mo tani ciŋka Kaysar to jin ta ji ma Kaysar mo ma, dhali ciŋka Arumgimis to jin ta ji ma Arumgimis mo ma. ²⁶ Dhali uni mol a'di bu'th mo e bwambori 'kwani mo gom gwo jin okina a'di mo. Hili uni merkin mo gom gwom piti jin thokkina a'di uni mo tani uni 'kokin ki shwam mo be.

Mo gi Doṭu Gwondot gom Mo gi Pinu mo

²⁷ Dhali 'Kwani Sadukiyiina tiya pu'dkini a'di mo, uni kun o gwo mo ki mompinuj kamu/ yisa di'da. ²⁸ Dhali uni ki dot a'di gwondoł mo mmo/o gwo mo ki: Amanṭor Gwo, aMusa a'di ki 'kwarki aman gwo mo ki wałka kam gi wathi/ wuki'd mo ki a'di ta'd ga 'bom mo hili a'ci piyi'd mo tani wathi/ midi mii budha 'bom mo dhali ćis uçi mo goma kam mo. ²⁹ Dhali ikam 'kokini pesu/ mo. Jin twa/a/ mashki'da 'bom mo dhali a'di wuki'd mo ki dar gi uçi mo be. ³⁰ Dhali jij 'ko'd si'da/ mo be. ³¹ Dhali jin 'kon ma po/i kwara mashki'da yim mo, dhali wakan aris uni pesu/ 'baar mo uni 'koki dhal a'cij kamu/ mo dhali uni wukin mo. ³² Yan'ko'd a'bom si'da/ wuki'd mo be. ³³ E mompinu wakan mo tani a'bom midi ta jim maja mo? Haali/ unim pesu/ mashki a'di ka 'bom buni mo be.

³⁴ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Iya/ gi embul yil gwansan mo tani uni mashkin mo dhali uni ćikunu bway mo mmomash mo be. ³⁵ Hili uni gwansan kun dhunu ki ku gi ha me'd mo mmobumbur mo e she/ ćaan mo dhali e mompinu 'peni mowu mo walla mmomash di'd yisa walla mo jin ćinuwa ći mmomash mo. ³⁶ Haali/ uni moli wu mo dok/ e haali/ uni nyałkina nyał ki iman'doyu gwo mo dhali uni ta iya/ ma Arumgimis mo mmotakina uni iya/ gi mompinu mo be. ³⁷ Hili ki uni kun wukin mo minu cu mo tani a'di ḥor ma Musa gwo mo e gwo jin 'kwarkunu mo gom ari cwa mo, me'd jin yukkina a'di Tapa mo a'di jin ta'da Arumgimis ma Ibrahiim mo dhali Arumgimis ma Is/hak mo dhali Arumgimis ma Yakuub mo be. ³⁸ Dhali hili a'di diki ta Arumgimis gom uni gun wukin mo hili gom uni kun 'kokin mo, haali/ aris uni 'baar mo 'kokin e a'di mo be. ³⁹ Dhali iman'kwar ton tiya thok a'di gwo mo ki: Manṭor Gwo, /e oki gwo ki 'bore/ mo be. ⁴⁰ Haali/ uni ko/ki a'di mo mmodot a'di gwoj kamu/ mo be.

Mo gi Dołtu Gwondoł gom Ya/ ma Dawuu'd mo

⁴¹ Hili a'di o uni gwo mo ki: A/ki uni o gwo ka Krishhos ta ya/ ma Dawuu'da? ⁴² Haala Dawuu'd ki is piti oki gwo eya warka/ ma Masamiir mo ki:
Tapa ki o Tapam pem gwo mo ki:

Ça'bi aha/ ki me'da bim poros pem mo ma,

⁴³ ntagi aha/ mina dhu 'kup pini mmota cwa jin dhuna /e sho'k pini mo.

⁴⁴ Dawuu'd wakan ki yük a'di ki Tapa mo. Wakan kata yuka a'di a'di ki ya/m piti mo?

Yesus Be'dki Gwo gom Iman'kwar To mo

⁴⁵ Dhali e bwany'ce jin cikkin ma ris 'kwani gwo gwansani 'baar mo tani a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: ⁴⁶ Jiyi iman'kwar to ki e ki 'bore/ mo ma, uni gun eni monyjangal ki burrinyen turga/ i is mo dhali en monthe me'd kagahara mo e mo ma suug mo dhali kun eni mon'kom 'borga/ e gu'b gi montul is mo dhali mo gun takuwa tak mo e mo jin yuķuwa yük mo ⁴⁷ uni gun loski gu'b gi up_ kun wuna ikałh mo dhali uni gun mii mii eya por ma pije/ mo e ej 'kwani mo mmomii mon'tho ki rash rash mo. Uni mini bu'th momiiwak kun eka/ ek mo be.

21

A'bom jin Wun ma Katḥ jin Ći To mo

¹ A'di 'de'kki em piti ki mis mo dhali par uni gun ta pa ki pa e mo mmodhu tom buni kun cina uni ki me'd mo e mo jin dhunuwa guurush mo. ² Dhali a'di ki para 'boma ha'th'ko'd e mo jin wun ma katḥ mo mmodhu ushi emena guurush isu/ mo kun ta gi 'per mo.* ³ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ḥora um gwo mo ka 'boma ha'th'ko'd yan jin wun ma katḥim piti mo tani a'di dhuki to jin boli'da ris uni gun tan e mo be. ⁴ Haali/ uni 'baar mo pashki to 'pen mo 'peni tom buni gun ishkin ka enthus mo, hili ayim 'pena ha'th'ko'd piti mo tani dhuki'da ris to 'baar mo kun mini kar a'di mo be.

* 21:2 Kun wana e ka girish 'de/ mo be.

*Mo jin 'Ce'du Gu'b gi Mondheleladhelel Sho'k mo dhali Jamas Mii jin Toru N̄twa/a/ gom
'Pemen jin 'Ko'd mo*

⁵ Dhali me'd jin ona 'kwanin tiya gwo mo gom gu'b gi mondheleladhelel mo mmonyarju a'di ki wosha 'borga/ mo dhali to kun çinu mo dhali a'di ki o gwo mo ki:

⁶ Me'da ris to gwansan kun parkina um e mo tani atee mini pu'du/ mo ki wosha kamu/ yisa minu dhal ka makampo/ apowa kamu/ imahan yisa kun mini 'koki taka 'cesh mo.

⁷ Dhali uni ki doṭ a'di gwo mo ki: Manṭor Gwo, ki mii yan midi mii kakaja mo? Dhali jamas mii gi wakata minu mii mo? ki mii yansan jin mura 'twa/ mmobu'th mo mo. ⁸ Dhali a'di ki o gwo mo ki: 'Cunycuri mii ki is bum ki 'bore/ mo ma ki um minu 'koki susi dheres mo. Haali/ 'kwani tana ris mini iiyu/ ki gway pem mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ tana a'di be, dhali, Mo a'di pu'dki'd hila/ mo tani, dhalku/ ki ii mmobath̄ uni isho'k mo. ⁹ Dhali ki um mini cił gwo gom mo/as mo dhali adulat̄ jin miina 'kwani mo tani dhalka shi/iny jwa ki shwa mo ma haali/ mii yansan a'di midi mii bu'th mo mo n̄twa/a/ mo, hili 'pemen midi diki pu'd naskina/ ki jahanne/ mo.

¹⁰ Yan'ko'd a'di ki o uni gwo mo ki: Kal gi kala kamu/ midi cu mis apo/ kala kamu/ mo dhali 'peñkuman bampañ kamu/ midi cu mis apo/ 'peñkuman bampañ kamu/ mo be. ¹¹ Dhan mony'cesh midi yikin is ki mo ka ris mo dhali e mon tiya ka ris mo tani te/ midi 'kosha 'kosh mo dhali mo/isa nyor 'peni to kun woci 'kwani is mo, dhali to kun mini dher 'kwani is bwa mo dhali dhan momer 'peni momis mo be. ¹² Hili n̄twa/a/ ka ris to gwansan mo tani uni mini dhu me'd buni apo/ um mo dhali to'c um bwa mo mmoç um e gu'b gi montul is mo dhali eya sijin mo dhali um minu susu mo mbwambori imalik̄ mo dhali e imudhiir mo gom gway pem mo be. ¹³ Yansan midi ta atente/ gom um mmota iman/o gwo mo be. ¹⁴ Thosoni adum bum n̄twa/a/ mo ma dhali dhalku/ ki dhuwa du ki mur mo gom gwo jin mina umi thok̄ mo, ¹⁵ haali/ aha/ mina ci um 'twa/ mo dhali moyuk̄ mo a'di jin mina jan 'deñ kamu/ 'peni uni kun ta 'kup ki um mol roç mo walla 'ce'd uma po/ mo be. ¹⁶ Um minu ci mo ki ikwan mo si'da/ dhali ikam bum mo dhali ibas bum mo dhali imugum bum mo, dhali kun tiya 'peni bwam um mo tani mina uni i'kosh jwa mo be. ¹⁷ Um mina 'kwani 'baar mo ishi/i e mo gom gway pem mo be. ¹⁸ Hili amur 'kup 'deñ kamum bum mo tani minu diki 'ce'd sho'k mo be. ¹⁹ Ki miim bum jin 'dima um 'kup mo tani um mini gam moñ'kom bum mo be.

²⁰ Hili ki um mini par Pa Urushaliim e mo mmo'kamkunu a'di 'kup ki dek̄ mo ki 'kwani ma mee mo tani yan'ko'd um ki mish mo mo ki a'di ta mony'ce'd sho'k jin pu'dki'd ki 'dishe/ mo be. ²¹ Yan'ko'd dhali uni gwansan kun 'kon e Pa Yahuudiyya mo mini so 'kuwosha turga/ mo, dhali dhalki uni gwansan kun 'kon e bwaman 'peñkuman bampa/ mo tani mini ii mo, dhali mmo'koki dhal uni gwansan kun 'kon ka piye/ e bampa/ mmocic e a'di mo. ²² Haali/ atee gwansan a'di ta mo gi toru gwo 'twa/a/ 'cesh ka kar/ e mo mmothima ris to kun 'kwarkunu mo be. ²³ Ayy/ayy/ayy gom uni gwansan kun bwaa uçi mo dhali gom uni gwansan kun ci uçi ako mmopi mo ka tee gwansan mo. Haali/ adhana wukura/ midi caaca mo jin midi pu'du/ apo/ mony'cesh mo dhali anyor midi di apo/ 'kwani gwansan mo. ²⁴ Dhali uni minu tor 'ko'da 'cesh ki shej gandala turga/ mo, dhali uni minu sus mo mmota habuus mo e bwaman kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo. Dhali Pa Urushaliim minu shubur ki sho'k gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ntaga tee gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ minu thim mo be.

Mo jin Mina Ya/ gi 'Kwani Dok̄u/ mo

²⁵ Dhali jamas mii midi di eya tente/ mo dhala ppe mo dhali acul mo. Dhali eya po/ mony'cesh mo tani awukura/ e kal gi 'kwaniny'cesh mo midi di mo eya dumbul bway mo goma kuku/ kuku/ kumma/ yi'de/ mo dhali mombir bakal mo. ²⁶ 'Kwani mina shi/ ini wu 'kup mo gom moñko/ is mo gom to jin çorkina uni mo, a'di jin midi pu'du/ apo/

mony'cesh mo. Haali/ mom'bi'th gi momis mo tani minu yikin is mo be. ²⁷ Dhali yan'ko'd uni mini par Ya/ gi 'Kwani e mo mmoyayu/ e bwaarak mo ki mom'bi'th mo dhali ka dhan monyca jin ca'd ilu/ mo be. ²⁸ Dhali ka ris to gwansan mini tel mii 'pen mo mmobu'th mo mo tani hili 'kup ki mis mo ma dhali 'deki 'kup bum mo haali/ mowan 'bam bum mo tani a'di 'disha'dish mo be.

²⁹ Dhali a'di ki tor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/e mo ki: Hili cwampu/ mo ma dhali aris cwa 'baar mo. ³⁰ Me'd jin daka lu/a uni jipiny this mo tani um ki par mo e gom is bum mo dhali um ki mish mo mo ki moyurantee a'di 'disha'dish hila/ mo be. ³¹ Wakan si'da/ ki um mini par aris to gwansan e mo mmobu'th mo mo tani um ki mish mo mo ki Bampa/ ma Arumgimis 'disha'dish mo be. ³² Ka jij gana/ aha/ ona um gwo mo ki, 'kwani ma nyakum yil gwansan mo tani mini 'koki pe mo ntagi to 'baar mo minu thim mo be. ³³ Momis dhali mony'cesh mini pe mo tani hili gwom pem mini 'koki pe mo be.

³⁴ Hili 'cunycuri is bum ki 'bore/ mo ma hili isi ciki/ adum bum mina umi bit is jwa mo 'peni mo jin tanu adhora su mo dhali 'peni mo gi 'kosh ma su 'kwani mo dhali mii kun noni 'twa/ e mondiki/e yan mo, dhali atee yan midi pu'du/ apo/ um ise/ mo me'da gume/ mo be. ³⁵ Haali/ a'di midi pu'du/ apo/ 'kwani 'baar mo uni gun 'kokin e jis/e gi mony'cesh yansan mo be. ³⁶ Hili timi mo mo ma ka tee 'baar mo, mmo'tho mo ki um mini ta gi mom'bi'th mo mmoye aris to gwansan mo kun mini bu'th mo mo, dhali mmodoshi bwambori Ya/ gi 'Kwani mo be.

³⁷ Dhali ka yempa/ mo tani a'di diki'd mo mmotor gwo e gu'b gi mondheleladhelel mo hili ki mon'thiny mo tani a'di yaki'd ka pije/ mo dhali ca'b mo e 'kuwosh jin yuku ka Setuuun mo be. ³⁸ Dhali ki mon'thamo/ ka'tum mo tani aris 'kwani 'baar mo pu'dkini a'di mo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmocik gwo 'peni a'di mo be.

22

Awu'th jin Wudhuwa powa Yesus mo

¹ Dhali ka cim gi maanjkuthu'd jin miinu ki dar ka cumat 'dishki'd mo tani a'di jin yuku ki Mompe'kupanyolos mo. ² Dhali igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo uni 'kokin mo mmonjap bway mo mmokar a'di mmowu mo haali/ uni ko/ki 'kwani mo be.

³ Yan'ko'd Setaan cīcki'd mo eya Yahuusa mo a'di jin yuku ka Iskariyuuti a'di jin 'dap tiya 'twa/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ⁴ A'di yaki'd mo mmotora tor ki igasiis kun can mo dhali tapa kun can ki imanhil gu'b gi mondheleladhelel gom bway jin mina a'di 'taki 'cīth a'di is ki gwo mo e uni mo be. ⁵ Dhali uni 'kunya bwa mo dhali gam gwo me'd mo mmoci a'di aguurush mo be. ⁶ Wakan a'di gamki gwo me'd mo dhali mmonjakpina a'di embula 'borga/ mo mmo'cīth a'di is ki gwo mo e uni mo ki kup ki dar ga waambuhany 'kwani mo be.

Yesus A'di Shwa To gi Mompe'kupanyolos Nyākki Imancik A'di Gwo mo be

⁷ Yan'ko'd atee pu'dki'd mo ki maanjkuthu'd jin miinu ki dar ka cumat mo, ka tee gi ari ka'bal gi Mompe'kupanyolos minu mii 'cītha/ bas mo. ⁸ Wakan Yesus ki hasha Buterus dhala Yohaan mo mmo/o gwo mo ki: Iiku/ mo ma dhali thosoni to mo gom Mompe'kupanyolos gom ana mo, ki ana mina shwa a'di mo be. ⁹ Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Mana i/o /e bwa jin mina aman thoson a'di mo? ¹⁰ A'di ki o uni gwo mo ki: Hili mo mo ma, ki um mini cic 'perjkuman bampa/ mo tani wathi/ jin kali dhur yi'de/ midi gam um 'kup mo. Bathi a'di isho'k mo e gu'b jin cīça a'di mo. ¹¹ Dhali tor com gu'b gwo mo ki: Aman tor Gwo o /e gwo mo ki: Mane gu'b yilkina/ mane mo, a'di jin migi/ shwa to gi Mompe'kupanyolos nyakki imancik gwom pem mo? ¹² Dhali a'di midi tor um dhan bwaman gu'ba beega/ mo jin di'di mis apowa kamu/ mo jin isha to ki kokorom mo.

E mun mo tani thosoni to mo ma. ¹³ Dhali uni iikin mo dhali gam a'di me'd jin Ქorkina a'di uni gwo mo, dhali uni thosonki to mo gom Mompe'kupanyolos mo be.

¹⁴ Dhali ki mo pu'dki'd mo tani a'di ɔ̄bki'da tharabeesa mo dhali uni gun dhunu ki she/ mo nyakki a'di mo be. ¹⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ dina gwo i bwayi ki nyanye/ mo mmonya᷑ to shwa ki Mompe'kupanyolos yan nyakki um mo ki aha/ dina is ki 'kosh ka nyor n̄twa/a/ mo be. ¹⁶ Haali/ aha/ Ქora um gwo mo ki: Aha/ mina diki shwa a'di mo dok/e ntagi a'di minu thim mo e Bampa/ ma Arumgimis mo be. ¹⁷ Dhali a'di bu'thki'da kubbaaya mo dhali ki a'di ɔ̄iki mom'bor bwa i is mo tani a'di o gwo mo ki: Budhi yansan mo ma dhali ɔ̄waki a'di bwa e bwam um ki is bum mo ma. ¹⁸ Haali/ aha/ Ქora um gwo mo ki 'peni shwane/ mo tani aha/ mina diki pi yiman maman cwa mo ntagi Bampa/ ma Arumgimis midi pu'du/ mo be.

¹⁹ Dhali a'di bu'thki maanjkuthu'd mo si'da/ dhali ki a'di ɔ̄iki mom'bor bwa i is mo tani a'di ki 'ce'd a'di mo dhali ɔ̄i uni mo mmo/o gwo mo ki: Yansan ta is pem mo be, a'di jin ɔ̄ikunu mo gom um mo. Miyyi yansan mmoka aha/ e mo. ²⁰ Dhali wakan si'da/ 'ko'di tonṭe/ mo tani a'di bu'thki'da kubbaaya mo mmo/o gwo mo ki: Kubbaaya yan ta ji gi wolo'd ka pije/ gom um mo a'di jin ta gwon this jin gamu me'd ka bas pem mo be. ²¹ Hili, hili mo mo ma, me'd gi a'di jin 'cithi/ aha/ is ki gwo mo a'di nyakki di ki aha/ eya tharabeesa mo be. ²² Haali/ Ya/ gi 'Kwani a'di yaki'd mo me'd jin karkunu gom a'di mo. Hili wayyi e wathi/ ɔ̄aan mo ki a'di jin 'cithki a'di is ki gwo mo be. ²³ Dhali uni Ქelki mii 'pen mo mmodot gwondot ka rem 'kup mo ki jana 'peni bwam uni ta a'di jin midi 'taki mii to yansan mo.

Gwo gi Sugu/ mo gom A'di jin Midi Ca mo

²⁴ Dhali gwo gi sugu/ si'da/ cuki'd mo e bwam uni mo gom a'dija iminu kar ki ca mo e bwam uni mo? ²⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Imalik gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani mii mo gi tanu tapa apo/ uni mo, dhali uni gwansan kun ta gi moshirr mo apo/ uni mo tani yukkunu gway ki imanmii ki 'bore/ gom uni mo. ²⁶ Hili yansan midi diki di wakan gom um mo. Hili dhalki a'di jin ca'd e bwam um mo dhal mii e i is mo mmowar ki gwa'd mo dhali a'di jin di'di Ქwa/a/ mo ta a'di jin midi ta amanmii to mo be. ²⁷ Haali/ a'di jin ca'd mo tani ta a'din 'de/ jin di'da tharabeesa mo 'taa? walla a'di jin ta'da manmii to mo? A'di diki ta a'di jin di'da tharabeesa mo 'taa? Hili aha/ dina mbwam um mo mmota wathin 'de/ jin mii to mo be.

²⁸ Um ta uni gwansan kun rashī 'ko nyakki aha/ mo e mompal pem mo. ²⁹ Me'da Ababa mmoṭorkina a'di aha/ bampa/ i e mo tani wakan si'da/ aha/ Ქorkina um a'di i e mo, ³⁰ ki um mini nyak to shwa mo dhali nyak to pi eya tharabeesam pem e bampam pem mo dhali mmo'ko 'pena ɔ̄ursin tapa mo mmodwall 'Kwani ma Israyil gwo mo uni kun 'kon ma waki 'kume'd i'ce'dka su/ mo be.

Mo jin Min ma Buṭerus Waṭ Gwo mo A'di Torkunu N̄twa/a/ mo

³¹ Simaan, Simaan, hili mo mo ma, Seṭaan dina gwo mbwa mo mmobu'th um mo ki a'di midi 'dash um me'd emen pos mo. ³² Hili aha/ 'thokina mo gom /e mo ki monggam gwo is pini midi diki ush me'd mo. Dhali ki /e mini Ქu'k mo dok/e tani 'bithi awak pini is mo ma. ³³ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Tapa, aha/ thosonkina is mo mmonya᷑ ya ki /e mo eya sijin mo dhali mmowu mo be. ³⁴ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Aha/ Ქora /e gwo mo, Buṭerus, ka dhongola ȳwa midi diki ko e ka tee yan mo tani ntagi /e mini waṭ aha/ gway me'di kwara ki /e mishi aha/ kan mo be.

Jisilaan, dhali Ȣucan, dhali Gandal

³⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Me'd jin hashkika/ um ka pije/ mo ki dar ga jisilaan mo walla Ȣucan mo walla ka ppa/ isho'k mo tani um harki toŋ kamu/ mo 'taa? Uni thok a'di gwo mo ki: To piyi'd mo be. ³⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili shwane/ mo ma.

Dhalki a'di jin ta'd ga jisilaan bu'th a'di mo dhali wakan si'da/ a'di jin ta gi ƙucanj mo. Dhali dhalki a'di jin dara'd gi gandala turga/ mo tani yol burrinyem pom piti mo dhali yol gandala kamu/ mo.

³⁷ Haali/ aha/ ṭora um gwo mo ki Gwo ma Arumgimis yansan jin 'kwarkunu mo ki: Dhali a'di karkunu nyakki imandhan gwo mo tani a'di naskina/ minu mii thim ki aha/ mo be. Haali/ a'di jin 'kwarkunu gom aha/ mo tani a'di ta mo gi thimkunu a'di mo be.

³⁸ Dhali uni ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, Tapa, gandala turga/ 'koni su/ imahan mo. Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di 'kosh jwa mo.

Yesus 'Thoki'd mo e Bwam Monsinu mo

³⁹ Dhali a'di pu'dki'd ka piye/ mo dhali ya mo me'd mii jin miina a'di mo mmoya e 'Kuwosh ma Setuun mo. Dhali imancik a'di gwo bathki a'di isho'k mo be. ⁴⁰ Dhali ki a'di pu'dki'd mo e mo ɬaan mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: 'Thoyi mo ma, ki um mini 'koki ciç mo e mo jin palu mo. ⁴¹ Dhali ki a'di thoṭhki is mo 'peni uni mo me'd ari wosh jin yipu kantaan mo tani dhali a'di ki ɬaab ki jin 'kupa'dupun mo dhali 'tho mo be ki: ⁴² Ababa wałki/ /e ona bwa mo tani thoṭhka ɬubbaaya yan 'peni aha/ mo ma, hili a'di jin oyaa/ bwa mo yisa hili a'di jin o /e bwa mo, ki a'di minu mii mo be. ⁴³ Dhali a'di pikin ma man'doyu gwo i is mo 'peni momis mo mmo'bi'th a'di is mo be. ⁴⁴ Dhali mmowoja is a'di she/ mo tani a'di 'thoki'd ka daran du mo. Dhali jitim piti warki'd ki dhan gunkulisa bas kun ṭa'kkina 'cesh apowa 'cesh mo be. ⁴⁵ Dhali ki a'di cuki mis mo 'peni mon'tho mo tani a'di pu'dki'd mo e imancik a'di gwo mo dhali gam uni mo mmomalkina uni e mo ki bwan diți'd mo be. ⁴⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta isha um e mo kan? Cuyi mis mo ma dhali 'thoyi mo, ki um mini 'koki 'taki ciç mo e mo jin palu mo be.

Mo jin Ci̥ihuwa Yesus Is ki Gwo mo dhali Mo gi Budhu A'di mo

⁴⁷ Ki a'di di'd mmo/o gwo mo tani awaambuhany 'kwani pu'dkin mo dhali wathi/ jin yuku gway ka Yahuusa a'din 'de/ jin ta tiya a'kume'd i'ce'dka su/ mo tani a'di shuyi uni bway mo. A'di ki 'disha Yesus is mo dhali pi a'di 'twa/ mo be. ⁴⁸ Hila Yesus ki o a'di gwo mo ki: Yahuusa, mina /eyi 'ciṭh Ya/ gi 'Kwani is ki gwo ki 'twam pi kan mo 'taa? ⁴⁹ Dhali ki uni gwansan kun 'kamki a'di mo tani parki mii e mo jin midi 'taki mii i'ko'd mo tani uni o gwo mo ki: Tapa, mina aman dora/ dor ki gandal mo 'taa? ⁵⁰ Dhali jan 'dej kamu/ 'peni uni mo tani a'di dorki ćinkina/ ma gasiis jin ca'd mo dhali 'ciṭh a'di 'ce ma bim poros piti mo be. ⁵¹ Hila Yesus o gwo mo ki: Dhalku/ yan ki mii dok/e mo. Dhali a'di ki ta 'cem piti is ki me'd mo dhali wac a'di mo be. ⁵² Yan'ko'd Yesus ki o igasiis kun can gwo mo dhali tapa kun can ki imanhil gu'b gi mondheleladhelel mo dhali 'kwaniñ gwanyjaka/ mo, uni gun iiyin ka piye/ apo/ a'di mo ki: Um iiyina po/ wathi/ me'd wathin 'di/ ki gandala turga/ dhali ki cwa kan mo 'taa? ⁵³ Ki aha/ dikina ka tee jin bat̄ha'di 'ko'd isa yempa/ e gu'b gi mondheleladhelel mo tani um 'koki dhu me'd bum apo/ aha/ mo. Hili yaase ta mom bum mo be dhali mom'bi'th gi mondhrumi'd mo.

Buṭerus Wałki'da Yesus Gway mo

⁵⁴ Dhali yan'ko'd uni ki bu'th a'di mo dhali uni ki shu a'di bway mo mmosusi a'di mo e gu'b ma gasiis jin ca'd mo. AButerus di'd mmobath a'di isho'k isa dhana/ mo. ⁵⁵ Dhali ki uni 'thaki o'da 'cila'th mo e bwaman mo gi dwallu gwo mo dhali 'kowa 'cesh mmonṭal 'de/ mo tani Buteruṣ ca'bki'di bwam uni mo be. ⁵⁶ Yan'ko'd ari nyara/ hilki a'di mo mmodina a'di mo mmoça'b ka le'dan o'd mo dhali tor a'di ki e mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yansan si'da/ nyak di ki a'di mo be. ⁵⁷ Hili a'di wat a'di gwo mo mmo/o ki: A'boma, aha/ dinaki mish a'di mo be. ⁵⁸ Dhali yan'ko'd ari 'ceenne/ mo tani jan 'dej kamu/ si'da/ parki a'di e mo dhali o a'di gwo mo ki: /e si'da/ ta jan ṭal 'de/ 'peni uni mo be. Hila Buteruṣ o gwo mo ki: Wathi/, aha/ tana a'di yisa. ⁵⁹ Dhali yan'ko'd ki ari mo ta mo tani jan ṭal

'dej kamu/ di'd si'da/ mo mmo'cece'b gwo mo mmo/o ki: Ka jin gana/ wathi/ yansan si'da/ nyak di ki a'di mo, haali/ a'di ta wathi/ gi Pany Jaliil mo. ⁶⁰ Hila Buterus ki o a'di gwo mo ki: Wathi/, aha/ mola gwo 'ban jin ona /e mo. Dhali ki jahanne/ ki a'di di'd mmo/o gwo mo tani adhongola ɻwa gwo e mo be. ⁶¹ Dhali Tapa ɻukki'd mo dhali hila Buterus mo dhala Buterus kakina gwon Tapa e mo, gwo jin okina a'di a'di mo ki: Ntwa/ a/ ka dhongola ɻwa diki ko e shwane/ mo tani /e mini wat aha/ gway me'di kwara mo be. ⁶² Dhali a'di yaki'd ka pije/ mo dhali ko ki jabu'th ki ɻu'bu/ ɻu'bu/ mo be.

Yesus Miikunu ka Mak mo dhali Doru mo

⁶³ Dhali 'kwani kun 'kokin mo mmobudha Yesus mo tani uni mii a'di ka mak mo dhali dor a'di mo be. ⁶⁴ Uni si'da/ kum a'di e mo mmota ja'da/ mo dhali dot a'di gwo mo ki: Ciyi gwo mo ma. Kaja 'dunn idorki /e mo? ⁶⁵ Dhali uni oki gwon tiya ka ris apo/ a'di mo mmosor a'di mo be.

Yesus Diki'd Mbwambor Montul Is gi 'Kwani Yahuuda/ mo

⁶⁶ Dhali ka tee pu'dki'd mo tani 'kwaniŋ gwanyjaka/ tulki is mo mmontal 'de/ mo nyakki igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo. Dhali uni ki shu a'di bway ka pije/ e montul is buni mo, dhali uni ki o gwo mo ki: ⁶⁷ Wakki/ /e tana Kristhos mo tani tor aman gwo mo ma. Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Wakki/ aha/ mina tor um gwo mo tani um mini 'koki gam gwo is mo be. ⁶⁸ Dhali wakki/ aha/ mina dot um gwo mo tani um mini 'koki thok aha/ gwo mo be. ⁶⁹ Hili 'peni mo yansan shwane/ mo tani Ya/ gi 'Kwani minu kar mo mmoča'b ka bim poros gi mom'bi'th ma Arumgimis mo be. ⁷⁰ Dhali uni 'baar mo o gwo mo ki: /e ta Ya/ ma Arumgimis de? Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Um oki aha/ tana a'di mo be. ⁷¹ Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Gwonta mina ana imii ita ki nyanye/ mmo/o mo? Haali/ ana cika gwo ki is bana 'peni 'twam pitin gana/ mo be.

23

Yesus Diki'd Ibwambor ma Bilaatus mo

¹ Yan'ko'd aris uni 'baar mo kun tulki is mo uni cuki mis mo dhali susi a'di mo mbwambor ma Bilaatus mo. ² Dhali uni ɻelki mii 'pen mo mmoyer a'di is ki gway mo mmo/o gwo mo ki: Aman gamkina wathi/ yansan mmo/o gwo apo/ bampam bana mo dhali non am 'kup mo si'da/ mmočiya Kaysara thulpa/ mo dhali o gwo ki a'di ki is piti ta'da Kristhos jin ta'da Malik mo. ³ Dhala Bilaatus ki dot a'di gwo mo ki: Ki /e de ntana Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo de? Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Ona /e wakan si'da/ mo be. ⁴ Dhala Bilaatus ki o igasiis kun can gwo mo dhala waambuhany 'kwani mo ki: Aha/ dinaki gam miij kamu/ e wathi/ yansan jin ɻhutha a'di mii mo be. ⁵ Hili uni 'cece'bki gwo mo mmo/o ki: A'di cuki 'kwani is mo mmotor gwo ki tur mo e Bampa/ Yahuudiyya 'baar mo 'peni Pany Jaliil itagi mahansan mo be.

Yesus Diki'd Ibwambor ma Hiroodus mo

⁶ Ka Bilaatus cikki gwo yan mo tani a'di dotki gwo mo wakki/ a'di ta wathi/ gi Pany Jaliil mo. ⁷ Dhali ki a'di da/arki gwo mo ki a'di cila mo ma Hiroodus gi moshirr mo tani a'di hashki a'di ka Hiroodus mo, a'di jin di'd ki is piti e Pa Urushaliim ki mo ɻaan mo be. ⁸ Ka Hiroodus parki'da Yesus e mo tani a'di 'kunya bwa kagahara mo haali/ a'di dina gwo ibwa mo isa gush mo mmopar a'di e mo, haali/ a'di cikki gwo mo gom a'di mo dhali a'di ɻoshki par miimera kamu/ e mo jin miikina a'di mo. ⁹ Wakan a'di dotki a'di gwon tiya ka ris mo, hili a'di diki 'de'k 'twanj kamu/ mo be. ¹⁰ Dhali igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo doshkin ki 'dishe/ mo mmo'cwara 'cwar mo mmoyer a'di is ki gway mo be. ¹¹ Dhala Hiroodus nyakka askar piti mo tani uni kar a'di ki mon'the is mo dhali mmomii a'di ka mak mo. Yan'ko'd uni ki hi'th a'di burrinye/ jin ɻa'bki 'be'd 'be'di is mo dhali a'di ki hash a'di ka nyaj'ko'd eya Bilaatus mo be. ¹² Dhala Hiroodus dhala Bilaatus uni warkin ka mugu

ka rem 'kup mo ka teeŋ gana/ ćaan mo haali/ ki mii yansan n̄wa/a/ mo tani uni ta 'kup
ka rem 'kup mo be.

Yesus Torkunu Gwo 'Twa/a 'Cesh mo Mmowu mo

¹³ Yan'ko'd Bilaatus ki tul igasiis kun can is mo dhali 'kwani kun tana 'kanj'kup pa mo
dhali 'kwani mmontal 'de/ mo be. ¹⁴ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um suski wathi/
yansan i aha/ mo me'd wathin 'de/ jin o gwo apo/ 'kwani mo. Dhali ȳ'ko'd aha/ palkina
a'di mo mbwambori um mo. Dhali hili mo mo ma aha/ dinaki gam wathi/ yansan 'peni
ton ṫal 'dej kamu/ jin thutha a'di mii mo jin ona um a'di gwo apo/ mo. ¹⁵ Walla Hiroodus
si'da/ haali/ a'di hashki a'di ka nyaj'ko'd e ana mo. Dhali hili mo mo ma. Toj kamu/
yisa di'da jin ha me'd ki mowu mo jin miikina a'di mo be. ¹⁶ Dhali gom mii gi wakan mo
tani aha/ mina ci a'di montō'k mo dhali 'cuk a'di mo be. ¹⁷ Dhali a'di midi mii ta mii mo
jin mina a'di mii 'cuk wathin 'de/ gom uni ka cim gun 'boron mo be.

¹⁸ Hili uni 'baar mo cuukin ki nyanye/ mo mmontal 'de/ mo ki: Ka bor 'dej gana/ e
wathi/ yansan mo, dhali 'cuk amana Baraabas mo – ¹⁹ wathi/ jin bitkunu mo eya sijin
mo gom gwo gi onuwa 'cesh e 'peňkuman bampa/ mo dhali haali/ a'di ta'da man'kosha
mee mo. ²⁰ Dhala Bilaatus ṭorki uni gwo mo dok/e mmodina gwo a'di i bwa mo mmo'cuka
Yesus mo be. ²¹ Hili uni cuukin ki dhan 'twā/ kun caaca mo ki: 'Koshi a'di ki cwany'cithan
dhul mo ma. 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo ma. ²² Me'di kwara a'di ki o uni gwo
mo ki: Goma tinta? tonthus wakata imiikina a'di mo? Aha/ dinaki gam miij kamu/
jin thutha a'di mii mo jin midi ha me'd ki mowu mo. Gom mii gi wakan mo tani aha/
mina ci a'di montō'k mo dhali 'cuk a'di mo be. ²³ Hili uni 'kokin mo mmo'cece'b gwo mo
mmodot gwo ki cuuwa/ kun caaca mo ki a'di minu 'taki 'kosh ki cwany'cithan dhul mo.
Dhali 'twam buni piki gwo jipi/ mo be. ²⁴ Wakan Bilaatus a'di dhalki gwon dwall me'd
mo ki gwom buni kun doṭa uni minu mii mo be. ²⁵ A'di 'cukki uni wathi/ jin biṭu eya sijin
mo gom gwo gi onuwa 'cesh mo dhali goma mee jin 'kosha a'di mo, a'di jin doṭkina uni
mo, hila Yesus a'di ćikunu uni mo gom gwo gi bwam buni mo be.

Mo gi 'Koshuwa 'Kosh ki Cwany'cithan Dhul mo

²⁶ Dhali me'd jin suskina uni a'di i bway mo tani uni bu'thki wathin 'de/ jin
ta'da Simaan gi Pan Kerawaan mo, a'di jin yayi'd 'peni pa mo dhali uni ki 'thik a'di
cwany'cithan dhul piti m'ba/ mo mmokal a'di ȳ'ko'da Yesus mo be. ²⁷ Dhali adhana
waambuhany 'kwani bat̄hki a'di isho'k mo dhali ki up ilu/ mo uni gun miikina ćinthar
mo dhali ko kagahara gom a'di mo be. ²⁸ Hila Yesus tu'kki 'ban mo dhali o uni gwo mo ki:
I'bwa/ gi 'Kwani gi Pa Urushaliim, dhalku/ ki ko gom aha/ mo ma, hili koyi gom is bum
mo dhali gom ucim bum mo. ²⁹ Haali/ hili mo mo ma, atee mini pu'du/ mo jin mina uni
o gwo mo ki: Mom'bor mii gom uni gun tana burum mo dhali bwa kun molona dho'th ki
sule/ mo dhala bor kun 'koki ćiya ko mmopki sule/ mo. ³⁰ Dhali yan'ko'd uni mini ṫel mii
'pen mo mmo/o wosha turga/ gwo mo ki: Biṭi apo/ am mo ma, dhali e wosh kun boča/
she/ ki: Kumi aman is mo ma. ³¹ Haali/ wakki/ uni mii to yansan mo ki cwa yathaya'th
mo tani atinta midi di mo ȳ'ko'd ki a'di midi ku'th mo?

³² 'Kwanin tiya 'kon su/ si'da/ uni kun th̄u'thki mii mo, uni suskunu ka pije/ mo
mmo'kosh jwa mo nyakki a'di mo be. ³³ Dhali ki uni pu'dkin mo e mo jin yuku ka Siman
'Kup mo tani uni ki 'kosh a'di ki cwany'cithan dhul mmun mo. Dhali uni gun th̄uthi mii
mo, jan ṫal 'de/ ki 'bana bim poros piti mo dhali jan ṫal 'de/ ki 'bana biny cam piti mo be.

³⁴ Dhala Yesus ki o gwo mo ki: Ababa, dhalki uni miinthus buni 'pen mo ma, haali/ uni
'koki mish to jin miina uni mo be. Dhali uni ta'kki to mo mmokwa/ burrinyem piti bwa
mo. ³⁵ Dhali 'kwani doshkin ki 'dishe/ mo mmohil mo mo, hili 'kwani kun tana 'kanj'kup
pa mo wakki a'di mo mmo/o gwo mo ki: A'di woṭhki kun tiya mo tani dhalki a'di woṭh is
pitij gana/ mo ma, wakki/ a'di ta'da Kristhos 'peni Arumgimis mo, a'di jin ta jim pitin

'de/ jin kwanykunu mo. ³⁶ Dhali i/askar si'da/ mii a'di ka mak̄ mo. Uni iikin mo dhali ci a'di tom'paca'd mo, ³⁷ dhali mmo/o gwo mo ki: Wakki/ /e tana Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo tani wōthi/ is pini mo ma. ³⁸ Dhali gwo si'da/ 'kwarkunu mo ȳ'kupi a'di mo ki: Yansan ta'da Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo be.

³⁹ Dhali jan 'de/ jin thuthi mii mo jin shirkunu apo/ cwany'cīhan dhul mo tani o a'di gwo mo mmo/o ki: Dina /e ki ta Kristhos 'taa? Wōthi is pini mo ma dhali aman mo. ⁴⁰ Hili jan kamu/ Ȅkucurki a'di ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Dina /e ki ko/ka Arumgimis mo 'taa? Haali/ /e dikan 'ko'di me'd gi gwon dwall gi miiwak̄ jin nyaka'd mo. ⁴¹ Dhali ana ka jij gana/ miinu ka Ȅkar/e kan mo. Haali/ ana bu'thkina a'di jin minu mii ci ana mo gom mii gun miikina ana mo, hili wathi/ yansan diki thu'th tonj kamu/ mii mo be. ⁴² Dhali a'di ki o gwo mo ki: Yesus, kayi aha/ e mo ma, ki /e mini pu'dku/ mo e mom'bi'th gi bampam pini mo. ⁴³ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Ka jij gana/ aha/ ona /e gwo mo ki: Shwane/ /e mini nyak̄ di ki aha/ mo e monyjaro/ e momis mo.

Mowu ma Yesus mo

⁴⁴ Dhali mo wana e ka tente/ bwāj 'kup̄ mo tani dhali mondthurumi'd pu'dki'd mo apo/ mony'ceshi 'baar mo ntaga tente/ mbum 'ban mo be. ⁴⁵ Ka tente/ uski mōkush piti mo tani dhali burrinye/ jin di'd e gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di dherkunu bwa mo ka 'ban su/ mo be. ⁴⁶ Dhali yan'ko'd Yesus ki cuu ki dhan 'twa/ jin caaca mo mmo/o gwo mo ki: Ababa, e me'd pini mo tani aha/ cikina /e shi/in pem mo be. Dhali ki a'di oki gwo yansan mo tani a'di ki cī shi/ir piti jij 'ko'd mo. ⁴⁷ Dhali ka mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd parki a'di jin bu'thki mo e mo tani a'di marki'da Arumgimis mo dhali o gwo mo ki: Ka jij gana/ wathi/ yansan a'di di'd ka po/ mo be. ⁴⁸ Dhali awaambuhany 'kwani 'baar mo kun tulki is mo mmopar mo e mo tani ki uni parki a'di jin bu'thki mo e mo tani uni dok̄ki bway pa mo mmodora bor buni ki me'd mo be. ⁴⁹ Dhali aris 'kwani kun mishki a'di mo dhali up̄ mo, uni gun bat̄hki a'di nsho'k mo 'peni Pany Jaliil mo tani doshkin isa dhana/ mo dhali par to gwansan e mo be.

Mo gi Kanuwa Yesus mo

⁵⁰ Dhali wathij̄ kamu/ di'd jin yuku gway ka Yuusup̄ mo, a'di 'peni pa gi 'Kwani Yahuuda/ mo jin yuku ka Arraama mo. A'di ta jan 'de/ 'peni montul is gi 'kwani j̄ gwanyjaka/ gi 'Kwani Yahuuda/ mo jin ta wathim 'boro'd mo dhali wathij̄ Ȅkar/e mo be. ⁵¹ A'di diki gam gwo me'd ki gwom buni gun 'ko uni mbwa mo dhali mii mo hili a'di corki'da cor mo gom Bampa/ ma Arumgimis mo. ⁵² Wathi/ yansan yaki'd eya Bilaatus mo dhali dot̄ a'di gwo mo gom is ma Yesus mo be. ⁵³ Dhali yan'ko'd a'di ki bu'th a'di ka 'cesh mo dhali a'di ki 'tam a'di is ki burrinen dhiny e mo dhali kar a'di e jis wosh jin cwanyu gom jis jwa mo jin dinuki kar jan Ȅtal 'dej kamu/ nycine/ naskina/ mo. ⁵⁴ A'di ta'da tee jin Thosonkunu to mo dhali acim ma pesu/ telkunu 'pen mo be. ⁵⁵ Dhali up̄ kun nyak̄ki ii ki a'di 'peni Pany Jaliil mo tani bat̄hkinabat̄hi sho'k mo dhali uni parki mō'kupaje e mo dhali mo jin karkunu is piti nycine/ mo. ⁵⁶ Dhali yan'ko'd uni ki dok̄ bway pa mo dhali uni ki thoson to kun Ȅkuyi mo mo dhala yina pi'dna mo.

Dhali ka cim ma pesu/ mo tani uni siki is mo isi ki gwoñkan jin 'kwarkunu mo be.

Mompinu mo

¹ Hili ka tee jin twa/a/ ka dhas mon'thamo/ ka'tum mo tani uni iikin mo e mō'kupaje mo mmok̄al to kun Ȅkuyi/ mo mo kun thosonkina uni mo be. ² Dhali uni gamki wosh Ȅka'ckunu mo 'peni 'twaman jis jwa mo. ³ Hili ki uni iiki bwaman mo tani uni 'koki gam bungwar is gi Tapa Yesus mo be. ⁴ Ki uni 'kokin mo mmodumbul gom mii yansan mo tani hili mo mo ma, 'kwani su/ doshkinuni mo kun shwakina burrinye/ ka wara sho'k mo.

⁵ Dhali me'djin ko/kina uni is mo tani uni luŋki bwam/em buni a'cesh mo dhali 'kwani ki o uni gwo mo ki: Atinta ḷapkina um a'di jin di'd ki e 'peni bwam mowu kan mo? A'di diki di mmahan mo. Hili a'di piki'd mo be. ⁶ Kayi gwo e mo ma, a'di jin ṭorkina a'di um mo ki a'di di'd naskina/ e Pany Jalil mo ⁷ ki Ya/ gi 'Kwani minu mii ci 'kwanin thusi me'd mo dhali minu mii 'kosh jwa mo ki cwany'cithan dhul mo dhali ka cim kwara mo tani a'di midi cu mis mo be. ⁸ Dhali uni kaki gwom piti e mo be ⁹ dhali dok ka nyaj'ko'd 'peni moj'kupaje mo mmoṭor uni aris to gwansan ki uni gun 'koni 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo dhali aris 'kwanin tiya si'da/ mo be. ¹⁰ Dhala Mariyam Magdaliyya dhala Yuwanna dhala Mariyam jin ta KoYakuub dhali upa tiya mo nyakki 'ko ki uni mo uni gun ṭori to gwansan e uni gun dhunu ki she/ mo. ¹¹ Hili gwo gwansan kun onu mo tani wa uni e ki gwo gi 'kwani kun sona du mo dhali uni 'koki gam uni gwo is mo be. ¹² Hila Buṭerūs cuki mis mo dhali gus mo e mon'kupaje mo dhali tu mo mo dhali par bwaman e mo. Dhali a'di ki par burrinyen dhiny e e mo mmo'ko e mom buni mo dhali a'di dok bway pa mo dhali a'di merki'd mo gom to gun miikin mo be.

Mo gi Iinu e Pa Imwaas mo

¹³ Dhali ka tee yansan gana/ mo tani 'kwani su/ 'peni bwam uni 'kokin mo mmo/ii bway Pa jin yuku gway ka Imwaas mo, a'di jin wana e ki ḷatgini pesu/ 'peni Pa Urushaliim mo be. ¹⁴ Dhali uni 'kokin mo mmoṭora ṭor ka rem 'kup mo goma ris to gwansan kun miikin mo be. ¹⁵ Ki uni 'kokin mo mmoṭora ṭor mo dhali mmodhaj gwo n'twa/ mmontal 'de/ mo tani Jesus ki is piti 'dishki uni is mo dhali nyak ya ki uni mo be. ¹⁶ Hili em buni 'kokunu mo mmodik mo 'peni monyith a'di mo be. ¹⁷ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Gwon tinta 'kona um mo mmoburushi 'twa/ mo ka rem 'kup mo mmo/iina um kan mo? Dhali uni doshkin mo naskina/ mmohil mo ki bwan diṭi'd mo. ¹⁸ Dhali jan 'de/ 'peni uni mo tani yukkunu gway ka Kilyubaas mo, thoṭki a'di gwo mo ki: /e ta jasi wathi/ yilkinan 'de/ e Pa Urushaliim mo jin diki mish to gwansan kun miikin ka tee gwansan mo 'taa? ¹⁹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ton tinta mo? Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Isi gwo goma Jesus gi Pa Naasira mo, a'di jin ta'da manci gwo mo, a'di jin ta gi mii gun 'bitha'bi'th mo dhali gwo ibwambor ma Arumgimis mo dhali eya ris 'kwani 'baar mo. ²⁰ Dhali hili igasisis kun can bana mo dhali 'kwanij 'kan'kup pa mo tani uni ciki a'di mo ki a'di minu waṭ mo mmowu mo dhali mmo'kosh a'di jwa mo ki cwany'cithan dhul mo. ²¹ Hili aman takina ga 'tej kape/ ki a'di ta jan 'de/ mmowan 'Kwani ma Israyiil 'ba/ mo be. Nye, dhali ka ris to gwahan ka roṭham po/ mo tani a'di ta'da tee kun 'koni kwara mo shwane/ ki to gwansan miikin mo be. ²² Dhali upa tiya 'peni bampam bam mo tani merki aman e mo. Uni 'kokin e moj'kupaje mo e mon'thamo/ ka'tum mo ²³ dhali uni 'koki gam is piti mo. Dhali uni dokkin ka nyaj'ko'd mo mmo/o gwo mo ki uni hilki jasi tonyjan jin wana e ki iman'doyu gwo mo, a'di jin o gwo mo ki a'di di'd ki e mo be. ²⁴ 'Kwanin tiya 'peni 'kwani gwansan, uni gun nyakki 'ko ki am mo tani uni iikin mo e moj'kupaje mo dhali gam a'di mo me'd jasi gwo jin ona up mo, hili a'di mo tani 'kona uni ki par e mo be. ²⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ayy um 'kwani kun ta pus mo dhali kun gwa'd ma du ki gwa'd mo mmo'koki gam aris gwo 'baar is mo kun okina imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo. ²⁶ A'di diki ta mii jin minu mii mii mo ka Ḳristhos mina is 'taki diki mii 'kosh ka nyor gom to gwansan mo dhali cic mo e monycam piti mo 'taa? ²⁷ Dhali mmotel 'pen 'pena Musa mo dhali imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo tani a'di ki ṭor uni aris 'pemen gwo kun 'kwarkunu mo e Gwo ma Arumgimis mo goma ris to gi isi gom is piti mo be.

²⁸ Wakan uni 'dishki pa is mo e mo jin iikina uni mo. A'di wana e ki a'di ya'di ya gi yam piti mo. ²⁹ Hili uni woṭhki a'di 'kup mo mmo/o gwo mo ki: Ca'bi nyakki am mo ma haali/ mo ta mom'peŋkaskum mo be haala tee 'baara 'pen mo be. Wakan a'di seki bwaman mo mmoniyak ca'bki uni mo be. ³⁰ Dhali ki a'di diki'da tharabeesa nyakki uni mo tani a'di bu'thki maanjkuthu'd mo dhali 'bora 'bor bwa i is mo dhali 'ce'd a'di mo dhali

ci a'di ki uni mo be. ³¹ Dhali em buni ka'dkunu mo dhali uni nyithki a'di mo dhali a'di piki'd mo 'peni bwam/em buni mo be. ³² Dhali uni o gwo ka rem 'kup mo ki: 'Kon ma dum bana ki su'kka war mo mmo'kona ana mmo^{tor}a/ tor e bway tur mo? mmoka'dkina a'di ana Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mowa? ³³ Dhali uni cuki mis mo ka tentej gana/ yansan mo dhali dok ka nyaj'ko'd mo e Pa Urushaliim mo. Dhali uni ki gam unij 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo tulki is mo mmontal 'de/ mo dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki uni mo ³⁴ dhali uni kun o gwo mo ki: Tapa, ka jij gana/ a'di cuki mis mo dhali a'di piki'da Simaani is mo. ³⁵ Dhali yan'ko'd uni ki tor uni to kun miikin e bway tur mo dhali mmoniythkina uni a'di mo mmo'ce'd maanjkuthu'd mo be.

*AYesus Piki Imanci*k A'di Gwo I/is mo

³⁶ Dhali ki uni 'kon mo mmo/o gwo yansan mo tani Yesus ki is pití doshki'd mo mbwam uni mo dhali o uni gwo mo ki: Mo^jku'th is e um mo. ³⁷ Hili uni dherkina is bwa mo mmoko/ is mo dhali toshki uni parkina arum e mo be. ³⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta murkina uma du kan mo? Dhali gwondota tinta cuki'd mo eya dum bum kan? ³⁹ Hili me'd pem dhali sho'k pem mo ma. Aha/ ki is pem tana a'di mo be. Budhi aha/ is ki me'd mo ma dhali par e mo, haala rum diki ta gi bunjwar is mo dhala sima/ mo me'd jin parkina um e mo kun taka/ mo be. ⁴⁰ Dhali ki a'di oki gwo yansan mo tani a'di ki tor uni me'd pití i e mo dhali sho'k pití mo be. ⁴¹ Dhali ki uni 'kokin mo mmothis gwo 'koki gam is naskina/ mo gom mo^j'kuny bwa mo dhali momer mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Um tan gi toj kamu/ mmoshwa mmahan mo 'taa? ⁴² Dhali uni ki ci a'di ushi kuluny shum wa'c mo jin 'thosu mo ⁴³ dhali a'di ki bu'th a'di mo dhali 'ka ibwambori uni mo be.

⁴⁴ Dhali yan'ko'd a'di ki o uni gwo mo ki: Gwo gwansan ta gwom pem kun oka/ um mo ki aha/ dina um naskina/ mo, ka ris to gwansan kun 'kwarkunu mo gom aha/ mo e gwo^jkan ma Musa jin cinu mo dhali e gwo gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali eya Masamiir mo tani minu mii thim mo be. ⁴⁵ Yan'ko'd a'di ki ka'd uni adum buni e mo mmomish gwo 'ban mo gom Gwo kun 'kwarkunu mo be. ⁴⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wakan a'di 'kwarkunu mo ka Kristhos minu mii 'kosh is ka nyor mo dhali ka cim kwara mo tani a'di midi cu mis mo 'peni mowu mo. ⁴⁷ Dhali ki gwo gom mo gi rijuwa du is mo dhali gom gwo gi minu dhal miinthus gi 'kwaniny'cesh 'pen mo tani minu mii ci ki gway pití mo e kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo mmo^{tel} 'pen 'peni Pa Urushaliim mo be. ⁴⁸ Um ta iman/o gwo gom to gwansan mo be. ⁴⁹ Dhali hili mo mo ma aha/ mina hash gwo jin on ma Babam pem is mo apo/ um mo be. Hili 'koyi e 'pejkuman bampa/ mo ntagi um minu shum mo ki mom'bi'th mo 'peni momis jin eka/ ek mo be.

Mmoshinkunu A'di Bway Momis mo

⁵⁰ Dhali yan'ko'd a'di ki shu uni bway ka pije/ mo ntagi Pam Bee^{tan}ya mo. Dhali a'di ki 'de'k me'd pití ki mis mo dhali 'bor uni mii mo be. ⁵¹ Ki a'di di'd mmo'bor uni mii mo tani a'di ki kwa/ is pití 'peni uni mo dhali a'di bu'thkunu bway momis mo be. ⁵² Dhali uni lu^jki a'di mo mmodok ka nyaj'ko'd mo e Pa Urushaliim mo ka dhan bwarj 'kunyga/ mo be ⁵³ dhali uni 'kokin mo mmorash 'ko mo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmo'bora Arumgimis bwa i is mo be.

Gwom 'Borga/ Isi ki Gwo ma YOHAAN mo

Gwo Wara'd ki Bungwar mo

¹ Ka muŋ'kup tani Gwo diki'd dhali Gwo di'd eya Arumgimis mo dhali Gwo ta'da Arumgimis mo be. ² A'di diki'd 'peni ka muŋ'kup nyakka Arumgimis mo be. ³ Aris to 'baar mo 'kokunu mo mmo/uk ki a'di mo dhali ton tal 'dej kamu/ yisa di'da jin uku ki dar gi a'di mo. ⁴ E a'di mo tani mondiki/e diki'd mo dhali mondiki/e a'di ta moŋkush gi 'kwani mo be. ⁵ Dhali moŋkush a'di 'twakki mondthurumi'd bwa mo dhali mondthurumi'd diki pi a'di e mo be.

⁶ Wathi/ diki'd jin tu'ckin ma Arumgimis ki yaku/ mo, a'di jin yuŋ gway ka Yohaan mo be. ⁷ A'di pu'dki'd mo gom gwo mmotor mo, mmotor gwo mo gom moŋkush mo, ka ris 'kwani 'baar mo mini gam gwo is e a'di mo be. ⁸ A'di diki ta moŋkush ki is piti mo. Hili a'di pu'dki'd mo mmotor gwo gom moŋkush mo be.

⁹ Dhali moŋkush gana/ a'di diki'd mmoyayu/ i 'kwaniny'cesh mo be, a'di jin ta moŋkush gana/ mmokusha ris 'kwaniny'ceshi 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo be. ¹⁰ A'di diki'd e mony'cesh mo dhali 'kwaniny'cesh ukkunu ki a'di mo tani hili a'di 'kona 'kwaniny'cesh ki nyith mo be. ¹¹ A'di pu'dki'd e kum piti tani dhali 'kwanim piti 'koki bu'th a'di mo be. ¹² Hili aris uni 'baar mo kun bu'thki a'di kun gam gway piti is mo tani a'di ciki uni mom'bi'th mo mmowar ki uci ma Arumgimis mo be. ¹³ Uni gun dhodhu 'pena bas yisa, walla 'peni bwa gi bungwar is yisa, walla 'peni bwa wathi/ yisa, hili 'peni Arumgimis mo be.

¹⁴ Dhali Gwo warki'd ki bungwar mo dhali shurki çab mo e bwam ana mo, 'tu'du/ ka 'the dhali ki gwor gana/ mo. Ana mishkina cam piti mo, monyca gi Ya/ jin di'd tal 'de/ 'peni Com mo be. ¹⁵ (Yohaan a'di ṭorki gwo gom a'di mo dhali cuu gwo mo ki: Wathi/ yansan a'di ta jin ṭorka/ um gwo mo ki: A'di jin midi pu'du/ i'ko'di aha/ mo tani a'di icaki'd ki aha/ mo haali/ a'di diki'di twa/a/ ki aha/ mo be.) ¹⁶ Dhali 'pena 'tu'd piti mo tani ana 'baar bu'thkin 'the mo mmomara 'the is mo be. ¹⁷ Haali/ gwoŋkan jin çinu mo tani a'di cikunu ka Musa mo. Hili a'the dhali gwor gana/ pu'dkin 'pena Yesus Kristhos mo be. ¹⁸ Wathin tal 'dej kamu/ yisa di'da jin parki'da Arumgimis e ki sule/ sule/ mo be, hili jasi Ya/m pitin tal 'de/ a'di jin diki'da bor gi com mo, a'di jin ṭorki a'di eya tente/ mo be.

Gwo jin Tor ma Yohaan jin Mii'da Mii ki Yi'de/ mo

¹⁹ Dhali yansan ta gwo jin ṭor ma Yohaan mo ki 'Kwani Yahuuda/ hashki igasiis mo dhali 'Kwani Lawi 'peni Pa Urushaliim mo mmodot a'di gwo mo ki: Ki / e tana ajaye? ²⁰ A'di ki pi gwo mo. A'di diki ur gwo mo. Hili a'di piki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ dinaki ta Kristhos mo be. ²¹ Dhali uni ki dot a'di gwo mo ki: Ba / e tana ja sa/? /E tana Iliyya 'taa? A'di ki o gwo mo ki: Aha/ tana a'di yisa. Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: I/ e tana manci gwo de? Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Yisa. ²² Dhali yan'ko'd uni ki o a'di gwo mo ki: Ba ki / e tana jaye? Dhalki aman mina mii tagi gwon thok gom uni gun hashki aman mo. Ata ona /e gwo gom is pini kan mo sa/? ²³ A'di ki o gwo mo ki: Aha/ tana 'twa/ wathin tal 'de/ mo mmocuu gwo mo e mombwaasho ki: Kari bway Tapa ka ji sho'k mo ma, me'd gwo jin okin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin yuŋ gway ka Ishaya mo.

²⁴ Dhali uni hashkunu mo 'peni 'Kwani Parisiyiin mo be. ²⁵ Dhali uni dotki a'di gwo mo ki: Katinta imiikina /e 'kwani ki yi'de/ mo wakki/ /e diki ta aKristhos mo walla Iliyya mo walla amanci gwo mo? ²⁶ Dhala Yohaan ki thok uni gwo mo ki: Aha/ miikina mii jin miikunu ki yi'de/ mo tani hili wathi/ doshki'di bwam um mo jin molkina um mo be. ²⁷ Isi

a'diyini jin midi yayu/ i'ko'di aha/ mo, dhali waçkana ppam piti mo tani aha/ dinaki ha me'd mo mmo'cuç uni mo be. ²⁸ Mii yansan a'di bu'thki mo mo e Pam Beetaniya mo e bwampo/ Yi'dej Kumma/ Uurdun mo e mo jin miikin ma Yohaana mii ki yi'de/ mo be.

Hili ma, Ari Ka'bal ma Arumgimis mo

²⁹ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani a'di parki'da Yesus e mo mmoayayu/ 'kup kadhoñ mo i a'di mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma, Ari Ka'bal ma Arumgimis a'di jin midi kal miinthus gi 'kwaniny'cesh mo be. ³⁰ Wathi/ yansan a'di ta a'di jin torka/ um gwo mo ki: 'Ko'di aha/ tani wathi/ midi pu'du/ mo a'di jin caki'd ki aha/ ntwa/a/ mo haali/ a'di diki'di twa/a/ ki aha/ mo be. ³¹ Aha/ ki is pem dinaki mish a'di mo. Hili gom mii yan mo tani aha/ pu'dkina mo mmomiiya mii jin miinu ki yi'de/ mo ki a'di minu tor eya tente/ e 'Kwani ma Israyil mo be. ³² Dhala Yohaan torki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ parkina Shi/in Dheleladhelel e mo mmothulu/ me'd gurko/ 'peni momis mo mmoça'ba po/ a'di mo be. ³³ Aha/ ki is pem dinaki mish a'di mo. Hili a'di jin hashki aha/ mo mmomiiya mii jin miinu ki yi'de/ mo tani a'di o aha/ gwo mo ki: A'di jin mina /e par Shi/in e mmothulu/ mo dhali ca'ba po/ a'di mo tani a'di ta a'di yansan jin mii'da mii jin miinu ki Shi/in Dheleladhelel mo be. ³⁴ Dhali aha/ mishkina mo mo dhali ta aman/o gwo ki a'di yansan ita Ya/ ma Arumgimis mo be.

Imancık Gwo kun Twa/a/

³⁵ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani aYohaan a'di doshki'd mo nyakki imancık a'di gwo isu/ mo be. ³⁶ Dhali a'di ki para Yesus e mo me'd jin yayina a'di mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma. A'di ta Ari Ka'bal ma Arumgimis mo be. ³⁷ Dhali imancık a'di gwo su/ cikki gwo mo mmo/ona a'di gwo yansan mo dhali uni batłkina Yesus nsho'k mo be. ³⁸ Yesus ki tuka bor mo dhali par uni e mo mmobatłkina uni a'di nsho'k mo dhali o uni gwo mo ki: Atinta ŋapa um mo? Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Rabbi, (a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ka Manṭor Gwo mo) ki /e dini mana mo? ³⁹ A'di ki thok uni gwo mo ki: Iiyu/ mo ma dhali par mo e mo. Uni pu'dkin mo dhali par mo e mo jin ca'bkinda a'di mo dhali uni nyakki 'ko ki a'di ka tee caan mo haali/ atente/ ta'da tente/ idoñon mo be. ⁴⁰ Jan ṭal 'de/ 'peni uni su/ jin cik gwo ma Yohaan jin ṭora a'di mo dhali jin batł a'di nsho'k mo tani a'di ta'da Andaraawus mo, jin ta'da kam ma Simaan Buteris mo be. ⁴¹ A'di gamki'da kam piti ntwa/a/ mo jin ta'da Simaan mo dhali o a'di gwo mo ki: Aman gamkina aMasiyya (jin ta 'pemen gwo jin onu ka Kristhos mo be). ⁴² A'di suski'da kam piti eya Yesus mo dhala Yesus parki a'di e mo dhali o a'di gwo mo ki: Hayyiye /e tana Simaan jin ta ya/ ma Yohaan mo. /E minu yuç gway ka Sapa mo (a'di jin ta 'pemen gwo ka Buteris mo).

Yesus Yučki'da Pilibbus dhala Nathana/iil mo

⁴³ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani Yesus pu'da/ bwa ka pije/ mo mmoaya Pany Jaliil mo. Dhali a'di gamki'da Pilibbus mo dhali o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ nsho'k mo ma. ⁴⁴ Dhala Pilibbus a'di ta wathi/ gi Pam Beetsayda mo jin ta 'peñkuman bampa/ ma Andaraawus dhala Buteris mo be. ⁴⁵ Dhala Pilibbus a'di gamki'da Nathana/iil mo dhali o a'di gwo mo ki: Aman gamkina wathi/ yin jin okin ma Musa mo e gwoñkan jin çinu mo dhali imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo, uni si'da/ 'kwarki gwo mo goma Yesus gi Pa Naasira mo, a'di jin ta Ya/ ma Yuusup mo. ⁴⁶ Dhala Nathana/iil ki thok a'di gwo mo ki: A/mina tom 'boro'da kamu/ piyu/ mo 'peni Pa Naasira mowa? Pilibbus ki thok a'di gwo mo ki: Yayu/ mo ma dhali par e mo. ⁴⁷ Dhala Yesus mishki'da Nathana/iil mo mmopu'du/ e a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma. Wathi/ 'peni 'Kwani ma Israyil ka jin gana/ jin dar ga mak mo. ⁴⁸ Dhala Nathana/iil ki thok a'di gwo mo ki: /E mishi aha/ kata moye? Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Ntwa/a/ ka Pilibbus diki yuk /e mo ki /e dina lampu/ mo tani aha/ parkina /e e mo be. ⁴⁹ Dhala Nathana/iil ki thok a'di gwo mo ki: Rabbi, /e ta

Ya/ ma Arumgimis mo. /E tana Malik gi 'Kwani ma Israyiil mo be. ⁵⁰ Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Haali/ gom gwo jin oka/ /e ki aha/ parkina /e e eya lampu/ mo tani a'di igama /e gwo is mowa? /E mini par dhan to kun caaca e mo mmobol gwansan e mo. ⁵¹ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Ka jiŋ gana/ ka jiŋ gana/ aha/ ṭora /e gwo mo ki um mini par momis e mo mmodi ki ƙany mo, dhali iman'doyu gwo ma Arumgimis mo mmoseku/ mo dhali mmothulu/ mo apo/ Ya/ gi 'Kwani mo be.

2

Momiimash e Paŋ Kaana mo

¹ Dhali ka cim kwara mo tani momiimash diki'd e Paŋ Kaana gi Pany Jaliil mo. Dhali KoYesus diki'd imun mo be. ² Dhala Yesus si'da/ yukkunu mo e momiimash yan mo nyakki imancik a'di gwo mo be. ³ Ki yimana mura'th bolu ki is mo tani KoYesus pu'dki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Uni dar gi yimana mura'th mo be. ⁴ Dhala Yesus ki owa yim gwo mo ki: Ayy a'boma. A'di midi mii /e katinta dhali aha/ mo? Haali/ mom pem diki pu'd naskina/ mo be. ⁵ Dhali kum ki o imanmiya tu'c gwo mo ki: Miyi a'diyin jin mina a'di itor um mo. ⁶ Dhali dhur wosh 'kokini pe'de/ mo kun caaca mo kun dhukunu mo gom 'Kwani Yahuuda/ mo mmolam to mo me'd mii gi gwoŋkan jin ćinu mo be. Jin ṭal 'de/ ƙalki'da jaluun bwamani iss 'de/ mo walla jaluun bwamani iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo be. ⁷ Yesus ki o uni gwo mo ki: 'Tu'di dhur gwansan ki yi'de/ mo ma. Dhali uni ki 'tu'd uni ki shengolu/ ilu/ mo be. ⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Pashi mo ma dhali ha'bki a'di eya mancila to gi mo jin yukuwa yuƙ mo. Wakan uni ha'bki a'di mo be. ⁹ Dhali ka mancila to gi mo jin yukuwa yuƙ mo nyokki yi'de/ jin warki'd ki yimana mura'th mo tani dhali a'di diki mish mo jin ha'bku a'di 'peni nycine/ mo (bahili jasi imanmiya tu'c uni mishki mo jin ha'bku yi'de/ 'peni cine/ mo) dhala mancila to gi mo jin yukuwa yuƙ gom montul 'kup mo tani a'di ki yuƙ wathinyaja'b mo be. ¹⁰ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ ćiki 'kwani yimana mura'th jin 'boro'di ṭwa/a/ mo, dhali ki 'kwani pikini kap mo tani yimana mura'th jin thapathap mo ciyunu 'kwani mo be. Hili /e karki yimana mura'th gana/ mo ntagi shwanesan mo be. ¹¹ Mii yansan a'di ta miimer jin ṭwa/a/ jin miikin ma Yesus e Paŋ Kaana gi Pany Jaliil mo dhali a'di ki tor monycam piti eya tente/ mo, dhali imancik a'di gwo gamki gwo is e a'di mo be.

¹² Dhali 'ko'di mii yan mo tani a'di yaki'd ka lungu'b e Paŋ Kapranahuum nyakki kum mo dhali ikam piti mo dhali imancik a'di gwo mo dhali uni ki 'ko imun ka cim ka hony/e mo be.

Mmodhelel Gu'b gi Mondheleladhelel mo

¹³ Dhali Mompe'kupanyolos gi 'Kwani Yahuuda/ dishki'd mo dhala Yesus yaki'd ka gagamis e Pa Urushaliim mo be. ¹⁴ Dhali e gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di gamki uni gwansan kun 'kokin mo mmoyola morbiŋ mo dhali ƙa'bal mo dhali gurko/ mo, dhali uni kun ta imanwan emena guurush mo eya tu'c buni mo be. ¹⁵ Dhali a'di ki to'd guluka 'ci'd mo dhali a'di ki ur uni 'baar ka piye/ mo ki ƙa'bal ilu/ mo dhali ka morbiŋ lu/ mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo, dhali a'di ki wol emena guurush 'pera 'cesh mo dhali a'di ki kuma tharabeesam buni 'twa/a 'cesh mo. ¹⁶ Dhali a'di ki ṭor uni gwansan gwo mo, uni gun yolkı gurko/ mo ki: 'Doyi to gwansan mo. Um mini 'koki mii gu'b ma Babam pem me'd gu'b gi moyol mo. ¹⁷ Imancik a'di gwo kakina gwo e mo jin 'kwarkunu mo jin o gwo mo ki: Anyor gom gu'b pini mo tani a'di migi/ shwa mo be. ¹⁸ Dhali yan'ko'd 'Kwani Yahuuda/ ki o a'di gwo mo ki: Jamas mii gi wakatinta imina /e imii mo mmoṭor am mmomiina /e to gwansan mo. ¹⁹ Yesus ki thok uni gwo mo ki: 'Koshi gu'b gi mondheleladhelel yansan mo dhali ka cim kwara mo tani aha/ mina 'de'k a'di imis mo be. ²⁰ Dhali 'Kwani Yahuuda/ ki o a'di gwo mo ki: Gu'b gi mondheleladhelel yansan a'di bu'thki yil issu/ i'ce'dka pe'de/ apo/ mmonyaq a'di mo dhali /e mini 'de'k a'di imis

ka cim kwara mmanakan? ²¹ Hili a'di oki gwo mo gom gu'b gi mondheleladhelel jin ta buŋwar is piti mo be. ²² Dhali wakan ki a'di cuyunu mis mo 'peni mowu mo tani imancik a'di gwo kana gwo e mo jin okina a'di wakansan mo dhali uni gamki Gwo jin 'kwarkunu is mo dhali gwo jin okin ma Yesus mo be.

Yesus Mishki 'Kwani 'Baar mo

²³ Dhali ki a'di diki'd e Pa Urushaliim ka cim gi Mompe'kupanyolos jin yukuwa yuk mo tani 'kwani ka ris gamki gwo is e gway piti mo mmomishkina uni jamas miim piti kun miikina a'di mo. ²⁴ Hila Yesus ki is piti diki'd naskina/ mmowo'd uni mo ²⁵ haali/ a'di mishki'da ris 'kwani 'baar mo dhali midi mii diki ta gi jan tal 'dej kamu/ mmoṭor a'di gwo apo/ 'kwani mo haali/ a'di ki is piti mishki to kun 'kon e bwaŋ 'kwani mo be.

3

Yesus dhala Nikudimus

¹ Dhali wathiŋ kamu/ diki'd 'peni 'Kwani Parisiyiin jin yukkanu gway ka Nikudimus mo a'di jin ta tapa gi 'Kwani Yahuuda/ mo be. ² Wathi/ yansan pu'dki'da Yesus mon'thiny mo dhali o a'di gwo mo ki: Rabbi, aman misha ki /e tana Manṭor Gwo jin pu'dki'd 'peni Arumgimis mo. Haali/ jan tal 'dej kamu/ yisa di'da jin midi mish jamas mii gwansan mii mo kun miina /e mo, hili isi ciki/ Arumgimis midi nyak di i a'di mo be. ³ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Ka jij gana/, ka jij gana/, aha/ ḥora /e gwo mo ki: Isi ciki/ wakki/ jan tal 'dej kamu/ dinuki dho'th ki dho'th this 'peni momis mo tani a'di midi mol se Bampa/ ma Arumgimis mo be. ⁴ Nikudimus ki thok a'di gwo mo ki: Ki wathi/ jin ca'd minu mish dho'th kata mo? Mina a'di mish se bwaŋ kum dok/e ki a'di minu dho'th mowa? ⁵ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Ka jij gana/, ka jij gana/, aha/ ḥora /e gwo mo ki: Isi ciki/ wakki/ jan tal 'dej kamu/ dinuki dho'th 'peni yi'de/ dhali 'peni Shi/in mo tani a'di midi mol cic Bampa/ ma Arumgimis mo be. ⁶ Caan jin dhodhu 'peni buŋwar is mo tani ta buŋwar is mo dhali caan jin dhodhu 'peni Shi/in mo tani a'di ta shi/in mo be. ⁷ Dhalku/ ki mer mo gom gwo jin oka/ /e mo ki: Um minu mii dho'th ki dho'th this 'peni momis mo. ⁸ Tham poshki'd ki bwam piti mo dhali /e cikki is jin gwona a'di mo, hili /e diki mish mo jin yayina a'di mo walla mo jin yakina a'di mo. A'di ta mondho'th gi wakan be jin dhodhuwa ris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun dhodhu ki Shi/in mo be. ⁹ Dhala Nikudimus ki thok a'di gwo mo ki: Yan minu mish mii kataye? ¹⁰ Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo ki: /E tana manṭor 'Kwani ma Israyiil gwo mo dhali /e din naskina/ mmodiki mish gwo yansan 'ban mowa? ¹¹ Ka jij gana/, ka jij gana/, aha/ ḥora /e gwo mo ki: Haali/ aman ḥora gwo gi to jin misha aman mo dhali ḥor gwo gi to jin para aman e mo. Hili um 'koki bu'th gwo jin ḥora aman mo be. ¹² Wakki/ aha/ ḥora um gwo gom to ga 'cesh mo dhali um 'koki gam gwo is mo tani ba um mini mish gwo gam is kata mo wakki/ aha/ ḥora um gwo gom to gi momis mo? ¹³ Wathin tal 'dej kamu/ yisa di'da jin seki momis mo, hili a'di jin thulki'd 'peni momis mo, a'di jin ta Ya/ gi 'Kwani mo, a'di jin diki'd e momis mo be. ¹⁴ Dhali me'd jin 'de'k ma Musa tasha/ e mombwaasho mo tani wakan si'da/ Ya/ gi 'Kwani minu mii 'de'k mo be, ¹⁵ ki a'diyin jin midi gam a'di gwo is mo tani midi ta gi mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

¹⁶ Haali/ Arumgimis enki 'kwaniny'cesh kagahara tani a'di cıkina a'di Ya/m piti jin di'd tal 'de/ mo, ki a'diyin jin midi gam a'di gwo is mo tani midi 'taki diki this e mo hili midi ta gi mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ¹⁷ Haali/ Arumgimis hashki Ya/m piti i mony'cesh yansan yisa mmowak 'kwaniny'cesh mo, hili ki 'kwaniny'cesh minu woṭh ki a'di mo be. ¹⁸ A'diyin jin gam a'di gwo is mo tani yisa wakwa, hili a'diyin jin diki gam gwo is mo tani a'di wakkunu hila/ mo be haali/ a'di diki gam gway gi Ya/ ma Arumgimis jin di'd tal 'de/ is mo. ¹⁹ Dhali miiwak a'dan be ki moṛkush pu'dki'd e 'kwaniny'cesh mo tani dhali 'kwaniny'cesh enki mondthurumi'd mo, mmodhal moṛkush e i is mo haali/ miim buni kun miikina uni mo tani ta thus ki thus mo be. ²⁰ Haali/ aris uni 'baar mo kun

miiki to kun ta thus ki thus mo tani shi/ki moŋkushi e mo dhali 'koki iiyu/ imoŋkush mo isi ciki/ ki miim buni minu 'taki be'd mo be. ²¹ Hili a'di jin botki'd mmomii gwoŋ gana/ mo tani a'di pu'dki'd mo e moŋkush mo, ki a'di minu ṭor eya tente/ mo ki miim pití kun miikina a'di mo tani uni wagaskin ma Arumgimis mo be.

A'di Midi Mii Eka/ Ek mo, Hili Aha/ Mina Mii Wa She/ Is Kan mo be.

²² Dhali yan'ko'd ki mii yansan mo tani Yesus dhali imancik a'di gwo uni iikin e Bampa/ Yahuudiyya mo, dhali nyakki ca'b ki uni imun mo dhali mmomiiya mii ki yi'de/ mo be.

²³ Dhala Yohaan si'da/ a'di miiki'da mii ki yi'de/ e Pa Enuuñ jin 'dish Pa Saliim is mo haali/ yi'de/ caaca imun mo. Dhali 'kwani pu'dkin mo dhali 'kokunu mo mmomiiya mii ki yi'de/ mo be. ²⁴ Haala Yohaan dinuki kara sijin naskina/ mo be.

²⁵ Dhali gwo jin sugu mo cuki'd mo ibwaman imancika Yohaan gwo mo dhali Wathi/ Yahuudarj kamu/ mo gom mii jin miinu mmolam to mo me'd mii gi gwoŋkan jin cinu mo be. ²⁶ Dhali uni pu'dkina Yohaan mo dhali o a'di gwo mo ki: Rabbi, a'di jin nyakki di ki /e e bwampo/ Yi'den Kumma/ Uurdun mo tani a'di jin ṭorkina /e gwo mo tani a'di a'dani,

miiki'da mii jin miinu ki yi'de/ mo, dhali aris 'kwani 'baar mo iikini a'di mo be. ²⁷ Yohaan ki thok uni gwo mo ki: Wathin ṭal 'denj kamu/ yisa di'da jin midi bu'th ṭorj kamu/ mo hili isi ciki/ a'di cikunu a'di 'peni momis mo be. ²⁸ Um ki is bum ta iman/o gwo gom aha/ mo, gwo jin oka/ um ki aha/ dinaki ta Krishhos mo, hili aha/ hashkunu ntwa/a/ mo gom a'di mo be. ²⁹ A'diyin jin ta gi nyaranya'b mo tani a'di ta wathinya'b mo, dhali amugu gi wathinya'b jin doshki'd mo dhali cik a'di 'twa/ mo tani a'di 'kunya bwa ki 'kunya kagahara mo mmocik 'twa/ gi wathinya'b mo. Dhali wakan si'dayi a'di 'kunya/ bwa ki 'kunya mo shwane/ jin ta bwanj 'kunyu'd pem mo. ³⁰ A'di midi mii eka/ ek mo, hili aha/ mina mii wa she/ is kan mo be.

A'di jin Pu'dki'd 'Peni Momis mo

³¹ A'di jin pu'dki'd 'peni momis kan mo tani a'di ta ji gi di'd apo/ 'kwani 'baar mo. A'di jin yayi'd 'peni mony'cesh mo tani ta ji jin cil ma 'cesh mo dhali ki 'twany 'cesh mo tani a'di ki o gwo mo. A'di jin pu'dki'd 'peni Momis mo tani a'di ta ji gi di'd apo/ 'kwani 'baar mo be. ³² A'di ṭorki gwo gom a'di jin parkina a'di e mo dhali gwo jin ciikkina a'di mo,

dhali wathirj kamu/ yisa di'da naskina/ jin bu'thki gwo jin ṭora a'di mo be. ³³ A'diyin jin bu'thki gwo jin ṭora a'di mo tani 'dapka'd ki a'di yansan mo ka Arumgimis ta jij gana/ mo be. ³⁴ Haali/ a'di jin hashkin ma Arumgimis mo tani a'di ṭorki gwo ma Arumgimis mo haali/ a'di diki ci a'di Shi/in me'd jin baru to mo. ³⁵ Haali/ a'di jin ta Com enki Ya/m pití mo dhali ciya ris to 'baar mo e me'd pití mo be. ³⁶ A'diyin jin gamki gwo is e Ya/m pití mo tani a'di ta'd gi mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. A'diyin jin diki ha gwo gi Ya/ e mo tani a'di midi diki par mondiki/e e mo, hili anyor ma Arumgimis ca'bki'd apo/ a'di mo be.

4

Yesus dhala 'Bom gi Pan Saamira mo

¹ Dhali ki Tapa nyithki'd ki 'Kwani Parisiyiin ciikki gwo ka Yesus diki'd mmomar imancik a'di gwo is mo dhali mmomiiya mii jin miinu uni ki yi'de/ si'da/ mmobol kum ma Yohaan e mo ² (ba Yesus yisa imii uni ki yi'de/ ki is pití mo hili jasi imancik a'di gwo mo be). ³ Dhali a'di dhalki Pa Yahuudiyya 'pen mo dhali dokki'd ka nyar'ko'd e Pany Jaliil mo be. ⁴ A'di midi mii ya ki tur mo e Pan Saamira mo be. ⁵ Wakan a'di pu'dki'd e 'peŋkuman Bampa/ gi Pan Saamira, a'di jin yukkunu gway ka Sučar mo, a'di jin 'dishki mo ma 'cesh ma Yakuub is jin ciicina a'di ya/m pití ka Yuusup mo be. ⁶ Dhali jis yi'de/ ma Yakuub si'da/ diki'di mun mo be. Dhali wakan aYesus si'da/ a'di wukina is e mo gom ya jin yayina a'di nyakki imancik a'di gwo mo. Dhali a'di ca'bki'da 'cesh nshemen jis yi'de/ mo. Haali/ mo ta'da tente/ mbwanj 'kup mo be.

⁷ Dhala 'bom gi Pan Saamira pu'dki'd mo mmomush yi'de/ mo. Yesus ki owa yim gwo mo ki: Ciyi aha/ mmopi mo ma. ⁸ Haali/ imancik a'di gwo mo uni iikin e 'pejkuman bampa/ mo mmoyolu/ tonṭe/ mo be. ⁹ Dhala 'bom gi Pan Saamira ki thok a'di gwo mo ki: Ki /e jin ta Wathi/ Yahuuda/ 'tho aha/ yi'de/ ipi manakan? aha/ jin tana 'bom gi Pan Saamira mo? Haali/ 'Kwani Yahuuda/ usha gwo me'd nyakki 'Kwani Samiriyin mo be. ¹⁰ Dhala Yesus ki thoka yim gwo mo ki: Wałki/ /e mini nyith to jin cin ma Arumgimis ki me'd mo dhali gom gwo gi a'di yansan jin o /e gwo mo ki: Ciyi aha/ yi'de/ aha/ pina mo tani /e mini 'taki dot a'di mo dhali a'di midi 'taki ci /e yi'de/ jin di ki e mo be. ¹¹ Dhala 'bom ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, /e dar gi to mmomush yi'de/ mo dhali jis yi'de/ 'kula'kul mo ba/. Yi'de/ jin di ki e mina /e igam 'peni mana mo? ¹² A/ki /e can ka babam bam ka Yakuub 'taa? a'di jin ciki aman jis yi'de/ yansan mo? Dhali a'di ki is piti piki'd si'da/ mo 'peni jis yi'de/ yansan mo dhali iya/m piti mo dhali to/em piti mo be. ¹³ Yesus ki thoka yim gwo mo ki: Aris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun pi yi'de/ yansan mo tani mina yi'de/ dok/e bu'th mo be. ¹⁴ Hili a'diyin jin midi pi yi'de/ jin miga/ ci a'di mo tani mina yi'de/ diki dok/e bu'th ki sule/ sule/ mo. Yi'de/ jin miga/ ci a'di mo tani midi war mo e a'di mmokash mo dhali mmodu'd mo ntagi mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. ¹⁵ Dhala 'bom ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, ciyi aha/ yi'de/ yansan mo ma, ki aha/ mina yi'de/ diki dok/e bu'th mo walla mmodiki yayu/ imahan mmoha'b yi'de/ mo be.

¹⁶ Yesus ki owa yim gwo mo ki: Yaku/ mo ma. Yučka kathim pini mo dhali yayu/ imahan mo. ¹⁷ Dhala 'bom ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ dara ga kathim pem mo. Yesus ki thoka yim gwo mo ki: Gwom pini 'boro'd mo jin ona /e gwo mo ki: Aha/ dara ga kathim pem mo be. ¹⁸ Haali/ /e 'dapkina gwatḥ 'twa/ ka mudhe'd mo dhali a'di jin di'di /e shwane/ mo tani yisa ta'da kathim piniya. Gwo yan ona /e ki oj gana/ mo be. ¹⁹ Dhala 'bom ki o a'di gwo mo ki: Tapa, aha/ nyithkina ki /e tana manci gwo ma Arumgimis mo be. ²⁰ Haali/ ibabam bam uni iluŋkin e 'kuwosh yansan mo be dhali um o gwo ki mo gi Pa Urushaliim a'di ta mo jin mina 'kwani ka mii iluŋ mo ba/. ²¹ Yesus ki thoka yim gwo mo ki: A'boma, gami aha/ gwo is mo ma. Mo midi pu'du/ mo ki um mini 'kok luja Baba e 'kuwosh yan mo walla e Pa Urushaliim mo be. ²² Um luŋki to jin 'kona um ki mish mo. Aman luŋkina a'di jin misha aman mo haali/ mowoth piyi'd mo 'peni 'Kwani Yahuuda/ mo be. ²³ Hili, mo midi pu'du/ mo dhali a'di a'dan shwane/ mo ki uni gun luŋkina luŋ ki bwaj gana/ mo tani mini luja Baba ki shi/in mo dhali ki gwoj gana/ mo haala Baba ḥapki ku gi wakansan mmoluj a'di mo be. ²⁴ Arumgimis ta shi/in be dhali uni gwansan kun luŋki a'di mo tani mini mii luŋ a'di ki shi/in dhali ki gwoj gana/ mo be. ²⁵ Dhala 'bom ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ misha ka Masiyya midi pu'du/ mo (a'di jin yuku gway ka Kristhos mo tani), dhali ki a'di midi pu'du/ mo tani a'di midi tor aman aris to 'baar mo be. ²⁶ Yesus ki thoka yim gwo mo ki: Aha/ jin tora /e gwo mo tani aha/ a'dan be jin tana a'di mo be.

²⁷ Dhali yan'ko'd ki 'ta'b mo tani imancik a'di gwo pu'dkin mo. Dhali uni merkin mo mmoṭorkina a'di ator ka 'bom mo. Hili jan ṭal 'dej kamu/ yisa ka'd 'twa/ mo mmo/o gwo mo ki: Atinta ḥapa /e mo, walla, Atinta ṭorkina /e ator nyakki yim mo? ²⁸ Wakan a'bom dhalki dhur yi'dem piti 'pen mo dhali ya 'pejkuman bampa/ mo dhali tor 'kwani gwo mo ki: ²⁹ Iiyu/ mo ma dhali par wathij kamu/ e mo jin ṭorki aha/ aris tom pem'i 'baar mo kun miikika/ mo. Yansan diki ta Kristhos 'teya? ³⁰ Dhali uni iikin ka pije/ mo 'peni bampa/ mo dhali pu'dku/ i a'di mo be.

³¹ Ki embul mo yan mo tani imancik a'di gwo ḥapki a'di mo mmo/o a'di gwo mo ki: Rabbi, shwayi to mo ma. ³² Hili a'di ki thok uni gwo mo ki: Aha/ takina gi tonṭe/ mmoshwa mo a'di jin molkina um mo be. ³³ Wakan imancik a'di gwo o gwo ka rem 'kup mo ki: Ki wathij kamu/ kalki a'di tonṭe/ mmoshwa mo 'taa? ³⁴ Yesus ki thok uni gwo mo

ki: Ton̄tem pem jin shwaka/ mo tani ta bwa gi a'di jin hashki aha/ mo dhali mmothima tu'c piti mo be. ³⁵ Kona um ki o gwo mo ki: Appe boça 'kupi dojon mo naskina/ dhali yan'ko'd mo gi 'cīthu/ to midi pu'du/ mo. Dhali aha/ ṭora um gwo mo ki: 'Deki em bumi mis mo dhali hili mombunto mo, a'di kusha to mo mo hila/ mmo/is mo gom mo jin minu 'cīth a'di to mo be. ³⁶ A'di jin 'cīthki to mo tani midi bu'th jin mina a'di gam mo dhali tul maman is gom mondiki/e ki sule/ mo. Wakan amanyeka ḫa'bany to mo dhali aman'cīth to mo uni 'kunykina bwa mo mmontal 'de/ mo be. ³⁷ E mii yan mo tani gwo jin onu mo gama gam ki gwon gana/ mo jin o gwo mo ki: Wathin tal 'de/ ki si to mo dhali jaŋ kamu/ ki 'cīth to mo be. ³⁸ Aha/ hashkina um mo mmo'cīth a'di, a'di jin 'kokina um ki miiya tu'c mo. Kun tiya uni miikina tu'c mo dhali um cīckin e mo ma tu'c buni mo be.

³⁹ Kwani Samiriyiin 'peni 'pejkuman bampa/ ḫaan mo tani gamki a'di gwo is mo haali/ gom gwo jin tor ma 'bom mo mmo/o gwo mo ki: A'di ṭorki aha/ gwo mo goma ris to 'baar mo kun miikika/ mo be. ⁴⁰ Wakan ki 'Kwani Samiriyiin pu'dkin e a'di mo tani uni dot̄ki a'di mo mmonyak ḫa'b e uni mo, dhali a'di ḫa'bki'di mun ka cim su/ mo be. ⁴¹ Dhali uni ka ris ris gamki gwo is mo gom gwom piti mo be. ⁴² Dhali uni ki owa 'bom gwo mo ki: A'di yisa di'd mmota gwom pini jin gama aman gwo is mo yisa haali/ aman cīkkina gwo ki is bam mo, dhali aman misha a'di yansan ka jin gana/ a'di ita'da Manwoṭh gi 'kwaniny'cesh mo be.

Yesus Wački Ya/ gi Wathi/ ma Hakuumajin Ca'd mo

⁴³ Dhali 'ko'da cim su/ mo tani a'di yaki'd e Pany Jaliil mo be. ⁴⁴ Haala Yesus ki is piti ṭorki gwo ka manci gwon kamu/ yisa taku e bampam pitij ganaa. ⁴⁵ Wakan ki a'di pu'dki'd e Pany Jaliil mo tani 'Kwani gi Pany Jaliil hanki a'di mo mmomishkina uniya ris to gun miikina a'di mo e Pa Urushaliim e mo ma yuč jin yuč mo haali/ uni si'da/ iikin e mo jin yukuwa yuč mo be.

⁴⁶ Wakan a'di pu'dki'd ka nyān'ko'd e Paŋ Kaana gi Pany Jaliil e mo jin warkina a'di yi'de/ ki yimana mura'th mo. Dhali e Paŋ Kapranahuum mo tani wathi/ ma malika kamu/ diki'd jin 'ba'thkina ya/m piti mo be. ⁴⁷ Ki a'di cīkki gwo ka Yesus pu'dki'd 'peni Pa Yahuudiyya e Pany Jaliil mo tani a'di yaki'd mo dhali yuč a'di mo mmoyayu/ ka luŋgu'b mo dhali wač ya/m piti mo haali/ a'di 'disha 'twa/ mmowu mo be. ⁴⁸ Dhali wakan a'Yesus ki o a'di gwo mo ki: Isi ciki/ ki um 'koki par jamas mii e mo dhali momer mo tani um mini 'koki gam gwo is mo be. ⁴⁹ Dhali wathi/ ma malik ki o a'di gwo mo ki: Tapa, yayu/ ka luŋgu'b mo ma ntwa/a/ ka 'cim pem diki wu mo. ⁵⁰ Yesus ki o a'di gwo mo ki: Yaku/ mo ma. Ya/m pini midi di ki e mo. Dhali wathi/ gamki gwo is jin ṭorkin ma Yesus a'di mo dhali a'di yaki bway pa mo be. ⁵¹ Dhali ki a'di diki'd mmoyaku/ ka luŋgu'b mo tani imanmiiya tu'c piti gamki a'di 'kup mo dhali ṭor a'di gwo mo ki: Ya/m pini a'di di'd ki e mo be. ⁵² Wakan a'di ki dot̄ uni atente/ mo jin ṭelkina a'di mii 'pen mo mmowač mo. Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Katili/ ka tente/ joč is 'peni bwaj 'kup mo mmota atenten 'de/ mo tani athunya/ ki dhal a'di 'pen mo be. ⁵³ Dhali com ki misha tente/ jin okin ma Yesus a'di gwo mo ki: Ya/m pini midi di ki e mo. Dhali a'di ki is piti gamki gwo is mo dhali 'kwani gi gu'b piti 'baar mo be. ⁵⁴ Dhali mii yansan a'di ta miimer kun 'kon ma po/i su/ mo jin miikin ma Yesus mo me'd jin pu'dkina a'di 'peni Pa Yahuudiyya e Pany Jaliil mo be.

Mowač jin Waču eya Al Yi'de/ mo

¹ Dhali 'ko'di mii yan mo tani ayuč jin yuč mmotul 'kup gi 'Kwani Yahuuda/ 'dishki'd mo dhala Yesus ya'd ka gagamis e Pa Urushaliim mo be.

² Dhali ara al yi'de/ diki'd e Pa Urushaliim e 'twanjkala gor ḫa'bal mo jin yučkunu ki 'twanj 'Kwani Ibraniyiin ka Beet/hisda mo, a'di jin 'kokin ma lambalanyi mudhe'd mo be.

³ Dhali mo yansan a'di ta mo jin ishkin ma waambuhany 'kwani kun aṭha mom'bi'th mo dhali kun takina ja'da/ mo dhali kun ta յwol mo dhali kun կ'thkina is gurkuru/ mo, mmoçor yi'de/ mmobangal is mo, ⁴ haala man'doyu gwo gi Tapa thulki'd ki me'da tiya eya al mo dhali mmobangal yi'de/ is mo. Dhali a'diyin jin thulki yi'de/ nṭwa/a/ 'ko'di yi'de/ bangalkunu is mo tani a'di wacki'd 'peni 'ba'th yin jin 'koshki a'di mo be. ⁵ Wathin տal 'de/ diki'd, a'di jin 'ba'thki'd ki yil iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo dhali pekvara mo. ⁶ Dhali ka Yesus parki a'di e mo mmo/isha a'di 'ko'da 'cesh ki rash rash mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: /E յapan ki /e minu waç mowa? ⁷ Dhali wathi/ jin 'batha'd a'di ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, aha/ dara gi wathi/ mmokar aha/ eya al mo ki yi'de/ bangalki is mo, dhali ki aha/ dina mmoya mo tani jaç kamu/ thulki'di տwa/a/ ki aha/ mo be. ⁸ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali 'deka cim pini dhali yayi mo. ⁹ Dhali ki jahanne/ wathi/ waçkunu mo dhali a'di 'de'kki'da cim piti mo dhali ya bway pa mo be.

Dhali acim yansan a'di ta'da cim ma pesu/ mo be. ¹⁰ Dhali wakan 'Kwani Yahuuda/ ki o wathi/ jin waçkunu gwo mo ki: A'di ta'da cim ma pesu/ mo. A'di diki ta mii jin dhala gwoñkan /e bway mo mmokala cim pini mo be. ¹¹ Hili a'di ki thok uni gwo mo ki: Wathi/ jin waçki aha/ mo tani a'di ki o aha/ gwo mo ki: 'Deki acim pini mo ma dhali yayi mo. ¹² Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Ki wathi/ jana i/o /e gwo kan mo? mmo/o gwo mo ki: 'Deki acim pini dhali yayi mo? ¹³ Dhali wathi/ jin waçkunu mo tani a'di diki mish wathi/ mo haala Yesus borki is piti mo haala dhana waambuhany 'kwani caaca mo e mo շaan mo be. ¹⁴ Dhali yan'ko'd Yesus ki gam a'di e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma. /E 'borkina is mo. Dhalku/ miinthusa kamu/ ki mii mii dok/e mo jin minajirj kamu/ jin shi/ashi/ mmobol yansan e mo diki 'kosh /e mo. ¹⁵ Dhali wathi/ yaki'd mo dhali տor 'Kwani Yahuuda/ gwo mo ka Yesus a'di iwaçki a'di mo be. ¹⁶ Dhali gom mii yan kan mo tani a'di toca 'Kwani Yahuuda/ aYesus 'kus mo haali/ a'di miiki mii yansan ka cim ma pesu/ mo be. ¹⁷ Hila Yesus thok uni gwo mo ki: Ababam pem di'd naskina/ mmomiiya տ'u'c mo. Dhali aha/ si'da/ dina mmomiiya տ'u'c mo. ¹⁸ Dhali gom gwo yan kan mo tani 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo յapkina յap mo ka dun dara'd mo mmo'kosh a'di mo haali/ a'di ilu/ yisa 'ce'dki jasa cim ma pesu/ yisa, hili si'da/ a'di yukki'da Arumgimis ki Com mo mmokar is piti mmonyaka nyał ka Arumgimis mo be.

Moshirr gom Ya/ mo

¹⁹ Dhali Yesus ki thok uni gwo mo ki: Ka jin gana/ ka jirj gana/ aha/ տora um gwo mo ki: Ya/ moli torj kamu/ mii ki bwam piti mo hili jasi a'di jin parkina a'di Com e mo mmomii mo. Haali/ to yin jin miikina a'di mo tani wakan si'da/ Ya/ a'di miiki uni mo be. ²⁰ Haali/ Ababa a'di enki Ya/m piti mo dhali տor a'di aris to 'baar mo a'di jin miikina a'di ki is piti mo. Dhali adhan mii kun can kun boli gwansan e mo tani mina a'di itor a'di i e mo ki um mini mer mo be. ²¹ Haali/ me'd jin 'de'kkin ma Baba uni kun wukin mo dhali շi uni moj'koki/e mo tani wakan si'da/ Ya/ չiki uni moj'koki/e mo uni gun ona bwa a'di mo be. ²² Dhala Baba diki dwall jan տal 'deյ kamu/ gwo mo, hili aris gwon dwalli 'baar mo tani չikina a'di Ya/ mo be ka ris 'kwani 'baar mo mini tak Ya/ mo, ²³ ma me'dyin si'da/ takkina uniya Baba mo. A'di jin diki tak Ya/ mo tani diki tak Baba mo a'di jin hashki a'di mo be. ²⁴ Ka jirj gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: A'diyin jin չikk'i gwom pem mo dhali gam a'di is mo a'di jin hashki aha/ mo tani a'di ita'd gi mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. A'di midi diki yayu/ e miiwak gi gwon dwall mo hili a'di 'cithki'd mo 'peni mowu mo ntagi moj'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

²⁵ Ka jirj gana/, ka jin gana/ aha/ տora um gwo mo ki: Mo midi pu'du/ mo dhali a'di diki'd shwane/ mo, ki uni kun wukin mo mini չik 'twa/ gi Ya/ ma Arumgimis mo, dhali uni gwansan kun չikkin mo tani mini 'ko ki e mo be. ²⁶ Haali/ me'd jin tan ma Baba gi mondiki/e e is piti mo tani wakan si'da/ a'di չiki a'di Ya/m piti mo mmota gi mondiki/e e is piti mo be. ²⁷ Dhali a'di չiki a'di moshirri 'baar mo mmotor mii 'twa/a 'cesh gi gwon

dwall mo haali/ a'di ta Ya/ gi 'Kwani mo be. ²⁸ Dhalku/ ki mer gom gwo yansan mo haali/ mo midi pu'du/ mo ka ris 'kwani 'baar mo kun 'kokin mo e jis jwa mo tani mini cik 'twam piti mo be ²⁹ dhali uni mini piyu/ ka pije/ mo uni gwansan kun miiki miim 'boron mo e mo jin pinu e moj'koki/e mo dhali uni gwansan kun miiki tonthus mo tani uni mini piyu/ e momiiwak mo be.

Iman/o Gwo goma Yesus mo

³⁰ Aha/ mola toj kamu/ mii ki moshirr pem mo. Me'd gwo jin cikkika/ mo tani aha/ ki dwall gwo mo. Dhali gwon dwall pem kun dwallka/ mo tani ta kuŋ kar/e mo haali/ aha/ dinaki ḥapi mmomii ki bwam pem mo, hili jasi ki bwa gi a'di jin hashki aha/ mo be. ³¹ Wakki/ aha/ ona gwo gom is pem mo tani gwo jin ṭorka/ gom is pem mo tani diki ta jin gana/ mo be. ³² Jamu/ diki'd jin ta'da man/o gwo gom aha/ mo dhali aha/ misha ki gwo jin ṭora a'di mo gom aha/ mo tani ta gwoj gana/ mo be. ³³ Um hashki 'kwani eya Yohaan mo dhali a'di ta'da man/o gwo mo gom gwoj gana/ mo be. ³⁴ Hili aha/ dinaki bu'th gwo jin ṭoru 'peni 'kwani mo, hili aha/ ona gwo yansan ki um minu woth mo be. ³⁵ A'di ta o'd jin shwaki'd mo dhala lamba/ jin 'twakki mo mo, dhali um okina bwa mo mmo'kuny bwa mo mmo'ko ari'ceenne/ mo e mojkush piti mo be. ³⁶ Hili gwo jin okunu mo gom aha/ mo a'di ica'd mo mmobol gwo ma Yohaan e mo. Haali/ aṭu'c jin ćikin ma Baba aha/ mo mmothim a'di mo, aṭu'c gwansan gana/ kun dika/ mmomii mo tani uni ta iman/o gwo gom aha/ mo ka Baba a'di hashki aha/ mo be. ³⁷ Dhali Ababa a'di jin hashki aha/ mo tani a'di ki is piti ta'da man/o gwo gom aha/ mo. 'Twam piti 'kona um ki cik ki sule/ sule/ mo dhali ayir/em piti 'kona um ki par e ki sule/ sule/ mo be. ³⁸ Dhali um 'kon kan ki dar gi gwom piti mmodi e um mo haali/ um 'koki gam a'di gwo is mo a'di jin hashkina a'di mo be. ³⁹ Um ḥapkin ki burbur e bwaŋ Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo haali/ um ṭoshkin ki um ta gi moj'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo e uni mo. Dhali uni itana man/o gwo gom aha/ mo be. ⁴⁰ Dhali um 'kokin mo mmo/ush ki 'tash mo mmo/iiyu/ i aha/ mo ki um mini ta gi moj'koki/e mo. ⁴¹ Aha/ dinaki bu'th monyca 'peni 'kwani mo. ⁴² Hili aha/ misha ki mo/en jin mina umi 'taki ena Arumgimis mo tani piyi'd e um mo be. ⁴³ Aha/ pu'dkina ki gway ma Babam pem mo dhali um 'koki bu'th aha/ mo. Wakki/ jan ṭal 'deŋ kamu/ midi 'taki pu'du/ ki gway piti mo tani a'di imina umi se 'twa/ apo/ mo mmobu'th mo be. ⁴⁴ Ba gwo mina umi mish gam is kata mo? um kun buthi monyca ka rem 'kup mo dhali 'koki ḥap monyca jin pu'dki'd 'peni Arumgimis jin di'd ṭal 'de/ mo? ⁴⁵ Dhalku/ ki ṭosh ki aha/ mina yer um is ki gway eya Ababa mo. A'di ta'da Musa jin midi yer um is ki gway mo a'di jin karkina um ka 'terj kapem bum mo be. ⁴⁶ Wakki/ um mini 'taki gama Musa gwo is mo tani um si'da/ mini 'taki gam aha/ gwo is mo haali/ a'di 'kwarki gwo gom aha/ mo be. ⁴⁷ Hili wakki/ um 'koki gam gwo jin 'kwarkina a'di is mo tani ba um mini mish gwom pem gam is kata moye?

6

'Kwani kun Cinu Tonṭe/ kun Tana Alaapi Mudhe'd mo

¹ Dhali 'ko'di mii yansan mo tani Yesus yaki'd mo mmo'citha/ gap ma Al ma Jaliil mo a'di jin ta'da Al ma Thabariyya mo be. ² Dhala waambuhany 'kwani bathki a'di nsho'k mo haali/ uni mishki miimer kun miikina a'di gom uni gwansan kun 'koshkina 'ba'th mo be. ³ Dhala Yesus a'di yaki'd e 'kuwosh mo dhali a'di ki ća'ba 'cesh nyakk'i imancik a'di gwo mo be. ⁴ Dhali Mompe'kupanyolos jin yukuwa yuk gi 'Kwani Yahuuda/ 'dishki'd mo be. ⁵ Dhali yan'ko'd mmo'deka a'di em piti ki mis mo dhali mmomisha a'diya waambuhany 'kwani mmopu'du/ i a'di mo tani Yesus ki owa Pilibus gwo mo ki: 'Peni mana imina ana iyol maa mo jin mina 'kwani gwansan wakan i'taki shwa mo? ⁶ Gwo yansan okina a'di mo mmopal a'di mo haali/ a'di mishki'd ki is piti gom to jin mina a'di 'taki mii

mo be. ⁷ Pilibbus ki thok a'di gwo mo ki: Ariyaal iss* 'kwanimpa ipe'de/ midi 'taki diki yol maanjkuthu'd mmo'kosh jwa mo gom uni 'baar mo ka 'de^{te}/ 'de^{te}/ mmo'ceth bwa ime'd ki gwa'd gwa'd mo. ⁸ Jan ṭal 'dej kamu/ 'peni imancik a'di gwo jin yukkanu gway ka Andaraawus mo jin ta'da kam ma Simaan Buterus mo o a'di gwo mo ki: ⁹ A'ciŋ kamu/ di'di mahan jin ta'd gi maanjkuthu'di mudhe'd 'peni emen posa kamu/ mo dhali to yi'de/ isu/ mo. Hili uni gwansan minu miiya tinta ibwaman 'kwani ka ris kun wakan mo? ¹⁰ Yesus ki o gwo mo ki: Tuci 'kwani mmo'ko 'pena 'cesh mo. Dhali ashō 'bina e ki 'bi mo. Wakan 'kwanin gwas uni 'kokina 'cesh mo dhali monderj jin denjkunu uni e mo tani wana e ka alaapi mudhe'd mo be. ¹¹ Yan'ko'd Yesus ki bu'th maanjkuthu'd mo dhali ki a'di 'borki'da 'bor bwa i is mo tani a'di ki ciki uni gwansan kun 'kokina 'cesh mo. Dhali to yi'de/ si'da/ miikunu wakansan mo me'd jin ḷapkina uni a'di mo be. ¹² Dhali ki shwam buni jin shwakina uni a'di ikap mo tani a'di ki ṭor imancik a'di gwo gwo mo ki: Tuli kuluny maa kun uru 'kup is mo ki jan ṭal 'dej kamu/ minu 'taki diki this e mo be. ¹³ Wakan uni tulki uni is mo dhali 'tu'dkina nura/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ ki kuluny maa 'peni maanjkuthu'di mudhe'd 'peni emen posa kamu/ mo, kun dhalkina uni gwansan kun shwakin mo be. ¹⁴ Dhali ki 'kwani parki miimer e mo jin miikina a'di mo tani uni o gwo mo ki: Wathi/ yansan ka jin gana/ ta'da manci gwo mo a'di jin midi yayu/ i mony'cesh mo be.

¹⁵ Dhali yan'ko'd mmoneyithkina a'di uni mo ki uni muruni iiyu/ mo dhali bu'th a'di ki 'bi'th mo mmokar a'di ka malik mo tani Yesus yaki'd mo dok/e e 'kuwosh mo a'di 'de/ mo be.

Yesus Yaki'd ki Sho'k e 'Kupa Al mo

¹⁶ Ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo tani imancik a'di gwo uni iikin ka lungu'b eya al mo, ¹⁷ mmosekina uni e bwam ma kur mo dhali mmotel ii 'pen mo mmo'citha/ gap ma al e Paŋ Kapranahuum mo. Dhali mo dhuruma/ dhurum mo be dhala Yesus diki yayu/ i uni naskina/ mo be. ¹⁸ Dhali yi'de/ birki bakal mo haali/ 'tham poshki'd kagahara mo be. ¹⁹ Dhali ki uni 'koshki cwa is me'd ḷatgini kwara mo walla idojon mo tani uni parkina Yesus e mo mmoya ki sho'k e 'kupa al mo dhali a'di 'dishki'da kur is mo be. Dhali uni ko/ kina ko/ is kagahara mo. ²⁰ Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ a'dan be. Dhalku/ is ki ko/ mo ma. ²¹ Dhali yan'ko'd uni 'kunykina bwa mo dhali bu'th a'di e bwam ma kur mo, dhali ki jahanne/ akur a'di pu'dki'd e mo jin 'kokina uni mmo/ii mo be.

'Kwani ḷapkina Yesus mo

²² Dhali ka cim jinj 'ko'd mo tani 'kwani kun 'kokina 'bana gapa kamu/ mo tani mishki mo mo ka kur diki'd jasi ṭal 'de/ imun mo, dhala Yesus diki se akur mo nyakk'i imancik a'di gwo mo, hili imancik a'di gwo uni iikin uni 'cena mo be. ²³ Bahili jasa kur 'peni Pan Thabariyya mo tani pu'dkin mo mmo'dish mo is mo e mo jin shwakina uni maanjkuthu'd mo 'ko'di Tapa 'borki'da Arumgimis bwa i is mo be. ²⁴ Wakan ki 'kwani mishkin ka Yesus diki di imun mo tani walla imancik a'di gwo mo tani uni ki is buni seki bwam ma kur mo dhali ii e Paŋ Kapranahuum mo mmonjapa Yesus mo be.

Yesus Ta Maa gi Mondiki/e ki Sule/ mo

²⁵ Dhali ki uni gamki a'di e 'bana gapa ala kamu/ mo tani uni ki o a'di gwo mo ki: Rabbi, /e yayini mahan kakasja mo? ²⁶ Dhalā Yesus ki thok uni gwo mo ki: Ka jinj gana/, ka jinj gana/ aha/ ṭora um gwo mo ki: Um ḷapi aha/, yisa mmoparkina um miimer e mo yisa, hili mmoshwakina um maanjkuthu'd ikap mo be. ²⁷ Dhalku/ ki miiya ṭu'c gom tonṭe/ mo jin midi 'ce'd sho'k mo hili gom tonṭe/ jin midi 'dim 'kup ntagi moj'koki/e ki sole/ sole/ ya ye 'ba/ mo, a'di jin mina Ya/ gi 'Kwani içi um mo. Haali/ e a'di mo tani Arumgimis jin

* 6:7 miyya wa ishriin

ta Com mo a'di 'dapki gwom piti 'twa/ ki a'di mo be. ²⁸ Dhali yan'ko'd uni ki o a'di gwo mo ki: Aman mina mii miiya ta mo mmomii mii ma tu'c ma Arumgimis mo? ²⁹ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Mii yaase a'di ta mii jin minu mii goma Arumgimis mo ba/ ki um mini gam a'di gwo is mo, a'di jin hashkina a'di ki yayu/ mo be. ³⁰ Wakan uni ki o a'di gwo mo ki: Ki miimer wakata imina /e imii mo jin mina aman i'taki par e mo dhali gam /e gwo is mo? Mii gi wakata imiikina /e mo? ³¹ Ibabam bam shwakina manna mo e mombwaasho mo me'd Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo jin o ki: A'di ciki uni maaj gana/ 'peni momis mmoshwa mo be. ³² Dhali yan'ko'd Yesus ki o uni gwo mo ki: Ka jij gana/, ka jij gana/ aha/ tora um gwo mo ki: AMusa, yisa a'di içiki um maa yan 'peni momis yisa. Ababam pem a'di ciki um maaj gana/ yan 'peni momis mo be. ³³ Haali/ maa ma Arumgimis a'di ta a'di jin pu'dki'da 'cesh 'peni momis mo dhali ci mondiki/e e 'kwaniny'cesh mo. ³⁴ Uni ki o a'di gwo mo ki: Tapa, ci am maa yansan isa yempa/ mo ma.

³⁵ Yesus ki o uni gwo mo ki: Aha/ tana maa gi mondiki/e mo be. A'diyin jin yayi'di aha/ mo tani mina te/ diki bu'th mo, dhali a'di jin gam aha/ gwo is mo tani mina yi'de/ diki bu'th ki sule/ mo be. ³⁶ Hili aha/ tora um gwo mo ki: Um parki aha/ e mo tani dhali um 'koki gam aha/ gwo is naskina/ mo be. ³⁷ Aris uni 'baar mo kun cikin ma Baba aha/ mo tani uni mini iiyu/ i aha/ mo, dhali a'di jin midi yayu/ i aha/ mo tani aha/ mina diki ur a'di ka pije/ mo be. ³⁸ Haali/ aha/ pu'dkina i mony'cesh yansan 'peni momis mo, yisa mmomii ki bwam pem yisa, hili ki bwa gi a'di jin hashki aha/ mo be. ³⁹ Dhali a'di yansan ita bwam piti jin hashki aha/ mo, ki aha/ mina diki this jan tal 'dej kamu/ e mo 'pena ris uni gwansan kun cikina a'di aha/ mo, hili aha/ mina 'de'k uni ka cim jij 'ko'd mo be. ⁴⁰ Haali/ a'di yansan ita bwa ma Babam pem mo, ki aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun parki Ya/ e mo dhali gam gwo is e a'di mo tani mini 'taki ta gi moj'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. Dhali aha/ mina 'de'k uni ka cim jij 'ko'd mo be.

⁴¹ Dhali yan'ko'd 'Kwani Yahuuda/ uni miikina gumgum apo/ a'di mo haali/ a'di oki gwo mo ki: Aha/ tana maa jin thulki'd 'peni momis mo be. ⁴² Uni o gwo mo ki: Wathi/ yan diki ta aYesus mo? a'di jin ta Ya/ ma Yuusup mo. 'Kona ana ki mish com dhali kum mowa? Ba ata ona a'di gwo mo shwane/ ki: Aha/ thulkina 'peni momis mo? ⁴³ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Dhalka gumgum ki mii e bwam um um 'cena kan mo. ⁴⁴ Wathin tal 'dej kamu/ yisa di'da jin midi yayu/ i aha/ isi ciki/ Ababa jin hashki aha/, a'di dirki a'di mo. Dhali aha/ mina 'de'k a'di ka cim jij 'ko'd mo be. ⁴⁵ A'di ta gwo jin 'kwarkina imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki: Dhali uni 'baar mo min ma Arumgimisi tor mo. Ki aris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun mini cil gwo mo dhali da/ar 'pena Baba mo tani uni mini i/iiyu/ i aha/ mo be. ⁴⁶ Wathin tal 'dej kamu/ yisa di'da jin parki'da Baba e mo, hili isi ciki/ jasi a'di jin ta ji 'peni Arumgimis mo, a'di mishki'da Baba mo be. ⁴⁷ Ka jij gana/, ka jij gana/ aha/ tora um gwo mo ki: A'diyin jin gamki gwo is mo tani ta'd gi mondiki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba mo be. ⁴⁸ Aha/ tana maa gi mondiki/e mo be. ⁴⁹ Ibabam bum shwakina manna e mombwaasho mo dhali uni wukin mo be. ⁵⁰ A'di yansan ta maa jin thulki'd 'peni momis mo jin mina wathi/ 'taki shwa mo tani dhali a'di midi diki wu mo be. ⁵¹ Aha/ tana maa jin di'd ki e jin thulki'da 'cesh 'peni momis mo. WaKKi/ wathin tal 'dej kamu/ jin midi shwa maa yansan mo tani a'di midi di ki e ki sule/ sule/ mo. Dhali maa jin migi/ ci gom moj'koki/e gi 'kwaniny'cesh mo tani a'di ta bungwar is pem mo be.

⁵² Dhali yan'ko'd 'Kwani Yahuuda/ uni su'kkin ki gwo e bwaman cem buni mo mmo/ o gwo mo ki: Ki wathi/ yansan midi ci ana bungwar is piti mmo'ka manakan? ⁵³ Dhali wakan aYesus ki o uni gwo mo ki: Ka jij gana/, ka jij gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Isi ciki/ waKKi/ um 'koki 'ka shuman is gi Ya/ gi 'Kwani mo dhali pi abas piti mo tani um mini 'koki ta gi moj'koki/e e is bum mo be. ⁵⁴ A'diyin jin 'ka bungwar is pem mo dhali piya bas pem mo tani a'di ta'd gi mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo dhali aha/ mina

'de'k a'di ka cim jij 'ko'd mo be. ⁵⁵ Haali/ buŋwar is pem a'di ta tonṭeŋ gana/ mo be dhali abas pem a'di ta to jin minu pi jin ta jij gana/ mo be. ⁵⁶ A'diyin jin 'ka buŋwar is pem mo dhali piya bas pem mo tani a'di nyakki ca'b e aha/ mo dhali aha/ e a'di mo be. ⁵⁷ Dhali me'da Babam pem jin di'd ki e mo dhali hash aha/ mo tani dhali aha/ dina ki e mo goma Baba mo, wakan a'diyin jin midi 'ka aha/ mo tani midi di ki e mo gom aha/ mo be. ⁵⁸ Yansan ta maa jin thulki'da 'cesh 'peni momis mo, yisa waki jin shwakina icim dhali wu mowa. A'di jin midi shwa maa yansan mo tani midi di ki e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. ⁵⁹ Gwo yansan okina a'di e gu'b gi montul is buni mo me'd jin ṭorkina a'di uni gwo mo e Paj Kapranahuum mo be.

Gwo gi Mondiki/e ki Sule/ Ya Ye 'Ba/ mo

⁶⁰ Imancik a'di gwo ka ris ki uni cikki gwo yansan mo tani uni o gwo mo ki: Gwo yansan 'bitha'bi'th mo be. Aja a'di imidi mish a'di cič mo? ⁶¹ Hila Yesus a'di nyithki'd ki is piti mo ki imancik a'di gwo miiki'da gumgum mo isi gom gwo yan mo tani dhali o uni gwo mo ki: Um si'da/ kolkunu mo gom gwo yansan mo de? ⁶² Wakki/ wakan mo tani gwo midi wakataye wački/ um ki par Ya/ gi 'Kwani e mmoseku/ e mo jin dina a'di 'thissa/ mo? ⁶³ A'di ta shi/in jin ci moj'koki/e mo. Buŋwar is a'di atha/ath mo. Gwo jin ṭorka/ um mo tani uni ta shi/in dhali moj'koki/e mo be. ⁶⁴ Hili unin tiya 'kokini bwam um mo kun 'koki gam gwo is mo. Haala Yesus mishki'd 'peni ka muj'kup ntwa/a/ mo uni gwansan kun mini 'koki gam gwo is mo dhali a'diyin jin midi 'taki 'cič a'di is ki gwo mo be. ⁶⁵ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Gom gwo gi wakan mo tani a'di iṭorka/ um gwo mo ki jan ṭal 'dej kamu/ midi moli yayu/ i aha/ mo, hili isi ciki/ a'di imin ma Babam pem ci a'di mo be.

⁶⁶ 'Ko'di mii yansan mo tani imancik a'di gwo ka ris yeki gwo is mo dhali 'koki nyak ii ki a'di mo be. ⁶⁷ Yesus ki o uni gun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ gwo mo ki: I/um si'da/ mini ii mo 'taa? ⁶⁸ Simaan Buṭerūs ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, ki am mina ii aja mo? Ki /e a'di ita gi gwo gi mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ⁶⁹ Dhali aman gamkina gwo is mo dhali shorkina is mo dhali mish mo mo ki /e ta jan ṭal 'de/ jin Ɂogu mo 'peni Arumgimis mo be. ⁷⁰ Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Dika/ ki kwany umi 'kume'd i'ce'dka su/ mo dhali jan ṭal 'dej kamu/ 'peni bwam um mo tani ta tapa ma ruma 'cesh mowa? ⁷¹ A'di oki gwo kan goma Yahuusa jin ta ya/ ma Simaan Iskariyuuti, haali/ a'di ta jan ṭal 'de/ 'peni unin 'kume'd i'ce'dka su/ mo jin midi 'cič a'di is ki gwo mo.

7

Ikam ma Yesus Daran gi Gwoj Gam Is mo

¹ 'Ko'di mii yan mo tani Yesus yaki'd e Pany Jaliil mo. A'di ushki ya Pa Yahuudiyya mo haali/ 'Kwani Yahuuda/ uni Ɂapki a'di mmo'kosh jwa mo be. ² Dhali ayuk gi 'Kwani Yahuuda/ jin yukuwa yuk mo gom Gu'b Ҫija/ mo tani 'dishki'd mo be. ³ Wakan ikam piti o a'di gwo mo ki: Dhali mo yan mo dhali yayi e Pa Yahuudiyya mo ki imancik /e gwo mini 'taki par miim pini e jin miikina /e mo. ⁴ Haali/ wathirj kamu/ yisa di'da jin miiki'da Ɂu'c ka 'di/ mo wački/ a'di ona bwa ki miim piti minu mish eya tente/ mo. Wački/ /e mii to gwansan mo tani ṭori is pini eya tente/ e 'kwaniny'cesh mo. ⁵ Haali/ ikam piti si'dayi 'koki gam a'di gwo is mo be. ⁶ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Mom pem diki pu'd naskina/ mo be, hili mom bum uni 'kokin isa yempa/ mo. ⁷ 'Kwaniny'cesh 'koki shi/ umi e mo, hili uni shi/ki aha/ i e mo haali/ aha/ ṭorkina uni gwo ki miim buni kun miikina uni mo tani ta thus ki thus mo be. ⁸ Iiku/ um mo ma eya yuk jin yuku ka tul 'kup ki is bum mo. Aha/ mina diki ya eya yuk jin yuku mo haali/ mom pem diki pu'd mo mmothim mo naskina/ mo. ⁹ Gom gwo jin ona a'di kan mo tani a'di ca'bki'd e Pany Jaliil mo be.

Yesus Diki'd e Mo ma Yuk gi Gu'b Ҫija/ gi 'Kwani Yahuuda/ mo

¹⁰ Hili n'ko'd ki ikam piti iikin ka gagamis e mo ma yu_k jin yu_k mo tani yan'ko'd a'di si'da/ yaki'd ka gagamis mo, yisa ya'd eya tente/ yisa, hili ka kwal is mo be. ¹¹ Dhali 'Kwani Yahuuda/ 'okin mo mmojap a'di ka cim jin yu_kwa yu_k mo dhali o gwo mo ki: Mane a'di sa/? ¹² Dhala dhana gumgum miikin ma waambuhany 'kwani mo gom a'di mo. Kun tiya o gwo mo ki: A'di ta wathi/ jin 'boro'd mo be. Dhali kun tiya o gwo mo ki: Yisa. A'di suski 'kwani immodheres mo be. ¹³ Bahili gom 'Kwani Yahuuda/ mo tani wathin tal'dej kamu/ yisa di'da jin oki gwo eya tente/ gom a'di mo be.

¹⁴ Dhali ibwaman ma yu_k jin yu_k mo tani Yesus yaki'd ka gagamis mo e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali tor gwo mo be. ¹⁵ Dhali 'Kwani Yahuuda/ merkin mo gom gwom piti mo dhali o gwo mo ki: Ki wathi/ yansan mishki gwo 'peni mana kan mo ki a'di diki di mo naskina/ mmomish gwo dej e mo? ¹⁶ Wakan aYesus ki thok uni gwo mo ki: Gwom pem jin torka/ mo tani diki ta jim pem mo, hili ta ji gi a'di jin hashki aha/ mo be. ¹⁷ Wa_kki/ wathij kamu/ ona bwa ki mii bwam piti mo tani a'di midi mish mo mo wa_kki/ gwo jin toru ta jim ma Arumgimis mo walla wakki/ aha/ ṭora gwo ki moshirr pem gana/ mo be. ¹⁸ A'diyin jin oki gwo ki moshirr pitij gana/ mo tani a'di ŋapki monyca ki is piti mo. Hili a'diyin jin ŋapki monyca gi a'di jin hashki a'di mo tani ta jin gana/ mo dhali mii kun 'koki ta ku_j kar/ e yisa 'kona e a'di mo be. ¹⁹ Din ma Musa ki ci um gwo_{ŋkan} jin cinu mowa? Dhali jan tal'dej kamu/ 'peni um yisa di'da jin dhuki gwo_{ŋkan} jin cinu mo. Ata ijapkina um aha/ mmo'kosh mo? ²⁰ Dhali 'kwani ki thok a'di gwo mo ki: /E tan ga ruma 'cesh mo. Aja ijapki /e mmo'kosh jwa mo? ²¹ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Aha/ miikina jasi ton tal'de/ mo dhali umi 'baar mo merkin mo gom a'di mo be. ²² AMusayi içiki um gwo mo gom mo jin minu 'citha/ munyjal yis mo (dhali a'di yisa jasi 'pena Musa, hili 'peni ibabam bum mo) dhali um ki 'cith wathij gwatha munyjal yis piti ka cim ma pesu/ mo be. ²³ Wakki/ ka cim ma pesu/ wathij gwath_k ki bu'th mo jin 'cithuwa munyjal yis mo tani wakan gwo_{ŋkan} jin çin ma Musa mo tani minu 'koki 'taki 'ce'd mo. A/um mii aha/ ka nyor mmowačka/ bungwar is gi wathi/ ka 'bimpil mmo'bor mo ka cim ma pesu/ mowa? ²⁴ Dhalku/ gwo ki dwall eya por ma pije/ kan mo, hili dwalli gwo ki dwall gana/ ka kar/ e mo.

Yansan Ta'da Kristhos mowa?

²⁵ 'Kwanin tiya 'peni Pa Urushaliim oki gwo wakan mo ki: Ki a'di diki ta wathi/ a'dana jin ŋapkina uni mmo'kosh mowa? ²⁶ Dhali a'di di'di mahan shwane/ mmo_{ṭor} gwo eya tente/ mo dhali uni 'koki o gwo_ŋ kamu/ e a'di mo. A/mina uni gwansan kun ta gi moshirr imish ki a'di yansan ta'da Kristhos 'te/sana? ²⁷ Bahili aman mishkina mo jin yayina wathi/ yansan 'peni cine/ mo dhali ka Kristhos minu piyu/ 'kwani i is mo tani wathin tal'dej kamu/ yisa di'da jin midi mish mo jin yayina a'di 'peni cine/ mo be. ²⁸ Wakan Yesus ki tor uni gwo mo eya tente/ mo me'd jin torkina a'di gwo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmo/o gwo mo ki: Um mishi aha/ mo dhali mo jin yayika/ 'peni cineyi? Hili aha/ dinaki yayu/ ki bwam pem mo. A'di jin hashki aha/ mo tani ta a'dij gana mo, dhali a'di tani 'kona um ki mish mo be. ²⁹ Aha/ misha a'di mo haali/ aha/ yayina 'peni a'di mo dhali a'diyi ihashki aha/ mo be. ³⁰ Wakan uni ŋapki bway mo mmobu'th a'di mo, hili wathin tal'dej kamu/ diki kar me'd piti apo/ a'di mo haali/ mom piti diki pu'd naskina/ mo be. ³¹ Dhali hili 'kwani ka ris gamki a'di gwo is mo dhali uni o gwo mo ki: A/ki me'd jin minu piya Kristhos 'kwani i is mo tani a/mina a'di mii miimer ki nyanye/ mmobol ku gi miina wathi/ yansan e mowa?

Iboliish Hashkunu mo Mmobudha Yesus mo

³² Dhali 'Kwani Parisiyiin ci_kkina waambuhany 'kwani mmomiikina uni agumgum kan mo gom a'di mo, dhali igasiis kun can mo dhali 'Kwani Parisiyiin hashka iboliish mo mmobu'th a'di mo be. ³³ Dhali yan'ko'd Yesus ki o uni gwo mo ki: Aha/ mina di e um ari'ceenne/ mo dhali yan'ko'd aha/ mina ya e a'di jin hashki aha/ mo be. ³⁴ Um mini ŋap

aha/ mo dhali um mini 'koki gam aha/ mo haali/ mo jin mig/ ya mo tani mina um moli iiy/ mo be. ³⁵ Dhali 'Kwani Yahuuda/ oki gwo ka rem 'kup mo ki: Ki mana dina wathi/ yansan gwo ibwa mo mmoya mo jin mina ana 'koki gam a'di mo? A'di dina gwo ibwa mo mmoya mo e bwaman 'Kwani Yahuuda/ kun ćekerkunu bwa mo e bwa/ 'Kwanij Griki mo dhali tor 'Kwanij Griki gwo mo 'taa? ³⁶ Ki 'pemen gwo yan jin ona a'di ta'da taye? jin ona a'di ki: Um mini ŋap aha/ mo tani dhali um mini 'koki gam aha/ mo, dhali, Mo jin dika/ nycine/ mo tani mina um mol iiy/ icine/ mo be.

Kumma/ Yi'de/ jin Di ki E mo

³⁷ Dhali ka cim jin 'ko'd ki mo ma yuč jin yuč ka tul 'kup mo tani a'di jin ta'da cim jin caaca mo tani Yesus doshki'd ki mis mo dhali tor gwo eya tente/ mo mmo/o gwo mo ki: Wakki/ wathin ṭal 'den kamu/ budha yi'de/ mo tani dhalki a'di yayi'di aha/ mo dhali pi mo. ³⁸ A'diyin jin gamki aha/ gwo is mo tani dhalki a'di yayi'di aha/ mo, dhali dhalki a'diyin jin gamki aha/ gwo is mo tani pi a'di mo, me'd Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo jin o gwo mo ki: 'Peni bwam ma dum piti mo tani a'di mina yi'den kumma/ jin di ki e igusu/ mo be. ³⁹ Dhali gwo yansan jin okina a'di mo tani okina a'di gom Shi/in mo, jin mina a'di ci gom uni gwansan kun gamki a'di gwo is mo kun muruni bu'th a'di mo be. Haali/ Shi/in a'di dinuki ćiyu/ naskina/ mo haala Yesus naskina/ dinuki kar cam piti eya tente/ mo be.

Mojkwa/ Bwa e Bwarj 'Kwani mo

⁴⁰ Ki uni cikki gwo gwansan mo tani 'kwanin tiya o gwo mo ki: Wathi/ yansan ta'da manci gwo ma Arumgimis ka jin gana/ mo be. ⁴¹ Dhali kun tiya ki o gwo mo ki: Wathi/ yansan a'di ta'da Kristhos mo. Hili kun tiya o gwo mo ki: A/Kristhos midi piyu/ mo 'peni Pany Jaliila? ⁴² Dina Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo ki o gwo mo ka Kristhos midi pi 'peni emen ma Dawuu'd mo? dhali minu piyu/ 'peni Pam Beetlaham, a'di jin ta pa jin din ma Dawuu'd nycine/ mo? ⁴³ Wakan mondher bwa di'di bwaman 'kwani gom a'di mo be. ⁴⁴ Unin tiya ona bwa ki bu'th a'di mo, hili wathin ṭal 'dej kamu/ yisa di'da jin karki me'd apo/ a'di mo be.

Uni Gwansan kun Ta gi Moshirr kun Daran ki Mongam Gwo Is mo

⁴⁵ Dhali iboliish uni dokkin ka nyaj'ko'd mo e igasiis kun can mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo, uni gun oki uni gwo mo ki: Atinta 'kona um ki guyu/ a'di mo? ⁴⁶ Dhali iboliish ki thok uni gwo mo ki: Wathij kam/ yisa di'da jin ṭorki gwo me'd wathi/ yansan mo be. ⁴⁷ Dhali 'Kwani Parisiyiin ki thok uni gwo mo ki: A/ki um si'da/ suskunu idheres mo de? ⁴⁸ A/ kun tiya 'peni 'kwani kun ta gi moshirr walla 'Kwani Parisiyiin gamki a'di gwo is mowa? ⁴⁹ Hili awaambuhany 'kwani gwahan uni molki gwoŋkan jin ćinu mo dhali um jeekunu jwa mo be. ⁵⁰ Dhala Nikudimus a'di jin yaki'di a'di mon'thiny ntwa/a/ mo tani dhali a'di jin ta jan ṭal 'de/ 'peni uni mo jin oki uni gwo mo ki: ⁵¹ A/gwoŋkan bana jin ćinu mo midi dwall wathi/ gwo ka wuny isa, ntwa/a/ mo ki uni 'koki dhu 'ce mo mmocik a'di mo dhali da/ar a'di jin miikina a'di mowa? ⁵² Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: /E si'da/ ta wathi/ 'peni Pany Jaliil 'taa? Aggi. ŋapi mo ma dhali /e mini par e mo haala manci gwo ma Arumgimisa kamu/ yisa di'da jin midi piyu/ mo 'peni Pany Jaliil mo.

A'bom jin Bu'thkunu mo e Mo jin Miina A'di Miinyçal mo

⁵³ Uni ii kin e gu'b buni ki she/ ki she/ mo be.

¹ Hila Yesus yaki'd mo e 'Kuwosh Setuun mo be. ² Dhali mon'thamo/ ka 'tum mo tani a'di pu'dki'd e gu'b gi mondheleladhelel dok/e mo. Aris 'kwani 'baar mo pu'dkini a'di mo. Dhali a'di ća'bki'da 'cess mo dhali tor uni gwo mo be. ³ Dhali iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin uni suskina 'bomi a'di mo jin bu'thkunu mo e momii miinyçal mo, dhali uni ki kara yimi bwaman mo be. ⁴ Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Manṭor Gwowa, a'bom

yansan a'di bu'thkunu mo e mo jin miina a'di miinycal mo be. ⁵ Dhali gwoñkan jin çin ma Musa mo kanki aman gwo mo mmo'kosh wathi/ gi wakansan ki wosh mo be. Gwom pini wakatintaye jin mina /e i/o mo goma yim mo? ⁶ Mii yansan miikina uni mmopal a'di mo ki uni mini 'taki ta gi gwo mmo/o apo/ a'di mo. Dhala Yesus çabki'd ki ji luñ mo dhali 'kwara 'cesh ki me'd piti mo be. ⁷ Dhali ki uni 'kon mo mmotirish a'di ki gwondot mo tani a'di doshki'd ki mis mo dhali o uni gwo mo ki: Dhalki a'di jin dara'd gi miinthus e bwam um mo tani iyipi woshi ḥwa/a/ mo mmo'kosha yim mo. ⁸ Dhali ki jahanne/ a'di çabki'd ki ji luñ mo dhali 'kwara 'cesh ki me'd piti mo be. ⁹ Hili ki uni cikki a'di mo tani uni iikin ka pije/ ka 'dete/ 'dete/ mo mmoñtel 'pen 'peni a'di jin ca'd mo, dhala Yesus dhalkunu a'di 'de/ mo nyakka 'bom jin doshki'di bwambori a'di mo be. ¹⁰ Dhala Yesus ki hil mo mo dhali owa yim gwo mo ki: A'boma, mane uni mane? Dina wathin ṭal 'deñ kamu/ ki wak/ eya? ¹¹ Ayim ki thok gwo mo ki: Wathi/ yisa di'da Tapa. Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Wakan si'da/ aha/ dinaki wak/ e mo be. Yaku/ mo ma dhali dhalku/ miinthus ki mii dok/e mo.

Yesus Ta Moñkush gi 'Kwaniny'cesh mo

¹² Dok/e Yesus ki tor uni gwo mo mmo/o ki: Aha/ tana moñkush gi 'kwaniny'cesh mo be. A'di jin midi bañh aha/ nsho'k mo tani midi diki ya e mondthurumi'd mo. Hili a'di midi ta gi moñkush gi mondiki/e mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd 'Kwani Parisiyiin ki o a'di gwo mo ki: /E tori gwo ki is pini ba/. Gwom pini jin ḥora /e mo tani diki ta gwoñ gana/ mo be. ¹⁴ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Ba isi wañki/ gwo jin ḥorka/ gom is pem mo tani gwom pem jin ḥorka/ mo tani ta gwoñ gana/ mo haali/ aha/ misha mo jin yayika/ 'peni cine/ mo dhali mo jin yaka/ iya mo si'da/ hili um 'koki mish mo jin yayika/ 'peni cine/ mo walla mo jin yaka/ iya mo be. ¹⁵ Um dwalli gwo isi gom bungwar is mo. Aha/ dinaki dwall jan ṭal 'deñ kamu/ gwo mo be. ¹⁶ Ba isi wañki/ gwo jin dwallka/ mo tani gwon dwall pem ta gwoñ gana/ mo haali/ aha/ yisa dina aha/ 'de/ mo jin dwalli gwo mo, hili aha/ dhali Ababam pem jin hashki aha/ mo be. ¹⁷ E gwoñkan bum jin çinu mo, a'di jin 'kwarkunu mo mmo/o gwo mo ki: Gwo jin cina 'kwani su/ mo tani ta gwoñ gana/ mo be. ¹⁸ Aha/ ḥora gwo gom is pem mo dhali Ababam pem a'di jin hashki aha/ mo tani a'di ḥorki gwo gom aha/ mo be. ¹⁹ Wakan uni ki thok a'di gwo mo ki: Mane Cim mane? Yesus ki thok uni gwo mo ki: Um 'koki mish aha/ mo walla Ababam pem mo. Wakki/ um mishi aha/ mo tani um mini 'taki misha Babam pem si'da/ mo be. ²⁰ Gwo gwansan okin ma Yesus e mo jin dhunuwa guurush mo me'd jin ḥorkina a'di 'kwani gwo e gu'b gi mondheleladhelel mo. Hili wathin ṭal 'deñ kamu/ yisa di'da jin bu'thki a'di mo haali/ mom piti diki pu'd naskina/ mo be.

Mo jin Yaka/ Ya Nycine/ tani Mina Um Mol Iiyu/ mo

²¹ Dok/e a'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ yana ya mo dhali um mini ijap aha/ mo dhali um mini wu mo e miinthus bum mo. Dhali mo jin yaka/ iya icine/ mo tani um mini mol iiyu/ mo be. ²² Dhali yan'ko'd 'Kwani Yahuuda/ ki o gwo mo ki: Mina a'di 'kosh is piti jwa mo 'taa? me'd jin ona a'di gwo mo ki: Mo jin yaka/ iya mo tani mina um moli iiyu/ mo be. ²³ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Um 'pena 'cesh yan mo. Aha/ 'peni momis mo. Um ita ku gi mony'cesh yan mo. Aha/ dinaki ta ji gi mony'cesh yan mo be. ²⁴ Aha/ ḥora um gwo mo ki um mini wu mo e miinthus bum mo, haali/ um mini wu mo e miinthus bum mo isi ciki/ um mini 'taki gam aha/ gwo is mo ki aha/ tana a'di mo be. ²⁵ Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: /E sa/ tana ja mo? Yesus ki thok uni gwo mo ki: Ma isi gwo yin jin ḥorka/ um mo 'peni ka muñ'kup mo tani a'di itorkika/ umi 'baar mo be. ²⁶ Aha/ tana gi gwon tiya ka ris mmo'taki o gom um mo dhali mmo'taki dwall si'da/ mo tani hili a'di jin hashki aha/ mo tani ta a'dij gana/ mo, dhali aha/ ḥorkina a'di i'kwaniñ'cesh mo gwo jin ciñka/ 'peni a'di mo be. ²⁷ Dhali uni 'koki mish gwom piti 'ban mo jin okina a'di uni mo gom gwony Com mo be. ²⁸ Dhali wakan aYesus ki o uni gwo mo ki: Ki um mini 'de'k

Ya/ gi 'Kwani mo tani yan'ko'd um mini mish mo mo ki aha/ tana a'di be dhali ki aha/ dinaki mii ton ṭal 'dej kamu/ ki moshirr pem ki is pem mo, hili jasi uni kun okika/ kun ṭorkin ma Baba aha/ mo be. ²⁹ Dhali a'di jin hashki aha/ mo tani a'di di'd e aha/ mo. A'di diki dhal aha/ 'pen mo haali/ aha/ miina to isa yempa/ kun 'borki a'di bwa mo be. ³⁰ Me'd jin ṭorkina a'di gwo wakan mo tani 'kwani ka ris gamki a'di gwo is mo be.

Gwoj Gana/ Midi Dhu Um ki 'Kus mo be

³¹ Dhali yan'ko'd Yesus ki o 'Kwani Yahuuda/ gwo mo, uni kun gamki a'di gwo is mo ki: Wakki/ um mini tikir 'ko mo e gwom pem mo tani um ka jin gana/ mini ta imancik aha/ gwo mo be. ³² Dhali um mini mish gwoj gana/ mo. Dhali gwoj gana/ midi dhu um ki 'kus mo be. ³³ Uni thokki a'di gwo mo ki: Aman tana emen ma Ibrahiim mo dhali aman 'konaki ta cījkina/ gi 'kwanin tiya mo. Ba ata i/ona /e gwo mo ki: Um minu dhu ki 'kus mo?

³⁴ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Aris 'kwani 'baar mo ka 'deṭe/ 'deṭe/ kun miiki miinthus mo tani uni ta cījkina/ gi miinthus mo be. ³⁵ Dhali cījkina/ yisa mishī tikir ca'b e gu'b ki sule/ ki sule/ mo, hili ya/ a'di tikirki ca'b ki sule/ sule/ mo be. ³⁶ Wakan wałki/ Ya/ dhu um ki 'kus mo tani um ka jin gana/ mini 'ko ki 'kus mo be. ³⁷ Aha/ misha ki um ta emen ma Ibrahiim mo. Bahili um ḷapki aha/ mmo'kosh mo haali/ gwom pem diki gam monyca'b e um mo be. ³⁸ Aha/ ṭorkina gwo ki to jin mishkika/ 'pena Babam pem mo dhali um miiki to jin cīka um 'pena babam bum mo be.

Ababam Bum Ta'da Iblis mo

³⁹ Uni ki thok a'di gwo mo ki: Ibrahiim ta'da babam bam mo. Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Wałki/ um mini 'taki ta ući ma Ibrahiim mo tani um mini 'taki mii mii kun miin ma Ibrahiim mo be. ⁴⁰ Hili shwane/ um ḷapki aha/ mmo'kosh mo, wathi/ jin ṭorki um gwoj gana/ jin cīkkina a'di 'peni Arumgimis mo. Mii ma Ibrahiim yisa wakana. ⁴¹ Um mii to kun cīka um 'pena babam bum mo. Uni ki thok a'di gwo mo ki: Aman 'konuki dho'th ki dho'th ḷal mo be. Aman tana ga Baba jin di'd ṭal 'de/ mo a'di jin ta'da Arumgimisi. ⁴² Yesus ki thok uni gwo mo ki: Wałki/ Arumgimis midi 'taki ta Ababam bum mo tani um mini 'taki en aha/ mo haali/ aha/ pikina 'peni Arumgimis mo dhali aha/ yayina 'peni a'di mo. Aha/ dinaki yayu/ ki bwam pem mo, hili ki bwa gi a'di jin hashki aha/ mo be. ⁴³ Atinta 'kona um ki mish gwo jin oka/ 'ban mo? Haali/ a'di wakan mmomola um gwom pem cīk mo be. ⁴⁴ Um 'pena babam bum jin ta tapa ma ruma 'cesh mo dhali bwam bum o'd ki mii me'd bwa ma babam bum mo. A'di ta'da man'kosha mee mo 'peni ka muñ'kup mo dhali a'di dar gi ṭor kamu/ mmomii gom gwoj gana/ mo haali/ gwoj ganan kamu/ yisa di'da e a'di mo. Ki a'di ki ṭor gwo ka ṭor mo tani a'di ki o gwo mo me'd isi jin di'di a'diyi haali/ a'di ta'da ṭor mo dhali com jin cil ma ṭor mo. ⁴⁵ Hili haali/ gom gwoj gana/ jin ṭorka/ um mo tani um 'koki gam aha/ gwo is mo be. ⁴⁶ Wathi/ jana 'peni bwam um gamki aha/ ki aha/ dina mii m'ba/ gom miinthus mo? Wakki/ aha/ ṭora gwoj gana/ mo tani ata 'kona um ki gam aha/ gwo is mo si'da/? ⁴⁷ A'diyin jin ta jim ma Arumgimis mo tani cīkki'da Arumgimis gwo mo. Dhali gom gwo jin 'kona um ki cīk a'di mo tani um 'koki ta ku ma Arumgimis mo be.

Ntwa/a/ ka Ibrahiim mo tani Aha/ Dikina mo be

⁴⁸ Dhali 'Kwani Yahuuda/ ki thok a'di gwo mo ki: Aman ona gwo ki oj gana/ ba/ ki /e ta Wathi/ gi Pan Saamira jin taki'd ga ruma 'cesh moyi? ⁴⁹ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Aha/ dinaki ta aruma 'cesh mo, hili aha/ taka Ababam pem mo dhali um 'koki tak aha/ mo be. ⁵⁰ Hili wakan si'da/ aha/ dinaki ḷap monyca ki is pem mo. Jan ṭal 'dej kamu/ diki'd jin ḷapki a'di mo dhali a'di midi ta mandwall gwo mo be. ⁵¹ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ṭora um gwo mo ki: Wałki/ wathin ṭal 'dej kamu/ midi dhu gwom pem mo tani a'di midi diki par wu e ki sule/ mo be. ⁵² Dhali 'Kwani Yahuuda/ ki o a'di

gwo mo ki: Shwane/ aman misha ki /e tana ga ruma 'cesh mo. Ibrahiim wuki'd mo ba/, me'd jin wukina imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali i/e a'di i/on ki: Wałki/ wathi/ midi dhu gwom pem mo tani a'di midi diki nyok wu ki sule/ mo be. ⁵³ /E can mo mmobola babam bam ka Ibrahiim e jin wuki'd mo 'taa? Aggi. Dhali imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo kun wukin mo. Ki /e si'da/ ḥoshki /e tana ja mo? ⁵⁴ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Wałki/ aha/ kara monycam pem mo tani monycam pem di'd ki buthur mo. A'di ta'da Babam pem jin karki aha/ ca eya tente/ mo, a'di jin okina um ki a'di ta'da Arumgimis bum mo be. ⁵⁵ Hili um 'koki mish a'di mo. Aha/ misha a'di mo be. Wałki/ aha/ ona gwo ki aha/ mola a'di mo tani aha/ mina 'taki ta ator me'd um mo, hili aha/ misha a'di mo dhali aha/ dhuna gwom piti mo be. ⁵⁶ Ababam bum ka Ibrahiim a'di 'kunykina bwa mo mmopina a'di acim pem e mo. A'di mishki a'di mo dhali 'borkina bwa mo be. ⁵⁷ Dhali yan'ko'd 'Kwani Yahuuda/ ki o a'di gwo mo ki: /E dina yil ki 'ko/ issu/* i'ce'dka 'kume'd naskina/ mo dhali /e parkina Ibrahiim eya? ⁵⁸ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Ka jij gana/, ka jij gana/ aha/ ḥora um gwo mo ki: Ntwa/a/ ka Ibrahiim diki di mo tani aha/ dikina mo be. ⁵⁹ Dhali wakan uni 'de'kki wosh mo dhali 'taki 'kosh a'di mo. Hila Yesus bagki is piti mo dhali ya ka pije/ mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo be.

9

Yesus Wałki Wathi/jin Dhodhu ka Ja'da/ mo

¹ Me'd jin yakina a'di ki yampe mo tani a'di mishki wathiј kamu/ jin taki'da ja'da/ 'pena dho'th piti jin dho'thkunu a'di kan mo be. ² Dhali imancik a'di gwo dotki a'di gwo mo ki: Rabbi, kaja miiki miinthus mo, wathi/ yansan 'taa? walla icom mo, ki a'di dho'thkunu ka ja'da/ kan mo? ³ Yesus ki thok gwo mo ki: A'di yisa ita miinthus gi wathi/ yan mo walla icom mo, hili ki mii ma Arumgimis minu ḥor eya tente/ e a'di mo be. ⁴ Ana ḥrucu ki mii mii gi a'di jin hashki aha/ mo, ki mo di'd ki montee naskina/ mo. Ki mo midi ta mon'thiny mo tani wathin ḥal 'dej kamu/ midi mola ḥu'c mii mo be. ⁵ Me'd jin dika/ e mony'cesh yan mo tani aha/ tana monkush gi 'kwaniny'cesh mo be. ⁶ Me'd jin okina a'di gwo wakansan mo tani a'di ki 'tał manya/ a'cesh mo dhali 'thoka je ki manya/ mo dhali gwa'c wathi/ e ka je mo be, ⁷ mmo/o a'di gwo mo ki: Yaku/ mo ma mmolam eya Al Yi'de/ Siluwaam mo (a'di jin ta 'pemen gwo jin onu mo ki: a'di hashkunu mo). Wakan a'di yaki'd mo dhali lamki'd mo dhali dokki'd ka nyan'ko'd mo mmomish mo mo be. ⁸ Dhali imanmiiya ḥu'c dhali uni gwansan kun mishki a'di ntwa/a/ mo mmotana a'di aman'tho to mo tani uni o gwo mo ki: Dina a'di ki ta wathi/ yansan a'di jin ća'bki'd dhali 'tho to mo? ⁹ Kun tiya o gwo mo ki: A'di ta a'di be. Kun tiya o gwo mo ki: Yisa, hili a'di wana e ki a'di mo. A'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ tana wathi/ mo be. ¹⁰ Uni ki o a'di gwo mo ki: Dhali em pini mishu ka'd kataye? ¹¹ A'di ki thok gwo mo ki: Wathi/ jin yučka ka Yesus a'di 'thokki'da je mo dhali gwa'c aha/ em pem mo dhali o aha/ gwo mo ki: Yaku/ mo eya Siluwaam mo dhali lam mo. Wakan aha/ yakina mo dhali lam mo dhali aha/ bu'thkina momish mom pem mo be. ¹² Uni ki o a'di gwo mo ki: Mane a'di mane? A'di ki thok gwo mo ki: Aha/ mola a'di mo be.

'Kwani Parisiyiin Uni Theke'thki Gwo mo Gom Mo jin Wałcuwa Wałki E mo

¹³ Dhali uni ki susi wathi/ e 'Kwani Parisiyiin mo, a'di jin taki'da ja'da/ 'thissa/ mo be. ¹⁴ Dhali a'di ta'da cim ma pesu/ jin miikin ma Yesusa je mo dhali ka'd a'di em piti mo be. ¹⁵ Dhali 'Kwani Parisiyiin dok/e ki dot a'di gwo mo ki a'di mishi bu'th momish mom piti kata mo. Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di karki'da je e em pem mo dhali aha/ lamkina mo tani aha/ mishkina mo mo be. ¹⁶ Dhali 'Kwani Parisiyiina tiya ki o gwo mo ki: Wathi/ yansan diki di 'peni Arumgimis mo ba/ haali/ a'di diki kara cim ma pesu/ ki jij ćogu mo. Hili kun tiya o gwo mo ki: A/ki wathi/ jin ta'da manmii miinthus midi mish miimer gi wakansan mii mowa? Mondher bwa di'di bwaman uni mo be. ¹⁷ Wakan uni dok/e ki o

* ^{8:57} kamsiin

wathiny ja'da/ gwo mo ki: Gwo gi wakata i/ona /e gom a'di mo me'd jin ka'dkina a'di /e e mo? A'di thok gwo mo ki: A'di ta'da manci gwo ma Arumgimis mo be.

¹⁸ Dhali 'Kwani Yahuuda/ 'koki gam gwo is ki a'di taki'da ja'da/ mo dhali ki a'di bu'thki momish mo mo ntagi uni ki yuk icom gi wathi/ jin bu'thki momish mom piti mo be.

¹⁹ Dhali uni ki dot uni gwo mo ki: A/yan ta ya/m buma, a'di jin ona um ki a'di dho'thkunu ka ja'da/ mo? Ba a'di mishi mo mo kata shwane/? ²⁰ Icom thokki gwo mo ki: Aman misha ki a'di yansan ta ya/m bam mo dhali a'di dho'thkunu ka ja'da/ mo be. ²¹ Bahili a'di mishi mo kata shwane/ sa/? Aman mola mo walla aman 'konaki mish a'di jin ka'dki em piti mo. Doti a'di mo ma. A'di cana yil mo. A'di midi o gwo gom is piti mo be. ²² Icom oki gwo wakansan mo haali/ uni ko/ki 'Kwani Yahuuda/ mo haali/ 'Kwani Yahuuda/ thosonki gwo mo jin gamu me'd mo wakki/ wathin tal 'dej kamu/ midi 'taki pi gwo gom a'di mo mmo/o ki a'di ta'da Kristhos mo tani a'di minu ur ka pije/ 'peni gu'b gi montul is buni mo be. ²³ A'di ta gwo jin ona icom gwo mo wakan mo ki: A'di cana yil mo be. Doti a'di mo ma.

²⁴ Wakan dok/e me'di su/ mo tani uni ki yuk wathi/ jin taki'da ja'da/ mo dhali o a'di gwo mo ki: Ciya Arumgimis mom'bor bwa i is mo ma. Aman misha ki wathi/ yansan ta'da manmii miinthus mo be. ²⁵ A'di ki thok uni gwo mo ki: Wakki/ a'di ta'da manmii miinthus mo tani aha/ mola mo be. Jasi ton tal 'de/ a'di imishka/ mo ba/ me'd jin taka/ ja'da/ mo tani aha/ misha mo shwane/ mo be. ²⁶ Uni ki thok a'di gwo mo ki: Ki a'di mii'da ta i /e mo? Ki e ka'da a'di /e kata mo? ²⁷ A'di ki thok uni gwo mo ki: Aha/ torkina um gwo mo hila/ dhali um ushki gwo cik moyi. Ba tinta ijapa um a'di mmocik dok/e sa/? Um si'da/ napan mmowar ki imancik a'di gwo mo 'taa? ²⁸ Dhali uni sorki a'di mo mmo/ o gwo mo ki: /E a'di itana mancik a'di gwo mo. Hili aman tana imancika Musa gwo mo be. ²⁹ Aman misha ka Arumgimis torki'da Musa gwo mo. Hili gom gwo gi wathi/ yan mo tani aman mola mo mo jin yayina a'di 'peni cine/ mo be. ³⁰ Dhali wathi/ ki thok uni gwo mo ki: Ba mii yansan ta miimer mo be. Ki um 'koki mish mo jin yayina a'di 'peni cine/ mo dhali hili a'di ka'dki aha/ em pem mo be. ³¹ Ana misha mo mo ka Arumgimis diki cik 'twa/ gi imanmii miinthus mo hili wakki/ jan 'de/ yin jin ta'da manluja Arumgimis mo dhali mii bwam piti mo tani Arumgimis cikki a'di 'twa/ mo be. ³² Hili 'pena dhamo/ ki suny suny mo me'd jin telkina mony'cesh 'pen mo tani gwo yisa cikkunuwa ki jan tal 'dej kamu/ ka'dki'da kamu/ e mo a'di jin dhodhu ka ja'da/ mo. ³³ Wakki/ wathi/ yansan midi 'taki diki di 'peni Arumgimis mo tani a'di midi 'taki mol torj kamu/ mii mo be. ³⁴ Dhali uni ki thok gwo mo ki: /E jin dho'thkunu e miinthus kan mo tani dhali mina /e imish am gwo tora? Dhali uni ki ur a'di ka pije/ mo be.

Aja'da/ gom To gi Shi/in mo

³⁵ Dhala Yesus cikki gwo ki uni urki a'di ka pije/ mo dhali a'di ki gam a'di 'kup mo, dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: /E gamki Ya/ ma Arumgimis gwo is mo 'taa? ³⁶ A'di ki thok a'di gwo mo dhali o gwo mo ki: Ki a'di jaye, Tapa, ki aha/ mina gam a'di gwo is mo? ³⁷ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: /E mishki a'di mo dhali a'di a'dan be jin torki /e gwo mo be. ³⁸ A'di ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, aha/ gamkina gwo is mo. Dhali a'di ki luŋ a'di mo be. ³⁹ Dhala Yesus ki o gwo mo ki: Gom gwon dwall mo tani aha/ pu'dkina i mony'cesh yansan mo, ki uni gwansan kun 'koki mish mo mo tani mini 'taki mish mo mo, dhali uni gwansan kun mishi mo mo tani mini war ka ja'da/ mo be. ⁴⁰ 'Kwani Parisiyiina tiya 'dishkin mo mmocik gwo jin ona a'di mo dhali uni ki o a'di gwo mo ki: A/am si'da/ de itana ja'da/ de? ⁴¹ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Wakki/ um mini 'taki ta ja'da/ mo tani um mini 'taki dar gi mii 'ba/ mo, hili shwane/ um o gwo mo ki: Aman misha mo mo. Dhali mo kun 'konu ki mii 'ba/ mo tani ishkin e um mo be.

¹ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um ki a'diyin jin diki se ki 'twanjala gon ka'bal mo, hili ise ki bwaya kamu/ mo tani a'di ta wathin 'di/ mo dhali jin ta'da mandil to mo be. ² Hili a'diyin jin cicki'd ki 'twanjala mo tani a'di ta'da manhil ka'bal jin hili ka'bal mo be. ³ Dhali amancor 'twanjala mo tani ka'bal a'di 'twanjala mo, dhali ka'bal cikki 'twam piti mo, dhali a'di ki yuk ka'bal piti j gana/ ki gway buni mo dhali shu uni bway ka pije/ mo be. ⁴ Ki a'di suski kum piti j gana/ 'baar mo ka pije/ mo tani a'di ki ya ntwa/a/ ki uni mo dhali ka'bal bathki a'di nsho'k mo haali/ uni mishki 'twam piti mo be. ⁵ Jaŋ kamu/ jin di ki she/ mo tani mina uni 'koki bathi sho'k mo be, hili uni mini so mo 'peni a'di mo haali/ uni 'koki mish 'twa/ gi 'kwanin tiya mo be. ⁶ Gwom pok yansan ḥor ma Yesus uni mo, hili uni 'koki mish gwo 'ban mo, gwo jin okina a'di uni mo be.

Yesus Ta'da Manhil ka'bal jin 'Boro'd mo

⁷ Wakan Yesus ki o uni gwo dok/e mo ki: Aha/ ḥora um gwo mo ki: Aha/ tana 'twanjala gom ka'bal mo be. ⁸ Aris uni 'baar mo kun iiyini twa/a/ ki aha/ mo tani uni ta 'kwanin 'di/ mo dhali kun ta imandil to mo. Hili ka'bal 'koki ci bwa 'kup ki uni mo be. ⁹ Aha/ tana 'twanjala mo. Wakki/ jan tal 'deŋ kamu/ midi seyu/ i aha/ mo tani a'di minu woθ mo dhali midi seyu/ bwaman mo dhali ya ka pije/ mo dhali gama shon dhii/i'd mo be. ¹⁰ 'Kwanin 'di/ uni pu'dkin mo mmokwal to jasi 'te/ mo dhali mmo'kosh 'kosh mo dhali mmo'ce'da 'ce'd sho'k mo. Aha/ pu'dkina mo ki uni mini ta gi moy'koki/e mo dhali mmota gi a'di ki nyanye/ mo be. ¹¹ Aha/ tana manhil ka'bal jin 'boro'd mo. Amanhil ka'bal jin 'boro'd ki kar mondiki/em piti a'cesh gom ka'bal mo be. ¹² Hili a'di jin mii to ka guurush mo dhali diki ta manhil ka'bal mo tani dhali ka'bal 'koki ta kum piti mo tani ki a'di parki'da wu e mo mmoyayu/ mo tani a'di ki dhal ka'bal 'pen mo dhali gus mo be dhala wu ki bu'th uni mo dhali ceker uni bwa mo be. ¹³ A'di guski'd mo haali/ a'di ta'da manmii to ka guurush mo be dhali bwaj kamu/ yisa ta a'di pa gom ka'bala. ¹⁴ Aha/ tana manhil ka'bal jin 'boro'd mo. Aha/ misha kum pem mo dhali kum pem mishi aha/ mo be. ¹⁵ Me'd jin mishkin ma Baba aha/ mo tani dhali aha/ misha Ababa mo. Dhali aha/ karkina mondiki/em pema 'cesh gom ka'bal mo be. ¹⁶ Dhali aha/ tana gi ka'bala tiya kun 'koki 'ko eya gon yansan mo. Aha/ mina mii susi uni si'da/ mo, dhali uni mini ci bwa gom 'twam pem mo be. Wakan uni mini ta ama'dinya tal 'de/ mo be dhali amanhil ka'bal midi di 'de/ mo be. ¹⁷ Gom 'kup gwo gi wakan mo tani Ababa enki aha/ mo haali/ aha/ karkina mondiki/em pema 'cesh mo ki aha/ mina 'taki bu'th a'di ka nyaj'ko'd mo be. ¹⁸ Wathin tal deŋ kamu/ yisa di'da jin midi bu'th a'di 'peni aha/ mo, hili aha/ karkina a'diya 'cesh ki bwam pem gana/ mo. Aha/ tana gi mom'bi'th mo mmokar a'diya 'cesh mo dhali aha/ tana gi mom'bi'th mo mmobu'th a'di dok/e mo be. Gwoŋkan yan bu'thika/ 'pena Babam pem mo be.

¹⁹ Dhali gwo jin dheru 'kwani bwa mo dok/e diki'd mo e bwaj 'Kwani Yahuuda/ mo haali/ gom gwo gwansan mo be. ²⁰ 'Kwanin tiya ka ris o gwo mo ki: A'di ta'd ga ruma 'cesh mo dhali a'di guski'da du mo. Atinta cika um gwom piti mo? ²¹ Kun tiya o gwo mo ki: Gwo gwansan 'koki ta gwo gi wathi/ jin taki'd ga ruma 'cesh mo. A/min ma ruma 'cesh mish ka'd wathiny ja'da/ e mowa?

Yesus Wakki 'Kwani Yahuuda/ mo

²² A'di ta'da ayuk jin yuku ka tul 'kup mo mmokar gu'b gi mondheleladhelel ki she/ mo (mmokar a'di ki she/ 'ko'di a'di nyonkunu dok/e mo be) e Pa Urushaliim mo be. ²³ A'di ta mondit mo dhala Yesus yaki'd ki sho'k e gu'b gi mondheleladhelel eya lambalany ma Suleaan mo be. ²⁴ Wakan 'Kwani Yahuuda/ tulki is i a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: /E mini dhu am ki mo gi wakata mmoshi bwa 'kup mo kan? Wakki/ /e tana Kristhos mo tani ḥori aman gwo shoka 'cesh ka ji sho'k mo ma. ²⁵ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Aha/ ṭorkina um gwo mo tani dhali um 'koki gam gwo is mo. Gom mii kun miikika/ ki gway ma Babam pem mo tani uni ṭorki gwo gom aha/ mo be. ²⁶ Hili um 'koki gam gwo

is mo haali/ um 'koki ta uni kun cilka/ ki ƙa'bal pem mo. ²⁷ Ka'bal pem cikki 'twam pem mo dhali aha/ misha uni mo dhali uni bathki aha/ nsho'k mo be. ²⁸ Dhali aha/ cina uni mon'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo be. Dhali uni mini 'koki 'ce'd sho'k ki sule/ mo. Dhali wathin tal 'dej kamu/ midi diki sul uni mo 'peni me'd pem mo be. ²⁹ Ababam pem a'di jin ciki uni aha/ mo tani a'di ica'd ki uni 'baar mo dhali wathij kamu/ yisa di'da jin midi mish sul uni mo 'peni me'd ma Babam pem mo be. ³⁰ Aha/ dhala Baba, aman tala 'de/ mo be.

³¹ Dhali 'Kwani Yahuuda/ uni 'de'kki wosh mo dok/e mmo'taki 'kosh a'di mo. ³² Yesus thok uni gwo mo ki: Aha/ ṭorkina um miim 'borga/ i e ka ris 'pena Babam pem mo. Dhali gom mii kuna imina umi 'kosh aha/ ki wosh mo? ³³ 'Kwani Yahuuda/ thōkki a'di gwo mo ki: Aman mina 'kosh /e ki wosh gom miim 'boro'd yisa hili gom gwo sor jin walkina /e mo, haali/ /e jin ta wathiny'cesh kan mo kar is pini ka Arumgimis mo. ³⁴ Yesus ki thok uni gwo mo ki: A'di dinuki 'kwar mo e gwoŋkan bum jin ćinu mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ ona gwo mo ki: Um a'di itana rumi? ³⁵ Wakki/ a'di ki yuk uni ka rum, uni kun pu'dkina Gwo ma Arumgimis mo (Dhali Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo tani minu mol 'ce'd mo be) tani ³⁶ a/um ki o gwo mo ki a'di jin karkina Com ki she/ ki jin kogu mo dhali hashu e mony'cesh mo ki: /E walki gwo sor mo, haali/ aha/ ona gwo mo ki: Aha/ tana Ya/ ma Arumgimis mo. ³⁷ Wakki/ aha/ dinaki mii mii ma Babam pem mo tani dhalki gwom pem ki gam is mo ma. ³⁸ Hili wākki/ aha/ ki mii uni mo tani ba wākki/ isi um 'koki gam aha/ gwo is mo tani gami aha/ gwo is gom mii mo ma, ki um mini mish mo mo dhali mish gwo 'ban mo ka Baba a'di diki'd e aha/ mo dhali aha/ eya Baba mo be. ³⁹ Dok/e uni palpki mii mo mmobu'th a'di mo, hili a'di yeki'd mo 'peni bwam me'd buni mo be.

⁴⁰ A'di yaki'd dok/e mo mmo'citha/ Al Kumma/ Yi'de/ Uurdun mo e mo yin jin miikin ma Yohaana mii ki yi'de/ nt̄wa/a/ mo dhali a'di ki ća'bí mun mo be. ⁴¹ Dhali 'kwani ka ris pu'dkini a'di mo dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Yohaan diki mii miimer mo tani, hili aris gwo kun okin ma Yohaan gom wathi/ yansan mo tani ta gwoŋ gana/ mo be. ⁴² Dhali 'kwani ka ris gamki a'di gwo is imun mo be.

11

Mowu ma Li/aasar mo

¹ Dhali wathij kamu/ diki'd jin 'ba'thki'd jin yūku gway ka Li/aasar gi Pam Beetaniya mo, a'di jin ta pa ma Mariyam dhali 'bwaham piti ka Mar̄tha mo be. ² A'di ta'da Mariyam jin 'koshki Tapa is ka yina pi'dnaŋ gana/ mo dhali shumut a'di sho'k ka mur'kup ma yim mo, a'di jin 'ba'thkin ma kam piti ka Li/aasar mo. ³ Wakan i'bawaham hashki a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, a'di jin ena /e mo tani 'ba'thki'd mo be. ⁴ Hili ka Yesus cikki gwo yansan mo tani a'di ki o gwo mo ki: 'Pemen 'ba'th yansan yisa ta mowuwa. A'di ta mii gom monyca ma Arumgimis mo, wakan ki Ya/ ma Arumgimis minu kar ki ca gom a'di mo be.

⁵ Dhala Yesus enki'da Mar̄tha dhali 'bwaham mo be dhala Li/aasar mo. ⁶ Wakan ki a'di cikki gwo gom a'di mmo'ba'thki a'di mo tani a'di ća'bí'd ka cim su/ naskina/ e mo yin jin dikina a'di nycine/ mo be. ⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo yansan e imancik a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki ana iina Pa Yahuudiyya mo dok/e. ⁸ Dhali imancik a'di gwo ki thok a'di gwo mo ki: Rabbi, 'Kwani Yahuuda/ hila/ uni shwaneyin ȳapki /e mmo'kosh ki wosh mo dhali /e mini ya imun dok/e mana sa/? ⁹ Yesus ki thok uni gwo mo ki: 'Kon ma tee ki 'ko 'kume'd i'ce'dka su/ ka tente/ mowa? Wakki/ wathij kamu/ ki ya ki sho'k montee mo tani a'di diki kol mo haali/ a'di parki monkush gi mony'cesh yan e mo be. ¹⁰ Hili wākki/ wathin 'de/ ki ya ki sho'k mon'thiny mo tani a'di kolki'd mo haali/ monkush diki di e a'di mo be. ¹¹ Wakansan a'di oki gwo mo dhali yan'ko'd ṭor uni gwo mo ki: Akam bana ka Li/aasar a'di ishki e mo, hili aha/ mina ya mo mmomer a'di e mo 'peni mo/ish e mo be. ¹² Dhali imancik a'di gwo ki o a'di gwo mo ki: Tapa, wākki/

a'di ishki e mo tani a'di mina isi 'bor mo be. ¹³ Dhala Yesus a'di oki gwo gom jwam piti mo, hili uni kulumki gwo ibwa mo ki a'di midi si a'di is 'peni mo/ish e mo be. ¹⁴ Dhali yan'ko'd Yesus ki ṭor uni gwo ka ji sho'k mo mmo/o gwo mo ki: ALi/aasar, a'di wuki'd mo be. ¹⁵ Dhali gom gway bum mo tani aha/ 'kunykina bwa mo ki aha/ dinaki di imun mo, wakan ki um mini gam gwo is mo. Hili dhalki ana iina i/ii i a'di mo. ¹⁶ Tuuma, a'di jin yuču gway ka 'ci jin dhodhu isu/ mo, a'di o gwo e igarr piti jin nyaka a'di gwo cik mo ki: Dhalki ana iina si'da/ ki ana mina nyak wu ki a'di mo be.

Yesus Ta Mompi dhali Mondiki/e mo

¹⁷ Dhali ka Yesus pu'dki'd mo tani a'di gamki'da Li/aasar, a'di jin diki'di jis jwa ka cim dojōn hila/ mo be. ¹⁸ Pam Beeṭaniya a'di 'dishki Pa Urushaliim is mo, dhali si'd piti wana e ki ḷatgini su/ mo be. ¹⁹ Dhali 'Kwani Yahuuda/ tana ris ka ris uni iikina Marṭha mo dhala Mariyam mo mmomalas uni mo isi goma kam buni mo be. ²⁰ Ka Marṭha cikki gwo ka Yesus pu'dki'd mo tani ayim yaki'd mo dhali rak a'di ibway mo, ka Mariyam diki'd e bwaŋ gu'b mo be. ²¹ Marṭha ki owa Yesus gwo mo ki: Tapa, wakki/ /e mini 'taki di imahan mo tani akam pem midi 'taki diki wu mo be. ²² Dhali shwane/ isi me'd jin mishka/ ki to yin jin mina /e idoč 'peni Arumgimis mo tani Arumgimis midi ci /e a'di mo be. ²³ Yesus ki thoka yim gwo mo ki: Akam pini midi cu mis dok/e mo be. ²⁴ Marṭha ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ mishayi ki a'di midi cu mis dok/eyi e mompinu ka cim jin'ko'd mo be. ²⁵ Yesus ki thok a yim gwo mo ki: Aha/ tana mompinu dhali mor'koki/e mo be. A'diyin jin gamki aha/ gwo is mo tani ba a'di jin wuki'd mo tani hili a'di midi di ki e mo be. ²⁶ Dhali a'diyin jin di'd ki e dhali gam aha/ gwo is mo tani a'di midi diki wu ki sule/ mo. A/gwo yansan gama /e is mo 'te/sana? ²⁷ Ayim ki thok a'di gwo mo ki: Nye, Tapa. Aha/ gama gwo is ki / e tana Kristhos mo jin ta Ya/ ma Arumgimis mo, a'di jin midi yayu/ e mony'cesh yansan mo be.

Yesus Gwoki'd mo

²⁸ Ka yim oki gwo yansan mo tani ayim yaki'd mo dhali yuč 'bwaham piti ka Mariyam mo mmo/o a'di gwo ka kwal is mo ki: Amantor Gwo di'di mahan mo dhali a'di yučki / e mo be. ²⁹ Dhali ka yim cikki gwo mo tani ayim cuki mis ki jahanne/ mo dhali ya i a'di mo be. ³⁰ Dhala Yesus diki pu'du/ ipa naskina/ mo, hili a'di diki'd naskina/ e mo yin jin gamkin ma Marṭha a'di 'kup mo be. ³¹ Ki 'Kwani Yahuuda/ kun 'kokin mo naskina/ e gu'b nyakka yim mo mmomalasa yim mo tani uni parkina Mariyam e mo mmocukina a'di mis ki jahanne/ mo dhali ya ka pije/ mo tani, uni bat̄hquina yimi sho'k mo mmotosh ka yim yaki'd ka pije/ mo mmoko mo e mor'kupaje mo be. ³² Dhali yan'ko'd, aMariyam, ka yim pu'dki'd e mo jin din ma Yesus mo dhali par a'di e mo tani a'di bički'di sho'k piti mo dhali o gwo mo ki: Tapa, wakki/ /e mini 'taki di imahan mo tani akam pem midi 'taki diki wu mo be. ³³ Ka Yesus parki'da yim e mo mmogwokina a'di mo tani dhali 'Kwani Yahuuda/ kun nyakki pu'd ka yim mo mmoko mo si'da/ tani a'di den ma du mo e shi/ in piti mo dhali mur mo. ³⁴ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Mane mo jin karkina um a'di mo? Uni ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, yayu/ mo ma dhali par e mo. ³⁵ Yesus gwoki'd mo be. ³⁶ Wakan 'Kwani Yahuuda/ oki gwo mo ki: Hili mo mo ma. A'di enki a'di ijasa/! ³⁷ Hili kun tiya 'peni uni oki gwo mo ki: A/bunya/ mina a'di jin mishi wathiny ja'da/ Ḳa'd e mo tani mina a'di 'taki diki mish wathi/ yansan non 'peni mowu mo?

Li/aasar A'di Warkunu Is mo Mmodi ki E mo

³⁸ Dhali yan'ko'd Yesus den ma du mo e shi/in piti dok/e mo dhali a'di pu'dki'd e mor'kupaje mo. A'di ta jis wosh jin 'kolkunu mo dhali wosh karkunu mo mmo'dap a'di 'twa/ mo be. ³⁹ Yesus ki o gwo mo ki: Ḳaci wosh mo ma. Dhala Marṭha jin ta 'bwaham gi wathi/ jin wu'd mo tani o a'di gwo mo ki: Tapa, ki mo yan shwanetan mo tani a'di min ma shimi bulabul mo haali/ a'di 'kokin ma cimi dojōn mo mmowu mo be. ⁴⁰ Yesus ki

owa yim gwo mo ki: Dika/ ki ṭor /e gwo mo waḳki/ /e mini 'taki gam gwo is mo tani /e mini 'taki par monyca ma Arumgimis e mowa? ⁴¹ Wakan uni ḷa'cki wosh mo dhala Yesus 'deki em piti ki mis mo dhali o gwo mo ki: Ababa, aha/ 'borkina /e bwa i is mo ki /e cikki aha/ 'twa/ mo. ⁴² Aha/ mishkina ki /e ciḳki aha/ 'twa/ isa yempa/ mo, hili aha/ okina gwo yansan gom gway gi 'kwani kun doshkin ki 'dishe/ mo ki uni mini 'taki gam gwo is ki /e a'di ihashki aha/ mo be. ⁴³ Ki a'di oki gwo wakansan mo tani a'di cuuki'd ki dhan 'twa/ jin caaca mo ki: Li/aasar, piyu/ ka pije/ mo. ⁴⁴ Wathi/ jin wuki'd mo piki'd ka pije/ mo, me'd piti dhali sho'k piti 'tamkunu is ki burrinyen dhiny e jin kanuwa kan mo dhali bwam/em piti a'di 'tamkunu mo ki burrinye/ si'da/ mo. Yesus ki o uni gwo mo ki: 'Cuki a'di mo ma dhali dhalki a'di ya'd mo.

Awu'th jin Wudhu Apowa Yesus mo

⁴⁵ Wakan 'Kwani Yahuuda/ ka ris ris uni kun iiyin nyakka Mariyam mo dhali kun parki to kun miikina a'di e mo tani uni gamki gwo is e a'di mo be. ⁴⁶ Hili kun tiya 'peni uni, uni iikin mo e 'Kwani Parisiyiin mo dhali ṭorki uni gwo mo gom to jin miikin ma Yesus mo be. ⁴⁷ Wakan igasiis kun can mo dhali 'Kwani Parisiyiin uni tulki 'kwani gi montul is buni is mo dhali o gwo mo ki: Atinta i/a'di imina ana imii mo? Haali/ wathi/ yansan miiki'da ris miimer ka ris mo. ⁴⁸ Waḳki/ ana mina dhal a'di mmomii kansan san mo tani aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo mini gam a'di gwo is mo dhali 'Kwani Ruumaniyiin mini iiyu/ mo dhali 'ce'd mom bana jin ḷogu sho'k mo dhali kal bana mo be. ⁴⁹ Hili jan ṭal 'dej kamu/ 'peni uni mo tani a'di ta'da Kayaapa, a'di jin ta'da gasiis jin ca'd gi yil ćaan mo, jin oki uni gwo mo ki: Um moli to 'baar mo. ⁵⁰ Um 'koki mish gwo 'ban mo ki a'di ta shi/ miim 'boro'd gom um mo ki wathin ṭal 'de/ midi 'taki wu mo gom 'kwani mo, dhali ki kal yan ka 'bimpil minu 'taki 'koki 'ce'd sho'k mo be. ⁵¹ A'di diki o gwo yansan 'peni bwam piti 'te/ mo, hili mmotakina a'diya gasiis jin ca'd gi yil ćaan mo tani a'di oki gwo is mo ka Yesus midi 'taki wu mo gom kal yan mo be. ⁵² Dhali yisa jasi gom kal yan a'di 'cena hili mmotul ući ma Arumgimis isi montal 'de/ mo uni gun ćekerkunu bwa mo is'ko'd mo be. ⁵³ Wakan 'pena tee ćaan mo tani uni gamki 'twa/ 'kup mo gom bway jin mina uni 'taki kar a'di mmowu mo be.

⁵⁴ Wakan aYesus yisa d'i mmoya eya tente/ mo e bwaman 'Kwani Yahuuda/ mo hili a'di yaki'd 'peni mun mo e bampa/ jin 'dish mombwaasho is mo e bampa/ jin yukkunu gway ka Eprayim mo. Dhali a'di ća'bki'di mun nyakki imancik a'di gwo mo be.

⁵⁵ Dhali Mompe'kupanyolos gi 'Kwani Yahuuda/ 'dishki'd mo dhali 'kwani ka ris iikin 'peni bampa/ e Pa Urushaliim ntwa/a/ ki Mompe'kupanyolos mo mmonyon is buni mo be. ⁵⁶ Uni 'kokin mo mmotima tim mo goma Yesus mo dhali mmo/o gwo ka rem 'kup mo me'd jin doshkina uni e gu'b gi mondheleladhelel mo ki: Ki gwo gi wakatinta ikulumkina /e ibwa mo? Ki a'di midi diki yayu/ e montul is yan jin yukuwa yuk mo 'taa? ⁵⁷ Dhali igasiis kun can mo dhali 'Kwani Parisiyiin uni ḷanki gwo mo mmo/o ki waḳki/ wathin ṭal 'dej kamu/ midi mish mom piti mo tani a'di midi 'taki ṭor uni gwo mo jin mina uni 'taki bu'th a'di mo be.

12

Yesus 'Koshkunu Is ka Yina Pi'dnaŋ Gana/ mo e Pam Beetaniya mo

¹ Acim 'koni pe'de/ ntwa/a/ ki Mompe'kupanyolos mo dhala Yesus pu'dki'd e Pam Beetaniya mo e mo jin pikin ma Li/aasar mo a'di jin 'de'kkin ma Yesus 'peni mowu mo be. ² Dhali uni miiki a'di tonṭe/ mo. Martḥa a'di miiki'da tu'c mo, hila Li/aasar a'di ta jan ṭal 'de/ e bwam uni gwansan kun 'kokina tharabeesa nyakki a'di mo be. ³ Mariyam bu'thki'da yina pi'dnaŋ gana/ jin 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo jin din ma raṭul 'de/ mo be. Dhali a'di ki 'kosh sho'k ma Yesus mo dhali shumut a'di sho'k ka mur'kuṇ piti mo, dhali gu'b a'di 'tu'dkunu mo ka shim ma pi'dna/ mo be. ⁴ Hila Yahuusa Iskariyuuti a'din ṭal

'de/ 'peni imancik a'di gwo mo (a'di jin midi 'cith a'di is ki gwo mo) o gwo mo ki: ⁵ Atinta 'konuki yola pi'dna/ yansan ka riyal iss* 'kwanimpa i'kume'd mo dhali çiki 'kwani kun hatha'ko'd mo? ⁶ Gwo yansan ona a'di, yisa mmotan ma du a'di pa yisa gom 'kwani kun hatha'ko'd mo, hili haali/ a'di ta'da 'di/ mo, dhali mmotana a'di ka jisilaan ma guurush mo tani a'di ki pil mo ki 'pen mo mmo'do uni mo. ⁷ Yesus ki o gwo mo ki: Dhalka yim mo ma. Dhalka yim kar a'di igama tee jin minu kan aha/ mo. ⁸ 'Kwani kun hatha'ko'd 'koni um isa yempa/ mo, hili um mini 'koki ta gi aha/ isa yempa/ mo.

Awu'th jin Wudhu Apowa Li/aasar mo

⁹ Dhana waambuhany 'Kwani Yahuuda/ ka ris da/arki gwo mo ki a'di di'di mun mo tani dhali uni pu'dkin mo, yisa jasi 'te/ gom gway ma Yesusa, hili si'da/ mmopara Li/aasar e mo a'di jin 'de'kkina a'di 'peni mowu mo be. ¹⁰ Wakan igasiis kun can mo thosonki gwo mo mmokara Li/aasar mmowu si'da/ mo be, ¹¹ haali/ gom gway gi a'di mo tani 'Kwani Yahuuda/ ka ris 'kokini mo/ii mo dhali gama Yesus gwo is mo be.

Mo jin Pinu Mii E mo Mmocic Pa Urushaliim mo

¹² Dhali ka tee jin 'ko'd mo tani awaambuhany 'kwani uni pu'dkin e mo ma yuk jin yuk ka tul 'kup mo mmocikkina uni gwo ka Yesus midi pu'dku/ e Pa Urushaliim mo be. ¹³ Wakan uni kwa/kina biny jethkum mo dhali ii mo mmorak a'di ibway mo mmocuu gwo mo ka: Hosanna. Mom'bor mii gom a'di jin pu'dki'd ki gway gi Tapa mo, isa Malik gi 'Kwani ma Israyiili. ¹⁴ Dhala Yesus a'di gamki ari thuluny mo dhali mer a'di apo/ mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

¹⁵ Dhalku/ is ki ko/ mo, 'bwa/ ma Sihyuun.
Hili mo mo ma. Amalik pini a'di pu'dki'd mo mmomer ari thulunya po/ mo be.

¹⁶ Imancik gwo 'koki mish gwo yansan 'bani twa/a/ mo be. Hili ka Yesus karkunu cam piti eya tente/ mo tani dhali yan'ko'd uni kakina gwo yansan e mo jin 'kwarkunu mo gom a'di mo dhali jin miikunu mo gom a'di mo be. ¹⁷ Dhala waambuhany 'kwani 'kokin nyakki a'di mo me'd jin yukkina a'di aLi/aasar 'peni jis jwa mo dhali 'de'k a'di 'peni mowu mo tani uni o gwo mo gom a'di mo be. ¹⁸ Dhali 'kup gwo a'dani, a'di iikin ma waambuhany 'kwani mo mmorak a'di ibway mo mmocikkina uni gwo mo gom miimer yansan jin miikina a'di mo be. ¹⁹ Dhali yan'ko'd 'Kwani Parisiyyin oki gwo ka rem 'kup mo ki: Misha uma, um moli toj kamu/ mii mo, hili aris 'kwaniny'ceshi 'baar mo iikin mo mmobath a'di nsho'k mo be.

Ya/ gi 'Kwani Minu Mii 'De'k mo

²⁰ Dhali e bwaman uni gwansan kun iikin ka gagamis mo mmoluŋ ka cim jin yukuwa yuk mo tani unin tiya gwahan ita 'Kwanin Griki mo be. ²¹ Wakan uni gwansan pu'dkina Pilibus mo, a'di jin ta wathi/ 'peni Pam Beetsayda e Pany Jaliil mo, dhali uni o a'di gwo mo ki: Tapa, aman ona bwayi mmopara Yesus e mo be. ²² Dhala Pilibus yaki'd mo dhali torka Andaraawus gwo mo. Dhala Andaraawus yaki'd mo nyakka Pilibus mo dhali uni torkina Yesus gwo mo be. ²³ Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Mo pu'dki'd mo gom Ya/ gi 'Kwani ki a'di minu kar ca eya tente/ mo be. ²⁴ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Isi ciki/ wakki/ emen pos diki bita 'cesh dhali wu mo tani a'di midi di a'di 'de/ mo. Hili wakki/ a'di ki wu mo tani a'di midi dho'th maman kagahara mo be. ²⁵ A'diyin jin enki mondiki/em piti mo tani midi this a'di e mo, dhali a'diyin jin shi/ki mondiki/ em piti i e mo e mony'cesh yansan mo tani a'di midi kar a'di ntagi mondiki/e ki sole/ ya ye 'ba/ mo. ²⁶ Wakki/ wathin tal 'dej kamu/ midi mii aha/ to mo tani a'di midi mii bath aha/ nsho'k mo be. Dhali mo yin jin migas/ di mo tani a'di imina ciŋkinam pemdi si'da/

* 12:5 miyyatteen

mo be. Wakki/ wathin tal 'dej kamu/ midi mii aha/ to mo tani Ababa midi tak a'di mo be.

²⁷ Dhali shwane/ akashiram pem tocu bwa mo, dhali aha/ mina i/o kata mo? Ababa. /E ki wothi aha/ 'peni mo yansan mowa? Yisa. Haali/ gom 'kup mii yan mo tani aha/ pu'dkina mo e mo yansan mo be. ²⁸ Ababa, kari /e gway pini ki ca mo. Dhali yan'ko'd 'twa/ pu'dki'd 'peni momis mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ karkina a'di ki ca mo dhali aha/ mina kar a'di ki ca dok/e mo be. ²⁹ Dhala waambuhany 'kwani kun doshkin ki 'dishe/ cikki a'di mo dhali okin ki a'di ta'da sho'k jin dorki'd mo. Kun tiya o gwo mo ki: Aman'doyu gwo a'di torki gwo e a'di mo be. ³⁰ Dhala Yesus ki thok gwo mo ki: 'Twa/ yansan pu'dki'd gom gway bum mo, yisa gom gway pema. ³¹ Dhali mo jin minu tor gwo 'twa/a 'cesh gi gwon dwall e mony'cesh yansan mo tani a'di pu'dki'd mo. Dhali tapa ma ruma 'cesh yansan minu bit ka pije/ mo be. ³² Dhali aha/, ki aha/ minu 'de'k mo 'peni mony'cesh yan mo tani aha/ mina dira ris 'kwani 'baar mo e is pem mo be. ³³ A'di oki gwo yansan mo mmotor 'pemen jwa jin mina a'di wu mo be. ³⁴ Dhala waambuhany 'kwani thokki a'di gwo mo ki: Aman cikkina gwo mo 'peni gwoñkan jin cikunu mo ka Kristhos midi ca'b ki sule/ sule/ mo. Ba /e o gwo kan mana ki Ya/ gi 'Kwani minu mii 'de'k mo? Ki Ya/ gi 'Kwani jana a'dan? ³⁵ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Mojkush midi nyak di e um ari'ceenne/ mo. Iiyi/ um mo ki mojkush di'd naskina/ mo, isi ciki/ ki mondthurumi'd midi diki kum um mo. A'diyin jin yaki'd e bwam mondthurumi'd mo tani diki mish mo jin yakina a'di mo be. ³⁶ Ki um ta gi mojkush mo tani gami gwo is e mojkush mo ki um mini 'taki war ki iya/ gi mojkush mo be.

'Kwani Yahuuda/ kun Dar gi Gwoj Gam Is mo

Ka Yesus oki gwo yansan mo tani a'di yaki'd mo dhali bag is piti 'peni uni mo be. ³⁷ Ba a'di miiki miimer ka ris ibwambori uni mo tani hili uni 'koki gam a'di gwo is mo be. ³⁸ A'di ta gwo jin okin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Ishaya mo jin minu thim moyi jin o gwo mo ki:

Tapa, kaja gamki gwom bana jin cinu is mo
dhali eya ja torkunu abi gi Tapa i e mo?

³⁹ Wakan uni mol a'di gwo gam is mo be. Haala Ishaya dok/e o gwo mo ki:

⁴⁰ A'di 'dapki uni em buni mo mmota ja'da/ mo dhali 'bi'thi uniya dum buni mo, isi ciki/ ki uni mini 'taki par e ki em buni mo dhali nyith ka dum buni mo,
dhali tu'k mo gom aha/ mmowaç uni mo be.

⁴¹ Ishaya oki gwo yansan haali/ a'di mishki monycam piti mo dhali o gwo gom a'di mo be. ⁴² Bahili 'kwani ka ris isi uni gun ta gi moshirr mo tani gamki a'di gwo is mo, hili gom mojkko/ is gom 'Kwani Parisiyin mo tani uni 'koki pi gwo mo be, isi ciki/ uni minu 'taki ur ka pije/ 'peni gu'b gi montul is buni mo be. ⁴³ Haali/ uni enki montak 'peni 'kwani mo mmodhal montak 'peni Arumgimis e i is mo.

Gwo ma Yesus jin Midi Ta Gwo gi Dwalli 'Kwani mo

⁴⁴ Dhala Yesus cuuki'd kagahara dhali o gwo mo ki: A'diyin jin gamki aha/ gwo is mo tani diki gam aha/ gwo is jasi 'te/ mo, hili a'di gamki a'di jin hashki aha/ gwo is mo be.

⁴⁵ Dhali a'di jin parki aha/ e mo tani parki a'di jin hashki aha/ e mo. ⁴⁶ Aha/ pu'dkina mo mmota mojkush ma 'cesh yan mo ki a'diyin jin midi gam gwo is e aha/ mo tani midi diki tkir di mo e mondthurumi'd mo be. ⁴⁷ Wakki/ wathin tal 'dej kamu/ cik gwo jin oka/ mo dhali diki dhu uni mo tani aha/ dinaki dwall a'di gwo mo, haali/ aha/ dinaki pu'du/ mo mmodwall 'kwaniny'cesh gwo mo, hili mmowoth 'kwaniny'cesh mo be. ⁴⁸ A'diyin jin ushki aha/ mo dhali diki bu'th gwom pem jin oka/ mo tani a'di ta gi jan tal 'dej kamu/ jin midi dwall a'di gwo mo. Gwo jin oka/ mo tani a'di midi ta gwon dwall piti ka cim jin 'ko'd mo. ⁴⁹ Haali/ aha/ dinaki o gwo 'peni moshirr pem gana/ mo. Ababa jin hashki aha/ mo tani a'di ki is piti ciki aha/ gwoñkan jin 'kwarkunu mo gom gwo jin mig/ i/o

mo dhali gwo jin miga/ itor mo. ⁵⁰ Dhali aha/ misha gwoñkan piti jin 'kwarkunu mo ki a'di ta gwo gi mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. A'di jin oka/ mo tani okika/ me'd jin kankin ma Baba aha/ gwo mo be.

13

Yesus Lamki Imancik A'di Gwo Sho'k mo

¹ Dhali ntwa/a/ ki mo jin yukuwa yuñ ka tul 'kup ki Mompe'kupanyolos mo tani a Yesus mishki'd ki mom piti pu'dki'd mo jin mina a'di ya mo 'peni mony'cesh yansan e com mo tani, a'di enki kum piti kun 'kokin e mony'cesh yansan mo, a'di enki uni ntogi 'pemen mo be. ² Dhali ki tonþe/ muru shwa mo tani ki tapa ma ruma 'cesh 'baarki gwo kar mo eya du ma Yahuusa Iskariyuñti mo, a'di jin ta ya/ ma Simaan mo mmo'cith a'di is ki gwo mo tani, ³ Yesus mmomishkina a'di ki Com ciki'da ris to 'baar mo e me'd piti mo dhali mmopu'dkina a'di 'peni Arumgimis mo dhali mmomina a'di dok'a Arumgimis ka nyañ'ko'd mo tani ⁴ a'di cuki mis mo 'peni tonþe/ mo, dhali a'di 'cuñki burrinyem pom piti mo mmokara 'cesh mo dhali a'di ki dek burrinye/ gi imanmiiya tu'c e empa'd piti mo. ⁵ Dhali yan'ko'd a'di ki wol yi'de/ e bwam ma sahan mo dhali tel mii 'pen mo mmolam imancik a'di gwo sho'k mo dhali shumut uni sho'k ki burrinye/ gi imanmiiya tu'c jin hitha a'di e empa'd mo be. ⁶ A'di pu'dki'da Simaan Buþeris mo dhala Simaan Buþeris ki o a'di gwo mo ki: Tapa, /e mini lam aha/ sho'k pem 'taa? ⁷ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: To jin miiga/ shwane/ tani dina /e ki mish mo, hili ñ'ko'd mo tani /e mini mish gwo yan 'ban mo be. ⁸ Buþeris ki thok a'di gwo mo ki: /E mini diki lam aha/ sho'k pem ki sule/ sule/ mo ba/. Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Wakki/ aha/ dinaki lam /e mo tani /e diki ta gi morjkamu/ e aha/ mo be. ⁹ Simaan Buþeris ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, jasi sho'k pem 'te/ yisa, hili me'd pem si'da/ mo dhali 'kup mo be. ¹⁰ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Adiyin jin upkunu mo tani midi mii diki mii ta gi mo jin minu lam a'di mo isi ciki/ jasi sho'k piti mo, hili a'di dhelelki'd ka 'kup kulu/ mo be. Dhali um dhelelkin mo tani, hili yisa umi 'baar mowa. ¹¹ Haali/ a'di mishki a'di jin midi 'cith a'di is ki gwo mo. A'di i/ona a'di gwo gi wakan mo ki: Umi 'baar mo yisa idheleladhelel mo.

¹² Ki a'di lamki uni sho'k buni mo tani dhali a'di bu'thi burrinyem piti ka nyañ'ko'd mo dhali ca'b e mom piti mo, dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um mish 'pemen miiñ gwo yansan jin miiga/ gom um mowa? ¹³ Um yukki aha/ ka Manþor Gwo dhali ki Tapa mo. Dhali miim bum 'boro'd be haali/ aha/ wana kan mo be. ¹⁴ Wakki/ aha/ wana kan mmota Tapa mo dhali Amantor Gwom bum mo lamki um sho'k mo tani um si'da/ ka ba/ imini lam sho'k ka gam 'kup mo be. ¹⁵ Haali/ aha/ cikina um she/um mii mo ki um si'da/ mini 'taki mii mii me'd aha/ mo me'd jin miika/ gom um mo be. ¹⁶ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki ciñkina/ yisa ica'd ki tapam piti mo yisa, walla a'di jin hashu mo tani yisa ica'd ki a'di jin hashki a'di mowa. ¹⁷ Wakki/ um mini mish gwo gwansan mo tani mom'bor mii 'te/ ba/ gom um mo wakki/ um mini mii uni mo be. ¹⁸ Aha/ dinaki tor gwo gom umi 'baar mo. Aha/ misha uni gun kwanya/ mo, a'di jin mina Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo ki a'di minu thim moyi ki: A'di jin shwaki maam pem a'di 'de'kki 'penatjñkilan sho'k piti apo/ aha/ mo. ¹⁹ Aha/ tora um gwo shwane/ ntwa/a/ mo ki mo diki bu'th mo mo, wakki/ a'di ki bu'th mo mo tani um ki gam gwo is ki aha/ tana a'di mo be. ²⁰ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: A'diyin jin midi bu'th jan tal 'deñ kamu/ 'peni bwam uni kun hashka/ mo tani a'di bu'thi aha/ mo, dhali a'di jin bu'thi aha/ mo tani a'di bu'thi a'di jin hashki aha/ mo be.

Mo jin Minu 'Citha/ Yesus Is ki Gwo mo Torkina A'di Itwa/a/ mo

²¹ A Yesus oki gwo wakansan mo tani a'di murkin ma du mo e shi/in mo dhali te gwo shoka 'cesh mo ki: Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Jan þal 'deñ kamu/

'peni um midi 'cith aha/ is ki gwo mo be. ²² Dhali imancik gwo uni sugkin ki e ka rem 'kup mo mmomolkina uni wathi/ jin okina a'di mo be. ²³ Jan tal 'de/ 'peni imancik a'di gwo mo a'di jin enkin ma Yesus mo mmo/ishkina a'di ki 'dishe/ eya bor ma Yesus mo be. ²⁴ Wakan Simaan Būterus wukki a'di ki 'kup mo dhali o gwo mo ki: Tori aman wathi/ jin okina /e mo ma. ²⁵ Wakan mmo/ishkina a'di abor ma Yesus ki 'dishe/ mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: Tapa kaja sa/? ²⁶ Yesus ki thok gwo mo ki: A'di ta a'di jin mig/ cika gabul maanjkuthu'd yan mo ki aha/ mina 'thupki a'di mo be. Wakan ki a'di 'thupki a'di agabul maanjkuthu'd mo tani a'di ki ciki a'di ka Yahuusa jin ta ya/ ma Simaan Is̄kariyuuti mo be. ²⁷ Dhali yan'ko'd ka gabul maanjkuthu'd mo tani Setaan seki'da dum piti mo. Yesus ki o a'di gwo mo ki: A'di jin mura /e imii mo tani miiyi a'di ki jahanne/ mo ma. ²⁸ Dhali jan tal 'dej kamu/ jin di'da tharabeeesa yisa mishki 'pemen gwowa, kata okina a'di a'di kan mo. ²⁹ Kun tiya t̄oshkin haali/ Yahuusa ta'd ga jisilaan ma guurush mo tani on ka Yesus t̄orki a'di gwo mo ki: Yoli ton̄te/ kun mina ana mii ta goma yūk jin yūku ka tul 'kup mo, walla ki a'di midi 'taki ci to gom 'kwani kun hatha'ko'd mo be. ³⁰ Wakan 'ko'da gabul maanjkuthu'd jin bu'thkina a'di mo tani a'di ki jahanne/ yaki'd ka pije/ mo, dhali mo ta mondthurumi'd mo be.

Gwojkan Ta jin This jin 'Kwarkunu mo

³¹ Ki a'di yaki'd ka pije/ mo tani Yesus ki o gwo mo ki: Shwane/ Ya/ gi 'Kwani karkunu ca eya tente/ mo, dhali e a'di mo tani Arumgimis karkunu ki ca mo be. ³² Wākki/ Arumgimis karkunu ki ca mo e a'di mo tani Arumgimis si'da/ minu kar ki ca mo e is piti mo dhali midi kar a'di ki ca hila/ mo be. ³³ Ushi uciya, aha/ dina um jasi ari'ceenne/ mo. Um mini ȳap aha/ mo dhali me'djin okika/ 'Kwani Yahuuda/ gwo mo, wakan si'da/ tani shwane/ aha/ ona um gwo mo ki: Mo yin jin mig/ ya icine/ mo tani mina um mol iiyu/ icine/ mo be. ³⁴ Gwojkan jin ta jin this jin 'kwarkunu mo tani a'di cikika/ um mo ki um mini en ka rem 'kup mo, isi me'djin enka/ um moyi, ki um si'da/ mini en ka rem 'kup mo be. ³⁵ Gom 'kup mii yansan kan mo tani aris 'kwani ka ris mini mish ki um ta imancik gwom pem mo wākki/ um enen ka rem 'kup mo be.

Mo jin Wāt ma Būterus Gwo mo T̄orkunu It̄wa/a/ mo

³⁶ Simaan Buterus ki o a'di gwo mo ki: Tapa, ki mana imina /e iya mo? Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Mo yin jin mig/ ya mo tani /e mini mol aha/ bathi sho'k shwane/ mo. Hili /e mini bathi aha/ nsho'k ȳ'ko'd mo be. ³⁷ Būterus ki o a'di gwo mo ki: Tapa, jan ta imiga/ mol /e bathi sho'k shwanetan mo? Aha/ mina kar mondiki/em pema 'cesh gom /e mo be. ³⁸ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: A/e mini kar mondiki/em pini a'cesh gom aha/? Ka jij gana/, ka jij gana/ aha/ t̄ora /e gwo mo ki: Ka dhongola ȳwa diki ko e mo tani ntagi /e mini wat aha/ gway me'di kwara mo be.

14

Yesus Ta Bway Tagi Com mo

¹ Dhalku/ ki dhu adum bum ki mur mo ma. Gami um gwo is eya Arumgimis mo dhali gami aha/ gwo is si'da/ mo. ² E gu'b ma Babam pem mo tani mo jin minu 'ko tana ris mo. Wakki/ a'di midi 'taki diki wakan mo tani a/miga/ 'taki tor um gwo ki aha/ yana ya mo mmothoson mo gom uma? ³ Dhali ki aha/ mina ya mo dhali thoson um mo tani aha/ mina dok/ dok/e dhali 'do um nyakki aha/ mo ki mo yin jin mig/ di nycine/ mo tani a'di imina umi 'ko si'da/ mo be. ⁴ Dhali mo yin jin yakika/ iya mo tani misha um mo dhali bway misha um si'da/ mo be. ⁵ Tuuma ki o a'di gwo mo ki: Tapa, aman 'konaki mish mo jin yana /e iya mo. I/aman mish bway imana? ⁶ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ tana bway dhali gwoj gana/ dhali mondiki/e mo. Wathin tal 'dej kamu/ midi diki yayu/ eya Baba, hili jasi e aha/ mo be. ⁷ Wākki/ um mini 'taki mish aha/ mo tani um

mini 'taki misha Babam pem si'da/ mo be. 'Peni shwane/ um mishki a'di mo dhali um parki a'di e mo be.

⁸ Pilibbus ki o a'di gwo mo ki: Tapa, ḥor am Ababa i e mo ma, dhali aman minu ṭe mo be. ⁹ Yesus ki o a'di gwo mo ki: Aha/ dina i /e ki rash rash kan mo dhali dina /e ki mish aha/ naskina/ Pilibbus? A'di jin parki aha/ e mo tani parki'da Baba e mo. Ba kata ona /e ki: Tor am Ababa i e mo? ¹⁰ Dina /e ki gam gwo is ki aha/ dina eya Baba dhali Ababa di'd e aha/ 'taa? Gwo kun oka/ um mo tani aha/ dinaki o a'di ki moshirr pem gana/ mo. Hili Ababa jin ḥa'bki'd e aha/ mo tani a'di miiki miim piti mo be. ¹¹ Gami aha/ gwo is mo ki aha/ dina eya Baba mo dhala Ababa di'd e aha/ mo, walla gami aha/ gwo is gom gway gi mii mo 'te/.

¹² Ka jiŋ gana/, ka jiŋ gana/ aha/ ona um gwo mo ki a'di jin gamki aha/ gwo is mo tani midi mii mii si'da/ kun miika/ mo, dhali mii kun can ki gwansan mo tani mina a'di imii mo haali/ aha/ yana ya Ababa mo be. ¹³ Ma to yin jin mina umi doṭ ki gway pem mo tani aha/ mina mii a'di mo, ka Baba minu kar ca eya tente/ e Ya/ mo be. ¹⁴ Wakki/ um mini doṭ aha/ ton tiya ki gway pem mo tani aha/ mina mii uni mo be.

Gwo jin Onu Is gom Shi/in Dheleladhelel mo

¹⁵ Wakki/ um eni aha/ mo tani um mini dhu gwoŋkan pem kun 'kwarkunu mo be. ¹⁶ Dhali aha/ mina doṭa Baba mo dhali a'di midi ḥi uma Manmalasa kamu/ mmodi e um ki sule/ sule/ mo be, ¹⁷ isi a'diyi jin ta Shi/in gi gwoŋ gana/ mo, a'di jin molkina 'kwaniny'cesh bu'th mo haali/ uni 'koki mish a'di mo walla 'koki nyiṭh a'di mo. Um mishki a'di mo haali/ a'di ḥa'bki'd nyakki um mo dhali midi di e um mo be.

¹⁸ Aha/ mina diki dhal um ka dhipa mo. Aha/ mina yayu/ i um mo be. ¹⁹ Shini naskina/ dhali 'kwaniny'cesh mini 'koki par aha/ e dok/ e mo. Hili um mishki aha/ mo. Haali/ aha/ dina ki e mo tani um si'da/ mini 'ko ki e mo be. ²⁰ Ka cim ḥaan tani um mini mish ki aha/ dina eya Babam pem mo dhali um e aha/ mo dhali aha/ e um mo be. ²¹ A'di jin ta gi gwoŋkan pem kun 'kwarkunu mo dhali jin dhu uni mo tani a'di be ita ji gi eni aha/ mo be. Dhali a'di jin eni aha/ mo tani a'di min ma Babam pem en mo dhali aha/ mina en a'di mo dhali ḥor a'di is pem i e eya tente/ mo be. ²² Yahuusa a'di jin ta'da Iskariyuuti yisa, a'di ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, kata a'di imina /e iṭor is pini eya tente/ e am mo dhali diki ḥor 'kwaniny'cesh mo? ²³ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Wakki/ wathi/ midi en aha/ mo tani a'di midi dhu gwom pem mo, dhali Babam pem midi en a'di mo, dhali aman mina iiyu/ mo i a'di mo dhali mii moy'kom bam nyakki a'di mo be. ²⁴ A'diyin jin diki en aha/ mo tani diki dhu gwom pem mo. Dhali gwo yin jin ciṭka um mo tani diki ta jim pem mo, hili ta jim ma Baba jin hashki aha/ mo be.

²⁵ Gwo gwansan ḥorkika/ um mo ki aha/ dina e um naskina/ mo be. ²⁶ Hili ka Manmalas jin ta Shi/in Dheleladhelel mo, a'di jin min ma Babam pem hashu/ ki gway pem mo tani a'di midi ḥor um gwo 'baar mo dhali midi ka um gwo e 'baar mo kun ḥorkika/ um mo be. ²⁷ Moŋku'th is dhalkika/ um mo. Moŋku'th is pem ḥikika/ um mo. Yisa me'd jin ḥinu 'kwaniny'cesha, aha/ ḥikina um a'di mo. Dhalka dum bum ki dhu ki mur mo walla dhalku/ ki dhu uni ka ḥo/ is mo. ²⁸ Um ḥikki gwo mo jin oka/ ki: Aha/ yana ya mo dhali aha/ mina idoku/ i um mo. Wakki/ um eni aha/ mo tani um mina bwa 'taki 'kuny mo haali/ aha/ yana Ababa mo, haala Baba a'di ekki'd mmobol aha/ e mo be. ²⁹ Dhali shwane/ aha/ ḥorkina um gwo ntwa/a/ mo ki mo diki bu'th mo mo naskina/. Wakan ki a'di midi bu'th mo mo tani um mini gam gwo is mo be. ³⁰ Aha/ mina diki ḥa'b mmotor um gwo ki rash rash mo haali/ tapa gi mony'cesh yan pu'dki'd mo. A'di dar gi mom'bi'th apo/ aha/ mo be. ³¹ Hili aha/ miikina to me'd jin kankin ma Baba aha/ gwo mo, wakan ki 'kwaniny'cesh mini 'taki nyiṭh ki aha/ ena Babam pem mo. Cuyi mis mo. Dhalki ana iina imun mo.

15

Yesus Ta Cwalman Gana/ mo

¹ Aha/ tana cwalman gana/ mo dhali Ababam pem a'di ta'da mankor mo be. ² Arisa bim pem kun dak dho'th mo tani uni 'citha/ a'di mo mmo'do ka pije/ mo, dhali arisa bi kun dho'th maman mo tani a'di ki thoson mo dhali 'cith mo ki uni mini dho'th maman ki nyanye/ mo be. ³ Um dhelelkin mo hila/ ki gwo jin ḥorkika/ um mo be. ⁴ 'Koyi e aha/ mo ma dhali aha/ e um mo. Me'da biny cwa jin moli maman dho'th ki is piti mo isi ciki/ a'di midi mii di e cwalman mo, wakan um si'da/ isi ciki/ um mini 'ko e aha/ mo be. ⁵ Aha/ tana cwalman gana/ mo, dhali um a'di itana bi mo. A'diyin jin ca'bki'd e aha/ mo dhali aha/ e a'di mo tani a'di be jin dhothi maman kagahara mo, haali/ ki dar gi aha/ mo tani um moli tonj kamu/ mii mo be. ⁶ Wakki/ wathi/ diki ca'b e aha/ mo tani a'di bitu ka pije/ me'da biny cwa mo dhali a'di ki ku'th mo dhala binycwa tulkunu is mo mmota'k i o'd mo, dhali o'd ki shwa mo be. ⁷ Wakki/ um 'kon e aha/ mo dhali gwom pem 'kon e um mo tani doti ma to yin jin ona bwa um mo dhali a'di minu mii gom um mo be. ⁸ Ki 'kup mii yan kan mo tani Ababam pem karkunu ki ca mo mmodho'thkina um maman kagahara mo, dhali wakan um ki nyo/ mii mo mmota imancik aha/ gwo mo be. ⁹ Me'd jin enkin ma Baba aha/ mo tani wakan si'da/ aha/ enkina um mo. 'Koyi e mo/en pem mo ma. ¹⁰ Wakki/ um dhu gwoŋkan pem kun 'kwarkunu mo tani um mini 'ko e mo/en pem mo, me'd jin dhukika/ gwoŋkan ma Babam pem mo kun 'kwarkunu mo dhali ca'b e mo/en piti mo be. ¹¹ To gwansan ḥorkika/ um mo ki moŋ'kuny bwam pem midi di e um mo dhali ki bwaj/ 'kunygam bum minu 'tu'd mo be.

¹² Gwo yansan a'di ta gwoŋkan pem jin 'kwarkunu mo ki um mini en ka rem 'kup mo me'd jin enkika/ um mo be. ¹³ Mo/en jin ca'da kamu/ yisa di'da e wathiny'cesha kamu/ jin wakansan mo jin mina wathi/ kar mondiki/em pitiya 'cesh gom ikam piti mo be. ¹⁴ Um ta ikam pem mo wakki/ um ki mii gwo kun ḥankika/ um mo be. ¹⁵ Aha/ yisa dikina mmoyuk um ki ciŋkina/ haali/ ciŋkina/ diki mish to jin miina tapam piti mo be. Hili aha/ yučkina um ki ikam pem mo haali/ aris to kun cičkika/ 'pena Babam pem mo tani aha/ ḥorkina um uni eya tente/ mo be. ¹⁶ Um 'koki kwany aha/ mo tani hili aha/ ikwanykina um mo dhali dhu um mo ki um mini 'taki 'ko mo dhali dho'th maman mo dhali ki maman bum mini 'taki 'ko mo. Wakan ki ma to yin jin mina um doča Baba ki gway pem mo tani a'di midi ciki um uni mo be. ¹⁷ Gwo yansan ḥankika/ um mo ki um mini en ka rem 'kup mo be.

'Kwaniny'cesh Shi/kina Shi/i E mo

¹⁸ Wakki/ 'kwaniny'cesh shi/i um i e mo tani um ki mish mo ki uni shi/ki aha/ i e ntwa/a/ mo dhali uni mini shi/ um i e mo be. ¹⁹ Wakki/ um mini 'taki ta ku gi 'kwaniny'cesh mo tani 'kwaniny'cesh mini 'taki ena en gom kum buni mo, hili haali/ um 'koki ta ku gi 'kwaniny'cesh mo haali/ aha/ kwanykina um mo 'peni 'kwaniny'cesh mo tani a'di ishi/ kina 'kwaniny'cesh umi e kan mo be. ²⁰ Kayi gwo e jin ḥorka/ um mo ma ki ciŋkina/ yisa ica'd ki tapam pitiya. Wakki/ uni to'cki aha/ 'kus mo tani uni si'da/ mini to'c um 'kus mo. Wakki/ uni mini dhu gwom pem mo tani uni si'da/ mini dhu gwom bum mo be. ²¹ Hili aris to gwansan mina uni mii mo gom gway pem mo haali/ uni 'koki mish a'di mo, a'di jin hashki aha/ mo be. ²² Wakki/ aha/ mina 'taki diki pu'du/ mo dhali o uni gwo kan mo tani uni mini 'taki dar gi miinthus mo ba/. Hili shwané/ uni dar gi gwo mmoci miinthus buni 'ko'd mo be. ²³ A'diyin jin shi/ki aha/ i e mo tani shi/ki'da Babam pem e si'da/ mo be. ²⁴ Wakki/ aha/ mina 'taki diki mii to ibwam uni, mii jin dina jan ḥal 'den kamu/ ki mii mo tani uni mini 'taki dar gi miinthus mo. Hili shwané/ uni parki mo e mo dhali shi/ aha/ i e mmontal 'de/ nyakka Ababam pem mo be. ²⁵ A'di ta gwo jin minu thim moyi jin 'kwarkunu mo e gwoŋkan buni jin cičkunu mo ki: Uni shi/ki aha/ i e ka kar 'kup mo be. ²⁶ Hili ka Manmalas midi pu'du/ mo a'di jin migi/ hashu/ i um 'pena Baba mo tani isi

a'diyi jin ta Shi/in gi gwon gana/ mo a'di jin piyi'd 'pena Baba mo, a'di midi ta Man/o gwo gom aha/ mo be. ²⁷ Dhali um si'da/ mini ta iman/o gwo mo haali/ um nyakki 'ko ki aha/ 'peni ka mur'kup mo be.

16

¹ Aha/ okina ris to 'baar mo e um mo mmonon um 'peni mo jin minu kol um mo be. ² Uni mini ur um ka pije/ 'peni gu'b gi montul is mo. Ka jiŋ gana/, mo midi pu'du/ mo ki a'diyin jin midi 'kosh um mo tani midi ṭosh ki a'di mii to mmoluŋa a'diya luŋ goma Arumgimis mo. ³ Dhali uni mini mii mii yansan haali/ uni 'koki misha Baba mo walla aha/ mo be. ⁴ Hili aha/ okina to gwansan e um mo, ki mom buni mini pu'du/ mo tani um ki ka gwo e ki aha/ ṭorkina um uni mo be.

Mii gi Shi/in Dheleladhelel mo

Aha/ dinaki o gwo gwansan 'peni ka mur'kup mo haali/ aha/ dikina nyakki um mo be. ⁵ Hili shwane/ aha/ yana ya e a'di jin hashki aha/ mo. Hili jan ṭal 'deŋ kamu/ 'peni um diki ḍoṭ aha/ gwo mo ki: /E yani ya mana mo? ⁶ Hili haali/ aha/ ṭorkina um gwo gwansan mo tani bwan ḏiṭ'i'd 'tu'dki uma dum bum mo be. ⁷ Bahili aha/ ṭorkina um gwon gana/ mo. A'di ta shi/ miim 'boro'd bum mo jin mig/ ya mo haali/ wałki/ aha/ dinaki ya mo tani Amanmalas midi diki yayu/ i um mo. Hili wałki/ aha/ yana mo tani aha/ mina hashki a'di i um mo be. ⁸ Dhali ki a'di midi pu'du/ mo tani a'di midi pucur 'kwaniny'cesh ki gwo mo gom miinthus mo dhali gom mo ma ƙar/e mo dhali gom gwo jin minu dwall mo be. ⁹ Gom gwo gi miinthus mo haali/ uni 'koki gam gwo is e aha/ mo be. ¹⁰ Gom mii ma ƙar/e mo haali/ aha/ yana ya Ababa mo, dhali um mini 'koki par jis/em pem e mo be. ¹¹ Gom gwon dwall mo haali/ tapa gi mony'cesh yansan a'di torkunu gwon dwall 'twa/a 'cesh mo be.

¹² Hili aha/ tana gi gwon tiya ka ris mmo/o um mo tani hili um mol uni bu'th shwane/ mo be. ¹³ Ki Shi/in gi gwon gana/ midi pu'du/ mo tani a'di midi shu um bway eya ris gwoŋ gana/ 'baar mo. Haali/ a'di midi ḍiki ṭor gwo gi moshirr ki is pití mo. Hili ma to yin jin mina a'di cił mo tani a'di mina a'di itor mo dhali a'di midi ṭor um eya tente/ to kun mini pu'du/ mo be. ¹⁴ A'di midi kar aha/ ki ca mo haali/ a'di midi bu'th jim pem mo dhali ṭor um a'di eya tente/ mo be. ¹⁵ Aris to 'baar mo kun ta ku ma Baba mo tani uni ta kum pem mo. A'di oka/ gwo mo wakan ki: A'di midi bu'th jim pem mo dhali ṭor um uni eya tente/ mo be.

Mondit Bwa Midi War ki Moŋ'kuny Bwa mo

¹⁶ Shini naskina/ dhali um mini 'koki par aha/ e dok/e mo. Dok/e shini naskina/ dhali um mini par aha/ e mo be. ¹⁷ Kun tiya 'peni imancik a'di gwo oki gwo ka rem 'kup mo ki: Gwonta okina a'di ana kan mo ki: Shini naskina/ dhali um mini 'koki par aha/ e mo dhali dok/e, shini naskina/ dhali um mini par aha/ e mo, dhali, haali/ aha/ yana iya Ababa mo? ¹⁸ Uni oki gwo mo ki: 'Pemen gwo yansan wakata jin ona a'di ki: Shini naskina/. Aman 'konaki mish 'pemen gwo jin ona a'di mo. ¹⁹ Yesus nyithki'd ki uni ona bwa ki dot a'di mo tani a'di ona a'di uni gwo mo ki: A/gom gwo yan a'di idotkina um gwo ki is bum mo jin oka/ 'pemen pití ki: Shini naskina/ mo dhali um mini 'koki par aha/ e mo, dhali dok/e, shini naskina/ mo dhali um mini par aha/ e mowa? ²⁰ Ka jiŋ gana/, ka jiŋ gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Um mini ko mo dhali ko ki kony jabu'th mo, hili 'kwaniny'cesh uni imina bwa i'kuny mo. Um a'di imina bwa iditadit mo, hili bwan ḏiṭ'i'd bum midi war ki moŋ'kuny bwa mo be. ²¹ Ka 'bom shwan ma 'ci mo tani ayim diṭa bwa mo haali/ ayim pu'dki'di mom pití mo. Hili ka yim ki dhotha 'ci mo tani ayim yisa di'di moka gwo e mo goma nyor pitíya, gom bwaŋ 'kunyu'd mo ka 'ci dho'thkunu mo e mony'cesh mo be. ²² Wakan um ditkina bwa shwane/ mo, hili aha/ mina par um e dok/e mo dhali adum

bum minu 'tu'd ki mor'kuny bwa mo dhali wathin ṭal 'dej kamu/ yisa di'da jin midi bu'th mor'kuny bwa yan 'peni um mo be. ²³ Dhali ka tee caan mo tani um mini 'koki dot aha/ gwondoṭa kamu/ mo. Ka jiŋ gana/, ka jiŋ gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Waḳki/ um mini dot toj kamu/ 'pena Baba mo tani a'di midi ciki um uni ki gway pem mo be. ²⁴ Ntagi shwanesan mo tani um 'koki dot toj kamu/ ki gway pem mo. Doti mo ma dhali um mini bu'th to mo ki mor'kuny bwam bum minu 'tu'd mo be.

Aha/ Pikina Mony'cesh E ki Mii mo

²⁵ Aha/ okina gwo yansan e um ki jim pok mo. Mo midi pu'du/ mo ki aha/ mina diki dok/e ṭor um gwo ki jim pok mo, hili aha/ mina ṭor um gwo ka ji sho'k goma Baba mo be. ²⁶ Dhali ka tee caan mo tani um mini dot ki gway pem mo. Dhali aha/ dinaki o um gwo mo ki aha/ mina dot Ababa gom um mo. ²⁷ Haali/ Ababa ki is piti enki um mo haali/ um enki aha/ mo dhali gamki gwo is ki aha/ pu'dkina 'pena Baba mo be. ²⁸ Aha/ pikina 'pena Baba mo dhali aha/ pu'dkina i 'kwaniny'cesh mo be. Dok/e aha/ mura idhal 'kwaniny'cesh 'pen mo dhali ya Ababa mo be.

²⁹ Imancik a'di gwo o gwo mo ki: Ayy, shwane/ /e ṭorki gwo shoka 'cesh mo, yisa ki ari gwoŋ kamu/ jin pok/ /eya. ³⁰ Shwane/ aman mishka ki /e mishkina ris to 'baar mo dhali /e mini mii diki ta gi jan ṭal 'dej kamu/ mmodot /e gwo mo. Gom 'kup mii yan mo tani aman gamkina gwo is ki /e pu'dkin 'peni Arumgimis mo be. ³¹ Yesus ki thok uni gwo mo ki: A/gwo gama um is shwane/ mowa? ³² Mo midi pu'du/ mo. Ka jiŋ gana/ a'di pu'dki'd mo ki um minu ceker bwa mo, aris umi 'baar mo e gu'b bum ka 'dete/ 'dete/ mo dhali um mini dhal aha/, aha/ 'de/ mo. Hili aha/ dina aha/ 'de/ yisa, haali/ Ababa a'di nyakki di ki aha/ mo be. ³³ Aha/ okina gwo yansan e um mo ki e aha/ mo tani um mini ta gi monjku'th is mo. E mony'cesh yan mo tani um mini gam mont'o c bwa mo, hili roci shoka 'cesh 'te/ ma, haali/ aha/ pikina mony'cesh yansan e ki mii mo be.

17

Yesus 'Thoki'd mo gom Imancik A'di Gwo mo

¹ Ka Yesus 'baarki gwo gwansan mmo/o mo tani a'di 'de'kki em piti 'kup ki momis mo dhali o gwo mo ki: Ababa, mo pu'dki'd mo. Kari /e Ya/m pini ki ca mo ki Ya/m pini si'da/ midi kar /e ki ca mo be. ² Me'dyin jin cikina /e a'di mom'bi'th apo/ bungwar is mo mmoci mon'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo e uni gun cikina /e a'di mo be. ³ Dhali mor'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo a'dan be, ki uni mini mish /e mo, ki /e tana Arumgimis gana/ / e 'de/ ki lish mo, dhala Yesus Kristhos, a'di jin hashkina /e mo be. ⁴ Aha/ karkina /e ki ca mo e mony'cesh yansan mmothimkika/ atu'c jin cikina /e aha/ mmomii mo be. ⁵ Dhali shwane/ Ababa, kari /e aha/ ki ca e buj'kus pini mo ma, a'di jin ta monyca jin nyakka/ ki /e ntwa/a/ ki mony'cesh yansan dinuki uk mo be.

⁶ Aha/ ṭorkina gway pini eya tente/ e 'kwaniny'cesh mo, uni gun cikina /e aha/ 'peni 'kwaniny'cesh mo. Uni ta kum pini mo dhali /e ciki uni aha/ mo dhali uni dhuki gwom pini mo be. ⁷ Shwane/ uni mishkin ka ris to 'baar mo kun cikina /e aha/ mo tani uni 'peni /e mo be. ⁸ Haali/ aha/ cikina uni gwo kun cikina /e aha/ mo dhali uni bu'thki uni mo dhali mish ka jin gana/ ki aha/ pikina 'peni /e mo, dhali uni gamki gwo is ki /e a'di ihashki aha/ mo be. ⁹ Aha/ dikina mmo'tho mo gom uni mo. Aha/ yisa dina mmo'tho gom 'kwaniny'cesh gwansan mo, hili gom uni gwansan kun cikina /e aha/ mo haali/ uni ta kum pini mo be. ¹⁰ Aris kum pem'i 'baar mo tani uni ta kum pini mo be. Dhali kum pini ta kum pem mo dhali aha/ karkunu ki ca e uni mo be. ¹¹ Dhali shwane/ aha/ mina diki di i mony'cesh yan mo, hili uni a'di i'koni mony'cesh yan mo, dhali aha/ yakina iya i /e mo. Ababa, /e jin kogu mo, dhuyi uni ma e gway pini mo uni kun cikina /e aha/ mo, ki uni mini ṭal 'de/ mo isi me'd jin tala ana 'de/ mo be. ¹² Ki aha/ dikina uni naskina/ mo tani aha/ dhukina uni ki gway pini mo, uni kun cikina /e aha/ mo. Aha/ jikina uni mo

dhali jan ṭal 'dej kamu/ 'peni uni yisa thisu e mowa, hili jasi ya/ gi a'di jin da᷍ku gwo me'd mo, ki Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu minu thim moyi. ¹³ Hili shwane/ aha/ yakina iya i /e mo, dhali gwo gwansan ṭorkika/ 'kwaniny'cesh mo ki uni mina bwa 'kuny mo mmo'tu'd uni ki is buni mo. ¹⁴ Aha/ ḥikina uni gwom pini mo dhali 'kwaniny'cesh shi/ki uni i e mo haali/ uni 'koki ta ku gi mony'cesh mo, isi me'dyin dika/ ki ta ji gi mony'cesh mo be. ¹⁵ Aha/ dinaki 'tho ki /e mini 'taki bu'th uni 'peni mony'cesh mo, hili ki /e mini 'taki dhu uni 'peni a'din thus 'deyin mo. ¹⁶ Uni 'koki ta ku gi mony'cesh mo, isi me'dyin dika/ ki ta ji gi mony'cesh mo be. ¹⁷ Dhagami uni ki gwoŋ gana/ mo. Gwom pini ita gwoŋ gana/ mo be. ¹⁸ Me'd jin hashkina /e aha/ i mony'cesh mo tani wakan si'da/ aha/ hashkina uni mo e mony'cesh mo be. ¹⁹ Dhali gom gway buni mo tani aha/ dhagamkina is pem mo, ki uni si'da/ minu dhagam e gwoŋ gana/ mo be.

²⁰ Aha/ dinaki 'tho gom uni gwansan uni 'cena mo, hili si'da/ gom uni gwansan kun mini gam aha/ gwo is i'ko'd mo e gwom buni mo be, ²¹ ki uni 'baar mo mini ṭal 'de/ mo, isi me'dyin /e jin tana Baba dikan e aha/ mo, dhali aha/ e /e mo, ki uni si'da/ mini 'ko e ana mo, wakan ki 'kwaniny'cesh mini gam gwo is ki /e hashki aha/ mo be. ²² Dhali monyca yin jin ḥikina /e aha/ mo tani aha/ ḥikina uni a'di mo ki uni mini ṭal 'de/ mo isi me'd ana mmoṭala ana 'de/ mo be. ²³ Aha/ e uni mo dhali /e e aha/ mo ki uni minu gam is ki gam gana/ mmontal 'de/ mo, wakan ki 'kwaniny'cesh mini mish ki /e a'di ihashki aha/ mo dhali /e enki uni mo isi me'dyin jin enkina /e aha/ mo be. ²⁴ Ababa, aha/ ona bwa si'dayi ki uni gwansan kun ḥikina /e aha/ mo mini nyak 'ko ki aha/ mo e mo yin jin migi/ di mo, mmopar monycam pem e mo, a'di jin ḥikina /e aha/ mo ki mo/en pini gom aha/ mo ntwa/a/ ki mony'cesh yan dinuki ka'b mo be. ²⁵ Ayy Ababa jin ta'da kar/e mo, 'kwaniny'cesh 'koki mish /e mo, hili aha/ mishkina /e mo, dhali uni gwansan imishkin ki /e a'di ihashki aha/ mo be. ²⁶ Aha/ ṭorkina uni gway pini i e mo dhali aha/ mina kar a'di eya tente/ mo, ki mo/en caan jin enkina /e aha/ mo tani midi di e uni mo dhali aha/ e uni mo be.

18

Mo jin 'Cithuwa 'Cith Is ki Gwo mo dhali Mo jin Budhuwa Yesus mo

¹ Ka Yesus dakki gwo gwansan o mo tani a'di yaki'd ka pije/ mo nyakki imancik a'di gwo mo mmo'cith embul wosh ma Gidruun mo e mo yin jin dikina monsinu mo, a'di jin cičkina a'di nyakki imancik a'di gwo mo be. ² Dhala Yahuusa a'di jin 'cithki a'di is ki gwo mo si'da/ mishki mo mo haala Yesus yaki'di mun me'd ka ris mo nyakki imancik a'di gwo mo be. ³ Wakan Yahuusa a'di ḥikunu i/askar kun tulu 'kup mo, uni gun dhunu mo mmoji mo mo, dhali kun tiya kun tana imanji mo mo si'da/ 'peni igasiis kun can mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo, dhali uni iikin mo ka lamba/ ime'd mo dhali dhanthro/ mo dhali to kun asu mo. ⁴ Dhali yan'ko'd Yesus mishki'da ris to gwansan kun mini pu'du/ i a'di mo tani dhali a'di yaki'd ka ḫarambuye/ mo dhali o uni gwo mo ki: Kaja ḫapa um mo? ⁵ Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Yesus gi Pa Naasira mo. Yesus ki thok uni gwo mo ki: Aha/ a'dan jin tana a'di mo. Dhala Yahuusa jin 'cithki a'di is ki gwo mo tani doshki'd nyakki uni mo be. ⁶ Ki a'di oki uni gwo mo ki: Aha/ tana a'di mo tani, uni iikin ka ḫin'ko'd mo dhali tagkina 'cesh mo be. ⁷ Dok/e a'di ki dot uni gwo mo ki: Kaja a'di injapa um mo? Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Yesus gi Pa Naasira mo. ⁸ Yesus ki thok gwo mo ki: Aha/ ṭorkina um gwo mo ki: Aha/ a'dan jin tana a'di mo. Wakki/ um ḫapi aha/ kan mo tani dhalki 'kwani gwansan iin mo ma. ⁹ A'di ta gwo jin thimkunu moyi jin okina a'di mo ki: 'Peni uni gwansan kun ḥikina /e aha/ mo tani aha/ dinaki this jan ṭal 'dej kamu/ e mo be. ¹⁰ Dhali yan'ko'd Buterus ta'd gi dhan gandala turga/ mo dhali a'di ki buk a'di mo dhali ruthun ḫinkina/ ma gasiis jin ca'd mo dhali 'cith a'di 'ce ma bim poros piti mo. Dhali ḫinkina/ yan yuku gway ka Malkus mo be. ¹¹ Yesus ki owa Buterus gwo mo ki: Dwari

gandala turgam pini e 'kumpum piti mo. Miga/ diki piya kubbaaya jin çikin ma Baba aha/ mo 'taa?

Yesus Suskunu mo Ibwambor ma Gasiis jin Ca'd mo

¹² Wakan i/askar dhala mancil ma askar alip buni mo dhali imanji mo mo 'peni 'Kwani Yahuuda/ mo uni bu'thquina Yesus mo dhali dek a'di mo be. ¹³ Ntwa/a/ uni ki sus a'di eya Hannaan mo haali/ a'di ta'da mar ma Kayaapa mo, a'di jin ta'da gasiis jin ca'd gi yil çaan mo be. ¹⁴ A'di ta'da Kayaapa jin logomki 'Kwani Yahuuda/ ki gwo mo ki a'di ta shi/ miim 'boro'd jin mina wathin tal 'dej kamu/ 'taki wu mo gom 'kwani mo be.

Bułterus Wałki'da Yesus Gway mo be

¹⁵ Simaan Bułterus batłki'da Yesus nsho'k mo dhali amancik a'di gwoj kamu/ si'da/ mo. Dhali amancik gwo yan a'di mishkin ma gasiis jin ca'd mo dhali gom mii gi wakan mo tani a'di cięki bwaagon ma gasiis jin ca'd mo nyakka Yesus mo be, ¹⁶ ka Bułterus di'di modosh naskina/ e 'twaŋkala goj mo be. Wakan amancik gwo yan jin mishkin ma gasiis jin ca'd mo yaki'd ka pije/ mo dhali tora tor ki nyarany ciękina/ jin hili 'twaŋkala goj mo dhali susa Bułterus bwaman mo mo. ¹⁷ Dhali nyarany ciękina/ jin hili 'twaŋkala goj mo tani o'da Bułterus gwo mo ki: /E si'da/ diki ta amancik wathi/ yansan gwo mo 'taa? A'di ki o gwo mo ki: Aha/ yisa tana a'diya. ¹⁸ Dhali uni kun ta ciękina/ dhali imanji mo mo tani uni 'thaki o'da 'cila'th mo haali/ mo 'thupa'thup mo, dhali uni 'kokin mo mmosam is buni i o'd mo. Dhala Bułterus si'da/ nyakki di ki uni mo mmodoshchina a'di mo dhali mmosam is piti i o'd mo be.

Gasiis jin Ca'd Dotki'da Yesus Gwo mo

¹⁹ Dhali yan'ko'd agasiis jin ca'd dotki'da Yesus gwo mo gom imancik a'di gwo mo dhali gom gwo jin tora a'di mo be. ²⁰ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ ṭorkina 'kwaniny'cesh gwo eya tente/ isa yempa/ mo dhali aha/ ṭorkina gwo isa yempa/ e gu'b gi montul is mo dhali e gu'b gi mondheleladhelel mo, e mo yin jin tulkina 'Kwani Yahuuda/ isi 'baar mo mmontal 'de/ mo. Aha/ dinaki tor gwoj kamu/ ka ławal is mo. ²¹ /E dotki aha/ gwo janta mo? Dotki uni gwansan kun cik aha/ gwo mo ma, gwo jin okika/ uni mo. Uni mishi gwo kun oka/ mo be. ²² Ki a'di oki gwo gwansan mo tani jan tal 'de/ 'peni imanji mo mo jin doshki'd ki 'dishe/ mo tani dorki'da Yesus ki me'd piti mo dhali o gwo mo ki: Eeh. A/ e thokkina gasiis jin ca'd gwo mo kana? ²³ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Wakki/ aha/ thutha gwo o mo tani tori gwo jin thu'thka/ mii mo. Hili wakki/ aha/ ona gwo ka kar/e mo tani atinta dorkina/ e aha/ mo? ²⁴ Dhali yan'ko'd Hannaan ki hash a'di eya gasiis jin ca'd ki mondek is mo be.

Bułterus Wałki'da Yesus Gway mo Dok/e

²⁵ Dhala Simaan Bułterus a'di diki'di modosh ki mis mo dhali mmosam is piti i o'd mo. Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: /E si'da/ diki ta amancik a'di gwo mo 'taa? A'di wałki gwo mo dhali o gwo mo ki: Aha/ yisa tana a'diya. ²⁶ Dhali ciękinan tal 'dej kamu/ 'peni uni ma gasiis jin ca'd jin ta'da abas gi wathi/ jin 'cięh ma Bułterus 'cem piti mo tani dotki a'di gwo mo ki: Dika/ ki par /e e mo nyakki a'di e bwam monsinu mowa? ²⁷ Dok/e Bułterus wałki gwo mo, dhali ki jahanne/ adhongola ńwa gwoki e mo be.

Yesus Diki'd Ibwambor ma Bilaatús mo

²⁸ Yan'ko'd uni ki susa Yesus mo 'peni gu'b ma Kayaapa mo e mo jin ća'b ma mudhiir nycine/ mo. A'di ta mon'thamo/ ka 'tum mo. Uni ki is buni 'koki cię mo jin din ma mudhiir nycine/ mo, wakan ki uni minu 'taki 'koki nyo/ is mo, hili jin mina uni 'taki shwa to gi Mompe'kupanyolos mo be. ²⁹ Wakan aBilaatús yaki'd ka pije/ e uni mo dhali o gwo mo ki: Gom 'kup gwo gi wakatinta iyerkina um wathi/ yan is ki gway mo? ³⁰ Uni ki thok a'di gwo mo ki: Wakki/ wathi/ yansan midi 'taki diki ta jin thus ki thus mo tani aman mina 'taki 'koki ci a'di wakan mo be. ³¹ Bilaatús ki thok uni gwo mo dhali o gwo mo

ki: Susi um a'di ki is bum mo dhali dwalli a'di gwo mo ki gwo jin ta jiŋ ḫan bum mo. Dhali 'Kwani Yahuuda/ thokki a'di gwo mo ki: A'di diki ta mii jin dhala gworjkan am bway mo mmokar jan ṭal 'dej kamu/ 'kupa 'cesh mo mmowu mo ba/. ³² A'di yansan miikunu mo mmothim gwo moyi jin okin ma Yesus mmoṭor gwo mo gom wu jin mina a'di wu mo be.

³³ Bilaat̄us cicki'd e mo ma mudhiir ka nyaj'ko'd mo dhali yuka Yesus mo dhali o a'di gwo mo ki: Ki /e de itana Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo de? ³⁴ Dhala Yesus ki thok gwo mo ki: /E si'da/ on kan e bwam pini mo 'taa? walla 'kwanin tiya a'di iṭorki /e gwo gom aha/ mo? ³⁵ Bilaat̄us ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ tana Wathi/ Yahuudaa? 'Kwani gi kal pini dhali igasiis kun can mo uni ciki /e ki aha/ mo. Ki tonta imiikina /e mo sa/?

³⁶ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Bampam pem jin taka/ tapa mo tani diki ta ji gi mony'cesh yansan mo. Wakki/ mom pem jin taka/ tapa mo midi 'taki di e mony'cesh yansan mo tani ciŋkinam pem mini 'taki as mo, ki aha/ minu 'taki 'kokci 'Kwani Yahuuda/ mo. Hili mom pem jin taka/ tapa mo tani yisa 'peni mony'cesh yana. ³⁷ Bilaat̄us ki thok a'di gwo mo ki: Ba /e be itana malik mo 'te/ ise be. Yesus ki thok gwo mo ki: /E be i/on ki aha/ tana amalik mo be. Haali/ gom 'kup mii yan mo tani aha/ dho'thkunu mo dhali gom 'kup mii yan mo tani aha/ pu'dkina e 'kwaniny'cesh mo mmoṭor gwo ki gwoj gana/ mo. Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni gun ta 'kwani gi gwoj gana/ mo tani uni cikki 'twam pem mo be. ³⁸ Bilaat̄us ki o a'di gwo mo ki: Ki gwoj gana/ atinta jan?

Yesus Torkunu Gwo 'Twa/a 'Cesh mo Mmowu mo

'Ko'di a'di oki gwo gwansan mo tani a'di yaki'd ka pije/ e 'Kwani Yahuuda/ dok/e mo dhali tor uni gwo mo ki: Toj kamu/ yisa gamkika/ e a'di jin migi/ yer a'di is ki gway mo.

³⁹ Hili um tan gi mii mo ki aha/ mina 'taki 'cuk ki um wathin ṭal 'de/ gom um ka cim gi Mompe'kupanyolos mo. Um ona bwa ki aha/ mina 'cukki uma Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo 'taa? ⁴⁰ Uni cuun kagahara dok/e mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yansan yisa, hila Baraabas mo. Dhala Baraabas a'di ta wathi/ jin ta'da mandil to mo be.

19

¹ Dhali yan'ko'd Bilaat̄us ki budha Yesus mo dhali dor a'di ki yisbip mo be. ² Dhali i/ askar uni ṭo'di tor'kup 'pena 'de/ mo dhali kar a'di i 'kup piti mo dhali uni ki hi'th a'di burrinyen duk is mo. ³ Uni pu'dkini a'di mo mmo/o gwo mo ki: Hayy, Malik gi 'Kwani Yahuuda! Dhali uni ki dor a'di ki me'd buni mo be. ⁴ Bilaat̄us a'di yaki'd ka pije/ dok/ e mo dhali o uni gwo mo ki: Hili mo mo ma. Aha/ suskina um a'di ka pije/ mo ki um mini mish ki aha/ dinaki gam toj kamu/ e a'di jin migi/ yer a'di is ki gway mo be.

⁵ Wakan aYesus a'di yaki'd ka pije/ mo mmohi'th toj'kup ma 'de/ mo dhali burrinyen duk is mo, dhala Bilaat̄us ki o uni gwo mo ki: Wathi/ a'dahan mo be. ⁶ Ki igasiis kun can mo dhali imanji mo mo parki a'di e mo tani uni ɺumki cuuwa/ kagahara mo mmo/o gwo mo ki: 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo. 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo. Dhala Bilaat̄us ki o uni gwo mo ki: Guyi um a'di ki is bum mo dhali 'koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo haali/ aha/ dinaki gam toj kamu/ e a'di jin migi/ yer a'di is ki gway mo be.

⁷ 'Kwani Yahuuda/ ki thok a'di gwo mo ki: Aman tana gi gwojkan jin cikunu mo dhali ki gwojkan jin cikunu mo tani a'di ka ba/ imidi wu moyi, haali/ a'di kar is piti mmota Ya/ ma Arumgimis mo be. ⁸ Ka Bilaat̄us cikki gwo gwansan mo tani a'di ḫo/ki is kagahara mo be. ⁹ A'di cicki mo ma mudhiir dok/e mo dhali owa Yesus gwo mo ki: Ki /e 'peni mana sa/? Hila Yesus ci a'di gwon thoka kamuwa? ¹⁰ Wakan Bilaat̄us ki o a'di gwo mo ki: /E mini diki thok aha/ 'twaa? Dina /e ki mish ki aha/ tana gi mom'bi'th mo mmo'cuk /e mo dhali tana gi mom'bi'th mo mmo'kosh /e ki cwany'cithan dhul mo? ¹¹ Yesus thok a'di gwo mo ki: /E mini 'taki dar gi mom'bi'th apo/ aha/ mo, hili isi ciki/ a'di jin ciyunu /e 'peni momis mo. Wakan si'da/ a'di jin ciki /e aha/ mo tani a'di cana miinthus mo be.

¹² 'Peni mo yan mo tani Bilaat^{us} ḥapki bway mo mmo'cu^k a'di mo, hili 'Kwani Yahuuda/ ḫumki cuuwa/ mo mmo/o gwo mo ki: Wa᷍ki/ /e mini dhal wathi/ yan me'd mo tani /e yisa tana mugu ma Kaysara. Haali/ aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun dhu is buni ka mali^k mo tani uni dhu is buni apowa Kaysar mo be. ¹³ Ka Bilaat^{us} cikki gwo yansan mo tani a'di suski'da Yesus ka pije/ mo dhali a'di ki ḥa'ba 'cesh apowa ḫursi jin dwallu gwo mo e mo ma 'cesh jin yukkunu gway ka A'cesh jin Rusu Mmocⁱ Jamas mo dhali jin ta 'twaj 'Kwani Ibraniyiin ka Jabbaa^{ṭha} mo be. ¹⁴ Dhali a'di ta'da tee jin Thosonkunu to mo gom Mompe'kupanyolos mo, dhali a'di ta'da tente/ ibwa^jkup mo be. A'di ki o 'Kwani Yahuuda/ gwo mo ki: Amalikⁱ bum a'dan mo be. ¹⁵ Dhali uni ḫumki cuuwa/ mo mmo/o gwo mo ki: A'di ka bor 'de/ mo. A'di ka bor 'de/ mo. 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo. Bilaat^{us} ki o uni gwo mo ki: Miga/ 'kosha Malikⁱ bum ki cwany'cithan dhula? Dhali igasiis kun can mo thokⁱ a'di gwo mo ki: Aman 'konaki ta ga malika kamu/ mo ba/, hila Kaysar a'di 'de/ mo be. ¹⁶ Dhali yan'ko'd a'di ki ciki a'di ki uni mo mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

Mo gi 'Koshuwa 'Kosh ki Cwany'cithan Dhul mo

¹⁷ Wakan uni bu'thkina Yesus mo dhali a'di yaki'd ka pije/ mo mmokal cwany'cithan dhul pitij gana/ mo e mo jin yukkunu gway ki mo ma simajⁱ 'kup mo, a'di jin yukkunu gway ki 'twaj 'Kwani Ibraniyiin mo ka: Gulgu^{ṭha} mo be. ¹⁸ Uni ki 'kosh a'di ki cwany'cithan dhul imun mo dhali 'kwanin sun tiya si'da/ nyakkunu 'kosh ki a'di mo, jan ṭal 'dej kamu/ ki 'bana kamu/ mo, dhali jamu/ ki 'bana kamu/ mo dhala Yesus ibwamani uni mo be. ¹⁹ Bilaat^{us} si'da/ a'di 'kwarki gwo mo dhali kari 'kup cwany'cithan dhul mo, a'di jin dejkunu e mo ka: Yesus gi Pa Naasira, jin ta'da Malikⁱ gi 'Kwani Yahuuda/ mo. ²⁰ 'Kwani Yahuuda/ ka ris dejkⁱ gwo yansan e mo jin 'kwarkunu mo haali/ mo jin 'koshkunuwa Yesus ki cwany'cithan dhul mo tani a'di 'dishki 'pejkuman bampa/ is mo dhali a'di 'kwarkunu ki 'twaj 'Kwani Ibraniyiin mo dhali ki 'twaj 'Kwani Ithaliyaan mo dhali ki 'twaj 'Kwaniⁱ Griki mo be. ²¹ Dhali yan'ko'd igasiis kun can gi 'Kwani Yahuuda/ mo okina Bilaat^{us} gwo mo ki: Dhalku/ gwo ki 'kwar mo mmo/o ka: Malikⁱ gi 'Kwani Yahuuda/ mo, hili, 'kwari gwo mo mmo/o ki: Wathi/ yansan o'd ki: Aha/ tana aMalikⁱ gi 'Kwani Yahuuda/ mo be. ²² Bilaat^{us} thokki gwo mo ki: A'di jin 'kwarka/ mo tani 'kwarkika/ mo be.

²³ Dhali ki i/askar mmo'koshkina uniya Yesus ki cwany'cithan dhul mo tani uni ki bu'th burrinyem piti mo dhali pwakⁱ a'di bwa mo she dojon mo, jan ṭal 'de/ goma askar ki she/ she/ mo. Hili burrinyem bwaman piti jin uku ki dar gi mosho mo, miikunu mo 'peni 'ba/ tagi bum'pen mo be. ²⁴ Wakan uni oki gwo ka rem 'kup mo ki: Dhalkina ki dher a'di bwa mo, hili ana ki bitⁱ to mo gom a'di mo ki ana mina parⁱ e mo ki a'di midi ta jim maja mo. A'di ta gwo jin thimkunu moyi me'd gwo jin 'kwarkunu mo e Gwo ma Arumgimis mo ki: Uni ḫwa/ki burrinyem pem bwa mo e bwam uni mo, dhali gom burrinyem pem mo tani to tagkina uni mo be.

²⁵ Wakan i/ askar uni miiki to yansan mo. Hili uni kun doshkin ki 'dishe/ e cwany'cithan dhul ma Yesus mo tani ta a'di jin ta kum mo dhali 'bwaham gi kum mo be, dhala Mariyam jin ta ash ma Kiluuba mo dhala Mariyam Magdaliyya mo. ²⁶ Ka Yesus parki kum e mo dhali amancikⁱ a'di gwo jin ena a'di kagahara jin doshki'd ki 'dishe/ mo tani a'di ki o kum gwo mo ki: A'boma, hili ya/m pini mo ma. ²⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki owa manci^k a'di gwo gwo mo ki: Hili kwan mo ma. Dhali 'peni mo ḥaan mo tani amancikⁱ a'di gwo suski'da yim bway gu'b pitij gana/ mo be.

Jwa ma Yesus mo

²⁸ 'Ko'di mo yansan mo tani Yesus mmomishkina a'di ka ris to 'baar mo ki uni 'baarkunu mo tani oki gwo mo (mmothim Gwo moyi jin 'kwarkunu mo) ki: Aha/ butha yi'de/ mo be. ²⁹ Dhali tojⁱkul bwa^j kamu/ diki'd mo jin 'tu'dkunu mo ki yiman

tom'paça'd mo. Wakan uni ki paca lipa/ mo mmo'tu'd a'di ki yiman tom'paça'd mo dhali kar a'di e cwa jin wana e ki cwa ma 'tasha jal bip mo dhali kar a'di e 'twam piti mo be. ³⁰ Ka Yesus bu'thki yiman tom'paça'd mo tani a'di ki o gwo mo ki: A'di 'baarki'd mo, dhali a'di ki luŋ 'kup piti mo dhali ci shi/in piti mo be.

Gwar ma Yesus Su'kkunu mo

³¹ Me'd jin tana a'di atee jin Thosonkunu to mo, ki bungwar is mini 'taki 'koki 'ko apo/ cwany'cithan dhul ka cim ma pesu/ mo (haali/ acim ma pesu/ caan ta'da cim jin eka/ ek mo) tani 'Kwani Yahuuda/ dotkina Bilaatus 'twa/ mo ka yorom buni minu 'taki 'ce'd mo dhali ki uni minu 'taki kal mo be. ³² Wakan i/askar uni pu'dkin mo dhali 'ce'da yoro gi a'di jin twa/a/ mo dhali ji gi a'dij kamu/ jin nyakkunu 'kosh ki cwany'cithan dhul ki a'di mo. ³³ Hili ki uni pu'dkina Yesus mo dhali par a'di e mo ki a'di wuki'd hila/ mo tani uni 'koki 'ce'da yorom piti mo be. ³⁴ Hila askara 'dej kamu/ su'kki a'di gwar ka mee mo dhali ki jahanne/ abas guski'd mo dhali yi'de/ mo be. ³⁵ A'di parki a'di e mo tani a'di oki gwo mo be – gwom piti jin ṭorkina a'di mo tani ta gwoj gana/ mo dhali a'di mishki'd ki a'di ṭorki gwoj gana/ – ki um si'da/ mini gam gwo is mo be. ³⁶ Haali/ to gwansan uni bu'thki mo mo mmothim Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu moyi ki: Asiman ṭal 'dej kamum piti minu 'koki 'ce'd mo be. ³⁷ Dhali dok/e Gwo ma Arumgimisa kamu/ jin 'kwarkunu mo o gwo mo ki: Uni mini hil a'di mo a'di jin su'kkina uni mo be.

Mo jin Kanuwa Yesus mo

³⁸ 'Ko'di mii yansan mo tani Yuusup gi Pa Arraama, a'di jin ta'da mancika Yesus gwo mo, hili ki kup mo, haali/ a'di ko/ki 'Kwani Yahuuda/ mo, dhali a'di dotki'da Bilaatus 'twa/ mo ki a'di midi 'taki kal bungwar is ma Yesus mo dhala Bilaatus dhalki a'di bway mo be. Wakan a'di pu'dki'd mo dhali kal bungwar is piti mo be. ³⁹ Nikudimus si'da/ a'di jin yayi'di a'di ntwa/a/ mon'thiny mo, a'di pu'dki'd mo mmokal yiman cwa jin yuku ka murr jin 'koshi e ki yiman cwaŋ kamu/ jin wana e ka 'kwaṭan mo, a'di jin kuyi mo ki kuy mo, dhali jin baru ka ratul iss 'kwanimpa imudhe'd mo be. ⁴⁰ Uni ki kal bungwar is ma Yesus mo dhali 'tam a'di is ki burrinyen dhiny e mo dhali to kun kuyi mo ki kuy mo me'd mii jin miina 'Kwani Yahuuda/ mo mmokana kan mo be. ⁴¹ Dhali e mo jin 'koshkunu a'di ki cwany'cithan dhul nycine/ mo tani bwam monsinu di'd mo dhali e monsinu mo tani jis jwa jin ta jin this diki'd mo jin dinuki kar wathij kamu/ nycine/ naskina/ mo be. ⁴² Wakan haali/ a'di ta'da tee gi 'Kwani Yahuuda/ jin Thosonkunu to mo dhali gom jis jwa 'disha'dish mo tani uni ki kara Yesus imun mo be.

20

Mompi jin Piyunu mo

¹ Dhali ka cim jin twa/a/ ka dhas mo tani Mariyam Magdaliyya pu'dki'd mo e moj'kupaje ka 'tum mo ki mo di'd ki mondhurum naskina/ mo dhali a'di parki wosh e ki a'di ka'ckunu hila/ 'peni jis jwa mo be. ² Wakan ayim guski'd mo dhali ya mo eya Simaan Buṭerūs mo dhali amancik a'di gwoj kamu/ mo, a'din 'de/ yin jin en ma Yesus mo, dhali o uni gwo mo ki: Uni kalki Tapa 'peni jis jwa mo dhali aman 'konaki mish mo jin karkina uni a'di nycine/ mo. ³ Dhali yan'ko'd Buṭerūs pu'dki'd ka pije/ mo nyakka mancik a'di gwoj kamu/ mo dhali uni sokin ka ḁarambuye/'kup ki jis jwa mo be. ⁴ Dhali uni sokin mo, hila mancik gwoj kamu/ a'di bolki'da Buṭerūs sho'k mo dhali jidhir e jis jwa ntwa/a/ mo be. ⁵ Dhali a'di tuki mo mo mmohil bwaman mo dhali a'di parki jasi burrinyen dhiny e e mo mmo/ishi mom buni mo, hili a'di diki ya bwaman mo be. ⁶ Dhali yan'ko'd Simaan Buṭerūs pu'dki'd mo mmobatḥ a'di nsho'k mo dhali a'di yaki bwany jis jwa mo dhali a'di ki par burrinyen dhiny e e mo mmo/ish mo be, ⁷ dhali burrinye/ jin dekkunu a'di i'kup piti mo tani yisa nyakki ish ki burrinyen dhiny e mo, hili a'di 'kucki

is mo e mom piti mo be. ⁸ Dhali yan'ko'd amancik gwoj kamu/ a'di jin jidhirk'i'di jis jwa ntwa/a/ mo tani a'di si'da/ seki bwaman mo dhali a'di mishki mo mo dhali gam gwo is mo be. ⁹ Haali/ uni 'koki mish Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo naskina/ ki a'di midi mii pi 'peni mowu mo be. ¹⁰ Dhali yan'ko'd imancik a'di gwo uni dokki bway pam buni mo be.

Yesus Piki'da Mariyam Magdaliyya I/is mo

¹¹ Hila Mariyam doshki'd mo mmoko mo apije/ 'peni jis jwa mo dhali me'd jin gwokin ma yim mo tani ayim ki tu mo mo dhali par jis jwa e mo be. ¹² Dhali ayim parki iman'doyu gwo su/ e ki bany bany mo mmo'ko e mo yin jin 'thikunu buŋwar is ma Yesus mo, jan 'de/ diki'di buŋ'kup piti mo dhali jan kamu/ e busho'k piti mo be. ¹³ Uni ki owa yim gwo mo ki: A'boma, atinta gwokina /e kan mo? Ayim ki thok uni gwo mo ki: Haali/ uni kalki Tapam pem mo dhali aha/ mola mo jin karkina uni a'di nycine/ mo be. ¹⁴ Mmo/ona a'di gwo kan mo tani ayim ki tuga bor mo dhali para Yesus e mo mmodosh mo, hili ayim diki mish a'di ki a'di ta'da Yesus mo be. ¹⁵ Yesus ki owa yim gwo mo ki: A'boma, atinta gwokina /e kan mo? Dhali aja injapkina /e mo? Dhali a'di toshki'd ki a'di ta'da manhil bwaman monsinu mo. Ayim ki o a'di gwo mo ki: Tapa, wakki/ /e kalki a'di mo tani ṭori aha/ mo jin 'thikina /e a'di nycine/ mo dhali aha/ mina ḫal a'di mo be. ¹⁶ Yesus ki owa yim gwo mo ki: Mariyam. Ayim ki tu'k 'ban mo dhali o a'di gwo ki 'twarz 'Kwani Ibraniyiin ki: Rabbooni (a'di jin ta 'pemen gwo jin onu mo ka: Mantor Gwo mo be). ¹⁷ Yesus ki owa yim gwo mo ki: Dhalku/ ki peyaa/ i is mo haali/ aha/ dinaki seja Baba naskina/ mo. Hili yaku/ e iwak pem mo dhali o uni gwo mo ki: Aha/ sena se Ababam pem mo dhali Ababam bum mo, dhali eya Arumgimis pem mo dhali eya Arumgimis bum mo be. ¹⁸ Mariyam Magdaliyya yaki'd mo dhali o imancik a'di gwo gwo mo ki: Aha/ parkina Tapa e ka pinya/ em pem mo be. Dhali ayim ṭorki uni gwo mo ki a'di ṭorki'da ris to gwansan eya yim mo be.

Yesus Piki Imancik A'di Gwo I/is mo

¹⁹ Dhali ki mo ta mom'pimpili/ mo ka tee caan mo jin ta'da cim jin twa/a/ ka dhas mo tani acampur gu'bi 'baar mo 'kokin ki mu'th mo e mo jin 'kokina imancik a'di gwo nycine/ mo haali/ uni ko/ki 'Kwani Yahuuda/ mo. Dhala Yesus pu'dki'd mo dhali doshi bwam uni mo dhali o uni gwo mo ki: Moŋku'th is midi di e um mo. ²⁰ Ki a'di oki gwo yansan mo tani a'di ki ṭor uni me'd piti i e mo dhali gwar piti mo be. Dhali yan'ko'd imancik a'di gwo 'kunykina bwa mo mmoparkina uni Tapa e mo be. ²¹ Yesus ki o uni gwo dok/e mo ki: Moŋku'th is midi di e um mo. Me'd jin hashkin ma Baba aha/ mo tani isi kan si'da/ aha/ hashkina um mo be. ²² Dhali ki a'di oki gwo yansan mo tani a'di shi/ inki'da po/ uni mo dhali o uni gwo mo ki: Budhi Shi/in Dheleladhelel mo ma. ²³ Wakk/ um gwamki miinthus gi cin tiya mo tani uni gwamkunu mo, dhali wakki/ um 'koki gwam miinthus gi cin tiya mo tani uni 'konuki gwam mo be.

ATuumma jin Dar gi Mongam Gwo Is mo

²⁴ Dhala Tuuma a'di jin ta jan ṭal 'de/ 'peni unij 'kume'd i'ce'dka su/ mo, a'di jin yukkunu gway ka 'ci jin dhodhu isu/ mo tani a'di diki di i uni me'd jin pu'dkin ma Yesus mo be. ²⁵ Wakan imancik a'di gwon tiya ṭorki a'di gwo mo ki: Aman parkina Tapa e mo. Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Isi ciki/ aha/ mina 'taki para du'd ma musmaar e mo e me'd piti mo dhali dwar me'd pem e jisan ma musmaar mo dhali dwar me'd pem e gwar piti mo tani aha/ mina diki gam gwo is mo be.

²⁶ Acim pekware y'ko'd mo tani imancik a'di gwo 'kokini bwarj gu'b dok/e mo, dhala Tuuma nyakki di ki uni mo. Dhali acampur gu'bi 'baar mo 'ko ki mu'th mo. Hila Yesus pu'dki'd mo dhali doshi bwam uni mo dhali o gwo mo ki: Moŋku'th is midi di e um mo be. ²⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki owa Tuuma gwo mo ki: Kari me'd pini imahan mo dhali pari me'd pem e mo, dhali hethi me'd pini mo dhali dwari a'di e gwar pem mo. Dhalku/ ki di

ki dar gi gwo jin gamu is kan mo, hili gami gwo is mo ma. ²⁸ Tuuma thok a'di gwo mo ki: Tapam pem dhali Arumgimis pem. ²⁹ Yesus ki o a'di gwo mo ki: A/gwo gama /e is mo haali/ /e parki aha/ e mo? Mom'bor mii 'te/ be gom uni gwansan kun mini gam aha/ gwo is mo ki uni 'koki par aha/ e naskina/ mo be.

Gwo jin 'Dapa'd ki 'Dap Gana/ mo

³⁰ Dhala Yesus mii'da ris miimera tiya ka ris mo ibuj'kusi imancik a'di gwo mo, uni kun 'konuki 'kwar eya warka/ yansan mo be. ³¹ Hili mii gwansan uni 'kwarkunu mo ki um mini gam gwo is ka Yesus ta'da Kristhos mo, a'di jin ta Ya/ ma Arumgimis mo, dhali ki um mini tikir gwo gam is mo dhali tikir moy'koki/e gam mo e gway piti mo be.

21

Yesus Piki Imancik A'di Gwo Pesu/ I/is mo

¹ Ko'di mii yansan mo tani aYesus a'di ṭorki is piti eya tente/ dok/e e imancik a'di gwo e shemen ma Al ma Thabariyya mo, dhali a'di ṭorki is piti wakansan mo be. ² Simaan Buterus dhala Tuuma a'di jin yukkunu ka A'ci jin dhodhu isu/ mo dhala Nathana/iil gi Pañ Kaana e Pany Jaliil mo, dhali iya/ ma Sabadi isu/ mo dhali imancik a'di gwon tiya isu/ mo, uni 'kon mmontal 'de/ mo be. ³ Simaan Buterus ki o uni gwo mo ki: Aha/ yana ya mo mmocesh to yi'de/ mo. Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Aman mina ii nyakki /e mo. Uni iikin mo dhali se bwaakur mo. Hili ki mon'thiny caan mo tani uni 'koki bu'th ton kamu/ mo be.

⁴ Me'd jin Ḳala mo kush mo tani Yesus doshki'd e shemen ma gap mo. Hili imancik a'di gwo 'koki mish ki a'di ta'da Yesus mo. ⁵ Yesus ki o uni gwo mo ki: Uciya, a/um ta gi to yi'den tiya 'te/ tana? Uni thok a'di gwo mo ki: Yisa. ⁶ A'di ki o uni gwo mo ki: Biṭa 'thi/ ki 'bana bim poros ma kur mo dhali um mini gam kun tiya mo be. Wakan uni bitki a'di mo dhali shwane/ uni molona 'thi/ dir bway bwaakur mo haali/ to yi'de/ 'ka'da 'kupa!

⁷ Dhali amancik a'di gwo jin en ma Yesus mo o'da Buterus gwo mo ki: A'di ta Tapa be. Ka Simaan Buterus cikki gwo ki a'di ta Tapa mo tani a'di hi'thki burrinyem bwaman piti i is mo haali/ a'di di'd ki burrinye/ i empa'd 'te/ goma tu'c mo dhali a'di poshki'da al mo be. ⁸ Hili imancik a'di gwon tiya uni pu'dkin mo e bwaakur mo mmodira 'thi/ jin 'tu'da to yi'de/ mo haali/ uni yisa si'dkin 'pena gapa, hili uni athkina* ḷatgini 'de/ mo be.

⁹ Ki uni pikin ka pije/ eya 'cesh mo tani uni parki o'd e jin 'thanu ka 'cila'th imun mo dhali to yi'de/ mmo'ko i o'd mo dhali maanjkuthu'd mo be. ¹⁰ Yesus ki o uni gwo mo ki: Kali to yi'den tiya mo ma kun daṭa bu'thina um mo. ¹¹ Wakan Simaan Buterus a'di yaki'da kur mo dhali dira 'thiya gap mo a'di jin 'tu'dkina to yi'deny caaga/ mo kun 'koni iss† 'kwanimpa ipesu/ i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka kwara apo/ mo be. Dhali baga ris jin takina uni wakan mo tani a'thi/ yisa 'cithki bwa mowa. ¹² Yesus ki o uni gwo mo ki: Iiyu/ mo ma dhali shwa tonṭe/ gi mon'thamo/ mo. Hila mancik a'di gwoj kamu/ yisa di'd 'de/ jin ro'dki mii mo mmodot a'di gwo mo ki: Ki /e tana ja sa/? Uni nyithkin ki a'di ta Tapa mo be. ¹³ Yesus pu'dki'd mo dhali bu'th maanjkuthu'd mo dhali ciki uni mo dhali to yi'de/ miikina a'di kan si'da/ mo be. ¹⁴ Mii yansan a'di ta mii jin 'kon ma po/i kwara mo jin ṭorkin ma Yesus imancik a'di gwo is piti e eya tente/ mo 'ko'di a'di cukunu mis mo 'peni mowu mo be.

Ciyi Ḳa'bal Pem Tonte/ mo ma

¹⁵ Ki uni 'baarki tonte/ gi mon'thamo/ mmoshwa mo tani Yesus ki owa Simaan Buterus gwo mo ki: Simaan, ya/ ma Yohaan, a/e eni aha/ mmobol gwansan e mo 'taa? A'di ki thok a'di gwo mo ki: Nye, Tapa. /E mishkin ki aha/ enkina /e mo. ¹⁶ A'di ki o a'di gwo mo ki:

* 21:8 miyya teen duraa/ † 21:11 miyya talaata wa kamsiin

Ciyi ushi ka'bal pem to mmoshwa mo. Dok/e me'd jin 'kon ma apo/i su/ mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: Simaan, ya/ ma Yohaan, a/e eni aha/ mo 'taa? A'di ki o a'di gwo mo ki: Nye, Tapa. /E mishkin ki aha/ enkina /e mo. A'di ki o a'di gwo mo ki: Hili ka'bal pem mo ma. ¹⁷ A'di ki o a'di gwo mo me'di kwara ki: Simaan, ya/ ma Yohaan, a/e eni aha/ mo? ABu^{terus} suguwa du tash mo haali/ a'di ki o a'di gwo me'di kwara mo ki: A/e eni aha/ mowa? Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Tapa, /e mishkina ris to 'baar mo dhali /e mishkin ki aha/ enkina /e mo. Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Ciyi ka'bal pem to mmoshwa mo. ¹⁸ Ka jij gana/, ka jij gana/ aha/ ona /e gwo mo, me'dyin jin dina /e ki gwa'd mo tani /e ki dek to i empa'd ki me'd pini mo dhali ya me'd jin ona bwa /e mo. Hili ki /e mini ta adhan mo tani /e mini he'th me'd pini mo dhali wathij kamu/ midi dek ki /e to mo dhali kal /e i mo jin mina bwa 'te /e ki ya mo be. ¹⁹ (Gwo yansan ona a'di mmotor a'di wu jin mina a'di wu mo mmokar monyca ma Arumgimis mo.) Dhali 'ko di gwo yansan mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ nsho'k mo ma.

Amancik Gwo jin Enu mo

²⁰ Simaan Buteris tu'kki'd mo dhali par a'di jin bathki uni e mo a'di jin ta'da mancik gwo jin en ma Yesus mo, a'di jin ishki'd eya bor piti mo e ton^te/ jin shwakina uni mom'pimpili/ yin mo dhali o a'di gwo mo ki: Tapa, kaja a'di jin midi 'cit^th /e is ki gwo mo? ²¹ Ka Buteris parki a'di e mo tani a'di ki owa Yesus gwo mo ki: Tapa, gwo gom wathi/ yan wakata mo? ²² Yesus ki o a'di gwo mo ki: Wa^kki/ a'di ta bwam pem gom a'di jin mina a'di ça'b kan ntagi aha/ mina pu'du/ mo tani yan midi ta ata gom /e mo? Bathi /e aha/ nsho'k mo ma. ²³ Gwo yansan a'di yaki'd ki lala'th mo e bwam uni kun tana a'di awa^k mo, ka mancik a'di gwo yansan midi diki wu mo. Hila Yesus diki o gwo e a'di ki a'di midi diki wu mo, hili a'di o gwo mo ki: Wa^kki/ a'di ta bwam pem jin mina a'di ça'b kan ntagi aha/ mina pu'du/ mo tani yan midi ta ata gom /e mo?

²⁴ A'di yansan ta'da mancik gwo jin ta'da man/o gwo gom to gwansan mo dhali a'di i'kwarki gwo gwansan mo. Dhali a'di mishki'd ki gwontor piti jin tora a'di mo tani ta gwoj gana/ mo be.

²⁵ Hili ton tiya 'kokin ka ris si'da/ jin miikin ma Yesus mo. Wa^kki/ aris uni 'baar mo ka 'de^te/ 'de^te/ minu 'taki 'kwar mo tani aha/ tosha ki isi mony'cesh ki is piti mo midi dar gi mo mo mmodhuwa warka/ kun 'kwarkunu gwo mo kun minu 'taki 'kwar mo be.

Mii gi Imandhunu ki She/ mo

Gwo jin Onu Is gom Shi/in Dheleladhelel mo

¹ Gwo jin 'kwarka/ 'thissa/ Thawupiilus goma ris mii kun tel ma Yesus 'pen mo dhala ris gwo kun tela a'di 'pen mo mmotor si'da/ ² gama cim jin gunu a'di momis mo 'ko'di gwoñkan jin çina a'di ki Shi/in Dheleladhelel ki imandhuna a'di ki she/ mo kun kwanykina a'di mo. ³ 'Ko'di isa nyor piti mo tani Yesus ki tor uni is piti jin di'd ki e eya tente/ ka du'd miij gana/ ka ris mo. A'di yayi'di pi uni i is ka cim ma issu/ mo be. A'di di'd mmotor gwo gom Bampa/ ma Arumgimis mo. ⁴ A'di di'd mmonyak is tul ki uni mmontal 'de/ mo dhali a'di ki kan uni gwo mo ki uni mini 'kokii mo 'peni Pa Urushaliim mo haali/ uni mini cor gwo jin ona Com is jin ona a'di jin ciña um 'peni aha/ mo. ⁵ Haala Yohaan ka jin gana/ mii'da mii ki yi'de/ mo tani um mina Shi/in Dheleladhelel mii si'da/ ki 'dishe/ mo be.

Mmoshinkunuwa Yesus Bway Momis mo

⁶ Uni si'da/, ki uni nyakki is tuli montal 'de/ mo tani uni dotki a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, /e mini ci bampa/ gi 'Kwani ma Israyil ka nyan'ko'd ki mo yansan mo 'taa?

⁷ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di diki ta mom bum mmomish mo mo dhali yil mo uni kun dhun ma Baba a'di 'de/ mo mmoci gwo ki moshirr pitij gana/ mo be. ⁸ Hili um mini bu'th mom'bi'th gi Shi/in Dheleladhelel jin midi yayu/ apo/ um mo dhali um mini ta iman/o gwom pem e Pa Urushaliim mo dhali e Bampa/ gi Pa Yahuudiyya 'baar mo dhali e Pan Saamira mo dhali ntagi mo e mony'cesh jin di'd isa dhana/ nnii mo be. ⁹ Dhali ki a'di oki gwo gwansan ki uni 'kon mmohil a'di mo tani a'di 'de'kkunu bway momis mo dhala rak ki bu'th a'di mo, mmotik uni e mo be. ¹⁰ Ki uni 'kon mmohil momis ka 'thime/ mo tani hili ma, 'kwaniñ gwasi su/ kun hi'thki burrinyen kush mo doshkin i'ko'd gwari uni mo be. ¹¹ Uni si'da/ o gwo mo ki: Um 'Kwani gi Pany Jaliil. Ata hila um momis ka 'thime/ kan mo? Yesus yan jin budhu mo 'peni um mo e bwam momis mo tani a'di midi dok/e yayu/ wakan me'dyan para um a'di e mo mmoya momis mo be.

Amangarr Embul ma Yahuusa jin Kwanykunu mo

¹² Yan'ko'd uni dokkin e Pa Urushaliim ka nyan'ko'd mo 'peni Wosh jin yuku ka Setuuun jin 'dishi Pa Urushaliim is mo jin wana e ki mo jin mishu ii ka cim ma pesu/ mo be. ¹³ Ki uni sekin mo tani uni iikin 'kup ki mis e gu'b jin nyanu ka makampo/ apowa kamu/ mo, jin 'kona uni nycine/ mo, Buñeris dhala Yohaan dhala Yakuub dhala Andaraawus dhala Pilibus dhala Tuuma dhala Bartulamaawus dhala Matta dhala Yakuub ya/ ma Halpa dhala Simaan El Ghayur dhala Yahuusa ya/ ma Yakuub mo. ¹⁴ Uni gwansani 'baar mo i'kon mo e gwon tal 'de/ mo mmoroç sho'k ki sole/ e mon'tho mo, uni ki up si'da/ mo dhala Mariyam jin ta KoYesus, uni ki ikam piti ilu/ mo be.

¹⁵ Dhali ka cim gwansan mo tani Buñeris doshki'd ki mis mo ibwaman ma wañ buni mo dhali o gwo mo ki: (dhala waambuhany 'kwani tul isi montal 'de/ mo uni wana e ki issi* pe'de/ mo be). ¹⁶ Awak pema, a'di minu mii mii mo ki Gwo ma Arumgimis midi pu'du/ mo jin okina Shi/in Dheleladhelel ntwa/a/ ki 'twa/ ma Dawuu'd goma Yahuusa jin ta'da manshu uni bway kun bu'thina Yesus mo. ¹⁷ Haali/ a'di mishu ki a'din tal 'deñ kamu/ 'peni bwam ana mo dhali 'ban piti butha a'di si'da/ e mii yan mo. ¹⁸ (Dhali wathi/ yan gam mombunto ki to jin cinu a'di mo gom miinthus piti mo be. Dhali mmobita a'di bwam/em pitiya 'cesh kan mo tani bwam piti 'twakka'd mo dhala 'colel piti 'baar mo tha'thka'd ka pije/ mo be. ¹⁹ Dhali a'di warki'd ki mo jin mishkunu mo e bwarj 'kwani gi

* 1:15 miyya wa ishriin

Pa Urushaliim kagahara mo ki mombunto yan yu_ku ki 'twam buni ka Akeldama jin o ki: mombunto ma bas mo). ²⁰ Haali/ a'di 'kwarkunu mo eya warka/ ma Masamiir mo ki: Dhalki mony_ca'b piti warki'd ki mombwamma'du/ mo dhali dhalki wathinj kamu/ ki mii dhal bway mo mmo_ca'bi mo yan mo. dhali

Dhalki mom piti butha wathinj kamu/ mo.

²¹ A'di mina tal 'dej kamu/ mii war ka man/o gwo nyakki ana mo gom mompinum piti mo tani tal 'de/ 'peni bwaj 'kwani kun nyak 'ko ki ana ka cimi 'baar mo ki Tapa Yesus yuthurki'd e bwam ana mo ²² mmotel 'pen ka cim jin miin ma Yohaan a'di ki yi'de/ mo ntaga cim jin budhu a'di mo 'peni bwam ana mo. ²³ Dhali uni ki kwany 'kwani isu/ mmo_ctor uni eya tente/ mo, Yuusup jin yu_ku ka Barsaaba jin yu_ku ki gwaya kamu/ ka Yustus si'da/ uni ka Mattiyaas mo. ²⁴ Dhali uni 'thon mo dhali o gwo mo ki: /En Tapa jin mishki'da duj 'kwani 'baar mo tani tori 'peni bwam uni su/ mo a'din tal 'de/ jin kwanykina /e mo ²⁵ mmobu'th mo mii yan mo dhali mo ma mankar ma Yesus ki she/ yan jin this ma Yahuusa e mo gom a'dij gwom piti ki a'di midi ya mo e mom piti mo be. ²⁶ Dhali uni ki bit to gom uni mo tani to bitki'da powa Mattiyaas mo dhali a'di nyaku gway dej e ki imandhun ma Yesus gwansan ki she/ kun 'koni 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo be.

2

Mmopu'dkina Shi/in Dheleladhelel mo

¹ Dhali ka cim Kamsiin pu'dki'd mo tani aris uni 'baar mo tulki is mo mmontal 'de/ mo. ² Dhali ki jahanne/ ise/ to goyina is mo 'peni momis mo jin wana e ki 'tham jin guski'd mo dhali jin poshki'd kagahara mo. A'di 'tu'd gu'bi 'baar mo jin 'kona uni nycine/ mo. ³ Dhala le'd yayi'd pi uni i is mo mmowa e ki ji o'd mo mmo_cwa/bwa mo dhali mmo'ko uni i'kup ka 'dete/ 'dete/ mo be. ⁴ Dhali uni 'baar mo 'tu'dkunu mo ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali tel gwo 'pen mo mmowal 'twan tiya mo mmo'bitha Shi/in uni is mo mmowal 'twa/ ki she/ ki she/ mo be.

⁵ Dhali 'Kwani Yahuuda/ kun 'kon e Pa Urushaliim kun iiyin 'peni bampan tiya 'baar mo ki 'beles kun 'kon 'baame'da 'ceshi momis mo. Uni ta 'Kwani Yahuuda/ kun ko/kina Arumgimis mo. ⁶ Ki to yan ci_kkunu mo tani awaambuhany 'kwani tulki isi montal 'de/ mo dhali dumbulkin kagahara mo haali/ aris 'kwani 'baar mo ci_kki uni 'twa/ mo mmowala uni 'twam buni ki she/ ki she/ ka 'dete/ 'dete/ mo. ⁷ Dhali uni 'baar merkin kagahara mo dhali kulum gwo ibwa mo dhali o gwo mo ki: Hili ma. 'Kona uni ki ta 'Kwani gi Pany Jaliil 'taa aris uni 'baar kun o gwo kana? ⁸ Dhali ana ci_ka gwo, aris ana 'baar ka 'dete/ 'dete/ ki 'twam bana ki she/ ki she/ uni kun dhotha ana manakan? ⁹ 'Kwani gi Pam Partiya mo dhali 'peni Pa Maadi mo dhali Pa Iilaam mo dhali 'kwani kun 'kon e pa ma uka 'cesh jin tana dhan yi'deya kara'b mo dhali Pa Yahuudiyya mo dhali Pan Kappadukiyya mo dhali Pam Puntus mo dhali Pan Asiyya mo. ¹⁰ dhali Pam Parijiyya mo dhali Pam Pampiliyya mo dhali Pam Masir mo dhali ushi bampa/ gi Pa Libiyya mo kun 'kon is 'ko'd 'peni Pan Kerawaan mo dhali yilkina/ 'peni Pa Ruumiya mo kun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani hili gwo ma Arumgimis butha uni mo. ¹¹ 'Kwani gi Pan Kariit mo dhali 'Kwani gi Pa Arab mo. Ana ci_ka gwo mmo_ctoru uni gwo ki 'twam bana ki dhan mii ma Arumgimis kun caaca mo. ¹² Dhali uni 'baar mo merkin dhali mol torj kamu/ mii mo dhali mmo/o gwo mo ka rem 'kup ki: Ata yan wakan mo? ¹³ Hili kun tiya miikin ka mak mo mmo/o gwo mo ki: Uni 'tu'du/ mo ki yimana mura'th jin ta jin this jin ka/u ki ŋah ŋah mo be.

Gwo ma Bu_{ter}us jin Torkina A'di ka Cim Kamsiin mo

¹⁴ Hila Bu_{ter}us doshki'd ki mis nyakki unij 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo dhali a'di 'de'k 'twa/ mo dhali tor uni gwo mo mmo/o gwo mo ki: Um 'Kwani gi Pa Yahuudiyya mo

dhali um 'baar mo kun 'kon e Pa Urushaliim mo. Dhalki a'di yan mishu mo e bwam um mo dhali dhuyi 'cem bum mmocik gwom pem mo ma. ¹⁵ Haali/ gwahan 'kon ma su ki 'kosh mo me'd jin ṭosha um mo haali/ mo ta'da tente/ jin atha'd naskina/ mo. ¹⁶ Hili yan ta a'di jin okin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ jin yuku ka Yu/iil mo ki:

¹⁷ Dhali ka cim jij 'ko'd jin okin ma Arumgimis mo tani
aha/ mina gaç Shi/in pem apowa ris 'kwaniny'ceshi 'baar mo.

Dhali iya/m bum dhali i'bwa/m bum uni mini o gwo is mo,
dhali washan bum mini par tonyjan e mo,
dhali dhan 'kwanim bum mini shu'b jan mo,

¹⁸ nye dhali apo/ ćiŋkinaj 'kwani kun yolu/ mo dhali ćiŋkinan nyara/ ka cim gwansan
mo tani
miga/ gaç Shi/in pem mo dhali uni mini o gwo is mo.

¹⁹ Dhali aha/ mina ṭora dhan mii kun caaca e momis 'peni bwam momis mo
dhali momer e mony'cesh 'pena 'cesh mo
dhala bas dhali o'd dhala wulpe/ ma ku'd mo.

²⁰ Atente/ minu war mo ki mondthurumi'd mo
dhala ppe ka bas mo

nṭwa/a/ ka cim gi Tapa midi pu'du/ mo
dhana cim yan jin mishu kagahara mo

²¹ dhali a'di midi war ki a'di yin jin midi yuč gway Tapa mo tani a'di iminu woṭh mo be.

²² Um 'Kwani ma Israyil, cički gwo gwansan mo ma. Yesus gi Pa Naasira jin maj ma Arumgimis ibwam um ki mii kun 'bitha'bi'th dhali ka dhan mii gun caaca mo dhali momer kun miikin ma Arumgimis e a'di e bwam um me'd jin mishkina um mo. ²³ Yesus yan mmocinu a'di ki bwa ma Arumgimis ka kar/en gana/ mo dhali mmomishkin ma Arumgimis nṭwa/a/ mo tani um 'koshki a'di jwa mo ki cwany'cithan dhul mo dhali a'di 'koshkina um jwa mo ka dun ṭorony ki jwam 'batha'd me'd 'kwani gun ush gwoŋkan jin ćinu mii mo. ²⁴ Hili Arumgimis ki 'de'k a'di imis mo mmo'cuka a'di a'di 'pena nyor wu mo haali/ a'di molkunu bu'th mo e mowu kan mo. Haala Dawuu'd o gwo gom a'di ki:

²⁵ Aha/ hilkina Tapa isa yempa/ ibwambori jis/em pem mo

haali/ a'di di'd e me'da bim poros pem ki aha/ yisa minu joč mo yisa.

²⁶ A'di 'borkika/ bwa mo dhali 'twam pem 'kunyki'd mo.

Bwam pem si'da/ midi ća'b ka 'tej kape/ mo,

²⁷ haali/ /e mini diki dhala kashiram pem 'pen eya Haawiya mo

dhali /e si'da/ mini diki dhal Amankogum pini mmopar mompu/ e mo.

²⁸ Bway mondiki/e ṭora /e aha/ eya tente/ mo.

/E mini 'tu'd mom'bor bwam pem si'da/ ki bwam/em pini mo.

²⁹ Awak pema, aha/ mina 'taki o um gwo ki nyanye/ goma Dawuu'd jin ta'da dhana baban dhamo/ mo, a'di jin wuki'd mo dhali kankunu si'da/ mo dhali moj'kupajem piti di'di ana ntaga cim yan mo be. ³⁰ Mmotana a'di amanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo tani dhali mmomisha a'di gwo jin on ma Arumgimis mmothul a'di me'da po/ ki a'di midi kar emen pitij kamu/ e ćursin tapam piti mo tani ³¹ a'di mishki'd itwa/a/ mo dhali oki gwo si'da/ gom mompinu ma Kristhos ki a'di yisa dhalkunu 'pen mo eya Haawiya yisa dhali shuman is piti yisa parki mompu/ e yisa. ³² Yesus yan 'de'kkin ma Arumgimis imis mo tani ana 'baar tana iman/o gwo gom a'di mo be. ³³ A'di mmokaru a'di ki ca e me'da bim poros ma Arumgimis mo tani dhali mmobutha a'di gwo 'peni Com jin onu is gom Shi/in Dheleladhelel mo tani a'di gački'da pije/ mo a'di yan jin misha um mo dhali jin cička um si'da/ mo. ³⁴ Haala Dawuu'd yisa seki momisa. Hili a'di o gwo mo ki is piti mo ki:

Tapa ki o gwo e Tapam pem mo ki: ća'bi /e aha/ ki me'da bim poros pem mo

³⁵ ntagi aha/ mina dhu 'kup pini e cwa gi mondhu sho'k pini mo be.

³⁶ Dhalka wał 'Kwani ma Israyiil 'baar mo mish mo mo ka jij gana/ ka Arumgimis kar a'di ki Tapa mo dhali ka Kristhos si'da/ mo, a'di jin ta'da Yesus yan jin 'koshkina um ki cwany'cithan dhul mo.

³⁷ Dhali ki uni cikki gwo yan mo tani uni suka gwo adum buni mo dhali owa Buterus mo dhali imandhun ma Yesus ki shen tiya gwo mo ki: Ikam bamma, am mina miiya ta mo? ³⁸ Dhala Buterus ki o uni gwo mo ki: Rici adu is mo ma dhali miiyi ki yi'de/ ki gway ma Yesus Kristhos mo, aris umi 'baar mo ki 'beles gom miinthus bum minu gwam um mo. Dhali um mini buth Shi/in Dheleladhelel jin ta a'di jin cincu ki me'd mo. ³⁹ Haali/ gwo jin onu is mo tani, a'di onu gom um mo dhali ucim bum mo dhali goma ris uni 'baar mo kun si'dkin mo be, aris uni 'baar mo kun mina Tapa Arumgimis bana iyuk i a'di mo be. ⁴⁰ Dhali gwon tiya ka ris tora a'di uni mo dhali mmomalas uni mo mmo/o gwo mo ki: Wołhi/ is bum 'peni 'kwani kun tana nyakum yil bum kun ta thus ki thus mo. ⁴¹ Yan'ko'd uni si'da/ kun bu'th gwom piti mo, uni miikunu ki yi'de/ mo dhali uni maru is ka cim yin mo 'kwani ka ris wari wana e ka alaapi kwara mo. ⁴² Dhali uni 'kon mmoroc sho'k ki sule/ e gwo kun tora imandhun ma Yesus ki she/ mo dhali e mombuł si'da/ mo, mmo'ce'd maankuthu'd mo be dhali e mon'tho si'da/ mo be.

Mo gi 'Konu e Mo gi Gama Imangam Gwo Is mo

⁴³ Dhali moñkogu di'da po/ aris uni 'baar ki 'beles mo. Dhali miimer dhali mii kun caaca kun tana ris mo tani miikina imandhun ma Yesus ki she/ mo be. ⁴⁴ Dhali uni 'baar mo kun gam gwo is mo nyakki 'ko mo dhali nyak to dhu 'baar mo. ⁴⁵ Mom buni yola uni mo dhali tom buni yola uni si'da/ mo dhali kwa/ uni bwa mo ki uni 'baar mo me'd jin mina uni mii ta gi to ka 'dete/ 'dete/ mo be. ⁴⁶ Dhali ka yempa/ yempa/ mo tani uni rocki sho'k ki sule/ mo e gwon tal 'de/ mo e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali mmo'ce'd maankuthu'd e gu'b buni si'da/ mo. Uni ki bu'th tonę/ ki bwam 'boron mo dhali ki bwan tal 'de/ mo ⁴⁷ mmomaja Arumgimis mo dhali 'kwanin tiya 'baar maj uni si'da/ mo. Dhali ka yempa/ yempa/ mo tani Tapa mar uni is ki uni kun wołkunu mo be.

3

Wathi/ jin Ta ɻwol Wackunu mo e 'Twankal Gu'b gi Mondheleladhelel mo

¹ Dhala Buterus dhala Yohaan 'kon mmo/ii ka gagamis e gu'b gi mondheleladhelel mo, ki mo jin 'thonu jin ta'da tente/ kwara mo. ² Dhali wathij kamu/ ta ɻwol 'peni bwañ kum mo jin kalu mo dhali 'thinu mo e 'twankal gu'b gi mondheleladhelel jin yuku ki jiny Jaro/ mo mmo'tho to 'peni uni kun seki gu'b gi mondheleladhelel mo be. ³ Ki a'di parki'da Buterus e mo dhala Yohaan mmomura uni ise gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di ki doł to mmobu'th mo. ⁴ Dhala Buterus mmohila a'di a'di ka 'thime/ nyak ka Yohaan si'da/ mo tani a'di o a'di gwo mo ki: Hili am mo ma. ⁵ Dhali a'di ki ha gwom buni e mo mmotosh ki a'di midi 'taki bu'th toj kamu/ 'peni uni mo. ⁶ Hila Buterus o a'di gwo mo ki: 'Dolkon kush dhali 'dolkon gana/ piyini aha/ mo tani hili a'di jin tak/ mo tani a'di imiga/ içi /e mo. Ki gway ma Yesus Kristhos gi Pa Naasira mo tani yayi ki sho'k mo ma. ⁷ Dhali a'di ki bu'th a'di ime'da bim poros mo dhali 'de'k a'di ki mis mo dhali ise/ sho'k piti dhala simam bam sho'k piti bu'th 'bi'th mo. ⁸ Dhali mmopena a'di imis mo tani a'di doshki'd mo dhali tel moyo 'pen mo dhali a'di seki'd nyakki uni e gu'b gi mondheleladhelel mo mmoya ki sho'k mo dhali mmope mo dhali mmomaja Arumgimis mo be. ⁹ Dhala ris 'kwani 'baar mo mishki a'di mo mmoyana a'di ki sho'k mo dhali mmomaja a'di Arumgimis mo ¹⁰ dhali uni nyithkin ki a'di ta a'di jin çabki'd mmo'tho to i'Twankal Jaro/ gi gu'b gi mondheleladhelel mo be. Dhali uni meren ki mer jin shiyi'd mo dhali mmoda/ar a'di kagahara gom a'diyin jin pu'dki'd e a'di mo be.

Gwo ma Buterus jin Torkina A'di eya Lambalanay ma Sulemaan mo

¹¹ Hili ka Buterus uni ka Yohaan mmobutha a'di a'di ki me'd mo tani aris 'kwani 'baar mo nyakki so ki uni kun 'kona lambalany jin yuku ki ji ma Sulemaan mo mmomer kagahara mo. ¹² Dhali ka Buterus ki par a'di e mo tani a'di ki thok 'kwani gwo mo ki: 'Kwani ma Israyiil, ata mera um gom wathi/ yan kan mo? walla ata hila um am ka 'thime/ kan mo me'd mom'bi'th jin ta jim bam ki is bam mo dhali mmodhuna aman is bam ki she/ ki dhelel dhelel mo tani am waça a'di mmomish ya ki shoka? ¹³ Arumgimis ma Ibrahiim dhala Is/hak dhala Yakuub, Arumgimis gi ibabam bana, karki ca gi cījkinam piti ka Yesus eya tente/ jin cikina um mmowu mo dhali jin waṭkina um gway mo ibwambor ma Bilaatus mo ki a'di dina gwo ibwa mo mmo'cuk a'di mo be. ¹⁴ Hili um waṭki gway ma Amankogu yan dhali Amanmii ka ḫar/en gana/ yan mo dhali um doṭkina man'kosha mee mo jin minu ciki um mo be. ¹⁵ Dhali Amanṭel mondiki/e 'pen 'koshkina um jwa mo jin 'de'kkin ma Arumgimis 'peni mowu mo tani ana 'baar mo tana iman/o gwo gom a'di mo. ¹⁶ Dhali ki mongam gway piti is mo tani gway piti ki 'bi'th wathi/ yan is mo jin hila um mo dhali jin mishkina um mo. Nye, mongam gwo is jin di'd e a'di mo tani a'di ki ci a'di isa 'borgan gana/ yansan ibwambori umi 'baar mo.

¹⁷ Dhali shwane/, ikam pem, aha/ misha ki a'di miikina um mo mmomolkina um to mo, me'd jin miikina um tapam bum si'da/ mo. ¹⁸ Hili to gwansan kun ṭor ma Arumgimis ntwa/a/ ki 'twa/ gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ 'baar mo tani ka Kristhos piti mina isi mii 'kosh ka nyor mo tani a'di miikunu a'di wakan mo. ¹⁹ Rici uma du is mo ma dhali ṭuka bor dok/e mo ki miinthus bum minu 'kosh mo, ki mii gi wakan mo ki mowac midi pu'd mo 'peni bwambori Tapa mo be, ²⁰ dhali ki a'di midi hasha Kristhos jin karkunu mo gom um mo, a'di jin ta'da Yesus mo, ²¹ a'di jin mina momisi mii bu'th mo ntagi mo jin minu ṭela ris to 'baar mo shoka 'cesh dok/e mo, uni gun on ma Arumgimis ki 'twa/ gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo kun 'kokin 'peni isa dhamo/ innii mo. ²² Ka jin gana/ aMusa oki gwo mo ki: Amanci gwo ma Arumgimis mina Tapa Arumgimis piyu/ mo gom um 'peni bwam ikam bum mo jin midi wa e ki aha/ mo. A'di mina umi cik to 'baar mo ki 'beles kun mina a'di o um mo. ²³ Dhali a'di midi war ka ris 'kwani 'baar ki 'beles kun mini 'koki cik gwo ma manci gwo ma Arumgimis yan mo tani uni minu 'ce'd shoki 'baar mo ki 'bil 'bil 'peni bwaṛ 'kwani mo. ²⁴ Nye dhali aris imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo 'pena Samu/iil mo dhali uni kun bathani 'ko'd tani aris uni 'baar mo kun oki gwo mo tani uni si'da/ ṭorki gwo mo goma cim gwansan mo be. ²⁵ Um ta iya/ gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali gwo jin gamu me'd jin on ma Arumgimis is ki ibabam bum mo mmo/owa Ibrahiim gwo 'bil 'penimo ki: Dhali e emen pini mo tani arisa waki 'baar mo kun 'kon e mony'cesh yansan mo tani uni minu 'bor mii mo be. ²⁶ Mmo'de'kkin ma Arumgimis cījkinam piti imis mo tani a'di cina a'di um itwa/a/ mo mmo'bor um mii mo mmoṭuka ris umi 'baar ka 'dete/ 'dete/ ki 'beles 'pena bor miiny 'cokgam bum mo be.

4

Buterus dhala Yohaan Uni Doshkini Bwambor Montul Is gi 'Kwani Yahuuda/ mo

¹ Dhali ki uni 'kokin mo mmo/o gwo i 'kwani mo tani igasiis dhali tapa jin ca'd gi imanhil gu'b gi mondheleladhelel mo dhali 'Kwani Sadukiyyin iiyini uni mo ² mmo'kon ma du uni ki mur mo haali/ uni ṭor 'kwani gwo mo dhali uni o gwo eya tente/ si'da/ ki mompinu 'peni mowu di'd eya Yesus mo. ³ Dhali uni bu'thki uni dhali dhu uni mo mmoji uni ntaga cim jin 'ko'd mo haali/ mo ta mom'pejkaškum mo. ⁴ Hili uni 'kon ka ris 'peni bwam uni kun cik gwo mo uni kun gam gwo is mo dhali mondej gi gwas warki'd ki mondej jin wana e ka alaapi mudhe'd mo be.

⁵ Dhali a'di warki'd ka cim jin 'ko'd mo, ki tapam buni dhali 'kwani j gwas warki'd buni dhali iman'kwar tom buni nyak is tuli montal'đe/ mo e Pa Urushaliim mo. ⁶ Dhali Hanaan jin ta'da gasiis jin ca'd diki'd imun mo dhala Kayaapa mo dhala Yohaan mo dhala Iskandar

mo dhali uni 'baar mo kun tana bas ma gasiis jin ca'd mo. ⁷ Dhali ki uni dhu uni ibwaj 'kwani mo tani uni ki doṭ gwo mo ki: Yan miikina um ki mom'bi'th jana mo walla ki gway maja mo? ⁸ Dhala Buṭerūs mmo'tu'dkina Shi/in Dheleladhelel a'di mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Um tapaŋ 'kwani mo dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/ mo, ⁹ waḳki/ am ka cim yaase ṭirrishi ki gwo mo gom miim 'boro'd jin miikunu mo gom wathi/ jin dumpulki ya mo tani dhali ki mii ja ḥala/ waṣu/ wathi/ yan mo tani ¹⁰ dhalki a'di mishu mo ibwam umi 'baar mo dhala ris 'Kwani ma Israyiili 'baar si'da/ mo ki gway ma Yesus Krist̄hos gi Pa Naasira mo tani jin 'kosha um ki cwany'ciṭhan dhul mo dhali jin 'de'kkīn ma Arumgimis mo 'peni mowu mo tani e a'di yan tani wathi/ yan doshki'di mahan ibwambori um ki mowaç is mo be. ¹¹ A'di ta wosh jin karkunu ki dhan wosh gi 'pena bi mo wosh yan jin ushkina um ki 'tash mo, um kun ta imannyaŋ gu'b mo. ¹² Dhali mwoṭh yisa di'da e wathij kamu/ yisa haali/ gwaya kamu/ yisa di'da i'bame'd momis jin cinu ibwan 'kwaniny'cesh ki ana minu mii woth mo e a'di mo be.

¹³ Hili ki uni parkina Buterūs dhala Yohaan e mo ki uni 'koki ju/ 'kwani mo tani dhali gam gwo ki uni 'koki ta 'kwani kun 'kon mmohila warka/ mo dhali ki uni si'da/ ta 'kwani gun moli to tani uni merkin kagahara mo. Dhali uni nyithkin ki uni nyakki 'ko ka Yesus mo. ¹⁴ Dhali mmomisha uni wathi/ jin waṣu/ mo mmodesh nyakki uni mo tani uni moli gwoŋ kamu/ o apo/ a'di mo. ¹⁵ Hili ki uni ḁanki uni gwo mo mmo/ii ka pije/ 'peni montul is buni yan mo tani uni ki ḥora ḥor ka rem 'kup mo ¹⁶ mmo/o gwo mo ki: Ana mina miiya ta ki 'kwani gwansan sa/? Haali/ ka jij gana/ a'di ḥoru eya tente/ ibwam uni 'baar kun 'kon e Pa Urushaliim mo ki miimer jin misha 'kwani 'baar mo miikunu mo e uni mo dhali ana mola a'di waṭ mo be. ¹⁷ Hili jin mina a'di diki pala ibwaj 'kwani naskina/ mo tani dhalki ana ḁana uni gwo ki 'bi'th mo ma, gom to kun mina ana 'taki mii apo/ uni mo jin mina uni 'koki ḥor wathij kamu/ ṭal 'de/ gwo mo e gway yan 'peni mo yan ki sule/ mo be. ¹⁸ Dhali uni yukki uni mo dhali ḁan uni gwo ki uni mini tuk gway ma Yesus yan ki sule/ ki sule/ mo mmo'koki ḥor gwo mo walla ci gwo ki gway ma Yesus mo. ¹⁹ Buterūs dhala Yohaan thokki gwo mo dhali o uni gwo mo ki: Waḳki/ a'di 'boro'd ibwambor ma Arumgimis mo mmoha gwom bum e mo dhali ush ji ma Arumgimis ha e mo tani 'cunycuri um mo ma, ²⁰ haali/ am mina mol gwo ush mmotor gom to kun mishkina aman mo dhali kun ciča aman mo. ²¹ Dhali uni, ki uni o uni ki 'bi'th dok/e gom to gun mina uni 'taki mii mo tani uni dhalki uni mo mmo/ii mo mmomola uni bway mmogam mo mmoči uni ajisa gom 'kwani mo haala ris 'kwani 'baar mo karkina Arumgimis ki ca mo gom a'di jin miikunu mo be. ²² Haali/ wathi/ yan taki'd gi yili issu/ i/ur 'kup mo jin miikunu miimer i a'di mo be.

Imangam Gwo Is Uni 'Thokin mo ki Dar gi Monyju/ mo

²³ Dhali mmodhalu uni bway mo mmo/ii mo tani uni iikin çem buni mo dhali lolopki gwo 'baar mo kun okina igasiis kun can dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/ uni mo be. ²⁴ Dhali uni, ki uni cički a'di mo tani uni 'de'kki 'twam buniya Arumgimis ki bwan ṭal 'de/ mo dhali o gwo mo ki: Ayy Tapa, /e jin uḳki momis mo dhali mony'cesh mo dhali dhan ḁumma/ yi'de/ mo dhala ris to 'baar kun 'kon ibwaman uni mo, ²⁵ /e jin o gwo ki Shi/in Dheleladhelel ki 'twa/ ma babam bam ka Dawuu'd jin ta cičkinam pini ki:

Ata miina 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ apure/ mo,
dhala ris 'kwani kulum to ka wuny is ibwa kan mowa?

²⁶ Tapany can gi 'kwaniny'cesh doshkin ki is buni ki 'dishe/ mo
dhali itapa tuli isi montal 'de/
apo/ Tapa mo dhali apo/ a'dim piti jin ta'da Krist̄hos si'da/ mo.

²⁷ Haali/ ki gwoŋ gana/ e pa yan apo/ cičkinam pini jin ta'da Yesus a'di jin karu ki she/ gi dhelel dhelel jin kara /e Tapa tani Hiroodus uni ka Punthi Bilaatus nyakki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali 'Kwani ma Israyil si'da/ mo tani uni 'baar mo nyak

is tuli montal 'de/ mo ²⁸ mmomii a'di yin ki me'd pini mo dhali ki bwam pini jin onu isi twa/a/ twa/a/ innii mo midi war kansan mo be. ²⁹ Dhali shwane/ Tapa, hiliya po/ gwo gun ona uni ki 'bi'th gom to kun mina uni 'taki mii apo/ aman mo dhali ciki cījkinam pini 'bi'th mo ma mmo/o gwom pini ki dar gi monyju/ 'kwani mo ³⁰ me'dyin hedha /e abim pini mmomii miiwaç mo dhali ki momer mo dhali dhan mii kun caaca kun minu mii ki gway gi Cījkinam pini jin ta'da Yesus jin karu ki she/ gi dhelel dhelel mo. ³¹ Dhali ki uni 'thon mo tani mo yikinki is mo e mo jin tula uni is nycine/ mo dhali uni 'baar mo 'tu'dkunu mo ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali uni oki gwo ma Arumgimis ki dar gi monyju/ 'kwani mo be.

Aris To 'Baar mo Gamu Me'd mo

³² Dhala waambuhany 'kwani 'peni bwam uni kun gam gwo is mo 'kon ka dun ɔ̄tal 'de/ mo dhali ki bwan ɔ̄tal 'de/ si'da/ mo. Dhali jamu/ yisa di'da i bwam uni jin o ki toj kamu/ ɔ̄tal 'de/ jin tana a'di mo tani ta jim piti ki is piti a'di 'de/ mo. Hili uni dhuna ris to 'baar mo imontal 'de/ mo. ³³ Dhali gwo gi mom'bi'th caaca mo tani imandhun ma Yesus ki she/ cī gwon̄tor buni gom mompina Tapa Yesus 'peni mowu mo dhala 'the caaca ç̄a'bki'da po/ uni 'baar mo be. ³⁴ Haali/ wathij kamu/ yisa di'da ibwam uni jin hara tonj kamu/ yisa haali/ uni kun ta imanta gi mo mo walla gu'b mo tani uni ki yol uni mo dhala guurush 'doyina uni ki she yol mo be ³⁵ dhali dhu uni isho'k gi imandhunu ki she/ mo dhali to kwa/u bwa mo ka 'dete/ 'dete/ me'd jin mina wathij kamu/ mii ta gi to mo be. ³⁶ Dhala Yuusup jin yūka imandhun ma Yesus ki she/ ki gwaya kamu/ ka Barnaaba (ki 'twam buni jin onu ki: ya/ gi momalas mo) jin ta Wathi/ Lawi jin ta wathi/ gi Pan Kuprus mo tani ³⁷ mmotana a'di gi mombunto mo tani a'di yolkina a'di mo dhala guurush 'doyina a'di mmodhu isho'k gi imandhunu ki she/ mo be.

5

Hananiyya dhala Sappiira mo

¹ Hili wathij kamu/ jin yūku gway ka Hananiyya uni ki ash jin yūku ka Sappiira mo tani uni yoli mo jin tana uni mo ² dhali boçkina guurush 'pen 'pena guurush gi she/ yol piti mo, ashim piti si'da/ nyak mishki a'di mo. Dhali a'di 'doyi'da guurush gi 'bana kamu/ mo dhali dhu a'di isho'k gi imandhun ma Yesus ki she/ mo. ³ Hila Buterus ki o a'di gwo mo ki: Hananiyya, ata 'tu'd ma Setaan eya dum pini mmotham gwo o ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali boç 'bana kamu/ 'pen 'pena guurush jin yolu/ mo mo sa/? ⁴ Ki a'di dinuki yol naskina/ mo tani dina a'di ki ta jim pini /e 'deya? dhali 'ko'di a'di yolkunu mo tani dina / e ki ta gi 'bi'th apo/ a'diya? Mii yan di /e ibwam pini mana kan? Gwon thus thamkina /e ki 'kwaniny'cesh yisa, hili thama /e ka Arumgimis mo be. ⁵ Dhali mmocik ma Hananiyya gwo gwansan mo tani a'di bitki'da 'cesh mo dhali cī shi/in piti mo be. Dhali monkogu caaca yayi'da po/ uni 'baar kun cīk a'di mo be. ⁶ Dhali 'kwanin dhuru'c cuki mis mo dhali 'tam a'di is mo dhali ɔ̄kal a'di ka pije/ mo dhali kan a'di mo be.

⁷ Dhali mo ta'da tente/ jin wana e ka tente/ kwara mo mmoshor ma tente/ is i'ko'd me'dyan yayina ashim piti si'da/ ka entus mo mmomola a'di a'di jin miikunu mo be.

⁸ Dhala Buterus oki'da yim gwo mo ki: Tor aha/ gwo mo ma, mo yola um ka guurush wa cikise/ mo 'taa? Dhala yim ki thok a'di gwo mo ki: Nye, ka guurush wakan mo be. ⁹ Hila Buterus oki'da yim gwo mo ki: Ata gama um gwo me'd mmontal 'de/ mmopal Shi/in gi Tapa kan mo? Hili ma, sho'k gi uni gun kankina kat̄hin mo tani uni 'koni shan'tamo/ mo dhali uni mini ɔ̄kal /e ka pije/ gara/ mo be. ¹⁰ Dhali ise/ a'di bitki'da 'ceshi sho'k piti mo dhali cī shi/in piti mo dhali 'kwanin dhuru'c seyin mo dhali gama yim wuki'd mo be dhali uni ɔ̄kalki a'di ka pije/ mo dhali kan a'di ka remambor ka kat̄him piti mo be. ¹¹ Dhali monkogu caaca yayi'da po/ kaniisa 'baar mo dhali apo/ uni 'baar mo kun cīk to gwansan mo be.

Aris Jamas Mii dhali Momer Uni Thimkunu mo

¹² Dhali ki me'd gi imandhunu ki she/ mo tani momer ka ris dhali dhan mii caaca si'da/ miikunu mo ibwaŋ 'kwani mo be, dhali uni 'baar mo 'kon ki bwan ṭal'de/ eya lambalan ma Sulemaan mo. ¹³ Hili 'peni uni gun 'ko ki she/ mo tani wathij kamu/ yisa di'da jin eni uni mmo'dish mo is mo. Hili 'kwani maj uni kagahara mo be. ¹⁴ Dhali imangam gwo is mo maru is ki nyanye/ e Tapa mo, awaambuhany 'kwani kun ta 'kwaniŋ gwas uni ki upi lu/ mo. ¹⁵ To miikunu ki nyanye/ mo tani uni si'da/ ki ɬal kum 'bathan e bway mo dhali 'thi uni eya ci mo dhala birish si'da/ mo ka Buṭerus mmopena a'di uni mo tani akashiram piti midi 'taki wupa po/ unin tiya 'peni bwam uni mo be. ¹⁶ Dhala waambuhany 'kwani si'da/ iiyin mmontal 'de/ mo 'peni pa kun 'kon is 'ko'd 'peni Pa Urushaliim mo mmo'doyu/ 'kwani kun 'bathan mo dhali uni gun toju bwa ka rum thus kun nyo/on mo dhali uni 'baar wačkunu ki 'beles mo be.

Imandhunu ki She/ Uni To'ckunu Bwa mo

¹⁷ Dhala gasiis jin ca'd doshki'd ki mis mo dhali uni 'baar mo kun nyak 'ko ki a'di mo (uni kun ta ɬej 'Kwani Sadukiyyin) dhali uni 'tu'du/ mo ki mondeeya du mo ¹⁸ dhali uni ki bu'th imandhun ma Yesus ki she/ mo dhali dhu uni mo e mo jin jinu 'kwani mo. ¹⁹ Hila man'doyu gwo gi Tapa mon'thiny mo tani a'di ɬa'dki'da sijin 'twajkal mo dhali sus uni ka pije/ mo dhali o gwo mo ki: ²⁰ Iiyi um mo dhali doshi mo dhali tor 'kwani aris gwo 'baar mo gom mondiki/e yan e gu'b gi mondheleladhelel mo. ²¹ Dhali ki uni cik yan mo tani uni sekin e gu'b gi mondheleladhelel ki mo ɬali kush mo dhali uni ki tor gwo mo.

Hili agasiis jin ca'd yayi'd mo dhali uni kun nyak 'ko ki a'di mo dhali yuč uni mo imontul is buni yan imontal 'de/ mo dhali montul isa kamu/ ki 'kwani gwanyjača/ gi 'Kwani ma Israyil mo dhali uni ki hash gwo i gu'ba sijin ki uni minu susu mo be. ²² Hili iboliish kun iikin mo tani uni 'koki gam uni eya sijin mo dhali uni dokkin mo dhali tor gwo mo ²³ mmo/o gwo mo ki: Gu'ba sijin gamkina am ki mu'th ki 'dantar mo dhali imanhil mo mo mmodesh ishan'tamo/ mo. Hili ki am ɬa'dkina a'di mo tani am 'konaki gam wathij kamu/ nycine/ mo. ²⁴ Dhali ki tapa jin ca'd ki imanhil gu'b gi mondheleladhelel mo dhali igasiis kun can mo cik gwo gwansan mo tani uni duŋkurkin ma du is mo gom uni mo mmomina to yan ita ata mo. ²⁵ Dhali jin ṭal 'de/ yayi'd mo dhali tor uni gwo ki: Hili mo mo ma, 'kwaniŋ gwas kun dhukina um eya sijin mo tani uni 'kon e gu'b gi mondheleladhelel mo mmodesh mo dhali mmotor 'kwani gwo mo. ²⁶ ɬ'ko'd Tapa jin ca'd gi imanhil gu'b gi mondheleladhelel mo uni ki iboliish mo tani uni iikin mo dhali sus uni ki dar gi mondor mo haali/ uni ki ko/ 'kwani mo gom uni minu 'taki 'kosh ki wosh mo.

²⁷ Dhali ki uni suski uni mo tani uni ki dhu uni ibwambor montul is buni yan mo. Dhala gasiis jin ca'd dotki uni gwo mo ²⁸ mmo/o gwo mo ki: Am ɬankina um gwo ki 'bi'th mo mmo'koki tor gwo ki gway yansan mo, dhali hili ma, um 'tu'di Pa Urushaliim ki gwontor bum mo dhali um o ki guya bas wathi/ yan mmokara po/ am mo.

²⁹ Hila Buṭerus dhali imandhun ma Yesus ki she/ mo uni thok gwo mo dhali o gwo mo ki: Am mina mii mii gwo ma Arumgimis mo, yisa jiŋ 'kwaniny'cesh yisa. ³⁰ Arumgimis gi ibabam bana 'de'kki'da Yesus jin 'kosha um jwa mo mmohankina um a'di imis cwa mo. ³¹ A'di karkin ma Arumgimis ki ca ki me'da bim poros piti mo mmota Amanṭel Mondiki/ e 'Pen mo dhali ka Manwoṭh mmoci mo jin rijuwa du is ki 'Kwani ma Israyil mo dhali mongwam gom miinthus mo. ³² Dhali am tana iman/o gwo gom to gwansan am ki Shi/ in Dheleladhelel si'da/ jin ɬin ma Arumgimis gom uni kun ha gwom piti e mo mmomii mo be.

³³ Hili ki uni cik gwo yansan mo tani uni cithirkin ma dum buni ka nyor mo dhali 'kona gwo bwa mo mmo'kosh uni jwa mo. ³⁴ Hili jan ṭal 'de/ doshki'di bwam uni imontul is buni yan jin ta Wathim Parisi jin yuč ka Ghamala/iil jin ta'da mantor gwo gom gwoŋkan jin ɬin mo dhali a'di jin taku ki momaj caaca ibwam ma ris 'kwani 'baar mo. Dhali a'di ɬanki gwo ki uni mini thoṭki imandhun ma Yesus ki she/ is 'ko'd naskina/ mo. ³⁵ Dhali a'di ki

o uni gwo mo ki: Um 'Kwani ma Israyiil, 'cunycuri is bum mo ma gom 'Kwani gwansan mo gom to kun mura umi mii mo. ³⁶ Haali/ ka cim jin twa/a/ gwansan mo tani Thudaas doshki'd mo mmotor is piti ki a'di ita jaŋ kamu/ jin ca'd mo. 'Kwanij gwasa tiya wana e ki iss* 'kwanimpia/i/iss 'de/ mo gam is buni me'd ki a'di jin 'koshu jwa mo, dhali uni 'baar mo uni kun mii gwom piti mo tani uni cekerkunu bwa mo dhali tonj kamu/ yisa gamu 'peni a'diya. ³⁷ Ko'di wathi/ yan mo tani Yahuusa gi Pany Jaliil ka cim gi moy'kwaru 'kwani gway mo a'di doshki'd si'da/ mo dhali a'di ki sus 'kwanin tiya per mo mmobath a'di mo. A'di si'da/ this e mo dhali uni 'baar mo, uni kun mii gwom piti mo tani uni si'da/ cekerkunu bwa mo. ³⁸ Dhali shwane/ aha/ ona um gwo mo ki: Kwa/i is bum bwa mo 'peni 'kwani gwansan mo dhali dhalki uni 'kon uni 'cena mo. Haali/ wakki/ gwo jin onu yan walla mii yan ta jij 'kwani mo tani a'di minu 'taki pi e mo be. ³⁹ Hili wakki/ a'di ta ji ma Arumgimis mo tani um mini mol pi uni e mo be wakki/ um minu 'taki gam mo mmo'ko mmo/asa po/ Arumgimis kan mo.

⁴⁰ Dhali gwom piti gama uni me'd mo. Dhali ki uni yukki imandhun ma Yesus ki she/ i uni mo tani uni ki dor uni mo dhali kan uni gwo mo ki uni mini 'koki o gwo ki gway ma Yesus mo dhali uni ki dhal uni mo mmo/ii mo be. ⁴¹ A'di iina uni mo 'peni bwambori montul is yan mo mmo'bora uni bwa mo ki uni dhunu ki montak wakan mmo'kosha uni is ka nyor kan ki mon'the is mo gom gway yan mo be. ⁴² Dhali isa yempa/ e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali e pa mo tani uni 'koki dak gwo mo mmotor mo dhali mmoci si'da/ mo ka Yesus yan ita'da Kristhos mo be.

6

'Kwanij Gwasipesu/ kun Laakkunu mo

¹ Dhali ka cim gwansan ki mondeju gi imancik gwo 'kokunu mo mmomar is mo tani 'Kwani Yahuuda/ 'peni Paŋ Griki miikina gumgum apo/ 'Kwani Ibraniyiin mo haali/ up buni kun wuna ikathim buni mo tani miikunu ka piny is mo e mo jin miinu to ka yempa/ mo. ² Dhali unij 'kume'd i'ce'dka su/ yukkina waambuhany imancik gwo i uni mo dhali o gwo mo ki: A'di diki 'bor jin mina aman dhal gwo ma Arumgimis 'pen mo dhali miiya tu'c ma tharabeesa mo. ³ A'di mina um, iwak pem, ilak 'peni bwam um 'kwani gwaspesu/ kun manju mo dhali kun 'tu'du/ mo ki Shi/in mo dhali ki yuk si'da/ mo uni kun mina ana mish dhu uni apowa tu'c yan mo. ⁴ Hili am mina roç sho'k mo mmo'tho ki sole/ mo dhali mmomii gwo mo. ⁵ Dhali gwo yan jin onu mo tani a'di 'borki'da waambuhany 'kwani 'baar mo bwa mo dhali uni kwanykina Istipanuu mo, a'di jin ta wathi/ jin 'tu'du/ ki monggam gwo is mo dhali ki Shi/in mo, dhala Pilibbus mo dhala Puruķuurus mo dhala Nikanuur mo dhala Timuun mo dhala Parminaas mo dhala Nikula/uus jin ta Wathi/ gi Pan Anthaakiya jin bu'th gwoj 'Kwani Yahuuda/ mo. ⁶ Uni gwahan idhuna uni ibwambori imandhunu ki she/ dhali ki uni 'thokin mo tani uni dhuki me'd buni apo/ uni mo be.

⁷ Dhali gwo ma Arumgimis caki'd mo dhali monden gi imancik gwo markunu is mo e Pa Urushaliim kagahara mo dhala waambuhany igasiis caaca haki gwo yansan e jin gamu is mo.

Mo gi Bu'thkunuwa Istipanuu mo

⁸ Dhala Istipanuu 'tu'du/ ka 'the mo dhali ki mom'bi'th mo tani a'di miiki dhan mii kun caaca mo dhali momer si'da/ ibwanj 'kwani mo. ⁹ Hili 'kwanin tiya doshkin 'peni uni kun ta uni gi gu'b gi montul is jin yuko ki gu'b gi montul is gi 'Kwani Libartiiin mo, dhali 'Kwani gi Paŋ Kerawaan mo dhali 'Kwani gi Pa Iskandariyya mo dhali 'peni uni gi Paŋ Kilikiyya mo dhali Pa Asiyya mo uni sugkin ki gwo mo uni ka Istipanuu mo. ¹⁰ Dhali uni moli roç yuk yan mo dhali Shi/in jin ona a'di gwo mo be. ¹¹ Dhali uni wanki 'kwani is ka 'di/ mo dhali uni gun wanu is mo tani o gwo mo ki: Am cikkina a'di mmowal gwo

* 5:36 urbumiyya

sor apowa Musa dhali apowa Arumgimis si'da/ mo. ¹² Dhali uni ka/ 'kwani is mo dhali 'kwanij gwanyjaka/ si'da/ mo dhali iman'kwar to si'da/ mo dhali uni iiyina po/ a'di mo dhali bu'th a'di mo dhali sus a'di e montul is yan mo. ¹³ Dhali uni dhuki iman/ak a'di gwo i is mo uni kun o gwo mo ki: Wathi/ yan diki dak gwo mo mmo/o apo/ mo yan jin kogu mo dhali gwoŋkan jin çinu si'da/ mo. ¹⁴ Haali/ am cikkina a'di mo mmo/o gwo ka Yesus yan gi Pa Naasira midi 'ce'd mo yan sho'k mo dhali ak mii ma Musa e mo kun tora a'di ana mo. ¹⁵ Dhali uni 'baar mo kun 'kon e montul is yan mmohila uni a'di ka 'thime/ mo tani mishki bwam/em piti mo mmowakina e a'di ki bwam/e ma man'doyu gwo mo be.

7

Mo gi 'Ce'd ma Istipanuu Gwo She/ mo

¹ Dhala gasiis jin ca'd o gwo mo ki: To gwansan wakana? ² Dhali a'di o gwo mo ki: Imudhum pem dhali ibaba kana! Arumgimis jin ta gi monyca mo tani a'di pi'da babam bana ka Ibrahiim i is ki a'di diki'd e uka 'cesh jin tana dhan yi'deya kara'b ntwa/a / me'd jin ça'ba a'di e Pan Haraan mo tani ³ dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Yaku/ ka pije/ mo 'peni bampam pini mo dhali 'pena bas pini mo dhali yayi i mo jin miga/ tor / e mo. ⁴ Y'ko'd a'di yaki'd ka pije/ 'peni Bampa/ gi 'Kwani Kaldaan mo dhali ça'b e Pan Haraan mo. Dhali 'peni mun mo tani ki com wuki'd mo tani Arumgimis ki so'k a'di mo e bampa/ yan jin 'kokina um nycine/ shwane/ mo. ⁵ Dhali a'di diki ci a'di mala kamu/ nycine/ mo, wakan si'da/ ari 'bana kamu/ mmokar sho'k piti apo/ yisa. Dhali a'di ki o gwo is ki a'di midi ci a'di a'di mo mmota jim piti mo be dhali ki emen piti y'ko'di a'di mo, ki a'di dar ga 'ci naskina/ mo. ⁶ Dhali Arumgimis o gwo cikise/ mo be ki emen piti mini 'taki 'ko ki 'kus e bampaj kamu/ mo dhali ki uni mini 'taki sus uni mmota çinkina/ mo dhali mii uni ka ha'th'ko'd ki yil iss 'kwanimpa i/iss 'de/ mo. ⁷ Dhali 'kwani gwansan jin mina uni ta çinkinam buni mo tani uni miga/ mii miiwak mo. A'di ta gwo jin on ma Arumgimis kan mo. Dhali y'ko'd mo tani uni mini pi ka pije/ mo dhali mii gwom pem e mo yan mo be. ⁸ Dhali a'di ki ci a'di gwo jin gamu me'd mo gom gwo ma munyal yis mo dhali wakan Ibrahiim ki dhodha Is/hak mo dhali ka cim pekwara mo tani a'di ki 'cith a'diya munyal yis mo dhala Is/hak ki dhodha Yakuub mo dhala Yakuub ki dhodha wak gi idhan com kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo.

⁹ Dhali idhan com gwansan uni tan ma du dhapana powa Yuusup mo uni ki yol a'di iPam Masir mo dhala Arumgimis di'd e a'di mo ¹⁰ dhali woth a'di 'peni mo jin toju a'di bwa mo dhali ci a'di may mo dhali moyuk mo ibwambor ma Pirawn jin ta'da malik gi Pam Masir mo dhali a'di ki kar a'di ka mudhiir gom Bampa/ Masir mo dhali gu'b piti 'baar mo. ¹¹ Te/ pu'dki'da po/ Bampa/ Masiri 'baar mo dhali Paj Kanaan si'da/ mo dhali dhan montocu bwa di'd mo dhali ibabam bana gamki tonte/ yisa. ¹² Hili ka Yakuub cikki gwo ki tonte/ di'd e Pam Masir mo tani a'di tu'cki ibabam bana ki ii me'd jin twa/a/ mo. ¹³ Dhali ki me'd jin 'kon ma po/i su/ mo tani a Yuusup torki is piti eya tente/ e ikam mo dhali 'kwani ma Yuusup tor eya tente/ aPirawn mo. ¹⁴ Dhala Yuusup ki hash gwo mo dhali yuka Yakuub jin ta com e a'di mo dhala risa bas piti kun ta 'kwani iss* 'kwanimpa 'kwara i'ce'dka karpa'c mo. ¹⁵ Dhala Yakuub yaki'd ka lungu'b mo e Pam Masir mo dhali a'di wuki'd ki is piti mo dhali ibabam bana si'da/ mo be. ¹⁶ Dhali uni kalu mo mmo'cith Bampa/ gi Pan Shakiim mo dhali uni 'thinu mo e mor'kupaje jin yolkin ma Ibrahiim ki she yol gi 'dolkon kush 'peni iya/ ma Hamuur gi Pan Shakiim mo.

¹⁷ Hili ki moj gwo jin onu is mo tani 'dishki'd mo jin gam ma Arumgimis me'd ka Ibrahiim mo dhali 'kwani can mo dhali mari is mo e Pam Masir mo, ¹⁸ gama malika kamu/ jin piki'd apo/ Bampa/ Masir mo jin diki misha Yuusup mo. ¹⁹ A'di yan miiki 'kwanim bana ka mak mo dhali mii ibabam bana ka ha'th'ko'd mmo'a'k ushi ucim buni ka pije/

* ^{7:14} kamsa wa saba/iin

jin mina uni 'taki 'koki 'ko ki e mo be. ²⁰ Ki yil yan mo tani aMusa dhodhu mo dhali a'di ta yinthorj gana/ mo dhali a'di thipu ka ppe 'kupi kwara e gu'b gi com mo. ²¹ Dhali ki a'di ƙalu ka pije/ mo tani 'bwa/ ma Pirawn tak a'di mo dhali thip a'di ki ya/m pitinj gana/ mo. ²² Dhali yuk gi 'Kwani Masiri 'baar mo tani a'di ye'thkunuwa Musa sho'k mo dhali a'di 'bitha'bi'th e gwom piti mo dhali miim piti si'da/ mo be.

²³ Hili ki a'di mura yila issu/ 'baar mo tani gwo pu'dki'da dum piti mo mmodoka wak 'kwanim piti kun ta iya/ ma Israyiil mo be. ²⁴ Dhali mmopara a'di jan ƙal 'dey kamu/ e 'peni uni kun 'koshu ka wuny is mo tani a'di ki woth a'di mo dhali cesh a'di jin miinu ka ha'th'ko'd kan mo mmo'kosh Wathim Pam Masir jwa mo dhali rica ri'c gom a'di mo. ²⁵ Dhali a'di ƙoski'd ka wak piti mish gwo 'ban ka Arumgimis ki ci uni mo jin 'cuku ki me'd piti mo. Hili uni 'koki mish gwo 'ban mo be. ²⁶ Dhali ka cim jij 'ko'd mo tani a'di pi uni i is mo uni kun 'konu mo/as mo dhali a'di midi 'taki dhu uni mmogwam mo dok/ e mmo/o gwo mo ki: Kana, um ta ikan mo be. Ata miina um ki shi/ ka rem 'kup kan mo? ²⁷ Hili a'di jin miiki'da mannyak ca'b piti ki shi/ mo tani a'di belki a'di mo mmoya mo mmo/o gwo mo ki: Kaja kar /e ki tapa mmodwall gwo apo/ aman mo? ²⁸ /E mini 'taki 'kosh aha/ jwa mo me'd jin 'koshkina /e Wathim Pam Masir katiliya? ²⁹ Dhala Musa guski'd mo gom gwo yan jin onu mo dhali a'di warki'd ka mandi gi 'kus e Pam Madyaan mo e jin dhotha a'di iya/ isu/ mo.

³⁰ Dhali ki yila issu/ thimki'd mo tani aman'doyu gwo piki a'di i is em bwaasho e 'Kuwosh Sinaa/ eya le'dan o'd e ari cwa mo. ³¹ Dhali ka Musa parki a'di e mo tani a'di merki'd gom to jin mishkina a'di mo dhali ki a'di shor a'di is mo mmo'dish a'di is mo mmohil mo mo tani 'twa/ yayi'd 'peni Tapa ki: ³² Aha/ tana Arumgimis gi ibabam pini mo dhala Arumgimis ma Ibrahiim mo dhala Is/hak mo dhala Yakuub mo. Dhala Musa deena is kagahara mo dhali ko/ki'da ko/ is mo mmohil a'di mo be. ³³ Dhali Tapa ki o a'di gwo mo ki: 'Cuka ppa/ 'peni sho'k pini mo ma haali/ mo yan jin dosha /e apo/ mo tani a'di ta'da 'cesh jin kogu mo be. ³⁴ Mishga/ ka jin gana/ mont'o c bwa di'd e 'kwanim pem kun 'kon e Pam Masir mo dhali aha/ cikkina uni okonkin mo dhali aha/ dina mmoyaku/ ka 'cesh mo mmo'cuk uni mo. Dhali yayu/ shwane/ mo ma. Aha/ mina hash /e e Pam Masir mo.

³⁵ Musa yan jin ushkina uni mo mmo/o gwo mo ki: Kaja kar /e ki tapa mmodwall gwo mo tani a'di ihashkin ma Arumgimis mo mmota tapa mo dhali mmota man'cuk uni ki me'd ma man'doyu gwo jin pi a'di i is e ari cwa mo. ³⁶ Wathi/ yan ishu uni bway ka pije/ mo mmomiikina a'diya dhan mii kun caaca mo dhali momer si'da/ e Pam Masir mo dhali e bwaman dhan Yi'den Kummam 'Per e mombwaasho ki yil issu/ mo. ³⁷ Yan ta'da Musa caan jin o ki uci ma Israyiil gwo mo ki: Amanci gwo min ma Arumgimis ipiyu mo gom um 'peni bwaman ma wak bum mo mmowa e ki aha/ mo. ³⁸ Yan ta a'di jin di'd e montul is e mombwaasho nyakka man'doyu gwo jin o a'di gwo e 'Kuwosh Sinaa/ mo dhali nyak ki ibabam bana kun bu'th gwo gi mondiki/e mmoci ana mo. ³⁹ Ibabam bana ush a'di gwo ha e mmomii mo. Hili uni ki bel a'di mo mmoya mo 'peni uni mo dhali uni dok ma dum buni ka nyar'ko'd iPam Masir mo mmo/owa Haruun gwo mo ki: ⁴⁰ Uk am to kun luju mo ma kun mini ii amani bwambor mo. Haala Musa yan jin susi ana ka pije/ 'peni Bampa/ Masir mo tani ana mola to jin yayi'di a'di mo be. ⁴¹ Dhali uni uk ari bip ka cim gwansan mo dhali 'do to jin 'cithu/ 'kus mo e tompinycon mo dhali 'bor bwa mo gom mii jin ta ji gi me'd buni mo. ⁴² Hili Arumgimis tu'kkid mo dhali ci uni bway mo mmoluŋ to kun 'kon e momis mo me'd jin 'kwarkunu e bwaman ma warka/ gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki:

Um ciyaa/ to/e jin 'citha um 'kus mo dhali to jin 'cithu si'da/ mmomii abas
ki yil issu/ e mombwaasho mo, ayy 'kwani ma wak ma Israyiila?

⁴³ Dhali um buthi gu'b burrinye/ ma Muuluuk mo
dhali acul kun ta tompinycon jin yuku ka Rampaan mo

to gun uku kun uka um mmoluŋ uni mo.
Dhali aha/ mina so'k um mo ibwampo/ Pam Baabil mo.

⁴⁴ Ibabam bana takan gi gu'b burrinye/ gom gwontor e mombwaasho me'd jin kara a'di a'di jin o gwowa Musa ki a'di midi uŋ me'd she/mm jin mishkina a'di mo ⁴⁵ jin kala ibabam bana si'da/ ki mongarr buni ki she/ ki she/ mo nyakka Yashuu/ ki uni sekin mo e mo gi 'kwanin tiya kun bel ma Arumgimis ka pije/ ibwambori bwam/e gi ibabam bana mo ntaga cim ma Dawuu'd mo be. ⁴⁶ A'di gam momaj ibwambor ma Arumgimis mo dhali 'tho monyca'b goma Arumgimis ma Yakuub mo. ⁴⁷ Hila Sulemaan nyaj a'di gu'b mo. ⁴⁸ Bahili A'di jin Cayaa/ e ki Ca mo diki ca'b e gu'b kun nyarju ki me'd mo me'd jin on ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki:

⁴⁹ Momis ta'da kursin tapam pem mo
dhali mony'cesh ta cwa jin dhuka/ sho'k pem.
Gu'b gi wakata imina umi nyarja/ mo? Tapa i/o'd kan mo.
walla ma mom pem jin migia/ isi/ is mo?

⁵⁰ Dina me'd pem ki uŋ to gwansani 'baar mo 'taa?
⁵¹ Um 'theŋ 'bam bum imis mo dhali um 'konuki 'citha/ munyjal ma du mo dhali 'ce si'da/ mo. Shi/in Dheleladhelel ura um isa yempa/ mo. Me'd jin miikina ibabam bum mo tani wakan miikina um si'da/ mo. ⁵² Jana 'peni imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo kun 'kona ibabam bum ki ṭo'c 'kus mo? dhali uni 'kosh uni jwa mo uni kun tor gwo n̄wa/ a/ mo gom mmomina jan ṭal 'de/ jin mii'd ka ɺar/e iyayu/ mo. Um warkin ki iman'cith a'di is ki gwo mo dhali iman'kosh a'di jwa mo, ⁵³ um kun bu'th gwoŋkan jin cinu mo me'd jin kara iman'doyu gwo a'di mo dhali a'di karkina um yisa.

Mo gi 'Koshkunuwa Istipanuu ki Wosh mo

⁵⁴ Ki uni cikki gwo gwansan mo tani uni cithirkin ma du mo dhali uni 'pe'dki she/ i a'di mo. ⁵⁵ Hili a'di mmo'tu'du/ a'di mo ki Shi/in Dheleladhelel mo tani a'di hilki momis ka 'thime/ mo dhali par monyca ma Arumgimis e mo dhala Yesus si'da/ mmodoshkina a'di ka bim poros ma Arumgimis mo ⁵⁶ dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma. Aha/ parkina momis ɺa'du/ mo dhali Ya/ gi 'Kwani mmodosh ka bim poros ma Arumgimis mo. ⁵⁷ Hili uni cuun ki dhan 'twa/ kun caaca mo dhali 'dap 'cem buni ki me'd mo dhali ṭha'th a'di ki is mo mmontal 'de/ mo ⁵⁸ dhali uni ki biŋ a'di ɺa pije/ 'peni bampa/ mo dhali 'kosh a'di ki wosh mo be. Dhali iman/o gwo dhu burrinyem buni a'cesh isho'k gi dhuru'c washana kamu/ mo jin yuŋu ka Shawuul mo ⁵⁹ dhali uni ki 'kossa Istipanuu ki wosh mo mmoyuŋka a'di Tapa mmo/o gwo mo ki: Tapa Yesus, budhi shi/in pem mo. ⁶⁰ Dhali a'di ca'bki'd ki jij 'kupa'dupun mo dhali cuu gwo ki dhan 'twa/ mo ki: Tapa, dhalku/ ki kar miinthus yan i'bam buni mo. Dhali ki a'di o gwo kan mo tani a'di ki ish e mo be.

8

¹ Dhala Shawuul di'd mmogam bwa me'd mo gom wum piti mo be.

Shawuul To'cki'da Kaniisa Bwa mo be

Dhali ka cim yin tani monṭo'c 'kus caaca yayi'da po/ ɺaniisa jin di'di Pa Urushaliim mo dhali uni 'baar mo ɻekerki bwa mo i bampa/ 'baar mo e Pa Yahuudiyya mo dhali Pan Saamira mo, jasi imandhunu ki she/ uni i'kokin mo. ² Dhali 'kwani gun tana gayiin mo tani uni ikankina Istipanuu mo dhali gwon mo dhali ananki is kagahara gom a'di mo be. ³ Hila Shawuul mii'da nyor ka daran du kagahara mo mmoshi/a ɺaniisa is mo dhali mmocia a'di gu'bi 'baar ki 'beles mo tani a'di ki dir 'kwanin gwas mo dhali 'kwani up si'da/ 'ko'da 'cesh mo mmodhu uniya sijin mo.

Gwom 'Borga/ Cikunu mo e Pan Saamira mo

⁴ Uni si'da/ kun ɻekerki bwa mo tani uni iičin mo mmotor gwo ki lala'th mo be. ⁵ Dhala Pilibus ya'd ka luŋgu'b mo e Pan Saamira mo be dhali ci uni gwo mo goma Kristhos

yan mo. ⁶ Dhala waambuhany 'kwani çina dum buni ki bwan ṭal 'de/ ki gwo kun ṭorkin ma Pilibbus mo me'd jin cīka uni gwo mo dhali momer misha uni kun miikina a'di mo be. ⁷ Peni uni ka ris kun bu'th ma rum thus kun nyo/on mo tani arum thus pikin mo mmocuuna uni ki dhan 'twa/ kun caaca mo dhali uni tana ris kun mutta/ is mo dhali kun ta ȝwol mo tani uni waçkunu mo be. ⁸ Dhali mom'bor bwa caaca di'di pa çaan mo be.

⁹ Wathiñ kamu/ di'd jin yuku gway ka Simaan mo. Nt̄wa/a/ mo tani a'di mii'da ruma tiya e pa çaan mo dhali 'Kwani gi Pan Saamira meren gom gwo jin ona a'di uni ki a'di ki is piti ta a'di jin ca'd ki tiya mo. ¹⁰ Dhali uni 'baar cī is buni ki gwom piti 'peni a'di jin gwa'da'd ntagi a'di jin ca'd mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yan ta ji gi mom'bi'th ma Arumgimis jin yuku ki A'di jin Ca'd mo be. ¹¹ Dhali uni cī is buni ki gwom piti mo gom a'di mer uni is ki mii ma rum piti isa gush mo. ¹² Hili ki uni gam gwo ma Pilibbus is jin ṭorkina a'di gom gwom 'borga/ gom Bampa/ ma Arumgimis mo dhali gway ma Yesus Kristhos mo tani uni miikunu ki yi'de/ mo ki gwasi lu/ mo dhali ki upi lu/ si'da/ mo be. ¹³ Dhala Simaan ki is piti si'da/ a'di gam gwo is mo dhali miikunu ki yi'de/ mo. A'di nyak çā'b ka Pilibbus mo mmohil momer mo dhali dhan miimer kun caaca kun miikunu mo tani a'di merki'd mo be.

¹⁴ Hili ki imandhunu ki she/ mo kun 'koni Pa Urushaliim, ki uni cikki ki 'Kwani gi Pan Saamira bu'thi gwo ma Arumgimis mo tani uni ki tuca Buterus uni ka Yohaan ki iiku/ i uni mo. ¹⁵ Ki uni thulkin ka lungu'b mo tani uni 'thon gom uni ki uni mini 'taki bu'th Shi/in Dheleladhelel mo ¹⁶ haali/ a'di diki ya apo/ jamu/ i bwam uni naskina/ mo. Uni miikunu ki yi'de/ jasi ki gway gi Tapa Yesus 'te/ mo. ¹⁷ Ý'ko'd mo tani uni dhu uni me'di 'kup mo dhali uni bu'thi Shi/in Dheleladhelel mo be. ¹⁸ Dhali ka Simaan parki uni e mo mmadhuna imandhunu ki she/ uni me'di 'kup mo tani Shi/in Dheleladhelel çikunu mo a'di ki tor uni aguurush i e mo, ¹⁹ mmo/o gwo mo ki: Ciya/ mom'bi'th yan si'da/ mo ma, ki wathij kamu/ jin mig/ 'taki kar me'd pemi 'kup mo tani ki a'di si'da/ midi 'taki bu'th Shi/in Dheleladhelel mo. ²⁰ Hila Buterus ki thok a'di gwo mo ki: Aguurush pini dhalki a'di nyak sho'k 'ce'd ki /e mo haali/ /e toshki gam to jin cin ma Arumgimis ki me'd ka guurush 'te/ mo. ²¹ /E dar gi to walla mii e gwo yan mo haali/ adum pini diki 'bor ibwambor ma Arumgimis mo be. ²² Rici adu is mo gom miinthus pini yan mo dhali 'thoyi Tapa mo ma, ki gwo jin kuluma /e ibwa wakan mo minu 'taki gwam /e mo. ²³ Haali/ mishga/ ki /e din e mo ma cī/ jin ka/aka/ mo dhali mondeku gi miinthus mo. ²⁴ Dhala Simaan thok a'di gwo mo dhali o gwo mo ki: 'Thoyi Tapa gom aha/ mo ma ki to gwansan kun ona um mini 'koki 'taki pu'du/ apo/ aha/ mo.

²⁵ Dhali ki uni cī gwontor buni mo dhali tor gwon Tapa mo tani uni dokkin ka nyaj'ko'd mo mPa Urushaliim mo dhali tor gwom 'borga/ eya ris pa gi 'Kwani gi Pan Saamira mo be.

Pilibbus dhali Wathi/ gi Pay Gale/ jin Ta Mantil mo

²⁶ Hila man'doyu gwo gi Tapa ki owa Pilibbus gwo mo ki: Cuyi mis mo ma dhali yayi 'kup ki 'ko'd gwar ka biny cam ki bway jin ya'd ka lungu'b 'peni Pa Urushaliim mo ntagi Pañ Ghassa jin ta mombwaasho mo. ²⁷ Dhali a'di ki cu mis mo dhali ya mo. Dhali hili Wathi/ gi Pañ Gale/ di'd jin ta mantil mo dhali jin ta tapa jin ca'd 'pena Kandaaka, a'bom jin ta'da malik gi 'Kwaniñ Gale/ mo. A'di ta'da mandhuwa guurush piti 'baar mo. A'di si'da/ yayi'di Pa Urushaliim mmoluñ mo be. ²⁸ Dhali a'di di'd mmodok ka nyaj'ko'd mo dhali a'di ca'bki'd i bwaman ma arabiya jin dira shumarum mo dhali di'd mmodeñ gwo jin 'kwarkin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ e mo jin yuku ka Ishaya mo be. ²⁹ Dhali Shi/in Dheleladhelel ki owa Pilibbus gwo mo ki: Shori is pini mo ma dhali 'dishi a/arabiya yan is mo. ³⁰ Dhala Pilibbus guski'di a'di mo dhali cīk gwo jin deña a'di gwo e mo jin 'kwarkin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin yuku ka Ishaya mo tani dhali o a'di gwo mo ki: Gwo jin deña /e e mo tani misha /e 'ban mo 'taa? ³¹ Dhali

a'di ki o gwo mo ki: Miga/ mish 'peni mana ki dar gi wathi/ mmothuk aha/ gwo isi ciki/ mo. Dhali a'di yukki'da Pilibbus mo mmoseyu/ a/arabiya mo dhali nyak ca'b ki a'di mo. ³² Dhali gwo 'peni Gwo ma Arumgimis jin 'kwaru jin deña a'di e mo tani wa cikise/ mo be, jin o'd ki:

A'di susu me'd ka'bal mmo'cith 'kus mo
dhali me'd ari ka'bal jin mol 'twa/ wal ibwambor ma man'cith a'di amur piti mo tani
wakan si'da/ a'di diki cee 'twam piti mo.

³³ Dhali mmokara a'di is piti ki gwa'd mo tani mondwall gwom piti kwa/u mo 'peni a'di mo.

'Kwani kun tana anyakum yil ki a'di mo tani kaja a'di jin midi ci gwo ki lala'th mo?

Haali/ mondiki/em piti gunu 'peni mony'cesh yansan mo.

³⁴ Dhali a'di jin ta mantil oki'da Pilibbus gwo mo ki: Tor aha/ gwo mo ma, amanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ yin mo tani a'di tori gwo goma ja sa/? A'di torki gwo gom is piti mo 'taa? walla gom wathij kamu/ mo. ³⁵ Dhala Pilibbus ka'd 'twam piti mo dhali tel a'di Gwo ma Arumgimis yin 'pen jin 'kwarkunu mo tani a'di ki ci a'di gwo goma Yesus mo be.

³⁶ Dhali mmo/iina uni ibway mo tani uni pu'dkin mo e yi'der kamu/ mo dhali a'di jin ta mantil ki o gwo mo ki: Hili yi'de/ a'dan mo. Ata a'di jin midi non aha/ mmomii ki yi'de/ mo? ³⁷ Dhala Pilibbus ki o a'di gwo mo ki: WaKKi/ /e gam gwo is ka dum pini 'baar mo tani /e minu mish mii mo be. Dhali a'di ki thok gwo mo dhali o gwo mo ki: Aha/ gama gwo is ka Yesus Kristhos ta Ya/ ma Arumgimis mo be. ³⁸ Dhali a'di ki kan gwo mo ka arabiya jin dira shumarum minu dosh mo dhali uni su/ thulkin ka luŋgu'b i bwaman yi'de/ mo uni su/ ka Pilibbus uni ki a'di jin ta mantil mo, dhali a'di ki mii a'di ki yi'de/ mo be. ³⁹ Dhali ki uni sen ka pije/ 'peni yi'de/ mo tani Shi/in gi Tapa a'di borki'da Pilibbus mo be dhali a'di jin ta mantil par a'di e dok/e yisa haali/ a'di ya'd mo i bway piti mmo'bora bwa a'di mo. ⁴⁰ Hila Pilibbus gamkunu mo e Pa Ashduu'd mo dhali mmo'citha/ a'di pa yin mo tani a'di ki tor gwom 'borga/ e pa 'baar mo ntagi a'di pu'dki'd e Paŋ Kaysariyya mo be.

9

Mo jin Tu'k ma Shawuula Du Is mo

¹ Hila Shawuul dek ma nyor kagahara naskina/ mo tani a'di shwa'da 'cesh ki sho'k mo dhali 'kosha 'kosh apo/ imancik Tapa gwo mo dhali a'di yaki'da gasiis jin ca'd mo ² dhali dot a'di awarka/ gi Pan Dimashk ki gu'b gi montul isi 'baar mo, waKKi/ a'di midi 'taki gam kun tiya kun ta 'kwani gi Bway yan mo tani waKKi/ uni mini 'taki ta gwas mo walla up mo tani a'di midi 'taki bu'th uni mmodek mo dhali susu mo e Pa Urushaliim mo be.

³ Dhali ki a'di di'd mmoya mo tani a'di 'dishki Pan Dimashk is mo dhali ki jahanne/ ise/ monjkush 'peni momis 'twakki mo mo mmo'kam a'di is mo. ⁴ Dhali a'di biṭki'da powa 'cesh mo dhali a'di ciKKi 'twa/ mmo/o a'di gwo mo ki: Shawuul, Shawuul. Ata toca /e aha/ 'kus kan mo. ⁵ Dhali a'di o gwo mo ki: /E tana ja Tapa mo? Dhali a'di o gwo mo ki: Aha/ tana Yesus jin toca /e 'kus mo. ⁶ Hili cuyi /e mis mo ma dhali yayi ciç bampa/ mo ma, dhali a'di minu tor /e mo a'di jin mina /e imii mo be. ⁷ Dhali 'kwaninj gwas kun nyakki ii ibway ki a'di mo tani doshkin mmomol gwo o mo mmocika uni gwo mo dhali mmo'kona uni ki par wathij kamu/ e mo. ⁸ Dhala Shawuul cu mis 'pena powa 'cesh mo dhali ki a'di ka'dki e mo tani a'di mol to par e mo dhali uni ki sus a'di ki me'd mo dhali sus a'di e Pan Dimashk mo be. ⁹ Dhali ka cim kwara mo tani a'di dar gi e mo dhali a'di shwa to yisa dhali a'di diki pi to si'da/ mo be.

¹⁰ Dhali amancik gwoŋ kamu/ jin di'd e Pan Dimashk jin yuku ka Hananiyya mo dhali Tapa o a'di gwo ki tonyjan mo ki: Hananiyya. Dhali a'di ki o gwo mo ki: Hili ma. Aha/ dina imahan mo be Tapa mo. ¹¹ Dhali Tapa ki o a'di gwo mo ki: Cuyi mis mo ma dhali yayi 'kup ki bway jin yuku ka Doshki Dhi'c mo dhali yayi igu'b ma Yahuusa mo dhali

ŋap wathi/ 'peni Pan Tharsuuus jin yuku ka Shawuul mo haali/ a'di 'thoki'd mo. ¹² Dhali wathi/ mishkina a'di jin yuku ka Hananiyya mo mmoseyu/ bwaman mo mmodhu me'da po/ a'di mo ki a'di midi 'taki mish mo mo. ¹³ Hila Hananiyya thok gwo mo ki: Tapa, aha/ cika gwo 'peni 'kwani ka ris gom wathi/ yan gom miim piti wa'di shi/ kagahara yisa kun miikina a'di ki 'kwanim pini kun dhuna / e ki she/ gi dhelel dhelel mo e Pa Urushaliim mo. ¹⁴ Dhali i mahan si'da/ a'di ta gi gwo 'peni igasiis kun can mo mmodek uni 'baar mo kun yer gway pini mo. ¹⁵ Hili Tapa o a'di gwo mo ki: Yayi i bway pini mo ma haali/ a'di ta ton'kul bwa jin kwanya/ gom aha/ mo mmokal gway pem ibwambori 'kwanin tiya kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali imalik si'da/ mo dhali uci ma Israyil mo be. ¹⁶ Haali/ aha/ mina tor a'di to kun wana risa kun mina isi mii 'kosh a'di ka nyor gom gway pem mo. ¹⁷ Dhala Hananiyya yaki'd mo dhali seki gu'b mo dhali mmodhu a'di me'di is mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: Akam pem ka Shawuula. Tapa jin ta'da Yesus jin piki /e isi bway jin yayina /e mo tani a'di tuci aha/ ki yayu/ mo, ki /e mini mish mo mo dhali ki /e minu 'tu'd mo ki Shi/in Dheleladhelel mo. ¹⁸ Dhali ise/ to jin wana e ka pampara/ bitkin 'peni em piti mo dhali a'di mishki mo mo be. Dhali a'di ki cu mis mo dhali a'di miikunu mo ki yi'de/ mo ¹⁹ dhali a'di bu'th tonte/ mo dhali 'bidhu is mo be.

Shawuul A'di Çiki Gwo e Pan Dimashk mo be

Dhali a'di di'd ka cim ka hony/e nyakki imancik gwo kun 'kon e Pan Dimashk mo. ²⁰ Dhali ise/ a'di ki ci gwo e gu'b gi montul is buni mo goma Yesus ki a'di ta Ya/ ma Arumgimis mo be. ²¹ Dhali uni 'baar mo kun cik a'di gwo mo tani merkin kagahara mo dhali o gwo mo ki: A'di diki ta a'di jin di'd e Pa Urushaliim jin 'ce'd 'kwani kun yer gway yan sho'k mo 'taa? Dhali a'di yayi'di mahan si'da/ mmomii kan ki a'di midi 'taki sus uni mmodek mo ibwambor gi igasiis kun can mo. ²² Hila Shawuul 'bitha is ki nyanye/ mo dhali a'di dumpulki 'Kwani Yahuuda/ kun 'kon e Pan Dimashk mo mmonyo/ gwo ka kar/e ka Yesus yan ta'da Kristhos mo be.

Shawuul A'di Yeki'd mo 'Peni 'Kwani Yahuuda/ mo

²³ Dhali ka cim tana ris thimkin mo tani 'Kwani Yahuuda/ gam gwo me'd ka rem 'kup mo mmo'kosh a'di jwa mo. ²⁴ Hila wu'th buni pu'dki'da Shawuul mo. Dhali uni timki 'twankal pa si'da/ montee mo dhali mon'thiny ilu/ mo jin mina uni 'taki 'kosh a'di jwa mo be. ²⁵ Hili imancik a'di gwo bu'th a'di mon'thiny mo dhali thul a'di ka 'cesh ka shi/ ki ej 'kupa gañgaran goj ka nura/ i e mo be.

Shawuul A'di Diki'd mo e Pa Urushaliim mo

²⁶ Dhali ki a'di pu'dki'd mo e Pa Urushaliim mo tani a'di palki is piti gam me'd nyakki imancika Yesus gwo mo be. Dhali uni 'baar mo ko/ a'di mo, mmo'koki gam gwo is ki a'di ta'da mancik gwo mo be. ²⁷ Hila Barnaaba bu'th a'di mo dhali sus a'di e imandhunu ki she/ mo dhali ci uni gwo mo mmomisha a'di Tapa ibway mo dhali a'di tor a'di gwo si'da/ mo, dhali a'di si'da/ ki a'di di'di Pan Dimashk mo tani a'di tor gwo e gway ma Yesus mo mmodiki ju/ mo be. ²⁸ Dhali a'di diki'd nyakki uni mmokul gu'b e Pa Urushaliim mo ²⁹ mmotor gwo e gway gi Tapa mo mmodiki ju/ mo. Dhali a'di o gwo mo dhali su'k ki gwo apo/ 'Kwani Yahuuda/ kun ta 'Kwanij Griki mo. Hili uni ŋap a'di mmo'kosh jwa mo. ³⁰ Dhali ka wak piti mishkin mo tani uni sus a'di ka lungu'b mo e Pañ Kaysariyya mo dhali tu'c a'di mmoya Pan Tharsuuus mo be.

³¹ A'di tan ma kaniisa gi moŋku'th is e Pa Yahuudiyya 'baar mo dhali Pany Jaliil mo dhali Pan Saamira si'da/ mo mmonyanju uni is mo dhali mmo/ii ki moŋko/ gi Tapa dhali e momalas gi Shi/in Dheleladhelel mmomar is mo be.

Iniyaas A'di Wackunu mo be

³² Dhali a'di warki'd ki ya ma Buterus e moyam piti 'baar mo ki 'beles mo tani a'di yaki'd ka lungu'b si'da/ e uni kun dhunu ki she/ gi dhelel dhelel kun 'kon e Pan Ludda

mo. ³³ Dhali e mun mo tani a'di gamki wathij kamu/ jin yuku gway ka Iniyaas mo jin ish 'ko'da cim piti ki yil pekwara mo haali/ a'di mutta/ is mo be. ³⁴ Dhala Buterus ki o a'di gwo mo ki: Iniyaasa, Yesus Kristhos wački /e mo. Cuyi mis mo dhali thosona cim pini mo ma. Dhali ise/ a'di cuki'd mo. ³⁵ Dhali aris uni kun 'kon e Pan Ludda mo dhali Pan Saruun mo mishki a'di mo dhali uni tu'kkin ki Tapa mo be.

Thabiitha A'di Tu'kkunu Is mo Mmodi ki E mo

³⁶ Dhala mancič gwoj kamu/ diki'd e Pan Yaapa jin yuku ka Thabiitha jin ta gi 'pemen ki 'twam buni jin yuku ka Ghasaala mo. A'bom yan 'tu'du/ ka tuca 'borga/ mo dhali mii mii gom 'kwani gun hatha'ko'd mo kun miikina a'di to mo. ³⁷ Dhali a'di warki'd ka cim gwansan ki a'di soka is mo dhala yim wuki'd mo. Dhali ki uni upki a'di is mo tani uni ki 'thi a'di e gu'b jin nyaju ka makampo/ mo. ³⁸ Dhali gom Pan Ludda 'dish Pan Yaapa is mo tani imancič gwo mmocika uni gwo ka Buterus di'di mun mo tani uni ki hash 'kwanin su/ mmo/ii a'di mo mmodi'b a'di is ki gwo mo ki: Dhalku/ ki miiya diite/ mo mmonyak ya ki am mo. ³⁹ Dhala Buterus cuki'd mo dhali yayi'd nyak ki uni mo. Dhali ki a'di pu'dki'd mo tani uni suski a'di e gu'b jin nyaju ka makampo/ mo dhala ris up kun wuna ikathim buni doshkini 'ko'd gwar piti mo mmoko mo dhali mmotor burrinyen tura bi mo dhali burrinye/ kun hidhuwa po/ tiya mo kun thosonkin ma Ghasaala ki a'di nyak di ki uni mo. ⁴⁰ Hila Buterus thothki uni 'baar mo tani dhali a'di ca'bki'd ki jij 'kupa'dupun mo dhali 'tho mo dhali mmotuk 'kup ki is piti mo tani a'di ki o gwo mo ki: Thabiitha, cuyi mis mo ma. Dhali a'di ka'dki em piti mo dhali ki a'di parki'da Buterus e mo tani a'di cu mis mo. ⁴¹ Dhali a'di ci a'di me'd piti mo dhali 'de'k a'di ki mis mo dhali mmoyuka a'di imandhunu ki she/ gi dhelel dhelel mo dhali up kun wuna ikathim buni mo tani a'di ki tor uni ayim mo ki a'di di'd ki e mo be. ⁴² Dhali a'di warki'd ki mo jin mishu ki lala'th e Pan Yaapa 'baar mo dhali 'kwani ka ris gamki Tapa gwo is mo. ⁴³ Dhali a'di warki'd ki mo jin ca'bkin a'di mo ka cim ka ris e Pan Yaapa mo nyakka Simaana kamu/ jin ta'da mankucur yič mo be.

10

Buterus dhala Karniliyuus mo

¹ Dhali wathij kamu/ diki'di Par Kaysariyya jin yuku gway ka Karniliyuus mo jin ta'da mancil ma askar iss 'kwanim pa mudhe'd mo ki mo jin yuku ki mo jin jin ma askar aji eya Ithaliyan mo be. ² A'di ta wathij gayiin dhali a'di ta a'di jin ko/ki'da Arumgimis mo uni ki kuŋ gu'b piti ilu/ i'baar mo dhali jin ci tom piti kagahara gom 'kwani kun hatha'ko'd mo dhali 'tho'da Arumgimis isa yempa/ mo. ³ Ki mo wana e ka tente/ ikwara mmodina a'di ibum 'ban mo tani ki tonyjan parkina a'di e eya tente/ mo tani aman'doyu gwo ma Arumgimis pu'dki'di a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Karniliyuus. ⁴ Dhali a'di mmohila a'di a'di ka 'thime/ mo tani dhali mmoko/ is mo tani a'di ki o gwo mo ki: Ata Tapa? Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Mon'thom pini dhali to kun cina /e cuki'di mis mo gom mo jin minu ka /e e mo ibwambor ma Arumgimis mo. ⁵ Dhali shwane/ dhuyi 'kwani gwas 'pen mo mmo/ii Pan Yaapa mo dhali susa Simaan jin yuku ki gwaya kamu/ ka Buterus mo. ⁶ A'di ca'bki'd nyakka Simaan jin ta'da mankucur yič mo. Gu'b piti di'di yana gap mo. ⁷ Dhali ka man'doyu gwo jin tor a'di gwo yaki'd 'peni a'di mo tani a'di yukki imanmiiya tu'c gi gu'b piti isu/ mo dhala askara kamu/ 'peni uni jin ta'da gayiin mo jin cor a'di ki sole/ mo tani ⁸ dhali mmorasha a'di gwo e 'baar mo gom uni mo tani a'di ki dhu uni 'pen mo mmo/ii Pan Yaapa mo be.

⁹ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani ki uni 'kon e mo/iim buni mo dhali ki uni 'dish pa is mo tani Buterus seki 'kungu'b mo mmo'tho ki mo jin wana e ka tente/ ibwač'kup mo.

¹⁰ Dhali a'di 'kosha te/ mo dhali ḥap to mo mmoshwa mo. Hili ki uni 'kon mmothoson to

mo tani a'di biṭa is jwa mo. ¹¹ Dhali a'di hilki momis ḫa'du mo dhali toj'kul bwaŋ kamu/ thulki mo jin wana e ka dhan burrinye/ jin dhaluwa 'cesh ki shem 'pena bi dojon apowa 'cesh mo ¹² kun 'kona ris to 'baar mo kun 'kona jamas ki she/ ki she/ nycine/ mo to/ e kun 'kona sho'k do dojon mo dhali tony'cesh kun paaran mo dhali 'dii kun peni mis mo. ¹³ Dhali 'twa/ pu'dki'di a'di ki: Cuyi mis mo ma, Buṭerus. 'Koshi ma dhali 'kayi mo. ¹⁴ Hila Buṭerus ki o gwo mo ki: Yisa wakana, Tapa, haali/ aha/ dinaki 'ka toj kamu/ ṭal 'de/ ki sule/ jin ga/u mo walla jin 'konuki thoson me'd jin onu mmomii mo. ¹⁵ Dhali 'twa/ pu'dki'di a'di dok/e me'di su/ ki: A'di jin thosonkin ma Arumgimis ki dhelel dhelel mo tani dhalku/ ki kar a'di ki to jin ga/u mo ma. ¹⁶ Dhali yan miikunu me'di kwara mo. Dhali ise/ toj'kul bwa bu'thkunu e momis mo.

¹⁷ Dhali ka Buṭerus dumpulki'd kagahara ki is piti mo gom tonyjan yan jin para a'di e mo tani dhali gom 'pemen piti midi 'taki ta ji gi wakata mo tani hili 'kwaniŋ gwas kun tu'c ma Karniliyuus ki iiku/ mo tani mmodotkina uni gu'b ma Simaan mo tani uni doshkin ibwambor 'twanjkal gu'b mo, ¹⁸ dhali yukkina yük mo mmodoł gwo mo wakka Simaan jin yuḱu ki gwaya kamu/ ka Buṭerus mo tani midi 'taki ca'bi mahan mo. ¹⁹ Dhali ka Buṭerus di'd mmokulum gwon tonyjani bwa mo tani Shi/in o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, 'kwaniŋ gwasi kwara ḫapi /e mo. ²⁰ Hili cuyi mis mo dhali thuli /e mo ma dhali yayi nyakki uni mmodiki dhaŋ gwo i she/ mo, gom aha/ ṭuca uni mo be. ²¹ Dhala Buṭerus thulki'd ka 'ceshi 'kwani mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma. Aha/ tana a'di jin ḫapa um ti. Um iiyin kata? ²² Dhali uni o gwo mo ki: Karniliyuus jin ta'da mancil ma askar iss 'kwanimpa mudhe'd jin ta wathi/ jin mii'd ka ḫar/e mo dhali ta a'di jin ḫo/ki'da Arumgimis si'da/ mo dhali jin maya 'kwani gi Bampa/ Yahuuda/ 'baar mo tani a'di ḫin ma Arumgimis gwo ntwa/a/ ka man'doyu gwo jin dheleladhelel mo mmohashi /e e gu'b piti mo dhali mmocik gwo 'peni /e mo. ²³ A'di yukkina a'di uni bway bwar gu'b mo dhali dhu uni mmota yilkina/ mo be.

Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani a'di cu mis mo dhali ya nyakki uni mo dhali kun tiya 'pena wak buni 'peni Pan Yaapa nyak ii ki uni si'da/ mo. ²⁴ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani uni seki Paŋ Kaysariyya mo. Dhala Karniliyuus di'd mmocor uni mo mmoyukkina a'di abas piti imontal 'de/ mo dhali imugun ganam piti kun ena a'di ki en gana/ mo. ²⁵ Dhali a'di warki'd ki mo jin sen ma Buteris mo tani aKarniliyuus gam a'di 'kup mo dhali bitki'da 'ceshi sho'k piti mo dhali luŋ a'di mo. ²⁶ Hila Buṭerus 'de'kki a'di ki mis mo mmo/o gwo mo ki: Cuyi mis mo ma. Aha/ ki is pem si'da/ tana wathi/ mo. ²⁷ Dhali ki a'di ṭorki'da tor ki a'di mo tani a'di seki bway bwaŋ gu'b mo dhali gamki 'kwani ka ris tulki isi montal 'de/ mo. ²⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um ki is bum mishkin ki a'di nonu mo ki gwoŋkan jin ḫinu ki wathi/ jin ta Wathi/ Yahuuda/ midi mol is piti gam me'd mo walla midi diki ya e jan kamu/ 'de/ e bampaj kamu/ mo. Dhali hili Arumgimis torki aha/ ki aha/ mina diki 'taki yük wathin kamu/ ṭal 'de/ ki jin ga/u mo walla jin dinuki thoson me'd jin onu mmomii mo. ²⁹ Haali/ a'di wakan mo tani aha/ si'da/ yayina um ki dar gi gwon dhaŋ mo haali/ aha/ hashkunu mo. A'di dotka/ um ki gwonta ihashkina um aha/ mo.

³⁰ Dhala Karniliyuus o gwo mo ki: Acim dojon jin di'di twa/a/ ntagi mo yan shwane/ mo tani aha/ dina mmobu'th mon'tho ka tente/ kwara e gu'b pem mo. Dhali hili mo mo ma. Wathi/ doshki'd ibwambori aha/ ki burrinye/i is ki ra/ ra/ mo ³¹ dhali o gwo mo ki: Karniliyuus, mon'thom pini ciķu mo dhali to kun ḫina /e mo tani kakunu e mo eya Arumgimis mo. ³² Haali/ a'di wakan mo tani hashki gwo mo e Pan Yaapa mo dhali yuḱa Simaan jin yuḱu ki gwaya kamu/ ka Buṭerus mo. A'di ta yilkina/ e gu'b ma Simaan jin ta'da mankucur yiṭ iyana gap mo. ³³ A'di hashka/ /e gwo mo ise/ dhali /e miin ki 'bore/ mmoyayina /e kan mo. Shwane/ haali/ a'di wakan mo tani aman 'baar mo imahan 'kona e buŋ'kus ma Arumgimis mo mmocika ris to 'baar mo kun kankina Tapa /e gwo mo.

Buṭerus A'di ṭorki Gwo e Gu'b ma Karniliyuus mo

³⁴ Dhala Buṭerus ḁa'd 'twam piti mo dhali o gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ nyithkina ka Arumgimis diki mii mii ka gwar 'de/ gom 'kwani mo. ³⁵ Hili em bampany 'ceshi 'baar mo ki 'beles mo tani a'di jin ko/ a'di mo dhali mii miijkar/e mo tani a'di misha a'di bu'th mo. ³⁶ Gwo jin hashkina a'di uci ma Israyil mo mmoci gwom 'boro'd ki monku'th is ma Yesus Kristhos mo (a'di jin ta Tapa gom 'kwani 'baar mo) – ³⁷ Gwo caan jin onu misha um ki is bum mo a'di jin cinu ki lala'th e Bampa/ Yahuudiyya 'baar mo mmotelu a'di 'pen mo 'peni Pany Jaliil mo 'ko'di gwo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ jin cinu mo be. ³⁸ Yesus gi Pa Naasira mmo'kosh ma Arumgimis a'di ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali mom'bi'th si'da/ i'kupi a'di mo, tani, a'di jin marjaski'd ki mis mo mmomii mii kun 'boron mo dhali mmowotha ris 'kwani kun 'kosh ma ruma 'cesh mo be, haali/ Arumgimis di'd e a'di mo. ³⁹ Dhali am tana iman/o gwo goma ris to gwansan kun miina a'di e bampaj 'Kwani Yahuuda/ mo dhali e Pa Urushaliim si'da/ mo. A'di si'da/ jin 'koshkina uni jwa mo mmohankina uni a'di apo/ cwa mo. ⁴⁰ A'di 'de'k ma Arumgimis mmis ka cim kwara mo dhali tor a'di eya tente/ mo ⁴¹ yisa ka ris 'kwani 'baar yisa, hili ki iman/o gwo kun lak ma Arumgimis 'thissa/ kun ta aman kun nyak to shwa ki a'di mo dhali mmonyak to pi ki a'di mo 'ko'di a'di piki'd 'peni mowu mo be. ⁴² Dhali a'di kan am gwo mmoci 'kwani mo dhali te gwo mo ki a'di ita a'di jin kar ma Arumgimis mmota adwallij gwo gom uni gun 'kon ki e mo dhali uni gun wukin mo. ⁴³ Gom a'di mo tani aris imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo uni te gwo mo ki ki gway piti mo tani aris 'kwani 'baar ki 'beles kun gam a'di gwo is mo tani mini bu'th mongwam gom miinthus mo be.

'Kwani gun 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/ Bu'thki Shi/in Dheleladhelel mo

⁴⁴ Hili ka Buṭerus di'd mmo/o gwo gwansan mo tani Shi/in Dheleladhelel yaki'da po/ aris uni 'baar mo kun cīk gwo mo. ⁴⁵ Dhali uni kun 'cithu/ amunyjal yis kun gam gwo is mo tani merkin kagahara mo, uni 'baar mo kun iina Buṭerus haali/ to jin cinu ki me'd jin ta Shi/in Dheleladhelel mo gački'da po/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ mo. ⁴⁶ Haali/ uni cīk uni mmo/o gwo ki 'twan tiya dhali maya Arumgimis mo. N'ko'd mo tani aBuṭerus thok gwo mo ki: ⁴⁷ Mina wathirj kamu/ mish non yi'de/ ki uni minu 'taki 'koki mii ki yi'deya, uni kun bu'th Shi/in Dheleladhelel me'd ana mo 'taa? ⁴⁸ Dhali a'di kan uni gwo mo ki uni minu mii ki yi'de/ ki gway ma Yesus Kristhos mo. Dhali uni dotki a'di mo mmoca'bi uni ka cim ush'ceenne/ mo be.

11

Buṭerus A'di Lolopki'da Kaniisa Gwo e Pa Urushaliim mo

¹ Dhali imandhunu ki she/ mo dhali kun tiya 'pena wak kun 'kon e Bampa/ Yahuudiyya mo cīkki gwo ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ buthi gwo ma Arumgimis mo. ² Dhali ka Buterus yayi'd 'kup ki misi Pa Urushaliim mo tani uni kun 'cithuwa munyjal yis mo su'k a'di ki gwo mo ³ mmo/o gwo mo ki: Katinta sa/? iyana /e i 'kwani gun 'konuki 'citha/ munyjal yis mo dhali nyak to shwa ki uni mo? ⁴ Hila Buṭerus tel gwo 'pen mo mmotor gwo i uni ka rotham po/ mo mmo/o gwo mo ki: ⁵ Ki aha/ dina e Bampa/ Yaapa mo mmo'tho mo dhali aha/ bīta is jwa mo mmopar tonyjan e mo. Toj'kul bwañ kamu/ thulki'd mo jin wana e ki dhan burrinye/ jin dhaluwa 'cesh 'peni momis ki shem 'pena bi idorjon mo. Dhali a'di yayi'di aha/ ciki/ mo be. ⁶ Dhali ki aha/ dina mmohil a'di ka 'thime/ mo tani dhali mmokulum gwo ibwa mo tani aha/ mishkina apo/ a'di mo to/ e kun 'kona sho'k do dojon kun ta kuny 'cesh mo dhali tombwaasho mo dhali to kun paarana 'cesh mo dhali 'dii kun peni momis mo be. ⁷ Dhali aha/ cika 'twa/ si'da/ jin o gwo i aha/ mo ki: Cuyi mis mo ma, Buterus, dhali 'koshi ma dhali 'kayi mo. ⁸ Hili aha/ ona gwo mo ki: Yisa wakana Tapa haali/ ton kamu/ jin ga/u walla ton kamu/ jin dinuki thoson me'd jin onu mmomii mo tani a'di yisa ya'di 'twam pem me'd 'deya. ⁹ Hili 'twa/ thoku mo me'di su/ 'peni momis mo ki: A'di jin thoson ma Arumgimis ki dhelel dhelel mo

tani dhalku/ ki kar a'di ki to jin ga/u mo ma. ¹⁰ Dhali a'di miinu me'di kwara mo. Dhala ris to budhu e momis dok/e mo. ¹¹ Dhali hili mo mo ma, 'kwaniŋ gwasi kwara doshkin ibwambor gu'b jin 'kona aman nycine/ mo tani mmohashkunu uni 'peni Paŋ Kaysariyya i aha/ mo. ¹² Dhali Shi/in tu'c aha/ mmonyak ya ki uni mo ki dar gi gwon dhaŋ mo. Dhali unim pe'de/ gwansan si'da/ 'pena waŋ mo tani nyak ii ki aha/ mo. Dhali am sekina gu'b wathi/ mo be. ¹³ Dhali a'di ṭorki aman gwo mo mmopara a'diya man'doyu gwo e mo mmodesh igu'b piti mo dhali o gwo mo ki: Hashi gwo e Pan Yaapa mo ma mmoyuka Simaan jin yuku ki gwaya kamu/ ka Buterus mo ¹⁴ jin midi o /e gwo mo, gwo kun minu woth/e mo ki kunj gu'b pini ilu/ mo. ¹⁵ Dhali me'd jin ṭelka/ gwo 'pen mo mmo/o mo tani Shi/in Dheleladhelel yayi'da po/ uni mo me'd jin yakina a'di apo/ ana ka mur'kup mo be. ¹⁶ Dhali aha/ kana gwon Tapa e mo mmo/ona a'di gwo mo ka: aYohaan ka jin gana/ mii'da mii ki yi'de/ mo tani hili um minu mii ki Shi/in Dheleladhelel mo be. ¹⁷ Wakki/ Arumgimis ki ci uni to jin cinu ki me'd kansan mo tani me'd jin miina a'di si'da/ gom ana ki ana gamkina Tapa Yesus jin ta'da Kristhos gwo is mo tani aha/ tana aja sa/ jin migi/ mish roča Arumgimis mo? ¹⁸ Dhali ki uni cik to gwansani 'baar mo tani uni bu'th monku'th is mo dhali kara Arumgimis ki ca mo mmo/o gwo mo ki: Hili 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ cin ma Arumgimisa du mo mmori'c is mo ntagi moŋ'koki/e mo be.

Akaniisa e Pa Anthaakiya mo

¹⁹ Uni si'da/ kun ćekerki bwa mo gom monṭo'c bwa jin piki'd mo goma Istipanuuus mo tani iikin mo ntagi Pam Piniikiya mo dhali Paŋ Kuprus mo dhali Pa Anthaakiya mo mmo/ o gwo ki kun tiya yisa, hili ki jasi 'kwani kun ta 'Kwani Yahuuda/ mo. ²⁰ Hili kun tiya 'kon bwam uni kun ta 'Kwani gi Paŋ Kuprus mo dhali Paŋ Kerawaan kun o ki 'Kwaniŋ Griki si'da/ mmotor gwon Tapa Yesus me'dyin iiyina uni e Pa Anthaakiya mo be. ²¹ Dhali me'd gi Tapa di'd e uni mo dhala waambuhany 'kwani caaca mo kun gam gwo is mo kun tu'kkin e Tapa mo. ²² Dhali gwontor yan yayi'di 'ceŋ 'kwaniŋ kaniisa jin di'd e Pa Urushaliim mo, dhali uni hashkina Barnaaba ntagi Pa Anthaakiya mo ²³ jin 'bora bwa mo me'dyin pu'da/ a'di mo, dhali a'the ma Arumgimis mishkina a'di mo be. Dhali a'di malaski uni 'baar mo ki gwo mo, ki gwo kun dhuna uni adu mo mina uni 'dim 'kup gom Tapa mo. ²⁴ Haali/ a'di ta wathi/ jin 'boro'd mo dhali jin tu'du/ mo ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali ki mongam gwo is mo dhali 'kwani ka ris maru is e Tapa mo. ²⁵ Dhali a'di yaki'd mo e Pan Tharsuuus mo mmoŋjapa Shawuul mo ²⁶ dhali ki a'di gamki a'di mo tani a'di ki sus a'di e Pa Anthaakiya mo. Dhali a'di warki'd ki mo jin 'baarkina uni yil 'de/ mo mmotul isi montal 'de/ nyakka kaniisa mo dhali ṭor gwo ki 'kwani ka ris ris mo, dhali imangam gwo is yuku gway ka Kristhiyan e Pa Anthaakiya mo be.

²⁷ Dhali ka cim gwansan tani imanci gwo iiyin ka lungu'b mo 'peni Pa Urushaliim e Pa Anthaakiya mo. ²⁸ Dhali jamu/ ṭal 'de/ 'peni uni doshki'd ki mis mo jin yuku ka Aghabuuus mo dhali ṭor gwo mo gom momer jin misha a'di ki Shi/in ki dhan te/ caaca midi di apo/ mony'ceshi 'baar mo jin bu'th mo mo ka tee ma Kuludiyuuus mo. ²⁹ Dhali imancik gwo uni 'baar mo ki 'beles me'd jin mishu a'di mii mo tani uni dhu bwa mo mmohash mwoth goma waŋ buni kun 'kon e Pa Yahuudiyya mo, ³⁰ me'd jin miina uni si'da/ mmohash a'di e 'kwaniŋ gwanyaka/ ki me'd ma Barnaaba dhala Shawuul mo be.

12

Yakuub A'di 'Koshkunu Jwa mo dhala Buterus Karkunu eya Sijin mo

¹ Dhali mo 'dishki'd mo ka cim gwansan mo tani Hiroodus jin ta'da malik karki me'd piti mmobu'th 'kwanin tiya 'pena kaniisa mo mmoṭo'c uni bwa mo. ² Dhali a'di 'koshki'da Yakuub jwa mo jin ta'da kam ma Yohaan ki gandala turga/ mo. ³ Dhali ki a'di parki'd ki 'Kwani Yahuuda/ 'boru bwa mo gom a'di mo tani a'di diki dak mii mo hili bu'thki'da

Buṭerus si'da/ mo. Dhala cim gwahan ta'da Cim gi Maanjkuthu'd kun miinu ki dar ga cumat mo. ⁴ Dhali ki a'di bu'thki a'di mo tani a'di kar a'di eya sijin mo dhali ci a'di ka askar kun dhunu mo ka nyir me'di do dojon mo mmoji a'di mo mmo/o gwo e bwa mmosus a'di mo ibwambori 'kwani 'ko'da cim gi Mompe'kupanyolos mo. ⁵ A'di karkunuwa Buṭerus eya sijin mo. Hili mon'tho miin ma kaniisa ki dar gi mondak mo eya Arumgimis gom a'di mo.

Buṭerus A'di 'Cuḳkunu 'Pena Sijin mo

⁶ Dhali ka Hiroodus murki'di sus a'di ka pije/ mo tani mon'thiny yansan mo tani Buṭerus di'd mmo/ish e ibwaman ma askar su/ mo dhali deku ka jindhiiri su/ mo dhali imanji mo mo 'kon bwambor ma campur mo mmohila sijin mo. ⁷ Dhali hili mo mo ma, aman'doyu gwo gi Tapa doshki'd mo mmo'dish a'di is mo dhali mojkush 'twakki mo mo e ari gu'ba sijin mo. Dhali a'di dorki'da Buṭerus 'ko'd gwar ki me'd mo dhali mer a'di e mo mmo/o gwo mo ki: Cuyi mis ise/ ki jahanne/ mo. Dhala jindhiir piti 'cuḳkin mo 'peni me'd piti mo. ⁸ Dhali aman'doyu gwo o a'di gwo mo ki: Deki waḳkan e empa'd pini mo ma dhali deka ppam pini mo. Dhali a'di mii a'di mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Kumi burrinyem pini i is pini mo dhali bat̄hi aha/ m'pen mo. ⁹ Dhali a'di ya'd ka pije/ mo dhali bat̄ha'da bat̄h mo dhali a'di molo'd ki a'di ta jin gana/ jin miikin ma man'doyu gwo mo tani hili a'di tosh ki a'di par tonyjan e mo. ¹⁰ Dhali ki uni pe uni mo kun ta imanji mo mo kun 'kon twa/a/ dhali imanji mo mo kun ta kuj 'ko'd mo tani uni iiyini 'twajkal toŋkuthu'd jin ka'du bway mo e 'perjuman bampa/ jin ka'da'd gom uni ki is piti mo. Dhali uni iin ka pije/ mo dhali iin mo naskina/ mmo'baar bwaya 'de/ mo dhali ise/ aman'doyu gwo yaki'd 'peni a'di mo. ¹¹ Dhali ka Buṭerus yaki'd ki is piti mo tani a'di o gwo mo ki: Shwane/ aha/ misha ka jin gana/ ki Tapa hashki'da man'doyu gwom piti mo dhali 'cuḳ aha/ ka pije/ mo 'peni me'd ma Hiroodus mo dhali 'pena ris to kun cora 'Kwani Yahuuda/ mo.

¹² Dhali ki a'di mishki to eya tente/ kan mo tani a'di yaki'd e gu'b ma Mariyam jin ta KoYohaan jin yuku ki gwaya kamu/ ka Markus mo i mo jin tula 'kwani is ka ris mmontal 'de/ mo dhali uni 'kon mmo'tho mo be. ¹³ Dhali ki a'di dorki'da campur 'twajkal ki me'd mo tani ari nyara/ jin mii'da tu'c jin yuku gway ka Ruda mo tani a'di yayi'd mmocik 'twa/ naskina/ 'te/ mo. ¹⁴ Dhali ki a'di nyit̄hki'd ki a'di ta 'twa/ ma Buṭerus mo tani a'di diki ka'd 'twajkal mo hili gom mom'bor bwam piti mo tani a'di guski'd mo mmotor gwo ka Buṭerus doshki'd ibwambor 'twajkal mo. ¹⁵ Dhali uni o a'di gwo mo ki: /E guskina du mo ba/. Hili a'di tor uni gwo dok/e ki 'bi'th ki a'di wakan mo be. Dhali uni o ki a'di ta'da man'doyu gwom piti 'te/ mo. ¹⁶ Hila Buṭerus di'di modor 'twajkal naskina/ mo dhali ki uni ka'dkin mo tani uni par a'di e mo dhali merkin mo be. ¹⁷ Hili a'di mmowukkina a'di uni e ki me'd mo mmo'ko ki shwam mo tani a'di ci uni gwo 'baar mo mmosusa Tapa a'di ka pije/ mo 'pena sijin mo. Dhali a'di o gwo mo ki: Tora ris to gwansan ka Yakuub mo dhala wak bana mo. Dhali a'di ya'd mo 'peni uni mo dhali ya'd mo e mojkamu/ mo.

¹⁸ Dhali mmosul ma tente/ mo tani mii ibwaman ma askar yisa miinu ka serec yisa, aBuṭerus warki'd kata mo? ¹⁹ Dhali ka Hiroodus ḥapki'da ḥap kagahara mo tani dhali diki gam a'di mo tani a'di ḥapki gwo mo gom imanji mo mo dhali a'di kanki gwo mo ki uni minu 'kosh mo. Dhali a'di yaki'd ka lungu'b mo 'peni Bampa/ Yahuudiyya mo ntagi Paŋ Kaysariyya mo dhali ca'bi mun mo be.

Jwa ma Hiroodus mo

²⁰ Dhali shwane/ Hiroodus miiki'da nyor ki 'Kwani gi Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo dhali uni iiyin ki bwan ṭal 'de/ i a'di mo dhali mmomiina uni amugu aBalastus jin ta'da manmiiya tu'c gu'ba ci goma malik tani uni ki dot mongwam mo haali/ bampam buni thipu 'peni bampa/ ma malik mo be. ²¹ Dhali apowa cim jin karu mo tani Hiroodus mmohidha a'di burrinye/ ma malik mo tani dhali mmoça'ba a'di eya kursi ma malik mo tani dhali a'di ki ci uni gwo mo be. ²² Dhali 'kwani cuun kagahara mo mmo/o gwo mo ki:

'Twa/ ma rum 'te/ be yisa 'twa/ gi wathimpa mo. ²³ Dhali ise/ aman'doyu gwo gi Tapa 'kosh a'di mo haali/ a'di diki kara Arumgimis ki ca mo dhali a'di shwan ma yish mo dhali ci shi/in piti mo be.

Barnaaba dhala Shawuul mo

²⁴ Hili gwo ma Arumgimis caki'd mo dhali markunu is mo be.

²⁵ Dhala Barnaaba dhala Shawuul dokkin 'peni Pa Urushaliim mo ki uni 'baarki mii jin iina uni mo mmomii mo tani uni suskina Yohaan nya^kki uni mo, a'di jin yukkunu ki gwaya kamu/ ka Markus mo.

13

¹ Dhali kun tiya 'kon e Pa Anthaakiya eya kanisa jin di'd imun kun ta imanci gwo mo dhali imantor gwo mo: iBarnaaba dhala Simaan jin yuku ka Nijar mo dhala Lukiyus gi Paj Kerawaan mo dhala Manaayin jin ta'da amannyak ca'b ka Hiroodus jin ta'da mudhiir dhala Shawuul mo. ² Dhali ki uni tul is mmolu^g Tapa mo dhali ga/ to mo tani Shi/in Dheleladhelel oki gwo mo ki: Dhuyi iBarnaaba dhala Shawuul ki she/ gom aha/ mo goma tu'c jin yukga/ uni mmomii mo. ³ Dhali ki uni ga/ to mo dhali 'tho mo dhali dhu me'd buni apo/ uni mo tani uni ki hash uni mo mmo/ii mo be.

Imandhunu ki She/ Çiki Gwo e Pan Kuprus mo

⁴ Wakan be uni mmohasha Shi/in Dheleladhelel uni mo tani uni iikin ka luŋgu'b mo ntagi Pa Saluukiya mo dhali 'peni mun mo tani uni ki ii mo ka kur yi'de/ jin bela 'tham mo ntagi Pan Kuprus mo. ⁵ Dhali ki uni 'kon e Pan Salamiis mo tani uni ci gwo ma Arumgimis e gu'b montul is gi 'Kwani Yahuuda/ mo. Dhali uni tan ga Yohaan si'da/ jin wo^{thi} uni mo. ⁶ Dhali ki uni 'cithkin isi bwaman ma 'cesha kunn is ki tur mo ntagi Pam Papuuus mo tani uni gam wathij kamu/ jin ta gi e ma rum jin shi/ashi/ mo dhali jin ta'da manci gwonthus mo dhali jin ta Wathi/ Yahuuda/ si'da/ jin yu^{ku} gway ka Baryashuu mo ⁷ jin nya^k ca'b ka wakiila Sarjiyuus Buulus jin ta'da mishij gwo wathi/ mo. A'di yan yukki'd iBarnaaba dhala Shawuul i a'di mo dhali ŋap gwo ma Arumgimis mmocik mo. ⁸ Hila Aliim (haali/ gway piti yu^{ku} kan ki 'twarj kamu/ mo) jin ta gi e ma rum jin shi/ashi/ mo tani a'di ro^čki uni mo mmo^ŋapa wakiil yan mmo^čtu'k mo 'peni monggam gwo is yan mo be.

⁹ Hila Shawuul jin yu^{ku} ka Buulus si'da/ mmo'tu'du/ a'di mo ki Shi/in Dheleladhelel mo tani a'di ki hil a'di ka 'thime/ mo ¹⁰ dhali o gwo mo ki: Ayy /e jin 'tu'du/ mo ka maki 'baar mo dhali /e jin ta thuthu/ ki thuthu/ mo dhali /e jin ta ya/ ma Iblis mo dhali / e jin ta 'kup^č ki a'di jin ta mo ma kar/e 'baar mo tani mina /e diki dak mo mmosusa sus jin ta jim per mo 'taa 'peni mii^g gana/ gi Tapa mowa? ¹¹ Dhali shwane/ hili mo mo ma, me'd gi Tapa midi di apo/ /e mo dhali /e mini ta ja'da/ mo mmomola tente/ par e ki ari mo mo mmodiki ca'b ca'b 'pempa naskina/ mo. Dhali ise/ monduku'd bitki'da po/ a'di mo dhali mondthurumi'd si'da/ mo dhali a'di yuthurki'd mo mmo^ŋap^č 'kwani mo mmosus a'di me'da bi mo be. ¹² Dhali ŋ'ko'd mo tani awakiil ki a'di parki to e jin miikunu mo tani a'di gamki gwo is mo mmomera a'di mo gom gwon Tapa jin toru mo be.

ABuulus dhala Barnaaba 'Kokin mo e Pa Anthaakiya mo gi Pam Pisidiyya mo

¹³ Dhala Buulus uni ki imannya^k iim piti mo tani uni 'cukkina kur yi'de/ jin bela 'tham mo mmo/ii 'peni Pam Papuuus mo dhali uni pu'dkin mo e Pam Parja gi Bampa/ gi Pam Pampiliyya mo dhala Yohaan ya'd mo 'peni uni mo mmodok ka nyar'ko'd e Pa Urushaliim mo. ¹⁴ Hili uni mmo'cithkina uni 'peni Pam Parja mo tani uni pu'dkin mo e Pa Anthaakiya gi Bampa/ gi Pam Pisidiyya mo dhali uni iikini gu'b gi montul is ka cim ma pesu/ mmo'kowa 'cesh mo. ¹⁵ Dhali 'ko'di gwo^čkan jin çinu deju e mo dhali gwo gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ si'da/ tani Tapa gi gu'b montul is hashki uni gwo mo mmo/o gwo mo ki: Ikam bamaa, wakki/ um tan gi gwon tiya mo mmomalas 'kwani

mo tani oyi mo ma. ¹⁶ Dhala Buulus doshki'd ki mis mo dhali mmowukkina a'di uni ki me'd mo tani a'di o gwo mo ki:

Um 'Kwani ma Israyil mo dhali um kun ko/ kina Arumgimis mo tani kana: ¹⁷ Arumgimis gi 'Kwani ma Israyil gwan kwanyki ibabam bana mo dhali dhu 'kwani ki ca ki uni 'kon ki 'kus e Bampa/ Masir mo tani dhali ka bin tur mo tani a'di ki sus uni ka pije/ 'peni a'di mo be. ¹⁸ Dhali ki mo embul jin wana e ki yil issu/ mo tani a'di thipki'da thip gom uni mo e mombwaasho mo. ¹⁹ Dhali ki a'di 'ce'dki kal gi 'kwani kun 'kon ma po/i pesu/ sho'k kun 'kon e Pañ Kanaan mo tani a'di ki ci uni bampam buni ki mal ki mo embul yan jin wana e ki yil iss* 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd apo/ mo. ²⁰ Dhali ŋ'ko/di to gwansan mo tani a'di ki ci uni imandwall gwo gwo ntaga Samu/iil jin ta'da mançi gwo mo. ²¹ Dhali ka nyaj'ko'd dok/e mo tani uni dotkina malik mo dhala Arumgimis ki ci uni aShawuul jin ta ya/ ma Kish jin ta wathi/ gi 'kwani ma wał ma Benyamiin ki mo embul ki yil issu/ mo. ²² Dhali ki a'di kwa/ki a'di mo tani a'di piki'da Dawuu'd mmota amalik buni mo. Gom a'di si'da/ a'di ki te gwo mo dhali o gwo mo ki: Aha/ gamkina Dawuu'd jin ta ya/ ma Yassa jin ta wathi/ jin gam ma du ki aha/ jin midi mii bwam pem'i 'baar mo. ²³ 'Peni emen gi wathi/ yan mo tani Arumgimis me'd jin onu gwo is mo tani guyi'da Manwoł gom 'Kwani ma Israyil mo jin ta'da Yesus mo ²⁴ me'dyin tor ma Yohaan gwo ntwa/a/ mo mmodina a'di ki yayu/ naskina/ mo tani gwo mmomiiya mii ki yi'de/ gom mo jin minu rica du is goma ris 'Kwani ma Israyiili 'baar mo. ²⁵ Dhali ka Yohaan di'd mmo'baar bway piti mo tani a'di o gwo mo ki: Um tosh ki aha/ tana aja mo? Aha/ dina ki ta a'di mo. Hili mo mo ma, jamu/ midi yayu/ i'ko'di aha/ mo, appa/ sho'k piti mo tani aha/ dinaki 'bor jin migi/ 'cuk a'di mo.

²⁶ Ikam pema um kun ta uci ma Ibrahiim kun iiyin 'pena tora 'de/ mo dhali um gwan ibwaman um kun ko/kina Arumgimis mo tani gwo gom mowoth yan hashkunu mo gom ana mo be. ²⁷ Haali/ uni kun 'koni Pa Urushaliim mo dhali tapam buni si'da/, haali/ uni 'koki mish a'di mo dhali 'koki mish gwo gi 'twa/ gi imanci gwo kun deju e mo ka cim ma pesu/ isa yempa/ mo tani uni miikina uni 'baar mo mmowakkina uni a'di mo be. ²⁸ Dhali uni bala gamana ta i a'di mo mmoci a'di mmowu mo hili uni dotkina Bilaatus gwo mo ki a'di minu mii 'kosh mo be. ²⁹ Dhali ki uni 'baarkina ris to 'baar mo mmomii kun 'kwarkunu mo gom a'di mo tani uni bu'thki a'di ka 'cesh 'peni cwa mo dhali 'thi a'di e moj'kupaje mo be. ³⁰ Hili Arumgimis 'de'k a'di 'peni mowu mo. ³¹ Dhali a'di mishu ka cim ka ris mo 'peni uni kun nyak ii ki a'di 'peni Pany Jaliil 'kup ki Pa Urushaliim mo tani uni shwane/ ita iman/o gwo gom a'di ibwañ 'kwani mo be. ³² Dhali am guyina um gwom 'borga/ 'peni jin onu is me'd jin toru ibaba mo ³³ ka Arumgimis 'baarki mii yansan e ana gom ucim bana mmo'de'kkina a'di aYesus mo be. Me'd jin 'kwarkunu mo si'da/ ka Masmuri su/ mo ki:
/E ta Ya/m pem mo.

Ka cim yansan jin karka/ /e mmodi e aha/ mmotaya/ Ya/um mo.

³⁴ Dhali mmotana a'di gi wakan mo tani a'di 'de'kkina a'di a'di 'peni mowu shwane/ mo ki a'di midi diki tu'k ki sule/ mo e mompu/ mo, dhali a'di oki gwo cikise/ mo be ki:

Aha/ mina ci um mom'bor mii ma Dawuu'd kun ta kuñ ko mo dhali kun ta ku isij gana/ si'da/ mo.

³⁵ Haali/ a'di si'da/ o'd kan eya masmuura kamu/ ki:

/E mini diki ci amankogum pini mmomish mompu/ mo.

³⁶ Haala Dawuu'd, 'ko'di a'di mii to gom 'kwani kun tana anyakum yil ki a'di ki bwa ma Arumgimis mo tani a'di ish e mo dhali 'thiñu mo e mo gi icom mo dhali mishki mompu/ mo be. ³⁷ Hili a'di jin 'de'kkin ma Arumgimis mo tani a'di mol mompu/ mo. ³⁸ Haali/ a'di wakan mo tani dhalki a'di mishu mo ibwam um mo, ikam pem, ki wathi/ yan mo tani

* 13:19 urbumiyya wa kamsiin

gwo gom miinthus mmogwam mo tani a'di ćinu um mo be. ³⁹ Dhali 'pena ris to 'baar mo 'peni kun mola gworjkan ma Musa jin ćinu mo um dhu ki mo ma ƙar/e mo tani e a'di mo tani aris uni 'baar mo ki 'beles kun gam gwo is mo tani uni dhunu ki mo ma ƙar/e mo be. ⁴⁰ Haali/ a'di gi wakan mo tani hili mo mo ma gom a'di midi 'taki pu'du/ apo/ um jin ona imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki:

⁴¹ Hili mo mo ma, um kun ta imanthuny 'twa/ mo tani meri mo ma dhali thisi e mo. Haali/ aha/ miina mii ka cim bum mo, mii jin mina umi ush ki 'tash mo mmogam is mo wakki/ jan ƙal 'de/ midi 'taki ƙor a'di um mo be.

⁴² Dhali ki uni iikin ka pije/ mo tani uni doṭki gwo mo ki gwo gwansan minu 'taki o gom uni ka cim ma pesuj kamu/ jij 'ko'd mo. ⁴³ Dhali ki montul is 'koshu jwa mo tani uni ka ris 'peni 'Kwani Yahuuda/ dhali 'peni uni kun tana gayiin kun ta 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun bu'th gwo ma Arumgimis mo tani uni bathkina Buulus mo dhala Barnaaba mo kun o uni gwo mo mmomalas uni mo mmo'ko ki sule/ eya 'the ma Arumgimis mo.

⁴⁴ Dhali ka cim ma pesuj kamu/ jij 'ko'd mo tani 'kwani murkini 'taki ta 'kwani gi bampa/ 'baar mo kun iiyin mmotul is imontal 'de/ mo mmocik gwo ma Arumgimis mo. ⁴⁵ Hili ki 'Kwani Yahuuda/ mishkina waambuhany 'kwani mo tani uni 'tu'du/ ki mondeeya du mo dhali uni dhanji to kun on ma Buulus mo dhali wal gwo sor si'da/ mo be. ⁴⁶ Dhala Buulus dhala Barnaaba o gwo eya tente/ mmo'koki ju/ mo dhali o gwo mo ki: A'di minu mii mii mo ki gwo ma Arumgimis minu mii o i/um ntwa/a/ mo be. Haali/ um bel a'di 'peni um mo dhali um 'cunycurki is bum mmo/o ki um 'koki 'bor mmota gi moj'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo tani hili ma, aman ƙuka mo ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. ⁴⁷ Haali/ wakan si'da/ Tapa ƙanki am gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ karkina /e mo mmota mojkush gi 'kwani ƙun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, ki /e mini 'taki di gom mowoth mo ntagi mo e mony'cesh jin di'd isa dhana/ nnii mo.

⁴⁸ Dhali me'dyin cika 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ gwo yan mo tani uni 'borkina bwa mo dhali kar gwo ma Arumgimis ki ca eya tente/ mo. Dhala ris uni gun dhunu mo mmota gi moj'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo tani uni gamki gwo is mo be.

⁴⁹ Dhali gwo gi Tapa ƙalu ki lala'th isi bampa/ yani 'baar mo ki 'beles mo. ⁵⁰ Hili 'Kwani Yahuuda/ lali upa gayiin kun manju sho'k mo dhali 'kwani kun tana 'kaŋ'kup pa sho'k mo dhali uni cuuna po/ uni mmotoca Buulus dhala Barnaaba bwa mo dhali ƙaŋ'kup uni ka pije/ 'peni bwaman mompam buni mo be. ⁵¹ Hili uni pirkina buhany 'peni sho'k buni apo/ uni mo dhali pu'dkin mo e Pa Ikuuniya mo. ⁵² Dhali imancik gwo 'tu'dkin mo ki mom'bor bwa mo dhali ki Shi/in Dheleladhelel mo be.

14

ABuulus dhala Barnaaba 'Kokin e Pa Ikuuniya mo

¹ Dhali a'di warki'd ki mo jin 'kona uni e Pa Ikuuniya mo tani uni sekini montal 'de/ mo e gu'b gi montul is gi 'Kwani Yahuuda/ mo dhali mmo/ona uni gwo mo tani adhana waambuhany 'kwani caaca gi 'Kwani Yahuuda/ dhali 'Kwani Griki ilu/ mo tani gamki gwo is mo be. ² Hili 'Kwani Yahuuda/ kun ush gwo gam is mo tani uni cuuna po/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali uni dhu uni gwo ibwa mo mmomii mii ha'th'ko'd apo/ awak yan mo. ³ A'di 'kona uni mmun ki rash rash mo mmo/o gwo ki dar gi monyju/ e Tapa mo jin ći gwo jin ƙen mo gom gwo goma 'them piti mo mmoci momer mo dhala dhan mii caaca kun miinu mo ki me'd buni mo. ⁴ Hila waambuhany 'kwanimpal ƙwa/ kunu bwa mo dhali kun tiya gamu me'd ki 'Kwani Yahuuda/ mo dhali kun tiya gam me'd ki imandhun ma Yesus ki she/ mo. ⁵ Dhali ki montha'th jin ƙaŋ'kup uni 'peni 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani dhali 'peni 'Kwani Yahuuda/ ilu/ nyakk tapam buni mo mmosor uni ki shi/ kagahara mo dhali mmo'kosh uni ki wosh mo tani ⁶ uni

mishki gwo 'ban mo dhali son mo tagi Pa Lika/uniyya mo dhali Pan Listra mo dhali Pan Darba mo dhali kukul mo is mo. ⁷ Dhali e mun mo tani uni ṭorki gwom 'borga/ mo be.

ABuulus 'Koshkunu ki Wosh e Pan Listra mo

⁸ Dhali e Pan Listra mo tani wathinj kamu/ ca'bki'd jin dumpulki ya ki sho'k piti ki ɻwol 'peni bwaj kum jin diki ya ki sho'k me'd 'de/ ki sule/ mo. ⁹ A'di yan cikki'da Buulus mmo/ o gwo mo tani mmohila a'di a'di ka 'thime/ mo dhali mmomisha a'di ki a'di ta gi mongam gwo is mo mmowaçu a'di mo tani ¹⁰ a'di o gwo ki dhan 'twa/ ki: Doshi ki mis ki sho'k pini mo ma. Dhali a'di pe'di mis mo dhali yaki'd mo be. ¹¹ Dhali ka waambuhany 'kwani parki mii yan e mo jin miikin ma Buulus mo tani uni 'de'kki 'twam buni mo mmo/o gwo ki 'twanj 'Kwani gi Pa Lika/uniyya ki: Arum iiyini bwam ana ki jamas gi 'kwaniny'cesh mo. ¹² Dhali uni yukkina Barnaaba gway ka Saps* mo dhala Buulus yuka uni ka Hermas† mo haali/ a'di ta tapa jin ṭori gwo mo. ¹³ Dhala gasiis ma Saps jin ta gi gu'b jin luju to jin di'di 'twaman bampa/ mo tani a'di 'doyi'da morbip mo dhali jisarro/ mo e 'twanjkala goj mo dhali a'di midi 'taki miiya basa 'cesh nyakkwa waambuhany 'kwani mo. ¹⁴ Hili ki imandhunu ki she/ mo kun ta iBarnaaba dhala Buulus mo, cikki gwo gom a'di mo tani uni dherki burrinyem buni bwa mo dhali peni bwaman ma waambuhany 'kwani mo dhali cuu ki dhan 'twa/ kun caaca mo ¹⁵ dhali o gwo mo ki: Kana 'kwani, ata miina um to gwahan kan mo. Am si'da/ tana 'kwanim 'ba'ban du me'd um dhali am guyina um gwom 'borga/ ki um mini 'taki tu'k mo 'peni tompinycon gwahan kun luja um mo eya Arumgimis jin di ki e mo, jin ukki momis mo dhali mony'cesh mo dhali yi'de/ mo dhala ris to 'baar mo kun 'koni bwaman uni mo be, ¹⁶ a'di jin dhalki'da ris 'kwanim bampany 'cesh bwayi 'baar mo mmo/ii ki bwam buni mo e mo ma nyakum yil kun pekin mo be. ¹⁷ Dhali hili a'di diki dhal is piti ki dar gi gwontor mo haali/ a'di miiki miim 'boron mo dhali ci uma sho'k 'peni momis mo dhali yil mo kun dhotha tonje/ mo mmo'tu'da uma du ki tote/ mo dhali moj'kuny bwa mo. ¹⁸ Dhali ki gwo gwansan kun enu mo tani uni miiki mii kun diṭadiṭ mmonona waambuhany 'kwani 'peni mo ma basa 'cesh gom uni mo be.

¹⁹ Dhali 'Kwani Yahuudan tiya iiyini uni i mo yan mo 'peni Pa Anthaakiya mo dhali Pa Ikuuniya mo dhali mmolala uni awaambuhany 'kwani sho'k ki gwo mo tani uni 'koshkina Buulus ki wosh mo dhali dirki a'di ka pije/ 'peni bampa/ mo mmotoshkina uni ki a'di wuki'd mo be. ²⁰ Hili ki imancik gwo doshkin ki jin 'kam a'di mo tani a'di cu mis mo dhali cički'd e bampa/ mo dhali ka cim jirj 'ko'd mo tani a'di yaki'd mo nyakkwa Barnaaba mo e Pan Darba mo be. ²¹ Dhali ki uni ṭorki gwom 'borga/ e bampa/ caan mo dhali imancik gwo ka ris 'kokin mo tani uni dokkin ka nyaj'ko'd mo e Pan Listra mo dhali e Pa Ikuuniya mo dhali e Pa Anthaakiya mo ²² mmoṭel bwa gi imancik gwo sho'k mo mmomalas uni ki gwo mo ki uni mini 'ko ki sule/ e mongam gwo is mo dhali ki monto'c bwa kun mini mii ta aris mo tani ana mina se Bampa/ ma Arumgimis mo be. ²³ Dhali ki uni dhuki uni ki 'kwani gwanyjaka/ eya risa kaniisa 'baar ki 'beles mo dhali 'tho ki monga/ to mo tani uni dhuki uni e me'd gi Tapa jin gamkina uni gwo is mo be.

Mondoč jin Dokkina Uni ka Nyaj'ko'd e Pa Anthaakiya gi Pan Suriyya mo

²⁴ Dhali uni 'ciṭhkin ki tur mo e Pam Pisidiyya mo dhali pu'dkin mo e Pam Pampiliyya mo be. ²⁵ Dhali ki uni oki gwo e Pam Parja mo tani uni iičkin ka luŋgu'b e Pa Atṭaaliya mo be. ²⁶ Dhali 'peni mo caan mo tani uni ki ii mo ka ɻur yi'de/ jin bela 'tham mo ntagi Pa Anthaakiya mo 'peni mo jin dhukunu uni eya 'the ma Arumgimis mo goma tu'c jin 'baarkina uni mo mmomii mo be. ²⁷ Dhali mmopu'dkina uni mo tani uni talkina kaniisa is mo imontal 'de/ mo dhali uni lolopki uni gwo mo gom to 'baar mo kun miikin ma Arumgimis i uni mo dhali mmoka'dkina a'di acampur gi mongam gwo is gom 'kwani kun

* ^{14:12} Saps ta com to jin luja 'Kwanij Griki mo. † ^{14:12} Hermas ta'da manya gom to kun luja 'Kwanij Griki mo.

'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. ²⁸ Dhali uni 'kokin ka cim ush'ceenne/ yisa nyakki imancik gwo mo.

15

Montul Is gi 'Kwanij Gwanyjaka/ ma ḁaniisa e Pa Urushaliim mo

¹ Dhali 'kwaniñ gwasa tiya iiyin ka luŋgu'b 'peni Pa Yahuudiyya mo dhali ṭorkina waķ buni gwo mo mmo/o gwo mo ki: Isi ciki/ ki um 'konuki 'citha/ munyjal yis mo me'd mii jin miikin ma Musa mo tani um molu woṭh mo be. ² Dhali ki iBuulus dhala Barnaaba uni walkina wal jin gwa'da'd yisa tani uni ṭirrishi ki gwo kagahara mo dhali awak buni ki dhu iBuulus mo dhala Barnaaba mo dhali kun tiya si'da/ 'peni bwam uni ki uni mini 'taki ii ka gagamis e Pa Urushaliim mo e imandhunu ki she/ mo dhali 'kwaniñ gwanyjaka/ si'da/ mo gom gwo yansan jin doṭu/ mo. ³ Wakan mmosuskina 'kwaniñ ḁaniisa uni ibway mo tani uni 'cithkin ki tur mo e Pam Piniikiya mo dhali e Pan Saamira mo mmotor gwo eya tente/ gom mo gi ṭuka 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ adu is mo dhali a'di pina dhan bwam 'boro'd eya wak buni 'baār mo. ⁴ Dhali ki uni pu'dkin e Pa Urushaliim mo tani uni butha 'kwaniñ ḁaniisa mo dhali imandhunu ki she/ mo ki 'kwaniñ gwanyjaka/ ilu/ mo dhali gwo lolopkina uni uni mo goma ris to 'baār mo kun miikin ma Arumgimis e uni mo. ⁵ Hili 'kwaniñ tiya 'pena waķa kamu/ 'peni bwaj 'Kwanim Parisiyiin kun gam gwo is mo tani doshkin 'peni bwam uni mo mmo/o gwo mo ki: A'di minu mii mii mo mmo'cith uni amunyjal yis buni mo dhali mmokan uni gwo mo ki uni mini ha gwoŋkan ma Musa jin činu e mo.

⁶ Dhali imandhunu ki she/ mo dhali 'kwaniñ gwanyjaka/ nyakki is tul mo imontal 'de/ mo mmotora ṭor gom gwo yan mo be. ⁷ Ko'di gwo kun sugu ki rash rash mo tani aBuṭerū cuki mis mo dhali o uni gwo mo ki:

Iwaķ pema, um mishkin ka Arumgimis kwanyki'd 'peni um kagush ki 'twam pem mo tani 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mini cik gwom 'borga/ yan mo dhali gam gwo is mo. ⁸ Dhala Arumgimis jin mishki'da du mo tani a'di ṭorki gwontor gom uni mmoci uni Shi/in Dheleladhelel mo me'd jin čikina a'di ana mo. ⁹ Dhali a'di diki mii mii ka gwar 'de/ gom ana mo dhali gom uni si'da/ kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo haali/ a'di ki lam uni adum buni ki dhelel dhelel ki mongam gwo is mo be. ¹⁰ Haali/ a'di wakan mo tani ata pala uma Arumgimis kan mo ki um mini 'taki dhu dhaŋka'b tom'ba/, i'ba/i imancik gwo kun molkina ibabam bana ɬal mo dhali ana si'da/ mo. ¹¹ Hili ana gama gwo is ki ana minu woṭh mo ka 'the gi Tapa Yesus mo me'd mii jin mina uni mii kan si'da/ mo be.

¹² Dhali arisa waambuhany 'kwani 'baār mo 'kon ki shwam mo, dhali uni cikki gwo ma Barnaaba mo dhala Buulus mo mmololopa uni gwo mo gom momer mo dhala dhan mii kun caaca kun miikin ma Arumgimis i bwaj 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ e uni mo be. ¹³ Dhali 'ko'di uni 'kokin ki shwam mo tani aYakuub thok uni gwo mo mmo/o gwo mo ki:

Iwaķ pema kana, ciki gwom pem mo ma. ¹⁴ Simaan lolopki gwo gom monthip jin thiŋkin ma Arumgimis 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmobuk 'kwani ka pije/ 'peni bwam uni gom gway piti mo. ¹⁵ Dhali gwo yan gama imanci gwo ma Arumgimis is kadhamo/ mo me'd jin 'kwarkunu mo ki:

¹⁶ 'Ko'di to gwansan mo tani aha/ mina dok/ mo
dhali aha/ mina dok/e nyān gu'ba burrinye/ ma Dawuu'd jin 'tuķu/ mo.

Dhali aha/ mina dok/e nyān gu'b jin shi/u mo mo,
dhali aha/ mina thum a'di ki mis mo,

¹⁷ ki 'kwani kun ta nyenthe/ mo tani mini mish ɳap Tapa Arumgimis mo
dhali aris 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun 'tho gway ma Arumgimis mo.

¹⁸ A'di ona Tapa jin ṭorki to gwansan eya tente/ 'peni kadhamo/ mo.

MII GUN MIINU MO 15:19 441 MII GUN MIINU MO 15:40

¹⁹ Haali/ a'di wakan mo tani gwo e bwam pem wa cikise/ mo be ki ana mina 'koki ṭo'c uni gwansan bwa mo, uni kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun tu'kkin mo ka Arumgimis mo. ²⁰ Hili ana mina 'kwar uni gwo mo ki uni mini dhal mii 'pen mo kun miina uni mo mmoluj tompinycon mo dhali 'peni mo kun miinu miinyçal si'da/ mo dhali 'peni to gun minyciru 'kus dhali 'peni miin to ma bas si'da/ mo. ²¹ Haali/ 'peni yil kadhamo/ mo tani aMusa ta gi uni eya ris bampa/ 'baar mo kun ci gwom piti mmodej a'di e e gu'b gi montul is ka risa cim ma pesu/i 'baar mo ki 'beles mo.

Gwo gi Thoku mo e Montul Is gi 'Kwani Gwanyjaka/ ma Kaniisa Yan mo

²² Ij'ko'd mo tani uni ṭoshkin ki a'di 'boro'd mo gom imandhunu ki she/ mo dhali 'kwaniñ gwanyjaka/ gi 'kwaniñ kaniisa 'baar ilu/ mo mmokwany 'kwani 'peni bwaman uni mo dhali mmo'tu'c uni mmo/ii Pa Anthaakiya nyakki iBuulus mo dhala Barnaaba mo. Gway yerkunu mo ka Yahuusa mo jin yuku ki gwaya kamu/ ka Barsaaba mo dhala Sila kun ta tapa ibwaman ma wak buni mo. ²³ Dhali uni 'kwicki gwo cikise/ e uni mo ki: Imandhunu ki she/ mo dhali 'kwaniñ gwanyjaka/ ma wak buni eya wak kun 'koni bwaman 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo e Pa Anthaakiya mo dhali Pan Suriyya mo dhali Pañ Kilikiyya mo tani theki uni me'd mo ma. ²⁴ Haali/ ka jin gana/ aman ciikkina gwo ki unin tiya kun iikin ka pije/ 'peni bwam am mo tani uni ṭo'c um 'kus ki gwo mo mmo'kosh uma dum bum is mo uni kun 'kona aman ki ye'th sho'k ki gwo mo be. ²⁵ A'di ṭoshkina aman ki a'di 'boro'd mo mmogama aman bwa me'd ki bwan ṭal 'de/ tani mmokwany 'kwani mo dhali mmo'tu'c uni ki ii i um mo nyakki iBarnaabam bam mo dhala Buulus kun ena aman kagahara mo be. ²⁶ Uni ta 'kwani kun ciki is buni ki 'kwanin tiya ki moñ'koki/e gom gway gi Tapa Yesus Kristhos mo be. ²⁷ A'di hashkina amana Yahuusa mo dhala Sila mo. Uni ki is buni mini ṭor um gwo nyakki gwo kun ṭoru ki 'twa/ mo. ²⁸ A'di ṭoshkina Shi/in Dheleladhelel ki a'di 'boro'd mo dhali am si'da/ mmo'koki dhu um towa po/ kun diṭadit mo kun mini bol to gwansan gun minu mii mii mo e ki diṭ mo: ²⁹ ki um mini dhal mii 'pen mo 'peni to kun 'ciṭhu/ mo mmomiiya basa 'cesh mo mmoluj tompinycon dhali 'peni miin to ma bas mo dhali 'peni to kun minyciru 'kus mo dhali 'peni mo jin miinu miinyçal si'da/ mo be. Wałki/ um mini non is bum 'peni to gwansan mo tani a'di midi bor mo gom um mo. 'Koyi ki mom'bi'th is mo ma.

³⁰ Wakan ki uni 'cukkunu mo tani uni pu'dkin ka luŋgu'b mo e Pa Anthaakiya mo dhali mmotula uni awaambuhany 'kwani is mo mmontal 'de/ mo tani uni ki ci uni gwo kun 'kwarkunu mo be. ³¹ Dhali ki uni deñki a'di e mo tani uni 'kunykina bwa mo gom gwo malas yan mo be. ³² Dhala Yahuusa dhala Sila mmotana uni imanci gwo si'da/ mo tani uni malaskina wał yan ki gwo ka ris mo dhali ṭel uni sho'k mo be. ³³ Dhali 'ko'di uni 'kokin ki rash rash ari'ceenne/ mo tani uni 'cukkunu mo ki moñku'th is 'pena wak yan e uni gun tu'cki uni ki ii mo be. ³⁴ Hili a'di ṭoshkin ma Sila ki a'di 'boro'd mo jin mina a'di ca'b imun mo. ³⁵ Hila Buulus dhala Barnaaba 'kokin mo e Pa Anthaakiya mo mmoṭor gwo mo dhali mmoçi gwon Tapa nyakki aris kun tiya si'da/ mo be.

ABuulus A'di Qwa/ki Bwa mo 'Pena Barnaaba mo

³⁶ Dhali 'ko'da cim ka hony/e mo tani aBuulus oki'da Barnaaba gwo mo ki: Dhalki ana doka shwane/ mo dhali ii yilkina/ awak bana eya ris bampa/ 'baar ki 'beles mo kun cikina ana gwon Tapa mo mmopar uni e mo ki uni wakata mo? ³⁷ Dhala Barnaaba e bwam piti mo tani a'di o'd ki susa Yohaan si'da/ jin yuku ki gwaya kamu/ ka Markus mo. ³⁸ Hila Buulus a'di ikulumki gwo ibwa mo ki a'di diki 'bor mo mmosus a'di jin ya'd mo 'peni uni 'peni Pam Pampiliyya mo mmonyak ya ki uni mo a'di jin diki nyak ya ki uni eya tu'c mo.

³⁹ Dhali gwo jin kaaka jin wala uni piki'd mo tani a'di Qwa/ uni bwa çem buni mo dhala Barnaaba suski'da Markus nyakki a'di mo dhali uni iikin mo eya ƙur yi'de/ jin bela 'tham mo ki bway gi Pañ Kuprus mo be. ⁴⁰ Hila Buulus kwanyki'da Sila mo dhali uni iikin mo

mmodhun ma wak yan uni eya 'the gi Tapa mo be. ⁴¹ Dhali a'di yaki'd ki tur mo e Pan Suriyya mo dhali Paŋ Kilikiyya mo mmot̄el 'kwaniŋ ɺāniisa sho'k mo be.

16

Timuthawuus Bathki'da Buulus mo dhala Sila mo be.

¹ Dhali a'di pu'dki'd si'da/ mo e Pan Darba mo dhali e Pan Listra mo dhali hili ma, amancik gwoŋ kamu/ diki'di mun jin yukkunu ka Timuthawuus mo jin ta ya/ ma 'bom gi 'Kwani Yahuuda/ mo jin gamki gwo is mo hili com ta Wathij Griki mo be. ² A'di yansan majkunu mo e bwam ma waŋ jin di'd e Pan Listra mo dhali e Pa Ikuuniya mo be. ³ A'di min ma Buulus i'taki ŋap mo mmosus nyakki a'di mo dhali a'di bu'thki a'di mo dhali 'cithki a'di amunyjal yis piti mo gom 'Kwani Yahuuda/ kun 'kon e pa gwat̄aan mo haali/ uni 'baar mo mishkin ki com ta Wathij Griki mo be. ⁴ Dhali mmo/iina uni mo ki bway buni ki tur mo mmo'cith bampa/ mo tani uni ciki uni gwoŋkan yan mo mmodhu kun gama imandhunu ki she/ me'd mo dhali 'kwaniŋ gwanyaka/ si'da/ kun 'kon e Pa Urushaliim mo be. ⁵ Wakan si'da/ 'kwaniŋ ɺāniisa 'bi'thkunu is mo e mongam gwo is mo dhali markunu is ka yempa/ mo be.

Dhan Tonyjan gi Wathi/ gi Pa Makiduniyya jin Parkin ma Buulus e mo

⁶ Dhali uni iikin ki tur mo e mo ka kukul is mo e Pam Parijiiyya mo dhali Paŋ Ghalathiyya mo mmononkina Shi/in Dheleladhelel uni 'kup mo mmo/o gwo yan e Pa Asiyya mo be.

⁷ Dhali ki uni iin ka ɺarambuye/ i Pam Misiyya mo tani uni palki mii mo mmo/ii ntagi Pam Bit̄hiniyya mo dhali Shi/in ma Yesus diki dhal uni bway mo be. ⁸ Dhali mmokalkina uni Pam Misiyya mo tani uni iikin ka luŋgu'b mo e Pan Taruwaas mo be. ⁹ Dhali tonyjan piki'da Buulusi is mon'thiny mo a'di jin ta wathi/ gi Pam Makiduniyya mo jin diki'd mmodosh mo mmoyuk a'di mo dhali o gwo mo ki: Yayu/ ma mmo'citha/ gapa e Pam Makiduniyya dhali woθ aman mo ma. ¹⁰ Dhali ki a'di parki tonyjan e mo tani ise/ am palkina mii mo mmo/ii e Pam Makiduniyya mo mmopu'da aman e gwontal 'de/ mo ka Arumgimis yuŋki aman mo mmoci gwom 'borga/ e uni mo be.

Mii jin Tu'kkina ma Lidiyya Is mo

¹¹ Kan mo tani a'di i'cukkina amana ɻur yi'de/ jin bela 'tham mo 'peni Pan Taruwaas mo be. Am iikina ka ji sho'k ki bway 'tham ntagi Pan Samuθraaki mo dhali ka cim jij 'ko'd mo tani ntagi Pa Niyapuliis mo. ¹² Dhali 'peni mo ɻaan mo tani ntagi Pam Pilippi jin ta bampa/ gi 'Kwani gi Pam Makiduniyya jin ta'da 'kaŋ'kup pa e mo yan jin ta 'peŋkuman bampa/ gi 'Kwani gi Pa Ruumiya mo dhali aman 'kokina naskina/ ka cim ka hony/e mo.

¹³ Dhali ka cim ma pesu/ mo tani aman iikina ka pije/ ki 'twajkala goŋ bampa/ mo e yana gap mo e mo jin ɻoshkina aman ki mo jin 'thonu di'd mo. Dhali am 'kokina 'cesh mo dhali okina up gun iiyini montal 'de/ mo. ¹⁴ Dhala 'boma kamu/ jin yuku gway ka Lidiyya jin ta'da manyol burrinye/ jin gwaju mo ki tom buhe/ gi Pa Thiyatira jin luŋki'da Arumgimis mo tani a'di ciŋki am gwo mo haala adum piti ɻa'dkina a'di ki Tapa mo mmoci is piti ki to kun okin ma Buulus mo be. ¹⁵ Dhali a'di miikunu ki yi'de/ mo dhali ki kuj gu'b piti ilu/ mo tani a'di yuŋki am mo mmo/o gwo mo ki: Waŋki/ um nyithkin ki aha/ tana a'di jin ta isij gana/ gom Tapa mo tani iiyu/ i gu'b pem mo ma dhali 'ko ise/ mo. Dhali a'di tu'cki am mo be.

Mo jin Dhukunu Uni eya Sijin e Pam Pilippi mo

¹⁶ Dhali a'di warki'd ki mo jin 'kokina aman mmo/ii mo e mo jin 'thonu tani nyaran kamu/ jin ta ga rum mmomish to tor gom mo jin midi yayu/ mo tani a'di gam aman 'kup mo jin ɻalki'da tu'c kagahara gom itapam piti mmotora a'di gwo wakan mo. ¹⁷ A'di yan mmobat̄hinka a'diya Buulus mo dhali aman si'da/ mo tani a'di cuuki gwo kagahara mo mmo/o gwo mo ki: 'Kwani gwansan ta ciŋkina/ ma Arumgimis jin Cayaa/ e ki Ca mo

kun ci um gwo gom bway ki mowoth mo. ¹⁸ Dhali yan miikina a'di ka cim ka ris mo. Hila Buulus mmodita bwa a'di mo tani tu'kki'd mo dhali owa rum gwo mo ki: Aha/ kana /e gwo ki gway ma Yesus Kristhos mo mmoyayu/ ka pije/ 'peni a'di mo. Dhali a'di piki'd ka pije/ mo ki mo yansan mo.

¹⁹ Hili ki tapam piti mishkin ki to kun mina uni 'taki gam 'peni a'di pikin mo tani uni bu'thkina Buulus mo dhala Sila mo dhali dir uni ki 'bi'th mo e mo ma suug mo ibwambori tapa mo. ²⁰ Dhali ki uni suski uni e imandwall gwo mo tani uni o gwo mo ki: 'Kwani gwansan mmotana uni 'Kwani Yahuuda/ tani uni miiki mii kagahara mo mmoto'c 'kwani gi bampam bana bwa mo, ²¹ dhali tor mii kun nona gwojkan bam am bway mo mmobu'th mo walla mmobotki mii mo mmotana aman 'Kwani gi Pa Ruumiya mo. ²² Dhala waambuhany 'kwani gam gwo me'da po/ uni imontal 'de/ mo dhali imandwall gwo dher burrinyem buni bwa mo 'peni is buni mo dhali kan gwo mmodor uni ki cwa mo. ²³ Dhali ki uni dhuki mondoru ka risa po/ uni mo tani uni ta'kki uni eya sijin mo mmokana mançora sijin gwo mo ki: Dhuyi uni ki 'dantar mo. ²⁴ Dhali mmobutha a'di gwojkan gi wakan mo tani a'di ta'kki uni e bwaman ma sijin gana/ mo dhali repki uni sho'k ki cwa mo.

²⁵ Hili ki mo wana e ki mombwam/e mon'thiny mo tani aBuulus dhala Sila uni 'kon mo mmo'tho mo dhali mmoyuk gway goma Arumgimis mo dhali 'kwani kun tana habuuus 'kon si'da/ mmocik uni mo be. ²⁶ Dhali ise/ adhan mony'cesh yikinki is kagahara mo tani a'di yikinkina mo jin ka'bu gu'ba sijin is mo. Dhali ise/ arisa campuri 'baar mo tani ka'dkunu mo dhala ris mondek gi uni 'baar mo ka 'de^{te}/ 'de^{te}/ mo tani sulkunu mo be. ²⁷ Dhala mançora sijin mmomeru a'di e mo 'peni mo/ish e mo tani dhali mmoparkina a'di acampura sijin e mmo'ko ki kany mo tani a'di bukki gandala turgam piti mo dhali murki'di 'taki 'kosh is piti jwa mo mmotoshkina a'di ki 'kwani habuuus yekin mo be. ²⁸ Hila Buulus cuuki'd ki dhan 'twa/ mmo/o gwo mo ki: Dhalku/ to shiyi'da kamu/ ki mii gom is pini mo ma. Haali/ aman 'baar mo 'kona imahan mo. ²⁹ Dhali a'di yukki'da yuk gom o'd mo dhali pe'di bwaman mo dhali mmodeena a'di is mo gom mon^{ko}/ is mo tani a'di bitki'da 'cesh ibwambor ma Buulus mo dhala Sila mo ³⁰ dhali a'di suski uni ka pije/ mo dhali o gwo mo ki: Kana, aha/ mina miiya ta mmowoth is pem mo? ³¹ Dhali uni oki a'di gwo mo ki: Gami Tapa Yesus is mo ma dhali /e minu woth mo dhali ki ku^j gu'b pini ilu/ mo. ³² Dhali uni oki gwon Tapa e a'di ki uni 'baar mo kun 'kon e gu'b piti ilu/ mo. ³³ Dhali a'di bu'thki uni ki mo yansan jin ta mon'thiny mo dhali upki uni mondorum buni mo dhali ise/ a'di miikunu ki yi'de/ mo, a'di dhala ris unim piti 'baar mo be. ³⁴ Dhali a'di suski uni ki mis e gu'b piti mo dhali dhuki ton^{te}/ ibwambori uni mo dhali uni 'borkina bwa kagahara mo inyakki ku^j gu'b piti mo mmogamkina uniya Arumgimis gwo is mo be.

³⁵ Hili ki mo kal kush mo tani imandwall gwo hashki iman'doyi to kun doruwa dor mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki 'kwani gwansan iin mo ma. ³⁶ Dhala mançora sijin guki'da Buulus gwo mo mmo/o gwo mo ki: Imandwall gwo hashki um gwo mo mmodhal um bway mo mmo/ii mo ti. Haali/ a'di wakan mo tani a'di mina uni iiyu/ mo shwanetan mo dhali iiyi ki mon^{ku}'th is mo. ³⁷ Hila Buulus oki uni gwo mo ki: Uni dorki am ibwambori 'kwani ki dar gi miiwak mo, 'kwani kun ta ku gi Pa Ruumiya mo dhali ta'kki aman eya sijin mo dhali shwane/ uni mini ta'k am ka pije/ ka 'diya? Yisa ka jin gana/. Hili dhalki uni iiyin ki is buni mo dhali sus am ka pije/ mo. ³⁸ Dhali iman'doyi to kun doruwa dor mo guki gwo yansan e imandwall gwo mo dhali uni ko/ki is mo haali/ uni cikkin ki uni ta 'Kwani gi Pa Ruumiya mo be. ³⁹ Dhali uni pu'dkin mo dhali yuk uni mo, dhali ki uni suski uni ka pije/ mo tani uni dotki uni mmo/ii 'peni bampa/ mo be. ⁴⁰ Dhali uni iikin ka pije/ mo ' pena sijin mo dhali ci^ckin mo e gu'b ma Lidiyya, dhali ki uni mishkina wak buni mo tani uni malaski uni ki gwo mo dhali ii mo be.

Mo gi Ekkunu Mii e Pan Tasaluniiki mo

¹ Dhali ki uni pekin ki tur mo e Pa Ampipuliis mo dhali Pa Apuluniyya mo tani uni pu'dkin e Pan Tasaluniiki mo jin dina gu'b montul is gi 'Kwani Yahuuda/ mo. ² Dhala Buulus me'd miim piti jin miina a'di mo tani a'di yaki'd e bwam uni mo dhali ka cim ma pesu/ ikwara mo tani a'di ṭorki'da ṭor ki uni ka karambuye/ 'peni Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo ³ mmoka'd gwo mo dhali mmodhu eya tente/ ka Kristhos mina isi mii 'kosh ka nyor mo dhali midi mii piyu/ mo dok/e 'peni mowu mo, dhali ka Yesus yan jin çika/ um gwo mo tani a'di ta'da Kristhos mo be. ⁴ Dhali kun tiya e uni lalkunu gwo sho'k mo tani dhali uni wanki 'kwani is ki gwo mo nyakka Buulus dhala Sila mo. Dhali 'peni 'kwaniñ gayiin kun ta 'Kwaniñ Griki mo adhana waambuhany 'kwani si'da/ mo dhali 'peni up_ kun tana 'kaj'kup_ pa yisa pelena. ⁵ Hili 'Kwani Yahuuda/ mmo'kon ma du uni ki jocon mo mmodee mo tani uni bu'thki uni ki me'd 'kup_ ki uni kun ta cin tiya kun ta gi mii kun bulabul 'peni uni gun 'kon ka piny is e mo ma suug mo, dhali mmotula uni awaambuhany 'kwani is mo tani uni tu'cki 'kwanim bampa/ mmo/ek mii kagahara mo dhali mmotha'th 'kup_ ki gu'b ma Yasuun mo tani uni palki mii mo mmojan_ uni mmobor uni ka pije/ i 'kwani mo. ⁶ Dhali ki uni 'koki gam uni mo tani uni dirkina Yasuun dhala waṭa tiya e bwambori tapam bampa/ mo mmocuu gwo mo ki: Gwahan kun wuluski mony'cesh mo tani uni iiyini mahan si'da/ mo, ⁷ kun bu'thkin ma Yasuun mo dhali uni 'baar mo mii to ki qa'ckon apo/ gwojkan ma Kaysar mo mmo/o gwo mo ki: aMalika kamu/ di'd jin ta'da Yesus mo be. ⁸ Dhali uni cina waambuhany 'kwani bwa shi/ ki me'd mo dhali tapam bampa/ ilu/ mo ki uni cikki to gwansan mo be. ⁹ Dhali ki uni dilki to ' pena Yasuun mo dhali kun tiya mo tani uni ki dhal uni bway mo mmo/ii mo be.

Imandhunu ki She/ 'Kokin mo e Pam Biriyya mo

¹⁰ Dhala wak**buni** ise/ uni ki tuca Buulus dhala Sila ki ii mo mon'thiny mo ntagi Pam Biriyya mo dhali uni iikin e gu'b gi montul is gi 'Kwani Yahuuda/ me'd jin pu'dkina uni imun mo. ¹¹ Hili uni gwansan bol uni gi Pan Tasaluniiki e ki yuk mo mmobu'thkina uni gwo mo ki mo/o bwa kagahara mmo'cunycur Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo ka yempa/ mo wakki/ to gwansan mini wakansan mo. ¹² A'di gamkina uni gwo is ka ris 'peni uni mo dhali 'peni up Griki si'da/ kun manju mo dhali kun ta 'kwani*j* gwas yisa pelena. ¹³ Hili ki 'Kwani Yahuuda/ kun 'kon e Pan Tasaluniiki mishkin ki gwo ma Arumgimis çin ma Buulus e Pam Biriyya si'da/ mo tani uni pu'dkin imun si'da/ mo mmociya waambuhany 'kwani bwa shi/ ki me'd mo dhali mmotu'c uni adu mmomur mo. ¹⁴ Dhali ise/ ki jahanne/ mo tani awak**buni** tu'ckina Buulus mmo/ii ka pije/ ntaga dhan yi'de/ mo dhala Sila dhala Timuthawuus 'kokin naskina/ imun mo. ¹⁵ Hili uni kun suskina Buulus mo tani uni gu a'di ntagi Pa Athiina mo dhali mmobutha uni gwoñkan goma Sila mo dhali Timuthawuus jin mina uni 'taki ii i a'di ki jahanne/ e me'd mo tani uni iikin mo be.

ABuulus Diki'd e Pa Athiina mo

¹⁶ Dhali ka Buulus corki uni e Pa Athiina mo tani shi/in piti de'da dum piti ki birbir mo mmohila a'di bampa/ jin 'tu'du/ ki tompinycon mo. ¹⁷ A'di ḥorkina a'diya ṭor ka karambuye/ e gu'b gi montul is gi 'Kwani Yahuuda/ mo dhali nyakka gayiin 'kwani mo dhali e mo ma suug si'da/ isa yempa/ mo nyakki uni kun gam a'di 'kup mo. ¹⁸ Dhali 'kwaniŋ gangashan tiya si'da/ 'peni 'Kwani ma Apikuur mo dhali 'Kwani Ruwaak gam 'kup ki a'di mo. Dhali kun tiya o gwo mo ki: Aman'ta'b mo ki 'twa/ yan mo midi 'taki o katinta sa/ ise/? Kun tiya o gwo mo ki: A'di wana e ka manṭor gwo goma rum kun molu mo haali/ a'di ciki gwo ma Yesus mo dhali gwo gom mompinu mo be. ¹⁹ Dhali uni

bu'thki a'di mo dhali sus a'di mo e mo jin yu_ku ka Ariyuus Baghuus mo mmo/o gwo mo ki: Mina amani mish gwo yan ki gwo ta'da tinta jin toru ki a'di jin ta jin this jin okina /e mo? ²⁰ Haali/ /e 'doyi ton tiya eyi 'cem bam kun meru mo. A'di mina amani 'taki mish ki 'pemen to gwansan mo tani itana tinta mo? ²¹ Hila ris 'Kwani gi Pa Athiina dhali 'kwani gi kala tiya kun 'kon ki 'kus e mun mo tani uni 'baarana tentem buni mo mmomii toj kamu/ yisa hili jasi mmotora tor mo dhali mmocik gwo gom jasi ton thisa tiya mo.

²² Dhala Buulus doshki'd mo ibwaman ma Ariyuus Baghuus mo dhali o gwo mo ki:

Um 'Kwani gi Pa Athiina mo. Eya ris to 'baar mo tani aha/ nyit_{ha} ki um tana shi/ inyjwa kagahara mo. ²³ Haali/ ki aha/ yakina ki yam pe mo tani dhali hila to gun luja um mo tani aha/ gamkina si'da/ to jin thenuwa rum apo/ jin ta gi gwo kun 'kwarkunu mo cikise/ ki: Gom toj kamu/ jin luju mo ki ji mol mo. A'di si'da/ jin luja um ki ji mol mo tani a'di torka/ eya tente/ gom um mo. ²⁴ Arumgimis yan jin ukki mony'cesh mo dhala ris to kun 'koni bwaman a'di mo tani a'di mmotana a'di Tapa gi momis mo dhali ji gi mony'cesh mo tani a'di diki ca'b e moj'ko kun kogu mo kun uku ki me'd mo be. ²⁵ A'di si'da/ idinuki mii to ki me'd gi 'kwani en'thi/ mo, ma me'd jin mina a'di mii diki ta gi toj kamu/ haali/ a'di ki is piti ci'da ris moj'koki/e dhali shi/in dhala ris to 'baar mo be. ²⁶ Dhali 'peni jan tal 'de/ mo tani a'di ukki'da ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar ki 'beles mo mmo'ko eya ris bwam/e gi mony'cesh mo mmo'kawurkina a'di yil mom buni kun dhunu mo dhali ki mom bwajgwayu/ gi moj'kom buni si'da/ mo, ²⁷ ki uni mini 'taki ŋapa Arumgimis mo wa_kki/ uni si'da/ mini 'taki topu i a'di mo dhali gam a'di mo. Dhali a'di bala yisa isi'dki'd 'pena ris ana 'baar ka 'dete/ 'dete/ yisa. ²⁸ Haali/ E a'di mo tani ana 'kona ki e mo dhali mmotho_{th} mo dhali mmota gi moj'kom bana si'da/ me'd jin okina kun tiya ibwam iman'cem gway bum si'da/ mo ki: Haali/ ana si'da/ tana bwambirman piti mo be.

²⁹ Mmotana ana bwambirman ma Arumgimis kantan mo tani ana mina mii 'koki tosh ki a'di jin ta ji ma Arumgimis jin piyi'd 'peni a'di wana e ki 'dolkon gana/ mo walla 'dolkon kush mo walla wosh gun cinuwa waro/ ki gwocon mo dhali ki gwalal gi wathi/ mo. ³⁰ A'di hilkin ma Arumgimis ki jim pe yil mo ki ji mol mo mo. Hili shwane/ a'di kanki 'kwaniny'cesh gwo mo ki uni 'baar mo e mo 'baar mo tani mini 'taki rica du is mo ³¹ haali/ a'di karki'da cim jin mina a'di mii miiwak gom 'kwaniny'cesh mo e mo ma kar/ e gi wathi/ jin 'kawurkina a'di ntwa/a/ mo. Gom a'di mo tani a'di ciki'da ris 'kwani 'baar mo mmomish mo ki isa duj gana/ mo mmo'de'kkina a'di a'di 'peni mowu mo be.

³² Dhali ki uni cikki gwo gom mompinu 'peni mowum piti mo tani kun tiya mii a'di ka mak mo. Hili kun tiya oki gwo mo ki: Am mina cik 'peni /e gom gwo yan dok/e naskina/ mo. ³³ A'di gi wakan be tani a'di yakin ma Buulus ka pije/ mo 'peni bwam uni mo be. ³⁴ Hili 'kwanin tiya 'dim 'kup e a'di mo dhali gamki gwo is mo. Ibwam uni mo tani Diyunisiyuus diki'd si'da/ mo jin ta wathi/ gi mo ma Ariyuus Baghuus mo dhala 'boma kamu/ jin yu_ku ka Damaris mo dhali kun tiya si'da/ nyakki 'ko ki uni mo be.

18

ABuulus Diki'd e Paj Kurinthuuus mo

¹ N'ko'di to gwansan mo tani a'di yaki'd 'peni Pa Athiina mo dhali a'di pu'dki'd e Paj Kurinthuuus mo. ² Dhali a'di gamki Wathi/ Yahuudan kamu/ jin yu_ku gway ka Akiila jin ta wathi/ gi Pam Puntus jin dhodhu mo jin da_ka pu'dki'd mo 'peni Pa Ithaaliya ki 'dishe/ nyakki ashim piti jin ta'da Piriskilla mo, haala Kuludiyuuus kanki'da ris 'Kwani Yahuuda/ gwo mo mmo/ ii 'peni Pa Ruumiya mo dhali a'di pu'dki'd e uni mo. ³ Dhali haali/ a'di ta'da mannyak to mii ki uni mo tani a'di nyak ca'b ki uni mo dhali uni miiki to mo haala tu'c buni ta'da tu'c mmota imansho gu'b burrinye/ mo be. ⁴ Dhali a'di torki'da tor ka karambuye/ e gu'b gi montul is gi 'Kwani Yahuuda/ ka risa cim ma pesu/ mo dhali a'di mala 'Kwani Yahuuda/ ki gwo mo dhali 'Kwani_j Griki mo be.

⁵ Hili ki iSila dhala Timuthawuus pu'dkin ka luŋgu'b mo 'peni Pam Makiduniyya mo tani aBuulus doshki'da po/ gwo mo mmotor gwo eya tente/ gom 'Kwani Yahuuda/ mo ka Yesus yan ta'da Kristhos mo be. ⁶ Dhali ki uni rocki gwo ki is buni mo dhali walki gwo sor mo tani a'di pirki burrinyem piti mo dhali o uni gwo mo ki: Dhalka bas bum di'di 'bam bum mo ma, um 'cena ki is bum mo. Haali/ aha/ tana jin dheleli'd mo. 'Pena cim yansan ki sule/ mo tani aha/ mina ya mo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. ⁷ Dhali a'di yaki'd 'peni mo yan mo mmoyaku/ e gu'b gi wathiq kamu/ jin yuku gway ka Tithiyus Yustus mo. A'din 'de/ yan luŋki'da Arumgimis mo jin ta gi gu'b jin 'dishi gu'b gi montulu is is mo be. ⁸ Dhala Kirispus jin ta tapa gom gu'b gi montul is mo tani a'di gamki gwo is e Tapa nyakka ris kuŋ gu'b piti mo dhali 'Kwani gi Paŋ Kurinthuus ka ris mo mmocika uni gwo mo tani uni gamki gwo is mo be dhali uni miikunu ki yi'de/ mo. ⁹ Dhali Tapa oki'da Buulus gwo mo mon'thiny ki tonyjan ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma. Hili oyi gwo mo, dhali dhalku/ ki ca'b ki shwam mo ma, ¹⁰ haali/ aha/ dina e /e mo dhali wathiq kamu/ midi mol /e seja po/ mo mmomii /e ki shi/ mo, haali/ aha/ tana gi 'kwani ka ris e bampa/ yansan mo be. ¹¹ Dhali a'di ca'bki'd imun ki yil mo dhali ka ppe 'kupi pe'de/ mo mmotor gwo ma Arumgimis e bwam uni mo be.

¹² Hili ka Ghaliyuun ta'da mudhiir gi Pa Akaa/iya mo tani 'Kwani Yahuuda/ ki bwan ṭal 'de/ mo tani uni tha th |kin mowa po/ Buulus mo dhali sus a'di ibwambor ma kursi jin dwallu gwo mo ¹³ mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yansan lalki 'kwani sho'k ki gwo mmoluja Arumgimis ki mii kun ta kuny ca'ckon apo/ gwoŋkan jin ćinu mo. ¹⁴ Hili ka Buulus murki'di ćee 'twam piti mo tani aGhaliyuun ki o 'Kwani Yahuuda/ gwo mo ki: Wakki/ ka jin gana/ a'di midi 'taki ta mii shi/i'd mo walla mii jin ta jin thus mo dhali jin ta ji ma maka/ gany mo tani ayy um 'Kwani Yahuuda/ mo, adu midi 'taki tucaa/ mmo'taki gu is 'peni um mo. ¹⁵ Hili wakki/ um ta gi gwondot gom gwon tiya mo dhali gwaya tiya mo dhali gom gwoŋkan bum jin ćinu mo tani hili gwo gom a'di um ki is bum mo ma. Aha/ dinaki ta gi bwa mmota amandwall gwo gom gwo gwansan mo be. ¹⁶ Dhali a'di urki uni 'pena kursi jin dwallu gwo mo. ¹⁷ Dhali uni 'baar mo 'ce'dkina Sustaniis me'di is mo a'di jin ta tapa gom gu'b gi montul is mo dhali uni ki dor a'di mo dhali sus a'di e bwambor ma kursi jin dwallu gwo mo. Dhala Ghaliyuun dina gwo ki di ibwa gom ton ṭal 'dej kamu/ gwansan mo be.

ABuulus Dokki'd ka Nyaj'ko'd e Pa Anthaakiya mo

¹⁸ Dhala Buulus mmoća'bkin a'di ka cim ka ris naskina/ mo tani a'di bu'thi moyam piti 'pena wakyan mo dhali yaki'd eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo ki bway gi Pan Suriyya mo dhala Piriskilla dhala Akiila nyak ii ki a'di mo mmo'citha/ a'di amur'kup piti e Paŋ Kankariya mo haali/ a'di ta gi gwo jin okina a'di is mo be. ¹⁹ Dhali ki uni pu'dkin e Pan Epasus mo tani a'di ki dhal uni imun mo. Hili a'di a'di ki is piti seki'd e gu'b gi montul is mo dhali ṭorki'da ṭor ka karambuye/ ki 'Kwani Yahuuda/ mo be. ²⁰ Dhali ki uni dotki a'di mo mmoća'bi uni naskina/ mo tani a'di ha gwo e yisa. ²¹ Hili mmobu'thkina a'di moyam piti 'peni uni mo dhali mmo/o uni gwo mo ki: Aha/ mina doku/ mo i um dok/e mo wakki/ Arumgimis midi 'taki o bwa mo. Dhali a'di 'cukki'da kur yi'de/ jin bela 'tham 'peni Pan Epasus mo be.

²² Dhali ki a'di thulki'da 'cesh e Paŋ Kaysariyya mo tani a'di merki'da gap mo dhali theki 'kwaniŋ kaniisa me'd mo dhali yaki'd ka luŋgu'b mo e Pa Anthaakiya mo be. ²³ Dhali mmoća'bkin a'di imun ki rash rash mo tani a'di yaki'd mo dhali yaki'd ki tur mo e bampa/ kukul is mo ntagi Paŋ Galathiyya mo dhali Pam Parijiiyya ka toŋton mo mmoṭela ris imancik gwo sho'k mo be.

Abulluus Ciki Gwo e Pan Epasus mo

²⁴ Dhali Wathi/ Yahuudan kamu/ diki'd jin yuku gway ka Abulluus jin ta Wathi/ gi Pa Iskandariyya ka dho'th piti mo jin yukayuk mmota gi 'twarj gwocon mo jin pu'dki'd e Pan Epasus mo dhali a'di ta gi mom'bi'th e Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo be. ²⁵ Wathi/ yan ṭorkunu gwo mo e bway gi Tapa mo dhali mmoka/a a'di ki Ḳa/ e shi/in mo tani a'di o gwo mo dhali ṭorki gwon to ka Ḳar/e goma Yesus mo mmomisha a'di jasi mo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ mo ²⁶ dhali a'di ṭelki gwo 'pen mo mmoci gwo ki dar gi monyju/ mo e gu'b gi montul is mo be. Hili ka Piriskilla dhala Akiila cikki a'di mo tani uni bu'thki a'di 'kup ki is buni mo dhali ṭorki a'di gwo eya tente/ gom bway ma Arumgimis ka Ḳar/e ki nyanye/ mo. ²⁷ Dhali ki a'di dina gwo ibwa mmo'ciṭha/ gap mmopu'd mo e Pa Akaa/iya mo tani awak yan malaski a'di mo mmoya mo dhali uni 'kwarki imancik gwo gwo mo mmobu'th a'di mo be. Dhali ki a'di pu'dki'd mo tani a'di woṭhki uni ki nyanye/ mo uni kun gamki gwo is eya 'the mo, ²⁸ haali/ ki mom'bi'th mo tani a'di pucurki 'Kwani Yahuuda/ ki gwo ibwambori 'kwani mo mmotor eya tente/ 'peni Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo ka Yesus yan ta'da Krishhos mo be.

19

ABuulus Diki'd e Pan Epasus mo

¹ Dhali a'di warki'd mo ki mo jin dikan ma Abulluus mo e Paj Kurinthuus naskina/ mo aBuulus mmopena a'di ki tur mo e bampa/ jin di'd 'kup ki mis mo tani a'di pu'dki'd e Pan Epasus mo dhali gamki imancik gwon tiya mo. ² Dhali a'di oki uni gwo mo ki: Shi/in Dheleladhelel bu'thkina um mo me'dyin jin gamkina um gwo is mo 'taa? Dhali uni oki a'di gwo mo ki: Yisa. Am 'konaki cik gwo ki sule/ wakki/ Shi/in Dheleladhelel cikunu mo be. ³ Dhali a'di o gwo mo ki: Um miikunu ki mo jin miinwa mii ki yi'de/ katinta kan si'da/ mo? Dhali uni ki o gwo mo ki: Ki mo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ mo be. ⁴ Dhala Buulus ki o gwo mo ki: aYohaan miiki'da mii jin miinwa mii ki yi'de/ ki mo jin minu rica du is mo mmo/o 'kwani gwo jin mina uni 'taki gam a'di gwo is jin midi 'taki yayu i'ko'di a'di mo a'di yan jin ta'da Yesus mo. ⁵ Dhali ki uni cikki gwo yan mo tani uni miikunu ki yi'de/ e gway gi Tapa Yesus mo. ⁶ Dhali ka Buulus dhuki me'd piti apo/ uni mo tani Shi/in Dheleladhelel yayi'di uni mo dhali uni wal 'twan tiya mo dhali ci gwo is mo be. ⁷ Dhali uni 'baar kun 'kon mo tani uni wana e ki 'kwani kun tana 'kume'd i'ce'dka su/ mo be.

⁸ Dhali a'di seki'd e gu'b gi montul is mo dhali ci gwo ki dar gi monyju/ mo ka ppe 'kupi kwara mo mmotora ṭor ka Ḳarambuye/ mo dhali mmomalasa malas ki gwo mo gom to gi Bampa/ ma Arumgimis mo. ⁹ Hili ki kun tiya 'bi'thkunuwa du is mo dhali ushki gwo gam is mo dhali mmo/okina uni gwon thus gom gwo gi Bway yan ibwambor ma waambuhany 'kwani mo tani a'dim Buulus yaki'd 'peni uni mo dhali a'di Ḳwa/ki imancik gwo mo mmodhu uni ki she/ mo mmotora ṭor ka Ḳarambuye/ ka yempa/ e mombuṭ e Pan Tiraannus mo be. ¹⁰ Dhali mii yan miikunu ki sule/ ki sule/ mo jin ta yil su/ mo be. Gom a'di ki mii yan kan mo tani a'di cikkin ma ris uni kun 'koni Pa Asiyya gwon Tapa mo dhali kun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali 'Kwaniŋ Griki si'da/ mo be.

Iya/ ma Sakaawa mo

¹¹ Dhali Arumgimis miiki miimer jin ta ji mum ki me'd ma Buulus mo. ¹² Gom a'di ki mii yan kan mo tani a'di 'dona uni burrinyeny jiti/ mo walla burrinyen tu'c 'peni is piti e uni kun 'bathan mo dhali mom'ba'th iikin mo 'peni uni mo dhala rum thus kun nyo/on iikin ka pije/ mo be. ¹³ Hili si'da/ kun tiya 'peni 'Kwani Yahuuda/ kun tani pa mo kun ta imandwaka rum thus mo tani uni palki mii mo mmoyer gway gi Tapa Yesus apo/ uni gun takin ga rum thus mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ Ḳana um gwo mo ki gway ma Yesus yan jin Ḳin ma Buulus gwo mo. ¹⁴ Dhali a'din 'dej kamu/ jin 'kona iya/i pesu/ jin yuku gway ka Sakaawa jin ta Wathi/ Yahuuda/ mo dhali jin ta'da gasiis jin ca'd si'da/ kun miiki mii

yan mo. ¹⁵ Dhala rum thus thokki 'twa/ mo dhali o uni gwo mo ki: Yesus yan nyithka/ mo dhala Buulus yan mishga/ mo. Hili um ta ija sa? ¹⁶ Dhali wathi/ yan jin din ma rum thus icine/ mo tani a'di pe'da po/ uni mo dhali pi uni 'baar mo e ki mii mo dhali bol uni 'kup ki mom'bi'th apo/ uni mo. Gom a'di ki mii yan kan mo tani uni son ka pije/ mmoye mo 'peni gu'b caan ki ushi burrinye/ kun 'koni bwamani is 'te/ mo dhali ki jama/ i is si'da/ mo. ¹⁷ Dhali yan warki'd mo jin mishu mo e uni 'baar mo kun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali kun ta 'Kwani¹⁹ Griki si'da/ kun 'kokin e Pan Epasus mo, dhali mojko/ bitki'da po/ uni 'baar mo dhali gway gi Tapa Yesus ekki'd mo be. ¹⁸ Uni tana ris si'da/ 'peni uni kun gamki gwo is mo tani uni iikin mo mmotor gwo gom miinthus mo dhali mmoci gwo gom miim buni kun 'kokina uni mmomii mo. ¹⁹ Dhali uni yisa pelena 'peni uni kun mala mii ka daran du mo uni 'doyina risa warkam buni mo imontal 'de/ mo dhali ci'th uni mo ibwambori uni 'baar mo. Dhali mo gi she yol buni dejkina uni e mo dhali uni ki gam a'di mo ka 'ci'cimi'th kun ta 'dolkon kush kun 'koni alaapi iss* 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dka 'kume'd mo. ²⁰ Dhali gwo gi Tapa caki'd mo dhali pi'da ris mom'bi'th e 'baar mo be.

Amamanthar jin Diki'd e Pan Epasus mo

²¹ Dhali 'ko'da ris to gwansan 'baarkunu mii mo tani aBuulus dina gwo ibwa ki shi/in piti jin minu diki dhal 'pen mo me'd jin pekina a'di ki tur mo e Pam Makiduniyya mo dhali Pa Akaa/iya mo mmoya mo ntagi Pa Urushaliim mo mmo/o gwo mo ki: 'Ko'di mo jin migi/ ca'bi mun mo tani aha/ mina mii par bway Pa Ruumiya e si'da/ mo. ²² Dhali mmohashkina a'di uni su/ ibway gi Pam Makiduniyya uni kun mii a'di to mo kun ta iTimuthawuuus mo dhala Arasthuus tani a'di ki is piti ca'bki'd mo e Pa Asiyya naskina/ mo be.

²³ Dhali ka cim caan mo tani mii piki'd mo, mii jin miinu ka serec yisa gom gwo gi Bway yan mo. ²⁴ Haali/ wathij kamu/ jin yuku gway ka Dimitriyuus jin ta'da mantor 'dolkon kush mo dhali jin ta'da man/uk ushi to 'peni 'dolkon kush kun wana e ki dhan gu'b jin ca'd jin lujuwa Arthamiis nycine/ mo dhali a'di kalki'da tu'c jin 'ka'da mii yisa gom itapa kun ta gi 'kwani¹⁹ gwocon mo. ²⁵ Uni talkina uni is mo imontal 'de/ mo nyakki uni kun miina tu'c ka kwam bwa ki ji nyak mo dhali o gwo mo ki: Kana ba/. Um mishkin ki tom bana kun tana ana mo tani 'pena tu'c yan mo. ²⁶ Dhali um mishkin mo dhali um cikki gwo ka Buulus yan malaski 'kwani ki gwo mo dhali tu'k uni ka ris mo, yisa jasi e Pan Epasus a'di 'de/ yisa hili si'da/ mo muru/ 'baar mo be isi bwaman gi Pa Asiyya 'baar mo mmo/o gwo mo ki: To gun uku ki me'd mo tani yisa ta to kun luju mo yisa ²⁷ dhali yisa jasi mo di'd e mo jin tagu wu mo jin min ma tu'c bana yan ta thuthu/ ki thuthu/ mo a'di 'de/ yisa, hili si'da/ gu'b gi lujuwa dhan tony caaga/ yan jin yuku gway ka Arthamiis si'da/ minu 'taki war ka ha'th'ko'd mo dhali ki a'di si'da/ minu 'taki gac 'peni mo/ek piti mo jin luja 'Kwani gi Pa Asiyya 'baar mo dhali ku ji mony'ceshi 'baar mo si'da/.

²⁸ Dhali ki uni cikki gwo yan mo tani uni 'tu'du/ ka nyor mo dhali cuukin kagahara mmo/o gwo mo ki: A'di jin ta jin eka/ ek tani a'di ita'da Arthamiis gi Pan Epasus mo.

²⁹ Dhali kum bampa/ yansan 'tu'du/ ki mo ma culma'th mo dhali uni tha'thkin ki bwan tal 'de/ e dhan mo jin ta montul is jin biruwa bir mo mmobu'thkina uniya Ghayuus mo dhala Aristarkus kun ta 'Kwani gi Pam Makiduniyya kun ta imannyak ii ka Buulus mo.

³⁰ Dhali ka Buulus dina gwo ibwa mmose i bwaj 'kwani mo tani imancik gwo nonki a'di 'kup mo be. ³¹ Dhali kun tiya si'da/ 'peni 'kwani kun tana 'kan'kup ki mo gi Pa Asiyya mo[†] tani mmotana uni imugum piti tani uni hashki a'di gwo mo dhali malas a'di mo jin mina a'di diki ci is piti ki ya mo e mo jin ta montul is yan jin biruwa bir mo. ³² Dhali kun tiya si'da/ cuuni ton 'de/ mo dhali kun tiya si'da/ i tiyan tiya mo. Haali/ montul is

* 19:19 A'di jin wana e ka alpeen jineeh ma Injiliis mo. † 19:31 Uni kun ta 'kwani kun kwanykunu mo gom montul is yan mo mmota uni kun mina montul is yani cil mo gom tak jin minu taka malik mo.

yan ta'da çulma'th mo be dhali uni 'kon ka ris kun molki to jin tulkina uni is kan mo be. ³³ Dhali uni suskina Iskandar ka pije/ 'pena waambuhany 'kwani mo mmokarkina 'Kwani Yahuuda/ a'di eya tente/ ki thorony mo. Dhala Iskandar wukki uni ki me'd mo dhali midi 'taki woth gwo is gom 'kwani mo. ³⁴ Hili ki uni nyithkin ki a'di ta Wathi/ Yahuuda/ mo tani uni 'baar cuukin ki 'twan tal 'de/ mo ki mo jin wana e ka tente/ su/ mo ki: A'di jin ta jin eka/ ek mo tani a'di ita'da Arthamiis gi Pan Epasus mo. ³⁵ Dhali ka hilingworjkan gom pa mu'thki'da waambuhany 'kwani 'twa/ mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Um 'Kwani gi Pan Epasus. Ki wathi/ jana si'da/ idid jin diki mish ki 'Kwani gi Pan Epasus ta imanhil gu'b jin lujuwa dhan tony caaga/ yan jin yuku gway ka Arthamiis mo dhali jamas gi to yan jin bitki'd 'pena Saps mo? ³⁶ Haali/ a'di gi wakan tani ki to gwansan minu mol wat mo dhali um mini mii ta gi mo mo mmo'ko ki shwam mo dhali 'koki mii toj kamu/ ki ji ram mo. ³⁷ Haali/ um suski 'kwani gwansan imahan mo kun 'koki ta 'kwani kun kwali to 'peni gu'b kun luju to mo dhali uni si'da/ 'koki ta 'kwani gun wali gwo sor apowa dhan tony caagam bana yan jin luju mo be. ³⁸ Wakka Dimitriyuus si'da/ dhali tapaj 'kwani kun ta gi gwocon kun nyak 'ko ki a'di mo ta gi gwo apo/ wathij kamu/ mo tani acim dhunu mo gom gwon dwall mo dhali iwakiil 'kon si'da/ mo. Dhalki uni yer is buni gway ka rem 'kup mo ma. ³⁹ Hili wakki/ um napi toj kamu/ gom gwon tiya kun dotu/ mo tani a'di minu thoson mo e montul is yan jin yukuwa yu mo. ⁴⁰ Haali/ ka jin gana/ ana 'kona e mo jin tagu wu mo e mo jin yero is ki gway mo gom mo jin doshu ka nyora tal 'de/ ki bimbir ka cim yansan mo dhali mmomiihu a'di mo ka wuny is 'te/ mo. Dhali gom a'di yan mo tani ana mina mol gwo thok goma nyor yan jin deku/ mo. ⁴¹ Dhali ki a'di dakki gwo o kan tan mo tani a'di si'da/ 'cukki montul is mo be.

20

Ya ma Buulus e Pam Makiduniyya dhali Pay Griki mo be

¹ Dhali 'ko'di mo jin doshu ka nyora tal 'de/ ki bimbir daku/ mo tani aBuulus mmohashkina a'di imancik gwo mo dhali mmomalaskina a'di uni ki gwo mo tani a'di ki bu'th moyam piti 'peni uni mo dhali a'di yaki'd mo e Pam Makiduniyya mo be. ² Dhali ki a'di yaki'd ki tur mo mmo'cith 'ban gwansan mo tani a'di ciki uni gwo gom momalas ki nyanye/ mo dhali a'di pu'dki'd mo e Pañ Griki mo be. ³ Dhali ki a'di ca'bki'd ka ppe 'kupi kwara imun mo tani awu'th karkina 'Kwani Yahuuda/ mo apo/ a'di mo. Ki a'di murki'di ya eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo ki bway gi Pan Suriyya mo tani a'di dina gwo mbwa mmodok ki tur ka nyaj'ko'd mo e Pam Makiduniyya mo be. ⁴ Dhali a'di suskunu m'pen mo itagi Pa Asiyya mo be. Uni gun sus a'di mo tani ta iSupaañtarus gi Pam Biriyia jin ta ya/ ma Purrus mo dhali 'peni 'Kwani gi Pan Tasaluniiki mo tani ta i/Aristarkus mo dhala Sakuntus mo dhala Ghayuuus gi Pan Darba mo dhala Timuthawuuus mo dhali 'peni 'Kwani gi Pa Asiyya mo tani ta iTikiikus mo dhala Turupiimus mo. ⁵ Hili uni gwansan iikin ntwa/ a/ dhali uni 'kokin mmoçor aman mo e Pan Taruwaas mo be. ⁶ Dhali aman iikina eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo 'peni Pam Pilibbi 'ko'da cim gi Maanjkuthu'd kun miinu ki dar ga cumat mo dhali aman pu'dkina e uni e Pan Taruwaas ka cimi mudhe'd mo be. E mo yan mo tani aman 'kokina ka cim pesu/ mo be.

ABuulus A'di Taikkunu e Pan Taruwaas mo

⁷ Dhali apowa cim yan jin twa/a/ ka dhas mo tani aman 'kokina mmotul is mo imontal 'de/ mo mmo'ce'd maanjkuthu'd mo tani aBuulus torki'da tor ki uni ka karambuye/ mo mmotor mo gom ya jin mina a'di mii ya mo ka cim jin 'ko'd mo dhali gwom piti bulkina a'di uni mo ntagi mombwam/e mo be. ⁸ Dhala lamba/ 'kokin ka ris e gu'b jin nyaju ka makampo/ mo e mo jin 'kokina aman mo mmotul is imontal 'de/ mo. ⁹ Dhali wathin dhurucamu/ jin yuku gway ka Apitkuus ca'bki'd e ari embul gu'b jin tupu i e mo dhali

a'di ṭo'da e is mo mmo/ish e kagahara mo. Dhali ka Buulus ṭorki'da ṭor ka ḫarambuye/ ki uni ki rash rash naskina/ mo tani mmoto'da e a'di is mo ki mo/ish/em piti mo tani a'di biṭki'd ka luŋgu'b 'peni gu'b jin 'kon ma po/i kwara mo dhali a'di 'de'kkunu monyjwa i is mo. ¹⁰ Dhala Buulus thulki'd ka luŋgu'b mo dhali a'di biṭki'da po/ a'di mo dhali mmokoṭhkina a'di a'di me'd mo tani a'di o gwo mo ki: Dhalka du ki mii mo ma haali/ a'di shi/irki'd mo be. ¹¹ Dhali ki a'di seki mo mis mo dhali mmo'ce'dkina a'di maanjkuthu'd yan mo dhali mmoshwa mo tani a'di si'da/ buṭki'd nyakki uni ki rash rash mo ntagi mo jin sul ma tente/ mo be. Wakan a'di yaki'd mo be. ¹² Dhali uni suskina 'cinqwaṭh jin di ki e mo dhali uni malaskunu ki jasa/?

Mo gi 'Cuḍkina Uni A᷍kur Yi'de/ 'Peni Pan Ṭaruwaas e Pa Miliitüs mo

¹³ Hili mmo/ iikina aman nṭwa/a/ mo eya ḫur yi'de/ jin bela 'tham mo tani aman 'cuḍkina ḫur yi'de/ jin bela 'tham ki bway gi Pa Assuus mo mmotosh ka Buulus mina amani bu'th imun mo haali/ gwo ḫankina a'di wakan mo mmotor ki is piti mmoya ki sho'k mo. ¹⁴ Dhali ki a'di gamki am 'kup e Pa Assuus mo tani aman bu'thkina a'di bway bwaman mo dhali mmopu'd mo e Pam Mitiliini mo be. ¹⁵ Dhali mmo/ iikina aman eya ḫur yi'de/ jin bela 'tham mo 'peni mo yan mo tani aman pu'dkina ka cim jin bat̄ha'd ka ḫarambuye/ gi pa gi Paŋ Kiyuus mo. Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani aman takina Pa Samuus ki me'd mo dhali ka cim ki jim bat̄h mo tani aman pu'dkina e Pam Miliitüs mo be. ¹⁶ Haala Buulus dina gwo ibwa mo mmoya eya ḫur yi'de/ jin bela 'tham mo mmope Pan Epasus mo jin mina a'di 'taki diki mii ḫa'b ka ara cim e Pa Asiyya mo haali/ a'di miikina is ki 'kasa/ 'kasa/ mo jin mina a'di mii di e Pa Urushaliim goma Cim ḫamsiin yan mo wa᷍ki/ a'di midi 'taki ta isi mii gom a'di mo be.

ABuulus A'di Ṭorki Gwo e 'Kwaniŋ Gwanyjaka/ e Pan Epasus mo

¹⁷ Dhali 'peni Pam Miliitüs mo tani a'di hashki gwo mo e Pan Epasus mo dhali yuk 'kwaniŋ gwanyjaka/ 'pena ḫaniisa mo e a'di mo. ¹⁸ Dhali ki uni pu'dkin e a'di mo tani a'di ki o uni gwo mo ki:

Um ki is bum mishki mo mo 'pena cim jin ṭwa/a/ jin karkika/ sho'k pem e Pa Asiyya mo mmoyakika/ mo kan e um mo mmoč'a'b e um ki sule/ mo ¹⁹ mmomiiya tu'c gi Tapa ki bwa jin karu ki jin gwa'd mo dhali ki jabuthi e mo dhali ki mompal kun tha'thkina po/ aha/ mo 'pena wu'th gi 'Kwani Yahuuda/ mo. ²⁰ Dhali mmodika/ ki gu is pem 'peni gwoŋ kamu/ ṭal 'de/ jin ta jim 'borga/ mo mmoci um mo dhali mmotor um gwo mo ibwaman 'kwani mo dhali mmoya gu'b ki jin kul mo ²¹ mmotor gwo e uni kun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali uni kun ta 'Kwaniŋ Griki si'da/ mo ki mo jin rijuwa du is 'kup ka Arumgimis mo dhali mongam gwo is e Tapa Yesus ḫristhos bana mo be. ²² Dhali shwane/ hili mo mo ma aha/ yana ya ki mondek is ki Shi/in e Pa Urushaliim mo dhali aha/ mola to gun mini thaṭhi aha/ imun mo ²³ jasi ki Shi/in Dheleladhelel tani a'di ṭori aha/ gwo e bampa/ 'baar mo mmo/o gwo mo ki mondek dhali monṭo'c bwa ḫorki aha/ imun mo. ²⁴ Hili aha/ mina diki bu'th mondiki/em pem mmokar a'di ki is pem ki jin ḫa/ mo mmomiga/ mish 'baar bway tur gi mondiki/em pem mo dhala tu'c jin bu'thkika/ 'peni Tapa Yesus mmoci gwom 'borga/ mo goma 'the ma Arumgimis mo. ²⁵ Dhali shwane/ mishi mo mo ma. Aha/ misha ki um 'baar mo um kun yaka/ ibwaman mo mmoci gwo gom Bampa/ ma Arumgimis mo tani um mini 'koki par bwam/em pem e dok/e ki sule/ mo. ²⁶ Haali/ a'di gi wakan mo tani aha/ ḫina um gwo ka cim yansan ki aha/ tana jin dhelelk'i'd 'pena bas bumi 'baar mo. ²⁷ Haali/ aha/ dikina ki bu'th is pem mo 'peni moci um gwo mo jin ta isi bwa ma Arumgimisi 'baar mo. ²⁸ 'Cunycuri miim bum ki is bum mo ma dhala risa ma'diny gwan kun dhuna Shi/in Dheleladhelel um mo mmota icom kun mini hil mo mo dhali mmomiiya tu'c mo mmohila ḫaniisa gi Tapa jin yolkina a'di ka bas jin ta jim pitin gana/ mo. ²⁹ Aha/ misha ki 'ko'di mo jin migā/ ya mo tani awu kun ḫithiračithir mo tani

miniseyu/ i bwam um mo mmomii mii kun miinu ka sereç yisa goma ma'diny yan mo. ³⁰ Dhali 'peni bwam um ki is bum um 'cena mo tani 'kwani mini piyu/ mo gun mini o gwon tiya kun mini ta kun ther mo mmokwa/ imancik gwo bwa mo mmobath uni mo be. ³¹ Haali/ a'di gi wakan mo tani 'dimi um 'kup mo ma, mmoka mii e mo me'd jin 'kona yili kwara mo tani aha/ dinaki dak gwo mo mmomalas umi 'baar ki 'beles mo ki jabu'th mon'thiny mo dhali montee mo be. ³² Dhali shwane/ aha/ dhuna um eya Arumgimis mo dhali ki gwo ma 'them piti jin mishi um nyaj mo dhali ci um mal mo e bwam uni 'baar mo kun dhunu ki she/ mo ki dhelel dhelel mo. ³³ Aha/ dina bwa ki 'thotho/ gom 'dolkon kush gi wathinj kamu/ mo walla 'dolkon ganam piti mo walla burrinyem piti si'da/ mo. ³⁴ Um ki is bum mishi mo ki me'd gwansan miiki to mo kun miga/ mii ta mo dhali gom uni gun nyak 'ko ki aha/ si'da/ mo. ³⁵ Eya ris to 'baar mo tani aha/ cikina um isi she/mm mo ki um mmomiina uma tu'c wakan mo tani um si'da/ mini mii woth uni kun 'ka'da is mo dhali mmoka gwon Tapa Yesus e mo kun okina a'di ki is piti mo ki: Mmoci to a'di ta mo gi 'boru mii jin boli mombu'th to e ki 'bor mo be.

³⁶ Dhali ki a'di oki gwo kan tan mo tani a'di çabki'd ki jin 'kupa'dupun mo dhali a'di 'thoki'd nyakki uni 'baar mo. ³⁷ Dhali uni 'baar mo ɺumki ko mo dhali tagkini 'ba/ ma Buulus mo dhali pi a'di 'twa/ mo be. ³⁸ Bwan dit'i'd buni di'd ki nyanye/ gom gwo yan jin okina a'di uni ki uni mini 'koki par a'di bwam/em piti e dok/e ki sule/ sule/ mo be. Dhali uni suski a'di m'pen ibway piti mo ntaga kur yi'de/ jin bela 'tham mo be.

21

Ya ma Buulus jin Yakina A'di e Pa Urushaliim mo

¹ Dhali ki aman 'kokina mmo/ii mo 'peni uni mo dhali 'cuka kur yi'de/ jin bela 'tham mo tani aman iikina ka ji sho'k ki bway gi 'tham mo ntagi Paj Kus mo dhali ka cim jij 'ko'd ntagi Pa Rudus mo dhali 'peni mo yansan mo tani ntagi Pam Patara mo be. ² Dhali mmogamkina amana ɻur jin bela 'tham mo mmo'citha/ gap ntagi Pam Piniikiya mo tani aman iikina apoj ɻur yi'de/ mo dhali 'cuk jin bela 'tham mo. ³ Dhali ki aman pu'dkina eya tente/ e Paj Kuprus mo tani mmodhalkina aman a'di ka biny cam mo tani aman iikina eya ɻur yi'de/ jin bela 'tham mo ntagi Pan Suriyya mo dhali aman thulkina 'cesh mo e Pan Sur mo be, haali/ e mun mo tani akur yi'de/ minu ɻal ton ditin piti mo be.

⁴ Dhali mmogamkina am imancik gwo mo tani am 'kokina ka cim pesu/ imun mo dhali uni gwansan okina Buulus ki Shi/in ki a'di midi 'taki diki kar sho'k piti e Pa Urushaliim mo. ⁵ Dhali ki a'di warki'd ka cim jin 'baarkina aman mo tani aman iikina mo dhali ii mo ki mo/iim bam mo. Dhali uni 'baar ki upi lu/ mo dhali uci si'da/ mo tani uni suski am e bway bam mo gam am 'kokina mo mmo/ii ka pije/ mo 'peni 'peñkuman bampa/ mo dhali mmo'kokina aman ki jin 'kupa'dupun e mo ma dihal yi'de/ mo tani aman 'thokina mo be dhali aman cikina uni gwo mo mmothe me'd ka rem 'kup mmo/ii mo. ⁶ Dhali aman iikina apoj ɻur yi'de/ jin bela 'tham mo hili uni dokki bway pa ka nyaj'ko'd mo be.

⁷ Dhali ki aman 'baarkina mo/iim bam mo e yi'de/ 'peni Pan Sur mo tani aman merkina e Pam Putulimaayis mo dhali am thekina wak me'd mo dhali 'ko nyakki uni ka cim 'de/ mo. ⁸ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani am iikina mo dhali pu'd mo e Paj Kaysariyya mo dhali mmocika aman gu'b ma Pilibus jin ta'da manci gwom 'borga/ jin ta jan 'de/ 'peni unim pesu/ mo tani am 'kona nyakki a'di mo. ⁹ Dhali wathi/ yan ta'd gi i'bwa/i dojon kun ta nyaraj gana/ naskina/ kun ciki gwo is mo. ¹⁰ Dhali mmo'kokina aman imun ka cim ka hony/e mo tani amanci gwoj kamu/ jin yuku gway ka Aghabuus yayi'd ka lungu'b 'peni Pa Yahuudiyya mo. ¹¹ Dhali mmoyakina a'di i am mo dhali mmobu'thkhina a'di waçkan ma Buulus mo tani a'di dekki sho'k pitinj gana/ mo dhali me'd piti si'da/ mo dhali oki gwo mo ki: Wakansan okina Shi/in Dheleladhelel mo ki: Wakan si'da/ mina 'Kwani Yahuuda/ gi Pa Urushaliim dek wathi/ yan jin ta com waçkan yan mo dhali ci a'di e me'd gi 'kwani kun

'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. ¹² Dhali ki aman cikkina to gwansan mo tani am inyakki uni gi pa yan mo tani aman malaskina a'di mo mmodiki ya ka gagamis e Pa Urushaliim mo. ¹³ Dhali n'ko'd mo tani aBuulus thokki gwo mo ki: Ata gwokina um mo mmo'koshaa/ du mo? Haali/ aha/ thosonkina is mo jasi ki mondek'te/ yisa hili si'da/ mmowu mo e Pa Urushaliim gom gway gi Tapa Yesus mo be. ¹⁴ Dhali ki a'di ushki gwo gi lalu a'di sho'k mo tani am daakkina gwo o mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki bwan Tapa a'di miinu mo ma.

¹⁵ Dhali 'ko'da cim gwansan mo tani am deka tom bam is mo dhali ii ka gagamis e Pa Urushaliim mo. ¹⁶ Dhali imancik gwon tiya si'da/ nyakki ii ki am 'peni Pañ Kaysariyya mo. Uni suski jan ṭal 'de/ nyakki uni jin yuku gway ka Manasuun gi Pan Kuprus jin ta'da manciç gwo jin ṭwa/a/ jin mina am 'taki nyak ish ki a'di mo.

ABuulus Butki'd, Uni ka Yakuub mo

¹⁷ Dhali ki am merkina e Pa Urushaliim mo tani awak bu'thki am mo ki bwaj 'kunyga/ mo. ¹⁸ Dhali ka cim ki jim bat̄h mo tani aBuulus ya'di bwam am eya Yakuub mo dhala ris 'kwanij gwanyjaka/ 'kon mo. ¹⁹ Dhali ki a'di theki uni me'd mo tani a'di ṭorki uni gwo mo ka 'dete/ 'dete/ gom to kun miikin ma Arumgimis ibwaj 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ eya tu'c piti mo be. ²⁰ Dhali ki uni cikki a'di mo tani uni karkina Arumgimis ki ca mo dhali uni oki a'di gwo mo ki: Misha /eya mudhu, 'kwani wakina risa e bwaj 'Kwani Yahuuda/ 'peni uni gun gamki gwo is mo dhali uni 'baar mo shwana nyor mo gom gwojkan jin cinu mo. ²¹ Dhali uni ṭorkunu gwo mo gom /e ki /e din mo mmoṭora ris 'Kwani Yahuuda/ gwo kun 'kon ibwaj 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmodhal gwo ma Musa 'pen mo mmo/o uni ki uni mini dhalku/ ucim buni ki 'citha/ munyjal yis buni mo dhali mmodhalku/ ki ciya hirdhe/ si'da/ ki mii kun onu mmomii mo. ²² Ata mina ana mii mo sa/ gom a'di mo? Uni mini cik gwo ka jij gana/ ki /e pu'dkin mo. ²³ Haali/ a'di gi wakan mo tani miiyi a'di jin mina amani 'taki o /e mo. Aman tana gi 'kwanij gwasi dojon kun 'kona to i'bam buni mo be. ²⁴ Budhi gwan mo ma dhali thosoni is pini ki dhelel dhelel nyakki uni mo dhali ca'bi /e mo ma gom to gun minu dot mo gom uni ki uni mini mish 'kup buni 'thi mo be. Dhala ris 'kwani 'baar mo mini mish ki a'di diki ta gwoj gana/ gom to kun ṭorkunu uni gom /e mo hili /e ki is pini si'da/ iyan mo mmodiki tor ci 'twa/ mo mmodhu gwojkan jin cinu mo. ²⁵ Hili gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun gamki gwo is mo tani am 'kwarkina gwo mo mmoci gwo jin gamkunu me'd mo ki uni mini non is buni mo 'peni to gun 'cithu/ mo mmomiiya basa 'cesh mmoluŋ tompinycon mo dhali 'peni miin to ma bas mo dhali 'peni to gun minyciru 'kus mo dhali 'peni mo jin miinu miinycal si'da/ mo. ²⁶ Dhali n'ko'd mo tani aBuulus ki bu'th 'kwani mo dhali ka cim jij 'ko'd mo tani mmothosonkina a'di is piti ki dhelel dhelel nyakki uni mo tani a'di yaki'd e gu'b gi mondheleladhelel mo mmoci gwo mmo'baara cim gi mo jin thosonkunu is ki dhelel dhelel mo ntagi to minu ci mo a'di jin cikunu eya tente/ mo gom uni gwansani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo.

ABuulus A'di Bu'thkunu e Gu'b gi Mondheleladhelel mo

²⁷ Dhali ka cim ma pesu/ 'dishki'di 'baar mo tani 'Kwani Yahuuda/ 'peni Pa Asiyya ki uni parki a'di e e gu'b gi mondheleladhelel mo tani uni ci'thina waambuhany 'kwani is ki mii mo dhali uni tha'thki a'di me'di is mo be ²⁸ mmocuu gwo mo ki: 'Kwani ma Israyil, wothi/ aman mo ma. Wathi/ yansan ta a'di jin ṭorki'da ris 'kwani 'baar mo gwo mo e mo 'baar mo apo/ 'kwani dhali apo/ gwojkan jin cinu mo dhali apo/ mo yansan mo. Dhali a'di si'da/ suski 'kwanij Griki si'da/ e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali mo yan jin kogu mo karkina a'di mo me'd mo jin dinuki ko/ mo be. ²⁹ Haali/ uni ntwa/a/ mishki a'di e bampa/ nyakka Turupiimus jin ta Wathi/ gi Pan Epasus jin ṭoshkina uni ka Buulus nsuski a'di e gu'b gi mondheleladhelel mo. ³⁰ Dhala ris 'kwanim bampa/ cuki mis mo dhali 'kwani sokin mo imontal 'de/ mo dhali uni ki budha Buulus mo dhali dir a'di ka pije/ 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo dhali ki jahanne/ acampur mu'thkunu mo be.

³¹ Dhali ki uni 'kon mmonjap a'di mo mmo'kosh mo tani gwo pu'dki'd e mis eya mancil ma askar alip ki mo jin jin ma askara ji ka ris mo e Pa Urushaliimi 'baar mo 'kokin mo ka çulma'th mo be. ³² Dhali ki jahanne/ a'di bu'thi i/askar mo dhali imancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd mo dhali thulkin mo ka յwaça/ a'cesha po/ uni mo dhali uni, ki uni mishki imancil ma askar alip mo dhali mishki i/askar mo tani uni dakana Buulus 'kosh mo. ³³ Dhali yan'ko'd mo amancil ma askar alip pu'dki'd mo ki 'dishe/ mo dhali bu'th a'di mo dhali կա gwo mo ki a'di minu dek mo ka jindhiiri su/ mo. Dhali a'di dotki gwo mo ki a'di ta'da ja sa/ mo dhala ta miikina a'di mo. ³⁴ Dhali kun tiya cuun mo nton 'de/ mo dhali kun tiyan tiya ibwaman ma waambuhany 'kwani mo dhali ki a'di moli gwoյ կա'b yan jin կա'bu mo ka çulma'th mo tani a'di կanki gwo mo ki a'di minu sus mo e gu'b gi i/askar mo. ³⁵ Dhali ki a'di pu'dki'd apo/ mo jin senu mis mo tani a'di warki'd ki mo jin կalkin ma askar a'di ime'd mo gom mii yan jin կal ma waambuhany 'kwani mo be. ³⁶ Haala waambuhany 'kwani bathani bathi 'ko'd mmocuu gwo mo ki: Guyi a'di mo ma.

ABuulus 'Ce'dki Gwo She/ gom Is Piti mo

³⁷ Dhali ka Buulus muru susu gu'b gi i/askar mo tani a'di oki'da mancil ma askar alip gwo mo ki: Miga/ o gwoյ kamu/ e / e mo 'taa? Dhali a'di o gwo mo ki: 'Twaյ Griki wala /e 'taa? ³⁸ /E diki ta Wathi/ gi Pam Masir yan si'da/ jin dhuki 'kwani alaapi donjon kun ta iman'kosh tiya jwa mo mmo/ek mii kagahara mo dhali jin suski uni ka pije/ mombwaasho ka cim kagush yin mo 'taa? ³⁹ Hila Buulus a'di oki gwo mo ki: Aha/ tana ji Yahuuda/ mo 'peni Pan Tharsuus gi Pan Kilikiyya jany 'cesh gi bampa/ jin molu mo yisa. Dhali aha/ 'thona /e mo mmodhalaa/ bway mo mmotor 'kwani gwo mo be. ⁴⁰ Dhali ki a'di ցiki a'di bway mo tani aBuulus mmodoshkina a'di mo eya po/ mo jin senu mis mo tani a'di ki wuk 'kwani e ki me'd mo dhali ki mo doshki'd ki biyuu mo tani a'di torki uni gwo ki 'twaյ 'Kwani Yahuuda/ mo mmo/o gwo mo ki:

22

¹ Imudhum pem dhali ibaba, kana, ցiki um gwo jin miga/ 'ce'd um she/ shwane/ mo.

² Dhali ki uni ցikkı gwo ki a'di oki uni gwo ki 'twaյ 'Kwani Yahuuda/ mo tani uni 'kokin ki shwam ki muç̄t̄ mo dhali a'di ki o uni gwo mo ki:

³ Aha/ tana ji Yahuuda/ jin dhodhu mo e Pan Tharsuus gi Pan Kilikiyya mo dhali hili aha/ thipkunu e bampa/ yan em bwam sho'k ma Ghamala/iil mo be. Dhali aha/ ye'thkunu sho'k ki gwo mo gom mii gi gwoյkan jin չinu mo kun ta kuny ji sho'k mo 'peni ibabam bana mo be dhali aha/ shwanaa nyor mo goma Arumgimis si'da/ me'd umi 'baar mo kun 'kokin shwanetan mo. ⁴ Dhali aha/ լո'ckina uni kun ta kum Bway yan 'kus mo igam uni wun mo mmodek uni mo dhali mmoci uni eya sijin mo uni kun ta kuյ gwas mo dhali upi lu/ mo. ⁵ Wakan si'da/ agasiis jin ca'd dak gwo me'd ki aha/ mo dhala ris 'kwaniյ gwanyaka/ 'baar mo ka յul 'kup mo. 'Peni uni si'da/ kun bu'thkika/ warka/ eya wak yan mo dhali mmoya mo e Pan Dimashk mo mmosus uni si'da/ kun 'kon mo mmun mmosus ki mondek is mmori'c mo e Pa Urushaliim mo be.

ABuulus Torki Mii jin Tu'k A'di Is mo

⁶ Dhali a'di wara'd mo me'd jin dika/ mo e moyam pem mo dhali 'dish Pan Dimashk is mo ka tente/ muru'di di ibwaյ 'kup mo tani ki jahanne/ adhan mojkush caaca 'twakki mo mo 'peni momis mo mmo'kam aha/ is mo be. ⁷ Dhali aha/ bič̄kina powa 'cesh mo dhali ցik 'twa/ jin o aha/ gwo mo ki: Shawuul Shawuul. Ata լoca /e aha/ 'kus kan mo?

⁸ Dhali aha/ thokkina gwo mo ki: /E tana ja Tapa? Dhali a'di oki aha/ gwo mo ki: Aha/ tana Yesus gi Pa Naasira jin լoca /e 'kus mo be. ⁹ Dhali uni gun 'kokin nyakki aha/ mo tani uni mishki mojkush ka jin gana/ mo tani hili uni 'koki ցik 'twa/ gi a'di jin oki aha/ gwo mo be. ¹⁰ Dhali aha/ ona gwo mo ki: Ata miga/ mii mo Tapa? Dhali Tapa oki aha/ gwo

mo ki: Cuyi /e mis mo dhali yayi e Pan Dimashk mo dhali e mun mo tani a'di minu ṭor /e mo goma ris to 'baar mo kun thosonkunu gom /e mo mmomii mo be. ¹¹ Dhali ki aha/ mola mo hil gom mondhel gi moŋkush ɔaan mo tani aha/ merkina mo e Pan Dimashk mo mmosuskina uni kun nyakki 'ko ki aha/ me'da bi mo.

¹² Dhali jan ṭal 'de/ jin ta'da Hananiyya jin ta wathiŋ gayiin gom gwoŋkan jin c̄inu mo dhali jin marj ma ris 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo kun 'koni mun mo tani ¹³ pu'dki'di aha/ mo dhali mmodosha a'di mmo'dish aha/ is mo tani a'di oki aha/ gwo mo ki: Akam pem ka Shawuula, budhi momish mo mo ma. Dhali ki mo yansan mo tani aha/ bu'thkina momish mom pem mo dhali aha/ misha a'di mo be. ¹⁴ Dhali a'di o'd ka Arumgimis gi ibabam bana iski /e mo mmomish bwam piti mo dhali mmopar mo ma ƙar/e gi jan 'de/ e mo dhali mmocik cuuwa/ 'peni 'twam piti mo be. ¹⁵ Haali /e mini ta aman/o gwo gom a'di eya ris 'kwani gom a'di jin misha /e mo dhali jin ciŋa /e mo si'da/. ¹⁶ Dhali shwane/ ata ɔa'ba /e mmomii mo? Cuyi /e mis mo ma dhali miiyi is pini ki yi'de/ mo mmolam miinthus pini mo mmoyer gway piti mo.

ABuulus A'di Yukkunu mo gom 'Kwani kun 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/ mo

¹⁷ Dhali me'd jin dokkika/ ka nyaj'ko'd mo e Pa Urushaliim mo dhali ki aha/ dikina mmo'tho mo e gu'b gi mondheleladhelel mo tani aha/ bitkina is jwa mo be. ¹⁸ Dhali aha/ parkina a'di e mo mmo/o gwo i aha/ ki: Meri is mo dhali yayi mo ise/ ki jahanne/ 'peni Pa Urushaliim mo haali/ uni mini 'koki bu'th gwontor 'peni /e gom aha/ mo be. ¹⁹ Dhali aha/ okina gwo mo ki: Tapa, uni ki is buni mishkin ki aha/ dhukina uni gun gamki /e gwo is eya sijin mo dhali aha/ dorkina uni eya ris gu'b gi montul isi 'baar mo ki 'beles mo. ²⁰ Dhali ka bas ma Istipanuuus jin ta'da man/o gwom pini diki'd mmowol mo tani aha/ si'da/ doshkina ki 'dishe/ mo dhali gam bwa me'd mo dhali mmodhu burrinye/ gi uni gun 'koshki a'di mo. ²¹ Dhali a'di oki aha/ gwo mo ki: Yaku/ mo ma haali/ aha/ mina hash /e mo e mo jin si'dasi'd isa dhana/ mo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be.

ABuulus A'di Jikunu mo

²² Dhali uni ci a'di 'cem buni ki gwo yan mo. Dhali uni 'de'kki 'twam buni mo dhali o gwo mo ki: Guyi ji wakan mo 'peni mony'cesh mo haali/ a'di diki ha me'd jin mina a'di 'taki di ki e mo be. ²³ Dhali ki uni cuukin mo dhali ṭa'kki burrinyem buni mo dhali yeŋki bu'da 'ceshi momis mo tani ²⁴ amancil ma askar alip ƙanki gwo ki a'di minu sus mo e gu'b gi i/askar mo mmokan gwo ki a'di minu mii ṭirrish ki mondor ki yis bip mo jin mina a'di 'taki mish ki kata yan a'di jin cuuna uni apo/ a'di kan mo. ²⁵ Dhali ki uni dekki a'di mo ki waçkan mo tani aBuulus oki gwo eya mancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd jin doshki'd ki 'dishe/ mo ki: A'di ta gwoŋkan 'taa jin mina umi dor wathi/ jin ta ji Pa Ruumiya ki yis bip ki dar gi miiwaq kan mo 'taa? ²⁶ Dhali ka mancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd ciŋki a'di mo tani a'di yaki'd eya mancil ma askar alip mo dhali ṭorki a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Ata mura /e imii mo? Haali/ wathi/ yan ta ji gi Pa Ruumiya mo be. ²⁷ Dhala mancil ma askar alip pu'dki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Toraat/ gwo mo ma, /e ta jim Pa Ruumiya 'taa? Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Nye. ²⁸ Dhala mancil ma askar alip thokki gwo mo ki: Ki dhan to gun tulu 'kup mo tani bu'thkika/ mo mmota jany 'cesh gi bampa/ yan mo. Dhala Buulus o gwo mo ki: Hili aha/ tana jim Pa Ruumiya jin dhodhu mo be. ²⁹ Dhali uni gun 'kokin mmomuri ṭirrish a'di mo tani ise/ uni iikin 'peni a'di mo. Dhala mancil ma askar alip si'da/ ƙo/ki is mo haali/ a'di mishki'd ki a'di ta ji Pa Ruumiya mo haali/ a'di dekki a'di mo be.

ABuulus Doshki'di Bwambor Montul Is gi 'Kwani Yahuuda/ mo

³⁰ Hili ka cim jirj 'ko'd mo tani mmoŋapa a'di gwo mmomish gwoŋ ƙa'b yan jin ƙa'bu mo mmoyerera 'Kwani Yahuuda/ a'di is ki gway mo tani a'di 'cukki a'di mo dhali ƙanki'da

gasiis kun can gwo mo dhali 'kwani gi montul is buni yani 'baar mo mmotul isi montal 'de/ mo dhali a'di suski'da Buulus ka 'cesh mo dhali kar a'di ibwambori uni mo be.

23

¹ Dhala Buulus mmohilkina a'di apo/ montul is yan ka 'thime/ mo tani a'di o gwo mo ki: Iwa^k pema aha/ tana jany 'cesh gi bampa/ ibwambor ma Arumgimis mo e mii 'baar mo kun ta isi bwaj gana/ ntaga tee yan mo be. ² Dhala gasiis jin ca'd jin ta'da Hananiyya kanki uni kun doshkin ki 'dishe/ i a'di gwo mo mmodor a'di 'twa/ ki me'd mo. ³ Ij'ko'd aBuulus oki a'di gwo mo ki: Arumgimis midi dor /e mo, /e jin tana gangara/, jin kushu mo e mis 'te/ kan mo dhali /e ki ca'b mmodwall aha/ gwo mowa gom gwon^jkan jin çinu mo dhali /e ki kan gwo ki aha/ minu dor mo ki gwon^jkan jin çinu mo jin 'ce'du 'pen 'te/ mo? ⁴ Dhali uni gun doshkin ki 'dishe/ mo tani oki a'di gwo mo ki: /E sorkina gasiis jin ca'd ma Arumgimis mo kana? ⁵ Dhala Buulus ki o gwo mo ki: Aha/ dinaki mish, iwak pem mo, ki a'di ta'da gasiis jin ca'd mo be, haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: /E mini dhalku/ ki o gwon thus gom tapa^j 'kwanim pini mo.

⁶ Hili ka Buulus nyith^hki'd ki 'bana 'de/ ta ji gi 'Kwani Sadukiyiin mo dhali 'bana kamu/ ta ji gi 'Kwani Parisiyiin mo tani a'di cuuki'd mo e montul is yan mo ki: Iwa^k pema aha/ tana Wathim Parisi mo jin ta ya/ gi 'Kwani Parisiyiin mo be dhali gom mo jin tanu ga 'tej kape/ mo dhali gom mompinu 'peni mowu mo tani aha/ yukkanu mo gom gwondot yan mo. ⁷ Dhali ki a'di oki gwo kan mo tani mo jin walkunuwa wal piki'd e bwaj 'Kwani Parisiyiin mo dhali 'Kwani Sadukiyiin mo dhali montul is yan kwa/kunu bwa mo be. ⁸ Haali/ 'Kwani Sadukiyiin oki gwo mo ki mo jin pinu yisa di'da walla man'doyu gwo mo walla shi/in mo, hili 'Kwani Parisiyiin si'da/ tor gwo gom mompinu mo dhala man'doyu gwo mo dhali shi/in mo. ⁹ Dhala dhan cuuwa/ piki'd mo dhali iman'kwar ton tiya kun ta kum 'ban gi 'Kwani Parisiyiin doshkin ki mis mo dhali di'bki gwo is mo mmo/o gwo mo ki: Am yisa gama tonthusa kamu/ e wathi/ yansan yisa. Atinta wa^kki/ shi/in oki gwo e a'di mo walla man'doyu gwo mo? ¹⁰ Dhali ki mo jin walkunuwa wal jin caaca piki'd mo tani amancil ma askar alip mmoko/kina a'di is goma Buulus jin mina uni 'taki kwa/ a'di is bwa ka 'ci'cimi'th mo tani a'di kanki'da askar gwo mo mmo/ii ka 'cesh mo dhali bu'th a'di 'peni bwam uni ki kwap mo dhali mmosus a'di e gu'b gi i/askar mo be.

¹¹ Dhali ki mon'thiny jin bath^hki'd mo tani Tapa doshki'd ki 'dishe/ i a'di mo dhali oki gwo mo ki: Budhi aduj gana/ mo ma haali/ me'd jin torkina /e gwontor gom aha/ e Pa Urushaliim mo tani wakan si'da/ /e mini mii ci gwontor gom aha/ si'da/ e Pa Ruumiya mo.

Awu'th jin Wu'thkunu Apo/Mondiki/e ma Buulus mo

¹² Dhali ki mo ta montee mo tani 'Kwani Yahuuda/ gamki bwa me'd mo imontal 'de/ mo dhali dekkⁱ is buni ki gwo jin gama uni me'd mo mmo/o gwo mo ki uni mini 'kokⁱ shwa to mo walla 'kokⁱ pi to mo ntagi uni mini 'taki 'kosha Buulus jwa mo be. ¹³ Dhali uni 'kokin ki nyanye/ ki issu/ mo kun miikina wu'th yan mo. ¹⁴ Dhali uni pu'dkin e igasiis kun can mo dhali 'kwani^j gwanyaka/ mo dhali o gwo mo ki: Aman dekkina is bam ki gwo jin gamu me'd mo jin onu is mo mmo'koki nyokⁱ ton^j kamu/ mo ntagi aman mina 'kosha Buulus jwa mo. ¹⁵ Dhali shwane/ miiyi um gwo eya tente/ ka mancil ma askar alipⁱ ki a'di midi susi a'di ka 'ceshi um mo me'd jin mina umi dwall gwo gom a'di ka ji sho'k ki nyanye/ mo. Dhali aman ntwa/a/ ki a'di midi 'dishu mo tani aman mina thoson is mo mmo'kosh a'di mo.

¹⁶ Hili ya/ gi 'bwah ma Buulus cikki gwo ki uni ishkin ki jim bag mo mmo^jcor a'di mo tani a'di guski ce mo dhali ciç mo e gu'b gi i/askar mo dhali torka Buulus gwo mo be. ¹⁷ Dhala Buulus yukkanu jan tal 'de/ e a'di mo 'peni imancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd mo dhali oki gwo mo ki: Susi washan dhuru'c yan eya mancil ma askar alipⁱ mo ma haali/ a'di ta gi ton^j kamu/ mmo^jcor a'di mo. ¹⁸ Wakan a'di bu'th a'di mo dhali sus a'di eya mancil

ma askar alip mo dhali o gwo mo ki: ABuulus jin ta'da habuuus yukki aha/ i a'di mo dhali dotki aha/ gwo mo mmosus wathin dhuru'c yan i /e mo jin ta gi tonj kamu/ mmo/o /e mo. ¹⁹ Dhala mancil ma askar alip bu'th a'di ki me'd mo dhali thoth mo mmodot a'di gwo mo ka 'di/ mo ki: Atinta a'di jin mina /e itor aha/ gwo mo? ²⁰ Dhali a'di o gwo mo ki: 'Kwani Yahuuda/ gamki gwo me'd mo mmodot /e mmosusa Buulus ka 'cesh ka'thamo/ e montul is yan me'd jin mina /e 'taki tirrish gwo ka ji sho'k ki nyanye/ ari'ceenne/ gom a'di mo. ²¹ A'di mina /e dhalku/ ki ha gwom buni e mo. Haali/ 'kwaniŋ gwas 'kon ki nyanye/ ki issu/ mo kun ishkin ki jim bag mo mmocor a'di 'peni uni gun dekki is buni mo ki gwo jin gamu me'd mo jin onu is mo mmo'koki shwa to mo walla mmo'koki pi to si'da/ mo ntagi uni mini 'kosh a'di jwa mo dhali shwane/ uni 'kon mmothoson is mo mmohil 'kup ki gwo jin mina /e o is gom a'di mo. ²² Wakan amancil ma askar alip dhal dhuru'c wathi/ bway mo mmoya mo mmokan a'di gwo mo ki: Dhalki wathij kamu/ gwo ki tor ki /e mii to gwansan eya tente/ gom aha/ mo.

ABuulus A'di Hashkunu mo eya Piliks jin Ta'da Mudhiir mo

²³ Dhali a'di yukki uni su/ i a'di kun tana imancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd mo dhali o uni gwo mo ki: Thosoni i/askar iss* 'kwanimpa i'kume'd is mo ma mmo/ii ntagi Paŋ Kaysariyya mo dhali 'kwani gun ta ku gi shumarum issi† kwara i'ce'dka 'kume'd mo dhali 'kwani kun ta ku ma mee iss 'kwanimpa i'kume'd mo ka tente/ pedojon jin ta mon'thiny mo ²⁴ dhali a'di ɺanki uni gwo mo mmothoson to/e kun meruwa po/ mo jin mina uni 'taki kara Buulusa po/ a'di mo dhali mmosus a'di ki 'dantar eya Piliks jin ta'da mudhiir mo. ²⁵ Dhali a'di 'kwarki gwowa warka/ jin wana she/mm cikise/ mo ki:

²⁶ Kuludiyuus Lisiyaas eya mudhiir jin ta jim 'borga/ jin ta'da Piliks ki gwon the me'd mo. ²⁷ Wathi/ yan bu'thkina 'Kwani Yahuuda/ mo dhali murkina uni 'taki 'kosh jwa mo me'd jin pu'dkika/ apo/ uni mo dhali aha/ woθhkina a'di mo nyakki i/askar mo mmoda/ arka/ gwo mo ki a'di ta jim Pa Ruumiya mo. ²⁸ Dhali mmorjapga/ gwo mmomish 'ban mo gom mo jin yera uni a'di is ki gway mo tani aha/ suskina a'di ka 'ceshi montul is buni yan mo. ²⁹ Dhali aha/ gamkina gwo mo mmoyeru a'di is ki gway mo gom gwondo'g gwonjkan buni jin ɺinu mo hili mmodara a'di ki tonj kamu/ jin yero a'di is ki gway jin mina a'di gam 'pemen jin ta ji gi wu mo walla jin ta ji gi mondek si'da/ mo. ³⁰ Dhali ki a'di ɟorkunu aha/ mo ka wu'th di'da po/ wathi/ yan mo tani aha/ hashkina a'di i /e ise/ mo mmokanki uni gwo mo uni kun yer a'di is ki gway si'da/ mo mmo/o gwowa po/ a'di ibwambori /e mo.

³¹ Wakan si'da/ i/askar me'd jin ɺankunu uni gwo mo tani uni bu'thkina Buulus mo dhali sus a'di ki mo ta mon'thiny mo e Pa Antibatriis mo. ³² Hili ka cim jin 'ko'd mo tani uni dhalki 'kwani gun ta ku shumarum bway mo mmo/ii mo nyakki a'di mo dhali mmodok ka nyaj'ko'd e gu'b gi i/askar mo. ³³ Dhali uni, ki uni pu'dkin mo e Paŋ Kaysariyya mo dhali ɺika warka/ eya mudhiir mo tani uni ɟorkina Buulus si'da/ e bwambori a'di mo be. ³⁴ Dhali ki a'di derki gwo e mo tani a'di dotki a'di gwo mo ki /e ta jany cur jana mo, dhali ki a'di mishki gwo 'ban ki a'di ta ji Paŋ Kilikiyya mo tani ³⁵ a'di o gwo mo ki: Aha/ mina ciŋ gwo 'peni /e ki dhegem mo ki uni gwansan gun yer /e is ki gway si'da/ mini pu'du/ mo. Dhali a'di ɺanki gwo ki a'di minu kar e gu'b ma mudhiir jin ta ji ma Hiroodus mo.

Gwon Dwall jin Dwakkunu Apowa Buulus mo

¹ Dhali 'ko'da cim mudhe'd mo tani agasiis jin ca'djin ta'da Hananiyya pu'dki'd ka 'cesh mo nyakki 'kwaniŋ gwanyjakan tiya mo dhali nyakka wa/in gwoŋ kamu/ mo jan ɟal 'de/

* 23:23 miyateen † 23:23 saba/iin

jin ta'da Tarṭullus mo dhali uni ṭorkina mudhiir gwo eya tente/ apowa Buulus mo be.

² Dhali ki a'di yukkunu mo tani aTarṭullus ṭelki gwo 'pen mo mmoyer a'di is ki gway mo mmo/o gwo mo ki:

Haali/ gom /e mo tani aman 'kunykina bwa mo ki moŋku'th is ki nyanye/ mo dhali gom monthoson pini mo tani tonthus thumu ki 'bore/ gom kal yan mo ³ aman butha a'di em bwayi 'baar mo dhali e mo 'baar mo /e jin ta jim 'borga/ jin tana Piliks ki bwa 'baar ki 'bore/ mo. ⁴ Hili ki aha/ mina diki bul /e ki gwo naskina/ mo tani aha/ 'thona /e ki ji nan pini gom bwa jin tana /e pa mo mmocik am gwo ki e 'pe'pere/ mo. ⁵ Haali/ aman gamkina wathi/ yan jin shwan ma pibi anyor mo dhali aman ƙala wal jin walkunu mo ibwaŋ 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo isi mony'ceshi 'baar mo dhala manshu tiya bway gom ćen 'kwani kun luŋ ji gi Pa Naasira mo.

⁶ Dhali a'di si'da/ pali mii mo mmodiki kar gu'b gi mondheleladhelel ki jij kogu mo dhali a'di si'da/ bu'thkina aman mo dhali aman mina 'taki dwall a'di gwo ki gwoŋkan bam jin ćinu mo. ⁷ Hili amancil ma askar alip jin ta'da Lisiyasas pu'dki'd mo dhali ki dhan miim 'bi'th kun caaca mo tani a'di bu'thki a'di mo 'peni bwam me'd bam mo ⁸ mmokan imanyer a'di is ki gway gwo mo mmo/ii ibwambori /e mo, dhali 'peni a'di si'da/ mo tani / e mini mish a'di mo mmotirrish a'di ki gwo ki is pini mo mmoniyith goma ris to gwansani 'baar mo kun yera aman a'di is ki gway mo.

⁹ Dhali 'Kwani Yahuuda/ si'da/ 'dapkin ki gwo ki mo jin yero a'di is ki gway mo mmogam gwo me'd ki to gwansan ta kuŋ gana/ mo be.

ABuulus 'Ce'dki Gwo She/ Ibwambor ma Piliks mo

¹⁰ Dhali ka mudhiir wukki a'di ki 'kup mo mmo/o gwo mo tani aBuulus thokki gwo mo ki:

Haali/ aha/ misha ki /e din ki yil ka ris mmota mandwall gwo gom kal yan mo tani aha/ ki bwam 'boro'd mo tani aha/ mina 'ce'd /e she/ ki gwo mo, ¹¹ haali/ /e mini mish nyiit ki a'di diki ta acim 'kume'd i'ce'dka su/ ki nyanye/ me'd jin yakika/ ka gagamis mmoluŋ e Pa Urushaliim mo. ¹² Dhali uni si'da/ 'koki gam aha/ e gu'b gi mondheleladhelel mmosu'k ki gwo ki wathin ṭal 'dej kamu/ walla mmocitha waambuhany 'kwani is ki mii mo si'da/ e gu'b gi montul is buni mo gi mo walla e bampa/ si'da/ mo. ¹³ Dhali uni si'da/ moli gwo kar ki ji ma du'd e /e gom to gun yera uni aha/ is ki gway mo. ¹⁴ Hili yan miga/ ṭor /e mo ki 'ko'di Bway jin yukkina uni ki jiny ćem buni mo tani wakan aha/ miina to goma Arumgimis gi ibabam bam mmogama ris gwo 'baar mo is kun waki gwoŋkan jin ćinu mo dhali kun 'kwarkunu e imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ¹⁵ mmota ga 'teŋ kape/ eya Arumgimis mo dhali gwohe si'da/ ki is buni hili 'kup ki yan mo, ki mompinu jin midi di mo gom uni kun mii jasi miiŋkar/e mo dhali uni si'da/ kun 'koki mii miiŋkar/e mo be.

¹⁶ E mii yansan si'da/ mo tani aha/ pira is pem mo mmota gi isi bwaj gana/ mmodiki kol ibwambor ma Arumgimis mo dhali ibwambor gi 'kwani isa yempa/ mo. ¹⁷ Dhali 'ko'di yil ka ris mo tani aha/ pu'dkina mo mmo'do to kun ćinu gom 'kwani kun hatha'ko'd e kal pem mo dhali to kun ćinu ki me'd si'da/ mo. ¹⁸ E mii gwansan mo tani uni gamki aha/ mo mmothoson is ki dhelel dhelel e gu'b gi mondheleladhelel mo ki dar ga waambuhany 'kwani mo dhali ki dar gi mo ma dulaṭṭ naskina/ mo. Hili 'Kwani Yahuudan tiya kun 'kon 'peni Pa Asiyya mo ¹⁹ kun mini 'taki mii 'ko imahan ibwambori /e mo dhali mmomii mo yan jin yero is ki gway mo waƙki/ uni ta gi toŋ kamu/ apo/ aha/ mo. ²⁰ Walla si'da/ dhalki 'kwani gwansan ki is buni o gwo gom miinthus jana jin gamkina uni mo me'd jin doshka/ ibwambor montul is yan mo, ²¹ walla isi kan mo gom 'twan ṭal 'de/ yan jin cuuka/ mo mmodoshi bwaman uni mo ki: Gwo gom mompinu 'peni mowu mo tani aha/ yukkunu mo gom gwondot ibwambori /e ka tee yan mo.

ABuulus A'di Bu'thkunu e Mo jin Jiuwa Ji mo

²² Hila Piliks ki dhal mii e i is mo mmoneyitha a'di ka ji sho'k ki nyanye/ gom Bway yan mo tani a'di si'd uni gwo 'ko'd mo mmo/o gwo mo ki: Ka Lisiyaas jin ta'da mancil ma askar alip midi yayu/ ka 'cesh mo tani aha/ mina mish gwo ki dhegem gom /e mo.

²³ Dhali a'di ki ci gwoŋkan eya mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd ki a'di minu mii kari mohil mo dhali a'di midi ta gi mo mmoya gi 'kus si'da/ mo dhali minu 'koki non si'da/ 'peni kum pitin tiya mo kun mini iiyu/ i a'di mo.

²⁴ Hili 'ko'da tee gwansan tani Piliks pu'dki'd nyakka Durusilla jin ta ashim piti jin ta'da 'Bom Yahuuda/ mo, dhali hashki'da Buulus mo dhali cik gwo 'peni a'di mo gom gwo jin gamu is eya Yesus Kristhos mo. ²⁵ Dhali me'dyin ḥorkina a'diya ṭor ka rem 'kup gom mo ma kar/e mo dhali mo jin 'timuwa du mo dhali gom gwo miiwak jin midi yayu/ yilan kamu/ mo tani Piliks ko/ki is mo dhali thokki gwo mo ki: Yayi ibway pini shwanetan mo ma dhali ki aha/ mina ta gi embul jin 'boro'd mo tani aha/ mina yuks/e i aha/ mo. ²⁶ A'di ṭoshki'd si'da/ ka guurush min ma Buulusi 'taki ci a'di mo. Gom a'di gi wakan si'da/ mo tani a'di hashki a'di gwo ki ye'th ye'th mo dhali mmobutu nyakki a'di mo. ²⁷ Hili ki yila su/ kun thimkin mo tani Piliks garr ma Purkiyuus Pastuuus i embul piti mo dhali mmo/o bwa mmogam momaj 'peni 'Kwani Yahuuda/ mo tani Piliks dhalki'da Buulus ki mondek is mo be.

25

ABuulus Yipki 'Kup 'Kup ka Kaysar mo

¹ Mmopu'dkin ma Pastuuus eya cur yan mo tani a'di yakina a'di 'ko'da cim kwara ka gagamis e Pa Urushaliim 'peni Paŋ Kaysariyya mo be. ² Dhali igasiis kun can dhali 'kwani gun tana 'kaŋ'kup 'peni 'Kwani Yahuuda/ ciki a'di gwo mo apowa Buulus mo. Dhali uni doṭki a'di mo ³ mmodoṭa 'them piti apo/ a'di mo ki a'di midi hash a'di e Pa Urushaliim mo mmomiiya wu'th mmo'kosh a'di jwa mo eyan bway mo. ⁴ Bahili aPastuuus thokki gwo ka Buulus karkunu mo mmohil mo e Paŋ Kaysariyya mo dhali a'di ki is piti murki'di ya imun ki 'dishe/ mo. ⁵ Dhali a'di oki gwo mo ki: A'di mina um dhalki uni kun ta gi mom'b'i'th ibwam um mmo/ii ka 'ceshi nyakki aha/ mo dhali waṭki/ tonthusa kamu/ di'd e wathi/ yan mo tani dhalki uni yer a'di is ki gway mo.

⁶ Dhali ki a'di 'baarki'da cim naskina/ ibwam uni ka cim diki ta pekvara mo walla 'kume'd ki nyanye/ mo tani a'di yaki'd ka luŋgu'b e Paŋ Kaysariyya mo be. Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani a'di ca'bki'd mo eya kursi jin dwallu gwo mo dhali ḫanki gwo mo ka Buulus minu susu mo be. ⁷ Dhali mmopu'dkina a'di mo tani 'Kwani Yahuuda/ kun pu'dkin ka luŋgu'b 'peni Pa Urushaliim mo tani doshkin ka kul isi a'di mo mmo'doyu gwowa po/ a'di kun tana ris mo dhali kun ta gi dhan gwony caaga/ kun mola uni dhu ki ji ma du'd mo. ⁸ I'ko'd mo tani aBuulus oki gwo ki jiny 'ce'd shem piti ki: Aha/ dinaki mii miinthusa kamu/ ṭal 'de/ ki lish apo/ gwoŋkan gi 'Kwani Yahuuda/ mo walla apo/ gu'b gi mondheleladhelel mo walla apowa Kaysar mo. ⁹ Hila Pastuuus mmo/ona, a'di bwa ki mii to mmo'bor 'Kwani Yahuuda/ bwa mo tani a'di thokki'da Buulus gwo mo dhali o gwo mo ki: /E ona bwa ki ya ka gagamis e Pa Urushaliim mo dhali /e minu dwall gwo gom to gwansan ibwambori aha/ imun mo 'taa? ¹⁰ Hila Buulus o gwo mo ki: Aha/ doshchina ibwambor ma ḫursi ma Kaysar jin dwallu gwo mo jin ta mo jin minu mii dwall gwo gom aha/ mo be. Aha/ miikina toŋ kamu/ jin shi/ashi/ apo/ 'Kwani Yahuuda/ yisa me'd jin misha/ e si'da/ ki 'bore/ be. ¹¹ Waṭki/ aha/ si'da/ tana amandiki mii miŋkar/e mo dhali waṭki/ aha/ miikina toŋ kamu/ jin midi gam'pemen jin ta ji gi wu mo tani aha/ dinaki ush mmowu mo. Hili waṭki/ toŋ kamu/ ṭal 'de/ 'peni to gwahan kun yera gwahan aha/ is ki gway mo diki ta gwony gana/ tani wathiq kamu/ yisa di'da jin midi mish ci aha/ e uni mo be. Aha/ mina yip 'kup pem 'kup ka Kaysar mo be. ¹² I'ko'd mo tani Pastuuus ki

a'di nyakki'da ṭor ṭor ki 'kwani gi montul is buni mo tani a'di thokki a'di gwo mo ki: /E o ki yip 'kup gi Kaysaro. /E mini ya eya Kaysar beseene/ mo.

ABuulus A'di Suskunu mo Ibwambor ma Aghripaas dhala Barniiki mo

¹³ Dhali ka cim ka hony/e pekin mo tani amalik jin ta'da Aghripaas dhala Barniiki merkin mo e Paŋ Kaysariyya mo dhali uni thekina Paſtuus me'd mo be. ¹⁴ Dhali ki uni 'baarkina cim ka ris mo e mun mo tani aPaſtuus ciki gwo goma Buulus eya tente/ ibwambor ma malik mo mmo/o gwo mo ki: Wathij kamu/ di'di mahan jin dhalkin ma Piliks ki mondek is mo. ¹⁵ Dhali ki aha/ dikina e Pa Urushaliim mo tani igasiis kun can mo dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/ gi 'Kwani Yahuuda/ ciki aha/ gwo mo gom a'di mmodoṭ aha/ gwo gom miiwaka po/ a'di mo. ¹⁶ Uni thokkika/ gwo mo ki a'di diki ta mii gi 'Kwani gi Pa Ruumiya mo mmoci wathij kamu/ tal 'de/ ntwa/a/ ki a'di jin yeru is ki gway diki dosh ka karambor i uni gun yer a'di is ki gway mo dhali mmota gi mo mmo/o gwo jin ta jiny 'ce'd shem piti gom gwo jin karu apo/ a'di mo. ¹⁷ Dhali ki uni 'kokin si'da/ i montul is buni imontal 'de/ imahan mo tani aha/ dinaki miiya diite/ mo. Hili ka cim jirj 'ko'd mo tani aha/ ca'bkina eya kursi jin dwallu gwo mo dhali aha/ kankina gwo mo ki wathi/ minu mii susu mo be. ¹⁸ Dhali ki uni gun yer a'di is ki gway doshkin ki mis mo tani uni 'koki ci gwo gom to gun ta thus ki thus me'd jin ṭoshkika/ mo be. ¹⁹ Hili uni ta gi gwondoṭa tiya apo/ a'di gom gwo gi luŋum buni uni 'cena mo dhali gom jan ṭal 'de/ yan jin ta'da Yesus jin wuki'd mo jin on ma Buulus ki a'di di'd ki e mo be. ²⁰ Dhali aha/ mmadumpulkika/ gwondot gom to gwansan mo tani aha/ dotkina a'di mo wakki/ a'di midi 'taki ya e Pa Urushaliim mo dhali a'di minu dwall gwo i mun gom gwo gwansan mo. ²¹ Hili ka Buulus yipki 'kup mo jin minu kar a'di mmohil mo mmotagi gwon dwall 'pena Ughusthus yan mo tani aha/ kankina gwo mo ki a'di minu kar mmohil mo ntagi aha/ mina 'taki hash a'di eya Kaysar mo be. ²² Dhala Aghripaas oki'da Paſtuus gwo mo ki: Aha/ si'da/ mura bwa o mo mmocik gwo 'peni wathi/ ki is pem mo. A'di o gwo mo ki: Ka'thamo/ /e mini cik gwo mo 'peni a'di mo.

²³ Wakan ka cim jirj 'ko'd mo tani Aghripaas pu'dki'd mo dhala Barniiki ka dhan mii jin nyolu mo dhali uni 'kokin mo mmocic mo e mo jin ciku gwo nyakki imancil ma askar alip mo dhali 'kwani gun tana 'kaŋ'kup pa mo tani ki gwo jin kankin ma Paſtuus mo tani aBuulus suskunu ibwaman 'kwani mo. ²⁴ Dhala Paſtuus o gwo mo ki: AMalik Aghripaas dhala ris 'kwani 'baar mo kun nyak 'ko imahan ibun'kus bana mo. Um 'kon mmohil wathi/ yan jin ṭorkin ma risa waambuhany 'Kwani Yahuuda/ aha/ gwo apo/ e Pa Urushaliim mo dhali imahan si'da/ uni cuun mo ki a'di midi mii diki di ki ej kamu/ ki sule/ mo be. ²⁵ Hili aha/ gamkina a'di mo ki a'di yisa mii toŋ kamu/ jin midi gam mo jin ta ji gi mowu yisa. Dhali mmoyipkina a'di 'kup ki is piti ka Ughusthus mo tani aha/ dina gwo ibwa mo mmohash a'di i a'di mo. ²⁶ Gom a'di mo tani aha/ dara ki gwoŋ kamu/ jin ka'bu mo jin mig/ 'kwar ki tapam pem gwo mo. Haali/ a'di gi wakan mo tani aha/ suskina a'di ibwambori um mo dhali ki ji mumi bwambori /e jin tana malik Aghripaas ki aha/ mina 'taki ta gi gwo mmo'kwari 'ko'di mo jin theke'thkunu gwo mo ki theke'th theke'th mo. ²⁷ Haali/ aha/ tosha ki a'di diki ta 'kup gwo mmohash wathi/ habuus mo dhali mmodiki ci gwo eya tente/ imontal 'de/ mo, gwo jin onu apo/ a'di mo be.

ABuulus A'di 'Ce'dki Gwo She/ Ibwambor ma Aghripaas mo

¹ Dhala Aghripaas oki'da Buulus gwo mo ki: /E dhalkunu bway mo mmo/o gwo gom is pini mo. Dhala Buulus he'thki me'd piti mo dhali o gwo jin ta jiny 'ce'd shem piti mo ki:

² Aha/ 'bora bwa ki is pem mo aMalik Aghripaas ki aha/ mina o gwo jin ta jiny 'ce'd shem pem ibwambori /e ka tee yan mo goma ris to gun yera 'Kwani Yahuuda/ aha/ is ki gway mo be. ³ Haali/ /e tana amanmish mii 'baar mo dhali gwo kun dotsu/ mo si'da/

kagahara kun 'koni bwaŋ 'Kwani Yahuuda/ mo be. Haali/ a'di gi wakan mo tani aha/ yuka /e mmocik aha/ gwo mo ki bwa jin 'kuču mo ki 'kari'th mo be.

⁴ Aris 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo mishi miim pem ki yil gi mondiki/em pem 'peni yil pem kun ʈwa/a/ kun 'kon ka muŋ'kup e bwam unim pem kun ta kal pem mo dhali e Pa Urushaliim si'da/ mo. ⁵ Uni mishki aha/ 'peni ʈwa/a/ mo, waʈki/ uni ta gi bwa mmotor gwo mo, ki aha/ dina ki ji Wathim Parisi mmota jim buni kun miin ka ji sho'k ki nyanye/ mii gun onu gom ji gi lunum bam mo. ⁶ Dhali shwane/ aha/ dosha mahan mmominu dwall gwo goma 'tej kape/ gom gwo jin onu is 'peni Arumgimis gi ibabam bam mo be. ⁷ Iwa᷑k bam kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo ʈoci e mo mmomii to goma Arumgimis ki mon'thiny ilu/ mo dhali montee mmohil 'kup ki gwo jin onu is mo mmopu'du/ mo. Dhali goma 'tej kape/ yan mo tani aha/ yer ma ris 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo is ki gway mo, ayy malik. ⁸ Ata ṭosha /e ki a'di ta gwo jin molu gam is mo waʈka Arumgimis midi 'taki 'de'k jin wu'd mo?

⁹ Aha/ ka jiŋ gana/ kulumkina gwo ibwa ki is pem mo ki aha/ mina mii mii to ka ris kun ta kuny ʈa'ckona po/ gway ma Yesus gi Pa Naasira mo. ¹⁰ Dhali yan si'da/ miikika/ e Pa Urushaliim mo dhali uni ka ris mu'thkika/ eya sijin mo 'peni imandhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo mmobu'thkika/ gwo ki mom'bi'th 'peni igasiis kun can mo dhali ki uni 'kokunu mo mmo'kosh jwa mo tani aha/ si'da/ ʈikina 'twam pem apo/ uni mo be. ¹¹ Dhali mmori'cka/ uni me'd ka ris eya ris gu'b gi montul isi 'baar mo tani aha/ ʈu'ckina uni mo mmowal gwo sor mo, dhali mmoshwakika/ anyor mo isi, ki bar bar apo/ uni mo tani aha/ pu'dkina ka pije/ mmotagi isi pan tiya si'da/ mo mmot'o'c uni bwa mo be.

ABuulus Torki Mii jin Tu'k A'di Is mo

¹² E moyam pem yan mo tani ki aha/ dikina mmoya e Pan Dimashk mo mmokaru aha/ 'pen mo ki mom'bi'th 'peni igasiis kun can mo tani ¹³ ka tente/ di'di bwaŋ 'kup mo tani, ayy malik, aha/ mishkina e bway moŋkush jin boli'da tente/ e ki mon'twa᷑ mo mo mmo'twak mo mmo'kamaa/ is mo dhali uni gun nyakki ii ki aha/ mo be. ¹⁴ Dhali ki aman 'baar mo 'kokina mo mmobiṭa powa 'cesh mo tani aha/ ci᷑kkina 'twa/ jin o gwo i aha/ ki 'twaj 'Kwani Yahuuda/ mo ki: Shawuul Shawuul, ata ṭoca /e aha/ 'kus kan mo? A'di dita mii gom /e mmoruka /eya ruk ki si mo mmoti'k a'di 'pen mo. ¹⁵ Dhali aha/ thoka gwo mo ki: /E tana ja Tapa? Dhali Tapa ki o gwo mo ki: Aha/ tana aYesus jin ṭoca /e 'kus mo be. ¹⁶ Hili cuyi /e mis mo dhali doshi ki sho'k pini mo haali/ gom 'pemen yan kan tan mo tani aha/ pina /e i is mo mmothoson /e mo mmota amanmii to mo dhali mmota aman/o gwo gom to gun mishkina /e aha/ mo dhali gom to gun migā/ pi /e i is mo ¹⁷ mmo'cuk /e 'peni 'kwani mo dhali 'peni 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ e uni gun migā/ ʈu'c /e mmoya mo be. ¹⁸ Mmoka'd uni em buni mo ki uni mini ʈu'k mo 'peni mondherumi'd 'kup ki moŋkush mo dhali 'peni mom'bi'th ma Setaan eya Arumgimis mo, ki uni mini bu'ʈh mongwam gom miinthus mo dhali mal ibwaman uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel ki mongam gwo is e aha/ mo be.

Gwo ma Buulus jin ʈikina A'di gom 'Kwani Yahuuda/ mo dhali 'Kwani kun 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/ mo

¹⁹ Wakan si'da/, ayy Malik Aghripaas, aha/ dinaki usha ush e tony jan jin piyaa/ i is 'peni momis mo. ²⁰ Hili aha/ ʈikina uni gwo eya tente/ mo nʈwa/a/ uni gun 'koni Pan Dimashk mo dhali e Pa Urushaliim si'da/ mo dhali isi bwamana ris bampa/ gi Pa Yahuudiyya mo dhali e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ ki uni mini 'taki rica du is mo dhali mmot'u'k 'kup ka Arumgimis mo mmomii mii gun minu gam mo jin rijuwa du is mo. ²¹ Gom gwo yan mo tani 'Kwani Yahuuda/ tulki aha/ me'di is mo mmobu'th mo e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali uni murkini 'kosh aha/ jwa mo be. ²² Mmobu'thka/ mowoth jin di'd 'peni Arumgimis mo tani a'di doshka/ gama tee yan mmoci gwo gom

uni gun gwa'dkin mo dhali uni kun cakin mo mmo/o gwoj kamu/ tal 'de/ yisa, jasi a'di jin ona imanç*i* gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhala Musa jin midi 'taki pu'du/ mo, ²³ ka Kristhos yan mina isi mii 'kosh ka nyor mo dhali a'di jin midi ta amanpiya pi n̄twa/ a/ jin wuki'd mo midi 'taki ci mojkush ki 'kwani mo dhali ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ mo.

ABuulus A'di Yipki 'Kup 'Kup ka Aghripaas mo Mmo'taki Gam Gwo Is mo

²⁴ Dhali ki a'di ciki gwo jin ta jiny 'ce'd shem piti kan mo tani Pastuuus oki gwo ki dhan 'twa/ mo ki: Buulus /e guskina du mo ba/. Mmomisha /e to den e kagahara mo a'di tu'k / eya du mo mmogus mo. ²⁵ Hila Buulus oki gwo mo ki: Aha/ dinaki gusa du mo ba/ Pastuuus /e jin ta jim 'borga/ mo hili aha/ ona gwoj gana/ mo dhali ka du jin kuthi/ is ki 'cese/ 'cese/ mo be. ²⁶ Haala malik mishki to gwansan mo. E a'di si'da/ aha/ ona gwo ki dar gi monyju/ mo gom aha/ laluwa du sho'k gom toj kamu/ tal 'de/ 'peni 'kwani gwansan yisa di'da jin bagu mo 'peni a'di mo haali/ mii yansan yisa miikunu ki tar mo. ²⁷ Malik Aghripaas, gwo 'peni imanç*i* gwo ma Arumgimis kadhamo/ gamkina /e is mowa? A'di mishga/ ki /e gami gwo is mo. ²⁸ Dhala Aghripaas oki'da Buulus gwo mo ki: A/e palaa/ ki ari mompal mmolal aha/ sho'k ki gwo mo jin migi/ war ka Kristhiyan mo? ²⁹ Dhala Buulus oki gwo mo ki: Aha/ mishayi ka Arumgimis ki ari pal walla ki dhan mompala caaga/ mo, yisa /e 'deya, hili si'da/ uni 'baar mo gun cikki aha/ ka tee yan mini 'taki war mo mmowa e ki aha/ isi ciki/ ki dar gi mondek gwansan mo be.

³⁰ Dhala malik cu mis mo dhala mudhiir dhala Barniiki mo dhali uni gun nyakki 'ko ki uni mo. ³¹ Dhali ki uni thothkin ka pije/ mo tani uni ciki gwo ka rem 'kup mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yan diki mii toj kamu/ jin midi gam 'pemen jin ta ji gi wu mo walla jin midi ta jin minu deka dek mo be. ³² Dhala Aghripaas oki'da Pastuuus gwo mo ki: Wathi/ yan minu 'taki kar ki 'kus mo wakki/ a'di midi 'taki diki yip 'kup 'kup ka Kaysar mo be.

27

ABuulus 'Cukki'da Kur Yi'de/ jin Bela 'Tham e Pa Ruumiya mo

¹ Dhali ki gwo gamu me'd mo jin mina amani 'taki ii eya kur yi'de/ jin bela 'tham ki bway gi Pa Ithaaliya mo tani uni cikina Buulus mo dhali uni abahuusa tiya e me'd ma mancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd mo jin yukkunu gway ka Yuliyuus mo 'peni mo jin jin ma askara ji eya Ughusthus mo. ² Dhali mmomerkina aman apon kur gi Pa Adramitiniyya jin bela 'tham mo jin muru 'cuk mo mmo/ii yi'de/ e mon tiya eya gap gi Pa Asiyya mo tani aman 'cukkina akur yi'de/ e yi'de/ mo dhali jan tal 'de/ jin ta'da Aristarkus gi Pa Makiduniyya mo 'peni Pan Tasaluniiki mo tani a'di nyak di ki aman mo. ³ Dhali ka cim jinj 'ko'd mo tani am takina Pan Saydaa/ ki me'd mo. Dhala Yuliyuus mii'da Buulus me'd wathimpa mo dhali mmodhal a'di bway mo mmoya mo e ikam piti mo dhali a'di ta wathimpa ki is piti mo be. ⁴ Dhali mmo'cukkina amana kur yi'de/ jin bela 'tham 'peni mun mo tani aman iikina eya kur jin bela 'tham mo mmosheshela gap gi Pañ Kuprus mo gom 'tham 'kon ki çä'ckon mo. ⁵ Dhali ki aman iikina eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo mmo'cith dhan yi'de/ jin di'd 'twa/ ki mis gi Pañ Kilikiyya mo dhali Pam Pampiliyya mo tani aman pu'dkina e Pam Mira gi Bampa/ gi Pa Likiyya mo. ⁶ Dhali imun mo tani amancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd mo gamki'da kur yi'de/ jin bela 'tham mo ki bway gi Pa Iskandariyya mo mmoya yi'de/ ki bway gi Pa Ithaaliya mo dhali a'di tu'cki am mmomer a'di apo/ mo. ⁷ Dhali aman iikina i yi'de/ ka sereç, ka sereç mo ka cim ka ris mo dhali ki aman pu'dkina mo ki mii kun ditadit mo apo/ Pañ Kiniidus mo mmonona 'tham am ki bway naskina/ mo tani aman iikina eya kur jin bela 'tham mo mmosheshela gap gi Pañ Kariit apo/ Pan Salmuuni mo be. ⁸ Dhali ki mii kun ditadit mmota agap ki me'd mo ki sule/ tani aman pu'dkina mo e mojkamu/ jin yukkunu ki Mo jin Dhunuwa Kur Yi'de/ ki Jaro/ mmo'dish Pa Lasaa/iya is mo be.

⁹ Dhali ka cim 'baarkunu ki nyanye/ mo dhali ki mo/ii jin ta jin tagu wu hila/ mo tani haali/ mon̄ga/ to pekunu hila/ mo tani aBuulus Ɂucurki uni ki gwom 'borga/ ¹⁰ dhali oki uni gwo mo ki: Kana, aha/ nyitha ki mo/ii midi washi/a dhali mo jin minu this to e midi caaca mo, yisa jasi to kun Ɂalu yisa dhala kur jin bela 'tham mo yisa hili si'da/ moj'koki/ em bana mo. ¹¹ Hila mancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd mo Ɂiki'da dum piti ki nyanye/ ki gwo gi tapa ma kur yi'de/ jin bela 'tham mo dhali com ma kur yi'de/ si'da/ mo, yisa ki gwon to gwansan kun okin ma Buulus mo. ¹² Dhali haali/ mo yan jin dhunuwa kur yi'de/ mo diki ta a'di jin karu ki 'bore/ mo mmo'baara ppe gi mondit mo tani a'bana tiya o gwo mo mmo'cuķa kur yi'de/ jin bela 'tham mo mmo/ii mo 'peni mun, wakki/ a'di midi 'taki ta isi mii gom uni mmomish pu'd e Pam Piñiks mo dhali 'baara ppe gi mondit mo imun mo jin ta mo jin dhunuwa kur yi'de/ gi Pañ Kariit jin hili 'kup ki mom'pesho'k gi 'ko'd gwar ma bim poros mo dhali ki mom'pesho'k gi 'ko'd gwar ma biny cam mo.

Adhan 'Thama Punthar Poshki'd e Kumma/ Yi'de/ mo

¹³ Dhali ki 'tham gi 'ban ma biny cam poshki'd ki puyii puyii mo tani uni toshkin ki uni gamki to jin di uni ibwa mo tani uni bukkina kar 'kup toŋkuthu'd jin telki'da kur yi'de/ mo dhali uni iikin mo eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo mmota ga gap gi Pañ Kariit ki me'd mo ki sule/ sule/ ki 'dish 'dish mo. ¹⁴ Hili Ɂ'ko'di mo jin 'konu ki rash rash mo tani 'tham bičkunu 'peni a'di jin mii'd ki ji wučul mo jin yuču ka Urukliduun mo. ¹⁵ Dhali ka kur bu'thkunu mo tani a'di moli ya ibwambor 'tham mo tani am Ɂikina a'di bway mo dhali am borkunu mo be. ¹⁶ Dhali mmosona aman mo mmosheshela gap ma ara uč ma 'cesh jin yukkunu gway ka Kalawdi mo tani aman misha kur bu'th ki mom'bi'th ki mii jin dičadič mo. ¹⁷ Dhali ki uni yu'dki a'di ki mis mo tani uni miiki to wočh mo mmohakam is ma kur mo ki ton deč mo dhali mmoko/ ka uni is mo ki uni minu 'taki bič apo/ mo ma Sirtis* mo tani uni 'cuķki burrinye/ ma kur jin bela 'tham mo dhali wakan uni 'kokunu mo mmobor mo be. ¹⁸ Dhali ki aman 'kokina mo mmo'kosha tu'c ki mii ki nyanye/ gom dhan 'thama punthar mo tani ka cim jir 'ko'd uni telki mii 'pen mo mmokal to kun Ɂalu mmoča'k ka pije/ 'pena kur yi'de/ mo. ¹⁹ Dhali ka cim kwara mo tani uni ki me'd buni uni 'cena ita'kki cwam burrinyen 'tham ma kur yi'de/ ka pije/ mo. ²⁰ Dhali ki dar ga tente/ mo walla acul mo mmokusha po/ aman ka cim ka ris mo dhali ki dhan 'thama punthar jin wa'da iyayi'da po/ aman mo dhali arisa 'teñ kapem bam jin minu 'taki wočh am mo tani thisu e 'baar ki 'bil 'bil mo.

²¹ Dhali ki uni 'kokin ki rash rash ki dar gi tonte/ mo tani aBuulus doshki'd ki mis mo 'peni bwam uni mo dhali o gwo mo ki: Kana, um mini 'taki ha isi gwom pem e mo mmo'taki 'koki 'cuķa kur yi'de/ jin bela 'tham 'peni Pañ Kariit mo dhali um mini 'taki ye mon tonthus yan mo dhali to gwansan kun thisu e si'da/ mo. ²² Dhali shwane/ aha/ malasa um ki gwo mo. Tayi gi bwam 'boro'd mo ma haali/ jamu/ tal 'de/ midi diki this mondiki/em piti e 'peni bwam um mo hili jasa kur yi'de/ 'te/ mo. ²³ Haala man'doyu gwoj kamu/ 'peni Arumgimis doshki'd e aha/ mon'thiny yan mo aha/ jin tana jim piti mo, a'di jin miiga/ to si'da/ mo ²⁴ mmo/o gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma, Buulus. /E mini mii doshi bwambor ma Kaysar mo dhali hili, Arumgumis midi ci ki /eya ris uni gun nyak ii ki /e eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo. ²⁵ Haali/ a'di gi wakan mo tani kana, tayi gi bwam 'boro'd mo ma haali/ aha/ gama Arumgimis gwo is ki a'di midi mii wakan me'd jin okunu aha/ gwo mo be. ²⁶ Hili ana minu mii Ɂaka po/ moj kamu/ jin ta ara uča 'cesh mo be.

²⁷ Hili ki mon'thiny jin ta'da 'kume'd i'ce'dka dojon pu'dki'd mo tani aman 'kokunu mmobor ki yi'dem babāngal eya dhan yi'de/ ma Adriya ki mo murki'di ta mombwam/e mo tani imanmiiya kur yi'de/ toshkin ki uni 'kokin mo mmo'dish bampaj kamu/ is mo be. ²⁸ Dhali uni bički to mo mmopal 'kul gi dhan yi'de/ mo dhali uni gamki a'di mo mmota

* 27:17 Sirčis a'di ta mo jin hapuç ma si'b ki hapuç mo.

engula/ iss 'kwanimpa ipe'de/ mo dhali 'ko'di ari mo jin thoṭha uni is mo tani uni biṭki to dok/e mo mmopal 'kul piti mo dhali uni gamki a'di mo mmota engula/ iss 'kwanimpa idojon i'ce'dka 'kume'd mo be. ²⁹ Dhali mmoko/kina aman is mo waṭki/ aman minu 'taki ṭa'k mo a'cesh apo/ 'kuwosh 'kwakala/ mo tani uni ṭa'kkina ḫar 'kup toŋkuthu'd jin ṭelki'da ḫur yi'de/ mo idojon 'peni bum 'pen jin 'ko'd mo dhali 'tho moŋkush ki a'di bala midi di kakasjayı. ³⁰ Dhali ki imanmiya ḫur 'kokin mo mmoŋapki mo mo mmoso ka pije/ 'peni bwam ma ḫur yi'de/ mo dhali thulka ḫur yi'de/ eya dhan yi'de/ e mii jin diki ta jamas mii me'd jin mina uni 'taki beredha ḫar 'kup toŋkuthu'd jin ṭelki'da ḫur yi'de/ mo 'peni bum 'pen ma kamu/ jin ṭwa/a/ mo tani ³¹ aBuulus oki gwo eya mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd mo dhali i/askar si'da/ mo ki: Isi ciki/ mmo'kokina gwansan ki 'koki 'ko eya ḫur yi'de/ mo tani um minu mol woth mo be. ³² ḫ'ko'd i/askar 'cithkina shi/ ma ḫur yi'de/ 'pen mo dhali mmodhal a'di mmobitku mo be.

³³ Dhali ki moŋkush ma tente/ di'd mmoyayu/ mo tani aBuulus ḥapki uni 'baar mo mmoshwa tonten tiya mo mmo/o gwo mo ki: Atee yan ta'da cim ma 'kume'd i'ce'dka dojon mo jin ḫora um mo dhali 'kona um mmoga/ to mo dhali um 'koki bu'th toŋ kamu/ mo be. ³⁴ Haali/ a'di gi wakan mo tani aha/ yuṭkina um mo mmobu'th tonten tiya mo haali/ a'di ta mo jin ta mom bum ki 'dantar mo. Haali/ ara mur'kup ṭal 'dej kamu/ midi diki 'ce'd sho'k 'peni 'kup bum ki jin 'dej kamu/. ³⁵ Dhali ki a'di oki gwo yan kan tan mo tani dhali a'di bu'thki maŋkuthu'd mo dhali a'di 'borki'da Arumgimis bwa i is e buŋ'kusi uni 'baar mo. Dhali a'di 'ce'dki a'di mo dhali ṭel a'di 'pen mo mmoshwa mo be. ³⁶ Dhali mmo'borkina uni bwa mo tani uni ki is buni si'da/ bu'thki tonṭe/ mo be. ³⁷ Dhali aman 'baar mo kun 'kona eya ḫur yi'de/ mo tani aman 'kwanimpa tana iss[†] 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dka kwara apo/ i'ce'dka ḫarpa'c i'ce'di 'de/ mo be. ³⁸ Dhali ki uni shwakini kap mo tani uni pashkina ḫur yi'de/ to is mo mmotagku ka pije/ mo pos bunyan eya dhan yi'de/ mo.

Aᬁur Pwathki Bwa mo

³⁹ Dhali ki mo ta montee mo tani uni 'koki nyith mony'cesh mo hili uni thiskina bem bwaŋ gapa 'kulgarj kamu/ i is mo jin ta'da gap mo dhali uni ṭorkina ṭor waṭki/ uni mini 'taki misha ḫur yi'de/ bor apowa gap mo. ⁴⁰ Dhali mmobitkina uniya ḫar 'kup toŋkuthu'd jin ṭelki'da ḫur yi'de/ mo tani uni dhalki uni mo eya dhan yi'de/ mo mmo'cuč to kun dekki cwa jin shu'da ḫur yi'de/ bway ka yiha/ mo. Dhali mmoyu'dkina uni burrinyen 'tham ma ḫur jin ṭwa/a/ mo 'kup ki 'tham tani uni bu'thkina ḫur yi'de/ mo mmoya 'kup ka gap mo. ⁴¹ Hili mmobitkina uni apo/ mo jin gama dhan yi'de/ sur 'kup mo tani uni ṭu'ckina ḫur yi'de/ mo mmopeya 'cesh mo. Dhali bum 'pen ma ḫur yi'de/ jin ṭwa/a/ jimki'da 'cesh mo dhali molu joc mo dhali di'd kan mo. Hili bum 'pen ma ḫur yi'de/ jin ta jin 'ko'd mo ṭel 'pen mo mmo'cuč is piti mo gom mom'bi'th gi yi'de/ mmobir bakal mo be. ⁴² Dhali gwo jin 'koni bwa gi i/askar mo tani ta gwo mmo'kosh 'kwani habuus mo jin mina unin tiya 'peni uni 'taki 'koki kaŋ ka pije/ mo dhali ye mo be. ⁴³ Hila mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd mo tani a'di dina gwo ibwa mmokara Buulus ki 'dantar mo tani a'di nonki uni mo 'peni gwo kun 'ko uni ibwa mo dhali ḫanki gwo mo ki uni gun mishi yi'de/ kaŋ mo mini posh is buni eya dhan yi'de/ mo dhali pu'di mony'ceshi ṭwa/a/ mo. ⁴⁴ Dhali 'peni kun tiya mo tani uni 'kokin eya ḫur yi'de/ jin pwathki bwa mo dhali kun tiya e ton tiya 'pena ḫur yi'de/ mo. Dhali wakan a'di warki'd ki mo jin yekina uni 'baar mo mmopu'da po/ mony'cesh ki 'dantar mo be.

† ^{27:37} miyyateen sitta wa saba/iin

¹ Dhali ki aman yekina mo tani ŋ'ko'd aman nyiθkina a/uka 'cesh yin jin ta a'di jin yuku ka Maliitha mo. ² Dhali 'kwani gun 'koki wal 'twaŋ Griki mo ṭorki aman mii kun muma uni mo haali/ uni 'thaki o'd mo dhali bu'thki amani 'baar mo 'kup ki is buni mo haala sho'k di'd mmowol yi'de/ mo dhali haali/ mo 'thupa'thup mo be. ³ Hili ka Buulus tulki ɔɪŋkira/ is imontal 'de/ mo dhali dhu uni e o'd jin shwa'd mo tani tashan 'thi pu'ḍki'd ka pije/ gom mom 'batha'd mo dhali 'tampal a'di i'bame'd piti mo. ⁴ Dhali ki 'kwani gun 'koki wal 'twaŋ Griki parki ari to/e jin ta ga açi/i cine/ mmoshir ka 'cajala/ 'peni me'd piti mo tani uni oki gwo ka rem 'kup mo ki: Wathi/ yan de ita'da man'kosha mee mo be. A'di bala yeki'd mana 'pena dhan yi'de/ mo tani mo jin miinu ka Ɂar/e non a'di mmodi ki e mo be. ⁵ Bahili a'di biṭki to/e isi o'd jin shwa'd mo dhali a'di diki bu'th mo/isa nyor mo. ⁶ Hili uni ɔorki a'di ki a'di mina isi 'taki dhe'th mo walla mmomina jwa 'taki Ɂal a'di mmobit e me'd mo. Dhali ki uni 'kokin ki rash rash mo mmoçor a'di mo dhali mmohila uni ki tonthusa kamu/ diki pu'du/ i a'di mo tani uni woṭha bwam buni 'kup mo dhali o gwo mo ki a'di ta'da rum mo be.

⁷ Dhali e moŋ gu'b kun tulu 'kup e mo yan mo tani mo 'kon gun ta ji gi wathi/ ma 'kaŋ'kup ma uka 'cesh yan jin yukkunu gway ka Publiyuus mo. A'di bu'thki aman mo dhali dhu am mmo/ish mo ka cimi kwara mmota yilkina/ mo. ⁸ Dhali a'di wakan si'da/ ki CoPubliyuus ishki 'ko'da 'cesh mmo'batha a'di is ki 'ba'th dhali mmo'thi mo. A'di jin yan ma Buulus nycine/ mo dhali mmo'tho mo dhali mmodhu me'd piti apo/ a'di mo mmowaç a'di mo. ⁹ Dhali ki mii yan miikunu mo tani kun tiya si'da/ kun 'kosha 'batha tiya eya uka 'cesh yan mo tani pu'dkin mo dhali uni 'kokunu mo mmowaç si'da/ mo be. ¹⁰ Uni si'da/ takki aman gi montak ka ris mo dhali ki aman 'cukkina kur yi'de/ jin bela 'tham mo tani uni dhu to gun mina am mii 'taki mii ta eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo.

Buulus Merki'd e Pa Ruumiya mo

¹¹ Dhali 'ko'da ppe 'kupi kwara mo tani am 'cukkina kur yi'de/ jin bela 'tham mo jin ta ji gi Pa Iskandariyya mo jin 'baarki'da ppe gi mondit eya uka 'cesh yan jin ta gi jamasa 'de/ jin ta isa kam su/ mo. (Ikam gi uni su/ gwansan ta iya/ ma Saps jin ta com to gun lunja 'Kwaniŋ Griki mo dhali iya/ gwansan iyuku gway ka Kastuur mo dhala Polok mo dhali imanmiiya kur yi'de/ ki lunj uni me'd imanshu uni bway e bway yi'de/ mo.) ¹² Dhali mmotakina aman Pan Sirakuusa gi me'd mo tani aman 'kokina mo imun ka cimi kwara mo. ¹³ Dhali 'peni mo yan mo tani aman kukulkina bway mo dhali aman merkina e Pa Righiyun mo dhali 'ko'da cim 'de/ mo tani 'tham gi 'bana biny cam poshki'd mo, dhali 'ko'da cim jij 'ko'd mo tani aman pu'dkina e Pam Puthiyuuli mo ¹⁴ e mo jin gamkina amana wak bam mo dhali aman tu'ckunu mo mmo'ko nyakki uni ka cim pesu/ mo. Dhali wakan mo tani am pu'dkina e Pa Ruumiya mo be. ¹⁵ Dhali 'peni mo yan tani awak bam, ki uni cikki gwo gom aman mo tani, uni iiyin mo mmorak am ibway mo ntati Mo ma Suug gi Pa Appiyuus mo dhali Mo gi Gu'b Yilkina/ Ikwara mo be. Dhali ka Buulus mishki uni mo tani a'di majki'da Arumgimis mo dhali bwa ta a'di wathimpa mo be. ¹⁶ Dhali ki aman cikkina e Pa Ruumiya mo tani Buulus dhalkunu bway mo mmoça'b a'di 'de/ nyakka askar jin ji a'di mo be.

ABuulus A'di Ciki Gwo e Pa Ruumiya mo

¹⁷ Dhali 'ko'da cim kwara mo tani a'di yukki uni mo mmotul is imontal 'de/ mo uni gun tana 'kaŋ'kup gi 'Kwani Yahuuda/ mo dhali ki uni 'kokin mmotul isi montal 'de/ mo tani a'di oki gwo i uni mo ki: Aha/ ma wak bum, aha/ bala miikina toŋ kamu/ apoŋ 'kwani yisa walla apo/ mii gi ibabam bana bala aha/ cikunu 'peni Pa Urushaliim mo mmota habuuus e me'd gi 'Kwani gi Pa Ruumiya mo. ¹⁸ Dhali ki uni ṭirrishi ki aha/ ki gwo mo tani uni ona bwa ki kar aha/ ki 'kus mo haali/ mo jin yero aha/ is ki gway mo diki ta 'pemen jin midi ta ji gi mowu mo. ¹⁹ Hili ki 'Kwani Yahuuda/ oki gwo apo/ a'di mo tani aha/ tu'ckunu

mo mmoyip 'kup 'kup ka Kaysar mo, yisa mmotaka/ gi toŋ kamu/ jin miga/ yer 'kwani gi kal pem is ki gway mo yisa. ²⁰ Haali/ gom moyer is ki gway yan tan a'di iyukkika/ um mmoparaa/ e mo dhali mmotora tor nyakk*ki* aha/ mo haali/ goma 'teŋ kape/ gi 'Kwani ma Israyil mo tani aha/ dekkunu ka jindhiir yan mo. ²¹ Dhali uni oki gwo i a'di mo ki: Aman 'kokina ki bu'th gwo jin 'kwarkunu 'peni Pa Yahuudiyya gom /e walla ʈal 'deŋ kamu/ 'pena wak pini yisa di'da jin pu'dki'd imahan mo dhali mmoci gwo walla mmo/ o gwon tonthusa kamu/ 'de/ gom /e mo. ²² Hili aman ona ki a'di 'boro'd mmocik gwo 'peni /e a'di jin di /e i bwa wakan mo. Haali/ gom gwo gi ɬe yan mo tani a'di mishu mo ibwam aman ki gwo jin onu apo/ a'di e mo 'baar mo.

²³ Dhali ki uni karkina cim gom a'di mo tani uni tha'thkin i a'di mo e mo jin ɬa'b*ki*na a'di mo. Dhali a'di ṭorki uni gwo eya tente/ mo mmoci gwo gom Bampa/ ma Arumgimis mo dhali mmolal uni sho'k ki gwo mo goma Yesus mo 'peni gwoŋkan ma Musa jin ɬinu mo dhali gwo gi imanc*i* gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo si'da/ 'peni mon'thamo/ ntagi mom'penkaskum mo be. ²⁴ Dhali kun tiya gamki to gwan is mo kun 'kokunu mo mmo/ oku mo dhali gun tiya 'koki gam gwo is mo be. ²⁵ Dhali ki uni 'koki gam bwa me'd mo e bwam uni 'cena mo tani uni iikin mo, 'ko'da Buulus oki jasi gwoŋ kamu/ ʈal 'de/ mo ki: Gwo ona Shi/in Dheleladhelel ki 'bore/ eya Ishaya ka ji sho'k jin ta'da manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ibabam bum mo ²⁶ mmo/o gwo mo ki:

Yayi /e mo ma e 'kwani gwansan mo dhali oyi gwo mo ki:
Mmocika um a'di ki cik gana/ mo tani um mini mol a'di 'ban ki tash tash mo
dhali um mini par a'di e ka jiŋ gana/ mo tani um mini mol a'di nyith ki 'bil 'bil mo.

²⁷ Haala duŋ 'kwani gwansan dhethadhe'th mo
dhali 'cem buni usa us ki pintir mo mmocik gwo mo
dhali em buni mu'thkina uni mo
isi ciki/ ki uni mini 'taki nyith ki em buni mo
dhali cik ki 'cem buni mo
dhali mish gwo 'ban eya dum buni mo
dhali 'taki tu'k 'kup ki aha/ mo
jin miga/ 'taki wač uni mo be.

²⁸ Dhalki a'di mishu si'da/ mo e um ki mowoth yan 'peni Arumgimis hashkunu mo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. Ki uni mini cik si'da/. ²⁹ Dhali ki a'di oki gwo gwansan mo tani 'Kwani Yahuuda/ iikin mo mmosu'kkina uni ki gwo ki nyanye/ e bwam uni 'cena mo be.

³⁰ Dhali a'di ɬa'b*ki*'d mmo'baar yil su/ mo e gu'b pitin gana/ jin ɬikina a'di aguurush mo mmoca'bi cine/ mo dhali a'di bu'thki uni 'baar kun iiyini a'di mo be, ³¹ mmoci gwo gom Bampa/ ma Arumgimis mo dhali mmotor to gom Tapa Yesus Kristhos ki dar gi monyju/ i 'baar mo dhali wathi/ piyi'd jin 'tashki a'di 'twa/ mo be.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pa RUUMIYA mo

Mo jin Thenu Me'd mo

¹ ABuulus jin ta çijkina/ ma Yesus Kristhos jin yukkunu mo mmota amankaru ki she/ mo, dhali a'di ki is piti ta jin karu ki she/ 'peni bwan tiya mo gom gwom 'borga/ ma Arumgimis mo, ² 'peni gwo jin okina a'di is ki imançι gwom piti kadhamo/ mo jin ta gwo jin 'kwarkunu jin kogu mo be. ³ Isi/ ki gwo gom Ya/m piti mo jin ta'da Yesus Kristhos Tapam bana mo, a'di jin dho'thkunu mo 'peni emen ma Dawuu'd mo isi/ ka yi'c buñgwar is mo. ⁴ Dhali a'di toru eya tente/ ki a'di ta Ya/ ma Arumgimis mo ki mom'bi'th mo ki gwo gi Shi/in jin kogu mo mmopinu a'di mo 'peni mowu mo be. ⁵ Dhali ki a'di mo tani am bu'thkina 'the mo dhali am takina imandhunu ki she/ mo imonçal 'de/ mo e mmoha gwom piti e mo ki mongam gwo is mo em bwaman kal gi 'kwani e mony'ceshi 'baar mo gom gway piti mo be. ⁶ Dhali nyakki uni mo tani um si'da/ um ta uni gun yukkunu ki kum ma Yesus Kristhos mo be.

⁷ E uni 'baar mo kun 'kokin mo e Pa Ruumiya mo, uni gun en ma Arumgimis mo dhali kun yukkunu mo mmodhu ki she/ ki dhelel dhelel mo.

A'the e um mo dhali monjku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

ABuulus Dina Gwo Ibwa mo Mmobuți Pa Ruumiya mo

⁸ Ntwa/a/ aha/ 'bora Arumgimis pem bwa i is mo eya Yesus Kristhos gom umi 'baar mo haali/ mongam gwo is bum ḥorkunu ki tur ka pije/ e mony'ceshi 'baar mo. ⁹ Haali/ Arumgimis ta'da aman/o gwom pem mo a'di jin miiga/ to ki shi/in pem mo e gwom 'borga/ gi Ya/m piti mo, haali/ aha/ yera um gway ka yempa/ mo e mon'thom pem ki dar gi mondak mo be. ¹⁰ Dhali aha/ dota Arumgimis mo wakki/ a'di midi 'taki ta isi mii mo ki bwam piti mo tani ki aha/ mina gam a'di jin tupaa/ bwa mo isi/ isa gush mo mmoyaku/ i um mo be. ¹¹ Haali/ aha/ 'kosha te/ um kagahara mo ki aha/ mina 'taki ci um to gi shi/in mo, mmominu 'taki 'bi'th um is mo. ¹² Dhali a'di be nta gwo be ki ana minu nyakka du roç mo ki mongam gwo is bana ka rem 'kup mo, a'di jin di'd e um mo dhali e aha/ mo be. ¹³ Dhali shwane/ aha/ yisa mina dhal um mmota pus mo yisa, iwak pem, haali/ aha/ dina gwo mbwa me'd ka ris mo mmoyaku/ i um mo (dhali hili aha/ nonkunu 'kup mo be) ki aha/ mina nyak maman gana/ dho'th e um mo si'da/ me'd e unin tiya kun 'kokin mo e bwanj 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. ¹⁴ Aha/ din ma mure/ m'ba/ gom 'Kwanij Griki mo dhali gom 'kwani kun 'koki wal 'twanj Griki mo dhali gom uni gun ta gi yuñ mo dhali gom uni gun ta pus mo. ¹⁵ Dhali wakan me'd jin mishga/ mii mo e is pem mo tani aha/ thosonkina is pem mo mmoçι gwom 'borga/ e um mo si'da/ gun 'kon e Pa Ruumiya mo be.

Mom'bi'th gi Gwom 'Borga/ mo

¹⁶ Haali/ aha/ dina is ki 'the mo gom gwom 'borga/ mo haali/ a'di ta mom'bi'th ma Arumgimis mo e bway mowoth mo, e uni 'baar mo ki 'beles kun gam a'di gwo is mo. Ntwa/a/ e 'Kwani Yahuuda/ mo dhali e 'Kwanij Griki si'da/ mo be. ¹⁷ Haali/ e a'di mo tani mo ma kar/e ma Arumgimis ḥorkunu eya tente/ ki mongam gwo is mo. Me'd jin 'kwarkunu mo ki: A'di jin ta jiñ kar/e ki mongam gwo is mo tani a'di midi di ki e mo be.

Mii jin 'Kona 'Kwani ki Mii 'Ba/ mo

¹⁸ Haala nyor ma Arumgimis ḥorkunu eya tente/ 'peni momis apowa ris mii gun ta ku gi ushu Arumgimis mo dhali mii gun 'koki ta kar/e kun miina 'kwani mo mmoyap gwoñ gana/ ki miim buni kun 'koki ta kar/e mo. ¹⁹ Haali/ mo jin mishuwa mish 'ban

goma Arumgimis mo tani a'di ṭoru eya tente/ gom uni mo be. Haali/ a'di ṭorkin ma Arumgimis uni mo be. ²⁰ Gom to gun molu par e 'peni a'di me'd jin ukkunu mony'cesh mo tani uni mishu eya tente/ mo be haali/ uni mishu e to gun uku mo be, uni gun mishu kun ta mom'bi'th piti jin di'd 'peni ka muŋ'kup ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo ntagi yilaj kamu/ ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ si'da/ mo dhali mmotana a'di Arumgimis kan si'da/ mo tani, wakan mo tani uni dar ki gwo mo mmoči 'ko'd mo be. ²¹ Haali/ ba ki uni mishkina Arumgimis mo tani uni kar a'di ki ca me'da Arumgimis gana/ yisa, dhali uni si'da/ 'koki maj a'di mo. Hili uni warkin ki iman'kosh mo ki mii mo e gwom buni kun kulumkina uni ibwa mo dhali adum buni jin ta pus mo tani uni dhuruma/ dhurum mo be. ²² Dhali ki uni ṭoshkin ki is buni ki uni yukayuk mo tani hili uni warkin ki pus mo be. ²³ Dhali uni akki monyca ma Arumgimis e mo jin moli wu mo me'd jamas to kun uku mo kun wana e ki wathiny'cesh jin mishi wu mo walla 'dii mo walla to/e mo walla to kun parana 'cesh mo be.

²⁴ Dhali ki mii gi wakan mo tani Arumgimis ciki uni bway mo ki mon'thoth bwa mo eya dum buni mo e to gun nyo/anyo/ mo, ki bungwar is buni mini 'theya'the mo e bwam uni ki is buni mo be. ²⁵ Haali/ uni akki gwon gana/ goma Arumgimis e mo ki gwo ma tor mo dhali luŋ to mo dhali mii to gom to jin uku mo, yisa goma Man/uč to mo jin ta jin 'boru mii ki sule/ sule/ mo be. Amen.

²⁶ Haali/ gom 'kup mii yan kantan mo tani Arumgimis ciki uni bway ki mon'dap e kun ta kun shiggia/ mo. Up buni akki jamas buyem pam buni e mo mmobu'th jamas kun 'koki ta jamas buyem pa mo. ²⁷ Dhali wakan si'da/ tani 'kwaniŋ gwath uni dhalki jamas buyem pam buni ki up 'pen mo dhali uni bur ma dum buni mo mmo'dap e apon tiyan tiya gwath mo. 'Kwaniŋ gwath ha'k 'pen čeŋ 'kwaniŋ gwath mo, dhali bu'th tonthus ki is buni uni 'cena mo, wakan ki miim buni kun thamkina uni mii mo be.

²⁸ Dhali haali/ Arumgimis usha uni mmoniyit̄ mo tani Arumgimis si'da/ ciki uni bway mo mmota gi bwa kun mini ta aye/inj gwo mo dhali ki mii kun shi/ashi/ mo be. ²⁹ Uni 'tu'dkunu mo ki piny piny ka ris mii gun ta mii gun 'koki ta miŋkar/e mo dhali mii kun ta tonthus mo dhali mii mmota a'thothum bwa mo dhali mii kun ta kun dupa dupi e mo be. Dhali uni 'tu'du/ mo ki miin dhapan mo dhali mmo'kosha mee mo dhali mmota ibirin gwo mo dhali mmota imanheka he'k e mo dhali mmota iman'do tiya ki e mo. Uni si'da/ tana le'd ka le'd apo/ 'kwanin tiya mo ³⁰ dhali ta imanthutha thu'th 'pen mo dhali ta imanshi/a Arumgimis i e mo dhali ta iman/ush 'kwani ga/ kun can mo dhali ta iman'thek 'ba/ mmis mo dhali ta imandhu is ki ca mo dhali mmota imanmum miin tonthusa tiya kun ta kun this mo dhali mmota iman/ush gwo gi icom dhali ikum mo be, ³¹ dhali ta pus mo dhali ta uni gun tana akum bwa ka akum bwa mo dhali ta imandar ga dum pa mo dhali ta imangora bwa ki gor mo. ³² Bala ki uni mishki gwon̄kan ma Arumgimis mo ki uni gun miiki to gwansan mini gam 'pemen jin ta ku gi mowu mo tani uni yisa mii uni jasi uni 'cena ki is buni yisa, hili uni ṭeski mii mo ki unin tiya kun botkin ki mii si'da/ mo be.

2

Mo jin Dwall ma Arumgimis Gwo ka Kar/e mo

¹ Haali/ a'di gi wakan mo tani /e dar gi gwo mmoči 'ko'd mo, ayy ki /e wathi/ ki /e jana dwalli ci gwo mo. Haali/ ki /e dwalli gwo apo/ a'di mo tani /e wakki is pini mo haali/ /e jin tana mandwall gwo mo tani /e miiki isi to kun nyakk̄in mo be. ² Ana misha ki gwon dwall ma Arumgimis pu'dki'd ki shem'bor mo apo/ uni gun miiki to gwansan mo be. ³ /Aki ṭosha /e, /e wathi/ ki gwo jin dwalla /e apo/ uni gun miiki to gwansan mo dhali /e bala mii uni ki is pini mo tani a/e mini ye mo 'peni mondwall gwo ma Arumgimis 'taa? ⁴ A/e bolockina ris mii kun ta kum pa ma Arumgimis gi mo/en gun ishin ka entus ki bwa mo 'taa? Dhali mmoguna a'di bwa a'kany'cesh mo dhali mmo'kuča a'di bwa ki

'kari'th mowa? 'Kona um ki misha ki momiin ma Arumgimis ki mo/en mo tani ta 'pemen mmosus um mmorica du is mowa? ⁵ Hili adum bum kun 'bi'thkin mo dhali kun tana ushirj gwo mo tani um tulkinga nyor is is mo gom is bum mo ka cim ma nyor mo ki gwon dwell ma Arumgimis jin ta jiŋ kar/e minu ṭor eya tente/ mo be. ⁶ Haali/ a'di midi ciya ris 'kwani to ka 'dete/ 'dete/ isi ki mii gun miikina uni mo be. ⁷ A'di midi ci moj'koki/ e ki sule/ ya ye 'ba/ mo ki uni gwansan kun miiki mii gun 'boron ki bwa gun 'kuču mo ki 'kari'th mmosimm monyca e mo dhali montak mo dhali mo gi molu wu mo be. ⁸ Hili anyor midi di mo dhali mo jin ka/aka/ si'da/ mo gom uni gwansan kun ta ibiriŋ gwo mo dhali kun ush gwoŋ gana/ ha e mo mmomii mo hili uni ha gwon ton thus e mo mmomii mo be. ⁹ Monto'c bwa midi di mo dhali wukura/ si'da/ goma ris 'kwaniny'cesh 'baar mo ki 'beles kun miiki miinthus mo. 'Kwani Yahuuda/ ntwa/a/ mo dhali 'Kwaniŋ Griki si'da/ mo be. ¹⁰ Hili monyca dhali montak dhali moj'ku'th is goma ris uni gun mii miij gana/ mo, 'Kwani Yahuuda/ ntwa/a/ mo dhali 'Kwaniŋ Griki si'da/ mo be. ¹¹ Haali/ Arumgimis diki mii mii ka gwar 'de/ mo be.

¹² Aris uni gun miiki miinthus ki dar gi gwoŋkan jin ciŋu mo tani minu 'ce'd sho'k si'da/ ki dar gi gwoŋkan jin ciŋu mo be. Dhali aris uni gun miiki miinthus 'ko'di gwoŋkan jin ciŋu mo tani uni minu dwell gwo ki gwoŋkan jin ciŋu mo be. ¹³ Haali/ uni gwansan gun shirki gwoŋkan jin ciŋu ki 'ce mo tani uni yisa nta unij kar/e ibwambor ma Arumgimis yisa. Hili uni gwansan gun miiki a'di mo tani uni idhunu ki mo ma kar/e mo be. ¹⁴ Dhali ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun dar gi gwoŋkan jin ciŋu mo mii ki buyem pa ki is buni a'di jin kana gwoŋkan jin ciŋu mo tani uni ta gwoŋkan ki is buni mo be. Hili ba uni idaran gi gwoŋkan jin ciŋu mo. ¹⁵ I/uni ḥori a'di mo ki a'di jin kana gwoŋkan jin ciŋu mo tani a'di 'kwarkunu eya dum buni mo. Dhali kan si'da/ 'twa/ ma dum buni ta'da man/o gwo mo dhali gwo kun kuluma uni i bwa ki ji wushur mo tani yer uni is ki gway mo walla tor gwo 'twa/ mo sayii ¹⁶ ka tee gwansan ka Arumgimis midi dwell 'kwani gwo kun kuma uni e bwa mo isi ki gwom 'borgam pem ka Kristhos jin ta'da Yesus mo be.

'Kwani Yahuuda/ dhali Gwoŋkan jin Ciŋu mo

¹⁷ Hili waŋki/ /e yukki is pini ki Wathi/ Yahuuda/ mo dhali ca'b 'ko'd e gwoŋkan jin ciŋu mo tani dhali kar 'bam pini ki ca mo ki /e ta jim pa goma Arumgimis mo tani ¹⁸ dhali mish bwam piti mo dhali ṭes a'di jin ta isa 'borgaŋ gana/ mo haali/ /e ye'thkunu sho'k mo e gwoŋkan jin ciŋu mo be tani ¹⁹ dhali waŋki/ /e mishkin ka jin gana/ ki /e tana manshu 'kwani kun tana ja'da/ bway mo tani dhali ki /e ta moŋkush gom uni gun 'kon mo e mondhumumi'd mo tani ²⁰ dhali /e tana manṭo'k gom 'kwani kun ta pus mo dhali amantor 'kwanim 'pereny gwo mo tani mmotana /e gi gwoŋkan jin ciŋu mo tani arisa yük gun pe'dkunu mo mmomish to mo, ²¹ dhali /e si'da/ jin wakan si'da/ mo tani /e jin ḥori ci gwo mo tani mina /e diki ṭor is pini gwo mo 'taa? Dhali ki /e din mo mmoṭor gwo apo/ mo gi kwalu to mo tani /e si'da/ kwalu to mo 'taa? ²² /E jin o gwo ki jaŋ kamu/ midi mii dhalku/ cal ki mii mii mo tani /e si'da/ din mo 'taa? mmomii miinycal mo. / E jin shi/i tompinyconi e mo tani /e si'da/ kwalu to mo 'peni gu'b jin luŋu to mo 'taa? ²³ /E jin kar 'bam pini ki ca mo gom gwoŋkan jin ciŋu mo tani /e ushkina Arumgimis tak mo 'taa? mmo'ce'd gwoŋkan jin ciŋu mo. ²⁴ Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Gway ma Arumgimis walu gwo sora po/ mo e bwaŋ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo gom /e mo be.

²⁵ Haali/ ka jiŋ gana/ mo tani mo jin 'cithuwa munyjal yis ta jim 'borga/ mo waŋki/ / e ha gwoŋkan e mo mmomii mo, hili waŋki/ /e 'ce'dki gwoŋkan mo tani mo ma munyjal yis pini jin 'cithu/ mo tani a'di warki'd ka munyjal yis jin dinuki 'cith mo be. ²⁶ Dhali wakan si'da/ waŋki/ wathi/ jin di'd ka munyjal yis i e mo dhuki gwoŋkan jin ciŋu mo ka kar/e mo tani mina mo ma munyjal yis piti jin dina a'di ki 'cith mo tani kar a'di ka munyjal yis jin 'cithu/ mo 'taa? ²⁷ Dhali wakan si'da/ 'kwani kun 'kon ka munyjal yis i e kankan mo tani hili i/uni idhuki gwoŋkan jin ciŋu mo tani uni ka jiŋ gana/ mini waŋ /e

jin ta gi gwoŋkan jin 'kwarkunu mo dhali mo ma munyjal yis jin 'cithu/ kan mo tani hili /e i'ce'd gwoŋkan jin ćinu mo be. ²⁸ Haali/ a'di diki ta Wathi/ Yahuudan gana/ jin ta'da por ma pije/ mo be. Dhali mo ma munyjal yis jin 'cithuŋ gana/ mo diki ta jim por ma pije/ mo dhali jim bungwar is mo be. ²⁹ A'di ta Wathi/ Yahuuda/ jin ta jim bwaman mo dhali mo ma munyjal yis jin 'cithuŋ gana/ mo tani a'di ta jim ma du mo be, jin ta to gi shi/in mo, yisa jin 'kwarkunu 'te/ mo. Montak piti diki di 'peni 'kwani mo tani hili a'di 'peni Arumgimis mo be.

3

¹ Haali/ a'di gi wakan mo tani shi/ miim 'boro'da ta itana 'Kwani Yahuuda/ mo sa/? Walla tonta igama she/ mo mmo'cithuwa munyjal yis mo sa/? ² Shi/ miim 'boro'd 'teki nyanye/ mo be. To jin ćelkika/ 'pen a'dan be ki 'Kwani Yahuuda/ ćinu gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo. ³ Dhali gwo wakata wakki/ kun tiya dar gi gwo jin gamu is mo? Mmo'kona uni ki dar gi gwo jin gamu is mo tani a/a'di imina gwo jin gamu is ma Arumgimis i/ush me'd mowa? ⁴ Dhalku/ ki ćosh kan. Wakka ris 'kwani 'baar ki 'beles ta kun 'koki ta kuŋ gana/ mo tani dhalka Arumgimis ta a'diŋ gana/ mo. Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

Ki /e mini 'taki ta jim ma ćar/e ki gwom pini mo
dhali 'taki pi gwo kun dwallu /e e mo.

⁵ Hili wački/ mii kun 'koki ta kuŋ ćar/em bana miina ana mo mmočor mo ma ćar/e ma Arumgimis mo tani i/ana mina o katinta mo? Ka Arumgimis diki ta a'diŋ ćar/e mo 'taa mmogaca a'di anyora po/ ana. (Aha/ ona gwo me'd wathim pa ba/.) ⁶ Dhalku/ ki ćosh kan. Wački/ gwo midi 'taki diki wakan mo tani Arumgimis midi 'taki mish 'kwaniny'cesh gwo dwall 'taa? ⁷ Hili wački/ gwoŋ gana/ ma Arumgimis ishkina monycam piti mo gomačor pem mo tani atinta iwakkunu aha/ mo me'd wathi/ jin miiki miinthus mo si'da/? ⁸ Dhali tonthus 'konuki 'taki mii mo gomata mmomina tom 'boro'di 'taki pu'du/ mo sa/? - me'd 'kwanin tiya kun rukunyki ana ki gwo mo mmo/o ki ana i/ona gwo kan mo. Ki mo gi miiwak buni tana ćar/e mo be.

Jaj Kamu/jin Mii'd ka ćar/e Yisa Di'da

⁹ Dhali katinta si'da/? A/ki ana gun tana 'Kwani Yahuuda/ mo bola bol e ki 'bor mo 'taa? Yisa ki sule/ mo be. Haali/ aha/ hila yer ma ris 'kwani 'baar mo is ki gway mo imončal 'de/ mo, 'Kwani Yahuuda/ mo dhali 'Kwanij Griki mo, ka ris 'kwani 'baar mo 'kokin mo 'ko'd e mom'bi'th gi miinthus mo be. ¹⁰ Me'd gwo kun 'kwarkunu mo cikise/ mo ki:

Jaj kamu/ jin mii'd ka ćar/e yisa di'da. Tal 'de/ piy'i'd mo be.

¹¹ Jaj kamu/ yisa di'da jin mishi gwo 'ban mo.

Dhali jaj kamu/ yisa di'da jin ćapki/da Arumgimis mo.

¹² Aris uni 'baar mo dhereskin ki 'beles mo, aris 'kwani 'baar mo iiki iin thus mo.

Jaj kamu/ yisa di'da jin mii miim 'boro'da, tal 'de/ piy'i'd mo be.

¹³ 'Kus buni wana e ki mon'kupaje jin ća'du 'twa/ mo.

Uni tan ka le'd buni kun he'kkina he'k e mo.

Ačin tasha/ ća'bki'd 'ko'da le'd buni mo be.

¹⁴ Dhali 'twam buni 'tu'dkunu mo ki monyjeya je mo dhali ća/ ma du ki ća/ mo be.

¹⁵ Sho'k buni dherkin mo mmowola bas mo be.

¹⁶ E bway buni jin iikina uni mo tani rakka'di 'baar mo dhali mii jin miinu miiny ćinkina/ mo be.

¹⁷ Dhali bway gi mo ma ću'th is mo tani molkina uni mo be.

¹⁸ Moŋko/ isa kamu/ yisa di'd goma Arumgimis e bwambor jis/em buni yisa.

¹⁹ Dhali ana misha shwane/ ki a'di yin jin ona gwoŋkan jin ćinu mo tani a'di onu gom uni gwansan kun 'ko 'ko'd e gwoŋkan jin ćinu mo. Wakan mo tani ka ris 'twa/ 'baar mo minu 'dap 'twa/ mo gom gwo mo dhala ris 'kwani gi mony'ceshi 'baar mo mini dosh

shoka 'cesh goma Arumgimis mo be. ²⁰ Haali/ wathim paŋ kamu/ yisa di'da jin minu kar ki mo ma ƙar/e mo e jis/em piti mo goma tu'c gi gwoŋkan jin ćinu mo yisa haali/ gom gwoŋkan jin ćinu mo tani a'di nyiθu/ miinthus mo be.

Mo ma ƙar/e ki Mongam Gwo Is mo

²¹ Hili shwane/ tani mo ma ƙar/e ma Arumgimis a'di ṭorkunu eya tente/ ki dar gi gwoŋkan mo be. Ba gwoŋkan jin ćinu mo dhali gwo gi imançι gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin 'kwarkunu si'da/ mo uni ta iman/o gwo gom a'di mo be. ²² A'di ta mo ma ƙar/e ma Arumgimis ki mongam gwo is eya Yesus Kristhos gom uni 'baar kun gam gwo is mo be. Haali/ toj kamu/ di'd ka ƙwa/um bwa yisa. ²³ Haala ris 'kwani 'baar mo miiki miinthus mo dhali atk̄hi monyca ma Arumgimis mo be. ²⁴ Uni dhukunu ki mo ma ƙar/e ka 'them piti me'd to jin ćinu ki me'd mo ki mowan 'ba/ jin di'd eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ²⁵ A'di jin karkin ma Arumgimis ka the/m me'd ka bas piti mo mmobudha bu'th ki mongam gwo is mo be. Yan miikunu mo mmotor mo ma ƙar/e ma Arumgimis mo haali/ gom bwa ma 'kany'cesh piti mo mmotana a'di Arumgimis mo tani a'di peki miinthusa dhamo/ 'kup mo be. ²⁶ A'di miikunu mo mmotor e buŋkus shwane/ ki a'di ki is piti ta jaŋ ƙar/e mo dhali ki a'di karki a'di ki mo ma ƙar/e mo a'di jin gami gwo is eya Yesus mo be.

²⁷ Dhali yan'ko'd mom bana jin dhukina ana 'ba/ ki ca mo tani a'di warki'd kata mo? A'di dhalkunu mo. Gom gwoŋkan jana? Gom gwoŋkan jin miinu mo 'taa? Yisa. Hili gom gwoŋkan gi mongam gwo is mo be. ²⁸ Haali/ ana ƙoca e mo mmo/o ki wathi/ karu ki mo ma ƙar/e ki mongam gwo is ki dar gi mii gi gwoŋkan jin ćinu mo. ²⁹ Walla Arumgimis ta'da Arumgimis gi 'Kwani Yahuuda/ uni 'cena? A'di si'da/ diki ta Arumgimis gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo 'taa? Nye, a'di ta ji gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ mo be ³⁰ haali/ Arumgimis a'di tal 'de/ mo dhali a'di midi kar ki mo ma ƙar/e uni gun 'cithuwa munyjal yis mo gom mongam gwo is buni mo dhali uni gun 'konuki 'citha/ munyjal yis mo gom mongam gwo is buni si'da/ mo. ³¹ A/ki ana mina puu gwoŋkan jin ćinu mo jin gamu is yansan mowa? Dhalku/ ki tosh kan. Nye, gwo jin bat̄h a'di is mo tani ana tela gwoŋkan jin ćinu sho'k mo be.

4

A/Ibraiim Ta She/mm mo

¹ Dhali ki gwonta imina ana i/o mo goma Ibraiim mo, jin ta'da babam bana jin di'di twa/a/ mo isi ka yi'c ki bungwar is mo? ² Haali/ wakka Ibraiim karu ki mo ma ƙar/e gom 'kup gwo jin miinu to mo tani a'di ta toj kamu/ jin kara a'di is ki ca mo gom a'di mo, dhali hili yisa ibwambor ma Arumgimis mo. ³ Haali/ gwo wakata jin 'kwarkunu mo e Gwo ma Arumgimis mo mmo/o ka: Ibraiim gamki'da Arumgimis gwo is mo, dhali a'di kar a'di ki mo ma ƙar/e mo be. ⁴ Hili a'din 'de/ jin miiki mii mo tani tom piti jin gama a'di mo gom mii mo yisa karu ki to jin ćinu ki me'd mo yisa. Hili a'di karu ki to jin mina a'di mii gam mo gom miim piti jin miikina a'di mo be. ⁵ Hili a'din 'de/ jin diki mii mii mo tani hili a'di gamki a'di gwo is mo jin karki a'di ki mo ma ƙar/e mo, a'di jin ta'da Arumgimis a/ushij gwo mo tani, mongam gwo is piti karu ki mo ma ƙar/e mo be. ⁶ Wakan si'da/ aDawuu'd ćiki 'twa/ maŋ ki mom'bor mii apo/ wathi/ jin kar ma Arumgimis ki mo ma ƙar/e mo ki dar gi mii mo be ⁷ mmo/o gwo mo ki:

Mom'bor mii gom uni gwansan uni gun dhalkunu adhiŋ gwom buni 'pen mo, dhali miinthus buni si'da/ kumkunu 'kup mo be.

⁸ Mom'bor mii apo/ wathi/ jin mina Tapa Arumgimis diki kar miinthus piti mo be.

⁹ Mom'bor mii yan a'di ćinu 'twa/ maŋ apo/ uni 'cena gun 'cithuwa munyjal yis mowa? walla apo/ uni si'da/ kun 'konuki 'citha/ munyjal yis mo. Haali/ ana ona gwo ki mongam gwo is karki'da Ibraiim ki mo ma ƙar/e mo be. ¹⁰ Dhali a'di kar a'di kata mo? A'di

karkunu nt̄wa/a/ mowa? walla ŋ'ko'd ki a'di 'cith̄uwa munyjal yis mo. A'di yisa ŋ'ko'da, hili nt̄wa/a/ ki a'di 'cith̄uwa munyjal yis mo be. ¹¹ Dhali a'di bu'thki mo jin 'cith̄uwa munyjal yis mo me'd jamas mii mo walla to jin 'dapa'd ki mo ma ɺar/e gi mongam gwo is jin takina a'di ki a'di di'd ka munyjal yis i e naskina/ mo be. Ki a'di midi 'taki ta adhana baba ka ris 'kwani 'baar mo kun gamki gwo is mo be, uni gwansan kun darkin ki mo ma munyjal yis jin 'cith̄uwa naskina/ mo, ki mo ma ɺar/e minu 'taki kar gom uni mo be. ¹² Dhali ki a'di midi 'taki ta adhana baba gom 'kwani kun 'cith̄uwa munyjal yis mo jasi 'te/ yisa, hili gom uni gun ta ku gi 'cith̄uwa munyjal yis mo si'da/ dhali kun bat̄hi she/mm mii gi mongam gwo is jin ta jim ma babam bana ka Ibrahiim jin takina a'di nt̄wa/a/ ki a'di 'cith̄uwa munyjal yis mo be.

Gwo jin Onu Is Yayı'd ki Mongam Gwo Is mo

¹³ Dhali gwo jin onu is goma Ibrahiim mo dhali emen piti jin mina uni 'taki ta gi mal mo e mony'cesh mo tani, diki yayu/ gom gwoŋkan jin ɺinu mo, hili gom mo ma ɺar/e gi mongam gwo is mo be. ¹⁴ Haali/ wakki/ uni gun ta gi gwoŋkan jin ɺinu mo mini ta gi mal mo tani mongam gwo jin gamu gwo is mo tani minu war ki jin onu ka wuny is mo dhali gwo jin onu is mo si'da/ minu war mo ki gwo jin minu puu mo be. ¹⁵ Haali/ gwoŋkan jin ɺinu mo a'di ɺalki'da nyor mo be. Hili ki gwoŋkan piyi'd mo tani gwo molu dhiŋ si'da/ mo.

¹⁶ Haali/ gom gwo gi wakan mo tani a'di ta ji gi gamu gwo is mo, ki gwo jin onu is min ma 'the cil mo dhali ki a'di minu ɬel sho'k mo gom emen piti 'baar mo, yisa gom jasi uni gun ha gwoŋkan jin ɺinu e mo, uni 'cena yisa, hili gom uni si'da/ kun nyak gwo gam is ka Ibrahiim mo be. Haali/ a'di ta'da adhana baba gom ana 'baar mo be. ¹⁷ Me'd Gwo jin 'kwarkunu mo mmo/o gwo mo ki: /E karkika/ mo mmota adhana baba gi kal gi 'kwaniny'cesh ka ris mo – e buŋ'kus ma Arumgimis mo, a'di jin gama a'di gwo is mo jin ɺiki moŋ'koki/e mo gom uni gun wukin mo dhali yuŋ yuk ki to gun 'koki 'ko mo me'd to gun 'kokin mo be. ¹⁸ Dhali ki mo ma 'teŋ kape/ jin peki'd mo tani a'di gamki gwo is naskina/ mo ka 'teŋ kape/ mo ki a'di midi 'taki ta adhana baba gom kal gi 'kwaniny'cesh ka ris mo me'd gwo jin ṭorkunu a'di mo ki: Wakan be emen pini mini 'ko mo be. ¹⁹ A'di diki 'ka'd mo e mongam gwo is mo ki a'di kulumki gwo ibwa mo gom buŋgwar is pitij gana/ jin wana e ki jin wu'd mo haali/ a'di ta'd gi yil jin wana e ki issi mudhe'd mo ka dhan piti mo walla ki a'di kulumki gwo ibwa mo si'da/ goma Saarah jin dina bwan dho'th piti jin taki'da burum naskina/ mo be. ²⁰ A'di diki at̄h mo jin gamu gwo is ki sule/ mo be. A'di dina a'di ki dumbul mo gom gwo jin okin ma Arumgimis is mo. Hili a'di 'bi'thkunu is mo e mongam gwo is mo me'd jin karkina a'di Arumgimis ki ca mo be. ²¹ Dhali a'di telu sho'k mo ki gwo eya du mo ka Arumgimis mishi mii a'di jin okina a'di is mo be. ²² Dhali wakan mo tani mongam gwo is piti karki a'di ki mo ma ɺar/e mo be. ²³ Dhali hili, gwo jin okunu mo ki: a'di karki a'di mo tani, gwo gwansan uni 'kwarkunu mo gom jasi a'di a'di 'de/ yisa, ²⁴ hili gom ana si'da/ mo. A'di minu kar ka ɺar/e gom ana kun gama gwo is e a'di mo jin piki a'di 'peni mowu mo jin ta'da Yesus Tapam bana mo be. ²⁵ A'di jin karkunu mo mmowu mo goma adhij gwom bana 'baar mo dhali jin pikunu mo ki ana minu dhu ki mo ma ɺar/e mo be.

'Kup Gwo jin Dhunuwa Dhu ka ɺar/e mo

¹ Dhali gom mii gi wakan mo tani ana dhunu mo ki mo ma ɺar/e ki mongam gwo is mo. Haali/ a'di gi wakan mo tani ana tana gi moŋku'th is eya Arumgimis mo eya Yesus Kristhos Tapam bana mo be. ² Dhali e a'di si'da/ ana takina ki bway mo eya 'the yansan mo jin doshkina ana nycine/ mo be. Dhali ana 'kunya bwa mo e mo ma 'teŋ kapem bana gi monyca ma Arumgimis jin pwakkunu ana bwa mo be. ³ Dhali ki nyanye/ kan tan mo tani ana 'kunya bwa mo e moŋ'kosh is ka nyor bana mo dhali mmomisha ana ki mo/isa

nyor pucurki'd mo mmogam 'pemen ki mo jin minu 'dim 'kup mo be. ⁴ Dhali mo jin minu 'dim 'kup mo pucurki'd mo mmogam 'pemen ki mo jin wanu gwo kan ibwa mo be dhali mo jin wanu gwo kan ibwa mo tani pucurki'd mo mmogam 'pemen ki mo ma 'tej kape/ mo be. ⁵ Dhali mo ma 'tej kape/ midi diki biṭ ana bwa ka lungu'b mo haali/ mo/en ma Arumgimis gackunu eya dum bana ki Shi/in Dheleladhelel mo, a'di jin cikunu ana mo be.

⁶ Dhali ki ana 'kokina ki dar gi 'bi'th mo tani ki embula 'borga/ yansan mo tani aKristhos wuki'd mo gom ku gi ushuna ush goma Arumgimis mo be. ⁷ Hili a'di diṭa mii gom jan ṭal'de/ mo mmo'taki wu mo gom a'di jin ta wathij kar/e mo - bahili gom wathim 'boro'd mo tani jan ṭal'de/ midi 'taki budha du mo mmowu mo be. ⁸ Hili Arumgimis ṭorki mo/en piti gom ana mo haali/ ki ana 'kokina mo mmota imanmii miinthus naskina/ mo tani aKristhos wuki'd gom ana mo be. ⁹ Dhali haali/ a'di wakan mo tani mmodhukunu ana ki mo ma kar/e shwane/ ka bas piti mo tani bakata 'te/ beseene/ ana minu ta is ki me'd mo ki a'di 'pena nyor ma Arumgimis mo be. ¹⁰ Haali/ wakki/ ana gwamkunu ka Arumgimis mo mmota isa 'de/ mo ki mowu gi Ya/m piti mo tani ki ana 'kokina mo mmota 'kup gom a'di mo tani bakata 'te/ beseene/ ana gwamkunu mo mmota isa 'de/ mo shwane/ tani ana minu ta is ki me'd ki mondiki/em piti mo be. ¹¹ Dhali a'di diki wakan jasi 'te/ mo hili ana si'da/ mina bwa 'kuny mo eya Arumgimis mo ka Kristhos jin ta Tapa Yesus bana mo. E a'di mo tani ana bu'thkina moŋgwam bana mo mmota isa 'de/ mo be.

Adam dhala Kristhos mo

¹² Dhali me'd jin pu'dkina miinthus eya 'cesh ki wathim pan 'de/ mo tani dhali wu mo gom miinthus mo tani dhali wakan mo tani miinthus peperki'd eya ris 'kwani 'baar mo haala ris 'kwani 'baar mo miiki miinthus mo be. ¹³ Dhali ka jin gana/ miinthus ishki'd e mony'cesh yansan ntwa/a/ ki gwoŋkan jin cinu mo 'konuki ci mo be. Dhali hili miinthusa kamu/ yisa karuwa wakki/ gwoŋkan piyi'd mo be. ¹⁴ Dhali hili wu seki'da Aadama po/ ntaga Musa mo, apo/ uni gwansan si'da/ kun takin gi miinthus kun waki gwon dhaŋ ma Aadam yisa. Aadam ta'da shimpira/ mii gom a'di jin midi yayu/ mo be.

¹⁵ Dhali hili, to jin cinu ki me'd mo tani diki waki gwon dhiŋ mo. Haali/ wakki/ 'kwani ka ris wukin mo goma dhiŋ gwo gi wathin 'de/ mo tani bakata beseene/ a'the ma Arumgimis dhali to jin cinu ki me'd eya 'the gi wathin 'de/ caan jin ta'da Yesus Kristhos mo tani ishki'd mo gom 'kwani ka ris mo be. ¹⁶ Dhali to jin cinu ki me'd mo tani diki waka du'd mii 'peni miinthus wathin 'de/ caan si'da/ mo. Haali/ mii jin cinu isa nyok jin bathki gwon dhiŋ 'de/ mo tani a'di ikalki miiwak mo. Hili, to jin cinu ki me'd mo jin bathki gwon dhiŋ ka ris mo tani kalki mo jin dhunuwa dhu ka kar/e mo be. ¹⁷ Wakki/ gwon dhiŋ gi wathin 'de/ kalki wu mo jin seki'd apo/ mo gom wathin 'de/ yan tani bakata beseene/ mmina uni se apo/ mo e moŋ'koki/e mo ki wathin 'de/ yan jin ta'da Yesus Kristhos mo, uni gun bu'thkina 'the jin ishki'd ka entus mo dhali to jin cinu ki me'd ki mo ma kar/e mo.

¹⁸ Dhali wakan si'da/ gom gwon dhaŋ gi wathin 'de/ mo tani gwon dwall pu'dki'd apo/ aris 'kwani 'baar mo e miiwak mo be. Dhali wakan si'da/ gom jan ṭal 'de/ jin mii'd ki mii ma kar/e mo tani mo jin dhunuwa dhu ka po/ ki moŋ'koki/e mo pu'dki'd mo eya ris 'kwani 'baar mo be. ¹⁹ Haali/ gom jan 'de/ jin ta'da a/ushingwo mii mo tani 'kwani ka ris warkin ki imanmii miinthus mo be. Dhali wakan si'da/ gom jan ṭal 'de/ jin ta'da manha gwo e mo mmomii mo tani 'kwani ka ris si'da/ minu warku/ ki imanmii miŋkar/e mo be. ²⁰ Dhali yan'ko'd gwoŋkan jin cinu mo a'di pu'dki'd mo jin mina gwon dhaŋ imar is mo. Dhali hili me'd jin markina miinthus is mo tani a'the ishki'd ki nyanye/ mo be. ²¹ Dhali wakan si'da/ me'd jin sekina miinthus apo/ mo gi wunu mo tani a'the si'da/ midi se apo/ mo ma kar/e ki mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo eya Yesus Kristhos Tapam bana mo be.

6

Mo jin Wunu e Miinthus, Hili Mmo'ko ki E eya Kristhos mo

¹ Dhali gwo gi wakata imina ana i/o mo sa/? Mina ana rash 'ko e miinthus ki sule/ mo 'taa? jin min ma 'the i/ish mowa? ² Dhalku/ ki ṭosh kan. Ana gun wukina mo e miinthus mo tani ana mina 'ko ki e e a'di mmana? ³ Ki 'kona um ki misha ki ana 'baar gun cuçkunu eya Kristhos jin ta'da Yesus mo 'kokunu mo mmocuç mo nyakki jwam piti mo 'taa? ⁴ Ana 'kokunu mo mmokan mo kan nyakki a'di mo e jwam piti mo. Dhali wakan si'da/ me'da Kristhos mmocukunu a'di mis mo 'peni mowu ki monyca ma Baba mo tani ana si'da/ mina nyak mondiki/en this yan mo be.

⁵ Haali/ wakki/ ana tana imanwar ki isa 'de/ nyakki a'di e jwa jin waki jim piti mo tani ana minu warku/ ki isa 'de/ nyakki a'di e mompinum piti jin waki jim piti mo be. ⁶ Haali/ ana misha ki bwan dhamom bana 'koshkunu jwa mo nyakki a'di mo, ki bunqwar is gi miinthus yan minu 'ce'd sho'k mo ki ana mina 'taki 'koki 'ko mo mmota çijkina/ gi miinthus mo be. ⁷ Haali/ a'di jin wuki'd mo tani a'di di'd ka po/ 'peni miinthus mo be. ⁸ Dhali hili wakki/ ana wuna mo nyakka Kristhos mo tani ana gama gwo is ki ana mina 'ko nyakki a'di mo be. ⁹ Haali/ ana misha ka Kristhos a'di jin 'de'kkunu 'peni mowu midi diki wu dok/e ki sule/ mo. Mowu ta gi mom'bi'th apo/ a'di dok/e yisa. ¹⁰ Jwa jin wukina a'di mo tani a'di wuki'd gom miinthus mo be me'd 'de/ ki sule/ mo. Hili mondiki/e jin dina a'di ki e mo tani a'di diki'd ki e eya Arumgimis mo be. ¹¹ Dhali wakan si'da/ um mini mii dhu is bum ki ku gun wukin mo gom miinthus mo dhali 'ko ki e eya Arumgimis mo eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be.

¹² Dhalku/ ki dhal miinthus wakan mmose apo/ bunqwar is ga 'cesh bum mo ma mmo'c um mmocik gwo 'peni bwam bum mo. ¹³ Walla dhalku/ ki ci tom bunqwar is bum ki miinthus mmota to mmomii mii kun 'coka'cok mo ma. Hili çiyi is bum ka Arumgimis mo ma, me'd 'kwani kun cuyunu mo 'peni mowu e mondiki/e mo dhali tom bunqwar is bum si'da/ mmota ton kar/e goma Arumgimis mo. ¹⁴ Haali/ miinthus midi diki ta gi 'bi'th apo/ um mo, haali/ um ta 'kwani kun wana e ki çijkina/ gi gwoñkan jin çinu yisa. Hili um wana e ki çijkina/ ma 'the ma Arumgimis mo be.

Mmota Çijkina/ gi Miijkar/e mo

¹⁵ Haali/ a'di gi wakan mo tani ana mina imii miinthus mo 'taa? Gom ana 'konaki ta çijkina/ gi gwoñkan jin çinu mo 'taa? Mmotana ana çijkina/ ma 'the ma Arumgimis mo 'taa? Dhalku/ ki ṭosh kan. ¹⁶ Ki 'kona um ki misha wakki/ um ci is bum ki wathirj kamu/ mmota çijkina/ mmocik gwom piti mo tani um ta çijkina/ gi wathi/ jin ciça um gwo mo ba/. Wałki/ a'di midi 'taki ta miinthus mmogam mowu mo, walla wałki/ a'di midi 'taki ta mmocik gwo mo tani a'di nta mii ma kar/e mo be. ¹⁷ Hili 'bora'bor ka Arumgimis mo haali/ um gun 'thissa/ ta çijkina/ gi miinthus mo tani shwane/ um warkin ki imanha gwo e 'pena duj gana/ gom gwoñ kar/e yan jin çinu um mmomii mo. ¹⁸ Dhali mmo'cukkunu um 'peni miinthus mo tani um warkin ki çijkina/ ki mii ma kar/ e mo be. ¹⁹ Aha/ ona gwo ki 'twa/ ga 'cesh mo, gom bunqwar is ga 'cesh bum athan mo. Haali/ 'thissa/ um ci tom bunqwar is bum ki jiny çijkina/ 'peni miin 'dap e mo dhali ki miinthus kun eka/ ek mo tani wakan shwane/ ciyi tom bunqwar is bum ki jiny çijkina/ ki mii ma kar/e mo ma mmodhu gi she/ ki dhelel dhelel mo be.

²⁰ Ki um ta çijkina/ gi miinthus mo tani um 'kon ki 'kus mo 'peni miirjkar/e mo. ²¹ Hili maman kuna gamkina um 'thissa/ me'dyin 'kona um e mii gun 'the um is shwane/ mo? Haali/ 'pemen gi to gwansan mo tani uni ta mowu mo be. ²² Hili shwane/ mmo'cukkunu um mo 'peni miinthus mo dhali mmowara um ki çijkina/ ma Arumgimis mo tani um ta gi maman bum mmodhu gi she/ ki dhelel dhelel mo dhali 'pemen piti ta ji gi moj'koki/ e ki sule/ ya ye 'ba/ mo. ²³ Haali/ to jin gamu ki mii jin miinthus mo tani ta mowu mo. Hili a'di jin çin ma Arumgimis ki me'd mo tani a'di ta mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ eya Yesus Kristhos Tapam bana mo be.

Suura 'Peni Gwo Miimash mo

¹ Dhali 'kona um ki misha, iwaka? (haali/ aha/ ona gwo e 'kwani kun mishi gwoŋkan jin çinu mo) ki gwoŋkan a'di dekk*ki* wathi/ ki yil gi mondiki/em piti 'te/ mo be. ² Me'da 'bom jin mashkin ma kath mo tani a'di dekk*ki* gwoŋkan ma kath ki a'di di'd ki e mo. Hili wakka akathim piti wuki'd mo tani ayim karu ki 'kus 'peni isi gwoŋkan ma kath mo be. ³ Wakan mo tani wakki/ a'di midi gam is piti ki wathij gwaṭha kamu/ mo ka kath*im* piti di'd ki e mo tani a'di minu yuk ka manmii miinyçal mo. Dhali hili wakki/ a'di yim min ma kath*im* piti wu mo tani ayim di'd ki 'kus 'peni gwoŋkan yan mo dhali wakki/ a'di masha'di wathij gwaṭha kamu/ mo tani a'di ta'da manmii miinyçal yisa.

⁴ Dhali ki mii gi wakan si'da/ mo tani iwāk pem, um wukin mo gom gwoŋkan jin çinu ki bungwar is ma Kristhos mo be. Haali/ a'di wakan mo tani shwane/ um ta uni goma cij kamu/ mo a'di jin 'de'kkunu 'peni mowu ki ana mina dho'th maman goma Arumgimis mo be. ⁵ Ki ana 'kona ki e mo e bungwar is mo tani mon'dap e gi miinthus bana gun 'mera gwoŋkan jin çinu e mo tani 'kon mmowagas e tom bungwar is bana mo mmodho'th maman gom mowu mo. ⁶ Hili shwane/ ana 'cukkunu mo 'peni gwoŋkan jin çinu mo. Ana wukina mo gom a'di çaan jin bu'thi ana ki cijkkina/ mo, ki ana mina 'koki mii to ki gwoŋkana dhamo/ jin 'kwarkunu mo, hili ki ana mina mii to ki mondiki/en this gi Shi/ in mo be.

Gwo gi Toju Bwa jin Dina Miinthus e Bwaman mo

⁷ Ata mina ana i/o mo sa/? A/ana mina o ki gwoŋkan jin çinu mo tani ta miinthus mo 'taa? Dhalku/ ki ṭosh kan. Hili wakki/ gwoŋkan jin çinu mo midi 'taki pi mo tani aha/ mina 'taki mol miinthus nyiṭh mo be. Aha/ mina 'taki mol 'ban a'di jin ta mon'thoṭh bwa wakki/ gwoŋkan jin çinu diki o gwo mo ki: Dhalki /e bwa ki mii i'thoṭh mo ma. ⁸ Hili miinthus mo tani mmogama a'di bway e gwoŋkan jin 'kwarkunu mo tani a'di wagaski'da ris to gun 'thoṭhu bwa e aha/ mo. Ki dar gi gwoŋkan jin çinu mo tani miinthus wuki'd ka makł mo. ⁹ Nṭwa/a/ mo tani aha/ çäbkina ki e mo ki dar gi gwoŋkan jin çinu mo. Hili ki gwoŋkan jin 'kwarkunu pu'dki'd mo tani miinthus waça'd mo dhali aha/ wukina mo be.

¹⁰ Gwoŋkan a'di yin jin oki gwo is gom mondiki/e mo tani a'di gamkika/ wu nycine/ mo.

¹¹ Haali/ miinthus mmogamkina a'di gway e gwoŋkan jin 'kwarkunu mo tani a'di he'kki aha/ e mo dhali ki a'di mo tani a'di 'koshki aha/ jwa mo be. ¹² Wakan be gwoŋkan jin çinu mo a'di kogu mo. Dhali gwoŋkan jin 'kwarkunu mo a'di kogu mo dhali ta jiŋ kar/e mo dhali ta jin 'boro'd mo be.

¹³ Mina a'di jin ta jin 'boro'd kal mowu gom aha/ mo 'taa? Dhalku/ ki ṭosh kan. Miinthus a'di be a'di miiki mo jin wunu e aha/ mo e a'di jin 'boro'd ki miinthus minu 'taki ṭor ki a'di nta miinthus mo be dhali ki gwoŋkan jin 'kwarkunu mo a'di midi 'taki war ki miinthus jin shi/ashi/ mo be. ¹⁴ Ana misha gwo ki gwoŋkan jin çinu mo a'di ta to gi shi/in mo. Hili aha/ tana to gi shuman is mo jin yolkunu mo e bwamme'd gi miinthus mo. ¹⁵ Aha/ dinaki mish gwo 'ban gom miim pem gana/ mo. Haali/ aha/ dinaki mii a'di jin oyaa/ bwa mo. Hili aha/ miikina a'di yin jin shi/kika/ i e mo. ¹⁶ Hili wakki/ aha/ miina to jin dik*ki*/ ki o bwa mo tani aha/ gamkina gwo me'd mo ki gwoŋkan jin çinu ta jim 'borga/ mo be. ¹⁷ Haali/ kan mo tani a'di dik*ki* ta aha/ jin miiki a'di mo, hili miinthus jin çäbki'd e aha/ mo be. ¹⁸ Haali/ aha/ misha ki tom 'borgaq kamu/ yisa çäbki'd e aha/ mo, a'di jin ta bungwar is gi shuman is pem mo. Aha/ misha bwa o gom a'di jin 'boro'd mo, hili aha/ mola a'di mii mo be. ¹⁹ Haali/ aha/ dinaki mii tom 'boro'd jin oyaa/ bwa mo, hili tonthus jin 'teka/ bwa mo tani a'di imiikika/ mo be. ²⁰ Hili wakki/ aha/ miina to jin dik*ki* oyaa/ bwa mo tani a'di dik*ki* ta aha/ jin miikina a'di mo, hili miinthus jin çäbki'd e aha/ mo be.

²¹ Wakan mo tani aha/ gamkina gwoŋkan bwa kan me'd jin oka/ bwa mmomii ki 'bore/ mo tani hili tonthus a'di ishki'd ki 'dish 'dish hila/ mo. ²² Haali/ aha/ 'bora bwa ki 'bor mo

e gwoŋkan ma Arumgimis jin ćinu mo e isi bwaman is pem mo be. ²³ Hili aha/ mishkina e tom bungwar is pem mo gwoŋkan gi bwaj kamu/ aski'd mo ki gwoŋkan ma dum pem mmokar aha/ mmota ćinkina/ gi gwoŋkan gi miinthus jin ća'bki'd e tom bungwar is pem mo be. ²⁴ Ayy aha/ jin dinaki ta buye/ wathim pa mo. Kaja midi 'cuč aha/ mo 'peni bungwar is gi mowu yan mo? ²⁵ 'Bora'bor ka Arumgimis eya Yesus Kristhos Tapam bana mo. Dhali wakan mo tani aha/ ki is pem miikina gwoŋkan ma Arumgimis jin ćinu ka dum pem mo dhali hili ki shuman is pem mo tani aha/ miikina gwoŋkan gi miinthus mo be.

8

Mondiki/e e Shi/in mo

¹ Gom a'di gi wakan mo tani miiwak diki di mo shwane/ gom uni gwansan kun 'kokin eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ² Haali/ gwoŋkan gi Shi/in gi mondiki/e eya Kristhos jin ta'da Yesus mo tani a'di karki aha/ ki 'kus 'peni gwoŋkan gi miinthus mo dhali mowu mo be. ³ Haali/ Arumgimis 'baarki a'di jin mola gwoŋkan jin ćinu mii mo haali/ a'di 'ka'da'd mo e bungwar is mo mmohashkina a'di Ya/m pitij gana/ mo e jamas gi bungwar is gi miinthus jin shi/ashi/ mo dhali gom miinthus si'da/ tani a'di wakki miinthus e bungwar is mo be. ⁴ A'di mii'd kan ki mo ma ćar/e gi to jin doṭa gwoŋkan jin ćinu mo minu thim e ana mo kun 'koki batbunghwar is mo hili mmobatbunghwar is mo. ⁵ Haali/ uni gwansan kun 'ko 'ko'd e bungwar is mo tani dhuna dum buni ki to gi bungwar is mo. Hili uni gwansan kun 'ko 'ko'd e Shi/in mo tani dhuna dum buni ki to gi Shi/in mo be. ⁶ Mmodhuwa du 'ko'di bungwar is mo tani ta mowu mo be. Hili mmodhuwa du 'ko'di Shi/in mo tani a'di ita mondiki/e mo dhali moŋku'th is mo be. ⁷ Haala du ćaan jin karu 'ko'd e bungwar is mo tani a'di ta 'kup ka Arumgimis mo. A'di diki gam me'd ki gwoŋkan ma Arumgimis jin ćinu mo. Ka jin gana/ a'di moli mii mo be. ⁸ Dhali uni gwansan kun 'kon e bungwar is mo tani uni molona Arumgimis 'bor bwa i is mo be.

⁹ Hili um 'koki 'ko e shuman gi bungwar is mo. Um 'kon e Shi/in mo be wakki/ Shi/in ma Arumgimis ka jin gana/ di'd e um mo. Wathi/ jin dara'd gi Shi/in ma Kristhos mo tani a'di diki ta jim piti mo be. ¹⁰ Hili wakka Kristhos di'd e um mo tani ba bungwar is bum wukin mo gom miinthus mo tani shi/in bum 'kon ki e gom mo ma ćar/e mo be. ¹¹ Wakki/ Shi/in gi a'di jin 'de'kki'da Yesus 'peni mowu di'd e um mo tani a'di jin 'de'kki'da Kristhos jin ta'da Yesus 'peni mowu mo tani midi ći mondiki/e mo ki bungwar is bum kun mishi wu si'da/ mo ki Shi/in piti jin di'd e um mo be.

¹² Dhali wakan mo, iwaka, ana 'kon ma mure/ m'ba/ mo, yisa gom bungwar is yisa mmobatbunghwar is yan mo be. ¹³ Haali/ wakki/ um 'ko 'ko'd e bungwar is mo tani um mini wu mo be. Dhali hili wakki/ ki Shi/in mo tani um ki 'kosh mii gi bungwar is jwa mo a'di imina umi 'ko e mo. ¹⁴ Haala ris uni gun shuna Shi/in ma Arumgimis bway mo tani uni ita iya/ ma Arumgimis mo be. ¹⁵ Haali/ um 'koki bu'th shi/in mmota ćinkina/ dok/e mmobit mo e mo ma ćo/ is mo. Hili um bu'thki shi/in mmota iya/ mo. Me'd jin gwokina ana mo ki: Abba Ababa. ¹⁶ A'di ta Shi/in ki is piti jin oki gwo nyakki shi/in bana ki ana tana uci ma Arumgimis mo be. ¹⁷ Dhali wakki/ ana tana uci kan mo tani ana tana imankal mal mo, imankal mal ma Arumgimis mo dhali imannyak mal kal ka Kristhos wakki/ ana mina isi 'kosh ka nyor nyakki a'di mo ki ana minu nyak dhu ki ca ki a'di mo.

¹⁸ Aha/ ćosha ki mo gi isa nyor jin di'd shwane/ diki ha me'd mmodhu ka par 'ban ki monyca jin minu ćor ana eya tente/ yilaj kamu/ mo. ¹⁹ Haali/ to kun uku mo tani uni ćorkina ćor ki mo/o bwa ki 'bi'th gom mo jin minu ćor uci ma Arumgimis eya tente/ mo be. ²⁰ Haala ris to kun uku 'kon mmogam me'd mo mmowar mmopu/ mo be. Uni yisa ki bwam bunij gana/ yisa, hili ki bwa gi a'di jin dhu uni ki mo ma 'tej kape/ mo. ²¹ Haali/ to gun uku uni, ki is buni minu 'cuč mo 'peni mondek buni gi mompu/ mo dhali bu'th mo jin dhunuwa dhu ki 'kus mo gi monyca gi uci ma Arumgimis mo be. ²² Ana misha ki

aris to gun uku okonkin mo ki isa nyor ma dho'th imontal 'de/ mo ntagi shwane/ mo be. ²³ Dhali yisa jasi to gun uku uni 'cena, hili ana ki is bana mo, ana gun takina maman gi Shi/in ntawaa/a/ mo okonkina isi bwaman mo me'd jin çorkina ana açor gom mo jin budhuwa bu'th ka bas gi iya/ mo jin ta mo gi wanu bungwar is bana 'ba/ mo be. ²⁴ Haali/ e mo ma 'tej kape/ yan mo tani ana takunu is ki me'd mo be. Hili mo ma 'tej kape/ jin mishu mo tani a'di diki ta a'terj kape/ 'te/ mo. Haali/ a'dija jin ta'd ga 'tej kape/ gom to jin misha a'di mo? ²⁵ Hili wakki/ ana tana ga 'tej kape/ ki to gun 'kona ana ki mish mo tani ana çorkina açor gom a'di ki bwa jin 'kuju mo ki 'kari'th mo be.

²⁶ Wakan si'da/ Shi/in wothki ana e morj'ka'd is bana mo be. Haali/ ana 'konaki mish to 'tho mo me'd jin mina ana mii 'tho mo ka ba/. Hili Shi/in ki is piti a'di woth gwo is gom ana mmowuwa shure/ ki nyanye/ ki gwo mo. ²⁷ Dhali a'di jin yapki'da duj 'kwani mo tani a'di mishki a'di jin ta'da adu gi Shi/in mo haali/ Shi/in a'di wothki gwo is gom uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel isi ki bwa ma Arumgimis mo be.

Mmopi Mii E ki Nyanye/ mo

²⁸ Haali/ ana misha mo ka ris to nyakü/ mii ki 'bore/ gom uni gun enena Arumgimis mo, gom uni gun yukkanu mo mmomii waki bwam piti mo be. ²⁹ Haali/ uni gun mishkina a'di ntwa/a/ mo tani uni i'kawurkina a'di mo mmonyaⱨ jamas ki Ya/m piti jin mina a'di ta abwa nyara/ ibwam ikam ka ris mo. ³⁰ Dhali uni gun 'kawurkina a'di mo tani uni iyukkina a'di si'da/ mo dhali uni gun yukkanu a'di mo tani uni idhukina a'di ki mo ma kar/e mo dhali uni gun dhukina a'di ki mo ma kar/e mo tani uni idhukina a'di ki monyca si'da/ mo be.

³¹ Haali/ a'di gi wakan mo tani ana mina i/o kata gom gwo gwansan mo? Wakki/ Arumgimis ta a'di gom ana mo tani aja a'di jin midi ta 'kup ki ana mo sa/? ³² A'di jin diki non Ya/m pitij gana/ mo hili a'di çiki a'di mmowu mo goma ris ana 'baar mo tani mina a'di diki ci ana aris to ki nyanye/ ka 'the si'da/ nyakki a'di mo 'taa? ³³ Kaja a'di jin midi kar toj kamu/ tal 'de/ m'ba/ uni gun kwanykin ma Arumgimis mo? A'di ta'da Arumgimis jin kar wathi/ ki mo ma kar/e mo be. ³⁴ Kaja a'di jin midi waka wak mo? A'di ta'da Yesus Kristhos 'taa? jin wuki'd mo. Nye, a'di 'teyi jin 'de'kkunu 'peni mowu mo, a'di jin di'd ka bim poros ma Arumgimis mo, a'di ka jij gana/ jin woth gwo is gom ana mo. ³⁵ Kaja a'di jin midi kwa/ ana bwa 'peni mo/en ma Kristhos mo? Mmomina to to'c 'kus 'taa? Mmo'ko ka cis 'taa? Mmo'kosha 'kwaniya 'kosh 'taa? Mmomina te/ 'kosh 'taa? Mmo'ko ki dar gi burrinye/ 'taa? Walla mmo'ko e mo jin tagu wu mo 'taa? Walla gandala turga/ 'taa? ³⁶ Wakan be a'di 'kwarkunu mo ki:

Aman 'koshkunu jwa iyula tente/ gom gway pini.

Aman 'kokunu mmodhu mo me'd ka'bal gun susu mmo'cith 'kus mo be.

³⁷ Yisa. Ka ris to gwansi 'baar mo tani ana tana imanpi mii e ki nyanye/ e a'di jin enki ana mo be. ³⁸ Haali/ aha/ misha mo ki isa duj gana/ ki mowu walla mondiki/e walla iman'doyu gwo walla mom'bi'th kun molu gadhir walla to gun 'kon shwane/ walla to gun mini 'ko yilanj kamu/ walla mom'bi'th ³⁹ walla montur walla moj'kul walla toj kamu/ tal 'de/ jin uku mo tani midi mol ana bwa kwa/ 'peni mo/en ma Arumgimis jin di'd eya Kristhos jin ta'da Yesus Tapam bana mo be.

Mmokwanykin ma Arumgimis 'Kwani ma Israyiil mo

¹ Aha/ ona gwoj gana/ eya Kristhos mo. Aha/ dinaki ta tor mo. "Twa/ ma dum pem kalki aha/ gwo o e Shi/in Dheleladhelel mo ² ki aha/ takina gi bwan diji'd jin caaca mo dhali aha/ dinaki dak she/ 'pe'd eya dum pem mo. ³ Haali/ aha/ mina 'taki toshi ki aha/ ki is pem minu jee is jwa mo dhali 'cith 'twa/ 'pena Kristhos gom gway gi ikam pem gun tana bas pem ka yi'c mo. ⁴ Uni gun ta 'Kwani ma Israyiil mo dhali uni gun ta iya/ kun cila

to mii mo dhali uni gun cila monyca mo dhali gwo jin gamu me'd mo dhali gwoŋkan jin ćikunu mo dhali gwo gi luju mo dhali gwo jin onu is mo be. ⁵ E uni a'di icil ma idhana baba mo dhali 'pena yi'c buni isi ki buŋwar is mo tani a'di nta'da Kristhos jin diki'da po/ aris to 'baar mo, a'di jin ta'da Arumgimis jin 'boru mii ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ nnii mo. Amen.

⁶ Hili a'di yisa ta gwo ma Arumgimis jin ushki me'd mo yisa. Haali/ uni 'baar gun piyin 'peni uci ma Israyiil mo tani ta unij gana/ ma Israyiil yisa. ⁷ Dhali uni 'baar mo 'koki ta ucij gana/ ma Ibrahiim mo haali/ uni ita kun piyin mo 'peni a'di. Dhali hili uni gun pikin 'pena Is/hak mo tani uni ita emen kun yerkunu gway ŋ'ko'd mo be. ⁸ 'Pemen gwo yan diki ta jasi gwo gi tana uni uci gi buŋwar is mo 'te/ uni kun ta uci ma Arumgimis mo. Hili uni ta uci gi gwo jin onu is mo kun ta emen kun yerkunu gway ŋ'ko'd mo be. ⁹ Haali/ gwo jin onu is yansan mo o gwo mo ki: Ki mo caan mo tani aha/ mina dok ka nyaj'ko'd mo dhala Saarah midi ta gi ya/ mo be. ¹⁰ Dhali a'di ta jasi kan yisa. Hili si'da/ me'd jin bwaakin ma Ripka uci ki wathij gwath'a 'de/ mo tani ababam bana jin ta'da Is/hak mo tani ¹¹ bala ki uni 'konuki dho'th naskina/ mo tani dhali 'koki mii tonj kamu/ jin 'boro'd mo walla jin shiyi'd mo tani ki bwa ma Arumgimis jin 'kawurkina a'di ntwa/a/ ki mo jin kwanya a'diya kwany midi di ki sule/ mo tani yisa jasi gom mii yisa, hili goma yuk piti mo tani ¹² a'diyim ṭorkunu gwo ki a'dij gwanyjaka/ imidi mii to gom a'di jin ta dhuru'c mo be. ¹³ Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ka: Yakuub a'di enka/ mo be. Hili lisu a'di i'teka/ bwa mo be.

¹⁴ Ana mina i/o kata si'da/? Arumgimis thu'thki mii mo 'taa? Dhalku/ ki ṭosh kan mo ma. ¹⁵ Haali/ a'di oki'da Musa gwo mo ki: Aha/ mina miimiiya po/ uni gun migia/ miimii mo dhali aha/ mina ko'c eya po/ uni gun migia/ ko'c e nycine/ mo. ¹⁶ Haali/ a'di diki ta to jin 'dapa'd e bwa wathi/ mo walla to jin palkunu mii mo hili a'di 'dapa'd ki momiimii ma Arumgimis mo. ¹⁷ Haali/ Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo oki'da Pirawn gwo mo ki: Aha/ cukina /e mis mo gom 'kup mii yaasej gana/ mo mmotor mom'bi'th pem e /e mo. Wakan ki gway pem minu ci ki lala'th e mony'ceshi 'baar mo. ¹⁸ Dhali kan mo tani a'di miiki mii apo/ unin tiyan tiya mo kun ona bwa a'di mo dhali a'di 'bi'thki'da du unin tiyan tiya kun ona bwa a'di mo be.

¹⁹ A'di mina umi oyaa/ gwo cikise/ mo ki: Atinta karkina a'di gwo apo/ naskina/ mo? Haali/ kaja midi mish bwam piti roč mo? ²⁰ Hili ki /e wathi/ ja midi thoča Arumgimis gwo ka nyaj'ko'd mo? Mina to jin uku o a'di jin uk a'diya ki: Atinta uka /e aha/ kan mo? ²¹ Aman/uča je dina a'di ki ta gi 'bi'th apowa je mmo/uk 'pena jerj gabula 'de/ yan tonj'kul bwaj kamu/ ki jaro/ mo dhali jaŋ kamu/ jin dinu ki ga/ to mmomiiya? ²² Atinta wački/ Arumgimis dina gwo ibwa mmotor anyor piti mo dhali mmotor mom'bi'th piti mo tani a'di kalki bwan dit'i'd ki bwa jin 'kuču/ ki 'kari'th mo dhali tonj'kul bwa ma nyor gun ukkunu mo tani a'di ita gom mo gi 'ce'duwa 'ce'd sho'k mo be ²³ mmothosonkina a'di momish mo jin tanu pa gi monycam piti gom tonj'kul bwa gi momii miim piti mo be. A'di jin thosonkina a'di ntwa/a/ gom monyca mo ²⁴ me'd isi anayi kun yükkina a'di mo, yisa jasi 'peni 'Kwani Yahuuda/ uni 'cena yisa si'da/, hili 'peni 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. ²⁵ Me'd ka jij gana/ jin okina a'di gwo eya Huusha mo ki:

Uni gwansan kun 'koki ta 'kwanim pem mo tani
miga/ yuk ki 'kwanim pem mo.

Dhala yim jin dinuki en mo tani
aha/ mina yuk a'di ki jim pem jin enka/ mo be.

²⁶ Dhali e mo yan gana/ mo, e mo jin onu gom uni mo ki: Um 'koki ta 'kwanim pem mo tani
uni minu yuk ki iya/ ma Arumgimis mo, jin di'd ki e mo be.

²⁷ Dhali Ishaya a'di cuuki'd mo gom 'Kwani ma Israyiil mo ki: Bala wački/ aris iya/ ma Israyiil mina e 'taki wa ki emena si'b gi bwam ma gap mo tani hili jasi unin tiya ki dača/

iminu woth mo be. ²⁸ Haali/ Tapa midi dak bwan dwall gwom piti 'kup mo e mony'cesh ki 'bi'th dhali ki 'ta'b mo. ²⁹ Dhali me'd jin ṭorkin ma Ishaya gwo nṭwa/a/ mo tani ki: Wakki/ Tapa Arumgimis gi momis midi diki dhal ana uci mo tani ana mina e 'taki wa ki 'Kwani gi Pan Saduum mo dhali mmowar mo me'd 'Kwani gi Parj Gamuura mo be.

'Kwani ma Israyiil dhali Gwom 'Borga/ mo

³⁰ Dhali ana mina i/o kata? Ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun 'koki ur mo ma kar/e isho'k mo dhali bu'th a'di mo, a'di a'di jin ta mo ma kar/e yan gi mongam gwo is mo, ³¹ hili ki 'Kwani ma Israyiil kun urki mo ma kar/e isho'k jin 'dapa'd ki gwoŋkan jin ćinu mo tani uni 'koki ha me'd mo mmothim gwoŋkan ćaan jin ćinu mo be. ³² Gomata? Haali/ uni 'koki ur a'di isho'k ki mongam gwo is mo hili me'd jin 'dalu a'di ki mii mo be. Uni golkina wosh jin golki'da gol mo be. ³³ Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Hili aha/ 'thikina Sihyuun wosh ćaan mo jin midi gol 'kwani mo, wosh ćaan jin mina uni ita'k mo. Dhali a'di jin midi gam a'di gwo is mo tani minu 'koki kar ki mo ma 'the is mo be.

10

¹ Iwaka, adum pem oya/ dhali a'thom pem eya Arumgimis mo gom 'Kwani ma Israyiil ki uni minu 'taki ta is ki me'd mo be. ² Aha/ ćalkina gwo o gom uni mo, ki uni shwakina nyor goma Arumgimis mo, hili a'di mishkina uni 'ban mo yisa. ³ Haali/ mmo'kona uni ki ji mol mo gom mo ma kar/e yan jin pu'dki'd mo 'peni Arumgimis mo dhali mmosimma uni mii e mo mmotel mo ma kar/em buni sho'k mo tani uni 'koki dhu is buni 'ko'di me'd mo ma kar/e ma Arumgimis mo be. ⁴ Haala Krishhos a'di ta jij 'ko'd gi gwoŋkan jin ćinu mo, ka ris 'kwani ka 'dete/ 'dete/ kun tan gi mongam gwo is mo minu dhu ki mo ma kar/e mo be.

⁵ AMusa 'kwarki gwo mo ki, wathi/ jin boṭo'd ki mo ma kar/e jin 'dapa'd ki gwoŋkan jin ćinu mo tani midi ća'b e a'di mo be. ⁶ Dhali hili, mo ma kar/e jin 'dapa'd ki gwo jin gamu is mo tani a'di o gwo mo ki: Dhalku/ ki o gwo eya dum pini mo ki: Kaja a'di jin midi se momis mo? (ki a'di midi thula Krishhos ka 'cesh mo) ⁷ walla, Kaja a'di jin midi thul jis jwa mo? (ki a'di midi guya Krishhos ka pije/ 'peni mowu mo.) ⁸ Hili gwo wakata okunu mo? Gwo 'dishki /e is mo, eya le'd pini mo dhali eya dum pini mo (a'di jin ta gwo gi mongam is jin ćikina aman mo be). ⁹ Haali/ wakki/ /e mini pi gwo ki 'twam pini ka Yesus ta Tapa mo dhali gam gwo is ka dum pini ka Arumgimis 'de'kki a'di 'peni mowu mo tani /e minu woth mo be. ¹⁰ Haali/ wathi/ jin gam gwo is ka dum piti mo tani wakan a'di karu ki mo ma kar/e mo be. Dhali a'di jin piki gwo ki 'twam piti mo tani dhali kan, a'di wothkunu mo be. ¹¹ Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu o gwo mo ki: Wathij kamu/ 'de/ jin gamki a'di gwo is mo tani yisa minu kar ki mo ma 'the is yisa. ¹² Haali/ mo ma gwar 'de/ diki di e bwaman Wathi/ Yahuuda/ mo dhali Wathij Griki mo. Tapa a'di ta Tapan 'de/ goma ris 'kwani 'baar mo dhali ta a'di jin ci mom piti jin tanu pa mo apowa aris uni kun yuk a'di mo be. ¹³ Haali/ aris 'kwani ka 'dete/ 'dete/ kun mini yer gway gi Tapa mo tani uni iminu ta is ki me'd mo be.

¹⁴ Hili 'kwani mini yuk a'di kata mo, uni kun 'koki gam a'di gwo is mo? Dhali uni mini gam a'di gwo is kata mo, uni gun 'koki cił gwo ki sule/ sule/ mo? Dhali uni mini cił gwo kata ki dar ga manci gwo mo? ¹⁵ Dhali 'kwani mini mish gwo ci kata mo? hili isi ciki/ uni minu 'taki mii hash mo ba/. Me'd gwo kun 'kwarkunu mo ki: Sho'k gi uni gwansan kun ćiki gwom 'borga/ mo tani wani jarowa? ¹⁶ Hili uni 'baar 'koki ci is ki gwom 'borga/ yan mo. Haali/ a/Ishaya o gwo mo ki: Tapa gamkin maja gwo is jin ciča a'di 'peni aman mo? ¹⁷ Wakan mongam gwo is pu'dki'd 'peni a'di jin cikkunu mo dhali a'di jin cikkunu mo tani pu'dki'd 'peni gwo jin ćikunu mo goma Krishhos mo be.

¹⁸ Dhali hili aha/ doṭkina gwo mo ki: A/ki 'kona uni ki cīka? Ka jin̄ gana/ uni cīkkin mo be. Haali/

'Twam buni yaki'd ki lala'th isi mony'ceshi 'baar mo.

Dhali gwom buni taki'd ki 'pemen gi mony'cesh mo be.

¹⁹ Dok/e aha/ doṭa gwo mo ki: A/ki 'Kwani ma Israyiil 'koki mish gwo 'bana? N̄twa/a/ Musa o gwo mo ki:

Aha/ mina kar /e mmoṭa'c bwa gom uni gun 'koki ta kal mo.

E kal jin ta pus mo tani aha/ mina kar /e mmoshwaa nyor mo.

²⁰ Dhala Ishaya o gwo wakan ka daran du mo ki:

Aha/ gamkunu ki uni gwansan kun 'koki ḥap aha/ mo.

Aha/ ṭorkina is pem eya tente/ gom uni gwansan gun 'koki doṭ aha/ mo be.

²¹ Hili gom 'Kwani ma Israyiil mo tani a'di ki o gwo mo ki: Ka tee 'peni mon'thamo/ aha/ he'thkina me'd pem e 'kwani kun tana iman/ush gwo ha e mo dhali kun ta 'kwani kun ta ḥa'ckon ki ḥa'ckon mo be.

11

'Kwani ma Israyiil kun 'Kokini Dāka/ mo

¹ A'di doṭka/ gwo dok/e mo ki: Arumgimis wākki 'kwanim piti mo 'taa? Dhalku/ ki ṭosh kan. Aha/ ki is pem tana Wathi/ ma Israyiil mo, emen ma Ibrahiim mo, dhali aha/ tana jim ma wāk ma Benyamiin mo be. ² Arumgimis diki wāk 'kwanim piti mo, uni gun 'kawurkina a'di mo. Dhali 'kona um ki misha, Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo o gwo ki Iliyya a'di jin wōthki'da Arumgimis gwo is apo/ 'Kwani ma Israyiil mo 'taa? Mmo/o gwo mo ki: ³ Tapa uni 'koshki /e imanci gwom pini mo. Uni 'ce'dki mo jin karu mmomiiya basa 'cesh gom /e sho'k mo dhali aha/ dhalkunu, aha/ 'de/ mo. Dhali uni ḥapki mondiki/em pem mo. ⁴ Hili Arumgimis thok a'di gwo kata mo sa/? A'di thok a'di gwo mo ki: Aha/ dhukina 'kwani ki is pem kun tana alaapi pesu/ mo kun 'koki luŋ ki jin̄ 'kupa'dupun goma Baal mo. ⁵ Dhali wakan si'da/ ki mo yan mo tani 'kwani 'kokini dāka/ kun kwanykunu ka 'the mo be. ⁶ Hili wākki/ a'di ka 'the mo tani a'di diki ta to mmo'dap ki mii mo. Wākki/ a'di diki wakan mo tani a'the midi diki ta a'the mo be.

⁷ Dhali ki gwonta si'da/? 'Kona 'Kwani ma Israyiil ki bu'th mo a'di jin ḥapkina uni mo. Uni gun kwanykunu mo tani uni bu'thi a'di mo. Hili unin tiya 'bi'thkuwa du mo be.

⁸ Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

Arumgimis ki cī bwa eny'ce'd mo,

ki em buni mini 'taki 'koki mish mo mo dhali 'ce si'da/ mini 'taki 'koki cīk gwo mo, ntaga teej gana/ yansan mo.

⁹ Dhala Dawuu'd o gwo mo ki:

Dhalka ayuk jin yūka uniya yūk mmotul 'kup mo tani warki'd ki mo jin ceshuwa cesh mo dhali ka gume/ si'da/ mo

dhali wosh jin gol uni mo dhali jin garr uni 'kus mo.

¹⁰ Dhalki em buni warkin ki mondthurumi'd mo ki uni mini 'koki mish mo mo, dhali dhalka apom buni mmogomki'd ki sule/ sule/ mo.

Bway Mowoth gom 'Kwani kun 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/ mo

¹¹ Wakan aha/ doṭa gwo mo ki: A/ki uni golkunu jin mina uni 'taki biṭ mo 'taa? Dhalku/ ki ṭosh kan. Hili gom gwon dhāj buni mo tani a'di ipu'dkina mowoth e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. A'di gi wakan mo tani a'di idhu 'Kwani ma Israyiil mmota atacum bwa mo. ¹² Dhali wākki/ gwon dhāj buni ta 'pemen pa mo gom 'kwaniny'cesh mo tani dhali wākki/ miim buni kun ush me'd mo ta tom pa mo gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani bakata 'te/ 'peni 'tu'd buni mo?

¹³ Hili aha/ Ქorkina um gwo mo um kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. Ma isi me'd jin taka/ amankaru ki she/ gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani miim pem mmomii to mo tani ekkika/ mo be ¹⁴ jin minu dhu gwasi 'Kwani Yahuuda/ mmoṭa'c bwa mo dhali ki mii gi wakan mo tani unin tiya takunu is ki me'd mo be. ¹⁵ Dhali waꝝki/ gwo waꝝ buni ta 'pemen jin wanuwa wan 'ba/ mo mmoṭal isa 'de/ mo gom 'kwaniny'cesh mo tani mombu'th buni midi ta 'pemen wakata mo? Hili mondiki/e 'peni mowu 'te/ mo. ¹⁶ Dhali waꝝki/ ara gana'th 'peni maman to jin ta jin Ქwa/a/ jin Ქinu mo ta jin Ქogu mo tani wakan si'da/ min ma gabul piti ka 'duntula/ ta jin 'kogu mo. Dhali waꝝka birman ta jin Ქogu mo tani wakan si'da/ abim piti mo be.

¹⁷ Dhali hili waꝝka bin tiya Ქwa/kunu mo tani dhali /e jin tana ale/ 'te/ ' pena setuun jin 'kaki is piti 'te/ kamkunu mo e embul buni mo tani mmonyak pa ta ki cwa setuun 'te/ mo tani ¹⁸ dhalku/ ki kar 'ba/ ki ca eya bi 'te/ mo. Dhali waꝝki/ /e kar 'ba/ ki ca mo 'te/ tani kayi gwo e ki /e a'di idiki Ქela birman sho'k mo, hili abirman Ქaan jin Ქelki /e sho'k mo be. ¹⁹ /E mini o gwo mo ki, abi 'ce'dkunu wakan jin miga/ 'taki ta Ქamkin ki a'di mo. ²⁰ A'di ta gwoŋ ganayi. Uni 'ce'dkunu mo haali/ uni dar gi mongam gwo is mo. Hili /e ntelki mo gi gamu gwo is sho'k mo 'te/. Wakan dhalku/ 'ba/ ki kar ki ca mo hili doshi ki jin ko/ mo ma. ²¹ Haali/ waꝝki/ Arumgimis diki Ქor momiimiim piti apo/ abiny cwa ka 'kup 'de/ mo tani wakan si'da/ a'di midi diki Ქor a'di ki /e mo be. ²² Hili a'di mo ma, mo jin miin ma Arumgimis ki bwaŋkush mo dhali mo jin miinuwa jisa ki 'bi'th ka Ქar/e 'peni Arumgimis mo. Jisaj Ქar/e yan 'kup ki uni gwansan kun biᬁkin mo, hili Arumgimis midi mii ki bwaŋkush gom /e mo waꝝki/ /e mini Ქa'b ki sule/ e mo gi bwaŋkush piti mo. Waꝝki/ a'di diki wakan mo tani /e si'da/ minu 'cith mo be. ²³ Dhali kan si'da/ gom kun tiya mo tani waꝝki/ uni mini 'taki buꝝ 'twa/ 'peni mo jin ushu gwo gam is mo tani uni minu Ქam mo be. Haali/ Arumgimis ta gi mom'bi'th mmoꝝam uni dok/e mo be. ²⁴ Haali/ waꝝki/ /e 'cithkunu 'peni cwa setuun jin 'kaki 'pen piti ka 'kup 'de/ mo dhali /e Ქamkunu ki Ქa'ckon mo /e jin diki di ka 'kup 'de/ e cwa setuun jin cu'thkunu mo tani bakata imin ma biny cwa ka 'kup 'de/ Ქam ka nyaj'ko'd dok/e e cwa setuun buniŋ gana/ mo.

Mo gi Tuku 'Kwani ma Israyiil Is mo

²⁵ Ki um mini 'koki 'ko ki ji mol mo mo e mohe'k em bum mo tani aha/ Ქapa um mmomish gwo 'ban mo, a'di jin ta gwo jin bagu mo, iwaka. A/usiny'ce pu'dki'd e 'ban gi 'Kwani ma Israyiila tiya mo ntaga waambuhany 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ 'tu'dkunu mo mmopu'd mo be. ²⁶ Dhali wakan si'da/ aris 'Kwani ma Israyiil iminu ta is ki me'd mo be. Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

Ka man'cuꝝa 'cuꝝ 'ba/ mo midi pu'du/ ' pena Sihyuun mo tani

a'di midi dhi'th mo gi ushuwa ush gom Arumgimis sho'k mo 'pena Yakuub mo be.

²⁷ Dhali a'di yansan midi ta gwom pem jin gamu me'd nyakki uni mo, ki aha/ mina Ქal miinthus buni mo be.

²⁸ Isi gom gwom 'borga/ mo tani uni ta 'kup ka Arumgimis mo gom gway bum mo. Hili isi gom unim piti kun kwanykina a'di mo tani uni a'di ita ku gi ena a'di gom gway gi ibabam buni kun 'kokin mo ntwa/a/ mo be. ²⁹ Haali/ to kun Ქinu ki me'd mo dhali ayuk ma Arumgimis uni 'kon ka Ქanne/ mo. ³⁰ Jasi me'd jin 'kokina um mo mmo/usha Arumgimis gwo ha e mo tani hili shwane/ um bu'thki momiimiim piti mo gom mo jin usha uni gwo mmoha e mo be. ³¹ Wakan uni ushki gwo ha e mo jin mina uni 'taki gam momiimiim si'da/ gom momiimiim jin Ქorkunu um mo be. ³² Haali/ Arumgimis tulki'da aris 'kwani 'baar 'twa/ mo mmo/ush gwo ha e jin mina a'di miimii apo/ uni 'baar mo be.

³³ Ayy mmo'kula mo jin tan ma Arumgimis pa ki 'kul mo dhali ayuk piti mo dhali momish gwo 'ban ma Arumgimis mo. Mmotheke'th gwon dwell piti wanu imola dhali mmothuk bway piti ki e mo tani wanu imola.

³⁴ Haali/ kaja mishki'da adun Tapa Arumgimis mo

walla aja ita'da manlogom a'di gwo mo?

³⁵ Walla aja a'di jin ciki a'di to jin çinu ki me'd mo
ki a'di midi 'taki çi to ka garr 'kus mo?

³⁶ Haali/ 'peni a'di mo dhali ki a'di mo dhali e a'di mo tani aris to 'baar 'kokin mo. Dhali e a'di mo tani dhalki monyca di'd ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. Amen.

12

Mmota To jin 'Cithu/ 'Kus jin Di ki E mo

¹ Haali/ a'di gi wakan mo tani aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo, iwak, gom momiimii ma Arumgimis jin mina umi çi is bum ka Arumgimis mo mmota to jin 'cithu/ 'kus jin di ki e mo, jin kogu mo, jin mish ma Arumgimis bu'th mo, jin ta to gi shi/in bum jin luja uma luŋ mo be. ² Dhalku/ mii ki tash me'd 'kwani kun 'koni mony'cesh yan mo ma. Hili aki a/ak mo mmota ga dun this mo ki um mini pal a'di jin ta bwa ma Arumgimis mo jin ta a'dim 'boro'd mo dhali jin mishu bu'th mo dhali jim 'borgaŋ gana/ mo be.

³ Haali/ ka 'the jin cikunu aha/ mo tani aha/ ona um gwo ka 'dete/ 'dete/ ibwam um ki a'din 'de/ midi diki kar is piti mmoboloča boloc ki bwa mo jin mina a'di mii diki ka kar is kan mo ba/. Hili mmokulum bwa gi ṭalu 'de/ mo aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ isi ki sheŋ gwo ma Arumgimis jin gamu is mo jin çinu a'di mo be. ⁴ Haali/ me'd jin ṭala bungwar isa 'de/ mo tani ana tana gi tom bungwar is ka ris mo. Dhala ris tom bungwar is uni 'koki ta jasi en 'de/ mo. ⁵ Wakan ana bala wana risa e bungwar is ma Kristhos mo dhali ka 'dete/ 'dete/ mo tani tom bungwar is ta anan tiya mo. ⁶ Ana çinu to jin çinu ki me'd mo ki she/ ki she/ mo isi ka 'the jin cikunu ana mo. Dhalki ana miina to ki uni mo ma. Wakki/ gwo jin çinu ki 'twa/, ka para po/ gom mongam gwo is bana mo tani ⁷ wački/ ta momii to, e momii tom bana mo dhali a'di jin ṭori gwo mo e gwontor piti mo ⁸ dhali a'di jin malaski'da malas, e malas piti mo dhali a'di jin çi to, ka 'ka'd me'di is mo dhali a'di jin wothki'da woth, ka nyor gana/ mo dhali a'di jin miimii jin miinuwa mii mo ki bwaj 'kunyu'd mo be.

Mo gi 'Dapu 'Twa/ mo e Miij 'Kwani ma Yesus mo Mmo'ko mo

⁹ Dhalki mo/en wara'd ki jiŋ gana/ mo. Shi/i a'di i e mo tani jin ta jin thus mo. 'Dapi 'twa/ mo e a'di jin 'boro'd mo. ¹⁰ Eni ka rem 'kup mo mmota ikam gana/ mo dhali tayi ashu/um bway mo mmotaka tak ka rem 'kup mo mmotor montak mo. ¹¹ Dhalku/ ki ta ṭumu'c eya nyor ki sule/ mo ma. Tayi awa'bpa/ e Shi/in mo mmomii to gom Tapa mo. ¹² 'Kunyi bwa mo ma e mo ma 'teŋ kapem bum mo. 'Kuci bwa mo ma ki 'kari'th e monṭo'c bwa mo. 'Dimi 'kup ki sule/ e mon'tho mo ma. ¹³ Nyaki to kun minu ta mo gom imandhunu ki she/ mo. Boṭi ki mii jin mina ci ta gu'b bum ḷal mo ma.

¹⁴ 'Bori uni gwansan mii mo ma kun to'c um bwa mo. 'Bori a'bor bwa i is mo ma. Dhali dhalki uni ki jee mo. ¹⁵ 'Kunyi bwa mo ma nyakki uni gwansan kun 'kunya bwa mo. Koyi mo ma nyakki uni gwansan kun gwokin mo. ¹⁶ 'Ka'di bwa ki 'ka'd mo ka rem 'kup mo ma. Dhalku/ is ki kar ki ca mo, hili wuyi is ka 'cesh nyakki 'kwani en'thi/ mo ma. Dhalka boloc ki boloc ki sule/ mo. ¹⁷ Dhalki tonthus ki rakı bway mo a'di jin ta jin thus mo mmokulum gwo ibwa n̄twa/a/ mo a'di jin 'boro'd e bwambor jis/en 'kwani 'baar mo. ¹⁸ Wački/ mishu mii isi mmomisha /e a'di mii mo tani ca'bi mo ki mo ma ku'th is nyakka ris 'kwani 'baar mo. ¹⁹ Um gun enka/ dhalka ri'c ki ri'c ki is bum mo ki sule/. Hili dhalki a'di ka nyor ma Arumgimis mo. Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: Mo ma ri'c mo tani ta jim pem mo be. Aha/ mina rak to ibway mo. A'di ta gwon Tapa mo be. ²⁰ Hili wački/ a'di jin ta 'kup pini 'kosha te/ mo tani çiyi a'di tonṭe/ mo ma. Dhali wački/ a'di budha yi'de/ mo tani çiki a'di mmopi mo ma. Haali/ gom mii gi wakan mo tani /e ki wola kapany o'di 'kup piti mo be. ²¹ Dhalku/ ki war ki uni gun pinu e ki tonthus mo ma. Hili piya ris tonthus e mo ki miim 'borga/ mo.

13

¹ Dhalka ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ dhu is 'ko'di me'd ma hakuuma jin ta gi 'bi'th mo. Haali/ mom'bitha kamu/ yisa di'da. Hili isi ciki/ 'peni Arumgimis mo be. Dhali uni gwansan kun 'kokin mo tani uni dhukin ma Arumgimis mo be. ² Dhali wakan mo tani uni gun rockin ki mom'bi'th mo tani rockin ki a'di jin ṭorkin ma Arumgimis uni mo. Dhali uni gwansan kun rockin mo tani uni mini 'dap̄ uni ka nyok̄ gi gwon dwall ki is buni mo. ³ Haali/ imanjiya ji 'koki ta ku gi minu ko/ mo gom miim 'borga/ mo, hili gom mii shiggia/ 'te/ mo. /E mini 'taki diki ko/ a'di jin ta gi mom'bi'th 'taa? Dhali wakki/ wakan mo tani miiyi a'di jin 'boro'd mo ma dhali /e mini bu'th momaj piti mo be. ⁴ Haali/ a'di ta ciŋkina/ ma Arumgimis gom mom'boro'd pini mo be. Hili wałki/ /e tham to mii mo tani ko/ki is mo ma. Haali/ a'di diki kal gandala turgam piti ka kar 'kup̄ 'te/ mo. A'di ta ciŋkina/ ma Arumgimis mo haali/ a'di ta'da mandak bwan dwall gwom piti 'kup ka nyor piti mo goma mantham mii mo be. ⁵ Haali/ a'di wakan mo tani dhalki a'din 'de/ midi mii kar is piti 'ko'di me'd mo, yisa jasi gom mmothera nyor ma Arumgimis 'te/ yisa, hili si'da/ gom 'twa/ ma du mo be. ⁶ Haali/ gom 'kup̄ gwo jin nyakki'd kan mo tani um mini ciya thulpa/ mo haali/ uni gun ta gi mom'bi'th mo uni ta imanmii to goma Arumgimis mo, kuthi is mo ki sule/ e to yan ka jin gana/ mo. ⁷ Çika ris uni to kun ta kun cila uni mo. Çika thulpa/ e uni gun cil ma thulpa/ mo, dhali ciŋki uni to gun wothi/ to 'kup mo dhali koki uni gun minu ko/ mo dhali tak̄i uni gun minu tak̄ mo.

⁸ Dhalku/ ki di ka mure/ i'ba/ gom to gi wathij kamu/ mo, hili isi ciki/ mmo/ena en ka rem 'kup̄ mo. Haali/ a'di jin ene'da mannyak̄ ca'b piti mo tani thimki gwonjkan jin ciŋnu mo be. ⁹ Gwɔŋkan kun 'kwarkunu mo kun o gwo mo: /E mini dhalku/ ɔal ki mii mii mo. /E mini dhalku/ ki mii 'kosha 'kosh mo. /E mini dhalku/ ki mii ɔwal to mo. / E mini dhalki bwa ki mii 'thoth̄ mo. Dhali gwonjana kamu/ ma jin 'dapa'd ki gwon tul 'kup yan mo tani o gwo mo ki: /E mini mii ena mannyak̄ ca'b pini me'd is pinij gana/ mo be. ¹⁰ Mo/en diki ta to jin thudhu mii mo goma mannyak̄ ca'b mo. Dhali wakan mo tani mo/en ki thim gwonjkan jin ciŋnu mo be.

¹¹ Goma 'ban yansan mo tani /e ki mish mo mo. Ka tente/ pu'dki'd mo hila/ jin mina / e mer e mo 'peni mo/ish e mo. Haali/ woth̄ 'disha'dish mo e ana shwane/ ki ana gamkina gwo is ntwa/a/ mo be. ¹² Mon'thiny a'di 'baarki'd mo dhali montee a'di pu'dki'd hila/ mo. Wakan dhalki ana ṭaga mii gi mondhrumi'd ka pije/ mo dhali hitha gongoro/ gi monjkush mo. ¹³ Dhalki ana miina ki is bana ki dher mo ma, me'd jin miinu e montee mo. Yisa mmomii ki ra'b e mon'kupa su mo dhali e mo jin 'kosh ma suwa 'kosh mo. Yisa e mo jin tanu dhora su dhali e mo jin kanuwa kanthi/ mo. Yisa e mo jin waluwa wal mo dhali e mo jin tanuwa ṭacum bwa mo. ¹⁴ Hili hithi Tapa Yesus Kristhos i is mo ma dhali dhalki gwo ki mii kulum ibwa ntwa/a/ gom bungwar is mmote a'di e mon'dap e mo.

14

Dhalka Kam Bum ki Wak̄ mo

¹ Hili gom wathi/ jin 'ka'da is mo e mongam gwo is mo tani hani a'di mo ma. Hili yisa mmosu'k ki gwo kun 'kon ka ɔwa/m bwa mo. ² Wathin 'de/ gam gwo is ki a'di mishi shwa aris to mo. Dhali wathi/ jin 'ka'da is a'di shwa jasi ton dhii/i'd mo. ³ Dhalku/ ki dhal a'di jin shwa to ki wak̄ a'di jin ga/i to mo. Dhali dhalku/ ki dhal a'di jin ga/i to ki ta ashi/m bwa gom a'di jin shwaki to mo haali/ Arumgimis han a'di mo be. ⁴ /E ja jin midi wak̄ ciŋkina/ gi wathij kamu/ mo? A'di ta mii ibwambor tap̄am piti jin doshkina a'di mo dhali bit̄ mo. Dhali a'di minu kar mmodesh mo haali/ Tapa mish a'di kar mmodesh kan mo be.

⁵ Wathin 'de/ karki'da cim 'de/ mmobola kamu/ e ki 'bor mo, ka kamu/ si'da/ kara'da tee 'baar mo ki jiny nyak̄ mo. Dhalka ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mishin ka daran du

eya dum bunij gana/ mo. ⁶ A'di jin karki'da cim mo tani kar a'di mmotak Tapa mo be. A'di si'da/ jin shwaki to mo tani shwa a'di mo mmotak Tapa mo be, haali/ a'di 'borki'da Arumgimis bwa i is mo, me'd a'di jin ga/ki to mo tani ga/ki a'di mo mmotak Tapa mo dhali mmo'bora Arumgimis bwa i is mo be. ⁷ Wathin 'de/ 'peni bwam ana yisa di'da jin ca'bki'd gom is piti mo. Dhali janj kamu/ 'peni bwam ana yisa wuki'd gom is piti mo yisa. ⁸ Wa^kki/ ana 'kona ki e mo tani ana 'kokina ki e gom Tapa mo. Dhali wa^kki/ ana wuna mo tani ana wukina e Tapa mo. Dhali wakan mo, wa^kki/ ana 'kona ki e mo walla wa^kki/ ana wukina mo tani ana tana ku gi Tapa mo be. ⁹ Haali/ gom 'pemen yan kan mo tani a^{Kristhos} wuki'd mo dhali diki'd ki e mo dok/e ki a'di midi ta Tapa gi uni kun wukin mo dhali gi uni kun 'kon ki e mo be.

¹⁰ Atinta iwakkina /e akam pini kan mo? Walla /e si'da/ atinta shi/kina /e akam pini mo kan? Haali/ ana 'baar mo mina doshi bwambor ma ^{Kursi} ma Arumgimis jin dwallu gwo mo be. ¹¹ Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki:

Me'd jin dika/ ki e mo tani a'di ta gwo jin ona Tapa mo, aris 'kupa'dupuni 'baar mo mini lu^j aha/ mo

dhali arisa le'di 'baar mo mini ci 'twa/ marj goma Arumgimis mo be.

¹² Wakan ana ka 'dete/ 'dete/ mina mii ci is banaj gana/ mo ka 'dete/ 'dete/ ka Arumgimis mo.

Dhalku/ ki Dhala Kam Bum Golu mo

¹³ Dhali wakan dhalkina dok/e ki wa^kka wa^k ka rem 'kup mo. Hili yisa si'da/ mmogam gwo me'd ki sule/ sule/ mo mmokar to jin golo'da gol mo walla mmonona kan ki bway mo. ¹⁴ Aha/ misha dhali lalu sho'k ki gwo e Tapa Yesus ^{Kristhos} ki torj kamu/ jin ga/u ki is piti yisa di'da. Hili a'di ta to jin ga/u gom macin tiya, uni kun kulum a'di ibwa ki a'di ta to jin ga/u mo be. ¹⁵ Wak^kka kam pini raku mo goma shwantom pini mo tani /e dok/e bat^{hi} mo/en yisa. Dhalku/ ki dhal ton^te/ jin shwana /e ki ci a'din tal 'dej kamu/ jin wun ma ^{Kristhos} sho'k mmo'ce'd mo. ¹⁶ Wakan dhalku/ ki dhal to jin 'boro'd gom /e mo tani soru ki a'di ta tonthus mo. ¹⁷ Haali/ Bampa/ ma Arumgimis diki ta 'pemen gwo gom ton^te/ mo dhali tom^ti mo 'te/. Hili gom mo ma kar/e mo dhali mo ma ku'th is mo dhali moy'kuny bwa e Shi/in Dheleladhelel mo be. ¹⁸ A'di jin miiki to wakan goma ^{Kristhos} mo tani mish ma Arumgimis bu'th mo dhali ta a'dir gana/ jin maya 'kwani mo be. ¹⁹ Haali/ a'di gi wakan mo tani dhalki ana ura to jin midi dhuwa dhu ki mo ma ku'th is mo dhali mmotel sho'k ka gam 'kup mo. ²⁰ Dhalku/ ki dhal gwon ton^te/ ki 'ce'da tu'c ma Arumgimis sho'k mo. Aris to 'baar mo ka jirj gana/ dhelelkin mo. Hili a'di ta to jin thamu mii mo gom macin tiya kun dhu tiya mmo^ta'k mo gom to jin shwakina uni mo be. ²¹ A'di ta miim 'borga/ mmo'koki 'ka shum walla mmopi yimana mura'th jin ka/u ki yah yah mo walla mmo'koki mii ton tiya ki suny suny kun mini dhala kan mmokol mo. ²² Mongam gwo is jin takina /e mo tani kari a'di ki is pini um ka Arumgimis mo ma. Bwam 'boro'd gom wathi/ jin diki cu gwon dwall ki is piti mo gom to jin gwona a'di 'kus mo. ²³ Dhali hili a'di jin shi/i bwa 'kup mo tani wa^ku mo be, wa^kki/ a'di shwaki to mo haali/ a'di yisa mii'd me'd mii 'peni mo gi gamu gwo is yisa. Haali/ aris to gun miinu ki dar gi mongam gwo is ki suny suny mo tani ta miinthus mo be.

15

Mayi Amannyak Ca'b Pini mo, Yisa Is Pinij Ganaa

¹ Ana uni gun 'bitha is mo tani mina mii kal to gi uni gun 'ka'da is kun atha/ath mo dhali mmo'koki maj is bana mo be. ² Dhalki ana ka 'dete/ 'dete/ maya amannyak ca'b bana mo gom tom 'borgam piti mmotel a'di sho'k mo. ³ Haala ^{Kristhos} diki maj is pitinj gana/ mo, hili me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Awak jin wa^kkina uni gwansan /e mo tani uni bi^kkina po/ aha/ mo be. ⁴ Haali/ me'd gwo yin jin 'kwarkunu kadhamo/ mo ka

tee yin mo tani 'kwarkunu mo mmoye'th ana gwo sho'k mo mmoṭela ṭel sho'k mo dhali mmoroça roc mo gom Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo tani ana mina ta gi mo ma 'tej kape/ mo be. ⁵ Dhalka Arumgimis jin ta jin ṭele'da ṭel sho'k mo dhali mmoroça roc mo tani ci um bwa mo mmo'ko ki bwan ṭal 'de/ ka rem 'kup isi ki bwa ma Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ⁶ Ki umi montal 'de/ mo dhali ki 'twan ṭal 'de/ mmokar a'di jin ta'da Arumgimis mo dhali jin ta'da Baba gi Tapa Yesus Kristhos bana ki ca mo.

Gwom 'Borga/ e 'Kwani kun 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/ mo

⁷ Hayi ci ka rem 'kup mo ma. Wakan me'da Kristhos a'di hay ki um mo gom monyca ma Arumgimis mo be. ⁸ Haali/ aha/ ṭora um gwo ka Kristhos warki'd ki cijkina/ e mo jin 'cithuwa munyal yis mo mmoṭora Arumgimis gwor gana/ mo mmothim gwo jin onu is yan jin cikunu idhan ibaba mo be. ⁹ Dhali ki mii yan ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mini kar Arumgimis ki ca mo gom momiimiim piti mo be. Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

Wakan aha/ mina maj /e mo e bwaman 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, dhali yuk gway gom gway pini mo be.

¹⁰ Dhali dok/e a'di onu mo ki:

'Kunyi bwa mo ma, ayy 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ nyakki 'kwanim piti mo.

¹¹ Dhali dok/e:

Manji um Tapa mo, um 'kwani 'baar mo kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, dhali dhalka ris 'kwani 'baar ki 'beles maj a'di mo.

¹² Dhali dok/e Ishaya o gwo mo ki:

Abirman ma Yassa midi pu'du/ mo, a'di jin midi cu mo mmota tapa apo/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, dhali e a'di mo tani mmina 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ nta ga 'tej kape/ mo be.

¹³ Dhalka Arumgimis jin ta ji gi mo ma 'tej kape/ 'tu'd um ka ris bwaŋ 'kunyga/ dhali moŋku'th is e moŋgam gwo is mo, wakan ki mom'bi'th gi Shi/in Dheleladhelel ki um mini ish ka entus e mo ma 'tej kape/ mo be.

¹⁴ Aha/ ki is pem kapu/ gom um iwaŋ pem mo, ki um ki is bum 'tu'dkunu ki piny piny ki miim 'borgaŋ gana/ mo dhali mmo'tu'd ka risa yuk mo dhali mmomish cin tiya sho'k ye'th ka rem 'kup mo. ¹⁵ Hili ka 'ban kuku/ mo tani aha/ 'kwarkina um gwo ki dar gi monyju/ gana/ mo mmorogom um gwo mo haali/ goma 'the jin cikin ma Arumgimis aha/ mo be. ¹⁶ Mmota amanmii to goma Kristhos jin ta'da Yesus mo gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmota gasiis ma aṭu'c gi gwom 'borga/ ma Arumgimis mo. Wakan ki to jin isi'd gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ minu mish bu'th mo a'di jin dhagamkunu ki Shi/in Dheleladhelel mo be. ¹⁷ Wakan eya Kristhos jin ta'da Yesus mo tani aha/ tana gi 'kup gwo mo mmokar is ki ca mo goma ṭu'c pem goma Arumgimis mo be. ¹⁸ Haali/ aha/ dinaki mii ka gugundhi/ mo mmoči gwo gom toŋ kamu/ 'de/ hili isi ciki/ a'di jin wagaskin ma Kristhos ki aha/ mo mmodhu 'kwani 'peni 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mmoha gwo e mo ki gwo mo dhali ki mii mo be. ¹⁹ Ki mom'bi'th gi jamas mii mo dhali momer dhali ki mom'bi'th gi Shi/in Dheleladhelel mo. Gom mii gi wakan 'peni Pa Urushaliim mo dhali ntagi mo is 'ko'd e Pa Illirikuun mo tani aha/ thimkina gwom 'borga/ ma Kristhos mmoči mo be. ²⁰ Wakan mmokar a'di ki tom pem jin guka/ ki e mo mmoči gwom 'borga/ mo e mo jin dinuki mish gway ma Kristhos naskina/ mo ki aha/ mina diki nyaj to e mo jin ka'ba wathij kamu/ mo be. ²¹ Hili me'd a'di jin 'kwarkunu mo ki:

Uni mini hil a'di mo, uni kun 'konuki ṭor a'di ki sule/ mo, dhali uni mini mish gwo 'ban mo, uni kun 'koki cik gwo gom a'di ki sule/ mo be.

²² Yan a'di ta 'kup gwo mmononkunu aha/ bway mo me'd ka hony/e mo mmoyaku/ i um mo be. ²³ Dhali ḥili shwane/ haali/ aha/ dara ki mo mo goma ṭu'c e bampa/ gwansan ka kukul is mo dhali haali/ aha/ dina gwo ibwa kagahara yil ka ris mmoyaku/ i um mo be. ²⁴ Aha/ ṭora ki ya par um e mo mmomiga/ pe ki tur mo me'd jin mig/ ya Pa Ispaaniya mo dhali mmomina umi sus aha/ m'pen mo e moyam pem imun mo waṭki/ nṭwa/a/ mo tani aha/ mina 'taki kap buti um ari'ceenne/ mo. ²⁵ Hili shwane/ aha/ yakina ya Pa Urushaliim ki to ime'd mo mmowoth uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo be. ²⁶ Haali/ 'peni Pam Makiduniyya mo dhali Pa Aḳaa/iya mo tani uni 'borkina bwa mo mmoci ton tiya gom unin tiya kun atha to mo e bwam uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel e Pa Urushaliim mo be. ²⁷ Uni 'kokina bwa mmo'bor mo mmomii a'di mo dhali ka jij gana/ uni 'kon ma mure/ m'ba/ mo gom uni mo, haali/ waṭki/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ daka pu'dkin mmopwak to gi shi/in buni bwa mo e mom'bor mii mo tani uni ka si'da/ ba/ mini ta imannii uni to ki mom'bor mii ki to gun isha e uni mo be. ²⁸ Gom a'di gi wakan mo tani me'd jin mig/ 'baar mii yan mo tani dhali ḥiki uni to ki 'dantar mo gun tulu is mo tani aha/ mina yaki bway bum e Pa Ispaaniya mo be. ²⁹ Dhali a'di mishga/ ki aha/ mina yaku/ i um mo tani aha/ mina yaku/ ki mon'tu'd gi mom'bor mii ma Kristhos mo be.

³⁰ Aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo, iwak, gom Tapa Yesus Kristhos bana mo dhali gom mo/en gi Shi/in, ki um mini uṭh mo mmontal 'de/ nyakki aha/ mo e mon'thom bum eya Arumgimis mo gom aha/ mo be. ³¹ Ki aha/ minu 'cuk mo 'peni uni gun 'koki gam gwo is e Pa Yahuudiyya mo dhali ka ṭu'c pem jin miiga/ gom Pa Urushaliim mo tani minu mish bu'th mo e uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo be. ³² Wakan ki bwa ma Arumgimis mo tani aha/ mina yaku/ i um ki bwaj 'kunya/ mo dhali aha/ minu waç mo e bampam bum mo be. ³³ Arumgimis gi moŋku'th is midi di e umi 'baar mo. Amen.

16

Monthe Me'd jin Thenu ka Ḳarembuye/ mo

¹ Aha/ Ḳana um gwo mo gom 'bwah bana ka Pibi jin ta'da mancila to hil goma Ḳaniisa gi Paŋ Kankariya mo be. ² Ki um mini bu'th a'diyim mo e Tapa me'd mii jin ha a'di me'd me'd kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali wothi a'diyim mo ma e ton tiya jin min ma yimi mii ta 'peni um mo haala yim a'di wothki'da woth ka ris mo dhali bungwar is pem gana/ si'da/ mo be.

³ Theka Piriskilla me'd mo ma dhali Akiila, unim pem kun nyakkaa/ aṭu'c mii eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ⁴ Uni gun ci 'bam buni ki to gom mondiki/em pem mo. E uni mo tani jasi aha/ 'de/ yisa, hili si'da/ eya risa Ḳaniisa 'baar mo kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ci mom'bor bwa i is mo be. ⁵ Theka Ḳaniisa me'd mo si'da/ kun 'kon e gu'b buni mo. Theka Abaynitus me'd mo a'di jin enka/ mo ma. A'di ta jan 'de/ jin ṭwa/a/ jin ṭu'kki'da bor mo e Pa Aḳaa/iya goma Kristhos mo be. ⁶ Theka Mariyam me'd mo ma a'di jin miiki'da ṭu'c jin 'batha'ba'th e bwam um mo. ⁷ Theka Andaruunikus me'd mo ma dhali Yuniyas jin ta'da bas pem dhali agarr pem jin nyakkaa/ ca'ba sijin mo. Uni ita uni ibwarz 'kwani kun dhunu ki she/ mo dhali uni 'kokin mo eya Kristhos nṭwa/a/ ki aha/ mo be. ⁸ Theka Ambiliyas me'd mo ma a'di jin enka/ e Tapa mo be. ⁹ Theka Urbanus me'd mo ma a'di jin ta'da mannyak to mii jin ta jim bana eya Kristhos mo. Dhali a'dim pem jin enka/ jin ta'da İstakis mo. ¹⁰ Theka Aballis me'd mo ma a'di jin marju eya Kristhos mo. Theki uni gwansan me'd mo ma uni gun tana wak ma Aristubulus mo. ¹¹ Theka bas pem me'd mo ma jin ta'da Hirudiyun mo. Theki uni gwansan me'd mo uni kun 'kon e Tapa mo, uni gun tana waṭ ma Narkissus mo. ¹² Theki uni gwansan me'd mo kun miikina ṭu'c e Tapa mo uni kun ta iTaripeena dhala Taripuusa mo. Theka Barsiis me'd mo ma jin enu mo, a'diyim jin miiki'da ṭu'c jin 'batha'ba'th e Tapa mo. ¹³ Theka Rupus me'd mo ma, a'di jin leke'thkunu e Tapa mo dhali kum si'da/ jin ta'da ata'dam pem mo. ¹⁴ Theka Asinkiriitus

me'd mo dhala Piliguun mo dhala Harmaas mo dhala Bāterubaas mo dhala Harmiis mo dhali awak¹⁵ kun nyak¹⁵ 'ko ki uni mo be. ¹⁵Theka Piluluugus me'd mo ma dhala Juliya mo dhala Niriyuus mo dhali 'bwaham piti mo dhala Ulumbaas mo dhali aris uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo kun nyak¹⁵ 'ko ki uni mo be. ¹⁶Theka the me'd ka rem 'kup mo ma ki mo gi gamu 'twa/ 'kup¹⁵ ki 'bore/ mo. Arisa kaniisa ma Kristhos theki um me'd mo be.

¹⁷Aha/ yipa 'kup¹⁵ 'kup ki um mo iwak¹⁵ ki um mini hil uni gwansan kun dhu bwa ka cem bwa mo dhali kun ta imanraka rak¹⁵ kun kolu kun se gwo i is mo, a'di jin ṭorkunu um mo. 'Cuki uni i'cup mo ma. ¹⁸Haali/ 'kwani kun ta thus kan mo tani 'koki mii to gom Tapam bana ka Kristhos mo hili uni mii to gom bwam bunir¹⁵ gana/ mo. Dhali ki gwom 'borga/ mo dhali ki gwo maj mo tani uni he'kki tiya adu e kun aṭha/aṭh mo. ¹⁹Haali/ ki um 'kon mmoha gwo e mo tani a'di mishkunu e mo 'baar mo dhali gom a'di gi wakan mo tani aha/ 'kunykina bwa gom um mo. Hili aha/ ona ki um mini yukayuk¹⁵ mo mmomish a'di jin 'boro'd mo dhali ki um mini dar ga maki cine/ gom a'di jin ta thus mo. ²⁰Dhali yan'ko'd Arumgimis jin ta gi monku'th is midi pucura Setaan eya 'cesh 'peni bwam sho'k bum ki 'dishe/ mo. A'the gi Tapa Yesus Kristhos bana dhalki a'di di'd e um mo ma.

²¹Timuthawuuus a'di jin nyakki'da tu'c mii ki aha/ mo tani theki um me'd mo, wakan si'da/ miikin ma Lukiyus mo dhala Yasuun mo dhali Susibatrus kun tana bas pem mo be.

²²Aha/ jin tana Tartiyuus jin 'kwarki gwo yansan mo tani aha/ thekina um me'd e Tapa mo be.

²³Gayus a'di jin ta'da 'borim bwa gom aha/ mo dhali goma kaniisa 'baar mo tani theki um me'd mo. Arastus jin cila 'pem pan ton dhu mo dhali akam bana ka Kawartus theki um me'd mo be. ²⁴A'the gi Tapa Yesus Kristhos bana dhalki a'di di'd e umi 'baar mo. Amen.

Mmote Gwo mo ki Montak mo

²⁵Dhali shwane/ e a'di jin mish um 'bi'th is mo isi ki gwom 'borgam pem mo dhali ki gwo jin cinu goma Yesus Kristhos mo isi ki gwo jin 'ceenu 'peni gwom bag yan mo tani a'di jin karu ki 'twan 'dap ki yil ka ris 'peni kadhamo/ innii mo. ²⁶Hili shwane/ a'di ṭoru eya tente/ mo dhali ki gwo gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ kun 'kwarkunu a'di mishu eya tente/ eya ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo isi ki gwoñkan ma Arumgimis jin di ki e ki sule/ ya ye 'ba/ mo mmokal mo gi hanu gwo e ki mongam gwo is mo be. ²⁷Dhalki monyca di'd eya Arumgimis mo, a'di jin yuki'd a'din 'dej gana/ ki sule/ ki sule/ ya ye 'ba/ eya Yesus Kristhos mo. Amen.

Gwo jin Twa/a/ jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Paŋ KURINTHUUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus, a'di jin yukkunu ki bwa ma Arumgimis mo mmota a'di jin karu ki she/ goma Kristhos jin ta'da Yesus mo dhala kam bana ka Sustanis mo be.

² A'di 'kwarkunu goma ɺaniisa ma Arumgimis jin di'd e Paŋ Kurinthuus mo, e uni gwansan kun dhukunu ki she/ mo eya Kristhos jin ta'da Yesus mo, uni gun yukkunu mo mmodhu ki she/ ki dhelel dhelel mo imontal 'de/ nyakka ris uni gwansan kun 'kokin mo e mo 'baar mo kun yukki gway gi Tapam bana jin ta'da Yesus Kristhos mo, a'di jin ta Tapam buni mo dhali Tapam bana mo be.

³ A'the e um mo dhali moŋku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

Mo jin 'Boruwa 'Bor Bwa i Is mo gom To gi Shi/in jin ɺinu ki Me'd mo

⁴ Aha/ 'bora Arumgimis bwa i is isa yempa/ mo gom um mo haali/ goma 'the ma Arumgimis jin cikunu um eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be, ⁵ haali/ eya ris to 'baar mo tani um saka'thkunu e a'di mo ka ris gwo kun ṭoru mo dhali ka risa nyith jin nyithu to mo. ⁶ Isi kani gwo jin ṭoru goma Kristhos mo tani ɻekunu sho'k e bwam um mo be. ⁷ Wakan um yisa hari toŋ kamu/ e to gi shi/in jin ɺinu ki me'd mo yisa, me'd jin ɺorkina um gom mo jin minu piyu/ Tapa Yesus Kristhos bana mo be. ⁸ A'di jin midi ɻel um sho'k mo ntagi 'pemen mo mmomina umi dar gi mii 'ba/ mo ka tee gi Tapa Yesus Kristhos bana mo be. ⁹ Arumgimis ta a'di jin ta isij gana/ mo. Ki a'di mo tani um yukkunu mmonyak to mii ki Ya/m piti mo, a'di jin ta'da Yesus Kristhos Tapam bana mo be.

Akwa/um Bwa jin ɺwa/u mo eya ɺaniisa mo

¹⁰ Aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo, iwak mo, ki gway gi Tapam bana jin ta'da Yesus Kristhos mo tani ki umi 'baar mo mini gam gwo me'd ki mo jin mina um i'taki 'ko ka ɺwam bwa mo tani midi 'taki diki di e bwaman um mo. Hili um mini gam 'twa/ 'kup mo e bwan ṭal 'de/ mo dhali eya yisanya 'de/ mo be. ¹¹ Haali/ gwo ɻorkunu aha/ mo ki 'kwani ma ɺuluwi ki mowal di'd e bwam um mo, um kun tana wak pem mo. ¹² 'Pemen gwom pem jin oka/ mo a'dihe/ be, ki um ka 'dete/ 'dete/ o gwo mo ki: Aha/ tana ji ma Buulus mo, dhali, Aha/ tana ji ma Abulluus mo, dhali, Aha/ tana ji ma Sapa mo, dhali, Aha/ tana ji ma Kristhos mo. ¹³ Kristhos ɺwa/u bwa mowa? ABuulus, a'di 'koshkunu ki cwany'cithan dhul mo gom um mowa? Walla um 'kokunu mmomii ki yi'de/ ki gway ma Buulus mo 'taa? ¹⁴ Aha/ 'borkina Arumgimis pem bwa i is mo ki aha/ dinaki mii jin ṭal 'dej kamu/ 'peni um ki yi'de/ mo, hili isi ciki/ jasa Kirispus dhala Gayus mo be, ¹⁵ isi kan ki jan ṭal 'dej kamu/ midi 'taki diki o ki um miinu ki yi'de/ ki gway pem mo be. ¹⁶ (Aha/ miikina amii ki yi'de/ si'da/ mo gom 'kwani ma Istipanuu mo be. Sa kan mo tani aha/ dinaki mish ki aha/ miikina jin ṭal 'dej kamu/ ki yi'de/ mo si'da/.) ¹⁷ Haala Kristhos diki hash aha/ mo mmomiiya mii jin miinu ki yi'de/ mo, hili mmoči gwom 'borga/ mo, yisa ki yuk jin midi ter 'kwani e mo isi ciki/ ki cwany'cithan dhul ma Kristhos minu kar ki jim puu mo ki dar gi mom'bi'th mo.

Kristhos jin Taki Mom'bi'th mo dhali Moyuk ma Arumgimis mo

¹⁸ Haali/ gwo gi cwany'cithan dhul mo tani a'di ta gwom pus gom uni gwansan kun 'kon ki jiny 'ce'd sho'k mo, hili gom ana kun 'kokunu mo mmota is ki me'd mo tani a'di ta mom'bi'th ma Arumgimis mo be. ¹⁹ Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: Aha/ mina 'ce'd yuk gi 'kwani kun yukayuk sho'k mo,

dhali mo jin korkunu e gi 'kwani gwansan kun kora e ki kor mo tani aha/ mina tor uni sho'k ka pupush mo be.

²⁰ Mane wathi/ jin yukayuk mo? Mane wathi/ jin ta'da man'kwar to mo? Mane amandot gwo gom yil gwansan mo? Din ma Arumgimis ki kar yuk gi mony'cesh yansan ki pus mowa? ²¹ Haali/ me'd jin tana yuk ji ma Arumgimis mo tani 'kwaniny'cesh 'koki nyitha Arumgimis ki yuk yan 'te/ mo tani a'di 'borki'da Arumgimis bwa mo mmota uni gwansan is ki me'd mo kun gamki gwo is mo eya pali/ gi gwo jin cikina ana uni mo be. ²² Haali/ 'Kwani Yahuuda/ dotki gwo ki jin 'thek gom jamas mii mo dhali 'Kwaniij Griki simmki moyuk e mo. ²³ Hili ana cikina gwo goma Kristhos jin 'koshkunu jwa mo ki cwany'cithan dhul mo, a'di jin golki 'Kwani Yahuuda/ mo dhali warki'd ki gwo ma pali/ gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. ²⁴ Hili gom uni gwansan kun yukkunu uni gun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali 'Kwaniij Griki si'da/ mo tani aKristhos ta mom'bi'th ma Arumgimis mo dhali moyuk ma Arumgimis mo be. ²⁵ Haali/ gwom pus ma Arumgimis mo tani a'di yukkan'd 'teki yuk mo mmobol 'kwani e mo dhali moy'ka'd is ma Arumgimis mo tani a'di 'bi'thki'd 'teki 'bi'th mo mmobol 'kwani e mo be.

²⁶ Hili isi gwo goma yuk bum mo, iwak mo. Aris um ka ris mo yisa yukayuk mo me'd jin tana mo ma yuk gi mony'cesh yan mo. Dhali um tana ris mo yisa kun ta gi moshirr mo. Dhali um tana ris mo yisa kun dhodhu e mo jin tanu 'penkapan mo. ²⁷ Hili Arumgimis ki kwany to yan jin ta pus mo e mony'cesh mo mmo'the 'kwani kun yukayuk is mo. Dhali Arumgimis ki kwany to yansan jin 'ka'da is e mony'cesh yan mo mmo'the uni kun 'bitha is is mo be. ²⁸ Dhali Arumgimis ki kwany to yansan jin hatha ca'b 'ko'd mo dhali to yansan jin waku e mony'cesh mo, isi kan mo to kun 'koki 'ko mo si'da/ mo tani jin mina a'di dhu to kun 'kokin si'da/ mo me'd to kun puukin mo be. ²⁹ Wakan wathim pa en'thiij kamu/ midi kar 'ba/ ki ca mo e buj'kus ma Arumgimis yisa. ³⁰ A'di ta 'kus gi mondiki/em pini eya Kristhos jin ta'da Yesus mo, a'di jin kar ma Arumgimis mmota yuk bana mo dhali mmota mo ma kar/em bana mo dhali mmota mo jin dhunuwa dhu ki she/ ki dhelel dhelel gom ana mo dhali mmota mo jin wanu ana 'ba/ mo. ³¹ Wakan me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Dhalki a'di jin kar 'ba/ ki ca mo tani kar 'ba/ ki ca e Tapa mo.

2

Mmobah Gwo goma Kristhos jin 'Koshu/ ki Cwany'cithan Dhul mo

¹ Ki aha/ pu'dkina e um iwak mo tani aha/ dinaki pu'dku/ mmobah um gwo jin toru goma Arumgimis mo ki gwo jin molu piyu/ 'kup ka pije/ mo walla ki yuk mo. ² Haali/ aha/ tana ki 'kup gwo mmomish tonj kamu/ yisa e bwam um mo hili isi ciki/ jasa Yesus Kristhos mo dhali a'di jin 'koshkunu ki cwany'cithan dhul mo be. ³ Dhali aha/ dikina e um mo e mo jin 'ka'du is mo dhali e mo jin ko/kunu is kagahara mo dhali e mo jin deenuwa de e mo be. ⁴ Dhali gwom pem jin torka/ mo dhali gwom pem jin cika/ mo tani 'koki ta gwo kun mini el 'kwani e mo gom moyuk mo hili mmonyo/ Shi/in mo dhali mom'bi'th mo be. ⁵ Wakan ki mongam gwo is bum minu 'koki thuma po/ moyuk gi 'kwani mo, hili e mom'bi'th ma Arumgimis mo be.

Gwo jin 'Ceenu/ ki Shi/in ma Arumgimis mo

⁶ Bahili e bwaman uni gun iskin mo tani ana tora gwo yuk mo. Ba a'di yisa ta moyuk gi mony'cesh yan mo walla yisa ta moyuk gi tapa gi mony'cesh gwan mo, kun mini puu mo.

⁷ Hili ana torkina gwo gom yuk jin cinu ki jijj kup mo dhali yuk jin ta jim ma Arumgimis jin bagu mo, a'di jin 'kawurkin ma Arumgimis ntwa/a/ mo ki yil gi mony'cesh yan mo gom mo jin dhunu ana ki ca mo. ⁸ Itapa kun 'koni mony'cesh yan mo tani mishi gwo 'ban gom a'di yan yisa. Wakki/ uni mini 'taki mish mo tani uni mini 'taki 'koki 'kosh Tapa gi monyca ki cwany'cithan dhul mo be. ⁹ Hili me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

A'di jin dina e ki mish mo walla jin dina 'ce ki cik mo
 walla jin diki dwar e gwalal gi wathi/ mo tani
 a'di jin thosonkin ma Arumgimis mo gom uni gwansan kun enki a'di mo tani,
¹⁰ Arumgimis ṭorki a'di eya tente/ e ana ki Shi/in mo. Haali/ Shi/in a'di theke'thki'da
 ris to 'baar mo, isi kani moj'kul ma Arumgimis mo. ¹¹ Haali/ wathi/ jana mishki to jin
 kulum ma kamu/ ibwa mo? isi ciki/ shi/in gi wathi/ jin diki'd e a'di mo. Wakan si'da/
 wathin ṭal 'dej kamu/ yisa mishki gwo jin kulum ma Arumgimis ibwa yisa hili isi ciki/
 Shi/in ma Arumgimis mo be. ¹² Dhali ana 'kokina ki bu'th moyuk gi mony'cesh mo, hili
 ana bu'thkina Shi/in jin piki'd 'peni Arumgimis mo ki ana mina mish gwo 'ban gom to
 kun ḡinu ki me'd mo kun ḡin ma Arumgimis ana 'bakany mo. ¹³ Dhali ana ṭora gwo yansan
 yisa ki gwo gi yuk jin kuluma 'kwani en'thi/ ibwa mo yisa hili gwo jin ṭorkina Shi/in ana
 mo, mmopok gwo gom to gi shi/in mo gom uni gwansan kun bu'thki Shi/in mo be.

¹⁴ Wathi/ jin dar gi to gi shi/in mo tani diki bu'th to jin ḡinu ki me'd 'peni Shi/in ma
 Arumgimis mo. Haali/ uni tana pali/ e a'di mo dhali a'di mol uni gwo mish 'ban mo
 haali/ uni nyithu/ ki to gi shi/in mo be. ¹⁵ Wathi/ jin ta gi to gi shi/in mo tani nyithki'da
 ris to 'baar mo dhali hili a'di ki is piti mo tani a'di minu 'koki nyith ki jan ṭal 'dej kamu/
 mo be. ¹⁶ Haali/ aja a'di imishki bwa gi Tapa mo, wakan mmoye'th a'di sho'k ki gwo mo?
 Hili ana takina gi bwa ma Kristhos mo be.

3

*Imannya*ka Tu'c Mii goma Arumgimis mo

¹ Hili iwak mo, aha/ mola gwo o e um mo me'd 'kwani kun ta gi to gi shi/in mo, hili
 me'd 'kwani kun ta ku gi bungwar is mo, me'd usha ḡa/ eya Kristhos mo be. ² Aha/ ḡina
 uma ko mo mmopi mo, yisa tonte/ jin ta jir ka'c mo. Haali/ um 'koki thoson is gom a'di
 mo. Dhali isi kani um naskina/ 'koki thoson is gom a'di mo be. ³ Haali/ um 'kon mmo'ko
 mo naskina/ gom bungwar is mo. Haali/ kan mo, mo jin tanu dhapan di'd naskina/ e um
 mo dhali mo jin biruwa bir e bwaman um mo tani 'kona um ki ta ku gi bungwar is mo
 'taa? dhali mmomii to me'd 'kwani kun 'konuki ak mii e mowa? ⁴ Haali/ wathij kamu/
 ki o gwo mo ki: Aha/ tana ji ma Buulus mo, dhali jaj kamu/ ki o gwo mo ki: Aha/ tana ji
 ma Abullus mo be, 'kona um ki ta 'kwani gi mony'cesh mo 'teya?

⁵ Ka Abullus ta'da ta mo? Dhali aBuulus ta'da ta mo? Uni ta ḡijkina/ kun gamkina
 um gwo is nycine/ mo me'd mii gi Tapa mo mmodhukina a'di uni ka 'dete/ 'dete/ mo.
⁶ Aha/ sikina to mo tani, Abullus a'di wolki to yi'de/ mo, hili Arumgimis a'di ciki mo jin
 'twaka to mo be. ⁷ Wakan si'da/ a'di jin siki to mo walla a'di jin wolki to yi'de/ mo tani
 uni ta toj kamuwa? hili Arumgimis a'di 'de/ mo a'di ciki mo jin 'twaka to mo be. ⁸ A'di
 jin siki to mo dhali a'di jin wolki to yi'de/ mo tani uni nyākkin mo be, dhali uni ka 'dete/
 'dete/ mini bu'th to jin miikina uni to mo isi me'd shemen miim buni mo be. ⁹ Haali/ ana
 tana ci kun nyāk to mii goma Arumgimis mo be. Um ta mondhe'd ma Arumgimis mo,
 mo jin nyān ma Arumgimis mo be.

¹⁰ Isi ki gwo ma 'the ma Arumgimis jin ḡikunu aha/ mo tani me'da man'kawur gu'b mo
 jin tana me'd piti gwocon mo tani aha/ 'thikina mo jin ka'bu/ mo dhali wathij kamu/
 nyāki to apo/ a'di mo. Dhalki 'kwani ka 'dete/ 'dete/ hilin ki 'bore/ mo, a'di jin minu
 nyāj apo/ a'di mo be. ¹¹ Haali/ mojka'bunj kamu/ yisa di'da jin mina wathin 'dej kamu/
 i'thi to kan apo/ mo jin 'thikunu mo, a'di jin ta'da Yesus Kristhos mo be. ¹² Dhali wākki/
 wathij kamu/ midi nyāj to apo/ mojka'b ki 'dolkon gana/ mo dhali 'dolkon kush mo
 dhali wosh kun ta kun dhel mo dhali cwa mo dhali ḡun'tush mo dhala wusha mo tani
¹³ arisa ḡu'c gi 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo tani uni minu ṭor eya tente/ mo. Haala tee
 midi this a'di ṭor mo haali/ a'di minu ṭor eya tente/ ki o'd mo, dhali o'd a'di midi pala
 ris e ma ḡu'c kun miina 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo be. ¹⁴ Wakki/ atu'c jin miina wathi/
 mmonyāj to apo/ mo jin ka'bu/ mo midi tel mo tani a'di midi bu'th to jin ishki kumma/

mo be. ¹⁵ Wakka ṭu'c gi wathiŋ kamu/ ćithu/ ki o'd mo tani a'di midi this tom piti e mo. Bahili a'di ki is piti mo tani a'di iminu ta is ki me'd mo, hili a'di mina e wa gi mo jin boruwa bor mo 'peni 'twa/ o'd gana/ mo be.

¹⁶ 'Kona um ki misha ki um ta monyça'b ma Arumgimis mowa? dhali Shi/ in Dheleladhelel ma Arumgimis di'd e umi. ¹⁷ Wakki/ wathin 'dej kamu/ midi shi/ monyça'b ma Arumgimis mo tani Arumgimis midi 'ce'd a'di sho'k mo be. Haali/ monyça'b ma Arumgimis mo tani a'di Ɂogu mo dhali monyça'b Ɂaan jin Ɂa'ba a'di mo tani a'di ita um mo be.

¹⁸ Wathin 'dej kamu/ midi mii dhalku/ ki he'k is piti e mo. Wakki/ wathin 'dej kamu/ e bwaman um Ɂoshki'd ki a'di yuķayuk mo e embul yil yansan mo tani dhalki a'di wara'd ki pus mo ki a'di midi 'taki war ki wathi/ jin yuķayuk mo be. ¹⁹ Haali/ moyuk gi mony'cesh yansan mo tani uni ta e ma Ɂali/ mo goma Arumgimis mo be. Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: A'di bu'thki uni gwansan kun yuķayuk mo eya mak buni jin ishkina uni agany mo be. ²⁰ Dhali dok/e a'di 'kwarkunu mo ki: Tapa a'di mishki gwo kun kuluma 'kwani kun yuķayuk ibwa mo kun ta gwo kun ta pe'th mo. ²¹ Wakan wathin Ɂal 'dej kamu/ midi mii dhalku/ 'ba/ ki kar ki ca mo gom 'kwani mo be. Haali/ aris to 'baar mo ta kum bum mo be ²² wakki/ ta ji ma Buulus mo walla ji ma Abullus mo walla Sapa mo walla mony'cesh mo walla mondiki/e mo walla mowu mo walla mo kun 'kon shwane/ mo walla mo kun mini 'ko yilañ kamu/ mo tani aris to gwansi 'baar mo tani uni ta kum bum mo be. ²³ Dhali um ta ku ma Kristhos mo dhali Kristhos ta ji ma Arumgimis mo be.

4

Mii jin Miina Imandhunu ki She/ mo

¹ Dhalka aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo ibuk ana ka pije/ mo ki ana itana ćirkina/ ma Kristhos mo dhali imandhu to mo gom gwo ma Arumgimis jin ćinu mo ki jim bag mo.

² Bakata 'te/ a'di itheke'thkunu gwo mo gom imandhu to mo ki uni minu gam mo ki uni mini ta uni kun ta isiq gana/ mo. ³ Hili, ki aha/ mo tani a'di ta ari to jin gwa'da'd mo ki aha/ minu 'taki 'koki pal mo ki um mo walla ki gwon dwall gi wathi/ en'thiŋ kamu/ mo. Aha/ dinaki dwall isi is pem gwo mo si'dayi. ⁴ Haali/ aha/ mola toŋ kamu/ nyith apo/ is pem mo. Hili ki a'di wakan mo tani aha/ dinaki di ki dar gi mii 'ba/ mo. A'di ta Tapa jin nyithki aha/ mo be. ⁵ Wakan dhalku/ ki ći 'twa/ gwon dwall nṭwa/a/ ka tee mo, nṭwa/ a/ ki Tapa diki pu'd mo, a'di jin midi dhu aris to 'baar mo e mojkush mo, aris to kun diku 'kup shwane/ mo e mondthurumi'd mo. Dhali a'di midi thisa dum pa Ɂor mo. Dhali yan'ko'd aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo mini bu'th 'twa/ maŋ 'peni Arumgimis mo be.

⁶ Aha/ dhukina ris gwo gwansan gom is pem si'da/ mo dhala Abullus si'da/ gom gway bum mo kun tana wak mo ki um si'da/ mini da/ar 'peni aman mo mmo'ko mo me'd isi gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo, ki jan Ɂal 'dej kamu/ 'peni um mo midi diki pe mii i is mo apowa kamuj kamu/ mo. ⁷ Haali/ aja a'di jin hilki to gunn kun 'ko ki she/ e um mo? Ata tana um mo wakki/ um 'konuki ći to mo? Dhali yan'ko'd wakki/ a'di bu'thkina um mo tani atinta dhuna um 'ba/ ki ca mo me'd wakki/ a'di diki ta to jin ćinu ki me'd mo?

⁸ Um 'tu'dkunu mo hila/ mo be. Um ta 'kwani kun ta pa ki pa mo hila/ mo be. Ki dar gi aman mo tani um waran ki imalik mo. Dhali aha/ onayi ki um mini jiya ji moyi. Wakan ki aman mina 'taki nyak tapa ta ki um mo. ⁹ Haali/ aha/ Ɂosha ka Arumgimis a'di dhuki aman mo ki uni kun dhunu ki she/ mo mmota kuŋ 'ko'd mo me'd 'kwani kun toru gwo 'twa/a 'cesh mo mmowu mo. Haali/ aman takina businye/ gom 'kwaniny'cesh mo dhali gom iman'doyu gwo mo dhali gom 'kwani mo be. ¹⁰ Aman takina pus mo gom gway ma Kristhos mo be, hili um a'di iyuķayuk eya Kristhos mo. Aman 'ka'dkina is mo. Hili um a'di i'bi'thkina is mo. Um a'di ishumkunu mo ki montak mo. Hili aman iwakkunu mo

be. ¹¹ E mo yansan shwane/ mo tani aman 'koshkina ṭe/ mo dhali bu'thkina yi'de/ mo. Aman hatha to hi'th 'ko'd mo dhali ḷaŋkamkina is ki ḷaŋkam mo gom mondor mo dhali aman dara gi gu'b mo be. ¹² Dhali aman miikina aṭu'c mo mmomiiya ṭu'c ki me'd bam gana/ mo. Ki aman sorkunu mo tani aman 'bora 'bor mii mo. Ki aman ṭo'ckunu bwa mo tani aman 'dimkina 'kup mo be. ¹³ Ki aman yerkunu is ki gway ki gwonthus mo tani aman malaskina gwo mo. Aman warkina mo dhali shwane/ wa e ka duhal gi 'kwaniny' cesh mo dhali aman wana e ki to jin dhi'thkunu aris to nyo/o'di 'baar mo be.

¹⁴ Aha/ dinaki 'kwar gwo yansan mmodhu um ki mon'the is mo, hili mmorum um ki gwo mo me'd ucim pem kun enka/ ki mo/en gana/ mo be. ¹⁵ Haali/ um bala tanki imanshu um bway ki gwo mo kun wana risa eya Kristhos mo. Dhali um yisa tanki ibabam bum ka ris yisa. Haali/ aha/ wara ka babam bum eya Kristhos jin ta'da Yesus mo ki gwom 'borga/ mo be. ¹⁶ Aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo wakan ki um mini ta imanthok aha/ mii mo be. ¹⁷ Wakan a'di ihashkika/ uma Timuthawuus mo, ya/m pem jin enka/ ki en gana/ mo dhali a'di jin ta'da a'cim pem jin ta isij gana/ e Tapa mo, a'di jin midi rogom um ki gwo mo gom miim pem eya Kristhos mo me'd jin torka/ uni gwo mo eya ris mo 'baar mo eya ḷaniisa ki she/ ki she/ mo be. ¹⁸ Kun tiya dhu 'ba/ ki ca mo me'd jin oka/ ki aha/ mina diki yaku/ i um mo. ¹⁹ Hili aha/ mina yaku/ i um ki 'dishe/ mo waḳki/ a'di ta bwa gi Tapa mo dhali aha/ mina nyiṭh mom'bi'th gi 'kwani gwansan kun dhu 'ba/ ki ca mo, yisa gom gwom buni 'te/. ²⁰ Haali/ Bampa/ ma Arumgimis mo tani diki ta gom gwo mo hili gom mom'bi'th mo be. ²¹ Um 'kona gwonta ibwaye? Miga/ yaku/ i um ki cwa jin doruwa dor mowa? Walla ki mo/en e shi/in gi moŋkar bwa ki gwa'd mo?

5

Gwon Dwall Apo/ Mii jin Miinu ḷal mo

¹ Gwo be'dkunu ki mo jin miinu miinycal mo ishki'd mo e bwaman um mo dhali ji gi wakansan gamkunu mo yisa isi bwaman 'kwani kun 'kon ka po/ ki dar gi ji gi luju mo. Haali/ wathij kamu/ ishki'd e ash gi com mo. ² Dhali um dhu 'ba/ ki ca mo. Um ḷa ba/ imini 'taki dhal mii yan e i is mo mmoko mo. Dhalki a'di jin miiki mii yansan kan san mo tani uru ka pije/ 'peni bwaman um mo.

³ Bahili ki aha/ pina e bungwar is tani aha/ nyakkina di ki um mo e shi/in mo. Dhali me'd jin dika/ e buŋ'kus bum mo tani aha/ ḷikina 'twar gwon dwall mo hila/ ⁴ e gway gi Tapa Yesus apo/ wathi/, a'di jin miiki ji gi ta thus kansan mo be. Ki um tul is mo tani dhali shi/in pem nyak di ki um mo tani nyakki mom'bi'th gi Tapa Yesus bana mo be tani ⁵ um mini mii ḷiki wathi/ yansan mo ka Setaan mo gom mo jin minu 'ce'd a'di sho'k mo e bungwar is mo, ki shi/in piti minu woṭh mo ka tee gi Tapa Yesus mo be.

⁶ 'Bam bum kun dhuna um ki ca mo tani yisa 'borona. 'Kona um ki misha ki ara cumata gwa'dga/ seki'da ga'bula gana'th ki 'twan'dap mowa? ⁷ Dhagami acumaṭa dhamo/ mo ki um mini ta agana'th kun ta kun this mo me'd jin 'kona um ka jin gana/ ki dar ga cumaṭ mo. Haali/ aKristhos jin ta ari ḷa'bal bana gi mompe'kuṇyolos mo tani a'di miikunuwa bas mo be. ⁸ Gom a'di gi wakan mo tani dhalki ana nyona montul is jin yuḳuwa yuḳ mo, yisa ka cumaṭa dhamo/ mo, a'di jin ta'da cumaṭ gi mii kun dupa dupi e mo dhali mii kun 'koki ta miinkar/e mo yisa, hili ki maankuthu'd jin dar ga cumaṭi e mo, a'di jin dar ki washila/ mo dhali jin ta gwoj gana/ mo be.

⁹ Aha/ 'kwarkina um gwo e gwom pem mo ki um mini 'koki ce e ki imanmii miinycal mo. ¹⁰ A'di yisa ta 'pemen gwo mo gom imanmii miinycal gi mony'cesh yan mo walla imanta a'thoṭhum bwa mo walla imandil to mo walla imanluj tompinycon mo, haali/ waḳki/ a'di wakan mo tani ki ton ta'da ta imina /e diki ya ka pije/ 'peni mony'cesh mo, eee. ¹¹ Hili aha/ dhala mii yan e i is mo mmo'kwar gwo mo e um mo ki um mini dhalku/ ki ce e nyakki a'din 'de/ yin jin ta'd gi gway ma kam pit mo waḳki/ a'di dina

mii m'ba/ mo gom miinycal mo walla mmota a'thothum bwa mo walla mmota amanluj tompinycon mo walla mmota amansora sor mo walla mmota aman'kosh ma su mo walla mmota amandil to mo hili isi kan mo um mini dhalki to ki nyak shwa ki a'dinthus 'de/ yan mo be. ¹² Haali/ a'di diki ta miim pem mmodwall gwo gom uni kun 'kona pije/ mo. A'di diki ta uni gwansan kun 'kon eya kaniisa kun mina um idwall gwo mowa? ¹³ Arumgimis a'di dwalli uni gwansan gwo mo kun 'kona pije/ mo be. Uri a'di jin ta thus ki thus kan 'peni bwam um ka pije/ mo ma.

6

Mmo'koki So Ce Ibwambori 'Kwani kun Dar gi Gwo jin Gamu Is mo

¹ Wakki/ jan tal 'dej kamu/ 'peni um taki'd gi gwo jin 'konuki bat^h mo apowa kam piti mo tani a/mina a'di iya mo e bwambor ma hakuuma mo, uni gun 'konuki dhu ki she/ mo goma Arumgimis mo mmodhal uni kun dhunu ki she/ e i is mowa? ² 'Kona um ki misha, ki uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani mini dwall 'kwaniny'cesh gwo mowa? Dhali wakki/ 'kwaniny'cesh minu dwall gwo ki um mo tani a/um bunya/ 'koki ha me'd mo mmodwall ushi gwo^j gwa'dgaa? ³ 'Kona um ki misha ki ana mina dwall iman'doyu gwo gwo mowa? Bakatayee bat^h mii gi mondiki/e yan mo? ⁴ Wakki/ um ta gi gwon dwall mo tani atinta dhuna um uni mo ibwambori uni gun piskin mo eya kaniisa mo? ⁵ Aha/ ona gwo yansan mo mmo'the um is mo. A/wathij^h kamu/ bunya/ diki yu^{kayuk} mo ibwam um mo jin midi 'kosh jwa mo mmonyith^h gwo mbwaman ma wa^k piti gom ikam mowa? ⁶ Haali/ akama kamu/ yaki'di bwambor ma hakuuma mo mmo/o gwo apowa kam mo dhali a'di ibwambori uni gun dar gi gwo jin gamu is mo.

⁷ Mmota gi shi/ ushi gwon dwall mo ka rem 'kup mo tani a'di ta mii jin pinu um e mo. Ata 'kona um ki dhal mii e i is mo mmo'kosh is ka nyor mo gom tonthusa tiya mo? Ata 'kona um ki dhal mii e i is mo ki um minu dil mo? ⁸ Hili um ki is bum mii tonthus mo dhali dila dil mo dhali isi kan iwak^h bum gana/ dilkina um mo be.

⁹ 'Kona um ki misha ki uni gun 'koki mii mii kun ta ku^j kar/e mo tani mini 'koki ta gi mal gi Bampa/ ma Arumgimis mo? Dhalku/ ki ta ku gi hegu e mo. Walla uni gun ta imanmii miinycal mo walla uni gun ta imanluj tompinycon mo walla uni gun ta çal ki çal mo walla uni gun cek^h ma du mo walla uni gun ha'k 'pen çej gwas mo ¹⁰ walla 'kwanin 'di/ mo walla iman'thoth bwa mo walla iman'kosh ma su mo walla imansora sor mo walla imandil to mo tani uni mini 'koki ta gi mal gi Bampa/ ma Arumgimis mo be. ¹¹ Dhali kun tiya ta ku gi wakan e um mo. Hili um lamkunu mo, um dhukunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, dhali um dhukunu mo ki mo ma kar/e mo ki gway gi Tapa Yesus Kristhos mo dhali ki gway gi Shi/in Dheleladhelel ma Arumgimis bana mo be.

Kari Arumgimis ki Ca mo e Bungwar Is Bum mo

¹² Aris to 'baar mo tani dhala gwo^jkan aha/ bway mo, hili aris to 'baar mo yisa ta gi shi/ miim 'boro'd gom aha/ mo be. Aris to 'baar mo dhala gwo^jkan aha/ bway mo, hili aha/ mina diki dhal is pem bway mo mmota ci^jkina/ gom to gunni 'baar mo. ¹³ Ton^{tey}i gom bwa mo dhali bwai^h gom ton^{te}/ mo. Dhali Arumgimis midi 'ce'd jin tal 'dej kamu/ sho'k mo dhali ja^j kamu/ mo. Bungwar is yisa uku gom mii jin miinu miinycal mo. hili gom Tapa mo dhali Tapa gom bungwar is mo be. ¹⁴ Dhali Arumgimis 'de'kki Tapa mo dhali a'di si'da/ midi 'de'k ana mo e mom'bi h | piti mo be. ¹⁵ 'Kona um ki misha ki bungwar is bum ta to is goma Kristhos mowa? Gom a'di gi wakan mo tani a/aha/ mina gu tom bungwar is ma Kristhos mo dhali mii uni ki to is jin miinu miinycal mowa? Aggi. ¹⁶ 'Kona um ki misha ki a'di jin gamki is piti is mo ki a'di jin miiki miinycal mo tani talki isa 'de/ mo uni ka yima? Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Uni su/ mini tal bungwar isa 'de/ mo be. ¹⁷ Hili a'di jin gamki is piti me'd ki Tapa mo tani wara'd gi shi/ina 'de/ e a'di mo be. ¹⁸ Shipiti/a ŋwaça/ mo 'peni mo jin miinu miinycal mo. Aris miinthusa tiya 'baar mo

gun miina wathij kamu/ mo tani a'di ta jim por ma pije/ gi buŋwar is mo, hili miinyçal jin miina wathi/ miinthus mo tani a'di miiki miinthus apo/ buŋwar is pitij gana/ mo be. ¹⁹ 'Kona um ki misha ki buŋwar is bum ta monyça'b gi Shi/in Dheleladhelel jin di e uma? a'di jin takina um 'peni Arumgimisa? Um yisa ta uni gun ta ku gi is bum yisa. ²⁰ Um yokunu ki she/ yol jin 'bitha'bi'th mo. Wakan kari Arumgimis ki ca mo e buŋwar is bum mo.

7

Gwo jin Toco'd Isi gom Gwo gi Miimash mo

¹ Dhali isi gom gwo gun baṭhu mo gom gwo kun 'kwarkina um mo tani a'di ta shi/ miim 'boro'd mo jin mina wathi/ diki 'disha 'bom is mo ba/. ² Hili gom mompal gi mo jin miinu miinyçal mo tani 'kwaniŋ gwatḥ ka 'dete/ 'dete/ mini mii ta gi up bunij gana/ mo dhali up ka 'dete/ 'dete/ mo tani mini mii ta gi ikatḥim bunij gana/ mo. ³ Wathij gwatḥ midi mii kar ashim piti ki kar 'pempaj gana/ mo dhali wakan si'da/ ashim piti midi kara katḥim piti ki kar 'pempaj gana/ mo be. ⁴ Haala 'bom midi mol ta tapa gom buŋwar is pitij gana/ mo, hili wathij gwatḥ a'di ita'd mo. Wakan si'da/ wathij gwatḥ midi mol ta tapa gom is pitij gana/ mo, hili a'bom a'di ita'd mo be. ⁵ Dhalku/ ki ush ka rem 'kup mo, isi ciki/ wari ki gwo jin gamu me'd mo gom ari mo mo, ki um mini mii ga/ is bum mo mmo'tho mo. Dhali hili gam is mmontal 'de/ ɳ'ko'd mo isi ciki/ ka Setaan midi diki pal um mo mmo/athā um mo jin 'timuwa du mo. ⁶ Aha/ ona gwo yansan ki sheshkon mo, yisa mmočan gwowa. ⁷ Aha/ onayi ka ris 'kwani 'baar mo mini 'taki wa e ki aha/ ki is pem mo. Hili aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo uni takin gi to gun cikunu ki me'd mo ki ji mum mo ki is buni mo 'peni Arumgimis mo, jan ṭal 'dej kamu/ ki ji en 'dej kamu/ mo dhali jan kamu/ ki ji en 'dej kamu/ mo.

⁸ E 'kwani kun 'koki mash mo dhali up kun wuna ikaṭhim buni mo tani aha/ ona ki a'di ta shi/ miim 'boro'd gom uni mmo'ko kan ki laça/ mo me'd aha/ mo be. ⁹ Hili waḳki/ uni molona du bu'th mo mmo'tim mo tani uni mini mii mash mo. Haali/ a'di 'boro'd mmomash mo mmodhal mii e i is mo mmodhu e ki 'thir 'thir gom mon'dap e mo be.

¹⁰ Gom uni gun mashkin mo tani aha/ ƙana gwo mo, dhali hili aha/ yisa, Tapa mo, ka 'bom midi diki mii ƙwa/ bwa ' pena katḥim piti mo ¹¹ (hili waḳka yim midi mii kan mo tani dhalka yim di'd ki laça/ mo mmodiki mash mo walla si'da/ dhalka yim o gwoŋ gwam mo uni ka katḥim piti mo) – dhali ka katḥ si'da/ midi diki mii thoson gwo mo mmodhal ashim piti 'pen mo.

¹² Gom um gun bočkin mo si'da/ tani aha/ ona gwo mo, Tapa yisa, ki waḳki/ akam ta gi ash mo jin diki gam gwo is mo dhala yim gam gwo me'd mo mmonyak ça'b ki a'di mo tani a'di midi mii diki thoson gwo mo mmodhala yim 'pen mo. ¹³ Wakka 'boma kamu/ si'da/ ta ga katḥim piti jin dar gi gwo jin gamu is mo tani dhali a'di ki gam gwo me'd mo mmonyak ça'b ka yim mo tani ayim midi mii diki mii thoson gwo mo mmodhal a'di 'pen mo. ¹⁴ Haali/ wathij gwatḥ jin dar gi gwo jin gamu is mo tani a'di karu ki she/ gi jin ƙogu mo gom gwo gi ash mo be. Dhali a'bom jin dar gi gwo jin gamu is mo tani a'di karu ki she/ gi jin ƙogu mo gom gwo ma katḥ mo. Waḳki/ a'di diki wakan mo tani uçim bum si'da/ minu dhu gi ku gun 'koki dhelel mo. Hili me'd jin oka/ mo tani uni dhunu me'd ku gun dhelelin moyi. ¹⁵ Hili waḳki/ amannyak ça'b jin dar gi gwo jin gamu is mo ona bwa mmokwa/ bwa mo tani dhalki a'di miinu wakan mo ma. Ki mo gi wakan mo tani akama kamu/ walla 'bwahama kamu/ minu 'koki dek mo ki gwo yansan mo. Haali/ Arumgimis yuk ana mo gom moŋku'th is mo be. ¹⁶ A'boma, /e mini diki mish bunya/ waḳki/ /e mini woṭha katḥim pini mowa? Wathij gwatḥa, mina /e diki mish bunya/ waḳki/ /e mini woṭh ashin mowa?

Mii gi Mondiki/e jin Karkina Tapa mo

¹⁷ Hili dhalki 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo shuna shu/um bway mo e mii gun ḫora Tapa uni mo mmomii mo dhali e a'di jin yukkin ma Arumgimis uni mo mmomii mo. A'di ta gwoŋkan pem goma kaniisa 'baar mo be. ¹⁸ Wathij kamu/ di'da ki a'di 'cithkunuwa munyal yis mo hila/ me'd jin yukkunu a'di mowa? Dhalku/ ki mii dhal a'di bway mo mmonjap mo mo mmowar mo gi a'di jin dinuki 'citha/ munyal yis mo. Wathij kamu/ di'da jin yukkunu mo ki a'di dinuki 'citha/ munyal yis mowa? Dhalku/ ki mii dhal a'di bway mo mmonjap mo mo jin minu 'citha/ munyal yis mo. ¹⁹ Haali/ mo ma munyal yis jin 'cithu/ mo tani walla mo ma munyal yis jin dinuki 'cith mo tani mii toj kamu/ yisa, hili mmodhu gwoŋkan ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo be. ²⁰ Aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo mini mii 'ko kan mo e mom buni ki she/ ki she/ mo e mo kun yukkunu uni mo be. ²¹ /E ta cinkina/ jin yolu mo ki /e yukkunu mo 'taa? Dhalku/ di'd kan mo. Hili wakki/ /e mini 'taki mish gam mom pini jin dina /e ki 'kus mo tani miiyi /e 'te/ ki is pini 'bakany mo ma. ²² Haali/ a'di jin yukkunu mo e Tapa mo tani me'd jin tana a'di cinkina/ jin yolu mo tani a'di ta wathi/ jin di'd ki 'kus mo e Tapa mo. Wakan si'da/ a'di jin di'd ki 'kus mo me'd jin yukkunu a'di mo tani a'di ta cinkina/ jin yolu mo jin ta ji ma Kristhos mo be. ²³ Um yolkunu mo ki she/ yol jin 'bitha'bi'th mo. Dhalku/ ki mii dok/e ta cinkina/ gi 'kwani kun mini yol um mo. ²⁴ Wakan iwaka, aris mo gunn kun yukkunuwa yuč ka 'dete/ 'dete/ mo tani dhalki a'di ca'ba'd mo nycine/ mo nyakka Arumgimis mo.

Ku gi 'Koki Mash mo dhali ku gi Wuna Ikat̄h mo

²⁵ Dhali isi gwo gom uni kun 'koki mash mo tani aha/ dara ki gwoŋkan 'peni Tapa mo. Hili aha/ cikina um ayisany pem mo me'd wathin 'de/ jin ta a'di jin taki'd gi momiimii gi Tapa jin minu gam is ki isij gana/ mo. ²⁶ Aha/ ṭosha gom mo jin 'konu ka ɔis e buŋ'kus bana shwane/ mo tani a'di ta shi/ miim 'boro'd gom wathi/ mmoča'b mo kan me'd jin ca'ba a'di mo be. ²⁷ A/e dekkunu ki ashin mowa? Dhalku/ ki ɔap bway mo mmodi ki 'kus mo. A/e din ki 'kus mo 'pena 'boma? Dhalku/ mii ki tash mo mmonjap momash mo. ²⁸ Hili wakki/ /e ki mash mo tani /e mii miinthus yisa. Dhali wakki/ nyara/ masha'd mo tani ayim mii miinthus yisa. Hili uni gwansan kun mashkin mo tani uni mina gwo gi mony'cesh ibal is mo mmoto'c bwa mo be dhali aha/ ona bwayi mmo'tash a'di 'twa/ 'peni um mo. ²⁹ Hili 'pemen gwo yan jin oka/ mo tani iwaka, atee jin karu mo tani a'di kutakuč mo be. 'Peni shwane/ mo tani dhalki uni gwansan kun ta gi up mo tani 'kon mo kan mo me'd uni gun daran mo, ³⁰ dhali uni gwansan kun gwokin mo tani me'd jin 'kona uni ki ko mo, dhali uni gwansan kun 'kunykina bwa mo tani me'd jin 'kona bwa uni ki 'kuny mo, dhali uni gwansan kun yolk to mo tani me'd jin 'kona uni ki dar gi to mo, ³¹ dhali uni gwansan kun usi mony'cesh is mo tani me'd jin 'kona uni ki us mony'cesh is ki sule/ mo. Haali/ yir gi mony'cesh yansan di'd mo mmope mo be.

³² Aha/ ɔapa um mmo'ko ki 'kus 'peni mo jin ananu is mo. Dhali wathi/ jin diki mash mo tani a'di ananki is piti mo gom to gi Tapa mo, ki a'di midi mii mii gun 'bor Tapa bwa mo be. ³³ Hili wathi/ jin mashki'd mo tani a'di ananki is mo gom to gi mony'cesh mo jin mina a'di mii to mo jin midi 'bor ash bwa mo. ³⁴ Dhali wakan mo tani to gun ɔoca a'di e nycine/ mo tani uni ɔwa/u bwa mo. Dhali a'bom jin diki mash mo walla nyara/ si'da/ mo tani uni ananki is mo gom to gi Tapa mo jin mina uni dhu bungwar is buni ki she/ mo ki jij kogu/ mo dhali shi/in buni si'da/ mo. Hili a'bom jin mashki'd mo tani a'di ananki is mo gom to gi mony'cesh mo jin mina a'di mii to mo jin midi 'bora kathim piti bwa mo. ³⁵ Aha/ ona gwo yansan gom shi/ miim 'boro'd gom mowoth bum mo, yisa mmodhu uma nyoki 'ba/ mo, hili mmoshush uma du mo ki shush gana/ mo jin mina umi ɔu'th is mo gom Tapa mo ki dar gi miij kamu/ mo be.

³⁶ Wakki/ wathin tal 'derj kamu/ midi kulim gwo ibwa mo ki a'di diki mii mii kun mini ha me'd mo gom mondosh piti mo tani wakki/ bwa en'dap piti 'bitha'bi'th mo tani dhali

wakki/ a'di minu mii mii mo tani dhalki a'di mii a'diyi jin o a'di bwa mo. Dhalki uni mashan mo. A'di ta miinthus yisa. ³⁷ Hili ma, a'diyin jin telu sho'k mo mmodesh mo eya dum piti mo tani dhali dar gi mo jin 'deke'thi a'di mo tani, hili si'da/ a'di ta gi bwa mo mmo'tima du mo dhali ta gi gwo ibwa eya dum piti mo gom mii yansan mo tani mmokara yim mo me'd jim piti jin dosha a'di mo tani a'di mii miim 'boro'd mo be. ³⁸ Wakan be, a'di jin mashki'da yim jin dosha a'di mo tani mii'd ki 'bore/ mo ba/. Dhali a'di jin tukki mii mash is mo tani a'di midi bol mii e mo.

³⁹ A'bom a'di deka gwojkan ma kath mo me'd jin din ma kath ki e mo. Ayim di'd ki 'kus mo mmomash mo 'ko'di jwa ma kath mo e a'di jin o'da yim bwa moyi, hili e Tapa mo be. ⁴⁰ Hili eya yisany pem mo tani ayim a'di mina bwa 'bor ki nyanye/ mo wakka yim midi ca'b kan me'd jin ca'b ma yim mo. Dhali aha/ tosha si'da/ ki aha/ tana gi Shi/in Dheleladhelel ma Arumgimis mo be.

8

Tonte/ jin Thenu Tompinycon mo

¹ Dhali isi gwo gom ton**te**/ jin thenu tompanycon mo tani ana misha ki ana 'baar mo tana gi monyith yani 'baar mo. Monyith jin pe'di mis mo hili mo/en a'di nyarki'da nyarj mo be. ² Wa**kki**/ jan tal 'dej kamu/ ta'd gi gwalal mo mmo/o ki a'di mishi toj kamu/ mo tani a'di yisa mishki'd naskina/ to jin mina a'di 'taki mish mo ka ba/. ³ Hili wa**kki**/ jan tal 'dej kamu/ enki'da Arumgimis mo tani a'di ta jan tal 'de/ jin mishu ki a'di mo be.

⁴ Isi gwo gom ton**te**/ jin shwanu jin thenu tompanycon mo tani ana misha ki aris tompanyconi 'baar mo 'koki ta to gun 'ko ki 'ko 'koj gana/ mo, dhali kan mo tani Arumgimisa kamu/ yisa di'da jasi a'di 'dej gana/ mo be. ⁵ Haali/ bala arisa rum kun yuku gway kan ka wuny is mo tani uni **ŋala**/ pelena kun 'kon e momis mo dhali e mony'cesh mo. Isi kan ka jir ganayi arisa rum **ŋala**/ pelena dhali amariny tapa mo tani ⁶ hili gom ana mo tani Arumgimis tal 'de/ mo a'di jin ta'da Baba mo dhali 'peni a'di mo tani aris to 'baar mo 'kokin mo dhali gom a'di mo tani ana 'kokina mo, dhali Tapan 'de/ mo jin ta'da Yesus **Kristhos** mo dhali e a'di mo tani aris to 'baar mo 'kokin mo dhali e a'di mo tani ana 'kokina mo be.

⁷ Bahili, aris 'kwani 'baar mo yisa tan gi monyith yan mowa. Hili kun tiya mmo'kokina uni isa dhamo/ mo ntagi shwanesan mo mmobotki mii mo mmoluŋ tompanycon mo tani uni shwaki ton**te**/ mo me'd a'dij gana/ jin thenu tompanycon mo, dhali 'twa/ ma dum buni mmo'ka'dkunu uni is mo tani shi/kunu mo be. ⁸ Tonte/ midi diki mish ana sus eya Arumgimis mo. Ana minu mii ki shi/ yisa wa**kki**/ ana 'konaki shwa a'di mo dhali ana minu 'bor mo yisa wa**kki**/ ana ki shwa a'di mo. ⁹ Hili miim pini i e ki 'bore/ 'te/ mo isi ciki/ mom pini jin dina /e ki 'kus kan mo midi 'taki war ki mo jin gola /e agol mo gom a'dij kamu/ jin 'ka'da is mo. ¹⁰ Haali/ wa**kki**/ wathi**j** kamu/ ki par /e e mo, /e jin ta wathi/ jin nyithki to mo, mmoca'ba /e eya tharabeesa e gu'b gi luju tompanycon mo tani mina a'di mii diki rak is piti mo wa**kki**/ bwan 'twam piti 'ka'da is mo mmoshwa ton**te**/ jin thenu tompanycon mowa? ¹¹ Dhali wakan gom monyith pini mo tani wathi/ yansan jin 'ka'da is mo tani a'di 'ce'dkunu sho'k mo be, a'di jin ta'da akan jin wun ma **Kristhos** mo be. ¹² Wakan miinthus jin miikina /e apo/ iwak pini mo dhali mmodeshuna /e jama/ /e 'twa/ ma dum buni mo ki uni 'ka'da is mo tani /e miiki miinthus apowa **Kristhos** mo be. ¹³ Wakan wa**kki**/ ton**te**/ rakki'da kam pem mmobit mo tani aha/ mina diki shwa a'di mo isi ciki/ ki aha/ mina diki rakka kam pem mmobit mo be.

9

Mii gun Dhalu Imandhunu ki She/ Bway mo Mmomii mo

¹ Dika/ ki di ki 'kus mowa? Dika/ ki ta a'di jin karu ki she/ mowa? Dika/ ki par Tapa Yesus bana e mowa? 'Kona um ki ta uni gun ta kuma ṭu'c pem e Tapa mowa? ² Wakki/ gom kun tiya mo tani aha/ dinaki ta a'di jin karu ki she/ mo, hili isi kan um ta kum pem kun cilka/ mo haali/ um ta to jin 'dapuwa 'dap goma ṭu'c pem mo mmotaka/ a'di jin karu ki she/ mo gom Tapa mo be.

³ Gwo yansan ta gwom pem jin 'ce'dka/ she/ mo gom uni gwansan kun mini dot aha/ mo be. ⁴ Konuki dhal am bway mo mmoshwa tonṭe/ mo dhali mmopi to mowa? ⁵ Konuki dhal am bway mo mmota gi up mo me'd jin tana unin tiya gun dhunu ki she/ mo dhali ikam gi Tapa mo dhala Sapa mowa? ⁶ Walla aBarnaaba a'di 'deya dhali aha/ am 'cena inonu mo mmomisha ṭu'c mii gom mo jin 'konu mowa? ⁷ Kaja a'di jin midi miiya ṭuca askar ka guurush pitij gana/ mo? Kaja a'di jin midi si amura'th mo mmodiki shwa maman 'peni a'di mo? Kaja a'di jin ta'd gi tonkal mo jin midi diki uma ko 'peni unin tiya mo?

⁸ Gwo yansan oka/ ki moshirr gi wathi/ mowa? Dina gworjan jin cinu ki o gwo mo jin nyakka'd kan mowa? ⁹ Haali/ a'di 'kwarkunu mo e gworjan ma Musa jin cinu mo ki: /E mini dhalka morbip ki 'kamu'th 'twa/ mo ki a'di di'd mmotor pos ki sho'k mo. Arumgimis kulumki gwo ibwa mo goma morbip mowa? ¹⁰ Dina a'di ki o gwo gom gway bana 'baa mo ki 'bil 'bila? A'di 'kwarkunu mo gom gway bana mo haali/ amangora 'cesh mo tani midi 'taki gora 'cesh ki mo ma 'tej kape/ mo dhali amantor to mo tani midi tor to ki mo ma 'tej kape/ mo mmogamkina a'di emen to en tiya mo. ¹¹ Wakki/ aman sina to gi shi/ in gun 'boron mo e bwaman um mo tani a'di cana mii kagahara gara/ wakki/ aman mina gam to 'peni um gom bungwar is mowa? ¹² Wakki/ kun tiya uni tan gi to gwansan 'peni um mo tani mina am 'koki ta ki nyanye/ si'da/ 'peni uma?

Hili aman 'konaki bu'th bway jin dhalu aman mo mmomii kan mo. Hili aman 'dimkina 'kup mo e to gunn mo mmodhal mii e i is mo mmokar to jin gol 'kwani mo e bway gi gwom 'borga/ ma Kristhos mo be. ¹³ Kona um ki misha ki uni gwansan kun miiki to mo e gu'b gi mondheleladhelel mo tani gamki tonṭem buni mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo dhali uni gwansan kun miiki to mo eya gwata/ jin miinuwa bas mo tani gamki to 'peni to jin 'cithu/ 'kus mo mmomiiya bas mowa? ¹⁴ E bway jin nyakka'd kan mo tani Tapa a'di kanki gwo mo ki uni gwansan kun ciki gwom 'borga/ mo mini 'taki gam moj'kom buni jin mina uni 'ko ki 'kom pa mo ki gwom 'borga/ mo.

¹⁵ Hili aha/ dinaki bu'th bway tal 'dej kamu/ mo jin dhalu aha/ mo mmomii wakan mo walla aha/ dinaki 'kwar gwo yansan mo mmogam ari tonj kamu/ gi wakan mo. Haali/ aha/ wari mina dhal mii e i is mo mmowu moyi mmodiki dhal aha/ bway mo mmoči aha/ a'di jin midi dhal aha/ mmokar 'ba/ ki ca mo be. ¹⁶ Haali/ wakki/ aha/ cina gwom 'borga/ mo tani a'di midi diki dhal aha/ bway mo mmokar 'ba/ ki ca mo. Haala ṭu'c jin ṭucu mo tani a'di 'thinu apo/ aha/ mo. Wayyi e aha/ mo wakki/ aha/ dinaki ci gwom 'borga/ mo.

¹⁷ Haali/ wakki/ aha/ mina mii yansan ki bwam pem gana/ mo tani aha/ tana gi to jin ish kumma/ mo. Hili wakki/ aha/ dinaki mii mii yansan mo ki bwam pem gana/ mo tani aha/ 'dapkina ki a'di jin ta'da mandhu to mo. ¹⁸ Wakki/ a'di wakan mo tani tom pem kun tak/ mo mmo/ish kumma/ mo tani ta'da ta mo? Jasi a'di 'de/ jin wa cikise/ mo be: Ki gwom pem jin cika/ mo tani aha/ mina ci gwom 'borga/ ki me'd mo ki dar gi ton dot mo, mmodiki bu'th bway mo jin dhalu aha/ mo mmomii mo e gwom 'borga/ mo be.

¹⁹ Haali/ aha/ ka ba/ dina ki 'kus ' pena ris 'kwani 'baa mo. Aha/ kara is pem mmota cinkina/ goma ris 'kwani 'baa mo ki aha/ mina 'taki gam 'kwani ki nyanye/ adu is mo.

²⁰ Gom 'Kwani Yahuuda/ mo tani aha/ warkina ki Wathi/ Yahuuda/ mo mmomiga/ mish gam 'Kwani Yahuuda/ adu is mo. Gom uni gwansan kun 'ko 'ko'd e gworjan jin cinu mo tani aha/ warkina ki a'di jin di'd e bwarj'kwariny gworjan jin cinu mo - aha/ bala dinaki di e bwarj'kwariny gworjan jin cinu mo - ki aha/ mina 'taki gam uni gwansan kun 'koni

bwaŋ'kwariny gwoŋkan jin çinu adu is mo be. ²¹ Gom uni gwansan kun 'kon ka pije/ 'peni gwoŋkan jin çinu mo tani aha/ warkina mo ki a'di jin di'd ka pije/ 'peni gwoŋkan jin çinu mo - yisa mmodarka/ gi gwoŋkan jin çinu ka karambuye/ 'kup ka Arumgimis mo yisa hili ibwar'kwariny gwoŋkan ma Kristhos mo be - ki aha/ mina 'taki gam uni gwansan adu is mo kun 'kon ka pije/ 'peni gwoŋkan jin çinu mo be. ²² Gom uni gwansan kun 'ka'da is mo tani aha/ warkina mo ki a'di jin 'ka'da is mo ki aha/ mina gam uni gwansan adu is mo kun 'ka'da is mo. Aha/ warkina ka mandhas is pem bway mo gom 'kwani 'baar mo tani ki aha/ mina 'taki ta kun tiya is ki me'd mo, ma ki 'pemen yan kan mo be. ²³ Aha/ miikina a'di 'baar mo gom gway gi gwom 'borga/ mo ki aha/ minu 'taki pwak mom'bor miim piti mo be.

²⁴ 'Kona um ki misha ki e mo jin paru sho'k mo tani aris uni gun dhunu mo mmopar sho'k mo tani uni parki sho'k mowa? Hili jasi a'din 'de/ a'di ibu'thki tontaki. Wakan soyi mo ki um mini bu'th a'di mo. ²⁵ Aris 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo kun ta imanlo'ba lo'b mo kun birina bir mo tani uni 'timkina adum buni mo goma ris en ton tiya mo be. Uni miiki a'di mo mmobu'th ton'kup jin midi pu/ mo. Hili ana miikina a'di mo mmobu'th ton'kup jin midi mol pu/ mo be. ²⁶ Nye, aha/ dinaki gus ka kar 'kup mo. Aha/ dinaki hi'th ton'kulush ime'd mo mmomiiya bumbum 'te/ mo. ²⁷ Hili aha/ tukkinkina is pem ki me'd mo dhali aha/ dilkina is pem ki me'd si'da/ mo tani isi ciki/ 'ko'di gwom pem jin cika/ kun tiya mo tani aha/ ki is pem mo mina 'taki ta a'di jin minu this wał mo be.

10

Gwojin Rumu Apo/ Miijin Luju Tompinycon mo

¹ Aha/ napa um mo mmomish mo mo iwak mo, ki ibabam bana 'baar mo 'kokin mo e bwaŋ'kwariny ma rak mo dhali uni 'baar mo pekin isi bwaman yi'den kumma/ mo. ² Dhali uni 'baar mo 'kokunu mo mmocuç mo ki mii ma Musa mo eya rak mo dhali ki kumma/ yi'de/ mo be. ³ Dhali uni 'baar mo shwaki tonṭen ṭal 'de/ mo jin ta to gi shi/in mo ⁴ dhali uni 'baar mo piki tompin ṭal 'de/ mo jin ta ki ji gi shi/in mo. Haali/ uni pikin 'peni to gi shi/in yan jin ta wosh mo jin bat̄hki uni nsho'k mo dhali Wosh yan mo tani a'di ta'da Kristhos mo be. ⁵ Bahili unin tiya ka woho/ mo tani Arumgimis dina bwa ki 'bor mo gom uni mo haali/ uni ta'kkunu mo e bwam ma sho mo be.

⁶ Dhali to gwansan uni ta gwo kun rumu gom ana mo ki ana mina bwa 'koki o mo mmomii tonthus mo me'd uni mo be. ⁷ Dhalku/ ki luŋ tompinycon mo me'd unin tiya mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: 'Kwani gwansan uni 'koki 'pena 'cesh mo mmoshwa to mo dhali mmopi to mo dhali mmocu mis mo mmosa mo be. ⁸ Ana mina mii 'koki dhal is bana bway mo e mo jin miinu miinyçal mo me'd kun tiya mo kun miikin kan mo dhali 'kwani kun tana alaapi iss* 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka kwara mo kun ta'kki jwa mo me'd kurkun ka tente/ mo. ⁹ Ana mina mii dhalku/ Tapa ki mii pal mo me'd jin miikina kun tiya mo dhali uni 'ce'dkunu sho'k mo ki tasha/ kun shi/ ma ti'd ki shi/ mo. ¹⁰ Walla ana mina mii dhalku/ ki miiya gumgum mo me'd kun tiya kun miikin mo dhali uni 'ce'dkunu sho'k ka Man'ce'd uni Sho'k mo be. ¹¹ Dhali mii gwansan miiki uni mo mmota to kun rumu uni mo. Hili uni 'kwarkunu mo gom mo jin minu ye'th sho'k bana mo, apo/ ana kun 'kona ki she/ yil yan jin midi di 'kup jin midi pu'du/ mo be. ¹² Wakan ba/ dhalki a'din 'de/ yin jin kulum gwo ibwa mo ki a'di mishi dosh mo tani dhalki a'di hil miim piti i e ki 'bore/ mo isi ciki/ a'di midi la kum 'twa/a 'cesh mo. ¹³ Mompaluj kamu/ yisa di'da jin midi bu'th /e mo jin diki pal wathi/ en'thirj kamu/ mo. Hili Arumgimis a'di ta ji gi isinj gana/ mo dhali a'di midi diki dhal /e ki /e minu pal mo mmo'ce'd mom'bi'th pini apo/ mo. Hili ki mompal mo tani a'di si'da/ midi kwa/ /e bway mo mmoye mo jin mina /e mish a'di 'dim 'kup ki sole/ mo be.

* ^{10:8} talaata wa ishriin alip

¹⁴ Wakan mo um pem gun enka/ mo shipiti/ a ɳwaça/ mo 'peni mo jin lunu tompinycon mo. ¹⁵ Aha/ ona gwo e um mo me'd 'kwani kun ta gi yuk mo. Nyithi a'di ki is bum mo ma, a'di jin oka/ mo. ¹⁶ Akubbaaya gi mom'boru mii mo a'di jin 'bora ana a'bor mii mo tani a/a'di diki ta mii jin nyaku to bu'th mo goma bas ma Kristhos mo 'taa? Dhali maanjkuthu'd jin 'ce'dkina ana mo tani a/a'di diki ta mii jin nyaku buŋwar is ma Kristhos bu'th mo 'taa? ¹⁷ Haala guraasa maanjkuthu'd ʈal 'de/ mo, ba ana kun tana ris mo tani ana ʈala 'de/ e buŋwar isa 'de/ mo be. Haali/ ana 'baar mo nyakkina guraasa maanjkuthu'd yan mo be. ¹⁸ Hili mii jin bot̄a 'Kwani ma Israyil mo. 'Kona uni gwansan kun 'ka to jin 'cithu/ 'kus mo mmomiiya bas mo e shemena gwaṭa/ jin miinuwa bas mowa? ¹⁹ Ki gwo jin oka/ ta'da ta saye? Ki tonṭe/ gun thenu tompinycon mo tani ta toj kamuwa? Walla ki ji gi ta pinycon mo tani ta toj kamuwa? ²⁰ Yisa. Gwo jin oka/ mo tani oka/ gom uni gun dar ki ji gi lujuŋ gana/ mo tani uni 'cithki to/e 'kus mo mmotheya ruma 'cesh mo, yisa Arumgimis gana/ mo. Aha/ dinaki ɳap um mo mmonyak to mii ka ruma 'cesh mo. ²¹ Um mini mola ʈubbaaya gi Tapa pi mo dhali piya ʈubbaaya ma ruma 'cesh ka yiha/ mo. Um moli 'kowa tharabeesa gi Tapa mo dhali 'kowa tharabeesa ma ruma 'cesh ka yiha/ mo. ²² A/mina ana rukuny Tapa mmoṭa'c bwa mowa? A/ana tana gi 'bi'th mmobol a'di e mowa?

Miiyi Aris To 'Baar mo gom Monyca ma Arumgimis mo

²³ Aris to 'baar mo dhala gwoŋkan aha/ bway mo. Hili, aris to 'baar mo 'koki ta to gun wothina woth mo. Aris to 'baar mo dhala gwoŋkan aha/ bway mo. Hili aris to 'baar mo yisa nyaji is mo yisa. ²⁴ Wathin 'dej kamu/ midi mii dhalku/ ki ɳap tom 'boron gom is pit̄i mo. Hili a'di midi ɳap tom 'boron goma man'dish gu'b is ki a'di mo. ²⁵ Shwayi ma to gunn gun yolu mo e mo ma suug mo ki dar gi 'twaj kamu/ jin minu 'de'k mo mmodot gwo mo gom gway gi 'twa/ ma du mo. ²⁶ Haali/ mony'cesh yansan mo tani ta ji gi Tapa mo dhala ris to 'baar mo gun 'kon e a'di mo be. ²⁷ Wakki/ jan ʈal 'dej kamu/ 'peni uni gun daran gi gwo jin gamu is mo tani ci uma yuk mo mmoshwa tonṭe/ mo dhali um 'kona bwa mo mmo/ii mo tani shwayi ma, ma a'diyin jin minu kara bori um mo ki dar gi 'twaj kamu/ jin minu 'de'k mo mmodot gwo mo gom gway gi 'twa/ ma du mo be. ²⁸ Hili wakki/ jan ʈal 'dej kamu/ o um gwo mo ki: To yansan mo tani a'di thekunuwa rum mo tani dhalki a'di ki shwa mo. A'di oka/ mo gom gway pit̄i jin ṭorki um a'di mo dhali gom gway gi 'twa/ ma du mo tani ²⁹ 'pemen gwom pem jin oka/ mo gom 'twa/ ma dum pit̄i mo tani diki ta jim bum mo be. Haali/ ata mina mom pem jin dika/ ki 'kus mo ta a'di jin minu wak mo ki 'twa/ ma du gi wathiŋ kamu/ mo? ³⁰ Wakki/ aha/ nyaka to bu'th ki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo tani kataye ʈinu 'twa/ wak apo/ aha/ mo gom to ɬaan jin cika/ mo ki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo?

³¹ Wakan wakki/ um ki shwa to mo walla pi to mo walla a'diyin jin miina um mo tani miiyi a'di 'baar mo gom monyca ma Arumgimis mo. ³² Dhalku/ 'Kwani Yahuuda/ ki ci e mo mmokol mo walla 'Kwaniŋ Griki mo walla 'kwaniŋ kaniisa ma Arumgimis mo be. ³³ Jasi gom miim pem jin palka/ mo mmo'bora ris 'kwani bwa 'baar mo tani e to 'baar mo kun miika/ mo, yisa mmosimmka/ shi/ miim 'boron pem gana/ e mo hili gom 'kwani ka ris mo ki uni minu ta is ki me'd mo be.

11

¹ Tayi imanthok aha/ mii mo ma, me'd jin taka/ amanthoka Kristhos mii mo be.

Mii jin Mina Upi Kum 'Kup ki Burrinye/ mo

² Aha/ maŋa um mo haali/ um kayaa/ e mo eya ris to 'baar mo dhali mmodhu gwo jin luku um mo isi me'd jin ʈikika/ uni um mo be. ³ Hili aha/ ɳapa um mo mmomish gwo 'ban mo ki a'di jin ta'da 'kaŋ'kup gom 'kwani 'baar mo tani ta'da Kristhos mo be. Dhali

a'di jin ta'da 'kanj'kup goma 'bom mo tani ta wathij gwat_h ma yim mo dhali a'di jin ta'da 'kanj'kup goma Kristhos mo tani ta'da Arumgimis mo be. ⁴ Ma 'kwani gunn kun 'thon mo walla o gwo jin onu is mo ki 'kup buni kumu ki to mo tani uni mii miin 'thalkina/ gom 'kup buni mo be. ⁵ Hili ma up gunn kun 'thon mo walla o gwo is mo ki 'kup buni 'konuki kum ki to mo tani uni mii miin 'thalkina/ mo - a'di ta mii jin nyaka'd si'da/ gi mii jin 'thin ma yima mur mo. ⁶ Haali/, wakka 'bom midi diki hi'th to i'kup gom is piti mo tani ayim midi 'taki 'citha/ mur'kup piti mo be. Hili wa_kki/ a'di ta miin 'thalkina/ mo goma 'bom mo mmo'citha/ mur'kup mo walla mmo'thiya mur'kup mo tani dhalka yim hithi burrinyer 'kup mo ma. ⁷ Haali/ wathij gwat_h ka ba/ midi diki kum 'kup piti ki to mo haali/ a'di ta jamas ma Arumgimis mo dhali monycam piti mo be. Hili ayima 'bomi a'di ta monyca gom wathij gwat_h mo be. ⁸ (Haali/ wathij gwat_h yisa uku 'pena 'bom mowa, hili a'bom 'peni wathij gwat_h mo be. ⁹ Wakan si'da/ wathij gwat_h dinuki u_k goma 'bom mo, ayima 'bomi gom wathij gwat_h mo be.) ¹⁰ Ki a'di gi wakan mo tani a'bom ka ba/ midi mii ta gi burrinyer 'kup mo gom gway gi iman'doyu gwo mo. ¹¹ Bahili e Tapa mo tani a'bom mol is piti yip mo ki dar gi wathij gwat_h mo dhali wathij gwat_h mol is piti yip mo ki dar ga yima 'bomi mo be. ¹² Haali/ me'd jin ukuwa yima 'bomi mo 'peni wathij gwat_h mo tani wakan si'da/ wathij gwat_h shwane/ dhodhu mo 'pena yima 'bomi mo be. Dhali aris to 'baar mo 'kon mo 'peni Arumgimis mo be. ¹³ Nyit_{hi} mii ki is bum mo ma. A'di ha me'd mo goma 'bom mo mmo'tho Arumgimis mo ki dar gi 'kup ma yim jin kumu mo ki burrinye/ mo 'taa? ¹⁴ Dina to gi mony'cesh ki is piti ki tor um gwo mo jin mina wathij gwat_h kala mura 'calalga/ e 'kup piti mo tani a'di ta mii jin 'the a'di is mowa? ¹⁵ Hili wa_kka 'bom ta'd ga mura 'calalga/ mo tani a'di ta to jin min ma yimi kar is ki ca moyi. Haala mur'kup ma yim cikunu a'di mo mmodik 'kup e mo be. ¹⁶ Wakki/ wathin _{tal}'dej kamu/ dina gwo mbwa mo mmorukuny mii mo tani ana mina ush ki 'tash mo haali/ miij kamu/ yisa di'da jin bo_kkunu mo, walla mii jin miina 'kwani_j kaniisa ma Arumgimis mo.

Mii jin Minuwa Tharabeesa gi Tapa ki Shi/ mo

¹⁷ Hili e gwom pem jin bat_h a'di i'ko'djin miga/ ye'th um sho'k mo tani aha/ dinaki maj um mo haali/ ki um tuli is mo mmontal 'de/ mo tani a'di yisa gom shi/ miim 'boro'da, hili gom mii jin shi/a um 'teki shi/ mo be. ¹⁸ Haali/ gwom pem jin ta jin twa/a/ mo a'dihe/ ba/. Ki um tulki is mo mmontal 'de/ mo eya kaniisa mo tani aha/ cika gwo ki mo ma kwam bwa di'd e bwam um mo be. Dhali aha/ met_a/ mo me'd mo mmogam a'di is mo be. ¹⁹ Haali/ mo ma kwam bwa midi mii di mo e bwam um mo, kan ki unin tiya kun ta 'kwani_j gana/ mo e bwam um mo tani uni minu nyith mo be. ²⁰ Ki um tulki is mo mmontal 'de/ mo tani a'di yisa ta ton_{te}/ gi Tapa jin shwakina um mowa. ²¹ Haali/ e mo jin shwanu to mo tani kun tiya ka 'det_e/ 'det_e/ mo tani shwaki tiya to i e mo jin ta ton_{tem} buni mo dhali jan 'dej kamu/ mo tani 'koshkina te/ mo dhali jan kamu/ mo tani 'koshkin ma su mo be. ²² Aggi. Ki um 'koki ta gi gu'b mo mmoshwayi to nycine/ mo dhali piyi to mowa? Walla kaniisa ma Arumgimis thu thkina um mii mbwaman kan mo dhali 'the uni gwansan is kun dar gi to mo kana? Ki gwo gi wakatinta mmiga/ i/o gom umi? A/miga/ maj um gom gwo gi wakansana? Cawwo/. Aha/ mina ush ki 'tash mo be. |

Mo jin Karu Mii mo goma Tharabeesa gi Tapa mo

²³ Haali/ aha/ bu'thkina gwo 'peni Tapa mo, a'di si'da/ jin cikika/ um mo, ki Tapa Yesus ki mon'thiny yan ki a'di 'cith_kkunu is ki gwo mo tani a'di bu'thki maaj_kuthu'd mo ²⁴ dhali ki a'di 'borki'da 'bor bwa i is mo tani a'di ki 'ce'd a'di mo dhali o gwo mo ki: Yansan ta is pem jin 'ce'dki'd gom um mo. Miiy mii yansan mo ma mmoka aha/ e mo. ²⁵ E mii yan jin nyakki'd si'da/ mo tani a'di bu'thki'da kubbaaya mo i'ko'di ton_{te}/ mo mmo/o gwo mo ki:

Akubbaaya yan a'di ta gwon this jin gamu me'd goma bas pem mo. Miiyi mii yansan mo ma me'd gunn kun pina um a'di mo tani e mii jin mina umi kayaa/ e mo be. ²⁶ Haala risa cim gunni 'baar mo kun 'kana um maanj^kuthu'd yan mo dhali kun pina uma kubbaaya yan mo tani um ki ci mii eya tente/ wu gi Tapa^m bum mo ntaga tee jin mina a'di pu'du/ mo be.

Mii jin Budhu To Atharabeeza gi Tapa ki Mii kun 'Koki Ha Me'd mo

²⁷ Wakan a'diyin jin midi 'ka maanj^kuthu'd yan mo walla piya kubbaaya gi Tapa mo ki mii jin ush me'd mo tani a'di mina mii di m'ba/ mo mmomii buŋwar is gi Tapa ki shi/ kan mo dhala bas piti mo be. ²⁸ Dhalki 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo nyith^a is buni mo dhali ki mii gi wakan mo dhalki uni 'ka maanj^kuthu'd mo dhali piya kubbaaya mo. ²⁹ Haali/ wathin 'de/ yin jin midi shwa to mo dhali pi to mo jin dar gi mo jin nyith^a a'di buŋwar yan mo tani a'di ki shwa mii mo dhali piya nyor ma Arumgimis jin toru gwon dwall'twa/ a'cesh apo/ is pitij gana/ mo be. ³⁰ Ba gi mii yansan kan mo tani a'di i'ka'da uma tiya is ka ris mo dhali 'ba'th mo dhali kun tiya wukin mo be. ³¹ Hili wa^kki/ ana nyith^a is banaj gana/ mo ka jij gana/ mo tani ana yisa minu 'taki dwall gwo mo yisa. ³² Hili ki ana dwallkina Tapa gwo mo tani ana dorkunu mo, wakan ki ana minu 'taki 'koki mii miiwak apo/ mo nyak^kki 'kwaniny'cesh mo be.

³³ Wakan iwak pem mo ki um mini tul is mo mmontal 'de/ mo mmoshwa to mo tani cori aor ka rem 'kup mo ma. ³⁴ Wa^kki/ wathin tal 'dej kamu/ 'kosha te/ mo tani ba dhalki a'di ishwayi'd 'peni gu'b piti mo, isi ciki/ ki um mini 'koki pu'du/ mo dhali tul is mo mmontal 'de/ mo gom mo jin minu wa^k mo. Gwo gom ton tiya mo tani aha/ mina yip um 'ban mo ki gwo mo me'd jin migi/ pu'dku/ mo be.

12

To gi Shi/in jin Cinu ki Me'd mo

¹ Shwane/ isi gwo gom to gi shi/in kun cinu ki me'd mo iwak^k mo, aha/ dinaki nap um mmota pus mo. ² Um mishin me'd jin 'kona um ki dar ki ji gi luŋun gana/ mo tani um suskunu this e mo mmolun tompinycon mo kun 'kon ki mutt^a mo, ma e bway gunn kun jo^kkunu um mo. ³ Wakan aha/ napa um mo mmomish gwo 'ban mo ki wathin tal 'dej kamu/ yisa di'da jin oki gwo ki Shi/in Dheleladhelel ma Arumgimis mo ki sule/ mo mmo/o gwo mo ki: Dhalka Kristhos a'di jeenu mo. Dhali jan tal 'dej kamu/ yisa midi mish gwo o mo mmo/o ka: Yesus ta Tapa mo isi ciki/ ki Shi/in Dheleladhelel mo be.

⁴ Hili to gun cinu ki me'd mo tani tana e kuku/ mo, hili 'peni Shi/ina 'de/ mo be. ⁵ Dhali hili mii ma tu'c tana e kuku/ mo, hili Tapa tal 'de/ mo be. ⁶ Dhali hili mo jin miinuwa tu'c tana e kuku/ mo, hili a'di ta'da Arumgimisa 'de/ mo jin umki uni eya ris uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo be. ⁷ E uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo tani mo jin toru ki Shi/in mo tani a'di cinu mo gom mo jin wo^khuwa wo^k mo gom 'kwani 'baar mo. ⁸ E wathij kamu/ 'de/ mo tani a'di cinu Shi/in mo jin ta moyuk^a gi gwo mo dhali e ja^j kamu/ mo tani mo jin ta monyith^a gi gwo mo isi me'd gwo gi tala Shi/ina 'de/ mo be. ⁹ E ja^j kamu/ mo tani mo jin gamu gwo is mo tani ki jasi Shi/ina 'de/ mo. E ja^j kamu/ mo tani to gun cinu ki me'd mo mmowaca wa^k mo tani ta ji gi Shi/ina 'de/ mo be. ¹⁰ E ja^j kamu/ mo tani mo jin miimer mo dhali e ja^j kamu/ mo tani mmo/o gwo jin onu is mo dhali e ja^j kamu/ mo tani mo jin mishu shi/in mo mmodhu ka kwa/um bwa mo dhali e ja^j kamu/ mo tani mo jin mishu 'twan tiya wal mo e kuku/ mo dhali e ja^j kamu/ mo tani mo jin mishu 'twa/ luk^a ki 'twan tiya mo be. ¹¹ Aris uni gwansani 'baar mo umu mo 'peni a'din 'de/ mo dhali Shi/in tal 'de/ mo mmopwa^k bwa mo e uni ka 'dete/ 'dete/ mo me'd jin ona a'di bwa mo be.

Aris Tom Buŋwar Isi 'Baar mo Tala Isa 'De/ mo

¹² Haali/ me'd jin tala buŋwar isa 'de/ mo tani dhali tom buŋwar is ɳala/ wana risa dhali to gi buŋwar is mo tani bala 'ka'da miiya ma e buŋwara 'de/ mo tani wakani a'di ta'da Kristhos mo be. ¹³ Haali/ ki Shi/ina 'de/ mo tani ana 'baar mo 'kokunu mo mmocuc mo ki yi'de/ mo e buŋwar isa 'de/ mo - ku Yahuuda/ dhali kuŋ Griki mo, walla uni gun ta ciŋkina/ kun yolu mo walla kun 'kon ki 'kus mo - aris uni 'baar mo 'kokunu mo mmodhu mo mmonyak pi 'peni Shi/ina 'de/ mo be.

¹⁴ Haali/ buŋwar is mo tani a'di diki ta jasi gom en toŋ kamu/ mo hili gom mmota aris mo be. ¹⁵ Waƙki/ sho'k midi 'taki o gwo mo ki: Haali/ aha/ ɳala/ tana me'd mo tani aha/ yisa icila buŋwar is mowa, itani a/a'di midi 'taki 'cwap a'di ari'ceenne/ 'peni buŋwar is mowa? ¹⁶ Dhali waƙki/ 'ce midi 'taki o gwo mo ki: Haali/ aha/ ɳala/ tana e mo tani aha/ yisa icila buŋwar is mowa, itani a/a'di midi 'taki 'cwap a'di ari'ceenne/ 'peni buŋwar is mowa? ¹⁷ Waƙki/ buŋwar is ka 'bimpil mo midi 'taki ta e mo tani mane mo jin minu 'taki ciŋ gwo mo? Waƙki/ buŋwar is ka 'bimpil mo midi 'taki ta 'ce mo tani mane mo jin minu 'taki jika shim to mo? ¹⁸ Hili me'd jin wana a'di kan mo tani Arumgimis a'di thumki hilsaŋ e buŋwar is mo uni 'baar ka 'deṭe/ 'deṭe/ mo me'd jin kwanykina a'di uni mo be. ¹⁹ Waƙki/ hilsaŋi 'baar mo mini 'koki laça/ mo tani mane mo jin mina buŋwar isi 'taki di mo? ²⁰ Me'd jin wana a'di kan mo tani mo ma 'ci'cimi'th ɳala/ wana risa, ba buŋwar is ʈal 'de/ naskina/ mo be. ²¹ E midi mol gwo o gom me'd mo ki: Aha/ mina mii ta gi /eya? walla dok/e 'kup midi o sho'k kan mo ki: Aha/ mina mii diki ta gi /e mo. ²² E gwo jin ta ça'ckon mo tani 'ban gi buŋwar is mo kun simmi mii e mo mmo'ka'd is mo tani uni ta uni gom a'di mo be. ²³ Dhali 'ban gi buŋwar is gwansan gun ʈosha ana gun aṭhi montaƙ mo tani ana tashu ki montaƙ jin caaca mo, dhali 'ban gi buŋwar is bana gun aṭha she/ ki aṭh mo tani dhuna ana ki yos mo, ²⁴ a'di jin minu mii 'koki mii ta mo gom 'ban gi buŋwar is gun 'koki aṭh she/ kan mo. Hili Arumgimis a'di su'kki buŋwar is kan mo mmocoikina a'di montaƙ jin caaca e 'ban gi buŋwar is jin aṭhki'd mo be ²⁵ ki monjcamu/ midi 'taki diki di ki shu mo e buŋwar is mo, hili ki to gi buŋwar is mo mini nyak hili e ka rem 'kup mo be. ²⁶ Waƙki/ tom buŋwar isa 'dejen kamu/ 'koshu ki isa nyori mo tani aris uni 'baar mo 'koshu ki isa nyori montal 'de/ mo. Waƙki/ tom buŋwar isa 'dejen kamu/ taƙu mo tani aris uni 'baar mo 'kunya bwa mo imontal 'de/ mo be.

²⁷ Shwane/ um ta buŋwar is ma Kristhos mo dhali umi 'baar mo ta tom buŋwar is piti ki she/ ki she/ mo be. ²⁸ Dhali Arumgimis a'di ki lege'th kun tiya eya ƙaniisa mo: Uni gunn kun ta kun ʈwa/a/ mo ta uni gun dhunu ki she/ mo, dhali kuŋ 'ko'd mmota imanci gwo kun onu is mo dhali kun 'kon ma po/i kwara mmota imantor gwo mo, dhali kun ta imanmii miimer mo dhali kun ta imanwaça waç mo dhali kun ta imanwotha/ woṭh mo dhali kun ta imanjiya ji mo dhali kun ta imanwal 'twan tiya ki she/ ki she/ mo be. ²⁹ A/ aris uni 'baar mo ta uni gun dhunu ki sheya? A/aris uni 'baar mo ta uni gun ta iman/o gwo isa? A/aris uni 'baar mo ta imantor gwowa? A/aris uni 'baar mo mii miimera? ³⁰ A/ aris uni 'baar mo bu'th to gun ʈinu ki me'd mo mmowaça waç mowa? A/aris uni 'baar mo mishki 'twan tiya wal mowa? A/aris uni 'baar mo ta imanluk 'twaa? ³¹ Hili tayi ki bwa jin onu ka daran du mo gom to gun ʈinu ki me'd mo kun yipu mii is mo.

Mo/en

Dhali aha/ mina ʈor a'di um jin 'ce'de'da po/ mo a'di jin 'boro'd ki isi 'bor gana/ mo be.

dhali aris yuk mo si'da/, dhali wakki/ aha/ tana gi mongam gwo isi 'baar mo, wakan mmomish joc wosh kun turatur mo tani ihili aha/ dara gi mo/en mo tani aha/ tana toj kamuwa? ³ Wakki/ aha/ cina tom pemi 'baar mo kun taka/ mo dhali wakki/ aha/ pisha is pem ki o'd mo mmopur mo tani ihili aha/ dara gi mo/en mo tani aha/ kala toj kamu/ 'kup paa?

⁴ Mo/en a'di ta moj'kuç bwa mo dhali momii ki bwañkush mo. Mo/en ta mii mmota'c bwa mo yisa walla mmokar 'ba/ ki ca mo yisa. ⁵ A'di yisa kar is ki ji gi mish to mo yisa walla mii mii jin mantharamandhar yisa. Mo/en diki ses mo mmomii a'di jin o a'di bwa mo. A'di diki shwa mii ki o'd mo walla push gwo shi/'d eya du mo. ⁶ A'di yisa 'kunya bwa mo gom tonthus gun thamu mii mo yisa, hili a'di 'kunya bwa mo gom mii kun miinu ki miij gana/ mo be. ⁷ Mo/en a'di dininki'da ris to 'baar mo she/ mo, a'di gama'da ris gwo 'baar mo is mo, a'di ta'd ga 'ten kape/ gom to 'baar mo, a'di 'dim 'kup gom to 'baar mo.

⁸ Mo/en midi diki wu 'kup mo. Me'd gwo jin onu is mo tani a'di midi pe mo. Me'd gwo jin onu ki 'twañ 'kwani mo tani uni mini dak mo. Me'd gwo gi yuk mo tani a'di midi pe mo. ⁹ Haali/ monyiñl̥ bana mo tani a'di atha 'ban mo dhali gwom bana jin ona ana is mo tani a'di atha 'ban mo be. ¹⁰ Hili ki a'dim 'borgañ gana/ midi pu'du/ mo tani a'di jin atha 'ban mo tani midi pe mo be. ¹¹ Ki aha/ tana a'ci mo tani aha/ ona gwo mo me'da 'ci mo, aha/ kulukina gwo ibwa mo me'da 'ci mo, aha/ miina mii me'da 'ci mo. Ki aha/ wara ki wathi/ mo tani aha/ dhalkina mii ma 'ci 'pen mo. ¹² Haali/ shwane/ to parkina ana e eya hiljaro/ jin dukaduk mo tani, hili yilan kamu/ ka karambor mo. Shwane/ 'bana kamu/ mishka/ mo. Hili yilan kamu/ mo tani aha/ mina mish 'bani 'baar mo, isi kani me'd jin mishkunu aha/ 'bani 'baar mo be. ¹³ Wakan mongam gwo is mo dhali mo ma 'teñ kape/ 'dapan ki me'd mo ki mo/en mo, uni kwara gwansan mo. Hili a'di jin ca'd ki can gana/ mo mmobol gwoho e mo tani a'di ita mo/en mo be.

14

'Twan Tiya dhali Mojin Onu Gwo Is mo

¹ Kari mo/en mmota tom bum jin mina umi gu ki e mo dhali oyi bwa ka daran du mo gom to gi shi/in gun çinu ki me'd mo isi ki ji mum mo ki um mini o gwo kun onu is mo. ² Haali/ wathin 'de/ jin midi o gwo ki 'twañ kamu/ mo tani diki o gwo gom 'kwani 'te/ mo, hili goma Arumgimis mo. Haali/ jan ṭal 'deñ kamu/ diki mish a'di gwo 'ban mo, hili a'di oki gwo jin baku ki Shi/in mo be. ³ Hili 'bwanu'b gwoñ kamu/ a'dihe/ be, gom a'di jin oki gwo is mo tani a'di ṭorki 'kwani gwo mo gom monyañ is buni mo dhali mmo'b'iñt̥ uni adu is mo dhali mmomalasa dum buni mo be. ⁴ A'di jin oki gwo mo ki 'twañ kamu/ mo tani a'di nyar̥ki is pitij gana mo, hili a'di jin oki gwo is mo tani a'di nyar̥ki'da kaniisa is mo be. ⁵ Hili aha/ ḷapa umi 'baar mo mmo/o gwo ki 'twan tiya mo, hili isi kani aha/ ona bwa ki um mini o gwo is mo. A'di jin o gwo is mo tani a'di ekki'd ki a'di jin o gwo ki 'twañ kamu/ mo isi ciki/ jan ṭal 'deñ kamu/ midi luk 'twa/ mo, wakan ka kaniisa minu 'taki nyar̥ is mo be.

⁶ Shwane/ iwak mo, wakki/ aha/ mina pu'dku/ i um mo mmo/o gwo ki 'twan tiya mo tani aha/ mina 'taki mii shi/ miim 'boro'd wakata mo gom um mo? hili isi ciki/ mo aha/ mina be'd ki um gwoñ kamu/ jin ta ji gi miinu 'cee mo walla moyuk mo walla gwo jin onu is mo walla gwo jin ṭoru mo. ⁷ Hili isi kan wakki/ to gun miinu to mme'd mo kun dar ki mondiki/e mo me'da thathar mo walla adhenjhenye/ mo tani 'koki lugum ko mo ka 'dete/ 'dete/ tani ki 'kwani mini mish ki ja pinu mo? ⁸ Dhali wakka puluñ diki ko mo mmo/ak 'kus e mo tani aja a'di midi thoson is mo gom mmo/as mo? ⁹ Wakan wakki/ um ki is bum mo o gwo ki 'twañ kamu/ mo jin molu cik mo tani 'kwani mini mish gwo 'ban kata a'di jin onu mo? Haali/ um ṭorki gwo ki buthur gana/ mo be. ¹⁰ Gwoñ kamu/ maça/ minu dhanya? Aris 'twa/ tana ris ka ris kun 'kokin ki she/ ki she/ mo e mony'cesh

mo dhali jaŋ kamu/ yisa dar gi 'pemen. ¹¹ Hili wakki/ aha/ dinaki mish 'pemen gwo ki 'twa/ yan mo tani aha/ mina ta amanmol 'twa/ yan cik mo goma mantor gwo mo dhali amanṭor gwo yan mo midi ta amanmol 'twa/ yan ṭor gom aha/ mo be. ¹² Wakan, um ki is bum mo tani me'd jin ganankina um 'ba/ mo gom mo jin minu ṭor mii gi Shi/in eya tente/ mo tani shwayi ki o'd mo mmobol mii e mo mmonyaŋa kaniisa is mo.

¹³ Wakan a'di jin o gwo ki 'twaj kamu/ mo midi mii 'tho mo gom mom'bi'th mo gom 'twa/ jin minu luŋ mo be. ¹⁴ Haali/ wakki/ aha/ 'thona ki 'twaj kamu/ mo tani shi/ in pem 'tho'd mo, hili adum pem mol maman dho'th mo be. ¹⁵ Dhali aha/ mina miiya ta mo? Aha/ mina 'tho mo ki shi/in mo dhali aha/ mina 'tho mo ka du si'da/ mo. Dhali aha/ mina yuk gway ki shi/in mo dhali aha/ mina yuk gway ka du si'da/ mo be. ¹⁶ Wanya/ 'te/ ba/, wakki/ /e 'bori mii ki shi/in mo tani ka ciŋ kamu/ jin mol 'twa/ yan wal mo tani midi mish gwo o mo ki: Amen, kata mo gom mo ma 'bor bwam pini jin 'bora /e a'bor bwa i is mo ki a'di diki mish gwo jin ona /e moyi? ¹⁷ Haali/ /e mini ci mom'bor bwa i is jin ha me'd mo, hili wathij kamu/ yisa minu nyaj is mowa. ¹⁸ Aha/ 'borkina Arumgimis bwa i is mo ki aha/ okina gwo ki 'twan tiya mo mmobol um 'baar mo e mo. ¹⁹ Bahili eya kaniisa mo tani aha/ mina dhal mii e i is mo mmotor um gwo mo jasi mudhe'd ka dum pem mo, ma kan mo mmoye'th kun tiya sho'k mo, ki gwo gun 'koni alaapi 'kume'd mo jin mig/ ṭor ki 'twaj kamu/ mo be.

²⁰ Iwaka, dhalku/ ki 'ko mo mmota uci mo e gwom bum kun kuluma umi bwa mo. Gom gwon thus mo tani wari ki usha ja/ mo hili e gwo gun kuluma umi bwa mo tani tayi ku gun isin mo. ²¹ E gwoŋkan jin cikunu mo tani a'di 'kwarkunu mo ki: Ki 'twa/ gi 'kwanin tiya mo dhali ka le'd gi 'kwani ki she/ mo tani mig/ ṭor gwo ki 'kwani gwansan mo, dhali isi kani uni si'da/ mini 'koki dhu 'ce gom aha/ mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo. ²² Wakan 'twan tiya uni ta jamas mii mo, yisa gom uni gun gam gwo is mo hili gom uni gun dar gi gwo jin gamu is mo. Nye, gwo jin onu is mo tani a'di yisa gom uni gun 'kon ki dar gi gwo jin gamu is mo, hili gom uni gun gami gwo is mo be. ²³ Wakki/ wakan mo tani akaniisa 'baar mo ka tul 'kup mo dhali uni 'baar mo o gwo ki 'twan tiya mo tani dhali 'kwani gun 'kon ka pije/ walla gun daran ki gwo jin gamu is mo tani wakki/ uni ciçin mo tani mina uni 'koki o gwo ki um sona du mowa? ²⁴ Hili wakki/ uni 'baar mo o gwo is mo dhali a'di jin dara'd gi gwo jin gamu is mo walla akamu/ jin di'd ka pije/ cički'd mo tani a'di sugu adu mo ki uni 'baar mo dhali a'di dotu gwo gom miim piti mo ki uni 'baar mo si'da/. ²⁵ Adum piti jin di'd ki kup mo tani thisu ṭor mo be. Dhali wakan mmobičkina a'di bwam/em piti a'cesh mo tani a'di midi luŋa Arumgimis mo dhali ṭor eya tente/ ka Arumgimis ka jij gana/ a'di di'd e bwam um mo be.

Aris To 'Baar mo Minu Mii ka Para Po/ mo

²⁶ Kataye si'da/, iwaŋ mo? Ki um tulki is mo mmontal 'de/ mo um ka 'dete/ 'dete/ yukki gway mo dhali ta gi gwo jin ṭoru mo dhali gwo jin 'ceenu mo dhali 'twaj kamu/ jin ṭoru mo walla gwo jin luküwa luŋ mo. Dhalka ris to 'baar mo miinu mo mmonyaŋa nyaj mo. ²⁷ Wakki/ wathij kamu/ wal 'twaj kamu/ mo tani dhalki uni mini mii 'ko jasi su/ mo walla midi mii ta jasi kwara mo dhali uni gwan ka 'dete/ 'dete/ ki jij garr mo dhali dhalki jaŋ kamu/ iluki 'twa/ mo. ²⁸ Hili wakki/ jaŋ kamu/ midi diki di mo mmoluk 'twa/ mo tani dhalki uni ka 'dete/ 'dete/ 'peni uni mo 'kon ki shwam mo eya kaniisa mo dhali o gwo ki is buni mo dhali eya Arumgimis mo be. ²⁹ Dhalki uni su/ walla kwara gun ta iman/o gwo jin onu is mo mmotor gwo mo tani dhali dhalki kun tiya uni nyiṭh a'di jin onu mo. ³⁰ Wakki/ gwo jin 'ceenu onu gom a'dij kamu/ jin di'd ki she/ mo tani dhalki a'di jin twa/a/ ca'ba'd ki shwam mo. ³¹ Haali/ umi 'baar mo mini mish gwo o jin onu is mo ka 'dete/ 'dete/ mo. Wakan ki umi 'baar mo mini mish gwo 'ban mo dhali umi 'baar mo minu 'bitha du is mo be. ³² Dhali shi/in gi iman/o gwo jin onu is mo tani uni 'dapan ki gwo jin onu is mo be. ³³ Haali/ Arumgimis yisa ta'da Arumgimis jin duŋkurki mii mo, hili a'di ta ji gi mo ma ƙu'th is mo be.

Me'da risa kaniisa 'baar mo gi imandhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani ³⁴ up mini mii 'ko ki shwam mo eya kaniisa mo. Haali/ uni 'konuki dhal bway mo mmo/o gwo mo, hili uni mini mii 'ko ki 'ko'd me'd mo me'd isi gwo^jkan jin cikunu mo jin o gwo kan si'da/ mo. ³⁵ Wakki/ toj kamu/ di'd jin ona bwa uni mmomish mo tani dhalki uni idot ikathim buni e gu'b buni mo. Haali/ a'di ta mii jin 'the is ki 'the mo goma 'bom mmotor gwo eya kaniisa mo be. ³⁶ Katintaye? Ki gwo ma Arumgimis piyi'd 'peni uma? Walla a/um a'di um 'cena ijidhirkina a'di mowa?

³⁷ Wakki/ wathin tal 'dej kamu/ midi kulum gwo ibwa mo ki a'di ta a'di jin midi o gwo is mo walla gom to gi shi/in mo tani a'di midi 'taki nyith gwo gom gwom pem jin 'kwarka/ mo gom um mo ta gwo^jkan gi Tapa mo be. ³⁸ Wakki/ wathin tal 'dej kamu/ diki mish a'di yan mo tani a'di minu mish 'ban mo yisa. ³⁹ Wakan iwak pem mo, oyi bwa ka daran du mo mmo/o gwo jin onu is mo dhali dhalku/ ki nona non ki bway mo mmotor gwo ki 'twan tiya mo. ⁴⁰ Hili aris to 'baar mo minu 'taki mii mo ki mii jin thuk mo dhali ka para po/ mo be.

15

Mompi jin Piyin ma Kristhos mo

¹ Dhali shwane/ aha/ mina ka um gwo e mo, iwak mo, e gwom 'borga/ jin cikika/ um mo, a'di jin bu'thkina um mo dhali a'di jin doshkina um apo/ mo be. ² Gwo jin wothkunu um mo wakki/ um mini bu'th a'di mmotel shoki cine/ mo, - isi ciki/ um gamki a'di is ki pe'th mo.

³ Haali/ aha/ cikina a'di um a'di jin midi mii ta to jin midi mii ta jin twa/a/ mo a'di jin bu'thkika/ mo si'da/ ka Kristhos wuki'd mo gom miinthus bana mo isi me'd gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo be. ⁴ Dhali a'di kankunu mo dhali a'di cuki mis mo ka cim kwara isi me'd Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo be. ⁵ Dhali a'di piki'da Sapa i is mo dhali yan'ko'd e uni gun tana 'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ⁶ Dhali yan'ko'd a'di piki 'kwani gun bol 'kwani e mo kun 'koni iss* 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd apo/ mo ki me'd 'dej gana/ mo. Kun tiya ka woho/ mo tani uni 'kon ki e mo naskina/, ba kun tiya uni i/ishki e mo be. ⁷ Yan'ko'd a'di piki'da Yakuubi is mo, dhali yan'ko'd a'di piki uni 'baar mo i is mo kun dhunu ki she/ mo. ⁸ Dhali 'ko'di uni 'baar mo tani a'di piki aha/ i is si'da/ mo me'd ara yan 'de/ jin daka sulu adho'th mo be. ⁹ Haali/ aha/ tana a'di jin pisi'd ki uni gun dhunu ki she/ mo, mmodika/ ki ha me'd mo jin minu yuk aha/ ki a'di jin karu ki she/ mo haali/ aha/ to'ckina akaniisa ma Arumgimis bwa mo be. ¹⁰ Hili ka 'the ma Arumgimis mo tani aha/ be itana aha/ mo, dhali ka 'them piti 'kup ki aha/ mo tani a'di yisa ki petha. E gwo gi ca'ckon mo tani aha/ miikina tu'c jin 'batha'ba'th mmobol unin tiya e mo gun miikin mo. Ba a'di yisa ta aha/ mo, hili a'the ma Arumgimis mo, a'di jin diki'd e aha/ mo be. ¹¹ Wakki/ a'di ta aha/ walla uni mo tani wakan aman cikina um gwo mo dhali wakan um gamki gwo is mo be.

Mompi jin Pikina ku gun Wukin mo

¹² Dhali wakka Kristhos çinu gwo mo me'd jin pikina a'di mo 'peni mowu mo tani kata ona uma tiya gwo mo ki mo jin piyunu/ mo 'peni mowu mo piyi'd mo? ¹³ Hili wakki/ mo jin piyunu/ mo 'peni mowu mo piyi'd mo tani aKristhos si'da/ yisa 'de'kkunuwa.

¹⁴ Wakka Kristhos minu 'taki 'koki 'de'k mo tani gwo jin cina aman mo tani midi ta jim pe'th mo dhali mongam gwo is bum mo si'da/ midi ta jim pe'th mo be. ¹⁵ Isi kan aman mina ta ku gi minu gam mo gun thisu hash mo goma Arumgimis mo haali/ aman tena gwo mo goma Arumgimis mo ki a'di 'de'kki'da Kristhos mo 'peni mowu mo a'di jin dina a'di ki 'de'k mo wakki/ a'di ta gwoj gana/ mo wakki/ uni gun wukin mo 'konuki 'de'k

* ^{15:6} kumsumiyya

mo be. ¹⁶ Haali/ wakki/ uni gun wukin mo 'konuki 'de'k mo tani wakan si'da/ Kristhos dinuki 'deku/ mo be. ¹⁷ Wakka Kristhos 'konuki 'deku/ mo tani moŋgam gwo is bum di'd ki pe'th mo dhali um 'kon mo naskina/ e miinthus mo be. ¹⁸ Dhali uni gwansan si'da/ gun ishki e mo eya Kristhos mo tani minu 'ce'd sho'k mo be. ¹⁹ Wakki/ e moŋ'koki/e yan jasi kan mo tani ana gun 'kona eya Kristhos mo tana gi mo ma 'teŋ kape/ mo tani ana 'baar mo tana 'kwani gun bota ki shi/ gana/ mo mmobol 'kwanin tiya 'baar mo e mo be.

²⁰ Hili shoka 'cesh gana/ mo tani aKristhos 'de'kkunu mo 'peni mowu mo, a'di yansan jin ta maman jin twa/a/ ki uni gwansan kun ishki e mo be. ²¹ Haali/ ki wathimpa mo tani a'di pu'dkina wu mo dhali ki wathimpa mo tani a'di pu'dkina mo jin piyunu/ mo si'da/ 'peni mowu mo be. ²² Haali/ me'd jin wukina 'kwani 'baar mo eya Aadam mo tani wakan si'da/ eya Kristhos mo tani aris uni 'baar mo minu dhu ki e mo be. ²³ Hili aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo e mo ma para pom buni mo tani aKristhos ta maman ma 'kaŋ 'kup jin twa/a/ mo dhali yan'ko'd e yam piti jin mina a'di pu'du/ mo tani uni gwansan kun ta ku ma Kristhos mo be. ²⁴ Yan'ko'd 'pemen midi pu'du/ mo ki a'di midi ci bampa/ ka Arumgimis mo a'di jin ta Com mo i'ko'di a'di midi 'ce'da ris mo gun tanu tapa sho'k mo dhali aris mo gun tanu ki moshirr mo dhali aris mom'bi'th mo be. ²⁵ Haali/ a'di midi mii ta Tapa mo ntogi a'di midi dhu aris uni 'baar mo kun ta 'kup gi a'di mo e bwaŋ'kwariny sho'k piti mo be. ²⁶ Dhali 'kup jin ta jij 'ko'd jin minu 'ce'd sho'k mo tani ta wu mo be. ²⁷ Haali/ Arumgimis dhuki'da ris to 'baar mo 'ko'di me'd piti mo e bwaŋ'kwariny sho'k piti mo be. Hili ki a'di o gwo mo ki: Aris to 'baar mo dhukunu mo 'ko'di me'd piti mo e bwaŋ'kwariny a'di mo tani a'di di'da tente/ ba/ ki a'di jin dhuki'da ris to 'baar mo e bwaŋ'kwariny me'd piti kan mo tani a'di di'd ka po/ mo be. ²⁸ Ki aris to 'baar dhukunu mo 'ko'di me'd piti mo tani Ya/ si'da/ ki is piti mo minu kar 'ko'di me'di a'di mo a'di jin dhuki'da ris to 'baar mo e bwaŋ'kwariny me'd piti mo, ka Arumgimis midi ta aris to 'baar mo goma ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo be.

²⁹ Maça/ 'te/ ba/. Ki gwonta ona 'kwani gwo mo gom gwo jin miinuwa mii ki yi'de/ mo gom gway gi uni kun wukin mo? Wakki/ uni kun wukin mo 'konuki 'deku/ 'baar mo tani atinta miinu 'kwani ki yi'de/ gom gway buni mo? ³⁰ Kata si'da/ dikika/ e mo jin 'dishi 'twa/ aha/ wu mo? ³¹ Aha/ usha mo, iwak mo, gom miim pem jin karka/ is ki ca mo e um mo a'di jin taka/ eya Kristhos jin ta'da Yesus Tapam bana mo tani aha/ wukina isa yempa/ mo be. ³² Dhali to jin ta shi/ miim 'boro'd gom aha/ mo tani ta'da ta mo wakki/ aha/ ona gwo me'd wathi/ en'thi/ mo, wakki/ aha/ askina ki to/e gi Pan Epasus mo? Wakki/ uni gun wukin mo 'konuki 'deku/ mo tani: Dhalki ana shwana to mo dhali pi to mo haali/ ka'thamo/ mo tani ana ki wu mo be. ³³ Dhalku/ ki ta ku gun minu he'k e mo. Mii jin cenu e ki tonthus mo tani uni shi/i miim 'boron kun boṭu mo be. ³⁴ Kulumi gwo ibwa mo ki kulum gana/ mo ma. Dhali dhalku/ miinthus ki mii mo dok/e haali/ kun tiya 'koki misha Arumgimis mo. Aha/ ona gwo yansan mmo'the um is mo be.

Mompi jin Piyunu ki Bungwar Is mo

³⁵ Hili 'kwanin tiya ka 'dete/ 'dete/ mini dot gwo mo ki: Ki ku gun wukin minu 'deku kataye? Dhali ki bungwar is jin wakata imina uni pu'du/ mo? ³⁶ /E wathim pus yan mo! To jin sina / e mo tani a/a'di midi di ki e itwa/a/ mowa hili isi ciki/ a'di midi wu mo be. ³⁷ Dhali a'di jin sina / e mo tani diki ta bungwar is mo jin mina a'di di mo tani, hili jasi emena 'de/ mo, wariba/ midi ta pos bunyan mo walla emen posa kamu/ mo. ³⁸ Hili Arumgimis ki ci a'di bungwar is me'd jin kwanykina a'di a'di mo. Dhali arisa ka'bany to ki she/ ki she/ mo tani cina a'di bungwar is bunij gana/ mo be. ³⁹ Haali/ aris shuman is yisa nyakkana, hili bungwar is tal 'de/ gom 'kwani en'thi/ mo, dhali bungwara kamu/ goma ris tonycuk mo, dhali bungwara kamu/ goma ris tonyjeshe/ mo dhali bungwara kamu/ goma ris to yi'de/ mo. ⁴⁰ Wakan si'da/ aris bungwar isa tiya ta ku gi momis mo

dhali wakan si'da/ aris bungwar isa tiya ta ku ga 'cesh mo. Hili monyca gi bungwar is gi momis mo tani a'di tal 'de/ mo dhali monyca gi bungwar is ga 'cesh mo tani a'di ta janj kamu/ mo be. ⁴¹ Dhali monycaj kamu/ 'de/ goma tente/ mo dhali monycaj kamu/ goma ppe mo dhali monycaj kamu/ goma risa cul mo. Haala cula kamu/ dina ca ki she/ 'pena cula kamu/ mo be.

⁴² Wakan si'da/ a'di nyakka'd ki mo jin pinu 'peni mowu mo be. A'di jin sikunu mo tani a'di mishi pu/ mo, dhali a'di jin 'de'kkunu mo tani a'di moli pu/ mo be. ⁴³ A'di sikunu mo ki dar gi montak mo, dhali a'di 'de'kkunu mo e monyca mo. Dhali a'di sikunu mo ki is jin 'ka'da'd mo, dhali a'di 'de'kkunu mo ki mom'bi'th mo be. ⁴⁴ A'di sikunu mo ki is bungwar jin ta shuman is mo dhali a'di 'de'kkunu mo ki bungwar is jin ta ji gi to gi shi/in mo. Wakki/ bungwar is jin ta ji gi shuman is di'd mo tani wakan si'da/ bungwar is gi to gi shi/in di'd mo be. ⁴⁵ A'di i'kwarkunu gwo gi wakan mo be ki: Dhala Aadam yan jin ta jin twa/a/ mo tani warki'd ki to jin di ki e mo, dhala Aadam jin ta jij 'ko'd mo tani warki'd ki shi/in jin ci mondiki/e mo be. ⁴⁶ Hili a'di yisa ta to gi shi/in jin ta jin twa/a/ mo, hili a'di jin ta ji gi shuman is mo dhali yan'ko'd ji gi to gi shi/in mo be. ⁴⁷ Wathi/ jin ta jin twa/a/ mo tani a'di ta jany 'cesh mo, wathi/ jin cila bu'd mo. Dhali wathi/ jin ta jij 'ko'd mo tani a'di 'peni momis mo be. ⁴⁸ Me'd jin tana wathi/ jim bu'da 'cesh mo tani wakan si'da/ aris uni gwansan ta ku gi bu'da 'cesh mo. Dhali me'd jin tana wathi/ ji gi momis mo tani wakan si'da/ uni gwansan kun 'kon e momis mo. ⁴⁹ Me'd jin kalkina ana jamas gi wathi/ gi bu'da 'cesh mo tani ana si'da/ mina kal jamas gi wathi/ jin ta ji gi momis mo be. ⁵⁰ Aha/ tora um gwo yansan mo, iwał mo, shuman is dhala bas mo tani uni mol mal gi Bampa/ ma Arumgimis gam mo walla si'da/ to jin mishi pu/ mo tani mol gam mal gi a'di jin moli pu/ mo be.

⁵¹ Hili, aha/ tora um gwo jin ta jim bag mo. Ki ana 'baar mo mina 'koki ish e mo be, hili aris ana 'baar mo minu ak e mo be, ⁵² e mo jin ta ari mo mo, dhali e mo jin 'kamu'thkunu e mo tani ka poome/ jin ta jij 'ko'd dhalkunu me'd mo be. Haala poome/ midi koyu/ mo dhali uni gun wun mo tani minu 'deku/ mo e bungwar kun moli pu/ mo dhali ana minu ak mo be. ⁵³ Haali/ bungwar is yan jin mishi pu/ mo tani midi mii war gi bungwar is jin moli pu/ mo dhali bungwar shuman is yan jin mishi wu mo tani midi mii shum mo ki mo jin moli wu mo be. ⁵⁴ Ki a'di jin mishi pu/ mo midi shum mo ki a'di jin moli pu/ mo tani dhali a'di jin mishi wu mo tani midi shum mo ki a'di jin moli wu mo tani yan'ko'd a'di mina gwo pu'du/ mo jin onu jin 'kwarkunu mo cikise/ mo be ki:

Mowu a'di loskunu mo e mo jin pinu mii e mo be.

⁵⁵ Ayy wuwa, mane miim pini jin pina /e mii eye?

Ayy wuwa, mane mom pini jin woja /eya wojje?

⁵⁶ Mowoj jin woja wu mo tani a'di ta miinthus mo dhali mom'bi'th gi miinthus mo tani a'di ta gwoñkan jin cinu mo be. ⁵⁷ Hili mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo midi di mo goma Arumgimis mo a'di jin ci ana mompi mii e e Tapam bana jin ta'da Yesus Kristhos mo be.

⁵⁸ Wakan um pem gun enka/ mo, kun tana wak mo tani teli mo dhali tayi ku gi minu mol joç mo dhali 'dapi 'twa/ mo isa yempa/ eya tu'c gi Tapa mo mmomisha um ki um 'koki miiya tu'c gi Tapa ki pe'th mo be.

16

Mo jin Cinu To gom Uni kun Dhunu mo ki She/ ki Dhelel Dhelel mo

¹ Dhali isi gwo gom to jin ciunu mo gom uni kun dhunu mo ki she/ ki dhelel dhelel mo. Me'd jin kankika/ 'kwaniñ kaniisa gi Pañ Galathiyya gwo mo tani wakan si'da/ miiyi um a'di mo ma. ² Ka cim jin twa/a/ ka dhas mo isa yempa/ mo tani aris um ka 'dete/ 'dete/ mo mini dhu to 'pen ka pije/ mo dhali dhu a'di e mo jin dhunu to mo, ma to yin

jin gamkina um mo, wakan ki to gun çinu mo tani minu 'koki mii tul is mo me'd jin migā/ pu'dku/ mo be. ³ Dhali ki aha/ mina bumburku/ mo tani aha/ mina hashki uni gwansan gun mina umi mish 'ban ki gwo jin 'kwara um mo mmokal tom bum jin cina um ki me'd mo e Pa Urushaliim mo be. ⁴ Wałki/ a'di midi 'taki ta shi/ miim 'boro'd gom aha/ mmoyaku/ mo si'da/ tani uni mini ta kum pem kun mini sus aha/ mo be.

Mo jin 'Kawurkunu mo gom Ii jin Iinu mo

⁵ Aha/ mina buti um mo 'ko'di mom pem jin migā/ pe Pam Makiduniyya mo haali/ aha/ dina gwo ibwa mo mmoya pe Pam Makiduniyya mo be. ⁶ Dhali wari aha/ mina çab nyakki um mo walla isi kan aha/ mina 'baar mondit mo nyakki um mo, wakan ki um mini sus aha/ e yam pem jin yaka/ mo e mo gunn kun migā/ ya mo be. ⁷ Haali/ aha/ ona bwa mmopar um e shwane/ mo, yisa jasi e yampe yisa. Aha/ tana gi mo ma 'terj kape/ mo mmo'baar yila tiya mo nyakki um mo wałki/ Tapa midi dhal aha/ bway mo be. ⁸ Hili aha/ mina çab mo e Pan Epasus mo ntaga Acim Kamsiin mo be. ⁹ Haala campur waŋgala waŋgal mo dhali mo jin midi uma tu'c mo tani a'di ka'dkunu aha/ mo dhali 'kwani kun ta 'kup mo tani tana ris ka ris mo be.

¹⁰ Ka Timut̄hawuuus midi pu'dku/ mo tani hili a'di i e ki 'bore/ mo ma mmokar a'di ki kar 'pempa mo e bwam um mo haali/ a'di miiki'da tu'c gi Tapa mo me'd aha/ mo be. ¹¹ Wakan dhalku/ ki dhal wathin 'dej kamu/ bway mo mmowak a'di mo. Susu/ a'di e bway piti ki moŋku'th is mo ki a'di midi 'taki doku/ i aha/ mo, haali/ aha/ timkina a'di mo nyakka wak mo be.

Kwalany 'Te/ be. Gwondot kun Dotu mo dhali Monthe Me'd mo be

¹² Haali/ goma kam bana ka Abulluus mo tani aha/ okina bwa ka daran du mo gom a'di mmobuti um mo nyakka waka tiya mo, hili a'di yisa ta bwa ma Arumgimis mo gom a'di mmoyaku/ shwane/ mo. A'di midi yaku/ mo wałki/ a'di ta'd gi embula 'borga/ mo be.

¹³ 'Koyi ki montim mo mo ma. Doshi mmoṭel shoka 'cesh e mongam gwo is bum mo. 'Bithi adu is mo dhali 'bithi ki 'bi'th mo. ¹⁴ Dhalka ris to gwansan gun miina um mo tani miinu ki mo/en mo.

¹⁵ Shwane/ iwak mo, um mishin ki kuŋ gu'b ma Istipanuuus uni ta ku gi twa/a/ kun gamki gwo is mo e Pa Akaa/iya mo dhali uni dhuki is bunij gana/ ki 'kwaniŋ gayiin mo goma tu'c gi uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo be. ¹⁶ Aha/ yuka um mo ki bwa jin o'd ka daran du mo jin mina umi ha gwo gi 'kwani kun wakan e mo dhali ka ris uni 'baar ka 'deṭe/ 'deṭe/ mo, kun ta kun nyakkana tu'c mii mo dhali kun mii to mo. ¹⁷ Aha/ 'kunya bwa mo gom pu'd jin pu'dkin ma Istipanuuus mo dhala Purtunatus mo dhala Akaa/ikus mo haali/ uni tu'dki embul bum gun pina um mo ba/. ¹⁸ Haali/ uni yeeyaa/ shi/in pem mo ki jim bum gana/ ilu/ mo. Hayyi 'kwani gi wakansan mo ma.

¹⁹ Arisa kaniisa gun 'kon e Pa Asiyya mo tani hashki um monthe me'd mo. Akiila dhala Piriskilla mo nyakki 'kwaniŋ kaniisa gi gu'b buni mo tani hashki uma du gi monthe me'd e Tapa mo be. ²⁰ Arisa waki 'baar mo hashki um monthe me'd mo be. Theka the me'd ka rem 'kup ki 'twan gana/ jin pinu mo ma.

²¹ Aha/ jin tana Buulus 'kwarkina monthe me'd yansan ki me'd pem gana/ mo be. ²² Wałka cin 'dej kamu/ dara'd gi mo/en gi Tapa mo tani dhalki a'di jeenu mo. Tapam bam, pu'du/ ma. ²³ A'the gi Tapa Yesus midi di e um mo. ²⁴ Mo/en pem midi di gom umi 'baar mo eya Krist̄hos jin ta'da Yesus mo be. Amen.

Gwo jin 'Ko'd jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pan KURINTHUUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus a'di jin karu ki she/ mo goma Kristhos jin ta'da Yesus mo ki bwa ma Arumgimis mo, dhala Timuthawuus jin ta'da kam bana mo.

Eya kaniisa ma Arumgimis mo jin di'd e Panj Kurinthuuus mo nyakkaa ris uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, uni 'baar mo kun 'kokin mo e Pa Akaa/iya mo.

² A 'the e um mo dhali moŋku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

Mii jin 'Bor ma Buulusa 'Bor Bwa I Is mo 'Ko'di Mont'o'c Bwa mo

³ Mom'bor mii midi di mo goma Arumgimis mo dhali Ababa gi Tapam bana ka Yesus Kristhos mo, a'di jin ta'da Baba jin cila momiimii mo dhali Arumgimis jin ta ji gi momalasi 'baar mo tani ⁴ a'di jin malaski ana mo eya ris monṭo'c bwam bana mo, wakan ki ana mina mish malas uni gwansan kun 'kon si'da/ e monṭo'c bwa mo ki malas jin malaskunu ana ki is bana mo 'peni Arumgimis mo be. ⁵ Haali/ me'd jin pwakkunu ana isa nyor ma Kristhos ki nyanye/ mo jin 'koshki a'di mo tani wakan si'da/ eya Kristhos mo tani ana minu pwał momalas si'da/ ki nyanye/ mo be. ⁶ Wakki/ aman ḥoju bwa mo tani a'di ta mii gom momalas bum mo dhali bway mowoth mo. Dhali wakki/ aman malaskunu mo tani a'di si'da/ ta mii gom momalas bum mo jin wana gwo um kani bwa mo ki um 'kučki bwa mo ki 'kari'th mmo'dim 'kup mo e mo gi isa nyor yan jin nyakka'd ki kun 'koshki am mo be. ⁷ Mo ma 'tej kapem bam mo gom um mo tani a'di molu yikin is mo haali/ aman misha ki um pwakkki mo gi isa nyor baman bwa mo tani um si'da/ minu nyak momalas baman pwał mo be.

⁸ Haali/ aman 'tena bwa jin mina umi ta pus mo, iwak mo, gom monṭo'c bwa jin wa aman kan e bwa mo e Pa Asiyya mo haali/ aman 'kokina mo wakan ki ji uth mo mmomol to kal kun 'thir aman mo haali/ moŋ'koki/em bam muru'di us kan mo be. ⁹ Hili aman ṭoshkina ki aman bu'thkina gwon dwall jin toru'twa/a'cesh mmowu mo. Hili a'di yansan mmodhu aman mo mmo'koki cesh mo ki is bam mo, hili eya Arumgimis mo a'di jin 'de'kki ku gi wukin mo be. ¹⁰ Hili a'di 'cučki aman mo 'peni mowu yan jin caaca kagahara mo dhali a'di midi 'cuk aman mo. Eya po/ a'di mo tani aman dhukina mo ma 'tej kapem bam mo ki a'di midi 'cuk am dok/e mo be. ¹¹ Um si'da/ mini mii woth am ki mon'tho mo, wakan ki 'kwani ka ris mini mii ci mom'bor bwa i is mo apo/ gway bam mo gom mom'bor mii mo jin cikunu aman mo gom gwo ka ris jin thoku mo goma 'tho ka ris kun 'thonu mo.

Mombut ma Buulus jin Dhalkunu 'Pen mo

¹² Haali/ 'bam bam kun dhunu aman ki ca mo tani ta cikise/ mo be jin ta gwo jin činu mo gom 'twa/ ma dum bam mo ki aman botkina ki mii e mony'cesh mo dhali ki nyanye/ mo tani aman miikina a'di 'kup ki um mo ki mii jin ḥogu mo dhali ki mii ma gayiin mo dhali ki mii jin daru gi washila/ mo, yisa ki moyuł gi mony'cesh yan mo, hili ka 'the ma Arumgimis mo be. ¹³ Haali/ am 'kwara um gwoŋ kamu/ ka wuny is yisa, hili ki gwo jin mina umi mish dej e mo dhali mish 'ban mo. Aha/ ṭosha ki um mini mish a'di 'bani 'baar mo ki dhegem mo. ¹⁴ Me'd jin mishkina um a'di 'ban ki 'bana kamu/ mo tani ki um mini mish dhu 'ba/ ki ca mo gom aman mo me'd jin misha aman 'ba/ dhu gom um mo ka tee gi Tapa Yesus mo be.

¹⁵ Haali/ aha/ misha ki isi mish gana/ mo gom a'di yan mo, ki aha/ okina bwa mo mmoyaku/ i um itwa/a/ mo, wakan ki um mini ta gi bwam 'boro'd ka 'bukum 'ban mo be. ¹⁶ Aha/ okina bwa mo mmobuti um mo e bway pem jin yaka/ mo e Pam Makiduniyya

mo dhali kulu/ i um ka nyaj'ko'd mo 'peni Pam Makiduniyya mo dhali jin mina umi sus aha/ mo e bway pem mo e Pa Yahuudiyya mo be. ¹⁷ A/aha/ tana aman/ak bwa e mo mmo/o gwo mo ki mii to yansana? Dhali aha/ thosonkina miim pem mo me'd wathi/ gi mony'cesha jin nyorj is mo mmo/o gwo mo ki: Nye dhali Yisa, ki kupa? ¹⁸ Haali/ ka jin gana/ me'd jin tan ma Arumgimis a'di isij gana/ mo tani gwom bam e um mo diki ta gwo ma Nye mo dhala Yisa mo be. ¹⁹ Haali/ Ya/ ma Arumgimis mo jin ta'da Yesus Kristhos mo tani a'di jin cikina aman gwo e bwam um mo tani dhali iSilwaanus dhala Timuthawuu mo dhali aha/ mo tani yisa ta gwo ma Nye mo dhala Yisa mo, hili eya Yesus mo tani isa yempa/ mo tani a'di ta gwo ma Nye mo be. ²⁰ Haali/ aris gwo kun on ma Arumgimis is mo tani gamki gwom buni jin onu ki Nye e a'di mo be. A'di be ta 'pemen gwo jin ona ana gwo ki Amen e a'di mo gom monyca ma Arumgimis mo be. ²¹ Hili a'di ta'da Arumgimis be jin telki aman sho'k mo nyakki um eya Kristhos mo dhali gwom piti jin kankina a'di am mo be. ²² A'di karki mon'dap piti apo/ am mo dhali ciki aman Shi/in piti eya dum bam mo me'd to jin wothu/ 'twa/ mo be.

²³ Hili aha/ yukkina Arumgimis mo mmota aman/o gwo apo/ aha/ mo. A'di ta gwo mmo'tash um 'twa/ mo ki aha/ tukkina is pem mo 'peni mo jin mig/ 'taki yaku/ e Pan Kurinthuus mo be. ²⁴ Yisa mmomiina aman miin tapa apo/ mo^{ngam} gwo is bum mo yisa. Aman miikina atu'c nyakki um mo gom bwanj 'kunygam bum mo haali/ um doshkin mo mmotel sho'k mo e mo^{ngam} gwo is bum mo be.

2

¹ Haali/ aha/ dina gwo ibwa mo yisa mmoyaku/ ibuti um mo ki gwo jin midi ci'th uma du mo. ² Haali/ wakki/ aha/ raka um cidhuwa du mo tani aja a'di midi mii aha/ ki bwam 'boro'd mo, hili a'din 'de/ jin ci'thka/ adu mowa? ³ Dhali aha/ 'kwarkina a'di me'd jin miikika/ mo, wakan ki me'd jin pu'dkika/ mo tani aha/ minu 'koki ci'tha du ki uni gwansan kun mini 'taki 'koki mii aha/ ki bwanj 'kunyga/ mo. Haali/ aha/ misha ki isa duj gana/ gom umi 'baar mo ki moy'kuny bwam pem mo tani midi 'taki ta moy'kuny bwa gom umi 'baar mo be. ⁴ Haali/ aha/ 'kwarkina a'di i um mo 'peni bwa jin toco'd mo dhali ka du jin 'pe'd she/ mo dhali ki jabu'th jin upka/ mo e em pem mo, yisa mmorak um cidhuwa dum bum mo yisa, hili mmodhal um bway mo mmomish mo/en jin ishki'd ka entus mo, a'di jin takika/ mo gom um mo be.

Mo ma Mure/ Miinthus jin Dhalkunu 'Pen mo gom A'di jin Dhajki Gwo mo

⁵ Hili wakki/ jan tal 'den kamu/ rakki mo jin cidhuwa du mo tani a'di rakki a'di mo yisa gom aha/ mo, hili ki shem boc mo, – a'di yisa ta gwo jin onu ki 'bitha – gom umi 'baar mo. ⁶ Haali/ gom wathin 'de/ wakan mo tani ajisa yansan jin dhukina 'kwani ka woho/ mo tani a'di 'kosh jwa mo be. ⁷ Wakan um mini 'taki mii dhal mii e i is mo mmotu'k mo mmodhal a'di amure/ miinthus piti 'pen mo dhali malas a'di mo, walla a'di minu kumki 'twa/a 'cesh mo ki bwa jin ditadit ki nyanye/ mo. ⁸ Wakan aha/ yuka um mo mmo'deki a'di mo ki mo/en bum mo gom a'di mo be. ⁹ Haali/ gom mii gi wakan mo tani a'di 'kwarkika/ gwo yan mo ki aha/ mina nyo/ um mo dhali mish gwo 'ban mo wakki/ um ta imanha gwo e mo gom to 'baar mo be. ¹⁰ A'din 'de/ yin jin mina umi dhal miinthus piti 'pen mo tani aha/ si'da/ mina dhal a'di miinthus piti 'pen mo be. A'di jin dhalkika/ miinthus piti 'pen mo tani wakki/ aha/ dhalkina miinthus ma cij kamu/ 'pen mo tani a'di dhalkika/ mo gom gway bum mo e buj'kus ma Kristhos mo be, ¹¹ mmonona Setaan 'twa/ mo 'peni mmogam uma du is ki me'd mo gom shi/ miim 'boro'd apo/ ana mo. Haali/ ana yisa tana pus mo goma mak piti yisa.

Mo/is jin Anankin ma Buulus mo Me'djin Dina A'di e Pan Taruwaas mo

¹² Ki aha/ pu'dkina mo e Pan Taruwaas mo mmoci gwom 'borga/ ma Kristhos mo tani acampur a'di ka'dkunu aha/ mo e Tapa mo be. ¹³ Dhali hili adum pem yisa mish

ta gi mosi/is yisa haali/ aha/ dinaki gam akam pem ka Tiithus imun mo. Wakan aha/ bu'thkina moyam pem mo mmoya mo 'peni uni mo mmoya ki sule/ e Pam Makiduniyya mo be.

Mo jin Pinu Mii E eya Kristhos mo

¹⁴ Hili mom'bor bwa i is mo midi di mo goma Arumgimis mo a'di jin di'd eya Kristhos mo jin di'd mo mmoshu ana bway mo isa yempa/ mo e mompi mii e mo dhali e ana mo tani mo jin teru/ mo eya ris mo 'baar mo goma shima kuyga/ gi moyuk piti mo be. ¹⁵ Haali/ ana tana ashima kuyga/ jin cii mo eya Kristhos mo goma Arumgimis mo e bwaman uni gwansan kun takunu is ki me'd mo dhali e bwaman uni gwansan kun 'ce'dki sho'k mo be. ¹⁶ E jan 'dej kamu/ mo tani ashima kuyga/ jin kuyi mo 'peni wu, itan wu mo dhali e jaŋ kamu/ mo ashima kuyga/ 'peni mondiki/e, itan mondiki/e mo. Kaja a'di i'koshki jwa mo gom to gwansan mo? ¹⁷ Haali/ aman yisa wana e ki 'kwani ka risa, uni gun lat 'kwani e gi gwo ma Arumgimis mo. Hili mmota 'kwani kun daran ki washila/ mo ki gwoŋkan ma Arumgimis mo dhali e jis/e ma Arumgimis mo tani aman ṭorkina gwo mo goma Kristhos mo be.

3

Imannii Mii gom Gwon This jin Gamu Me'd mo

¹ A/aman ṭelkina mii 'pen mo mmoha me'd dok/e ibwambori uma? Walla aman mina mii ta gi gwo jin 'kwarkunu mo gom miim 'boron bam mo me'd unin tiya gun miin kan mowa? Walla gwo wakan 'peni uma? ² Um ki is bum ta gwo jin 'kwarkunu mo mmotor miim 'boron bam mo kun 'kwarkunu mo eya dum bum mo kun minu mish mo dhali kun minu dej e mo ki 'kwani 'baar mo be. ³ Dhali um ṭoru mo ki um ta gwoj 'kwar 'pena Kristhos mo a'di jin cikina aman um mo. A'di yisa jin 'kwarkunu mo ka galama risha, hili ki Shi/in Dheleladhelel ma Arumgimis jin di ki e mo, yisa apo/ wosha pa'dga/ mo hili adum pa'dga/ gi wathimpa en'thi/ mo be.

⁴ Jwa jin wuna amana wu i is mo tani eya Kristhos mo 'kup ka Arumgimis mo be. ⁵ Yisa mmotana aman uni kun mini 'kosh jwa mo ki is bama mmosse gwoj kamu/ i is yisa me'd jin yayi'd 'peni aman mowa. Mom bam jin 'kosha aman jwa mo tani 'peni Arumgimis mo be, ⁶ a'di jin thumki aman mo mmota ku gi mini mii to mo gom gwon this jin gamu me'd mo, yisa e gwoŋkan jin 'kwarkunu mo, hili e Shi/in mo be. Haali/ gwoŋkan jin 'kwarkunu mo tani a'di 'koshki/da 'kosh mo, hili Shi/in a'di ciki mondiki/e mo be.

⁷ Dhali wakki/ mo jin 'dalu/ isi jwa mo, a'di jin cikunu jamas mo apo/ wosha pa'dga/ mo pu'dki'd mo ki mo jin mii ki ra/ ra/ mo, ki 'Kwani ma Israyil mol bwam/e ma Musa par e mo kan gom mondhel piti mo, mmothiskina a'di e ki liw liw kansan mo tani ⁸ ata gara/ imina mo jin 'dalu/ isi jwa mo jin ta gi Shi/in mo 'taki ƙu'th is mo ki mii jin miinu ki ra/ra/ kagahara ki nyanye/ mo? ⁹ Haali/ wałki/ mo jin miinu ki ra/ra/ di'd mo gom mo jin 'dalu/ isi jwa mo gom miiwak mo tani mo jin 'dalu/ isi jwa mo gi mii ma ƙar/e mo midi mii se ka pije/ ki ra/ra/ mo mmobol jin twa/a/ e kagahara mo be. ¹⁰ Dhali ka jin gana/ e shushan mii yansan mo tani mo jin mii ki ra/ra/ mo tani wara'd ki mo ma ra/ra/ jin diki pi ari shusha kamu/ mo haali/ mo ma ra/ra/ jin ta jin 'ko'd jin bol a'di e mo be. ¹¹ Haali/ wałki/ a'di jin 'baarkunu mo pu'dki'd mo ki mo ma ra/ra/ mo tani a'di jin midi di kan ka go/ mo midi mii ta gi mo ma ra/ra/ kagahara ki nyanye/ mo be.

¹² Me'd jin tana aman gi mo ma 'terj kape/ gi wakan mo tani aman tana ku gi 'koki ju/ kagahara mo be. ¹³ Yisa me'da Musa a'di jin kumki bwam/em piti ki burrinye/ mo, wakan jin mina 'Kwani ma Israyil 'koki hil mo ma ra/ra/ jin midi 'baar mo me'd jin sula a'di mo. ¹⁴ Hili adum buni 'bi'thkin ki 'bi'th mo. Haali/ ntaga tee yansan mo tani ki uni deŋki gwon dhamo/ jin gamu me'd e mo tani burrinyem bwam/em buni yansan di'd naskina/ kan ki dar gi mompe'd mo haali/ jasi eya Kristhos mo tani a'di ƙalki a'di mo be.

¹⁵ Nye, ntaga tee yansan mo me'dyin dejkina uni Gwo ma Musa e mo tani burrinye/ ki kum uni adum buni 'kup mo be. ¹⁶ Hili wa^{kki}/ wathi/ ki tu'k mo e Tapa mo tani burrinye/ a'di pe'dkunu mo be. ¹⁷ Dhali shwane/ Tapa a'di ta Shi/in mo dhali mo jin dina Shi/in gi Tapa mo tani a'di idina mo kun 'konu ki 'kus mo be. ¹⁸ Dhali ana 'baar mo dara gi bwam/e kun kumu mo mmohilkina ana monyca gi Tapa mo dhali mondhel jin dhelu/ mo mo tani ana 'kokunu mo mmo/ak e mo e jamas piti mo 'peni monyca 'dej kamu/ itan monycaj kamu/ mo. Haali/ monyca yansan pu'dki'd 'peni Tapa mo, a'di jin ta Shi/in mo be.

4

Kumman To e Toj'kul Bwa mo jin Ta'da Je mo

¹ Wakan, mmotana aman gi mii yansan mmomii mo ki momiimii ma Arumgimis mo tani aman yisa min ma dum bami ta'k ka luŋgu'b mo yisa. ² Aman dhajkina to shigg/a/ mo dhali mii gun ishuwa 'cesh mo. Dhali aman ushkina mo mmobotki mii ma mak mo walla mmolat gwo ma Arumgimis e mo, hili mmotor gwo eya tente/ gom gwon gana/ mo tani aman mina dhu is bam ki ku gi ha me'd mo gom 'twa/ ma du ma ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ e jis/e ma Arumgimis mo be. ³ Dhali isi kan wa^{kki}/ gwom 'borgam bam kumu 'kup mo tani a'di kumu 'kup jasi gom uni gwansan kun 'koni mothis e mo be. ⁴ E 'kup miim buni yan mo tani arum gi mony'cesh yan jin luŋa uni mo tani dha'bki uni adum buni e mo uni gun daran gi gwo jin gamu is mo, mmonon uni 'peni mmopar monkush gi gwom 'borga/ e mo jin ta monyca ma Kristhos mo, a'di jin nyakki'da nyak ka Arumgimis mo be. ⁵ Haali/ gwo yan jin cina aman mo tani ta gwom bam ki is bam mo yisa, hili aYesus Kristhos jin ta Tapa mo, dhali gom miiny cijkina/ jin tana aman ki is bam mo gom um mo tani a'di gom gway ma Yesus mo be. ⁶ Haali/ a'di ta'da Arumgimis jin o gwo mo ki: Dhalki monkush a'di 'twakki mondherumi'd bwa mo, a'di jin kushki mo mo eya dum bana mo mmoci monkush gi moyuk gi monyca ma Arumgimis e jis/e ma Kristhos mo be.

⁷ Hili aman tana gi kumman to yan e toj'kul bwa mo jin ta'da je mo mmotor gwo ki mom'bi'th yan ta gummpa/ gi monyca ma Arumgimis mo dhali a'di ta jim bam yisa.

⁸ Aman to'ckunu bwa mo ka ris 'twajkal kuku/ mo tani hili mmotha'th 'pena 'cesh yisa, am duŋkurkunu adu is mo tani hili mmodirkunu aman e mo ma cis yisa, ⁹ aman 'koshkunu mo tani hili aman 'konuki dhal 'pen mo, aman dorkunu kal 'ko'da 'cesh mo tani hili aman yisa 'ce'dkunu sho'k mowa. ¹⁰ Isa yempa/ aman kalkina e bungwar is bam mowu ma Yesus mo, wakan ki mondiki/e ma Yesus si'da/ minu tor eya tente/ e bungwar is bam mo be. ¹¹ Haali/ ki aman 'kona ki e mo isa yempa/ mo tani aman cikunu mo mmowu mo gom gway ma Yesus mo, wakan ki mondiki/e ma Yesus mo minu tor mo eya tente/ mo e bungwar gi shuman is bam mo jin mishi wu mo be. ¹² Wakan ba/ mowu miiki'da tu'c e am mo, hili mondiki/e e um mo be.

¹³ Me'd jin tana aman gi Shi/ina 'de/ gi mongam gwo is mo me'd a'di jin di'd e a'di jin 'kwarki gwo ki: Aha/ gamkina gwo is mo dhali wakan aha/ torkina gwo mo tani, aman gara/ gama gwo is mo dhali wakan aman torkina gwo mo, ¹⁴ mmomish ki a'di jin 'de'kki Tapa Yesus 'peni mowu mo midi 'de'k aman si'da/ mo nyakka Yesus mo dhali sus am nyakki um mo e bur'kus piti mo be. ¹⁵ Haali/ a'di 'baar mo gom gway bum mo, wakan me'da 'the mmopeperkina a'di e 'kwani ki nyanye/ ki nyanye/ mo tani mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo minu mar is ki nyanye/ gom monyca ma Arumgimis mo be.

Moj'ko ki Mongam Gwo Is mo

¹⁶ Wakan aman mina 'koki bit bwa ka luŋgu'b mo. Ba bungwar isa dhamom bam a'di shigkunu is mo, hili isi bwamana dum bam mo tani a'di jin yosu ki yos yos isa yempa/ mo be. ¹⁷ Haali/ mo jin toju bwa yansan mo jin tawasha tawash jin di'd jasi ki ari mo mo tani a'di thosonki'd mo gom aman mo mondit ki monyca jin midi di ki sule/ ya ye

'ba/ mo jin molu kar ka par mo. ¹⁸ Haali/ aman 'konaki hil 'kup ki to kun mishu mo, hili 'kup ki to kun 'konuki mish mo. Haali/ to gun mishu mo tani 'kon eya tente/ ki laj laj mo, hili to gun 'konuki mish mo tani uni ta to gun mini 'ko ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

5

¹ Haali/ aman misha ki wakki/ gu'ba'ku/ gi mony'cesh yan mo jin 'kona aman nycine/ 'ce'dkunu sho'k mo tani aman tana gi monyaŋ 'peni Arumgimis mo, gu'b jin nyaru ki me'd yisa, a'di jin midi di ki sule/ sule/ e momis mo be. ² E mahan ka jir̄ gana/ mo aman ohonkina mo dhali 'kosh kwa/a mo mmoshum mo ki moy'kom bam e momis mo. ³ Wakan ki mo jin mina amani shum ki a'di mo tani aman minu 'koki gam is 'te/ mo be. ⁴ Haali/ me'd jin 'kona aman mo naskina/ e gu'ba'ku/ yan mo tani aman wukina shure/ ki mo/anan is mo, yisa ki aman minu 'koki hi'th is ki to mo, hili ki aman minu hi'th is ki to ki nyanye/ mo, wakan ki bungwar is yan jin mish wu mo tani minu los mo ki mondiki/e yan mo be. ⁵ A'di jin thosonki aman is mo gom to yan gana/ mo tani a'di ta'da Arumgimis mo, a'di jin ciki aman Shi/in mo me'd to jin woθhu/ 'twa/ mo be.

⁶ Wakan aman isa yempa/ mo tani tana gi mo ma dun gana/ jin 'bidhu is mo. Dhali aman misha ki me'd jin 'kona aman e moy'kom bam e bungwar is mo tani aman si'da ki si'd 'peni Tapa mo be. ⁷ Haali/ aman iina ki mɔŋgam gwo is mo, yisa ka shureya. ⁸ Aman tana ga dun gana/ jin 'bidhu is mo, dhali amani imina dhal mii e i is mo mmosi'd mo 'peni bungwar is mo dhali nyak 'ko ki Tapa mo be. ⁹ Wakan wakki/ aman nyaka 'ko mo walla si'd mo tani aman karkina a'di ki tom bam jin guna aman ki e mo mmo'bor a'di bwa mo be. ¹⁰ Haali/ ana 'baar mo mina mii pi mo e bwambor ma kursi ma Kristhos gi gwon dwall mo, wakan ki 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo mini 'taki bu'th to kun 'boron mo walla kun shiyin mo be isi me'd mii kun miikina uni ki bungwar is mo be.

Mii jin Miinu To mo goma Gwamjin Gwamkunu mo

¹¹ Gom mii gi wakan mo tani mmomisha aman mii jin minu ko/ Tapa mo tani aman lalkina 'kwani sho'k ki gwo mo. Hili a'di jin tana aman mo tani a'di mish ma Arumgimis mo dhali aha/ tana ga 'teŋ kape/ mo ki a'di si'da/ mishu ki 'twa/ ma dum bum mo be.

¹² Aman yisa dhuna is bam ki ku gi ha me'd mo e um mo dok/e, hili mmoči um mo jin raku mo mmodhu is ki ca mo gom am mo be. Wakan ki um mini mish thok uni gwansan gwo mo kun dhu 'bam buni ki ca mo gom is buni mo gom monyca jin dina wathi/ nycine/ mo dhali yisa goma dum piti mo. ¹³ Haali/ wakki/ aman sona du ki is bam mo tani a'di goma Arumgimis mo be. Wakki/ aman kutha is mo ki 'cese/ 'cese/ eya dum bam mo tani a'di gom um mo be. ¹⁴ Haali/ mo/en ma Kristhos mo tani a'di 'timkina amana du mo haali/ aman su'kkunuwa du mo ki tal 'deŋ kamu/ wu'd mo gom 'kwani 'baar mo. Wakan aris 'kwani 'baar mo wukin mo be. ¹⁵ Dhali a'di wuki'd mo gom 'kwani 'baar mo ki uni gwansan kun 'kon mo mini dok/e 'koki 'ko mo gom bungwar is buni mo hili gom a'di mo jin wuki'd mo gom gway buni mo dhali jin 'de'kkunu mo be.

¹⁶ 'Peni mo yan shwane/ mo, ki mii gi wakan mo tani aman 'konaki nyith wathin 'deŋ kamu/ 'peni ji en'thi/ mo. Isi kani ba am isa gush nyitha Kristhos mo 'peni ji wathimpa en'thi/ mo tani aman nyitha a'di wakan dok/e yisa. ¹⁷ Wakan be wakki/ wathin 'deŋ kamu/ di'd mo eya Kristhos mo tani a'di ta jin this jin uku mo. Miin dhamo/ pekin mo tani dhali hili miin this uni pu'dkin mo be. ¹⁸ Aris uni gwansani 'baar mo 'peni Arumgimis mo be, a'di jin gwamki ana mo eya Kristhos mo ki is piti mo dhali ci ana mii ki mo gi gwo jin gwamkunuwa gwam mo be. ¹⁹ Gwo a'dan be. Arumgimis diki'd eya Kristhos mo mmogwamkina a'di 'kwaniny'cesh mo ki is piti mo, yisa mmodhu gwon dhaŋ buni apo/ uni mo, dhali dhu gwo e me'd bana mmočor mo, gwo gi mo jin gwamkunuwa gwam mo be. ²⁰ Wakan ana tana iman/ii goma Kristhos mo, haali/ mo ma Arumgimis jin yipkina a'di 'kup mo tani e ana mo be. Dhali aman yukkina um mo gom gway ma Kristhos mo

be: Wari um ki ku gun gwamkin ma Arumgimis mo ma. ²¹ Gom gway bana mo tani a'di ki kar a'di mo mmota ji gi miinthus mo, a'di jin molki miinthus mo. Wakan e a'di mo tani ana minu dhuku/ mo ki ku ma kar/e mo goma Arumgimis mo be.

6

¹ Mmonya^{ka} um to mii ki a'di mo tani aman malaskina um mo mmo'koki budha 'the ma Arumgimis ki pe'th mo. ² Haali/ a'di oki gwo mo ki:

Ka tee jin budhuwa bu'th mo tani aha/ cikkina /e gwo mo
dhali woth /e mo ka tee gi mowoth mo be.

Dhali hili mo mo ma. Shwane/ a'di ta'da tee jin budhuwa bu'th shwane/ mo. Hili mo mo ma. Shwane/ a'di ta'da tee gi mowoth mo be. ³ Aman 'konaki kar toj kola kamu/ e bway gi jan tal 'dej kamu/ mo, wakan ki gwon thutha kamu/ minu 'koki gam mo apo/ miim bam jin miina am to mo be. ⁴ Hili me'd cijkina/ ma Arumgimis mo tani am dhuna is bam mo ki ku gun ha me'd mo eya ris 'twanjkal kuku/ mo. E dhan mon'dim 'kup mo, e monto'c bwa mo, e miij kakga/ mo, e mii gun shi/ashi/ mo, ⁵ e mondor mo, eya sijin mo, e mo ma dula^t mo, e mo ma tu'c jin caaca mo, e montima tim mo, en te/ mo, ⁶ ki mii gun dheleladhelel mo, ki moyuk mo, ki mo jin 'kuçu bwa ki 'kari'th mo e mo gi isa nyor mo, ki mii jin miinu ki bwankush mo, dhali ki Shi/in Dheleladhelel mo, ki mo/en gana/ mo, ⁷ ki gwoⁿ gana/ jin onu mo, dhali ki mom'bi'th ma Arumgimis mo, ki to/as gi mii ma kar/e mo gom me'da bim poros mo dhali me'da cam mo be, ⁸ e montak mo dhali mo jin ushuwa tak tak mo, e gwonthus jin toruwa po/ mo dhali e gwom 'boro'd jin toruwa po/ mo. Aman miinu me'd 'kwani gun he'kkina he'k e mo tani hili aman tana kurj gana/ mo, ⁹ me'd uni gun 'konuki mish mo tani hili aman mishu mo ki 'bore/, dhali me'd kun 'kon mo e mowu mo tani dhali hili mo mo ma, aman 'kona ki e mo, me'd uni gun cikunuwa jisa mo tani hili aman 'konuki 'kosh jwa mo be, ¹⁰ me'd kun 'kon ki bwan di^tadit mo tani hili isa yempa/ mmo'kuny bwa mo, me'd uni kun hatha'ko'd ki ha'th mo tani hili aman miikina mii ka ris kun ta pa ki pa mo, me'd uni gun dar gi to mo tani hili aman tana ga ris to 'baar mo be.

¹¹ 'Twam bam ka'dkunu mo gom um gi Pa^j Kurinthuuus mo. Adum bam wa^ŋgala wa^ŋgal mo be. ¹² Um yisa 'tashu 'twa/ ki aman mo yisa hili um i'tashu 'twa/ ka dum bum kun sicasi'c mo be. ¹³ E miim pem jin mig^a/ kul 'kup ki um mo tani - aha/ mina o um gwo mo me'd um ta uci mo - Wa^ŋgali adum bum si'da/ mo ma.

Um Ta Monyça'b ma Arumgimis jin Di ki E mo

¹⁴ Dhalku/ ki mash ki uni kun daran gi gwo jin gamu is mo ma. Haali/ mii ma kar/e midi nyak to mii ki to shigg^a/ kata mo? Walla mojkush midi nyak to mii ki mondhumuri'd kata mo? ¹⁵ Bwa ma Kristhos midi gam me'd ki bwa ma Bali/aal mmana mo? Walla wathi/ jin gam gwo is taki'd gi to jin nyakka'd mo ki a'di jin dara'd gi gwo jin gamu is mowa? ¹⁶ Gwo gi wakata mina gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis gam me'd mo ki ji gi luju tompinycon mo? Haali/ ana tana gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis jin di ki e mo me'd gwo jin on ma Arumgimis mo ki:

Aha/ mina di e uni mo dhali nyak shekem ibwaman uni mo,
dhali aha/ mina ta uni Arumgimis buni mo,
dhali uni mini ta 'kwanim pem mo be.

¹⁷ Gom gwo gi wakan mo tani piyi um ka pije/ mo 'peni uni mo
dhali dhuyi is bum ki she/ 'peni uni mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo.

Dhali dhalki to nyoggan kamu/ ki ta is ki me'd mo.

Yan'ko'd aha/ mina hayy um mo be,

¹⁸ dhali aha/ mina ta um Ababa mo,

dhali um mini ta iya/m pem mo dhali i'bwa/m pem mo.

A'di ta gwo jin ona Tapa mo, a'di jin ta a'di jin E^{ka}/ E^k mo be.

¹ Me'd jin takina ana gi gwo gwansan gun onu is mo tani um gun enu mo tani dhalki ana dhelela is bana mo 'pena ris mii gun nyo/i bungwar isi 'baar mo dhali shi/in mo mmosus mo jin kogu ki jaro/ jaro/ mo e moŋko/ goma Arumgimis mo.

ABuulus 'Kunykina Bwa mo gom 'Kwanij Ɂaniisa kun Ri'ckina Du Is mo

² Ɂa'di adum bum gom aman mo. Aman 'konaki tħu'th to mii e jan ḥal 'dej kamu/ mo. Aman 'konaki pu/ jan ḥal 'dej kamu/ mo. Aman 'konaki bu'th shi/ miim 'boro'da kamu/ gom jan ḥal 'dej kamu/ mo. ³ Aha/ dinaki o gwo yansan mo mmował um mo haali/ aha/ ona gwo yansan ntwa/a/ mo ki um dhuna aman mo eya dum bam mo, mmowu mmontal 'de/ mo dhali mmo'ko ki e e montal 'de/ mo be. ⁴ Aha/ tana gi dhan mo jin wuka/ um jwa i is mo. Aha/ tana gi dhan mo jin karka/ is ki ca mo gom um mo. Aha/ 'tu'dkunu mo ki momalas mo. Ki mom bami 'baar mo jin tħoju aman bwa mo tani moj'kuny bwam pem guski'd ki sho'k piti mo be.

⁵ Haali/ isi kani ki aman pu'dkina mo e Pam Makiduniyya mo tani bungwar is bam yisa gamki mo ma si/isa kamuwa, hili aman tħo'ckunu bwa mo ka ris mo jin tħuk mo, mo/as ki us mo dhali ki moŋko/ is e bwaman mo. ⁶ Hili Arumgimis a'di jin malaski a'di jin bičkunu bwa ka luŋgu'b mo tani malaski aman mo gom pu'd jin pu'dkin ma Tiithus mo be. ⁷ Dhali yisa jasi gom pu'd jin pu'dkina a'di 'te/ mo, hili si'da/ ki momalas jin malaskina a'di um mo ki gwo jin tħorkina a'di aman mo gom kwa/am bum jin 'koshki um mo, dhali gom kom bum jin gwokina um mo, dhali gom mii jin shwa uma nyor ka nyor mo gom aha/ mo, wakan ki aha/ mina bwa 'kuny kagahara mo be. ⁸ Haali/ isi kani waħkki/ aha/ raħa um mmoqkal bwan ditħi'd mo gom gwom pem jin 'kwarkika/ um mo tani aha/ yisa guna is mo gom a'di mo (ba aha/ gukina isi twa/a/ mo be) haali/ aha/ nyithkina ki gwo yansan jin 'kwarkika/ um mo tani jwakatki um mo be, bahili jasi gom ari mo mo. ⁹ Ki a'di gi wakan mo tani aha/ 'kuny kina bwa mo, yisa haali/ um jwakatkunu mowa, hili haali/ um jwakatkunu mo e mo jin susu mmorica du is mo. Haali/ um suruna ki monyjwakał mo jin ta a'di 'peni Arumgimis mo, wakan ki um mina isi 'koki 'kosh ka nyor gom toñ kamu/ jin thisu e mo gom aman mo be. ¹⁰ Haali/ monyjwakał 'peni Arumgimis mo a'di ki wagas mo jin rijuwa du is mo jin shu'di tagi bway mo jin tanuwa ta is ki me'd jin diki sus e mo jin 'donu is mo, hili monyjwakał jin ta ji gi 'kwaniny'cesh mo tani a'di wagaski mowu mo be. ¹¹ Haali/ hili ma, mo jin gwona bwa ka daran du mo monyjwakał yan jin ta ji 'peni Arumgimis mo tani a'di wagaskunu mo e um mo, mom'ba/ jin ganankina um mo mmotor markin bum mo ki is bum mo, mo ma nyor jin dekkki um mo, dhali mo ma ayy/ayy/ayy/ am bum mo, dhali moŋkwa/am bum jin 'koshki um mo, dhali mii jin shwa uma nyor ki thithħ dhali ajisa jin gamkunu mo be. Eya ris mii jin su'kkina um mo tani um ki is bum nyo/kunu mo ki ku gun 'kona mii ki 'ko 'ba/ mo goma ris mii kun 'konu ki batħ mo be. ¹² Wakan, aha/ bala 'kwarkina gwo e um mo tani hili yisa gom a'din 'de/ yin jin tħu'tħki to mii mo walla gom a'din 'de/ yin jin 'koshkina is ka nyor mo gom mii jin tħutha a'di mii mo yisa, hili ki mo jin shwa uma nyor ki thithħ mo gom aman mo jin minu 'taki tħor mo eya tente/ gom um e jis/e ma Arumgimis mo be. ¹³ Wakan aman malaskunu mo be.

Dhali ki momalas ganam bam jin 'ce'du 'ba/ mo tani aman 'kuny kina bwa kagahara mo e moj'kuny bwa ma Tiithus mo haali/ adum piti a'di sikunu is mo gom umi 'baar mo be. ¹⁴ Haali/ waħkki/ aha/ tħorkina a'di gwonj kamu/ mo gom mmokarka/ is ki ca mo gom um mo tani aha/ yisa karu ki mon'the is yisa. Hili jasi me'da ris gwo 'baar mo kun okina aman e um mo tani ta gwoj gana/ mo tani wakan 'bam bam jin dhuna am ki ca mo e bwambor ma Tiithus mo tani a'di nyo/kunu ki nyo/ gana/ mo be. ¹⁵ Dhala dum piti pu'dki'd ka piye/ 'baar mo kagahara gom um mo me'd jin kakina a'di gwom bum e jin hakina um e 'baar mo dhali moŋko/ jin Ɂoka/ um mo dhali adee jin deekina um mo a'di jin bu'tħkina um a'di mo be. ¹⁶ Aha/ 'kuny kina bwa mo haali/ aha/ takina gi mo jin wuka/ um jwa i is mo jin 'borod ki 'bor gana/ mo be.

Mii jin Çinu To ka 'Ka'd Me'di Is mo

¹ Aman ḥapa um mmomish mo mo iwak mo gom gwo ma 'the ma Arumgimis mo jin ṭorkunu mo eya ḫaniisa 'baar mo e Pam Makiduniyya mo be. ² Haali/ e mompal gi mo jin ṭocu bwa mo jin eka/ ek mo tani moŋ'kuny bwam buni jin ekki'd ki ek mo dhali moha'th'ko'd buni jin shwa'da nyor mo tani a'di guski'd ki sho'k piti mo ki pa jin tana uni ki to jin 'ka'da uni me'di is mo ki miim buni mo be. ³ Haali/ uni çiki to mo isi ki jim buni jin tana uni mo, me'd gwo jin mishka/ tor mo dhali ki tom buni jin 'ce'de'da po/ jin çina uni mo tani a'di 'peni bwam bunij gana/ mo be. ⁴ Uni 'thoki am mo ka dun dara'd mo gom mii ma 'the yan mmonyak to mii mo mmowothh uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo. ⁵ Dhali yansan miikina uni mo, yisa me'd jin ṭoshkina aman mo, hili ntwa/a/ mo tani uni çiki is buni ki Tapa mo dhali ki aman mo ki bwa ma Arumgimis mo be. ⁶ Isi ki gwo gi wakan mo tani aman ḫirrishkina aTiithus ki gwo mo haali/ a'di ṭelki mii 'pen mo hila/ mo tani a'di midi 'taki mii thim mii ma 'the yan e bwam um mo be. ⁷ Dhali me'd jin 'kokina um imis eya ris to 'baar mo e moŋgam gwo is mo, e mo jin onu gwo mo, e moyuk mo, eya risa du gun darkin gi dar mo, dhali e mo/en bum gom am mo tani hili si'da/ ki um mini 'ko imis gom mii ma 'the yansan si'da/ mo be.

⁸ Gwo yansan oka/ yisa mmokana ḫan mo, hili mmonyo/ mii mo ki mii gi cin tiya kun miina uni ka daran du mo ki mo/en bum si'da/ mini ta kuŋ gana/ kun dar ki washila/ mo be. ⁹ Haali/ um mishkina 'the gi Tapa Yesus Kristhos bana mo, ba ki a'di ta pa ki pa mo tani a'di warki'd ka ha'th'ko'd gom gway bum mo. Wakan ki mo ma ha'th'ko'd piti mo tani um mini war ki uni gun ta pa ki pa mo be. ¹⁰ Dhali e mii yansan mo jin 'konu ki bath mo tani aha/ cikina uma yuk mo. A'di jin 'boro'd gom um mo mmoothim a'di shwane/ mo tani a'di jin ṭelkina um 'pen ki yil 'de/ yin kagush mo, yisa jasi mmomii to 'te/ mo, hili mmo/o bwa mo be. ¹¹ Wakan ki mo/is bum e bwa jin ona um ki mii a'di mo tani mini 'taki ta par mo ki miim bum jin thimkina um a'di mo 'peni to gun takina um mo be. ¹² Haali/ wakki/ mo jin isu di'd mo tani a'di mishkunu bu'th mo me'd isi to gun takina wathi/ mo, yisa me'd isi to jin darkina a'di yisaa. ¹³ Aha/ dinaki o gwo yansan ki kun tiya mini 'taki ta gi mii gun 'disha'dish abor mo dhali uma tiya mmokal to kun diṭadit mo. ¹⁴ Hili mmonyak to mo, gom tom bum gun ishkin ka enthus mo shwane/ e mo yan mo tani mini 'taki thipa thip mo gom tom buni gun hara uni mo, wakan ki tom buni gun ishkin ka enthus mo tani mina uni 'taki thip um ki to gun hara um mo, wakan ki mo jin nyaku to midi di mo be. ¹⁵ Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: A'di jin kwanyki to ki nyanye/ mo tani dara'd ki ji gi uri 'kup mo dhali a'di jin kwanyki'd ari'ceenne/ mo tani yisa hara toŋ kamuwa.

Tiithus dhali Kum Piti kun Nyak A'di li mo

¹⁶ Hili ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo eya Arumgimis mo a'di jin karki bwa jin onu ka daran du mo mmohila hil mo gom um eya du ma Tiithus mo be. ¹⁷ Haali/ a'di yisa ibu'thki miij 'kup bam jin yipa amana, hili a'di ki is piti ka daran du mo tani a'di midi yaku/ i um mo ki bwam pitij gana/ mo be. ¹⁸ Ki a'di mo tani aman hashkina akam bana a'di jin torkina gway piti ḫarash eya risa ḫaniisa 'baar mo gom gwony çim piti jin çina a'di mo gom gwom 'borga/ mo be. ¹⁹ Dhali hili jasi gom a'di jan yisa, hili a'di karkunu 'pen ka piye/ mo ka risa ḫaniisa 'baar mo mmonyak ya ki am mo gom mii ma 'the yan mo jin 'kokina aman mmokal ki mii mo gom monyca gi Tapa mo dhali mmotor bwam bam jin o'd ka daran du mo mmo/is mo be. ²⁰ Am 'kona e ki mii ki 'kahar mo ki wathin tal 'denj kamu/ midi diki 'taki 'tak manya/ apo/ am mo gom to jin ciyunu ki me'd jin 'ka'du i is mo a'di jin miikina aman to mo be. ²¹ Haali/ aman gukina a'di ki e mo a'di jin ta montak mo, yisa jasi e jis/e gi Tapa mo yisa, hili si'da/ e jis/e gi 'kwani mo be. ²² Dhali ki uni mo tani aman hashkina akam bam a'di jin nyo/kina aman mo me'd ka ris mo dhali gamkina

aman mo ki a'di i/ona bwa ki oñ gana/ goma ris to 'baar mo. Dhali hili a'di shwane/ a'di ona bwa ki dhan o jin shi/ashi/ mo gom dhan miim piti jin wukina a'di um jwa i is mo be. ²³ Haali/ me'da Tiithus mo tani a'di ita'da manpwak to bwa nyakki aha/ mo dhali agarr pem jin miiki to nyakki aha/ gom um mo. Dhali gom iwak bana mo tani uni ita imandhunu ki she/ mo eya risa kaniisa mo gom monyca ma Krishhos mo be. ²⁴ Wakan nyo/i mii mo ibwambora risa kaniisa mo gom mo/en bum mo dhali gom 'bam bam kun dhunu aman ki ca mo gom um mo ibwambori 'kwani gwansan mo be.

9

To jin Çinu mo gom Imandhunu ki She/ ki Dhelel Dhelel mo

¹ A'di yisa ta gwo jin migia/ mii i'kwar mo gom um mo gom to jin çinu ki me'd mo gom uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo. ² Haali/ aha/ mishkina miim bum jin iskina um mo, a'di jin karkika/ 'ba/ ki ca mo gom um mo ibwambori 'Kwani gi Pam Makiduniyya mo mmo/o gwo mo ki 'Kwani gi Pa Akaa/iya uni 'kokin mo mmothoson is buni mo 'peni yil kagush mo. Dhali miim bum jin shwa uma nyor ki thiñt^h tani a'di merki unin tiya is ka woho/ mo be. ³ Hili aha/ hashkina iwak mo, wakan ki 'bam bam gun dhuna aman ki ca mo gom um mo tani minu 'koki nyo/ ki pe'th eya yir yansan mo be, wakan ki um mini thoson is mo me'd gwo jin okika/ gom um mo jin midi 'taki di moyi. ⁴ Isi ciki/ wañki/ 'kwanin tiya 'peni Pam Makiduniyya mini pu'dku/ mo nyakki/ aha/ mo dhali gam um ki um 'koki thoson is mo tani aman minu dhu ki mon'the is mo, mmomol 'twanj kamu/ o mo gom um mo, gom mo jin wuna aman um jwa i is kan mo be. ⁵ Wakan aha/ toshkina ki a'di ta mii jin minu mii mii mo mmodhuki iwak 'pen mo mmo/ii mo e um mo ntwa/a/ ki aha/ mo dhali thoson ntwa/a/ mo gom to jin çinu ki me'd mo jin ona um gwo is mo, wakan ki a'di minu thoson is mo, yisa mmokana kan ki 'bi'th mo gom a'di mo hili ki bwa jin ciki to ki me'd mo be.

⁶ 'Kup gwo a'dihe/ be. A'di jin siki to ki gwa'd gwa'd mo tani a'di si'da/ midi 'cith to jin gwa'dagwa'd mo dhali a'di jin siki to ka entus mo tani a'di si'da/ midi 'cith to ka entus mo be. ⁷ Aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo mini mii to gun dhukina uni eya dum buni mo, yisa ki is jin iriñkunu mo walla ki mo jin rukunykuwu rukuny mo haali/ Arumgimis enki uni gun ci to ka 'ka'd me'di is mo be. ⁸ Dhali Arumgimis mishi um te mo ka ris mom'bor mii e mo jin isha to ka entus mo be. Wakan ki um isa yempa/ takin gi to jin 'koshi jwa mo 'pena ris to 'baar mo dhali wakan si'da/ um mini te aris mii gun ishin ka entus goma ris miim 'borga/ mo be. ⁹ Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

A'di yekki to mo isa dhana/ mo, a'di ciki to mo gom uni gun hatha'ko'd mo.

Momii ma kar/em piti a'di 'dimki 'kup mo gom mii jin 'konu ki sule/ mo be.

¹⁰ A'di jin ciki'da ka'bany to ka mansi to mo dhali ton^{te}/ goma manshwa to mo tani a'di midi thipa thip mo dhali mara ka'bany bum is mo dhali ganan mondhe'd bum jin ta mii ma kar/e mo be. ¹¹ Dhali um minu saka'th mo eya ris bwayi 'baar mo ki 'twanjkal kuku/ mo gom dhan tony caaga/ kun cina um ki me'd mo, a'di jin minu wagas ki am mo gom mo jin çinu a'bor bwa i is mo goma Arumgimis mo be. ¹² Haali/ gom mii yansan jin miikunu mo tani yisa jasi goma thip kun thipu ki to gom uni gun dhunu ki she/ gom to gun hara uni mo yisa hili si'da/ gom mo ka ris kun çinu a'bor bwa i is mo goma Arumgimis mo kun sokin ki sho'k buni mo be. ¹³ E bwan'kwariny mo yansan jin nyo/u mo gom mo jin miinu to mo tani um mini kara Arumgimis ki ca mo gom gwo jin hana um e mo mmomii mo gom monyith jin nyithkina um gwom 'borga/ ma Krishhos mo dhali gom to jin cina um ka 'ka'd me'di is mo gom uni mo dhali gom cin tiya 'baar mo si'da/. ¹⁴ Dhali me'd jin 'kosha kwa/a/ uni gom um mo dhali 'tho gom um mo haali/ goma 'the ma Arumgimis jin bononi mii mo jin di e um mo. ¹⁵ Mom'bora 'bor bwa i is mo eya Arumgimis mo gom to jin ciyunu ki me'd mo jin cina a'di mo a'di jin molu kolol mo be.

10

Mii ma Buulus jin 'Ce'dkina A'di Gwo She/ mo gom Mii jin Miina A'di To mo

¹ Aha/ Buulus ki is pem lalkina um sho'k ki gwo mo ki mii ma 'thup e mo dhali mii ma du jin 'thupki'd eya Kristhos mo – Aha/ jin kara is ki gwa'd mo ki ana 'kona ka karambor mo, hili aha/ dara gi monyju/ mo ki aha/ pikina 'peni um mo – ² Aha/ 'thokina um ki aha/ dikina e buj'kus bum mo ki aha/ mina 'taki diki tor mom pem jin dika/ ki ju/ mo gom miiny jwa jin wunu i is mo me'd jin mig/ tora po/ kun tiya mo kun 'bapaski aman is ki mii mo kun 'dapi e ki bungwar is ga 'cesh mo. ³ Haali/ ba aman 'kona e mony'cesh mo tani aman yisa kalkina mo/as gi mony'cesh mo. ⁴ Haali/ to gi mo/as bana 'koki ta mo ma mee gi mony'cesh jin asa ana mo, hili uni ta ku gi mom'bi'th jin piyi'd 'peni Arumgimis mo mmo'ce'da cur gi mo jin tenu mom'bi'th sho'k mo be. ⁵ Ana 'ce'dkina gwo jin garu 'kusi 'twa/ sho'k mo dhala ris mo jin dhunu is ki ca mo mmo'tasha 'tash 'twa/ mo gom mo jin minu nyitha Arumgimis mo dhali budha ris gwo kun kulumkina ana i bwa mo mmodhu mo mmoha gwo ma Kristhos e mo be. ⁶ Mmonyoj is mo mmorica ris gwo gun ushu ha e mo ki gwom bum gun hakina um e kun thimkunu mo be.

⁷ Hili a'di jin d'i d e bwambori jis/em bum mo. Wakki/ jan tal 'dej kamu/ wu'da wuny jwa i is mo ki a'di ta jim ma Kristhos mo tani dhalki a'di ka is piti e mo ki a'di ta ji ma Kristhos mo be. Wakani am si'da/ mo be. ⁸ Haali/ isi kan wakki/ aha/ kara 'ba/ ki ca mo 'teki shi/ ari nyanye/ mo gom moshirr bam mo jin cikina Tapa am mo gom mo jin nyanyu um is mo dhali yisa gom mmo'ce'd um sho'k mo tani aha/ yisa minu kar ki mo ma 'the is mo. ⁹ Aha/ mina 'taki diki su'k uma du ka war moyi ki gwom pem jin 'kwarkika/ um mo be. ¹⁰ Haali/ uni o gwo mo ki: Gwom piti kun 'kwarkina a'di mo tani ditadit mo dhali 'bitha'bi'th mo, hili mo jin dina a'di e buj'kus is mo tani 'ka'da'ka'd mo dhali gwom piti jin ona a'di mo tani waku mo be. ¹¹ Dhalki 'kwani gi wakan mish gwo 'ban mo ki gwo gun ona aman e gwo kun 'kwaru mo me'd jin pina aman mo tani aman miikina a'di me'd jin 'kokina aman mo be. ¹² Yisa mmomiina aman ka gugundhi/ mmodhu is bam ka par nyakki unin tiya gwansan kun dhuki is buni ki ku gun ha me'd mo. Hili ki uni barki is bunij gana/ ki tiyan tiya mo tani dhali dhu is buni ka par mo ka rem 'kup mo tani uni dar gi gwo jin mishu 'ban mo be.

¹³ Hili aman mina 'koki dhu is ki ca mo mmo'ce'd gwayu/ mii apo/ mo, hili aman mina dhu gwayu/ ma Arumgimis mo a'di jin dherkina a'di aman mo mmojidhir mo isi kan e umi. ¹⁴ Haali/ aman ki is bam yisa 'ce'dkina agagala/ mo, ma me'd jin dina aman ki jithirku/ i um mo. Aman takina uni kun twa/a/ mo kun pu'dkin 'peni bway jin si'dasi'd e um mo gom gwom 'borga/ ma Kristhos mo be. ¹⁵ Aman 'konaki dhu 'bam bam ki ca mo mmo'ce'd gwayu/ mii apo/ mo e mii jin miina 'kwanin tiya to mo. Hili mo ma 'tej kapem bam a'dan be. Ki mongam gwo is bum minu ek mo tani bwam mondhe'd bam e bwam um mo minu galal ki galal jin caaca mo be. ¹⁶ Wakan ki am mina 'taki ci gwom 'borga/ eya ris bampa/ 'baar mo mmo'ce'd uma po/ mo ki dar gi mii jin dhunu 'ba/ ki ca mo gom mii jin iskin hila/ mo e bwam mondhe'd gi cin tiya mo be. ¹⁷ Dhalki a'di jin kar 'ba/ ki ca mo tani kar 'ba/ ki ca mo e Tapa mo be. ¹⁸ Haali/ a'di yisa ta wathi/ jin midi kar is piti ki ji gi ha me'd mo jin minu bu'th mo, hili wathi/ a'di imina Tapa kar ki ji gi ha me'd mo be.

11

ABuulus dhali ku gi Ta Thus ki Thus mo kun Dhunu ki She/ mo

¹ Aha/ onayi ki um mini dhal aha/ ari bway mo mmo/o ari gwom pus mo. 'Kuci bwa mo ma ki 'kari'th gom aha/ mo. ² Aha/ sura i mon'thoth bwa gom um mo jin piyi'd 'peni Arumgimis mo haali/ aha/ doshkina um eya Kristhos mo mmoçi um me'd nyaranya'b this jin dheleladhelel mo goma kath ma yim mo be. ³ Hili aha/ ko/kina is mo, me'd

mii jin miina tasha/ mo mmoheka Hawwa e mo ka mak piti mo tani ki gwom bum kun kulumkina umi bwa mo tani mini sus um mmoper mo 'peni mii gun daru gi washila/ mo dhali miin dhelelga/ kun ta mii ma gayiln eya Kristhos mo be. ⁴ Haali/ wa^kki/ jan tal 'dej kamu/ midi pu'dku/ mo dhali ci gwo goma Yesusa kamu/ mo jin diki ta a'din 'de/ jin cina aman um gwo mo tani walla wa^kki/ um bu'th shi/in kun 'ko ki she/ mo 'peni a'din 'de/ jin butha um mo walla wa^kki/ um bu'th gwom 'borga/ jin di ki she/ mo 'peni a'di jin bu'thkina um mo tani um komki 'peni a'di ki jahanne/ mo be. ⁵ Aha/ tosha ki aha/ dinaki kar ari shej kamu/ mo gom uni gwansan kun dhunu ki she/ mo kun bolona bol e mo be. ⁶ Isi kani wa^kki/ aha/ dina 'twam pem ki ta gwocon mmotor gwo mo tani aha/ dara gi mo jin nyithuwa nyith mo yisa. Hili eya ris bwayi 'baar mo ki 'twa^jkal kuku/ mo tani aman t^orkina um a'di yansan eya tente/ eya ris to 'baar mo be.

⁷ A/ki aha/ miikina miinthus mo mmokarka/ is pem ki gwa'd wakana ki um minu 'taki dhu ki ca mo haali/ aha/ cⁱkina um gwo ma Arumgimis jin ta gwom 'borga/ mo ki dar gi mii jin 'thonu to 'peni um mo be. ⁸ Aha/ 'tulkina to 'pena kaniisan tiya mo mmobu'thkika/ to gun cⁱnun 'peni uni mo goma thip jin miinuwa thip mo, ki mii gi wakan mo mmomii um to mo be. ⁹ Dhali ki aha/ nyaka di ki um mo dhali aha/ hara to mo tani aha/ dinaki kar jan tal 'dej kamu/ ton di^ti'd ibwa mo haali/ tom pem jin taka/ mo tani 'kokunu mo mmothip aha/ 'pena wa^k mo uni gun pu'dkin mo 'peni Pam Makiduniyya mo be. Wakan aha/ tu^kkina is mo dhali aha/ mina isi tu^k mo 'peni mo si'da/ jin 'konu ki ton di^tin ibwa mo e um mo eya ris 'twa^jkal kuku/ mo. ¹⁰ Me'd gwo^j gana/ ma Kristhos jin diki'd e aha/ mo tani 'bam pem jin karka/ ki ca mo tani aha/ mina 'twa/ diki 'dap mo e bampa/ gi Pa Akaa/iya mo be. ¹¹ Dhali kataye? Haali/ aha/ dinaki en uma? Arumgimis mishki'd ki aha/ ena um mo be.

¹² Dhali a'di jin miikika/ mo tani aha/ mina tikir a'di mii mo jin migia/ non uni gwansan kun se gwo i is mo, uni gun dhuki 'bam buni ki ca mo gom gwo jin hashu uni mo ki uni gun mini 'taki se gwo i is mo mmo/o ki uni i miiki mii mo ki mii ma garrne/ mo me'd aman mo be. ¹³ Haali/ 'kwani gi wakan ta uni gun dhunu ki she/ mo gun ta thus mo dhali imanmiya tu'c gun he'kkina he'k e mo, kun warki is buni^j gana/ ki uni ma Kristhos kun dhunu ki she/ mo. ¹⁴ Dhali mo jin meru di'da? Haali/ isi kani aSe^taan warki is pitij gana/ ka man'doyu gwo gi monkush mo be. ¹⁵ Wakan a'di yisa ta to jin meru wa^kki/ cⁱjkina/ piti si'da/ warki is buni me'd is gi cⁱjkina/ gi mo ma kar/e mo be. Hili 'pemen buni mini 'ko isi ki miim buni gun miikina uni mo be.

Mo jin 'Kosh ma Buulus Is ka Nyor mo Me'd jin Tana A'di Amankaru ki She/ mo

¹⁶ Aha/ rasha gwo e mo ba/. Dhalki wathin tal 'dej kamu/ midi mii diki tosh ki aha/ tana pus mo. Hili isi kani wa^kki/ um toshkin kan mo tani budhi aha/ mo ma me'd wathim pus mo, wakan ki aha/ gara/ mina 'taki kar ari 'ba/ ki ca mo. ¹⁷ (A'di jin oka/ mo tani a'di oka/ mo yisa ki moshirr gi Tapa mo, hili me'd wathim pus mo mmokarkika/ 'ba/ ki ca mo mmowuwa wuny jwa i is mo be. ¹⁸ Me'd jin tana 'kwani aris ka ris kun dhu 'ba/ ki ca mo gom to ga 'cesh mo tani aha/ gara/ mina kar 'ba/ ki ca mo be.) ¹⁹ Haali/ um 'kunykina bwa mo mmo'ku^c bwa mo gom uni gun ta pus mo me'd jin yu^ka um ki yu^kki is bum mo. ²⁰ Haali/ um 'ku^cki bwa mo wa^kki/ wathi/ dhu um ki cⁱjkina/ piti mo, walla 'kwar um ka gwapi/ mo, walla bu'th shi/ miim 'boron bum mo, walla 'the^k thini mis mo, walla dor um e jis/em bum mo. ²¹ E mon'the is pem mo tani aha/ mina mii o gwo mo ki am 'kokina mo ki is jin 'ka'da'ka'd kagahara mo gom mii jan mo be.

Hili ma a'diyin jin mina jan tal 'de/ ibu'th ki mo^jkar 'ba/ nycine/ mo tani - aha/ okina gwo me'd wathim pus mo - aha/ si'da/ bu'thkina mo mmokar 'ba/ ki ca mo ki a'di jan mo be. ²² A/uni ta 'Kwani Ibraniyiina? Wakan aha/ garayi. A/uni ta 'Kwani ma Israyiila? Wakan aha/ garayi. A/uni ta emen ma Ibrahiima? Wakan aha/ garayi. ²³ A/uni ta cⁱjkina/ ma Kristhosa? Aha/ tana jan 'de/ jin 'boro'di. - Aha/ ona gwo mo me'd

wathi/ jin gusi'da du mo. Aha/ tana a'di jin 'boro'd ki 'bor gana/ kagahara goma ṭu'c jin caaca kagahara mo dhali gom mmodi eya sijin kagahara mo dhali gom mondor jin molu dej e mo dhali gom mmo'dish 'twa/ isa yempa/ mmowu mo. ²⁴ Me'di mudhe'd mo aha/ bu'thkina mondor 'peni me'd gi 'Kwani Yahuuda/ mo ki mondor jin 'kona issu/ i/ath 'de/ mo. ²⁵ Me'di kwara mo aha/ dorkunu mo ki cwa mo. Ki ej kamu/ mo tani aha/ 'koshkunu ki wosh mo. Me'di kwara mo tani aha/ dikina e bwam ma kur yi'de/ jin pwaṭhki bwa mo. Ki mon'thiny ilu/ mo dhali ki montee ilu/ mo tani aha/ hashkina e 'kukumma/ yi'de/ mo be. ²⁶ E ya jin yaka/ me'd ka ris mo, aha/ 'dapa 'kup e mo jin tagu wu mo 'peni yi'de/ kun son mo, e mo jin tagu wu mo 'peni imandil to mo, e mo jin tagu wu mo 'peni 'kwanim pem mo, e mo jin tagu wu mo 'peni 'kwani gun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, e mo jin tagu wu mo e 'peñkuman bampa/ mo, e mo jin tagu wu mo e mombwaasho mo, e mo jin tagu wu mo e kumma/ yi'de/ mo, e mo jin tagu wu mo 'peni iwak pem gun ta thus ki thus mo, ²⁷ e mii ma tu'c jin 'batha'ba'th mo, e miiny ciŋkina/ jin shwa'da nyor ki thith mo, e mon'thiny ka ris ki dar gi e ki ish mo, e te/ jin 'koshko'da 'kosh mo dhali e yi'de/ jin bu'thki'da bu'th mo, me'd ka ris ki dar gi tonte/ mo, dhali e mon'thupga/ mo dhali ki is gana/ 'te/ mo. ²⁸ Dhali ki dar gi mii gwansani 'baar mo ka po/ mo tani to di'd jin yap aha/ mo isa yempa/ mo, a'di jin ta mo/anan is pem goma risa kaniisa 'baar mo be. ²⁹ Kaja a'di 'ka'da ise idhali aha/ idina is ki 'ka'd mo? Kaja a'di jin karu mmobit moye idhali aha/ idin ma nyor ki dek mo?

³⁰ Wakki/ aha/ mina mii kar 'ba/ ki ca mo tani aha/ mina kar 'ba/ ki ca mo gom to gun toru aha/ e moj'ka'd is pem mo be. ³¹ Arumgimis dhali Ababa gi Tapa Yesus mo tani a'di jin 'boru mii mo gom mii ma sule/ mo tani a'di mishki'd ki aha/ dinaki ta tor mo be. ³² E Pan Dimashk mo tani amudhiir jin diki'd e bwaj'kwariny ma Malik jin ta'da Areta mo, jin jiki 'peñkuman Bampa/ gi Pan Dimashk mo jin mina a'di bu'th aha/ mo be. ³³ Hili aha/ thulkunu ka 'cesh mo e bwam ma nura/ mo gi ej 'kup gi embul shu'd ma goj mo dhali ye 'peni me'd piti mo be.

12

Tonyjan ma Buulus mo dhali Gwo jin 'Ceenu mo

¹ Aha/ mina mii kar 'ba/ ki ca mo. Tor kamu/ yisa di'd jin midi ta shi/ miim 'boro'd gom a'di mo tani hili aha/ mina yip 'kup e tonyjan mo dhali gwo jin 'ceenu jin ta ji gi Tapa mo be. ² Aha/ misha wathi/ jin diki'd eya Kristhos mo, a'di jin diki'd ki yil karpa'c ath 'de/ mo 'thissa/, a'di jin bu'thkunu mo e bwam momis jin 'kon ma po/i kwara mo - wakki/ ki bunqwar is mo walla ki dar gi bunqwar is mo tani aha/ dinaki mish mo mo. Arumgimis a'di mishki mo mo be. ³ Dhali aha/ misha ki wathi/ yansan a'di bu'thkunu mo e bwam monyjaro/ ma Arumgimis mo - wakki/ a'di e bunqwar is mo walla ki dar gi bunqwar is mo tani aha/ dinaki mish mo mo. Arumgimis a'di mishki mo mo be. ⁴ Dhali a'di ciŋki gwo ki to gun minu mol tor mo, jin mina wathi/ mol bah mo be. ⁵ Gom gway gi wathi/ yansan mo tani aha/ mina kar 'ba/ ki ca mo, hili eya po/ gway gi is pem gana/ mo tani aha/ mina diki kar 'ba/ ki ca mo isi ciki/ jasi moj'ka'd is pem mo be. ⁶ Ba wakki/ aha/ onayi ki kar 'ba/ ki ca mo tani aha/ mina diki ta pus mo haali/ gwo jin mig/ tor mo tani midi ta gwon gana/ mo be. Hili aha/ tu'kkina is mo 'peni a'di mo, wakan ki jan tal 'dej kamu/ midi 'taki diki kulum gwo apo/ aha/ ki nyanye/ 'peni a'di jin parkina a'di e e aha/ mo walla cik 'peni aha/ mo be. ⁷ Dhali mmonon aha/ 'peni mo jin mig/ kar 'ba/ ki ca mo goma ris gwony 'cee gwansan kun ishkin ka enthus mo tani a'de/ a'di ciŋkunu aha/ mo e bunqwar is pem mo a'di jin ta'da gumbway ma Setaan mo mmotukun aha/ mo, mmonon aha/ mo 'peni mo jin mig/ 'taki kar 'ba/ ki ca ki nyanye/ mo. ⁸ Me'di kwara mo tani aha/ yukkina Tapa mo mmo'tho mo gom a'di yan mo ki a'di midi 'taki dhal aha/ mo. ⁹ Hili a'di ki o aha/ gwo mo ki: A'them pem a'di 'koshi jwa mo gom /e mo haali/

mom'bi'th pem a'di nyo/u mo ki nyo/ gana/ e mo is jin 'ka'da'ka'd mo. Aha/ mina bwa 'kuny ki nyanye/ kagahara 'baar mo mmokar 'ba/ ki ca mo e mom pem kun 'ka'dka/ is mo ki mom'bi'th ma Kristhos midi ca'ba po/ aha/ mo be. ¹⁰ Gom gway ma Kristhos kan mo tani aha/ ca'bkina ka this mo i e mo e is jin 'ka'da'ka'd mo, eya wak jin waku mo, e miiny çijkina/ jin shwa'da nyor ki thith mo, e mo gun tojuwa to'c bwa mo, dhali e mii ma cis mo. Haali/ ki aha/ 'ka'da is kan mo tani aha/ 'bi'th kina is ki 'bi'th mo be.

Mo jin Anankin ma Buulus Is mo goma Qaniisa gi Paj Kurinthuuus mo

¹¹ Aha/ takina pus mo. Um kankaa/ ki 'bi'th mo gom a'di mo haali/ aha/ ka ba/ imina 'taki ha me'd ki han gana/ ki um mo. Haali/ aha/ dinaki kar ari shej kamu/ mo gom uni gwansan kun dhunu ki she/ mo kun bolona bol e mo, isi kani ba aha/ tana toj kamuwa. ¹² Jamas mii goma mankaru ki she/ jin ta jin gana/ mo tani uni thimkunu mo e bwam um mo eya ris bwa 'baar mo kun 'kuçkunu mo ki 'kari'th mo dhali ki jamas mii mo dhali ki momer mo dhali ki miiny caaga/ mo. ¹³ Haali/ 'peni shi/ miim 'boro'd jana nonu um mo jin tan ma qaniisan tiya mo, isi ciki/ aha/ ki is pem dinaki kar tondi'da po/ um mo. Dhalki aha/ 'peni mii yan jin thu'thka/ mo ma.

¹⁴ Mmahan gom me'd kun 'koni kwara mo tani aha/ thosonkina is pem mo mmoyaku/ i um mo. Dhali aha/ mina dit um mii ki dit yisa, haali/ aha/ dinaki simm to gun tana um e mo, hili aha/ simma jasi um e mo. Haali/ ushi uci ka ba/ imini 'koki mii dhu to mo gom icom buni mo, hili icom gom uçim buni mo be. ¹⁵ Aha/ mina bwa 'kuny mo ki 'kuny gana/ mo mmo'baar tom pem mo dhali mmo'baaru is pem mo gom gway ma kashiram bum mo. Wakki/ aha/ ena um kagahara mo tani a/dhali aha/ minu en ki gwa'd gwa'd mowa? ¹⁶ Hili 'boro'd be ki aha/ ki is pem dinaki dit um mii ki dit mo. Dhali um o gwo mo ki aha/ miikina ka mak mo dhali aha/ he'kkina um e mo ka gany pem mo. ¹⁷ A/ aha/ bu'thkina shi/ miim 'boro'd 'peni um ki unin tiya gwan gun hashkika/ e um mowa? ¹⁸ Aha/ kankina Tiithus gwo mo mmoyaku/ mo dhali mmohasha kam mmonyaç ya ki a'di mo. A/dhala Tiithus bu'thki shi/ miim 'boro'd 'peni um mowa? A/'kona am ki mii mii jin nyaka'd e shi/ina 'de/ mowa? A/'kona aman ki nyak natgin gun nyakkan mowa?

¹⁹ A/um 'kon mmoçosh isa yempa/ ki aman 'ce'dkina gwo she/ mo gom bungwar is bam mo ibwambori um mowa? A'di ibwambori jis/e ma Arumgimis mo ba/ ki aman torkina gwo goma Kristhos mo dhali a'di 'baar mo gom mmonyaç bum kun minu nyanyum is mo, um gun enu mo be. ²⁰ Haali/ aha/ ko/kina is mo ki aha/ wari mina 'taki pu'dku/ mo dhali gam um me'djin dika/ ki o bwayi, dhali ki um mini 'taki gam aha/ me'djin mina um i'koki o bwa moyi. Wakan wari ki mo jin waluwa wal midi di mo walla bwan dhapan mo walla mo ma nyor mo walla mii jin miinu ka ham 'kus mo walla mo jin thudhuwa thu'th 'pen mo walla mo ma le'djin tanu mo walla mo jin 'theku 'ba/ mmis mo walla mo ma dulatt jin miinu mo. ²¹ Aha/ ko/kina is mo ki me'djin migi/ pu'dku/ mo dok/ e mo tani Arumgimis pem a'di midi 'taki kar aha/ ki is jin gwa'da'd mo ibwambori um mo dhali aha/ mina 'taki mii ko mo goma ris uni gwansan kun miiki miinthus itwa/a/ mo dhali 'koki rica du is mo 'peni mon'dap em buni mo dhali mii gun miinu miinyçal mo dhali mii kun 'kanuwa kanthi/ mo, a'di jin boçkina uni mo mmomii mo be.

13

Kwalany 'Te/ be. Gwo jin Rumkunuwa Rum mo dhali Monthe Me'd mo

¹ Yansan ta me'di kwara mo jin murka/ pu'dku/ i um mo. E mii gunn kun yera yer is ki gway mo tani minu mii te mo ki te'b ki 'twaj 'kwani su/ mo walla ki 'twaj 'kwani ikwara mo kun mini mii ta iman/o gwo mo. ² Aha/ rumkina uni gwansan kun mii miinthus ntwa/a/ ki gwo mo dhali aris unin tiya si'da/ mo, dhali aha/ rumkina uni ki gwo mo shwane/ me'djin pikika/ mo me'djin miikika/ mo ki aha/ dikina i bur'kus mo eya pom but pem jin 'kon ma po/i su/ mo ki aha/ mina diki 'tash uni 'twa/ mo wakki/ aha/ mina

pu'dku/ dok/e mo ³ haali/ um 'kokina gwo ibwa mo mmonyo/ mii mo ka Kristhos a'di torki gwo e aha/ mo. A'di yisa 'ka'da is ki 'ka'da e mo jin tu'ba a'di um mo, hili a'di ta gi mom'bi'th e um mo be. ⁴ Haali/ a'di 'koshkunu jwa mo ki cwany'cithan dhul mo e mo jin 'ka'da a'di is ki 'ka'd mo, hili a'di di'd ki e mo dok/e ki mom'bi'th ma Arumgimis mo. Haali/ aman 'ka'da is e a'di mo, hili mo jin tu'bu/ um mo tani aman mina nyak'ko ki a'di mo ki mom 'bi'th ma Arumgimis mo be.

⁵ Nyithi/ is bum mo ma, mmopar e wakki/ um shurkin mo e mongam gwo is bum mo. Pali is bum mo ma. 'Kona um ki nyitha ka Yesus Kristhos a'di diki'd e um mo - isi ciki/ ka jij gana/ um ushki me'd mo mmogam mompal 'kup mo be. ⁶ Aha/ ona bwayi ki um mini gam gwo ki aman 'konaki ta ku gun ush me'd mo be. ⁷ Hili aman 'thokina Arumgimis mo ki um mini 'koki mii a'di jin ta thus ki thus mo - yisa ki aman wana e gi uni gun gam mompal 'kup mo 'te/, hili ki um mini mii a'di jin ta jirj kar/e mo, ba am a'di iwana e ki uni gun ushi me'd mo be. ⁸ Haali/ aman mina mol tonj kamu/ mii apo/ gwo gana/ mo, hili jasi gom gwo gana/ mo be. ⁹ Haali/ aman 'kunykina bwa mo ki aman 'ka'dkina is mo dhali um a'di i'b'i'thkin ki 'bi'th mo. A'di jin 'thokina am mo tani ta gom miim bum jin minu nyo/ shoka 'cesh mo be. ¹⁰ Aha/ 'kwarkina gwo yansan ki aha/ si'da 'peni um mo, ki mii gi wakan ki aha/ mina pu'dku/ mo tani aha/ mina diki mii o gwo jin 'bitha'bi'th mo mmobu'thka/ moshirr mo a'di jin cikina Tapa aha/ mo gom mo jin nyajuwa nyaj is mo dhali yisa mmopor to bwa mo.

¹¹ Kwalany 'te/ ba/, iwak mo. 'Koku/ ma. Toki miim bum ma. Ciya hirdhe/ ki gwom pem mo ma. Gami gwo me'd ka rem 'kup mo ma. 'Koyi e monku'th is mo ma. Dhali Arumgimis gi mo/en dhali ji gi monku'th is mo a'di midi di e um mo be. ¹² Theka the me'd ka rem 'kup mo ma ki 'twa/ jin kogu jin pinu mo. ¹³ Aris uni 'baar mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani theki um me'd mo be.

¹⁴ A'the gi Tapa Yesus Kristhos mo dhali mo/en ma Arumgimis mo dhali anyak jin nyakk to mii gi Shi/in Dheleladhelel mo tani mini 'ko e umi 'baar mo be.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Paŋ GALATHIYYA mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus jin ta a'di jin karu ki she/ mo - yisa 'peni 'kwani mo walla ki wathij kamu/ mo, hili ka Yesus Kristhos mo dhali Arumgimis jin ta'da Baba mo, a'di jin 'de'kki a'di mo 'peni mowu mo be - ² dhali arisa wak pemi 'baar mo, uni kun nyakki 'ko ki aha/ mo.

Eya risa ƙaniisa gi Paŋ Galathiyya mo be.

³ A'the e um mo dhali moŋku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali Tapa Yesus Kristhos bana mo be, ⁴ a'di jin ćiki is piti mo gom miinthus bana mo mmo'cuk ana mo 'peni she/ yil jin ta jin thus yan mo isi ki bwa ma Arumgimis bana mo dhali a'di jin ta Com mo. ⁵ E a'di mo tani imina monyca icil mo gom mo jin minu 'ko ki sule/ mo dhali ki sule/ ya ye 'ba/ mo be. Amen.

Gwom 'Borgaj Kamu/ Yisa Di'da

⁶ Aha/ merkina mo ki um ki jahanne/ kan akki a'di e mo a'di jin yukki um mo eya 'the ma Kristhos mo dhali tu'k mo e gwom 'borgaj kamu/ mo - ⁷ yisa e gwom 'borga/ jin ta jirj kamuwa, hili haali/ kun tiya 'kokin mo kun to'cki um bwa mo dhali kun ona bwa ki ak gwom 'borga/ ma Kristhos e mo be. ⁸ Hili isi kani waƙki/ aman walla aman'doyu gwo 'peni momis mo mini 'taki ći um gwom 'borgaj kamu/ ki ca'ckon mo ki a'di jin ćikina aman e um mo tani dhalki a'di jeenu mo. ⁹ Me'd gwo jin okina aman itwa/a/ mo wakan shwane/ mo tani aha/ ona gwo dok/e mo ki: Waƙki/ a'din 'deŋ kamu/ ći um gwom 'borga/ ki ca'ckon mo ki a'di jin bu'thinka um mo tani dhalki a'di jeenu mo ma.

¹⁰ A/aha/ shwane/ simmkina 'the gi 'kwani eya, walla 'the ma Arumgimis mo? Walla aha/ palkina mii mo mmo'bor 'kwani bwa mowa? Waƙki/ aha/ dina mo naskina/ mo mmo'bor 'kwani bwa mo tani aha/ mina 'taki diki ta ćinkina/ ma Kristhos mo be.

Mo jin Warkin ma Buulus ki A'di jin Karu ki She/ mo

¹¹ Haali/ aha/ mina 'taki dhal um imish mo moyi, iwak mo, ki gwom 'borga/ a'di jin ćinu ki aha/ mo tani diki ta gwo 'peni isi gwo gi wathi/ en'thi/ mo. ¹² Haali/ aha/ dinaki bu'th a'di 'peni wathi/ en'thij kamu/ mo, walla si'da/ aha/ dinuki tor a'di mo, hili a'di pu'dki'd mo ki gwo jin 'ceen ma Yesus Kristhos mo be. ¹³ Haali/ um cikki gwo mo gom mondiki/em pem jin ta jin dhamo/ jin ta ji gi mii gi 'Kwani Yahuuda/ mo, a'di ito'ckika/ ƙaniisa ma Arumgimis bwa mo ki mombujur mo dhali pal mii mo mmo'ce'd a'di sho'k mo be. ¹⁴ Dhali aha/ bolkina uni e mo ki miij 'Kwani Yahuuda/ mo, mmo'ce'd uni ka ris apo/ mo uni gun ta ku gi yil pem gana/ mo e bwaman 'kwanim pem mo haali/ aha/ shwakina nyor ki thith mo gom gwon dhamo/ gun luķu 'peni 'kwani gwanyjakam pem mo be. ¹⁵ Hili ki a'di jin karki aha/ ki she/ mo ntwa/a/ ki aha/ dinuki dho'th mo dhali yuk aha/ mo goma 'them piti mo tani, ¹⁶ a'di 'borkina bwa mo mmotor Ya/m piti eya tente/ e aha/ mo. Ki mii gi wakan mo tani ki aha/ mina ći gwo gom a'di e bwaman 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. Ki a'di wakan mo tani aha/ dinaki tora tor ki a'dinj kamu/ jin ta bungwar is mo walla abas mo, ¹⁷ walla aha/ si'da/ dinaki ya ka gagamis e Pa Urushaliim mo e uni gwansan kun 'kokunu mo mmodhu ki she/ mo ntwa/a/ ki aha/ mo, hili aha/ yakina mo e Bampa/ gi Pa Arabiyya mo be dhali dok/e aha/ dokkina ka nyaŋ'ko'd mo e Pan Dimashk mo be.

¹⁸ Dhali yan'ko'd 'ko'di yili kwara mo tani aha/ yakina ka gagamis e Pa Urushaliim mo mmobuṭa Sapa mo dhali nyak ća'b ki a'di ka cim ma ƙarpa'c mo be. ¹⁹ Hili aha/ dinaki par unin tiya e kun dhunu ki she/ mo isi ciki/ jasa Yakuub jin ta'da kam gi Tapa mo be. ²⁰ (Dhali gwo jin 'kwarkika/ e um mo tani ibwambor ma Arumgimis mo aha/ dinaki

ta aṭor mo be.) ²¹ Dhali yan'ko'd aha/ yakina e Bampa/ gi Pan Suriyya mo dhali Pañ Kilikiyya mo be. ²² Dhali aha/ 'konu mo mmomol mo naskinayi ki jis/e ma risa kaniisa ma Krist̄hos e Bampa/ Yahuudiyya mo be. ²³ Uni cikki jasi gwo jin onu mo ki: A'di jin ṭo'cki ana bwa mo 'thissa/ a'di di'd shwane/ mmoci gwo gi mongam gwo is mo, a'di jin palkina a'di mmo'ce'd sho'k mo be. ²⁴ Dhali uni karkina Arumgimis ki ca mo gom aha/ mo be.

2

ABuulus A'di Bu'thkunu mo ki Unin Tiya kun Dhunu ki She/ mo

¹ Dhali yan'ko'd 'ko'di yili 'kume'd i'ce'dka dojon mo tani aha/ yakina ka gagamis mo dok/e e Pa Urushaliim mo nyakka Barnaaba mo mmosusa Tiithus nyakki aha/ mo be. ² Aha/ yakina mo ki gwo jin 'ceenu mo, dhali aha/ karkina a'di ibwambori uni mo (hili ki kup mo e bwambori uni gwansan kun dhunu ki uni gun tana shu/um bway mo) gom gwom 'borga/ mo a'di jin cika/ mo e bwaman 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, isi ciki/ ki aha/ mina 'taki gus mo walla ki aha/ guskina 'te/ ki pe'th mo. ³ Hili isi kani aTiithus a'di jin nyakki ya ki aha/ mo, a'di yisa ṭucu mo mmo'ciṭha/ munyjal yis piti mo, ba a'di ta Wathij Griki mo be. ⁴ Hili haali/ gom iwak kun ta thus mo kun susu mo ibwaman mo ki kup mo tani uni kun hurki bwaman mo mmo'kar mom bam jin 'kona am ki 'kus e mo, a'di jin takina aman eya Krist̄hos jin ta'da Yesus mo, ki uni mini 'taki sus am e mo jin dekuwa dek mo be. ⁵ E uni mo tani aman 'konaki dhas is bam bway mo isi kan gom ari mo mo, ki gwoj gana/ gi gwom 'borga/ minu dhu mo gom um mo be. ⁶ Dhali 'peni uni gwansan si'da/ kun onu ki uni tana shu/um bway mo gom toj kamu/ mo (A'di jin tana uni mo tani midi diki mii toj kamu/ gom aha/ mo. Arumgimis diki tor mii ma gwar 'de/ mo). Uni gwansan, aha/ ona gwo mo, e uni kun onu ki uni tana shu/ um bway mo tani mini 'koki mar toj kamu/ is gom aha/ mo be. ⁷ Hili ki gwony çä'ckon mo, ki uni parki mii e mo ki aha/ karkunu mo mmoci gwom 'borga/ ki 'kwani kun 'kon ka munyjal yisi e mo me'd jin karkunu aBuṭerūs mo mmota amanci gwom 'borga/ gom uni gun 'ciṭhuwa munyjal yis mo be. ⁸ (Haali/ a'di jin miiki'da ṭu'c mo ka Buṭerūs mo gom gwo gi hashu mo e uni gun 'ciṭhuwa munyjal yis mo tani miiki'da ṭu'c mo e aha/ si'da/ mo gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo.) ⁹ Dhali ki uni nyithkina 'the jin cikunu aha/ mo tani aYakuub dhala Sapa dhala Yohaan uni gun onu ki uni tana atiŋkiliŋ mo tani ciki aha/ bway mo dhala Barnaaba mo abim poros gi mmonyaḳ to mii mo, ki aman mina 'taki ii mo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, dhali uni e 'kwani kun 'ciṭhuwa munyjal yis mo be. ¹⁰ Jasi uni ona bwayi ki aman mina ka uni gun hatha'ko'd e mo, a'di jin ta to yan gana/ jin gananka/ 'ba/ mo ka daran du mo mmomii mo be.

ABuulus Kucurki'da Buterūs mo e Pa Anthaakiya mo

¹¹ Hili ka Sapa pu'dki'd mo e Pa Anthaakiya mo tani aha/ ceshkina a'di mo ka karambuye/ mo ki jis/em piti mo haali/ a'di doshki'd mo mmowakkunu a'di mo be. ¹² Haali/ nt̄wa/a/ mo, ki 'kwanin tiya pu'dkin mo ' pena Yakuub mo tani a'di nyakki to shwa ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. Hili ki uni pu'dkin mo tani a'di guki is piti ka nyan'ko'd mo dhali kwa/ is piti bwa mo mmoko/kinā a'di 'kwani kun 'ciṭhuwa munyjal yis mo be. ¹³ Dhali nyakki a'di mo tani 'Kwani Yahuudan tiya kun bočkin mo tani nyakki mii yan mii mo ki mii washila/ mo. Wakan ka Barnaaba si'da/ a'di kalkunu shoki mis ki miim buni jin miikina uni ki washila/ mo be. ¹⁴ Hili ki aha/ mishkina ki uni 'konuki dosh ka ji sho'k mo gom gwoj gana/ gi gwom 'borga/ yan mo tani aha/ okina Sapa ibwambori uni 'baar mo ki: Waḳki/ /e ba ta ji Yahuuda/ mo tani dhali diki mii me'd wathi/ jin diki ta Wathi/ Yahuuda/ mo tani dhali diki mii me'd Wathi/ Yahuuda/ mo tani /e mini mish 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ dhu me'd 'Kwani Yahuuda/ kata mo?

*'Kwani Yahuuda/ Nya*kan ki 'Kwani kun 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/ mo kun Woθhu/ ki Monjam Gwo Is mo

¹⁵ Ana ki is bana ana kun tana 'Kwani Yahuuda/ ka dho'th mo dhali yisa 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun ta imanmii miinthus mo, ¹⁶ dhali ana gun misha mo mo ki wathi/ dinuki kar ki mo ma kar/e ki mii gi gwoŋkan jin çinu mo, hili ki monjam gwo is eya Yesus Kristhos mo, isi kani ana gamkina gwo is eya Kristhos jin ta'da Yesus mo. Ki mii gi wakan mo mmmodhuwa dhu ki mo ma kar/e mo ki monjam gwo is eya Kristhos mo dhali yisa ki mii gi gwoŋkan jin çinu mo haali/ ki mii gi gwoŋkan jin çinu mo tani jan tal 'dej kamu/ yisa di'da jin minu kar ki mo ma kar/e mo be. ¹⁷ Hili wakki/ miim bana jin pala ana ki ana minu dhu ki mo ma kar/e eya Kristhos mo tani ana ki is bana minu gam mo ki ana tana imanmii miinthus mo a/aKristhos a'di karu mo mmomii miinthusa? Dhalku/ ki tosh kan mo. ¹⁸ Hili wakki/ aha/ ki nyaj to gwansan is dok/e mo, uni gun 'tukka/ mo tani yan'ko'd aha/ nyo/a is pem mo ka mandhaŋ gwo mo be. ¹⁹ Haali/ ki gwoŋkan jin çinu mo tani aha/ wuna mo e gwoŋkan jin çinu mo ki aha/ mina di mo goma Arumgimis mo be. ²⁰ Aha/ nyakkunu 'kosh ki cwany'cithan dhul nyakka Kristhos mo. Dhali a'di yisa ta aha/ jin dina ki eya, hili aKristhos a'di jin diki'd ki e e aha/ mo. Dhali mondiki/e jin dika/ ki e e bungwar is mo shwane/ tani aha/ dina ki e ki monjam gwo is mo e Ya/ ma Arumgimis mo, a'di jin enki aha/ mo dhali ci is piti mo gom aha/ mo be. ²¹ Aha/ dinaki puuwa 'the ma Arumgimis mo. Haali/ wakki/ mo jin dhunuwa dhu ka kar/e diki'd mo e gwoŋkan jin çinu mo tani, kan, Kristhos wuki'd mo ki dar gi 'kup miij gana/ mo be.

3

Gwoŋkan jin çinu mo walla Gwo jin Gamu Is mo

¹ Ayy um 'Kwani gi Paŋ Galathiyya kun ta pus mo. Um gun ṭorkunuwa Yesus Kristhos eya tente/ mo ibwambori jis/em bum mo a'di jin 'koshkunu ki cwany'cithan dhul mo tani aja iceshki um ki en dhathu/ mo? ² Dhalki aha/ doṭa um jasi gwo gom gway yansan mo. A/ki um bu'uthki Shi/in ki mii gi gwoŋkan jin çinu mowa? Walla ki gwo jin cikkina um ki monjam gwo is mo? ³ Ayy, um 'kona isi pusi mana? Mmoṭelkina um mii 'pen mo ki Shi/in mo, a/dhali um shwane/ dakki 'kup mo ki bungwar is mowa? ⁴ A/ki gwo gi wana um kani bwa imikina um aris to ki pe'th mo kana? – ba a'di 'te/ wari ka jiŋ gana/ ita jim pe'th mo. ⁵ Dhali a'di si'da/ jin thipki'da thip ki Shi/in e um mo dhali mii miimer e bwam um mo tani a/a'di ki mii a'di ki gwoŋkan jin çinu mo walla ki gwo jin ciku ki monjam gwo is mo?

⁶ Wakan a/Ibrahiim gamki'da Arumgimis gwo is mo, dhali a'di karkunu mo gom a'di ki mo ma kar/e mo. ⁷ Wakan um mini hil mii i e ki a'di ta mii gi 'kwani gi monjam gwo is mo kun ta iya/ ma Ibrahiim mo be. ⁸ Dhali Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo, mmoniyithkina a'di ntwa/a/ mo ka Arumgimis midi dhu 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ ki mo ma kar/e ki monjam gwo is mo tani a'di çiki gwo ki gwom 'borga/ ntwa/ a/ ka Ibrahiim mo mmo/o gwo mo ki: E /e mo tani aris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo tani minu 'bor mii mo be. ⁹ Wakan mo, 'kwani gwansan kun ta ku gi gami gwo is mo tani uni 'boru mii mo nyakka Ibrahiim mo a'di jin ta'd gi monjam gwo is mo be.

¹⁰ Haali/ aris uni 'baar mo kun 'ko 'ko'd e mii gi gwoŋkan jin çinu mo tani uni 'kon e bwanj'kwariny monyjee mo. Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: Monyjee midi di mo goma ris 'kwani 'baar ka 'deṭe/ 'deṭe/ mo, uni gun 'koki 'ko 'ko'd eya ris to 'baar mo kun 'kwarkunu mo e gwoŋkan jin çinu mo dhali mii uni mo be. ¹¹ Dhali a'di di'd eya tente/ be ki wathi/ en'thij kamu/ yisa di'da jin minu kar ki mo ma kar/e mo ibwambor ma Arumgimis ki gwoŋkan jin çinu mo. Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: A'di jin karu ki mo ma kar/e ki mongam gwo is mo tani a'di midi di ki e mo be. ¹² Hili gwoŋkan jin çinu mo tani diki di apo/ mo jin gamu gwo is mo, haali/ gwo 'kwarkunu mo ki: A'di jin mii uni mo tani a'di midi di 'ko'di uni mo be. ¹³ AKristhos a'di wanki ana 'ba/ mo 'peni monyjee gi gwoŋkan

jin ćinu mo mmowarkina a'di ki monyjee gom ana mo - haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: Monyjee midi di goma ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo, uni kun shirki is buni apo/ cwa mo - ¹⁴ Ki eya Kristhos jin ta'da Yesus mo tani mo jin 'boruwa Ibrahiim mii mo midi 'taki pu'du/ apo/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ki ana mina 'taki bu'th gwo jin onu is mo gom Shi/in e mongam gwo is mo be.

Gwoŋkan jin ćinu mo dhali Gwo jin Onu Is mo

¹⁵ Aha/ mina ći um mii gi wathi/ en'thi/ gom she/mm mii mo, iwaƙ mo. Wathij kamu/ yisa di'da jin midi puu gwo gom mal gi wathi/ mo walla mar gwom piti is mo 'ko'di a'di tekunu shoka 'cesh mo. ¹⁶ Dhali gwo kun okunu is mo dhukunu mo goma Ibrahiim mo dhali gom emen piti mo. A'di diki o gwo mo ki: Dhali e emen piti mo, mmo/o gwo goma ris mo. Hili mmo/o gwo mo gom a'din 'de/ mo ki: Dhali gom emen pini mo, a'di jin ta'da Kristhos mo be. ¹⁷ A'di ta 'pemen gwo jin oka/ mo. Ki gwoŋkan jin ćinu mo jin pu'dki'd ki yil kun 'koni iss* 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'de/ i'ce'dka 'kume'da po/ mo ŋ'ko'd mo tani a'di diki kar gwo mmopuu mo, gwo jin gamu me'd mo 'thissa/, a'di jin ṣen ma Arumgimis shoka 'cesh mo. Wakan ki gwo jin onu is mo minu kar ki jim puu mo be. ¹⁸ Haali/ waƙki/ mal ta ji gi gwoŋkan jin ćinu mo tani a'di yisa di mo 'ko'di gwo jin onu is mo, hili Arumgimis ki ci a'di ka Ibrahiim ki gwo jin onu is mo be.

¹⁹ Kata ćinu gwoŋkan jin ćinuye? A'di karkunuwa po/ mo gom gwon dharj mo ntagi emen midi 'taki pu'du/ mo e a'di jin okunu gwo is mo. Dhali a'di karkunu 'pen ka pije/ mo ki iman'doyu gwo mo ki a'di jin doshki'di bwaman mo mmowotha/ woth mo. ²⁰ Dhali a'di jin doshki'd e bwaman mo mmowotha/ woth mo tani a'di diki ta 'pemen mmodi jasi 'de/ mo. Hili Arumgimis a'di ṣal 'de/ mo be.

'Kup Gwoj Gana/ gom Gwoŋkan jin ćinu mo

²¹ A/ dhali gwoŋkan jin ćinu mo a'di di'da po/ gwo jin on ma Arumgimis is mowa? Dhalku/ ki ṣosh kan mo. Haali/ waƙki/ gwoŋkan jin ćinu mo minu 'taki ći mo mmokar mo jin 'konu ki e mo tani yan'ko'd mo ma ƙar/e midi 'taki di mo ka jiŋ ganayi ki gwoŋkan jin ćinu mo be. ²² Hili Gwo jin 'kwarkunu mo tani tulki'da ris to 'baar mo 'twa/ mo e miinthus mo, ki gwo jin onu is mo e mongam gwo is eya Yesus Kristhos mo tani minu 'taki ćiki uni gwansan kun gami gwo is mo be.

²³ Dhali ntwa/a/ ki mongam gwo is diki pu'd mo tani ana 'kokunu mo mmohem mo e bwaŋ'kwariny gwoŋkan jin ćinu mo, mmodhukunu ana e bwaŋ'kwariny mo jin 'tashuwa 'tash 'twa/ mo ntagi mongam gwo is minu tor eya tente/ mo be. ²⁴ Wakan gwoŋkan jin ćinu mo tani a'di ta'da mansus bana mo ntaga Kristhos pu'dki'd mo, ki ana minu dhu ki mo ma ƙar/e ki mongam gwo is mo be. ²⁵ Hili shwane/ mongam gwo is a'di pu'dki'd mo, i/ana dok/e yisa i'kona mmo'ko mo e bwaŋ'kwariny a'di jin suski'da sus mo ²⁶ haali/ eya Kristhos jin ta'da Yesus mo tani umi 'baar mo ta iya/ ma Arumgimis mo ki mongam gwo is mo be. ²⁷ Haali/ aris umi 'baar mo kun miikunu ki yi'de/ mo eya Kristhos mo tani hi'thkina Kristhos i'ba/ mo be. ²⁸ Wakan walla Wathi/ Yahuuda/ yisa di'da walla Wathij Griki mo, walla wathi/ jin ta ćijkina/ jin yolu mo yisa di'da walla moŋ'ko ki 'kus mo, walla kun tana gwath yisa di'da walla iyima 'bomi mo. Haali/ umi 'baar mo ṣal 'de/ mo eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ²⁹ Dhali waƙki/ um ta ku ma Kristhos mo tani um ta emen ma Ibrahiim mo, mmota gi mal isi ki gwo jin onu is mo be.

¹ Gwo jin oka/ mo gom mal mo a'dihe/ be. Me'd jin tana a'di a'ci mo tani a'di jin midi ƙal mal mo diki bol mii jin tanu ćijkina/ e ki 'bor mo, ba a'di ita a'di jin cila mali 'baar mo.

² Hili a'di diki'd mo e bwaŋ'kwariny imanhil a'di jin aṭha she/ mo dhali imandhu tom piti

mo ntaga tee jin karkina com a'di mo be. ³ Wakan gom ana mo. Ki ana takina uçi mo tani ana takina ćijkina/ gi gwo ma bwa nyara/ gom gwoŋkan gi mony'cesh yan mo. ⁴ Hili ka tee pu'dki'd mo mmothimkunu a'di mo tani Arumgimis hashki Ya/m piti mo, a'di jin dhodhu 'pena 'bom mo dhali a'di jin dho'thkunu mo e bwaŋ'kwariny gwoŋkan jin ćinu mo be, mmowan uni gwansan 'ba/ mo, uni kun 'kokin mo e bwaŋ'kwariny gwoŋkan jin ćinu mo, ⁵ wakan ki ana mina bu'th mo jin thipuwa thip me'd iya/ mo be. ⁶ Dhali haali/ um ta iya/ mo tani Arumgimis hashki Shi/in gi Ya/m piti eya dum bana mo mmocuu gwo mo ki: Abba. Ababa. ⁷ Wakan eya Arumgimis mo tani um yisa 'koni mmo'ko mo mmota ćijkina/ mo, hili um ta iya/ mo, dhali wałki/ um ta iya/ mo tani um ta gi mal mo be.

ABuulus Dina Isi Gwo Ibwa mo gom Uni kun Gami Gwo Is mo

⁸ Kadhamo/ ki um 'koki mish Arumgimis mo tani um 'kokin mo ki mondek is mo e mon'ko gi uni gun 'koki ta gi buyempa ma rum kun luju mo. ⁹ Hili shwane/ mmopu'dkina um mo mmomisha Arumgimis mo tani, walla ki mii jin dhalu e i is mo ki um mishu ka Arumgimis mo tani um mini mish dok ka nyaŋ'ko'd kata mo e gwo ma bwa nyara/ gom gwoŋkan gi mony'cesh gwansan kun 'ka'da is ki 'ka'd mo dhali kun hatha'ko'd ki ha'th kan mo? Um ona bwa mmota ćijkinam buni mo dok/eya? ¹⁰ Um 'kon mmodhuwa tee mo dhala ppe mo dhali yir jin akka'da ak mo dhali yil mo be. ¹¹ Aha/ ko/ka is mo ki aha/ miikina tu'c apo/ um ki pe'th mo.

¹² Iwaka, aha/ yuka um mo, wayi e ki aha/ mo ma haali/ aha/ si'da/ wana e ki um mo. Um 'koki ɬhuthaa/ mii mo be. ¹³ Haali/ um mishkin mo ki mo jin 'ba'thka/ mo e bungwar is pem mo tani a'di ćikika/ um gwo gom gwom 'borga/ yani ɬwa/a/ mo be. ¹⁴ Dhali ba mondum pem yin a'di ta mompal gom um mo tani um yisa ushi aha/ mo walla wał aha/ mo, hili um bu'thki aha/ mo me'da man'doyu gwo ma Arumgimis mo dhali me'da Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ¹⁵ Mane montem bum jin surki'd ki um mo be 'te/? Haali/ aha/ tana man/o gwo gom um mo ki um mini 'taki buł aha/ em bum ka pije/ mo dhali ćiyu/ uni ki aha/ mo wałki/ a'di mishu mii mo be. ¹⁶ A/ki aha/ wara ka manta 'kup gi um mmołorka/ um gwoŋ gana/ mo? ¹⁷ Uni ta malgin ki malgin gom um mo, dhali hili yisa gom 'kup miŋ gana/ mo. Uni ona bwa mmomu'th um 'twa/ mo 'peni aha/ mo ki um mini 'taki ta malgin gom uni mo be. ¹⁸ Haali/ gom 'kup miim 'borga/ mo tani a'di 'boro'd mmoći gwo maj ki shem 'boro'd mo isa yempa/ mo dhali yisa ki aha/ dikina nyakki um mo 'te/. ¹⁹ Ushi ucim pema, aha/ shwana bwan dho'th mo dok/e ntaga Kristhos minu uk mo e um mo be. ²⁰ Aha/ ona bwayi mmo'taki di nyakki um mo ishunsan dhali ak 'twam pem e jin ɬorka/ gwo mo haali/ aha/ duŋkurkunuwa du is mo gom um mo be.

Gwo jin Be'dkunu ka Par mo goma Haagar mo dhala Saarah mo be

²¹ Tori aha/ gwo mo ma, um gun ona bwa mmo'ko mo e bwaŋ'kwariny gwoŋkan jin ćinu mo. A/kona um ki cik gwoŋkan jin ćinu mowa? ²² Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ka: Ibrahiim ta gi iya/i su/ mo, jan 'de/ ta ji gi ćijkina/ mo dhali jan 'de/ ta ji ma 'bom jin di'd ki 'kus mo be. ²³ Hili ya/ ma 'bom jin ta ćijkina/ mo tani a'di dho'thkunu mo me'd isi gwo gom bungwar is mo dhali ya/ 'pena 'bom jin di ki 'kus mo tani a'di e gwo jin onu is mo be. ²⁴ Dhali a'di yansan ibe'dki gwo gi 'pemena kamu/ mo. Ki up su/ gwansan ita gwo gun gamu me'd mo. Jan 'de/ 'peni Wosh Sinaa/ mo mmodho'th uci gom miiny ćijkina/ mo. Ayim jin ta'da Haagar mo be. ²⁵ Dhala Haagar a'di ta Wosh Sinaa/ e Pa Arabiyya mo. Ayim a'di nyakki'd ki Pa Urushaliim jin di'd shwane/ mo, haali/ a'di ta ćijkina/ jin yolu nyakki uçi ma yim mo be. ²⁶ Dhali hili Urushaliim jin di'di momis mo tani a'di di ki 'kus mo dhala yim a'di ta'da ata'dam bana mo be. ²⁷ Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

'Kunyi bwa mo ma, ayy /en 'de/ yin jin tana burum mo jin diki dho'th mo.

Ceyi 'twa/ mo ma dhali cuuyi mo, /e jin dina bwa ma dho'th ki shwa mo.

Haali/ ayim ma'du/ a'di ta'd gi uçi ki nyanye/ mo

mmobola yim e, a'di jin ta'd ga kath mo be.

²⁸ Dhali ana iwak mo, wana e ga Is/hak mo mmota uci gi gwo jin onu is mo be. ²⁹ Hili ki me'd caan a'di jin dho'thkunu isi ki gwo gi bungwar is mo tani to'cki a'di bwa mo a'di jin dho'thkunu mo isi ki gwo gi Shi/in mo. Dhali a'di wakan shwane/ mo be. ³⁰ Hili Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo o gwo kataye? O ki ura yim cinkina/ ka pije/ mo dhali ya/ ma yim mo haali/ ya/ 'pena yim jin ta cirkina/ jin yolu mo tani a'di midi diki gam mal mo nyakki ya/ ma 'bom jin di ki 'kus mo be. ³¹ Wakan iwaka, ana 'konaki ta uci gi cinkina/ jin yolu mo, hili ana tana uci ma 'bom jin di ki 'kus mo be.

5

Doshi ma ki Mo jin Telu Sho'k mo e Mo jin 'Konu ki 'Kus mo

¹ Haali/ gom mo jin 'konu ki 'kus mo tani aKrist̄hos a'di dhu ana ki 'kus mo. Gom gwo gi wakan mo tani doshi ma dhali teli sho'k mo. Dhali dhalku/ 'ba/ ki mii 'ce'd mo dok/e mmonyak dhaŋka'b 'ba/ bu'th ki mii jin tanu cinkina/ mo.

² Aha/ jin tana Buulus ona gwo yan e um mo. Wakki/ um bu'thki mo ma munyal yis jin 'cithu/ mo tani aKrist̄hos midi mii diki mii ta gi shi/ miim 'boro'd gom um mo.

³ Aha/ baha gwo mo dok/e eya ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo uni gun bu'thki mo ma munyal yis jin 'cithu/ mo ki a'di minu dek mo mmodhu gwoŋkan jin cini mo ka 'bimpil mo be. ⁴ Um kun minu dhu ki mo ma kar/ e gi gwoŋkan jin cini mo tani um minu 'cith 'twa/ 'pena Krist̄hos mo be. Um ta'kk mo 'peni bway ma 'the mo be. ⁵ Haali/ ki Shi/ in mo tani dhali ki mongam gwo is mo tani ana corkina cor mo gom mo ma 'tej kape/ gi mo ma kar/ e mo be. ⁶ Haali/ eya Krist̄hos jin ta'da Yesus mo walla e mo ma munyal yis jin 'cithu/ mo walla e mo ma munyal yis jin 'konuki 'cith mo tani a'di midi mii tor kamuwa? Hili mongam gwo is mmomiina a'di to mo ki mii gi mo/en mo be. ⁷ Um 'kokin mo mmoso ki 'bore/ mo. Kaja nonki um 'kup mo 'peni moha gwoŋ gana/ e mo? ⁸ Mii yansan jin laluwa lal sho'k mo tani a'di diki di 'peni a'di jin yukki um mo. ⁹ Ara cumata gwa'dga/ tani a'di seki'da gana th jin ta'da gabul ka 'bimpil mo. ¹⁰ Aha/ wukina Tapa jwa i is mo ki um mini 'koki budha yisara kamu/ mmodhal jim pem mo. Dhali a'di jin to'c um bwa mo tani a'di midi mii bu'th gwon dwell jin minu mii tor 'twa/a 'cesh gom a'di mo, ma a'di yin jin tana a'di mo. ¹¹ Hili wakki/ aha/ iwak mo, dina mmoci gwo mo gom mo jin 'cithuwa munyal yis mo tani atinta ito'ckunu aha/ bwa mo naskina/? E mii yan mo tani mo jin goluwa gol mo jin ta cwany'cithan dhul mo tani a'di jockunu mo be. ¹² Aha/ onayi ki uni gun 'kon mmodurjkur um mii is mo mini uth is bunij gana/ ki tollo'k mo. |

¹³ Haali/ um yukkunu mo mmo'ko ki 'kus mo iwak mo. Dhali dhalku/ ki bu'th mom bum jin 'kona um ki 'kus mo mmota shi/ embula 'borga/ mo gom bungwar is mo. Hili e mo/en mo tani tayi imanmii to ka rem 'kup mo ma. ¹⁴ Haali/ gwoŋkan jin cini ka 'dan'dap mo tani a'di thimkunu mo e gwon 'de/ mo, jin o gwo mo ki: /E mini en amannyaŋ ca'b pini jin 'dish /e is mo me'd is pinij gana/ mo be. ¹⁵ Wakki/ um ki shila shil ki she/ mo dhali losa los ka rem 'kup mo tani hil ki 'bore/ ki um minu 'koki 'ce'd sho'k ka rem 'kup mo be.

Maman gi Shi/in mo dhali Mii jin Miinu ki Shuman Is mo

¹⁶ Hili aha/ ona gwo mo ki: Iiyi mo e Shi/in mo dhali dhalku/ ki te bwa en'dap kun o um ki bungwar is mo. ¹⁷ Haali/ bwa en'dap kun onki bungwar is mo tani a'di miinu apo/ Shi/in mo, dhali bwa jin o'dki Shi/in mo tani apo/ bungwar is mo, haali/ uni gwansan ita gwo kun thanyi 'twa/ ka rem 'kup mo mmonon um 'peni mii gun o um bwa moyi. ¹⁸ Hili wakki/ um shuna Shi/in bway mo tani um yisa i'kokin mo e bwaŋ'kwariny gwoŋkan jin cini mo. ¹⁹ Dhali hili mii gi bungwar is mo tani uni 'kon eya tente/ ki thorony mo: mo jin miinu miinycal mo, dhali mo jin 'dapuwa 'dap e mo, dhali mii kun 'kanuwa kanthi/ mo, ²⁰ dhali mo jin luju tompinycon mo, dhali mii kun miinu mii ŋaari/ mo, dhali mii

kun tanu 'kup ki 'kup mo, dhali mii kun biruwa bir mo, dhali mii kun tanuwa ṭacum bwa mo, dhali mii kun miinuwa nyor mo, dhali mii kun tanuwa ham 'kus ka ham 'kus mo, dhali mii kun ushu gwo gam me'd mo, dhali mii kun 'konu ka non she/ mo ²¹ dhali mii kun tanu dhapan mo dhali mii kun 'kosh ma suwa 'kosh mo, dhali mii kun waluwa wal e moj'kupa su mo, dhali mii gi wakansan mo. Aha/ ruma um ki gwo mo, me'd jin rumkika/ um iṭwa/a/ mo, ki uni gwansan kun miiki to gi wakansan mo tani mini 'koki gam mal gi Bampa/ ma Arumgimis mo. ²² Hili maman gi Shi/in a'di ta mo/en mo dhali moj'kuny bwa mo dhali mo ma ku'th is mo dhali mombwa jin 'kuçu ki 'kari'th mo dhali mii jin tanu ki bwānkuš mo, dhali mombwam 'borga/ mo dhali mombwa kun tanu ku isij gana/ mo, ²³ dhali mombwa kun 'thupu e ki 'thup mo dhali mombwa ma du jin 'timu/ mo. Apo/ mii gi wakan mo tani gwoj̄kana kamu/ jin ciṇu mo yisa di'da. ²⁴ Dhali uni gwansan kun ta ku ma Kristhos jin ta'da Yesus mo tani uni 'koshki buŋwar is buni mo nyakki e kun dhuna uni ki 'thir 'thir mo dhali bwa en'dap buni mo be.

²⁵ Wakki/ ana 'kona e Shi/in mo tani dhalki ana si'da/ iina e Shi/in mo. ²⁶ Dhalki ana nona is bana mo ki cot cot mo walla rukunya rukuny 'kup ka rem 'kup mo walla ta dhapan ka rem 'kup mo.

6

Ḳali To kun Ditadit I'ba/ ka Rem 'Kup mo

¹ Iwaka, waḳki/ wathiŋ kamu/ bulu 'twa/a 'cesh e gwon dhaṛja kamu/ mo tani um gun ta gi to gi shi/in mo mini mii wari a'di is ka nyaj'ko'd mo e shi/in jin 'thupu e ki 'thup mo. Hili 'kup, 'kupki is pini mo isi ciki/ ki /e minu pal mo gara/. ² Ḳali ton ditin ka rem 'kup mo, dhali ki mii gi wakan mo tani um mini thim gwoj̄kan ma Kristhos mo be. ³ Haali/ waḳki/ jan tal 'dej kamu/ midi kulum gwo ibwa mo ki a'di ta a'di mo tani ki a'di diki ta toj kamu/ mo tani a'di he'kki isi is pitij gana/ e mo be. ⁴ Hili dhalki 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ pali miim bunij gana/ mo, dhali gwo jin di a'di a'dij kamu/ ibwa mo mmokar 'ba/ ki ca mo tani midi di gom is pitj a'di 'de/ mo dhali yisa eya manyak qa'b jin 'dish a'di is mo be. ⁵ Haali/ 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mini ḳal is kom mo gom tom bunij gana/ jin ḳala uni mo be.

⁶ Dhalki a'di jin ṭoru gwo mo nyakka'da ris tom 'boron pwaḳ bwa mo ki a'di jin ṭorki gwo mo.

⁷ Dhalku/ ki ta ku gi hegu e mo. Arumgimis yisa ta ji gi minu mii ka maka. Haali/ ma to yin jin mina wathi/ si mo tani a'di si'da/ imina a'di i'cith mo be. ⁸ Haali/ a'di jin siki to gom buŋwar is pitj mo tani a'di midi 'cith to 'peni buŋwar is jin midi pu/ mo. Dhali hili a'di jin midi si to gom Shi/in mo tani a'di midi 'cith mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo 'peni Shi/in mo be. ⁹ Dhali dhalki ana daka mii is jin wu e mo mmomii miim 'borga/ mo, haali/ ki she/ yil mo mo tani ana mina 'cith to mo waḳki/ ana 'kona bwa ki biṭ ka lungu'b mo be. ¹⁰ Dhali wakan mo tani me'd jin takina ana ki embula 'borga/ mo tani dhalki ana miina miim 'boron e 'kwani 'baar mo dhali isi kan ki jim mum mo gom uni gwansan kun 'kokin eya ṭa/ gi moŋgam gwo is mo be.

Mo jin Daḳa Gwo Me'd mo jin Rumuwa Rum mo dhali Monthe Me'd mo

¹¹ Misha uma adhan ton gwo gun 'kwarkika/ um ki me'd pem gana/ mowa? ¹² A'di ta uni gwansan kun ona bwa ki ṭor eya tente/ eya por ma pije/ 'te/ gom buŋwar is mo kun mini ṭu'c um ki um minu 'citha/ munyjal yis mo, dhali ki jasi mii gi wakan mo tani uni ti, iminu 'koki ṭo'c bwa mo gom cwany'cithan dhul ma Kristhos mo be. ¹³ Haali/ isi kani uni gwansan kun bu'thki mo ma munyjal yis jin 'cithu/ mo tani uni yisa ki is buni idhuki gwoj̄kan jin ciṇuwa. Hili uni ona bwa mo ki ta gi mo ma munyjal yis jin 'cithu/ mo ki uni mini 'tash miinyca mo 'te/ e buŋwar is bum mo. ¹⁴ Hili mii gi wakan midi diki thothaa/ is mo mmokar 'ba/ ki ca mo isi ciki/ e cwany'cithan dhul gi Tapa Yesus Kristhos bana mo.

Ki a'di mo tani mony'cesh 'koshkunu jwa mo gom aha/ mo dhali aha/ gom mony'cesh mo be. ¹⁵ Haali/ walla mo ma munyjal yis jin 'cilhu/ mo tani yisa 'dapa'dap ki torj kamuwa walla mo ma munyjal yis kun 'konu i e mo si'da/, hili a'di jin minu uk jin midi ta jin this mo be. ¹⁶ Moŋku'th is dhali momiimii mini 'ko apo/ umi 'baar mo, um gun iikin mo e gwoŋkan yansan mo, apo/ um gun ta 'Kwani ma Israyiil kun ta ku ma Arumgimis mo be.

¹⁷ 'Peni shwane/ mo tani dhalku/ ki dhal wathin tal 'dej kamu/ bway mo mmoŋo'c aha/ bwa mo, haali/ aha/ kalkina adu'd gi doru aha/ goma Yesus e buŋwar is pem mo be.

¹⁸ A'the gi Tapa Yesus Kristhos bana mo midi di e shi/in bum mo, iwaŋ pem mo. Amen.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pan EPASUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus jin ta a'di jin karu ki she/ mo goma Kristhos jin ta'da Yesus ki bwa ma Arumgimis mo be.

E uni gwansan gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, uni si'da/ kun ta ku isirj gana/ eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be.

² A'the e um mo dhali moŋku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

Mom'bor Mii gi Shi/in eya Kristhos mo

³ Mom'bor mii midi di mo goma Arumgimis mo dhali Ababa gi Tapa Yesus Kristhos bana mo, a'di jin 'borki ana mii mo eya Kristhos ka ris mii kun 'boruwa 'bor mii mo e to gi shi/in mo e mo kun 'kon e momis mo be. ⁴ Isi kani me'd jin kwanykina a'di ana mo e a'di mo ntwa/a/ ki mony'cesh yan 'konuki kaar'b mo, ki ana mina ta ku gun Ɂogu mo dhali ta ku gun mini ta kun dar gi thalkin ibwambori a'di mo be. ⁵ A'di 'kawurki ana mo e mo/ en mo mmota iya/m piti mo eya Yesus Kristhos mo isi ki gwoj 'kup bwam 'borgam piti mo ⁶ gom momaj ma 'the gi monycam piti mo a'di jin cikina a'di ana ki me'd mo e A'di jin Enu mo be. ⁷ E a'di mo tani ana tana gi mo jin wanuwa wan 'ba/ ka bas piti mo dhali amure/ gi gwon dhiŋ bana kun dhalkunu ana 'pen mo, isi ka 'them piti jin tana a'di pa ki pa mo ⁸ a'di jin karkina a'di mmogus apo/ ana mo be. ⁹ Haali/ a'di torki ana a'di i e eya tente/ mo eya ris moyuk mo dhali mmonyith gwo jin cinu mo ki jim bag mo jin ta bwam piti mo, isi ki gwoj 'kup bwam 'borgam piti mo, a'di jin karkina a'di eya Kristhos mo be ¹⁰ me'd gwo jin 'kawurkina a'di mo gom mo jin minu thim mo, mmogama ris to 'baar mo me'd e a'di mo, to gun 'kon e momis mo dhali to gun 'kon e mony'cesh mo be.

¹¹ E a'di mo isi ki gwoj 'kup bwam 'borgam piti mo a'di jin thimki'da ris to 'baar mo isi ki bwaŋ gwom piti jin 'kawurkina a'di mo be. ¹² Ana kun takina gi mo ma 'teŋ kape/ eya Kristhos ntwa/a/ mo tani ana 'kawurkunu mo dhali dhu 'pen ka pije/ mo mmo'ko mo gom montak mo gom monycam piti mo be. ¹³ E a'di mo um si'da/ kun ciŋki gwoj gana/ mo dhali gwom 'borga/ mo gom bway gi mowoth bum mo dhali gam gwo is mo e a'di mo tani um 'kokunu mo mmo'dap 'twa/ ki a'di jin okunu is mo a'di jin ta Shi/in Dheleladhelel mo be. ¹⁴ A'di jin ta to jin woθhu/ 'twa/ mo gom mal bana mo ntati ana mina bu'th a'di mo e montak gi monycam piti mo be.

Mo jin 'Thonuwa 'Tho mo gom Moyuk mo dhali Monyith To mo

¹⁵ Gom 'kup gwo yan mo tani haali/ aha/ ciŋkina gwo mo gom moŋgam gwo is bum mo e Tapa Yesus mo dhali mo/en bum 'kup ki uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani ¹⁶ aha/ yisa daka mo mmoci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo gom um mo mmoka um e mo e mon'thom pem mo ¹⁷ ka Arumgimis jin ta a'di gom Tapa Yesus Kristhos bana mo dhali Ababa gi Monyca mo midi ci um shi/in gi moyuk mo dhali gwo jin 'ceenu e monyith jin nyiθha um a'di mo, ¹⁸ mmotana um gi e ma du kun 'twakki mo ki 'twak jin shi/i'd mo, ki um mini mish mo ma 'teŋ kape/ yan mo jin yukkina a'di um icine/ mo dhali mom piti jin tana a'di pa ki pa mo gi mal gi monycam piti e uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, ¹⁹ dhali mom'bi'th piti yan jin ekki'd ki ek jin shi/i'd jin molu bar mo e ana kun gama gwo is mo isi me'd miim piti jin miina a'di ka dhan 'bi'th jin ta'da dem dem mo, ²⁰ a'di jin thimkina a'di eya Kristhos mo me'd jin 'de'kkina a'di a'di mo 'peni mowu mo dhali kar a'di mmoça'b ki me'da bim poros piti mo e mo kun 'kon e momis mo be, ²¹ isi mis gana/ mo apowa ris gwoŋkan kun cinu ki 'bi'th mo dhali moshirr mo dhali

mom'bi'th mo dhali mo jin tanu tapa mo, dhali apowa ris gwayi 'baar mo kun yerkunu mo, yisa jasi e she/ yil yana, hili si'da/ e yil jin midi pu'du/ mo be. ²² Dhali a'di dhuki'da ris to 'baar mo e bwanj'kwariny sho'k piti mo dhali a'di karki a'di ki a'di jin ta'da 'kanj'kup apowa ris to 'baar mo goma ɺaniisa mo, ²³ a'di jin ta buŋgwar is piti mo, gom mon'tu'd piti jin 'tu'dkina a'di a'tu'di 'baar mo be.

2

'Peni Mowu Ntagi Mondiki/e mo

¹ Dhali a'di dhuki um ki e mo, ki um kun 'kokin mo mmowu mo gom gwon dhaŋ mo dhali miinthus mo, ² e uni kun iikina um 'thissa/ mo mmobat̄kina um ya gi mony'cesh yan mo dhali mmobat̄kina um miin tapa gi mom'bi'th kun pwanu/ e mis mo, jin ta shi/ in ɻaan jin di'd mmo/um mo e iya/ gi iman/ush gwo ha e mo be. ³ Ibwaman uni gwansan mo tani ana 'baar mo 'kokina mo nt̄wa/a/ mo e em bana mo kun dhuna ana ki 'thir 'thir mo gom buŋgwar is bana mo, mmobat̄ bwa en'dap mo gom buŋgwar is mo dhali bwa mo, dhali wakan ana 'kokina mo ki buyem pa mmota uči ma nyor mo me'd 'kwanin tiya kun ta 'kwani en'thi/ mo be. ⁴ Hili Arumgimis a'di jin ta pa ki pa e momiimii mo, 'peni dhan mo/en jin enkina a'di ana mo tani ⁵ isi kani ki ana 'kokina mo mmowu mo e gwon dhaŋ bana mo tani a'di ki dhu ana mo mmo'ko ki e mo mmontal 'de/ mo nyakka Kristhos mo (Ka 'the mo tani um woθkunu mo be), ⁶ dhali a'di ki cu ana mis mo nyakki a'di mo dhali a'di ki dhu ana mmonyak 'ko ki a'di mo e mo kun 'kon e momis mo eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be ⁷ ki she/ yil gunn kun mini pu'du/ mo tani a'di midi ṭor dhan pam piti jin tana a'di ka 'them piti jin molu bar mo e bwanjkush piti mo 'kup ki ana mo eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ⁸ Haali/ ka 'the mo tani um woθkunu mo ki mongam gwo is mo be. Dhali yansan ta mii jin miina um ki is bum mo yisa. A'di ta to jin ɻin ma Arumgimis ki me'd mo be. ⁹ Yisa, haali/ gom to jin miinu mowa, isi ciki/ jin mina wathin 'dej kamu/ diki kar 'ba/ ki ca mo. ¹⁰ Haali/ ana tana kuma tu'c piti mo kun ul̄kunu mo eya Kristhos jin ta'da Yesus mo gom mii ma tuca 'borga/ mo, uni gun thosonkin ma Arumgimis nt̄wa/a/ mo ki ana mina 'taki ii e uni mo be.

Mo jin Talu Isa 'De/ mo eya Kristhos mo

¹¹ Wakan kayi gwo e mo ki um 'thissa/ ta 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ e buŋgwar is mo kun yukkanu gway ki ku gi 'kon ka munyjal yis i e mo ki uni gun yukkanu ki uni gun 'cithuwa munyjal yis mo, a'di jin miikunu e buŋgwar is ki me'd gi 'kwani mo be. ¹² Kayi gwo e mo ki um 'thissa/ me'dyin um ɺwa/kunu bwa mo 'pena Kristhos mo, dhali um ta ku gi 'kon ka piye/ 'peni 'peŋkuman bampa/ ma Israyiil mo dhali um ta 'kwani kun moli gwo jin gamu me'd mo jin onu is mo. Um daran gi mo ma 'tej kape/ mo dhali um daran ga Arumgimis gana/ mo e mony'cesh mo be. ¹³ Hili shwane/ eya Kristhos jin ta'da Yesus mo tani um kun 'thissa/ si'dkin mo kagahara mo tani um suskunu mo mmo'dish mii is mo ka bas ma Kristhos mo be. ¹⁴ Haali/ a'di ta moŋku'th is bana mo, a'di jin dhuki ana mmontal 'de/ mo dhali jin 'tukki mo ma gon jin ɺwa/u bwa mo 'peni mo jin tanu 'kup mo ¹⁵ mmopuuksa a'di e buŋgwar is piti mo gwoŋkan jin ɻin mo dhali jin 'kwarkunu mo, dhali jin onu mo ki a'di midi 'taki uka uk e is pitiŋ gana/ mo wathin ṭal 'de/ jin ta jin this mo e mo gi unin su/ mo, wakan a'di karki mo ma ku'th is mo. ¹⁶ Dhali wakan si'da/ a'di midi 'taki mii mii jin gwamkunuwa gwam mo gom am mo dhali um mo eya Arumgimis mo e buŋgwar isa 'de/ mo ki cwany'cithan dhul mo. Wakan a'di ki dil mo jin tanu 'kup sho'k mo nt̄agi 'pemen mo be. ¹⁷ Dhali a'di pu'dki'd mo dhali ci gwo gom moŋku'th is e um mo, um gun 'thissa/ si'dkin mo ki si'd thus mo dhali moŋku'th is e uni gwansan kun 'dishkina 'dish is mo be. ¹⁸ Haali/ e a'di mo tani aman dhali um takina gi bway mo e Shi/ina 'de/ mo eya Baba mo be. ¹⁹ Wakan um dok/e yisa 'kokin mo mmota 'kwani kun 'kon ka piye/ mo walla 'kwani kun 'kon ki 'kus mo 'peni bampa/ mo,

hili um ta ku gi 'peñkuman bampa/ mo nyakki uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali um tal ma waka 'de/ mo eya ta/ ma Arumgimis mo ²⁰jin nyañkunu mo apo/ mo jin ka'bkunu mo jin ta uni kun dhunu ki she/ mo dhali imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo. AKristhos jin ta'da Yesus mo, a'di ki is pitij gana/ a'di ta'da 'kañ'kup gi dhan wosh gi 'penabi mo be. ²¹ E a'di mo tani aris mo 'baar mo kun re'du mo tani gam me'd imontal 'de/ mo dhali cu mo mmota gu'b gi mondheleladhelel e Tapa mo be. ²² E a'di mo tani um si'da/ inyañkunu mo e a'di jin ta monyca'b ma Arumgimis e Shi/in mo be.

3

Mii jin Miina 'Kwani To mo gom ku gi 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/ mo

¹ Gom 'kup mii yansan mo aha/ jin tana abuulus mo, aha/ jin tana habuus goma Kristhos jin ta'da Yesus mo gom gway bum mo um kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. ² Toshka/ ki um cik gwo mo gom mo jin dhunuwa 'the ma Arumgimis mo a'di jin cikunu aha/ mo gom um mo, ³ mmotorkunu aha/ gwo mo jin cinu ki jim bag mo mmomish mo ki gwo jin 'ceenu mo, me'd gwo jin 'kwarkika/ ki e 'pe'pere/ mo. ⁴ Ki um mini deñ yansan e mo tani um mini nyith a'di jin nyithka/ mo e gwo ma Kristhos jin cinu ki jim bag mo, ⁵ a'di jin dinuki tor iya/ gi 'kwanin tiya ka nyakum yil buni mo me'd jin torkunu a'di mo shwane/ e unim piti kun dhunu ki she/ ki jiñ kogu mo dhali imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki Shi/in mo. ⁶ Ba kani a'di ita gwo gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmonyak mal mo, mmota waka 'de/ mo e bunjwar is mo dhali mmonyak gwo pwak bwa jin onu is eya Kristhos jin ta'da Yesus ki gwom 'borga/ mo be.

⁷ Gom gwom 'borga/ yan mo tani aha/ karu ka manmii to mo isi ki to jin cin ma Arumgimis ki me'd ka 'the mo, a'di jin cikunu aha/ mo ki mo/um ki mom'bi'th piti mo be. ⁸ E aha/ mo tani ba aha/ itana a'di jin pisapis mo eya ris uni kun dhunu ki she/ mo tani a'the yansan cikunu aha/ mo mmoci gwo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, mo jin tan ma Kristhos pa ki pa mo jin molu deñ e mo ⁹ dhali mmodhala ris 'kwani 'baar mo mmopar e mo a'di yan jin ti'thkunu mo ki jim bag mo mmoba'kkunu a'di ki yil ka ris mo eya Arumgimis jin ukki'da ris to 'baar mo be. ¹⁰ Dhali wakan mo ka kanisa mo tani 'ban ka ris gi moyuk ma Arumgimis mo minu 'taki tor mo e mom'bi'th kun molu gadhir mo dhali mom'bi'th mo kun 'kon e mo kun 'kon e momis mo be. ¹¹ A'di yansan ta isi 'kup gwo ibwañ gwom piti ki mo jin ta ji ma sule/ mo a'di jin torkina a'di 'twa/a 'cesh mo eya Kristhos jin ta'da Yesus Tapam bana mo be. ¹² E a'di mo tani ana dara gi monyju/ mo dhali wu a'di jwa i is mo gom bway yan e mongam gwo is bana e a'di mo be. ¹³ Wakan aha/ yulkina um mo mmodhalka du ki bit ka lungu'b mo apo/ is pem jin 'koshki aha/ ka nyor mo gom um mo, a'di jin ta montak bum mo be.

Momish Mo/en ma Kristhos mo

¹⁴ Gom 'kup mii yansan mo tani aha/ bitkina ki jiñ 'kupa'dupuni bwambor ma Baba mo. ¹⁵ 'Peni a'di mo tani arisa wak kun 'kon e momis mo dhali kun 'kon e mony'cesh mo tani yerkunu gway mo, ¹⁶ ki isi pam piti jin tana a'di mo gom monycam piti mo tani a'di midi 'taki ci um mom'bi'th is ki dem dem ki Shi/in piti jin di isi bwaman wathi/ mo. ¹⁷ Dhali ka Kristhos midi 'taki di eya dum bum mo ki mongam gwo is mo dhali ki um mmotakina um ka birman mo dhali mo jin ka'bu/ mo e mo/en mo ¹⁸ mini 'taki ta gi mom'bi'th mo mmobu'th nyakka ris uni 'baar mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo a'di jin ta mombeega/ mo dhali mo kun tana luc mo dhali monturga/ mo dhali moj'kulga/ mo ¹⁹ dhali mmomish mo/en ma Kristhos mo, a'di jin bolki mo jin nyithuwa nyith e mo ki um minu 'taki 'tu'd mo ka ris mo ma Arumgimis jin 'tu'da a'di a'tu'd mo be.

²⁰ Dhali e a'di mo, a'di jin ta gi mom'bi'th mo mmo/um mo e bwam ana mo, a'di jin mishki to mii mo ki nyanye/ mmobola ris to 'baar mo e kun dotkina ana mo walla kun

toshkina ana mo,²¹ e a'di mo tani monyca midi di mo eya kaniisa mo dhali eya Kristhos jin ta'da Yesus mo ntaga risa nyakum yil gi 'kwani mo gom mii ki sule/ mo dhali ki sule/ mo. Amen.

4

Mo jin Gamu Gwo Me'd ki Shi/in mo

¹ Wakan aha/ jin tana habuus gom Tapa mo yu_kkina um mo mmoshuwa shum bway ki mii kun ha me'd mo ka yu_k jin yu_kkunu um mo be ² ka ris mii kun dhunu is ki gwa'd mo dhali ki mii ma 'thup e mo, ki bwa jin 'ku_cu ki 'kari'th mo, mmthonkina uma thon me'di 'ko'd ka rem 'kup mo e mo/en mo ³ mmoganankina um 'ba/ mo mmohal mo jin gamu gwo me'd e Shi/in mo eya de_k jin de_k/ gi mo ma ku th | is mo. ⁴ Bungwar isi tal 'de/ mo dhali Shi/ini tal 'de/ mo jasi me'd jin 'kokunu mo mmoyu_k um mo e mo ma 'tej kape 'de/ mo, a'di jin ta'da yu_k bum jin yu_kkunu mo, ⁵ ki Tapan tal 'de/ mo dhali mongam gwo isa 'de/ mo dhali montal 'de/ jin cu_cuwa cu_c mo, ⁶ ka Arumgimis 'de/ mo dhali Ababa gi ana 'baar mo, a'di jin diki'da powa ris mo 'baar mo dhali eya ris to 'baar mo dhali e bwaman ana 'baar mo. ⁷ Hili a'the cikunu ana ka 'dete/ 'dete/ mo isi ki mombar to jin cin ma Kristhos ki me'd mo. ⁸ Wakan a'di okunu gwo mo ki:

Ki a'di shinki bway momis mo tani a'di suski'da risa buhany uni gun bu'thkunu mo dhali a'di ciki to kun cinu ki me'd mo e 'kwani mo.

⁹ (E gwo jin onu mo ki: A'di shinki bway momis mo, a'di ta 'pemen gwo gi wakata moye? Jasi ki a'di si'da/ thulki'd mo ka luŋgu'b isi moŋ'kulga/ gi mony'cesh mo. ¹⁰ A'di jin thulki'd mo tani ta a'di si'da/ jin shinki bway momis mo apowa ris mo gun si'dasi'd mo ki a'di midi 'taki 'tu'da ris to 'baar mo.) ¹¹ Dhali tom piti kun çina a'di ki me'd mo annihe/ be. Ki kun tiya mini 'taki ta uni kun dhunu ki she/ mo dhali kun tiya mmota imanci gwo ma Arumgimis jin onu is mo dhali kun tiya mmota imanci gwom 'borga/ mo dhali kun tiya mmota imanhila hil eya kaniisa mo dhali kun tiya mmota iman_çor gwo mo ¹² gom to gun 'tumu 'pen mo gom 'kwani kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo goma tu'c jin minu mii mo, dhali goma nyaj jin minu nyaj bungwar is ma Kristhos mo, ¹³ ntagi ana 'baar mo mina ku th | is mo e mo jin gamu is me'd mo gi mongam gwo is mo dhali monyith Ya/ ma Arumgimis mo eya 'bap jin 'bapu/ mo ntagi mom bar gi tur piti jin 'tu'dkunuwa Kristhos mo. ¹⁴ Wakan ki ana mina 'taki 'koki 'ko mo mmota u_ci naskina/ mo ki ana minu 'koki 'dash mo dhali wutul mo dhali kal mo ka ris 'tham gi gwon thus ki ej 'kwani kun korakor mo ka mak buni kun takina uni mo eya he'k e jin he'kkina uni ka gany mo. ¹⁵ Dhali mii gwan e i is mo mmotor gwor gana/ e mo/en mo ki ana mina mii ca mo eya ris 'twarkal kuku/ mo e a'di mo, a'di jin ta'da 'kaŋ'kup mo, a'di jin ta'da Kristhos mo be. ¹⁶ 'Peni a'di mo tani bungwar ka 'bimpil gamki is mo dhali çu th | 'kupi montal 'de/ mo ka ris gwocor mo, uni kun thipkina thip gom a'di mo, ka ris yilsan gi bungwar is ka 'dete/ 'dete/ mo 'kon mo mmomiiya tu'c ki 'dantar mo mmoca bungwar is mo dhali mmonyaŋa nyaj ki is piti e mo/en mo be.

Mondiki/en This eya Kristhos mo

¹⁷ Shwane/ aha/ karkina gwom pem mo dhali bah gwom pem mo e Tapa mo ki um mini mii 'koki 'ko mo me'd jin 'kona 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo e mii ma dum buni gun 'kona uni ki pe'th mo. ¹⁸ Uni tan ma dum buni a'tum ka 'tum mo mmo'ko ki dar gi momish gwo 'ban mo, mmo'ko ka pije/ 'peni mondiki/e ma Arumgimis mo haali/ gom miim pus buni kun 'kokin e uni mo goma dum buni gun 'bi'thkin ki 'bi'th mo. ¹⁹ Uni warkin ki enthus mo dhali uni ciki is bunij gana/ mo e mii kun 'kanuwa kanthi/ mo, mmopur bwa mo mmobotka ris mii gun 'dapu/ e ki she/ ki she/ mo be. ²⁰ Wakan um 'koki da/ara Kristhos mo be. ²¹ Toshka/ ki um cik gwo gom a'di mo dhali ki um ṭorkunu gwo mo gom a'di mo me'd gwoŋ gana/ jin di'd eya Yesus mo. ²² Dhuyi aris miin dhamom

bum 'pen ka pije/ mo, uni gun cila miim bum kun miina um kadhamo/ mo dhali kun pu/ kin mo e mo ma he'k e ki e kun 'dapu/ mo ²³ dhali tayi this mo e shi/in gi bwam bum mo ²⁴ dhali hithi miin this mo, a'di jin ukkunu mo mmowa e ka Arumgimis e mo ma kar/eŋ gana/ mo dhali moŋkogu mo be.

²⁵ Wakan dhalki ana dhuna ris gwon thus 'pen ka pije/ mo, dhali dhalka ris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ o gwoŋ gana/ e uni gun nyaka uni 'ko mo haali/ ana tana to isa 'de/ ka rem 'kup mo be. ²⁶ Ka nyor di'd mo tani hili dhalku/ miinthus ki mii mo. Dhalku/ ki dhala tente/ iya jis mo ka nyor buma du mo. ²⁷ Dhali dhalku/ embula 'borga/ ki ci mo gom tapa ma ruma 'cesh mo. ²⁸ Dhalku/ ki dhal a'din 'di/ bway mo mmodi mo mmokwal to mo, hili dhalki a'di dhal mii e i is mo mmomiiya tu'c mo, mmomiiya tu'c ki isi miim pa ki me'd piti mo, wakan ki a'di midi 'taki mish to ci mo gom uni gwansan kun mini mii ta gi to mo. ²⁹ Dhalku/ ki dhal gwon thus bway mo mmopu'du/ 'peni 'twam bum mo, hili jasi a'di jin 'boro'd gom gwo jin yedhuwa ye'th sho'k mo, a'di jin midi ha me'd ki embul yan mo ki a'di midi 'taki ciya 'the ki uni gwansan kun cikki gwo mo be. ³⁰ Dhali dhalku/ ki jwakat Shi/in Dheleladhelel ma Arumgimis mo e a'di jin 'dapkunu um 'twa/ mo goma tee gi wanuwa wan 'ba/ mo be. ³¹ Dhalka ris mii kun ka/aka/ 'pen mo dhala nyor jin dekk'i'da dek mo dhala nyor jin miinu mo dhali cuuwa/ jin 'theru/ mo dhali mo ma thu'th 'pen jin thudhu mo mmodhu 'pen ka pije/ mo 'peni um mo nyakka ris mii kun dupa dupi e mo, ³² dhali tayi gi bwaŋkush ka rem 'kup mo ka du kun 'ka'da'ka'd mo mmodhala mure/ gi miinthus 'pen ka rem 'kup mo me'd mii jin dhalkin ma Arumgimis uma mure/ miinthus bum 'pen mo eya Kristhos mo be.

5

Iiyi Me'd Uci gi Moŋkush mo

¹ Wakan tayi imanthoka Arumgimis mii mo me'd uci gun enu mo be. ² Dhali iiyi e mo/ en mo me'da Kristhos enki ana mo dhali ci is pitij gana/ mo gom ana mo mmota to jin kuyakuy mo jin ciŋu mo dhali jin 'cithu/ 'kus mo goma Arumgimis mo.

³ Hili mo jin miinu miinyçal mo dhala ris mii kun ta en'dap mo walla mo jin tanuwa 'thothum bwa mo minu 'koki mii yer gway mo isi bwaman um kani me'd jin hana mii me'd mo e bwaman uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo. ⁴ Dhalku/ ki dhal miiŋ kamu/ jin nyo/anyo/ bway mo mmodi mo, walla gwom pus jin onu mo walla miin salkin mo, uni gun 'koki ha me'd mo. Hili mmodhal mii gwansan e i is mo mmoci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo. ⁵ Mishi ki 'bore/ gom gwo yan mo ma. Wathin 'deŋ kamu/ jin mii miinyçal jin haku 'pen ćen gwas mo walla jin 'dapa'da 'dap e mo wallajan 'deŋ kamu/ jin ta'da 'thothum bwa mo (a'di jin ta mii jin luju to mo) midi diki gam ari mal e Bampa/ ma Kristhos mo dhali Arumgimis mo be. ⁶ Dhalku/ ki dhal wathin 'deŋ kamu/ bway mo mmohe'k um e mo ki gwo kun 'ko bwa 'te/ mo haali/ gom to gi wakansan mo tani a'di ipu'dkin ma nyor ma Arumgimis apo/ iya/ gi uni gun ush gwo ha e mo. ⁷ Wakan dhalku/ ki ce e ki uni mo ⁸ haali/ 'thissa/ um 'kokin mo e mondthurumi'd mo, hili shwane/ um ta ku gi moŋkush e Tapa mo. Iiyi um mo me'd uci gi moŋkush mo ⁹ (haali/ maman 'peni moŋkush mo a'di gamkunu mo eya ris miim 'borga/ mo dhali mii kun tana kar/e mo dhali mii gi gwon gana/ mo). ¹⁰ Dhali pali mii mo mmoda/ar a'di jin midi 'bor Tapa bwa mo. ¹¹ Dhalku/ mii ki nyak mii ki mondthurumi'd mo jin moli maman dho'th mo, hili dhali mii e i is mo mmodhu uni eya tente/ mo. ¹² Haali/ a'di ta mii jin 'thenu is mo isi kani mmo/o gwo gom to gwansan kun miina uni ka kwal is mo. ¹³ Hili waŋki/ ton kamu/ ṣal 'de/ ṣoru eya tente/ ki moŋkush mo tani a'di wara'd ki to jin mishu mo haali/ ton 'deŋ kamu/ jin wara'd ki to jin mishu mo tani a'di ta moŋkush mo be. ¹⁴ Wakan a'di okunu gwo mo ki:

Meri is mo, ayy /e jin ishki e mo, dhali cuiy mis mo 'peni mowu mo

dhala Kristhos midi ci /e moŋkush mo be.

¹⁵ Hili ki thoson mo gom ii jin mina umi ii mo, yisa me'd 'kwani kun dar gi moyuk mo, hili me'd 'kwani kun ta gi moyuk mo, ¹⁶ mmowar mo is mo haala tee ta thus ki thus mo be. ¹⁷ Wakan dhalku/ ki ta pus mo, hili mishi gwo 'ban mo gom bwa gi Tapa jin wa cikise/ mo be. ¹⁸ Dhali dhalku/ ki ta uni kun 'kosh ma su mo, gom mii ma dhor piti mo. Hili 'tu'di mo ki Shi/in mo ¹⁹ mmotora ṭor ka rem 'kup mo e gway kun yuku mo mmoka mo jin miinuwa mii e mo dhali e gway jin majuwa maj mo dhali e gway jin yuku mo gom to gi shi/in mo mmoyuk gway mo dhali mmomii ko 'pena dum bumi 'baar mo gom Tapa mo, ²⁰ isa yempa/ mo dhali goma ris to 'baar mo mmoci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo ki gway gi Tapam bana ka Yesus Kristhos mo eya Arumgimis jin ta'da Baba mo be.

Ikath dhali I/ash mo

²¹ 'Dapi ki me'd ka rem 'kup mo ki moŋko/ ma Kristhos mo. ²² Up, 'dapi ki me'd ki gwo gi ikathim bum mo me'd mii jin miina um e Tapa mo be. ²³ Haali/ wathij gwath a'di ta'da 'kaj'kup gom ash mo me'da Kristhos mmotana a'di a'kaj'kup goma kaniisa mo, a'di jin ta buŋwar is piti mo dhali mmotana a'di a'di ki is piti Amanwoth a'di mo be. ²⁴ Me'd jin 'dap ma kaniisa ki me'd ka Kristhos mo tani wakan dhalka ris up si'da/ 'dapan ki me'd ka ris to gi ikathim buni mo. ²⁵ Kwanij gwath, eni up bum mo ma me'da Kristhos mmo/ enkina a'diya kaniisa mo dhali ci is pitij gana/ mo goma yim mo ²⁶ ki a'di midi dhagama yim mo ki mo jin dhelelkina a'di ayim mo ki gwo mo me'd mo jin lamu ki yi'de/ mo ²⁷ ka kaniisa minu kari bwambori a'di mo ki ra/ ra/ mo ki dar gi monyo/o'd mo walla mo jin dudupa dudup mo walla ma to gi wakan mo, ka yim midi dheleladhelel mo dhali dar gi monthalkin mo. ²⁸ Isi kani gwath si'da/ mini mii en up buni mo me'd is bunij gana/ mo. A'di jin eni ashim piti mo tani eni is pitij gana/ mo be. ²⁹ Haali/ wathij kamu/ yisa di'da jin shi/i buŋwar is piti i e mo, hili a'di ki thip a'di mo dhali ḥa/ a'di mo me'd mii jin miikin ma Kristhos goma kaniisa mo, ³⁰ haali/ ana tana tom buŋwar is piti mo be. ³¹ Haali/ gom 'kup gwo gi wakan mo tani wathi/ midi mii kwa/ bwa mo 'peni com mo dhali kum mo dhali gam is ki ashim piti mo dhali uni su/ mo tani mini ṭal 'de/ mo be. ³² Gwo yansan ta dhan gwo jin bagu mo dhali aha/ butha 'pemen yan kan mo mmotana a'diya Kristhos mo dhala kaniisa mo be. ³³ Bahili dhalka ris umi 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo eni up bum mo me'd is bum gana/ mo, dhali dhalki up si'da/ hilin ki 'bore/ mo ki uni mini tak ikathim buni mo be.

6

Gwo jin Hanu E mo dhali Mo/en mo

¹ Uçiya, hayi gwo gi ibabam bum e mo dhali ikwan mo e Tapa mo, haali/ a'di yansan ta miim 'boro'd mo be. ² Taki ibabam bum mo dhali ikwan mo (Gwo yansan ta gwoŋkan jin 'kwarkunu mo jin ta jin ṭwa/a/ mo jin ta gi gwo jin onu is mo.), ³ ki a'di midi 'taki 'bor mo gom um mo dhali ki um mini 'taki 'ko ki 'kom 'pempaj gana/ e mony'cesh mo. ⁴ Ibaba, dhalku/ ki rukuny uçi ka nyor mo, hili thiipi uni mo e mo jin 'dapuwa bora 'cesh mo dhali e mo jin yedhuwa ye'th sho'k ki gwon Tapa mo.

⁵ Um ciŋkina/ gun yolu mo, hayi gwo gi uni gwansan e mo kun ta tapam bum e mony'cesh mo ki moŋko/ is mo dhali ki mondee mo ka dun ṭal 'de/ mo me'd mii jin miina um goma Kristhos mo, ⁶ yisa e bway gi jis/e jin miina 'kwani to mo, mmo'bor 'kwani bwa mo 'te/ yisa, hili me'd uni kun ta ciŋkina/ kun mii to goma Kristhos mo mmomii bwa ma Arumgimis 'pena du mo, ⁷ mmomii to ki bwaj gana/ mo me'd mii jin miina um gom Tapa mo, dhali yisa gom 'kwaniya, ⁸ mmomisha um ki ma to gunn kun miina kun tiya ki 'bore/ mo tani a'di midi bu'th to jin nyaka'd kan dok/e mo 'peni Tapa mo wakki/ a'di ta ciŋkina/ jin yolu mo walla ta a'di jin di ki 'kus mo be. ⁹ Itapa, miiyi to kun nyakan gom

uni mo ma, dhali 'doyi bwa ka 'kany'cesh mo 'peni mo jin shwanuwa 'cesh ki sho'k mo, mmomisha um ki a'di jin ta Tapam buni dhali Tapam bum mo tani a'di di'd e momis mo, dhali mo jin miinuwa mii ka gwar 'de/ yisa di'da e a'di mo be.

Agongoro/ ma Arumgimis ka 'Bimpil mo

¹⁰ Kwalany 'te/ be. 'Bithi um is mo e Tapa mo dhali e mom'bi'th ma dem dem piti mo. ¹¹ Hithi agongoro/ ma Arumgimis ka 'bimpil mo ki um mini mish dosh mo apowa 'kanyco/ gi tapa ma ruma 'cesh mo. ¹² Haali/ ana 'konaki 'thir mo apo/ bungwar is mo dhala bas mo, hili apo/ mom'bi'th kun molu gadhir mo dhali apo/ mom'bi'th mo, dhali apo/ itapa kun ji mony'cesh yan mo jin ta mondthurumi'd mo shwane/, dhali apowa risa buhany shi/in thus kun 'koki ta gi bungwar is ga 'cesh mo e mo kun 'kon e momis mo. ¹³ Wakan budhi agongoro/ ma Arumgimis ka 'bimpil mo ki um mini mish dosh mo mmoroç mo ka tee jin ta thus mo dhali mmothimkina um a'di mo tani mmodosh mo be. ¹⁴ Doshi um wakan mo mmodek waçkan gi gwoj gana/ mo e empa'd bum mo dhali hithi aracpa/ gi mii ma kar/e mo ¹⁵ dhali mmo'kamu'thkina um sho'k bum ki mo jin thosonkunu mo ki gwom 'borga/ mo gi mo ma ku'th is mo be. ¹⁶ Apowa ris mii gwansani 'baar mo tani budhi agongoro/ me'd bum mo, a'di jin ta mongam gwo is mo, haali/ e a'di mo tani um mini mish usa ris shemen toŋ kan kun 'bathan kun shina a'dinthus 'de/ yin mo. ¹⁷ Dhali budhi toŋ'kup ki bway mowoth mo dhali gandala turga/ gi Shi/in mo, a'di jin ta gwo ma Arumgimis mo be. ¹⁸ Thoyi isa yempa/ e Shi/in ka risa 'tho mo dhali ka di'b is jin di'bu/ mo, ki um mini 'dim 'kup mo ki montim mo mo mmodi'ba di'b is goma ris uni 'baar mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo be. ¹⁹ Dhali gom aha/ si'da/ ki mo jin bahkunu gwo mo minu 'taki ci aha/ mo e 'twam pem jin migia/ cee mo ki dar gi monyju/ mo mmobah gwo jin cīnu ki jim bag mo, a'di jin ta gwom 'borga/ mo. ²⁰ Haali/ aha/ tana amanya eya jindhiir mo gom a'di mo jin migia/ 'taki bah a'di eya tente/ ki dar gi monyju/ mo me'd jin migia/ ka 'taki tor gwo mo ba/.

Kwalany 'Te/ Ba/. Monthe Me'd mo

²¹ Dhali ki um si'da/ mini 'taki mish mo mo gom mondum pem mo dhali mii jin migia/ mo tani Tikikus, a'di jin ta'da kam bana jin enu mo dhali a'di jin ta isij gana/ mo e min to gi Tapa mo tani midi tor um gwo mo goma ris to 'baar mo be. ²² Aha/ hashkina a'di i um mo gom 'kup gwom bwam 'boro'd yan mo, ki um mini 'taki mish mo mo ki aman anann be, dhali ki a'di midi 'taki 'bitha dum bum is mo be.

²³ Moŋku'th is midi di mo gom iwač mo dhali mo/en nyakki mongam gwo is mo 'peni Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be. ²⁴ A'the midi di mo gom umi 'baar mo, um gun enki Tapa Yesus Kristhos bana mo ki mo/en jin midi diki wuwa mashira/ mo be.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pam PILIBBI mo

Monthe Me'd

¹ ABuulus dhala Timuthawuuus kun ta ciŋkina/ goma Kristhos jin ta'da Yesus mo. E uni 'baar mo kun dhunu mo ki she/ ki dhelel dhelel eya Kristhos jin ta'da Yesus mo, e uni gun 'kon mo e Pam Pilibbi nyakki 'kwaniŋ gwanyjaka/ ma kaniisa dhali uni gun cila to hil mo.

² A'the e um mo dhali moŋku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Babam bana dhali Tapa Yesus Kristhos mo.

Mon'tho ma Buulus gom 'Kwani gi Pam Pilibbi kun Ta Imangam Gwo Is mo

³ Aha/ 'bora Arumgimis pem bwa i is mo apowa ris mom pem jin kaka/ um e mo be. ⁴ Isa yampa/ eya 'thom pem mo gom umi 'baar mo mmomii mon'thom pem ki bwaj 'kunyga/ mo. ⁵ Mmo'bora 'bor bwa i is mo gom gwom 'borga/ jin nyaku um pwak ki aha/ 'pena tee jin ʈwa/a/ ntati shwane/ mo be. ⁶ Dhali aha/ misha ka jij gana/ ki a'di jin telki'da tu'c jin 'boro'd 'pen e um mo tani midi 'baar a'di mo ka tee ma Yesus Kristhos mo be. ⁷ A'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom aha/ mmokulum gwo i bwa mo gom umi 'baar mo kansan mo haali/ aha/ dhuna um eya dum pem mo haali/ aris umi 'baar mo nyaku/ a'the pwak ki aha/ mo me'd jin dika/ eya sijin mo dhali mmo'ce'd gwo she/ mo dhali mmotel gwom 'borga/ sho'k mo. ⁸ Haali/ Arumgimis ta'da man/o gwo gom aha/ mo mmo'kosha ʈe/ aha/ mo gom umi 'baar mo ka du ma Kristhos jin gama gam mo jin ta'da Yesus mo. ⁹ Dhali a'di ita mon'thom pem ki mo/en bum mini ish ki nyanye/ ki nyanye/ mo nyakki yuk ilu/ mo dhali mmonyitha ris to 'baar mo. ¹⁰ Wakan ki um mini ʈes to kun 'boron ki 'bor gana/ mo dhali mmota kun dhelelin mo dhali kun dar gi mii m'ba/ mo goma tee ma Kristhos mo be. ¹¹ Mmo'tu'd mo ki maman gi mo ma ʈar/e jin pu'du'd 'pena Yesus Kristhos mo mmota monyca mo dhali momaj ma Arumgimis mo be.

Gom Aha/ Mmodi mo tani A'di Ta'da Kristhos mo

¹² Aha/ ɳapa um mmomish mo mo, iwak, gom to gun mii aha/ mo ka jij gana/ tani a'di ta 'pemen mmopal gwom 'borga/ mo be. ¹³ Dhali wakan mondek pem goma Kristhos a'di wara'd ki mo jin mishu mo isi ki tur mo e uni gun dhunu mo mmohil gu'b ma mudhiir e mo jin jin ma askar ma Ithaaliya aji mo dhala ris unin tiya si'da/ mo. ¹⁴ Dhali awaka tiya ka ris bu'thkina du mo e Tapa gom mondime pem eya sijin mo dhali uni dar ma du mo ki nyanye/ mmotor gwo ma Arumgimis ki dar gi moŋko/ is mo be.

¹⁵ Kun tiya ka jij gana/ ʈi gwo goma Kristhos 'peni bwa shigga/ mo dhali mmobira bir si'da/ mo hili kun tiya si'da/ ki bwaj gana mo be. ¹⁶ Ku gi 'ban yansan mii a'di ki mo/ en mmomisha uni ki aha/ karkunu mo gom gwo mmo'ce'd she/ mo gom gwom 'borga/ mo. ¹⁷ Ku gi ʈwa/a/ ʈi gwo goma Kristhos 'peni bwa jin ʈwa/u mo tani yisa ki bwaj gana/ mo hili uni kulumki gwo ibwa mo mmoto'c aha/ 'kus mo e mondime pem eya sijin mo be. ¹⁸ Gomata 'te/. Jasi eya ris mii 'baar mo wałki/ mii jin pwanu/ 'te/ mo walla e gwoŋ gana/ mo tani aKristhos cikunu 'twa/ maj mo dhali e a'di yan kantan mo tani aha/ 'kunykina bwa mo be.

¹⁹ Nye, dhali aha/ mina bwa 'kuny mo. Haali/ aha/ misha ka 'thom bum jin 'thokina um mo dhali mowoth gi Shi/in ma Yesus Kristhos kan mo tani a'di ʈu'kki mii is mo mmo'cuk aha/ mo be. ²⁰ Me'd jin tana a'di monganan 'bam pem mo dhali mo ma 'ter kape/ mo ki aha/ mina isi diki 'theya 'the ki sole/ mo tani hili ka du jin roču sho'k isi bwaman mo shwane/ me'd isa yempa/ mo tani aKristhos minu eh mo e bunqwar is pem mo wałki/ a'di ta mondiki/e walla mowu mo. ²¹ Haali/ gom aha/ mmodi mo tani a'di ta'da Kristhos mo dhali mmowu mo tani a'di ta nyuncina/ mo be. ²² Wałki/ a'di ta mo

gi 'konu ki e e buŋwar is mo tani a'di ta 'pemen mmokal maman goma ṭu'c pem mo. Hili aha/ mola ṭor naskina/ a'di jin migā/ kwany mo. ²³ Aha/ budha bwa ka yissa/ mo. Bwa oyaa/ ki kwa/ is mo dhali mmonyak̄ di eya Kristhos mo haali/ a'di 'borō'd ki 'bor gana/ mo be. ²⁴ Hili mmodi mo ki buŋwar is mo tani a'di minu mii mii mo gom gway bum mo be. ²⁵ Dhali mmomishga/ yan ki isa duŋ gana/ mo tani aha/ misha ki aha/ mina di mo dhali rash ca'b mo e umi 'baar mo gom moŋkal iim bum mo dhali bwar'kunygam bum mo e mongam gwo is mo. ²⁶ Wakan e aha/ mo tani ki um mini ta gi 'kup̄ mii mo kun mini ish ka entus mo mmodhu 'ba/ eya Kristhos jin ta'da Yesus mo gom mmomiga/ pu'dku/ dok̄/e e um mo be.

²⁷ Jasi a'di imina umi mii mo: Dhali dhalki um ta kum paŋ gana/ mo kun mini ha me'd mo gom gwom 'borga/ ma Kristhos mo. Wakan waŋki/ aha/ mina yaku/ mo dhali par um e mo walla aha/ mina pi mo tari aha/ mina 'taki ciŋ gwo gom um mo ki um telki sho'k mo e shi/ina 'de/ mo ka dun ṭal 'de/ mo mmobira bir ki 'ban kuku/ mo gom mongam gwo is gi gwom 'borga/ mo be. ²⁸ Dhali mmo'koki ko/ is gom toŋ kamū/ ṭal 'de/ mo 'peni uni gun asa uma po/ mo. A'di ta to jin ṭoru eya tente/ mo gom uni mo mmo'kol e ki me'd mo gom mony'ce'd sho'k buni mo hili gom bway mwoṭh bum mo tani dhali a'di yan 'peni Arumgimis mo be. ²⁹ Haali/ a'di ćikunu um mo gom gway ma Kristhos mo tani ki um mini 'taki 'koki gam a'di gwo is jasi 'te/ mo hili um si'da/ mina isi 'kosh ka nyor gom gway piti mo be. ³⁰ Mmomal e e moŋ'kosh mii yan a'di jin parkina um e mo dhali jin cikkina um jin di'd e aha/ shwane/ mo be.

2

Kristhos Mmokarkina A'di Is ki Gwa'd mo tani A'di Karkunu ki Ca mo

¹ Wakan waŋki/ mo jin rocuwa du sho'k mo eya Kristhos di'd mo dhali mo gi lalu sho'k mo ki gwo gi mo/en mo dhali mo gi nyaku to mii ka dun 'de/ gi Shi/in mo dhali waŋki/ adu jin gama gam mo dhali mii jin miinu ki mo/en mo tani ² 'tu'daa/ mo ki mom'bor bwa mo mmota ga du jin nyakka'd mo mmo'tu'd ki mo/en 'de/ mo dhali mmo'tu'd ki bwan 'de/ mo dhali ka dun 'de/ mo be. ³ Dhalka anjirre/ ki mii mo mmota ham 'kus mo walla mmodhu is ki 'kwanim pa mo. Hili mmodhu is ki gwa'd mo mmohil ci i e ki 'bore/ mmobol is bumi e mo. ⁴ Dhalka ris um ka 'dete/ 'dete/ hil to gi cin tiya i e mo mmo'koki hil jasi tom bum gana/ i e mo. ⁵ Tayi gi bwa yan e bwaman is bum um 'cena mo ma, a'di jin takina um eya Kristhos jin ta'da Yesus mo, ⁶ a'di ba/ a'di jin ta jamas ma Arumgimis mo tani a'di diki o ki mo gi nyaka nyak̄ ka Arumgimis midi ta to jin minu bu'th ki wup mo. ⁷ Hili a'di karki is piti bwa 'te/ mo mmobu'th jamas gi ćirkina/ mo mmodhodhu a'di ki dho'th jin dho'thkunu 'kwani kansan mo be. ⁸ Dhali mmogamu a'di kan ki is gi wathiny'cesh mo tani a'di karki isi is piti ki gwa'd mo dhali mmowar ka manha gwo e mo mmowu mo isi wu gi cwany'cithan dhul mo be. ⁹ Wakan Arumgimis karki a'di ki caŋ gana/ mo dhali ci a'di gway jin di'd eya powa ris gwayi 'baar mo. ¹⁰ Dhali ki gway ma Yesus mo tani aris 'kupa'dupuni 'baar mo mini mii luŋ mo ki 'beles e momis mo dhali e mony'cesh mo dhali e bwar'kwariny mony'cesh mo ¹¹ dhala risa le'di 'baar mo mini pi gwo mo ka Yesus Kristhos ta Tapa mo gom monyca ma Arumgimis jin ta Com mo be.

Kushi Um Mo mo Me'd Monkush e Mony'cesh mo

¹² Dhali wakan, um pem gun enka/ mo, me'd jin hana um gwo e isa yempa/ mo tani wakan shwane/, yisa jasi mmodika/ um e buŋ'kus mo hili ki nyanye/ mmopika/ mo, miyi mwoṭh bum gana/ mo ki moŋko/ is mo dhali ki mondee mo. ¹³ Haali/ Arumgimis umki mii mo e um mo dhali ki bwa jin ta bwa mo dhali ki bwa ma ṭu'c jin ta bwam pitir gana/ mo be.

¹⁴ Miyi aris to 'baar mo ki dar ga gumgum mo ma walla ki gwo jin doṭuwa dot̄ mo. ¹⁵ Ki um mini dar gi mii 'ba/ mo dhali dar ga mak̄ mo mmota uci ma Arumgimis mo mmodar

gi thalkin mo e bwaman 'kwani ma nyakum yil mo kun burusha ii ki burush mo dhali kun caca ii ki caca mo e bwam uni mo, uni kun kusha um mo me'd mojkush eya 'cesh mo. ¹⁶ Mmolana um gwo gi mondiki/e bu'th mo wakan ka tee ma Kristhos mo tani aha/ mina kar is ki ca mo ki aha/ dinaki gus mo ka wuny is walla miiya tu'c ka wuny is mo be. ¹⁷ Me'd wa^kki/ aha/ 'thinu mo e mo jin miinuwa basa 'cesh mo gom mongam gwo is bum mo tani aha/ 'bora bwa mo dhali 'kunya bwa mo nyakki umi 'baar mo be. ¹⁸ Wakan si'da/ um mina bwa 'bor mo dhali 'kunya bwa mo nyakki aha/ mo be.

Timut^hawuuus dhala Abapruditus mo

¹⁹ Aha/ tosha e Tapa Yesus mo mmohashka/ Timut^hawuuus e um mo ki 'dishe/ mo. Wakan ki aha/ minu malas mo ki gwo 'peni um mo. ²⁰ Aha/ dara gi jan 'de/ jin waki a'di mo jin midi ta gi bwaj gana/ mo mmo/anan is gom mmo'kona um ki 'kom pa mo. ²¹ Uni 'baar mo hili jasi 'kupki tom buni mo, yisa gom to ma Yesus Kristhos mo. ²² Hili Timut^hawuuus ta a'dim pa jin misha um mo mmomii to me'd ya/ jin mii to gom com mo tani a'di miiki to nyakki aha/ mo gom gwom 'borga/ mo be. ²³ Aha/ tosha wakan mmohashki a'di i um mo ki 'dishe/ me'd jin mig/ mish ki a'di midi ya kata gom aha/ mo. ²⁴ Dhali aha/ gama gwo is e Tapa mo ki aha/ ki 'dishe/ ki is pem mina yaku/ si'da/ mo be.

²⁵ Aha/ kuluma gwo ibwa ki kulum gana/ mo ki a'di minu mii mmohash ki uma Abapruditus a'di jin ta'da kam pem mo dhali agarr jin nyaka'da tu'c mii mo dhali agarr jin ta'da askar mo dhali amanyam bum mo dhali amanmii to jin mig/ mii ta mo. ²⁶ Haali/ a'di 'kosha te/ umi 'baar kagahara mo dhali a'di butha 'tham mo haali/ um ci^k gwo mo gom a'di ki a'di 'ba'thki'd mo be. ²⁷ Ka jij gana/ a'di 'ba'thki'd mo mmo'dish 'twa/ mmowu mo be. Hili Arumgimis miimii apo/ a'di mo dhali yisa jasi e a'di, hili apo/ aha/ si'da/ isi ciki/ aha/ mina 'taki ta gi bwaj di^ti'd jin ta jin ditadit mo. ²⁸ Aha/ tupa bwa kagahara mo mmohash ki um a'di wakan mo ki um mina bwa 'kuny mo mmopar a'di e mo dok/e dhali kan mo ki aha/ mina mo/anan is pem idinin is mo be. ²⁹ Wakan buthi a'di e Tapa ki bwaj 'kunya/ 'baar mo ma dhali takⁱ 'kwani kun wakan mo. ³⁰ Haali/ a'di muru'di wu mo goma tu'c ma Kristhos mo, a'di ci mondiki/em piti mmothima tu'c bum gom aha/ mo be.

3

Gwoj Gana/ gi Mii ma Kar/e mo

¹ Gom gwo jin bo^co'd mo gom um, iwak pem mo. 'Bori bwa mo ma, e Tapa mo. Mmo'kwar um gwo kun nyakkan mo tani a'di diki tocaa/ bwa mo haali/ a'di ta'da tete/ gom um mo be.

² Jiyi a'ka ki e ki 'bore/ mo ma. Dhali jiyi uni gun mii tonthus ki e ki 'bore/ mo ma. Jiyi uni gwansan ki e ki 'bore/ mo ma kun 'cithi/ bungwar is is mo. ³ Haali/ ana tana uni gun 'cithuwa munyjal yis gana/ mo ana gun lu^ja Arumgimis ki shi/in mo dhali monyca eya Kristhos jin ta'da Yesus mo dhali mmo'koki dhu bungwar is e bungwar is mo. ⁴ Ba aha/ ki is pem tana gi 'kup gwo mo gom bungwar is jin ta bungwar is mo si'da/. Wa^kki/ wathij kamu/ midi kulum gwo ibwa ki a'di ta gi 'kup gwo e bungwar is mo tani aha/ tana ki nyanye/ ki nyanye/ mo be. ⁵ Aha/ 'cithkuwa munyjal yis mo ka cim pekwara mo dhali aha/ tana wathi/ 'peni 'Kwani ma Israyiil mo dhali aha/ tana ja wa^k ma Benyamiin mo, dhali aha/ tana ji Ibraniyiin mo jin dhodhu e 'Kwani ma Ibraniyiin mo be. Me'd gwo gi gwojkan jin cinu ki 'Kwani Parisiyiin mo tani ⁶ aha/ shwakina anyor mo mmotoca kaniisa bwa mo, me'd gwo gi mo ma kar/e jin bath^h gwojkan jin cinu i'ko'd mo tani aha/ dina ka po/ mo be. ⁷ Hili wa^kki/ nyunycinaj kamu/ di'd jin taka/ mo tani a'di karka/ me'd to jin thisu e mo gom gway ma Kristhos mo be. ⁸ Ka jij gana/ aha/ dhuna ris to me'd to kun thisu e mo gom to jin bolo'da ris to 'baar mo e ki 'bor mo jin ta mmomisha

Kristhos jin ta'da Yesus Tapam pem mo be. Dhali gom gway piti mo tani aha/ wana gwo kan e bwa mo mmodhala ris to 'peni 'baar mo dhali aha/ dhuna uni me'd to gun pishu mo ki mii gi wakan ki aha/ mina gama Kristhosa du is mo be. ⁹ Dhali ki aha/ minu this mo i is e a'di mo, yisa mmota gi mo ma kar/e ki is pem mo yisa, mmo'dap 'ko'di gwoñkan jin çinu mo. Hili a'di jin ta mo gi gamu gwo is eya Kristhos mo. Mo ma kar/e yan 'peni Arumgimis mo a'di jin di 'ko'd e mo jin gamu gwo is mo be. ¹⁰ Ki aha/ mina mish a'di mo dhali mom'bi'th gi mompim piti mo dhali aha/ mina pash mo gi isa nyor piti mo mmowar waki a'di e jwam piti mo be. ¹¹ Wakan wałki/ a'di mishu mii mo gom aha/ ki aha/ mina bumbur mo e mo jin pinu mo 'peni mowu mo be.

Yana 'Kup ki 'Kupa ɻwa mo

¹² Yisa mmobu'thika/ to yansan mo hila/ walla mmowarki jim 'borgaq gana/ mo hila/, hili aha/ dina mmo/ur a'di mo mmomiga/ bu'th a'di jin bu'thkin ma Kristhos jin ta'da Yesus aha/ mo, mmokar aha/ mo mmota jim piti mo be. ¹³ Iwaka, aha/ dinaki kar is pem ki jim bu'th to mo hila/. Hili ton tal 'de/ miiga/ mo mmodhalka ris to gunn ɻ'ko'd mo dhali mmogon is ka karambuye/ ki to gun 'konj buj'kup mo tani ¹⁴ aha/ gusa ur to i'ko'd mo e mo jin tanu gi 'kup to mo mmogam 'kupa ɻwa 'pena yuk ma Arumgimis 'peni momis mo eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ¹⁵ Dhalki ana gwansan gun isa mo tani tana gi bwa ki wakan mo ma. Dhali wałki/ um 'kona bwa ka bwanycin mo, ma e ton tiya mo tani Arumgimis midi ɻor a'di yan eya tente/ e um si'da/ mo be. ¹⁶ Isi kan dhalki ana iina iiŋ gana/ mo e mo jin bumburkina ana mo.

¹⁷ Iwaka, 'thokaa/ mii mo ma dhali ɻuthi uni gwansan ki e mo ma uni gun 'kokin mo mmomii kan me'd jin para um she/mm e e aman mo. ¹⁸ Haali/ uni ka ris ɻorkika/ um mo me'd ka ris mo dhali shwane/ aha/ ɻora um gwo ki jabu'th mo uni gun 'kokin mo mmomii waki uni gun ta 'kup gi cwany'ciłhan dhul ma Kristhos mo be. ¹⁹ 'Pemen buni ta mony'ce'd sho'k mo dhali arum buni jin luja uni mo tani ta bwa mo dhali uni caki can thus e mon'the is buni mo ki bwa jin dhuna uni ki to ga 'cesh mo be. ²⁰ Hili 'peñkuman pam bana a'di ta momis mo be dhali 'peni a'di mo tani ana corkina Amanwołh mo jin ta Tapa Yesus Kristhos mo be, ²¹ a'di jin midi ak buñgwara ha'th'ko'd bana yan e mo mmowa e ki buñgwar is piti mo e monyca mo ki mom'bi'th jin 'bitha a'di e mo mmomisha ris to dhu 'baar mo mmobath a'di i'ko'd me'd is pitij gana/ mo be.

4

'Kunyi Bwa mo ma e Tapa mo

¹ Wakan iwak pem, um gun enka/ mo dhali kun 'kosha ɻe/ aha/ mo dhali kun ta bwarz 'kunygam pem mo dhali kun ta toj'kup pem mo tani ɻeli sho'k wakan e Tapa mo ma um gun enka/ ki mo/en gana/ mo.

² Aha/ malaskina Apuudiya mo dhali aha/ malaskina Sintiki mo mmogam gwo me'd mo e Tapa. ³ Dhali aha/ dotkina /e si'da/ amannyak dhañka'b ganam pem bu'th mo ki wołhi/ up gwansan mo ma, haali/ uni nyakkina ɻu'c mii ki 'ban kuku/ nyakki aha/ mo e gwom 'borga/ nyakka Aklimandus mo dhali kun tiya kun nyakkana ɻu'c mii ki aha/ mo uni gun 'kona gway eya warka/ gi mondiki/e mo be.

⁴ 'Kunyi bwa mo ma, e Tapa, isa yempa/ mo. Dok/e aha/ mina o um gwo mo ki: 'Kunyi bwa mo ma. ⁵ Dhalka ris 'kwani 'baar mo mishi mo mo ma, mo ma dum bum jin 'tima um mo. Haali/ Tapa a'di 'disha 'twa/ mo hila/. ⁶ Dhalka anan ki anan mo gom ton 'dej kamu/ mo ma hili eya ris to 'baar mo ki mon'tho mo dhali ka thip jin thiþu mo ki mom'bor bwa i is mo tani dhalki ton dot bum minu mish mo eya Arumgimis mo. ⁷ Dhali moñku'th is ma Arumgimis a'di jin peki'd eya ris mo jin mishu gwo 'ban mo tani a'di midi jiya dum bum mo dhali bwam bum eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be.

Kulumi Gwo gi To Gwansani Bwa mo

⁸ Gom gwo jin boço'd mo gom um, iwak mo tani aris to gun ta kuŋ gana/ mo, aris to gun ta kun taku mo, aris to gun ta kuŋ kar/e mo, aris to gun ta kun dhelein mo, aris to gun ta kun ya/u mo, aris to gun ta kunu jaro/ mo, wałki/ akamu/ midi 'taki di jin bol tiya e ki 'bor gana/ mo tani wakki/ ṭal 'deŋ kamu/ midi 'taki di jin ta jin ha me'd mo ki momaj mo tani kulumi gwo gwansani bwa mo ma. ⁹ To gun da/ara um mo dhali kun budha um mo dhali kun ciča um mo dhali kun parkina um e mo e aha/ mo tani to gwansan miiyi uni mo ma dhali Arumgimis gi moŋku'th is midi di e um mo be.

Gwo Toru gom To jin Çina 'Kwani gi Pam Pilibbi ki Me'd mo

¹⁰ Hili aha/ 'bora bwa mo e Tapa ki canye haali/ me'd dok/e hila/ um ṭuju bwam bum ki cu mo mmokayaa/ e mo. Ka jin gana/ um kaka/ e mo hili um dar gi bway 'boro'd mo mmomii to mo. ¹¹ Yisa mmo/oka/ gwo gom mo gi hara to mo haali/ aha/ mishkina mo ki is pem mo ki mo yin jin dika/ nycine/ mo tani aha/ çä'bkina mo ka this mo i e mo be. ¹² Aha/ misha mmokar is ki jin gwa'd mo dhali aha/ misha si'da/ mmo/isha to ka entus mo. Eya ris to 'baar mo dhali gom to 'baar mo tani aha/ mishkina ka malimbu'da/ mmokap mo dhali mmo'kosha te/ mo, mmo/isha to ka entus mo dhali mmohara to mo.

¹³ Aha/ misha aris to 'baar mo mii mo e a'di jin 'bi'thki aha/ is mo be.

¹⁴ Bahili um miikin ki 'bore/ mo mmoçina um to gom aha/ gom monṭo'c is pem mo be. ¹⁵ Dhali um ki is bum si'da/ mishin um gi Pam Pilibbi ki me'd ka muŋ'kup 'peni gwom 'borga/ ki aha/ dhalkina Pam Makiduniyya 'pen mo tani akaniisaj kamu/ yisa nyak to mii ki aha/ yisa e momii jin çinu to ki me'd mo dhali e mo jin budhu to mo hili isi ciki/ um 'cena mo be. ¹⁶ Gom me'dyin e Pan Tasaluniiki tani um hashki jan 'de/ mo dhali dok/ e gom to jin migā/ mii ta mo. ¹⁷ Yisa mmosimmka/ to jin çinu ki me'd e mo yisa, hili aha/ simma maman e mo ki a'di midi mar is mo mmokam gom um mo be. ¹⁸ Hili aha/ bu'thkina to 'baar mo ki nyanye/ mo. Aha/ 'tu'dkunu mo mmobu'thkika/ to mo 'pena Abapruditus mo, to gun pu'dkin mo 'peni um jin ta'da shim jin çinu jin kuyi mo ki kuy jin ta mo jin miikunuwa bas mo jin mishu bu'th mo mmo'bora Arumgimis bwa i is mo be. ¹⁹ Dhali Arumgimis pem midi thip um ka ris to gun mina umi mii ta mo isi to gun waki kun tana a'di pam piti mo e monyca eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ²⁰ Shwane/ dhalki monyca a'di di'd eya Arumgimis bana jin ta'da Babam bana ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ moonnii. Amen.

Kwalany Monthe Me'd jij 'Ko'd mo

²¹ Theka ris uni 'baar mo me'd kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel eya Kristhos jin ta'da Yesus mo ma. Dhala wał kun 'kon nyakki aha/ mo tani theki um me'd mo si'da/. ²² Aris uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani theki um me'd mo uni gun mumki 'ko mo e gu'b ma Kaysar mo be.

²³ A'the 'peni Tapa Kristhos midi di e shi/in bum mo be.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Paŋ KULUUSI mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus, a'di jin karu ki she/ mo goma Kristhos jin ta'da Yesus mo ki bwa ma Arumgimis mo dhala Timuthawuus jin ta'da kam bana mo.

² E uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali iwał kun ta ku isij gana/ mo eya Kristhos mo, uni kun 'kokin mo e Paŋ Kuluusi mo.

A'the e um mo dhali mojku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Babam bana mo be.

Mon'tho ma Buulus mo gom 'Kwani kun Gami Gwo Is mo e Paŋ Kuluusi mo

³ Aman isa yempa/ 'bora Arumgimis bwa i is mo, a'di jin ta'da Baba gi Tapa Yesus Kristhos bana mo, me'd jin 'thokina aman mo gom um mo, ⁴ haali/ aman cikkina gwo gom mongam gwo is bum eya Kristhos jin ta'da Yesus mo dhali mo/en jin takina um mo goma ris uni 'baar mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, ⁵ haali/ mo ma 'tej kape/ a'di karkunu mo gom um e momis mo. Gom a'di yansan mo tani um cikki gwo ntwa/a/ mo e gwo jin ta gwoj gana/ mo, a'di jin ta gwom 'borga/ mo, ⁶ a'di jin pu'dki'd e um mo, me'd a'di ka jinj gana/ diki'd e mony'ceshi 'baar mo mmodho'thkina a'di maman mo dhali mmo'twałkina a'diya 'twak mo - wakan e bwam um ki is bum mo 'pena tee jin cikkina um a'di mo dhali mish a'di 'ban mo, a'di jin ta'da 'the ma Arumgimis mo e gwoj gana/ mo, ⁷ me'd jin da/arkina um a'di mo 'pena Abapraas mo, a'di jin ta'da garr bam jin enu jin mii to mo. A'di ta a'di isij gana/ mo jin mii to goma Kristhos mo gom gway bam mo ⁸ dhali a'di torki a'di aman mo gom mo/en bum e Shi/in mo be.

⁹ Dhali wakan 'pena tee jin cikkina aman a'di mo tani aman yisa dakkina 'tho mo mmo'tho mo gom um mo, mmodota/ doł mo ki um minu 'taki 'tu'd mo ki monyith bwam piti mo eya ris miin to gi shi/in gi moyuk mo dhali momish gwo 'ban mo, ¹⁰ mmosusa sus e bway mii kun mini ha me'd gom Tapa mo, mmo'tu'd mo ki mii kun mini 'bor a'di bwa i is mo mmokal mamana dho'th mo goma ris miim 'borga/ mo dhali mmomara mar is mo ki monyitha/ Arumgimis mo be. ¹¹ Dhalki um 'bitha is mo eya ris mom'bithi 'baar mo isi ki monycam piti jin ca'bki dem dem mo goma ris mo jin 'dimuwa 'dim 'kup mo dhali bwa jin 'kuçu ki 'kari'th mo ki moy'kuny bwa mo, ¹² mmociya Baba bwam 'boro'di is mo, a'di jin thumki ana mo mmonyak mal pwał ki uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo e monjush mo be. ¹³ A'di 'cukki ana mo 'peni mom'bithi 'baar mo tulkunu 'twa/ 'kup ana agap mo e bampa/ gi Ya/m piti jin ena a'di mo, ¹⁴ e a'di jin takina ana mo jin wanuwan 'ba/ mo dhali amure/ gi miinthus jin dhalkunu ana 'pen mo be.

Mon'tu'd ma Arumgimis jin 'Tu'dki'd mo

¹⁵ A'di jin bu'thki jamas ma Arumgimis mo, a'di jin molu mish ki e ga 'cesh mo, a'di jin ta'da bwa nyara/ jin twa/a/ ka ris to 'baar mo kun uku mo be. ¹⁶ Haali/ e a'di mo tani aris to 'baar mo 'kokunu mo mmo/uł mo e momis mo dhali e mony'cesh mo, uni gun mishu ki e ga 'cesh mo, dhali uni kun molu par e ki e ga 'cesh mo, wałki/ adhana kursi ma malik mo walla mo jin tanu tapa mo, walla mom'bithi kun molu gadhir mo walla moshirr mo tani - aris to 'baar mo 'kokunu mo mmo/uł mo e a'di mo dhali gom a'di mo be. ¹⁷ A'di diki'di twa/a/ ka ris to 'baar mo, dhali e a'di mo tani aris to 'baar mo tulkunu 'twa/ 'kup mo e a'di mo mmontal 'de/ mo be. ¹⁸ A'di ta'da 'kaŋ'kup gom bungwar is mo a'di jin ta'da ɺaniisa mo. A'di ta montel 'pen mo, a'di ta'da bwa nyara/ 'peni mowu mo, ki a'di eya ris to 'baar mo tani midi 'taki ta isa 'cilman gana/ mo be. ¹⁹ Haali/ e a'di mo tani arisa 'tu'd kun ta ku ma Arumgimis mo tani 'borkina bwa mo mmota gi mon'ko mo be. ²⁰ Dhali e a'di mo tani a'di gwamki'da gwamki is pitij gana/ mo eya ris to 'baar mo, wałki/ to

gun 'kon e mony'cesh mo walla e momis mo tani a'di karki mo ma ku'th is ka bas piti ki cwany'cithan dhul mo be.

²¹ Dhali um kun 'thissa/ 'kokin ka pije/ 'peni a'di mo dhali kun ta 'kup ki 'kup eya dum bum mo mmomii to kun ta thus ki thus mo tani ²² a'di shwane/ gwamki'da gwam mo ki is piti mo jin ta shuman is ki jwam piti mo, ki mii gi wakan mo tani a'di midi tor um eya tente/ mo me'd ku gun dhelelkin mo dhali kun dar gi thalkin mo dhali ku gun mini dar gi mo ma wak ibwambori a'di mo, ²³ ba shi/ mii a'dan 'te/ ba/, wakki/ um mini tikir 'ko mo e mongam gwo is mo, ki moŋka'b mo dhali tel sho'k mo, yisa mmoti'k mo 'peni mo ma 'tej kape/ gi gwom 'borga/ jin cikkina um mo, a'di jin cikunu aris 'kwani 'baar mo kun ukkunu mo e bwaŋ'kwariny momis mo, dhali gom a'di mo tani aha/ jin tana Buulus warkina ka manmii a'di mo be.

ABuulus Miiki To mo goma Kaniisa mo

²⁴ Dhali shwane/ aha/ 'kunykina bwa mo e is pem mo jin 'koshki aha/ ka nyor mo gom gway bum mo, dhali e shuman is pem mo tani aha/ thimkina a'di jin harkunu mo e mo jin tocuwa Kristhos bwa mo gom gway gi bungwar is piti mo, a'di jin ta'da Kaniisa mo. ²⁵ A'di jin warkika/ ka manmii to mo isi ki gwo jin piyi'd 'peni Arumgimis mo gom mo jin taka/ amandhu gwo mo, a'di jin cikunu aha/ mo gom um mo mmokar gwo ma Arumgimis ki a'di minu mish eya tente/ mo, ²⁶ a'di jin ta gwo ma Arumgimis jin bagu mo, a'di jin ba'kkunu ki she/ yil ka ris mo dhali mo ma nyakum yil gun tanu mo, dhali hili shwane/ a'di ṭorkunu eya tente/ ki kum piti kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo. ²⁷ E uni mo tani Arumgimis ki kar bwa mo mmotor eya tente/ mo ka dhan mii kun wani caa e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ki monyca jin ta pa ki pa mo e gwo yansan jin çinu ki jim bag mo, a'di jin ta'da Kristhos jin di'd e um mo, jin ta mo ma 'tej kape/ gi monyca mo be. ²⁸ A'di jin bahkina aman gwo mo mmoruma ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ ki gwo mo dhali ṭora ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ gwo mo eya ris moyuk mo ki aman mina 'taki dhuwa ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo ki ku gun isin mo eya Kristhos mo be. ²⁹ Haali/ gom mii yan mo tani aha/ miikina mii jin 'batha'ba'th mo, mmo/uth mo ki is jin umu'di 'baar mo, a'di jin thi'thki'da thi'th mo e aha/ mo.

2

¹ Haali/ aha/ ona bwa ki um mini mish mo mo ka dhan mii jin picirkika/ mo gom um mo dhali uni gwansan kun 'kon mo e Pa Lawudikiyya mo dhali goma ris uni 'baar mo kun 'koki par jis/ em pem e mo ² ka dum buni minu 'taki 'bi'th is mo me'd jin re'dkunu uni mo mmonṭal 'de/ mo e mo/en mo, mmota ga ris mo kun tanu pa ki pa mo gi momish mo mo 'pena dun gana/ mo dhali monyitha/ Arumgimis gwom bag yan mo a'di jin ta'da Kristhos mo. ³ E a'di mo tani aris moyuk kun ishki kumma/ mo dhali mo jin nyithuwa nyith mo be. ⁴ Aha/ ona gwo yansan mo wakan ki wathin ṭal 'dej kamu/ midi 'taki diki he'k um e mo ki gwo ma mak jin onu mo. ⁵ Ba aha/ pina e bungwar is mo tani hili aha/ dina e um ki shi/in mo, mmo'kuny bwa mo mmopar miim 'boron bum kun miina um ka para po/ e mo dhali mom bum jin ṭela um sho'k mo ki mongam gwo is bum eya Kristhos mo be.

⁶ Wakan, me'd jin bu'thkina uma Kristhos jin ta'da Yesus jin ta Tapa mo tani wakan 'koyi e a'di mo, ⁷ mmotana um ka birman mo e a'di mo dhali mmonyanya um is mo e a'di mo dhali mmoṭela um sho'k mo e mongam gwo is mo, jasi me'd gwo jin ṭorkunu um mo, mmoso ki sho'k bum e mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo be.

Mon'tu'd jin Tu'dki'd jin Ta Mondiki/e eya Kristhos mo

⁸ Jiyi mo ki e ki 'bore/ mo ki wathin ṭal 'dej kamu/ midi diki 'kwar um ka gwapi/ mo ki gwoj 'kwanij gaŋgascha/ mo dhali ki gwo kun hekuwa he'k e kun 'ko bwa 'te/ mo, isi ki gwoj 'kwani en'thin dhamo/ mo kun luku mo, isi ki gwo ma bwa nyara/ gom gwɔŋkan gi mony'cesh yan mo, dhali yisa isi ki gwo ma Kristhos mo. ⁹ Haali/ e a'di mo tani mon'tu'd

ka 'bimpil mo jin ta ji ma Arumgimis mo mmotana a'di Arumgimis mo tani çä'bki'd e buŋwar is piti mo. ¹⁰ Dhali um pu'dkin mo mmo'tu'da/ 'tu'd mo e mondiki/em piti mo, a'di jin ta'da 'karj'kup goma ris montapa kun tanu mo dhala ris moshirr mo be. ¹¹ Dhali e a'di mo si'da/ um 'kokunu mo mmo'citha/ munyjal yis mo ka munyjal yis jin 'cithu/ ki dar gi me'd mo, ki mii jin dhalu buŋwar is gi shuman is 'pen mo e mo ma munyjal yis jin 'cithu/ jin ta ji ma Kristhos mo. ¹² Dhali um 'kokunu mo mmokan mo nyakki a'di mo e mo jin cuçuwa cuç mo dhali e mii jin 'kokunu mmocu um mis mo si'da/ nyakki a'di e mongam gwo is mo e mo/um ma Arumgimis mo, a'di jin 'de'kki a'di mo 'peni mowu mo be. ¹³ Dhali um, um kun 'kokin mo mmowu mo e gwon dhaŋ mo dhali e mo ma munyjal yis bum jin 'konuki 'cith um mo e shuman is bum mo tani Arumgimis a'di ki dhu ki e mmontal 'de/ nyakki a'di mo, mmodhalkina a'di ana aris gwon dhaŋ bana 'pen mo, ¹⁴ mmo'koshkina a'di gwo jin 'kwarkunu mo jin diki'da po/ ana mo, a'di jin theke'thki'da theke'th mo gom gwoŋkan mo be. A'di yansan idhalkina a'di ka po/ mo, mmotelkina a'di a'di ka musmaar mo apo/ cwany'cithan dhul mo. ¹⁵ A'di dininki mom'bi'th kun molu gadhir she/ mo dhali mom'bi'th mo, dhali a'di ki ḥor uni eya tente/ mo jin mina uni ta she/mm mo mmopikina a'di uni e ki mii mo be.

Simmi To E mo kun Ta ku gi Momis mo

¹⁶ Wakan dhalki wathin ṭal 'dej kamu/ ki dhal bway mo mmokar gwo wał apo/ um mo e gwo jin dotuwa dot mo gom tonṭe/ mo dhali tom̄pi mo walla gom mo ma yuk jin yuku ka tul 'kup mo walla goma appen this mo walla goma cim ma pesu/ mo. ¹⁷ Uni gwansan ta jasa kashira/ gom to kun mini pu'du/ mo, hili buŋwar is gi mii mo tani uni ta ku ma Kristhos mo be. ¹⁸ Dhalku/ ki dhal wathin 'dej kamu/ bway mo mmothu'th um thum mo, mmodi'b um is mo mmowu is ka 'cesh mo dhali luŋ iman'doyu gwo mo, mmodoshkina a'di apo/ tonyjan piti mo, mmose mo ki 'pura/ 'pura/ ki dar gi 'kup mii mo ki bwa gi buŋwar is 'te/ mo. ¹⁹ Dhali yisa mmotel a'di e a'di jin ta'da 'Karj'kup mo. 'Peni a'di mo tani buŋwar is ka 'bimpil thiipki'da thiip mo dhali re'di montal 'de/ ki mom piti gun gamu is mo dhala billa/ mo mmo'twak mo ki mon'twak jin di'd 'peni Arumgimis mo be.

²⁰ Wakki/ um wukin mo nyakka Kristhos mo gom gwo ma bwa nyara/ gom gwoŋkan gi mony'cesh yan mo tani gomatinta 'kokina um ki moj'ko mo jin cila 'kwaniny'cesh mo? Atinta 'dapkina um 'twa/ mo ki gwoŋkan jin 'tashuwa 'tash bway mo? ²¹ Uni gun o gwo mo ki: Dhalku/ to ki bu'th is ki me'd mo. Dhali, Dhalku/ to ki nyok mo. Dhali, Dhalku/ to ki ta is ki me'd mo. ²² (Uni ta to gwansi 'baar mo kun minu 'ce'd sho'k mo mmomii uni mo), isi ki gwoŋkan gi 'kwani en'thi/ mo dhali gwo kun ḥoru mo? ²³ Uni gwansan ka jirj gana/ miikunu ' pena por ma pije/ mo mmoshusha du mo gom mii ma gayiin jin ta'da teṭenj gana/ mo dhali mo jin wunu is ka 'cesh mo dhali diki 'tash buŋwar is 'twa/ mo, hili uni 'koki ta to gun 'bitha she/ ki 'bi'th mo mmonona non mo 'peni mii gi buŋwar is jin din ma du ki 'thup mo.

3

¹ Wakki/ um 'deku mo nyakka Kristhos mo tani simmi mii e mo gom to gun ta ku gi momis mo, e mo jin din ma Kristhos mo, e mo jin çä'bkin a'di ka bim poros ma Arumgimis mo be. ² Dhuyi adum bum gom to gun 'kon e momis mo, yisa gom to gun 'kon e mony'cesh mo. ³ Haali/ um wukin mo dhali moj'koki/em bum a'di bagkunu mo nyakka Kristhos eya Arumgimis mo be. ⁴ Ka Kristhos, a'di jin ta moj'koki/em bana minu piyu/ mo tani um si'da/ minu piyu/ mo nyakki a'di mo e monyca mo be.

Miin Dhamo/ mo dhali Miin This mo

⁵ Wakan, 'koshi mii ga 'cesh jwa mo kun 'kon e um mo, kun ta mo gun miinu miinyçal mo dhali mo gun 'dapus e mo dhali e kun dhunu ki 'thir 'thir mo dhali bwan thus kun pishu

is mo dhali mo jin 'thoṭhu/ bwa mo, a'di jin ta mii jin luju tompinycon mo be. ⁶ Gom mii gwansan mo tani a'di ipu'dkin ma nyor ma Arumgimis apo/ iya/ gi 'kwani kun ushi gwo ha e mo. ⁷ E mii gwansan 'thissa/ mo tani um iiki e uni mo me'd jin 'kokina um mo e bwam uni mo be. ⁸ Hili shwane/ dhuyi uni 'baar mo 'pen ka pije/ mo, mii ma nyor mo, dhali anyor jin dekki'da dek mo, dhali mii gun dupa dupi e mo dhali mo ma thu'th' pen jin thudhu ka sor gun walu mo dhali gwo nyogga/ 'peni 'twam bum mo. ⁹ Dhalku/ ki ta atɔr ka rem 'kup mo, mmomisha um ki um dhalki mii gi buyempan dhamo/ 'pen mo ki miim piti kun boṭkina um mo. ¹⁰ Dhali um ki hi'th miim buyempan this mo, a'di jin ukkunu mo dok/e e monyitha/ nyith mo 'ko'di jamas gi a'di jin ukki'da uk mo. ¹¹ Mmahan mo tani Wathij Griki dhali Wathi/ Yahuuda/ mini mol 'ko ki she/ mo, dhali mo ma munyjal yis jin 'cithu/ mo dhali mo ma munyjal yis jin 'konuki 'cith mo, dhali wathi/ jin diki wal 'twaj Griki mo dhali jin mii mii kun ̄aŋkama ̄aŋkam mo, dhali ̄iŋkina/ jin yolu mo dhali wathi/ jin di ki 'kus mo, hili aKristhos a'di ta to 'baar mo dhali e ana 'baar mo be.

¹² Wakan, hithi ma mii gwansan mo, me'd unij gana/ kun kwanykin ma Arumgimis mo, um kun dhelelkin mo dhali kun enu mo, mii gi wakansan mo kun ta mii kun kwojuwa ̄kwo'c e i is mo dhali mii kun miinu ki bwarjkush mo dhali mii gun dhunu is ki gwa'd mo dhali mii kun miinu ka 'thup e mo dhali mii kun 'kuču bwa ki 'kari'th mo, ¹³ mmothona thon me'di 'ko'd ka rem 'kup mo dhali, wački/ wathin 'deŋ kamu/ ta gi gwo walla/ apowa kamuj kamu/ mo tani dhali adhal gi miinthus 'pen ka rem 'kup mo ma. Me'd mii jin dhalkina Tapa uma mure/ miinthus bum 'pen mo tani um si'da/ mini mii dhalka mure/ miinthus 'pen mo. ¹⁴ Dhali apowa ris mii gwansani 'baar mo tani hithi mo/en mo, a'di jin dekki'da ris to 'baar mo mmontal 'de/ mo ki 'bor gana/ mo ki dar gi mo ma dhadharmu'th mo. ¹⁵ Dhali dhalki moŋku'th is ma Kristhos bway mo mmojiya dum bum mo e a'di ka jin gana/ jin yukkunu um mo e bungwar isa 'de/ mo, dhali mmoči mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo. ¹⁶ Dhalki gwo ma Kristhos ̄a'b'a'd e um ki ̄a'b 'pempaŋ gana/ mo me'd mii jin torkina um gwo mo dhali mmorogom gwo ka rem 'kup mo ka ris moyuk mo, dhali me'd jin yukkina um gway mo mmoka mo jin miinuwa mii e mo dhali gway jin marjuwa marj mo dhali gway jin yuku gom to gi shi/in mo ki mii jin 'boruwa 'bor bwa i is eya dum bum goma Arumgimis mo be. ¹⁷ Dhali ma eya ris to gunn kun mina um imii mo tani e gwo gun ona um mo walla mii gun miina um mo tani miiyi aris to 'baar mo ki gway gi Tapa Yesus mo mmoči mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ka Arumgimis mo, a'di jin ta'da Baba e a'di mo be.

Mo jin Nyačku To Mii mo e Moj'ko 'Kwani gi Moj'koki/en This mo

¹⁸ Up 'dapi ki me'd ki gwo gi ikaṭhim bum mo me'd gwo jin ha me'd e Tapa mo. ¹⁹ 'Kwanič gwas, eni up bum mo ma, dhali dhalki uni ki 'cwar mo. ²⁰ Učiya, hayi gwo gi icim e mo dhali gwo gi ikwan e mo goma ris to 'baar mo, haali/ mii yansan mo tani a'di ki 'bor Tapa bwa mo. ²¹ Ibaba, dhalku/ ki rukuny učim bum ka nyor mo, isi ciki/ uni mini 'koki 'bitha du is mo. ²² ̄iŋkina/ kun yoluwa, hayi gwo e eya ris to 'baar mo gi uni gwansan kun ta tapam bum mo e mony'cesh mo, yisa ki mii kun miinu e jis/eŋ 'kwani mo mmo'bor 'kwani bwa mo 'te/ yisa, hili ka dun tal 'de/ mo mmoko/ Tapa mo be. ²³ Ma eya risa tu'c bum gunn kun miina um mo tani miiyi a'di ki bwaj gana/ mo me'd jin miina um Tapa to mo, dhali yisa gom 'kwaniya, ²⁴ mmomishkina um 'peni Tapa mo ki um mini bu'th mal mo me'd tom bum jin ish ̄umma/ mo. Um miiki Tapa Kristhos to mo be. ²⁵ Haali/ amanthu'th to mii mo tani a'di minu doku/ tonthus apo/ a'di jin miikina a'di mo dhali mii jin miinu ka gwar 'de/ yisa di'da.

4

¹ Itapa, miiyi çiŋkinam bum kun yola um ki mii ma ḫar/e mo dhali ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo, mmomisha um si'da/ ki um ta gi Tapam bum e momis mo.

² Tikiri mosho'k ṭel mo e mon'tho mo mmotimkina uma tim mo gom a'di ki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo ³ dhali 'thoyi mo gom am si'da/ ka Arumgimis midi 'taki ka'd amana campur gom gwo mo, mmobah gwo ma Kristhos jin ciŋu ki jim bag mo gom gway gi a'di jin dikika/ eya sijin mo ⁴ ki aha/ mina 'taki ṭor a'di eya tente/ me'd jin mig/ 'taki ṭor a'di ka ba/.

⁵ Boṭi ki mii ki is bum gana/ ki yuk yuk mo 'kupki uni gwansan kun 'kona pije/ mo mmowara tee is mo. ⁶ Dhalki gwom bum kun ona um isa yempa/ mo ta gwo ma 'the mo dhali kun cemesa cemes ka 'doŋkor/ mo, wakan ki um mini mish mo mo gwo kun mina um ka ba/ ithok 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo.

Kwalany 'Te/ Ba/. Monthe Me'd mo

⁷ Tikikus a'di midi ṭor uma ris to 'baar mo kun miika/ mo. A'di ta'da kam bana jin enu mo dhali ta a'di isij gana/ mmomii to mo dhali agarr jin ta'da manmii to e Tapa mo be.

⁸ Aha/ hashkina a'di i um mo gom isi gwoj 'kup gwo yan gana/ mo ki um mini mish mo mo gom 'kom bam jin 'kona am mo dhali ki a'di midi 'taki 'bi'th uma dum bum is mo,

⁹ dhali nyakki a'di mo si'da/ a'di jin ta'da Unisiimus mo, a'di jin ta isij gana/ mo, dhali jin ta'da kam bana jin enu mo, a'di jin ta jan 'de/ gi is bum gana/ mo. Uni mini ṭor uma ris to 'baar mo kun buthi mo mo e mo yan mo.

¹⁰ Aristarkus jin ta'da agarr pem jin nyakkaa/ ca'b eya sijin mo tani theki um me'd mo dhala Markus jin ta nam ma Barnaaba mo (isi gwo gom a'di jin bu'thkina um mmoye'thkunu um sho'k ki gwo mo - wakki/ a'di midi pu'dku/ i um mo tani buthi a'di mo ma), ¹¹ dhala Yesuu/ a'di jin yukkanu gway ka Yusthus mo. 'Kwani gwansan uni ta jasi uni kun 'ciṭhunuwa munyjal yis mo e bwaman uni kun nyakkaa/ tu'c mii mo gom Bampa/ ma Arumgimis mo, dhali uni ita momalas pem mo be. ¹² Abapraas, a'di jin ta jan ṭal 'de/ ki is bum mo, jin ta'da manmii to goma Kristhos jin ta'da Jesus mo tani theki um me'd mo, isa yempa/ mmoka um e mo ka dun dara'd mo e mon'thom piti mo, ki um mini 'taki dosh mo me'd ku gi isin mo dhali mmomish mo ki isi mish gana/ 'baar mo a'di jin ta bwa ma Arumgimis mo be. ¹³ Haali/ aha/ tana aman/o gwo gom a'di mo haali/ a'di miiki'da tu'c jin 'batha'ba'th mo gom um mo dhali gom uni gwansan kun 'kon e Pa Lawudikiyya mo dhali e Pa Hiyarabulis mo be. ¹⁴ ALuuka, a'di jin ta'da hakium jin enu mo dhala Dimas mo theki um me'd mo. ¹⁵ Çiki monthe me'd pem eya wa᷍ kun 'kon e Pa Lawudikiyya mo dhali eya Nimpaa mo dhala ḫaniisa jin di'd e gu'b ma yim mo. ¹⁶ Dhali ki gwo yansan deŋkunu e mo e bwam um mo tani dhalki a'di si'da/ deŋu e mo eya ḫaniisa gi Pa Lawudikiyya mo be dhali hili ki 'bore/ ki um ki deŋ gwo yan e si'da/ gwo 'peni Pa Lawudikiyya mo. ¹⁷ Dhali oya Arkibbus gwo mo ki: Hili ki 'bore/ ki /e mini thim to mii mo a'di jin bu'thkina /e 'peni Tapa mo.

¹⁸ Aha/ Buulus i'kwarkina gwo monthe me'd yan ki me'd pem gana/ mo. Kayi amakkayam pem e jin dekkunu aha/ mo. A'the midi di gom um mo.

Gwo jin Twa/a/ jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pan TASALUNIIKI mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus dhala Silwaanus dhala Timuthawuus.
 Eya kaniisa gi Pan Tasaluniiki mo eya Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo.
 A'the e um mo dhali monku'th is mo be.

Monjam Gwo Is gi 'Kwani gi Pan Tasaluniiki mo dhali She/mm kun Tana Uni mo

² Aman cikina mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo eya Arumgimis isa yempa/ mo gom umi 'baar mo mmotikir gway bum mmoka e eya 'thom bam mo, ³ mmoka e ibwambor ma Arumgimis bana mo dhali Ababa mo gom miim bum gi mongam gwo is mo dhali min to kun miina um ki mo/en mo dhali mmotel sho'k mo e mo ma 'tej kape/ e Tapa Yesus Kristhos bana mo be. ⁴ Haali/ aman misha mo iwak mo, um kun enu ka Arumgimis mo, me'd jin kwanykina a'di um mo ⁵ haali/ gwom 'borgam bam pu'dki'd e um mo jasi ki gwo yisa, hili si'da/ ki mom'bi'th mo dhali ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali ki gwo jin 'tu'du'd mo ki mo jin suguwa du mo. Um mishkin ki aman tana 'kwani kun wakata kun nyo/kunu mo e bwam um mo gom gway bum mo. ⁶ Dhali um warkin ki imanthok aman mii mo dhali gom Tapa mo haali/ um bu'thki gwo mo ki mo gi isa nyor jin 'kosho'd kagahara mo ki mon'kuny bwa mo jin ta moshi/irr ki Shi/in Dheleladhelel mo. ⁷ Wakan ki um warkin ki uni gun ta she/mm goma ris uni kun gamki gwo is mo e Pam Makiduniyya mo dhali e Pa Akaa/iya mo be. ⁸ Haali/ gwo gi Tapa yisa igwoki'd mo jasi 'peni um e Pam Makiduniyya mo dhali Pa Akaa/iya mo hili si'da/ monjam gwo is bum si'da/ eya Arumgimis mo a'di yaki'd ka pije/ eya ris mo 'baar mo. Wakan ki aman yisa mina ta gi ton kamu/ mmo/o mo. ⁹ Haali/ uni ki is buni be'dki isi gwo mo gom aman mo gom han jin hankunu aman mo e bwaman um mo dhali gom mom bum jin tu'kkina um mo eya Arumgimis mo 'peni aris tompinycon mo mmomii to gom a'di jin di ki e mo, a'di jin ta'da Arumgimis gana/ mo be, ¹⁰ dhali mmocor Ya/m piti 'peni momis mo, a'di jin cukina a'di mis mo 'peni mowu mo, a'di jin ta'da Yesus jin midi 'cuk ana mo 'pena nyor jin midi pu'du/ mo be.

2

Miin To ma Buulus jin Miina A'di e Pan Tasaluniiki mo

¹ Haali/ um ki is bum mishki mo mo iwak mo, ki but jin buta aman e um mo tani diki ta jim pe'th mo. ² Hili ba aman hila/ i'koshkina is ka nyor mo dhali miinu ki mon'the is kun shi/ashi/ mo e Pam Pilibbi mo me'd jin mishkina um mo dhali aman takina gi mo ma dum bam jin 'bi'thquina aman is mo eya Arumgimis mo mmobah um gwom 'borga/ ma Arumgimis mo e jis/e ka dhan mo jin tanu 'kup ki 'kup mo be. ³ Haali/ momalas bam mo diki pi 'peni mo ma he'k e mo walla mii kun nyo/anyo/ mo walla a'di jin miinu ka mak mo. ⁴ Hili jasi me'd jin teskunu aman ka Arumgimis mo mmota imandhu to mo gom gwom 'borga/ mo tani wakan aman torkina gwo mo, yisa mmomii mii mmo'bor 'kwani bwa mo yisa, hili mmo'bora Arumgimis bwa i is mo, a'di jin nyo/ki'da dum bam mo be. ⁵ Haali/ aman 'konaki bu'th gwo kun onu kun ta ku ma rakakokosh mo, me'd jin misha um mo, walla mii jin dik mii e mo gom bwa jin puru'd mo me'd jin tan ma Arumgimis aman/o gwo mo. ⁶ Wakan si'da/ aman 'konaki simm monyca e mo 'peni 'kwani mo walla 'peni um mo walla 'peni 'kwanin tiya mo, ba aman mina 'taki ta ku gun 'thekki gwo mo gom to mo me'd uni kun dhunu ki she/ mo goma Kristhos mo. ⁷ Hili aman takina 'kwani kun 'thup ma du mo e bwaman um mo me'da yim jin hilki'da hil mo gom ucim piti mo be. ⁸ Wakan aman usha e joco/ mo gom bwa jin o am ki um mo. Aman thosonkina is

mo mmonya^{ka} nyak ki um mo, yisa jasi gwo gom gwom 'borga/ ma Arumgimis mo, hili si'da/ is bam gana/ mo haali/ um warkin ki uni kun ena am ki en gana/ mo be.

⁹ Haali/ um kaki miim bam jin miina aman to e mo dhali mii gun 'batha'ba'th mo, iwak mo. Aman miikina mii mon'thiny mo dhali ki montee ilu/ mo ki aman mina 'taki diki dhu ton dijin e 'ba/ apo/ jan kamu/ mo me'd jin 'kokina am mmoci gwom 'borga/ ma Arumgimis e um mo be. ¹⁰ Um ta iman/o gwo mo dhali Arumgimis si'da/ mo gom mii ma gayiin bam mo dhali mii kun ta ku ma kar/e mo dhali mii kun daru/ ki thalkin mo ibwambori um kun ta imangam gwo is mo be. ¹¹ Haali/ um mishki mo mo me'd mii kun miina com mo gom ucim piti mo tani aman malaskina um ka 'dete/ 'dete/ mo dhali 'bi'th uma du is mo dhali kan um gwo mo ¹² mmo'ko 'ko jin ha me'd mo goma Arumgimis mo, a'di jin yukki um mo e bampam pitij gana/ mo dhali monyca mo be.

¹³ Dhali aman si'da/ 'bora Arumgimis bwa i is mo ki tikir tikir mo gom mii yan mo haali/ ki um bu'thki gwo ma Arumgimis mo jin ciikkina um 'peni aman mo tani um bu'thki a'di mo me'd gwoj 'kwani yisa, hili me'd a'di jin ta a'di mo, a'di jin ta gwo ma Arumgimis mo, a'di jin diki'd mo mmo/um mo e um kun gamki gwo is mo be. ¹⁴ Haali/ um, iwak mo, um warkin ki imanthok mii mo ka kaniisa ka ris mo kun ta ku ma Arumgimis mo eya Kristhos jin ta'da Yesus mo, uni kun 'kokin mo e Pa Yahuudiyya mo. Haali/ um 'koshkina is ka nyor mo ki ton tal 'de/ mo 'peni 'kwani gi bampam bum mo me'd mii kun miikunu uni mo 'peni 'Kwani Yahuuda/ mo, ¹⁵ uni kun 'koshki Tapa Yesus jwa mo nyakki imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali ur am ka piye/ gara/ mo dhali mii gi wakan diki 'bora Arumgimis bwa mo dhali uni ta 'kup ki 'kup mo gom 'kwani 'baar mo ¹⁶ mmononkina uni aman bway mo 'peni motor gwo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ki uni minu 'taki woth mo. – Wakan me'd isa yempa/ mo uni 'tu'dki miinthus buni ki piny piny mo. Hili anyor ma Arumgimis pu'dki'd apo/ uni ki 'ta'b mo.

ABuulus Dina Gwo Ibwa mo Mmobu^{ti} 'Kwanij Kaniisa Dok/e mo

¹⁷ Hili me'd jin 'thissa/ kw/a/kunu aman bwa mo 'peni um iwak mo, ki ari mo mo e bungwar is mo tani, yisa eya du mo tani aman palkina mii mo ka daran du kagahara mo dhali o bwa ki o shiyi'd mo mmotora tor ki um ka karambuye/ mo. ¹⁸ Haali/ aman napa mmopu'dku/ i um mo – aha/ Buulus dok/e dhali dok/e mo – hila Setaan nonki aman 'kup mo. ¹⁹ Haali/ mo ma 'ten kapem bam walla mon'kuny bwam bam walla tor'kup jin dhuna aman 'ba/ ki ca mo ibwambori Tapa Yesus bana mo gom pu'd piti jin mina a'di pu'du/ mo tani a'di ta'da ta mo? A'di diki ta uma? ²⁰ Haali/ um ta tontak bam mo dhali mon'kuny bwam bam mo be.

3

¹ Wakan ki aman mola 'dim 'kup naskina/ mo tani aman okina bwa mo ki aman minu dhalku/ mo n'ko'd mo e Pa Athiina mo aman 'cena mo ² dhali aman hashkina aTimuthawuus mo, a'di jin ta'da kam bana mo dhali a'di jin ta'da manmii to mo goma Arumgimis mo gom gwom 'borga/ ma Kristhos mo, mmotel um sho'k mo e mongam gwo is bum mo dhali mmomalas um mo, ³ ki wathin tal 'dej kamu/ minu 'koki joç mo ki monto'c bwa gwansan mo. Um ki is bum mishki mo mo ki a'di yansan ta tom bana jin midi 'bag ana e mo be. ⁴ Haali/ me'd jin 'kona aman nyakki um mo tani aman torkina um gwo gwansani twa/a/ mo ki ana mina isi 'kosh ka nyor mo e monto'c bwa mo, me'd jin pu'dkina a'di kan mo me'd jin mishkina um mo be. ⁵ Gom 'kup mii yansan mo ki aha/ mola a'di 'dim 'kup mo naskina/ mo tani aha/ hashkina gwo mo ki aha/ mina 'taki mish mongam gwo is bum mo, gom mojko/ is mo ka manpal 'kwani mo gamki bwaya kamu/ mmopal um mo, ki miin tom bam midi 'taki ta jim pe'th mo be.

⁶ Hili shwane/ me'd jin pu'dkin ma Timuthawuus mo e am mo 'peni um mo tani dhali kalki aman gwom 'boron mo gom mongam gwo is bum mo dhali mo/en bum mo dhali

be'd gwo mo ki um isa yempa/ kaki aman e mo ki bwaŋkush mo dhali kwa/a/ ki 'kosh um mo mmopar am e mo, me'd jin 'koshkina kwa/a/ aman si'da/ mo mmopar um e mo - ⁷ haali/ gom 'kup mii yan mo tani iwak mo eya ris mo ma cis bam mo dhali mon̄o'c bwa mo tani aman 'kokunu mo mmomalas mo ki um mo e mongam gwo is bum mo be. ⁸ Haali/ shwane/ aman 'kokina mo waŋki/ um mini tel sho'k e Tapa mo be. ⁹ Haali/ mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo ki mii gi wakata imina aman içi eya Arumgimis mo gom um mo goma ris bwaŋ 'kunyga/ suru'dki amana a'di jin takina aman gom gway bum ibwambor ma Arumgimis mo ¹⁰ mmo'tho mo ka daran du mo ki mon'thiny ilu/ mo dhali montee mo ki aman mina ṭora ṭor ki um ka karambuye/ mo dhali thipa thip mo a'di jin hara um mo e mongam gwo is bum mo be.

¹¹ Dhali shwane/ dhalki Arumgimis bana dhali Ababa ki is piti dhali Tapa Yesus Kristhos çu'thki aman bway bam e um mo ¹² dhali dhalki Tapa a'di dhu um mmomar mo/en is mo ka rem 'kup mo dhali ci um mo/en jin ishki'd ka entus ka rem 'kup mo, dhali goma ris 'kwani 'baar mo, me'd mii jin miikina aman mo gom um mo. ¹³ Wakan ki a'di midi tela dum bum sho'k mo ki dar gi mii kun 'koni 'ba/ mo e mii gun kogu mo ibwambor ma Arumgimis bana mo dhali Ababa mo ki pu'd jin mina Tapa Yesus bana pu'du/ mo nyakkä ris unim piti kun dhelelkin mo be.

4

Mii kun Miina Wathi/ Mii Mii mo Mmo'bora Arumgimis Bwa mo

¹ Kwalany 'te/ ba/ iwaka, aman yükkina um mo dhali malas um mo e Tapa Yesus mo ki um me'd jin da/arkina um gwo mo 'peni aman mo gom gwo jin mina um ka 'ko mo ba/ dhali 'bora Arumgimis bwa mo jasi me'd mii jin miikina um mo tani miiyi wakan ki nyanye/ mo dhali ki nyanye/ mo. ² Haali/ um mishki gwo jin ye'thkina aman um sho'k mo e Tapa Yesus mo be. ³ Haali/ a'di yansan ta bwa ma Arumgimis mo, ki um minu dhagam mo, ki um mini 'do is mo 'peni mo jin miinu miinyçal mo, ⁴ ki um ka 'dete/ 'dete/ mo mini mish mo mo mmobu'th up gom is bum gana/ mo e mii jin kogu mo dhali montak mo, ⁵ yisa e mii jin dhunu e ki 'thir mo mmo'dap e mo me'd mii kun miina 'kwani kun daran ki ji gi luju mo, uni kun 'koki misha Arumgimis mo, ⁶ dhali ki wathin 'deñ kamu/ midi diki dhaŋ gwo mo dhali mii akam piti ki shi/ e mii yan mo, haali/ Tapa a'di ta'da manrica ris to gwansani 'baar mo me'd gwo jin rumkina aman um itwa/a/ ki 'bi'th 'bi'th mo. ⁷ Haali/ Arumgimis diki yuk ana mo gom mii en'dap mo, hili e miin dhelelga/ mo. ⁸ Hili a'diyin jin midi ush gwo yansan mo tani a'di ushki gwo gi wathi/ yisa, hili Arumgimis mo, a'di jin ciki Shi/in piti jin Dheleladhelel e um mo be.

⁹ Hili isi gwo gom mo/eni e mo iwak mo um yisa mini mii ta gi jan 'deñ kamu/ jin midi 'kwar um to mo, haali/ um ki is bum ṭorkunu gwo ka Arumgimis mo ki um mini ena en ka rem 'kup mo ¹⁰ dhali ka jin gana/ umi 'baar mo enki iwak mo kun 'kokin mo e Pam Makiduniyya mo. Hili aman malaskina um mo iwak mo mmomii uni ki nyanye/ mo dhali ki nyanye/ mo, ¹¹ mmogu a'di ki e mo mmo'ko ki 'dantar mo, mmohil isi miim bumi e mo, dhali mmomiiya ṭu'c ki me'd bum mo me'd gwo jin ḁankina aman um mo. ¹² Wakan ki miim bum mini yuk montak 'peni 'kwani kun 'kon ka pije/ mo dhali mmo'koki 'tho to 'peni cin tiya mo.

Ku gun Wukin mo dhali kun 'Ko ki E mo ka Tee jin Mina Tapa Pu'du/ mo

¹³ Hili aman mina 'koki dhal um bway mo mmota pus moyi, iwak mo, isi gwo gom uni gwansan kun ishki e mo ki um minu 'koki jwakat mo me'd mii kun miina kun tiya kun daran gi mo ma 'teñ kape/ mo. ¹⁴ Haali/ me'd jin gamkina ana gwo is ka Yesus wuki'd mo dhali cu mo dok/e, isi kan si'da/ wakan eya Yesus mo tani Arumgimis midi 'doyu/ nyakkä a'di si'da/ uni gwansan kun ishki e mo be. ¹⁵ Haali/ a'di yansan ibahkina aman

e um mo ki gwon Tapa mo ki ana kun 'kona ki e mo dhali kun boçkin mo ntagi pu'd jin mina Tapa pu'du/ mo tani ana mina 'koki sul uni gwansan bway mo kun ishki e mo be. ¹⁶ Haali/ Tapa ki is piti a'di midi thulu/ 'peni momis ki cuuwa/ jin ḫanu mo, nyakka yuk ma man'doyu gwo jin ca'd mo, dhali nyakki ko ma poome/ ma Arumgimis mo. Dhali uni gun wukin eya Kristhos mo tani mini cu misi ṫwa/a/ mo be. ¹⁷ Dhali yan'ko'd ana kun 'kona ki e mo dhali kun boçkin mo minu nyak bu'th mo nyakki uni mo mmontal 'de/ mo mmogam Tapa 'kup mo e bwaa rak mo e momis mo. Dhali wakan ana mina nyak 'ko ki Tapa ki sule/ mo. ¹⁸ Dhali ki mii gi wakan mo tani malasiya malas ka rem 'kup e gwo gwānsan mo ma.

5

Thosoni Is mo gom Pu'djin Mina Tapa Pu'du/ mo

¹ Hili isi me'd gwo goma tee mo dhali yir mo mo iwał mo, um mini mii 'koki ta gi gwon 'dej kamu/ jin minu 'kwarku/ e um mo. ² Haali/ um ki is bum mishki mo ki 'bore/ mo ka tee jin mina Tapa pu'du/ mo tani a'di wana e ki wathin 'di/ jin midi yayu/ mon'thiny mo. ³ Ki 'kwani mini o gwo mo ki: Moŋku'th is a'diheye dhali mo jin 'konu 'kom 'pempa mo tani yan'ko'd ki jahanne/ mony'ce'd sho'k midi pu'd apo/ uni mo me'da nyor ma 'ci jin shwa'da 'bom mo. Dhali moŋkamu/ minu yeya? ⁴ Hili um yisa 'kon e mondthurumi'd mo iwak mo, haala tee yansan midi diki wuny um is mo me'd mii jin miina wathin 'diyi. ⁵ Haali/ umi 'baar mo ta iya/ gi moŋkush mo dhali iya/ ma tee mo. Ana 'konaki ta uni gi mon'thiny mo walla gom mondthurumi'd mo. ⁶ Wakan dhalki ana ki ish e mo me'd mii kun miina 'kwanin tiya mo, hili dhalki ana 'kona ki e i'kup mo dhali tim mo mo ki 'cese/ 'cese/ mo. ⁷ Haali/ uni gwansan kun ishki e mo tani ishki e mo e mon'thiny mo dhali uni gwansan kun 'koshkin ma su mo tani 'koshkin ma su mo mon'thiny mo be. ⁸ Hili me'd jin takina ana uni ma tee mo tani dhalki ana tima mo mo dhali hitha racpa/ gi moŋgam gwo is mo dhali mo/en mo dhali gom toj'kup mo tani a'di ta mo ma 'tej kapem bana gi bway mowoth mo be. ⁹ Haali/ Arumgimis diki 'kawur ana mo goma nyor mo hili ki ana mina bu'th bway mowoth mo e Tapa Yesus Kristhos bana mo, ¹⁰ a'di jin wuki'd mo gom ana mo, wakan wakki/ ana 'kona ki e mo walla isha e mo tani ana mina 'taki 'ko nyakki a'di mo be. ¹¹ Wakan 'bithi ci adu is ka rem 'kup mo dhali nyangi anyang ka rem 'kup mo jasi me'd mii jin miikina um mo be.

Kwalany 'Te/ Ba/. Momalas mo dhali Monthe Me'd mo

¹² Hili aman yukkina um mo iwał mo, mmotak uni gwansan ḫun miiki mii e bwam um mo dhali uni gun can ki um e Tapa mo dhali uni gun logomki um ki gwo mo, ¹³ dhali takı uni mo ki tak jin caaca mo e mo/en mo goma ṫu'c buni mo be. Hili tayi gi mo ma ku'th is e bwaman is bum gana/ mo. ¹⁴ Dhali aman malaskina um mo, iwał mo, ki um mini ṫo'k uni gwahan kun tana piny is mo, dhali 'bithi uni gwansan adu is mo kun 'thina buye/ ki miin to mo, dhali woṭhi/ uni kun 'ka'da is mo, 'kuçi bwa ki 'kari'th mo gom uni 'baar mo. ¹⁵ Hili ki 'bore/ ki jan tal 'dej kamu/ 'peni bwam um midi diki rak tonthusi bway mo gom tonthus jin miinu mo, hili isa yempa/ simmi mii e mo mmomii miim 'boro'd ka rem 'kup mo dhali gom 'kwani 'baar mo. ¹⁶ 'Kunyi bwa mo isa yempa/ mo. ¹⁷ 'Thoyi ki tikir tikir mo. ¹⁸ Ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo goma ris mii 'baar mo kun ṫu'k 'ban mo. Haali/ a'di yansan ta bwa ma Arumgimis eya Kristhos jin ta'da Yesus mo gom um mo be. ¹⁹ Dhalku/ Shi/in ki us mo. ²⁰ Dhalku/ gwo jin onu is ki wał mo. ²¹ Hili nyo/i aris to 'baar mo. Teli mo e a'di jin 'boro'd mo. ²² 'Doyi is mo 'peni aris e 'baar mo kun ta tonthus mo.

²³ Dhalka Arumgimis jin ta moŋku'th is ki is piti mo dhagam um ka 'bimpil mo, dhali dhalki shi/in bum dhala ḫashiram bum dhali buŋwar is bum minu dhu ki 'dantar mo dhali dar gi monthalkin mo gom pu'd jin mina Tapa Yesus Kristhos bana pu'du/ mo be.

²⁴ A'di jin yukki um mo tani ta a'di jin ta isin gana/ mo dhali a'di midi mii a'di mo.

²⁵ Iwaka, 'thoyi gom aman mo ma.

²⁶ Theyi arisa wak me'd mo ki 'twa/ jin pinu ki jij ko/ mo.

²⁷ Aha/ kankina um gwo mo ki gwon Tapa mo ki gwo yansan minu dej e mo goma risa waki 'baar mo be.

²⁸ A'the gi Tapa Yesus Kristhos bana mo midi di e um mo be.

Gwo jin 'Ko'd jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pan TASALUNIIKI mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus dhala Silwaanus dhala Timuthawuuus mo.

Eya ƙaniisa gi Pan Tasaluniiki mo eya Arumgimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

² A'the e um mo dhali moŋku'th is eya Arumgimis a'di jin ta'da Baba mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

Gwon Dwall ka Tee jin Min ma Kristhosí Pu'du/ mo

³ Am ƙara ba/ mina ci mo jin 'boruwa Arumgimis bwa i is mo isa yempa/ mo gom um mo iwak mo, me'd jin gama a'di ki gam mo, haali/ moŋgam gwo is bum 'twakki'd ka entus mo dhali mo/en bum ka 'dete/ 'dete/ mo gom mo/en jin ena um ka rem 'kup mo a'di markunu is mo be. ⁴ Wakan aman ki is bam dhuna 'ba/ ki ca mo gom um mo eya risa ƙaniisa ma Arumgimis mo gom sho'k bum jin ʈelkina um mo dhali mongam gwo is bum eya ris mom bum jin 'koshu um mo dhali e mont'o'c bwa jin 'kokina umi mo'dim 'kup mo be.

⁵ Mii yansan a'di mishu mo eya tente/ mo ki gwon dwell ma Arumgimis jin ta'da kar/ e mo ki um minu 'taki dhu ki uni gun ha me'd mo gom Bampa/ ma Arumgimis mo gom a'di jin 'koshkina um is ka nyor mo be. ⁶ Haali/ Arumgimis ka jin gana/ karki a'di ki miijkar/e mo mmoraƙ mont'o'c bwa ibway mo ki uni gwansan kun ʈo'cki um bwa mo be ⁷ dhali mmoci um mo ma si/is mo, um kun tashkunu ki bwan ditin mo nyakki am mo me'd jin mina Tapa Yesus 'ceeyu mo 'peni momis mo nyakki iman'doyu gwom piti kun 'bitha'bi'th mo e o'd jin shwa'd ka le'dan mo, ⁸ mmorica ri'c apo/ uni gwansan kun 'koki misha Arumgimis mo dhali apo/ uni gwansan kun 'koki ha gwom 'borga/ gi Tapa Yesus bana e mo mmomii mo. ⁹ Uni mina isi 'kosh ka nyor mo gom gwon dwell jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo gom mii ma ƙar/e mo, a'di jin ta mo jin minu 'ce'd sho'k ki sule/ ya ye 'ba/ mo dhali mo jin dheru bwa ki sule/ mo 'peni buŋkus gi Tapa mo dhali 'peni monycam piti gi mom'bi'th mo ¹⁰ me'd jin mina a'di pu'du/ ka tee ʈaan mo ki a'di minu kar ki ca mo e kum piti kun dheleladhelel mo dhali a'di min ma ris 'kwani 'baar mo mer mo, uni kun gamki a'di gwo is mo, haali/ gwo jin toru e um mo tani gamkunu is mo be. ¹¹ Itagi 'pemen yan mo isa yempa/ mo tani aman 'thokina mo gom um mo ka Arumgimis bana midi dhu um ki uni kun ha me'd mo ka yuƙ piti mo dhali thima ris 'kup mii 'baar mo kun 'boron mo dhali mii kun piyin mo 'peni mo jin gamu gwo is mo ki mom'bi'th piti mo. ¹² Wakan ki gway gi Tapa Yesus bana mo minu kar ki ca mo e um mo dhali um e a'di mo isi me'd gwo ma 'the ma Arumgimis bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

Wathin 'De/ Yin jin Ush Gwoŋkan mo

¹ Dhali shwane/ isi gom gwo jin mina Tapa Yesus Kristhos bana pu'du/ mo dhali goma dhana tul 'kup bana jin mina ana gam a'di 'kup mo tani aman yuƙkina um mo iwak mo.

² Dhalku/ ki ta uni gun mina isi la yiƙin ki jahanne/ mo eya du mo walla la dhal cuuwa/ me'd mo walla ki shi/in mo walla ki gwo mo, walla ki gwo jin 'kwarkunu mo mmo/o ki a'di ta jim bam mo mmot'es gwo mo ka tee gi Tapa pu'dki'd mo. ³ Dhalku/ ki dhal wathin 'dej kamu/ bway mo mmomu'th um e ki bwaya kamu/ mo. Haala tee ʈaantán midi diki pu'du/ ciki/ mo isi ciki/ mo, mo jin dhalu gwo 'pen mo midi pu'du/ ntwa/a/ mo dhali wathin 'de/ yin jin ush gwoŋkan mo minu ʈor eya tente/ mo, a'di jin ta ya/ gi mo jin dakú

gwo me'd mo ⁴ a'di jin ceshki mo ki ɻarr mo dhali kar is piti ki ca mo apowa risa rum kun yuɻu gway kan ka wuny is mo walla to jin luju mo, wakan a'di ki bu'th monyca'b piti e gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis mo mmobah gwo mo ki a'di ki is piti ta'da Arumgimis mo be. ⁵ Kona um ki ka gwo eya, ki me'd jin dikika/ e um naskina/ mo tani aha/ torkina um gwo yansan mowa? ⁶ Dhali um mishki mo mo ki a'di jin 'tashki a'di 'twa/ mo shwane/ wakan mo ki a'di minu ɻor eya tente/ ka teem piti mo. ⁷ Haali/ mom'bi'th jin ta jinj kup 'peni mo jin ushu gwoŋkan mo di'd mo hila/ mmo/um mii mo. Hili jasi a'di jin 'tashi a'di 'twa/ mo shwane/ midi mii wakan ntaga tee jin minu bu'th a'di 'peni bway piti mo be. ⁸ Dhali yan'ko'd a'din 'de/ yin jin ush gwoŋkan mo tani minu ɻor eya tente/ mo, dhali Tapa Yesus midi 'kosh a'di jwa mo ki shi/irr ki 'twam piti mo dhali 'ce'd a'di sho'k mo ki is piti mo jin mina a'di piyu/ mo dhali ki pu'd piti jin mina a'di pu'du/ mo be. ⁹ Mompu'd jin mina a'din 'de/ yin jin ushi gwoŋkan ipu'du/ mo ki mo jin um ma Setaan mii mo tani midi di ka ris mom'bithi 'baar mo dhali ki jamas mii ma mak mo dhali momer kun ta ku ma mak mo, ¹⁰ dhali nyakka ris mo jin hekuwa he'k e mo kun ta kun thus mo gom uni gwansan kun 'kokini mo'ce'd sho'k mo haali/ uni ushki gwoŋ gana/ en mo dhali wakan ki uni minu 'taki woth mo. ¹¹ Wakan Arumgimis a'di hashki'da po/ uni adhan mo jin susuwa sus mmoper mo 'peni gwoŋ gana/ mo mmodhu uni mmogam a'di jin ta thus ki thus is mo. ¹² Wakan ki uni 'baar mo minu waɻ mo, uni kun 'koki gam gwoŋ gana/ is mo, hili uni 'kola 'ce mo e momii mii kun 'koki ta kuŋ kar/e mo.

Mo jin Kwanykunuwa Kwany mo gom Bway Mowoth mo

¹³ Hili am ɺara ba/ imina ɻi mo jin 'boruwa Arumgimis bwa i is mo isa yempa/ mo gom um mo iwak mo, um gun enu ki Tapa mo, haali/ Arumgimis kwanyki um 'peni ka muŋ'kup mo mmota ku gi minu woth mo e mii kun dhagamkunuwa dhagam ki Shi/in mo dhali mo jin gamkunu gwo is e gwoŋ gana/ mo. ¹⁴ E mii yan mo a'di yukkan a'di um mo e gwom 'borgam bam mo, wakan ki um mini bu'th monyca gi Tapa Yesus Kristhos bana mo be. ¹⁵ Wakan mo tani iwak mo, doshi mo dhali ɻeli sho'k mo dhali budhi gwo kun luɻu um mo, a'di jin torkunu um ki aman mo, wakan, ki gwo jin onu ki 'twa/ mo walla ki gwo jin 'kwaru mo be.

¹⁶ Dhali shwane/ dhalki Tapa Yesus Kristhos bana ki is piti mo dhali Arumgimis jin ta'da Babam bana mo, a'di jin enki ana mo dhali ɻi ana momalas jin midi di ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo dhali mo ma 'teŋ kapeŋ gana/ ka 'the mo, ¹⁷ dhalki a'di malaski'da dum bum mo dhali tel uni sho'k mo eya risa tuca 'borga/ mo dhali gwo mo be.

3

'Thoyi gom Aman mo

¹ ɺwalany 'te/ be, iwak mo, 'thoyi gom am mo, ki gwo gi Tapa midi pala/ ki lala'th mo dhali pi mii e mo me'd mii jin miikina a'di e bwam um mo ² dhali ki aman minu 'cuɻ mo 'peni 'kwani kun daran gi 'ce mo dhali kun ta thus ki thus mo. Haali/ 'kwani 'baar mo yisa ta gi gwo jin gamu is mo yisa. ³ Hili Tapa a'di ta a'di isij gana/ mo. A'di midi 'bi'th um is mo dhali ji um 'peni a'dinthus 'de/ yin mo. ⁴ Dhali aman takina gi mo jin wukina aman Tapa jwa i is mo gom um mo ki um 'kon mmomii to shwanetan mo dhali ki um mini mii to kun ɺankina aman um gwo mo be. ⁵ Dhalki Tapa a'di cu'thki'da dum bum mo e mo/en mo goma Arumgimis mo dhali e sho'k jin ɻelu mo eya Kristhos mo be.

Mii ma Mure/jin 'Ko 'Kwani I'ba/ mo gom Mii jin Minu Imiiya Tu'c mo

⁶ Dhali shwane/ aman ɺankina um gwo mo iwak mo, e gway gi Tapa Yesus Kristhos bana mo ki um mini non is bum mo 'peni ikana tiya mo, uni kun 'kokin mo e mo ma piny is mo dhali yisa isi e gwo jin luɻu mo jin bu'th kina um 'peni aman mo. ⁷ Haali/ um ki

is bum mishki mo mo gom um ka ba/ imini ta imanthok aman mii mo. Aman 'konaki ta apiny is mo me'd jin 'kokina aman e um mo. ⁸ Aman 'konaki shwa tonṭe/ gi wathin ṭal 'denj kamu/ mo ki dar gi to jin ro'du mo. Hili ka tu'c bam jin 'batha'ba'th mo dhali ki miin to jin miikina aman ki mon'thiny ilu/ mo dhali ki montee mo tani ki aman mina 'taki 'koki dhu ton diṭini 'ba/ aciŋkamu/ 'peni um mo. ⁹ A'di yisa wakana haali/ aman 'konuki dhal bway mo mmomii kan mo, hili mmoci um e miim bam kun boṭa am mo mmota she/mm mo ki um mini ta imanthok aman mii mo be. ¹⁰ Haali/ isi kani me'd jin 'kokina aman e um mo tani aman cikina um gwoŋkan yansan mo ki: Waḳki/ wathin ṭal 'denj kamu/ midi diki miiya tu'c mo tani dhalku/ ki dhal a'di bway mo mmoshwa tonṭe/ mo. ¹¹ Haali/ aman cičkina gwo mo ki uma tiya 'kokin mo e mo ma piny is mo, dhali ta imankul gu'b 'te/ mo, mmo'koki miiya ṭuca tiya mo 'te/. ¹² Dhali 'kwani gi wakansan mo tani ḷankina aman um gwo mo dhali malas mo e Tapa Yesus Kristhos mo mmomii to ki me'd buni ki shwam mo dhali mmogam to ka tu'c buni jin mina uni mii ta mo. ¹³ Iwaka, dhalku/ is ki wu e mo mmomii miim 'borga/ mo.

¹⁴ Wakki/ wathin ṭal 'denj kamu/ midi ush gwo ha e mo jin ona aman mo eya warka/ yansan mo tani buki wathi/ yan ka piye/ mo dhali dhalku/ a'di ki 'dish is mo mmonyak to mii ki a'di mo ki a'di mina isi 'theya 'the mo. ¹⁵ Dhali dhalku/ ki hil a'di me'd a'di jin ta 'kup ki um mo, hili rumi a'di ki gwo mo me'da kam bum mo.

Mom'bor Mii jin Dhalu Me'da Po/ 'Kwani mo

¹⁶ Dhali shwane/ dhalki Tapa gi moŋku'th is ki is piti mo ci um moŋku'th is mo eya ris mo 'baar mo dhali ka ris 'twanjkal kuku/ mo. Tapa midi di nyakki umi 'baar mo.

¹⁷ Aha/ Buulus 'kwarkina monthe me'd yansan ki me'd pem gana/ mo. A'di ta'da du'd mii kun 'kwarkika/ eya ris gwom pem mo. A'di ta miim pem jin 'kwarkika/ gwo mo.

¹⁸ Dhali a'the gi Tapa Yesus Kristhos bana midi di e umi 'baar mo be.

Gwo jin Twa/a/ jin 'Kwar ma Buulus goma TIMUTHAWUUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus a'di jin karu ki she/ mo goma Kristhos jin ta'da Yesus mo ki gwoñkan ma Arumgimis mo jin ta'da Manwoth bana mo dhala Kristhos jin ta'da Yesus jin ta mo ma 'tej kapem bana mo be.

² Eya Timuthawuus mo, a'di jin ta'da 'cim pem gana/ e mongam gwo is mo. A'the dhali momiimii dhali monjku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Baba mo dhala Kristhos jin ta'da Yesus Tapam bana mo be.

Arum jin Rumuwa Po/ Gwon Thus jin Toru mo

³ Me'd jin t̄irrishkika/ /e ki gwo mo me'd jin yakika/ ya mo e Pam Makiduniyya mo mmoça'b mo e Pan Epasus mo ki /e mini 'taki kan 'kwanin tiya gwo mo mmo'koki ṭor gwonṭora kamu/ jin diki she/ mo ⁴ walla si'da/ mmo'koki ciya hirdhe/ ki is buni mo gom gwo lolop jin ta ja mak buni mo dhali mo jin beledhu gwo mo jin dar ki 'pemen mo, a'di jin shushki'da du mo mmodot gwo mo 'te/ mmodhal mii e i is mo gom gwo jin yedhu sho'k jin piyi'd 'peni Arumgimis mo, a'di jin ta gwo e mongam gwo is mo. ⁵ Hili tom bam jin 'dona am ki e mo mmokankina aman gwo mo tani ta mo/en be, a'di jin piyi'd 'pena du jin dheleli'd mo dhali 'peni 'twa/ ma dum 'borga/ mo dhali 'peni mongam gwo is jin dar ki washila/ mo. ⁶ 'Kwanin tiya mmogaskina uni mo 'peni to gwansan mo tani uni wanykin ki wanya/ wanya/ mo e gwo kun 'ko bwa 'te/ mo kun 'kokina uni mmotora ṭor mo, ⁷ mmo'kona uni gwo ibwa mo mmota uni kun ta imantor gwo mo gom gwoñkan jin c̄inu mo. Uni dar ki mo jin mishu gwo 'ban mo gom gwo kun ona uni mo walla gom to kun ona uni gwo mo ki gwo jin gwona uni 'kus mo be.

⁸ Dhali ana misha mo mo ki gwoñkan jin c̄inu mo, a'di 'boro'd mo, wakki/ wathin 'dej kamu/ midi mii a'di mo me'd jin dhala gwoñkan a'di bway mo mmomii mo. ⁹ A'di midi mii mish gwo yansan 'ban mo, ki gwoñkan jin c̄inu mo yisa 'thikunuwa 'cesh mo gom uni kun ta kuñ kar/e mo, hili gom iman/ush gwoñkan mii mo dhali iman/ush gwo ha e mo, dhali gom ku gi ushuna ush goma Arumgimis mo dhali imanmii miinthus mo, dhali gom ku gi 'koki dhelel mo dhali gom ku gi 'koki dhu mii kun kogu mo dhali gom iman'kosha mee mo ki icom mo dhali iman'kosha mee mo ki ikum mo dhali iman'kosha mee mo ki 'kwani mo, ¹⁰ dhali 'kwani kun mii miinycal mo dhali imanha'k 'pen cej gwas mo dhali imankwal 'kwani mo dhali imanta ṭor mo dhali imanthul me'da po/ gwo ka mak mo dhali ma to gunn kun miinu ki ca'ckon mo e gwoñ gana/ jin ṭoru mo, ¹¹ isi ki gwo gi monyca gi gwom 'borga/ mo jin ta ji ma Arumgimis jin 'boru mii mo, a'di jin c̄ikunu aha/ mo mmodhu mo be.

Mii ma Buulus jin 'Bora A'di A'bor Bwa i Is mo gom Mo jin Miinuwa Mii mo

¹² Aha/ 'borkina a'di bwa i is mo a'di jin c̄iki aha/ mom'bi'th mo gom a'di yan mo, a'di jin ta'da Kristhos jin ta'da Yesus mo jin ta Tapam bana mo, haali/ a'di mishki aha/ mo ki aha/ tana ji isinj gana/ mo mmokarkina a'di aha/ 'pen ka pije/ mo mmomii to mo gom a'di mo, ¹³ ba aha/ 'thissa/ walkina gwo sor mo dhali aha/ 'koshkina 'kwani mo dhali aha/ sorkina a'di mo. Hili aha/ bu'thkina momiimii mo haali/ aha/ miikina miim pus mo mmodika/ e mo jin daru ki gwo jin gamu is mo. ¹⁴ Dhali a'the gi Tapam bana guski'd ki sho'k piti gom aha/ mo nyakki mongam gwo is mo dhali mo/en mo kun 'kon eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ¹⁵ Gwo yan jin onu mo ta gwoñ gana/ mo dhali a'di ha me'd ki hañ gana/ mo mmobu'th a'di 'baar mo ka Kristhos jin ta'da Yesus pu'dki'd mo e mony'cesh yan mo mmowoth uni kun miiki miinthus mo. Dhali aha/ tana 'karj'kup jin ta'da manmii miinthus mo. ¹⁶ Hili aha/ bu'thkina momiimii mo gom 'kup mii yan mo, ki,

e aha/ mo tani me'd jin taka/ 'kanj'kup mo tani Yesus Kristhos midi 'taki ḥor eya tente/bwa ma dum pitij gana/ mo jin 'kuça a'di ki 'kari'th mo mmota she/mm mo gom uni gwansan kun mini 'ko mo mmogam gwo is mo e a'di mo gom moŋ'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ¹⁷ Eya Malik jin di'd ki she/ yil mo, jin midi mol wu mo, dhali jin molu mish ki e ga 'cesh mo, a'di jin ta'da Arumgimis mo jin di'd 'deŋ gana/ mo, a'di minu tak mo dhali kar ki ca mo goma sule/ mo dhali ki sule/ ya ye 'ba/ mo. Amen.

¹⁸ Gwoŋkan yansan ḥankika/ /e mo, Timuṭhawuuus, /e jin ta ya/m pem mo, isi ki gwo kun onu is mo kun bagu mo, uni kun ṭorkunu mo gom /e mo, ki /e mmoshi/irrkunu ki uni mo tani mini 'taki asa asa 'borga/ mo ¹⁹ mmotel mongam gwo is sho'k mo dhali 'twa/ ma duŋ gana/ mo. Mmo/ush gwo 'peni 'twa/ ma du mo tani 'kwanin tiya pwathki mongam gwo is buni mo. ²⁰ E bwaman uni gwan mo tani ta iHiminayus mo dhala Iskandar mo, uni 'kon mo, uni kun cikika/ ka Setaan mo ki uni mini da/ar mii mo mmo'koki wal gwo sor mo be.

2

Gwo jin Yedhuwa Ye'th Sho'k mo gom Isi Gwo Goma 'Tho mo jin Minu 'Tho mo

¹ Gwo jin ta jin ṭwa/a/ ki gwo 'baar mo tani a'dihe/ be. Aha/ ṭirrishkina aṭirrish ki gwo mo ki mo jin di'buwa di'b is mo dhali mo ma 'tho mo jin 'thonu mo dhali gwo jin woṭhu/ is mo dhali mo jin ḥinuwa 'borim bwa i is mo minu mii mo gom 'kwani 'baar mo, ² gom imalik mo dhali gom 'kwani 'baar mo kun 'ko 'kom 'penkapan mo, ki ana mina 'kowa lam bana ki shwam mo dhali ki moŋku'th is mo dhali ki mii ma gayiin mo dhali ki ana minu tul 'twa/ 'kup mo ki momaq mo ka ris 'twaŋkal kuku/ mo be. ³ Mii yansan a'di 'boro'd mo dhali a'di mishkunu bu'th mo e jis/e ma Arumgimis jin ta'da Manwoṭh bana mo, ⁴ a'di jin dina gwo ibwa mo goma ris 'kwani 'baar mo ki uni minu woṭh mo dhali mmopu'du/ mo mmoneyiṭh gwoŋ gana/ mo be. ⁵ Haali/ Arumgimis ṭal 'de/ mo be dhali jan 'de/ di'd si'da/ jin doshki'd e bwaman ma Arumgimis mo dhali 'kwani mo, a'di jin ta wathi/ jin ta'da Kristhos jin ta'da Yesus mo, ⁶ a'di jin ḥiki is piti mo mmota to jin wani 'kwani 'baar mo 'ba/ mo. Gwontor gom a'di mo tani a'di ṭorkunu mo ki embul ma teem piti mo. ⁷ Gom a'di yan mo tani aha/ karkunu 'pen ka pije/ mo mmota amançι gwo mo dhali mmota a'di jin karu ki she/ mo (Aha/ ṭora gwo ki ḥor gana/ mo. Aha/ dinaki ta ator mo). Aha/ tana amançor 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ gwo mo e mongam gwo is mo dhali e gwoŋ gana/ mo be.

⁸ Aha/ dina gwo ibwa mo si'da/ eya ris mo 'baar mo ki 'kwani mini mii 'tho mo, mmo'de'k me'd kun dhelelini mis mo ki dar ka nyor mo walla dar gi wala jin walu mo ki ṭas ṭas mo. ⁹ Wakan si'da/ up mini nyor is bunij gana/ mo ki dar gi mo jin minu ṭera ṭer mo dhali mmohi'th burrinye/ i is mo kun gamana gam mo kun diṭ ma po/ e mo, yisa mmoto'da mur kagahara mo walla mmohi'th 'dolkon gana/ i is mo walla mmohi'th dhema/ i is mo walla mmohi'th burrinye/ kun 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo. ¹⁰ hili uni mini nyor is ki miim 'borga/ mo me'd jin mina a'di ha me'd mo gom up kun o gwo ki 'twa/ mo ki uni tana gayiin mo gom ji gi lurju mo. ¹¹ Dhalka 'bom da/ar mii mo mmoca'b ki shwam mo dhali ḥa'b ki ḥa'b 'ko'd me'di 'baar mo. ¹² Aha/ dinaki dhala 'boma kamu/ bway mo mmota amançor gwo mo walla mmota gi moshirr apo/ 'kwaniŋ gwas mo. Ayim midi mii ḥa'b ki shwam mo. ¹³ Haala Aadam a'di ta a'di jin ukū ntwa/a/ mo dhala Hawwa ḥ'ko'd mo. ¹⁴ Dhala Aadam yisa ihe'kkunu eya, hila 'bom a'di ihe'kkunu e mo dhala yim warki'd ka mandhaj gwo mo be. ¹⁵ Hila 'bom minu woṭh mo ki mo jin dhodhu uci mo wakki/ ayim midi rash di mo e mongam gwo is mo dhali e mo/ena en mo dhali mii kun dheleladhelel mo dhali mii kun miinu ki dar gi mii ma ṭer mo.

3

Monthum jin Thumkunu mo gom Jwahaj 'Kwanij Kaniisa mo

¹ A'di ta gwo jin ta isij gana/ be jin onu ki: Wa^kki/ wathin 'dej kamu/ dina gwo ibwa mo mmomiiya tu'c jin miina jwahaj 'kwani mo tani a'di ona bwa ka tuca 'borga/ mo be. ² Wathi/ gwanyjak^a/ midi mii diki mii ta gi mii 'ba/ mo, dhali a'di midi mii ta ga 'bom jasi 'de/ mo, dhali a'di midi mii ta wathi/ jin min ma du 'tim mo, dhali a'di midi mii ku'th is ki 'cese/ 'cese/ mo dhali a'di midi mii diki lo'b is piti nycine/ mo, dhali a'di minu mii ta gu'b piti ŋal mo, dhali a'di midi mii ta gwocon ki gwocon mo mmotor gwo mo, ³ dhali a'di midi mii diki 'dish mo ma su is mo, dhali a'di midi mii diki mii ki ra'b mo hili a'di mina e mii 'thupa mo, dhali a'di midi mii diki wala le'd ki ṭas ṭas mo, dhali a'di midi mii diki ta aman/ena guurush mo si'da/. ⁴ A'di midi mii mish kuŋ gu'b piti dhu ki 'bore/ mo, mmodhu ucim piti mmo'dapa bora 'cesh mo mmocik^g gwo mo dhali mmotaka tak^l mo ka ris 'twanjkal kuku/ mo. ⁵ Haali/ wak^kki/ wathi/ diki mish kuŋ gu'b piti dhu ki 'bore/ mo tani ba ki jin ta'da ta mmina a'di mish 'kwani^j kaniisa ma Arumgimis dhu mo? ⁶ A'di midi mii diki ta wathi/ jin ta jin this mo jin da^ka bu'th gwo jin gamu is mo haali/ a'di midi 'taki se ki 'pura/ 'pura/ mo ki 'ba/ jin kara a'di ki ca mo, dhali bi^t mo e mo jin waku tapa ma ruma 'cesh mo. ⁷ Bahili a'di minu mii maj mo ki 'kwani kun 'kon ka pije/ mo haali/ a'di midi 'taki bi^t mo e mo jin wakuwa wak^l mo dhali eya gume/ gi tapa ma ruma 'cesh mo.

Monthum jin Thumkunu mo gom Imanhila Hil mo goma Kaniisa mo

⁸ Wakan si'da/ 'kwani kun dhunu mo mmohil to ma kaniisa i e mo tani uni mini mii ka/aka/ mo, mmo'koki ta gi 'twa/ jin onu gwo isu/ mo, dhali mmo'koki jima su i 'twa/ mo, dhali mmo'koki pur bwa mo goma guurush mo. ⁹ Uni mini mii bu'th gwo jin çinu ki jim bag mo jin gamu is mo ki 'twa/ ma dun dhelelgam buni mo. ¹⁰ Dhali uni si'da/ minu mii nyo/i ṭwa/a/ mo. Dhali yan'ko'd wa^kki/ uni nyo/u ki is buni mo ki uni ta uni kun dar gi mii 'ba/ mo tani dhalki uni mii to mo me'd uni kun cila to hil mo goma kaniisa mo. ¹¹ Wakan si'da/ up mini mii ka/aka/ mo, mmo'koki thutha thu'th 'pen mo, hili uni mini ta uni kun mini 'tima du mo, mmota uni isij gana/ mo eya ris to 'baar mo be. ¹² Dhalki uni kun cila to hil goma kaniisa mo ta gi up jasi 'dete/ 'dete/ mo dhali dhalki uni mish ucim buni dhu mo dhali kuŋ gu'b buni ki 'bore/ mo. ¹³ Haali/ uni gwansan kun miiki to ki 'bore/ mo me'd uni gun cila to hil mo goma kaniisa mo tani uni gam 'twa/ maj mo gom miij gana/ jin gama uniya du is mo gom is buni mo dhali si'da/ adhan mo jin wunu jwa i is mo e mongam gwo is mo, a'di jin diki'd eya Krishhos jin ta'da Yesus mo be.

Gwo jin Çinu ki jim Bag mo gom ji Luj Bana mo

¹⁴ Aha/ tosha mmopu'dku/ i um ki 'dishe/ mo, hili aha/ 'kwarkina um gwo gwansan mo mmoye'th um sho'k mo. ¹⁵ Wakan, wa^kki/ aha/ takina dii^te/ mo tani um mini 'taki mish mo mo ki um ka ba/ mini 'taki mii mii ki is bum mo me'd uni kun ta kuŋ gu'b ma Arumgimis mo, a'di jin ta'da kaniisa jin ta ji ma Arumgimis jin di ki e mo, a'di jin ta'da atiŋkiliŋ mo dhala cur gi gwoŋ gana/ mo be. ¹⁶ Ka jij gana/ ana pikina gwo mo gom a'di yansan jin ta dhan gwo jin çinu ki jim bag mo jin ta jim bana jin luŋa ana alun mo:
A'di jin ḥorkunu eya tente/ mo e shuman is mo,
dhali a'di jin karkunu ki mo ma kar/e e Shi/in mo
dhali a'di jin parkina iman'doyu gwo e mo
dhali a'di jin cikunu gwo mo e bwaman kal gi 'kwaniny'cesh mo
dhali a'di jin gamkina 'kwani gwo is mo e mony'cesh mo
dhali a'di jin bu'thkunu bway momis mo e monyca mo.

Gwo jin Toru Iṭwa/a/ mo gom Mo jin Minu Dhal Gwo jin Gamu Is 'Pen mo

¹ Dhali Shi/in a'di ḥorki gwo ki ji lugum mo mmo/o gwo mo ki, ka cim kuŋ 'ko'd mo tani kun tiya mini per mo 'peni mongam gwo is mo mmociya hirdhe/ ki gwo gi shi/in

kun he'kkunuwa he'k e mo dhali ki gwo kun ḥoru goma ruma 'cesh mo ² e gwo ma por ma pije/ mo kun tanuwa ḥor ka ḥor mo ki 'kwani gwansan mo kun sula 'twa/ ma dum buni mo, ³ uni gun nonki mash jin mashu mo dhali uni kun shush mii mo mmoga/ tonten tiya mo, uni kun uł ma Arumgimis mo mmota to gun minu bu'th ki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo ki uni gwansan kun gamki gwo is mo dhali mish gwor gana/ mo be. ⁴ Haali/ aris to 'baar mo kun uł ma Arumgimis mo tani uni ta tom 'boron mo, dhali tonj kamu/ minu wak mo gomata? wałki/ a'di budhu ki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo, ⁵ haali/ a'di karu ki she/ mo wakan ki gwo ma Arumgimis mo dhali ka 'tho jin 'thonu mo be.

Amanmii To jin Ha Me'd mo goma Yesus Kristłhos mo be.

⁶ Wałki/ /e mini dhu gwo gwansan kun yedhuwa ye'th sho'k mo ibwambora wał mo tani /e mini ta a'dim 'borga/ mo mmomii to mo goma Kristłhos jin ta'da Yesus mo, gom gura/ jin 'kana /e mo e gwo jin gamu is mo dhali gom gwom 'boro'd jin ḥoru /e mo a'di jin batłkina /e mo be. ⁷ Dhalka hirdhe/ ki ci mo gom gwo lolop jin ta ji ma mak mo jin diki ta ji ma gayiin mo dhali jin ta ji ma pali/ mo. Nyoji is piniñ gana/ mo e mii ma gayiin mo, ⁸ haali/ me'd jin hana a'di ari me'd mo mmonyoñ bungwar is mo 'te/ mo tani mii ma gayiin a'di ha me'd mo eya ris 'twaŋkal kuku/ mo haali/ a'di gam mii adu is mo gom mondiki/e jin di'd shwane/ mo dhali si'da/ gom mondiki/e jin midi pu'du/ yilanj kamu/ mo be. ⁹ Gwo jin onu mo ta a'dij gana/ mo dhali ta a'di jin ha me'd mo mmobu'th ka 'bimpil mo. ¹⁰ Haali/ gom 'pemen yansan mo tani ana 'kona mo mmomiiyu tu'c kun 'batha'ba'th mo dhali mmopicira picir mo haali/ ana takina ga 'terj kapem bana mo jin karkunuwa po/ ma Arumgimis jin di ki e mo, a'di jin ta'da Amanwołh gom 'kwani 'baar mo, dhali ki ji mum mo gom uni gwansan kun gamki gwo is mo be.

¹¹ Kani gwo gwansan mo ma dhali tori uni mo. ¹² Dhalku/ ki dhal jan 'dej kamu/ bway mo mmowak /e mo gom dhuru'c pini jin tana /e mo. Hili tayi she/mm mo gom uni mo uni kun gamki gwo is mo e gwom pini jin ḥora /e mo dhali e is pini jin thosona /e mo dhali e mo/en mo dhali e monłgam gwo is mo, dhali e miin dhelelga/ mo. ¹³ Ntagi aha/ mina pu'dku/ mo tani kuthi is mo mmoder Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu e mo e bwanj 'kwani mo, dhali ciyi gwo mo dhali ḥori gwo mo. ¹⁴ Dhalku/ ki ta piny is mo gom to jin ciñu ki me'd mo jin tana /e mo, a'di jin cikunu /e mo ki gwo jin onu is mo jin bahu mo me'd jin dhukina jwahanj 'kwani me'd buni apo/ /e mo be. ¹⁵ Bołki mii gwansan kun minu mii mii mo. /E ki is pini imini ta agaiin gom uni mo. Wakan uni 'baar mo mini par yam pini jin yana /e e mo. ¹⁶ Hili is piniñ gana/ i e ki 'bore/ mo dhali gwom pini jin ḥora /e mo. Noni is pini ki 'koho/ 'koho/ mo. Ki miim pini jin mina /e mii kan mo tani /e mini wołh is pini mo dhali uni kun mini cik gwom pini mo be.

5

Mii kun Minu Mii Mii mo ka Karambuye/ mo gom cin Tiya mo

¹ Dhalku/ wathiny ca'd ki kucur mo, hili malasi a'di mo me'd mii jin mina /e mii cim mo. Usi 'kwanin dhuru'c is mo me'd ikam pini mo. ² Wakan si'da/ up kun tana ti/ mo me'd ita'dam pini mo, dhali up kun ta dhuru'c mo me'd i'bahan mo, eya ris mii 'baar mo kun dheleladhelel mo.

³ Taki up kun wuna ikath ki wuj gana/ mo. ⁴ Wakka 'boma kamu/ jin wun ma kath mo ta'd gi uçi mo walla uçi gi ucim piti mo tani dhalki uni nłwa/a/ da/ar gwo mo gom ji gi luŋum buni mo gom mii jin minu mii mii mo goma wał buniñ gana/ mo mmoci ton tiya ka nyaj'ko'd mo gom ita'dam buni mo dhali icom mo. Haali/ mii yansan a'di mishu bu'th mo e jis/e ma Arumgimis mo. ⁵ Ayim jin wun ma kath ki wuj gana/ mo dhali jin dhalu a'di 'de/ mo tani ayim karki mo ma 'terj kapem piti apowa Arumgimis mo dhali tikirki mii mo mmodi'ba di'b is mo dhali 'tho mo ki mon'thiny ilu/ mo dhali montee mo.

⁶ Ayim jin momotki'da dum piti mo tani a'di di'di mowu mo isi kani me'd jin din ma yim

ki e mo. ⁷ Kani gwo yansan mo wakan ki uni mini 'ko ki dar gi mii jin wakwa wak mo. ⁸ Wakki/ jan tal 'dej kamu/ diki thipa wak pitij gana/ mo tani a'di watki gwo jin gamu is mo, dhali a'di boli wathi/ jin diki gam gwo is e ki shi/ mo.

⁹ Dhalku/ ki dhal jan 'dej kamu/ bway mo mmonyak gway 'kwar ki uni kun wuna ikath mo kun atha yili issi* kwara mo walla kun mashkunu mo 'thissa/ kagusha niin mo. ¹⁰ Dhala yim minu mii o gwo maj mo gom miim 'borga/ ma yim mo me'd jan 'de/ jin thipki uci mo mmotor mii jin minu ta gu'b piti ŋal mo, mmolam uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel sho'k mo, mmowotha/ woṭh mo gom uni kun ṭoju 'kus mo, dhali is ma yim jin kara a'di ka gayiin mo mmomii mii kun 'boron eya ris 'twanjkal kuku/ mo. ¹¹ Hili ushi uni gwansan gway 'kwar mo, uni kun ta dhuru'c kun wuna ikath mo. Haali/ ki uni cana bwa en'dap buni mo apowa Kristhos mo tani uni ona bwa ki mash mo ¹² dhali wakan uni tulki miiwak is mo mmo'ce'dkina uni gwom buni kun ṭwa/a/ kun ona uni is mo. ¹³ Ki mii yan jin 'ce'de'da po/ mo tani uni da/arki mii mo mmota piny is mo dhali ta imanthap gu'b ki sho'k mo dhali yisa mmotana uni jasa piny is 'te/ yisa hili si'da/ uni tana le'd ka le'd mo dhali ta imankul gu'b ki kul kul mo mmoham gwo mo, mmo/o gwo mo kun mina uni 'taki 'koki o mo. ¹⁴ Wakan ba/ aha/ ona ki uni gun ta dhuru'c kun wuna ikathim buni mo tani dhalki uni mashan mo mmodho'th uci mo, mmoji gu'b buni mo, dhali mmo'koki ci a'di jin ta 'kup embula kamu/ mo mmosor ana mo. ¹⁵ Haali/ kun tiya uni hila/ perkin mo mmobatha Setaani sho'k mo be. ¹⁶ Wakka 'boma kamu/ jin gami gwo is mo ta'd ga wak piti kun wuna ikathim buni mo tani dhalka yim woṭh uni mo jin mina 'kwanij kaniisa 'koki kal mii kun diṭaditṭ mo, wakan ki uni mini woṭh uni gwansan kun wuna ikath ki wuj gana/ mo.

¹⁷ Dhalki jwahaj 'kwanij kaniisa uni kun ji mo ki 'bore/ mo, dhunu ki uni gun ha me'd mo ki montak ka 'bukum 'ban mo, ki nyanye/ gom uni gwansan kun mii to mo mmoci gwo mo dhali mmotor gwo mo. ¹⁸ Haali/ Gwo ma Arumgimis jin kwarkunu mo o gwo mo ki: /E mini dhalka morbip ki 'kamu'th 'twa/ mo ki a'di di'd mmotor pos ki sho'k mo, dhali, Amanmiiya tu'c minu mii ci to jin ha me'd ka tu'c piti mo. ¹⁹ Dhalku/ ki gam gwo me'd apo/ wathiny jwahan 'dej kamu/ ki sule/ sule/ mo isi ciki/ mo gwo jin mishu eya tente/ mo ki 'twaj 'kwani su/ mo walla ki 'twaj 'kwanij kwara mo be. ²⁰ Gom uni gwansan kun ush miinthus dak mii mo tani kucuri uni mo ibwambora ris 'kwani 'baar mo, wakan ki unin tiya si'da/ mini ko/ is mo mmodosh mo. ²¹ E buj'kus ma Arumgimis mo dhali eya Kristhos jin ta'da Yesus mo dhali e iman'doyu gwom piti mo kun kwanykunu mo tani aha/ kana /e gwo mo mmodhuwa ris gwojkan gwansan mo ki dar gi mii jin miinu 'peni gwo jin di'di bwa nṭwa/a/ mo walla 'peni mii jin miinu ka gwar 'de/ mo. ²² Dhalku/ ki la la mo e mo jin dhuna 'kwani me'da po/ 'kup wathi/ mo, walla mmonyak miinthus mii jin miina wathiuj kamu/ mo. Kari is pini ki dhelel dhelel mo.

²³ Dhalku/ ki pi jasi yi'de/ mo naskina/, hili piyi ari yiman amura'th mo gom gway gi bwam pini mo dhali gom 'ba'th pini jin 'kosh /e ki jahanne/ jahanne/ mo.

²⁴ Miinthus gi 'kwanij tiya mo tani uni mishu eya tente/ mo, dhali uni dhunu eya tente/ mo gom gwon dwall mo, hili miinthus gi 'kwanij tiya mo tani uni minu piyu/ i'ko'd mo be. ²⁵ Wakan si'da/ miim 'borga/ uni ṭoru eya tente/ mo, dhali isi kani me'd jin 'kona uni ki 'ko eya tente/ mo tani uni molu dhu ki ku gun bagu mo be.

6

¹ Dhalka ris uni 'baar mo kun 'kon mo e bwaj'kwariny dhajka'b 'bam buni kun tana uni cijkina/ kun yolu mo mmodhu uni kun ta tapam buni ki uni gun ha me'd mo eya ris montak mo, wakan ki gway ma Arumgimis mo dhali gwo jin ṭoru mo minu 'koki wal gwo sora po/ mo be. ² Uni gwansan kun takin gi itapa kun gamki gwo is mo tani uni mini mii 'koki đhu uni ki mon'the is mo mmo/o gwo mo ki uni ta ikam mo 'te/. Hili uni mini

* 5:9 sittin

mii dhal mii yan e i is mo mmomii aris to 'baar mo ki 'bore/ ki nyanye/ mo haali/ uni gwansan kun miina ćirkinam buni to mo tani ta uni kun gamki gwo is mo dhali uni gun enu mo be.

*Mojin Miinu Mii ma Gayiin mo Nya*kk Mo jin 'Konu ka This Mo i E mo

Tori gwo mo dhali ḥirishi gwo mo goma ris to gwansan kun minu mii mii mo. ³ Wa᷑kki/ wathin ṭal 'dej kamu/ midi ṭor gwoj kamu/ jin di ki she/ mo dhali diki gam gwo me'd mo ki gwom 'borga/ gi Tapa Yesus Kristhos bana mo tani dhali gwo jin ṭoru jin gamu me'd mo ki mii ma gayiin mo tani ⁴ a'di yin seki'd ki 'pura/ 'pura/ mo, ki 'ba/ jin karu ki ca mo. A'di diki mish ṭorj kamu/ mo. A'di ta'd gi 'ba'th jin 'kosh a'di mo mmo'kosh 'daŋ gwo mo mmodoṭa/ ḫoṭ mo dhali gom gwo jin sugu ki gwo mo, a'di jin wagaski miin dhapan mo, dhali mii kun biruwa bir mo, dhali mii kun thudhuwa thu'th 'pen mo dhali mmoṭosh gwon thus eya du apo/ 'kwanin tiya mo ⁵ dhali mii gi gwo kun sugu e bwaman 'kwani mo 'peni bwam buni kun bulabul mo dhali kun dheru bwa mo 'peni gwoj gana/ mo, mmoṭoshkina uni ki mii ma gayiin jin lujuwa luŋ mo ta 'pemen mmogam mii adu is mo. ⁶ Dhan mii 'kon kun gamuwa du is ki mii ma gayiin jin lujuwa luŋ mo wa᷑kki/ mo jin thisu is e di'd si'da/ mo, ⁷ haali/ ana 'konaki 'do miin tiya 'kup pa mo e mony'cesh yan mo dhali a'di mishu ka jij gana/ mo ki ana mola ṭorj kamu/ bu'th mmokal 'peni mony'cesh mo. ⁸ Hili wa᷑kki/ ana tana gi tonṭe/ mo dhali burrinye/ mo mmohi'th mo tani ana mina 'ko ka this mo i e mo gom uni gwansan mo. ⁹ Hili uni gwansan kun 'kona gwo ibwa mo mmota pa ki pa mo tani uni ṭa'kkin mo e mo jin paluwa pal mo dhali e mo ma gume/ jin bu'thki'da bu'th mo dhali eya ris miim pus mo dhali bwa jin onu gwo jin ta jama/ ki jama/ mo mmobul 'kwani 'kup e mo jin da᷑ku gwo me'd mo dhali mo jin 'ce'duwa 'ce'd sho'k mo. ¹⁰ Haali/ mo jin enuwa guurush mo tani a'di ta'da birman goma ris tonthusi 'baar mo. Gom 'daŋ gwo yan jin 'kosho'd mo tani kun tiya perkin mo 'peni bway gi mongam gwo is mo dhali uni su'kkin ma dum buni ki la/a'd la/a'd ka ris mo.

Mo/as Gana/jin Asu ki Mongam Gwo Is mo

¹¹ Hili gom /e jin ta wathi/ ma Arumgimis mo tani shipiṭi/a ḥwača/ mo 'pena ris to gwansan mo. Guyi a'di ki e mo a'di jin ta mo ma ḫar/e mo dhali mii ma gayiin mo dhali mongam gwo is mo dhali mo/en mo dhali sho'k mmoṭel mo dhali mon'thup e mo. ¹² Asi ki as gana/ mo gom mongam gwo is mo. Budhi a'di ki nyej mo, a'di jin ta mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo, a'di jin yukkunu /e nycine/ mo me'd jin pikina /e gwom 'boro'd mo gom a'di mo e buŋ'kusi iman/o gwo ka ris mo. ¹³ Dhali e buŋ'kus ma Arumgimis mo, a'di jin ćiki moŋ'koki/e mo goma ris to 'baar mo dhala Kristhos jin ta'da Yesus mo, a'di jin ćiki gwom piti ibwambor ma Punthi Bilaat̄us mo, gwo jin pikina a'di ki piŋ gana/ mo tani ¹⁴ aha/ ḫana /e gwo mo mmodhu gwoŋkan jin 'kwarkunu mo ki dar gi monyo/o'd mo dhali ki dar gi mo jin wa᷑kuwa wa᷑ mo ntaga tee jin mina Tapa Yesus Kristhos bana piyu/ mo be. ¹⁵ Dhali a'di yansan minu ṭor eya tente/ mo, ka tente/ jin ta'da ḫar/e mo jin ta Litgany gana/ 'de/ ki lish mo, jin 'boru mii mo, dhali a'di jin ta'da Malik jin doshki'da po/ imaliki 'baar mo dhali a'di jin ta Tapa jin doshki'da po/ itapa 'baar mo, ¹⁶ a'di jin ta a'di ki is piti a'di 'de/ mo jin dar gi mo jin wunu mo dhali jin ca'bki'd mo e moŋkush jin molu ii 'kupki cine/ mo, jin dina wathij kamu/ ṭal 'de/ ki par e mo ki sule/ sule/ mo walla jin mola wathij kamu/ par e ki sule/ mo be. E a'di mo tani montak midi di mo dhali mo jin tanu tapa midi di ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ moonnii. Amen.

¹⁷ Dhali gom uni kun ta pa ki pa mo e mony'cesh yan mo tani ḫani uni gwo mo mmo'koki 'do bwam buni isi mis mo walla mmodhu mo ma 'tej kapem buni apo/ pa jin tana uni jin mii uni e ki 'kala/ 'kala/ mo, hili apowa Arumgimis mo jin ćiki ana aris to 'baar mo ki moŋ'ka'd me'di is mo mmo'kuny bwa mo. ¹⁸ Uni mini mii to ki 'bore/ mo mmota pa ki pa mo ki miim 'borga/ mo dhali mmoči to ki nyanye/ ka 'ka'd me'di is mo.

¹⁹ Wakan mmodhuna uni to mmo/ish ƙumma/ mo gom is buni mo mmota moŋka'b jin 'bora'bor mo gom yilaŋ kamu/ mo tani wakan ki uni mini bu'th mondiki/e ki nyerŋ mo, a'di jin ta mondiki/enj gana/ mo be.

²⁰ Ayy Timuṭhawuuus, kari a'di jin ƙankunu /e mo mmodhu mo. Thethi/ mo 'peni gwo jin waluwa ṣor ka wuny is mo ki dar gi mii ma gayiin mo dhali ayiseŋ gwo kun 'kon ki ڦa'ckon mo gom gwom pus jin yuƙu ki gwo gi moyuk mo. ²¹ Haali/ ki mo jin baθhu/ a'di i'ko'd mo tani kun tiya ɳana/ du'd mii mo isi gwo jin gamu is mo be.

A'the midi di e /e mo.

Gwo jin 'Ko'd jin 'Kwar ma Buulus goma TIMUTHAWUUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus, a'di jin karu ki she/ mo goma Kristhos jin ta'da Yesus mo ki bwa ma Arumgimis mo isi ki gwo jin onu is mo gom mondiki/e jin di'd eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be.

² Eya Timuthawuus jin ta ya/m pem jin enka/ mo.

A'the dhali momiimii dhali moŋku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Baba mo dhala Kristhos jin ta'da Yesus mo jin ta Tapam bana mo.

Dhalku/ Is ki 'The mo

³ Aha/ 'bora Arumgimis bwa i is mo, a'di jin miiga/ to mo ki 'twa/ ma dum pem jin dheleladhelel mo, me'd mii jin miikina ibabam pem mo, ki aha/ kakina /e e ki tikir tikir mo e mon'thom pem mo. ⁴ Me'd jin kakika/ jabu'th pini e mo tani aha/ 'koshkina te/ / e ki mon'thiny ilu/ mo dhali montee ilu/ mo mmopar /e e mo, ki aha/ minu 'taki 'tu'd mo ki mor'kuny bwa mo be. ⁵ Aha/ rogomkunu ki gwo mo gom mongam gwo is pini mo jin dar ki washila/ mo, mongam gwo is yan jin ca'bki'di twa/a/ mo eya tijkwan pini jin ta'da Lo/iis mo dhali ata'dam pini jin ta'da Apniiki mo, dhali shwane/ aha/ misha ki isa dun gana/ mo ki a'di ca'bki'd e /e mo. ⁶ Me'd jin rogomkika/ /e ki gwo mo mmoti'k to jin cin ma Arumgimis ki me'd mo, a'di jin di'd e /e mo ki mo jin thulka/ /e me'd pema po/ mo. ⁷ Haali/ Arumgimis diki ci ana shi/in ma shi/iny jwa mo, hili a'di ki ci ana shi/ in gi mom'bi'th mo dhali mo/en mo dhali mmomisha du 'tim mo.

⁸ Dhalku/ ki mii 'the is mo mmoci gwo mo gom Tapam bana mo, walla gom aha/ mmotaka/ habuuus mo, hili budhi isa nyor pini jin pwaku /e mo gom gwom 'borga/ mo e mom'bi'th ma Arumgimis mo, ⁹ a'di jin woθki ana mo dhali yuk ana mo ka yuk jin kogu mo, yisa gom miim bana jin ha me'd mo, hili ki miim piti kun ha me'd mo e 'kup miim pitij gana/ yan mo dhali a'the jin cikina a'di ana mo tani eya Kristhos jin ta'da Yesus mo ki yil ka risi twa/a/ mo, ¹⁰ dhali shwane/ a'di toru eya tente/ mo gom is jin piyin ma Manwoθ bana ka pije/ mo a'di jin ta'da Kristhos jin ta'da Yesus mo, a'di jin puuki wu mo dhali kalu mondiki/e mo dhali mo jin molu wu mo e moŋkush mo ki gwom 'borga/ mo be. ¹¹ Haali/ gom gwom 'borga/ yansan mo tani aha/ karkunu 'pen ka pije/ mo mmota amanci gwo mo dhali ta a'di jin karu ki she/ mo dhali ta a'di jin ta'da manṭor gwo mo. ¹² Dhali wakan aha/ 'koshkina is ka nyor mo me'd jin 'kosha is aha/ ka nyor mo. Hili aha/ dina is ki 'the mo haali/ aha/ misha a'di jin gamka/ gwo is mo dhali aha/ misha ki isa dun gana/ ki a'di mishi ji ki 'bore/ ntaga Tee caan mo a'di jin cikika/ a'di mmodhu mo be. ¹³ Baθhi bway pem mo gom gwoŋ ganam pem kun ṭorka/ mo, uni kun cikkina /e 'peni aha/ mo e mongam gwo is mo dhali e mo/en mo, uni gun 'kon eya Kristhos jin ta'da Yesus mo. ¹⁴ Jiyi gwoŋ gana/ mo a'di jin cikunu /e mo mmodhu mo ki Shi/in Dheleladhelel mo a'di jin ca'bki'd e bwaman ana mo.

¹⁵ /E mishki gwo hila/ mo ka ris uni gwansan kun 'kokin mo e Pa Asiyya mo tani ṭukkin mo 'peni aha/ mo dhali e bwam uni gwansan mo tani ta iPjallus mo dhala Harmujanis mo, uni 'kokin mo. ¹⁶ Dhalki Tapa a'di ci momiimii gom kuŋ gu'b ma Unisipurus mo haali/ a'di me'd ka ris yeki aha/ 'ba/ mo. A'di yisa 'thena is mo gom mondek pem jin deku aha/ ka jindhiir mo, ¹⁷ hili ki a'di merki'd mo e Pa Ruumiya mo tani a'di ḥapki'da ḥap mo gom aha/ ki bur bur ka daran du mo dhali a'di gamki aha/ mo be. – ¹⁸ Dhalki Tapa ci a'di mo jin mina a'di gam momiimii mo 'peni Tapa mo 'pena Tee caan mo - dhali /e mishkin ki 'bore/ mo aris to kun kalkina a'di ki mii mo e Pan Epasus mo be.

Athuruk Gana/ ma Yesus Kristhos mo

¹ /E si'da/ jin ta ya/m pem mo, 'bithi /e is mo eya 'the jin di'd eya Kristhos jin ta'da Yesus mo, ² dhali a'di jin cikkina /e 'peni aha/ ntwa/a/ mo ka ma'diny iman/o gwo mo tani ciki uni 'kwani kun ta ku isij gana/ mo mmodhu mo, uni kun mini mish tiyan tiya gwo tor si'da/ mo be. ³ Budhi isa nyor pini jin pwaku /e mo me'da thuruk gana/ ma Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ⁴ Athuruk kamu/ yisa di'da jin midi re'd is piti ki to gi monyca'b piti mo me'd jin dina a'di mmomii to ma thuruk mo, haali/ tom piti jin guna a'di ki e mo tani ta mii jin mina a'di mii mo mmokap a'di adu mo, a'di jin kar a'di atu'c ma thuruk mo be. ⁵ Wathij kamu/ jin ishki'da bor ka 'cesh mo e mo ma lo'b mo tani minu 'koki shum ki toj'kup mo isi ciki/ a'di midi mii thim isi gwo jin kanuwa kan mo gom mo ma lo'b yansan mo be. ⁶ A'di ta'da mansi to jin mii'da tu'c jin 'batha'ba'th mo, a'di ka ba/ iminu pwakki 'kup to jin 'cithu/ ntwa/a/ mo. ⁷ Kulumi gwo ibwa mo gom gwo kun oka/ mo haali/ Tapa a'di midi ci /e mo jin mishu gwo 'ban mo goma ris to 'baar mo be.

⁸ Kayi aYesus Kristhos e mo a'di jin pikunu mo 'peni mowu mo, a'di jin ta emen 'pena Dawuu'd mo, me'd gwom pem jin cikika/ e gwom 'borga/ mo, ⁹ a'di jin ta gwom 'borga/ a'di jin 'koshka/ is ka nyor mo dhali rash mo ka makkiya m'bame'd mo me'da manthu'th to mii mo. Hili Gwo ma Arumgimis mo tani a'di yisa ta gwo jin deku mowa. ¹⁰ Wakan aha/ 'dimkina 'kup mo eya ris to 'baar mo gom gway gi uni kun kwanykunu mo, ki uni si'da/ mini 'taki bu'th bway mowoth yan jin diki'd eya Kristhos jin ta'da Yesus mo jin midi nyak ya ki monyca ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ¹¹ Gwo yan jin onu mo tani ta gwo jin ta isij gana/ mo be ki:

Wakki/ ana wuna mo nyakki a'di mo tani ana si'da/ mina 'ko ki e nyakki a'di mo be.

¹² Wakki/ ana 'dima 'kup mo tani ana si'da/ mina nyak Tapa ta ki a'di mo be.

Wakki/ ana mina wat a'di gway mo tani a'di si'da/ midi wat ana gway mo be.

¹³ Wakki/ ana dara gi mongam gwo is mo tani a'di di'd kan mmota ji gi isij gana/ mo be haali/ a'di midi mol is piti wat mo be.

Wathi/ jin Mii To jin Nyo/u ki Nyo/ Gana/ mo

¹⁴ Rogomi uni ki gwo yan mo dhali kan uni gwo mo ibwambori Tapa mo mmotheth gwo jin sugu mo gom gwo mo, a'di jin diki kal miij kamu/ 'kup pa mo, hili a'di jasi 'ce'd uni sho'k mo, uni kun cik a'di mo. ¹⁵ Miyyi miim pini ki dher mo mmoci bujgwar is pini ka Arumgimis mo me'd a'din 'de/ jin tesu mo, mmota wathi/ ma tu'c mo, a'di jin mina isi mii diki 'the mo, a'di jin midi dher bway ka kar/e mo e gwoj gana/ mo, mmotor a'di ki 'twanj gwocon mo. ¹⁶ Thethi/ mo 'peni gwo kun 'kon ki pe'th mo haali/ a'di midi sus 'kwani ka ris mo e mo jin ushuwa Arumgimis ki nyanye/ mo dhali ki nyanye/ mo ¹⁷ dhali gwom buni mini shwa bway mo me'd jama/ mo. E bwam uni gwansan mo tani ta iHiminayus mo dhala Pilitus mo, ¹⁸ uni kun wanykin mo 'peni gwoj gana/ mo mmobu'th gwo ki wup mo mmo/o ki mompinu a'di peki'd mo hila/. Uni ki kum mongam gwo is gi 'kwanin tiya 'twa/a 'cesh mo. ¹⁹ Hili monka'b ma Arumgimis telkunu sho'k mo mmodesh mo, mmokal mo jin dina gwo yan ka 'dan'dap mo ki: Tapa mishi uni gwansan kun ta kum piti mo, dhali, Dhalka ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo uni kun yeri gway gi Tapa mo, kwa/ is buni bwa mo 'peni miinthus kun shi/ashi/ mo.

²⁰ Dhali eya dhan gu'ba caaga/ mo tani toj'kul bwa 'kon si'da/ mo, kun 'koki ta jasi 'dolkon gana/ mo dhali 'dolkon kush mo, hili si'da/ toj'kul bwany cwa si'da/ mo dhali toj'kul bwa ma je kun 'thosu mo si'da/ dhali kun tiya kun tana aji kun dhunu ki she/ ki dhun gana/ mo dhali kun tiya si'da/ kun dhunu mmota abar mo. ²¹ Wakki/ wathin tal 'dej kamu/ midi dhelel is piti mo 'peni mii kun waku mo tani a'di midi ta toj'kul bwa mo jin karu ki she/ ki kar gana/ mo goma tu'c gi montak mo, mmota ji gi karu ki she/

mo dhali mishi to mii mo gom tapa gi gu'b mo, mmoneyökina a'di is mo goma risa ṫuca 'borga/ gunn mo. ²² Wakan shipiți/a ȳwaça/ mo 'peni miin dhuru'c pini jin karkina /e e ki 'thir 'thir mo dhali guyi mo ma ȳar/e ki e mo, dhali ḡongam gwo is mo, dhali mo/en mo dhali ḡonku'th is mo nyakki uni gwansan kun yukki gway gi Tapa 'pena dum buni kun dheleladhelel mo. ²³ Dhalka hirdhe/ ki ci mo gom mo jin dotu/ gwowa dot mo kun ta gwom pus mo dhali gwo kun 'konuki ye'th sho'k mo. /E mishin ki uni ȳisina le'd jin walu ki tas tas mo. ²⁴ Dhali amanmii to gom Tapa mo tani a'di midi mii diki mii ta amanwala le'd ki tas tas mo, hili a'di mina bwa mii ta gi kush gom 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo, dhali jin midi mish ta amanṭor gwo ki 'twaŋ gwocon mo, mmothona thon me'di 'ko'd mo, ²⁵ mmokucur unim piti gwahan ki gwo mo kun cesh a'di mo ki thiṭh mo, ki mii jin 'thupu e ki 'thup mo. Arumgimis wari midi 'taki ci uni mo jin rijuwa du is mo dhali pu'du/ mo mmomish gwoŋ gana/ mo, ²⁶ dhali uni mini 'taki ye mo 'pena gume/ gi tapa ma ruma 'cesh mo 'ko'di mom piti jin bu'thkhina a'di uni mo mmomii bwam piti mo be.

3

Buye/ Mii jin Mina 'Kwani Ta mo ka Tee jij 'Ko'd mo

¹ Hili mishi gwo yansan 'ban mo, ki, ka tee kuj 'ko'd mo tani mo midi pu'du/ mo jin min ma wukura/ di mo. ² Haali/ 'kwani mini en is buni mo dhali ena guurush mo dhali dhu 'ba/ ki ca mo dhali 'theₖ 'bam buni imis mo, dhali wal gwo sor mo, dhali ush gwo gi icom buni ha e mo dhali ikum mo, dhali uni mini ta iman/usha 'borim bwa ci mo, dhali uni mini ta uni gun 'koki dhelel mo, ³ dhali uni mini dar gi mo/en jin di'd eya du wathi/ en'thi/ mo, dhali uni mini ta iman/ush gwo gwam mo, dhali uni mini ta imanthutha thu'th 'pen mo, dhali uni mini ta imandar ga du kun 'timu mo gom e kun dhuna uni ki 'thir 'thir mo, dhali uni mini ta imanmii mii kun ȳajkama ȳajkam mo, dhali uni mini ta imansi/ miim 'boro'di e mo, ⁴ dhali uni mini ta iman'cith is ki gwo mo, dhali uni mini ta imanbujura bujur mo, dhali uni mini se ki 'pura/ 'pura/ mo mmodhu 'ba/ oki uni imishi mo mo, dhali uni mini ta iman/en 'kom 'perjapan buni mo mmodhal mo/en ma Arumgimis e i is mo, ⁵ mmodhu jasa warma'c mii gom ji gi luju mo, hili uni ki waṭ gway gi mom'bi'th piti mo. Thethi/ mo 'peni 'kwani kun wakan mo. ⁶ Haali/ ibwaman uni gwansan mo tani uni ta uni kun kuli bway buni mo e gu'b gi 'kwanin tiya mo mmobu'th up kun ta 'thalkina/ ki 'thalkina/ mo kun bur ma du mo ki wap wap ki miinthus mo dhali thap miinthus kun 'kona e ki she/ ki she/ mo, ⁷ uni kun ta imanha 'kwani gunn gwo e mo, dhali yisa bumburkin ki sule/ e mo jin nyithu/ gwoŋ gana/ mo. ⁸ Me'da Yanniis dhala Yambiriis, uni ceshkina Musa mo mo, wakan si'da/ 'kwani gwansan uni ceshki mo mo gom gwoŋ gana/ mo, uni kun ta 'kwani kun pu/kin mo e bwam buni mo dhali kun ta gi ḡongam gwo is kun waku mo. ⁹ Hili uni mini thoṭh isa dhanaa? Haali/ mii ma palim buni midi di eya tente/ mo gom 'kwani 'baar mo, me'd mii gi 'kwani su/ gwansan mo be.

Gwo ma Buulus jin Ta jij 'Ko'd mo jin Kankina A'diya Timuthawuus mo

¹⁰ Shwane/ /e mishki gwom pem kun ṫorka/ mo dhali miim pem kun miika/ mo dhali tom pem jin guka/ ki e mo e mondiki/e mo dhali ḡongam gwo is pem mo, dhali bwam pem jin 'kucka/ ki 'kari'th mo, dhali mo/en pem mo, dhali sho'k pem jin telka/ mo, ¹¹ dhali ḡonto'c bwam pem mo, dhali isa nyor pem jin 'koshki aha/ mo, dhali a'di jin pu'dki'di aha/ e Pa Anthaakiya mo, dhali e Pa Ikuniyya mo, dhali e Pa Listra mo, dhali ḡonto'c bwa wana, kun 'dimka/ 'kup mo. Hili 'peni uni gwansani 'baar mo tani Tapa a'di yeki aha/ 'ba/ mo be. ¹² Ka jin gana/ aris uni gwansan kun 'kona gwo ibwa mo mmo'ko isi 'ko ma gayiin mo e mor'koki/e mo eya Krishhos jin ta'da Yesus mo tani uni minu ṫo'c bwa mo be, ¹³ ki 'kwani gun mii tonthus mo dhali imanheka he'k e mo mini thi'th mii gun shiyin mo ntagi mii shigga/ kagahara mo, uni kun ta imanheka he'k e mo dhali uni kun

he'kkunu e mo be. ¹⁴ Hili gom /e mo tani ḥikiri /e di mo e gwo jin da/arkina /e mo dhali e gwo jin gamkina /e is ki gam gana/ eya du mo, mmomishkina /e 'peni a'di jin da/arkina /e a'di mo ¹⁵ dhali mish 'ban 'peni mo jin tana /eya 'ci mo tani /e mishki gwo gwansan kun 'kwarkunu mo dhali kun ḥogu mo, uni gun mini mish /e sho'k ye'th mo gom bway gi mowoth ki mongam gwo is eya Kristhos jin ta'da Yesus mo. ¹⁶ Aris Gwo ma Arumgimisi 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo kun 'kwarkunu mo tani uni shi/irrkin ma Arumgimis mo dhali ha me'd mo gom gwo mmotor mo dhali gom ḥucur jin minu ḥucura ḥucur mo dhali gom ḥo'k jin minu ḥoka ḥo'k mo dhali goma nyor is jin minu nyor mo gom mii ma ḥar/e mo ¹⁷ ki wathi/ ma Arumgimis minu 'taki thim mo, mmota ka ris to 'baar mo kun minu mii ta mo goma risa ḥuca 'borga/ 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo be.

4

¹ Aha/ ḥana /e gwo mo ibun'kus ma Arumgimis mo dhala Kristhos jin ta'da Yesus mo, a'di jin midi dwall gwo mo gom uni kun 'kon ki e mo dhali kun wukin mo, dhali ki pim piti jin mina a'di piyu/ is ka pije/ mo dhali bampam piti mo be. ² Ciyi gwo mo, hayi me'd ki embul mo mo, dhali hayi me'd ki embul mo jin diki 'bor mo, dhali ḥokiyā ḥo'k mo dhali ḥucuriya ḥucur mo, dhali malasiya malas mo, dhali dhalku/ buye/ ki 'thi mo e bwa jin 'kuçu ki 'kari'th mo dhali e gwo jin ḥoru mo. ³ Haali/ mo midi pu'du/ mo ki 'kwani mini 'koki 'dim 'kup mo e gwom 'borga/ jin ḥoru mo, hili mmotana uni gi bwany'ce kun ḥasakas mo tani uni mini tul imantor gwo 'kup mo gom is buni mo mmogam bwam buni kun ona uni 'kup mo, ⁴ dhali uni mini ḥu'k mo 'peni gway gi gwoj gana/ jin ciku mo dhali ta ḥa/ ka ḥa/ e gwo lolop jin ta ja mak mo. ⁵ Dhali gom /e mo tani isa yempa/ teli /e sho'k mo, dhali 'dimi 'kup mo e mo jin 'koshu is ka nyor mo, dhali miiya ḥu'c gi imantor gwom 'borga/ mo, dhali thimi miin tom pini mo.

⁶ Haali/ aha/ hila/ dikina e shushan mo jin minu mii aha/ abas mo. Dhali mom pem jin migi/ ḥwa/ is pem bwa mo tani a'di pu'dki'd mo be. ⁷ Aha/ askina ki as gana/ mo. Aha/ 'baarkina bway tur gi miij gana/ mo. Aha/ karkina mongam gwo is mo. ⁸ 'Peni shwane/ mo to karkunu mo gom aha/ mo, a'di jin ta ḥon'kup gi mo ma ḥar/e mo, a'di jin mina Tapa, jin ta'da amandwall gwo mo jin ta'da ḥar/e mo ci aha/ mo ka Tee ḥaan mo. Dhali yisa jasi e aha/ 'de/ mowa, hili si'da/ gom uni 'baar mo kun enki miim piti jin minu piyu/ a'di is ka pije/ mo be.

Gwo jin Yedhuwa Ye'th Sho'k gom 'Kwani ka 'Dete/ 'Dete/ mo

⁹ Miiyi ki is pini ki dher mo mmoyayu/ i aha/ ki jahanne/ mo. ¹⁰ Haala Dimas, a'di jin enki mony'cesh yan jin di'd shwane/ mo tani, a'di dhalki aha/ 'pen mo dhali yaki'd mo e Pan Tasaluniiki mo, dhala Kiriskis a'di yaki'd mo e Paŋ Galathiyya mo dhala Tiithus e Pan Dalmathiyya mo. ¹¹ Luuka a'di di'd a'di 'de/ nyakki aha/ mo. Gama Markus mo dhali susi a'di mo nyakki /e mo, haali/ a'di ta a'dim paŋ gana/ jin mii to gom aha/ mo. ¹² Tikikus, aha/ hashkina a'di e Pan Epasus mo be. ¹³ Ki /e mini pu'du/ mo tani guyu/ burrinyem pom pem mo, a'di jin dhalkika/ nyakka Karbus mo e Pan Taruwaas mo, dhala warka/ si'da/ mo, dhali isi ki ji mum mo ayi'c kun 'kwaru gwo apo/ mo. ¹⁴ Iskandar jin ta'da mantor to mo tani a'di miiki aha/ dhan to jin shi/ashi/ mo, dhali Tapa midi rak a'di to ibway mo gom miim piti jin miina a'di mo. ¹⁵ Jiyi a'di ki e mo, /e ki is pini mo, haali/ a'di 'bitha'bi'th mo mmocesh mo mo gom gwom bam jin ḥora aman mo be. ¹⁶ E gwom pem jin ta jin ḥwa/a/ jin 'ce'dka/ she/ mo tani wathin ḥal 'dej kamu/ yisa di'da jin bu'thki 'ban gwom pem mo. Uni 'baar mo dhalki aha/ 'pen mo. Hili mii yan a'di minu mii dhalku/ ki dhu apo/ uni mo. ¹⁷ Hili Tapa a'di doshki'd nyakki aha/ mo dhali ci aha/ mom'bi'th is mo mmobah gwo ki bah gana/ 'baar mo, ki aris 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mini 'taki cik a'di mo be. Wakan aha/ yekunu mo 'peni 'twa/ ma dhop mo be. ¹⁸ Tapa a'di midi ye aha/ 'ba/ mo 'pena ris tonthus mo dhali ta aha/ is ki me'd mo

gom bampa/ jin ta ji momis piti mo be. E a'di mo tani monyca midi di mo gom ki sule/
mo dhali ki sule/ ya ye 'ba/ mo be. Amen.

Kwalany 'Te/ Ba/. Monthe Me'd mo

¹⁹ Theka Piriska me'd mo dhala Akiila mo, dhali kuŋ gu'b ma Unisipurus mo be.
²⁰ Araastus diki'd mo e Paŋ Kurinthuus mo. Dhala Turupiimus a'di dhalkika/ mo e Pam
Miliitus mo haali/ a'di 'ba'thki'd mo be. ²¹ Miiyi is pini ki dher mo mmoyayu/ ntwa/a/
ki mo diki ta mondił mo. Abuulus hashki monthe me'd gom /e mo. Kan si'da/ miikin ma
Budis mo dhala Linus mo dhala Kalapidiyya mo dhala risa waki 'baar mo be.

²² Tapa midi di e shi/in pini mo. A'the midi di gom /e mo.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus goma TIITHUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus jin ta ćinkina/ ma Arumgimis mo dhali a'di jin karu ki she/ mo goma Yesus Kristhos mo mmopal mongam gwo is ma Arumgimis mo gom uni kun kwanykunu mo dhali gom monyith buni jin nyithkina uni gwoj gana/ mo, a'di jin tekunu mo ki mii ma gayin mo, ² e mo ma 'tej kape/ mo gom mo gi 'konu ki e ya ye 'ba/ mo, a'di jin okin ma Arumgimis gwo is 'peni kadhamo/ dhamo/ nnii mo, a'di jin diki ta ator ki sule/ mo be. ³ Dhali ki mo ma teenj gana/ mo tani a'di ki tor a'di eya tente/ ki gwom piti mo ki gwo jin cikunu mo, a'di jin cikunu aha/ mo mmodhu mo ki gwo jin kan ma Arumgimis mo jin ta'da Manwoth bana mo be.

⁴ Eya Tiithus jin ta'da 'cim pem gana/ mo e mongam gwo is jin nyakka'd mo.

A'the dhali monku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Baba mo dhala Kristhos jin ta'da Jesus Amanwoth bana mo be.

Mii ma Tiithus e Pañ Kariit mo

⁵ Gwo a'dihe/ be jin dhalkika/ /e mo e Pañ Kariit mo, ki /e mini 'taki thoson ki 'bore/ mo to kun aṭhkin mo dhali dhu jwahaj 'kwani 'pen ka pije/ mo eya ris 'peñkuman bampa/ ka 'dete/ 'dete/ mo, me'd gwo jin cikika/ /e ka karambuye/ mo, ⁶ 'kwani uni kun daran ki mii 'ba/ mo, uni kun mashi jasi me'd 'de/ ki lish mo, uni kun tana ucim buni imangam gwo is mo dhali yisa uni kun mishu yer is ki gway mo gom mo jin dara uni ka du kun 'timu mo gom e gun dhuna uni ki 'thir 'thir mo walla gom mo jin usha uni gwo ha e mo. ⁷ Haali/ jwaha/ wathi/, me'd wathi/ jin ta'da mandhu to goma Arumgimis mo ba/, a'di midi mii dar gi mii 'ba/ mo, dhali a'di midi mii diki 'thek 'ba/ imis mo, walla ta amanwar ki jahanne/ mo, walla ta a'di jin min ma su 'kosh mo, walla ta amanbujura bujur mo, walla ta amanpur bwa ki pur mo gom nyunycina/ mo. ⁸ Hili a'di minu mii ta gu'b piti ȳal mo, dhali a'di midi mii ta aman/en miim 'borga/ mo, dhali ta amanji is piti mo, dhali ta a'di jin kusha buye/ mo, dhali ta a'di jin dheleladhelel mo, dhali ta a'di jin mishi'da du 'tim ki is piti mo. ⁹ A'di midi mii bu'th gwoj gana/ ki nyer mo mmotel shoki cine/ mo me'd jin ṭorkunu a'di a'di mo, wakan ki a'di midi 'taki mish ci gwo jin yedhuwa ye'th sho'k mo e gwoj gana/ jin ṭoru mo dhali si'da/ mmokucur uni gwansan ki gwo mo, uni kun dhaŋki a'di gwo i'twa/ mo. ¹⁰ Haali/ 'kwani tana ris kagahara mo ushki gwo ha e mo, uni kun ta iman/o gwo kun 'ko bwa 'te/ mo dhali kun ta imanheka he'k e mo, isi ki ji mum mo gom uni gwansan kun 'cithkunuwa munyal yis mo. ¹¹ Uni minu mii dhu ki shwam mo, haali/ uni kumkina waķa tiya 'twa/a 'cesh mo ka 'bimpil mo mmotor gwo mo gom to jin mina uni gam ki nyunycinan thus mo, a'di jin dara uni ki bway ka ba/ mmotor mo. ¹² Jan ṭal 'dej kamu/ di'd 'peni bwam uni mo jin kar is piti ka manci gwo mo jin ta jim bunij gana/ mo mmo/o gwo mo ki: 'Kwani gi Pañ Kariit isa yempa/ tana tor mo dhali uni ta tombwaasho kun shi/ashi/ mo dhali kun shwan ma piny isa nyor mo dhali kun shwana te/a nyor mo be. ¹³ Gwontor yansan ta gwoj gana/ mo. Wakan kucuri uni ki gwo jin kaaka ki uni mini 'taki ta kuŋ gana/ mo e mongam gwo is mo, ¹⁴ mmodhal mii e i is mo mmo'koki ciya hirdhe/ gom gwo lolop jin ta ja mak gi 'Kwani Yahuuda/ mo walla gwoŋkan gi 'kwani kun wakki gwoj gana/ mo. ¹⁵ E uni kun dhelelkin mo tani aris to ta kun dhelelkin mo, hili e uni gun pu/kin mo tani dhali kun dar gi gwo jin gamu is mo tani toj kamu/ piyi'd jin dhelelki'd mo. Bwam bunij gana/ mo dhali 'twa/ ma dum buni mo tani, uni pu/kin mo be. ¹⁶ Uni ṭorki gwo ki 'twa/ ki uni mishkina Arumgimis mo tani uni waṭki a'di gway ki miim buni mo be. Uni wakkunu ki wak jin shi/ashi/ mo gom bul buni mo dhali uni ta iman/ush gwo ha e mo dhali uni ha me'd gom ari tom 'boro'da kamuwa?

2

Gwo jin Toru jin Ta jirj Gana/ mo

¹ Hili gom /e mo tani ṭori gwo mo a'di jin midi ha me'd mo gom gwontor gana/ mo. ² Ḳani 'kwani kun can gwo mo mmo'tima du mo, dhali mmoka/aka/ mo dhali Ḳu'th is ki 'cese/ 'cese/ mo, mmota kuŋ gana/ mo e moŋgam gwo is mo dhali e mo/en mo dhali mmoṭel sho'k ki ṭel gana/ mo. ³ Ḳani up gun tana ṭi/ gwo mo wakan ki uni mini ka/ aka/ mo gom gway miim buni mo, mmo'koki ta imanthutha thu'th 'pen mo walla mmota ciŋkina/ ma su mo mmopi mo. Uni ka ba/ imini mii ṭor gwo mo gom a'di jin 'boro'd mo ba/. ⁴ Dhali wakan yethi up kun ta dhuru'c sho'k mo mmo/en ikaṭhim buni mo dhali učim buni mo, ⁵ dhali mmota uni kun mini Ḳu'th is ki 'cese/ 'cese/ mo, dhali mmota uni gun mini ga/ gwasa tiya mo, dhali ta imandhu gu'b buni ki 'bore/ mo, dhali ta imanta gi bwankush mo, dhali ta uni kun mini 'dap 'twa/ mo e mo gi ikaṭhim buni mo, ki gwo ma Arumgimis minu 'taki 'koki wak mo be. ⁶ Wakan Ḳani 'kwani kun ta dhuru'c gwo mo ka daran du mo mmo'tima du ki is buni mo. ⁷ Ṭori is pini eya ris 'twajkal kuku/ mo mmota she/mm ki miim 'borga/ mo, dhali e gwom pini jin ṭora /e mo tani ṭori a'di jin dara'd ki jin thusi cine/ mo, dhali a'di jin ka/aka/ mo, ⁸ dhali gwom 'borga/ jin ṭora /e jin minu mol wał mo, wakan ki wathi/ jin ceshki mo mo tani minu kar ki mo ma 'the is mo mmodar gi tonthusa 'dej kamu/ mo mmo/o gom ana mo be. ⁹ Ḳani uniny ciŋkina/ gun yolu gwo mo mmo'dap 'twa/ mo e itapam buni mo dhali ci uni moŋkap mo eya ris 'twajkal kuku/ mo. Uni mini mii 'koki burush uni gwo i'twa/ mo, ¹⁰ walla mmokal to ki bwam buni mo, hili mmotor a'di jin di'd isi bwaman mo ki a'di jin ta jirj gana/ mo, wakan ki eya ris to 'baar mo tani uni mini mii 'taki nyoj gwontor ma Arumgimis is mo, a'di jin ta'da Manwołh bana mo be.

¹¹ Haali/ a'the ma Arumgimis mo, a'di piki'd mo gom bway mowoth mo goma ris 'kwani 'baar mo be, ¹² mmoye'th ana sho'k mo mmowak gwo mo jin ushuwa Arumgimis luŋ mo dhali mii gun dhunu e ki 'thir 'thir mo e mony'cesh yan mo dhali mmo'ko mmoku'th is ki 'cese/ 'cese/ mo dhali mmota gi buyen kush gana/ mo dhali mmomii mii ma gayiin mo e mony'cesh mo be, ¹³ mmoçora çor mo gom mo ma 'tej kapem bana jin 'boru mii mo, a'di jin ta mompi gi monyca ma Arumgimis bana mo jin caaca mo dhali Amanwołh bana jin ta'da Yesus Kristhos mo be. ¹⁴ A'di jin ćiki is piti mo gom ana mo mmowan ana 'ba/ mo 'peni aris miinthus mo dhali mmodhelel 'kwanim pitij gana/ mo gom is piti mo, uni kun shwana mii anyor ki thitħ mo gom miim 'boron mo be.

¹⁵ Bahi aris to gwansan mo dhali malasiya malas mo dhali kucuriya kucur ki moshirri 'baar mo. Dhalku/ ki dhal wathin 'dej kamu/ bway mo mmowak /e mo.

3

Tikiri Miim 'Borga/ mo kun Miinu mo

¹ Rogomi uni ki gwo mo mmo'dap 'twa/ mo e uni kun ta itapa mo dhali uni kun ta gi moshirr mo, mmota imanha gwo e mo, dhali mmota uni kun mini thoson is mo gom ma gom miij gana/ mo, ² mmo'koki o gwon thusa po/ wathin 'dej kamu/ mo, mmotheħ mo 'peni 'kwani kun walana le'd ki ṭas ṭas mo, mmota uni gun min ma du 'thup mo dhali mmotora dum parj gana/ mo e miin tak goma ris 'kwani 'baar mo. ³ Haali/ ana ki is bana 'thissa/ ntwa/a/ mooniin tani takina pus mo mmo/ush gwo ha e mo dhali ana suskunu per mo dhali ana takina ciŋkina/ ka ris mii kun dhukunu e ki 'thir 'thir mo, haali/ ana 'kona'ce ki 'kol mo, mmo'baara teem bana mo jin dupuwa dup i e mo dhali ki miin dhapan mo, dhali ana shinu i e ki 'kwani mo dhali ana shina shi/ i e ka rem 'kup mo. ⁴ Hili ki miim 'borga/ mo dhali mii kun miinu ki mo/en ki bwankush mo jin ta ji ma Arumgimis mo, a'di jin ta'da Amanwołh bana mo, piyin mo tani ⁵ a'di taki ana is ki me'd mo, yisa gom miim 'boro'da kamu/ jin miikina ana ki mii ma kar/e mowa, hili ki momiimiim pitij gana/ jin

ha me'd mo, ki mii jin lamkunu mo ka dho'th jin dhodhu dok/e mo dhali ki mii jin tanu this e Shi/in Dheleladhelel mo tani ⁶ a'di jin wolkina a'di apo/ ana mo ki ehe/ ka Yesus Kristhos jin ta'da Amanwo bana | mo be. ⁷ Wakan ki ana minu 'taki dhu ki mo ma kar/e mo ka 'them piti mo dhali ta imanbu'th mal e mo ma 'tej kape/ gi moj'kok/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. ⁸ Gwo jin onu mo be ta isi gwoj gana/ be.

Aha/ ona bwa ki /e mini tjirish gwo mo gom to gwansan mo ba/. Wakan ki uni gwansan kun gamki gwo is eya Arumgimis mo tani mini mii mii ka serec mo mmoci is buni mo ki miij gana/ mo. Mii gwansan uni kun ta kum 'borgaq gana/ mo dhali ta ku kun mini ha me'd mo gom 'kwani mo be. ⁹ Hili thethi/ mo 'peni mo jin dotu/ gwowa dot mo kun ta gwom pus mo, dhali mo jin beledhu gwo mo, dhali mo jin biruwa bir mo dhali mo jin tanuwa le'd ki tas tas mo apo/ gwojkan jin cinu mo, haali/ uni dar gi shi/ miim 'boro'd mo dhali kun ta kum pe'th mo. ¹⁰ Haali/ gom wathi/ jin kali gwon thus jin ta'da he'k e mo tani 'ko'di a'di rumkunu ki gwo mo me'd 'de/ mo walla me'di su/ mo tani dhalku/ miij kamu/ ki 'dish is mo nyakki a'di mo ¹¹ mmomisha /e ki wathi/ gi wakan a'di wutulkunu mo dhali ta'da mammii miiinthus mo. A'di wakkunu ki is piti mo be.

Gwo jin Yedhuwa Ye'th Sho'k mo gom 'Kwani ka 'Dete/ 'Dete/ mo

¹² Me'd jin migas/ hashka Artimas mo walla Tikikus mo e /e mo tani miiyi ki is pini ki dher mo mmoyayu/ i aha/ mo e Pa Nikubulis mo, haali/ aha/ dikina gwo ibwa mo mmo'baar mondit imun mo be. ¹³ Miiyi ki miim pini ki dher mo mmotora Sinas gwo mo, a'di jin ta'da mammisha jo'd gwojkan mo, dhala Abulluus mo mmo/iiyu/ e bway buni ki jahanne/ mo. Hili uni i e ki 'bore/ mo ki uni mina tor kamu/ diki har mo. ¹⁴ Dhali dhalki 'kwanim bana da/ar mii mo si'da/ mmoci is buni ki miim 'boro'd mo, wakan ki uni mini wo th | miin tiya 'twa/ mo kun mini mii ta gi to mo dhali yisa mmomol maman gana/ dho'th mo.

Mom'bor Mii jin Dhalu Me'da Po/ 'Kwani mo

¹⁵ Aris uni 'baar mo kun nyakki 'ko ki aha/ mo tani hashki /e monthe me'd mo. Theki uni gwansan me'd mo kun enki aman mo e monggam gwo is mo be.

A'the midi di e umi 'baar mo.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus goma PILIMUUN mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus jin ta'da habuus goma Kristhos jin ta'da Yesus mo dhala Timuthawuus jin ta'da kam bana mo,

Eya Pilimuun jin enu mo, a'di jin ta'da mannyaka tu'c bana mii mo. ² Dhala Abpiyya mo jin ta 'bwah bana mo dhala Arkibbus mo jin ta'da garr bana jin ta'da thuruk mo, dhala kaniisa e kuŋ gu'b pini mo.

³ A'the e /e mo dhali moŋku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

Mo/en ma Pilimuun dhali Moŋgam Gwo Is Piti mo

⁴ Aha/ 'bora Arumgimis pem bwa i is isa yempa/ mo ki aha/ kakina /e e mo eya 'thom pem mo be, ⁵ haali/ aha/ ciikkina gwo mo gom mo/en pini mo dhali gom mongam gwo is pini jin karkina /e ka karambuye/ ki Tapa Yesus mo dhali goma ris uni 'baar mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, ⁶ dhali aha/ 'thokina ki moŋgam gwo is pini jin pwakkunu /e mo midi um mo mmoneyiha ris to kun 'boron mo kun ta kum bana mo eya Kristhos mo be. ⁷ Haali/ aha/ tana gi moŋ'kuny bwa kagahara mo dhali momalas 'peni mo/en pini mo, /e jin tana kam pem mo, haali/ adu gi 'kwani kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani uni yenu 'ba/ mo e /e mo be.

ABuulus Woθki Gwo Is goma Unisiimus mo

⁸ Isi kan mo tani ba aha/ dara gi monyju/ mo ki nyanye/ eya Kristhos mo mmokan /e gwo mo mmomii to kun 'thekkunu gwo mo tani ⁹ hili gom gway gi mo/en mo tani aha/ ona bwa mo mmoyip 'kup 'kupki /e mo - aha/ jin tana Buulus mo, aha/ jin tana amanya goma Kristhos mo dhali shwane/ aha/ tana habuus mo si'da/ goma Kristhos jin ta'da Yesus mo be - ¹⁰ Aha/ yipa 'kup 'kupki /e mo, goma 'cim pem jin ta'da Unisiimus mo, aha/ jin warkina a'di ki com mo me'd jin dikika/ mo eya sijin mo. ¹¹ (Kadhamo/ niin mo 'thissa/ tani a'di diki ha me'd gom /e mo, hili shwane/ mo tani a'di ta a'din gana/ jin ha me'd mo gom /e mo dhali gom aha/ mo be.) ¹² Aha/ hashkina a'di ka nyar'ko'di /e mo, isa dum pem gana/ a'di ihashkika/ mo niin. ¹³ Aha/ onayi ki aha/ mina bwa 'taki 'kuny mo mmokar a'di nyakki aha/ mo, ki mii gi wakan mo tani ki a'di midi 'taki mii aha/ to mo gom gway pini mo me'd jin tikirkika/ di mo eya sijin mo gom gwom 'borga/ mo. ¹⁴ Hili aha/ 'tena bwa ki mii toŋ kamu/ ki dar gi gwom pini jin gama /e me'd mo, ki mii gi wakan mo tani ki tom pini kun 'boron minu 'taki 'koki mii ki mii kun ṭucu /e mo, hili ki bwam pinij gana/ jin di ki ḳany mo be.

¹⁵ Wariba/ a'di ta mii yansan jin kwa/kunu a'di is mo 'peni /e mo gom ari mo mo ki /e mini 'taki ta gi a'di ka nyar'ko'd mo ki sule/ sule/ mo, ¹⁶ mmodok/e kar a'di me'd ciŋkina/ jin yolu yisa, hili mmothis a'di mii 'ko'd e mo me'd ciŋkina/ jin 'konuki yol mo, mmokar a'di ka kam pini jin enu mo, dhali isi ki ji mum si'da/ mo gom aha/ mo, hili a'di 'teki nyanye/ gom /e ba/, gom mii kun 'konu ki shuman is mo dhali e Tapa mo be.

¹⁷ Wakan wakki/ /e mini o bwa ki aha/ mo mmota agarr pini mo tani budhi a'di mo ma me'd mii jin mina /e 'taki bu'th aha/yi. ¹⁸ Waŋki/ a'di ṭhu'θki /e toŋ kamu/ mii mo tani walla di ka murem pini 'ba/ mo gom toŋ kamu/ mo tani 'kwari a'di gom gway pem mo ma. ¹⁹ Aha/, jin tana Buulus mo, i'kwarkina gwo yansan ki me'd pem gana/ mo. Aha/ mina ci /e to mo gom a'di mo - ki aha/ mina diki o gwoŋ kamu/ mo goma murem pini jin dina /e aha/ i'ba/ mo, isi kani jin ta bungwar is pinij gana/ mo. ²⁰ Nye, akam pem, aha/ ḥapa shi/ miim 'boro'd 'peni /e mo e Tapa mo. Yeyi aha/ adum pem eya Kristhos mo ma.

²¹ Gom jwam pem jin wuka/ /e i is mo gom gwom pini jin hana /e e mo tani aha/ 'kwarkina /e gwo yan mo, mmomishkika/ ki /e mini mii uni kan ki nyanye/ mo mmobol gwom pem jin oka/ /e e mo. ²² Ki mii yan jin miina /e e me'd mo tani thosoni gu'b yilkina/ si'da/ mo gom aha/ mo haali/ aha/ ṭosha e mon'thom pini mo ki aha/ minu ci ki /e mo be.

Kwalany 'Te/ Ba/. Monthe Me'd mo

²³ Abapraas, a'di jin ta'da garr pem jin nyak aha/ ca'b eya sijin mo gom gway ma Kristhos jin ta'da Yesus mo tani hashki /e monthe me'd mo, ²⁴ dhala Markus si'da/ mii'd wakan mo dhala Aristarkus mo dhala Dimas mo dhala Luuka mo, uni kun tana garr pem kun nyak aha/ atu'c mii mo.

²⁵ A'the gi Tapa Yesus Kristhos midi nyak di ki /e e shi/in pini mo be.

Gwo jin 'Kwaru gom 'Kwani IBRANIYIIN mo

Arumgimis Torki Gwo ki Ya/m Piti mo

¹ Eya ris bway kun 'ko ki she/ ki she/ mo tani Arumgimis ṭorki gwo e ibabam bana kadhamo/ mo ki imançι gwom piti kadhamo/ mo. ² Hili ka tee kuŋ 'ko'd gwansan mo tani a'di ṭorki gwo e ana ki a'di jin ta Ya/ mo be, a'di jin karkina a'di 'pen ka pije/ mo mmota amanbu'th mal gom to 'baar mo. Dhali e a'di mo tani mony'cesh si'da/ ukkina a'di mo be. ³ A'di dhelki monyca ma Arumgimis mo mo dhali ḫal isi jamas jin takina a'di buyempam pitij gana/ mo, mmojetkina a'di aris to kun uku mo ki gwo gi mom'bi'th piti mo be. Ki a'di diki'd mmodhelela dhelel mo gom miinthus mo tani a'di ḫa'bki'd ki me'da bim poros gi a'di jin Eka/ Ek e momis mo, ⁴ mmowarkina a'di ki a'di jin ḫelki gantha/ mo mmope iman'doyu gwo 'kup mo, ma gom gway piti jin bu'thkina a'di mo jin 'boro'd ki isi 'bor gana/ mo mmobol kum buni e mo be.

Ya/ A'di ḫelki Gantha/ ki Iman'doyu Gwo mo

⁵ Haali/ eya man'doyu gwo jana sa/ i/on ma Arumgimis gwo mo me'd 'de/ mo ki:
 /E ta Ya/m pem mo,
 shwane/ aha/ dho'thkina /e mo?
 walla dok/e,
 Aha/ mina ta a'di com mo,
 dhali a'di midi ta aha/ ya/um mo?

⁶ Dhali dok/e, ki a'di ḫalki mo ma dho'th jin ta ji ma bwanyara/ e mony'cesh mo tani a'di oki gwo mo ki:

Dhalki aris iman'doyu gwo ma Arumgimis luŋi a'di mo.

⁷ Gom iman'doyu gwo mo tani a'di ki o gwo mo ki:
 A'di jin dhuki iman'doyu gwom piti mmota 'tham mo,
 dhali ḫiŋkinam piti mmota akapany o'd ma le'dan mo.

⁸ Hili gom Ya/ mo tani a'di ki o gwo mo ki:
 Akursin tapam pini, ayy Arumgimis, ta a'di jin midi di goma sule/ mo dhali ki sule/ mo.
 Cwa ma ḫar/e mo ta cwa gi bampam pini mo.

⁹ /E enki mii ma ḫar/e mo dhali shi/ mo i e mo, mo jin ushu gwoŋkan mii mo.
 Wakan Arumgimis, jin ta'da Arumgimis pini mo, a'di 'koshki /e is mo
 ka yin gi bwaj 'kunya/ mo mmo'ce'd cin tiyam pini apo/ mo.

¹⁰ Dhali,
 /E jin ta Tapa mo, /e ḫa'bki mony'cesh sho'k mo 'peni ka muŋ'kup mo,
 dhali aris momis uni ta mii kun miina /e ki me'd pini mo be.

¹¹ Uni minu 'ce'd sho'k mo tani, hili /e mini di mo be.
 Uni mini wuwa dhan mo me'd burrinye/ jin shi/i isi 'baar mo.

¹² Me'd burrinye/ jin kumu bwam/e mo tani /e mini 'kuç uni is mo
 dhali uni minu ak e mo me'd burrinye/ mo be.

Hili /e din naskina/ ki jamas jin tana /e /e mo,
 dhali yil pini mini 'koki ush me'd mo be.

¹³ Hili eya man'doyu gwo jana sa/ i/ona a'di gwo mo me'd 'de/ mo ki:
 ḫa'bki /e aha/ ki me'da bim poros pem mo
 ntagi aha/ mina dhu 'kup pini

mmota cwam pini jin mina /e idhu sho'k mo?

¹⁴ 'Kona ris uni ki ta shi/in kun mii to mo, kun hashkunu mo mmomii to mo, gom gway
 gi uni gwansan kun mini bu'th bway gi mowoth mowa?

Gum Dhan Mowoth mo

¹ Wakan ana mina mii ciya hirdhe/ ki 'dish 'dish mo ki gwo jin ci^kkina ana mo, isi ciki/ ki ana minu 'koki bor 'peni a'di mo. ² Haali/ wa^kki/ gwo jin bahu ki iman'doyu gwo mo tani doshki'd ki sho'k mo dhali aris mo jin dhaju gwo mo walla mo jin ushu gwo ha e mo bu'thki mo jin ra^kwa raki bway jin ta jin^j kar/e mo tani ³ i/ana mina ye kata mo, wa^kki/ ana pinykina is mo gom dhan gumbway mowoth yan mo? A'di ba^kkunu it^jwa/a/ mo ki Tapa mo, dhali a'di telkunu sho'k mo e ana mo ki uni gwansan kun ci^kki a'di mo be, ⁴ ka Arumgimis di'd si'da/ mmo^kal gwo o ki jamas mii mo kun miikina a'di mo dhali aris momer mo dhali aris miimer kun 'kona e ki she/ ki she/ mo dhali ki to kun cinu ki me'd ki Shi/in Dheleladhelel mo, kun pwak^kkunu bwa mo isi ki bwam pitij gana/ mo be.

A/kaj'kup gi Mowoth mo

⁵ Haali/ Arumgimis diki kar gwo gi moshirr mo apo/ iman'doyu gwo mo gom to gun ta kun this kun minu mii e mony'cesh yan mo, a'di jin 'kokina ana mo mmo/o mo. ⁶ A'di pikunu mo e mon^kamu/ e gwo ma Arumgimis mo ki:

Wathi/ gi wakata mo, jin mina /e i/o bwa ki a'di mo,
walla ya/ gi wathi/ mo ki /e mini hil a'di i e mo?

⁷ /E karki a'di gom ari mo mo mmota jin gwa'da'd ki iman'doyu gwo mo.

Dhali /e shumki a'di ki monyca mo dhali ki montak mo,

⁸ mmodhukina /e aris to 'baar mo e moshirr piti e bwaj'kwariny sho'k piti mo be. Dhali goma ris to gun dhukunu mo e moshirr gi 'kwaniny'cesh mo tani a'di diki dhal ton^j kamu/ ka pije/ mo 'peni moshirr piti mo. Me'd jin dina a'di kan mo tani, ana 'konaki para ris to e naskina/ mo e moshirr piti mo. ⁹ Hili ana parkina Yesus e mo, a'di jin diki'd ki ari mo mo mmokarkunu a'di ki gwa'd mo ki iman'doyu gwo mo tani a'di shumkunu mo ki monyca mo dhali montak mo gom isa nyor jin wukina a'di mo. Wakan ka 'the ma Arumgimis mo tani a'di midi 'taki nyok^j wu mo goma ris 'kwani 'baar mo be.

¹⁰ Haali/ a'di gama'd ki isi gam gana/ mo ki a'di, a'di jin uk^j to 'baar mo gom gway piti mo dhali a'di jin 'kon ma ris to 'baar mo mmo/u^ka u^k ki a'di mo, mmosuskina a'di iya/ gi 'kwani ka ris mo e monyca mo, a'di jin ta'da shu/um bway gom gway gi mowoth buni mo tani ki a'di minu 'taki kar ji gi isi 'borgaj gana/ mo ki mo jin 'koshu is ka nyor mo be. ¹¹ Haali/ a'di jin dhagamki'da dhagam mo dhali uni gwansan kun dhagamkunu mo tani uni takin gi mo ma tel 'pen jin ta'da 'kaj'kup mo. A'di ka ba/ idina is ki 'the a'di mo mmoyuk^j uni ki iwak^j piti mo, ¹² mmo/o gwo mo ki:

Aha/ mina bah /e gway pini e iwak^j pem mo
dhali e bwaman ma waambuhany 'kwani kun tuli is mo tani aha/ mina maj /e mo be.

¹³ Dhali dok/e,

Aha/ mina kar mongam gwo is pem e a'di mo,
Dhali dok/e,

Aha/ a'dihe/ mo, dhali uc^ji kun cin ma Arumgimis aha/ mo be.

¹⁴ Me'd jin wakina a'di kan mo mmobu'thkina uc^ji bunjwar is mo dhala bas mo tani a'di ki is piti si'da/ bu'thki buyempa jin nyakka'd kan mo, ki, ki e mowu mo tani a'di midi 'taki 'ce'd a'di sho'k mo, a'di jin ta gi mom'bi'th gi mowu mo, a'di jin ta tapa ma ruma 'cesh mo ¹⁵ dhali 'cuk^j uni gwansani 'baar mo, uni kun 'kokin e mo jin ko/kina uni wu mo e moshirr gi mondek mo mmo'baar moj'koki/em buni mo. ¹⁶ Haali/ ka jin^j gana/ a'di diki ta gwo gom iman'doyu gwo mo a'di jin shwakina a'di jwa mo, hili gom emen ma Ibrahiim mo be. ¹⁷ Wakan a'di ka ba/ ituju mmowa e ki iwak^j piti mo eya ris 'twanjkal kuku/ mo, wakan ki a'di midi 'taki war ka gasiis jin ca'd mo jin ta'da manmiimii mo dhali jin ta isin^j gana/ mo, e mo jin miinu to goma Arumgimis mo, mmomii mii jin ta ji ma the/m me'd gom miinthus gi 'kwani mo be. ¹⁸ Haali/ gom a'di ki is piti mo tani, a'di 'koshkina is ka

nyor mo dhali a'di palkunu mo, a'di misha a'di uni gwansan woth mo kun palkunu mo be.

3

Yesus A'di Itelki Gantha/ ka Musa mo

¹ Wakan iwak kun kogu mo, um gun pwakkunu to gi momis mo ka yuk jin yuku mo, mmokwo'c jasi eya Yesus mo, a'di jin karkunu ki she/ mo dhali ta'da gasiis jin ca'd mo gom gwom bana jin pikina ana mo. ² A'di ta a'di jin ta a'di isij gana/ mo gom a'di jin karki a'di 'pen ka pije/ mo, me'da Musa mo mmotakina a'di isij gana/ mo si'da/ e gu'b ma Arumgimis mo. ³ Hila Yesus a'di karkunu ki a'di jin haki me'd ki haj gana/ mo e monyca mo mmobola Musa e mo, me'da mannyaj gu'b jin takkunu kagahara mo mmobol gu'b e mo be. ⁴ (Haali/ aris gu'b ki she/ ki she/ nyankunu ki 'kwani mo, hili amannyaya ris to 'baar mo tani a'di ta'da Arumgimis mo be.) ⁵ Dhala Musa a'di ta a'di jin ta isij gana/ mo mmomiiya ris to 'baar mo e gu'b ma Arumgimis mo me'da manmii to mo, mmotesa ris gwo gom to 'baar mo kun minu mii tori 'ko'd mo be. ⁶ Hila Kristhos a'di ta a'di jin ta isij gana/ mo apo/ gu'b ma Arumgimis mo me'd ya/ mo. Dhali ana tana kuj gu'b piti mo wakki/ ana mina bu'th gwo ki nyen mo, gwo gom mom bana jin wukina ana a'di jwa i is mo dhali dhu 'ba/ ki ca mo e mo ma 'tej kapem bana mo be.

Asi/is gom 'Kwani ma Arumgimis mo

⁷ Wakan, me'd gwo jin okina Shi/in Dheleladhelel mo ki:

Shwane/, ki um mini cik 'twam piti mo tani

⁸ dhalka dum bum ki 'bi'th mo me'd mii jin ushkunuwa ush mo
eya tee jin palkunu um mo e mombwaasho mo

⁹ e mo yin jin palkina ibabam bum aha/ mo
dhali mish miim pem ki yila issu/ mo.

¹⁰ Wakan aha/ ci'thkunuwa du mo ki 'kwani ma nyakum yil gwansan mo,
dhali o gwo mo ki: Uni isa yempa/ iikini dheres mo eya dum buni mo
dhali uni 'koki mish bway pem mo.

¹¹ Me'd jin thulka/ me'da po/ gwo mo goma nyor pem jin dekga/ mo tani
uni mini 'koki ciç mo e mo ma si/is pem ki sule/ sule/ mo be.

¹² Hili ki 'bore/ iwak mo isi ciki/ ki jin tal 'dej kamu/ 'peni bwam um mo midi diki 'taki ta ga du jin ta thus ki thus mo mmo/ush gwo gam is mo, mmosus um mmota'k mo 'peni bway ma Arumgimis jin di ki e mo be. ¹³ Malasiya malas ka rem 'kup isa yempa/ mo isi me'd jin tana a'di atee jin yuku ka Tee Yan mo, jin mina miinthus diki he'k jan tal 'dej kamu/ e mo ki mo ma he'k em piti mo mmo'bi'th uma du mo. ¹⁴ Haali/ ana pwakkunu to eya Kristhos mo wakki/ ana jasi 'te/ mo mina bu'th monyjwam bana jin wuna ana a'di i isi twa/a/ mo mmotel sho'k mo ntagi 'pemen mo, ¹⁵ ki a'di 'konu mo mmo/o si'da/ mo ki:

Shwane/, ki um cikk'i 'twam piti mo tani
dhalka dum bum ki 'bi'th mo
me'd mii jin ushkunuwa ush mo.

¹⁶ Ki ija si'da/ uni i'kokin mo mmocik a'di mo dhali 'ko mo mmo/usha ush mo naskina/? 'Kona uni ki ta uni gwansani 'baar mo kun dhalki Pam Masir 'pen mo e bwaj'kwariny mii jin shun ma Musa ashu/um bway mowa? ¹⁷ Dhali ki ija a'di ici'thki a'di adu ki yila issu/ mo? A'di diki ta uni gwansan kun miiki miinthus mowa, kun ishkina bungwar is buni e bwam ma sho mowa? ¹⁸ Dhali ki ija si'da/ ithulkina a'di me'da po/ gwo mo mmo/o ki uni mini 'koki 'taki ciç mo e mo ma si/is piti ki sule/ sule/ mo, hili a'di diki ta uni gwansan kun ushki gwo ha e mo mmomii mowa? ¹⁹ Wakan ana parkina uni e mo ki uni molki cic mo haali/ uni ushki gwo gam is mo be.

4

¹ Wakan, ki gwom piti jin okunu is mo gom ciç jin minu ciç mo e mo ma si/is piti diki'd mo tani dhalki ana Ɂo/ka is mo isi ciki/ mo ki jan ɬal 'dej kamu/ 'peni um midi 'taki atha/ath mo mmojidhir a'di mo be. ² Haali/ gwom 'boro'd pu'dki'di ana mo jasi me'd jin pu'dki'd e uni mo. Hili gwo jin cičkina uni mo tani diki war ki ji gi ha me'd gom uni mo, haali/ a'di diki 'dap_ ki me'd mo ki moŋgam gwo is mo e uni gun cički a'di mo be. ³ Haali/ ana kun gamkina gwo is mo tani cičkina mo e mo ma si/is yan mo, me'd gwo jin okina a'di mo ki:

Me'd jin thulka/ me'da po/ gwo mo goma nyor pem jin dekga/ mo tani

Uni mini 'koki ciç mo e mo ma si/is pem ki sule/ sule/ mo be,
ba miim piti 'baarkunu mo 'peni moŋka'b jin Ɂa'bkinda a'di mony'cesh mo be. ⁴ Haali/
a'di ṭorki gwo mo e morjkamu/ mo goma cim ma pesu/ mo e bway ki wa cikise/ ki: Dhali
Arumgimis siki is mo ka cim ma pesu/ mo 'pena ris to kun ukkina a'di mo be. ⁵ Dhali
dok/e e mo yansan mo tani a'di o gwo mo ki:

Uni mini 'koki ciç mo e mo ma si/is pem ki sule/ sule/ mo be.

⁶ Me'dyin ki mii gi wakan mo tani kun tiya 'kon mmociç mo e a'di ki a'di diki'd naskina/
mo. Dhali uni gwansan kadhamo/ kun bu'thki gwom 'boro'd mo dhali ush me'd mo
mmo'koki ciç a'di mo tani haali/ uni warkin ki iman/ush gwo ha e mo be. ⁷ Dok/e a'di
karki'da teej kamu/ mo mmo/o gwo mo ki: Shwane/, mmo/o gwo mo eya Dawuu'd mo,
ma isi 'ko'di nnii mo, e gwo kun 'tulkunu mo hila/ ki:

Shwane/ ki um cički 'twam piti mo tani

dhalka dum bum ki 'bi'th mo.

⁸ Haali/ waɁka Yashuu/ midi 'taki ci ki uni mo ma si/is mo tani Arumgimis midi diki 'taki
o gwo goma teej kamu/ jin midi di i'ko'd mo be. ⁹ Wakan a'di iça'bkin ma cim ma pesu/
mo jin mina 'kwani ma Arumgimisi si/is mo be. ¹⁰ Haali/ a'diyin jin midi ciç mo eya tee
jin min ma Arumgimisi si/is mo tani a'di si'da/ midi dak miim piti mo me'd jin dak ma
Arumgimis miim piti mo be.

¹¹ Wakan dhalki ana bira bir mo mmociç mo e mo ma si/is yan mo, wakan ki jan ɬal
'dej kamu/ midi diki bič mo e 'kusangwon 'de/ yan jin ushu gwo ha e mo. ¹² Haali/ gwo
ma Arumgimis ta gwo jin di ki e mo dhali umi is mo dhali kaaka ki Ɂarjar mo mmobol
gandala turga/ jin ka'd ka 'ban su/ e ki ka mo mmosuka su'k mo mmokwa/a Ɂashira/
bwa mo dhali shi/in mo, dhali gwocor mo dhali noro'd mo, dhali mmoneyitħ gwo kun
kulumu ibwa mo dhali ayisej gwo gi 'twa/ ma du mo. ¹³ Dhali ibwambori a'di mo tani
to jin ukun kamu/ yisa di'da jin bagkunu 'peni a'di mo, hili aris uni 'baar mo dhunu eya
tente/ mo dhali 'kon ki laj laj mo e bwambori em piti mo, a'di jin mina ana mii us is mo
mmomii to mo.

Yesus Ta Dhana Gasiis jin Caaca mo

¹⁴ Me'd jin takina ana ka dhana gasiis jin caaca mo, a'di jin peki'd ki tur mo eya ris
momis mo, a'di jin ta'da Yesus mo, jin ta Ya/ ma Arumgimis mo tani, dhalki ana budha
a'di ki ri'd mo mmotel sho'k mo e gwom bana jin pina ana mo be. ¹⁵ Haali/ ana tana
ka gasiis jin ca'd mo, a'di jin misha isa nyor 'ciŋ mo nyakki moŋ'ka'd is bana mo, a'di
jin ta jan ɬal 'de/ jin palkunu mo ki 'twaŋkal kuku/ mo me'd ana mo tani hili a'di diki
mii miinthus mo be. ¹⁶ Wakan dhalki mom bana jin wuna ana a'di jwa i is mo 'dish ana
abor mo ki 'dish 'dish mo eya Ɂursi ma malik jin ta ji ma 'the mo, ki ana mina 'taki bu'th
momiimii mo dhali gama 'the mo mmowotħa/ wotħ mo ka tee jin minu mii ta gi a'di mo
be.

5

¹ Haali/ iris igasiis kun can ka 'detē/ 'detē/ mo kun kwanykunu mo 'peni bwaŋ 'kwani
mo tani uni dhukunu 'pen ka pije/ mo gom mii mo gom gway gi 'kwani mo mmo'disha uni
Arumgimis is ki mii mo, mmoci to gun ciŋu ki me'd mo dhali to kun 'cithuwa basa 'cesh

mo gom miinthus gi 'kwani mo. ² A'di mishi mii us is ka daran du mo gom 'kwani kun ta pus mo dhali kun thami mii mo, haali/ a'di ki is piti 'kamu ki mo jin 'ka'du is mo. ³ Haali/ gom mii yansan mo tani a'di ka ba/ imidi mii ci to jin cinu mmo'citha/ basa 'cesh mo gom miinthus pitij gana/ mo me'd mii jin nyakka'd ki isi nyakgana/ mo me'd jin miina 'kwani gwansan mo gom miinthus buni mo be. ⁴ Dhali wathin tal 'dej kamu/ yisa di'da jin midi kar is piti ki montak yan apo/ is piti mo, hili a'di yukkunu ka Arumgimis mo, jasi me'da yuk jin yukkunuwa Haruun wakan mo be.

⁵ Wakan si'da/ aKristhos diki kar is pitij gana/ ki ca mo mmominu kar a'di ka gasiis jin ca'd mo, hili a'di karkunu 'pen ka pije/ mo ki a'di jin oki gwo e a'di mo ki: /E ta Ya/m pem mo.

Shwane/ aha/ dhotha /e mo.

⁶ Me'd gwo jin ona a'di si'da/ e monkamu/ mo ki:
/E tana gasiis jin midi di ki sule/ sule/ mo
mmothuk mii ma Malkisaadag i'ko'd mo.

⁷ Dhali ka tee jin bu'thinka a'di bungwar is gi 'kwani ki is piti mo tani, aYesus ciki mo ma 'tho jin 'thonu mo dhali di'ba di'b is mo ki 'twa/ jin caaca ki moŋko mo dhali ki jabu'th mo, e a'di jin mishi a'di is ta ki me'd mo 'peni mowu mo, dhali a'di cikkunu ko mo gom mii ma gayiin piti jin kogu mo. ⁸ Ba a'di ita Ya/ mo tani a'di da/arki gwo jin hanu gwo e mo gom to jin 'koshki a'di is ka nyor mo. ⁹ Dhali mmo'borkunu a'di ki 'bor gana/ mo tani a'di warki'd ki 'kusan gi bway gi mowoth ki sule/ sule/ mo e uni 'baar mo kun haki a'di gwo e mo be, ¹⁰ mmo'cemkin ma Arumgimis a'di gway mo mmota agasiis jin ca'd mo mmothuk mii ma Malkisaadag i'ko'd mo be.

Arum jin Rumu Apo/ Mo jin Dhalu Gwoj Gana/ 'Pen mo

¹¹ Gom gwo yansan mo tani ana takina gi gwo kagahara mo mmo/o mo, a'di jin 'bitha'bi'th mo mmobe'd 'pen ka pije/ mo, haali/ um ushkina 'ce ki us mo mmocik a'di mo be. ¹² Haali/ ba um ka tee yansan mo tani um ka ba/ imini 'taki ta imantor gwo mo, hili um mini mii ta gi jan 'dej kamu/ mmotor um gwo mo dok/e isi ki gwo ma bwa nyara/ jin twa/a/ gi gwo ma Arumgimis mo. Um mini mii ta ga ko mo mmopi mo, yisa mmoshwa maa ki ka'c yisa. ¹³ Haali/ aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo kun 'ko 'ko'd eya ko mo tani uni daran gi 'twaj gwocon mo e gwo jin ta'da kar/e mo, haali/ uni ta uci mo be. ¹⁴ Haali/ maa jin shwanu ki ka'c mo tani a'di gom 'kwani kun iskin mo be, a'di gom uni gwansan kun ye'thunu sho'k mo ki gwoj gwocon gi bwam buni mo mmobotkina uni ki miim 'boro'd mmokwa'th mo 'peni a'di jin ta thus ki thus mo.

6

¹ Wakan, dhalki ana dhala gwo ma bwa nyara/ kun toru 'pen mo goma Kristhos mo dhali yip 'kupki isi yip gana/ mo e mo jin isuwa is mo, yisa mmomina ana n'thi tonj kamu/ dok/e apo/ mo jin ka'bu/ e mo jin rijuwa du is mo 'peni mii kun wukin mo, dhali mongam gwo is 'kupka Arumgimis mo yisa, ² ki gwo jin yedhu sho'k mo gom gwo gi mo jin lamuwa lam is mo ki miin dhamo/ mo, dhali mo jin 'thikunu mii 'ko'di me'd mo, dhali mompi 'peni mowu mo, dhali mo jin toru gwon dwall 'twa/a/ 'cesh ki sule/ mo. ³ Dhali mii yansan a'di imina ana imii mo wakki/ Arumgimis midi dhal ana bway mo be. ⁴ Haali/ a'di molu mii mo mmotash mii e mo dok/e gom mo jin rijuwa du is mo gom uni gwansan kun takin gi e ma du kun 'twakki mo ki 'twakjin shi/i'd 'thissa/ mo, uni gun nyokki to gi momis jin cinu ki me'd mo dhali war ki uni gun pwakkunu Shi/in Dheleladhelel mo be, ⁵ dhali uni kun nyokki mo jin 'kunya gwo ma Arumgimis mo dhali aris mom'b'i'th kun mini pu'du/ ki she/ yil mo, ⁶ wakki/ uni mini ci mii jin dhalu gwo 'pen mo, me'd jin 'koshkina uni Ya/ ma Arumgimis jwa mo ki cwany'cithan dhul mo gom gwo ki bwam buni mo dhali 'de'k a'di imis mo ki a'di midi bu'th mo jin wakuwa wak mo be. ⁷ Haali/ mony'cesh jin piki yi'den sho'k mo jin ta'kki 'twa/ me'd ka ris apo/ a'di mo dhali a'di ki dho'th 'cemen

to kun ha me'd mo gom gway gi uni gwansan kun korki a'di mo tani mony'cesh bu'thki mom'bor mii 'peni Arumgimis mo be. ⁸ Hili wakki/ a'di dho'thki'da risa 'de/ mo dhali arisa lit mo tani a'di ushki me'd mo dhali 'dishkina 'twa/ mo ki a'di minu jee mo. Dhali 'pemen piti mo tani a'di minu pur ki o'd mo be.

Momish ki Isa Duy Gana/ mo. Mo ma 'Tey Kape/ mo

⁹ Hili um gun enu mo, aman lalkunu sho'k ki gwo mo eya dum bam mo gom um mo, mmomisha aman tom 'borga/ 'peni um mo kun ta kum bway gi mowoth mo, ba gwo gi wakan mo tani a'di i/okina aman gwo mo be. ¹⁰ Haali/ Arumgimis diki mola kar/e ta mo wakan mmoshampar miin tom bum ki e mo dhali mo/en jin ṭorkina um gom gway piti mo e min to gun miikina um mo gom uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, me'd mii gun 'kokina um mmomii a'di shwanesan mo. ¹¹ Dhali aman ona bwa ki isi onj gana/ ki um ka 'dete/ 'dete/ mo mini ṭor mii yan ka daran du mo mmoniyiṭha/ nyiṭh ki mii jin shi/i'd mo mmomish ki isa duj gana/ gom mo ma 'tej kape/ jin midi di ntagi 'pemen mo be, ¹² wakan, ki um minu 'taki 'koki soroth mo, hili thoki uni gwansan mii mo uni gun takin gi mal mo e gwo kun onu is mo ki mongam gwo is mo dhali ki bwa jin 'kuçu ki 'kari th mo be. |

¹³ Haali/ ka Arumgimis oki gwo is goma Ibrahiim mo me'd jin dara a'di gi jin tal 'dej kamu/ jin eka/ ek ki a'di jin thulkina a'di gwo me'da po/ mo tani a'di ki is piti a'di ki thul a'di gwo me'da po/ ki is pitij gana/ mo ¹⁴ mmo/o gwo mo ki: Ka jij gana/ aha/ mina 'bor /e mii mo dhali mar /e is mo be. ¹⁵ Dhali wakan a/Ibrahiim taki'd gi bwa jin 'kuçkina a'di ki 'kari th mo mmobu th gwo jin onu is mo. ¹⁶ Kwani ka jij gana/ thulkki gwo me'da po/ ki a'di jin caaca mmobol uni e ki is bunij gana/ mo, dhali eya ris gwom buni kun suka uni mo tani gwo jin thulu me'da po/ mo a'di ta gwo jij 'ko'd jin toruwa bora 'cesh mo. ¹⁷ Wakan ka Arumgimis dina gwo ibwa mo mmotor mo jin pina a'di gwo jipi e ki nyanye/ mo gom uni gun mini kal mal gi gwo jin onu is mo tani a'di diki ak buyempam pitij gana/ e mo gom 'kup bwaŋ ganam piti mo tani a'di hurki 'pen bway bwaman mo ki gwo jin thulkina a'di me'da po/ mo be. ¹⁸ Wakan ki gwo kun 'koni su/ kun 'konuki ak e mo tani e mo jin moluwa Arumgimis nyo/ mo ki a'di ta thus mo tani ana kun takina gi mo jin sokina ana mo gom jwam bana jin sokina ana mo mmohur mo e a'di mo tani minu 'taki 'bittha du is mo mmobu th mo ma 'tej kape/ jin karkunuwa bori ana mo be. ¹⁹ Ana takina gi a'di yansan mo mmomish mo ki isa duj gana/ mo dhali ṭelu sho'k mo ka kar 'kup ṭorkuthu'd goma kashira/ mo dhali mo ma 'tej kape/ çaan jin jidhirki'd mo dhali ciç mo e mo yan jin kogu mo ibwampo/ burrinye/ jin karu ka yolol mo mmodik mo e mo, ²⁰ mo çaan jin yakin ma Yesus nṭwa/a/ mo gom gway bana mo mmotakina a'di agasiis jin ca'd mo ki sule/ sule/ mo mmothuk mii ma Malkisaadag mo be. | | |

Igasiiis Thukki Mii ma Malkisaadag mo

¹ Haala Malkisaadag yan jin ta'da malik gi Pan Saliim mo dhali a'di si'da/ ta'da gasiis gi a'di jin Cayaa/ e ki Ca mo jin ta'da Arumgimis mo tani a'di gamki'da Ibrahiim 'kup mo mmotakina a'di ka nyany'ko'd mo 'peni mo jin 'koshkina a'di imalik mo dhali 'bor a'di mii mo be. ² Dhali e a'di mo tani a/Ibrahiim ki kwa/ a'di to bwa mo jin 'dapki'da 'dap 'twa/ ka 'kume'd mo 'peni aris to 'baar mo. A'di ta a'di jin ṭwa/a/ mo ki mo jin luku gway piti mo jin ta'da malik jin ta'da kar/e mo dhali a'di si'da/ ta'da malik gi Pan Saliim mo, a'di jin onu ki, amalik gi mo ma ku'th is mo be. ³ A'di di'd ki dar gi com mo, walla kum si'da/ mo, walla dar gi gwo jin beledhu gom emen piti mo, dhali a'di si'da/ dara'd gi mo 'pena tee ga mur'kup mo walla 'pemen gi mondiki/em piti mo, hili a'di wana e ki Ya/ ma Arumgimis mo mmotikirkina a'di di mo mmota agasiis ki sule/ sule/ mo be.

⁴ Bahili ma. Cam piti wa'da/. A/Ibrahiim jin ta'da dhana baba gi 'Kwani ma Israyiil mo ćiki a'di to jin 'dapki'da 'dap 'twa/ ka 'kume'd mo 'peni to kun dilunu mo. ⁵ Dhali uni gwansan kun ta emen gi 'Kwani Lawi mo kun bu'thki mo jin tanuwa gasiis mo tani uni ta gi gwoŋkan jin 'kwarkunu mo e gwoŋkan jin ćinu mo mmobu'th to kun 'dap 'twa/ ka 'kume'd 'peni 'kwani mo, uni gun ta ikam buni mo, ba uni gwansan si'da/ ita emen 'pena Ibrahiim mo be. ⁶ Hili wathi/ yansan jin dara'd gi gwo jin beledhu 'peni emen buni mo tani bu'thki to jin 'dap 'twa/ ka 'kume'd 'pena Ibrahiim mo dhali 'bor a'di mii mo, a'di jin ta gi gwo jin onu is mo be. ⁷ A'di ta gwo jin 'ce'dki'da gagala/ isi nnii mo ki gwo jin sugu ki a'di jin gwa'da'd mo tani 'borkunu mii ki a'di jin telki gantha/ mo be. ⁸ Mmahan mo tani to kun 'dap 'twa/ ka 'kume'd mo bu'thku mo ki 'kwani kun mishi wu mo. Mmun mo tani ki jan ṭal 'de/ mo jin ṭeskunu gwo mo ki a'di di'd ki e mo be. ⁹ Jan ṭal 'dej kamu/ midi 'taki o isi gwo ka Lawi ki is piti jin bu'thki to jin 'dap 'twa/ ka 'kume'd mo tani ćiki to kun 'dap 'twa/ ka 'kume'd ka Ibrahiim mo, ¹⁰ haali/ a'di diki'd naskina/ e 'penthi'th gi com mo ka Malkisaadag gamki a'di 'kup mo be.

¹¹ Waķki/ mo jin tanu gu ki 'boron ki isi 'bor gana/ mo mishu jidhir mo ki mii gi 'Kwani Lawi ki mo jin tanuwa gasiis mo tani (Haali/ e bwarj'kwariny a'di mo tani 'kwani bu'thki gwoŋkan jin ćinu mo) gwo ki wakata iminu dok/e mii ta mo mmodok sho'k mo goma gasiisa kamu/ mo mmocu mis mo mmothuk mii ma Malkisaadag i'ko'd mo, mmodhal jan 'dej kamu/ gway piti e i is mo, mmothuk mii ma Haruun i'ko'd mo? ¹² Haali/ waķki/ mo di'd mo mmo/ak mo jin tanuwa gasiis e mo tani a'di midi mii ta mii jin յapuwa յap mo jin minu mii aka/ ak e mo e gwoŋkan jin ćinu mo si'da/. ¹³ Haali/ a'din 'de/ yin jin okunu gwo gwansan mo tani a'di cila mo jin tana a'di ja waķa kamu/ mo, 'peni a'di jin dina a'din 'dej kamu/ ki mii to mo eya gwata/ jin miinu to goma basa 'cesh ki sule/ sule/ mo. ¹⁴ Haali/ a'di mishu eya tente/ ki Tapam bana a'di ta emen 'pena Yahuuda/ mo dhala Musa si'da/ diki o gwoŋ kamkina kamu/ goma waķ yansan gom mo jin tanu igasiis mo.

¹⁵ Gwo yansan a'di warki'd ki isi gwo jin mishu eya tente/ ki mish gana/ mo ka gasiisa kamu/ midi cui mis jin mina e waka Malkisaadag mo be, ¹⁶ a'di jin warki'd ka gasiis mo, yisa ki isi gwo jin 'thekkina gwoŋkana 'thek mo isi gwo gom bungwar is mo 'peni emen kun tanu mo, hili ki mom'bi'th gi mondiki/e jin molu dhi'th sho'k mo. ¹⁷ Haali/ gwo onu mo gom a'di mo ki:

/E tana gasiis ki sule/ sule/ mo,
mmothuk mii ma Malkisaadag i'ko'd mo be.

¹⁸ Dhali ki me'da kamu/ mo tani gwoŋkana dhamo/ jin 'kwarkunu mo a'di puunu/ mo haali/ a'di 'ka'dkina is ki 'ka'd mo dhali a'di ta dholgwon mo be. ¹⁹ (Haali/ gwoŋkan jin ćinu mo tani yisa piyi miij kamu/ jin 'boro'd ki 'bor gana/ 'kup ka pije/ yisa.) Dhali ki me'da kamu/ dok/e mo tani mo ma 'tej kapem 'borga/ mo tani a'di waru/ is mo, a'di jin 'dishkina ana Arumgimis is ki a'di mo be.

²⁰ Dhali a'di si'da/ diki di mo ki dar gi gwo jin thulu me'da po/ mo. ²¹ Haali/ unin dhamo/ gwansan kun warkin ki igasiis mo tani uni bu'thki mom buni kun tana uni igasiis mo ki dar gi gwo kun thula uni me'da po/ mo. Dhali hili jan ṭal 'de/ yansan mo tani a'di bahu gwo mo ki gwo jin thulu me'da po/ mo ki:

Tapa a'di thulki gwo me'da po/ mo
dhali a'di midi diki ak bwam piti e ki sule/ mo.
/E tana gasiis ki sule/ sule/ mo be.

²² Mii yansan a'di ki ćiya Yesus mo mmota to jin 'tashu 'twa/ mo gom gwom 'borga/ jin gamu me'd mo jin bolo'da kamu/ e mo.

²³ Haali/ igasiisa dhamo/ tana ris ka ris ki em buni kun deju uni mo, haali/ uni dilu isa bora 'cesh ki wu mo 'peni miim buni jin տikirkina uni mii ma gasiis mo. ²⁴ Hili a'di

bu'thki mii, mii jin tana a'di agasiis mo mmotel ki sule/ mo, haali/ a'di tikirki di mo ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. ²⁵ Gom 'kup gwo yan mo tani a'di mishki mii mo isa yempa/ mo mmota uni gwansan is ki me'd mo, uni kun 'dishkina Arumgimis is mo ki a'di mo, haali/ a'di isa yempa/ diki'd mo mmota amanwoth gwo is gom uni mo be.

²⁶ Haali/ a'di ha me'd ki haj gana/ mo ki ana mina 'taki ta ga gasiis jin ca'd gi wakan mo, a'di jin kogu mo dhali a'di jin dar gi mii 'ba/ mo dhali a'di jin dar gi mo jin nyo/ o'd mo, dhali a'di jin kwa/i is mo 'peni imanmii miinthus mo, dhali a'di jin karu ki ca mo apo/ momisi 'baar mo. ²⁷ A'di midi mii diki ta gi jamu/ mo me'd igasiis gwahan kun cakin mo mmo'cith to/e 'kus mo goma bas jin miinuwa 'cesh isa yempa/ mo, mmo'cithi twa/ a/ mo gom miinthus pitij gana/ mo dhali yan'ko'd gom miinthus gi 'kwani gwansan mo. A'di miiki mii yansan me'd 'de/ ki sule/ mo ki a'di ciki is pitij gana/ mo. ²⁸ Ka jin gana/ gwoñkan jin cinu mo dhuki 'kwani 'pen ka pije/ mo e moj'ka'd is buni mo mmota igasiis kun can mo, hili gwo jin thulu me'da po/ mo jin pu'dki'di 'ko'd mo 'ko'di gwoñkan jin cinu mo tani, a'di karki Ya/ ka pije/ mo, a'di jin karu mmota a'di jin 'boro'd ki 'bor gana/ ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

8

Adhana Gasiis jin Ca'd ki Gwon This jin Gamu Me'd mo

¹ Dhali shushan gwo yan jin 'kona ana mmo/o mo tani ta gwo jin wa cikise/ mo be. Ana tana ka gasiis jin ca'd gi wakan mo, a'di jin ta jan tal 'de/ jin qa'bki'd ki me'da bim poros ma kursi ma malik mo jin ta ji gi a'di jin Eka/ Ek e momis mo, ² amanmii to mo e mo jin kogu mo dhali e gu'b ciŋŋaj gana/ mo, a'di jin telu ki me'd gi wathi/ yisa, hili ki Tapa mo be. ³ Haali/ iris igasiis kun can uni dhukunu 'pen ka pije/ mo mmoçi to gun cinu ki me'd mo dhali mmo'cith to/e 'kus mo mmomiiya basa 'cesh mo. A'di gara/ iminu mii ḥapa ḥap goma gasiis yansan mmomii ta gi ton kamu/ si'da/ jin mina a'di mii ci mo mmomiiya bas mo be. ⁴ Dhali wakki/ a'di midi 'taki di e mony'cesh yan mo tani a'di midi 'taki diki ta agasiis moyi, haali/ igasiis uni 'kokin mo mmoçi to gun cinu ki me'd mo isi ki gwoñkan jin cinu mo. ⁵ Uni bu'thki mii me'd mo mmota ayinyjwa mo dhali a'thintha/ mii mo gom to jin kogu mo jin di'di momis mo. Haali/ ka Musa murki'di nyaŋ gu'b burrinye/ mo tani a'di ye'thkunu sho'k ka Arumgimis mo mmo/o gwo mo ki: Hili ki 'bore/ mo ki /e mini nyaŋa ris to 'baar mo isi ki she/mm jin ṭorkunu /e mo 'peni 'kuwosha turga/ mo be. ⁶ Hili me'd jin wana a'di kan mo tani aKristhos a'di bu'thki mo jin miinu to mo, a'di jin 'boro'd ki isi 'bor jin shi/i'd mo mmobol jin dhamo/ e mo, me'd gwo jin gamu me'd mo jin doshkina a'di agalany mo mmomii mo jin bolki'da kamu/ e mo, haali/ a'di ruu'kkunu mo ki gwo kun onu is mo kun bolki tiyan dhamo/ e mo be. ⁷ Haali/ wakki/ gwo jin gamu me'd mo jin ta jin twa/a/ mo midi 'taki ta a'di jin dar gi mii 'ba/ mo tani moñkamu/ midi 'taki di yisa goma kamu/ jin 'ko'd mo.

⁸ Haali/ a'di gamki mii jin 'ko uni 'ba/ mo ki a'di oki gwo mo ki:
Atee mini pu'du/ mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo.
Ki aha/ mina tel gwo jin gamu me'd jin ta jin this mo nyakki kun Gu'b ma Israyil mo
dhali nyakki kun Gu'b ma Yahuuda/ mo tani
⁹ yisa mmowa e ki gwo jin gamka/ me'd nyakki ibabam buni mo
ka tee jin suska/ uni ka pije/ ki me'd pem mo
mmoshuyu/ uni bway ka pije/ 'peni Pam Masir mo,
haali/ uni 'koki tikir 'ko mo e gwom pem jin gamu me'd mo,
dhali wakan aha/ dinaki ciya hirdhei kamu/ e uni mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo be.

¹⁰ Gwo yansan a'di imiga/ gam me'd ki kuŋ Gu'b ma Israyil mo
'ko'da tee gwansan mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo.

Dhali aha/ mina kar gwoñkan pem jin cinu mo eya dum buni mo
dhali 'kwar uni eya dum ba'dgam buni mo

dhali aha/ mina ta Arumgimis buni mo,
dhali uni mini ta 'kwanim pem mo be.

¹¹ Dhali uni yisa mini mii ṫor 'kwani gwo ka 'dete/ 'dete/ mo, uni kun ta cim buni mo, walla ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo e ikam buni mo, mmo/o gwo mo ki: Mishi Tapa mo ma,
haali/ uni 'baar mo mini mish aha/ mo be,
'peni uni kun pisapis mo ntagi uni gun 'bapa'bap mo be.

¹² Haali/ aha/ mina miimii 'kup ki miinthus buni kun miikina uni mo be,
dhali aha/ mina ka miinthus buni e dok/e yisa.

¹³ Mmo/ona a'di gwo mo gom gwo jin gamu me'd mo jin ta jin this mo tani mmotu/ ulkina a'di mo a'di jin ta jin twa/a/ mo me'd jin dhamo/ jin puu'd mo be. Dhali a'di jin ta jin dhamo/ jin warki'd ki jin puuki'd mo dhali wuwa mashira/ mo tani a'di hila/ midi us ki jog mo be.

9

Mo jin Kogu jin Ta ji gi Mony'cesh mo dhali ji gi Momis mo

¹ Dhali isi gwo jin gamu me'd mo jin ta jin twa/a/ mo taki'd gi gwoŋkan gom mo jin lujuwa luŋ mo dhali mo jin kogu mo jin ta ji gi mony'cesh mo. ² Haali/ gu'b burrinye/, a'di thosonkunu mo, a'di jin ta jan 'de/ jin di'd ka pije/ mo. E a'di mo tani a'di ita mo jin karkunu ṫirkina/ ma lamba/ mo, dhala tharabeesa mo, dhali maŋkuthu'd jin karu i Buŋ'kus mo, a'di jin yukkunu ki Mo jin Kogu mo be. ³ Dhali ibwampo/ mo jin dhunu burrinye/ mmoshir ka makampo/ mo tani gu'b burrinyeq kamu/ doshki'd mo jin yukkunu ki Mo jin Koguwa Kogi 'baar mo, ⁴ mmotana a'di ka gwaṭa/ gi 'dolkon gana/ mo gom mo jin dukuwa 'bicajwahar mo dhala Sanduuq jin 'koshu is ki 'dolkon gana/ mo i'ko'd gwar piti 'baar mo, a'di jin dhunu gwo jin gamu me'd mo, a'di jin taki'da jji mo jin ta 'dolkon gana/ mo jin dhunuwa manna ibwaman mo, dhali cwa ma Haruun mo jin lu'kki'd mo dhali wosha ba'dga/ ki gwoŋkan jin gamu me'd mo. ⁵ Dhali apo/ a'di mo tani ćarabiim* 'kon mmohetha bi apo/ mo jin miinu mii ka the/m me'd mo. Gom to gwansan mo tani ana mola gwo o shwane/ e busho'k mo.

⁶ Mmomiiunuwa ris to gwansan kun nyokunu mo wakansan mo tani igasiis 'kon mmotikir ii mo e gu'b burrinye/ jin di'd ka pije/ mo, mmothim miim buni kun boṭa uni mii mo kun ṫhidhu mo. ⁷ Hili ki mo jin 'kon ma po/i su/ mo tani a'di ta jasi mo jin min ma gasiis jin ca'di ya mo, dhali hili a'di midi yaki jasi me'd 'de/ ki yil mo, dhali a'di midi ya ki dar ga bas yisa, jin mina a'di 'cith 'kus gom is piti mo dhali gom mii kun thama 'kwani mii mo be. ⁸ Dhali ki mii gi wakan mo si'da/ tani Shi/in Dheleladhelel a'di ṫorki bway e mo jin koguwa ko/ mo, ki a'di dinuki 'ka'd 'twa/ naskina/ mo me'd mii gi gu'b burrinye/ ma pije/ jin doshki'd naskina/ mo ⁹ (a'di jin ta'da shimpira/ mii gom she/ yil yan mo). Isi ki gwo yansan jin miinu ki jir garr mo tani to gun ćinu ki me'd mo dhali to gun ćinu mo mmo'cith 'kus mo mmomiiya basa 'cesh mo, a'di jin mol 'bor 'twa/ ma du 'bor ki 'bor gana/ mo goma lur jin lurju mo, ¹⁰ hili uni ki us mii is mo jasi gom tonṭe/ mo dhali gom tompi mo dhali aris miin tiya kun lamu is ki she/ ki she/ mo gom gwon dhamo/ mo, uni kun ta mii gun kankunu mo gom bungwar is mo, mmo'dap uni 'twa/a 'cesh mo ntagi mo jin min ma tee irica ri'c is mo.

¹¹ Hili ka Kristhos piki'd mo mmota gasiis jin ca'd mo gom tom 'boron mo kun pu'dkin mo tani yan'ko'd e a'di jin ta gu'b burrinye/ jin bol a'di e ki ca mo dhali jin bol a'di e ki 'bor mo (a'di jin 'konuki uk ki me'd gi 'kwani mo, a'di jin diki ta mo jin uk̄uwa uk̄ mo e mony'cesh yansan mo) ¹² a'di cički'd me'd 'den gana/ mo gom mmoteya te/ mo e Mo jin

* ^{9:5} ćarabiim, a'di jin ta to/e jin uku mo jin 'thupki'da kursi ma Arumgimis is ka bim piti mo, mmoluŋ a'di mo gom monycam piti mo.

Kogu mo, dhali a'di diki budha bas mi mo dhala bas gi ushi bip mo, hili abas pitij gana/mo, wakan a'di ki bu'th mo jin wanuwa wan 'ba/ ki sule/ sule/ mo. ¹³ Haali/ wałki/buñgwar is gi 'kwani kun bulabul mo kukuskunu ka bas mi mo dhala bas ma morbip mo dhali ki 'piny gi nas bip mo dhagamki'da dhagam mo gom mo jin minu dhelel buñgwar is mo tani ¹⁴ bakata 'te/ imin ma bas ma Kristhos, a'di jin ci is piti ka Arumgimis mo ki Shi/in gi mo ma sule/ ya ye 'ba/ mo, a'di jin dara'd gi thalkin mo mmodiki dhelel um 'twa/ ma dum bum 'peni mii kun wukin mo mmomii to goma Arumgimis jin di ki e mo.

¹⁵ Wakan a'di ta a'di jin doshki'da galany mo mmota gwon this jin gamu me'd mo. Wakan, ki uni gwansan kun yukkunu mo mini 'taki bu'th mal gi mo ma sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo jin onu gwo is mo, haali/ mowuj kamu/ bu'thki mo mo, a'di jin wanki uni 'ba/ mo 'peni gwon dhań mo e bwań'kwariny gwo jin twa/a/ jin gamu me'd mo. ¹⁶ Haali/ wałki/ gwo gi mal jin gamu me'd mo di'd mo tani jwa gi a'din 'de/ yan jin kar a'di mo tani a'di minu mii nyo/ mo be. ¹⁷ Haali/ gwo gi mal jin gamu me'd mo tani a'di bu'thki mo jasi 'ko'di mowu mo, haali/ a'di yisa minu bu'th ki 'bidha, ki com pitin 'de/ yan jin kar a'di mo tani di'd ki e mo naskina/. ¹⁸ Me'd isi kani gwo jin gamu me'd jin ta jin twa/a/ 'konuki ṭe shoka 'cesh ki dar ga bas mo be. ¹⁹ Haali/ ka ris gwońkan kun 'kwarkunu mo gi gwońkan jin cińu ka 'dete/ 'dete/ mo bakkin ma Musa gwo e 'kwani 'baar mo tani a'di ki budha bas gi ushi bip mo dhali mi mo, nyakki yi'de/ mo dhala mur ka'bal jin ta'da duł is mo dhali cwa ma 'tasha jal bip mo dhali a'di ki kukusa bas apowa warka/ ki is piti mo dhali aris 'kwani 'baar mo, ²⁰ mmo/o gwo mo ki: Abas yansan a'di ta gwo jin gamu me'd mo jin kan ma Arumgimis um gwo mo be. ²¹ Dhali a'di si'da/ ki bway jin nyakka'd kan mo tani a'di kukuski'da bas apo/ gu'b burrinye/ mo dhali eya aris tońkul bwa mo kun mishu to mii nycine/ mo goma luń jin luń mo be. ²² Ka jin gana/ e bwań'kwariny gwońkan jin cińu mo tani aris to 'baar ka woho/ mo tani uni dhelelkunu ka bas mo, dhali ki dar gi mo jin woluwa basa 'cesh mo tani mo jin minu 'taki dhala mure/ gi miinthus gi 'kwani 'pen mo tani mini 'taki di yisa.

Miinthus Karkunu 'Pen ka Pije/ ka Kristhos mo Mmomiikunu A'diya Bas mo

²³ Wakan a'di ta mii jin minu mii ḷapa ḷap mo goma yinyjwa gi to gi momis mo mmodhelel mo ki mii gwansan kun boṭu mmothi'th mo, hili to gi momis ki is buni mo tani mmodhelel mo ki mii kun 'cithuwa basa 'cesh kun bol gwansan e mo be. ²⁴ Haala Kristhos a'di cički'd mo, yisa e mo jin kogu mo jin uku ki me'd gi 'kwani mo, a'di jin ta'da yinyjwa gi a'din 'dej gana/ mo, hili e momis ki is pitij gana/ mo tani, hili a'di piki'd mo ibuń'kus ma Arumgimis mo gom gway bana mo be. ²⁵ Walla yisa mmoci is piti mo mmorash me'd ka ris mo me'd mii jin miin ma gasiis jin ca'd mo mmocic mo e Mo jin Kogu mo me'd 'de/ ki yil mo ka basi me'd mo jin diki ta jim piti mo. ²⁶ Haali/ wakan mo tani a'di mina isi 'taki 'kosh ka nyor mo mmorash me'd ka ris mo 'peni mo jin ka'bkunu mony'cesh sho'k mo. Hili ki mii gi wakan mo tani, a'di piki'd jasi me'd 'dej gana/ mo e 'pemen jij 'ko'd mo gi she/ yil mo mmokal miinthus sho'k ka pije/ mo mmocikina a'di is piti mo mmota to jin 'cithu/ 'kus mo be. ²⁷ Dhali jasi me'd jin karkunu wu gom 'kwani mo mmowu mo me'd 'de/ mo tani dhali yan'ko'd mo jin toru gwon dwall 'twa/a/ 'cesh pu'dki'd mo tani ²⁸ wakan aKristhos, a'di jin cińunu mo mmokal miinthus gi 'kwani ka ris me'd 'de/ mo tani a'di midi piyu/ dok/e me'di su/ mo tani yisa mmo/us mii is mo gom miinthus mo, hili mmota uni gwansan is ki me'd mo, uni gun gananki 'ba/ ki ganan jin shi/i'd mo mmocor a'di mo be.

¹ Haali/ me'd jin dina gwońkan jin cińu mo mmota a'thintha/ gom tom 'boron kun mini pu'du/ mo, mmodhal mii yansan e i is mo gom jamas gana/ gi to gwansan kun piy mo ki mii mo tani a'di midi mol mii ki sule/ sule/ mo nyakki mii jin 'cithu/ to/e 'kus mo mmomiiya basa 'cesh mo jin tičirkunu mii mo mmoci mo ki yil 'ko'di yil mo mmodhu uni

gwansan ki kum 'boron mo mmo'dish mo is mo be. ² Gwo jin ta jiny ca'ckon mo, a/mina uni dak mo mmoci to jin 'cithu/ 'kus mowa? Wa^kki/ imanluja lu^j uni dhelelkunu mo hila/ tani uni yisa mini dok/e 'ko mo mmota gi 'twa/ ma du gom miinthusa kamu/ mo. ³ Hili e to gwansan kun 'cithu/ 'kus mo mmomiiya bas mo tani gwo diki'd jin kakunuwa ka e mo gom miinthus mo 'ko'di yil 'ko'di yil mo be. ⁴ Haali/ a'di molu mii mo ka bas ma morbip mo dhali mi mo mini 'taki kal miinthus gi 'kwani mo be.

⁵ Haali/ a'di gi wakan mo tani, ka Kristhos pu'dki'd e mony'cesh yan mo tani a'di ki o gwo mo ki:

To kun 'cithu/ 'kus mo mmomiiya bas mo dhali to gun çinu mo tani /e dina bwa ki o ki a'di mo,

hili bunjwar is mo tani /e thosonki a'di gom aha/ mo be.

⁶ E mo jin purkunu to jin çinu mo dhali to kun çinu gom miinthus mo tani /e diki bu'th mo jin dina 'ce ki 'kol /e mo be.

⁷ Dhali yan'ko'd aha/ ona gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ pu'dkina mo mmomii bwam pini mo, ayy Arumgimis mo,

me'd gwo jin 'kwarkunu gom aha/ mo e ari gwo ma warka/ mo.

⁸ Ki a'di o gwo e ibuŋ'kup imat^{taan} mo ki: /E walla dina bwa ki o mo, walla /e yisa ta gi 'cen kamu/ jin 'kol /e mo gom to gun 'cithu/ 'kus mo dhali to gun çinu mo dhali to kun çinu mmopur ki o'd mo dhali to gun çinu gom miinthus mo tani (Uni gwansan, uni çinu mo me'd isi gwo gi gwoŋkan jin çinu mo be), ⁹ yan'ko'd dok/e a'di ki mar a'di is mo mmo/o gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ pu'dkina mo mmomii bwam pini mo. A'di puuki mii jin twa/a/ yan mo tani ki mii gi wakan ki a'di midi tel jij 'ko'd sho'k mo be. ¹⁰ Dhali ki bwa ma Arumgimis yan mo tani ana dhagamkunu mo ki to jin çinu jin ta bunjwar is ma Yesus Kristhos mo me'd 'de/ ki sule/ mo.

¹¹ Dhali igasiis kun cani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo doshkin isa yempa/ apo/ momiin to mo, mmoci to kun rashu mii ki rash rash mo mmo'citha/ basa 'cesh mo kun nyakkin kan mo, uni kun moli miinthus gi 'kwaniny'cesh kal ki sule/ sule/ mo. ¹² Hili ka Kristhos a'di jin çiki is piti mo mmota to jin 'cithu/ 'kus mo tani me'd 'deŋ gana/ gom ki sule/ mo gom miinthus gi 'kwani mo tani a'di ça'bki'd ki me'da bim poros ma Arumgimis mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd a'di corki mo mo ntagi 'kup piti minu 'taki dhu mo mmota cwa gom sho'k piti jin mina a'di idhu mo be. ¹⁴ Haali/ gom me'd 'deŋ gana/ mo tani a'di çiki is piti mo mmodhu aris uni gwansani 'baar mo kun dhagamkunu mo ki kum 'borgaŋ gana/ mo gom ki sule/ mo. ¹⁵ Dhali Shi/in Dheleladhelel si'da/ a'di ki o gwo mo gom ana mo. Haali/ 'ko'di gwo jin onu is mo ki:

¹⁶ Yansan ta gwo jin mig/ gam me'd nyakki uni mo 'ko'da tee gwansan mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo ki:

Aha/ mina dhu gwoŋkan pem jin çinu eya dum buni mo, dhali 'kwar uni e bwam buni mo be.

¹⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki mar a'di is mo mmo/o gwo mo ki:

Aha/ mina diki ka miinthus buni e mo dhali miim buni kun shina uni mii ki sule/ sule/ mo.

¹⁸ E mo jin dhaluwa mure/ gi miinthus gwansan 'pen mo tani moŋkamu/ yisa di'da dok/ e jin minu mii ci to gom miinthus mo be.

Dhalki Ana 'Disha Mo Is mo dhali Tel Sho'k mo

¹⁹ Wakan iwa^k mo, me'd jin takina ana ki mo jin wuna ana a'di jwa i is mo mmocic mo e mo jin kogu mo ka bas ma Yesus mo ²⁰ ki miin this mo dhali ki bway gi mii kun 'konu ki e mo jin ka'dkina a'di ki burrinye/ yan jin shiru ka yolol mo, a'di jin ta bunjwar is piti mo be, ²¹ dhali me'd jin takina ana ka dhana gasiis jin caaca mo e gu'b ma Arumgimis mo tani ²² dhalki ana 'disha mii is mo ka duŋ gana/ mo mmo'tu'd mo mmomish mo ki isa duŋ gana/ ki mɔrgam gwo is mo, ka dum bana kun ķukuskunu ana ki dhelel dhelel mo

'peni tonthus gi 'twa/ ma dum bana mo dhali buŋwar is bana kun lamkunu ki yi'de/ jin ça'bki yidhih yidhih mo be. ²³ Dhalki ana budha ki ri'd mo ma 'tej kapem bana jin mina ana pi ki dar gi montosh mo, haali/ a'di jin oki gwo is mo tani a'di ta a'dij gana/ mo be. ²⁴ Dhali dhalki ana si'da/ 'kona isi gwo i bwa mo, ma mo çi'th ci is ki mii ka rem 'kup mo mmo/ena en mo dhali mmomii miim 'boron mo, ²⁵ yisa mmopinykin is gom mo jin tulu is mmontal 'de/ mo, me'd jin boṭa kun tiya ki mii mo, hili mmo'bi'th ci adu is ka rem 'kup mo, dhali isa yempa/ mo ki nyanye/ mo me'd jin parkina uma Tee e mo mmo'dishkina a'di ki 'dish 'dish mo be.

²⁶ Haali/ wakki/ ana miina miinthus mo mmokal mii ki is mo 'ko'di ana bu'thkina mii jin nyithkina ana gwoj gana/ mo tani mojkamu/ yisa di'da dok/e jin minu mii 'cih to/ e 'kus mo gom miinthus mo be. ²⁷ Hili mii jin kogu is mo tani a'di 'thoyi mo gi gwon dwall mo dhali o'd jin ça'b ki wur wur mo, a'di jin midi shwa uni kun ta 'kupi 'baar mo be. ²⁸ Wathi/ a'di jin 'ce'dki gwoŋkan jin ćinu ka Musa mo tani a'di wuki'd mo ki dar gi momiimii mo ki 'twa/ gi iman/o gwo kun 'koni su/ mo walla ikwara mo be. ²⁹ Ba shi/ ma jisa bala wakata mo a/um kulum gwo ibwa mo ki a'di midi cil she/ mo gom wathi/ jin saki Ya/ ma Arumgimis ki sho'k mo, dhali jin sorki'da bas gi gwo jin gamu me'd mo, a'di jin dhagamkunu a'di mo dhali wak Shi/in ma 'the mo? ³⁰ Haali/ ana misha a'di mo, a'di jin oki gwo mo ki: Mo jin minu tor gwon dwall 'twa/a 'cesh mo tani a'di ta jim pem mo. Aha/ mina gar to 'kusi bway mo. Dhali dok/e, Tapa a'di midi dwall 'kwanim piti gwo mo. ³¹ A'di ta to jin kogu is mo mmomina 'kwani ṭa'k mo e me'd ma Arumgimis jin di ki e mo be.

³² Hili yuka teen dhamo/ gwansan mo ki 'ko'di um 'kokina e ma du kun 'twakki mo mo tani um 'dim 'kup mo e mii jin 'batha'ba'th jin jwakatki'd ki mo/isa nyor mo ³³ dhali ka cima tiya mo mmotor ibwambori 'kwani mo mmota businye/ goma sor mo dhali monto'c bwa mo dhali ka cima kamu/ mmogam mii me'd ki uni gwansan kun miinu mii ki shi/ mo wakan. ³⁴ Haali/ um ko'cki e gom 'kwani habuus mo dhali um bu'thki mo jin dilkunu um to mo kun tana um mo ki bwaŋ 'kunyga/ mo me'd jin misha um ki um ki is bum tan gi tom bum kun 'boron ki 'bor gana/ mo dhali kun mini 'ko ki sule/ mo. ³⁵ Wakan dhalku/ ki buk is bum mo 'peni mom bum jin wuna uma wuny jwa i is mo, a'di jin ta gi dhan mo jin isha to ȣumma/ mo. ³⁶ Haali/ um mini mii ta gi mo jin 'dimuwa 'dim 'kup mo wakan ki um mini 'taki mii bwa ma Arumgimis mo dhali bu'th a'di jin okunu is mo.

³⁷ Haali/ um ȣorkina ȣor mo ari'ceenne/ naskina/ mo dhali a'din 'dej kamu/ jin midi pu'du/ mo dhali midi diki ta adiite/ mo.

³⁸ Hili a'dim pem jin ta'da kar/e mo tani midi di ki e e mongam gwo is mo, dhali wakki/ a'di midi guwa 'kany'cesh ka nyaj'ko'd mo tani akashiram pem midi dar gi mo jin midi 'kol 'ce mo e a'di mo be.

³⁹ Hili ana 'konaki ta uni gwansan kun mini 'dowa 'kany'cesh ka nyaj'ko'd mo dhali kun 'ce'du sho'k mo, hili ana tana uni gwansan kun ta gi mongam gwo is mo dhali mmodhuwa ȣashiram bana mo be.

11

Mongam Gwo Is mo

¹ Mongam gwo is a'di imishu ki isa duŋ gana/ ki a'di ta to gom mo ma 'tej kape/ mo, mmosuka du mo gom to kun 'konuki par e mo. ² Haali/ ki a'di mo tani jwaharj 'kwaniñ dhamo/ uni bu'thki mo jin nyo/uwa nyo/ mo be. ³ Ki mongam gwo is mo tani ana mishkina gwo 'ban mo ki mony'cesh ukkunu ki gwo ma Arumgimis mo, wakan ki a'di jin parkunu e mo tani ukkunu ki to kun 'koki piyu/ is ka piju/ mo be.

⁴ Ki mongam gwo is mo tani aHabiil a'di miiki'da Arumgimisa bas mo jin mishu bu'th mo mmobol ji ma Kayiin e mo ki mii jin bu'thkina a'di mo jin nyo/uwa nyo/ mo me'd wathij ȣar/e mo. Haali/ Arumgimis ȣalki gwo o mo gom tom piti jin ćina a'di ki me'd

mo jin bu'thkunu mo. A'di wuki'd mo, hili ki mongam gwo is piti mo tani a'di di'd ki e mo naskina/ mmo/o gwo mo be. ⁵ Ki mongam gwo is mo tani a/Aknuuk a'di bu'thkunu bway momis mo, wakan ki a'di midi 'taki diki par wu e mo. Dhali a'di yisa gamkunuwa, haali/ Arumgimis bu'thki a'di bway momis mo. Dhali ntwa/a/ ki a'di dinuki bu'th bway momis mo tani a'di kalkunu gwo o mo ki a'di miiki to jin 'borki'da Arumgimis bwa mo be. ⁶ Ki dar gi mongam gwo is mo tani a'di molu mii mo mmo'bora Arumgimis bwa i is mo be. Haali/ a'diyin jin midi 'taki 'disha Arumgimis is mo tani midi mii gam gwo is ki a'di diki'd mo, dhali ki a'di midi ci uni gwansan to kun ish kumma/ mo kun napi a'di mo be. ⁷ Ki mongam gwo is mo tani aNuuh, a'di rumkunu ka Arumgimis mo isi goma yirto jin dina a'di ki mish naskina/ mo tani a'di yipi unu 'kup mo ki moŋko/ is jin ta'da gayiin mo, a'di ki dhera kur mo gom kuŋ gu'b piti jin minu ta is ki me'd mo be. Ki mii yan mo tani a'di ki mii miiwak gom gwon dwall jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo gom 'kwaniny'cesh mo dhali a'di warki'd ka mankal mal gom mo ma kar/e mo jin pu'dki'd ki mongam gwo is mo be.

⁸ Ki mongam gwo is mo tani a/Ibrahiim haki gwo e mo ki a'di yulkunu mo mmoya ka pije/ mo e mo jin mina a'di bu'th mal mo. Dhali ki a'di yaki'd ka pije/ mo tani, mo misha a'diya jin yana a'di ya mo? ⁹ Ki mongam gwo is mo tani a'di warki'd ki yilkina/ e mony'cesh jin onu gwo is mo, e mony'cesh jin diki ta jim pitin gana/ mo, mmoča'b e gu'b burrinye/ jin nyarju mo nyakka Is/hak mo dhala Yakuub mo, uni gun ta imankal mal mo nyakki a'di mo ki gwon 'de/ jin onu is mo be. ¹⁰ Haali/ a'di hilki'd gom 'peŋkuman bampa/ jin midi pu'du/ yilaŋ kamu/ mo, a'di jin ka'bu/ mo, a'di jin nyajkin ma Arumgimis mo dhali a'di jin ukkina a'di mo be. ¹¹ Ki mongam gwo is mo tani aSaarah, ayim ki is piti bu'thki mom'bi'th mo mmobwaa mo, isi kani ka yim 'baarkina yila dho'th piti mo, haala yim nyithki a'di ki a'di jin ta isij gana/ mo, a'di jin oki gwo is mo be. ¹² Wakan, 'peni wathin 'de/ mo tani, dhali a'di wana e ki wathiny jwa mo tani, emen tana ris ka ris dho'thkunu mo me'da cul gi momis mo dhali wa e ki emen ma si'b kun ishkin e bwaman ma gap mo kun molu deŋ e mo be.

¹³ Aris uni gwansani 'baar mo wukin mo e mongam gwo is mo dhali yisa bu'th to jin onu gwo isa. Hili uni parki a'di e mo dhali the a'di me'd 'pena dhana/ mo, dhali uni 'kokin mo me'd 'kwani kun 'kon ka pije/ mo 'peni bampaj kamu/ mo dhali me'd uni gun 'kon e bwaman 'kwanin tiya mo e mony'cesh mo be. ¹⁴ Haali/ 'kwani kun o gwo kan mo tani kar a'di eya tente/ mo ki uni napki mo mo jin minu nyaj gu'b buni nycine/ mo be. ¹⁵ Wakki/ uni mini kulum gwo ibwa mo gom mony'cesh caan jin iikina uni ka pije/ 'peni cine/ mo tani uni mini 'taki ta gi embula 'borga/yi mmodok ka nyar'ko'd i a'di mo be. ¹⁶ Hili, gom a'di gi wakan mo tani uni 'kokina gwo ibwa mo gom bampa/ jin dina jaro/ ki she/ mo, a'di yansan jin ta bampan tal 'de/ jin ta ji gi momis mo be. Ki mii gi wakan mo tani Arumgimis dina is ki 'the mo ki a'di minu yuŋ ka Arumgimis buni mo haali/ a'di thosonki uni 'peŋkuman bampa/ mo be.

¹⁷ Ki mongam gwo is mo tani a/Ibrahiim ki a'di palkunu mo tani ciki'da Is/hak mo, dhali a'di jin bu'thki gwo jin onu is mo tani thosonki is mo mmoci ya/m pitin ṣal 'deŋ gana/ mo be, ¹⁸ ma e a'di jin onu gwo is mo ki: Eya Is/hak mo tani emen pini minu 'cem gway mo be. ¹⁹ A'di nyithki'd ka Arumgimis mishki 'kwani 'de'k mo isi kani 'peni mowu mo. Wakan, ki gwo jin wayina e kan jin okunu mo ki a'di bu'thki a'di ka nyaj'ko'd mo be. ²⁰ Ki mongam gwo is mo tani a/Is/hak 'thoki'd gom mom'bor mii yilaŋ kamu/ apowa Yakuub mo dhala Iisu mo be. ²¹ Ki mongam gwo is mo tani aYakuub ki a'di murki'di wu mo tani a'di 'borki iya/ ma Yuusup mii ka 'detę/ 'detę/ mo, mmogarkina a'di is ka 'cesh mo mmoluŋ luŋ mo apo/ 'kucwa jin guna a'di ime'd mo. ²² Ki mongam gwo is mo tani aYuusup ki a'di dina mondiki/em piti 'kup mo tani a'di ṣorki gwo eya tente/ mo gom ya ma pije/ gi Uci ma Israyil mo dhali a'di ki kan gwo mo gom isi kan piti jin minu kan a'di

mo be.

²³ Ki mongam gwo is mo tani aMusa ki a'di dho'thkunu mo tani a'di bagkunu ka ppe 'kupi kwara mo ki icom mo haali/ uni mishkin ka 'ci shina jaro/ ime'd mo. Dhali uni 'kokⁱ ko/ is mo gom gwoŋkan ma malik mo. ²⁴ Ki mongam gwo is mo tani aMusa ki a'di caki'd mo tani ushki'd mo mmoyukkunu a'di ki ya/ gi 'bwa/ ma Pirawn mo. ²⁵ A'di ki dhal mii e i is mo mmokwany mo gi mii ma ha'th'ko'd mo nyakki 'kwani ma Arumgimis mo, ma mmodiki 'kuny bwa mo nyakki uni gwansan e mo jin 'konu ki 'kol 'ce e miinthus mo ki mo jin minu tor sho'k ka pupush mo be. ²⁶ A'di nyit^hki'd mo ma sor jin 'koshu is ka nyor goma Kristhos mo mmota pa ki pa mo mmobol dhan to gi Pam Masir kun ish kumma/ e mo, haali/ a'di hilki'd gom to jin ish kumma/ jin minu ci mo be. ²⁷ Ki mongam gwo is mo tani a'di dhalki Pam Masir 'pen mo, yisa mmoko/kina a'di anyor ma malika, haali/ a'di 'dimki 'kup mo mmohilkina a'di a'di jin molu mish mo be. ²⁸ Ki mongam gwo is mo tani a'di karki mo jin penuwa Pe'kupanyolos mo dhali kukusa bas mo, wakan ka Man'ce'da bwanyara/ sho'k mo midi 'taki diki ta uni is ki me'd mo be.

²⁹ Ki mongam gwo is mo tani 'kwani 'cithki Kumma/ Yi'de/ jin ta gi 'Per mo me'd mony'cesh jin kuthaku'th mo. Hili 'Kwani gi Pam Masir, ki uni palki mii mo mmomii mii jin nyakki'd kan mo tani uni loskina yi'de/ mo be. ³⁰ Ki mongam gwo is mo tani adhana gangara/ gi Pa Ariiha bitki'da 'cesh mo 'ko'di uni kukulki a'di is mo ka cim pesu/ mo. ³¹ Ki mongam gwo is mo tani aRahab, a'di jin ta'da yim çal mo, diki 'ce'd sho'k mo nyakki uni gwansan mo, uni gun ush gwo ha e mo, haala yim a'di miiki mii mo mmohan 'kwani kun dhuyunu 'pen mo mmo'kar mo mo be.

³² Dhali ki gwo gi wakatinta imiga/ o moye? Haali/ mo midi har moyi gom aha/ mo mmoṭor gwo mo goma Gidyuun mo dhala Barag mo dhala Shamshuun mo dhala Yaptaha mo dhala Dawuu'd mo dhala Samu/iil mo dhali imançⁱ Gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo – ³³ uni ki mongam gwo is mo tani piki bampan tiya e mo mmobu'th mo, dhali mmotor gwowa 'bora 'cesh mo gom mo jin ðhunuwa dhu ka kar/e mo, dhali bu'th gwo kun onu is mo, dhali mu'th aris 'twa/ ma dhop mo, ³⁴ dhali mmo/us o'd jin bilitki'd ka le'd mo, dhali ye shemen gandala turga/ mo, dhali mmogam mii adu is ki mom'bi'th mo 'peni mon'ka'd is mo dhali war ki a'di jin 'bitha'bi'th mo e mo ma mee mo, dhali dhu 'kwanin tiya kun tana thuruk ma mee mo mmoso mo. ³⁵ Up bu'thki kum buni kun wukin mo ki mompi jin piyunu/ mo. Kun tiya 'koshkunu is ka nyor ka 'cem 'cem mo, mmo/ush mo bu'th mo, mo jin 'cu^{ku}wa 'cuk mo, ki uni mini 'taki piyu mo dok/e e mondiki/e jin dina jaro/ ki she/ mo. ³⁶ Kun tiya 'kosha is ka nyor ki mii jin miinu uni ka mak mo dhali kun tiya dorkunu ki yis bip mo dhali isi kani kun tiya dekkunu mo ka makkiya mo dhali kun tiya takina habuus mo. ³⁷ Uni 'koshkunu ki wosh mo. Dhali kun tiya 'cithu/ is bwa ka 'co'colo'c mo. Dhali uni palkunu mo. Dhali uni 'koshkunu jwa mo ki gandala turga/ mo. Uni iikin ki iiny ç^a/ mo mmo'tamkina uni ayi'c ka'bal i is mo dhali ayi'c mi mo, mmo/ii is 'tej gana/ mo, dhali mmoto'ckunu uni bwa ki mii ma ha'th'ko'd mo – ³⁸ Gom uni mo tani mony'cesh diki ha me'd mo. Uni takina ç^a/ mo e bwam ma si'b mo dhali e moy'kuwosha turga/ mo dhali eya risa jurum wosh mo dhali e jis ga/ gi mony'cesh mo be.

³⁹ Dhali aris uni gwansan mo, ba uni nyo/u ki nyo/ jin 'boro'd gom mongam gwo is buni mo tani uni 'kokⁱ bu'th to kun onu gwo is mo be. ⁴⁰ Haali/ Arumgimis parki to e ntwa/a/ mo jin 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom ana mo ki uni minu 'taki 'kokⁱ dhu ki uni kun isin mo ki dar gi ana mo be.

12

Ajisa gi Tapa jin Yedha A'di 'Kwani Sho'k mo

¹ Wakan, me'd jin 'kamkunu ana ki dek ka dhana rak gi iman/o gwo mo tani dhalki ana si'da/ thadha aris tom bana 'baar mo kun ditadit ka 'dete/ 'dete/ mo dhali miinthus kun tana junyu/ ki ana ki 'dish 'dish mo dhali dhalki ana sona ki bwa jin 'kuçu ki 'kari'th

mo mmopar sho'k mo gom to jin di'da bori ana mo be, ² mmohil 'kup ka Yesus mo a'di jin ta'da 'kaŋ'kup mo dhali a'di jin midi thim mongam gwo is bana mo, ma a'di gom moŋ'kuny bwa jin diki'da bori a'di mo tani a'di 'dimki 'kup mo gom cwany'ciſhan dhul mo mmorukkina a'di mo jin 'thenu is mo dhali a'di ca'bki'd ki me'da bim poros ma ƙursi ma Arumgimis mo be.

³ Nyit̄hi/ a'di mo, a'di jin 'dimki 'kup mo 'peni imanmii miinthus mo kun ta 'kup ki 'kup ki a'di kan apo/ a'di mo, wakan ki um mini 'koki ca mo e mo jin wunu is e mo walla eya dum bum jin mina buye/ i'thi mo. ⁴ E mom bum jin askina uma shir shir apo/ miinthus mo tani um 'koki ro'c a'di naskina/ mo mmopu'd mo e shushan mii jin mina umi wola bas buma 'cesh mo be. ⁵ A/dhali um ŋaki mo jin malasu um mo jin yukkanu um ki iya/ mowa? mmo/o gwo mo ki:

Ya/m pem dhalku/ ki halipa jisa jin yedha Tapa /e sho'k mo
walla dhalku/ ki sul mo jin 'bidhu /e adu is mo ki /e ćinuwa jisa ki a'di mo.

⁶ Haali/ Tapa a'di ki ćiya jisa jin yedhu wathi/ sho'k mo a'di jin ena a'di mo be.
dhali dor aris iya/ ka 'dete/ 'dete/ mo, uni gun bu'thkina a'di mo be.

⁷ A'di ta'da jisa jin yedhu wathi/ sho'k mo jin mina umi mii 'dim 'kupi cine/ mo be. Arumgimis miiki um mo me'd iya/ mo. Haali/ ya/ jana ŋala/ di'd jin ćina com ki ćiya jisa mo? ⁸ Waķki/ um dhalu ki dar ga jisa jin ćinu mmoye'th um sho'k mo tani, a'di jin pwakkunu mo gom 'kwani 'baar mo tani, wakan um ta ući kun 'kon ki laça/ mo dhali um 'koki ta iya/ mo be. ⁹ Ki gwo yansan jin 'ce'de'd apo/ mo tani ana takina gi ibabam bana mo e mony'cesh mo mmoci ana ajisa mmoye'th ana sho'k mo dhali ana taķkina uni mo be. Dhali bunya/ mina ana 'koki 'dap 'twa/ mo eya Babam bana gi ku gi shi/in mo dhali 'ko mowa? ¹⁰ Haali/ uni ćiki ana ajisa jin yedhu ana sho'k mo ki ari mo mo me'd jin ona bwa uni mo. Hili Arumgimis ćiki ana ajisa jin yedhu ana sho'k mo gom mom'boro'd bana mo, ki ana mina pwak mondhelel piti mo be. ¹¹ Gom ari mo mo tani arisa jisa kun ćinu mmoyetha ye'th sho'k mo tani wana e ki jin 'koshu ka nyor mo, ma mmodhal bwaj 'kunyga/ e i is mo. Yan'ko'd mo tani a'di ki gwono'd maman gi mo ma ƙar/e mo jin ta mo ma ƙu'th is mo e uni gwansan kun ye'thkina a'di sho'k mo be.

Arum jin Rumu Apo/ 'Kwani kun Waķkina 'The ma Arumgimis mo

¹² Wakan 'deki me'd bum kun 'kon ki polkon mo dhali 'bithi 'kupa'dupun bum kun miin ki 'ka'da/ 'ka'da/ mo ¹³ dhali dhuyi bway tur ka ji sho'k gom sho'k bum mo, wakan ki a'di jin ta ŋwol mo tani minu 'taki 'koki kar ka pije/ 'peni gwocor mo, hili mmodhal mii e i is mo mmowaça/ waç mo be. ¹⁴ Biriya bir mo gom moŋku'th is mo nyakka ris 'kwani 'baar mo dhali gom mo ma dhelel mo, a'di jin mola wathiŋ kamu/ par Tapa e ki sule/ mo ki dar gi a'di mo be. ¹⁵ Mishi gwo 'ban mo ki wathin tal 'dej kamu/ midi diki ush me'd mo mmobudha 'the ma Arumgimis mo, dhali dar gi mo ma birman jin ƙa/aķa/ mo mmo'ka ale/ mo dhali rak monto'c bwa mo dhali ki a'di mo tani aris 'kwani ka ris warkin ki uni kun shi/u is mo be, ¹⁶ dhali ki wathin tal 'dej kamu/ midi diki mii mii jin miinu miinyçal mo walla diki dhu mii kun kogu mo, me'da lisu mo, a'di jin yolki mo ma bwanyaram piti ki tonṭe/ jin shwanu 'te/ mo be. ¹⁷ Haali/ um mishkin ŋ'ko'd ki a'di ona bwa ki mal gi mom'bor mii mo tani a'di waķkunu mo haali/ a'di diki gam bula kamu/ mmorica du is mo, ba a'di ŋapki a'di ki bur bur ki jabu'th mo be.

¹⁸ Haali/ um 'koki pu'd mo e wosh jin minu ta is ki me'd mo, a'di jin ta o'd jin shwa'd ka le'd mo, dhali mondthurumi'd mo dhali mondthurumi'd jin 'cethki'da 'tum mo dhali apunthar jin 'theķi'd mo ¹⁹ dhali ko ma poome/ mo dhali 'twa/ jin ta gi gwo kun ʈu'c imancik uni mo mmodot gwo mo ki gwo gwansan minu 'koki oku/ ki thatha/ thatha/ mo gom uni mo be. ²⁰ Haali/ uni moli 'dim 'kup moyi gom gwoŋkan yan jin ćikunu mo jin o gwo mo ki: Waķki/ isi kani tombwaasho midi mumbur wosh yan ki is mo tani a'di

minu 'kosh ki wosh mo be. ²¹ Ka jij gana/ nyça/, wakan mo, mo jin koguwa ƙo/ is diki'd mo e bwambori jis/em piti mo ka Musa o gwo mo ki: Aha/ deekina is mo ki moŋko/ is kagahara mo be. ²² Hili um pu'dkin mo e 'Kuwosh ma Sihyuun mo dhali e 'peŋkuman Bampa/ ma Arumgimis jin di ki e mo, a'di jin ta bampa/ gi momis jin ta Pa Urushaliim mo, dhali eya ris iman'doyu gwom piti kun molu derj e mo eya dhana tul 'kup kun tula uni is mo be, ²³ dhali eya dhana tul isa kamu/ gom uni kun tana bwanyara/ mo, uni gun 'kwarkunu gway mo eya warka/ gi momis mo, dhali eya Mandwall gwo mo a'di jin ta'da Arumgimis gom 'kwani 'baar mo, dhali eya ris shi/in gi 'kwani kun tana kar/e mo kun dhunu ki ku gun iskin mo, ²⁴ dhali eya Yesus mo, a'di jin doshki'da galany mo gom gwo jin ta jin this jin gamu me'd mo, dhali e mo jin kukuskunuwa bas mo jin onu gwo ki o ma aane/ mo ka bas yan bol ji ma Habiil e mo be.

²⁵ Hili um ki 'bore/ mo. Dhalki a'di ki ush mo, a'di jin torki um gwo mo. Haali/ wakki/ uni 'koki ye mo ki uni ushki a'di gwo mo, a'di jin rumki uni ki gwo mo e mony'cesh yan mo tani ba ana bala mina ye kata mo wakki/ ana mina wak a'di mo, a'di jin rumki ana ki gwo mo 'peni momis mo? ²⁶ 'Twam piti a'di yikinki mony'cesh is mo me'dyin mo. Dhali hili shwane/ a'di oki gwo is mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ dok/e mina yikin jasi mony'cesh is mo yisa, hili si'da/ momis mo be. ²⁷ Gwo gwansan kun on ki: Aha/ dok/ e mina, ba/ tani uni 'kayi gwo 'kus mo goma joç jin jocu/ mo gom is jin yikinkunu mo, me'd gwo jin onu gom to kun ukkunu mo, ki mii gi wakan mo tani ki to kun molu yikin is mo tani mini 'taki 'ko mo be. ²⁸ Wakan mo, dhalki ana tana gi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo gom mmobu'th 'peŋkuman bampa/ jin molu yikin is mo dhali wakan dhalki ana cina Arumgimis mo jin lujuwa luŋ mo jin mishu bu'th mo ki mo jin tukuwa tuk mo dhali ki moŋko/ is mo. ²⁹ Haali/ Arumgimis bana a'di shwa'd ki o'd ki bar bar mo be.

13

Miin To kun Miinu ki 'Bore/ mo 'Borki'da Arumgimis Bwa mo

¹ Dhalki mo/en jin en ma waƙ ka rem 'kup mo ƙikir di mo. ² Dhalku/ ki mii mii ma pinykin is mo mmotor mii jin minu ta gu'b bum ƙal mo goma ris yilkina/ mo, haali/ gom mii gi wakan mo tani kun tiya suski iman'doyu gwo gu'b buni mo ki mii jin molkina uni uni mo be. ³ Kayi uni gwansan e mo kun 'kokin eya sijin mo, ma me'd jin nyaakkina um 'ko eya sijin nyaakki uni mo. Dhali nyaakki uni gwansan kun miinu ka jin thus e mo, haali/ um si'da/ nyaakki 'ko e bunqwar is mo be. ⁴ Dhalki mash jin mashu ki mash gana/ mo karu ki montaki bwaman umi 'baar mo dhali dhalki mo gi miinu miimash karu ki jin kogu mo haali/ Arumgimis midi dwall gwo mo gom uni gun ha'k 'pen' ceŋ gwath mo dhali up kun ta kumana 'ka mo dhali uni gun mii miinycal mo. ⁵ Dhuyi moŋ'koki/em bum ki 'kus mo 'peni mo jin enuwa guurush mo dhali kapi um mo ki to jin tana um mo, haali/ a'di oki gwo mo ki: Aha/ mina diki ush me'd ki sule/ sule/ mo gom um mo walla aha/ mina diki dhal um 'pen mo be. ⁶ Wakan, ana mina kar dhan mo jin wuna ana a'di jwa i is mo mmo/ o gwo mo ki:

Tapa a'di ta'da Manwoth pem mo be.

Dhali aha/ mina diki ta ƙo/is mo.

Ki to gi wakata imina 'kwani mii aha/ mo?

⁷ Kayi imanshu/um bway e mo, uni gwansan kun oki um gwo ma Arumgimis mo dhali nyithi/ adu'd mii mo gom moŋ'koki/em buni mo dhali thokiyi thok mo gom mongam gwo is buni mo. ⁸ Yesus Kristhos ta a'di ma tili/ mo dhali ji gi shwane/ mo dhali gom ki sule/ sule/ mo, a'di jin diki war mo. ⁹ Dhalku/ ki ta uni kun minu susi per mo ki gwo kun ƙoru kun 'kona e ki she/ ki she/ mo dhali kun molu mo naskina/. Haali/ a'di 'boro'd mo ka du minu 'bi'th is ka 'the mo, yisa ki tonṭe/ mo, a'di jin midi diki ha me'd mo gom uni gun shwaki uni mo. ¹⁰ Ana tana ga gwaṭa/ jin miinuwa basa 'cessh mo, dhali 'peni a'di mo tani uni gun miiki to mo gom gu'b burrinye/ mo tani 'konuki dhal bway mo mmoshwa to

mo be. ¹¹ Haali/ bungwar is gi to/e gwansan kun wolkunuwa bas buni kun ƙalkunu mo e mo jin kogu mo ka gasiis jin ca'd mo gom mii kun 'cithu/ a'di a'cesh mo gom miinthus mo tani uni ci'thkunu ki o'd mo ka pije/ 'peni gu'ba'ku/ mo be. ¹² Wakan Yesus si'da/ 'koshkina is ka nyor mo ka pije/ mo 'peni 'twaŋkala goŋ mo, ki mii gi wakan mo tani ki a'di midi dhagam 'kwani ka bas pitiŋ gana/ mo be. ¹³ Wakan, dhalki ana ƙala ya ka bor mo e a'di ka pije/ mo 'peni gu'ba'ku/ mo, mmokala sor jin minu sor ana gom a'di mo be. ¹⁴ Haali/ mmahan mo tani ana dara gi 'peŋkuman bampa/ jin ta a'di jin midi di ki sule/ sule/ mo, hili ana simma 'peŋkuman bampa/ e mo jin midi pu'du/ mo be. ¹⁵ E a'di mo tani dhalki ana si'da/ t̄ikira 'ko mo mmoci mo jin miinuwa basa 'cesh mo mmomarja Arumgimis mo, a'di jin ta gwo mo kun mini pi 'peni 'twam bana kun ta maman mo 'peni mo jin nyithu/ gway piti mo be. ¹⁶ Dhalku/ ki mii mii ma pinykin is mo mmomii mii kun 'boron mo dhali mmopwak to bwa mo a'di jin tana um mo, haali/ ki to gi wakan kun 'cithuwa basa 'cesh mo tani a'di 'borki'da Arumgimis bwa mo be.

¹⁷ Hayi uni gwo e mo uni kun tana shu/um bway gom um mo dhali 'dapi 'twa/a 'cesh e uni mo. Haali/ uni 'kon mo mmotima kashiram bum mo me'd 'kwani ƙun 'kokin mo kun mini mii ci gwo mo. Dhalki uni mii a'di yansan ki bwarj 'kunyga/ mo, dhali yisa ki bwa kun biṭu ka lunju'b yisa, haali/ a'di midi 'taki diki ta shi/ miim 'boro'd gom umi.

¹⁸ Thoyi gom aman mo, haali/ aman misha ki isa duŋ gana/ mo ki aman dhelekina 'twa/ ma dum bam ki dhelel mo mmo/o bwa mo mmomii mii kun minu taŋka tak mo eya ris to 'baar mo be. ¹⁹ Aha/ tirrishkina gwo ka daran du kagahara mo ki um mini mii to gwansan mo, ki mii gi wakan mo tani ki aha/ minu 'taki waru/ mii is ka nyar'ko'd mo e um mo ki 'dishe/ mo be.

Mom'bor Mii jin Dhalu Me'da Po/ 'Kwani mo dhali Monthe Me'd ki Ƙwalany mo
²⁰ Shwane/ dhalka Arumgimis gi moŋku'th is, a'di jin guyi Tapa Yesus bana 'peni mowu mo dok/e, a'di jin ta'da Amanhil ka'bal, ka bas gi gwo jin gamu me'd jin midi di ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo ²¹ mmoṭe um ka ris to kun 'boroni 'baar mo ki um mini mii bwam piti mo, mmo/umkina a'di e um mo a'di jin 'bor a'di bwa mo e bwambori jis/em piti mo, eya Yesus Ƙristhos mo, e a'di jin mina monyca icil ki sule/ sule/ mo dhali ki sule/ sule/ mo. Amen.

²² Aha/ yipa 'kup 'kupki um iwaƙ mo. Thonaa/ me'di 'ko'd mo ki gwom pem jin malaskika/ um mo haali/ aha/ 'kwarkina um gwo ki e 'pe'pere/ mo. ²³ Um mini 'taki mish gwo 'ban mo goma kam bana ka Timuthawuus mo gom 'cuk jin 'cukkunu a'di mo. Ki a'di mo tani aha/ mina par um e mo waƙki/ a'di midi pu'du/ ki 'dishe/ mo be. ²⁴ Theki aris imanshu/um bway me'd mo dhali aris uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo. Uni gwansan kun pu'dkin mo 'peni Pa Ithaaliya mo hashki um monthe me'd mo be. ²⁵ A'the midi di gom umi 'baar mo. Amen.

Gwo jin 'Kwar ma YAKUUB mo

Monthe Me'd mo

¹ AYakuub jin ta çiŋkina/ ma Arumgimis mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.
E uni kun 'kon ma waki 'kume'd i'ce'dka su/ mo uni kun cekerkunu bwa mo.
Monthe me'd mo.

Mongam Gwo Is dhali Mo jin Dhunu Is ki Gwa'd mo

² Kari bwaŋ 'kunyga/ mo ma, iwak pem, ki um jemki 'kup ki mompal ki she/ ki she/
mo. ³ Haali/ um mishkin ki mompal gi mongam gwo is bum pucurki'd mo mmotel sho'k
mo be. ⁴ Dhali dhalki mo jin telu sho'k mo 'tu'da/ mo jin pucuru mo ki um mini ta kum
'borgan gana/ mo dhali ta kun thimin mo mmo'koki har toŋ kamu/ mo.

⁵ Wakki/ jan tal 'deŋ kamu/ 'peni bwam um hara moyuk mo tani dhalki a'di doto'da
Arumgimis mo a'di jin ci'ki'da ris 'kwani ka dun gana/ mo ki dar gi nadhum mo dhali a'di
minu ci a'di mo be. ⁶ Hili dhalki a'di dot a'di ki mongam gwo is mo ki dar gi bwa jin shinu
'kup mo haali/ a'di jin shina bwa 'kup mo tani wana e ki yi'deŋ ɿumma/ jin bir bakal mo
jin boru mo dhali jin 'dasha 'tham mo be. ⁷ Haali/ wathi/ ɿaan midi mii diki mii ɿosh
ki a'di midi bu'th toŋ kamu/ 'peni Tapa mo. ⁸ A'di jin 'kona bwa isu/ mo dhali a'di jin
gwakalki ya mo e bway piti 'baar mo.

⁹ Hili dhalka kana ha'th'ko'd ki kar mo mmokar 'bam piti ki ca mo e mo jin karu a'di ki
ca mo ¹⁰ dhali a'di jin ta pa ki pa mo e mo jin karu a'di ki gwa'd mo haali/ me'd jandi/ ma
sho mo tani a'di midi la pe mo be. ¹¹ Haala tente/ sulu'd mo ki mom'ba'th piti jin shi'bili
to mo dhali a'di ki ɿutha sho mo dhali jandim piti raskin mo dhali jarom piti 'ce'dkunu
sho'k mo. Wakan si'da/ wathi/ jin ta pa ki pa mo midi us mo ki jog e bway piti jin ura
a'di to isho'k mo be.

Mo jin Paluwa Pal mo

¹² Mom'bor mii gom wathi/ jin 'dimki 'kup mo e mompal mo haali/ ki a'di mishki
mompal mo tani a'di midi bu'th toŋ'kup gi mondiki/e mo a'di jin on ma Arumgimis gwo
is gom uni gwansan kun eni a'di mo be. ¹³ Dhalku/ wathij kamu/ ki dhal bway mo ki
a'di palu mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ pal ma Arumgimis mo. Haali/ Arumgimis molu
pal ki tonthus mo dhali a'di ki is piti si'da/ diki pal jan tal 'de/ mo be. ¹⁴ Hila ris 'kwani
ka 'dete/ 'dete/ palkunu mo ki a'di jin diri'da dir mo dhali cesha bwa en'dap buni mo be.
¹⁵ Dhali yan'ko'd mon'dap e ki a'di bwaakunu mo tani a'di dho'thi miinthus mo dhali
miinthus ki a'di caki'd mo tani ɿalki mowu mo be.

¹⁶ Dhalku/ ki ta uni gun hegu e mo ma, iwak pem kun enka/ mo. ¹⁷ Aris tom 'boron
gun ciŋku ki me'd mo kun ta kum 'borgan gana/ mo tani uni 'peni momis mo mmothulu/
mo 'pena Baba gi moŋkush mo. E a'di mo tani mo jin akuwa ak yisa di'da walla ala piyi'd
si'da/ 'peni mo jin ɿukuwa ɿu'k mo. ¹⁸ 'Peni bwam pitij gana/ mo tani a'di ki dho'th ana
mo ki gwoŋ gana/ mo ki ana mina ta maman kun ɿwa/a/ 'peni mo/uk piti mo be.

Gwo jin Ci'ku dhali Mii Gwo mo

¹⁹ Mishi gwo yan mo ma, um iwak pem kun enka/ mo. Dhalka ris 'kwani 'baar ka
'dete/ 'dete/ mer is mo ki jahanne/ mmocik gwo mo dhali ɿori naskina/ mo dhali o gwo
mo dhali ɿori naskina/ mo dhali miiya nyor mo. ²⁰ Haala nyor jin miina wathi/ mo tani
a'di diki ta to jin mii mo ma ɿar/e goma Arumgimis mo. ²¹ Dhali ki mii gi wakan mo tani
dhuyi aris tony nyogga/ 'pen ka pije/ mo dhali mii kun 'coka'cok kun ishin ka enthus mo
dhali bu'thi mo jin dhunu is ki gwa'd mo gwo jin sinu mo a'di jin mishki'da ɿashiram
bum woθ mo.

²² Hili tayi imanmii gwo mo ma dhali dhalku/ ki cik gwo jasi 'te/ mo mmohe'k is bum e mo. ²³ Haali/ wakki/ wathin 'de/ jin cik jasi gwo 'te/ mo dhali diki mii a'di mo tani a'di wana e ki wathi/ jin hili jis/em piti jin dhodhu a'di mo eya hiljaro/ mo. ²⁴ Haali/ ki a'di hilki is piti mo dhali ya mo tani dhali ki jahanne/ a'di ki this mohil jin wana a'di kan e mo be. ²⁵ Hili a'di jin tu gwoŋkan jin ćinum 'borgaŋ gana/ mo tani a'di jin ta ji gi kara'da kar ki 'kus mo dhali a'di jin 'dim 'kup mo mmodiki cik jasi gwo 'te/ mo mmoothis a'di e mo tani hili mii a'di yan jin miinu mo tani a'di iminu 'bor mii mo e a'di jin miikina a'di mo be.

²⁶ Wakki/ wathij kamu/ kulum gwo ibwa ki a'di ta'da manluŋ to mo dhali diki 'kalitha le'd piti mo tani hili a'di he'kki'da dum piti e mo, mo jin luŋa wathi/ yan mo tani a'di ta mii jin miinu ki pe'th mo be. ²⁷ Mo jin luŋa aluŋ jin dheleli'd mo dhali jin dinuki shi/ ki mii gi wakan mo ībwambor ma Arumgimis mo dhali Ababa a'di wa cikise/ mo be: mmohil gom uni gun tana thipa/ i e mo dhali uni gun wuna ikatħ mo e monto'c bwam buni mo dhali mmokar is pitiŋ gana/ mo ki dar gi monyogga/ mo 'peni mony'cesh mo be.

2

Gwo jin Rumu Apo/ Mii gi Miinuwa Mii ka Gwar 'De/ mo

¹ Iwak pem, dhalku/ mii ki mii ka gwar 'de/ mo me'd jin bu'thkina um monggam gwo is mo e Tapa Yesus Kristhos bana mo, a'di jin ta Tapa gi monyca mo. ² Haali/ wakki/ wathij kamu/ ta gi 'dolkon to me'd mo dhali hi'th burrinye/ jin bol tiya e ki 'bor i is mo mmoyayu/ e gu'b gi montul is bum mo tani dhali wathiŋ kamu/ jin hatha'ko'd hi'th burrinyem porkin pu'dki'd mo si'da/ tani ³ dhali um ci a'di jin hithi burrinye/ jin bol tiya e ki 'bor ahirdhe/ mo dhali o gwo mo ki: Çä'bi imahan mo ma gana, dhali um ka yiha/ ki o wathi/ jin hatha'ko'd gwo mo ki: Doshi mmattaan, walla, Çä'bi e sho'k pem mmahan mo ma tani ⁴ 'kona um ki mii to ka kwam bwa wakan e bwam is bum mo dhali ta imandwall gwo gom gwonthus kun kulumkina um ibwa mo 'taa? ⁵ Dhuyi 'ce mo ma, uma wak pem gun enka/ mo. Din ma Arumgimis ki kwany uni gwansan kun hatha'ko'd e mony'cesh mo mmota pa ki pa mo e monggam gwo is mo dhali mmota imankal mal gi bampa/ gi momis jin okina a'di gwo is gom uni gwansan kun eni a'di mo 'taa? ⁶ Hili um this wathi/ jin hatha'ko'd mii mo. A'di diki ta unim pa kun 'cwar umma? A'di diki ta uni gun dir um e mo jin dwallu gwo mo 'taa? ⁷ A'di diki ta uni gun wal gwo sora po/ gway yan ki a'di jin taku mo jin yuķu um mo 'taa?

⁸ Wakki/ um ka jin gana/ thimki gwoŋkan ma malik mo isi me'd Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo ki: /E mini en amannyak çä'b pini me'd is piniŋ gana/ mo tani um miin ki 'bore/ mo be. ⁹ Hili wakki/ um mii mii ka gwar 'de/ mo tani um miiki miinthus mo dhali um waka gwoŋkan jin ćinu mo me'd 'kwani gun dhanjki gwo mo be. ¹⁰ Haali/ a'di yin jin dhuki gwoŋkan jin ćinu mo ka 'dan'dap mo hili i/ush me'd mo gom jan tal 'de/ mo tani a'di wara'd ki wathi/ jin dina mii i'ba/ mo gom uni 'baar mo be. ¹¹ Haali/ a'di jin o gwo mo ki: Dhalku/ çal ki mii mii mo ma, a'di si'da/ o gwo dok/e mo ki: Dhalka 'kosh ki mii 'kosh mo ma. Waķki/ /e diki mii miinyçal mo hili i'kosha 'kosh mo tani /e waran ka mandhaŋ gwoŋkan jin ćinu mo be. ¹² Wakan oyi um gwo mo dhali miiyi to mo wakan me'd uni gwansan gun minu dwall gwo mo 'ko'di gwoŋkan jin dhu'da dhu ki 'kus mo. ¹³ Haali/ gwon dwall a'di dar gi mo jin minu mimiimii mo e a'di jin diki tor momiimii mo. Hili momiimii ta mo jin pinu mii e apo/ gwon dwall mo be.

Monggam Gwo Is ki Dar gi Mii mo tani A'di Wu'd mo be

¹⁴ Dhali gwo bala nyo/u kata mo, iwak pem mo, wakki/ wathi/ o gwo ki a'di ta'd gi monggam gwo is mo hili idiki mii to mo tani a/mina monggam gwo is piti ita a'di is ki me'd mo 'taa? ¹⁵ Waķka kan walla 'bwahan hatha to hi'th 'ko'd mo dhali dar gi tonte/ mmoshwa mo tani ¹⁶ dhali jan 'de/ 'peni um o uni gwo mo ki: Iiku/ ki mongku'th is mo

ma, dhali, 'Bathi is ki 'ba'th mo, dhali, 'Tu'di/ mo, ki dar gi to jin çina um uni mo mmota mo gom bungwar is buni mo tani a/dhali mii yan a'di nyo/u ki 'bore/ 'taa? ¹⁷ Wakan si'da/ mongam gwo is ki is piti mo wakki/ a'di dinuki mii to mo tani a'di wu'd mo be.

¹⁸ Hili wathin 'dej kamu/ midi o gwo mo ki: /E tan gi mongam gwo is mo dhali aha/ tana gi mii mo. Tor aha/ mongam gwo is pini ki dar gi miim pini mo ma dhali aha/ ki miim pem mo tani mina tor /e mongam gwo is pem mo be. ¹⁹ /E gami gwo is ka Arumgimis tal 'de/ mo. /E miin ki 'bore/ mo be. Me'da rum thus kun nyo/on si'da/ gam gwo is mo dhali cuna is ki thunthur mo. ²⁰ /E ona bwa ki to minu tora, /e cim pus yan, ki mongam gwo is ki dar gi mii mo tani a'di ta'da bush 'ko'd mo be. ²¹ Ibrahiim jin ta'da babam bana dinuki kar ki mo ma kar/e ki mii mo ki a'di ci ya/m piti ka Is/hak apowa gwata/ jin miinuwa basa 'cesh mo? ²² /E mishin ki mongam gwo is nyak ya ki miim piti mo dhali mongam gwo is a'di thimkunu ki mii mo be. ²³ Dhali Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo thimki gwo jin onu mo ka: Ibrahiim gamki'da Arumgimis gwo is mo dhali a'di karu a'di ki mo ma kar/e mo, dhali a'di yuku ka mugu ma Arumgimis mo be. ²⁴ /E mishin ki wathi/ a'di karu ka kar/e ki mii mo dhali yisa ki mongam gwo is a'di 'de/ yisa. ²⁵ Dhali ki mii jin nyaka'd kan mo tani dinuki kara Rahab si'da/ jin mii miinycal mo, ki mo ma kar/e ki mii mo me'd jin bu'thkina a'di igumbway mo dhali tu'c uni ki ii ka pije/ ki bwaya kamu/ mowa? ²⁶ Haali/ me'd bungwar jin dar gi shi/in mo tani a'di wuki'd mo, wakan si'da/ mongam gwo is jin dar gi mii mo tani a'di wuki'd mo be.

3

Ale'd

¹ Um mini mii dhalku/ ki ta aris ka aris mo mmota imantor gwo mo, iwak pem, haali/ um mishin ki ana gun tora gwo mo tani minu dwall gwo ki miiwak jin 'bitha'bi'th ki nyanye/ mo be. ² Haali/ ana 'baar mo tana iman'cith mii ka ris e i'pen mo dhali wakka cin 'dej kamu/ jin diki 'cith mii e i'pen e gwo jin ona a'di mo tani a'di ta wathim 'borgan gana/ mo jin mish 'kali bungwar | isi 'baar mo si'da/. ³ Wakki/ ana dhuna ton 'kali e | 'twa/ shumarum mo jin mina uni ha ana gwo e mo tani ana susa bungwar is buni 'baar mo be. ⁴ Hili gwo goma kur yi'de/ mo ma si'da/, ba uni gun caaca kagahara mo tani dhali borkina 'tham kun 'bitha'bi'th mo tani uni shunu bway ki ushi cwam bum 'pen mo e mo yin jin ta bwa ma manbora kur mo be. ⁵ Wakan ale'd a'di ta ari tom bungwar is mo dhali kar 'ba/ ki ca mo gom to gun caaca mo. Bwany cwa wa'di caa jin karkunu mmoshwa ka le'd ga ara kapany o'd mo.

⁶ Dhali ale'd a'di ta o'd mo be. Ale'd a'di ta to gi 'kwaniny'cesh jin diki ta kar/e ibwaman tom bungwar is bana mo mmonyo/ bungwar isi 'baar mo mmoci'th ki o'd 'peni buyem pa jin dhodhuwa dho'th jin dosh 'peni o'd mo dhali jin cidhu ki o'd ki mo/o'd mo. ⁷ Haali/ aris to gun 'kona sho'k do dojon e ki she/ ki she/ mo tani dhali 'dii dhali to gun paarana 'cesh mo dhali to yi'de/ mo tani uni mishu non kup mo mmo'te 'twa/ mo dhali uni nonu 'kup mo mmo'te 'twa/ mo ki wathimpa en'thi/ mo be. ⁸ Hili wathimpa en'thi kamu/ yisa mishuwa le'd non kup mo mmo'te 'twa/ mo ki sule/ sule/ jin bir bakal ka yempa/ gom tonthus jin 'tu'du/ mo ka ati'd gi mowu mo be. ⁹ Ki a'di mo tani ana 'bora Tapa mii mo dhali Ababa mo dhali ki a'di mo tani ana jeekina 'kwani mo ana gun ukkunu mo mmowa e ka Arumgimis mo. ¹⁰ 'Peni 'twa/ yan mo tani mom'bor mii pu'dki'd mo dhali monyjee mo. Iwak pem, gwo yansan ka ba/ imidi 'taki diki di wakan mo. ¹¹ A/yi'de/ yidhithga/ dhali jin ka/aka/ du'dun mo 'peni 'twan 'deya? ¹² Cwampu/ midi mish dho'th mamana setuuna, iwak pem, walla cwalmana mura'th midi dhodha pu/ 'taa? Wakan si'da/ yi'dem 'bala'thga/ mol war ki yi'de/ jin yidhithi'd mo be.

¹³ Kaja a'di iyukayuk mo dhali mish gwo 'ban mo ibwam um mo? Ki miim 'borgam piti mo tani dhalki a'di tor a'di ki miim piti jin kara a'di is ki gwa'd mo ki moyuk mo. ¹⁴ Hili wakki/ um ka/ ma du ki ka/ mo mmoshi/ bwa mo dhali ta ham 'kus mo mmo'tula dum bum nycine/ mo tani dhalku/ ki dhu 'ba/ ki ca mo dhali mmota ator mo gom gwoj gana/ mo. ¹⁵ Moyuk yansan diki waki jin yayi'd ka 'cesh 'peni momis mo hili a'di ta jany 'cesh mo, dar gi to gi shi/in mo, ta ji ma rum thus kun nylo/on mo be. ¹⁶ Haali/ ki mo gi shinu bwa mo dhali mmota ham 'kus mo mmo'tula du mo 'kon mo tani a'di mina mo jin dujkuru mii mo dhali mo jin botu ki miim bulga/ 'baar mo 'ko mo be. ¹⁷ Hili moyuk 'peni momis mo tani ta jin twa/a/ jin dheleli'd mo, yan'ko'd mmota gi mojku'th is mo dhali mmo'thup e mo dhali mmoka'd bwa mo dhali mmo'tu'd ki momiimii mo dhali ki maman gana/ mo dhali mmodar gi mii ma gwar 'de/ mo walla mmodar ki washila/ mo be. ¹⁸ Dhali maman gi mo ma kar/e mo tani a'di sinu ki mojku'th is mo ki uni gwansan kun dhukina dhu ki mojku'th is mo be.

4

Mmo'koki Ta Mugu gi 'Kwaniny'cesh mo

¹ 'Peni mana yarin ma nyor mo dhali 'peni mana askina um ibwam um mo? A'di diki ta en'dap bum 'taa? kun askin e tom bujgwar is bum mo? ² Um 'kona gwo ibwa mo tani dhali um 'koki gam a'di mo. Wakan um ki 'kosha 'kosh mo. Dhali um 'thotha bwa mo tani dhali um mol a'di bu'th mo. Wakan um askin mo dhali gama nyor mo. Um 'koki gam to mo haali/ um 'koki dot to mo be. ³ Um dotki to mo tani dhali um 'koki bu'th a'di mo haali/ um dotki to ki dot thus mo mmo'baar a'di jin 'dapa um e mo be. ⁴ Um 'kwaniny cal, 'kona um ki mish mo mo ki mmonyak to mii ki 'kwaniny'cesh mo tani a'di ta 'kup ka Arumgimis mo? Haali/ a'di wakan mo tani a'di yin jin ona bwa ki ta mugu gi 'kwaniny'cesh mo tani kar is piti mo mmota 'kup ka Arumgimis mo be. ⁵ Walla a/tosha um ki Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo o gwo ka wuny is mo mmo/o gwo mo ki: A'di jin shwana dhabana nyor apo/ shi/in jin kara a'di mo mmoça'b e ana mo? ⁶ Hili a'di ciki'da 'the ki nyanye/ mo be. Dhali wakan a'di o gwo mo ki: Arumgimis ceshki mo mo gom uni gun dhu 'ba/ ki ca mo hili a'di ki ciya 'the gom uni gun dhu is buni ki gwa'd mo be. ⁷ Ci is bum wakan ka Arumgimis mo ma. Roc'i tapa ma ruma 'cesh mo ma dhali a'di midi gus mo 'peni um mo be. ⁸ 'Dishi Arumgimis is mo ma dhali a'di midi 'dish um is mo be. Lami me'd bum mo ma, um 'kwani kun ta imannii miinthus mo dhali dheleli adum bum mo ma, um 'kwani kun 'kona bwa ka susu/ mo. ⁹ Tayi buyem pa mo ma dhali koyi mo dhali ki kony jabu'th mo. Dhalki mompe'th bum wara'd ki mojko mo dhali dhalki bwañ 'kunyu'd bum wara'd ki mondiñ bwa mo. ¹⁰ Dhuyi is bum ki gwa'd mo ibwambori Tapa Arumgimis mo ma dhali a'di midi dhu um ki ca mo be.

Mmodwalla Kan Gwo mo

¹¹ Dhalku/ gwonthus ki o ka rem 'kup mo ma, iwak pem. Haali/ a'di jin oki gwonthus apowa kam piti mo walla dwalla kam piti gwo mo tani a'di oki gwo apo/ gwojkan jin cinu mo dhali dwall gwojkan jin cinu gwo mo. Hili wakki/ /e ki dwall gwojkan jin cinu gwo mo tani /e tana manmii gwojkan jin cinu mo yisa hili /e tana mandwall gwo mo be. ¹² Amanci gwojkan jin cinu mo tani di'd 'de/ mo dhali amandwall gwo di'd 'de/ si'da/ mo, a'di jin mishi'da mish woñh mo dhali mmo'ce'da/ 'ce'd sho'k mo. Hili ki /e ja dwallkina mannyak ca'b pini gwo mo?

Dhalku/ 'Baki 'Theki Mis goma 'Thamo/ mo

¹³ Iiyu/ shwane/ mo ma, um uni gun o gwo mo ki: Shwane/ walla ka'thamo/ ana mina ii mo e mo ciki/ dhali ciki/ e bampa/ mo dhali 'baar yil mo imun mo dhali yol to mo dhali gam nyunycina/ mo. ¹⁴ Hili um 'koki mish to gun mini mii ka'thamo/ mo. Moj'koki/em bum wakata mo? Haali/ um tana wulpe/ kun piyin ki ari mo mo dhali la pi mo be. ¹⁵ Gom

kan ka ba/ gun o gwo mo ki: Wakki/ Tapa ona bwa mo tani ana mina 'ko ki e mo dhali ana ki mii to yansan mo walla to caan mo. ¹⁶ A'di ta a'di, um dhuki 'bam bum ki gwo jin baha um mo. Aris mo jin dhunu is ki ca mo tani uni ta tonthus mo. ¹⁷ A'di yin jin mish jim 'boro'd mo mmomii mo dhali diki mii a'di mo tani gom a'di mo a'di ita miinthus mo be.

5

Gwo jin Rumu gom Uni gun Ta Pa ki Pa mo

¹ Iiyu/ shwane/ um gun ta pa ki pa mo mmoko mo dhali mmowol cuuwa/ mo gom monṭo'c bwa gun pu'dkina po' um mo. ² Tom bum kun tana um pa ki pa mo tani pu'kin mo dhali burrinyem bum shwan ma dhurany mo. ³ 'Dolkon ganam bum dhali 'dolkon kush bum wu gure/ mo dhali gurem buni kun wuna uni mo tani mini ta gwontor apo/ um mo dhali a'di midi shwa buŋwar is bum mo me'd o'd mo be. Um tul to gun ish kumma/ is mo goma cim kun 'koni 'ko'd mo be. ⁴ Hili to gi gama uni gun miina tu'c mo, uni gun 'cithi/ to mo e bwam buntom bum mo kun baga um ka wun mo tani gwokin kagahara mo. Dhali ko jin gwona iman'cithh to mo tani a'di jidhirki'd mo e bwany'ce gi Tapa Arumgimis gi momis mo be. ⁵ Um 'koni mony'cesh ki 'kom bum mo dhali ki bwam bum mo. Um momoṭkina dum bum mo eya tee jin 'cithh/ to 'kus mo. ⁶ Um ta imanwaka wał mo. Um 'koshki wathinj kar/e jwa mo. A'di diki roç um mo be.

'Kući Bwa mo dhali Mo jin Paluwa Pal mo

⁷ 'Kući bwa mo ma ki 'kari'th wakan, iwak pem, ntaga cim jin mina Tapa pu'du/ mo. Hili mo mo ma, amankor to çorki maman to jin tana aane/ e mony'cesh mo mmo'kuça a'di bwa mo ki 'kari'th apo/ a'di ntagi a'di bu'thki'da sho'kjin twa/a/ dhala sho'kjij 'ko'd mo be. ⁸ Um si'da/ 'kući bwa mo ma ki 'kari'th mo dhali tela dum bum sho'k mo gom ya gi mina Tapa pu'du/ e me'd hila/ mo. ⁹ Dhalku/ ki miiya gumgum mo, iwak pem, apo/ ka rem 'kup mo ma, ki um minu 'koki dwall gwo mo. Hili mo mo ma, amandwall gwo a'di doshki'da po'/ campur mo be. ¹⁰ Me'd gi she/mm gi isa nyor mo dhali bwa jin 'kuçu mo ki 'kari'th mo tani iwak pem, budhi imançi gwo ma Arumgimis mo, uni gun çiki gwo gom gway gi Tapa Arumgimis mo. ¹¹ Hili mo mo ma, ana yuka uni gwansan ki ku gi 'bora bwa mo, uni gun 'kokunu mo mmotel sho'k mo. Um cikki gwo mo goma Ayuub telki sho'k mo dhali um parki 'pemen jin di'di bwan Tapa e mo, bahili Tapa Arumgimis a'di jin hilki'da hil mo dhali mmomii mii mo be.

¹² Hili apowa ris to 'baar mo tani iwak pem, dhalku/ ki o gwo is mmothul me'd mo walla gom momis mo walla gom mony'cesh mo walla ma e gwo jin onu isa tiya mo, hili dhalka nyem bum ta'da nye mo dhali hili dhalka yisam bum ta'da yisa mo, ki um mini 'koki ta'k mo e miiwak mo be.

¹³ A/wathinj kamu/ ibwam um 'kosha is ka nyor mo 'taa? Dhalki a'di 'tho'd mo. Dhali a/ wathinj kamu/ di'djin 'bora bwa mo 'taa? Dhalki a'di yuk gway gi momaj mo. ¹⁴ A/wathinj kamu/ ibwam um 'ba'thki'd mo 'taa? Dhalki a'di yuk 'kwani gwanyjaka/ ma kaniisa mo dhali dhalki uni 'thon mo gom a'di mo dhali wol a'di ayini 'kup ki gway gi Tapa mo ¹⁵ dhali ki mon'tho gi mongam gwo is mo tani a'di midi woł wathi/jin 'batha'd mo dhali Tapa a'di midi cu a'di mis mo dhali wałki/ a'di miiki miinthus mo tani a'di minu gwam mo be.

¹⁶ Dhali ki mii gi wakan mo tani piyi gwo miinthus bum ka rem 'kup mo ma dhali 'thoyi ka rem 'kup mo ma, ki um minu waç mo be. Haali/ mon'tho gi wathinj kar/e mo tani ta gi mom'bi'th e a'di mmowagas mo be. ¹⁷ Iliyya a'di ta wathi/ jin nyaka e 'dap^l ki ana mo dhali a'di 'thoki'd ka daran du mo jin min ma shoki diki he'th mo, dhali ki yili kwara mo tani dhali ka appe 'kona 'kupi pe'de/ mo tani asho'k diki he'th apo/ mony'cesh mo be.

¹⁸ Dhali yan'ko'd a'di 'thoki'd mo dok/e dhali momis çiki'da sho'k mo dhali mony'cesh dho'thki maman tom piti mo be.

¹⁹ Iwak pem, wa^kki/ jan tal 'den kamu/ 'peni bwam um dhereski'd mo 'peni gwon gana/ mo tani dhali jamu/ ki sus a'di ka nyaj'ko'd mo tani ²⁰ dhalki a'di mishi'd ki a'di yin jin susu'da manmii miinthus ka nyaj'ko'd 'peni bway dheres piti mo tani midi woth a'di akashiram piti 'peni mowu mo dhali midi kuma ma'diny miinthus 'kup mo be.

Gwo jin Twa/a/ jin 'Kwar ma BUTERUS mo

Monthe Me'd mo

¹ AButerus, a'di jin karu ki she/ mo goma Yesus Kristhos mo.

E uni gun 'kokin mo e bwaman 'kwanin tiya mo kun çekerkunu bwa mo e Pam Buntus mo dhali e Paj Galathiyya mo dhali e Paj Kabbadukiyya mo dhali e Pa Asiyya mo dhali e Pam Bithiniyya mo ² uni kun kwanykunu mo dhali kun 'kawurkin ma Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali kun dhagamkunu mo ki Shi/in mo gom gwo jin hana uni e mo eya Yesus Kristhos mo dhali goma bas piti jin kukuski'd mo.

Dhalka 'the dhali moŋku'th is minu mar is gom um mo.

Mo ma 'Tej Kape/jin Di ki E mo

³ Mom'bor mii midi di mo goma Arumgimis mo dhali Ababa gi Tapa Yesus Kristhos bana mo. Ka dhan momiimiim piti mo tani ana 'kokunu mo mmodho'th mo dok/e e mo ma 'tej kape/ jin di ki e mo ki mompi ma Yesus Kristhos 'peni mowu mo, ⁴ dhali e mo mal jin budhu mo a'di jin moli pu/ mo, dhali jin dinuki shi/ ki mii mo, dhali jin midi diki us mo ki jog mo, dhali jin karkunu mo gom um mo e momis mo. ⁵ Um gun jinu ki mom'bi'th ma Arumgimis mo ki mo ki moŋgam gwo is ki bway mwoθh mo, a'di jin thosonkunu mo mmotor eya tente/ ka tee jij 'ko'd mo. ⁶ E mii yansan mo tani 'kunyi um bwa mo ma, ba shwane/ ki ari mo yansan mo tani um mina isi 'kosh ka nyor mo ki mompal ki she/ ki she/ mo. ⁷ Wakan ki moŋgam gwo is bum gana/ mo, jin ta yintho/ ki yintho/ mo mmobol 'dolkon gana/ e mo, a'di, ba a'di jin mishi pu/ mo tani a'di nyo/u ki mo/ o'd mo tani minu 'taki gam mo mmoci moman mo dhali monyca mo dhali montak mo e mony'cee jin minu 'ceeya Yesus Kristhos mo be. ⁸ Ki dar gi mmopar a'di e mo tani um enki a'di mo. Ba um bala kun 'koki par a'di e mo shwane/ mo tani um gamki gwo is e a'di mo dhali 'kunykina bwa mo ki gwo jin molu bah mo dhali jin eka/ ek mo. ⁹ Me'd gwo jin thimkunu mo gom moŋgam gwo is bum mo tani um bu'thki bway mwoθh bum goma kashiram bum mo be.

¹⁰ Imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ kun oki gwo kun onu is mo goma 'the yan mo jin midi ta jim bum mo tani uni simmki mii e mo dhali doṭa/ doṭ mo gom bway mwoθh yansan mo be. ¹¹ Uni doṭkina doṭ mo goma ci en'thiŋ kamu/ mo walla mo mo jin ṭorkina Shi/in ma Kristhos jin di'd e uni mo me'd jin torkunu gwo ntwa/a/ mo gom isa nyor ma Kristhos mo dhali monyca jin midi di ŋ'ko'd mo be. ¹² A'di ṭorkunu uni eya tente/ mo ki uni 'koki mii to mo gom is buni mo, hili gom um mo, eya ris to gun bakkunu um shwane/ mo ki uni gwansan kun ta imanci gwom 'boro'd e um mo ki Shi/in Dheleladhelel mo, a'di jin hashkunu 'peni momis mo, uni kun ta to jin 'koshkina iman'doyu gwo te/ mo mmopar e mo be.

Ayu_k jin Yuku mo Mmo'ko 'Ko jin Kogu mo

¹³ Wakan deki adum bum mo dhali ķuthi is ki 'cese/ 'cese/ mo, dhali dhuyi a'tej kapem bum ki mon'tu'd mo apowa 'the mo, a'di jin pu'dki'di um mo 'peni mony'cee jin 'ceekunuwa Yesus Kristhos mo be. ¹⁴ Me'd uçi gun ha gwo e mo tani dhalku/ mii ki tash mo mmodhu e ki 'thir 'thir mo me'd jin miikina um 'thissa/ e miin dhamom pus bum mo. ¹⁵ Hili me'd jin tana a'di jin yuki um, a'di jin kogu mo tani tayi um uni gun kogu mo ki is bum mo eya ris miim bum kun nyora um is mo. ¹⁶ Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Um mini mii ta kun kogu mo haali/ aha/ tana a'di jin kogu mo be. ¹⁷ Wakki/ um mini yuka yuka apowa Baba mo, a'di jin dwallki 'kwani gwo ka 'deṭe/ 'deṭe/ ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo isi ki miim buni kun miina uni mo tani nyoji is bum ki moŋko/ is mo ka teem bumi 'baar mo jin 'kona um mo e bwaŋ 'kwanin tiya mo. ¹⁸ Um mishki mo ki um

wankunu 'ba/ mo 'peni miim pe'th kun luku 'peni ibabam bum mo tani yisa ki to kun mini pu/ mo me'd 'dolkon kush mo walla 'dolkon gana/ mo, ¹⁹ hili um wankunu 'ba/ mo ka bas ma Kristhos jin ta yintho/ mo me'd ji gi ari ka'bal jin dar gi thalkin mo dhali jin ta jim 'borgan gana/ mo. ²⁰ A'di 'kawurkunu ntwa/a/ mo ki mony'cesh yan 'konuki ka'b mo, hili a'di ṭorkunu eya tente/ e 'ko'd mo gom mo gi gway bum mo be. ²¹ E a'di mo tani um takin gi mo jin wunuwa Arumgimis jwa i is mo, a'di jin cuki a'di mis 'peni mowu mo, dhali ci a'di monyca mo, wakan ki mongam gwo is bum mo dhali mo ma 'teŋ kapem bum mo mini 'ko eya Arumgimis mo be.

²² Mmodhelelkina um akashiram bum mo ki gwom bum jin hana um e mo e gwoŋ gana/ mo gom washila/ jin piyi'd e um mo e mo/en mo gom iwak mo, mmo/enkina uma en mo ki bwan dara'd mo 'pena duŋ gana/ mo. ²³ Um dho'thkunu mo dok/e ki dho'th this mo, yisa 'peni emen to jin midi pu/ mowa, hili 'peni emen to jin midi mol pu/ mo, e a'di jin ta gwo ma Arumgimis jin di'd ki e mo dhali jin midi di ki sule/ mo. ²⁴ Haali/ Aris shuman isi 'baar mo uni wana e ka sho mo.

Dhala ris jarom buni mo tani uni wana e ki jandi/ ma sho mo.

Asho ku'thkin mo dhali jandim buni raskin mo

²⁵ hili gwo gi Tapa mo tani a'di ca'bki'd ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

Gwo yansan a'di ta gwom 'boro'd mo, a'di jin cikunu um mo be.

2

Wosh jin Di ki E mo jin Ta'da Duntula/ mo dhali Kal jin Kogu mo

¹ Wakan dhuyi aris mii kun dupuwa dupi e 'pen ka pije/ mo dhali arisa mak mo dhali mii kun ta washila/ mo dhali miin dhapan mo dhali arisa thu'th 'pen kun thudhu mo.

² Me'd usha ŋam 'pereny kun daka dhodhu mo tani oyi bwa mo goma ko mo jin ta to gi shi/in jin dheleli'd mo. Ki a'di mo tani um mini ca mo e bway gi mowoth mo. ³ Haali/ um nyokki bwajkush gi Tapa mo be.

⁴ Iiyu/ i a'di mo, a'di jin ta wosh yin jin di ki e mo, a'di jin wakkina 'kwani mo, hili e jis/ e ma Arumgimis mo tani a'di kwanykunu mo dhali a'di ta yintho/ ki yintho/ mo. ⁵ Dhali me'd wosh kun 'ko ki e mo tani tayi um ki is bum kun minu nyaj mo mmota gu'b gi to gi shi/in mo, mmota uni gun mii mii ma gasiis kun kogu mo, mmoci to kun 'cithu/ 'kus mo kun ta gi shi/in mo kun mishu bu'th ka Arumgimis eya Yesus Kristhos mo be. ⁶ Haali/ a'di telki'd mo e Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo ki:

Hili mo mo ma, aha/ 'thikina aSihyuun wosh mo, a'di jin ta wosh 'penabi jin kwanyu mo dhali jin ta yintho/ mo.

Dhali a'di jin gam gwo is e a'di mo tani minu 'koki kar ki mo ma 'the is mo be.

⁷ Wakan e um mo um gun gamki gwo is mo tani a'di ta yintho/ mo, dhali hili gom uni gwansan kun 'koki gam gwo is mo tani:

Wosh gana/ yansan jin wakkina imannyaj gu'b mo tani
a'di warki'd ka dhana 'kan'kup wosh gi 'penabi mo,

⁸ dhali

Wosh jin midi dhu 'kwani mmokol mo,
dhali wosh jin midi dhu uni mmota'k mo,
haali/ uni golkunu mo haali/ uni 'koki ha gwo e mo me'd jin 'kawurkunu uni mo mmomii mo.

⁹ Hili um ta emen kun kwanykunu mo dhali imannmii mii ma gasiis jin waki ji ma malik mo, dhali um ta kal gi 'kwani kun kogu mo, dhali um ta 'kwani ma Arumgimis ki is pitinj gana/ mo, ki um mini bah eya tente/ mo miim 'borgam piti mo, a'di jin yukki um mo 'peni bwam mondthurumi'd mo e mojkush piti jin ta momer mo. ¹⁰ Ntwa/a/ mo tani um 'koki ta 'kwani mo, hili shwane/ um ta 'kwani ma Arumgimis mo. Ntwa/a/ mo tani um 'koki bu'th mo jin miinu mii mo, hili shwane/ um bu'thki momiimii mo be.

'Koyi Me'd Imanmii To goma Arumgimis mo

¹¹ Um gun enu mo, aha/ yuka um mo me'd 'kwani kun 'kon ka pije/ mo 'peni bamparj kamu/ mo dhali me'd uni kun 'kon e bwaman 'kwanin tiya mo, mmoga/ mii kun dhunu e ki 'thir 'thir mo gi shuman is mo jin ta to jin aski'da asa powa kashiram bum mo. ¹² Hali miim 'borga/ mo mmonyoŋ is mo e bwaman 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, wakan wakki/ uni mini 'taki o gwo apo/ um mo me'd imanth'th to mii mo tani uni mini 'taki par miim 'borgam bum e mo dhali kara Arumgimis ki ca mo eya tee gi mowoth mo be.

¹³ 'Dapi 'twa/ mo gom gway gi Tapa mo eya ris mii kun telkina 'kwani en'thi/ 'pen mo gom 'kom buni mo, wakki/ a'di midi ta malik mo jin ta tapa apo/ tiyan tiya mo ¹⁴ walla imudhiir mo kun hashu ki a'di mo mmoci uni gwansana jisa mo kun th'th to mii mo dhali maj uni gwansan kun miin ki 'bore/ mo. ¹⁵ Haali/ a'di ta bwa ma Arumgimis mo ki um ki miim 'borgam bum mo kun miina um mo tani mini mu'th 'twa/ gi 'kwanim pali/ mo dhali miim pus buni mo. ¹⁶ Tayi 'kwani kun 'kon ki 'kus mo, hili ki dar gi mii jin mina umi bu'th mom bum jin 'kona um ki 'kus mo mmota mii jin dik mii gun miina um kun ta thus mo. Hili 'koyi me'd uni kun ta imanmii to goma Arumgimis mo. ¹⁷ Taki aris 'kwani 'baar mo. Eni iwak bumi 'baar mo. Koki Arumgimis mo. Taki imalik mo.

She/mm Mii ma Kristhos jin 'Kosha Is A'di ka Nyor mo

¹⁸ Imanmii towa, 'dapi 'twa/ mo e tapam bum mo ka ris montak mo, hili yisa jasi e uni gun mii mii ki bwajkush mo dhali mii ma 'thup e mo, hili si'da/ e uni gun 'cwarkina 'cwar mo be. ¹⁹ Haali/ wathi/ a'di tesu mo wakki/ a'di ta'd gi 'twa/ ma du 'kup ka Arumgimis mo mmo'dim 'kup mo e isa nyor mo me'd jin tana a'di isa nyor jin diki ta kar/e mo. ²⁰ Haali/ to jin gama um a'di ta'da taye, wakki/ um ki th'th to mii mo dhali gam mondor mo gom a'di mo tani dhali um mini bu'th a'di ki bwa jin 'kucu ki 'kari'th mowa? Hili wakki/ um ki mii miim 'boron mo dhali 'kosh is ka nyor mo gom a'di mo tani um bu'thki a'di ki bwa jin 'kucu ki 'kari'th mo dhali um tan gi mo jin tes ma Arumgimis um mo be. ²¹ Haali/ gom a'di yan mo tani um yukkunu mo, haala Kristhos si'da/ 'koshu is ka nyor mo gom um mo, mmodhalkina a'di um she/mm piti mo ki um mini 'taki batha cuk piti mo be. ²² A'di diki mii miinthusa 'dej kamu/ mo. Dhali gwo maka 'dej kamu/ si'da/ dinuki gam ' pena le'd piti mo be. ²³ Ki a'di sorkunu mo tani a'di diki raka sori bway mo. Ki a'di 'koshkina is ka nyor mo tani a'di diki shwaa 'cesh ki sho'k mo. Hili a'di gamki a'di gwo is mo, a'di jin ta'da mandwall gwo mo jin ta'da kar/e mo. ²⁴ A'di a'di ki is piti kalki miinthus bana e is piti mo apo/ cwa mo, ki ana mina 'taki wu miinthus mo dhali 'ko ki e mo e mo ma kar/e mo. Ki jamam piti jin dorkunu a'di mo tani um wackunu mo be. ²⁵ Haali/ um iikini per mo me'd ka'bal mo, hili shwane/ um dokkin ka nyaj'ko'd mo eya Manhil ka'bal mo dhali Amanjiya kashiram bum mo be.

3

Shush Mii jin Miina Up kun Mashu mo dhali Ikath mo

¹ Wakan si'da/ um upa, 'dapi 'twa/ mo e ikathim bum mo, wakan ki kun tiya mo, ba kun tiya yisa ha gwo eya, uni minu 'taki gama du is ki dar gi gwo mo goma nyoy is gi i/ ashim buni mo ² ki uni mini par miim bum jin tuka uma tu'k is e mo dhali miin dhelelga/ mo gom mii kun nyoyuwa nyoy mo. ³ Hili dhalku/ ki dhal miim bum mmota ji ma por ma pije/ mo gom tom bum kun hidha um i is mo ka mur jin to'du mo, dhali mmonyoŋ 'dolkon gana/ mo dhali hi'th burrinyem po/ mo, ⁴ Dhali hili dhalki a'di ta'da cij kamu/ jin bagu mo jin ta'da du mo ki wosh dhel jin moli pu/ mo jin ta shi/in jin 'thupa e mo dhali jin di'd ki shwam mo, a'di jin ta yintho/ ki yintho/ mo e bwambori jis/e ma Arumgimis mo. ⁵ Wakan 'thissa/ up kun dhelein mo, uni kun tan ga 'tej kape/ eya Arumgimis mo

tani nyonki is buni mo dhali 'dap 'twa/ mo e gwo gi ikathim buni mo, ⁶ me'da Saarah mmohakina a'di gwo ma Ibrahiim e mo dhali yuk a'di ki tapa mo. Dhali um shwane/ mo ta uci ma yim mo wakki/ um mini mii mii ki 'bore/ mo dhali mmodiki dhal toj kamu/ bway mo mmodee um is mo be.

⁷ Wakan si'da/ um gwatha, 'koyi ki isi 'kom pa mo nyakki up bum mo, mmoci montak goma 'bom mo me'd jin 'ka'da isa yim mo ki bungwar ma yim mo, haali/ um nyakki mal buthi mon'de/ mo ka 'the ki mondiki/e mo, ki mii gi wakan mo tani ka 'thom bum kun 'thona um mo tani minu 'koki 'taki non 'kup mo be.

'Koshi Is ka Nyor ma gom Gway Mii ma Kar/e mo

⁸ Kwalany 'te/ be. Aris umi 'baar mo, tayi gi mo jin gamu gwo me'd e shi/in mo, dhali koci e mo, dhali eni iwak bum mo, dhali tayi ka duj 'ka'dga/ mo dhali bwa kun dhunu ki gwa'd mo. ⁹ Dhalku/ ki rak tonthusi bway mo gom tonthus mo walla dhalka sor ki raki bway mo goma sor jin soru mo. Hili apo/ mii yan ki ca'ckon mo tani 'boriya 'bor mii mo haali/ gom mii yan mo tani um yukkunu mo ki um mini 'taki bu'th mo jin 'boruwa 'bor mii mo be. ¹⁰ Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

A'di jin midi 'taki en mondiki/e mo
dhali par ateem 'borga/ e mo tani
dhalki a'di noni'da le'd piti 'peni tonthus mo
dhali 'twam piti 'peni mo jin onu gwo ma mak mo.

¹¹ Dhalki a'di tu'kki'd mo 'peni tonthus mo dhali mii miim 'boro'd mo
dhali dhalki a'di simm moŋku'th is e mo dhali ur a'di isho'k mo.

¹² Haali/ e gi Tapa a'di di'd apo/ uni gun mii miijkar/e mo
dhali 'cem piti ka'dkina a'di mo gom mon'thom buri mo be.
Hili bwam/e gi Tapa diki'da po/ uni gun miiki tonthus mo.

¹³ Dhali kaja di'di mmoshi/ um mo wakki/ um shwana miij gana/ anyor ki thith mo?
¹⁴ Hili isi kani wakki/ um 'kosha is ka nyor mo gom gway gi mii ma kar/e mo tani um minu 'bor mii mo be. Dhalku/ uni ki ko/ mo walla dhalka du ki mur mo, ¹⁵ hili eya dum bum mo tani tuki aKristhos me'd Tapa mo. Isa yempa/ mo tani um mini thoson is mo mmota iman'ce'd gwo she/ mo gom ma gom 'kwani gunn kun yukki um mo mmoci gwo goma 'tej kape/ jin di'd e um mo, hili miiyi a'di ka du jin 'thupu e mo dhali ka tuk jin tuku/ mo. ¹⁶ Dhali dhuyi 'twa/ ma dum bum ki dhelel dhelel mo, wakan wakki/ um minu 'taki sor mo tani uni gwansan kun sorki um mo goma nyor bum jin nyonja um is ki 'bore/ mo eya Kristhos mo tani uni minu dhu ki mo ma 'the is mo be. ¹⁷ Haali/ a'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo mmo'kosh is ka nyor mo gom miij gana/ mo wakki/ a'di midi 'taki ta bwa ma Arumgimis mo mmobol mii jin thudhu mii e mo. ¹⁸ Haala Kristhos a'di wuki'd mo si'da/ gom miinthus mo me'd 'de/ mo gom 'kwani 'baar mo, a'di jin ta'da kar/e mo wuki'd mo gom uni kun 'koki ta kar/e mo, ki a'di midi 'taki sus ana eya Arumgimis mo. A'di karkunu mo mmowu mo ki bungwar is gi shuman is mo, hili a'di karkunu ki e mo e shi/in mo. ¹⁹ E a'di jin yakina a'di mo dhali ci gwo e shi/in kun 'kon eya sijin mo, ²⁰ uni gun 'koki ha gwo e 'thissa/ mo, me'd jin 'kučkin ma Arumgimis bwa ki 'kari th mo mmocora cor ka tee ma Nuuh mo, me'd jin dikina a'di mmonyanya dhana kur mo, a'di jin 'kokina 'kwani ki daka/ icine/ mo, uni gun 'koni jasi pekwara mo, uni a'di itakunu is ki me'd 'peni yi'de/ mo be. ²¹ Mo ma cuc jin cuc / jin 'dapa'd ki gwo yan mo tani a'di wothki um shwane/ mo, yisa me'd mii jin kalkunuwa dihar kapij/ 'peni bungwar is mo, hili me'd isi 'kup jin yipkunu eya Arumgimis mo gom 'twa/ ma dun dhelelga/ mo ki mompi ma Yesus Kristhos mo, ²² a'di jin cicki bway momis mo dhali a'di jin diki'd ka bim poros ma Arumgimis mo nyakki aris iman'doyu gwo mo dhali ki moshirr mo dhali mom'bi th kun 'dapki 'twa/ ki a'di mo be. | |

Imandhuwa 'The ma Arumgimis Gana/ mo

¹ Haali/ me'd mii gi wakan mo tani aKristhos 'koshkina is ka nyor e shuman is mo tani thosoni is bum mo ki gwon 'de/ mo mmokulumi bwa mo, haali/ a'diyin jin 'kosha is ka nyor mo e shuman is mo tani a'di dakki miinthus mii mo, ² wakan mmo'ko mo gom mo jin boç'd mo naskina/ e shuman is mo yisa mmodok/e dhu e ki 'thir 'thir ki e gi 'kwani en'thi/ mo, hili ki bwa ma Arumgimis mo be. ³ Hili dhalka tee yin jin yaki'd ki jim pe mo 'kosh jwa mo mmomii me'd mii kun miikina 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmo'kokina uni e mii kun 'kanuwa kanthi/ mo dhali e mii gun dhunu e ki 'thir 'thir mo dhali e mo jin 'kosh ma suwa 'kosh mo dhali e mii kun waluwa wal e moj'kupa su mo, dhali mmomii ki ra'b mo e mo ma su mo dhali e mii kun luju tompinycon mo kun 'kona gwoñkan ki dhal bway mo. ⁴ Uni wunyu/ is shwane/ mo ki um 'koki gam mii me'd ki uni mo e min 'de/ jin 'baara uni mo ki 'twa/ mo e mii gun miina uni ki ra'b mo, dhali uni sorki um mo. ⁵ Hili uni mini ci gwo e a'di mo, a'di jin thosonki is mo mmodwall gwo mo gom uni kun 'kon ki e mo dhali kun wukin mo be. ⁶ Haali/ gom gwo gi wakan mo tani a'di çinu gwom 'borga/ yan mo isi kani gom uni gun wukin mo, ba ki uni dwallkunu gwo mo e shuman is mo me'd 'kwani mo tani uni mini 'taki 'ko ki e mo e shi/in mo me'da Arumgimis mo be.

⁷ 'Pemen ma ris to gwansani 'baar mo tani pu'dkin hila/ mo be. Wakan dhuyi adum bum ki 'bore/ mo dhali kuthi is ki 'cese/ 'cese/ mo goma 'thom bum jin mina umi 'tho mo. ⁸ Apowa ris mii gwansani 'baar mo tani buthi/ mii ki ri'd mo mmo/ena en ka rem 'kup mo jin diki ush me'd mo, haali/ mo/en a'di kumki'da ris miinthus kun dhukunu ka makampo/ 'twa/a 'cesh mo. ⁹ Boti ki mii jin minu ta gu'b bum yal mo ki dar ga gumgum ka rem 'kup mo. ¹⁰ Me'd 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo kun bu'thki to kun çinu ki me'd mo tani bu'thki a'di mo mmomii to mo gom tiya ka rem 'kup mo me'd imandhuwa 'the ma Arumgimis ki she/ ki she/ mo kun ta kum 'boron mo. ¹¹ A'diyin jin oki gwo mo tani me'd a'din 'de/ yin jin bakki gwoñkan ma Arumgimis mo. Dhali a'diyin jin mii to e mo jin miinu to mo tani me'd a'din 'de/ yin jin mii to mo ki mom'bi'th jin thip ma Arumgimisa thip mo. Ki mii gi wakan mo tani eya ris to 'baar mo Arumgimis minu kar ki ca mo eya Yesus Kristhos mo be. E a'di mo tani monyca cila a'di mo dhali mo jin tanu tapa mo gom 'pemen ki sule/ dhali ki sule/ ya ye 'ba/ mo. Amen.

Mo jin 'Koshu Is ka Nyor mo Me'd Uni kun Ta Uni ma Kristhos Gana/ mo

¹² Um gun enu mo, dhalku/ ki ta ku gun minu wuny is mo e mii kun 'batha'ba'th mo me'd o'd mo jin pu'dki'da po/ um mo mmonyo/ um mo, me'd toñ kamu/ jin molu mo jin mii um mo be. ¹³ Kunyi bwa mo isi me'd jin pwakkina um isa nyor ma Kristhos mo tani ki um si'da/ mina bwa 'taki 'kuny mo dhali 'bor mo, ki monycam piti minu tor eya tente/ mo be. ¹⁴ Wakki/ um waku mo gom gway ma Kristhos mo tani um 'borkunu mii mo, haali/ Shi/in gi monyca mo dhali ji ma Arumgimis ca'bki'da po/ um mo be. ¹⁵ Hili dhalku/ ki dhal jan tal 'dej kamu/ 'peni bwam um mo mmo'kosh is ka nyor mo me'd a'di jin 'koshki'da mee mo, walla me'd a'di jin kwalki'da 'di/ mo walla me'd a'di jin thu'th to mii mo walla me'd a'di jin shwan ma pipi anyor mo. ¹⁶ Hili wakki/ jan tal 'dej kamu/ 'kosha is ka nyor mo me'd a'di jin ta'da Kristhiyan mo tani a'di mina is diki mii 'theya 'the mo, hili e bwar'kwariny gway yan mo tani dhalki a'di kara'da Arumgimis ki ca mo.

¹⁷ Haali/ mo pu'dki'd mo gom gwon dwall mo mmotel 'pen 'peni uni gun tana ta/ ma Arumgimis mo. Dhali wakki/ a'di telu 'pen ki ana mo tani 'pemen midi ta ata mo gom uni gwansan kun 'koki ha gwom 'borga/ ma Arumgimis e mo? ¹⁸ Dhali me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

Wakki/ a'di ta to jin dita mii mo gom wathirçkar/e mo mmowoth mo tani

mane mo jin mina uni gun ushuna ush mo dhali imanmii miinthusi piyu 'ba/ ka pije/ mo?

¹⁹ Wakan dhalki uni gwansan kun 'kosha is ka nyor mo isi ki bwa ma Arumgimis mo mmomii miim 'boron mo tani dhalki uni miin mo dhali ciya kashiram buni eya Man/uk to jin ta isij gana/ mo.

5

Hili Ama'diny ma Arumgimis mo ma

¹ Wakan aha/ malaskina jwahaj 'kwanij kaniisa mo e bwam um mo, me'd jin taka/ garr jin ta jwaha/ si'da/ mo dhali ta aman/o gwo mo gom isa nyor ma Kristhos mo dhali me'd jin bu'thkika/ monycam piti si'da/ jin minu tor eya tente/ mo be. ² Ciyi ama'diny ma Arumgimis tonte/ mo, a'di jin kanu um gwo mo mmomii mo, yisa ki mii jin minu tu'c uma, hili ki bwa jin onu mo, yisa gom mii jin minu gama du is ki mon'the is mo, hili ki 'ba/ jin ganankunu mo, ³ yisa ki mii jin mina umi 'cvara 'cwar apo/ uni gwansan kun kanu um gwo mo mmomii to mo, hili tayi she/mm goma ma'diny ma Arumgimis mo.

⁴ Dhali ki a'di jin ta'da Manhil Ka'bal jin ta'da 'kaj'kup minu tor eya tente/ mo tani um mini bu'th toj'kup jin moli us ki jog mo jin ta monyca mo be. ⁵ Wakan si'da/ um gun ta dhuru'c mo 'dapi um 'twa/ mo e 'kwani kun ta gwanyjaka/ mo. Shumi is bum mo, aris umi 'baar mo, ki mo jin dhunu is ki gwa'd ka karambuye/ ka rem kup mo, haali/ Arumgimis ceshki mo mo gom uni gun dhu 'ba/ ki ca mo, hili a'di ki ciya 'the gom uni gun dhu is buni ki gwa'd mo be.

⁶ Wakan dhuyi is bum ki gwa'd mo e bwanj'kwariny me'd ma Arumgimis jin ta gi mom'bi'th mo, ki ka teenj gana/ yan mo tani a'di midi dhu um ki ca mo be. ⁷ Ta'kka ris mo/anan is bumi 'baar mo apo/ a'di mo haali/ a'di mishi'da hil hil mo gom um mo be. ⁸ Kuthi is ki 'cese/ 'cese/ mo dhali timi mo mo. Haali/ a'di jin ta 'kupki um jin ta tapa ma ruma 'cesh mo tani a'di aŋkaski'd ki mis me'da dhop jin aŋkarki ko mo, mmosimm jan tal 'dej kamu/ e mo mmolos ki 'kolo'c ka kuluny mo. ⁹ Rocj a'di mo, dhali tel sho'k mo e moŋgam gwo is bum mo, mmomisha um ki gwo jin wanu kani bwa gom isa nyor jin 'kosho'd mo tani a'di 'thekkunu mo 'peni iwak bum mo kun 'kon e mony'ceshi 'baar mo. ¹⁰ Dhali 'ko'di mo jin 'koshkina um is ka nyor ki ari mo mo tani Arumgimis jin ta'd ga 'the 'baar mo dhali a'di jin yukki um mo e monycam piti jin di'd ki sule/ sule/ mo eya Kristhos mo tani a'di ki is piti midi thoson um ki 'dantar mo, dhali tel um sho'k mo dhali 'bi'th um is mo be. ¹¹ E a'di mo tani mo jin tanu tapa mo midi di goma sule/ mo dhali ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. Amen.

Kwalany 'Te/ Ba/. Monthe Me'd mo

¹² Ka Silwaanus, a'di jin ta'da kam bana jin ta isij gana/ mo me'd jin oka/ gwo mo gom a'di mo tani aha/ 'kwarkina gwo ki e 'pe'pere/ mo gom um mo, mmomalasa malas mo dhali mmobah gwo mo ki a'di yansan ta'da 'the ma Arumgimis gana/ mo. Doshi ki sho'k jin tel mo e a'di mo. ¹³ Ayimjin diki'd e Pam Baabil mo, a'di jin kwanykunu wakan mo tani hashki um monthe me'd mo. Dhali ya/m pem ka Markus miiki'd kan si'da/ mo.

¹⁴ Theka the me'd ka rem 'kup mo ki 'twa/ jin pinu ki mo/en mo.

Moŋku'th is midi di gom umi 'baar mo, um kun 'kokin eya Kristhos mo be.

Gwo jin 'Ko'd jin 'Kwar ma BU_TERUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ASimaan jin ta'da Buterus mo, a'di jin ta cirkina/ mo dhali a'di jin karu ki she/ mo goma Yesus Kristhos mo.

E uni gwansan kun bu'thki mongam gwo is jin nyakka'd ki ji yinthom bana mo e mo ma kar/e ma Arumgimis bana mo dhali Amanwoth bana jin ta'da Yesus Kristhos mo be.

² Dhalka 'the dhali monku'th is minu mar is mo gom um mo e monyith jin nyithkina uma Arumgimis mo dhali Tapa Yesus bana mo.

Ayuk Bum jin Yuk Um mo dhali Kwany jin Kwanykunu Um mo

³ Mom'bi'th piti jin piyi'd 'peni Arumgimis mo tani a'di ciki'da ris to 'baar mo e ana mo kun minu mii ta mo gom mondiki/e mo dhali mii ma gayiin mo e mo ma nyith piti jin nyithkina ana a'di mo jin yukkina a'di ana mo e monyca jin ta jim pitij gana/ mo dhali e miim 'borgam pitij gana/ mo be. ⁴ E uni mo tani a'di ciki ana gwom piti kun onu is mo kun ta yintho/ ki yintho/ mo dhali kun eka/ ek kagahara mo, dhali ki uni gwansan mo tani ki um mini 'taki ye mo 'peni mo jin pu/uwa pu/ mo, a'di jin di'd e mony'cesh yan mo gom mo jin dhunu e ki 'thir 'thir mo, dhali ki um mini war ki imanpwak buyempa jin piyi'd 'peni Arumgimis mo. ⁵ Haali/ gom 'kup mii yan gana/ mo tani pali aris mii ki 'twankal kuku/ mo mmogalal mongam gwo is bum is mo ki miim 'borga/ mo, dhali miim 'borga/ ki mii jin nyithuwa nyith mo, ⁶ dhali mii jin nyithuwa nyith mo ki mii ma du jin 'timu mo, dhali ki mii ma du jin 'timu mo ki mii sho'k jin telu mo, dhali mii sho'k jin telu mo ki mii ma gayiin mo, ⁷ dhali mii ma gayiin mo ki momish jin mishu ikam ka rem 'kup mo, dhali mii jin mishu ikam ka rem 'kup mo ki mo/en mo. ⁸ Haali/ wakki/ to gwansan ta kum bum mo dhali ish ka entus mo tani uni mini non um 'peni mii kun ushi me'd mo walla 'peni mo jin molu maman dho'th mo e monyith jin mina umi nyith Tapa Yesus Kristhos bana mo be. ⁹ Haali/ a'diyin jin midi har to gwansan mo tani a'di ta'da ja'da/ mo dhali hili'd isi shunse/ mo dhali a'di yaki mo mo ki a'di lamkunu mo 'peni miinthusa dhamom piti mo be. ¹⁰ Wakan iwaka, shwayi uma nyor ki thith mo mmote mo ma yuk jin yuk um mo dhala kwany jin kwanykunu um shoka 'cesh mo. Wakki/ um mini mii to yan mo tani um mini 'koki ta'k ki sule/ sule/ mo. ¹¹ Wakan, mo jin tanu pa ki pa mo minu ci um mo, a'di jin ta mo jin cicu mo e bampa/ gi Tapam bana mo dhali Amanwoth bana mo jin ta'da Yesus Kristhos mo, jin midi di ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

¹² Wakan aha/ dina gwo ibwa isa yempa/ mo mmoka um gwo e mo gom to gwansan mo, ba um mishki uni mo dhali um telkunu sho'k mo e gwoj gana/ mo jin takina um mo be. ¹³ Aha/ tosha ki a'di 'boro'd mo me'd jin ca'bka/ ki ca'b bungwar is yan mo mmopir um is mo ki bway jin kaka/ um gwo e mo, ¹⁴ me'd jin mishka/ ki mo jin migra/ kar bungwar is pem 'pen ka pije/ mo ki 'dishe/ mo me'd gwo jin tora Tapa Yesus Kristhos bana aha/ mo be. ¹⁵ Dhali aha/ mina hil a'di i e mo, ki 'ko'di yam pem jin migra/ kwa/ is bwa mo tani um mini 'taki mish to gwansan ka e mo, ma ka tee caan mo be.

Uni gun Ta Iman/o Gwo ki E mo gom Monyca ma Kristhos mo

¹⁶ Haali/ aman 'konaki batha gany gi gwo lolop_u kun ta ku ma mak_i sho'k mo kun lolop_u ki lolop_u gwocon mo, me'd jin tora aman um eya tente/ mo mom'bi'th mo dhali mompu'd jin mina Tapa Yesus Kristhos bana pu'du/ mo, hili aman 'kokina mmota iman/o gwo ki e mo gom mo/ek piti mo. ¹⁷ Haali/ ki a'di bu'thki montak_u mo dhali monyca 'peni Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali 'twa/ gwoyi'd gom a'di mo ki Monyca jin Eka/ Ek mo ki: Yansan ta Ya/m pem jin enu mo. Ki a'di mo tani aha/ 'bora bwa mo. ¹⁸ Aman cikkina 'twa/ yansan jin gwoyi'd 'peni momis mo haali/ aman nyakkina 'ko ki a'di mo e wosh

jin kogu mo. ¹⁹ Dhali ana takina gi gwo jin onu is mo jin tenu ki nyanye/ mo be. A'di midi 'bor gom um mo wakki/ um mini ciya hirdhe/ mo gom a'di yan mo me'da lamba/ mo mmo'twakkina a'di mo mo e bwam mondhurumi'd mo ntaga tee midi 'twak mo mo dhala cul e gi mon'thamo/ ki cu mo eya dum bum mo. ²⁰ Um mini mii mish to yan 'ban mo ntwa/a/ mo, ki gwoŋ kamu/ jin onu isa kamu/ yisa di'da e bwaŋ Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo jin mina wathin tal 'deŋ kamu/ mish 'pemen piti tor ki is piti a'di 'de/ mo. ²¹ Haali/ gwoŋ kamu/ jin onu isa kamu/ yisa di'da jin pu'dki'd ki bwa gi wathi/ mo, hili 'kwani mmojockina Shi/in Dheleladhelel uni mo tani uni oki gwo 'peni Arumgimis mo be.

2

Imancı Gwo kun Ta Thus ki Thus mo dhali Imantor Gwonthus mo

¹ Hili imancı gwonthus si'da/ cuki mis mo e bwaŋ 'kwani mo jasi me'd jin mina imantor gwonthus 'ko i bwam um mo, uni gun mini kal gwonthusa tiya kun 'ce'du/ sho'k ka kwal is mo, isi kani mmowaŋ Tapa gwo mo, a'di jin yolkı uni mo, mmokal mo jin mina uni tor sho'k ka pupush ki is buni e mony'ce'd sho'k mo. ² Dhali 'kwani ka ris mini bath miim buni kun 'kanuwa kanthi/ isho'k mo, dhali gom miim buni mo tani bway gi gwoŋ gana/ minu sor mo be. ³ Dhali e bwam buni kun purapur mo tani uni mini nyuny um mo mmota nyunycina/ ki gwonthus buni mo. 'Peni kadhamo/ miiwak buni jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo tani diki ta nyor'kor mo dhali mony'ce'd sho'k buni si'da/ mo tani diki ish e mo be.

⁴ Haali/ wakki/ Arumgimis diki 'tash iman'doyu gwo 'twa/ mo me'd jin miina uni miinthus mo tani, hili a'di ki ta'k uni e mo/o'd mo dhali a'di ki dhu uni e jisa 'kulga/ mo kun ta mondhurumi'd jin 'cethki'da 'tum mo mmodhu uni ntagi gwo jin minu dwall mo be. ⁵ Wakki/ a'di diki 'tash mony'cesha dhamo/ 'twa/ mo tani, hili a'di ki kara Nuuh ki 'dantar mo, a'di jin ta'da amancı gwo mo gom mo ma kar/e mo nyakki 'kwani pesun tiya mo me'd jin kalkina a'di agannu/ yi'de/ apo/ mony'cesh mo jin 'kona iman/usha ush mo. ⁶ Wakki/ mii jin tugu 'pejkuman bampa/ gi Pan Saduum mo dhali Paj Gamuura mo ki burta/ o'd mo tani a'di ki wak uni mo ki mo jin toru gwo 'twa/a 'cesh ki mony'ce'd sho'k mo dhali dhu uni mo mmota she/mm mo gom uni kun mini ta uni gun ushuna ush mo. ⁷ Dhali wakki/ a'di ye'da Luuth jin ta'da kar/e 'ba/ mo, a'di jin di'd ki dhan mo ma cis ki mii kun 'kanuwa kanthi/ mo gi 'kwanin thus gwansan mo ⁸ (Haali/ a'di jin mishka wathirj kar/e yan mo dhali cik mo me'd jin ca'ba a'di e bwam uni mo tani a'di tu/ulkunu mo ki isa nyor eya kashiram piti jin ta'da kar/e ka yempa/ mo ka tee kun bathani 'ko'd mo ki miim buni kun ushkina uni gwoŋkan mii mo). ⁹ Wakan Tapa mishki ye uni 'ba/ mo, uni kun tana gayiin 'peni mompal mo, dhali dhu uni gwansan kun 'koki ta kuŋ kar/ e mo e bwaŋ'kwariny mo jin 'konu ka jisa apo/ mo ntaga tee gi gwon dwall jin minu tor gwo 'twa/a 'cesh mo, ¹⁰ dhali isi ki ji mum mo gom uni gwansan kun ci is buni ki bwa en'dap mo mmoshi/ is buni ki e gun dhuna uni ki 'thir 'thir mo dhali wak mo jin tanu ki moshirr mo.

Dhali dar gi monyju/ mo dhali ki bwam buni mo tani uni 'koki ko/a ko/ is mo mmosor uni kun ta gi monyca mo. ¹¹ Bahili iman'doyu gwo mo, ba uni bol tiya e mo ki mo/ek jin caaca kagahara mo dhali mom'bi'th mo tani uni 'koki bah gwo sor jin ta gwon dwall apo/ uni mo mmosul Tapa bway mo. ¹² Hili uni gwansan wana e ki to/e gun 'kon ka miiny mo, kun ta to gun uku mo ki buyem buni mo, uni gun dho'thkunu mo mmobu'th mo dhali mmo'kosh mo tani sorkina sor mo e mii kun 'kokina uni mmota pus mo tani uni minu 'ce'd sho'k mo nyakki uni ki mony'ce'd sho'k jin tal 'de/ mo, ¹³ mmo'kosh is ka nyor e miin thu'th buni jin thu'thkina uni to mii mo. Uni tulki a'di 'kup mo gom 'cem buni kun 'ko ki 'kol uni mo mmomiina uni ki ra'b mo e montee mo. Uni ta monyo/on mo dhali monthalkin mo mmomii ki ra'b mo e miim buni kun 'curkina uni e mo e mii 'baar mo dhali mmoko cuuwa/ ki kawwu mo e mo kun yukuwa yuku ka tul 'kup mo mmonyakki um

mo. ¹⁴ Uni takin gi em buni kun 'tu'dkunu ki piny piny ki miinyçal mo, a'di jin moli dak mo gom miinthus mo. Uni ellkina ell e mo gom 'kwanin tiya kun 'konuki ɬela ɬashiram buni sho'k mo. Uni takin ga dum buni kun yedhu sho'k mo e bwa jin purapur mo. Uni ta uçi kun jeekunu mo. ¹⁵ Mmodhalkina uni bwaya ɬar/e 'pen mo tani uni iiki iim per mo. Uni baþki bway ma Balaam mo, a'di jin ta ya/ ma Basuur mo, a'di jin enki mo jin gamu nyunycina/ 'peni mii kun þhudhu mo ¹⁶ hili a'di ɬucurkunu mo gom gwondhanj pitij gana/ mo. Ntagi thuluny jin mol 'twa/ wal mo, ki wal a'di ki 'twa/ gi wathimpa en'thi/ mo dhali nona manci gwo 'kup 'pena du ma nyonkom piti jin gusa a'di mo be.

¹⁷ Uni gwansan ta jis yi'de/ kun du'dun kun ɬutha e ki ɬu'th mo dhali kun tana shile/ kun borkin ma punthar mo. Gom uni mo tani mondhurumi'da 'tum a'di karkunu mo be. ¹⁸ Haali/ 'twam buni kun baha uni mmodhu 'ba/ ki ca mo eya palim buni mo tani uni ellkina ell e ki mii kun 'kanuwa ɬanthi/ mo ki e kun dhunu ki 'thir 'thir ki buñgwar is mo, mmo/ell 'kwani e mo, uni gun yekin mo 'peni yokkam gi uni kun 'kon e mii gun þhudhu mo be. ¹⁹ Uni oki uni gwo is mo gom mo jin mina uni 'ko ki 'kus mo, hili uni ki is buni mo tani ta ɬirkina/ kun yolu mo e mo jin þu/u mo. Haali/ ma a'diyin jin midi pi wathi/ e mo tani a'di ta ɬirkinam piti mo be. ²⁰ Haali/ wakki/ 'ko'di uni yekin mo 'peni mo jin shi/u buñgwar is mo 'peni mony'cesh mo ki monyith Tapam bana mo dhali Amanwoþh jin ta'da Yesus ɬristhos mo tani uni dok/e koþhkunu mo e uni mo dhali þinu e mo tani moy'kom buni jin ta jin 'ko'd mo tani warki'd ki shi/ kagahara mo gom uni mo mmobol jin twa/a/ e mo be. ²¹ Haali/ a'di midi 'taki 'bor ki isi 'bor gana/ mo gom uni mo ki uni mini 'taki 'koki mish bwaya ɬar/e yansan ki sule/ sule/ mo dhali 'ko'di uni mmomishkina uni a'di mo tani uni ki tu'k ka nyar'ko'd 'peni gwoñkan jin ɬogu mo jin ɬikunu uni mo. ²² A'di þu'dki'di uni mo isi ki gwoñ gana/ mo jin onu 'pena dhamo/ mo ki: A'ka laþki ya/ piti ka nyar'ko'd jin ya/kina a'di mo, dhali kuman ɬuthar upkunu yi'de/ mo jasi mmo'daþkali bwam boro'th jin 'dorotha'doro'th mo be.

3

Gwo jin Onu Is mo gom Pu'djin Mina Tapa Pu'du/ mo

¹ Gwo yansan shwane/ a'di ta gwo jin 'kon ma po/i su/ mo jin 'kwarkika/ um mo, um gun enu mo, dhali e uni su/ kan mo tani aha/ yikinkina uma du is mo e bwam bum kun dar ki washila/ mo e bway yan mo mmoka um gwo e mo, ² ki um mini 'taki ka gwo e mo ki gwo kun onu itwa/a/ mo ki 'twa/ gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo kun ɬogu mo dhali ki gwoñkan gi Tapa mo dhali Amanwoþh mo e unim bum kun dhunu ki she/ mo. ³ Ntwa/a/ ka ris to 'baar mo tani um mini mii mish gwo yansan 'ban mo ki uni kun tana mak ka mak mo mini þu'du/ ka tee kuñ 'ko'd mo ka mak buni mo mmobath en'dap gana/ kun dhuna uni e ki 'thir 'thir mo ⁴ dhali o gwo mo ki: Mane gwom piti jin onu is ki a'di midi þu'du/ mo? Haali/ 'peni me'd jin wukina ibabam bana mo tani aris to 'baar mo 'kon mmotikir 'ko mo me'd mii kun 'kokina uni mo 'peni ka muñ'kup ki mo jin ukkunu to mo. ⁵ Uni ci mii 'ko'd mo ki bwam buni mo, ki, ki gwo ma Arumgimis mo tani aris momis 'kokin kadhamo/ innii mo ba/, dhali mony'cesh ukkunu 'peni yi'de/ mo dhali ki yi'de/ jin ta yi'de/yi ⁶ dhali ki a'di mo tani mony'cesh jin diki'd mo me'dyin, a'di halaskunu a'di ki yi'de/ mo dhali 'ce'd sho'k mo. ⁷ Hili ki gwon 'de/ mo tani aris momis dhali mony'cesh kun 'kokin mo shwane/ mo tani uni dhunu mo mmo/ish ɬumma/ mo gom mo/o'd mo, mmo'kokunu mmodhu uni mo ntaga tee jin minu tor gwon dwall 'twa/a 'cesh mo dhali 'ce'd 'kwani sho'k mo uni gun ushuna ush mo be.

⁸ Hili dhalku/ ki ci miin 'de/ yan 'ko'd mo, um gun enu mo, ki, ki Tapa mo tani ateen 'de/ yan wana e ki yil alip mo dhali yil alip mo tani a'di wana e ka teen 'de/ mo be. ⁹ Tapa a'di midi diki miiya diite/ mo gom gwom piti jin ona a'di is mo me'd jin ona kun tiya

ki a'di midi taya diiṭe/ mo, hili a'di thonki'da thon me'di 'ko'd mo 'kupki um mo. A'di yisa ona bwa ki ṭal 'dej kamu/ midi 'taki this e mo, hili ka ris 'kwani 'baar mo mini 'taki jidhir mo e mo jin rijuwa du is mo be. ¹⁰ Hila tee gi Tapa mo tani a'di midi pu'du/ mo me'd wathin 'di/ mo dhali yan'ko'd aris momis mini pe mo ki dhan cuuwa/ jin minu rayu/ mo, dhali to kun 'kon e mo ma tor piti mo tani mini wa ki o'd jin ḥa'b ki wur wur mo, dhali mony'cesh yan mo dhali miim piti mo kun 'kona po/ a'di mo tani minu puri 'baar mo be.

¹¹ Haali/ me'd jin mina ris to gwansani 'baar mo wa mo wakan mo tani um mini ta 'kwani kun mini wakata ḥa ba/ mo mmomii mii kun ḥogu mo dhali mii mii ma gayin mo ¹² mmoçora ḥor mo dhali gom bwa jin onu ka daran du mo goma tee ma Arumgimis mmopu'du/ mo, haali/ gom a'di mo tani momis minu ḥushun ki o'd mo dhali minu wa mo dhali to kun 'kon e mo ma tor piti mo tani uni minu to'd ki o'd mo be. ¹³ Hili ki isi gwom piti jin onu is mo tani ana ḥora momis kun ta kun this mo dhali mony'cesh jin ta jin this mo, a'di jin mina mo ma kar/e nyca'bi cine/ mo be.

¹⁴ Wakan, um gun enu mo, me'd jin ḥorkina um gom to gwansan mo tani shwayi anyor ki thith mo ki um minu gam e a'di mo ki dar gi monyo/o'd mo walla thalkin mo dhali um minu gam mo ki mo ma ḥu'th is mo. ¹⁵ Dhali kar mo ma thon jin thonkina Tapam bana ana me'di 'ko'd mo gom bway mowoth mo. Wakan si'da/ akam bana jin enu jin ta'da Buulus mo 'kwarki um gwo mo isi ki gwo ki moyuk jin ḥikunu a'di mo ¹⁶ mmotor a'di yansan mo me'd miim piti jin miikina a'di eya ris gwom piti jin 'kwarkina a'di mo. Dhali gwon tiya kun 'kokin e uni mo tani 'bitha'bi'th mo mmomish 'ban mo, ki uni kun ta pus mo dhali uni kun 'konuki ḥel sho'k mo tani uni wuṭulki uni mii mo ntagi mo jin minu 'ce'd sho'k bunij gana/ mo be me'd jin miikina uni gom gwo ma Arumgimisa tiya kun 'kwarkunu mo. ¹⁷ Wakan um gun enu mo mmomisha um a'di n̄wa/a/ mo tani jiyi mo ki e mo isi ciki/ mo ki um minu 'koki 'de'k shoki mis mo ki gwo jin thamu mo 'peni 'kwani kun ush gwoŋkan mii mo dhali this mom bum gana/ jin ḥela um sho'k e mo. ¹⁸ Hili 'bapi um mo eya 'the mo dhali e monyith Tapam bana mo dhali Amanwoṭh jin ta'da Yesus Kristhos mo. E a'di mo tani monyca midi di mo 'peni shwane/ mo dhali ntaga tee jin midi di ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. Amen.

Gwo jin Twa/a/ jin 'Kwar ma YOHAAN mo

Gwo gi Mondiki/e mo

¹ A'di caan jin diki'd 'peni ka muj'kup mo dhali a'di caan jin cīka aman mo dhali a'di caan jin misha aman mo ki em bam mo dhali a'di caan jin hila aman mo dhali jin tana aman is ki me'd bam mo isi gwo gi mondiki/e mo be, ² dhali mondiki/e yan ṭoru eya tente/ mo dhali a'di hilkina aman mo dhali aman itana iman/o gwo gom a'di mo dhali mondiki/e yan ṭora aman um eya tente/ mo, mondiki/e yan jin di'd ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo, jin di'd eya Baba mo tani dhali a'di ṭorkunu aman eya tente/ mo be, ³ a'di caan jin misha aman mo dhali cīk mo tani ṭora aman um eya tente/ sīda/ mo ki um sīda/ mini nyak to mii ki aman mo dhali tom bana jin nyaka ana mii mo tani nyakka Baba mo dhali nyakki Ya/m piti jin ta'da Yesus Kristhos mo be. ⁴ Dhali to gwansan 'kwarkina aman mo, ki moj'kuny bwam bana minu thim mo be.

Arumgimis Ta Mojkush mo be

⁵ Yan ta gwo be jin cīka aman 'peni a'di mo dhali jin cīna aman e um mo, ka Arumgimis ta mojkush mo dhali e a'di mo tani mondthurumi'd piyi'di 'baar mo be. ⁶ Waḳki/ ana ona gwo ki ana nyaka to mii ki a'di mo dhali ii ka yiha/ mo e mondthurumi'd mo tani ana tana ṭor mo dhali gwoj gana/ 'kona ana ki mii mo be. ⁷ Hili wakki/ ana iina mo e mojkush mo tani me'd a'di jin di'd e mojkush mo tani ana nyaka to mii ka rem 'kup mo dhali abas ma Yesus jin ta Ya/m piti mo tani a'di pucumki ana aris miinthus 'baar mo be. ⁸ Waḳki/ ana ona gwo ki ana dara gi miinthus mo tani ana heka is banaj gana/ e mo dhali gwoj gana/ yisa di'd e ana mo. ⁹ Waḳki/ ana pina gwo miinthus bana mo tani a'di ta a'dij gana/ mo jin mii'd ka kar/e mo jin midi dhal ana miinthus bana 'pen mo dhali pucum ana 'pena ris mii kun 'koki ta kuj kar/e mo be. ¹⁰ Waḳki/ ana ona gwo ki ana dara gi miinthus mo tani ana kara a'di mo mmota aṭor mo dhali gwom piti diki di e ana mo be.

2

AKristhos Ta'da Manmalas Bana mo

¹ Ushi ucim pema, aha/ 'kwarkina um gwo yansan mo ki um mini 'koki mii miinthus mo be. Hili waḳki/ wathin kamu/ mii miinthus mo tani ana tana ka Manmalas mo nyakka Baba mo, aYesus Kristhos jin ta'da kar/e mo, ² dhali a'di ita mongwam gom miinthus bana mo, dhali yisa jasi gom kum bana yisa, hili sīda/ gom miinthus gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo be. ³ Dhali gom a'di yan kan mo tani ana mina mish mo mo ki ana misha a'di mo waḳki/ ana dhuna gwojkan piti kun 'kwarkunu mo be. ⁴ A'di caan jin o gwo mo ki: Aha/ misha a'di mo, ihili ush gwojkan piti kun 'kwarkunu ha e mo tani a'di ta'da ṭor mo be dhali gwoj gana/ yisa di'da e a'di mo. ⁵ Hili a'diyin jin dhu gwom piti mo tani e a'di mo ka jin gana/ mo/en goma Arumgimis thimu ki 'bore/ mo be. Ki a'di gi wakan mo tani ana mina mish mo mo ki ana 'kona e a'di mo be. ⁶ A'di jin o gwo mo ki a'di ca'bki'd e a'di mo tani ka ya'd e bwaya 'de/ jin yana a'di mo ba/.

Gwojkan jin 'Kwaru jin Ta jin This mo

⁷ Um gun enu mo, aha/ dinaki 'kwar um gwojkan jin 'kwarkunu mo jin ta jin this mo hili gwojkan dhamo/ jin 'kwarkunu mo a'di jin takina um 'peni ka muj'kup mo, gwojkan dhamo/ jin 'kwarkunu mo jin ta gwo jin cikkina um mo be. ⁸ Dok/e aha/ 'kwarkina um gwojkan jin ta jin this jin 'kwarkunu mo, a'di jin ta jij gana/ e a'di mo dhali e um mo, haali/ mondthurumi'd peki'd mo dhali mojkush gana/ a'di 'twakki mo mo hila/ mo be. ⁹ A'di jin o gwo ki a'di di'd e mojkush mo dhali shi/a kam piti i e mo tani a'di di'd e mondthurumi'd naskina/ mo be. ¹⁰ A'di jin ene'da kam piti mo tani ca'bki'd e

moŋkush mo be dhali e a'di mo tani mo jin gwoluwa gol piyi'd mo be. ¹¹ Hili a'di jin shi/ ki'da kam piti i e mo tani a'di di'd e mondthurumi'd mo ḫhali ya e mondthurumi'd mo be dhali diki mish mo mo, mo jin yakina a'di iya mo haali/ mondthurumi'd dha'bki a'di em piti mo be.

¹² Aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, ushi uci, haali/ miinthus bum dhalkunu um 'pen mo gom gway piti mo be. ¹³ Aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, ibaba, haali/ um mishi a'di mo, a'di jin di'd 'peni ka muŋ'kup mo. Dhali aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, um kun ta 'kwanin dhuru'c mo, haali/ um piki a'dinthus 'de/ yin e mo. Aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, um kun ta uci mo, haali/ um mishkina Baba mo be. ¹⁴ Aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, ibaba, haali/ um mishi a'di jin diki'd 'peni ka muŋ'kup mo. Dhali aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, um kun ta 'kwanin dhuru'c mo, haali/ um 'bitha'bi'th mo dhali gwo ma Arumgimis ca'bki'd e um mo dhali um piki a'dinthus 'de/ yin e mo be.

¹⁵ Dhalku/ ki en mony'cesh mo ma walla to kun 'kon e mony'cesh mo. Wakki/ wathinj kamu/ eni mony'cesh mo tani mo/en goma Baba diki di e a'di mo be. ¹⁶ Haali/ aris to 'baar mo kun 'kon e mony'cesh mo kun ta mon'dap e gi bungwar is mo dhali mon'dap e gi e mo dhali mii mmodhu is ki ca mo tani a'di diki di 'pena Baba mo hili a'di ta jany 'cesh mo be. ¹⁷ Dhali mony'cesh peki'd mo dhali mon'dap em piti mo, hili a'di jin mii'd ki bwa ma Arumgimis mo tani a'di ca'bki'd ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

AKristhos jin Diki Ta jij Gana/

¹⁸ Uciya, a'di ta mo jir 'ko'd mo dhali me'd jin cika um gwo ka kristhostus pu'dki'd mo tani wakan shwane/ arisa kristhos kun 'koki ta kuŋ gana/ pu'dkin mo. Dhali gom gwo gi wakan mo tani ana ki mish mo mo ki a'di ta'da cim jin 'ko'd mo be. ¹⁹ Uni iikin ka pije/ 'peni ana mo hili uni 'koki 'ko 'peni ana mo haali/ wakki/ uni mini 'taki ta kum bana mo tani uni mini 'taki rash 'ko e ana mo. Hili uni iikin ka pije/ mo ki a'di minu ṭor eya tente/ mo ki uni 'baar mo 'koki 'ko 'peni ana mo be. ²⁰ Hili um 'koshu ki a'din 'de/ jin kogu mo dhali umi 'baar mo mishi a'di mo be. ²¹ Aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, yisa haali/ um 'koki mish gwon gana/ mo yisa, hili haali/ um mishi a'di mo dhali mish yan mo ka ṭora kamu/ yisa di'd e gwon gana/ yan mo be. ²² Kaja a'di jin ta'da ṭor mo hili a'di jin waṭki gwo mo ka Yesus ta'da Kristhos mo. Yan ta'da kristhos jin diki ta jij gana/ mo a'di jin waṭki'da Baba gwo mo dhali Ya/ mo. ²³ A'din 'dej kamu/ jin waṭki Ya/ mo tani a'di diki ta ga Ababa mo. A'di jin piki gwo gom Ya/ mo tani a'di ta'd ga Ababa mo si'da/. ²⁴ Dhalki a'di jin cika um 'peni ka muŋ'kup mo ca'ba'd e um mo. Wakki/ a'di jin cika um 'peni ka muŋ'kup mo ca'ba'd e um mo tani yan'ko'd um mini 'ko e Ya/ mo dhali eya Baba mo be. ²⁵ Dhali a'di ta gwo yansan jin okina a'di ana is mo jin ta mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

²⁶ Aha/ 'kwarkina um gwo yansan mo gom uni gwansan kun mini 'taki he'k um e mo be. ²⁷ Hili moŋ'kosh jin bu'thkina um mo 'peni a'di mo tani ca'bki'd e um mo dhali um mini mii 'koki mii ta gi jan 'dej kamu/ jin midi 'taki ṭor um gwo mo, haali/ me'd moŋ'kosh piti ṭorki um gwo mo goma ris to 'baar mo dhali a'di ta gwon gana/ mo dhali aṭor piyi'd e a'di mo be. Me'd jin ṭora a'di um gwo mo tani wakan 'koyi e a'di mo ma.

²⁸ Dhali shwane/ ushi uciya, 'koyi e a'di mo ma, wakan ki a'di midi piyu/ mo tani ana mina 'taki 'koki ju/ mo dhali 'koki ko/ is ki mon'the is mo ibwambori a'di mo ki mom piti jin mina a'di pu'du/ mo be. ²⁹ Wakki/ um mishi mo mo ki a'di ta'da ḫar/e mo tani um mini mish mo mo ka ris uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun miin ki 'bore/ mo tani dho'thkunu 'peni a'di mo be.

¹ Hili mo/en ma Baba jin cikunu ana mo ki ana minu yu^k ki u^ci ma Arumgimis mo. Dhali wakan ana tana uni mo be. A'di ta 'kup gwo jin 'kona 'kwaniny'cesh ki mish ana mo haali/ uni 'kokki mish a'di mo be. ² Um gun enu mo, ana tana u^ci ma Arumgimis shwane/ mo, a'di dinuki tor eya tente/ naskina/ mo a'di jin mina ana wa e mo, hili ana misha a'di ki a'di midi piyu mo tani ana mina e waki a'di mo haali/ ana mina par a'di e ki a'di wakan mo be. ³ Dhali aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun 'kon ka 'tej kape/ e a'di mo tani dhelelki is buni mo me'd a'di mmmodhelelkina a'di mo be.

⁴ Aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun miiki miinthus mo tani uni 'kona mii i'ba/ mo mmo'ce'd gworjkan jin cinu mo. Miinthus a'di ita to jin 'ce'd gworjkan jin cinu mo be. ⁵ Um mishin ki a'di toru eya tente/ mo mmokal miinthus mo be dhali e a'di mo tani miinthus piyi'd mo be. ⁶ Wathin 'de/ jin ca'bki'd e a'di mo tani a'di diki di mo mmomii miinthus mo. Dhali wathin 'de/ jin di'd mo mmomii miinthus mo tani a'di diki par a'di e mo walla diki mish a'di mo be. ⁷ Ushi uciya, dhalku/ ki dhal wathin 'de/ bway mo mmohe'k um e mo. A'di jin mii'd ki 'bore/ mo tani ta'da kar/e mo me'd a'di mmotana a'diya kar/e mo be. ⁸ A'di jin di'd mo mmomii miinthus mo tani a'di ta ji gi tapa ma ruma 'cesh mo, haali/ tapa ma ruma 'cesh a'di miiki miinthus 'peni ka mu^jkup mo. A'di ta 'kup gwo jin toru Ya/ ma Arumgimis eya tente/ mo mmo'ce'd mii gi tapa ma ruma 'cesh sho'k mo be. ⁹ Wathin 'de/ jin dhodhu 'peni Arumgimis mo tani a'di diki di mo mmomii miinthus mo, haali/ buyempa ma Arumgimis ca'bki'd e a'di mo, dhali a'di mol di mo mmomii miinthus mo haali/ a'di dho'thkunu 'peni Arumgimis mo be. ¹⁰ Gom mii yan kan mo tani a'di iminu mish mo mo eya tente/ mo gom uni gun ta u^ci ma Arumgimis mo be dhali gom uni gun ta u^ci gi Tapa ma ruma 'cesh mo: A'diyin jin diki di mo mmomii miim 'boro'd mo tani a'di 'peni Arumgimis yisa walla a'di jin diki ena kam piti mo.

Eni ka Rem 'Kup mo

¹¹ Haali/ a'di yansan ita gwo jin cikkina um 'peni ka mu^jkup mo ki ana mina en ka rem 'kup mo be ¹² dhali yisa mmowa e ka Kayiin mo a'di jin ta a'di 'peni a'dinthus 'de/ yin mo dhali 'kosha kam piti jwa mo. Dhali kata 'koshkina a'di a'di mo? Haali/ miim pitij gana/ mo tani ta jin thus mo dhali mii ma kam piti ta jan kar/e mo be. ¹³ Dhalku/ ki mer mo ma, iwak pem, ki um shina 'kwaniny'ceshi e mo. ¹⁴ Ana misha ki ana pekina mo 'peni mowu mo e moj'koki/e mo haali/ ana ena awa^k mo. A'di jin diki ena en mo tani a'di ca'bki'd e mowu mo be. ¹⁵ Macin 'de/ yin jin shi/ki'da kam piti i e mo tani ta'da man'kosha mee mo be dhali um mishin ki wathi/ jin 'koshki'da mee mo tani diki ta gi mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo jin ca'bki'd e a'di mo. ¹⁶ Gom a'di yan kan mo tani ana misha mo/en mo ki a'di karki mondiki/em piti a'cesh mo gom ana mo dhali ana ka ba/ imina mii dhu moj'koki/em bana mo gom iwak mo ba/. ¹⁷ Hili wakki/ macin 'de/ yin jin ta gi to ga 'cesh mo dhali hila kam piti ki e mo e to jin mina a'di mii ta mo tani hili a'di ki mutha dum piti apo/ a'di mo tani mo/en ma Arumgimis midi ca'bi a'di kata mo? ¹⁸ Ushi uciya, dhalkina ki en ki gwo mo walla ka le'd mo hili ki mii mo dhali ki gwo^j gana/ mo be.

Ana Dara ki Monyju/ Ibwambor ma Arumgimis mo

¹⁹ Gom gwo gi wakan mo tani ana mina mish mo mo ki ana tana 'kwani 'peni gwo^j gana/ mo dhali mmomisha dum bana ibwambori a'di mo be ²⁰ wa^kka dum bana wak ana mo. Haali/ Arumgimis a'di ca'd ka dum bana mo dhali a'di mishki'da ris to 'baar mo be. ²¹ Um gun enu mo, wa^kka dum bana diki wa^k ana mo tani ana dara gi monyju/ mo ibwambor ma Arumgimis mo be. ²² Dhali ana bu'thkina 'peni a'di mo, ma to yin jin dot^kina ana a'di mo, haali/ ana 'kokina mo mmmodhu gwo^jkan piti kun 'kwarkunu mo dhali mmomii to jin 'bor a'di bwa mo be. ²³ Dhali yan ta gwo^jkan piti jin 'kwarkunu mo ki ana mina gam gway gi Ya/ is mo jin ta'da Yesus Krishos mo dhali mmo/en ka rem 'kup mo me'd jin kankina a'di ana gwo mo be. ²⁴ Dhali aris uni gun dhu gwo^jkan piti kun

'kwarkunu mo tani 'ko e a'di mo dhali a'di e uni mo. Dhali gom gwo gi wakan mo tani ana misha mo mo ki a'di ca'bki'd e ana mo ki Shi/in piti jin cikina a'di ana mo be.

4

Shi/in ma Arumgimis dhali Shi/in ma Kristhos jin Diki Ta jin Gana/ mo

¹ Um gun enu mo tani dhalku/ ki gam gwo is eya ris shi/in mo hili ny/o/i aris shi/in mo mmopar e wa^kki/ uni ta ku ma Arumgimis mo, haali/ imançⁱ gwonthus uni iikin ka pije/ e mony'cesh mo. ² Gom gwo gi wakan mo tani um mini mish mo mo ki Shi/in ma Arumgimis mo: Aris shi/in 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun pi gwo ka Yesus Kristhos pu'dki'd mo ki buŋwar is mo tani uni 'peni Arumgimis mo be, ³ dhali aris shi/in 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun 'koki pi gwo ka Yesus mo tani uni 'peni Arumgimis yisa. A'di yan ta shi/in ma kristhos jin diki ta jin gana/ mo, a'di jin cikkina um gwo mo ki a'di midi pu'du/ mo dhali shwane/ a'di diki'd e mony'cesh hila/ mo be. ⁴ Ushi uçiya, um 'peni Arumgimis mo dhali um piki uni e ki mii mo. Haali/ a'di jin di'd e um mo tani a'di ekki'd mo mmobol a'di jin di'd e mony'cesh yan e mo be. ⁵ Uni ta ku ga 'cesh mo, dhali kan mo tani gwo jin ona uni mo tani ta ku ga 'cesh mo dhali 'kwaniny'cesh ci^kki uni gwo mo be. ⁶ Ana tana ku ma Arumgimis mo. A'diyin jin mishki'da Arumgimis mo tani ci^kki ana gwo mo dhali a'di jin diki di 'peni Arumgimis mo tani diki ci^k ana gwo mo be. Gom gwo gi wakan mo tani ana misha mo mo gom shi/in gana/ mo dhali gom shi/in jin thamu o mo be.

Arumgimis Ta Mo/en be

⁷ Um gun enu mo, dhalki ana ena ka rem 'kup mo ma, haali/ mo/en ta ji ma Arumgimis mo dhali a'di jin ene'da en mo tani dho'thkunu 'peni Arumgimis mo dhali a'di mishki'da Arumgimis mo be. ⁸ Dhali a'di jin diki di mo mmo/ena en mo tani a'di molki'da Arumgimis mo haali/ Arumgimis ta mo/en mo be. ⁹ Dhali e mii yan kan mo tani mo/ en ma Arumgimis a'di ṭorkunu eya tente/ e bwam ana mo, ka Arumgimis hashki Ya/ m pitin 'de/ mo e mony'cesh mo, wakan ki ana mina 'ko e a'di mo be. ¹⁰ Dhali mo/ en a'dan be, yisa mmo/enkina ana Arumgimis mo hili mmo/enkina a'di ana mo dhali mmohashkina a'di Ya/m pitin mo mmota mo jin gwamuwa gwam mo gom miinthus bana mo be. ¹¹ Um gun enu mo tani wa^kki/ Arumgimis ki en ana wakan mo tani ana ka ba/ imina mii en ka rem 'kup si'da/ mo. ¹² Wathimpan 'dej kamu/ yisa parki'da Arumgimis e mo yisa. Wa^kki/ ana ena ka rem 'kup mo tani Arumgimis ca'bki'd e ana mo dhali mo/ en piti thimkunu e ana mo be.

¹³ Gom gwo gi wakan mo tani ana misha mo mo ki ana 'kona e a'di mo dhali a'di e ana mo haali/ a'di ciki ana Shi/in piti jin gana/ mo be. ¹⁴ Dhali ana mishkina mo mo dhali ta iman/o gwo mo goma Baba mo mmohashkina a'di Ya/m pitin mo mmota Amanwoth gom 'kwaniny'cesh mo be. ¹⁵ A'diyin jin pi gwo ka Yesus ta Ya/ ma Arumgimis mo tani Arumgimis ca'bki'd e a'di mo dhali a'di eya Arumgimis mo be. ¹⁶ Wakan ana misha mo mo dhali gam gwo is mo gom mo/en jin takin ma Arumgimis gom ana mo. Arumgimis ta ji gi mo/en mo dhali a'di jin ca'bki'd e mo/en mo tani ca'bki'd eya Arumgimis mo dhali Arumgimis ca'bki'd e a'di mo be. ¹⁷ Dhali mo/en a'dan be jin thimkunu e ana mo ki ana mina 'koki ta gi monyju/ mo goma cim jin dwallu gwo mo haali/ me'd jin wana a'di kan mo tani ana 'kokina mo e mony'cesh yansan mo be. ¹⁸ Moŋko/ isa kamu/ yisa di'da e mo/ en mo hili mo/ena 'borgaŋ gana/ mo a'di ta'kki monko/ is ka pije/ mo. Haali/ moŋko/ is a'di gamkunuwa jisa mo dhali a'di jin ko/ki'da ko/ is mo tani diki thim mo/en mo be. ¹⁹ Ana ena en mo haali/ a'di ntwa/a/ enki ana mo be. ²⁰ Wakka ciŋ kamu/ jin midi o gwo mo ki: Aha/ ena Arumgimis mo, dhali shi/a kam piti i e mo tani a'di ta'da ṭor mo, haali/ a'di jin diki ena kam piti mo tani a'di jin parkina a'di e mo tani a'di mol ena Arumgimis mo ki a'di jin dina a'di ki par e mo be. ²¹ Dhali gwoŋkan jin 'kwaru a'dan be jin takina ana 'peni a'di mo, ki a'di jin enki'da Arumgimis mo tani midi mii ena kam piti si'da/ mo be.

Mongam Gwo Is A'di Ipiki Mii E mo e Mony'cesh mo

¹ Aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun gamki gwo is mo ka Yesus ta'da Kristhos mo tani uni ita uci ma Arumgimis mo dhali aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun enki a'di jin dho'thki'd mo tani enki a'di jin dho'thkunu si'da/ mo be. ² Gom gwo gi wakan mo tani ana misha mo mo ki ana ena uci ma Arumgimis mo, ki ana ena Arumgimis mo dhali mmoha gwoŋkan piti e kun 'kwarkunu mo be. ³ Haali/ mo/en ma Arumgimis a'dan be ki ana mina dhu gwoŋkan piti kun 'kwarkunu mo. Gwoŋkan piti kun 'kwarkunu mo diki ta ton diṭ'i'd mo. ⁴ Haali/ a'diyin jin dho'thkunu 'peni Arumgimis mo tani piki mony'cesh e ki mii mo. Dhali mompi mii e a'dan be jin pi mony'cesh e ki mii mo jin ta mongam gwo is bana mo be. ⁵ Kaja a'di ipiki mony'cesh e ki mii mo hili a'di jin gamki gwo is ka Yesus ta Ya/ ma Arumgimis mo be.

Gwo jin Onu Isi gom Ya/ mo

⁶ Dhali yan ta a'di jin pu'dki'd ki yi'de/ mo dhali ka bas mo jin ta'da Yesus Kristhos mo, yisa jasi ki yi'de/ 'teya, hili ki yi'de/ mo dhali ka bas mo be. ⁷ Dhali Shi/in a'di ta'da aman/o gwo mo haali/ Shi/in a'di ta gwon gana/ mo be. ⁸ Gwo kun onu mo tani uni 'koni kwara mo, Shi/in, dhali yi'de/, dhala bas. Uni kwara gwansan igami me'd mo be. ⁹ WaKKi/ ana budha gwo kun ona 'kwani mo tani gwo jin on ma Arumgimis mo tani a'di ekki'd mo be. Haali/ gwo jin on ma Arumgimis a'dan be, ki a'di ta'da aman/o gwo gom Ya/m piti mo be. ¹⁰ A'di jin gamki gwo is e Ya/ ma Arumgimis mo tani a'di ta'da aman/o gwo e is piti mo. A'di jin diki gam Arumgimis gwo is mo tani kar a'di mo mmota ator mo haali/ a'di diki gam gwo jin on ma Arumgimis is mo gom gwo gi Ya/m piti mo be. ¹¹ Dhali gwo jin onu a'dan be, ka Arumgimis ciki ana moŋ'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo dhali moŋ'koki/e yan e Ya/m piti mo be. ¹² A'di jin ta gi Ya/ mo tani a'di ta gi mondiki/e mo be, dhali a'di jin diki ta gi Ya/ mo tani a'di dar gi mondiki/e mo be.

Mishi Gwo ki Um Ta gi Moŋ'koki/e ki Sule/ Ya Ye 'Ba/ mo

¹³ Aha/ 'kwarkina um gwo yansan e um kun gam gwo is e gway gi Ya/ ma Arumgimis mo, ki um mini mish mo mo ki um ta gi moŋ'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. ¹⁴ Dhali yan ta mo jin 'kona ana ki ju/ mo jin takina ana e a'di mo, waKKi/ ana mina dot tonj kamu/ isi ki bwam piti mo tani a'di cikki ana gwo mo be. ¹⁵ Dhali waKKi/ ana misha mo mo ki a'di cikki ana gwo mo e to yin jin dotkina ana a'di mo tani ana misha mo mo ki ana mina bu'th a'di yin jin dotkina ana a'di mo be. ¹⁶ WaKKi/ wathin 'dej kamu/ parki'da kam piti e mo mmomii miinthus jin diki ta ji gi wunu mo tani a'di midi dotɑ/ dot mo dhali Arumgimis midi ci a'di mondiki/e mo gom uni gwansan kun ta gi miinthus kun 'koki ta ku gi wunu mo. Miinthus 'kon kun gamu mo kun wunu mo. Aha/ dinaki o ki jaŋ kamu/ midi 'tho mo gom gwo yansan mo. ¹⁷ Aris mii kun thamu mii mo tani ta miinthus mo hili miinthus di'd jin diki ta ji gi wunu mo be.

¹⁸ Ana misha mo mo ki a'din 'de/ jin dhodhu 'peni Arumgimis mo tani diki di mo mmomii miinthus mo, hili a'di jin dho'thkunu 'peni Arumgimis mo tani karki a'di mo, dhali a'dinthus 'de/ yin diki ta a'di is ki me'd mo be.

¹⁹ Ana misha mo mo ki ana tana ku ma Arumgimis mo, dhali aris 'kwani gi mony'ceshi 'baar mo uni 'kon e mom'bi'th gi a'dinthus 'de/ yin mo be.

²⁰ Dhali ana misha mo mo ki Ya/ ma Arumgimis pu'dki'd mo dhali ciki ana gwo mo mmomish 'ban mo, mmomish a'di jin ta jin gana/ mo. Dhali ana e a'di mo a'di jin ta jin gana/ mo, e Ya/m piti jin ta'da Yesus Kristhos mo. Yan a'di ita'da Arumgimis gana/ mo dhali moŋ'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo. ²¹ Ushi uciya, dhuyi is bum 'peni tompinycon mo ma.

Gwo jin 'Kon ma Po/i Su/ jin Kwar ma YOHAAN mo

Monthe Me'd mo

¹ Wathirj gwanyjaka/ eya yim jin kwanyu mo dhali uçim piti mo, uni gun enka/ e gwon gana/ mo, dhali yisa jasi aha/ 'de/ mo hili aris uni 'baar mo kun mishi gwoj gana/ si'da/ mo ² haali/ gom gwoj gana/ jin ca'bki'd e ana mo dhali jin midi di e ana ki sule/ sule/ mo.

³ A'the dhali momiimii mo dhali moŋku'th is mini 'ko e ana mo 'peni Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali 'pena Yesus Kristhos jin ta Ya/ gi Com mo, e gwoj gana/ mo dhali e mo/en mo be.

'Koyi e Gwo ma Kristhos mo ma

⁴ Aha/ 'kunya bwa kagahara mo mmogam uçim pinin tiya mmobath gwoj gana/ mo, me'd jin kankin ma Baba ana gwo mo. ⁵ Dhali shwane/ aha/ yuka/ e jin tana yim mo, yisa me'd jin miga/ 'taki 'kwarki/ e gwongkan jin 'kwarkunu jin ta jin this mo, hili a'din 'de/ jin takina ana 'peni ka munj'kup mo, ki ana mina en ka rem 'kup mo be. ⁶ Dhali mo/en a'dan be ki ana mina batlı gwoŋkan piti kun 'kwarkunu mo. Gwoŋkan jin 'kwarkunu mo a'dan be, me'd jin ciikkina um 'peni ka munj'kup mo ki um mini batlı mo/en mo be. ⁷ Haali/ 'kwani ka ris kun he'kkina he'k e mo tani iikin ka pije/ mo e mony'cesh mo, 'kwani kun 'koki pi gwo mo gom mo jin yayin ma Yesus Kristhos ki bunjwar is mo. A'din 'de/ gi wakan mo tani ita'da he'k e mo dhala Kristhos jin diki ta jir gana/ mo. ⁸ Hili is bum ki 'bore/ mo ma ki um mini 'koki this a'di e mo a'di jin miikina um mii mo gom a'di mo hili ki um mini gam to jin cinu jin waki mii jin miinu mo mmo'koki ta bade/ mo. ⁹ Macin 'de/ jin ya'di twa/a/ mo dhali diki ca'b e gwo ma Kristhos mo tani a'di diki ta ga Arumgimis mo. A'di jin ca'bki'd e gwo ma Kristhos mo tani a'di ta'd ga Baba mo dhali Ya/ mo be. ¹⁰ Waƙka cin 'dej kamu/ pu'dki'd e um mo dhali diki guyu/ gwo yan mo tani dhalku/ ki bu'th a'di bway gu'b mo walla dhalku/ ki ci a'di monthe me'd mo, ¹¹ haali/ a'di jin theki a'di me'd mo tani nyakki miin tonthus piti bu'th mo be.

Kwalany Monthe Me'd jirj 'Ko'd mo

¹² Ba aha/ tana gi gwo ka ris mmo'kwarki um mo tani aha/ ona bwa yisa mmo'kwarki um to ka galama risha mo, hili aha/ ʈosha mmopar um e ki 'dishe/ mo dhali mmotora ʈor ki um ka ƙarambuye/ mo, wakan ki mom'bor bwam bana minu thim mo be.

¹³ Uci gi 'bwah pini jin kwanyu mo tani uni theki /e me'd mo be.

Gwo jin 'Kon ma Po/i Kwara jin 'Kwar ma YOHAAN mo

Monthe Me'd mo

¹ Wathirj gwanyjaka/ eya Gayus jin enu mo, a'di jin enka/ e gwoj gana/ mo.
² /E jin enu mo, aha/ 'thona ka ris to 'baar mo mini ii ki 'bore/ gom /e mo dhali ki /e mina isi 'bor mo. Aha/ misha mo mo ki a'di 'boro'd goma ƙashiram pini mo be. ³ Haali/ aha/ 'bora bwa kagahara mo ki 'kwani ma waka tiya bumburkin mo dhali ci gwo gom miij ganam pini mo ka jin gana/ me'd jin bat̄h̄kina /e gwoj gana/ mo. ⁴ Moj'kuny bwaŋ kamu/ yisa di'da jin ca'd ki a'di yan jin migā/ mish ta mo, mmocik gwo ki ucim pem bat̄hi gwoj gana/ mo.

Mii ma Gayus jin Tanu Gu'b Piti Ijal mo A'di Mayu mo

⁵ /E jin enu mo, a'di ta'da tu'c isij gana/ mo jin miikina /e ki /e mii to mo ma waƙ mo isi ki ji mum mo eya ris yilkina/ mo ⁶ uni gun ciki gwo gom mo/en pini ibwambor ma ƙaniisa mo. /E mini mii ki 'bore/ mmohashki uni e bway buni gun iina uni mo me'd jin hana to me'd mo goma tu'c ma Arumgimis mo be. ⁷ Haali/ uni cuki mis mo gom gway piti mo dhali uni 'koki bu'th toŋ kamu/ 'peni 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. ⁸ Wakan ana ƙa ba/ imina han 'kwani kun wakan mo ki ana mina ta imannyak to mii e gwoj gana/ mo be.

Mii ma Diyutriipis jin Miina A'di ki Ca'ckon mo

⁹ Aha/ 'kwarkina gwoj kamu/ goma ƙaniisa mo. Hili Diyutriipis a'di jin ona bwa ki kar is piti ntwa/a/ mo tani diki pi gwo gom moshirr pem mo. ¹⁰ Wakan waƙki/ aha/ mina pu'dku/ mo tani aha/ mina ƙal gwo ka pije/ mo gom to jin miina a'di mo mmoyer aha/ is ki gway ka wuny is ki gwonthus mo. Dhali a'di diki 'kosh jwa kan tan mo tani a'di ushki'd ki is piti mo mmohana waƙ mo, dhali a'di si'da/ ki non uni gwansan 'kup mo kun ona bwa ki han uni mo dhali a'di ki ur uni ka pije/ 'pena ƙaniisa mo.

Gwom 'Borga/jin Cinu Isi goma Dimitriyuus mo be

¹¹ /E jin enu mo, dhalku/ ki bat̄h tonthus mmomii mo ma, hili bat̄hi a'di jin 'boro'd mmomii mo. A'di jin mii tom 'boro'd mo tani a'di 'peni Arumgimis mo. A'di jin mii tonthus mo tani diki par Arumgimis e mo be. ¹² Dimitriyuus a'di ta gi gwo jin ćina 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo dhali 'peni gwoj gana/ ki is piti mo. Aha/ ćina gwo gom a'di si'da/ mo dhali um mishi mo mo ki gwony ćim pem ta kuŋ gana/ mo be.

Kwalany Monthe Me'd jin 'Ko'd mo

¹³ Aha/ tana gi gwo kagahara mo mmo'kwarki /e mo tani hili aha/ dina bwa ki o mmo'kwarki /e a'di ka galama risha mo. ¹⁴ Aha/ tosha mmopar /e e ki 'dishe/ mo dhali ana mina ṭora ṭor mmontal 'de/ ka karambuye/ mo.

¹⁵ Moj'ku'th is midi di e /e mo. Ikam theki /e me'd mo. Theki ikam me'd mo ma, aris uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo.

Gwo jin 'Kwar ma YAHUUSA mo

Monthe Me'd mo

¹ Yahuusa jin ta ciŋkina/ ma Yesus Kristhos mo dhali jin ta'da kam ma Yakuub mo.
E uni gwansan kun yuikkunu mo ki ku gi en ma Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali kun dhunu goma Yesus Kristhos mo be.

² Dhalki momiimii mo dhali moŋku'th is mo dhali mo/en minu mar is gom um mo.

Gwon Dwall gom Imantor Gwonthus mo

³ Um gun enka/ mo tani dhali mmo/oka/ bwa kagahara mo mmo'kwarki um gwo mo gom mowoth bana jin nyakki'd mo tani aha/ gamkina a'di jin ta jin minu mii mii ta mo mmo'kwar mo mmoyip 'kup 'kupki um mo mmosu'k ki gwo mo gom mongam gwo is mo, a'di jin ciŋu mo me'd 'de/ ki sule/ mo gom uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo.
⁴ Haali/ 'kwanin tiya 'kokin ka ɺwal is mo kun gam bway mo mmose mo, uni gun 'kokin kadhamo/ mo kun 'kawurkunu mo gom miiwaɻ yansan mo be, uni gun ta 'kwani gun ushkina Arumgimis mo, uni gun tu'kkina 'the ma Arumgimis bana mo mmota mii gun 'kanuwa ɺanthi/ mo dhali mmowaɻ gway gi Tapa jin di'd 'de/ mo, a'di jin ta Tapa Yesus bana mo be.

⁵ Dhali aha/ dina gwo ibwa mo mmorogom um ki gwo mo, ba um me'd 'de/ ki sule/ ɻorkunu to 'baar mo ki a'di jin wothki 'kwani 'peni Bampa/ Masir mo tani yan'ko'd a'di ki 'ce'd uni gwansan sho'k mo kun 'koki gam a'di gwo is mo be. ⁶ Dhali iman'doyu gwo, uni gun 'koki dhu mom bunij gana/ mo kun 'kona uni mo tani hili uni dhalki moŋ'kom pam buni 'pen mo tani uni bu'thkina a'di ka jindhiir ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo e mondherumi'da 'tum mo ntaga tee gi gwon dwall jin eka/ ek mo be. ⁷ Jasi me'd gi Bampa/ gi Pan Saduum mo dhali Paŋ Gamuura mo dhali bampa/ kun 'kon ki jin 'kam mo tani dhali ki mii jin nyaka'd mo tani uni ci is buni ki miinyçal mo dhali mii mon'dap e kun 'koki ta buyempa mo tani uni dhunu mo mmota she/mm mmothima jisa gi mo/o'd ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

⁸ Dhali e bway jin nyakki'd kan mo tani 'kwani gwansan e jan buni kun shu'bkina uni mo tani uni nyo/ki buŋgwar is mo mmowaɻ moshirr mo dhali mmowal gwo sor apo/ uni kun caaca mo be. ⁹ Hili ka man'doyu gwo jin ca'd jin ta'da Miķa/iil su'kkini ki gwo mo uni ki tapa ma ruma 'cesh mo tani uni walkin mo gom buŋgwar is ma Musa mo a'di bu'thki'da du mo mmodiki yer a'di is ki gway ki gwo sor mo, hili a'di oki gwo mo ki: Tapa Arumgimis ɺucurki /e mo be. ¹⁰ Hili 'kwani gwansan walkina sor apo/ to kun 'kona uni ki mish 'ban mo dhali ki to gwansan kun misha uni en tom bwa mo me'd to/e gun dar gi bwan 'twa/ wal mo tani uni 'ce'dkunu sho'k mo be. ¹¹ Wayyi e uni mo. Haali/ uni iikin e bway ma Kayiin mo dhali uni pura bwa mo mmobaɻ mii jin tham ma Balaam mii mo dhali uni 'ce'du/ sho'k mo e gwon dharj ma Kuurah mo be. ¹² Uni gwansan ta thalkin apo/ moyuk bum gun ena um mo me'd jin 'kona uni ki ju/ mo mmo'kona uni i'kupa su mo mmowal mo mmontal 'de/ mo tani uni hilki is buni mo. Uni tana rak kun ɺutha e ki ku'th mo, kun ɺalkina 'tham ki sule/ mo, dhali uni ta cwa gi moyurun kun ku'th gurkuru/ mo kun dar gi maman mo, me'di su/ mo tani uni wukin mo mmoyu'dkunu uni mo be. ¹³ Anyor yi'deny caaga/ jin bir bakal mo tani uni sekina gabusha/ mo gi mon'the is bunij gana/ mo, acul kun tana ca/ mo tani mondherumi'da 'tum karkunu mo gom uni ki sule/ sule/ mo be.

¹⁴ Gom uni gwansan si'da/ mo tani Aķnuuk a'di jin ta'da Aadama nyaķum yili pesu/ mo tani ciŋki gwo is mo mmo/o gwo mo ki: Hili mo mo ma, Tapa a'di pu'dki'd mo nyakki kun dhelelin piti ka ris ris mo ¹⁵ mmotor gwon dwall 'twa/a po/ 'kwani 'baar mo dhali

mmodhu uni ki ku gi 'kona mii i'ba/ mo aris uni gun ushuna ush mo ka ris miim buni kun miikina uni mo, mmota a/ushij gwo mo kun miikina uni ciki/ mo tani e gwo gi uni gun ushi gwo mo dhali ka ris gwo kun 'bitha'bi'th mo kun okina imanmii miinthus mo kun ushuna ush apo/ a'di mo. ¹⁶ Uni gwansan ita imanmiiya gumgum mo, dhali waka wak mo mmobath mon'dap em bunij gana/ mo, dhali mmoce 'twa/ mo mmodhu 'ba/ ki ca mo mmomaj 'kwani ka mak mo mmogam nyuncina/ gi shi/ miim 'boro'd mo.

Gwo jin Rumuwa Rum mo dhali Mo jin Malasuwa Malas mo

¹⁷ Hili um mini mii ka gwo e mo, um gun enu mo, gwo jin ona uni gun dhuna Tapa Yesus Kristhos bana is mo. ¹⁸ Uni o um gwo mo ki: Ki mo jij 'ko'd mo tani uni gun miin ka mak mo tani mini bath mon'dap em bunij gana/ mo kun usha uni a/ush mo be. ¹⁹ Uni ta uni gwansan gun dhu gwo kun kwa/u bwa mo, kun ta 'kwani tony 'cesh mo, uni dar gi Shi/ in mo be. ²⁰ Hili um gun enu mo tani nyanji is bum apo/ mongam gwo is jin koguwa ko/ mo dhali 'thoyi e Shi/in Dheleladhelel mo ma. ²¹ Dhuyi is bum e mo/en ma Arumgimis mo. Cori momiimii gi Tapa Yesus Kristhos bana mo ntagi moj'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ²² Dhali miiyi mii apo/ unin tiya mo ma kun shina bwa 'kup mo. ²³ Wothi/ kun tiya mo ma, mmobor uni ka pije/ mo 'peni mo/o'd mo. Miiyi mii ki jij ko/ mo ma, apo/ kun tiya me'd jin shi/a um burrinye/ i e jin nyo/ki'd e bungwar is mo.

Mmo'bora 'Bor Mii mo

²⁴ Dhali e a'di jin mish um dhu mo 'peni montag mo tani dhali mmoci um ki dar gi mii kun nyo/on mo ibwambori buj'kus monycam piti ki moj'kuny bwa mo tani ²⁵ e a'di jin ta'da Arumgimis 'de/ mo tani Amanwoth bana e a'di jin ta'da Yesus Kristhos Tapam bana mo tani dhalki a'di a'di idi'd ki monyca mo dhali mmo/eka/ ek mo dhali mom'bi'th mo dhali moshirr jin di'di twa/a/ 'baar mo dhali jin di'd shwane/ mo dhali jin midi di ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ moonnii. Amen.

Gwo jin 'Ceenu eya Yohaan mo

Gwo jin 'Ceenu goma Yesus Kristhos mo

¹ Gwo jin 'ceenu goma Yesus Kristhos mo, a'di jin çikin ma Arumgimis a'di mo mmotor unim piti kun ta imanmii to mo gom to kun mini mii la bu'th embul mo mo. Dhali a'di karki a'di eya tente/ mo mmohashkina a'di aman'doyu gwom piti mo eya manmii tom piti jin ta'da Yohaan mo, ² a'di jin ta'da mankal gwo o mo gom gwo ma Arumgimis mo dhali gwontor jin ṭora a'di goma Yesus Kristhos mo, isi kani ma eya ris to 'baar mo kun parkina a'di e mo be. ³ Mom'bor mii gom a'di jin deṛki gwo yansan e mo jin onu is ki 'twa/ jin caaca mo dhali mom'bor mii gom uni gwansan kun cikki a'di mo dhali uni gun dhuki a'di jin 'kwarkunu nycine/ mo haali/ mo 'disha'dish mo be.

Monthe Me'd goma Kaniisa kun 'Koni Pesu/ mo

⁴ Yohaan eya kaniisa kun 'koni pesu/ mo e Pa Asiyya mo:
A'the e um mo dhali monku'th is 'peni a'di jin di'd mo dhali a'di jin diki'd mo dhali a'di jin midi pu'du/ mo dhali 'peni shi/in kun 'koni pesu/ mo, uni gun doshkini bwambor ma korsi ma malik piti mo be. ⁵ Dhali ' pena Yesus Kristhos, a'di jin ta isij gana/ gi gwo jin onu mo, a'di jin ta'da bwanyara/ gi mowu mo dhali ta tapa apo/ imalik kun 'koni mony'cesh mo.

E a'di, a'di jin enki ana mo dhali dhu ana ki 'kus mo 'peni miinthus bana mo ka bas piti mo, ⁶ dhali a'di ki nyoj ana ki 'pejkuman pa mo, mmota igasiis goma Arumgimis piti mo dhali Ababa mo. Dhali e a'di mo tani monyca midi di mo dhali mo jin tanu tapa mo gom ki sule/ mo dhali ki sule/ ya ye 'ba/ mo. Amen. ⁷ Hili mo mo ma. A'di midi pu'du/ mo e bwaarak mo dhali aris ej 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mini par a'di e mo, dhali aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun su'k a'di mo tani, dhali arisa wak gi 'kwaniny'cesh mini wol ko mo gom gway piti mo. Isi kan si'dayi. Amen.

⁸ Aha/ tana ja Muŋ'kup mo dhali jin 'Ko'd mo. A'di ta gwo jin ona Tapa Arumgimis mo, a'di jin di'd mo dhali a'di jin diki'd mo dhali a'di jin midi pu'du/ mo, a'di jin ta a'di jin Eka/ Ek mo be.

Tonyjan gi Ya/ gi 'Kwani mo

⁹ Aha/ jin tana Yohaan jin tana kam bum mo, aha/ jin pwaikkina isa nyor nyakki um eya Yesus ki monto'c bwa mo dhali gom 'pejkuman bampa/ mo dhali ki mo jin 'küçü bwa ki 'kari'th mo mmo'dim 'kup mo tani aha/ dikina eya uka 'cesh jin yuku gway ka Bathmus mo gom gway gi gwo ma Arumgimis mo dhali gom gwontor jin ṭorkika/ mo goma Yesus mo be. ¹⁰ Aha/ dikina e Shi/in mo ka tee gi Tapa mo dhali aha/ cikkina dhan 'twa/ apo/ aha/ mmun me'd ko ma poome/ mo ¹¹ mmo/o gwo mo ki: 'Kwari ma a'di jin parkina /e e mo eya warka/ mo dhali hashki a'di ka kaniisa gun 'koni pesu/ mo e Pan Epasus mo dhali e Pan Simirna mo dhali e Pam Bargaamus mo dhali e Pan Thiyatira mo dhali e Pan Sardis mo dhali e Pam Piladalpiya mo dhali e Pa Lawudikiyya mo.

¹² Dhali yan'ko'd aha/ tu'kkina 'ban mo mmopar 'twa/ yan jin oki aha/ gwo e mo, dhali ki aha/ tu'kkina mo tani aha/ parkina ṭirkina/ ma lamba/ e mo kun ta 'dolkon gana/ mo kun 'koni pesu/ mo. ¹³ Dhali e bwaman gi ṭirkina/ ma lamba/ mo tani jan ṭal 'dej kamu/ wakina e ki Ya/ gi 'Kwani mo jin hi'thki burrinye/ jin ta gi tur mo dhali waçkan 'dolkon gana/ mo eya bor a'di mo. ¹⁴ 'Kup piti dhala mur'kup piti çab ki bany bany me'da mur ka'bal mo jin ta gi kush mo dhali ta gi kush me'da wasa/ mo. Dhali em piti wana e ka le'dan o'd mo. ¹⁵ Dhali sho'k piti wana e ka korok jin kushi mo mo dhali dhel mo mo me'd mii jin to'du a'di mo e shemen o'd jin toru a'di mo, dhali 'twam piti wana e ka dhan

yi'de/ kun gwona is ka ris mo. ¹⁶ Dhali e me'da bim poros piti mo tan i a'di bu'thki'da cul kun 'koni pesu/ mo. Dhali 'peni 'twam piti mo tan i a'di gacki gandala turga/ jin ka'd ka 'ban su/ mo dhali bwam/em piti 'twakki mo mo me'da tente/ mo mmo'tu'd mo ki mom'bi'th is mo be.

¹⁷ Ki aha/ parkina a'di e mo tan i aha/ bikina mo e sho'k piti mo, ma mmowa e ki wathi/ jin wuki'd mo. Hili a'di karki me'da bim poros piti apo/ aha/ mo mmo/o gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo. Aha/ tana ja muj'kup mo dhali jij 'ko'd mo be, ¹⁸ dhali aha/ tana jan tal 'de/ jin di'd ki e mo. Aha/ wukina mo dhali hili mo mo ma, aha/ dikina ki e mo gom ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo dhali aha/ takina ga muptha/ gi Mowu mo dhali Mo ma Haawiya mo be. ¹⁹ Shwane/ 'kwari a'di jin parkina /e e mo, a'di jin di'd shwane/ mo dhali a'di jin midi bu'th mo mo i'ko'd mo be. ²⁰ Gom gwo yansan jin çinu ki jim bag mo goma cul kun 'koni pesu/ mo jin parkina /e e mo e me'da bim poros pem mo dhali tirkina/ ma lamba/ kun 'koni pesu/ mo kun ta 'dolkon gana/ mo dhali acul kun 'koni pesu/ mo tan i uni ta iman'doyu gwo mo kun 'kona kaniisa kun 'koni pesu/ mo dhali gom tirkina/ ma lamba/ kun 'koni pesu/ mo goma kaniisa kun 'koni pesu/ mo be.

2

Gwo jin Hashu goma Kaniisa gi Pan Epasus mo

¹ Eya man'doyu gwo ma kaniisa jin di'd e Pan Epasus mo tan i 'kwari gwo mo ki: Gwo 'peni a'di, a'di jin bu'thki'da cul kun 'koni pesu/ mo e me'da bim poros piti mo, a'di jin yaki'd e bwaman tirkina/ ma lamba/ kun ta 'dolkon gana/ mo kun 'koni pesu/ mo, mmo/o gwo mo ki:

² Aha/ mishä miim pini mo, dhali atu'c pini jin miina /e ki mii jin 'batha'ba'th mo dhali mo jin 'kuça /e bwa ki 'kari'th mo mmo'dim 'kup mo dhali mo jin mola /e bu'th 'kwani kun mii ton thus mo hili /e nyo/ki uni gwansan kun yukki is buni ki uni kun dhunu ki she/ mo tan i hili uni yisa ta uniya, dhali gam uni ki uni ta thus ki thus mo. ³ Aha/ mishä ki /e 'dimki 'kup mo ki bwa jin 'kuça /e ki 'kari'th mo dhali kal mo jin 'koshu is ka nyor mo gom gway pem mo dhali /e yisa cakin mo e mowu is eya. ⁴ Hili aha/ tana gi gwo yaase apo/ /e mo haali/ /e dhalki mo/en jin ta jin twa/a/ jin di'di /e 'pen mo. ⁵ Kayi gwo e mo 'peni a'diyin jin bikina /e mo dhali rici /e adu is mo dhali miiyi to jin miina /e ntw/a/a/ mo. Wakki/ /e diki mii mo tan i heeyy, aha/ mina pu'dku/ i /e mo dhali joc tirkina/ ma lambam pini mo 'peni mom piti mo, isi ciki/ wakki/ /e diki rica du is mo be. ⁶ Naskina/ ton kamu/ jin tana /e a'dihe/. /E shi/ki mii jin miina 'Kwani Nugulawiyiin i e mo, mii jin shi/kika/ i e si'da/ mo. ⁷ A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tan i dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/in eya kaniisa gwansan mo. E a'di jin piki mii e mo tan i aha/ mina ci a'di tonte/ mmoshwa mo 'peni cwa gi mondiki/e mo, a'di jin diki'd e monyjaro/ ma Arumgimis mo be.

Gwo jin Hashu goma Kaniisa gi Pan Simirna mo

⁸ Dhali eya man'doyu gwo ma kaniisa gi Pan Simirna mo tan i 'kwari gwo mo ki: Gwo gwansan ta ku gi a'di jin twa/a/ mo dhali jij 'ko'd mo gom a'di jin wuki'd mo dhali a'di jin pu'dki'd mo mmodi ki e mo, mmo/o gwo mo ki:

⁹ Aha/ mishä monto'c bwam pini mo dhali aha'th'ko'd pini mo tan i (hili /e ta pa ki pa mo) dhali uni gwansan kun thu'th*ki* thu'th'pen mo kun oki uni ta 'Kwani Yahuuda/ mo tan i dhali uni yisa ta uniya, hili uni tan i gi gu'b gi montul is ma Setaan mo be. ¹⁰ Dhalku/ is ki ko/ mo gom to kun mura /e i'kosh is ka nyor nycine/ mo. Hili mo mo ma, tapa ma ruma 'cesh ona bwa ki ta'k uma tiya eya sijin mo ki um minu 'taki nyo/ mo dhali ka tee kun 'koni 'kume'd mo tan i um mini gam monto'c bwam mo. Tayi /e a'di jin ta/a isij gana/ mo mmowu mo dhali aha/ mina ci /e ton'kup gi mondiki/e mo be. ¹¹ A'diyin jin ta'd gi

gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/in eya kaniisa gwansan mo. A'di jin piki mii e mo tani a'di iminu 'koki shi/ ki wu jin 'kon ma po/i su/ mo be.

Gwo jin Hashu goma Kaniisa gi Pam Bargaamus mo

¹² Dhali eya man'doyu gwo ma kaniisa gi Pam Bargaamus mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo gi a'di jin ta'd gi gandala turga/ jin ka'd ka 'ban su/ mo, mmo/o gwo mo ki:

¹³ Aha/ misha mom pini jin ca'ba / e mo, e mo jin ca'b ma korsi ma Setaan mo. /E telki sho'k mo e gway pem mo dhali / e diki wat gwom pem jin gamu is mo isi kani ka tee ma Antibas mo, a'di jin ta'da man/o gwom pem mo, a'dim pem jin di'd 'de/ mo jin ta isij gana/ mo, a'di jin 'koshkunu mo mbwam um mo, e mo jin ca'bkin ma Setaan mo be. ¹⁴ Hili aha/ tana gi ushi gwon tiya idaka/ mmo/o apo/ / e mo. /E tan gi 'kwanin tiya imun, uni kun bu'th gwo jin tor ma Balaam mo jin torki'da Baalaag gwo mo mmokar mo jin koluwa kol mo mbwambori iya/ gi 'Kwani ma Israyiil mo, ki uni mini 'taki shwa to jin 'cithu/ 'kus mo gom tompinycon mo dhali mmobo'ki mii jin miinu miinycal mo.

¹⁵ Wakan si'da/ /e tan gi 'kwanin tiya kun bu'thki gwo jin tora 'Kwani Nugulawiyiin mo.

¹⁶ Kan mo tani rici /e adu is mo. Wakki/ /e diki rica du is mo tani heeyy, aha/ mina yaku/ i /e ki jahanne/ mo dhali mii mo/as apo/ uni ki gandala turga/ jin ta 'twam pem mo. ¹⁷ A'di yin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/in eya kaniisa gwansan mo. E a'di jin piki mii e mo tani aha/ mina ci a'di amanna jin bagu mo, dhali aha/ mina ci a'di wosh dhel jin ta ji'j kush mo ki gway this nycine/ mo jin 'kwaru apo/ wosh mo, a'di jin mola jan tal 'dej kamu/ mo, isi ciki/ jasi a'di jin bu'thki a'di mo.

Gwo jin Hashu goma Kaniisa gi Pan Thiyatira mo

¹⁸ Dhali eya man'doyu gwo ma kaniisa gi Pan Thiyatira mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo jin ta ji gi Ya/ ma Arumgimis mo, a'di jin ta gi e jin shwa'd ka le'dan o'd ki bar bar mo dhali a'di jin wana 'basho'k ka korok mo.

¹⁹ Aha/ misha miim pini mo dhali mo/en pini mo dhali mongam gwo is pini mo dhali miin tom pini kun miina / e mo dhali bwam pini jin 'kuça / e ki 'kari'th mo mmo'dim 'kup mo dhali miin tom pini kun ta kunj 'ko'd mo mmobol kun twa/a/ e mo. ²⁰ Hili aha/ tana gi to yaase apo/ / e mo ki / e dhalkina 'bom jin ta'da Isabal mmodi e / e mo, ayim jin yukki is piti ka manci gwo mo dhali a'di torki gwo mo dhali mmosus cinkinam pem mmoper mo mmobo'ki mii jin miinu miinycal mo dhali mmoshwa to jin 'cithu/ 'kus mo mmothe tompinycon mo. ²¹ Aha/ cikina yima tee mo mmorica du is mo tani hili ayim ushki'd mo mmorica du is 'peni miinycal ma yim mo. ²² Hili mo mo ma, aha/ mina 'dajkala yim 'ko'da ci mo, aci jin isha a'di ki 'ba'th mo dhali uni gwansan kun mii miinycal nyakka yim mo tani aha/ mina bit uni e mon'co bwa jin caaca mo, isi ciki/ waikki/ uni 'koki rica du is 'peni mii ma yim mo. ²³ Dhali aha/ mina 'kosh uci ma yim jwa mo. Dhali arisa kaniisa gwansan mini mish mo mo ki aha/ tana a'di jin napki bwaj 'kwani ki bur bur mo dhali aduj 'kwani mo, dhali aha/ mina ci aris umi 'baar mo to ka 'dete/ 'dete/ mo, to kun wana e ki miin to kun miina um mo. ²⁴ Hili gom uma tiya kun 'kon e Pan Thiyatira mo kun 'koki bu'th gwo yansan jin toru mo, um kun 'koki da/ar gwo mo kun yuka 'kwanin tiya ki toj'kulga/ ma Setaan mo, e um mo tani aha/ mina o um gwo mo ki aha/ dinaki 'thi toj kamu/ jin ditadit apo/ um mo a'di jin dina e ki she/ jin mina umi kal mo. ²⁵ Hili telki sho'k mo e a'di jin tana um mo ntagi aha/ mina pu'dku/ mo. ²⁶ A'di jin piki mii e mo tani dhali dhu miin tom pem mo ntagi 'pemen mo tani aha/ mina ci a'di mom'bi'th mo apowa ris kal gi 'kwaniny'cesh mo ²⁷ dhali a'di midi ji uni ki cwanj kol 'kus jin ta tonkuthu'd mo, me'd jin 'kon ma anos kun uku 'pena je mo tani uni 'ce'dki bwa mo ki 'ci'cimi'th mo, wakan isi kani aha/ ki is pem si'da/ bu'thkina mom'bi'th mo 'peni Ababam pem mo ²⁸ dhali aha/ mina ci a'di acul gi mon'thamo/ mo. ²⁹ A'di yin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/in eya kaniisa gwansan mo.

Gwo jin Hashu goma Kaniisa gi Pan Sardis mo

¹ Dhali eya man'doyu gwo ma kaniisa gi Pan Sardis mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo gi a'di jin ta'd gi shi/in ma Arumgimis kun 'koni pesu/ mo dhali acul kun 'koni pesu/ mo be, mmo/o gwo mo ki:

Aha/ misha miin tom pini mo. /E takin gi gway gi a'di jin di ki e mo dhali /e ki is pini a'di iwuni. ² Meri e mo, dhali 'bithi is mo, a'di jin bocki'd e /e mo dhali a'di jin 'dishkina 'twa/ mmowu mo, haali/ aha/ dinaki gam miiñ kamu/ jin 'boro'd e miim pini jin 'boro'd jin ha me'd mo ibwambori jis/e ma Arumgimis pem mo. ³ Kayi gwo e mo ma, a'di jin bu'thkina /e mo dhali a'di jin ciikkina /e mo. Kari a'di jan ma dhali rici /e adu is mo ma. Wakki/ /e mini diki mer e mo tani aha/ mina yaku/ me'd wathin'di/ mo dhali /e mini mol mo mo, mo jin migā/ pu'dku/ apo/ /e mo be. ⁴ /E takin ush'ceenne/ naskina/ mo kun ta 'kwani gi Pan Sardis mo, uni kun 'koki nyō/ burrinyem buni mo. Dhali uni mini nyak ii ki aha/ e burrinyer kush mo haali/ uni ha me'd mo be. ⁵ A'di jin piki mii e mo tani a'di minu shum isi kan ki burrinyer kush mo, dhali aha/ mina diki 'kosh gway piti mo 'pena warka/ gi mondiki/e mo. Aha/ mina pi gway piti ibwambor ma Babam pem mo dhali ibwambori iman'doyu gwom piti mo. ⁶ A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/in goma kaniisa gwansan mo.

Gwo jin Hashu goma Kaniisa gi Pam Piladalpiya mo

⁷ Dhali eya man'doyu gwo ma kaniisa gi Pam Piladalpiya mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo gi a'din 'de/ jin kogu mo, a'din 'de/ jin ta jiñ gana/ mo, dhali a'di jin ta'd ga muptha/ ma Dawuu'd mo, a'di jin midi ka'd 'twanjkal mo dhali jan tal 'dej kamu/ piyi'd jin midi mu'th a'di mo, a'di jin mu'thki a'di mo tani dhali jan tal 'dej kamu/ mol a'di ka'd mo be, mmo/o gwo mo ki:

⁸ Aha/ misha miin tom pini mo. Hili mo mo ma, aha/ karkina acampur ki ḫany ibwambori /e mo, a'di jin mola jan tal 'dej kamu/ mu'th mo. Aha/ misha ki /e tan gi jasi ari mom'bi'th jin gwa'dagwa'd mo dhali /e dini mmmodhu gwom pem naskina/ mo dhali /e diki wat gway pem mo be. ⁹ Hili mo mo ma, aha/ mina dhu uni gwansan kun ta ku gi montul is ma Setaan mo, uni gun oki uni ta ku gi 'Kwani Yahuuda/ mo dhali uni ta uni yisa, hili uni tana ṫor mo - hili mo mo ma, aha/ mina dhu uni mmopu'dku/ mo dhali lunj ki jiñ 'kupa'dupuni bwambori sho'k pini mo, dhali da/ar gwo mo ki aha/ enkina /e mo be. ¹⁰ Haali/ /e dhuki gwom pem mo ki bwa jin 'kuça /e ki 'kari'th mo ki mon'dim 'kup mo tani aha/ mina non /e 'peni mompal mo, a'di jin midi pu'du/ apo/ mony'ceshi 'baar mo, mmopal uni gwansan kun 'kokin mo e mony'cesh mo be. ¹¹ Aha/ mina pu'dku/ ki 'dishe/ mo. Teli sho'k mo e a'di jin tana /e mo, wakan ki jan tal 'dej kamu/ midi 'taki diki bu'th ṫor 'kup pini mo be. ¹² A'di jin piki mii e mo tani aha/ mina kar a'di mmota akak gi gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis pem mo. A'di midi mol ya ka pije/ ki sule/ sule/ 'peni a'di mo, dhali aha/ mina 'kwar gwo apo/ a'di jin ta gway ma Arumgimis pem mo, dhali gway gi 'peñkuman Bampa/ ma Arumgimis pem mo, a'di jin ta Pa Urushaliim jin ta jin this mo jin midi pu'dku/ ka 'cesh mo 'peni Arumgimis pem mo 'peni momis mo, dhali gway this pem gana/ mo be. ¹³ A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/in mo goma kaniisa gwansan mo.

Gwo jin Hashu goma Kaniisa gi Pa Lawudikiyya mo

¹⁴ Dhali eya man'doyu gwo ma kaniisa gi Pa Lawudikiyya mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo gi a'di ma Amen mo, a'di jin ta isij gana/ mo dhali jin ta'da man/o gwo jin ta jiñ gana/ mo, jin ta mo ma muñ'kup me'd jin ukkin ma Arumgimis aris to mo be, mmo/o gwo mo ki:

¹⁵ Aha/ misha miin tom pini mo. /E ɳala/ wani 'thupa walla moŋkamu/ ɳala/ 'batha /eya. Ki /e ɺara ba/ imini 'taki 'thupa'thup mo walla 'batha'ba'th moyi. ¹⁶ Wakan, haali/ /e mangalamaŋgal mo dhali /e ɳala/ wani 'thupa walla moŋkamu/ 'batha /eya, aha/ mina ya/ /e ka pije/ 'peni 'twam pem mo be. ¹⁷ Haali/ /e o gwo ki, aha/ tana pa ki pa mo dhali aha/ wara ki pa mo dhali aha/ mina mii ta gi toŋ kamu/ yisa, mmomola /e mo mo ki /e ɻocu 'kus mo dhali ɻoju e i is mo dhali hatha'ko'd ki ha'th mo dhali ta ja'da/ mo dhali di is 'te/ mo. ¹⁸ Wakan aha/ malaskina /e mo mmoyol 'dolkon gana/ 'peni aha/ mo, a'di jin minu tash e ki o'd mo, ki /e mini 'taki ta pa ki pa mo dhali ta gi burrinyen kush mo mmohi'th /e i is mo dhali 'taki kar /e 'peni mo ma 'the is pini jin yana /e is 'te/ mo, 'peni mo jin mishu /e mo dhali /e mini 'taki ta gi ɻwalany mmogwa'c em pini mo, ki /e mini 'taki mish mo mo. ¹⁹ Uni gwansan kun enka/ mo tani aha/ ɻo'kkina uni mo dhali aha/ dorkina uni mo. Wakan shwayi miiya nyor mo ki thith mo dhali rici / e adu is mo. ²⁰ Hili mo mo ma, aha/ doshkina ishan'tamo/ mo dhali nagkana campura po/ ki me'd mo. Waɻki/ jan ɻal 'dej kamu/ midi cik 'twam pem mo dhali ɻa'dki aha/ acampur mo tani aha/ mina seku/ ibwamani a'di mo dhali nyak to shwa ki a'di mo dhali a'di nyakki aha/ mo be. ²¹ A'di jin midi pi mii e mo tani aha/ mina ci a'di 'ban mo jin mina a'di ɻa'b nyakki aha/ ka ɻursi ma malik pem mo, me'd aha/ ki is pem mo mmopikika/ mii e mo dhali aha/ ɻa'bkinna nyakka Babam pem eya ɻursim piti mo be. ²² A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/in goma ɻaniisa gwansan mo.

4

Mo ma Luŋjin Ta ji gi Momis mo

¹ Ko'di mii gwansan mo tani aha/ hilkina mo mo dhali hili mo mo ma, e momis mo tani acampur ɻa'dkunu mo. Dhali 'twa/ jin ɻwa/a/ gwoyi'd mo. A'di jin cikka/ jin oki gwo mo e aha/ mo jin wana e ka poome/ jin o gwo mo ki: Yayu/ 'kup ki moho/ mo dhali aha/ mina tor /e to mo, a'di jin midi bu'th mo mo i'ko'di mii yaase mo be. ² Dhali ki jahanne/ aha/ dikina e Shi/in mo dhali hili mo mo ma, akursi ma malik doshki'd mo e momis mo nyakki a'din 'de/ jin ɻa'bki'da po/ ɻursi ma malik mo. ³ Dhali a'di jin ɻa'bki'di mat̄aan mo tani jamas piti jin piyina a'di mo tani wana e ki wosha wasin dhela/ ki e ka ris mo dhali wosha wasin dhela/ jin ta jim 'per mo dhali ape'do/ mo a'di 'kamki'da ɻursi ma malik is mo jin wana e ki wosha wasin dhela/ jin ta jin dhii/ mo. ⁴ Dhali akursi ma malik 'kokini iss* 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka dojon kun 'kamkina ɻursi ma malik is mo dhali uni gun 'kokina powa ɻursi ma malik gwansan mo tani ta 'kwaniŋ gwanyjaka/ kun 'kon ka iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka dojon mo kun shumkin ki burrinyen kush mo nyakki toŋ'kup 'dolkon gana/ e 'kupi uni mo be. ⁵ Pena ɻursi ma malik mo tani moŋkush ' pena wara sho'k a'di dhwa/a'ðki mo mo dhali 'twa/ mo dhali mondor ma sho'k gwoki'da gur gur mo, dhali e buŋ'kus ma ɻursi ma malik mo tani dhanthro/ 'koni pesu/ kun ɻanykunu o'd mo, uni kun 'koni pesu/ mo tani uni kun ta shi/in ma Arumgimis mo. ⁶ Dhali mbwambor ma ɻursi ma malik mo tani ɻumma/ yi'de/ diki'd jin wana e ka gasaas jin miiki'd ki 'bera/ 'bera/ mo.

Dhali to/e kun 'kon ki e kun 'koni dojon mo, uni 'kamkina ɻursi ma malik is mo mmo'kama ɻursi ma malik 'kup ki engwari lu/ mo, dhali mmosulkina e uni ka pije/ e ki bwambor mo dhali e kun 'ka uni ka bisaj'ko'd mo. ⁷ To/e jin ɻwa/a/ jin di'd ki e mo tani wana e ka dhop mo dhali to/e jin ta jin 'ko'd mo jin di'd ki e mo tani wana e ka morbip mo dhali to/e jin 'kon ma po/i kwara mo jin di'd ki e mo tani wana jis/em piti ki wathi/ mo dhali to/e jin 'kon ma po/i dojon mo jin di'd ki e mo tani a'di wana e ka wulu/ jin pe'di mis mo. ⁸ Dhali to/e kun 'kon ma po/i dojon mo kun 'kon ki e mo, uni 'baar ka

* 4:4 arba wa ishriin

'dete/ 'dete/ mo tani 'kan ma biny jeshem buni ipe'de/ mo dhali uni gun sula e ka pije/ ki thorony thorony mo, aris uni 'baar mo kun 'kon ki jiŋ 'kam mo dhali e bwaman mo dhali montee dhali mon'thiny mo tani uni 'koki dak mo mmoyuk gway mo mmo/o gwo mo ki:

A'di jin kogu mo, a'di jin kogu mo, a'di jin kogu mo, a'di jin ta Tapa Arumgimis jin ta a'di jin Eka/ Ek mo,

a'di jin diki'd mo dhali a'di jin di'd mo dhali a'di jin midi yayu/ mo be.

⁹ Dhali ma me'd jin 'kona to/e gwahan kun 'kon ki e mo mmoci monyca ka Arumgimis mo dhali montak mo dhali mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo e a'di jin ça'bki'da powa kursi ma malik mo, a'di jin ça'bki'd ki sule/ ki sule/ mo dhali ki sule/ mo tani ¹⁰ jwahaj 'kwani kun 'kon iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka dojon mo tani ta'kkina 'ceshi bwambori a'di mo, e a'di jin ça'bki'da powa kursi ma malik mo dhali luŋ a'di jin ça'bki'd ki e ki sule/ mo dhali ki sule/ mo tani uni ta'kki toŋ'kup buni me'd mo mbwambor ma kursi ma malik mo mmoyuk gway mo ki:

¹¹ /E a'di ha me'd mo, Tapam bam mo dhali Arumgimis bam mo mmobu'th monyca mo dhali montak mo dhali mom'bi'th mo haali/ /e ulkkina ris to 'baar mo dhali ki bwam pini mo tani uni 'kokin mo dhali uni 'konu mmo/uk mo be.

5

Yit jin 'Kucu Is mo dhali Ari Ka'bal mo

¹ Dhali aha/ mishkina ki me'da bim poros gi a'di jin ça'bki'da powa kursi ma malik mo tani a'di ta'd gi yit jin 'kuckunu is mo jin 'kwarkunu gwo nycine/ mo dhali apom piti mo si'da/, a'di jin 'dapkunu 'twa/ ka 'dinkila/ kun 'dap a'di 'twa/ kun 'koni pesu/ mo.

² Dhali aha/ parkina man'doyu gwo e mo jin 'bitha'bi'th mo jin bahki gwo mo ki 'twa/ jin caaca mo jin o gwo mo ki: Aja a'di jin ha me'd ki haj gana/ mo mmobene'd gwo jin 'kwaru apo/ yit yansan mo dhali kaca 'dinkilam piti mo? ³ Dhali jan tal 'dej kamu/ yisa di'di momis mo walla apo/ mony'cesh mo walla e bwar'kwariny mony'cesh mo jin midi mish a'di ka'd mo, yit yansan jin 'kucu is mo walla mmohil gwo jin 'kwaru e bwaman a'di mo be. ⁴ Dhali aha/ gwokina kagahara mo haali/ tal 'dej kamu/ yisa gamkunu mo jin ha me'd mo mmoka'd gwo yansan jin 'kuckunu is mo walla mmohil gwo kun 'kwarkunu ibwaman a'di mo be. ⁵ Dhali yan'ko'd wathin tal 'de/ 'peni 'kwaniŋ gwanyjaka/ oki aha/ gwo mo ki: Dhalku/ ki ko mo ma. Hili mo mo ma, Adhop ma wak ma Yahuuda/ dhali Abirman ma Dawuu'd, a'di piki mii e mo be. Wakan a'di, a'di imidi mish yit yansan jin 'kucu is ka'd 'twa/ mo dhala 'dinkila/ kun 'koni pesu/ kun 'dapkunu a'di 'twa/ mo.

⁶ Dhali mbwaman ma kursi ma malik mo dhali to/e kun 'koni dojon kun 'kon ki e mo dhali ibwaman 'kwaniŋ gwanyjaka/ mo tani aha/ parkina Ari Ka'bal e mo mmodesh mo. A'di wana e ki a'di jin 'koshkunu mo, ki ce kun 'koni pesu/ ime'd mo dhali ka pinya/ e kun 'koni pesu/ mo, uni gun ta shi/in ma Arumgimis kun 'koni pesu/ mo, uni gun hashkunu mo eya ris mony'ceshi 'baar mo. ⁷ Dhali a'di yaki'd mo dhali bu'thki yit yansan jin 'kuckunu is mo 'peni me'da bim poros gi a'di jin ça'bki'd eya kursi ma malik mo. ⁸ Dhali ki a'di bu'thki yit yansan jin 'kucu is mo tani to/e kun 'kon ma po/i dojon kun 'kon ki e mo dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/ kun 'koni iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka dojon mo tani ta'kkina 'ceshi bwambori Ari Ka'bal mo. Uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ bu'thkin dherdhenye/ mo dhali toŋ'kul bwa kun tana sahan 'dolkon gana/ mo kun 'tu'dkunu mo ka 'bicajwahar mo jin ta mon'tho gi uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo. ⁹ Dhali uni yukki gway this mo mmo/o gwo mo ki:

/E a'di ta a'di jin ha me'd mo mmobu'th yit yansan jin 'kucu is mo dhali mmoka'da 'dinkilam piti jin 'dapp a'di 'twa/ mo,

haali/ /e 'koshkunu jwa mo, dhali ka bas pini mo tani /e wanki 'kwani 'ba/ mo goma
 Arumgimis mo
 'peni arisa wa_k kun 'ko 'kwani e ki she/ ki
 she/ mo dhali 'peni aris 'twa/ kun wala 'kwani ki she/ ki she/ mo dhali 'peni 'kwani kun
 'kona e ki she/ 'peni tiya mo dhali 'peni kal gi 'kwaniny'cesh/ mo
¹⁰ dhali /e ki nyonj uni ki 'penkuman bampa/ mo dhali /e ki dhu uni ki igasiis goma
 Arumgimis bana mo
 dhali uni mini ta tapa mo e mony'cesh yansan mo.

¹¹ Yan'ko'd aha/ ki hil mo mo dhali aha/ cikkina rakin jin rayunu/ mo ka kul is 'pena
 kursi ma malik mo dhali to/e kun 'kon ki e mo dhali gwanyjakar 'kwani mo tani 'twa/ gi
 iman'doyu gwo ka ris dhali ka ris uni ka ris kun molu deñ e mo dhali 'twa_j 'kwani alip
 alip mo, ¹² mmo/o gwo ka dhan 'twa/ kun caaca mo ki: A'di ta a'di jin ha me'd mo. A'di
 jin ta Ari Ka'bal jin 'koshkunu mo mmobu'th mom'bi'th mo dhali pa mo dhali moyuk
 mo dhali mo jin eka/ ek mo dhali montak mo dhali monyca mo dhali mom'bor mii mo.
¹³ Dhali aha/ cikkina ris to 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun ukkunu mo kun 'kon e momis
 mo dhali kun 'kon e mony'cesh mo dhali kun 'kon e bwa_j'kwariny mony'cesh mo dhali
 e bwa_j kumma/ yi'de/ mo dhali aris uni 'baar mo kun 'koni bwaman mo tani o gwo mo
 ki: E a'di jin ça'bki'da powa kursi ma malik mo dhali e Ari Ka'bal mo ki mom'bor mii midi
 di mo dhali montak mo dhali monyca mo dhali mo/ek mo gom ki sule/ mo dhali ki sule/
 mo. ¹⁴ Dhali to/e kun 'kon ma po/i dojon mo kun 'kon ki e mo tani o gwo mo ki: Amen,
 dhali 'kwani_j gwanyjaka/ ta'kkin mo dhali luñ a'di mo be.

6

Arisa 'Dijkila/ mo

¹ Dhali aha/ mishkina mo ki Ari Ka'bal 'ceeki yiñ yansan jin 'kuçu is 'twa/ mo a'di jin ta
 jin 'de/ 'peni tiyan pesu/ mo kun 'dap_kunu 'twa/ mo ka 'dirjkila/ mo, dhali aha/ cikkina
 'twan 'de/ 'peni to/e kun 'kon ma po/i dojon kun 'kon ki e mo, mmo/o gwo mo me'd
 'twa/ ma sho'k jin dorki'd mo ki: Yayu/ mo. ² Dhali aha/ parkina mo e mo dhali hili mo
 mo ma, shumarum kush mo dhali a'di jin merki a'di apo/ mo tani ta'd ga abwa mme'd
 mo. Dhali ton'kup cikunu a'di mo, dhali a'di yaki'd ka pije/ mo mmopi mii e mo dhali di
 gwo ibwa mo mmopi mii e mo be.

³ Dhali ki a'di 'ceeki'da 'dijkila/ 'twa/ mo jin 'kon ma po/i su/ mo tani aha/ cikkina
 'twa/ 'peni to/e kun 'kon ki e mo kun 'kon ma po/i su/ mo jin o gwo mo ki: Yayu/ mo.

⁴ Dhali shumaruma kamu/ pu'dki'd ka pije/ mo jin ça'bki 'tikil 'tikil mo dhali dhir dhir
 mo. Dhali a'di jin merki a'di apo/ mo tani a'di dhalkunu bway mo mmobu'th mo_jku'th
 is 'peni 'kwaniny'cesh mo, wakan ki 'kwani mini 'kosh jwa ka rem 'kup mo, dhali a'di
 cikunu dhan gandala turga/ jin caaca mo.

⁵ Ki a'di 'ceeki'da 'dijkila/ 'twa/ mo jin 'kon ma po/i kwara mo tani aha/ cikkina to/
 ej kamu/ jin 'kon ma po/i kwara jin di ki e mo jin o gwo mo ki: Yayu/ mo. Dhali aha/
 parkina mo e mo dhali hili mo mo ma, shumaruma kamu/ pu'dki'd mo jin ta'da dhisal
 mo, dhali a'di jin merki a'di apo/ mo tani ta'd gi to jin baru to mo mme'd piti mo be.

⁶ Dhali aha/ cikkina 'twa/ jin wana e ki a'di jin doshki'di bwaman to/e kun 'koni dojon
 kun 'kon ki e mo mmo/o gwo mo ki: Pos bunyan jin baru ka gada mo ki nasa guurush mo
 dhali pos bunyan kamu/ jin baru ka gada karka ba'de/ apo/ mo ki nasa guurush mo.
 Hili dhalku/ ki shi/a yin is mo dhali yimana mura'th jin ka/u ki ŋah ŋah mo.

⁷ Ki a'di 'ceeki'da 'dijkila/ jin 'kon ma po/i dojon 'twa/ mo tani aha/ cikkina 'twa/
 'peni to/e kun 'kon ki e mo kun 'kon ma po/i dojon mo kun o gwo mo ki: Yayu/
 mo. ⁸ Dhali aha/ parkina mo e mo dhali hili mo mo ma, shumaruma kamu/ jin ta'da

mandupany pu'dki'd mo, dhali a'di jin merki a'di apo/ mo tani gway piti yuku ki Mowu mo, dhali Mo ma Haawiya mo, a'di bat̄hki a'di isho'k mo. Dhali uni cikunu mom'bi'th mo apo/ mony'cesh mo ntagi bwanu'ba kamu/ gi mony'cesh mo mmo'kosh uni ki gandala turga/ mo dhali ki te/ mo dhali ki mo/isa nyor 'peni to kun shi/kin mo dhali ki tombwaasho kun 'kokin e mony'cesh mo.

⁹ Dhali ki a'di 'ceeki'da 'diŋkila/ 'twa/ mo jin 'kon ma po/i mudhe'd mo tani aha/ parkina mo e mo e bwaŋ'kwariny mo ma gwaṭa/ jin miikunuwa basa 'cesh mo akashira/ gi uni gwansan kun 'koshkunu jwa mo gom gwo ma Arumgimis mo dhali gom gwo jin kala uni mmotor mo. ¹⁰ Uni cuukin ki dhan 'twa/ kun caaca mo mmo/o gwo mo ki: Ayy, Tapa jin di'da Litgany mo, /e kogu mo dhali /e ta a'din gana/ mo. Kakasja sa/? imina / e dwall gwo mo dhali ri/a ri'c mo goma bas bam mo apo/ uni gwansan kun 'kokin apo/ mony'cesh mo? ¹¹ Yan'ko'd uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ cikunu burrinyen kush mo dhali torkunu gwo mo mmosi/is ari'ceenne/ mo ntagi mondeŋ gi igarr buni kun nyakkina tu'c mii mo dhali iwak buni mo minu 'taki thim mo, uni gun minu 'taki 'kosh jwa mo me'd uni, uni ki is buni mmomiikunu uni kan mo.

¹² Dhali ki a'di 'ceeki'da 'diŋkila/ 'twa/ mo jin 'kon ma po/i pe'de/ mo tani aha/ hilkina mo mo dhali hili mo mo ma, adhan mony'cesh yiŋinki is mo dhali atente/ warki'd ki 'thi/ mo me'da shawaal 'thi/ mo dhali appe jin ta'da kunn is mo tani warki'd ka bas mo ¹³ dhala risa cul 'peni momis uni ta'kkina 'cesh mo me'd cwampu/ mo me'd jin raskina a'di maman kun 'koki is mo e mondiŋ mo ki a'di yiŋinkin ma punthar 'tham is mo. ¹⁴ Momis a'di puuki'd mo mmowa e ki yiṭ jin 'kučkunu is mo, dhala ris wosha turga/ mo dhali a/ uka 'cesh mo uni jockunu mo 'peni mom buni mo be. ¹⁵ Dhali yan'ko'd imaliŋ kun 'kon e mony'cesh mo dhali 'kwani kun caaca mo dhali uni gun ta gummpa/ gom 'kwani ma mee mo dhali uni gun ta pa ki pa mo dhali uni kun 'bitha'bi'th mo dhali 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo dhali uni gun ta ciŋkina/ kun yolu mo dhali uni kun 'kon ki 'kus mo tani uni bagkin e jurum wosh mo dhali e bwamana ris wosh mo e 'kuwosha turga/ mo tani ¹⁶ uni yukki wosha turga/ mo dhali aris wosh mo mmo/o gwo mo ki: Taki apo/ aman mo dhali bagi aman mo 'peni jis/e gi a'di jin qa'bki'd eya kursi ma malik mo dhali 'pena nyor gi Ari Ka'bal mo ¹⁷ haali/ adhana tee ma nyor buni jin caaca a'di pu'dki'd mo dhali kaja a'di imidi mish doshi bwambori a'di mo?

7

Uci ma Israyiil kun 'Koni Alaapi Iss 'Kwanimpa Ipesu/ mo i'ce'dka Dojon Apo/ mo kun 'Dapu ka 'Diŋkila/ mo

¹ Ko'di mii yansan mo tani aha/ parkina iman'doyu gwo e mo kun 'koni dojon mo mmodosh eya rukun gi mony'cesh kun 'koni dojon mo mmobu'th 'tham kun poshkin me'd mo 'peni mony'cesh kun 'kona shem 'pena bi idonjon mo, ki 'thama kamu/ midi 'taki diki poshu apo/ mony'cesh mo, walla e kumma/ yi'de/ mo walla apo/ cwaŋ kamu/ mo. ² Yan'ko'd aha/ parkina man'doyu gwoj kamu/ e mo jin shinkunu mo 'peni mo jin sul ma tente/ mo ka 'diŋkila/ ma Arumgimis jin di ki e mme'd mo, dhali a'di yukki'da yuk ki dhan 'twa/ jin caaca kagahara mo e iman'doyu gwo kun 'koni dojon mo, uni kun cikunu mom'bi'th mo mmoshi/ mony'cesh mo dhali kumma/ yi'de/ mo ³ mmo/o gwo mo ki: Dhalku/ mony'cesh ki shi/ is mo walla kumma/ yi'de/ mo walla aris cwa mo, ntagi ana mina 'dapa 'diŋkila/ apo/ imanmii to ma Arumgimis bana mo e buyem buni mo.

⁴ Dhali aha/ ciikkina dhan monden gi uni gun 'dapkuwa 'diŋkila/ mo mmota alaapi* iss 'kwanimpa ipesu/ mo i'ce'dka dojon apo/ mo, uni gun 'dapkuwa 'diŋkila/ mo 'peni arisa wał kun 'kona e ki she/ ki she/ mo 'peni iya/ ma Israyiil mo, ⁵ alaapi 'kume'd i'ce'dka

* 7:4 miyya wa arba wa arba/iin alip

su/ apo/ mo, uni gun 'dapkunuwa 'diŋkila/ 'pena wa₅ ma Yahuuda/ mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wa₅ ma Ra/ubiin mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wa₅ ma Jaad mo, ⁶ dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wa₅ ma Ashiir mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wa₅ ma Naptaali mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wa₅ ma Manassa mo, ⁷ dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wa₅ ma Shamuun mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wa₅ ma Lawi mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wa₅ ma Yassaakar mo, ⁸ dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wa₅ ma Sabuluun mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wa₅ ma Yuusup mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, gun 'dapkunu 'twa/ ka 'diŋkila/ 'pena wa₅ ma Benyamiin mo.

Abuhany 'Kwani 'Pena Ris Kal gi 'Kwaniny'cesh mo

⁹ Ko'di mii yansan mo tani aha/ hilkina mo mo dhali hili mo mo ma, adhana buhany wathimpa caaca mo jin mina wathin tal 'dej kamu/ mol dej e mo, 'peni aris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo, dhali 'peni arisa wa₅ gi 'kwani ki she/ ki she/ mo, dhali 'peni 'kwani kun 'kona e ki she/ ki she/ mo, dhali 'peni 'kwanin tiya kun wal 'twa/ ki she/ mo, mmodoshkina uni mbwambor ma kursi ma malik mo dhali mbwambori Ari Ka'bal mo, mmohi'th burrinyen turga/ kun ta kuŋ kush mo, dhali abiny jethkum e me'd buni mo be. ¹⁰ Dhali uni cuun ki dhan 'twa/ kun caaca mo mmo/o gwo mo ki: Mowoth ta ji ma Arumgimis bana mo, a'di jin ca'bki'd eya po/ kursi ma malik mo dhali e Ari Ka'bal mo.

¹¹ Dhali aris iman'doyu gwo 'baar mo doshkin ki mis mo mmo'kam a'di is mo, kursi ma malik mo, dhali mmo'kam 'kwaniŋ gwanyaka/ is mo dhali to/e kun 'koni dojon kun 'kon ki e mo, dhali uni ta'kki bwam/em buni ibwambor ma kursi ma malik mo dhali lunja Arumgimis mo ¹² mmo/o gwo mo ki: Amen. Mom'bor mii mo dhali monyca mo dhali moyuk mo dhali mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo dhali montak mo dhali mom'bi'th mo dhali mo/ek mo eya Arumgimis bana mo gom ki sule/ mo dhali ki sule/ mo. Amen.

¹³ Dhali yan'ko'd jan tal 'dej kamu/ 'peni 'kwaniŋ gwanyaka/ 'ka'daa/ gwo me'di is mo, mmo/o gwo mo ki: Ki ija anahannee kun shumkunu ki burrinyen turga/ kun ta kuŋ kush mo dhali 'peni mana ipu'dkina uni mo? ¹⁴ Aha/ ki o a'di gwo mo ki: Gana, /e a'di imishki uni mo be. Dhali a'di ki oyaa/ gwo mo ki: Uni gwansani, ita uni gun piyin mo 'pena dhan monto'c bwa mo. Uni lamki burrinyen tur buni mo dhali mii uni ki bany bany ka bas gi Ari Ka'bal mo.

¹⁵ Wakan uni 'kokini bwambor ma kursi ma malik ma Arumgimis mo dhali mii a'di to ki montee ilu/ mo dhali ki mon'thiny ilu/ mo e gu'b gi mondheleladhelel piti mo be, dhali a'di jin ca'bki'da po/ kursi ma malik mo tani a'di midi pa'd ki uni adarha'da/ jin ta buŋ'kus piti mo be.

¹⁶ Uni mina te/ mol 'kosh ki sule/ mo, walla mina yi'de/ 'koki bu'th ki sule/ mo. Atente/ si'da/ midi diki 'kosh uni mo, walla midi diki ci'th uni is ki mom'batha'd piti mo.

¹⁷ Haali/ Ari Ka'bal, a'di doshki'di bwaman ma kursi ma malik mo, a'di jin ta'da Amanhil uni mo, dhali a'di midi shu uni bway mo e mo jin kasha yi'de/ jin di ki e e mo dhali Arumgimis midi shumuṭa ris jabudhi 'baar mo 'peni em buni mo be.

parkina iman'doyu gwo kun 'koni pesu/ e mo, uni gun doshkini bwambor ma Arumgimis mo, dhali apoome/ 'koni pesu/ cikunu uni mo. ³ Dhala man'doyu gwoj kamu/ pu'dki'd mo dhali doshki'd mo e mo ma gwata/jin dukkunuwa 'bicajwahar mo ki toj'kul bwa jin ta 'dolkon gana/ mo jin dukkunuwa 'bicajwahar ime'd mo. Dhali a'di cikunuwa 'bicajwahar kagahara mo mmoce e ki mon'tho ma ris uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo apo/ mo ma gwatan to jin ta toj'kul bwa mo jin ta 'dolkon gana/ mo mbwambor ma kursi ma malik mo, ⁴ dhali aku'd ma 'bicajwahar a'di cuki mis mo nyakki mon'tho gi uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo 'peni me'd ma man'doyu gwo jin doshki'di bwambor ma Arumgimis mo be. ⁵ Dhali yan'ko'd aman'doyu gwo bu'thki toj'kul bwa jin dukkunuwa 'bicajwahar mo dhali a'di ki 'tu'd a'di ka kapany o'd mo 'peni mo ma gwata/ mo dhali a'di ki yek a'di apo/ mony'cesh mo, dhali kontor ma sho'k gwoki'd ki gur gur mo dhali dhan rakin caaca mo dhali awar dhwa/a'dki'd ki dhwa/a'd dhwa/a'd mo dhali adhan mony'cesh yikinki is mo be.

Arisa Poome/ mo

⁶ Dhali iman'doyu gwo kun 'koni pesu/ kun tan ga poome/ kun 'koni pesu/ mo tani uni thosonki is mo mmodhal uni me'd mo be.

⁷ Dhala man'doyu gwo jin twa/a/ a'di dhalki'da poomem piti me'd mo dhala wasa/ dhali o'd bathki a'di isho'k mo mmo'cur e ka bas mo, uni kun ta'kkina po/ mony'cesh mo be. Dhali 'ban gi mony'cesh jin 'kon ma po/i kwara mo tani a'di kopkunu ki o'd mo be dhali 'ban gi bwanycwaj kamu/ jin 'kon ma po/i kwara mo tani a'di kopkunu ki o'd mo be dhali arisa shon dhii/ini 'baar mo tani uni celkunu ki o'd mo.

⁸ Dhala man'doyu gwo jin 'kon ma po/i su/ mo tani dhalki'da poomem piti me'd mo be dhali dhan toj kamu/ caaca kagahara mo, wana e ka dhan wosha turga/ mo jin ci'thkunu ki o'd mo, dhali a'di bitkunu e bwajumma/ yi'de/ mo ⁹ dhali 'ban gi kumma/ yi'de/ jin 'kon ma po/i kwara mo tani warki'd ka bas mo dhali 'ban gi to/e kun 'kon ma po/i kwara kun 'kon ki e mo tani uni wukin mo e yi'de/ mo dhali 'ban ma kur kun 'kona 'bani kwara mo tani uni 'ce'dkunu sho'k mo be.

¹⁰ Dhala man'doyu gwo jin 'kon ma po/i kwara mo tani dhalki'da poomem piti me'd mo dhali adhana cul bitki'd 'peni momis mo mmodhel mo mo me'd dhantho/ mo be dhali a'di bitki'd eya 'ban yi'de/ kun 'kon ma po/i kwara mo dhali apo/ yi'de/ jin kasha e ki kash mo be. ¹¹ Dhali gway ma cul yansan mo tani a'di yukkanu gway ka tap mo. Dhali 'ban gi yi'de/ jin 'kon ma po/i kwara mo tani warki'd ka tap mo dhali 'kwani ka ris wukin mo 'peni yi'de/ yan mo be haali/ yi'de/ ca'bki ka/ ka/ mo.

¹² Dhala man'doyu gwo jin 'kon ma po/i dojon mo tani dhalki'da poomem piti me'd mo, dhali 'ban ma tente/ jin 'koni kwara mo tani a'di pwathkunu 'ban mo dhali 'ban ma ppe jin 'kon ma po/i kwara mo dhali 'ban ma cul jin 'kon ma po/i kwara mo, wakan ki 'ban gi monjush buni jin 'kon ma po/i kwara mo tani warki'd ki mondthurumi'd mo. Dhali 'ban gi montee jin 'kon ma po/i kwara mo tani a'di nonu mo 'peni mo jin 'twakki mo mo dhali wakan si'da/ 'ban gi mon'thiny jin 'kon ma po/i kwara mo be.

¹³ Dhali yan'ko'd aha/ hilkina mo mo dhali aha/ cikkina wulu/ jin 'therki ko mo ka dhan twa/ jin caaca kagahara mo me'd jin pekina a'di isi bwaman momis mo ki: Wayyi, wayyi, wayyi e uni gwansan kun 'koni mony'cesh mo ka poomen tiya 'konu mo mmodhal me'd mo, a'di jin mura iman'doyu gwo kun 'koni kwara mmopi mo be.

gi 'pemen mo, dhali 'peni moshu'd gi jis yan mo tani aku'd cuki mis mo me'd dhana ku'd jin caaca 'peni mo jin 'thanu o'd ki wur wur mo, dhali atente/ dhali bul mis 'kokin mo mmodhuruma dhurum mo ka ku'd 'peni jis shu'd yan mo be. ³ Dhali 'pena ku'd yan mo tani ameeŋkuuyu/ pu'dkin apo/ mony'cesh mo dhali uni çikunu mom'bi'th mo mmowa e ki mom'bi'th ma 'dak mo e mony'cesh mo. ⁴ Uni ṭorkunu gwo mo mmo'koki shi/ asho e mony'cesh mo, walla aris mo gunn kun dhii/in mo, walla cwa gunn mo, hili jasi 'kwani gwansan kun 'koki ta ga 'diŋkila/ ma Arumgimis e buyem buni mo tani ⁵ uni idhalkunu uni bway mo mmoci isa nyor ki me'd mo ka ppe 'kupi mudhe'd mo, hili yisa mmo'kosh uni jwa mo, dhali thulany buni wana e ki thulany ma 'dak mo ki a'di wo'cki 'kwani mo be. ⁶ Dhali ka cim gwansan mo tani 'kwani mini ŋap wu mo tani dhali uni yisa mini gam a'diya. Uni mina bwa o kagahara mmowu mo dhali wu midi gus 'peni uni mo be.

⁷ Dhali jamas ma kuuyu/ gwansan mo tani uni wana e ki shumarum kun thosonkunu is mo gom mo ma mee mo. E 'kup buni mo tani uni takin gi torj'kup kun wana e ki torj'kup 'dolkon gana/ mo. Jis/em buni wana e ki jis/eŋ 'kwanim pa mo, ⁸ amur is buni wana e ka amur'kup gi up mo dhali shem buni wana e ki she/ ma dhop mo. ⁹ Uni takin gi nyahara/ kun wana e ka racpa/ kun ta torj'kuthu'd mo, dhali is ma bim buni alki is mo me'da risa arabiya kun dirkina shumarum mo mmoya ŋwaça/ e mo ma mee mo be. ¹⁰ Uni takin gi thin kun wana e ka 'dak mo dhali wo'c buri mo, dhali mom'bi'th buni mmoshi/ 'kwani mo ka ppe 'kupi mudhe'd mo ishki'd e thin buni mo be. ¹¹ Uni takin ga malik apo/ uni mo a'di jin ta'da man'doyu gwo gi jis jin dar gi 'pemen mo. Gway piti yuku ki 'twaj 'Kwani Ibraniyiin ka Abadduun mo, dhali ki 'twaj 'Kwaniŋ Griki a'di yuku ka Abulliyuun mo.

¹² Dhali awayyi jin ta jin twa/a/ peki'd mo. Hili mo mo ma, awayyi jin 'kon ma po/i su/ mo a'di diyi'd mmomii pu'du/ mo.

¹³ Dhali yan'ko'd aman'doyu gwo jin 'kon ma po/i pe'de/ mo dhalki'da poomem piti me'd mo, dhali aha/ ciikkina 'twa/ 'peni ce kun 'koni dojon 'pena gwata/ jin ta 'dolkon gana/ jin di'di bwambor ma Arumgimis mo ¹⁴ mmo/o gwo mo eya man'doyu gwo jin 'kon ma po/i pe'de/ mo, a'di jin ta'd ga poome/ mo ki: 'Cuŋki iman'doyu gwo kun 'koni dojon mo, uni gun dekkunu mo eya dhan ɺumma/ yi'de/ jin yuku gway ka Elpuraat mo.

¹⁵ Wakan iman'doyu gwo kun 'koni dojon mo tani uni 'cuŋkunu mo, uni gun bu'thkunu me'd mo mmothoson is mo goma saa mo dhali goma tee mo dhali goma ppe mo, dhali gom yil mo, mmo'kosh 'ban gi 'kwani kun 'kon ma po/i kwara a'cesh mo. ¹⁶ Dhan monden ma thuruk ma mee kun mer shumarum apo/ mo tani 'koni alaapi 'kume'd mar is dok/e ka alaapi 'kume'd mo dhali dok/e mar is ka alaapi 'kume'd mo. Dhali aha/ ciikkina dhan monderj buni e mo. ¹⁷ Dhali tonyjan pem jin parkika/ e mo tani shumarum wana e ciki/ mo. Dhali uni gun mer shumarum apo/ mo tani uni hi'thkina racpa/ mo ki jamas gi mo/ o'd mo dhali jamas gi wosh jin ta 'pinyamatḥ mo dhali jamas gi wosh jin si'da 'kwani mo jin ɬa'bki go'd mo, dhali 'kup shumarum wana e gi 'kup ma dhop mo, dhali o'd dhaliaku'd dhali wosh jin si'da 'kwani mo gacki'd 'peni 'twam buni mo be. ¹⁸ Ki to gwansani kwara kun 'koshi 'kwani is ka nyor mo tani 'ban gi 'kwani kun 'kon ma po/i kwara kun 'kon e mony'cesh mo tani uni 'koshkunu ki o'd mo dhali ka ku'd mo dhali ki wosh jin si'da 'kwani mo jin gacki'd 'peni 'twam buni mo be. ¹⁹ Haali/ mom'bi'th gi shumarum mo a'di diki'd e 'twam buni mo dhali e thin buni mo. Thin buni waki tasha/ mo kun takin gi 'kup mo, dhali ki uni mo tani uni ki dhu 'kwani jama/ i is mo.

²⁰ Dhali 'ban gi 'kwaniŋ kamu/ mo, uni gun 'konuki 'kosh mo naskina/ ki isa nyor yan jin woci 'kwani is she/ mo tani uni 'koki rica du is mo 'peni mii gi me'd buni mo walla dhala ruma 'cesh lugj 'pen mo dhali tompinycon kun uku 'peni 'dolkon gana/ mo dhali 'dolkon kush mo dhali akorok mo dhali wosh dhel mo dhali cwa mo, uni kun mol mo par e mo walla cik gwo mo walla ii ki sho'k mo. ²¹ Walla uni si'da/ 'koki rica du is mo 'peni

mo ma meem buni kun 'kosha uni mo walla mii ma rum buni kun miina uni mo walla miinycal buni kun miina uni mo walla mii ma 'dim buni kun miina uni mo.

10

Aman'doyu Gwo dhali Ari Yit jin 'Kuçu Is mo

¹ Yan'ko'd aha/ parkina man'doyu gwoj kamu/ e mo a'di jin ta gi mom'bi'th mo mmoothulu/ ka 'cesh 'peni momis mo, kothu is ka rak mo dhali ka pe'do/ i'kupi a'di mo, dhali bwam/em piti wana e ka tente/ mo dhali 'basho'k piti wana e ka kał o'd mo. ² A'di ta'd gi ari yit jin 'kuçu is mo mmodi 'twa/ kany mo e me'd piti mo. Dhali a'di ki kar shoka bim poros piti apo/ kumma/ yi'de/ mo dhali shoka biny cam piti apo/ mony'cesh mo, ³ dhali a'di ki yuča yuč ki dhan 'twa/ jin caaca mo, mmowa e ka dhop jin ajkarki ko mo. Ki a'di yukki'da yuk mo tani mondor ma sho'k kun 'koni pesu/ mo tani alki is mo. ⁴ Dhali ki mondor ma sho'k kun 'koni pesu/ mo alki is mo tani aha/ 'disha 'twa/ mo mmo'kwar a'di mo, hili aha/ cikkina 'twa/ 'peni momis mo mmo/o gwo mo ki: 'Dapi a'di ka 'dirjkila/ mo, a'di jin ona montor ma sho'k kun 'koni pesu/ mo, dhali dhalku/ a'di ki 'kwar mo ka jes is mo. ⁵ Dhali aman'doyu gwo, a'di jin parkika/ e mo tani doshki'da po/ kumma/ yi'de/ mo dhali mony'cesh mo mmo'de'k me'da bim poros piti 'kup ki momis mo ⁶ mmoothul gwo me'da po/ mo ki a'di jin diki'd goma sule/ mo dhali ki sule/ mo, a'di jin ukki momis mo dhali to kun 'koni bwaman a'di mo dhali mony'cesh mo dhali to kun 'koni bwaman a'di mo dhali kumma/ yi'de/ mo dhali to kun 'koni bwaman a'di mo ki miij kamu/ minu 'taki 'koki mii miiyu/ ka diite/ mo, ⁷ hili ka tee gi ko ma poome/ jin yukuwa yuk mo jin minu kum cuuwa/ ka man'doyu gwo jin 'kon ma po/i pesu/ mo gom gwo ma Arumgimis jin çinu ki jim bag mo me'd jin mina a'di bak a'di e çiŋkinam piti mo, uni gun ta imanci gwom piti mo, ki a'di minu 'taki thim mo be.

⁸ Dhali yan'ko'd 'twa/ jin cikka/ 'peni momis o aha/ gwo mo dok/e ki: Yaku/ mo, dhali budhi yit jin 'kuçu is mo, a'di jin di 'twa/ kany mo e me'd ma man'doyu gwo mo, a'di jin doshki'da po/ kumma/ yi'de/ mo dhali apo/ mony'cesh mo be. ⁹ Wakan aha/ yakina mo eya man'doyu gwo mo dhali tor a'di gwo mo mmoci aha/ ari yit jin 'kuçu is mo. Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: Budhi a'di ma dhali 'kayi a'di ma. A'di midi ka/aka/ gom bwam pini mo, hili a'di midi ca'bki dhel dhel me'da dham mo e 'twam pini mo be. ¹⁰ Dhali aha/ bu'thkina ari yit jin 'kuçu is mo 'peni me'd ma man'doyu gwo mo dhali 'ka a'di mo. A'di ca'bki'd ki dhel dhel me'da dham mo e 'twam pem mo. Hili ki aha/ 'kakina a'di mo tani bwam pem ca'bki'd ki ŋah ŋah mo. ¹¹ Dhali aha/ torkunu gwo mo ki: /E mini mii ci gwo is mo gom 'kwani ka ris mo dhali gom kal gi 'kwaniny'cesh mo dhali gom 'kwani kun 'kona 'twa/ ki she/ ki she/ mo dhali gom imalik mo be.

11

'Kwani Su/ kun Ta Iman/o Gwo mo

¹ Dhali yan'ko'd aha/ cikunuwa cwahan mo jin wana e ki cwaŋ kol 'kus mo mmobar to mo, dhali aha/ torkunu gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali bari gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis mo dhali mo ma gwata/ jin miinuwa basa 'cesh mo dhali uni gwansan kun luŋkini cine/ mo. ² Hili dhalku/ ki bar mo ma goj jin di'd ka pije/ mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo. Dhalki a'di 'pen mo, haali/ a'di cikunu 'kwaniŋ kal gi mony'cesh mo, dhali uni mini yap mom'peŋkuman bampa/ yan jin kogu mo ki sho'k mo ka ppe iss* 'kwanimpa su/ i'ce'dka su/ mo. ³ Dhali aha/ mina ci uni kun 'koni su/, uni gun ta iman/ o gwom pem, mom'bi'th mo mmoci gwo is mo goma tee kun 'kon ma alipi† 'de/ mo jin 'ce'dki'd ka iss 'kwanimpa ka 'kume'd 'dap 'twa/ ka kwara mo, mmohi'th burrinye/ ma shawaal kun ta kun 'thi/ mo.

* 11:2 iṭneen wa arba/iin † 11:3 alip wa miyyateen wa siṭtiin

⁴ Uni gwansan ta cwa setuun isu/ mo dhali alamba/ kun ta ḥirkina/ isu/ mo, uni gun doshkini bwambori Tapa gi mony'cesh mo. ⁵ Dhali wakki/ jan ṭal 'dej kamu/ midi 'taki shi/ uni mo tani o'd minu wolu/ 'peni 'twam buni mo dhali shwa uni gun ta 'kup buni ki 'ci'd'da/ mo. Wakki/ jan ṭal 'dej kamu/ midi shi/ uni is mo tani a'di 'dapa'dap kan ki a'di minu 'kosh mo. ⁶ Uni ta gi mom'bi'th mmomu'th momis 'twa/ mo ka shoka kamu/ midi diki pir ari yi'de/ a'cesh ki me'da tee gwansan jin 'kona uni mmoči gwom buni is mo, dhali uni ta gi mom'bi'th apo/ yi'de/ mo mmowar uni mmota abas mo dhali mmodor mony'cesh mo ka ris isa nyor kun woci 'kwani is she/ mo me'd ka ris me'd jin mina bwa o uni mo mmomii kan mo. ⁷ Dhali ki uni mini 'baar gwom buni jin ona uni is mo tani adhan to/e yan jin midi shinu 'peni jis jin dar gi 'pemen mo tani midi mii mo/as apo/ uni mo dhali pi uni e mo dhali 'kosh uni mo be. ⁸ Dhali buŋwar is buni kun wukin mo tani mini ishi bway tur kun iinu mo e dhan 'pejkuman bampa/ mo a'di jin yuku gway ki, a'di jin 'be'dki gwo ki 'pemena kamu/ mo, ki a'di jin ta Pan Saduum mo dhali Pam Masir mo e mo jin 'koshkunu Tapam buni ki cwany'cithan dhul mo. ⁹ Haali/ ka cim kwara dhali ka nusa po/ mo tani 'kwaniŋ gwas 'peni 'kwanin tiya mo dhali 'peni awaka tiya mo dhali 'peni 'kwani kun 'kona 'twa/ ki she/ ki she/ mo dhali 'peni kala tiya mo uni hilkin hil ka 'thime/ mo gom buŋwar is buni kun wukin mo dhali ush ki 'tash mo mmodhal uni bway mo ki uni minu kan ijis jwa mo. ¹⁰ Dhali uni gwansan kun 'kon e mony'cesh mo tani uni mina bwa i'kunya'kuny apo/ uni mo dhali mii miim 'penkapan mo dhali ci to ki me'd ka rem 'kup mo haali/ imanci gwo su/ gwansan, uni 'koshki 'kwani is ka nyor ki to jin wo'cki 'kwani is she/ mo, uni kun 'kon e mony'cesh mo. ¹¹ Hili 'ko'da cim kwara dhali ka nus mo tani shi/ir jin di ki e 'peni Arumgimis cički'd e uni mo dhali uni doshkin ki sho'k buni mo, dhali adhan moŋko/ is bitkin apo/ uni gwansan kun parki uni e mo be. ¹² Dhali yan'ko'd uni cički dhan 'twa/ jin caaca 'peni momis mo mmo/o uni gwo mo ki: Iiyu/ ise mo. Dhali e jis/e gi unim buni kun ta 'kup gi uni mo tani uni iiki bway momis mo e bwaarak mo. ¹³ Dhali ka tente/ çaan mo tani adhan mony'cesh yikinki is mo dhali 'ban gi 'pejkuman bampa/ jin 'kon ma po/i 'kume'd mo tani ṭa'kkin mo be. Dhali 'kwani alaapi pesu/ mo uni 'koshkunu ki mony'cesh jin yikinki is mo, dhali kun tiya uni deekin ki dee jin shiyi'd mo dhali ci monyca ka Arumgimis jin ta ji gi momis mo be.

¹⁴ Dhali awayyi jin 'kon ma po/i su/ mo tani peki'd mo be. Dhali hili mo mo ma, awayyi jin 'kon ma po/i kwara mo tani 'dishkina 'twa/ mmopu'du/ mo be.

Apoome/jin 'Kon ma Po/i Pesu/ mo

¹⁵ Dhali yan'ko'd aman'doyu gwo jin 'kon ma po/i pesu/ mo tani dhalki'da poomem piti me'd mo be, dhala dhan 'twa/ kun caaca gwoyunu/ mo 'peni momis mo mmo/oyu/ gwo mo ki: 'Pejkuman bampa/ gi mony'cesh mo tani a'di warki'd ki 'pejkuman bampa/ gi Tapam bana mo dhala Kristhos jin ta jim piti mo, dhali a'di midi ta Tapa gom ki sule/ mo dhali ki sule/ mo be. ¹⁶ Dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/ kun 'koni iss 'de/ mo mmo'ce'dka dojon mo uni kun 'koki 'pena ɺursim buni ibwambor ma Arumgimis mo tani ṭa'kki jis/ em buni a'cesh mo dhali luja Arumgimis mo ¹⁷ mmo/o gwo mo ki: Aman cičina /e mom'bor bwa i is mo, Tapa Arumgimis jin Eka/ Ek mo, /e jin din mo dhali /e jin dikin mo

haali/ /e bu'thki dhan mom'bi'th pini mo dhali ṭel mii 'pen mo mmota tapa mo.

¹⁸ Dhan kal gi 'kwaniny'cesh burushkina mo isho'k mo, hili anyor pini jin toru gwon dwall 'twa/a 'cesh mo tani a'di pu'dki'd mo

dhali mo gom uni kun wukin mo ki uni minu dwall gwo mo

dhali mo jin mina /e ci cičkinam pini to mo kun ish ɺumma/ mo, uni gun ta imanci gwo mo dhali uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo,

dhali uni gwansan kun ko/ki gway pini mo, nyakki uni kun gwa'dan mo dhali uni kun cakin mo,

dhali mo jin 'ce'duwa 'ce'd sho'k gom uni kun ta iman'ce'd mony'cesh sho'k mo be.

¹⁹ Dhali yan'ko'd gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis e momis mo tani a'di ka'dkunu 'twa/ mo dhala Sanduukjin karu gwom piti jin gamu me'd mo tani a'di parkunu e mo e gu'b gi mondheleladhelel piti mo. Dhali awara sho'k su'kki'd ki dhwa/a'd dhwa/ a'd mo dhali mo alki is mo dhali agur gur ma sho'k mo dhali mony'cesh yikinki is mo dhali adhan kuluny ma wasa/ ta'kkin mo.

12

A'bom dhali Tasha/ mo

¹ Dhali adhan toj kamu/ jin ta to mer piki'd mo e momis mo jin ta jamas ma 'bom jin hi'thi'da tente/ mo dhali appe e 'basho'k ma yim mo dhali e 'kup ma yim mo tani toj'kup hi'thkin ma yim jin 'kon ma culi 'kume'd i'ce'dka su/ mo. ² Dhali ayim bwaaki'da 'ci mo dhali ayim ki 'ther cuuwa/ mo gom isa nyora dho'th ma yim mo mmo'pe'dkina a'di she/ mo goma dho'th jin mina a'di idho'th mo. ³ Dhali adhan to mera kamu/ dok/e piki'd mo e momis mo. Hili mo mo ma, adhan tasham 'per taki'd gi 'kupi pesu/ mo dhali jin kalki ce 'kupi 'kume'd mo dhali toj'kup ma malik kun 'koni pesu/ kun 'tamkunu mo e 'kup piti mo. ⁴ Dhali thin piti 'cwarki 'ban ma cul jin 'kon ma po/i kwara mo 'peni momis mo dhali ras uni ka 'cesh mo. Dhali tasha/ doshki'di bwambor ma 'bom mo a'di jin 'disha 'twa/ mo mmodhodha 'ci mo ki a'di midi 'taki losa 'ci ma yim mo ka yim midi 'taki dho'th a'di mo. ⁵ Dhali ayim dho'thki'da 'ci jin ta'da gwas mo, a'din 'de/ yan jin midi ta tapa apo/ aris kal gi 'kwaniny'cesh mo ki cwaŋ kol 'kus jin ta toŋkuthu'd mo, hili a'ci ma yim a'di bu'thkunu mo eya Arumgimis mo dhali eya kursim piti mo. ⁶ Dhali a'bom yaki'da ŋwaça/ mo e mombwaasho mo, e mo jin thosonkin ma Arumgimis goma yim mo, e mo jin minu thip a'di goma tee ma alipi 'de/ mo jin 'ce'dki'd ka iss 'kwanimpa ka 'kume'd mo ny'ce'dka kwara mo.

⁷ Dhali mo/as cuki mis mo e momis mo. Mika/iil dhali iman'doyu gwom piti askin apo/ tasha/ mo dhali tasha/ si'da/ nyakki/ iman'doyu gwonthus piti mo askina as mo.

⁸ Hili uni pikunu e mo dhali moŋkamu/ di'd gom uni e momisa? ⁹ Dhali adhan tasha/ a'di bitkunu ka 'cesh mo, dhan tashan dhamo/ yin mo, a'di jin yukkunu gway ki Tapa ma Ruma 'Cesh mo dhali ka Setaan mo, a'di jin ta'da manhe'k 'kwaniny'cesh e 'baar mo - a'di bitkunu mo ka 'cesh mo dhali iman'doyu gwonthus piti si'da/ mo, uni ta'kkunu ka 'cesh nyakki a'di mo. ¹⁰ Dhali aha/ cikkina dhan 'twa/ 'peni momis mo mmo/o gwo mo ki: Shwane/ mowoth dhali mom'bi'th dhali 'peŋkuman bampa/ ma Arumgimis bana mo dhali moshirr jin ta ji ma Krishhos piti mo tani pu'dkin mo, haali/ amanyera wak bana is ki gway mo, a'di bitkunu ka 'cesh mo, a'di jin yerki uni is ki gway mo isa yempa/ ki montee ilu/ mo dhali ki mon'thiny ilu/ mo ibwambor ma Arumgimis bana mo. ¹¹ Dhali uni piki a'di e mo ka bas gi Ari Ka'bal mo dhali ki gwontor buni kun ṭora uni mo, haali/ uni yisa enki moŋ'koki/em buniya. Isi kani uni ci uni mmowu mo. ¹² Kunyi bwa mo ma, ayy um 'kwani kun 'koni momis mo dhali um gwaṭtan kun 'kokin e a'di mo. Hili wayyi e um mo, ayy mony'cesh dhali kumma/ yi'de/ mo haali/ tapa ma ruma 'cesh pu'dki'd e um mo ka dhana nyor jin shi/ashi/ mo haali/ a'di mishki'da tentem piti 'disha'dish mo.

¹³ Dhali ki tasha/ parki mii yan e mo ki a'di bitkunu ka 'cesh mo tani a'di ŋalki'da 'bom mo, a'di jin dho'thki'da 'cinqwath mo be. ¹⁴ Hili a'bom cikunuwa biny jeshe/ isu/ mo, uni kun ta ku ma dhana wulu/ mo ka yim midi 'taki pe mo 'peni tasha/ mo e mombwaasho mo e mo jin minu thipa yim mo ki mo mo dhali ki mo me'd ka ris mo dhali ki mo ka nus mo. ¹⁵ Dhali tasha/ gački yi'de/ 'peni 'twam piti me'd kumma/ yi'de/ mo 'ko'da 'bom mo mmodhidha yim sho'k ka dhana gannu/ yi'de/ mo. ¹⁶ Hili mony'cesh pu'dki'd mo dhali

wotha yim mo dhali mony'cesh ka'dki 'twam piti mo dhali los yi'de/ jin gackina tasha/ 'peni 'twam piti mo be. ¹⁷ Yan'ko'd dok/e tasha/ shin ma nyori me'd mo goma 'bom mo dhali yaki'd mo mmomii mo/as apo/ ushi uci ma yim mo kun 'kokin mo, uni gwansan kun dhuki gwojkan ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo dhali kun ta iman/o gwo goma Yesus mo. Dhali a'di doshki'd apowa si'b gi kumma/ yi'de/ mo be.

13

To/e kun 'Koni Su/ mo

¹ Dhali aha/ parkina to/e e mo jin cuki'd 'peni kumma/ yi'de/ mo jin 'kana ce 'kupi 'kume'd mo dhali ta gi 'kupi pesu/ mo dhali hi'th torj'kup ma malik kun 'koni 'kume'd kun 'tamkunuwa po/ cem piti mo dhali gway jin ta gi 'pemen jin walu gwo sor mo karkunu mo apo/ 'kup piti mo. ² Dhali to/e caan jin parkika/ e mo tani a'di wana e ka kwa mo, dhali sho'k piti wana e ki jin tombwaasho mo jin waka mann mo, dhali 'twam piti waki 'twa/ ma dhop mo. Dhali e a'di mo tani tasha/ ciki mom'bi'th ki a'di mo dhali akursim piti mo dhali adhan moshirr mo be. ³ 'Kup pitij kamu/ 'de/ wana e ki 'kup jin ta'da wambor mo jin ta jama/ mo, hili 'kup piti jin ta'da wambor jin ta jama/ mo tani wackunu mo dhali aris 'kwani gi mony'ceshi 'baar mo bathki dhan to/e yan isho'k mo mmomer mo. ⁴ 'Kwaniny'cesh lujki tasha/ mo haali/ a'di ciki moshirr piti e to/e mo dhali uni lujki to/e mo mmo/o gwo mo ki: Kaja a'di iwaki /Eeyyee, /e jin ta to/e mo, dhali aja a'di imidi mish asa po/ a'di mo?

⁵ Dhali to/e a'di cikunu 'twa/ mo mmobah dhan gwo jin eka/ eł mo dhali gwo jin waluwa sor mo, dhali a'di dhalkunu bway mo mmopi moshirr piti ka ppe 'kupi issu/ i'ce'dka su/ mo. ⁶ A'di ka'dki 'twam piti mo mmobah gwo sora powa Arumgimis mo dhali mmowal gwo sor mo gom gway piti mo dhali gom monyca'b piti mo, a'di jin ta uni gwansan kun 'kokin e momis mo. ⁷ A'di si'da/ dhalkunu bway mo mmomii mo/as apo/ uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali pi uni e mo. Dhali moshirr cikunu a'di apo/ 'kwani kun 'kon ma wał e ki she/ ki she/ mo dhali apo/ 'kwani mo dhali 'kwani kun wal 'twa/ ki she/ ki she/ mo dhali kal gi 'kwaniny'cesh mo, ⁸ dhali aris uni gun 'koni mony'cesh yan mo tani uni mini lun a'di mo, aris uni ka 'dete/ 'dete/ mo kun 'konuki 'kwar gway buni nłwa/a/ ki mony'cesh yansan 'konuki ka'b mo eya warka/ gi mondiki/ e gi Ari Ka'bal jin 'koshkunu mo. ⁹ Wałki/ a'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo mmocik gwo mo tani dhalki a'di cik gwo mo:

¹⁰ Wałki/ jan tal 'dej kamu/ minu bu'th mmota çinkina/ mo tani e mo jin budhu a'di mo mmota çinkina/ mo tani a'di iyakina a'di nycine/ mo be.

Wałki/ jan tal 'dej kamu/ 'koshki'da 'kosh ki gandala turga/ mo tani ki gandala turga/ mo tani a'di iminu mii 'kosh ki a'di mo be.

Hili ayuk jin yuku mmo'dim 'kup a'dihe/ mo dhali mongam gwo is mo jin ta ji gi uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo.

¹¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina to/ej kamu/ e mo, a'di jin cuki mis mo 'peni mony'cesh mo. A'di ta'd gi ce isu/ mo jin wana e ki ji ari ka'bal mo dhali a'di oki gwo me'd tasha/ mo.

¹² A'di piki mii gi moshirri 'baar mo jin ta jin to/en twa/a/ mo e bur'kus piti mo, dhali a'di ki tu'c mony'cesh mo dhali 'kwani kun 'koni a'di mo mmoluń to/e jin twa/a/ mo, a'di jin takina 'kupa wambor gom jama/ jin wackunu a'di mo. ¹³ A'di miiki dhan jamas mii mo, isi kani a'di ukki o'd mo mmothulu/ ka 'cesh 'peni momis mo apo/ mony'cesh mo e bwambori jis/ej 'kwani mo be. ¹⁴ Dhali ki dhan jamas mii jin dhalkunu a'di bway mo mmomii mo e bur'kus to/e yansan mo tani a'di he'kki 'kwani gwansan e mo, uni kun 'kokin apo/ mony'cesh mo. A'di ki us uni is ki mii mo mmo/uk jamas gi to/e mo, a'di jin takina 'kupa wambor ki gandala turga/ mo jin 'koshki a'di mo dhali a'di di'd ki e

mo naskina/. ¹⁵ Dhali a'di dhalkunu bway mo mmoci shi/ir ki jamas gi to/e jin uku mo, wakan ki jamas to/e jin uku mo midi 'taki mish isi 'twa/ wali, dhali mmorak uni gwansan kun 'koki luŋ jamas to/e jin uku mo ki uni minu 'kosh mo be. ¹⁶ A'di si'da/ rakki'da ris 'kwani 'baar mo 'peni uni gun gwa'dan mo dhali uni kun cakin mo, 'peni uni gun ta pa ki pa mo dhali uni kun hatha'ko'd ki ha'th mo, 'peni uni kun 'kon ki 'kus mo dhali uni gun yolu mo ki yol ciŋkina/ mo, mmo'kwar jamas buni e me'da bim poros mo walla e buyem buni mo, ¹⁷ wakan ki wathin ṭal 'dej kamu/ midi mol yol mo walla yol to mo isi ciki/ a'di midi mii ta gi jamas mo, a'di jin ta gway gi to/e mo walla mondej gi gway piti e mo be. ¹⁸ Mii yansan a'di 'theke gwo mo gom moyuk mo. Dhali dhalki a'di jin mishi gwo 'ban mo tani nyith mondej gi gway gi to/e yan mo haali/ a'di ta mondej gi gway gi wathi/ en'thi/ mo. Mondej piti ta'da iss* 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dki issi kwara i'ce'dka pe'de/ apo/ mo.

14

Gway jin Yuča 'Kwani kun 'Koni Alaapi Iss 'Kwanimpa Ipesu/ mo I'ce'dka Dojon Apo/ mo

¹ Yan'ko'd aha/ parkina mo e mo dhali hili mo mo ma, e 'Kuwosh ma Sihyuun mo tani Ari Ḳa'bal doshki'đ mo dhali nyakki a'di mo ka alaapi iss 'kwanimpa ipesu/ mo i'ce'dka dojon mo, uni gun tan gi gway piti mo dhali gway ma Babam piti jin 'kwarkunu e buyem buni mo be. ² Dhali aha/ ciikkina 'twa/ 'peni momis mo mmowa e ka dhan yi'de/ jin gwokina is ka ris mo dhali mmowa e ki montor ma sho'k jin alki is mo. Dhali 'twa/ jin cička/ mo tani wana e ki ko ma dhejhenye/ mo kun pikina imanpi uni mo. ³ Dhali uni yučki gway jin ta gway this mo ibwambor ma kursi ma Arumgimis mo dhali ibwambori to/e kun 'koni dojon kun 'kon ki e mo dhali ibwambori 'kwaniј gwanyjaka/ mo. Wathin ṭal 'dej kamu/ yisa midi mish gway yansan da/ar yisa, hili isi ciki/ uni gun tana alaapi iss 'kwanimpa ipesu/ mo i'ce'dka dojon mo, uni gun wankunu 'ba/ mo 'peni mony'cesh yansan mo be. ⁴ A'di ta mii a'dihe/ mo uni gun 'koki nyo/ buŋwar is buni ki up mo, haali/ uni 'kokin kan 'pena bwanyara/ ma dho'th jin dhodhu uni mo. A'di ta mii a'dihe/ mo uni gun bat̄hki Ari Ḳa'bal mo e mo yin jin yakina a'di mo. Uni gwansan iwankunu 'ba/ mo 'peni aris mii kun miina 'kwaniny'cesh mo mmota maman kun twa/a/ goma Arumgimis mo dhali gom Ari Ḳa'bal mo. ⁵ Dhali e 'twam buni mo tani gwo ma ṭora kamu/ 'konuki gam mo haali/ uni dar gi monyo/o'd mo be.

Gwo jin Hashina Iman'doyu Gwo kun 'Koni Kwara mo

⁶ Yan'ko'd aha/ parkina man'doyu gwoŋ kamu/ e mo, a'di jin peki'd isi bwaman momis mo, a'di jin ta gi gwom 'borga/ jin di'd ki e ki sule/ mo mmobah a'di mo e uni gwansan kun 'kon e mony'cesh mo, eya ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo dhali e 'kwani kun 'kon ma wak e ki she/ mo dhali e 'kwani kun wal 'twan tiya mo dhali e 'kwani kun ta 'kwanin tiya mo. ⁷ Dhali a'di ki o gwo ka dhan 'twa/ jin caaca mo ki: Ḳoki Arumgimis mo dhali ci a'di monyca mo haali/ mo pu'dki'd mo gom gwon dwall piti jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo, dhali luŋi a'di mo, a'di jin učki momis mo dhali mony'cesh mo dhali kumma/ yi'de/ mo dhali yi'de/ kun kasha e ki kash mo.

⁸ Dhali aman'doyu gwoŋ kamu/ mo, a'di jin 'kon ma po/i su/ mo, bat̄hki a'di isho'k mo mmo/o gwo mo ki: Pam Baabil bit̄doo. Pam Baabil bit̄doo. A'di jin caaca mo. Ayim a'di jin rakki aris kal gi 'kwaniny'cesh mmopi yimana mura'th jin ka/u ki ȳah ȳah mo jin ta e ma yim jin karkina a'di ki 'thir 'thir mo goma kanthi/ jin 'kakin ma yim mo.

⁹ Dhali aman'doyu gwoŋ kamu/ mo, a'di jin 'kon ma po/i kwara mo, bat̄hki a'di isho'k mo mmo/o gwo ka dhan 'twa/ jin caaca mo ki: Wački/ wathin ṭal 'dej kamu/ midi luŋ to/e yan mo dhali jamas piti jin uku mo, dhali bu'th moŋ'kwar jin ciŋu jamas e buyem

* 13:18 sut̄umiyya wa sitta wa sittiin

piti mo walla e me'd piti mo tani ¹⁰ a'di si'da/ midi pi yimana mura'th jin ka/u ki ŋah ŋah jin ta'da nyor ma Arumgimis mo jin minu wolu/ jin 'konuki ce e ka kubbaaya ma nyor piti mo, dhali a'di minu ci isa nyor ki me'd mo jin midi wo'c a'di is she/ mo ki o'd mo dhali to jin si'du mo si'da/, a'di jin di'di bun'kus gi iman'doyu gwom piti kun kogu mo dhali e bun'kus gi Ari Ka'bal mo. ¹¹ Dhali aku'd gi mon'kosh is buni ka nyor jin midi wo'c is she/ mo tani ulučki'd ki uluč uluč mo ki sule/ sule/ mo dhali ki sule/ mo, dhali kun mini dar gi mosi/is mo ki montee ilu/ mo dhali ki mon'thiny ilu/ mo, uni gwansan uni ta uni gun luŋki to/e yan mo dhali jamas piti jin uku mo dhali a'diyin jin midi bu'th mon'kwar gi gway piti mo.

¹² Hili ayuk jin yuku mmo'dim 'kup a'dihe/ mo gom uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, uni gwansan kun dhuki gwoŋkan ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo dhali mongam gwo is ma Yesus mo be.

¹³ Dhali aha/ cikkina 'twa/ 'peni momis mo mmo/o gwo mo ki: 'Kwari gwo yansan mo ma. Mom'bor mii gom uni kun wukin mo, uni gun wun e Tapa mo 'peni shwane/ ki sule/ mo. Mom'bor mii ka jin gana/ mo, me'd gwo jin ona Shi/in mo, ki uni mini 'taki si/is mo 'peni mii ma tu'c buni mo haali/ miin tom buni bat̄hki uni isho'k mo be.

Bwam Mondhe'd gi Mony'cesh mo

¹⁴ Dhali yan'ko'd aha/ parkina mo e mo, dhali hili mo mo ma, arak jin ta gi kush ki bany bany mo dhali a'di jin ca'bki'da powa rak mo tani wana e ki ya/ gi 'kwani mo, mmota gi ton'kup 'dolkon gana/ mo e 'kup piti mo dhali anyertha/ jin ca'bki ŋar ŋar e me'd piti mo. ¹⁵ Dhali aman'doyu gwoŋ kamu/ pu'dki'd ka pije/ dok/e mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo mmoyuka yuk ki dhan 'twa/ jin caaca e a'di jin ca'bki'da powa rak mo mmo/o gwo mo ki: Kari anyertham pini mme'd mo dhali 'cithi/ to mo haali/ mo pu'dki'd jin minu 'cith to mo, haali/ bwam mondhe'd gi 'kwaniny'cesh yansan mo tani a'di iski'd mo ki is gana/ mo. ¹⁶ Wakan a'di jin ca'bki'd eya powa rak mo tani a'di ishki'da bor ga 'cesh ka nyertham piti apo/ mony'cesh mo dhali mony'cesh a'di 'cithkunu to mo be.

¹⁷ Dhali aman'doyu gwoŋ kamu/ pu'dki'd ka pije/ mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel e momis mo, dhali a'di si'da/ ta'd ga nyertha/ jin ca'bki ŋar ŋar mo. ¹⁸ Dhali yan'ko'd aman'doyu gwoŋ kamu/ pu'dki'd ka pije/ mo 'peni mo ma gwaṭa/ jin miinuwa bas mo, a'di jin ta'da man'doyu gwo jin ta gi mom'bi'th apo/ o'd mo, dhali a'di yukki'da yuk ki dhan 'twa/ jin caaca mo e a'di jin ta'd ga nyertha/ jin ca'bki ŋar ŋar mo mmo/o gwo mo ki: Kari anyertham pini mo dhali gori maman 'peni cwalmán gi mony'cesh mo haali/ amura'th piti iskin ki is gana/ mo. ¹⁹ Wakan aman'doyu gwo a'di ishki'da bor ga 'cesh ka nyertham piti mo apo/ mony'cesh mo dhali gor maman to ma 'cesh mo dhali ta'k a'di eya dhan to jin nyu/u yimana mura'th mo, a'di jin ta'da nyor ma Arumgimis jin 'batha'ba'th mo. ²⁰ Dhali mo jin nyu/u amurathi cine/ mo tani yapkunu ki sho'k mo ka pije/ 'peni 'peŋkuman bampa/ mo dhali abas guski'd 'peni mo jin nyu/u yimana mura'th mo dhali 'kul ma bas caki'd mo mmogama lijaam gi 'twa/ gi shumarum mo, gom 'kus piti jin karkina a'di mo mmogus mo ta'da amyaal iss 'kwanimpa i'kume'd mo be.

Iman'doyu Gwo kun Ta gi Mo gi Isa Nyor kun Wo'cki 'Kwani Is She/ mo kun Ta kuŋ 'Ko'd mo

¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina to mera kamu/ e mo e momis mo, dhan to mer jin caaca mo, iman'doyu gwo kun 'koni pesu/ mo nyakki isa nyor jin woci 'kwani is she/ mo kun 'koni pesu/ mo, uni kun ta kuŋ 'ko'd mo, haali/ ki uni mo tani anyor ma Arumgimis jin 'batha'ba'th mo tani a'di dakkunu 'kup mo be.

² Dhali aha/ parkina toj kamu/ e mo jin piki'd e kumma/ yi'de/ mo jin mii'd ki 'bera/ 'bera/ mo me'da gasaas mo jin cenu e ki o'd mo, dhali uni gwansan kun piki to/e e mo jin uku mo dhali jamas piti mo dhali mondej gi gway piti mo tani doshkin i'ko'd gwar gi kumma/ yi'de/ jin mii'd ki 'bera/ 'bera/ mo me'da gasaas mo ka dhejdhene/ ma Arumgimis ime'd buni mo be. ³ Dhali uni yukki gway ma Musa mo, a'di jin ta cinkina/ ma Arumgimis mo, dhali gway gi Ari Ka'bal mo mmo/o gwo mo ki:
Miin tom pini uni caaca mo dhali to mer mo,
ayy, Tapa Arumgimis jin Eka/ Ek mo.

Miim pini ta kuŋ kar/e mo dhali kuŋ gana/ mo,
ayy, Malik jin ta ji gi she/ yil mo.

⁴ Kaja a'di imidi diki ko/ /e mo dhali kar gway pini ki ca mo, ayy Tapa?

Haali/ /e 'dej gana/ mo tani ita a'di jin kogu mo.

Aris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo mini iiyu/ mo dhali luŋ /e mo
haali/ gwon dwall pini jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo tani a'di ṭorkunu eya tente/ mo.

⁵ 'Ko'di mii yansan mo tani aha/ hilkina mo mo dhali gu'b gi mondheleladhelel jin ta gu'b burrinye/ jin onu gwo mo e momis mo tani a'di ka'dkunu 'twa/ mo, ⁶ dhali 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo tani iman'doyu gwo 'koni pesu/ mo, uni pu'dkin mo ki 'ba'th kun 'koni pesu/ ime'd mo kun wo'cki 'kwani is she/ mo mmoshumki burrinyen tur kun dheleladhelel mo, kun kushakush kun dhinya/ e ki dhiny mo dhali uni ki hi'th wačkan 'dolkon gana/ mo e empa'd buni mo. ⁷ Dhali to/e kun 'ko ki e mo, jan 'de/ 'peni tiyan dorjon gwansan mo tani ciki iman'doyu gwo kun 'koni pesu/ tor'kul bwan 'dolkon gana/ mo kun 'tu'dkunu mo ki piny piny ka nyor ma Arumgimis jin 'batha'ba'th mo, a'di jin di'd ki e ki sule/ mo dhali ki sule/ mo ⁸ dhali gu'b gi mondheleladhelel mo a'di 'tu'dkunu mo ki piny piny ka ku'd gi monyca 'peni Arumgimis mo dhali 'peni mom'bi'th piti mo, dhali jan tal 'dej kamu/ yisa mishi cic gu'b gi mondheleladhelel mo ntagi 'ba'th kun 'kon ma po/i pesu/ kun woci 'kwani is she/ mo mina iman'doyu gwo gwansan kun 'koni pesu/ idak 'kup mo be.

16

Aris Toj'kul Bwa ma Nyor mo kun 'Batha'ba'th mo

¹ Dhali yan'ko'd aha/ cičkina dhan 'twa/ jin caaca mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo mmočor iman'doyu gwo kun 'koni pesu/ gwo mo ki: Iiku/ mo dhali gača nyor ma Arumgimis jin 'batha'ba'th ki shej 'kup mo e mony'cesh mo 'peni toj'kul bwa kun 'koni pesu/ mo.

² Wakan aman'doyu gwo jin di'di ṭwa/a/ mo tani a'di yaki'd mo dhali gača nyor piti 'peni toj'kul bwa mo apo/ mony'cesh mo, dhali jama/ kun 'then mo ki 'then mo dhali kun bulabul mo pu'dkina po/ 'kwani mo uni gun kalki gway gi to/e yan mo dhali kun luŋki jamas piti jin uku mo be.

³ Dhali aman'doyu gwo jin 'kon ma po/i su/ mo gački'da nyor piti 'peni toj'kul bwa mo apo/ kumma/ yi'de/ mo dhali mo wakina e ka bas gi wathi/ jin wuki'd mo, dhali aris to 'baar mo kun 'kon ki e mo tani wukin mo, uni gun 'kokin e kumma/ yi'de/ mo be.

⁴ Dhali aman'doyu gwo jin 'kon ma po/i kwara mo tani gački'da nyor piti 'peni toj'kul bwa mo apo/ yi'de/ kun sokin mo dhali apo/ yi'de/ kun kasha e ki kash mo, dhali uni warkin ka bas mo be. ⁵ Dhali aha/ cičkina man'doyu gwo gi yi'de/ mmo/o gwo mo ki: Gwon dwall pini gwansan kun torkina /e gwo 'twa/a 'cesh mo tani uni ta kuŋ kar/e mo, /e jin ta a'di jin din mo dhali jin diki'd mo, ayy /En 'De/ jin Kogu mo.

⁶ Haali/ 'kwani gačkina bas gi unim pini kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali imanči gwo mo,
dhali /e ciki uni abas mmopi mo.

A'di ta tom buni jin 'dapa 'dap mo be.

⁷ Dhali aha/ ciłkina gwała/ gi mo ma bas 'therki ko mo mmo/o gwo mo ki:
Nye, Tapa Arumgimis jin Ełka/ Ełk mo,
gwon dwall pini kun torkina /e gwo 'twa/a 'cesh mo tani uni ta unij gana/ mo dhali kuj
kar/e mo.

⁸ Dhali aman'doyu gwo jin 'kon ma po/i dojon mo tani gałcki'da nyor piti 'peni toj'kul
bwa mo apowa tente/ mo dhali a'di dhalkunu bway mo mmoshil 'kwani is ki o'd jin
'batha'ba'th mo. ⁹ 'Kwani uni shilkunu is ki mom'batha'd jin ca'bki wur wur mo dhali
uni jeeki gway ma Arumgimis mo, a'di jin ta gi mom'bi'th mo apo/ mom'ba'th gwansan
kun wo'cki 'kwani is she/ mo, dhali uni 'koki rica du is mo dhali ci a'di monyca mo.

¹⁰ Dhali aman'doyu gwo jin 'kon ma po/ i mudhe'd mo tani gałcki'da nyor piti
'peni toj'kul bwa mo apowa kursi gi to/e mo dhali 'pełkuman bampam piti taki
mondhurumi'd mo. Dhali 'kwani 'kali'thkina le'd buni ki she/ mo e isa nyor buni jin
'pe'dkina uni she/ mo, ¹¹ dhali jee Arumgimis jin ta ji gi momis mo gom isa nyor buni mo
dhali jamam buni mo dhali uni 'koki rica du is 'peni miim buni mo be.

¹² Dhali aman'doyu gwo jin 'kon ma po/i pe'de/ mo tani gałcki'da nyor piti 'peni
ton'kul bwa mo apo/ dhan kumma/ yi'de/ jin yuku gway ka Elpuraat mo, dhali yi'dem
piti ku'thkunu mo mmothoson bway mo goma ris imalik kun 'koni mom'pesho'k mo.

¹³ Dhali aha/ parkina to jin gałcki'd 'peni 'twan tasha/ e mo dhali 'peni 'twa/ gi to/e mo
dhali 'peni 'twa/ ma manci gwonthus mo, to kun 'kona e ikwara mo kun 'thena'then mo
dhali kun bulabul mo 'peni shi/in piti jin wana e ki ji ma 'dwa/ mo ¹⁴ haali/ uni tan ga
ruma 'cesh mo, mmo'kup momer mo, uni gun hakaski mo ka bor mo e imalik mo kun
'koni mony'ceshi 'baar mo, mmotul uni 'kup mo goma dhana mee ka tee jin caaca ma
Arumgimis jin Ełka/ Ełk mo. ¹⁵ (Hili mo mo ma. Aha/ mina pu'dku/ mo mmowa e ki
wathin 'di/ mo. Mom'bor mii gom a'di jin di'd ki e i'kup mo mmokar burrinyem piti mo
ki a'di midi 'taki diki ya is 'te/ mo dhali ki a'di minu 'koki hil ki laj laj mo.) ¹⁶ Dhali
uni tulki uni is mo mmontal 'de/ mo e mo jin yuku gway ki 'twał 'Kwani Ibraniyiin ka
Harmajadduun mo.

¹⁷ Dhali aman'doyu gwo jin 'kon ma po/i pesu/ mo tani gałcki'da nyor piti mo 'peni
ton'kul bwa mo e embul gi momis mo, dhali adhan 'twa/ pu'dki'd ka piye/ mo 'peni gu'b
gi mondheleladhelel mo dhali ' pena kursi ma malik mo mmo/o gwo mo ki: A'di miikunu
mo be. ¹⁸ Dhali awara sho'k su'kki'd ki dhwa/a'd dhwa/a'd mo dhali dhan mo alki is
mo dhali kontor ma sho'k miiki'da gur gur mo dhali adhan mony'cesh yikinki is mo, ji
gi wakansan yisa mishkunu yisa 'thissa/ me'd jin 'kokina 'kwani e mony'cesh mo. Dhan
mony'cesh caan jin yikinki is mo tani wa'di caa. ¹⁹ Adhan 'pełkuman bampa/ a'di dherki
bwa mo ki she/i kwara mo dhali aris 'pełkuman bampa/ gi kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar
mo tani ta'kkina mo, dhali Arumgimis kaki dhan Pam Baabil e mo mmotuca yim mmopiyia
kubbaaya iku'th mo, a'di jin ta ji ma nyor piti jin 'batha'ba'th ki wap wap mo. ²⁰ Dhali
arisa uka 'ceshi 'baar mo sokin mo dhali dhan wosha turga/ yisa gamkunuwa. ²¹ Dhali
adhan kuluny ma wasa/ ta'kkina mo. Diłt buni ka 'dete/ 'dete/ kalki'da ratul iss 'kwanimpia
ka mudhe'd mo kun ta'kkina po/ 'kwani 'peni momis mo ntagi 'kwani jeekina Arumgimis
mo gom isa nyor kun wo'cki uni is she/ mo goma wasa/ mo, haali/ gom isa nyor jin wo'c
uni is she/ kagahara kan mo.

aha/ gwo mo ki: Yayu/ mo. Aha/ mina ṭor /e adhan gwon dwell jin toru gwo 'twa/a 'cesh jin caaca mo goma dhana 'bom jin mii miinycal mo, a'di jin ḷa'bki'da po/ yi'de/ ka ris mo. ² A'di jin miikina imalik kun 'kon e mony'cesh gwansan miinycala po/ mo dhali uni ki pi yimana mura'th jin ka/u ki ḷah ḷah mo ki uni gwansan kun miiki miinycal kun 'kokina po/ mony'cesh mo, dhali uni warkin ki uni gun 'koshkin ma su mo. ³ Dhali a'di ki sus aha/ ki Shi/in mo e mombwaasho mo dhali aha/ parkina 'bom e mo mmoça'b apo/ to/ej kamu/ jin ta'da duk is mo, a'di jin 'tu'du/ is ki gway jin walu gwo sor mo, dhali a'di ta gi 'kupi pesu/ mo dhali ce i'kume'd mo be. ⁴ Dhali a' bom a'di hi'thkunu is ki burrinyem buhe/ mo dhali jin ta'da duk is mo dhali ayim nyokunu is ki 'dolkon gana/ mo dhali wosh kun ta kun dhel mo dhali dhema/ mo, dhali ayim bu'thki'da kubbaaya jin ta 'dolkon gana/ mo e me'd piti mo jin 'tu'dkunu ki mii kun bulabul mo dhali mii kun 'kan ma yima kanthi/ mo gom mo jin miin ma yim miinycal mo. ⁵ Dhali e buye/ ma yim mo tani a'di 'kwarkunu gway ki gwo jin bagu mo ki: Pam Baabil jin caaca mo, a'di jin ta'da ata'da gi uni kun cila cal mo dhali uni kun cila mii kun bulabul mo e mony'cesh mo. ⁶ Dhali aha/ parkina 'bom e mo mmo'koshkin ma bas gi uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali abas gi uni kun 'cithu/ 'kup mo goma Yesus mo be.

Ki aha/ hilkina yim mo tani aha/ merkina ki dhan mer jin shiyi'd mo. ⁷ Hili aman'doyu gwo ki o aha/ gwo mo ki: Katinta mera eye? Aha/ mina ṭor /e gwo jin çinu ki jim bag mo goma 'bom yan mo dhali gom to/e jin 'kona 'kupi pesu/ mo dhali jin 'kona ce i'kume'd mo jin ḷalki'da yim ka pije/ mo. ⁸ Dhali to/e çaan jin parkina /e e jin piki'd mo tani a'di diki di mo dhali a'di minu shinu/ 'peni jis jin dar gi 'pemen mo dhali ya mo e mo jin minu dak gwo me'd mo. Dhali uni gwansan kun 'kon e mony'cesh mo uni kun 'konuki 'kwar gway buni eya warka/ gi mondiki/e mo 'peni mo ma mur'kup ki mony'cesh yansan 'konuki ka'b mo tani uni mini mer ki mer jin shiyi'd mo mmohil to/e mo haali/ a'di diki'd mo dhali midi diki di mo dhali a'di midi pu'du/ mo. ⁹ Mii yaase a'di minu mii kor e ki kor nycine/ mo ki moyuk mo. 'Kup kun 'koni pesu/ mo tani a'di ta dhan 'kuwosh kun turatur mo kun 'koni pesu/ mo, e mo jin ḷa'b ma 'bom mo. ¹⁰ Dhali uni si'da/ ita imalik kun 'koni pesu/ mo dhali kun 'koni mudhe'd mo tani ḷakkin mo, jan ḷal 'de/ a'di doshki'd mo, dhali jaŋ kamu/ yisa pu'dki'da naskina/ mo, dhali ki a'di midi pu'du/ mo tani a'di midi mii ḷa'b mo ki jasi ari mo mo. ¹¹ Dhali gom to/e yansan jin diki'd mo dhali diki di mo tani a'di i'kon ma po/i pekvara mo, hili a'di icila uni gun 'koni pesu/ mo dhali a'di yaki'd mo e mo jin daku gwo me'd mo be. ¹² Dhali ce gwansan kun 'koni 'kume'd kun parkina /e e mo tani uni ita imalik kun 'koni 'kume'd mo, uni gun 'koki bu'th mom'bi'th gi miin tapa naskina/ mo, hili uni mini bu'th moshirr mo me'd imalik ka tenten 'de/ mo, mmonyački to/e mo. ¹³ Uni gwansan mina bwa ḷal 'de/ mo dhali ci mom'bi'th buni mo dhali moshirr buni ki to/e mo. ¹⁴ Uni mini mii mo/as apo/ Ari ḷa'bal mo, dhali Ari ḷa'bal midi pi uni e mo haali/ a'di ta Tapa jin di'da powa ris itapa mo dhali a'di ta'da Malik jin di'da powa ris imalik mo dhali uni gwansan kun nyač'ko ki a'di mo tani uni yukkanu mo dhali kwanykunu mo dhali ta uni kun ta isij gana/ mo.

¹⁵ Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: Yi'de/ kun parkina /e e mo e mo jin ḷa'b ma 'bom cal mo tani uni tana ris 'kwani mo dhali adhana buhany wathimpa mo dhali aris kal gi 'kwaniny'cesh mo dhali 'kwani kun wal 'twa/ ki she/ ki she/ mo. ¹⁶ Dhali ce gwansan kun 'koni 'kume'd kun parkina /e e mo tani uni dhali to/e mo tani uni mini shi/a 'bom cali e mo. Uni mini ciya 'bom ḷinya/ mo dhali mii a'di mmodi is 'te/ mo dhali los bujgwar is ma yim ki 'kolo'c mo dhali citha yim ki o'd mo, ¹⁷ haali/ Arumgimis ki kar a'di eya dum buni mo mmomii bwam piti jin dina a'di gwo ibwa mo gom bwan ḷal 'de/ jin tana uni mo dhali ci mom'bi'th buni jin miina uni miin tapa ki to/e mo ntagi gwo ma Arumgimis minu thim

mo be. ¹⁸ Dhali a'bom çaan jin parkina /e e mo tani a'di ta'da dhan 'peñkuman bampa/ jin caaca mo, a'di ita gi mo yan jin miinu tapa mo apo/ imalik kun 'koni mony'cesh mo be.

18

Pam Baabil jin Bitki'doo

¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina man'doyu gwoj kamu/ e mo mmothulu/ ka 'cesh 'peni momis mo. A'di ta gi dhan moshirr mo dhali mony'cesh 'twakki mo mo ki mo ma ra/ ra/ piti mo be. ² Dhali a'di yukki'da yuk ki 'twa/ jin eka/ ek mo mmo/o gwo mo ki: Pam Baabil biti'doo. Pam Baabil biti'doo. A'di jin caaca mo.

A'di jin warki'd ki mo jin 'kon ma ruma 'cesh nycine/ mo, mo ma alanyjoro'c gom shi/ini 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo kun 'thena'then mo, mo ma alanyjoro'c gom 'dii 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo, kun 'thena'then mo dhali kun bulabul mo.

³ Haali/ aris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo piki yimana mura'th jin ka/u mo ki ŋah ŋah mo 'peni e ma yim jin karkina a'di ki 'thir 'thir mo goma kanthi/ jin 'kan ma yim mo.

Dhali aris imalik kun 'koni mony'cesh mo tani uni miiki miinyçal apowa yim mo dhali aris uni gun yoli to e mony'cesh mo tani uni sekina 'pen ka pije/ mo gom pam buni jin tana uni mo 'peni mii ma yim kun cana bwa en'dap a'di mo.

⁴ Yan'ko'd aha/ cikkina 'twañ kamu/ 'peni momis mo mmo/o gwo mo ki: Iiyu/ ka pije/ 'pena yim mo, um gun ta 'kwanim pem mo, isi ciki/ ki um mini 'koki bu'th miinthus ma yim mo,

isi ciki/ ki um mini 'koki pwak isa nyor ma yim kun mini wo'c 'kwani is she/ mo.

⁵ Haali/ miinthus ma yim uni su'kkina makampo/ ntage momis mo, dhali Arumgimis kaki mii ma yim kun 'koki ta kuñ kar/e e mo.

⁶ Raka yim to ibway mo me'da yim ki is piti rakki to ibway mo dhali raka yim to ibway mo ka 'buñum 'ban mo gom miin to ma yim mo.

Poka yim to jin cena a'di e ka 'buñum 'ban n̄wa/a/ mo ka kubbaaya jin cen ma yim to e mo.

⁷ Me'da yim mmokarkina a'di 'baki ca ki is piti mo dhali lo'b e mii gi bwa en'dap mo tani wakan cika yim isa nyor jin midi wo'c a'di is she/ mo dhali koki kony jabu'th mo ki mii jin nyaka e ki ji gi bar ma yim mii mo.

Haali/ eya du ma yim mo tani ayim o gwo ki is piti mo ki: Ahayi itana malik jin ta'da yim mo,

aha/ yisa tana adhalla, dhali ko jin gwonu ki jabu'th mo tani miga/ par eya?

⁸ Wakan to ma yim jin midi wo'c a'di is she/ mo tani midi pu'du/ ka tenten gana/ mo, mo/isa nyor 'peni to kun shi/kin mo, dhali ko jin gwonu ki kony jabu'th mo dhali te/ jin midi 'kosha 'kosh mo,

dhali ayim minu ci'th ki o'd mo

haali/ Tapa Arumgimis jin dorki'da yim gwon dwall 'twa/a 'cesh mo tani a'di eka/ ek mo be.

⁹ Dhali aris imalik kun 'koni mony'cesh mo, uni gun miiki miinyçal apo/ a'di mo dhali uni gun mii mii kun ta bwa en'dap nyakka yim mo tani uni mini ko mo dhali wol kony jwa mo goma yim mo ki uni mini para ku'd e mo mmo'kuña powa yim mo be. ¹⁰ Uni mini dosh isa dhana/ nnii mo mmoko/ isa nyor ma yim jin midi wo'c a'di is she/ mo dhali o gwo mo ki:

Ayy/ayy/ayy, ayy/ayy/ayy. /E jin ta dhan 'peñkuman bampa/ mo, /e jin ta dhan 'peñkuman bampa/ gi Pam Baabil jin eka/ ek mo.

Ka tenten 'de/ mo tani gwon dwall jin toru gwo 'twa/a 'cesh apo/ /e pu'dki'd mo.

¹¹ Dhali uni kun yoli to e mony'cesh mo gwokin mo dhali koki kony jabu'th goma yim mo, haali/ wathin tal 'dej kamu/ yisa di'da jin midi yol tom buni kun suka uni ki sule/ sule/ mo. ¹² To kun suka uni mo kun ta 'dolkon gana/ mo dhali 'dolkon kush mo, dhali wosh dhel mo dhali dhema/ mo, dhali burrinyen dhiny e mo dhali burrinyem buhe/ mo dhali burrinye/ jin na'bulana'bul mo dhali burrinyen duk is mo dhali aris cwa kun 'kona e ki she/ ki she/ mo kun 'kon ma kulus nycine/ mo dhali aris to kun uku 'peni sheny je kun 'kona e ki she/ ki she/ mo, dhali aris to kun pa/u 'peni cwa kun 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo, dhala korok mo dhali toŋkuthu'da 'bi'thga/ mo dhali dhan wosh jaro/ jin miina e ki wa'c wa'c mo, ¹³ dhali akur cwa jin wana e ka kwattan jin kuy i mo mo, dhali cwa jin ukuwa pi'dna/ 'peni cine/ mo dhali a'bicajwahar mo dhali cwa jin yuku gway ka murr mo dhali a'bicajwahar jin cenu e ki to jin kuy i mo mo, dhali yimana mura'th jin ka/ u ki yah yah mo dhali ayin mo dhali adipanya 'tiga/ mo dhali pos bunyan mo dhali bip mo dhali ka'bal mo, dhali aris shumarum mo dhali arisa arabiya kun dira shumarum mo dhali 'kwani kun ta çinkina/ kun yolu mo, uni gwansan kun tana kashira/ gi 'kwanimpa en'thi/ mo.

¹⁴ Dhali maman to jin 'kosh ma kashiram pini te/ mo tani a'di yaki'd 'peni /e mo, dhali aris tom pini kun tawusatawus mo dhali mo ma wa'c wa'c pini mo, uni thiski /e e mo, dhali minu gam dok/eya?

¹⁵ Dhali uni gun yolk to gwansan kun sugu mo, uni gun gamki mii adu is ki pa jin tana uni ' pena yim mo tani, uni mini dosh isa dhana/ mo e moŋko/ is mo gom isa nyor ma yim mo jin midi wo'c a'di is she/ mo, dhali wol ko mo dhali koki kony jabu'th kagahara mo, mmo/o gwo mo ki:

¹⁶ Ayy/ayy/ayy, ayy/ayy/ayy, gom dhan 'pejkuman bampa/ mo a'di caan jin hi'thkunu is ki burrinyen dhiny e mo dhali burrinyem buhe/ mo dhali burrinyen duk is mo,

dhali nojkunu is ki 'dolkon gana/ mo dhali ki wosh dhel mo dhali ki dhema/ mo.

¹⁷ Ka tenten 'dej gana/ mo tani aris to gwansan kun ta pa ki pa mo tani shi/kunu is mo be.

Dhali aris uni gwahan kun ta tapa ma kur yi'de/ mo dhali aris 'kwani kun 'cethkina kur yi'de/ mo dhali uni kun ta imarbora kur mo dhali aris uni gwansan kun yolk to mo apo/ kumma/ yi'de/ mo tani, uni doshkin isa dhana/ mo ¹⁸ dhali kum cuuwa/ mo me'd jin parkina uni aku'd e mo mmo'kuta powa yim mo, mmo/o gwo mo ki:

Ki 'pejkuman bampa/ jana sa/ wana e gi dhan 'pejkuman bampa/ yan mo?

¹⁹ Dhali uni yekki bu'da 'ceshi 'kup buni mo me'd jin gwokina uni mo, dhali koki kony jabu'th mo, mmokum cuuwa/ mo ki:

Ayy/ayy/ayy, ayy/ayy/ayy, gom dhan 'pejkuman bampa/ mo, e mo jin 'kona uni 'baar kun tan ga kur mo kun ishkin ki kana'd kana'd mo gom pa jin tan ma yim mo.

Ka tenten 'dej gana/ mo tani ayim shi/kunu is mo be.

²⁰ Kunyi bwa mo ma, apowa yim mo, ayy um 'kwani kun 'koni momis mo, ayy um kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali um kun dhunu ki she/ mo dhali imançi gwo mo,

haali/ Arumgimis çiki um gwon dwall jin minu tor gwo 'twa/a 'cesha powa yim mo.

²¹ Dhali yan'ko'd aman'doyu gwo jin eka/ ek mo bu'thki wosh jin wana e ki dhan wosh jin yoru to mo dhali bit a'di e kumma/ yi'de/ mo mmo/o gwo mo ki:

Wakan Pam Baabil jin ta dhan 'pejkuman bampa/ mo tani minu bit ka 'cesh ki mombujur mo,

dhali a'di minu gam dok/e yisa.

- ²² Dhali ko ma dheñdhenye/ jin buka imanbuk uni mo dhali uni kun tana 'twa/ gwocon ki gwocon gom gway jin yuk mo dhali uni kun mishkina thathar pi mo dhali uni kun mishkina apoome/ pi mo tani uni minu cik dok/e yisa e /e ki sule/ sule/ mo.
- Dhali 'kwani kun ta iman/uk to 'peni ton tiya gunn kun uk mo tani uni minu gam dok/e yisa e /e ki sule/ sule/ mo.
- Dhali ko ma yo jin you to mo tani minu cik dok/e yisa e /e ki sule/ sule/ mo.
- ²³ Dhali moñkush ma lamba/ mo tani midi diki dok/e kush mo mo e /e ki sule/ sule/ mo.
- Dhali 'twa/ gi wathinya'a'b dhali nyaranya'a'b mo tani minu cik dok/e yisa e /e ki sule/ sule/ mo.
- Haali/ 'kwani kun yoli to e /e mo tani uni ta 'kwani kun caaca e mony'cesh mo dhali aris kal gi 'kwani gi mony'ceshi 'baar mo tani uni he'kkunu e mo ki mii ma rum pini kun miina /e mo.
- ²⁴ Dhali eya yim mo tani abas gamkunu mo, a'di jin ta'da bas gi imanç*i* gwo mo dhali imandhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali aris uni gwansan gun 'koshkunu apo/ mony'cesh mo be.

19

- ¹ Yan'ko'd aha/ cikkina 'twa/ jin waki dhan 'twa/ ma waambuhany 'kwani kun eka/ eke e momis mo mmokum cuuwa/ mo ki:
Halleluya. Mowoth dhali monyca dhali mom'bi'th cil ma Arumgimis bana mo be,
- ² haali/ gwom piti jin toru gwon dwall 'twa/a 'cesh mo tani uni ta kuñ gana/ mo dhali kuñ kar/e mo.
- Haali/ a'di dwallki'da dhana yim jin ta çal gwo mo, a'di jin pu/ki 'kwaniny'cesh ki miinyçal ma yim mo.
- Dhali a'di ri'cki'da yim mo goma bas gi unim piti kun ta çinkinam piti mo.
- ³ Dhali dok/e uni ķumki cuuwa/ mo ki:
Halleluya. Dhala ku'd ' pena yim yaki mis mo ki sule/ dhali ki sule/ mo.
- ⁴ Dhali 'kwanij gwanyaka/ kun 'koni iss 'de/ i'ce'dka dojon mo dhali to/e kun 'koni dojon kun 'kon ki e mo tani uni ta'kkina 'cesh mo dhali luja Arumgimis mo, a'di jin çabki'da powa kursi ma malik piti mo mmo/o gwo mo ki: Amen, dhali Halleluya. ⁵ Dhali ' pena ķursi ma malik mo tani 'twa/ pu'dki'd jin gwoyi'd mo ki:
Mañi Arumgimis bana mo, aris umi 'baar mo kun ta çinkinam piti mo,
um kun ko/ki a'di mo, 'peni uni gun gwa'dan mo dhali uni cakin mo.

*Ton*te/ ma Yuk gi Momimash gi Ari Ka'bal mo

- ⁶ Dhali yan'ko'd aha/ cikkina 'twa/ jin waki dhan 'twa/ ma waambuhany 'kwani mo, dhali jin wana e ki dhan yi'de/ jin gwona is ka ris mo dhali jin wana e ka dhan montor ma sho'k jin eka/ ek mo jin mii'da gur gur mo, mmokum cuuwa/ mo ki:
Halleluya. Haali/ Tapa Arumgimis gana mo, a'di jin ta a'di jin Eka/ Ek mo tani a'di ta Tapa mo.

- ⁷ Dhalki ana 'kunya bwa mo dhali kar a'di ki ca mo dhali ci a'di monyca mo,
haali/ momimash gi Ari Ka'bal a'di pu'dki'd mo,
dhali Nyaranya'a'b piti mo, ayim ki is piti a'di thosonki is mo.
- ⁸ Ayim takkunu ki burrinye/ jin dhinya/ e ki dhiny mo dhali jin çabki çaw çaw mo dhali jin dheleladhelel mo -
haali/ burrinyen dhiny e yansan mo tani a'di ta mii ma ķar/e gi uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo be.

- ⁹ Dhala man'doyu gwo ki o aha/ gwo mo ki: 'Kwari gwo yansan mo ma: Mom'bor mii gom uni gwansan kun çinu ayuk mo mmo/iiyu/ mo mmoshwa tonte/ gi momimash gi Ari Ka'bal mo. Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: Gwo gwansan uni ta gwoj gana/ ma

Arumgimis mo. ¹⁰ Dhali yan'ko'd aha/ bikina 'cesh e sho'k piti mo dhali luj a'di mo, hili a'di ki o aha/ gwo mo ki: /E yisa mini mii mii kana. Aha/ tana garr jin nyakki'da tu'c mii ki /e mo dhali awak pini mo, uni gun telki gwontor goma Yesus mo. Luji /e Arumgimis mo. Haali/ gwontor ma Yesus mo tani a'di ta shi/in gi gwo jin cinu is mo be.

Amanmer Shumarum jin Ta jij Kusha Po/ mo

¹¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina momis e mo mmoka'dkunu a'di 'twa/ mo, dhali hili mo mo ma, aha/ mishkina shumarum kush mo. Dhali a'di yansan jin ca'bki'da po/ a'di mo tani gway piti yuku ki: A'di jin ta Isin Gana/ mo dhali a'din Gana/ mo, dhali e momii mii ma kar/e mo tani a'di dwallki gwo mo dhali kar mo/as mo be. ¹² Em piti wana e ka le'dan o'd mo dhali e 'kup piti mo tani aris toj'kup ma malik 'tamkunu e 'kup piti mo. Dhali a'di yukkunu gway ka nyi'da/ nyi'da/ mo, a'di jin mola wathin tal 'denj kamu/ mo, hili a'di ki is piti imishki'd mo be. ¹³ A'di hi'thkunu is ki burrinyen turga/ mo jin 'thupkunu is ka bas mo dhali gway gi a'di jin yukkunu a'di mo tani a'di ita Gwo ma Arumgimis mo be. ¹⁴ Dhali aris 'kwani ma mee gi momis mo tani uni thosonkunu is ki burrinyen dhiny e mo dhali kun ta kuj kush mo dhali kun dheleladhelel mo, mmobath a'di isho'k mo ki shumarum buni kun ta gi kush mo. ¹⁵ Dhali 'peni 'twam piti mo tani a'di gački gandala turga/ jin kaaka mo, a'di jin mina a'di 'kosh aris kal gi 'kwani'cesh mo dhali a'di midi ta tapa apo/ uni ki cwa jin ta tojkuthu'd mo. Dhali a'di midi yap mo jin nyu/u yimana mura'th ki sho'k mo, a'di jin ta'da nyor ma Arumgimis jin Eka/ Ek mo, anyor jin 'batha'ba'th mo. ¹⁶ E burrinyen turgam piti mo dhali e wum piti mo tani a'di cinu gway ka nyi'da/ nyi'da/ mo jin o ki: Amalik jin ta tapa apo/ imalik mo dhali Tapa jin ta tapa apo/ itapa mo.

¹⁷ Dhali yan'ko'd aha/ parkina man'doyu gwoj kamu/ e mo mmodesh atente/ jin shwa'd mo dhali ki dhan 'twa/ jin caaca mo tani a'di yukki'da yuk mo goma ris 'dii 'baar mo kun pen isi bwaman momis mo ki: Peyu/ mo, dhali tulu/ is mo goma dhan tonte/ ma Arumgimis mo, ¹⁸ mmo'ka bungwar is gi imalik mo, dhali bungwar is gi uni gun ta gummpa/ ki gummpa/ mo gom 'kwani ma mee mo, dhali bungwar is gi 'kwani kun eka/ ek mo, dhali bungwar is ma ris shumarum mo dhali imanmer uni apo/ mo, dhali bungwar is ma ris 'kwani 'baar mo, uni gun 'kon ki 'kus mo dhali uni gun yolu ki yol cijkina/ mo, 'peni uni gun gwa'da is mo dhali uni kun cakin mo. ¹⁹ Dhali aha/ parkina to/e e mo dhali imalik gi mony'cesh mo nyakki 'kwani ma meem buni mo mmotul is mmontal 'de/ mo mmomii mo/as apo/ a'di jin ca'bki'da po/ shumarum mo dhali apo/ 'kwani ma meem piti mo. ²⁰ Dhali to/e a'di bu'thkunu mo dhali nyakka manci gwonthus piti mo, a'di jin diki'd e bun'kus a'di mo dhali mmomii dhan jamas mii mo ki mii jin he'kkina a'di uni gwansan e mo, uni gun bu'thki jamas gi to/e mo dhali uni gwansan kun lujki jamas piti jin uku mo. Dhali uni su/ gwansan mo tani uni ita'kkunu eya al o'd ki e mo, e mo jin mina isi pur uni ki to jin si'du ilu/ mo. ²¹ Dhali kun tiya 'kokunu mo mmo'kosh ki gandala turga/ mo ki a'di jin ca'bki'da po/ shumarum mo, gandala turga/ jin gački'd 'peni 'twam piti mo, dhali aris 'dii 'baar mo komki 'pen mo gom bungwar is buni mo be.

Yil jin 'Koni Alipi 'De/ mo

¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina man'doyu gwo e mo mmothulu/ ka 'cesh 'peni momis mo, mmota ga muptha/ e me'da bim poros piti mo gom dhan jis jin dar gi 'pemen mo dhala jindhiir mo. ² Dhali a'di ki 'dap dhan tasha/ yan ka nyok mo, dhan tashan dhamo/ yin, jin yukkunu gway ki Tapa ma Ruma 'Cesh mo dhali ka Setaan mo dhali a'di ki dek a'di mo gom yil alip mo. ³ Dhali a'di ki bit a'di mo e mo jin 'kula'kul mo, dhali a'di ki mu'th a'di 'twa/ mo dhali a'di ki 'dap a'di ka 'dijkila/ apo/ mo ki a'di midi 'taki diki heka

ris kal gi 'kwaniny'cesh e dok/e mo ntagi yil alip midi di 'kup mo. Dhali 'ko'di mii caan mo tani a'di minu mii dhalu me'd mo gom ari mo mo.

⁴ Dhali yan'ko'd aha/ parkina risa kursi ma malik e mo, dhali uni gun 'kokina po/ uni mo tani uni ta uni gun cikunu gwon dwall jin toru gwo 'twa/a/ 'cesh mo. Dhali aha/ si'da/ parkina kashira/ gi uni gwansan kun 'cithkunu 'kup mo gom gwom buni kun tora uni goma Yesus mo dhali gom gwo ma Arumgimis mo, dhali uni gun 'koki luŋ to/e yan mo walla jamas piti jin uku mo, dhali uni gun 'koki bu'th jamas piti e buyem buni mo walla e me'd buni mo. Uni pu'dkin ki e mo dok/e dhali nyak tapa ta ka Kristhos ki yil alip mo be. ⁵ Dhali unin tiya kun wukin mo tani 'koki pu'du/ mmo'ko ki e mo naskina/ mo tani ntagi yil alip midi di 'kup mo. A'di yansan ita mo jin pinu jin ta jin twa/a/ mo be. ⁶ Mom'bor mii mo dhali a'di jin kogu mo tani ta a'di mo a'di jin pwakki mompinu jin ta jin twa/a/ mo. Apo/ uni kun wakan mo tani mowu jin 'kon ma po/i su/ mo tani a'di dar gi mom'bi'th apo/ uni mo, hili uni mini ta igasiis ma Arumgimis mo dhali goma Kristhos mo, dhali uni mini nyak tapa ta ki a'di ki yil alip mo be.

⁷ Dhali ki yil alip midi di 'kup mo tani aSetaan a'di minu dhalu me'd mo 'pena sijin piti mo ⁸ dhali a'di midi pu'du/ ka piye/ mo mmoheka ris kal gi 'kwaniny'cesh e mo, uni gun 'kon ki 'ban gi mony'cesh kun 'kona shem 'penabi idorjon mo, a'di jin ta Pany Juuj mo dhali Pam Majuuj mo, mmotul uni is mo gom mo ma mee mo. Mondej buni uni wana e ka si'b gi bwam ma gap gi kumma/ yi'de/ mo. ⁹ Dhali uni yakina ye'th ye'th mo mmohakar mony'cesh ka bor mo dhali mmo'kama ris gu'ba'ku/ gi uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali 'perkuman bampam buni jin enu mo. Hili o'd pu'dki'd ka 'cesh 'peni momis mo dhali shwa uni ki 'ci'd'da/ mo. ¹⁰ dhali tapa ma ruma 'cesh jin he'k uni e mo tani a'di bitkunu mo eya al o'd mo dhali e bwam to jin si'du mo, e mo jin dina to/e mo dhali amançι gwonthus mo, dhali uni minu 'kosh ki isa nyor jin midi wo'c is she/ mo montee dhali ki mon'thiny ilu/ mo ki sule/ dhali ki sule/ mo.

Gwo jin Toru Gwo 'Twa/a 'Cesh 'Pena Dhana Kursi ma Malik jin Ta jin Kush mo

¹¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina dhana kursi ma malik jin ta gi kush e mo dhali a'di jin ca'bki'da po/ a'di mo. 'Peni bur'kus piti mo tani mony'cesh dhali momis uni yakina ɲwaça/ mo, dhali mo yisa gamu gom uniya. ¹² Dhali aha/ parkina uni gun wukin e mo, uni kun cakin mo dhali kun gwa'dkin mo, mmodesh mo mbwambor ma kursi ma malik mo, dhali arisa warka/ ka'dkunu mo be. Dhali awarkaj kamu/ si'da/ ka'dkunu mo, a'di jin ta'da warka/ gi mondiki/e mo. Dhali uni gun wukin mo tani uni dwallkunu gwo mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo e bwam ma risa warka/ mo ki mii kun miikina uni mo be. ¹³ Dhali kumma/ yi'de/ ciyi 'kwani ka nyar'ko'd kun wukin e a'di mo. Mowu dhali Mo ma Haawiya ciyi 'kwani kun wukin e uni mo, dhali aris uni 'baar mo dwallkunu gwo mo ki mii kun miikina uni mo be. ¹⁴ Dhali yan'ko'd Mowu dhali Mo ma Haawiya uni ta'kkunu mo eya al o'd mo. A'di yansan ita wu jin 'kon ma po/i su/ mo, a'di jin ta'da al o'd mo. ¹⁵ Dhali wakki/ jan tal 'den kamu/ 'konuki gam gway piti jin 'kwarkunu mo eya warka/ gi mondiki/e yan mo tani a'di si'da/ minu bič mo eya al o'd mo be.

Momis jin Ta jin This mo dhali Mony'cesh jin Ta jin This mo

¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina momis jin ta jin this e mo dhali mony'cesh jin ta jin this mo. Haali/ momis jin ta jin twa/a/ mo dhali mony'cesh jin ta jin twa/a/ mo tani uni pekin mo be, dhali kumma/ yi'de/ yisa di'd dok/e. ² Dhali aha/ parkina 'perkuman bampa/ jin kogu e mo, a'di jin ta Pa Urushaliim jin ta jin this mo, mmothulu/ ka 'cesh 'peni momis 'peni Arumgimis mo, mmothosonkunu a'di is mo me'd nyaranya'a'b jin nyorjunu is ki to mo goma kathim piti mo be. ³ Dhali aha/ cikkina dhan 'twa/ 'pena

kursi ma malik mo mmo/o gwo mo ki: Hili mo mo ma, monyça'b ma Arumgimis diki'd nyakki 'kwani mo. A'di midi nyak çab ki uni mo dhali uni mini ta 'kwanim piti mo, dhali Arumgimis ki is piti, a'di midi nyak di e uni mo dhali a'di midi ta uni Arumgimis buni mo. ⁴ Dhali a'di midi shumut jabu'th 'pena ris em buni ka 'dete/ 'dete/ mo, dhali wuj kamu/ midi dok/e diya, walla kony jabudha kamu/ minu kowa, walla cuuwa kamu/ minu cuuwa, walla isa nyora kamu/ midi diya? haali/ aris ton dhamo/ gwansan mo tani uni pekin mo be.

⁵ Dhali a'di jin çabki'da powa kursi mo tani oki gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ miikina ris to mmota kun this mo. A'di si'da/ ki o gwo mo ki: 'Kwari a'di yansan mo ma, haali/ gwo gwansan mo tani uni ta ku isij gana/ mo dhali kuñ gana/ mo. ⁶ Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: A'di miikunu mo. Aha/ tana ji ma Muñ'kup mo dhali jij 'Ko'd mo, aha/ tana ji gi mo jin telkunu 'pen mo dhali mo jin midi di 'kup mo be. E uni kun butha yi'de/ gom miijkar/e mo tani aha/ mina ci uni yi'de/ ki dar gi yol mo 'peni yi'de/ jin kashkina e ki kash mo jin ta mondiki/e mo be. ⁷ A'di jin piki mii e mo tani a'di midi ta gi mal yansan mo, dhali aha/ mina ta Arumgimis piti mo dhali a'di midi ta aha/ ya/um mo. ⁸ Hili gom uni gun tana shi/iny jwa mo dhali uni gun dar gi mongam gwo is mo, dhali uni gun wali gwo sor mo, dhali uni gun ta iman'kosha mee mo, dhali uni gun ta imanha'k 'pen ceñ gwas mo, dhali uni gun ta imanmii mii ma rum mo, dhali imanluj tompinycon mo, dhali aris uni gun tana tor mo tani tom buni di'd jin midi 'bag uni e mo eya al o'd mo jin purki'd ki o'd mo dhali to jin si'du mo si'da/, a'di jin ta wu jin 'kon ma po/i su/ mo be.

Pa Urushaliim jin Ta jin This mo

⁹ Dhali yan'ko'd aman'doyu gwoj kamu/ 'de/ 'peni bwam uni gun 'koni pesu/ mo, a'di jin ta'd gi torj'kul bwa mo jin 'tu'dkunu ki mom'ba'th kun 'koni pesu/ kun woci 'kwani is she/ mo kun ta kuñ 'ko'd mo tani pu'dki'd mo dhali o aha/ gwo mo ki: Yayu/ mo. Aha/ mina tor/ e Nyaranya'b mo, a'di jin ta'da 'bom gi Ari Ka'bal mo. ¹⁰ Dhali e Shi/ in mo tani a'di kalki aha/ mo eya dhan wosh jin turatur mo, dhali tor aha/ 'peñkuman bampa/ jin kogu mo jin ta Pa Urushaliim mo, mmothulu/ ka 'cesh mo 'peni momis mo 'peni Arumgimis mo, ¹¹ mmotakina a'di gi monyca ma Arumgimis mo, dhali dhel piti bolki wosh dhel jin ta'da aane/ e mo, mmowa e ki wosh dhel jin ta'da wasin dhela/ mo jin di'd eya tente/ jin mii'd ki wa'c wa'c mo. ¹² A'di ta'd ga dhana goj jin turatur mo jin 'kona 'twañkali 'kume'd i'ce'dka su/ mo dhali iman'doyu gwo 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo e 'twañkal piti mo, dhali e 'twañkal piti mo tani gway 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo kun tana wañgi jya/ ma Israyil mo kun cikunuwa nyi'da/ nyi'da/ mo. ¹³ E mom'pesho'k mo tani 'twañkal 'koni kwara mo dhali e moñ'ko'd gwar ma bim poros mo tani 'twañkal 'koni kwara mo, dhali e moñ'ko'd gwar ma biny cam mo tani 'twañkal 'koni kwara mo, dhali eya bora luñgu'b mo tani 'twañkal 'koni kwara mo. ¹⁴ Dhali agoj gi 'peñkuman bampa/ mo tani ta'd gi moñka'b kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo, dhali apo/ uni mo tani gway 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo uni gun ta gway gi imandhunu ki she/ gi Ari Ka'bal mo kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo be.

¹⁵ Dhali a'di jin torki'da tor ki aha/ mo tani ta'd gi cwan 'dolkon gana/ mo jin baru to mo mmobar 'peñkuman bampa/ mo dhali 'twañkal piti mo dhali agangaram piti mo.

¹⁶ Dhali 'peñkuman bampa/ mo nyakkina isi bwa mo dhali aluc piti nyakki'd ki bem piti mo. Dhali a'di barki 'peñkuman bampa/ ki cwam piti mo, ka amyaal alipi* 'de/ mo jin 'ce'dki'd ka iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd mo. Aluc piti dhali bem piti dhali tur piti, uni nyakkina ki 'doko/ 'doko/ mo. ¹⁷ Dhali a'di si'da/ barki'da agangaram piti mo, ki gula/ iss† 'kwanimpa ipesu/ mo i'ce'dka dojon mo. A'di ta mombar jin baru 'kwani mo, a'di jin ta ji gi iman'doyu gwo mo. ¹⁸ Agoj a'di inyajkunu ki wosh dhel jin ta'da wasin dhela/ mo, dhali 'peñkuman bampa/ miiki'd ki 'be'd 'be'd

* 21:16 alip wa kumsumiyya † 21:17 miyya wa arba wa arba/iin

mo gom 'dolkon gana/ mo dhali di eya tente/ me'da gasaas mo. ¹⁹ Dhali moŋka'b ma gangara/ gi 'perjkuman bampa/ mo tani a'di nyorjkunu ka ris wosh dheli 'baar mo ki she/ ki she/ mo. A'di jin ta jin ʈwa/a/ mo ta wosh dhel jin ta'da wasin dhela/ mo ki e ka ris mo, dhali jin 'ko'd mo a'di ta wosh dhel jin ta 'pinyamatḥ mo, dhali a'di jin 'kon ma po/i kwara mo a'di jin ta wosh dhel jin ta jin dhii/ mo, dhali jin 'kon ma po/i dojon mo a'di jin ta wosha wasin dhela/ jin ta jin dhii/ mo, ²⁰ dhali jin 'kon ma po/i mudhe'd mo a'di jin ta wosh dhel jin ta gi kush mo, dhali jin 'kon ma po/i pe'de/ mo a'di jin ta wosh dhel jin ta jin 'per mo, dhali jin 'kon ma po/i pesu/ mo a'di jin ta wosh dhel jin ta'da go'd go'd mo, dhali jin 'kon ma po/i pekwara mo a'di jin ta wosh dhel jin miina is ki go'de/ go'de/ mo, dhali jin 'kon ma po/i pedojon mo a'di jin ta wosh dhel jin miina is ki dhii/e dhii/e mo dhali jin 'kon ma po/i 'kume'd mo a'di jin ta wosh dhel jin tana jamasa tortukul mo, dhali jin 'kon ma po/i 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo a'di jin ta wosh dhel jin tana isa mandupany mo, dhali jin 'kon ma po/i 'kume'd i'ce'dka su/ mo a'di jin ta wosh dhel jin ta'da duk is mo. ²¹ Dhali 'twaŋkal kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo tani uni ta dhema/ kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo, dhali 'twaŋkala goj ka 'dete/ 'dete/ mo uni ukkunu ki dhema/ en 'de/ mo, dhali bway tur jin iinu ii 'pejkuman bampa/ mo tani ta jasi 'dolkon gana/ 'baar mo, jin minu hil 'pena pije/ itor ƙarash me'da gasaas mo.

²² Dhali aha/ parkina gu'b gi mondheleladhelela kamu/ e yisa e 'pejkuman bampa/ mo, haali/ gu'b gi mondheleladhelel piti mo tani a'di ta Tapa Arumgimis mo, a'di jin Eka/ Ek mo dhali Ari Ka'bal mo be. ²³ Dhali 'pejkuman bampa/ yansan yisa midi mii ta ga tente/ mo walla appe mo mmo'twaŋ mo apo/ a'di mo, haali/ monyca ma Arumgimis mo tani a'di ta moŋkush piti mo dhali alambam piti mo tani a'di ta Ari Ka'bal mo. ²⁴ Ki moŋkush piti mo tani a'di min ma ris kal gi 'kwaniny'ceshi ii mo dhali aris imalik_ kun 'koni mony'cesh mo tani mini ci monycam buni mo gom a'di mo be, ²⁵ dhali 'twaŋkal piti mo tani mini 'ko kan ki ƙany ki sule/ montee mo - dhali mon'thinya kamu/ midi diya e mun mowa? ²⁶ Uni mini ciki a'di monyca mo dhali montak mo goma ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo. ²⁷ Hili to nyo/o'da kamu/ yisa midi diya jin midi ciç e a'di mo, walla jan ʈal 'de/ jin midi boṭki miinthus jin shi/ashi/ mo walla ta manci gwonthus mo, hili jasi uni gwansan kun 'kwarkunu gway eya warka/ gi Ari Ka'bal gi mondiki/e mo tani, uni a'di imini 'ko mo be.

22

¹ Dhali yan'ko'd a'di ʈorki aha/ yi'de/ jin guski'd mo jin ta yi'de/ jin di ki e mo, jin kushakush jin mii'd ki wa'c wa'c mo, mmoyayaa ɳwaça/ mo 'pena kursi ma Arumgimis mo dhali Ari Ka'bal mo, ² ki tur mo isi bwaman bway tur gi 'pejkuman bampa/ mo. Dhali si'da/ e 'ban kuku/ mo gi yi'de/ jin guski'd mo tani cwa gi mondiki/e mo nyakki maman pitinj gana/ kun 'kona e i'kume'd i'ce'dka su/ mo gwono'dki maman piti mo ka ppe ki she/ ki she/ mo. Dhali 'cemen gi cwa a'di karkunu mo mmowaça ris kal gi 'kwaniny'cesh mo. ³ Moŋkamu/ midi di yisa jin min ma manjeeya jee idi mo, hili jasa kursi ma malik_ ma Arumgimis mo dhali ji gi Ari Ka'bal mo a'di midi di nycine/ mo, dhali ڇiŋkinam piti mo uni imini luŋ a'di mo. ⁴ Dhali uni mini par jis/em piti e mo dhali gway piti midi ʈa'ba po/ buyem buni mo. ⁵ Dhali mon'thiny midi di yisa. Uni mini mii ta gi moŋkush ma lamba/ mo yisa walla atente/ mo yisa haali/ Tapa Arumgimis a'di midi ta moŋkush buni mo, dhali uni mini nyak tapa ta ki a'di ki sule/ mo dhali ki sule/ mo be.

Yesus Midi Pu'du/ ki 'Dishe/ mo

⁶ Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: Gwo gwansan uni ta ku isin gana/ mo dhali kuŋ gana/ mo. Dhali Tapa, jin ta'da Arumgimis mo gom shi/in gi imançι gwo mo tani a'di hashki'da man'doyu gwom piti mo mmotor ڇiŋkinam piti to mo kun mini bu'th mo ki 'dishe/ mo.

⁷ Dhali hili mo mo ma, aha/ mina pu'dku/ ki 'dishe/ mo.

Mom'bor mii gom a'di jin dhuki gwo kun onu is eya warka/ yansan mo.

⁸ Aha/ jin tana Yohaan mo tani aha/ tana a'di jin cikki to gwansan mo dhali par to gwansan e mo be. Dhali ki aha/ cikkina uni mo dhali par uni e mo tani aha/ bitkina 'cesh mo mmoluŋ e sho'k ma man'doyu gwo mo, a'di jin ṭorki aha/ to gwansan mo. ⁹ Hili a'di ki o aha/ gwo mo ki: /E mini diki mii mii kan mo. Aha/ tana garr jin nyakki'da ṭu'c mii nyakki /e mo dhali awak pini mo uni kun ta imanci gwo mo, dhali nyakki uni gwansan kun dhuki gwo kun 'kwarkunu mo eya warka/ yansan mo. Lunji /e Arumgimis mo.

¹⁰ Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: Dhalku/ gwo ki 'dap 'twa/ ka 'dinkila/ mo, gwo yansan jin onu is eya warka/ yansan mo, haali/ mo 'disha'dish mo be. ¹¹ Dhalki a'dinthus yin di'd naskina/ mo mmomii tonthus mo dhali dhalki a'di jin mii mii kun nyo/anyo/ mo di'd naskina/ mo mmomii mii kun nyo/anyo/ mo, dhali uni kun mii miijkar/e mo tani dhalki uni 'kon naskina/ mo mmomii miijkar/e mo dhali uni kun tana gayiin mo tani dhalki uni 'kon naskina/ mo mmomii mii ma gayiin mo.

¹² Hili mo mo ma, aha/ mina pu'dku/ ki 'dishe/ mo, mmokalku/ tom pem mme'd mo, mmoraka ris 'kwani 'baar mo to mbway mo ka 'deṭe/ 'deṭe/ mo me'd mii jin miikina uni mo. ¹³ Aha/ tana ja Muŋ'kup mo dhali jij 'Ko'd mo, aha/ cila mo jin twa/a/ mo dhali mo jij 'ko'd mo, dhali aha/ cilinka mo jin telkunu 'pen mo dhali mo jin di 'kup mo.

¹⁴ Mom'bor mii gom uni gwansan kun wuski burrinyen tur buni mo dhali kun mii gwoŋkan piti mo, ki uni mini ta gi moshirr mo gom cwa gi mondiki/e mo, dhali ki uni mini 'taki ciç 'peŋkuman bampa/ ki 'twanjkal ma goj mo be. ¹⁵ Apije/ mo tani arisa 'ka 'kokin mo dhali uni kun mii mii ma rum mo dhali uni gun ha'k 'pen ɔ̄en gwas mo dhali iman'kosha mee mo dhali imanluŋ tompinycon mo dhali aris 'kwani 'baar ka 'deṭe/ 'deṭe/ mo, uni kun enina en thus mo dhali boṭki mii gi imanci gwonthus mo.

¹⁶ Aha/ jin tana Yesus hashkina man'doyu gwom pem e /e mo ki gwo yansan jin onu mo goma risa ɺaniisa mo. Aha/ tana birman mo dhali emen ma Dawuu'd mo, jin ta'da cul gi mon'thamo/ mo jin 'twakki mo mo.

¹⁷ Shi/in dhali Nyaranya'b o gwo mo ki: Iiyu/ mo. Dhali dhalki a'di jin cik a'di mo o gwo mo ki: Iiyu/ mo. Dhali dhalki a'di jin budha yi'de/ gom miijkar/e mo yayi'd mo. Dhali dhalki a'di jin ona bwa ki bu'th yi'de/ gi mondiki/e ki dar gi moyol mo tani iyayi'd si'da/ mo.

¹⁸ Aha/ rumkina aris 'kwani 'baar ka 'deṭe/ 'deṭe/ ki gwo mo uni kun cikki gwo gwansan jin onu is eya warka/ yansan mo. Dhali waṭki/ jan ṭal 'dej kamu/ midi mar uni is mo tani Arumgimis si'da/ midi mar a'di mo/isa nyor is mo jin midi wo'c a'di is she/ mo, uni kun ṭorkunu mo eya warka/ yansan mo. ¹⁹ Dhali waṭki/ jan ṭal 'dej kamu/ midi bu'th gwo ' pena warka/ yansan jin onu gwo is mo tani Arumgimis si'da/ midi bu'th miim piti jin pwakkina a'di cwa gi mondiki/e mo dhali e 'peŋkuman bampa/ jin ɻogu mo, uni kun ṭorkunu eya warka/ yansan mo.

²⁰ A'di jin teki gwo gwansan mo mmo/o mo tani o gwo mo ki: Ka jij gana/ aha/ mina pu'dku/ ki 'dishe/ mo be. Amen. Yayu/ ma, Tapa Yesus mo.

²¹ A'the gi Tapa Yesus midi di e uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dheleli 'baar mo. Amen.